

Bundel van de Raadsvergaderingen 2018-2022 van 2 juni 2021

Agenda bijlagen

Agenda raadsvergadering 2 juni 2021

beantwoording openstaande vragen uit de commissies met reactie

- 1 Opening
- 2 Vaststellen agenda
- 3 Vragenuur
- 3.a Beantwoorden schriftelijke vragen door het college
De volgende schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording zijn ingediend:
 - !- PvdA Omgevingsvergunning
 - !- PvdA Fixi melding
 - CDA Straatnamen verwarring
 - 21-516 210530 SVMBR PvdA Omgevingsvergunning.doc
 - 21-517 210531 SVMBR PvdA Fixi-melding - verzamelcontainers
 - 21-518 210602 SVMBC CDA Straatnamen verwarring
- 3.b Mededelingen college/mededelingen deelnemers verbonden partijen
- 3.c Wijze van afdoening van de ingekomen stukken
 - 210528 Lijst ingekomen stukken raad 2 juni 2021
 - 1. 210419 Brief werkgroep project Noordeinde 210418 vragen concept-plannen bouw woontoren (cie.Ruimte 7 april)
 - 2. 210419 VNG Ledenbrief 21-026 Vernieuwing Antenneconvenant
 - 3. 210420 Verzoek om financiële bijdrage AED De Overlaat
 - 4. 210420 Aanbieding Jaarverslag 2020 VGGM 200415
 - 5. 210420 Participatieplaat Stimuland voor een gedragen omgevingsvisi
 - 6. 210421 Brief Provincie Begrotingscirculaire 2022 Gelderse gemeenten
 - 7. 210421 Brief Leven met de Aarde inzake Wereld Aarde Dag 22 april 2021
 - 8. 210421 Gelders Energie Akkoord (GEA) - Handreiking maatschappelijke tender
 - 9. 210422 Brief Stichting Ned. Haarden en Kachelbranche inzake rapport basis voor beleid houtstook en luchtkwaliteit
 - 10. 210423 Rapport Bureau Objectief landelijk onderzoek naar naleving leeftijdsgrens bij alcohol- en tabaksverkoop 2020
 - 11. 210423 VNG Ledenbrief Compensatie tekorten Jeugdzorg
 - 12. 210426 Voorlopige jaarrekening en jaarverslag 2020 GO Regio Arnhem Nijmegen d.d. 210326
 - 13. 210428 Motie M 02 VVD AndersNu Lokaal PeelMaas - Vreemd aan de orde van de Dag - Borstonderzoek Vrouwen (aangenomen)
 - 14. 210428 Brief college aan GS 210426 inzake inventarisatie huisvesten kerncentrale incl. brief van GS 210406
 - 15. 210428 Jaarverslag 2020 Kunstwerk!
 - 16. 210429 Brief Stichting Speelruimte
 - 17. 210430 Burgerbrief 210429 inzake Energietransitie
 - 18. 210430 VNG Ledenbrief 21-029 Nieuwe achtervangovereenkomst Gemeente - Waarborgfonds Sociale Woningbouw
 - 19. 210504 VNG Ledenbrief 21-032 Alcoholwet en aanpassing Model-APV
 - 20. 210506 Jaarstukken 2020 incl. aanbiedingsbrief The Economic Board
 - 21. 210506 VNG Ledenbrief 21-033 Bekendmaking voorgedragen kandidaten VNG-bestuur en -cie's en opening mogelijkheid stellen andere kandidaten
 - 22. 210507 Motie gemeente Kerkrade aansluiting bij coalitie naar minimumloon 14 euro unaniem

23. 210507 Aanvulling op de burgerbrief 210307 verzoek flexibele toepassing best.plan Babberichseweg perceel F-4586
24. 210509 Open brief NLVOW over Moratorium voor Wind op land
25. 210510 VNG Verkiezing meest toegankelijke gemeente van Nederland 17 mei 2021
26. 210511 VNG Ledenbrief 21-023 Wegwijzer gemeentelijk woonwag- en standplaatsenbeleid en VNG Model Huisvestingsverordening
27. 210511 Brief Kon. Ver. Stadswerk Nederland handreiking gemeenteraadsverkiezingen 2022 (vraagstukken openbare ruimte)
28. 210512 VNG Ledenbrief 21-035 Lachgas
29. 210512 VNG Ledenbrief 21-034 Convenanten hulpmiddelen
30. 210512 Brief Wezendonk Zand en Grind BV en Wiek-II - reactie op petitie Zonnepark Carvium Novum
31. 210512 Burgerbrief-verzoek tot antwoorden zienswijze en inspraakreacties Plan herontwikkeling locatie Vincent van Goghstraat 4
32. 210514 VNG Ledenbrief 21-036 Vernieuwde Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT Toolbox (GIBIT)
33. 210517 Brief advocaat Stuyt Agro aa Wiek-ii 11 mei 2021 inzake Wezendonk - Zonnepark Carvium Novum
34. 210518 Verslag vergadering Regioagendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen 10 mei 2021
35. 210521 VNG Ledenbrief Inschrijving GT Mobiele Communicatie 3
36. 210521 Burgerbrief met verzoek om de lichten uit te doen van de windmolens bij Angerlo-Nieuw-Wehl
37. 210525 Adviesrapport Raad voor Openbaar Bestuur over rol Rijk bij interbestuurlijke samenwerking
38. 210526 Brief MKB Zevenaar, Initiatiefgroep Raadhuisplein en St. Activiteiten Zev. inzake amendement herstelplan (parkeren)
39. 210526 Uitnodiging deelname campagne Orange the World (tegen geweld tegen vrouwen) 25 nov. tot 10 dec
40. 210527 VNG Ledenbrief 21-041 VNG Model Verordening nadeelcompensatie (nieuw)
41. 210527 VNG Ledenbrief 21-042 Voorbeeld Verordening Participatie [en uitdaagrecht] (nieuw) en Handreiking
42. RIB 2021-028 Jaarrapportage Sociaal Domein 2020
43. RIB 2021-031 Haalbaarheidsonderzoek onderwijs
44. RIB 2021-034 Nut en noodzaak completeren Centrumring
45. RIB 2021-033 Aanbieding evaluatie collegeprogramma 2018-2022
46. RIB 2021-036 Samenwerking Regionaal Energieloket
47. RIB 2021-037 Jaaroverzicht Monitor Dienstverlening
48. RIB 2021-038 Vergadering bestuur RDL 3 mei 2021
49. RIB 2021-039 Jaarverslag adviescommissie voor bezwaarschriften Zevenaar 2020
50. RIB 2021-040 COVID-19 d.d. 12 mei 2021
51. RIB 2021-035 RSD Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) 2020

4

Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering

De raad wordt gevraagd de besluitenlijst van de openbare raadsvergadering van 21 april 2021 vast te stellen.

Concept-besluitenlijst raadsvergadering 21 april 2021

5

Z/21/391601 Benoeming raadslid in agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen
De raad wordt voorgesteld de heer C.H.M. van Merwijk (CDA) als lid/vertegenwoordiger namens de gemeenteraad Zevenaar te benoemen voor de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen.

Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk

1031994 Raadsvoorstel en raadsbesluit Vertegenwoordiging gemeenteraad in agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen.docx

6

HAMERSTUK Z/21/388115 Vaststellen verordening klankbordgesprek burgemeester

De raad wordt voorgesteld de Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021 vast te stellen.

1023453 Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021

1031996 Handreiking burgemeesters benoeming, herbenoeming, klankbordgesprekken en afscheid

7

Z/21/391715 Benoeming raadsleden in commissie klankbordgesprek burgemeester

Er hebben zich 5 kandidaten gemeld: de heer P.A. Vos (VVD), de heer W.J. Snelders (VVD), mevr. L. van der Velden (SP), de heer P.J.M. Putman (Lokaal Belang) en de heer B.M. Kagei (GroenLinks). Er is voorafgaande aan de vergadering via de post schriftelijk gestemd. Er is een stembureau ingericht waarin zitting hebben de raadsleden Meijer, Lap (voorzitter) en Visser. Samen met de griffie heeft het stembureau 2 juni a.s. eind van de middag de stemmen geteld. De uitslag van de stemming is ter vergadering door de voorzitter van het stembureau bekend gemaakt, waarna tot benoeming van de 2 raadsleden met de meeste stemmen is overgegaan.

1032369 Raadsbesluit (getekend) benoeming raadsleden in commissie klankbordgesprek burgemeester

1032369 Raadsvoorstel en -besluit benoeming raadsleden in commissie klankbordgesprek burgemeester

1032755 Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021

8

Z/21/386071 1e Voortgangsrapportage 2021

De raad wordt voorgesteld:

- 1). de 1e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen;*
- 2). in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;*
- 3). het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.*

Portefeuillehouder: Nanne van Dellen

1021716 Raadsvoorstel 1e Voortgangsrapportage 2021

1023730 Bijlage 1 1e Voortgangsrapportage 2021

Behandelschema 1 VGR 2021

Overzicht gerealiseerde bezuinigingen.pdf

Bezuinigingen verbonden partijen.pdf

8.a

Amendement PvdA en VVD 1e Voortgangsrapportage

Door de PvdA (met medeondertekening door de VVD) is een amendement op agendapunt 8 "1e Voortgangsrapportage 2021" ingediend.

VERWORPEN Amendement PvdA en VVD 1e Voortgangsrapportage

9

Z/21/385489 Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020/Bestuurlijke opdracht RSD

De raad wordt voorgesteld:

- 1). De Evaluatie Businesscase RSD 2019 - 2020 voor kennisgeving aan te nemen;*
- 2). De Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD De Liemers, zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel en de bijbehorende bijlage vast te stellen.*

Portefeuillehouder: Belinda Elfrink

1017590 Raadsvoorstel Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020 Bestuurlijke opdracht RSD

1020410 Bijlage 1 Evaluatie Businesscase RSD 2019 -2020

1020412 Bijlage 2 Bestuurlijke opdracht RSD 2021 – 2023

1018084 Bijlage 3 Advies Cliëntenraad RSD de Liemers

RIB 2021-035 RSD Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) 2020

9.a

Amendement SP bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023

Door de SP is een amendement op agendapunt 9 "bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023" ingediend.

VERWORPEN Amendement SP bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023

10

Z/21/386341 Raadsvoorstel vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0

De raad wordt voorgesteld:

- 1). Kennis te nemen van de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES-AN 1.0) Regio Arnhem Nijmegen;*
- 2). De RES-AN 1.0 vast te stellen met dien verstande dat:*
 - a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied;*
 - b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenninggebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.*

Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

Dossier 2409 voorblad

1019754 Raadsvoorstel en raadsbesluit vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0

1019966 Bijlage 1 Aanbiedingsbrief

1019967 Bijlage 2 RES-AN 1.0 Bestuurlijke samenvatting

1019968 Bijlage 3 Reactienota (voorlopig conceptbod)

21-497 210517 Beantwoording TV 210504 VVD Naar aanleiding van Raadsvoorstel Z 21 386341 RES

1.0

21-502 210517 Beantwoording TV 210509 PvdA RES 1.0

21-506 210517 Beantwoording TV 210511 PvdA RES 1.0 - aanvullend

10.a

Amendement PvdA GroenLinks VVD RES 1.0

Door de fracties PvdA GroenLinks en VVD is een amendement op agendapunt 10 "vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0" ingediend.

Amendement PvdA GroenLinks VVD RES 1.0 - versie 2.0

11

Z/21/383956 Ontwerpbegroting 2022 VGGM

De raad wordt voorgesteld de zienswijze vast te stellen om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020.

Portefeuillehouders: Lucien van Riswijk en Belinda Elfrink

Dossier 2414 voorblad

1020202 Raadsvoorstel- en besluit Ontwerpbegroting VGGM 2022

1015293 Bijlage 1 Ontwerpbegroting 2022

1020214 Bijlage 2 Zienswijze ontwerp-begroting 2022

1022750 Bijlage 3 Dashboard VGGM tbv begr. 2022

21-504 210510 TV LB Ontwerpbegroting 2022 VGGM (002)

11.a

Amendement VVD Aanscherpen zienswijze VGGM

Door de VVD is het amendement aanscherping zienswijze VGGM ingediend bij agendapunt 11 "Ontwerpbegroting 2022 VGGM".

Amendement VVD aanscherping zienswijze VGGM.pdf

12

HAMERSTUK Z/21/387389 BVO DRAN: Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025/gewijzigde begroting 2021/voorlopige jaarcijfers 2020/definitieve jaarstukken 2019

De raad wordt voorgesteld om:

1). Kennis te nemen van de definitieve jaarstukken 2019;

2). Kennis te nemen van de voorlopige jaarcijfers 2020;

3). Kennis te nemen van de gewijzigde begroting 2021;

4). Kennis te nemen van de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022\2025 inclusief bijbehorende stukken;

5). Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN gewijzigde begroting 2021;

6). Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022\2025).

Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

Dossier 2426 voorblad

1023771 Raadsvoorstel- en besluit BVO DRAN: Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025

1021909 Bijlage 1 Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025 (incl. gewijzigde begroting 2021

1023761 Bijlage 2 Balans Financiële gegevens BVO DRAN 2020

1023762 Bijlage 3 W&V Financiële gegevens BVO DRAN 2020

1023767 Bijlage 4 Memo Financiële gegevens BVO DRAN 2020

1023759 Bijlage 5 Afrekening Financiële gegevens BVO DRAN 2020

1023756 Bijlage 6 Controleverklaring 2019 BVO DRAN

1023754 Bijlage 7 Accountantsverslag 2019 BVO DRAN

1023763 Bijlage 8 Jaarstukken 2019 BVO DRAN

1024137 Bijlage 9 Dashboard BVO DRAN Meerjarenbegroting 2022-2025

13

HAMERSTUK Z/21/390741 Gedragscode integriteit raadsleden en commissieleden

De raad wordt voorgesteld de gedragscode voor raadsleden en commissieleden van de gemeente Zevenaar per 2 juni 2021 vast te stellen.

Op verzoek van de fractievoorzitters is in het protocol de term "Presidium" gewijzigd in "Seniorenconvent". Tevens is gewijzigd dat een betrokkene zich kan laten bijstaan door 'een raadsman' in plaats van 'een advocaat'

1029713 Raadsvoorstel en raadsbesluit (1029713_1)

1032238 Protocol vermoedens integriteitschendingen politieke ambtsdragers gemeente Zevenaar (Bijlage-Protocol-vermoedens-integriteitschendingen-politieke-ambtsdragers-gemeente-Zevenaar 010)

1032030 Notitie geheimhouding (Zevenaar Notitie Geheimhouding 0421)

1032241 Landelijk modelformulier Registratie integriteitsschendingen (Landelijk modelformulier Registratie integriteitsschendingen)

14

HAMERSTUK Z/21/389128 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Zevenaar 2021
De raad wordt voorgesteld de Gedragscode integriteit Burgemeester en wethouders Zevenaar vast te stellen.

Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk

Dossier 2444 voorblad

1027915 Raadsvoorstel gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Zevenaar

1026231 Bijlage 1 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders 2021

15

HAMERSTUK Z/21/384973 Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA.

Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

Dossier 2411 voorblad

1018815 Raadsvoorstel en besluit Jaarrekening 2020 en begroting 2022 ODRA .docx

1024219 Bijlage 1 Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2020 en begroting 2022 ODRA.pdf

1024221 Bijlage 2 jaarrekening ODRA 2020 .pdf

1024220 Bijlage 3 Begroting 2022 - Omgevingsdienst Arnhem.pdf

1019018 Bijlage 4 Dashboard verbonden partijen ODRA

1018816 Bijlage 5 Brief met reactie op begroting ODRA 2022

21-498 210518 Beantwoording TV VVD 210504 RV Z21.384973 jaarrekening 2020 en begroting 2021 ODRA

16

HAMERSTUK Z/21/386116 Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022

De raad wordt voorgesteld:

- 1). *Geen reactie te geven op de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers\.*
- 2). *Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022\.*

Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

Dossier 2412 voorblad

Raadsvoorstel Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022

1019260 Bijlage 1 Jaarstukken2020 RDL

1019263 Bijlage 2 Kaderbrief Begroting 2022

1019259 Bijlage 3 Dashboard RDL 2021

507501 Bijlage 4 Accountantsverslag 2020 RDL (w.g.)

17

HAMERSTUK Z/21/385342 Beschikbaar stellen krediet 2de fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar

De raad wordt voorgesteld € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar.

Portefeuillehouder: Belinda Elfrink

Dossier 2410 voorblad

1020990 Raadsvoorstel en -besluit Beschikbaar stellen krediet 2e fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar

18

HAMERSTUK Z/21/385892 Jaarstukken MGR 2020, concept planvorming en begroting 2021/2022-2025

De raad wordt voorgesteld:

- 1). *Kennis te nemen van de jaarrekening en jaarverslag 2020 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland\.*
 - 2). *Kennis te nemen van en in te stemmen met het indienen van bijgevoegde zienswijze op:*
 - a. *de gewijzigde begroting 2021.*
 - b. *het uitvoeringsprogramma 2022.*
 - c. *de ontwerpmeerjarenbegroting 2022-2025.*
- van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland.*

Portefeuillehouder: Nanne van Dellen

Dossier 2415 voorblad

1019725 Raadsvoorstel Jaarstukken MGR 2020, concept planvorming en begroting 2021/2022-2025

1018607 Bijlage 1 Jaarverslag en jaarrekening MGR 2020

19 HAMERSTUK Z/21/387062 Zienswijze SdL jaarstukken 2020 en MJB 2022-2025

De raad wordt voorgesteld:

1\ in te stemmen met de jaarstukken 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers (SdL);

2\ in te stemmen met de conceptbegroting 2022\2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers\, met de kanttekening dat de gevraagde bezuiniging in de volle omvang wordt gerealiseerd;

3\ het college op te dragen de zienswijze van de raad over de jaarstukken 2020 en de conceptbegroting 2022\2025 kenbaar te maken aan de SdL.

Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk

Dossier 2419 voorblad

1021564 Raadsvoorstel en -besluit zienswijze jaarstukken 2020 en MJB 2022-2025 SDL.docx

1021886 Bijlage 1 Aanbiedingsbrief SDL

1021883 Bijlage 2 Jaarstukken 2020 SDL

1021884 Bijlage 3 Meerjarenbegroting 2022-2025 SDL

1021898 Bijlage 5 Dashboard SdL

1021836 Bijlage 4 brief zienswijze SDL begr 2022.docx

20 Moties vreemd aan de orde van de dag

Door de fractie van Lokaal Belang zijn 2 moties vreemd ingediend:

\- inzake versterking biodiversiteit\alternatieve bestrijding Eikenprocessierups

\- inzake bijenkasten

20.a Motie Lokaal Belang Motie Versterking biodiversiteit - alternatieve bestrijding Eikenprocessierups

Door de fractie van Lokaal Belang is een motie vreemd ingediend inzake versterking biodiversiteit-alternatieve bestrijding Eikenprocessierups

Motie Lokaal Belang Versterking biodiversiteit - alternatieve bestrijding eikenprocessierups.pdf

20.b Motie Lokaal Belang vreemd bijenkasten

Motie vreemd Lokaal Belang Bijenkasten

21 Sluiting

Agenda raadsvergadering 2 juni 2021

Tijd	19:30 uur
Locatie	Digitaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk

1	Opening
2	Vaststellen agenda
3	Vragenuur 3a. Beantwoorden schriftelijke vragen door het college 3b. Mededelingen college 3c. Wijze van afdoening van de ingekomen stukken
4	Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering De raad wordt gevraagd de besluitenlijst van de openbare raadsvergadering van 21 april 2021 vast te stellen.
5	Z/21/391601 Benoeming raadslid in agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen De raad wordt voorgesteld de heer C.H.M. van Merwijk (CDA) als lid/vertegenwoordiger namens de gemeenteraad Zevenaar te benoemen voor de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen. Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk
6	HAMERSTUK Z/21/388115 Vaststellen verordening klankbordgesprek burgemeester De raad wordt voorgesteld de Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021 vast te stellen.

7	Z/21/391715 Benoeming raadsleden in commissie klankbordgesprek burgemeester De raad wordt voorgesteld raadsleden te benoemen in de klankbordgroep. Er hebben zich 5 kandidaten gemeld: de heer P.A. Vos (VVD), de heer W.J. Snelders (VVD), mevr. L. van der Velden (SP), de heer P.J.M. Putman (Lokaal Belang) en de heer B.M. Kagei (GroenLinks). Er zal voorafgaande aan de vergadering via de post schriftelijk gestemd worden. Er is een stembureau ingericht waarin zitting hebben de raadsleden Meijer, Lap en Visser. Samen met de griffie zal het stembureau 2 juni a.s. eind van de middag de stemmen tellen. De uitslag van de stemming zal ter vergadering bekend worden gemaakt, waarna tot benoeming van de 2 raadsleden met de meeste stemmen kan worden overgegaan.
8	Z/21/386071 1e Voortgangsrapportage 2021 De raad wordt voorgesteld: 1. de 1e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen; 2. in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven; 3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat. Portefeuillehouder: Nanne van Dellen
8.a	Amendement PvdA 1e Voortgangsrapportage Door de PvdA is een amendement op agendapunt 8 "1e Voortgangsrapportage 2021" ingediend.
9	Z/21/385489 Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020/Bestuurlijke opdracht RSD De raad wordt voorgesteld: 1. De Evaluatie Businesscase RSD 2019 - 2020 voor kennisgeving aan te nemen; 2. De Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD De Liemers, zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel en de bijbehorende bijlage vast te stellen. Portefeuillehouder: Belinda Elfrink
9.a	Amendement SP bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023 Door de SP is een amendement op agendapunt 9 "bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023" ingediend.

10	Z/21/386341 Raadsvoorstel vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 De raad wordt voorgesteld: 1. Kennis te nemen van de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES-AN 1.0) Regio Arnhem Nijmegen; 2. De RES-AN 1.0 vast te stellen met dien verstande dat: a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied; b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenningengebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0. Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf
10.a	Amendement PvdA RES 1.0 Door de PvdA is een amendement op agendapunt 10 "vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0" ingediend.
11	Z/21/383956 Ontwerpbegroting 2022 VGGM De raad wordt voorgesteld de zienswijze vast te stellen om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020. Portefeuillehouders: Lucien van Riswijk en Belinda Elfrink
11.a	Amendement VVD Aanscherpen zienswijze VGGM Door de VVD is het amendement aanscherping zienswijze VGGM ingediend bij agendapunt 11 "Ontwerpbegroting 2022 VGGM".
12	HAMERSTUK Z/21/387389 BVO DRAN: Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025/gewijzigde begroting 2021/voorlopige jaarcijfers 2020/definitieve jaarstukken 2019 De raad wordt voorgesteld om: 1. Kennis te nemen van de definitieve jaarstukken 2019; 2. Kennis te nemen van de voorlopige jaarcijfers 2020; 3. Kennis te nemen van de gewijzigde begroting 2021; 4. Kennis te nemen van de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025 inclusief bijbehorende stukken; 5. Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN gewijzigde begroting 2021; 6. Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025. Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

13	HAMERSTUK Z/21/390741 Gedragscode integriteit raadsleden en commissieleden De raad wordt voorgesteld de gedragscode voor raadsleden en commissieleden van de gemeente Zevenaar per 2 juni 2021 vast te stellen.
14	HAMERSTUK Z/21/389128 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Zevenaar 2021 De raad wordt voorgesteld de gedragscode integriteit Burgemeester en wethouders Zevenaar vast te stellen. Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk
15	HAMERSTUK Z/20/355142 Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA. Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf
16	HAMERSTUK Z/21/386116 Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022 De raad wordt voorgesteld: 1. Geen reactie te geven op de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers. 2. Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022. Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf
17	HAMERSTUK Z/21/385342 Beschikbaar stellen krediet 2de fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar De raad wordt voorgesteld € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar. Portefeuillehouder: Belinda Elfrink
18	HAMERSTUK Z/21/385892 Jaarstukken MGR 2020, concept planvorming en begroting 2021/2022-2025 De raad wordt voorgesteld: 1. Kennis te nemen van de jaarrekening en jaarverslag 2020 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland.

	2. Kennis te nemen van en in te stemmen met het indienen van bijgevoegde zienswijze op: a. de gewijzigde begroting 2021. b. het uitvoeringsprogramma 2022. c. de ontwerpmeerjarenbegroting 2022-2025. van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland. Portefeuillehouder: Nanne van Dellen
19	HAMERSTUK Z/21/387062 Zienswijze SdL jaarstukken 2020 en MJB 2022-2025 De raad wordt voorgesteld: 1. in te stemmen met de jaarstukken 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers (SdL); 2. in te stemmen met de conceptbegroting 2022-2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers, met de kanttekening dat de gevraagde bezuiniging in de volle omvang wordt gerealiseerd; 3. het college op te dragen de zienswijze van de raad over de jaarstukken 2020 en de conceptbegroting 2022-2025 kenbaar te maken aan de SdL. Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk
20	Moties vreemd aan de orde van de dag Door de fractie van Lokaal Belang zijn 2 moties vreemd ingediend: - inzake versterking biodiversiteit-alternatieve bestrijding Eikenprocessierups - inzake bijenkasten
21	Sluiting

Zevenaar, 28 mei 2021

De burgemeester van Zevenaar,
L.J.E.M. van Riswijk

Uit commissievergaderingen cyclus mei 2021

Vervolg Commissie Ruimte 26 mei 2021 ontbreekt nog

commissie	afdeling	Onderwerp	Vraag, opmerking, toezegging	reactie
Ruimte	RO	Inspraak	De portefeuillehouder heeft toegezegd de vragen uit de inspraak van werkgroep project Noordeinde (mevrouw Spoelstra) over de woontoren/project Noordeinde binnen 2 weken te beantwoorden.	Brief is in de maak. Wij informeren u nog over de verzenddatum van de brief.
Samenleving	MO	1 ^e VGR 2021	Het jaarverslag van Kunstwerk! zal aan de aan de commissie worden gezonden.	Verslag is reeds in eerder stadium aan de raad toegezonden. Zie ingekomen stukken raad 2 juni 2021 (nummer 15).
Samenleving	BOR	1 ^e VGR 2021	Is de overschrijding van €125.000 voor extra inhuur buitendienst Groen het bedrag voor het hele jaar?	Ja, dit bedrag ziet op de extra kosten voor het jaar 2021.
Samenleving	MO	1 ^e VGR 2021	Wat is de correcte ingangsdatum van de wet Breed Offensief?	Voortgang wetsbehandeling Breed Offensief heeft plaatsgevonden op 15 april 2021. Uitkomst (besluit) hiervan: controversieel verklaard. Gestreefd wordt nu naar invoering van het wetsvoorstel op 1 januari 2022 (maar zeker is dat nog niet).
Middelen	FIN	1 ^e VGR 2021	Stand van zaken bezuinigingen	Overzichten worden nagezonden.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A/ B/ C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Omgevingswet 2021

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 30 mei 2021

Afdeling: (door organisatie in te vullen)

Contactpersoon: (door organisatie in te vullen)

Inleiding/Aanleiding:

Het lijkt er op dat de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld gaat worden. De start van de wet staat nu nog gepland voor 1 januari 2022, maar minister Ollongren houdt rekening met nog eens een half jaar vertraging.

Steeds meer gemeenten geven aan niet op tijd klaar te kunnen zijn voor 1 januari 2022. Dat blijkt uit de door Ollongren naar de Kamer meegestuurde monitor invoering Omgevingswet. Slechts 20 procent van de gemeenten heeft er vertrouwen in dat ze met de huidige aanpak en inspanningen op tijd klaar zijn.

Vraag/Vragen:

1. Waar staat de gemeente Zevenaar nu als het gaat om de invoering van de Omgevingswet?
2. Heeft het college er vertrouwen in dat ze op tijd klaar zijn?

Inhoudelijk: Onze fractie heeft onlangs gesproken met omwonenden van een plan in ontwikkeling. De aanvraag loopt al enige tijd. In het gesprek bleef het onduidelijk om na invoering van de Omgevingswet de nieuwe regels ook gaan gelden op de bestaande aanvragen.

3. Welke regels omtrent (bouw-)ontwikkelingen gelden voor aanvragen die voor de invoering van de Omgevingswet zijn ingediend, maar waarover nog geen definitief besluit is genomen.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A / B / G (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Fixi-melding en niet ledigen verzamelcontainers papier

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 31 mei 2021

Afdeling: (door organisatie in te vullen)

Contactpersoon: (door organisatie in te vullen)

Inleiding/Aanleiding:

Een voorbeeld uit de praktijk:

Zaterdag 22 mei is de ophaaldag van papier op het Masiusplein (Pelgromhof). Langs het gebouw staan twee verzamelplaatsen/containers aan de zijde van de stadswal. Aan het einde van die middag waren ze vol en stonden dozen naast de container. Ik heb die dag een eerste melding via FIXI gedaan (nr. 829302).

Dinsdag 25 mei bereikte mij het bericht dat er nog geen actie was ondernomen. Foto's zijn die dag via Whatsapp met de wethouder/ bestuurder van de RDL gedeeld.

Woensdag 26 mei zijn nogmaals foto's gedeeld. Door de wethouder is bevestigd dat afval wat erbij gezet was, inmiddels is weggehaald. Tevens is toegezegd om e.e.a. donderdag nogmaals neer te leggen bij RDL.

In het weekend heb ik een tweede melding via FIXI gedaan (nr. 840890), omdat de containers nog vol zaten. *(De tweede melding is via email bevestigd)*

Maandag 31 mei einde middag was er nog geen actie ondernomen om beide verzamelcontainers leeg te halen.

Vraag/Vragen:

1. Waarom is op de geplande dag door RDL geen papier opgehaald bij het Masiusplein.
2. Hoe werkt op hoofdlijnen de FIXI-melding naar de Gemeente Zevenaar en hoe worden melding doorgezet naar de betreffende afdelingen.
3. Wat is een redelijke termijn om de melding af te wikkelen.
4. Waarom is 9 dagen na de eerste melding in FIXI nog geen actie ondernomen (papiercontainer).

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering ruimte

C. Technische vragen

Categorie: B - beantwoording in commissie

Onderwerp: Straatnamen verwarring

Naam en fractie: Henk Visser, CDA Zevenaar

Datum indienen: 2 juni 2021

Afdeling: (door organisatie in te vullen)

Contactpersoon: (door organisatie in te vullen)

Inleiding/Aanleiding:

De bedoeling was deze vraag voor de commissievergadering van juni in te dienen maar helaas noopt de actualiteit tot het stellen van deze vraag nu.

Vandaag omstreeks 12:00 uur heeft een ambulance 15 minuten op de Babberichseweg gezocht naar een calamiteit. Oorzaak hiervan is naar mijn mening de volgende:

Door doorsnijding van wegen door o.a. de Betuwelijn en dubbelspoor naar Didam zijn veel wegen doorsneden maar is de naam niet gewijzigd.

Voorbeelden: Babberichseweg 2 en 4 liggen 300 meter hemelsbreed van elkaar maar met de auto 4 kilometer, hetzelfde geldt voor Poelwijkerlaan 12 en 14. Babberichseweg 46 is zelfs helemaal niet te bereiken via de Babberichseweg

Naast deze voorbeelden zijn er in Zevenaar meer van dit soort situaties

Deze situaties kunnen tot verwarring leiden bij calamiteiten en is onwenselijk. Mensen die lokaal niet bekend zijn kunnen moeilijk aangeven waar in de gemeente zij zich bevinden indien er een noodsituatie dreigt. Ook de hulpdiensten zijn steeds vaker regionaal georganiseerd en de lokale wegekennis is daardoor beperkt wat tot langere aanrijtijden kan leiden.

Vraag/Vragen:

1. Is het college bekend met het met deze situaties?
2. Zo ja, acht het college deze situaties ook onwenselijk en gevaarlijk?
3. Is het college bereid op zeer korte termijn een einde te maken aan deze situatie en betreft het college daar ook de bewoners van de betreffende gebieden bij.
4. Heeft het college wetenschap van de situatie vandaag zoals hierboven beschreven?

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 2 juni 2021

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
1.	19-04-2021	Brief werkgroep project Noordeinde 210418 vragen concept-plannen bouw woontoren (cie.Ruimte 7 april)	Ter afdoening in handen stellen van het college en daarbij het college verzoeken de reactie op de brief ter kennis te brengen aan de raad
2.	19-04-2021	VNG Ledenbrief 21-026 Vernieuwing Antenneconvenant	Voor kennisgeving aannemen
3.	20-04-2021	Verzoek om financiële bijdrage AED De Overlaat	Ter afdoening in handen stellen van het college
4.	20-04-2021	Aanbieding Jaarverslag 2020 VGGM 200415	Ter afdoening in handen stellen van het college; stuk komt nog in commissie en raad aan de orde
5.	20-04-2021	Participatieplaat Stimuland voor een gedragen omgevingsvisie	Voor kennisgeving aannemen
6.	21-04-2021	Brief Provincie Begrotingscirculaire 2022 Gelderse gemeenten	Voor kennisgeving aannemen
7.	21-04-2021	Brief Leven met de Aarde inzake Wereld Aarde Dag 22 april 2021	Voor kennisgeving aannemen
8.	21-04-2021	Gelders Energie Akkoord (GEA) - Handreiking maatschappelijke tender	Voor kennisgeving aannemen
9.	22-04-2021	Brief Stichting Ned. Haarden en Kachelbranche inzake rapport basis voor beleid houtstook en luchtkwaliteit	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 2 juni 2021

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
10.	23-04-2021	Rapport Bureau Objectief landelijk onderzoek naar naleving leeftijdsgrens bij alcohol- en tabaksverkoop 2020	Voor kennisgeving aannemen
11.	23-04-2021	VNG Ledenbrief Compensatie tekorten Jeugdzorg	Voor kennisgeving aannemen
12.	26-04-2021	Voorlopige jaarrekening en jaarverslag 2020 GO Regio Arnhem Nijmegen d.d. 26 mrt. 2021 (26 april op de griffie ontvangen)	Ter afdoening in handen stellen van het college; stuk komt nog in commissie en raad aan de orde
13.	28-04-2021	Motie M 02 VVD AndersNu Lokaal PeelMaas - Vreemd aan de orde van de Dag - Borstonderzoek Vrouwen (aangenomen)	Voor kennisgeving aannemen
14.	28-04-2021	Brief college aan Gedeputeerde Staten 210426 inzake inventarisatie huisvesten kerncentrale incl. brief van GS 210406	Voor kennisgeving aannemen
15.	28-04-2021	Jaarverslag 2020 Kunstwerk!	Voor kennisgeving aannemen
16.	29-04-2021	Brief Stichting Speelruimte	Voor kennisgeving aannemen
17.	30-04-2021	Burgerbrief 210429 inzake Energietransitie	Voor kennisgeving aannemen
18.	30-04-2021	VNG Ledenbrief 21-029 Nieuwe achtervangovereenkomst Gemeente - Waarborgfonds Sociale Woningbouw	Voor kennisgeving aannemen
19.	04-05-2021	VNG Ledenbrief 21-032 Alcoholwet en aanpassing Model-APV	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 2 juni 2021

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
20.	06-05-2021	Jaarstukken 2020 incl. aanbiedingsbrief The Economic Board	Ter afdoening in handen stellen van het college; stuk komt nog in commissie en raad aan de orde
21.	06-05-2021	VNG Ledenbrief 21-033 Bekendmaking voorgedragen kandidaten VNG-bestuur en -commissies en opening mogelijkheid stellen andere kandidaten	Voor kennisgeving aannemen
22.	07-05-2021	Motie gemeente Kerkrade aansluiting bij coalitie naar minimumloon 14 euro unaniem	Voor kennisgeving aannemen
23.	07-05-2021	Aanvulling op de burgerbrief 210307 verzoek flexibele toepassing bestemmingsplan Babberichseweg perceel F-4586	Ter afdoening in handen stellen van het college
24.	09-05-2021	Open brief NLVOW over Moratorium voor Wind op land	Voor kennisgeving aannemen
25.	10-05-2021	VNG Verkiezing meest toegankelijke gemeente van Nederland 17 mei 2021	Voor kennisgeving aannemen
26.	11-05-2021	VNG Ledenbrief 21-023 Wegwijzer gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid en VNG Model Huisvestingsverordening	Voor kennisgeving aannemen
27.	11-05-2021	Brief Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland handreiking gemeenteraadsverkiezingen 2022 (vraagstukken openbare ruimte)	Voor kennisgeving aannemen
28.	12-05-2021	VNG Ledenbrief 21-035 Lachgas	Voor kennisgeving aannemen
29.	12-05-2021	VNG Ledenbrief 21-034 Convenanten hulpmiddelen	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 2 juni 2021

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
30.	12-05-2021	Brief Wezendonk Zand en Grind BV en Wiek-II - reactie op petitie Zonnepark Carvium Novum	Voor kennisgeving aannemen
31.	12-05-2021	Burgerbrief-verzoek tot antwoorden zienswijze en inspraakreacties Plan herontwikkeling locatie Vincent van Goghstraat 4	Ter afdoening in handen stellen van het college en daarbij het college verzoeken de reactie op de brief ter kennis te brengen aan de raad
32.	14-05-2021	VNG Ledenbrief 21-036 Vernieuwde Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT Toolbox (GIBIT)	Voor kennisgeving aannemen
33.	17-05-2021	Brief advocaat Stuyt Agro aan Wiek-ii 11 mei 2021 inzake Wezendonk - Zonnepark Carvium Novum	Voor kennisgeving aannemen
34.	18-05-2021	Verslag vergadering Regioagendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen 10 mei 2021	Voor kennisgeving aannemen
35.	21-05-2021	VNG Ledenbrief Inschrijving GT Mobiele Communicatie 3	Voor kennisgeving aannemen
36.	21-05-2021	Burgerbrief met verzoek om de lichten uit te doen van de windmolens bij Angerlo-Nieuw-Wehl	Ter afdoening in handen stellen van het college
37.	25-05-2021	Adviesrapport Raad voor Openbaar Bestuur over rol Rijk bij interbestuurlijke samenwerking	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 2 juni 2021

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
38.	26-05-2021	Brief MKB Zevenaar, Initiatiefgroep Raadhuisplein en Stichting Activiteiten Zevenaar inzake amendement herstelplan (parkeren)	Brief betrekken bij de discussie in de commissie en raad over dit onderwerp
39.	26-05-2021	Uitnodiging deelname campagne Orange the World (tegen geweld tegen vrouwen) 25 november tot 10 december	Ter afdoening in handen stellen van het college
40.	27-05-2021	VNG Ledenbrief 21-041 VNG Model Verordening nadeelcompensatie (nieuw)	Voor kennisgeving aannemen
41.	27-05-2021	VNG Ledenbrief 21-042 Voorbeeld Verordening Participatie [en uitdaagrecht] (nieuw) en Handreiking	Voor kennisgeving aannemen
Raadsinformatiebrieven			
42.	22-04-2021	2021-028 Jaarrapportage Sociaal Domein 2020	Voor kennisgeving aannemen
43.	22-04-2021	2021-031 Haalbaarheidsonderzoek onderwijs	Voor kennisgeving aannemen
44.	28-04-2021	2021-034 Nut en noodzaak completeren Centrumring	Voor kennisgeving aannemen
45.	06-05-2021	2021-033 Aanbieding evaluatie collegeprogramma 2018-2022	Voor kennisgeving aannemen
46.	06-05-2021	2021-036 Samenwerking Regionaal Energieloket	Voor kennisgeving aannemen
47.	06-05-2021	2021-037 Jaaroverzicht Monitor Dienstverlening	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 2 juni 2021

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
Raadsinformatiebrieven			
48.	12-05-2021	2021-038 Vergadering bestuur RDL 3 mei 2021	Voor kennisgeving aannemen
49.	12-05-2021	2021-039 Jaarverslag adviescommissie voor bezwaarschriften Zevenaar 2020	Voor kennisgeving aannemen
50.	12-05-2021	2021-040 COVID-19 d.d. 12 mei 2021	Voor kennisgeving aannemen
51.	18-05-2021	2021-035 RSD Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) 2020	Voor kennisgeving aannemen

Datum : 18 april 2021

Betreft : beantwoording vragen Project Noordeinde

Geacht College en Gemeenteraad,

Op 7 april 2021 heeft [REDACTED] namens de werkgroep project Noordeinde ingesproken tijdens de commissievergadering van de Commissie Ruimte over de concept plannen voor de bouw van de woontoren Noordeinde. De tekst van de inspraak met daarin de vragen aan de commissie en de wethouder treft u in de bijlage aan. Omdat het merendeel van de vragen onbeantwoord is gebleven verzoeken wij u vriendelijk doch dringend om in verband met de grote gevolgen voor de omwonenden onze vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.

In aanvulling op de reeds gestelde vragen tijdens de inspraak hebben we nog een tweetal onderwerpen die we graag nader toegelicht zien.

Rotonde:

Graag ontvangen we gedetailleerde informatie over het besluit van jaren geleden omtrent de aanleg van de rotonde Oude-Doesburgseweg/Noordeinde.

- De desbetreffende kruising is destijds als onveilig bestempeld. Welk rapport of onderzoek heeft hieraan ten grondslag gelegen? Wat voor besluit is daarop genomen en door wie?
- Wat waren de exacte afspraken tussen de gemeente en ABC?
- Waarom heeft de gemeente een jaar of vijf geleden besloten om de kruising alvast enigszins aan te passen?
- Destijds is gecommuniceerd dat de gemeente i.v.m. het uitblijven van de bouw van de woontoren de onveilige situatie niet langer wilde laten voort duren. Klopt het dat de omwonenden nooit zijn geïnformeerd dat deze aanpassingen zijn uitgevoerd ter vervanging van de aanleg van de rotonde?
- Uit onze gesprekken met Veluwezoom-Verkerk (Volker Wessel) is gebleken dat de rotonde er nu helemaal niet meer gaat komen. Wat is hiervoor precies de aanleiding geweest?
- De bouw van de rotonde zou door ABC gefinancierd worden. Hiermee was destijds een bedrag tussen de driehonderd à vierhonderdduizend euro mee gemoeid. Hoe komt het dat de gemeente deze financiering en daarmee de aanleg van de rotonde nu niet meer opeist van ABC?
- Wat is er, zoals wethouder de heer Winters in de commissievergadering meldde, aantoonbaar aan verkeersstromingen veranderd dat de aanleg van de rotonde niet meer noodzakelijk zou maken? Is hier onderzoek naar gedaan en rapport van gemaakt? Is deze rapportage vergeleken met eerdere rapportages over dit onveilig kruispunt? Graag ontvangen we alle rapportages
- Waarom zijn de omwonenden niet betrokken bij deze besluitvorming?
- Hoe kan het dat de aanrijdingen en bijna-aanrijdingen waar de omwonenden van kunnen getuigen volgens de woordvoerder van de gemeente niet bij de gemeente bekend zijn?

Compensatie:

Diverse omwonenden hebben destijds, nadat de bouwplannen voor het na de sloop van de kerk vrijgekomen terrein definitief werden, een compensatie gekregen. We ontvangen graag gedetailleerde informatie over het volgende:

- Wie hebben er precies een compensatie gekregen?
- Wat voor type compensatie is er geweest?
- Was deze compensatie alleen bestemd voor de bewoners van destijds al bestaande woningen?
- Hebben ook bewoners grenzend aan het nu te bouwen Blok D (de woontoren) een compensatie gekregen?
- Wanneer hebben er compensaties plaatsgevonden?
- Hoeveel is er gecompenseerd?
- Waren er aan de compensatie voorwaarden verbonden?

Als werkgroep vertegenwoordigen wij een zeer groot gedeelte van de direct betrokkenen en omwonenden. Momenteel bevinden we ons in een intensief participatie-traject met de projectontwikkelaar. Dat neemt niet weg dat zowel de in de inspraak opgevoerde vragen als de hierboven gestelde vragen dringend een antwoord behoeven.

Hoogachtend,
Werkgroep project Noordeinde

[REDACTED]

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

[REDACTED]

“Zevenaar is een gemeente waar het goed wonen en werken is!”

Dit is de slogan waarmee de Gemeente Zevenaar zich presenteert in de Structuurvisie 2030, het integrale kompas voor toekomstig beleid van onze gemeente.

Ruim een jaar geleden stond ik hier ook namens een aantal belanghebbenden van Project Woontoren Noordeinde. In het volle vertrouwen dat de gemeente Zevenaar haar woorden “wij willen als gemeente ook absoluut geen woontoren meer” gedurende de looptijd van het voorbereidingsbesluit zou gaan omzetten in daden: een nieuwe invulling van ‘BLOK D’.

Dat dit geen gemakkelijke klus zou zijn, was voor alle betrokken duidelijk. Immers, de grond was al meer dan 10 jaar geleden verkocht en dat zou het proces behoorlijk bemoeilijken.

Maar wat schets onze verbazingbegin maart dit jaar heeft het college positief gereageerd op de conceptaanvraag van de ontwikkelaar voor het bouwen van juist: een woontoren! Sterker nog: de gemeente heeft gedurende het jaar van het voorbereidingsbesluit NIET - zoals afgesproken- gewerkt aan een meer passende invulling dan een woontoren voor het bouwterrein, maar zelfs ACTIEF met de ontwikkelaar gewerkt aan het alsnog mogelijk maken van de bouw van een woontoren! (zie brief gemeente d.d. 2 maart 2021/UIT/21/1010553) Uit niets blijkt dat de gemeente actief aan de slag is gegaan om de bouw van een woontoren te verhinderen en andere, meer passende voorstellen aan de ontwikkelaar heeft gedaan. Is de gemeente Zevenaar soms vergeten dat zij de vertegenwoordigster is van haar inwoners en ons belang ook haar belang zou moeten zijn?

Als werkgroep Woontoren Noordeinde vertegenwoordigen we een groot aantal van de 190 adressen waar direct belanghebbenden en omwonenden wonen. We kunnen u hier bestoken met allerlei wet-en regelgeving en afspraken die binnen de gemeente Zevenaar zelf zijn gemaakt, (zoals: *Wet Ruimtelijke Ordening, Wet Omgevingsrecht enzovoort. En niet te vergeten de NOVI (Nederlandse Omgevingswet Visie)* waaronder o.a. *participatie, leefbaarheid, duurzaamheid, energietransitie en de structuurvisie vallen.*)

maar..... we mogen er als inwoners vanuit gaan dat u allen de geldende wetten, regelingen en gemaakte afspraken zelf heel goed kent. Dus hoe kan het dan dat het college positief is over de voorliggende conceptplannen en haar medewerking hieraan wil verlenen? Want alleen al de Structuurvisie 2030 Gemeente Zevenaar spreekt overduidelijk over het zoveel mogelijk realiseren van appartementen bij transportknooppunten (pag. 34-Structuurvisie Gemeente Zevenaar 2030). Maar ook begrippen als “Verbinden”, “Diversiteit” en “Kwaliteit” worden in diezelfde Structuurvisie als “onlosmakelijk onderdeel van de identiteit van Zevenaar” gezien! Oftewel, het gaat om veel meer dan alleen fysiek ruimtelijk verbinden. Juist het verbinden op sociaal maatschappelijk vlak en diversiteit in leefmilieus en klein stedelijkheid rondom het centrum van Zevenaar zijn speerpunten van de door de gemeente Zevenaar opgestelde visie voor de toekomst!

Bij elke ruimtelijke ontwikkeling is het uitgangspunt om oog te hebben voor duurzaamheid én beleefswaarde, voor veiligheid, gezondheid en bereikbaarheid.

En ja....dat vraagt om flexibiliteit in denken, plannen, organiseren én uitvoeren.

De woontoren in haar huidige concept heeft een eenzijdige functie, waarbij geen rekening is gehouden met bovenstaande punten.

In hoeverre is de bouw van deze woontoren duurzaam, wat is het effect van wind- en schaduwvorming waarbij de energievoorziening van huidige én toekomstige energieneutrale huishoudens in het gedrang komt, hoe zit het met de inpasbaarheid in de omgeving, is er gekeken naar de korrelgrootte en omvang t.o.v. de huidige bebouwing?

Samengevat: is er wel goed nagedacht over de kwaliteit in de breedste zin van het woord? Of zoals beschreven op pagina 39 van de reeds genoemde Structuurvisie: "Kwaliteit wil zeggen dat er sprake is van een goede, duurzame ruimtelijke ontwikkeling met weloverwogen integrale keuzes".

En om hier even verder op voort te borduren:

- *De geplande woontoren ligt weliswaar binnen de kern van Zevenaar, maar niet rondom een transportknooppunt.*
- *De geplande woontoren is niet onderscheidend in innovatie, duurzaamheidsniveau en al helemaal geen zgn. "gat in de markt"*
- *De geplande woontoren zal zeker geen woonruimte bieden aan starters, jonge gezinnen en (alleenstaande) senioren.*
- *De geplande woontoren levert zeker geen betaalbare woningen op. De ontwikkelaar heeft immer vermogende tweeverdieners als doelgroep voor ogen. Geen brede doelgroep dus....*

*Terwijl dit allemaal zaken zijn waar de gemeente zelf van zegt (structuurvisie Gemeente Zevenaar 2030, pag 42/43/53/65/89/90) zeer veel belang aan te hechten. **De woontoren in haar huidige opzet voldoet momenteel niet aan de eigen visie van de gemeente.***

Veiligheid - Mobiliteit - Infrastructuur

De gemeente Zevenaar geeft aan veel belang te hechten aan een verkeersveilige en leefbare woonomgeving. Duurzaamheid is hiervan een onlosmakelijk onderdeel geworden. (Structuurvisie Gemeente Zevenaar, pag 99/100). Het streven is om minder auto-verkeersbewegingen te creëren, een hoger fietsgebruik en om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer. Publiek aantrekkelijke ontwikkelingen moeten dus juist gesitueerd worden nabij openbaar vervoer(externe)- en fiets(intern)-knooppunten. *Op deze manier wordt de toename van de automobiliteit afgevlakt. En kunnen en passant het aantal parkeerplaatsen ook drastisch verminderd worden en komt er o.a. meer ruimte voor bijv. groenvoorzieningen.*

En dan is er ook nog het heikele punt van de rotonde op de Noordeinde.... de aanleg van deze rotonde is een belofte van de gemeente Zevenaar aan haar inwoners! Het zou niet een welles/nietes spelletje moeten zijn. Want veiligheid is géén spel, hiermee mag nóóit gemarchandeerd worden. Wekelijks zie ik vanuit mijn keukenraam een aanrijding of bijna aanrijding! *Dit roept ook de vraag op waarom er in de tussenliggende jaren nooit veilige zebra-paden zijn aangelegd om de twee cruciale oversteekpunten vanuit onze wijk. (Ik verwijs wederom naar de Structuurvisie Gemeente Zevenaar pag. 99/100/108)*

Veiligheid mag nooit en te nimmer verkwanseld worden uit financiële overwegingen. Het zal toch niet zo zijn dat de geplande rotonde nu als "wisselgeld" wordt ingezet tijdens de onderhandelingen met de projectontwikkelaar?

Wij voelen ons absoluut niet serieus genomen en hebben heel veel vragen aangaande het proces en de inhoud. Ik verwijs u hiervoor i.v.m. de spreektijd graag naar het digitale document van deze inspraak.

1. *Wat heeft de gemeente concreet het afgelopen jaar ondernomen om de bouw van een 34 meter hoge woontoren te verhinderen nu zij heeft aangegeven deze zelf ook niet meer te willen?*
2. *Wat heeft de gemeente concreet ondernomen om een invulling aan de bebouwing, anders dan de huidige concept-woontoren, van Blok D te geven? We denken dan aan een andere typologie (bijv. grondgebonden woningen, gestapelde woningen, enz)*
3. *Welke obstakels is zij in haar ogen tegengekomen waardoor de bouw van de woontoren niet verhinderd kan worden?*
4. *We willen graag bewegende beelden van schaduw- en windberekeningen zien gedurende een heel jaar van het oorspronkelijke plan en de nieuwe opzet.*

5. Wanneer gaat de gemeente actief (dus niet alleen als wij er om vragen) participeren met alle betrokkenen?
6. In hoeverre is er gesproken over 'leefbaarheid' ? Oftewel: het TOTALE welbevinden van de omwonenden?
7. Hoe heeft de gemeente de (verkeers)veiligheid in het vizier? Is er bijvoorbeeld een berekening over de te verwachten extra verkeersbewegingen?
8. Waarom is er geen sprake meer van de bouw van de geplande rotonde?
9. Hoe zit het met de fysieke leefomgeving, zoals bijvoorbeeld het geplande hoge aantal parkeerplaatsen van 1,64 parkeerplaats per woning? Welke CROW-norm hanteert de gemeente Zevenaar?
10. Hoe zit het met de bouw van welk complex dan ook op de grond qua waterhuishouding, grondwaterstand, aanleggen van fundering, voorkomen van verzakkingen, voorkomen van schade aan huidige omliggende bebouwing, enz. enz.

En uiteraard leven er nog veel meer vragen en onduidelijkheden onder alle betrokkenen waar we zeker op een later moment nog op terug willen komen.

Communicatie gaat niet alléén over het proces en de inhoud, maar zeker ook over de emotie! Achter de voordeuren van de ruim 190 adressen, wonen gezinnen met kinderen, alleenstaande ouderen, jonge stellen, levensgenieters, hardwerkende (thuis)werkers, ernstig zieken, enz..... Mensen die straks beroofd worden van hun daglicht en zonlicht door de bouw van een woontoren met een hoogte van maar liefst 34 meter!!!! **Een woontoren waarvan de gemeente Zevenaar zelf ook steeds heeft aangegeven deze niet meer te ambiëren.** Het wordt de allerhoogste tijd dat de gemeente Zevenaar alle beschikbare wetgeving gaat bestuderen om de bouw in de huidige vorm te verhinderen en indien nodig op zoek gaat naar de benodigde mazen in de wet. Ja, dat kost tijd en dus geld. Maar ruim 10 jaar na dato in een volledig veranderde samenleving botweg zeggen " u wist als omwonenden waar u aan begon", nee, die vlieger gaat niet meer op!

Afsluitend:

Ons betoog begon met de openingszin van de Structuurvisie 2030, het integrale kompas voor toekomstig beleid van de gemeente Zevenaar. Laten we in gezamenlijkheid zorgen op koers te blijven zodat we de juiste richting niet uit het oog te verliezen. En ook in de toekomst kunnen blijven zeggen **"Zevenaar is een gemeente waar het goed wonen en werken is!"**

Hoogachtend,
namens de werkgroep Project Noordeinde

ONTVANGSTBEWIJS

4 b2.

Vandaag, 19-04-2011

ontvangen van Projectgroep Noordoost en de

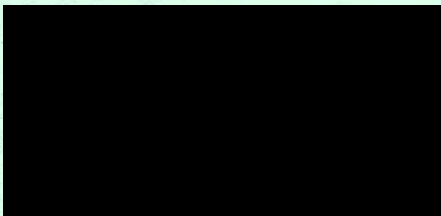
een schrijven van [redacted]

gericht aan Gemeenteraad

over het onderwerp beantwoording vragen

project Noordoost

Gemeente Zevenaar,

T.a.v. Gemeenteraad

Lbr. 21/026 - Vernieuwing Antenneconvenant

19 april 2021

Geachte heer, mevrouw,

Op 1 januari 2021 is een vernieuwd Antenneconvenant in werking getreden tussen het rijk, de telecombedrijven en de VNG als vertegenwoordiger van gemeenten. Het vorige convenant dateerde uit 2010 en liep eind 2020 af. Het doel van de afspraken in het nieuwe Antenneconvenant is onveranderd: komen tot een zorgvuldige plaatsing van vergunningsvrije antennes voor mobiele communicatie in Nederland. Het nieuwe convenant eindigt op 31 december 2025, met een mogelijkheid voor tussentijdse evaluatie en wijziging.

Download

- Volledige ledenbrief: [Vernieuwing Antenneconvenant](#)
- [Antennenconvenant getekend door alle partijen](#)
- [Plaatsingsbeleid interactief](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
[070 - 373 83 93](tel:070-3738393)
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:

[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 20 april 2021 06:23

Aan: Gemeente Zevenaar <Gemeente@zevenaar.nl>

CC: [REDACTED]

Onderwerp: Aanvraag financiële bijdrage voor een AED (Aanvraag t.b.v. de burgemeester, wethouders, raads- en commissieleden)

Geachte burgemeester, wethouders, raads- en commissieleden,

Graag willen wij ons voorstellen. Wij zijn [REDACTED] en [REDACTED] en wonen in een sterk vergrijzende wijk "De Overlaat" te Tolkamer. In onze wijk ontbreekt een AED die 24/7 beschikbaar is. Samen met de buurtvereniging "De Overlaat" proberen wij een AED te regelen.

Wij hebben al donaties mogen ontvangen. Deze financiële bijdrages zijn echter niet toereikend gebleken voor de aanschaf van een AED. Daarom benaderen wij u. Wellicht kunt u iets voor ons betekenen. In bijgesloten PDF bestand "AED" staan onze plannen nader uitgewerkt.

Tevens hebben wij bijgesloten een voortgangsrapportage van een beleidsstuk van de Gemeente Zevenaar.

In uw 1^e voortgangsrapportage 2021 staat dat de gemeente burgerinitiatieven stimuleert die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten. En een doel heeft verbetering eerste hulpverlening in alle kernen. Zie punt 1.1.1.

Aan de hand van deze bijlage dienen wij bij u een verzoek in voor een aanvullend budget in de kosten en het dragen van de scholingskosten.

Wij zijn bereid om onze plannen nader toe te lichten en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

Tolkamer, februari 2021

Onderwerp: Aanvraag voor sponsorbijdrage AED.

Geachte heer, mevrouw,

Graag willen wij ons voorstellen. Wij zijn [REDACTED] en [REDACTED] en wonen in een sterk vergrijzende wijk "De Overlaat". Een wijk waar de laatste jaren een aantal buurtbewoners onwel zijn geworden. In deze situaties was een AED, die 24/7 beschikbaar was geweest, wenselijk. In onze wijk ontbreekt een AED die 24/7 beschikbaar is. Samen met Buurtvereniging De Overlaat proberen wij een AED te regelen.

Een AED, Automatische Externe Defibrillator (AED) is een levensreddend apparaat waarmee het hartritme van iemand met een hartstilstand kan worden hersteld. De overlevingskans is het grootste wanneer binnen 6 minuten de juiste hulp is gestart. Hoe sneller een AED wordt ingezet bij een hartstilstand, hoe groter de kans op overleven. Wachten op een ambulance is vaak tevergeefs, deze is meestal pas na 15 minuten aanwezig. De aanwezigheid van een AED kan dus daadwerkelijk het verschil maken tussen leven en dood. Volgens cijfers van de Nederlandse Hartstichting vinden er in Nederland 8.000 reanimaties per jaar buiten het ziekenhuis plaats. De overlevingskans bij een hartstilstand is gemiddeld 23%.

Het zou voor de buurtbewoners en bezoekers daarom fijn zijn dat er een AED aanwezig is, dit creëert een veilig gevoel. Een AED in onze buurt kan mogelijk ook uw leven redden.

Zoals u leest willen wij als vrijwilligers graag alle zaken rond de aanschaf van de AED regelen. Wij zijn bijvoorbeeld bezig met sponsoring, opleidingen, verzekeringen, onderhoud en plaatsing.

Wij hebben al wat bereikt. Na onderhandelingen met woningbouwvereniging Vryleve mogen we een aan te schaffen AED tegen de buitenmuur van appartementencomplex De Schans hangen.

Wij hebben al donaties van Nationale Nederlanden, een anonieme sponsor en uit de Jumbo emballageactie mogen ontvangen. Deze financiële bijdrages zijn echter niet toereikend gebleken voor de aanschaf van een AED. Daarom benaderen wij u, want zonder uw financiële steun kunnen wij dit niet realiseren.

Wat krijgt u en uw bedrijf ervoor terug? Heel veel bedankjes en likes van buurtbewoners. Wij zullen uw bedrijf bedanken via diverse media zoals Facebook. Tevens willen wij een artikel plaatsen in een regionaal weekblad. Natuurlijk mond op mond reclame van de buurtbewoners. En natuurlijk eeuwige roem.

Wij hebben bewust de samenwerking met B.V. De Overlaat gezocht. Dankzij deze samenwerking kunnen donaties op een onafhankelijk rekeningnummer worden gedaan. Wij maken graag gebruik van het rekeningnummer van de B.V. De Overlaat omdat dit ook onze kosten van de bank drukt. Kosten die wij momenteel niet kunnen en willen dragen.

Zoals u reeds gelezen heeft benaderen wij u voor een vrijwillige sponsorbijdrage. Uw bijdrage is mogelijk voor uw bedrijf aftrekbaar van de belasting. U kunt eventueel uw sponsorbijdrage storten op [REDACTED] o.v.v. AED BV De Overlaat. Ieder bedrag is van harte welkom. Mochten wij meer ophalen dan het gewenste bedrag dan reserveren we dit geld voor onderhoud, verzekering en misschien wel zelfs de aanschaf van een tweede AED.

Natuurlijk snappen wij ook dat u in deze economische rare Corona tijden geen storting kunt of wilt doen. Hiervoor hebben wij het volste begrip. Mogelijk kunt u ons dan een mailbericht sturen dat u afziet van een donatie. Wij zullen u dan uit onze verzendlijst halen en u niet meer benaderen.

Heeft u nog vragen? Neemt u gerust contact met ons op. Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet. Heeft u contacten in uw omgeving, waarvan u denkt die moet deze brief ontvangen en kunnen wat betekenen dan bent u vrij om deze brief door te sturen naar wie u wilt.

Bij voorbaat dank hiervoor.

Met vriendelijke groeten,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

AED

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen

Jaar realisatie 2022

Wij stimuleren inwonereninitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten. Wij zorgen voor scholing van vrijwilligers.

Stand van zaken

Status 2020 Status 1e VGR
Niet volgens plan Niet volgens plan

Er was besloten een verzekering af te sluiten voor alle AED's die openbaar geplaatst zijn. Echter verzekeraars zijn niet bereid om tot verzekering over te gaan van goederen die geen eigendom zijn van de gemeente. Samen met de VGGM zal op regionaal niveau een promotiecampagne worden opgestart om burgerhulpverlening beter op de kaart te zetten. Dit zal regionaal opgepakt worden op het moment dat de coronamaatregelen afgeschaald zijn en het weer verantwoord is.

Voorstel raad

In overleg met de VGGM starten wij een promotiecampagne op met als doel burgerhulpverlening beter op de kaart te zetten.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	68	68	68	68
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	68	68	68	68
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	68	68	68	68
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	3.368	3.350	3.352	3.351
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	3.418	3.350	3.352	3.351
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
5. Coronaeffecten	50	0	0	0
Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)	50	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	3.418	3.350	3.352	3.351
Saldo voor bestemming	-3.350	-3.283	-3.285	-3.283
Mutaties reserves				

CHIEF TE ZE
20 APR
INGEKOMEN

Veiligheids- en Gezondheidsregio

Gelderland-Midden

GEMEENTE ZEVENAAR
20 APR. 2021
INGEKOMEN

Aan: Colleges van Burgemeester en Wethouders en gemeenteraden van onze deelnemende gemeenten

Datum 15 april 2021
Kenmerk 210415-0022
Contactpersoon Eric van Neerijnen
E-mailadres eric.van.neerijnen@vggm.nl

Onderwerp Jaarverslag 2020 VGGM

Geachte collegeleden en raadsleden,

Op 7 april 2021 heeft het algemeen bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden de jaarrekening 2020 vastgesteld. Hierbij bied ik u dit jaarverslag ter informatie aan.

U kunt dit document raadplegen via de volgende link:
https://www.vggm.nl/vggm/folders_en_publicaties/raadsinformatieronde.

Voor de volledigheid merk ik op dat het voorstel ten aanzien van de bestemming van het resultaat over het jaar 2020 is opgenomen in de ontwerpbegroting 2022 die enkele weken geleden ter consultatie aan u is aangeboden. U bent daarbij in de gelegenheid gesteld een zienswijze uit te brengen. Deze zienswijzeprocedure loopt nog, en zal leiden tot besluitvorming in de vergadering van het algemeen bestuur van 23 juni 2021.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en tot nadere toelichting gaarne bereid,

Het Dagelijks bestuur Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,
Namens het bestuur,

Hoogachtend,

Anton Slofstra
Directie

VGGM verzorgt Ambulancezorg, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

Van: xxx Namens Ingrid Jansen

Verzonden: dinsdag 20 april 2021 13:11

Onderwerp: Participatieplaat: voor een gedragen omgevingsvisie

Geachte gemeenteraadsleden,

In januari 2022 treedt hoogstwaarschijnlijk de Omgevingswet in werking, waarvan een belangrijke doelstelling is om bewoners meer zeggenschap te geven over de eigen leefomgeving. Wanneer u als gemeente een omgevingsvisie maakt, wilt u belanghebbenden zo vroeg mogelijk hierbij betrekken.

Stimuland heeft hiervoor een participatieplaat en methodiek ontwikkeld, om een gedragen omgevingsvisie te ontwikkelen. Graag verwijs ik u daarvoor naar de inhoud van bijgaande brief.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact met mij opnemen.

Hartelijke groet,

Drs. Ingrid Jansen | Directeur | Stimuland | Vilsterseweg 11 | 7734 PD Vilsteren | T 0529 - 47 81 80
M 06 - 46 60 35 92 | E ijansen@stimuland.nl | www.stimuland.nl

Stimuland activeert, voor een vitaal platteland in Oost-Nederland. Op de hoogte blijven?
Meld u aan voor onze [nieuwsbrief](#) of volg ons op [Twitter](#), [LinkedIn](#) en [Facebook](#).

Aan de gemeenteraadsleden van de
gemeenten in de provincie Gelderland
(per mail via de griffie)

ONS KENMERK
B210023/MA/lo

UW KENMERK
-

VILSTEREN
20 april 2021

ONDERWERP
Participatieplaat: voor een gedragen omgevingsvisie

Geachte gemeenteraadsleden,

In januari 2022 treedt hoogstwaarschijnlijk de Omgevingswet in werking, waarvan een belangrijke doelstelling is om bewoners meer zeggenschap te geven over de eigen leefomgeving. Wanneer u als gemeente een omgevingsvisie maakt, worden belanghebbenden zo vroeg mogelijk hierbij betrokken.

Uit het [afstudeeronderzoek](#) van student Lars van Gorp in opdracht van Stichting Stimuland, bleek dat veel gemeenten nog zoekende zijn naar manieren om belanghebbenden te betrekken en participatie vorm te geven. Stimuland heeft daarom de participatieplaat geïntroduceerd, om gemeenten in dit proces te ondersteunen.

Organiseren van participatie

Het laten meedoen en -denken van inwoners is voor veel gemeenten nog best lastig. Hoe worden inwoners bereikt, niet alleen de actieve inwoners die zich überhaupt wel laten horen, maar ook de anderen. Hoe organiseer je vervolgens manieren om meningen (digitaal) op te halen? Participatie is een mooi idee in theorie, maar hoe het praktisch te organiseren, zeker bij gevoelige onderwerpen, is een stuk lastiger.

Wij hebben ervaring met het oplossen van dit soort vraagstukken. Vanuit Stimuland spreken we de taal van zowel beleid als praktijk en zijn we ervaren met het opzetten en uitvoeren van processen waarbij participatie (van onderop) centraal staat. Van dorpsvisies met plaatselijke belangen tot complexe gebiedsprocessen tussen partijen met schijnbaar tegengestelde belangen.

Participatieplaat

De participatieplaat is een gesprekstool om inzichtelijk te maken wat we als partij kunnen betekenen in dit proces. Zo kunnen we tijdens het gehele proces 'meefietsen' als onafhankelijk procesbegeleider of we kunnen ingevlogen worden voor losse onderdelen van het traject. De participatieplaat is te vinden in de bijlage van deze brief.

Stichting Stimuland
Vilsterseweg 11
7734 PD Vilsteren

0529 - 47 81 80
info@stimuland.nl
www.stimuland.nl

KVK: 41245324
IBAN NL72 RABO 0303 9822 09
BTW: NL8087.93.378.B01

Stimuland activeert

Stimuland

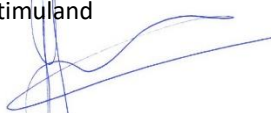
Stimuland is een onafhankelijke stichting en non-profit organisatie die zich sterk maakt voor een vitaal platteland in met name Noordoost-Nederland. Onze kracht ligt in het activeren van ontwikkeling. Wij vervullen een brugfunctie: om beleidsplannen en de uitvoering in de praktijk dicht bij elkaar te brengen en vice versa. Van oorsprong zetten we ons in voor een duurzame agrarische sector. Ons werkterrein is breder geworden, zo richten we ons ook op de economie van het platteland en de leefbaarheid in buurtschappen, dorpen en wijken. In onze activiteiten en projecten staat het organiseren van (bewoners)participatie centraal. We zijn een verbindende organisatie: onze kracht en toegevoegde waarde ligt in het activeren van ontwikkeling en samenwerking op het platteland.

Stimuland ontwikkelt sinds jaar en dag methodes om met bewoners, organisaties en andere groepen te werken aan visies en toekomstige opgaven. Wij vinden het belangrijk om samen met bewoners, ondernemers, overheid, organisaties en andere betrokkenen te komen tot een gemeenschappelijke visie. Hoe mooi is het om kennis en kunde onder de lokale bevolking samen te smelten tot één gemeenschappelijk doel? Zo versterk je de eigen identiteit.

Tot slot

Graag denken we mee om samen te werken aan een interactief proces om zo een inspirerende en beeldende omgevingsvisie op te stellen. Ook voor andere participatietrajecten. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact met mij opnemen via **M** 06 - 46 60 35 92 of **E** ijansen@stimuland.nl.

Met vriendelijke groet,
Stimuland

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Ingrid Jansen".

Ingrid Jansen
Directeur

Bijlage: participatieplaat

Participatie voor ogen, maar de route & vorm nog niet?

Stimuland
helpt

...of we fietsen de
hele route mee als
onafhankelijk proces-
begeleider

START

STARTGESPREK
VOOR HELDERE
'WAAROM?'

PARTICIPATIE
TOOLBOX

ORGANISATIE
ONTWIKKELING

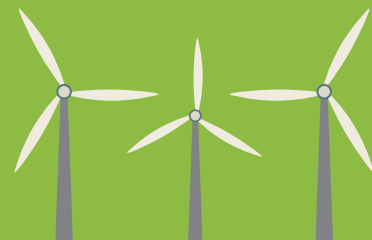
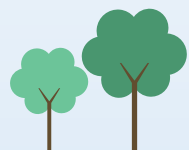
EVALUATIE

ONTWIKKELEN
PARTICIPATIE-
PROCES OP MAAT

TRAININGEN
& WORKSHOPS

PARTICIPATIE
BEWAKER

FINISH

Aan de gemeente

Datum

21 april 2021

Zaaknummer

2021-004806

Onderwerp

Begrotingscirculaire 2022

Inlichtingen bijProvincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl**Blad**

1 van 3

Geachte gemeenteraad/Geacht college,

In onze rol als financieel toezichthouder informeren wij u jaarlijks in onze begrotingscirculaire over de actuele ontwikkelingen die van belang zijn bij het opstellen van uw begroting en van invloed zijn op ons toezicht (van uw financiële stukken). Daarnaast informeren wij u in deze circulaire over het proces van het financieel toezicht, in het bijzonder over de begrotingsrichtlijnen en over de toetsingsaspecten die we hanteren bij het beoordelen van uw begroting 2022. Deze informatie treft u aan in bijgevoegde begrotingscirculaire 2022. In deze brief lichten wij enkele onderwerpen uit de begrotingscirculaire nader toe.

Begrotingscirculaire 2022

De jaarlijkse begrotingscirculaire is van belang bij het opstellen van uw begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025. De circulaire is een aanvulling op het en het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten) en wordt jaarlijks opgesteld door het Vakberaad Gemeentefinanciën¹. Naast de ontwikkelingen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gaat de begrotingscirculaire 2022 op de een aantal specifieke onderwerpen. Wij geven u hierbij graag het volgende mee.

Er liggen in de komende jaren forse uitdagingen op het gebied van gemeentefinanciën. De financiële onzekerheden bij het uitvoeren van decentralisaties in het sociaal domein, Covid-19, nieuwe opgaven die op gemeenten afkomen en de op handen zijnde herijking van het Gemeentefonds maken het voor u niet eenvoudig om een structureel duurzaam financieel beleid te voeren. Ons college heeft hier veel begrip voor. Wij zien dat u hier ondanks de vele onzekerheden toch aan blijft werken en spreken onze waardering uit voor het feit dat u lastige keuzes die u hierin soms moet maken niet uit de weg gaat. Als toezichthouder hebben wij echter ook de taak hierop toe te zien. Dit doen wij onder meer door middel van het beoordelen van uw begroting en door met u in gesprek te gaan over uw financiële huishouding.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

ouders (f

 provincie
Gelderland

Datum

21 april 2021

Zaaknummer

2021-004806

Blad

2 van 3

Ieder jaar is ons uitgangspunt dat uw gemeente onder repressief toezicht komt te staan. Dit is de lichtste vorm van toezicht. Gedurende het jaar volgen wij risicogericht de ontwikkelingen van uw financiële positie en nemen kennis van uw financiële besluiten. Hiertoe vragen wij u de kadernota/voorjaarsnota, bestuursrapportages en de ontwerpbegroting aan ons ter kennisname toe te sturen, zodat wij tijdig met u in gesprek kunnen wanneer wij negatieve ontwikkelingen zien of hiertoe anderszins aanleiding bestaat. Dit stelt ons ook in staat om eventuele problemen samen tijdig te signaleren en met u mee te denken over en te zoeken naar eventuele oplossingen.

Bij de beoordeling van de begroting 2022 ligt de aandacht, in navolging op voorgaande jaren, onder andere op de ontwikkelingen van het budget voor het sociaal domein. Gedurende 2018 werd het steeds duidelijker dat veel gemeenten worstelen met de stijgende kosten die zij maken voor het sociaal domein, specifiek voor de jeugdzorg. Bij de begroting 2021 bleek dat de piek in de kosten nog niet bereikt was. Veel gemeenten hebben daarom meer geld begroot voor het sociaal domein en/of zijn tot ingrijpende maatregelen overgegaan. In de begrotingscirculaire 2022 wordt de richtlijn extra middelen jeugdzorg bevestigd. Tot op heden zijn er door het Rijk nog geen aanvullende middelen toegezegd. Daarom is de hoogte van het Gemeentefonds zoals opgenomen in de circulaire bepalend voor de hoogte van uw inkomsten uit het Gemeentefonds. We hebben ook de verwachting dat u, gegeven de ervaring in de voorgaande jaren, in uw begroting komt tot realistische ramingen voor 2022 en de daaropvolgende jaren.

De eerste effecten van de herverdeling van het Gemeentefonds zijn intussen duidelijk en per gemeente bepaald. Het is echter hoogst onzeker of de herverdeling in de huidige vorm ook werkelijkheid wordt. Vanuit meerdere betrokken organisaties is er kritiek geuit op herverdeling. De verwachting is dan ook dat effecten per gemeente fundamenteel kunnen veranderen. Om die reden gaan we er vanuit dat u de mei- of septembercirculaire hanteert bij het bepalen van uw inkomsten uit het Gemeentefonds. Mocht u nadelen verwachten op basis van de herverdeling, dan is het advies om dit binnen uw weerstandsvermogen op te vangen.

Voor veel gemeenten is het een uitdaging om de financiële effecten van Covid-19 mee te nemen in de structurele baten en lasten van de meerjarenbegroting. Het verdient wel aanbeveling om dit te doen, om zo het inzicht en de sturingsmogelijkheden van de raad te vergroten. Mocht het voor uw gemeente niet haalbaar zijn, dan is het ons dringende advies om een inschatting van de Covid-19 effecten mee te nemen in paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Datum

21 april 2021

Zaaknummer

2021-004806

Blad

3 van 3

Ontwikkelingen

De herverdeling van het Gemeentefonds, de tekorten op het sociaal domein en de financiële gevolgen van Covid-19 maken het een grote uitdaging om een realistische begroting vast te stellen. Het advies is daarom ook om uw begroting vast te stellen op basis van relevante circulaire's zoals hiervoor is aangegeven.

Mocht er op basis van ontwikkelingen op Rijksniveau aanleiding zijn om hiervan af te wijken, dan laten we u dit zo snel mogelijk weten. We verwachten echter niet dat er besloten wordt tot de herverdeling of aanvulling van het Gemeentefonds voordat u intern moet beginnen aan het opstellen van uw begroting.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Henrice Wittenhorst
plv. secretaris

Bijlage(n)

- Begrotingscirculaire 2022

Begrotingscirculaire

Gelderland 2022

6 april 2021

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Actuele onderwerpen	4
	Covid-19	4
	Herijking gemeentefonds/verdelingssystematiek	4
	Sociaal Domein	5
3	Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	6
	Notitie Rechtmatigheidsverantwoording	6
	Notitie Meerjarig financieel inzichtk	6
	Notitie Hoofdpijnen van het BBV	6
	Actualisering Notities	6
4	Specifieke onderwerpen	7
	Inzicht in de structurele begrotingspositie	7
	Taakstellingen	7
	Onderhoud kapitaalgoederen	8
	Weerstandsvormogen en risicobeheersing	8
	Omgevingswet en -visie	8
	Duurzaamheid/energietransitie/klimaat	9
	Gemeenschappelijke regelingen	9
5	Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht	11
6	Meer informatie	12

1 Inleiding

Ieder jaar ontvangt u relevante en actuele informatie over de wijze waarop wij uw begroting en meerjarenraming beoordelen vanuit onze wettelijke taak, het financieel toezicht. Het is belangrijk om deze informatie te betrekken bij de kaderstelling voor de begroting en het opstellen en vaststellen van uw begroting 2022.

Uw gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluiten wij, op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, voor 1 januari of uw gemeente voor het komende begrotingsjaar onder repressief of preventief toezicht valt. Ons toezicht op de gemeentelijke financiën is gericht op het bevorderen van een gezonde financiële huishouding, waarbij respect voor de eigen verantwoordelijkheid van besturen het uitgangspunt is. Financieel toezicht is dan ook een wezenlijk onderdeel van de “checks en balances” binnen het openbaar bestuur en draagt hiermee bij aan het voorkomen dat een gemeente niet meer in staat is financiële tekorten zelf op te lossen.

Voor het beoordelen van de begroting hanteren wij ons Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 Gemeenten (GTK) hebben we de uitgangspunten van ons toezicht opgenomen. In dit GTK komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- Welke vormen van toezicht zijn er? Welke wet- en regelgeving worden gehanteerd bij het toezicht?
- Wat betekent structureel en reëel evenwicht?
- Waar kijken we naar als we beoordelen of uw begroting en meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht is?

In deze begrotingscirculaire geven wij u actuele onderwerpen mee die voor uw begroting 2022 (en jaarrekeningen) van belang zijn. Deels zijn deze onderwerpen financieel technisch van aard en daarmee wellicht meer voor het college bestemd. Een afschrift van deze circulaire hebben wij daarom aan uw college gestuurd.

2 Actuele onderwerpen

Covid-19

Het is zeer ongewis wat de financiële effecten van de corona-crisis ([onderzoek in opdracht van de VNG](#) en [Kamerbrief 26 maart 2021/Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden maart 2021](#)) zijn op de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. Toch vragen wij u de financiële effecten van de corona-crisis zo goed mogelijk in beeld te brengen. De meest voorkomende situaties zijn:

- 1 U houdt in de begroting en meerjarenraming geen rekening met de corona-crisis c.q. u raamt de financiële gevolgen van de corona-crisis budgettair neutraal.
- 2 De financiële effecten van de corona-crisis ([onderzoek Andersson Elffers Felix \(AEF\) in opdracht van de VNG](#)) zijn door u niet (goed) in te schatten of u gaat ervan uit dat het Rijk de financiële gevolgen van de corona-crisis (grotendeels) compenseert. U verwerkt dan eventuele werkelijke financiële gevolgen bij tussentijdse rapportages en op jaarrekeningbasis. Wij verwachten dat u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een inschatting maakt welke financiële risico's uw gemeente loopt.
- 3 U houdt in de begroting en meerjarenraming rekening met incidentele en/of structurele baten en lasten.
- 4 U schat zo reëel als mogelijk de financiële gevolgen van de corona-crisis in, waarbij u aangeeft wat incidentele en wat structurele baten en lasten zijn.

Wij vragen u de gemaakte keuze duidelijk in de begroting aan te geven, bijvoorbeeld in de inleiding, en deze toe te lichten, zodat we kunnen beoordelen of de gekozen methodiek voldoende aannemelijk, geloofwaardig en daarmee aanvaardbaar is. We betrekken dit bij ons oordeel over de plausibiliteit van de ramingen.

Herijking gemeentefonds/verdelingssystematiek

Op 2 februari 2021 is het voorstel voor de nieuwe integrale verdeling van het gemeentefonds (inclusief onderdeel Beschermd Wonen) openbaar gemaakt. De fondsbeheerders van het gemeentefonds (de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Financiën) hebben dit voorstel ter advisering voorgelegd aan de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Na ontvangst van het advies van de ROB start de consultatie van gemeenten en zal ook actualisatie naar een definitieve stand plaatsvinden. Deze herijking is door het huidige kabinet geplaatst in een breder perspectief van financiële en bestuurlijke verhoudingen en de financiële positie van gemeenten.

Naast de verdeling en de omvang van het gemeentefonds zijn ook de nog lopende gesprekken met gemeenten over onder andere de toereikendheid van de financiering van de jeugdzorg daarbij van belang. Dat geldt ook voor de verruiming en modernisering van het gemeentelijk belastinggebied en de evaluatie van de normeringssystematiek. Ook daarover moet het volgende kabinet besluiten. De besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling wordt overgelaten aan het volgende kabinet en daardoor is de voorgestelde invoeringsdatum verschoven naar 1 januari 2023.

De voorgestelde herijking leidt zonder meer tot herverdeel-effecten en daarmee tot gemeenten die voordeel en gemeenten die nadeel ondervinden. Voor sommige gemeenten zijn die voorlopige effecten zeer fors. Het voorstel is om de herverdeel-effecten te spreiden over een aantal jaren en daarbij het gebruikelijke ingroeipad van € 15 per inwoner per jaar te hanteren. Het maximale herverdeel-effect geldt voor zowel voor- als nadeelgemeenten. Omdat het sociaal domein nog in beweging is, wordt tevens een evaluatie na vier jaar ingebouwd.

Hoewel er nog veel onzekerheid is over de uiteindelijke definitieve effecten van de herijking, roept dat al wel vragen bij gemeenten op hoe hier mee om moet worden gegaan. In afwachting van de actualisatie, de verschillende adviezen daarover en het uiteindelijke besluit van het nieuwe kabinet is het op dit moment zeer voorbarig om te gaan anticiperen op deze herverdelingseffecten, zeker op de voordelen. Het hanteren van het voorzichtigheidsbeginsel bij het opstellen van de begroting 2022 en de

meerjarenraming 2023-2025 wordt daarbij sterk aanbevolen.

Om de voorgestelde invoeringsdatum van 1 januari 2023 te halen, zullen gemeenten uiterlijk via de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds geïnformeerd moeten worden. Momenteel is het onduidelijk of deze datum gehaald zal worden. Zolang er vanuit de fondsbeheerders geen definitieve uitkomst of richtlijn komt, zal de circulaire het uitgangspunt zijn voor het toetsen van de realiteit van de inkomsten uit het gemeentefonds.

Sociaal Domein

Bij ons onderzoek van de begroting 2021 is gebleken dat het merendeel van de gemeenten verregaande maatregelen hebben getroffen om tot een structureel en reëel sluitende begroting te komen. Het merendeel van deze maatregelen liggen in het sociaal domein. Veel gemeenten ramen de taken (inclusief de te nemen maatregelen) reëel. Hierdoor is het zichtbaar geworden dat de inkomsten vanuit het Rijk de kosten in het sociaal domein niet meer compenseren en er tekorten ontstaan bij gemeenten.

De afgelopen twee jaar hebben de fondsbeheerders samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gewerkt aan een nieuwe verdeling van het gemeentefonds. De invoering van de nieuwe verdeling verschuift naar 1 januari 2023 mede omdat er nog gesprekken plaatsvinden met de VNG en ROB over de uitkomsten van de herijking. Daarnaast verwachten wij dat de financiële posities van de gemeenten en de toereikendheid van de financiering van de jeugdzorg een rol gaan spelen.

Het onderzoeksbureau AEF heeft in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de financiële tekorten in de jeugdzorg ([Stelsel in groei \(vng.nl\)](https://www.vng.nl/stelsel-in-groei)). De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat gemeenten in een paar jaar tijd na de decentralisatie fors meer zijn gaan uitgeven aan jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Besluitvorming over een structurele oplossing in termen van benodigd budget en aanpassing in het stelsel voor de uitvoering van de Jeugdwet vanaf 2022 zal aan een volgend kabinet zijn. De resultaten van het onderzoek dienen als inbreng voor de kabinetsformatie. De uitkomsten van het onderzoek zijn zwaarwegend. Dit in het licht van de jeugdhulpplicht van gemeenten en de noodzaak van sluitende begrotingen.

Bij het onderzoek van de begroting 2021 zien wij dat de uitgaven voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) sterk toenemen. Oorzaak voor de toename is de invoering van het abonnementstarief en de vergrijzing. De groei van de vraag naar Wmo-ondersteuning zet de financiële mogelijkheden van gemeenten onder druk. Wij verwachten hier opnieuw tekorten.

Voor de beoordeling van de begroting 2022 omtrent het sociaal domein blijven vooralsnog de richtlijnen van vorig jaar (begroting 2021) voor de begroting 2022 van kracht en deze zijn:

- Voor de jaren 2023 tot en met 2025 kan door de gemeente een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd worden: per gemeente naar rato van de € 300 miljoen per jaar.
- Deze stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' kan als structureel opgenomen worden.
- Voorwaarde is dat daarnaast gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en Wmo mede gericht op beheersing van de kosten.

Als toezichthouder beoordelen wij of de ramingen als ook de taakstellingen in de begroting en meerjarenraming voor het sociaal domein reëel zijn en welke risico's gemeenten lopen. Daarbij betrekken wij tenminste de realisatie van de laatste jaarrekeningen, de verwachte realisatie voor het jaar 2021 en de verslagen van de accountant.

3 Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De commissie BBV geeft in notities aan op welke wijze een bepaald onderwerp in de begroting verwerkt kan of moet worden. Kan, omdat de regelgeving meerdere verwerkingsopties toestaat en moet als de regelgeving verplicht tot een bepaalde verwerkingwijze. De [BBV-notities](#) bevatten dan ook aanbevelingen ('kan') en stellige uitspraken ('moet') voor de juiste toepassing en uitvoering van het BBV.

Notitie Rechtmatigheidsverantwoording

De verwachting is dat met ingang van het boekjaar 2021 het college van burgemeester en wethouders via de jaarrekening verantwoording af gaat leggen over rechtmatigheid. De accountant controleert vervolgens de getrouwheid van deze rechtmatigheidsverantwoording en geeft geen separaat accountantsoordeel over de rechtmatigheid meer af. Omdat de [Kadernota rechtmatigheid](#) met name was gericht op de accountantscontrole, heeft de commissie BBV besloten een notitie Rechtmatigheidsverantwoording te publiceren (naar verwachting in het 1e kwartaal 2021) die vooral is gericht op het college en de raad. De volgende onderwerpen komen daarbij onder andere aan bod:

- De rol van de raad
- De criteria waarover het college zich dient te verantwoorden
- De keuzemogelijkheden met betrekking tot de verantwoordingsgrens en de gevolgen.

Notitie Meerjarig financieel inzicht

In september 2020 heeft de commissie BBV de notitie Meerjarig financieel inzicht voor de raad vastgesteld. Het doel van deze notitie is om de samenhang helder te maken tussen diverse onderdelen uit de begroting en de jaarrekening. Dit maakt het eenvoudiger om een oordeel te vormen over de financiële positie van uw gemeente en/of de gevolgen te overzien van bepaalde beleidskeuzes voor de ontwikkeling van die financiële positie. Daarom gaat deze notitie specifiek in op enkele onderdelen die in het BBV zijn voorgeschreven en die erop gericht zijn om de raad (meer) inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente op de korte en langere termijn.

Notitie Hoofdpijnen van het BBV

In februari 2020 heeft de commissie BBV de geactualiseerde notitie "Besluit Begroting en Verantwoording op hoofdpijnen verklaard, externe verslaggeving voor decentrale overheden" vastgesteld. Het doel van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige interpretatie en toepassing van de begroting en jaarstukken van gemeenten. In de notitie zijn uitgangspunten en principes uitgewerkt welke belangrijk zijn bij het opstellen en inrichten van deze stukken en is toegelicht waarom deze belangrijk zijn. Daarbij beperkt het document zich tot de financiële informatie. Centraal daarbij staan de principes die ten grondslag liggen aan het begrotingsstelsel dat voor gemeenten is voorgeschreven in het BBV.

Actualisering Notities

De commissie voorziet verder in de loop van 2021 actualisering van onder andere de volgende notities:

- Rente
- Lasten en baten (incidenteel, subsidies e.d.)
- Lokale heffingen

Of de notitie al voor de begroting 2022 gelding is, is afhankelijk van het moment van verschijnen. De ingangsdatum kunt u terugvinden in de betreffende notitie.

4 Specifieke onderwerpen

Inzicht in de structurele begrotingspositie

Het inzicht in de structurele begrotingspositie van uw gemeente blijft een belangrijk aandachtspunt. Nogmaals dringen wij erop aan het begrotingssaldo, zowel voor het betreffende begrotingsjaar als voor de meerjarenraming, inzichtelijk te presenteren. Hiervoor kunt u gebruik maken van de voorbeelden uit het GTK en uit de notitie Structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV. Wij adviseren u het structureel begrotingssaldo op deze wijze in het raadsvoorstel en de aanbiedingsbrief of in de inleiding van de begroting op te nemen.

Een van de verplicht op te nemen overzichten in zowel de begroting als de jaarrekening is het overzicht van incidentele baten en lasten. De leesbaarheid van dit overzicht wordt vergroot als baten en lasten en incidentele reservemutaties duidelijk gescheiden zijn weergegeven. Daarnaast is het verplicht de opgenomen posten te voorzien van een toelichting. Dit kan in het overzicht zelf, maar ook los onder het overzicht. Belangrijk daarbij is dat duidelijk wordt waarom de baten of lasten door u als incidenteel zijn bestempeld. Anders gezegd, waarom er géén sprake is van structurele baten of lasten. Structurele baten en lasten zijn immers regel en de incidentele baten en lasten vormen de uitzondering.

Daarnaast is het van belang dat aangegeven wordt welke conclusies er uit de cijfers te trekken zijn, zoals wat is het karakter van het begrotingssaldo of resultaat. Liggen er incidentele factoren aan ten grondslag of zijn de oorzaken structureel.

Voor de volledigheid attenderen wij u erop dat u structurele reservemutaties inzichtelijk maakt op het ook verplichte overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Alle reservemutaties zijn of opgenomen op dit overzicht of op het overzicht van incidentele baten en lasten.

Om het beeld ten aanzien van de reserves compleet te maken adviseren wij u ook het verloop van de reserves inzichtelijk te maken. Dit kan door in een bijlage het overzicht reserves en voorzieningen aan te vullen met de afzonderlijke toevoegingen en onttrekkingen per reserve.

Taakstellingen

Veel gemeenten hebben te maken met bezuinigingsoperaties en takendiscussies. Daarom is het nuttig om specifiek in te gaan op deze onderdelen bij de toelichting op de financiële positie en bij de meerjarenraming. Behalve het benoemen van de stelposten en taakstellingen biedt het concreet toelichten, van de wijze waarop de voorgenomen bezuinigingen en het nieuwe beleid voor de komende jaren zijn vertaald in de begroting, inzicht in de financiële positie. De toelichting is noodzakelijke informatie voor uw en ons inzicht in en de beoordeling van de financiële positie.

We zien de omvang van de taakstellingen toenemen en hoewel onze beoordeling op hardheid en haalbaarheid veelal positief is, vinden we het een zorgelijke ontwikkeling. Om de financiële stabiliteit van de gemeente te waarborgen is het noodzakelijk dat uiteindelijk de voorgenomen taakstellingen en bezuinigingen volledig gerealiseerd worden.

Wij adviseren u een integraal beeld van de opgenomen bezuinigingsmaatregelen, taakstellingen, stelposten en reserveringen te presenteren in een paragraaf Taakstellingen en stelposten. In deze paragraaf kunt u in één oogopslag de opgenomen bezuinigingen c.q. taakstellingen zien die verspreid in de begroting op programmaniveau zijn opgenomen en/of de nog openstaande taakstellingen in de meerjarenraming. Daarnaast kunt u hier de voortgang van eerder door u vastgestelde bezuinigingsmaatregelen toelichten. Hetzelfde geldt voor eventuele stelposten (inschattingen of al vrijgemaakte begrotingsruimte) voor toekomstige financiële onzekerheden. Dit versterkt het inzicht in de financiële positie.

Onderhoud kapitaalgoederen

Bij het onderzoek van de begroting 2021 (en van 2020) is gebleken dat veel gemeenten door onder andere het sociaal domein moeite hadden de financiën op orde te krijgen. In tijden van financiële krapte neemt de kans toe dat aan het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen minder prioriteit wordt gegeven. De gevolgen doen zich dan op de langere termijn voor in de vorm van achterstallig onderhoud en/of kapitaalvernietiging. Dit jaar schenken wij extra aandacht aan de kwaliteit van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. Daarbij bezien wij onder meer of deze paragraaf voldoende ingaat op de volgende aspecten met meerjarige financiële consequenties:

- de actualiteit van de diverse onderhoudsplannen;
- de looptijd van de onderhoudsplannen;
- het al dan niet hebben van achterstanden in het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen;
- het reserveren van middelen voor de uitvoering van regulier klein en groot onderhoud;
- vervangingsinvesteringen in kapitaalgoederen.

Het is van belang om binnen uw gemeente te blijven monitoren op de kwaliteit van het onderhoud van de kapitaalgoederen en op tijd een inschatting te maken van eventueel toekomstig (groot) onderhoud. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verdient daarom extra aandacht.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Uit onze begrotingsonderzoeken blijkt dat de informatiewaarde van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing nog verbeterd kan worden. Met als doel de informatiewaarde te verbeteren adviseren wij het volgende:

- Geef in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing duidelijk het vastgestelde beleid aan, zowel voor de inventarisatie en kwantificering van de risico's als voor de aan te houden weerstandscapaciteit in relatie tot deze kwantificering.
- Geef tevens de minimale hoogte of marge aan van de weerstandsratio.

Naast deze verplichte onderdelen van de paragraaf adviseren wij u het verloop, van zowel de beschikbare weerstandscapaciteit als de benodigde weerstandscapaciteit (en hiermee ook de weerstandsratio)

inzichtelijk te maken. Dit geeft aanzienlijk meer inzicht in het gemeentelijke weerstandsvermogen dan alleen de informatie opnemen van het betreffende jaar. Hierbij kan ook aangegeven en toegelicht worden welke risico's groter/kleiner worden of verdwijnen.

Het is van belang om bij de risico's de mogelijke scenario's te schetsen alsmede de (beleidsmatige) opties om de niet geraamde financiële consequenties zo goed mogelijk te beheersen. Hieruit volgt de gewenste omvang van het weerstandsvermogen. Ook de niet-financiële gevolgen spelen een rol bij risicomanagement, maar ook voor de bepaling van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Een duidelijk voorbeeld hiervan zijn de gevolgen van de coronapandemie. De impact op de gezondheid leidt op termijn ook tot financiële gevolgen. We zien de risico's voor gemeenten en verbonden partijen op dit punt toenemen.

Omgevingswet en -visie

In onze begrotingscirculaire van vorig jaar (begrotingscirculaire 2021) informeerden wij u al uitgebreid over beide onderwerpen. Zoals bekend is de invoeringsdatum van de Omgevingswet verschoven naar 1 januari 2022. Wat we vorig jaar schreven is nog steeds actueel.

Omgevingswet

Zoals u weet, wordt de wet- en regelgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water gebundeld en is het de bedoeling om het aanvragen van vergunningen te vereenvoudigen. Dit betekent één wet die ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving stimuleert en kwaliteit borgt. De gebruikers staan hierbij centraal.

Omgevingsvisie

- Met de nieuwe wet zijn het Rijk, de provincies en gemeenten voortaan verplicht een omgevingsvisie te maken. Dit is een strategische visie voor de lange termijn voor de hele fysieke leefomgeving. De belangrijkste uitgangspunten daarbij zijn:
- gemeenten dienen een omgevingsvisie op te stellen;
- per gemeente geldt één omgevingsplan;
- gemeenten werken de omgevingsvisie uit in een omgevingsplan en programma's;
- het omgevingsplan bevat gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving;
- in een programma staan maatregelen waarmee

een bevoegd gezag een omgevingswaarde of een andere doelstelling voor de fysieke leefomgeving wil bereiken.

Gemeenten krijgen een overgangstermijn van drie jaar voor het vaststellen van de omgevingsvisie. De verplichting voor gemeenten om een omgevingsvisie te hebben en het tijdstip daarvoor wordt bij Koninklijk Besluit vastgelegd.

Financiële gevolgen voor uw gemeente

Wij zien dat de betrokken partijen volop bezig zijn met de voorbereidingen. Het is van groot belang om een goede inschatting te maken van wat er op uw gemeente afkomt en u adequaat op deze wet voor te bereiden. Daarbij past ook de vraag wat de financiële gevolgen voor uw gemeente zullen zijn.

Denk aan:

- Welk personeel is wel en niet nodig?
- Hoe begeleidt u het implementatieproces?
- Moet u uw medewerkers opleiden?
- Wat betekent dit voor ICT?
- Wat kost het om de omgevingsdocumenten te ontwikkelen?
- Wat zijn de effecten voor de raming van de legesopbrengsten?

Duurzaamheid/energietransitie/klimaat

De komende jaren ligt er een enorme opgave om Nederland duurzaam te maken. Tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een overgang naar een circulaire economie zijn hierbij essentieel. Om dat te realiseren is het Interbestuurlijk Programma (IBP) van start gegaan, waarin het Rijk en de decentrale overheden hebben vastgelegd dat hun samenwerking op een aantal grote maatschappelijke thema's, waaronder duurzaamheid en klimaat, wordt verbeterd. Inhoudelijke afspraken over het klimaat, waar ook bedrijfsleven en maatschappelijke partijen verantwoordelijkheid voor dragen, zijn vastgelegd in het Klimaatakkoord.

Elke gemeente, provincie en ook waterschap werkt op dit moment binnen regio's samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de bebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur.

Van decentrale overheden wordt verwacht dat zij een groot deel van de groei van de algemene uitkering ten goede laten komen aan klimaatbeleid en de energietransitie. Wij zien dat gemeenten in de huidige, economisch onzekere tijden minder budget aan het klimaat besteden, met als gevolg dat zij de afspraken over het klimaat niet (geheel) kunnen nakomen.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeentelijke bijdragen

Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen maken een belangrijk deel uit van gemeente-begrotingen. De raming die u in uw begroting opneemt als bijdrage in de gemeenschappelijke regeling behoort overeenkomstig de gemeentelijke bijdrage te zijn, zoals deze is opgenomen in de begroting van de gemeenschappelijke regeling. Wij vragen u in de paragraaf verbonden partijen deze bijdrage inzichtelijk te maken, niet alleen voor het begrotingsjaar, maar ook voor de jaren van de meerjarenraming.

Toezichtkader Gemeenschappelijke regelingen

Bij het verschijnen van het GTK voor gemeenten is een afzonderlijk gemeenschappelijk toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen aangekondigd.

De reden hiervoor is dat niet alle kaders die voor gemeenten gelden één op één op gemeenschappelijke regelingen van toepassing zijn. Bovendien kennen we binnen gemeenschappelijke regelingen veel diversiteit in grootte, aantal deelnemers en beleidsvelden, elk met een eigen dynamiek. De focus bij gemeenschappelijke regelingen ligt op de risico's voor de deelnemende gemeenten. Dit vroeg om een nadere uitwerking, die landelijk door de provincies is opgepakt.

Inmiddels is het concept toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen gereed en is ter consultatie voorgelegd aan enkele gemeenschappelijke regelingen. In afwachting van die reacties en eventuele daaruit voortvloeiende aanpassingen van het concept, zal dit toezichtkader naar verwachting met ingang van het begrotingsjaar 2023 voor alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland gaan gelden. Met de introductie van het nieuwe kader zal worden gewacht tot de inwerkingtreding van de wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Tot die tijd blijft het gemeen-

schappelijk toezichtkader “Kwestie van evenwicht!” uit 2014 van toepassing op gemeenschappelijke regelingen.

Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Om de maatschappelijke opgaven waar lokale overheden zich voor gesteld zien te kunnen realiseren en de bestuurlijke slagkracht te vergroten, werken overheden steeds meer en intensiever met elkaar samen. Dat gebeurt op verschillende niveaus en op verschillende manieren, onder andere via gemeenschappelijke regelingen. In de praktijk ervaren gemeenteraden en individuele raadsleden een te grote afstand tot gemeenschappelijke regelingen. Om de positie van de gemeenteraden te versterken is een wijziging van de Wgr in procedure. De instrumenten die de volksvertegenwoordiging kan gebruiken om de eigen controlerende en kaderstellende rol bij gemeenschappelijke regelingen beter in te kunnen vullen wordt aangepast. Ook beoogt de wijziging de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen een gemeenschappelijke regeling te vergroten.

In het kader van deze begrotingscirculaire zijn de volgende wijzigingen van belang, die met ingang van het begrotingsjaar 2023 gelden:

1. Aanpassing begrotingscyclus door drie wijzigingen:
 - de kadernota en voorlopige jaarrekening moeten voor 30 april naar gemeenteraden worden gestuurd in plaats van 15 april;
 - de ontwerpbegroting moet uiterlijk 12 weken voor 15 september voor een zienswijze aan gemeenteraden aangeboden worden, in plaats van 8 weken voor 1 augustus, en
 - de begroting van een regeling moet uiterlijk 15 september naar gedeputeerde staten worden gestuurd in plaats van 1 augustus.
2. Aanscherping artikel 9 van de Wgr met een bepaling over de reikwijdte van de afspraken die moeten worden gemaakt over het regelen van de gevolgen van de uittreding, zodat niet langer volstaan kan worden met een vaststelling door het (algemeen) bestuur.
Bestaande gemeenschappelijke regelingen zullen binnen twee jaar moeten worden aangepast nadat deze wijziging in werking is getreden. Deze wijzigingen gaan voor het eerst gelden voor de begrotingscyclus 2023.
Nadere informatie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/35513>

5 Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht

Met de Agenda Toekomst (interbestuurlijk) Toezicht (ATT) geven gemeenten, provincies en Rijk gezamenlijk invulling aan de vernieuwing van het interbestuurlijk en financieel toezicht, zodat het toezicht zo effectief mogelijk is en past bij een gezamenlijke aanpak van maatschappelijke opgaven.

In onze vorige begrotingscirculaire informeerden wij u al over de ATT, waarin is beschreven hoe we de komende jaren het (interbestuurlijk) toezicht verder gaan doorontwikkelen. In 2020 is hiervoor een [Actieplan](#) opgesteld en is samen met toezicht-ontvangers en toezichthouders gekeken naar de uitwerking van de verschillende actielijnen.

De vijf actielijnen zijn:

- 1 Versterken verbinding horizontale controle en verticaal toezicht
- 2 Beter voeren dialoog
- 3 Beter leren via toezicht
- 4 Uniformeren uitvoering toezicht
- 5 Toezichthouder richt zich op gedeelde risico's

Per actielijn zijn de te nemen acties benoemd en is het doel aangegeven zoals dat in de ATT is opgenomen. Inmiddels is er vorig jaar (2020) gestart met risicosessies voor de verschillende (interbestuurlijk) toezicht terreinen (in kader van actielijn 5). Dit jaar worden in het kader van actielijnen 2 en 3 workshops georganiseerd met toezichtontvangers en toezichthouders ten behoeve van het delen van ervaringen van (interbestuurlijk) toezicht. De data voor sessies met het werkveld van financieel toezicht zijn op dit moment nog niet bekend.

6 Meer informatie

In deze circulaire zijn actuele en relevante aandachtspunten opgenomen. Hebt u vragen over deze circulaire dan kunt u contact opnemen met de contactambtenaar voor uw gemeente.

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 CX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl

Van: Leven met de Aarde <levenmetdearde@live.nl>

Verzonden: woensdag 21 april 2021 23:41

Aan: xxx; levenmetdearde@live.nl; blauw vuur <blauwvuur@live.nl>

CC: xxxxxxxx

Onderwerp: 22 april 2021 Wereld Aarde dag in uw gemeente!

Geachte medewerker van de gemeente, griffie, postkamer,

Wilt u zo vriendelijk zijn in verband met het vieren van Aarde Dag deze brief door te geleiden naar uw College en naar de Raadsleden en Fractievoolgers?

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Namens het bestuur van St Leven met de Aarde

Etten 21 april 2021,

Aan het College van B&W en de Raadsleden en de fractievoolgers

Betreft 22 april 2021 Wereld Aarde Dag!

Geachte bestuurders,

Morgen, als u dit leest, is het WereldAardeDag.

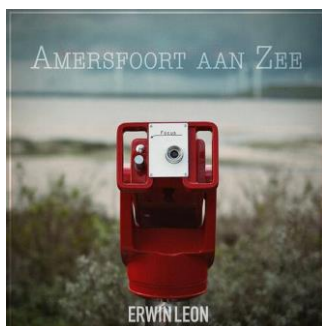
Vermoedelijk kent u de geschiedenis van die dag.

In 2006 heeft Leven met de Aarde voor het eerst aardedag meegevierd.

In Utrecht werd een bijeenkomst gehouden over Peak Oil.

Vandaag nemen wij weer met u contact op omdat "Leven met de Aarde" dit jaar haar 20 jarig bestaan viert. Al die jaren hebben we geprobeerd goed contact met u op te bouwen. We beseffen dat dat best lastig is.

Op 22 april wordt een speciale krant uitgegeven: <https://www.dagvandeearde.nl/>

Dag van de Aarde | Make every day Earth Day

Nieuwsbegrip ontwikkelde in samenwerking met Disney Channel een lespakket over de Dag van de Aarde (Earth Day). Dit is een jaarlijks terugkerend evenement op 22 april, waar wereldwijd aandacht voor is en dat wereldwijd gevierd wordt.

www.dagvandeearde.nl

Wellicht kunt u die krant actief bekend maken via de kanalen die u tot uw beschikking heeft, het twitter- of facebook account van de gemeente. U kunt uw onderwijsinstellingen inlichten dat er een lesbrief is.

Het kan natuurlijk zijn dat u dat al lang doet. Ook is het mogelijk om aandacht te geven aan de Geoweek. Die wordt niet in mei gehouden, maar van 4 t/m 8 oktober 2021 door het Aardrijkskundig Genootschap.

Wat ondersteunend werkt is het recente rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving. Zie hun recente publicaties op www.pbl.nl

PBL Planbureau voor de Leefomgeving

De Tweede Kamer wil brede welvaart beter integreren in de begrotings- en verantwoordingssystematiek. De drie planbureaus (CPB, PBL en SCP) hebben daarom op zijn verzoek een plan van aanpak gemaakt voor een zogeheten Kernset Indicatoren Brede Welvaart.

www.pbl.nl

Dit rapport van 15 april jongstleden gaat over Natuur, Landschap en Biodiversiteit. U weet dat die ons - en ook u - aan het hart gaan. Het PBL concludeert: de economie moet vanaf NU op de tweede plaats komen. Wij zouden zeggen: "Bij al ons economisch handelen moeten criteria voor het bewaren van natuur en landschap voorrang krijgen". De natuurinclusieve economie van het genoeg, ecologie, moet het resultaat zijn.

Omdat Stichting Leven met de Aarde op 11 juli 20 jaar bestaat, vragen wij u mee te werken aan een klein onderzoek.

Het gaat om het beantwoorden van een paar vragen door u, College en door u, Raadsleden en fractievolgers.

Stuur uw antwoorden a.u.b. naar levenmetdearde@live.nl

Wij hopen dat uw beantwoording ondersteunend werkt bij uw veranderende werkwijze in samenwerking met de inwoners.

Vragen:

1. *Heeft u over Dag van de Aarde gehoord?*
2. *Heeft u in uw gemeente beleid om aandacht te geven aan die Dag van de Aarde in uw gemeente? Zo ja, wat is uw doel?*
3. *Merkt u iets van deze speciale dag?*
4. *Zou u iets willen merken, ervaren? Wat dan?*
5. *Kan volgens u het vieren van die dag betrokkenheid van inwoners vergroten?*

Uw antwoorden worden, bij voldoende deelname, gebundeld en we hopen daarmee elkaar enthousiast te maken.

Met een hartelijke groet in natuurverbondenheid!

De deelnemers aan Leven met de Aarde

www.levenmetdearde.nl

tel 0653464642

Aan

De Gelderse gemeenteraden

Datum

22 april 2021

Betreft
Ons kenmerk

Maatschappelijke tender als voorkeursroute in vergunningverlening voor gedragen
grootschalige zon- en windprojecten

Geachte raadsleden,

Het Gelders Energieakkoord en haar partners Energie Samen Gelderland en Klimaatverbond Nederland hebben onderzoek gedaan naar de meest effectieve route om – in het proces van planning tot vergunningverlening voor grootschalige zon- en windprojecten – het lokaal eigenaarschap en zeggenschap te borgen.

Dat is belangrijk omdat eigendom en rendement medebepalend zijn voor draagvlak en acceptatie voor de grote ingrepen die deze projecten in ons landschap en leefomgeving betekenen. Maar ook omdat de rendementen uit deze projecten een belangrijke stimulans kunnen vormen voor meer duurzame investeringen in de omgeving van deze projecten. Het onderzoek is tevens belangrijk omdat de juridische basis voor de selectie van de maatschappelijk meest gunstige aanpak, complex is. Door een zorgvuldige inzet van de maatschappelijke tender, met een goed uitnodigingskader, een marktconsultatie en heldere selectiestappen (ruimtelijk én maatschappelijk) kan een gemeente rekenen op een stevige maatschappelijk en juridisch fundament in haar proces naar duurzame opwekking van energie.

De partners van het Gelders Energieakkoord bevelen u van harte aan, werk te maken van deze maatschappelijke tender. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat, naast een degelijk beleidskader, deze methodiek van selectie van het beste wind en/of zonneproject ook in gemeentelijk beleid en regelgeving is opgenomen.

De bijgevoegde handreiking is in een brede consultatie tot stand gekomen. Vertegenwoordigers, bestuurlijk en ambtelijk, van energiecoöperaties, gemeenten en provincie zijn erbij betrokken geweest. Het is nu aan gemeenten om, bijvoorbeeld bij de behandeling van de Regionale Energie Strategie 1.0 in hun gemeenteraad, zeker te stellen dat de raad deze aanpak ook formeel steunt. Of aan de provincie om in haar beleidskader de maatschappelijke tender vast te leggen.

Wij, als onderzoeksteam, wensen u hiermee veel succes!

Namens Gelders Energieakkoord: Pieter van der Ploeg
Namens Energie Samen Gelderland: Arien Scholtens
Namens Klimaatverbond Nederland: Thijs de la Court

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

als instrument voor de borging van lokaal eigendom bij de (grootschalige) elektriciteitsproductie op basis van wind- en zonne-energie. Een handreiking.

INLEIDING & OPGAVE

De productie van de benodigde grootschalige elektriciteitsproductie met wind en zon heeft grote ruimtelijke en landschappelijke impact. Dat betekent dat ruimtelijke wet- en regelgeving een prominente rol spelen in realisatie en gunningstrajecten. In de praktijk krijgen grootschalige projecten met langdurige besluit- en juridische trajecten te maken. Eén van de belangrijkste oorzaken hiervan zijn de bezwaren van direct omwonenden of indirect betrokkenen. Veelal gaan die over aanzicht en geluid. Projecten daarentegen waarbij direct omwonenden nauw betrokken zijn of waarbij sprake is van lokaal eigendom, kennen een hogere

slagingskans en een kortere doorlooptijd. Immers: de baten blijven in de regio en de regio profiteert. Niet voor niets is het lokale eigendom als streven vastgelegd in het Klimaatakkoord. Bovendien kennen lokale partijen als (mede)ontwikkelaar de omgeving en de mensen rondom het project. Met de lokale omgeving als mede-eigenaar en dus mede-ontwikkelaar, worden de beste voorwaarden geschapen voor een gelijkwaardige en open samenwerking met andere partijen. Tot nu toe ontbreekt het echter nog aan een goed instrument om dit streven wettelijk te verankeren in gemeentelijke vergunningverlening...

De passage over 50% lokaal eigendom in het Klimaatakkoord

Om de projecten voor de bouw en exploitatie van hernieuwbaar op land in de energietransitie te laten slagen, gaan in gebieden met mogelijkheden en ambities voor hernieuwbare opwekking, partijen gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. Dit vertaalt zich in evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied waarbij gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving (bewoners en bedrijven). Investeren in een zon – en/of windproject is ondernemerschap. Dat vergt ook mee-investeren en risico lopen. Het streven voor de eigendomsverhouding is een algemeen streven voor 2030. Er is lokaal ruimte om hier vanwege lokale project-gerelateerde redenen van af te wijken. Hierbij wordt ook in acht genomen de bijzondere positie van de waterschappen, die zowel lokale ontwikkelaar zijn als decentrale overheid met een verduurzamingsopgave van hun eigen bedrijfsprocessen.

MAATSCHAPPELIJKE TENDER ALS MEEST KANSRIJKE ROUTE

Het Gelders Energieakkoord (GEA), Energie Samen Gelderland (ESG) en Klimaatverbond Nederland hebben zich met steun van het programma DuurzaamDoor van RvO en in nauwe afstemming met de provincie Gelderland, het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) en de hulp van ambtenaren, coöperanten en andere deskundigen, gebogen over de vraag hoe het beoogde lokale eigenaarschap van minimaal 50% op een juridisch bestendige wijze kan worden geborgd.

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

We volgen hier de definitie 'eigendom van de lokale omgeving' die in de [Monitor Participatie Hernieuwbare Energie](#) die in opdracht van het ministerie EZK is ontwikkeld: mede-eigendom van een collectief samenwerkingsverband van bewoners, lokale ondernemers, agrariërs of andere lokale partners in de omgeving van het project.

Het gaat daarbij om eigendom van meerdere omwonenden en bedrijven uit de omgeving van de projectlocatie.

Dit is ook de basis van de afspraken van de partners in het Interbestuurlijk Programma (VNG, IPO, UvW, BZK en EZK) met Energie Samen, Natuur- en Milieufederaties, de koepel van windontwikkelaars NWEA, de koepel van zonontwikkelaars Holland Solar en de organisatie van ondernemers in duurzame energie, de NVDE. Uitgangspunt is dat iedereen uit de lokale omgeving mee moet kunnen doen in het project. Met andere woorden: het gaat erom dat de lokale omgeving de kans krijgt mee te kunnen investeren en mede-eigenaar te

worden. Het gaat dus nadrukkelijk niet om eigendom van één of enkele lokale partijen waarbij de bredere omgeving niet of minder is betrokken. Denk aan een lokaal bedrijf, een waterschap of één of meerdere agrariërs die zich hebben verenigd om een zon- of windpark te ontwikkelen zonder dat iedereen uit de omgeving hierin kan deelnemen.

In de planologische uitdaging zijn er drie hoofdlijnen te onderscheiden. Er is de 'klassieke lijn' van toelatingsplanologie waarbij de gemeente vergunningen toetst aan een beleidskader en de wet Ruimtelijke Ordening. Daarnaast bestaat een toekomstgerichte lijn die gebruik maakt van een 'maatschappelijke tender'. De gemeente neemt hier actief regie door partijen uit te nodigen en langs een methodische wijze te selecteren in het proces van vergunningverlening. Die werkwijze volgt de lijn van 'uitnodigingsplanologie'. Tenslotte is er nog een derde lijn. De gemeente gaat zelf duurzame energie projecten ontwikkelen.

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

- In de toelatingsplanologie geeft een sterk beleidskader houvast. In dat kader staan de uitgangspunten t.a.v. minimaal 50% financiële participatie en zeggenschap, een omgevingsfonds en gesocialiseerd grondbeleid. Afspraken hieromtrent moeten worden vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen ontwikkelaar en grondeigenaar. Het gemeentebestuur zal bij de ontwikkelende partijen en in de behandeling van een eventuele wijziging van een bestemmingsplan in de gemeenteraad, zich sterk moeten maken voor de bepalingen uit de beleidsvisie.
- De maatschappelijke tender biedt als instrument binnen de uitnodigingsplanologie een goede mogelijkheid om de marktpartijen (inclusief lokale partijen) tot een optimaal bod te laten komen. Ook dán is een stevig beleidskader essentieel. Anders dan in toelatingsplanologie neemt de gemeente hier het voortouw in het uitnodigen van partijen voor de opwekking van duurzame energie. Belangrijk is dat hierbij de juiste processtappen, van marktconsultatie tot gunning, ook doorlopen worden. Dan zijn maatschap-

pelijke eisen goed te borgen in het proces. Dat maakt de maatschappelijke tender een zeer interessant instrument om 'lokaal eigendom' te bereiken.

- De laatste optie, dat de gemeente zélf ontwikkelt, biedt ruim mogelijkheden om ook de lokale omgeving mede-eigenaar te laten worden.

In deze handreiking staat een toelichting op de maatschappelijke tender. Een werkwijze die uit de analyse van Energie Samen Gelderland, Klimaatverbond Nederland en het GEA en in de consultatie met partners uit het veld als kansrijk is geïdentificeerd. Daarbij is het goed te beseffen dat een ontwikkelaar die in dit open proces verliest, op grond van de elektriciteitswet alsnog een mogelijkheid heeft om via de provincie een inpassingsplan te krijgen. Een ontwikkelaar zet zichzelf dan echter buiten de lokaal vormgegeven procedure en negeert het lokaal draagvlak. Het is daarom goed als ook de provincie het lokaal eigendom in haar beleidskader verankert en de maatschappelijke tender als valide proces steunt.

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER: EEN UITWERKING

In de '**Oplegger & factsheet Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie**' van het NPRES staat een korte beschrijving van de maatschappelijke tender. In de praktijk kan de constructie van een maatschappelijke tender gebruikt worden om proces- en financiële participatie van omwonenden in een project voor hernieuwbare energie te stimuleren. In de kern komt deze systematiek erop neer dat potentiële projecten punten kunnen scoren voor de wijze waarop de initiatiefnemers eigenaarschap vormgeven.

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

Initiatieven met het hoogste aantal punten komen in aanmerking voor planologische medewerking. In een maatschappelijke tender kunnen ook punten worden gescoord voor de mate waarin de initiatiefnemer zich zal inspannen om omwonenden te informeren en draagvlak te creëren of te vergroten. Het is zaak om specifiek aan te geven welke inspanningen op het gebied van participatie, financiële participatie en zeggenschap worden verlangd. Potentiële gegadigden moeten gelijke kansen krijgen (denk aan het gelijkheids- en rechtszekerheidsbeginsel).

In een transparant proces van vergunningverlening - met een helder ruimtelijk en maatschappelijk kader - ontstaat de mogelijkheid dat meerdere potentiële ontwikkelaars door een eerste selectie komen. Stel dat vijf ontwikkelaars concurreren om één vergunning. Dan is er sprake van 'schaarste' en kan de gemeente in een tweede ronde de selectie (de tender) uitvoeren op basis van maatschappelijke criteria, zoals financieel eigendom en zeggenschap. Potentiële

ontwikkelaars zullen beseffen dat de maatschappelijke eisen zwaar wegen en juridisch goed zijn onderbouwd. Ze kunnen zich daaraan conformeren of terugtrekken. Zo blijven alleen aanbiedingen over die voldoen aan zowel de maatschappelijke als ruimtelijke wensen.

In opdracht van het Programma Sociale Innovatie van de Provincie Brabant en Enpuls schreef Mr. Jan Albert Timmerman van Renewab LAW B.V. een [notitie](#) waarin een voorkeursroute is uitgewerkt. Deze route lijkt een zeer interessante optie voor gemeenten om concrete randvoorwaarden voor bijvoorbeeld eigenaarschap, zeggenschap, omgevingsfonds en gesocialiseerd grondbeleid juridisch stevig te borgen voordat de gemeente overgaat tot vergunningverlening. Timmermans variant kent de volgende logische stappen, die hieronder verder uitgewerkt zijn:

1 CONCEPT UITGANGSPUNTENNOTITIE

2 MARKTCONSULTATIE

3 VOORBEREIDEN OVEREENKOMST

4 DEFINITIEF BESLUIT UITGANGSPUNTENNOTITIE

5 SELECTIE VANUIT RUIMTELIJK KADER

6 SELECTIE VANUIT MAATSCHAPPELIJK KADER

7 GUNNING

STAP 1. DE CONCEPT-UITGANGSPUNTENNOTITIE

De gemeente stelt in overleg met de meest betrokken en relevante partijen uit de samenleving een concept uitgangspuntennotitie op voor 'hernieuwbare energie op land'. Voorbeelden van dergelijke notities zijn er legio. In de uitgangspunten komen zoveel mogelijk relevante zaken aan de orde op het vlak van ruimtelijk én maatschappelijk beleid. De gemeente geeft zo exact mogelijk aan wat de eisen inhouden en langs welke processtappen selectie plaatsvindt:

1. De gemeente maakt transparant en (ruimtelijk) inzichtelijk hoe zij in de komende jaren wind- en zonneparken in stappen (getrancheerd) in de gemeente wil ontwikkelen. Ze maakt ook inzichtelijk hoe ze omgaat met de situatie als meerdere partijen door het proces van vergunningverlening gaan. Dan zou het kunnen dat er meerdere partijen de ontwikkeling van een zon- of windpark vergund willen krijgen. Er ontstaat dan 'schaarste' in de uit te geven vergunningen. De gemeente geeft aan dat zij in dat geval gerechtigd is om te selecteren op criteria die zich niet beperken tot de Wet ruimtelijke ordening. Anders geformuleerd: dan mag de overheid als bevoegd gezag ook selecteren op zaken als financiële participatie, een omgevingsfonds en/of gesocialiseerd grondbeleid.

2. De gemeente geeft aan dat voor elke tranche (bijvoorbeeld een gebied en/of een eerste kwantitatieve opgave van de realisatie van zonne- en/of windparken in de tijd) een selectie wordt gemaakt van ontwikkelaars met een locatie binnen die tranche op basis van a.) de kwaliteiten van de ontwikkelaar zelf (of het consortium waarbinnen ze opereren) en b.) een plan van aanpak waarin minimaal de volgende elementen een plek hebben:

- Ecologie/biodiversiteit
- Meervoudig ruimtegebruik ('koppelkansen')
- Landschappelijke inpassing (bijv. in nabijheid kernen/binnen zoekgebied)
- Verwijdering van het wind- of zonnepark (na einde exploitatie)
- Financiële afdrachten in het kader van goede ruimtelijke ordening
- Maatschappelijke meerwaarde
- Procesparticipatie
- Gebruik van net-infrastructuur tegen laagste maatschappelijk kosten
- Maatschappelijk draagvlak
- Financiële participatie

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

Procesparticipatie kan verplicht worden opgelegd vanuit de Omgevingswet, maar het resultaat van zo'n proces is ongewis. De laatste drie elementen zijn lastig 'ruimtelijk relevant' te noemen en kunnen niet als resultaatverplichting terugkomen, omdat de wetgeving zich zuiver richt op zaken die direct ruimtelijk van belang zijn. Voor de andere elementen lijkt het wel mogelijk die als resultaatverplichting op te nemen, omdat ze een duidelijke ruimtelijke component hebben.

STAP 2. DE MARKTCONSULTATIE

Een voorafgaande marktconsultatie op basis van de vertrekpunten kan zinvol zijn. Zo kom je tot vergunningverlening en oplossingen die ook door de markt zelf worden gedragen. Zowel ontwikkelaars, grondeigenaren als burger-/ondernemersinitiatieven kunnen zinvolle gesprekspartners zijn op wat wenselijk en haalbaar is. De concept-uitgangspuntennotitie kan hen worden voorgelegd om op te reageren. Dat kan prima samengaan of worden opgevolgd door informatieavonden waarbij partijen elkaar kunnen vinden. Zowel met de direct omwonenden, de meer formele vertegenwoordiging van een beoogd lokale eigenaar en ontwikkelaars met grondposities binnen de gemeente. Maar grondeigenaren die nog niet met een ontwikkelaar samenwerken horen tot de doelgroep. Allianties kunnen ontstaan. Op het moment dat de gemeente een beter zicht

heeft op partijen en belangen, kan zij vervolgens eisen stellen aan initiatieven en kan zij beleid formuleren op basis van de ontwikkelstrategie. Dit is wat je kunt noemen een vorm van 'uitnodigingsplanologie'.

STAP 3. VOORBEREIDING OVEREENKOMST

De consultatie vooraf geeft informatie of - en welke - overeenkomst mogelijk is. Met een dergelijke intentieovereenkomst kan een gemeente alle partijen - ruim voordat publiekrechtelijke ruimte wordt vergeven - bewegen om de uitgangspunten te onderschrijven. Deze greendeal helpt om later privaatrechtelijk af te dwingen wat niet kan langs het publiekrechtelijke spoor. In een voorbeeld: een gemeente mag wellicht niet 50% lokaal eigendom of een omgevingsfonds als voorwaarde verbinden in haar vergunningverlening (de Wet ruimtelijke ordening staat dat publiekrechtelijk niet toe), maar de gemeente kan dit percentage wel privaatrechtelijk afdwingen bij de ondertekenaars van een 'overeenkomst' waar dezelfde voorwaarde in staat.

STAP 4. DEFINITIEF BESLUITEN OVER DE UITGANGSPUNTENNOTITIE

De gemeenteraad neemt kennis van de marktconsultatie en besluit definitief over de uitgangspuntennotitie. Daarna kan de feitelijke procedure starten. Het finale gemeentelijk beleid 'Hernieuwbare Energie op Land' is dan vastgesteld.

STAP 5. SELECTIE OP BASIS VAN RUIMTELIJKE CRITERIA

Zoals aangegeven in de uitgangspuntennotitie maakt de gemeente gebruik van de mogelijkheid om potentiële ontwikkelaars uit te nodigen een plan van aanpak uit te werken waarin de genoemde elementen van de uitgangspuntennotitie in detail terugkomen. Het gaat hierbij om een formeel principeverzoek dat kan leiden tot een vergunning. Op basis hiervan selecteert de gemeente de partijen die, op basis van ruimtelijk relevante voorwaarden, in aanmerking komen voor een eventuele vergunning.

STAP 6. SELECTIE OP MAATSCHAPPELIJKE CRITERIA

Het resultaat van dit proces kan zijn dat meerdere ontwikkelaars (of consortia) op basis van ruimtelijke criteria in aanmerking komen voor de ontwikkeling van zonnevelden en/of windenergie in de tranche die de gemeente heeft opgesteld. Op dat moment is in juridisch termen sprake van 'schaarste' en kan de gemeente aanvullende, maatschappelijke, criteria gebruiken (volgens een transparante weging – via een puntensysteem) om de partij (of het consortium) uit te nodigen het definitieve gunningsproces in te gaan en af te ronden. We moeten daarbij in ogenschouw nemen dat een tegenvallend resultaat op maatschappelijk rendement geen juridische reden kan zijn om de vergunning niet te verstrekken. Het selectieproces is echter zo stevig geweest dat de beste mogelijke garanties zijn verkregen op een resultaat dat recht doet aan de uitgangspuntennotitie en een ondertekende greendeal.

Bijlage 1

**DE GEMEENTE STAPHORST
ALS VOORBEELD**

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

Bijlage

De maatschappelijke tender biedt als werkwijze waarschijnlijk de beste zekerheid voor het borgen van het maatschappelijk belang dat via de Wet ruimtelijke ordening zo lastig te borgen is. Ze sluit ook goed aan bij de nieuwe kaders van de Omgevingswet waarin maatschappelijke participatie en uitnodigingsplanologie als het ware ingebakken is. Maar als instrument alleen is ze niet voldoende om financiële participatie, een omgevingsfonds en gesocialiseerd grondbeleid zeker te stellen. Daarvoor zijn de uitgangspuntennotitie en het proces van marktconsultatie bepalend. Ook lokale partijen zoals energie-coöperaties, hebben 'huiswerk' te doen.

CASUS GEMEENTE STAPHORST: 'DE UITGANGSPUNTEN STUREN HET RESULTAAT'

De gemeente Staphorst nodigde partijen uit met de volgende brief:

“De gemeente is op zoek naar partijen die interesse hebben in het realiseren van windturbines. Partijen hebben tot en met 22 april 2018 de kans om initiatieven in te dienen. Vooraf worden initiatiefnemers verzocht deel te nemen aan een pré-toetsing. Om geïnteresseerde partijen te informeren over de procedure, organiseert de gemeente een informatieavond op donderdag 8 februari 2018. Om 19.30 uur start de informatieavond in de patio van het gemeentehuis. Geïnteresseerde partijen ontvangen informatie over het concept-verzoek, de pré-toetsing en het inleveren van het uiteindelijke initiatief. De gemeente geeft ook een toelichting op de beoordelingscriteria van de initiatieven. Daarbij gaat het om de locatie, de financiële participatie en het participatieproces. Tot slot hebben geïnteresseerden deze avond de kans om contact met elkaar te zoeken. Een van de voorwaarden voor een initiatief is dat initiatiefnemers in kaart brengen of in hetzelfde zoekgebied of de omgeving daarvan meerder initiatieven zijn. Dit om grondspeculatie te voorkomen. Voor de avond is geen aanmelding nodig. Iedereen is welkom. Deze avond legt de gemeente enkel het proces uit voor geïnteresseerden om te komen tot een kansrijk initiatief. Andere onderwerpen met betrekking tot windenergie komen niet aan de orde.”

In de toelichting stelt de gemeente:

“De gemeente Staphorst wil planologische medewerking verlenen aan projectinitiatieven voor 12 MW aan windenergie, die voldoen aan opgestelde criteria. Dat besluit heeft de gemeenteraad van Staphorst dinsdag 9 januari genomen. Op basis van de criteria wordt het project geselecteerd, waarvoor dan het bestemmingsplan wordt gewijzigd. De belangrijkste criteria gaan over de coöperatieve aanpak van het plan en het betrekken van de omgeving. Daarnaast speelt ook het terugvloeien van de opbrengsten naar de gemeenschap een belangrijke rol.”

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

Bijlage

Zo simpel en helder kan het zijn. Het is misschien een eenvoudige vorm van een marktconsultatie en zal onderdeel zijn van een breder proces. Maar geïnteresseerde partijen zijn van tevoren goed geïnformeerd over de gestelde kaders en kunnen het avontuur aan gaan. In de beschreven aanpak kunnen potentiële ontwikkelaars uiteraard proberen in concurrentie in te gaan op de uitnodiging. De gemeente zal dan op basis van de Wet ruimtelijke ordening een voorselectie maken. En uit die gegadigden is de gemeente gerechtigd een selectie te maken op basis van de hier helder beschreven (en in een beleidskader uitgewerkte) criteria. De coöperatieve aanpak, financieel aandeel en omgevingsfonds geven een duidelijk voordeel in die laatste selectie. In die wetenschap zullen partijen in het proces vóór formele indiening van plannen elkaar opzoeken en onderhandelingen starten.

Dat leidde in Staphorst inderdaad tot het gewenste resultaat. Een aantal maanden later deelde de gemeente Staphorst mee:

“Het college van B&W gaat medewerking verlenen aan het initiatief van 'Wij Duurzaam Staphorst' voor de realisatie van 12 MW aan windenergie. Wethouder Jaspers Faijer: ‘Dit initiatief scoorde op de criteria de meeste punten en krijgt daarmee het vertrouwen van het college van B&W.’ De provincie Overijssel heeft in het kader van het energieakkoord een landelijke taakstelling om vóór 2021 85,5 Megawatt windenergie op land te realiseren. 12 MW daarvan (ongeveer 3 tot 4 windmolens) dient in de gemeente Staphorst te worden gerealiseerd voor 2021.

De gemeente ging daarom op zoek naar partijen die interesse hadden in het realiseren van de windturbines. Initiatiefnemers konden tot 23 april een plan indienen. Vijf plannen werden ingediend. De plannen werden beoordeeld door een onafhankelijke beoordelingscommissie. Zij keken naar drie onderdelen: ruimtelijke & landschappelijke aspecten, participatie onderdeel financiën en participatie onderdeel proces. De beoordelingscommissie kwam vervolgens met een advies voor het college van B&W. Het college stemde in met het advies van de beoordelingscommissie waarin 'Wij Duurzaam Staphorst' als beste initiatief naar voren kwam. Het plan van ‘Wij Duurzaam Staphorst’ is volgens de beoordelingscommissie ‘nagenoeg 100% coöperatief. Dat geldt voor de bouw, de omgang met grondeigenaren en de exploitatie. De inkomsten vloeien vervolgens terug naar de gemeenschap.’ De coöperatie heeft, bij het bepalen van de locatie van de turbines, nog de nodige ruimte. Wethouder Jaspers Faijer: "Mooi om te zien dat de opgave om 12 MW te realiseren lokaal opgepakt wordt vanuit de gedachte ‘als het dan toch moet, dan doen we het zelf’. Wij kijken positief naar het verdere vervolg van de planvorming.”

Op 24 september 2019 ging de gemeenteraad van Staphorst akkoord en kon de verdere ontwikkeling in gang gezet worden. 23 december 2020 deed de Raad van State een uitspraak over bezwaren die vanuit de omgeving werden ingediend. In het buitengebied van Staphorst mogen drie windmolens met een maximale hoogte van 212 meter gerealiseerd worden. Omwonenden en bedrijven hadden bezwaar gemaakt bij de Raad van State, maar die oordeelt dat de omgevingsvergunning die gemeente verleende terecht is afgegeven.

Wel moet het college van Staphorst een voorschrift aan de vergunning toevoegen dat de geluidbelasting op de gevel van gevoelige gebouwen wordt beperkt en dat er kan worden opgetreden als dit niet gebeurt. Binnen tien weken moet dit gebeuren. Het is slechts een formaliteit: nadat dit is gebeurd, is alles akkoord.

Windpark Bovenwind bestaat uit drie molens en komt op de locatie tussen de J.J. Gorterlaan en de Bovenweg. Het was de bedoeling dat de windmolens in 2021 zouden draaien. Dit wordt in de huidige planning 2022. De rechtsgang zorgde voor vertraging.

POSITIE COÖPERATIE CRUCIAAL

‘Wij Duurzaam Staphorst’ heeft zich terdege voorbereid op deze tender. Zoals de coöperatie in haar Windplan ‘[Samen voor de Wind](#)’ uitlegt:

“De coöperatie is jong maar de deelnemers van de coöperatie zijn ervaren. Ervaren in de realisatie van complexe projecten, multidisciplinair samengesteld (proces, financieel, ondernemend) en gedreven. Vanuit de wens om het project niet alleen voor maar ook door Staphorst te realiseren is ook samenwerking opgezocht met andere organisaties in de gemeente die een belangrijke plek in de maatschappij hebben, de visie van de coöperatie onderschrijven en in de eigen ambities duurzaam willen zijn. ‘Wij Duurzaam Staphorst’ wil een sleutelspeler zijn binnen de eigen gemeente om daarmee een positie in te nemen bij het stimuleren van lokale en duurzame initiatieven. De coöperatie is in gesprek geraakt met het Waterschap Drents Overijsselse Delta. De coöperatie en het waterschap hebben na de informatieavond van de gemeente op 8 februari 2018 met elkaar vastgesteld samen te willen werken voor een gezamenlijk windplan. Dit is vastgelegd in een intentieovereenkomst. Beide organisaties hebben ambities ten aanzien van duurzame energie, voelen zich betrokken bij de lokale bevolking, hebben elkaar gevonden in een effectieve en efficiënte samenwerking en zijn bereid elkaars expertise te delen. De samenwerking heeft onder meer deskundigen van energieadviesbureau Pondera Consult en landschapsbureau Veenenbosch & Bosch ingeschakeld voor ondersteuning bij het opstellen van het plan. Op deze wijze is een plan vanuit een lokaal initiatief opgesteld waardoor met windenergie in Staphorst een proces in gang gezet wordt gericht op coöperatieve ontwikkeling van de energietransitie, op een professionele wijze die tevens een waarborg is voor tijdige realisatie. Het algemeen bestuur van het waterschap heeft in januari 2017 als doel gesteld om te streven naar energieneutraal in 2025.

Dat houdt grofweg in dat het waterschap evenveel elektriciteit opwekt als dat het verbruikt. Een belangrijke randvoorwaarde daarbij is om dit te realiseren in nauwe verbinding met de omgeving en met geschikte partners. De duurzaamheidsdoelstelling van het waterschap is in lijn met de 100% coöperatieve gedachte voor Staphorst. Wanneer de gemeente Staphorst dit initiatief honoreert en laat uitwerken, zullen de coöperatie en het waterschap de samenwerking voor het vervolg van het project in een samenwerkingsovereenkomst vastleggen: Samen voor de wind.”

Dit aanbod, op uitnodiging van de gemeente en passend in het provinciale kader, heeft dus tot succes geleid. Ze is tot stand gekomen op basis van een gedurfde en professionele inzet waarbij sterke partners (o.a. het Waterschap) betrokken zijn. Achter de coulissen van een dergelijk project bereiden overheid en maatschappelijk initiatief zich dus degelijk voor. Ook met steun van ervaren adviesbureaus.

NAAR EEN GELIJK SPEELVELD

Naast de juiste juridische stappen en degelijk uitgewerkte en democratisch gesteunde uitgangspunten is het proces van samenwerking van groot belang. Daarin is het in veel gevallen het speelveld bij aanvang niet gelijk. Grote ontwikkelaars en investeerders hebben in veel gevallen een heel aantal projecten onderhanden, kunnen risico's spreiden en ervaren experts invliegen. Vaak hebben ze, bijvoorbeeld in zoekgebieden voor zon- en windenergie al afspraken met grondeigenaren. Ze hebben, zoals we dat noemen, al stevige 'posities' ingenomen.

In een [rapportage voor de regio Hart van Brabant](#) beschrijft de Rebel-groep daarom de drie belangrijkste uitdagingen:

“Om als energiecoöperatie vanaf de start van de ontwikkelfase gelijkwaardig samen te werken met andere partijen, dienen de volgende uitdagingen te worden geadresseerd:

- 1. Inbreng van kennis & competenties vanuit de coöperatie gegeven de rol die zij in het project willen/kunnen spelen en continuïteit hierin;*
- 2. Voldoende kapitaal om de ontwikkelfase te doorlopen. Hier wordt het bouwrecht verkregen, waarmee binnen het project de meeste waarde wordt toegevoegd. Deze waardesprong wordt geborgd door voldoende kapitaal beschikbaar te hebben;*
- 3. Voldoende kapitaal bij financial close om aansprakelijk vermogen in project in te brengen.*

In de praktijk zal het ook zo zijn dat er initiatiefnemers zijn die al een bestaande grondpositie hebben en een project al aan het ontwikkelen zijn. Ook in deze projecten dient de gemeente zich in te spannen de 50% lokaal eigendom te borgen. Wanneer vanuit de initiatiefnemers wordt aangeboden dat energiecoöperaties kunnen bijdragen is het onverminderd van belang om bovenstaande op orde te hebben. Dit zorgt ervoor dat een energiecoöperatie vanuit de toegevoegde waarde die ze voor het project heeft gesprekspartner wordt, vanuit een positie waarin dit geloofwaardig kan worden neergezet.”

GEZAMENLIJKE VOORVERKENNING

Analyses als die van de regio Hart van Brabant laten zien hoe belangrijk een gezamenlijke voorverkenning is om vanuit die informatie de maatschappelijke tender zo vorm te geven dat de lokale energiegemeenschappen ook positie hebben om

DE MAATSCHAPPELIJKE TENDER

Bijlage

volwaardig deel te nemen. En uiteraard zijn er dan ook veel regio's waar die coöperatie nog niet of nauwelijks van de grond is gekomen of een bestaande coöperatie zich vooral richt op kleinere projecten, zoals een postcoderoos-project voor een beperkt aantal deelnemers.

Om dat op te vangen organiseert de sector van energie-coöperaties zich steeds beter. De landelijke koepel [Energie Samen](#) bundelt de noodzakelijke kennis terwijl in veel provincies en regio's de samenwerking tussen coöperaties steeds beter vorm krijgt. Landelijk is er een [ontwikkelfonds voor energie-coöperaties](#) beschikbaar terwijl ook veel provincies en regio's dergelijke ontwikkelfondsen kennen. Energie-coöperaties met ervaring delen met liefde (kennisdeling is één van de coöperatieve principes) hun kennis. Dat betekent wel dat een gemeente in de voorfase (voor of tijdens de marktconsultatie) hierin een rol heeft. Zo kan ze ook aansluiten bij de kracht van de lokale coöperatie door de tranches waarin de markt wordt uitgenodigd beperkt te houden en goed in tijd te spreiden.

Wat dit voorbeeld laat zien is dat, naast de vorm van de maatschappelijke tender, het goed is als de gemeente samen met haar maatschappelijke initiatieven (energie-coöperaties) analyseert wat nodig is om een gelijk speelveld te bewerkstelligen en hierbij regionaal en/of nationaal de relevante kennis- en samenwerkingsstructuren bij te betrekken.

Bijlage 2

VEELGESTELDE VRAGEN

1. “Is het vaak niet zo dat een gemeente aangeeft waar wind/zon projecten terecht kunnen en dan gewoon afwacht of er particuliere partijen interesse hebben? De rol van de gemeente blijft dan toch beperkt tot vergunningverlener? En dan komt het fenomeen tender toch helemaal niet aan bod.”

Dat klopt: Bij de maatschappelijke tender pakt de gemeente dus een actieve rol die zich niet beperkt tot vergunningverlener maar ook zorg neemt voor de kwaliteit van het proces en daarin actief bijdraagt aan het borgen van maatschappelijke eisen (zoals lokaal eigendom/zeggenschap) in de besluitvorming en vergunningverlening.

2. “Stel dat we al een stevig beleid voor duurzame energie op land hebben, waar veel over lokaal eigendom en andere maatschappelijke eisen is geformuleerd is. Moeten we dan alsnog een uitgangspuntennotitie maken voor deze tender? Waarom marktconsultatie na vaststellen van beleid?”

Met stevig staand beleid is het veel makkelijker om tot een uitgangspuntennotitie te komen. Je nodigt immers partijen uit

om voor een specifieke tranche (lees: een zoekgebied of een bepaalde en gedefinieerde capaciteit zon/wind) in een gezamenlijke consultatie te gaan. De concept uitgangspuntennotitie kan verwijzen naar het beleid. Mogelijk hebben marktpartijen, binnen de kaders van het beleid, nog specifieke aanvullingen voor de bewuste tranche. Denk aan netstabiliteit of specifieke landschappelijke vragen (als het zoekgebied bekend is). Voor een tranche zou de uitgangspuntennotitie dus specifiekere kunnen worden dan de beleidsnotitie.

3. “Is jullie uitwerking getoetst aan de EU-richtlijnen voor openbaar aanbestedingsbeleid? Tegenwoordig kun je wel milieu en -zeer beperkt- sociale criteria meenemen, maar absoluut geen nabijheids-criteria.”

Nee, dat hoeft ook niet. Hoewel de term ‘maatschappelijke tender’ dat wel doet vermoeden is er geen sprake van een echte ‘aanbesteding’ als onderdeel van een inkoopproces. De aanpak volgt wél de tendermethodiek. Dus: een aantal helder geformaliseerde stappen en een transparant wegingskader

waarvoor partijen punten kunnen scoren, zodat de hoogst scorende partij ook de vergunning kan binnenhalen. Uiteraard kan de maatschappelijke tender wel via platforms als Tendersnet 'in de markt' worden gezet.

4. “Hoe ga je om met grondeigenaren? Die bezitten immers vaak de benodigde grond. Over hun hoofd heen bepalen lijkt me op z’n zachtst gezegd lastig.”

Grondeigenaren kunnen natuurlijk zelf een aantal keuzen maken. Door bijvoorbeeld niet mee te werken aan het beschikbaar stellen van grond. Maar eisen die in het vastgestelde beleid- en uitnodigingskader worden gesteld, zijn bepalend. Dan kan het dus ook gaan over gesocialiseerd grondbeleid, zodat ook de omgeving kan delen in het rendement van de grondtransactie. Daar zijn goede modellen voor. Het blijft zo dat maatschappelijke eisen een inspanningsverplichting zijn. Het is zaak de vervolgprocessen zo in te richten dat de kans op succes ook groot is. De kern van deze vorm van werken is om gezamenlijk tot een aanpak te komen. Die

komt dus ook in de tender aan bod en de aanpak met de grootste maatschappelijke meerwaarde komt door de tweede ronde. Grondeigenaren zullen dan aan boord moeten zijn.

5. “Hoe ga je ermee om als vanuit het gebied zelf al initiatief wordt genomen? Soms met lokale partners, soms met projectontwikkelaars.”

Het is verstandig om zo snel mogelijk te besluiten of duurzame energie in je gemeente langs deze route van de maatschappelijke tender wordt ontwikkeld en dat buiten de tranches die de gemeente openstelt (en waarvoor het proces geldt) geen ontwikkeling wordt toegestaan. Dat zal een raadsbesluit moeten zijn, zodat voor alle partijen helderheid en rust ontstaat. Dat kan dus betekenen dat lopende initiatieven zich zullen moeten aanpassen aan die nieuwe werkelijkheid.

6. “Zou een gemeentelijk energiebedrijf ook een inschrijvende partij kunnen zijn? En is dat dan zelfs niet iets om te promoten - aanvullend op het werken met bijvoorbeeld energiecoöperaties”

We gaan hier uit van de definitie ‘eigendom van de lokale omgeving’ die in de [Monitor Participatie Hernieuwbare Energie](#) op Land die in opdracht van het ministerie EZK is ontwikkeld: mede-eigendom van een collectief samenwerkingsverband van bewoners, lokale ondernemers, agrariërs of andere lokale partners in de omgeving van het project. Het gaat daarbij om eigendom van meerdere omwonenden en bedrijven uit de omgeving van de projectlocatie. Dit is ook de basis van de afspraken van Energie Samen, Natuur- en Milieufederaties, NWEA, Holland Solar en NVDE. Uitgangspunt is dat iedereen uit de lokale omgeving mee moet kunnen doen in het project. Met andere woorden: het gaat erom dat de lokale omgeving de kans krijgt mee te kunnen investeren en mede-eigenaar te worden. Bij een gemeentelijk energiebedrijf is dat niet automatisch aan de orde. Daar zal dan in moeten worden voorzien.

7. “Kan je ook een maatschappelijke tender vormgeven waarbij je de ruimtelijke en maatschappelijke criteria in één stap van selectie hanteert? In jullie aanpak zijn het nadrukkelijk twee volgtijdelijke stappen.”

Die twee stappen in de systematiek zijn essentieel. Want als gemeente kan je alleen maatschappelijke eisen stellen in de toekenning van de vergunning als er meerdere partijen om één vergunning concurreren (en er dus sprake is van schaarste). In dat geval mag je ook rechtmatig selecteren op de meest optimale borging van je maatschappelijke eisen. Doe je dat niet - en selecteer je een winnende partij in één stap - dan kán de verliezende partij bezwaar indienen als die selectie plaats vond op basis van maatschappelijke criteria (lees: criteria die ruimtelijk niet relevant zijn). Dat wordt bepaald in de wet ruimtelijke ordening.

8. “Met wie kan ik contact opnemen?”

Dat kan via info@geldersenergieakkoord.nl of rechtstreeks met één van de opstellers:

Arien Scholtens

EnergieSamenGelderland

arien@energiesamengelderland.nl

Thijs de la Court

Klimaatverbond Nederland

t.delacourt@klimaatverbond.nl

Pieter van der Ploeg

Gelders Energieakkoord

p.vanderploeg@geldersenergieakkoord.nl

GELDERS
ENERGIEAKKOORD

Van: Secretariaat Haardenbranche <secretariaat@haardenbranche.nl>
Verzonden: donderdag 22 april 2021 20:19
Aan: Secretariaat Haardenbranche <secretariaat@haardenbranche.nl>
Onderwerp: rapport basis voor beleid houtstook en luchtkwaliteit

In de bijlage(n) van deze mail zijn potentiële bedreigingen verwijderd.
Klik [hier](#) als u de originele bijlage(n) toch nodig heeft (een verklaring is vereist).

Geachte raadsleden,

De aandacht voor kwalitatieve houtstook in Nederland neemt toe, niet in de laatste plaats vanwege de aandacht voor dit onderwerp in het Schone Lucht Akkoord (SLA). Waar gemeenteraden veelvuldig bestookt worden met informatie vanuit belangenpartijen (veelal antigroeperingen), heeft de Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) gekozen voor zorgvuldig gewogen en onderbouwde informatievoorziening die leidt tot een praktische aanpak. Draagvlak en positieve ondersteuning vanuit de stoker zelf zijn daarbij onmisbaar.

Houtstook

U begrijpt het natuurlijk al, houtstook is een breed en vaak in negatieve zin gebruikt containerbegrip. Waar het SLA zich vooral richt op binnenstook, ligt het aanwijsbare probleem in de meeste gemeenten vooral bij buitenstook. Want het zijn juist de open vuren, tuinkachels en bbq's die aantoonbaar tot overlast leiden, niet in de laatste plaats omdat in die gevallen geen installatie is voorzien, welke voldoet aan het Bouwbesluit en dus geen rekening houdt met woningventilatie, uitmondingsgebieden enz.

Kent u de antwoorden?

Hoeveel houtgestookte installaties bestaan eigenlijk in uw gemeente? En weet u of al deze installaties voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit? Weet u hoeveel klachten er zijn in uw gemeente over houtrook? En welk deel van deze klachten betreft dan buiten- of binnenstook? Kortom, het is voor goed beleid noodzakelijk om te beginnen de feiten binnen uw gemeente op een rijtje te zetten en daarbij onderscheid te maken tussen vuurkorven, buitenkachels en bbq's en kachels die conform het Bouwbesluit zijn aangelegd voor gebruik binnenshuis. Die laatste categorie laat zich vervolgens weer onderscheiden in oude en nieuwe installaties.

Voorlichting vanuit NHK

In bijgaand "ondersteunend beleidsdocument" leggen we de vraagstukken achter dit onderwerp verder uit. We begrijpen echter als geen ander dat dit geen eenvoudig leesbaar materiaal is, waar zonder een nadere toelichting eenvoudig het juiste beleid aan kan worden gekoppeld. Omdat de NHK actief partner is in pilotgemeenten Utrecht en Helmond, daarnaast intussen met meer dan 40 gemeenten in Nederland in contact is om ondersteuning te bieden op dit onderwerp, bieden wij ook uw gemeenteraad aan om dit onderwerp nader online toe te lichten. We onderzoeken graag samen met u op welke wijze dat voor uw gemeente passend kan worden ingericht.

Meer weten of een (online) afspraak maken?

Neem contact op met de Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) via secretariaat@haardenbranche.nl

Met vriendelijke groet,

secretariaat Stichting Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK)

P Postbus 404, 6710 BK EDE

T 0318-551260

E info@stichting-nhk.nl

I www.stichting-nhk.nl

Ede, 22 april 2021

Geachte raadsleden,

De aandacht voor kwalitatieve houtstook in Nederland neemt toe, niet in de laatste plaats vanwege de aandacht voor dit onderwerp in het Schone Lucht Akkoord (SLA).

Waar gemeenteraden veelvuldig bestookt worden met informatie vanuit belangenpartijen (veelal antigroeperingen), heeft de Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) gekozen voor zorgvuldig gewogen en onderbouwde informatievoorziening die leidt tot een praktische aanpak. Draagvlak en positieve ondersteuning vanuit de stoker zelf zijn daarbij onmisbaar.

Houtstook

U begrijpt het natuurlijk al, houtstook is een breed en vaak in negatieve zin gebruikt containerbegrip. Waar het SLA zich vooral richt op binnenstook, ligt het aanwijsbare probleem in de meeste gemeenten vooral bij buitenstook. Want het zijn juist de open vuren, tuinkachels en bbq's die aantoonbaar tot overlast leiden, niet in de laatste plaats omdat in die gevallen geen installatie is voorzien, welke voldoet aan het Bouwbesluit en dus geen rekening houdt met woningventilatie, uitmondingsgebieden enz.

Kent u de antwoorden?

Hoeveel houtgestookte installaties bestaan eigenlijk in uw gemeente? En weet u of al deze installaties voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit? Weet u hoeveel klachten er zijn in uw gemeente over houtrook? En welk deel van deze klachten betreft dan buiten- of binnenstook? Kortom, het is voor goed beleid noodzakelijk om te beginnen de feiten binnen uw gemeente op een rijtje te zetten en daarbij onderscheid te maken tussen vuurkorven, buitenkachels en bbq's en kachels die conform het Bouwbesluit zijn aangelegd voor gebruik binnenshuis. Die laatste categorie laat zich vervolgens weer onderscheiden in oude en nieuwe installaties.

Voorlichting vanuit NHK

In bijgaand "ondersteunend beleidsdocument" leggen we de vraagstukken achter dit onderwerp verder uit. We begrijpen echter als geen ander dat dit geen eenvoudig leesbaar materiaal is, waar zonder een nadere toelichting eenvoudig het juiste beleid aan kan worden gekoppeld.

Omdat de NHK actief partner is in pilotgemeenten Utrecht en Helmond, daarnaast intussen met meer dan 40 gemeenten in Nederland in contact is om ondersteuning te bieden op dit onderwerp, bieden wij ook uw gemeenteraad aan om dit onderwerp nader online toe te lichten. We onderzoeken graag samen met u op welke wijze dat voor uw gemeente passend kan worden ingericht.

Meer weten of een (online) afspraak maken?

Neem contact op met de Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) via secretariaat@haardenbranche.nl

Met vriendelijke groeten,
Gert Kooij, woordvoerder NHK

**Basis voor beleid
houtrookoverlast en
luchtkwaliteit
2020 - 2030**

Basis voor beleid houtrookoverlast en luchtkwaliteit.

De Stichting Nederlandse Haarden en Kachelbranche

De Stichting Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) is een brancheorganisatie waar voortdurend de kwaliteit en de installatie van lokale verwarmingsinstallaties zoals hout-, pellet-, (groen)gasgestookte en elektrische haarden en kachels wordt bevorderd. Ook worden innovaties en kwaliteit gerichte samenwerkings- en overlegvormen gestimuleerd. De activiteiten van de Stichting NHK worden door zowel fabrikanten (NHK fabrikanten-importeurs) als detaillisten (NHK verkoop-installatie) ondersteund. De NHK is in haar rol onder anderen gespreks- en kennispartner voor diverse stakeholders, waaronder de centrale overheid, gemeenten, NVDE, PBL, CBS, NEN, etc. Voor dit alles vormt de geaccrediteerde Vakopleiding Installateur Haarden, Kachels en Rookkanalen een belangrijke basis, gekoppeld aan de Duurzame Energie erkenning en certificering alsmede de CO erkenning en certificering. De NHK heeft 130 leden met gezamenlijk 2.500 medewerkers en een jaaromzet van circa € 500 miljoen.

<https://stichting-nhk.nl/>

Dit rapport is in opdracht van de Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) samengesteld op basis van recent feitenmateriaal uit diverse bronnen en is speciaal bedoeld voor beleidmakers. De bronvermeldingen vindt u op de laatste pagina.

© Eerste uitgave mei 2019 NHK
© Tweede uitgave oktober 2020 NHK
© Derde uitgave Februari 2021 NHK

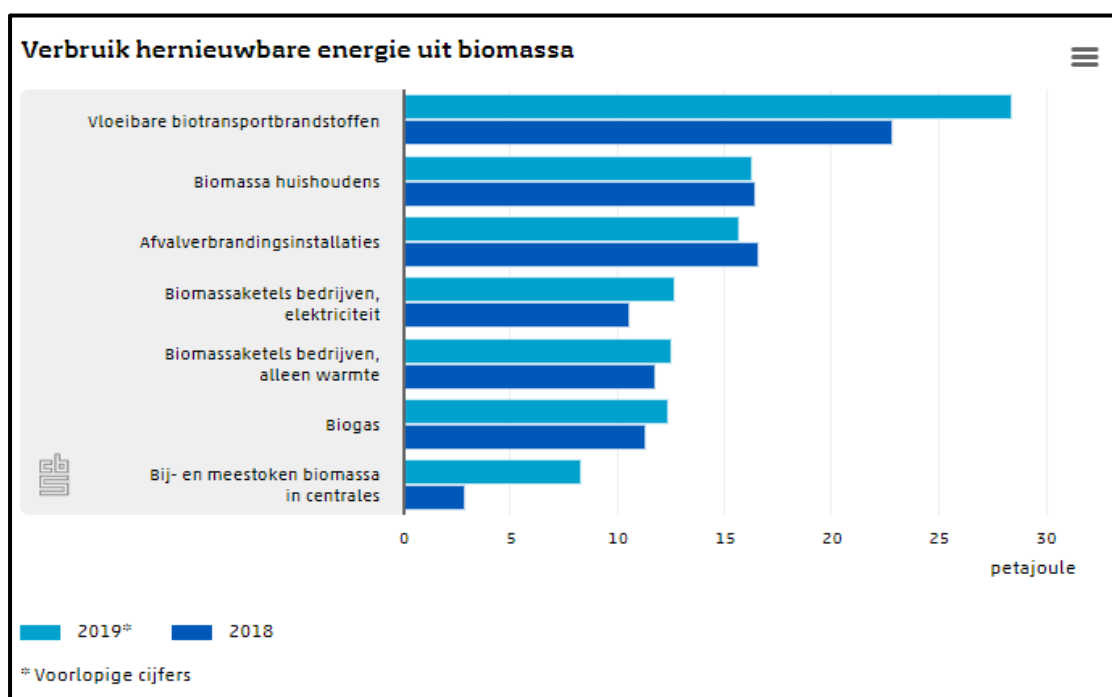
Inhoudsopgave

Pagina

1. Inleiding.....	4
2. Samenvatting.....	5
3. Conclusies.....	6
4. Feiten hout- en pelletkachemarkt huishoudens.....	7
5. Haardhout en houtpellets.....	12
6. Houtrookoverlast en het voorkomen daarvan.....	14
7. Wat doet de haarden- en kachelbranche.....	18
Bronvermelding, copyrights en disclaimer.....	19

1. Inleiding

Dit rapport heeft uitsluitend betrekking op de NHK activiteiten aangaande hout- en pelletgestookte haarden en kachels. Over hout- en pelletgestookte (biomassa) haarden en kachels en houtrookoverlast wordt de laatste jaren veel geschreven. Veel mensen hebben hierover een mening en overal hoor je van maatregelen die genomen moeten worden om overlast tegen te gaan terwijl er nauwelijks klachten zijn, en de emissie van fijn stof gering is en al jaren dalende. Daarentegen is biomassa gestookt in haarden en kachels door consumenten binnenshuis zeer belangrijk voor ons aandeel hernieuwbare energie. Het verbruik van hernieuwbare energie was volgens het CBS in 2019 181 PJ. Daarvan komt 16 PJ van haarden en kachels en ketels op hout en pellets. Dat is 8,8%. Als je ook de biomassa ketels voor warmte bij bedrijven daarbij optelt kom je op 28 PJ oftewel 15 % van onze totale hernieuwbare energie. Dat is dus een heel significante bijdrage in de energiedoelstelling die je niet graag verliest. Als je het gebruik van de industrie en energiebedrijven er nog aan toevoegt is biomassa momenteel 61% van onze hernieuwbare energie.

Bron: CBS 2019

Helaas worden bij de discussies rond biomassa de feiten niet altijd erg serieus genomen. Door een beter inzicht te geven in de ontwikkelingen op dit gebied zijn beleidsmakers beter in staat om zich een mening te vormen over de voors en tegens van het gebruik van biomassa (haardhout en houtpellets) door huishoudens. Zo zijn er grote verschillen in gebruik van biomassa en de toepassing. De NHK houdt zich alleen bezig met CE-typegekeurde haarden en kachels voor gebruik door huishoudens binnenshuis, die door circa 100 DE-gecertificeerde installateurs worden verkocht en zoveel mogelijk ook geïnstalleerd. Uit diverse onderzoeken blijkt dat de overlast van buiten stoken (vuurkorven, tuinhaarden) 2 keer zo groot is als die van binnen stoken. Ook komt de brandstof van kachels en haarden niet uit de Amazone of Noord Amerika maar voor 99% uit ons eigen land en verzamelt de stoker het stookhout veelal zelf uit de directe omgeving. Slechts een fractie wordt uit EU-landen geïmporteerd. De haarden- en kachelbranche heeft uiteraard ook part noch deel aan het verbranden van biomassa in energiecentrales. In dit rapport zetten wij de feiten op een rijtje voor wat ons aandeel in de discussie betreft. De NHK wil net zoals iedereen veel hernieuwbare en duurzame energie zonder overlast.

2. Samenvatting

Bij houtrookoverlast wordt direct gedacht aan de openhaard, kachel of haard in de woonkamer. Echte klachtengegevens over overlast zijn er nauwelijks, omdat iedere gemeente of instantie weer een eigen systeem hanteert van vastlegging. Een uniform systeem is er niet. Derhalve bestrijkt houtrookoverlast een heel breed gebied: van de barbecue bij de burens tot het vreugdevuur in Scheveningen en ook een stinkende kachel in de buurt. Uit recent onderzoek (Motivaction 2018) blijkt dat circa 2/3 van alle klachten te maken hebben met buiten stoken en 1/3 met binnen stoken. De NHK wordt hier nu vaak op aangesproken, terwijl deze brancheorganisatie zich uitsluitend bezig houdt met het verkopen en installeren van CE-typegekeurde hout- en pelletkachels binnenshuis. De producten voor buiten stoken zijn het domein van de bouwmarkt, het tuincentrum en online aanbieders. Voor minder dan € 10,- heb je al een vuurkorf of tuinhaard. Aan enige technische eisen of normen hoeven deze producten niet te voldoen. Dit in tegenstelling tot haarden en kachels die al sinds 2003 een CE-typekeuring moeten ondergaan om toegelaten te worden op de Europese markt.

Ten tweede is de totale hoeveelheid aan in gebruik zijnde openhaarden, kachels en haarden in de Nederlandse woonkamers de laatste 12 jaar met 35% gedaald. Van bijna 1,3 miljoen naar 841.000 toestellen. Door de dalende aantallen en het dalende houtverbruik gaat ook de uitstoot omlaag. Volgens het TNO emissiemodel 2016 stoten alle hout- en pelletgestookte toestellen gezamenlijk plus alle openhaarden 6% van de in Nederland geproduceerde fijnstof (PM 10) uit. Wat de bijdrage is van het buiten stoken is niet bekend. Het zou goed zijn om daar ook meer inzicht in te krijgen.

De derde discussie gaat over de hernieuwbaarheid en duurzaamheid van het haardhout. Wat beschouwen wij als duurzaam? Een veel gebezigde definitie is de volgende; “Duurzame energie is energie opgewekt uit duurzame energiebronnen”. Deze energiebronnen raken nooit op, zoals zon, wind en biomassa. Duurzame energie wordt ook wel groene energie genoemd”. Dat geldt ook voor haardhout en houtpellets tenminste als je ervoor zorgt dat de CO₂ balans blijft en je dus oudere bomen vervangt door nieuwe met groeipotentieel. 2% van alle biomassa die in Nederland wordt verwerkt bestaat uit haardhout en houtpellets voor huishoudens. Door daling van het aantal kachels en haarden en meer efficiënte toestellen is het houtverbruik gedaald van 1,3 miljoen naar 800.000 ton. Uit onderzoek (CBS en NHK) blijkt verder dat 99% van ons haardhout uit Nederland zelf komt. Meestal lokaal door de gebruiker verzameld uit zijn/haar directe omgeving, of aangeboden door de natuur en landschapsbeheerders. Slechts een fractie wordt geïmporteerd uit voornamelijk de Baltische Staten, Duitsland en Oostenrijk.

Aan zowel de overlast van het buiten stoken als het binnen stoken kan veel worden gedaan. Buiten stoken in vuurkorven, tuinhaarden en paasvuren draagt niets bij aan de vermindering van CO₂ of het aandeel duurzame energie. Door de slechte verbranding, op lage temperaturen zonder enige techniek van vaak vervuild hout of afval, zijn de emissies hiervan enorm. Het stoken binnenshuis draagt wel bij aan de hernieuwbare energiedoelstellingen en reducering van fossiele brandstoffen. Bovendien zijn de emissies veel lager, omdat de beperkte hoeveelheid brandstof op hoge temperatuur wordt verbrand in een daarvoor speciaal ontworpen en gekeurd verbrandingstoestel. Dit geeft een hoog rendement en veel lagere emissies. Ook het PBL onderstreept dit in haar laatste rapport en meldt “directe verbranding van biomassa in moderne installaties lijkt een gering effect te hebben op de luchtkwaliteit; vervanging van oude kachels kan leiden tot aanzienlijke verbetering”

De branche heeft in het in 2019 gesloten Branche Convenant Groen Stoken afgesproken die uitstoot de komende 10 jaar te halveren. Aandachtsgebieden zijn vooral de vervanging van oude inzethaarden en kachels en door verdere sanering van het aantal openhaarden en certificering van het haardhout en de pellets. Op Europees gebied komt er 1 Europees kwaliteitslabel.

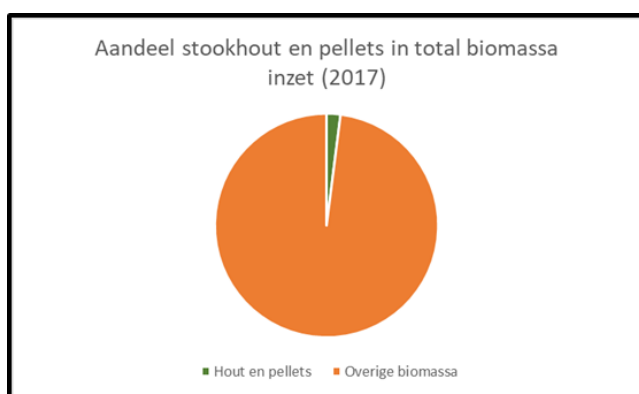
3. Conclusies

- Er is veel spraakverwarring rondom 'houtstook' omdat er vele definities door elkaar worden gebruikt. Dit vertroebelt de discussie en maakt de aanpak naar de consument onduidelijk.
- De (lokale) overheid geeft zelf het verkeerde signaal af door grootschalige verbranding van afvalhout (o.a. Scheveningen en Paasvuren) toe te staan en door nauwelijks lokaal te handhaven op het Bouwbesluit en de Omgevingsvergunning, waardoor veel onnodige overlast ontstaat door illegale uitmondingen van rookgasafvoerkanalen.
- Er wordt weliswaar gesproken over klachten van houtrook maar klachten zijn er nauwelijks en een goede klachtenrapportage ontbreekt. Iedere gemeente en instantie verzamelt klachten op zijn of haar manier waardoor er geen duidelijk beeld is over de oorzaak. De NHK sprak in 2019 en 2020 een 15 tal grote gemeenten. Uit deze bezoeken bleek dat het aantal klachten ten aanzien van houtrookoverlast minimaal was (op een hand te tellen) en dat het merendeel over buitenstoken ging. Een recent rapport van Motivaction bevestigt dat het aantal klachten over buiten stoken veel hoger is dan dat van binnen stoken. Hierop zou dus de nadruk moeten liggen.
- Het aantal openhaarden, kachels en haarden binnenshuis is de laatste 12 jaar sterk teruggelopen (RIGHT 2018). Inmiddels worden er 35% minder gebruikt dan in 2006. Vooral veel openhaarden werden gesaneerd (-60%). Het volume in hernieuwbare energie daalde van 19PJ naar 16PJ. De emissie van fijnstof (PM 2,5) daalde absoluut met 25%. Biomassa levert momenteel met 61% de belangrijkste bijdrage aan de hernieuwbare energiedoelstellingen in Nederland. Ongeveer 20% daarvan komt van hout- en pelletgestookte kachels en haarden voor woningverwarming.
- Terwijl het binnenstoken afneemt is het buitenstoken met barbecues en vuurkorven enorm populair. Sinds 2013 is het aantal uren dat wij barbecueën verdubbelt. Door de steeds warmere winters zal het buitenstoken verder toenemen terwijl het binnenstoken verder zal dalen.
- Landen in Europa met het hoogste aandeel hernieuwbare energie zoals Zweden, Finland en Oostenrijk (Eurostat 2017) danken deze leidende positie aan het grote aandeel biomassa. Voor deze landen is energie uit houtige biomassa een vanzelfsprekendheid. Dat gaat ook niet ten koste van de bossen, integendeel, want door zorgvuldig bosbeheer groeit de voorraad aan biomassa daar voortdurend. Sinds 1990 is het Europese bos met 17 miljoen hectare (4x Nederland) toegenomen (EEA 2016). Ons land is een uitzondering waar een daling is en geen toename.
- Het haardhout en de pellets die in Nederland gebruikt worden in de kachels en haarden voor woningverwarming komt voor 99% uit ons eigen land (CBS 2012 / NHK 2018). Het merendeel daarvan verzamelt de stoker in zijn directe omgeving. Fractioneel wordt uit het buitenland geïmporteerd (Baltische Staten, Duitsland en Oostenrijk).
- De NHK wil zich inzetten voor een gezonder leefklimaat en neemt haar verantwoordelijkheid. Doelstelling is halvering van de emissies de komende 10 jaar. Door vervanging van oude toestellen, certificering van haardhout en pellets en de invoering van het Europese kwaliteitslabel. Ook moeten toestellen worden geïnstalleerd door een DE-gecertificeerde installateur. De NHK werkt al samen met veel gemeentes op het gebied van informatie en voorlichting en wil deze activiteiten verder uitbreiden ook in het SLA (Schone Lucht Akkoord).

4. Feiten hout- en pelletkachelmarkt huishoudens

4.1 Biomassa en huishoudens.

Het is goed om in kaart te brengen hoe die biomassa stroom eruit ziet. Ten eerste heb je de totale biomassa markt. Die markt is enorm groot, want veel biomassa wordt naast de opwekking van elektriciteit ook gebruikt in allerlei industriële processen. Dat is niet alleen de zogenaamde houtige biomassa maar ook bijvoorbeeld natte biomassa zoals palmolie, dierlijke mest, GFT-afval, etc. Volgens een recent rapport van Royal HaskoningDHV (Biomassa potentieel in Nederland 2017) wordt in Nederland circa 40 miljoen ton biomassa ingezet in diverse sectoren. In 2017 kwam 61% van onze hernieuwbare energie van enige vorm van biomassa (CBS 2017). Uit het RIGHT marktonderzoek weten wij dat 800.000 ton hout en pellets per jaar wordt verstoekt in alle hout- en pelletgestookte kachels en haarden door huishoudens in Nederland per jaar binnenshuis. Dat is dus 2% van de totale biomassa stroom in Nederland.

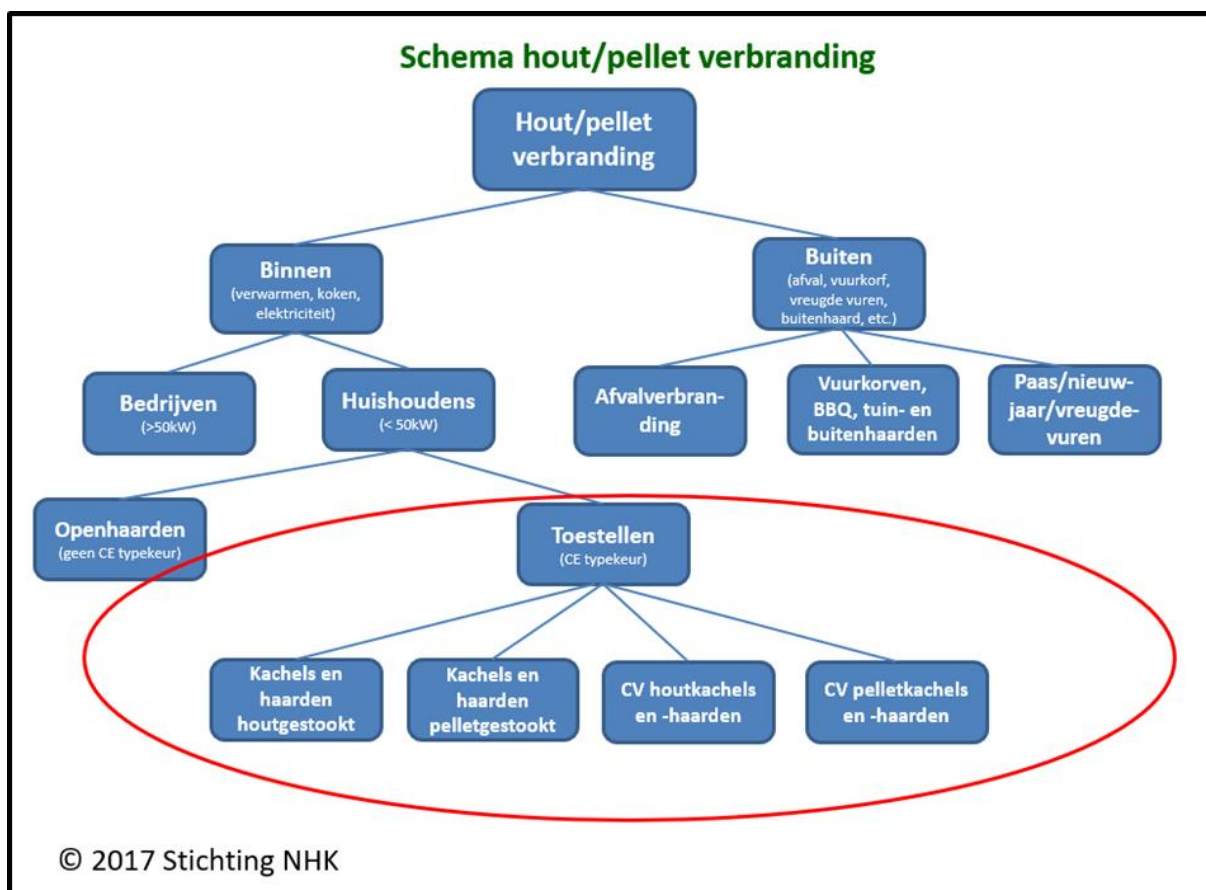

Bron: NHK 2019

In deze rapportage beperken wij ons tot de markt van hout- en pelletkachels voor huishoudens en dus niet voor industriële toepassingen of energieproductie.

4.2 Houtstook en de NHK?

Er wordt veel gesproken over houtstook. Maar houtstook kent vele facetten. Het is belangrijk goed te definiëren wat daarmee bedoeld wordt. Ten eerste is er het onderscheid tussen buiten en binnen stoken. Er is daarbij een groot verschil in uitstoot en bijdrage aan de hernieuwbare energie doelstelling. Het moge duidelijk zijn dat een vreugdevuur in Scheveningen of een vuurkorf in de achtertuin niets bijdraagt aan de hernieuwbare energie doelstelling van Nederland maar wel heel veel aan overlast en emissies. Als je dat afzet tegen een CE-typegekeurde pellet- of houtkachel (CE-keuring is verplicht in de EU) in een woning die bijdraagt aan de woning verwarming en een lage uitstoot heeft, is het verschil direct duidelijk. Ten tweede is daar het onderscheid tussen wat bedrijven doen en huishoudens. Bedrijven zoals de tuinbouw willen ook steeds duurzamer worden en doen dat steeds vaker door verwarmingsinstallaties op houtsnippers of pellets. En dan zijn er natuurlijk ook nog de energiecentrales die bijstoken met pellets om het aandeel hernieuwbare energie te vergroten. In het hierna volgende schema is een en ander visueel weergegeven. Het werkgebied van de NHK is het gedeelte binnen de rode cirkel.

Bron: NHK 2017

4.3 Haarden en kachels.

De NHK houdt zich dus bezig met de markt voor haarden en kachels ten behoeve van consumenten. Het gaat hier om CE-typegekeurde toestellen die binnenshuis worden gebruikt en geplaatst moeten worden conform het Bouwbesluit en met naleving van diverse NEN-normen, met als doel woningverwarming en vaak ook met een sfeer verhogend element. Vuur is een van de 4 basis elementen en blijft de mens fascineren (geborgenheid, warmte). Voor de goede orde; een -openhaard- is dus geen kachel of haard, maar een gemetselde stookplaats zonder techniek en zonder normen, die vooral in de 2^e helft van de vorige eeuw werd toegepast. Openhaarden worden al vele jaren niet meer door onze leden geplaatst. Een openhaard heeft geen rendement (vaak zelfs negatief) en is relatief sterk vervuילend omdat de verbranding onder lage temperaturen plaatsvindt en er geen enkele verbrandingstechniek in een openhaard zit. Doordat er nog maar weinig open haarden in gebruik zijn, en dat slechts een paar uurtjes gedurende gemiddeld 12 dagen per jaar (bron: RIGHT 2018) spelen ze voor de hernieuwbare energie en voor de emissies nauwelijks een rol.

Traditionele openhaard

Als wij het hebben over echte 'toestellen' dan kunnen wij de volgende 3 basis apparaten definiëren:

Houtkachel

Vrijstaand toestel ten behoeve van het verbranden van houtblokken. Toestel bevat technieken voor het optimaal verbranden van hout op hoge temperaturen voor het hoogste rendement en de laagste emissies. Veelal wordt de verbrandingslucht direct van buiten aangevoerd (dus niet uit de woonruimte). Hervullen van het toestel is maar 1 x per 45 minuten nodig. De fabrikant specificeert de brandstof naar maatvoering en hoeveelheid. Een houtkachel moet voldoen aan de NEN-EN 13240.

Inbouw- en inzethaard

Ingebouwd toestel ten behoeve van het verbranden van houtblokken. Toestel bevat technieken voor het optimaal verbranden van hout op hoge temperaturen voor het hoogste rendement en de laagste emissies. Veelal wordt de verbrandingslucht direct van buiten aangevoerd (dus niet uit de woonruimte). Hervullen van het toestel is maar 1 x per 45 minuten nodig. De fabrikant specificeert de brandstof naar maatvoering en hoeveelheid. Deze haarden moeten voldoen aan de NEN-EN 13229.

Pelletkachel

Vrijstaand toestel ten behoeve van het verbranden van houtpellets. Houtpellet zijn kleine samengeperste brokjes houtzaagsel zonder enige toevoegingen. Toestel bevat technieken voor het optimaal verbranden van pellets op hoge temperaturen voor een hoog rendement en lage emissies. Een pelletkachel bevat veel elektronica ondermeer voor de toevoer van de pellets en afvoer van rookgassen. Uitsluitend geschikt voor ENplus A1 gecertificeerde pellets. Bijvullen is 1 x per 2 á 3 dagen nodig (afhankelijk van grootte pellet reservoir). Deze toestellen moeten voldoen aan de NEN-EN 14785.

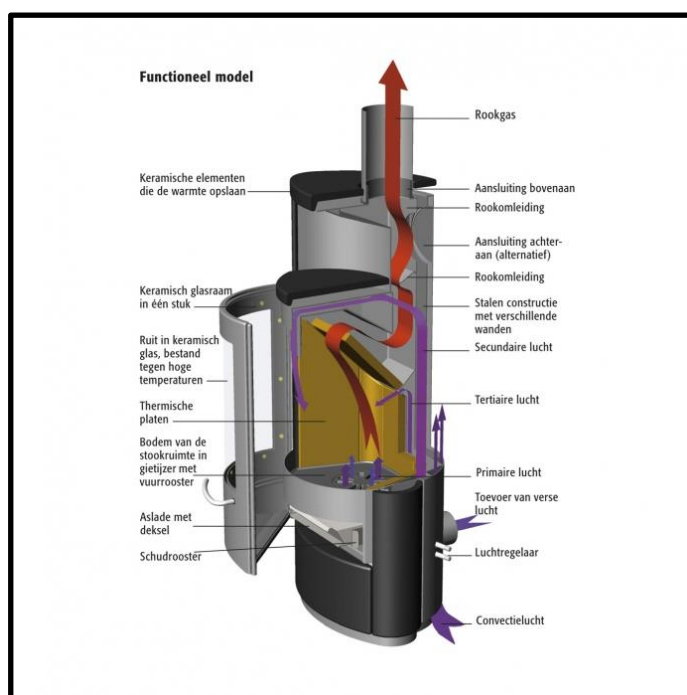
4.4 Europese normen en Ecodesign

Alle hout- en pelletkachels en haarden moeten sinds 2003 voldoen aan Europese normen. Dat zijn normen op het gebied van rendement, emissies en veiligheid. Deze EN-normen zijn door NEN vertaald naar de bekende NEN-EN normen. Ieder toestel wat nieuw op de markt wordt gebracht moet een verplichte typekeuring ondergaan door een Notified Body om te checken of het toestel ook werkelijk aan de gestelde EU-normen voldoet. Bij gebleken geschiktheid krijgt de fabrikant een keuringscertificaat. Daarmee mag hij in alle landen van de EU zijn producten aanbieden. In Nederland is de enige Notified Body SGS te Arnhem. Uiteraard mag je ook in het buitenland laten typekeuren bij een Notified Body.

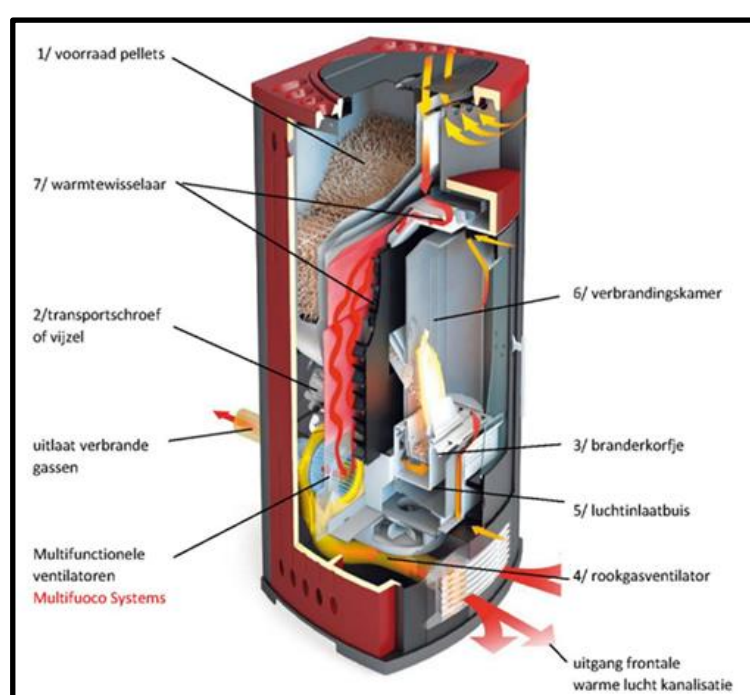
De ECODESIGN Directive (2005/32/EC) vormt een kaderrichtlijn voor het opstellen van ECODESIGN eisen (via Europese wetgeving) voor alle energie gerelateerde apparatuur (ERP). Als onderdeel hiervan zijn onder Lot 15 en Lot 20 producteisen opgesteld voor nieuwe hout- en pelletkachels en biomassa gestookte ketels. Vanaf 2022 voert de EU de verzwaarde Ecodesign eisen in en binnenkort worden ook de herziene EU-normen (EN 16510) voor alle hout- en pelletkachels verwacht.

De meeste Nederlandse fabrikanten en importeurs hebben reeds een assortiment wat vrijwel geheel aan deze veel hogere eisen voldoet omdat deze in de ons omringende landen al enige jaren in de wetgeving zijn opgenomen. Helaas geldt dat uiteraard niet voor alle geïmporteerde en verkochte toestellen.

Onderstaand laten wij middels een afbeelding zien hoe een houtkachel en pelletkachel werkt en welke componenten daar zoal inzitten.

Werking van een moderne houtkachel

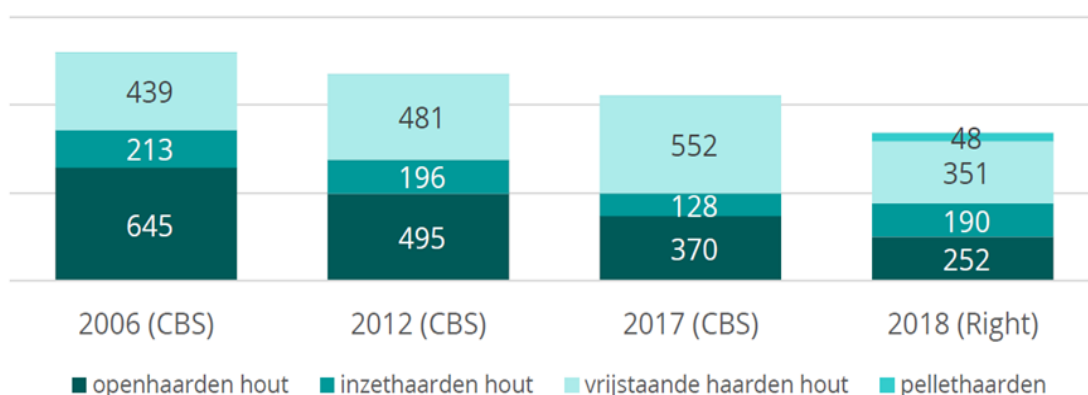

Werking van een moderne pelletkachel

4.5 Markontwikkeling in Nederland

De markt voor houtgestookte openhaarden, inzethaarden en kachels daalt al vele jaren. Alleen de markt voor pelletkachels is in de periode 2015 -2019 vanwege de ISDE-subsidie kortstondig gestegen maar dit blijft een zeer klein aandeel van het totaal. Na stopzetting van de ISDE subsidie door Staatsecretaris van Veldhoven is de verkoop van deze toestellen met 65% gedaald, terug op het oude niveau van voor de subsidie. Uit cijfers van het CBS (Woononderzoek) en het RIGHT onderzoek (Installed base van kachels en (open) haarden en hun gebruiksintensiteit in Nederland 2018) blijken de volgende marktcijfers van de aantallen houtgestookte openhaarden en toestellen in Nederland.

*Figuur 2.6 Aantallen hout- en pelletgestookte (open) haarden en kachels 2006 – 2018 (x 1.000) **

Bron: CBS en RIGHT Marktonderzoek 2018 *

Volgens het RIGHT onderzoek zijn er in Nederland circa 841.000 openhaarden, hout- en pelletkachels in gebruik in de woning. Dat betekent dat de markt in 12 jaar is gedaald van 1,3 miljoen (CBS 2006) naar circa 841.000 toestellen. Een daling van circa 35%. Met name openhaarden werden massaal gesaneerd (-60%) maar ook de vrijstaande houtkachels (-20%) gingen in aantallen hard terug. De enige groeier is de pelletkachel welke door de ISDE-subsidie van het Ministerie van Economische Zaken (minimaal € 500 per toestel) in 5 jaar gegroeid is naar 48.000 stuks. Gemiddeld werden er de laatste 5 jaar circa 8.000 pellettoestellen per jaar verkocht, dit jaar valt dit naar verwachting terug naar circa 3.500 toestellen.

** Bij de CBS cijfers is het niet altijd duidelijk of het over 'aanwezig zijnde' of 'in gebruik zijnde' openhaarden, haarden en kachels gaat. Bij het RIGHT onderzoek bleek dat 20% van de openhaarden, haarden en kachels niet meer in gebruik te zijn maar nog wel aanwezig in de woning. De hier getoonde cijfers van RIGHT zijn de 'in gebruik zijnde' openhaarden, haarden en kachels.*

5. Haardhout en houtpellets

5.1 Verbruik van haardhout en houtpellets.

Door ondermeer een daling van het aantal in gebruik zijnde openhaarden, haarden en kachels nam ook het verbruik van haardhout sterk af. Ook daalde het verbruik doordat oudere haarden werden vervangen door moderne, efficiëntere nieuwe toestellen en doordat onze winters steeds zachter worden. Het CBS calculeerde het houtverbruik in 2012 op 1,3 miljoen ton (CBS Woononderzoek 2012). Volgens recent onderzoek (RIGHT 2018) is dit inmiddels gedaald naar 800.000 ton (haardhout en pellets). De verwachting is dat deze daling zich verder zal voortzetten naarmate er meer oude haarden en kachels verdwijnen en/of vervangen worden door modernere en efficiëntere toestellen.

Uit het RIGHT onderzoek weten wij dat van het totale houtverbruik 55% zelf wordt verzameld of gekregen van anderen. Dit cijfer komt ook overeen met het Houtverbruik Woononderzoek 2012 (CBS 2012). Dat is dus hout wat uit Nederland komt, veelal uit de directe omgeving van de gebruiker. Of dat allemaal duurzaam is, is moeilijk te zeggen. Niet voor iedere boom die wordt gerooid zal er eentje terugkomen. Bronnen waar mensen lokaal hout halen zijn van het rooien van bomen in eigen of andermans tuinen in de directe omgeving. Ook kan het soms afgehaald worden bij gemeentes of tuinbedrijven.

Dan blijft het aangekochte hout. Dat vertegenwoordigt 45% van het totaal. Dan gaat het dus om circa 360.000 ton aan haardhout. Pratende met de diverse marktpartijen blijkt dat circa 99% hiervan eveneens afkomstig is uit eigen land. Dit hout is onder andere afkomstig van: Staatsbosbeheer Natuurmonumenten (verkoopt lokaal hout), van kleine bouseigenaren en landgoederen die jaarlijks hout verkopen, fruitbomen die gerooid worden, gemeentes die lokaal hout verkopen etc. Van de totale haardhout en pellet stroom komt dus het overgrote deel uit eigen land.

5.2 Duurzaamheid

Wat beschouwen wij als duurzaam? Een veel gebezigde definitie is de volgende; “Duurzame energie (groene energie) is energie opgewekt uit duurzame energiebronnen”. Deze energiebronnen raken nooit op, zoals zon, wind, water en biomassa. Vormen van duurzame energie zijn bijvoorbeeld zonne-energie en windenergie. Duurzame energie wordt ook wel groene energie genoemd”. Dat geldt zeker ook voor hout en pellets tenminste als je ervoor zorgt dat de CO₂ balans blijft en je dus oudere bomen vervangt door nieuwe jongere met groeipotentieel. In Nederland zijn wij daar al vele jaren slordig mee omgegaan. Heel veel bos is verdwenen door de massale nieuwbouwwijken die overal verzezen zijn. Nederland als distributieland bouwt overal in het landschap enorme distributiecentra en de land- en tuinbouw slokt ook flink wat aan de natuur op. Daarbij komt dat Nederland biomassa oftewel bos nooit als belangrijke energiefactor heeft gezien. Dit in tegenstelling tot landen als Zweden, Oostenrijk en de Baltische staten die koplopers in Europa zijn op het gebied van hernieuwbare energie, met name door het grote aandeel biomassa met daarbij almaar uitdijende bossen en natuurgebieden. Dat is volkomen langs Nederland heen gegaan. Als je dit op Europese schaal bekijkt dan neemt het aandeel bos alleen maar toe sinds 1990 al met 17 miljoen hectare.

Forests in the European Union: valuable multifaceted and multi-purpose ecosystems

A. The European forest landscape, a mosaic largely shaped by man

Taking the definition given above, there are 182 million hectares of forest (5% of the world's total) in the EU. In total, forests cover 43% of the EU's land area and the six Member States with the largest forest areas (Sweden, Finland, Spain, France, Germany and Poland) account for two thirds of the EU's forested areas (3.2.10). Forest coverage varies considerably from one Member State to another: while forests in Finland, Sweden and Slovenia cover more than 60% of the country, the equivalent figure is only 11% in the Netherlands and the United Kingdom. Moreover, unlike in many parts of the world where deforestation is still a major problem, in the EU the area of land covered by forests is growing; by 2010, forest coverage had increased by approximately 11 million hectares since 1990, as a result of both natural growth and afforestation work.

Factsheet EU over het Europese bos

Concluderend kunnen wij zeggen dat het houtverbruik in (open) haarden en kachels voor huishoudelijk gebruik binnenshuis daalt. De verwachting is dat dit verder zal dalen omdat de EU en dus ook Nederland in 2022 komt met strengere regels voor haarden en kachels (Ecodesign) en de branche versneld oude (open) haarden en kachels wil vervangen door moderne, veel efficiëntere toestellen. Daarbij komt dat steeds meer bestaande woningen minder energie voor verwarming nodig hebben vanwege de stijging van temperaturen en betere isolatie, en dat nieuwbouwwoningen weinig energie voor verwarming meer gebruiken. Uit de door de NHK bijgehouden verkoopstatistieken blijkt tevens dat de verkoop van houtkachels al jaren een neergaande trend laat zien.

6. Houtrookoverlast...en het voorkomen daarvan

6.1 Emissies en klachten van houtstook buiten- en binnenshuis.

Over buiten stoken is weinig bekend. Het Motivaction onderzoek “Houtstook in Nederland” uit 2018 geeft enige cijfers over het buiten stoken versus binnen stoken. Daaruit blijkt ondermeer dat er veel meer buitenstokers zijn dan binnenstokers.

Rokende tuinhaard

Vreugdevuur Scheveningen en BBQ Vondelpark

Volgens het TNO emissiemodel van 2016 stoten alle toestellen gezamenlijk plus alle openhaarden 6% van de in Nederland geproduceerde fijnstof (PM 10) uit. Wat het buiten stoken bijdraagt aan de fijnstofemissie is niet bekend en daar is voor zover ons bekend nooit onderzoek naar gedaan. In de emissieregistratie van het RIVM worden buitenvuren en het buiten stoken niet meegenomen. Allereerst moet geconstateerd worden dat volgens het Motivaction onderzoek 68% helemaal geen overlast van welke vorm van houtstook dan ook ervaart. 32% ervaart wel overlast en wel het meest van buitenstokers (2/3) en veel minder van kachels en haarden die binnen worden gestookt (1/3). Uit publicaties van Kieskeurig.nl is onderzocht dat sinds 2013 het aantal keren dat de Nederlander barbecuet is verdubbeld en dat wij qua barbecue intensiteit op de 6^e plaats ter wereld staan. Het is dus ongelooflijk populair in Nederland. Gezien de steeds warme winters zal het gebruik van buitenstookproducten alleen maar toenemen dit in tegenstelling tot het stoken binnenshuis.

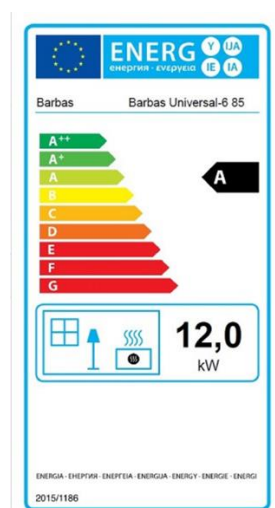
In 2019 en 2020 heeft de NHK gesprekken gevoerd met een 15 tal meest grote gemeenten (o.a. Utrecht, Eindhoven, Arnhem, Rotterdam, etc.). Uit deze gesprekken bleek dat klachten over houtstook niet erg precies worden bijgehouden. Een registratie van klachten kon geen enkele gemeente produceren. De gemeenten gaven aan tussen de 5 en 20 klachten per jaar te hebben over houtrookoverlast. Of dit over binnen- of buitenstoken ging en of er meerdere keren door dezelfde persoon werd geklaagd wist men niet.

6.2 Hoe overlast te voorkomen; de 4 pijlers.

Ook hier dient weer het onderscheid gemaakt te worden tussen buiten en binnen stoken. Helaas concentreert de discussie zich voornamelijk op openhaarden, houtkachels en pelletkachels die binnen worden gestookt terwijl uit een recent onderzoek van Motivaction blijkt dat buiten stoken veel meer

klachten veroorzaakt dan binnen stoken. Reden zou ondermeer kunnen zijn dat een barbecue of vuurkorf uitmond op straatniveau terwijl een houtkachel bovendaks uitmond. Ook staan er circa 6 miljoen barbecues in Nederland waarvan 50% van de bezitters aangeeft deze minimaal 10 x per jaar te gebruiken. Andere reden is dat de aanpak van overlast van de barbecue, vuurkorf, tuinhaard of vreugdevuur nog veel ingewikkelder is als dat van een kachel of haard binnenshuis omdat middelen tot handhaving ontbreken. Voor deze producten gelden geen EU-normen op het gebied van uitstoot en/of rendement en ook geen Nederlandse installatienormen, zoals bijvoorbeeld het Bouwbesluit, de Omgevingsvergunning en de NEN-normen. Vuurkorven, tuinhaarden en vreugdevuren dragen niet bij aan de reductie van CO₂ of aan de hernieuwbare energie doelstelling van de overheid. Derhalve zou het gebruik van deze producten ontmoedigd moeten worden. Voor houtskoolbarbecues kan je nog zeggen dat daardoor minder gekookt wordt op aardgas en dat ze dus bijdragen aan een lager aardgas verbruik. Wat het stoken binnenshuis betreft verwijst de branche altijd naar de 4 belangrijke pijlers, namelijk: goed toestel, vakkundige installatie, goede brandstof en juist stoken. Hieronder kort opgesomd waarom dit zo belangrijk is.

Goed toestel: Een toestel wat aan de Ecodesign 2022 norm voldoet kan worden aangemerkt als een goed toestel. Hier is een minimum rendement vastgesteld en zijn er aanvullende eisen voor de uitstoot van o.a. fijnstof (PM 2,5), OGC's en CO. Sinds 2018 zijn alle toestellen reeds verplicht voorzien van het zogenaamde Ecolabel waarop de consument de energieklassie kan aflezen.

Het Europese Energielabel

Het PBL geeft in haar recente publicatie (Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa 2020) aan dat moderne toestellen een gering effect hebben op de luchtkwaliteit.

Directe verbranding van biomassa in moderne installaties lijkt een gering effect te hebben op de luchtkwaliteit; vervanging van oudere kachels en ketels kan leiden tot een aanzienlijke verbetering

Het effect van moderne biomassaketels, pelletkachels en moderne houthaarden (DIN+) tot 5 megawatt op de luchtkwaliteit is gering in vergelijking met oudere conventionele houtkachels en open haarden. Bovendien is de toxiciteit van het fijnstof uit een goed brandende ketel of pelletkachel veel kleiner dan die van fijnstof uit een oudere houtkachel. Door vervanging van oudere kachels en haarden door moderne kan een aanzienlijke vermindering in de uitstoot (en verbetering van het rendement) worden bereikt.

Passage uit PBL rapport 2020

Vakkundige installatie: Je hebt weinig aan een goed toestel als de installatie ervan slecht is. Een goed geïsoleerd rookgasafvoerkanaal met de juiste trek en de juiste uitmonding is essentieel om de keuringswaardes van het toestel te halen en overlast in de buurt te voorkomen. In het kader van de Europese RES 2015 (Renewable Energy Sources directive) verplichting kennen wij ook in Nederland de zogenaamde DE opgeleide en gecertificeerde installateur. Deze hebben allemaal een vakopleiding gevolgd en weten precies hoe juist geïnstalleerd dient te worden. Ze staan geregistreerd in het QBIS register (<https://www.qbisnl.nl/>). Helaas geldt er in Nederland, in tegenstelling tot de ons omringende landen, geen verplichting voor een vakkundige installatie en wordt er door gemeentes weinig toezicht gehouden op onjuiste installatie. Hierdoor ontstaan veel onnodige problemen. Hieronder een paar voorbeelden van onjuiste uitmondingsgebieden.

Illegale rookgasafvoeren niet volgens Bouwbesluit.

Goede brandstof: Bij iedere CE-typegekeurde kachel of haard maakt de gebruikershandleiding onderdeel uit van de keuring. Daarin staat exact vermeld wat voor hout, in welke hoeveelheid, van welke vochtigheidsgraad en van welke maat in het toestel mag worden gestookt voor een optimaal rendement en de laagste emissie. In pelletkachels mogen uitsluitend ENplus A1 gekeurde pellets gestookt worden. Dit wordt ook door de fabrikant zo vermeld in de handleiding. Dit zijn pellets die aan de Europese norm ENplus voldoen en gemaakt zijn van geperst hout zonder enige toevoegingen. Dit staat op de verpakking van de pellets duidelijk aangegeven.

EN plus label voor pellets

zak houtpellets

Juiste hoeveelheid, maat en soort hout.

Juist stoken: Als je een goed toestel hebt dat is aangesloten door de DE-gecertificeerde vakman en je houdt je aan de instructies in de handleiding dan stook je goed. Ieder jaar organiseert de NHK op talloze plaatsen in het land stooktrainingen bij de vakinstallateurs die veelal gratis zijn. Ze worden aangekondigd op de sociale media en in de lokale huis- aan-huis bladen.

Als je de 4 pijlers in acht neemt komt er geen rook uit de schoorsteen, ruik je weinig en zal er geen overlast zijn.

6.3 Wat kunnen gemeentes zelf doen.

Om overlast van houtstook te voorkomen kunnen gemeentes zelf al veel doen. Wij maken opnieuw het onderscheid tussen buiten/binnen stoken. Wij beperken ons tot de 3 meest effectieve middelen.

Buitenshuis

1. Geef voorlichting in bijvoorbeeld de lokale bladen en op de website van de gemeente dat het buiten stoken van vuurkorven, tuinhaarden, opstoken van afval en het barbecueën op houtskool een enorme fijnstofuitstoot heeft en derhalve slecht is voor de gezondheid en veel overlast geeft bij de directe burens. Beperk het gebruik van deze producten. Gezellig barbecueën kan ook op een gas- of elektrische barbecue.
2. Bespreek met de lokale bouwmarkten, tuincentra etc. om de verkoop van “verkeerde soorten buitenstookproducten” zoals vuurkorven en tuinhaarden te staken en mensen te adviseren om een elektrische- of gas barbecue te nemen.
3. Zorg samen met andere stakeholders voor een uniform klachtensysteem waarbij direct duidelijk wordt om wat voor type klacht het gaat. Zorg voor een uniforme webpagina waar de bevolking deze klachten kan melden. Treed bij een klacht direct op door de locatie te bezoeken en daar ter plekke informatie te geven over de mogelijke oplossingen.

Binnenshuis

1. Stel een meldplicht in vóór het plaatsen van een nieuwe hout- of pelletkachel. Dat kan bijvoorbeeld door daar een App voor te maken of een online vragenformulier te laten invullen. De consument meldt daar de noodzakelijke punten ter controle van het Bouwbesluit, het toestel en de installatie (type kachel, schets aanleg rookkanaal, uitmondingsgebied, naam installateur). Dan kan er vooraf een controle plaatsvinden op een installatie conform Bouwbesluit en toestel (Ecodesign).
2. Geef informatie op de gemeentelijke website over “beter stoken”. Organiseer informatieavonden om voorlichting te geven over haarden en kachels. De NHK is bereid haar leden hiervoor in te zetten. Deze leden zijn allemaal gecertificeerde DE-installateurs en kunnen een deskundig advies geven.
3. Zoals ook door het Planbureau aangegeven kan er een enorm verschil worden gemaakt in fijnstof emissies indien consumenten oude toestellen (van vóór 2000) zouden vervangen door nieuwe Ecodesign toestellen. Een inruilbonus zou hierbij stimulerend kunnen werken.

7. Wat doet de haarden- en kachelbranche?

7.1 Actief deelnemen.

De NHK is actief in talloze overlegorganen zoals Brandweer Nederland, NVDE (Nederlandse Vereniging van Duurzame Energie), Schone Lucht Akkoord, CO certificering, etc. Ook maakt de NHK deel uit van de Internationale brancheorganisatie CEFACD te Frankfurt en Brussel. Daarnaast geeft de NHK adviezen aan gemeentes over de thema's rond het stoken van vaste brandstoffen door particulieren. Ook geven NHK bestuursleden vrijblijvend advies op informatieavonden van gemeenten of andere stakeholders. De NHK leden geven jaarlijks vanaf september tot maart stooktrainingen door het hele land (momenteel liggen deze stil vanwege de Corona pandemie).

7.2 Branche Convenant Groen Stoken en Europees kwaliteitslabel.

De NHK heeft als leden een 30-tal fabrikanten en importeurs van haarden, kachels, rookgasafvoerkanalen en houtige brandstoffen. Daarnaast zijn onze leden ruim 100 installatiebedrijven die deze producten vakkundig kunnen installeren en onderhouden. Op 18 maart 2019 heeft de branche het Branche Convenant Groen Stoken ondertekend. De belangrijkste doelstellingen staan hieronder vermeld.

- Een reductie van 50% van de emissies zoals genoemd in het RVO Kennisdocument Houtstook in Nederland (september 2018).
- Samen met de overheid (landelijk en regionaal) een actieve inzet om overlast tegen te gaan, zowel binnen het SLA als met individuele gemeentes.
- Samen met de overheid en stakeholders ernaar streven dat haardhout en pellets, gebruikt in onze toestellen in 2022 gegarandeerd duurzaam zijn.

Voor ieder van de 3 doelstellingen zijn werkgroepen bezig met de uitvoering hiervan. Zo hebben de leden zich verplicht om geen toestellen meer te verkopen die niet voldoen aan Ecodesign en geen producten te verkopen die niet conform het Bouwbesluit kunnen worden geïnstalleerd. In 2017, 2018 en 2019 zijn inruilprogramma's opgezet en uitgevoerd. Er is een speciale website gelanceerd "beterstoken.nl" die informatie geeft aan consumenten over verbetering van stookgedrag. In de komende 10 jaar wil de branche daarmee 40.000 toestellen van minimaal 20 jaar oud vervangen door moderne nieuwe toestellen. Daarnaast werkt de branche aan technische oplossingen om toestellen nog schoner te krijgen. Op Europees niveau wordt gewerkt aan een uniform kwaliteitslabel wat toestellen kwalificeert op basis van geringe emissies, gebruikersgemak en duurzaamheid. Dat moet zorgen voor toestellen met nog lagere emissies die steeds onafhankelijker worden van de bediener d.m.v. geïntegreerde elektronica (Electronic Combustion Control).

Bronvermelding

- RVO Kennisdocument Houtstook in Nederland 2018 (Bureau Blauw/Procedé Biomass)
- Energieverbruik hernieuwbare bronnen CBS 2017 <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/22/aandeel-hernieuwbare-energie-naar-6-6-procent>
- Biomassa potentieel in Nederland 2017 (DNVGL)
- Vernieuwd emissiemodel houtkachels 2016 (TNO)
- Installed Base kachels en (open) haarden en hun gebruiksintensiteit in Nederland 2018 (RIGHT Marktonderzoek)
- Houtstook in Nederland. Onderzoek naar maatschappelijke discussie in Nederland 2018. (Motivaction)
- Woononderzoek 2012 (CBS)
- Houtverbruik huishoudens woononderzoek 2012 (CBS)
- Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa (PBL 2020)
- Motivaction rapport barbecues 2019/2020 (Motivaction)

Disclaimer

De NHK heeft zich ten doel gesteld voor een zo betrouwbaar mogelijke uitgave te zorgen. Niettemin is de NHK niet aansprakelijk voor onjuistheden die eventueel in deze uitgave voorkomen.

Copyright

© 2021 Stichting Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK), Ede. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch op geluidsband of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de NHK.

Voor nadere toelichting kunt u contact opnemen met:

Stichting Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK)

Yvette van Minderhout - secretariaat info@stichting-nhk.nl

0318 - 551260

Rein Gelten - voorzitter rgelten@stichting-nhk.nl

Gert Kooij - vicevoorzitter gkooij@stichting-nhk.nl

Nijmegen, 23 april 2021

Betreft: Landelijk onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop in 2020.

Geachte gemeenteraad en college van B&W,

Om de naleving van de leeftijdsgrens bij de verkoop van alcohol te meten, heeft onderzoeksbureau Objectief in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in 2020 bij verschillende categorieën mysteryshoponderzoek uitgevoerd. Het ministerie van VWS laat dit onderzoek periodiek uitvoeren om de naleving te monitoren. Dit periodieke onderzoek is tevens onderdeel van de acties uit het Nationaal Preventieakkoord. De resultaten van dit onderzoek zijn afgelopen week door het ministerie aangeboden aan de kamer. Mogelijk heeft u hiervan reeds kennis genomen. Bij dit schrijven vindt u een digitale versie van het complete onderzoeksrapport waarin u de resultaten kunt nalezen. Als er in uw gemeente recent een nalevingsonderzoek is uitgevoerd kunt u deze actuele cijfers vergelijken met de landelijke cijfers om te zien hoe uw gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

Om de naleving van de leeftijdsgrens bij de verkoop van alcohol in 2020 te meten, zijn er in totaal 2146 aankoop pogingen uitgevoerd door 17-jarige mysteryshoppers. Deze aankoop pogingen zijn gedaan in avondwinkels, cafetaria's, horecagelegenheden, NS-kiosken, slijterijen, sportkantines, supermarkten en via thuisbezorgkanalen. Over 2020 bedraagt het totale gewogen nalevingscijfer 38,0%. De naleving is het hoogst in de categorieën slijterijen (66,3%) en de supermarkten (58,1%). De laagste naleving werd geconstateerd bij de thuisbezorgkanalen (12,4%). Het gewogen totale nalevingscijfer in 2020 verschilt niet significant van het gewogen totale nalevingscijfer in 2018. Wel zijn er in diverse categorieën significante verschillen gevonden. Deze verschillen worden toegelicht in het rapport. In de voornoemde rapportage zijn ook de nalevingscijfers bij de verkoop van tabak gerapporteerd. Deze laten we in dit schrijven buiten beschouwing gezien het toezicht op de Tabaks- en rookwarenwet centraal bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is belegd.

Het gebruik van alcohol door jongeren brengt grote gezondheidsrisico's met zich mee. Om het alcoholgebruik onder jongeren te verminderen, is het belangrijk dat u daar kunt interveniëren waar dit het hardst nodig is. Zo kunt u de preventie- en handavingsactiviteiten risicogestuurd inzetten: waar proberen jongeren alcohol te kopen en waar is de kans het grootst dat ze in hun pogingen slagen?

Om de gezondheid van jongeren in uw gemeente te beschermen, is het raadzaam om de naleving in uw gemeente ook lokaal (periodiek) te onderzoeken*. Naast het uitvoeren van nalevingsonderzoek om de commerciële beschikbaarheid in kaart te brengen, is het aan te bevelen om jongerenonderzoek uit te voeren naar het aankoopgedrag van de lokale jeugd. Op deze manier kan uw gemeente gericht aan de slag met de bescherming van de gezondheid van jongeren, samen steeds gezonder.

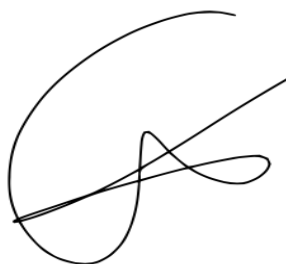
Bovenstaand schrijven en de bijgesloten onderzoeksrapportage dienen ter kennisgeving.

Voor vragen of behoefte aan verdere verduidelijking van deze cijfers kunt u contact opnemen via telefoon: 024 848 1111, of e-mail: info@bureauobjectief.nl

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large loop followed by a horizontal line and a small flourish.

Tim Wolters
Algemeen Directeur

A handwritten signature in black ink, featuring a large loop and a diagonal line crossing through it.

Gijs van Amerongen
Directeur Onderzoek

*We begrijpen dat NIX18 momenteel mogelijk minder aandacht krijgt in uw gemeente i.v.m. de coronapandemie. Echter is het van belang dat we ook de gezondheidsschade die alcohol met zich meebrengt, zeker voor jongeren, niet uit het oog verliezen. Door na te denken over hoe we ook in deze tijden (en hierna) het onderwerp op passende wijze de aandacht geven die het verdient, voorkomen we een hoop potentiële gezondheidsrisico's.

A photograph of three young adults (two women and one man) sitting on concrete steps, smiling at the camera. The man on the left is wearing a red hoodie. The woman in the middle is wearing a denim jacket and has sunglasses on her head. The woman on the right is wearing a dark vest over a white shirt and has large white headphones around her neck. The background is a bright, slightly overexposed outdoor setting.

LANDELIJK ONDERZOEK
NAAR DE NALEVING
VAN DE **LEEFTIJDSGRENS**
BIJ **ALCOHOL- EN**
TABAKSVERKOOP IN 2020

© Copyright

Opdrachtgever

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Onderzoeksteam

drs. Gijs van Amerongen

drs. Milou Hessels

drs. Milou Geerlings

drs. Elise Schröer

Roanne Baggen

Tim Wolters

Adviescommissie

dr. Roel Hermans

dr. Ina Koning

dr. Michael Vlieg

drs. Lynn Voogt

Vormgeving

Hoogstede Ontwerpt

Wij bedanken alle auditoren en mysterykids voor hun inzet tijdens het veldwerk.

INHOUD

Samenvatting	6	Resultaten	42
Doelstelling	6	Resultaten alcoholverkoop	43
Methode	6	Resultaten tabaksverkoop	80
Resultaten	7	Conclusie	102
Conclusie	14	Naleving alcoholverkoop 2020	102
Achtergrond	16	Naleving tabaksverkoop 2020	103
Aanleiding	16	Interventies in het leeftijdscontroleproces	103
Ontwikkeling nalevingscijfers	16	Ontwikkeling nalevingscijfers	104
Onderzoek en onderzoeksvragen	17	Afsluitende conclusie	106
Methode	21	Referenties	107
Mysteryshoponderzoek	21	Appendix A: Ethische normen mysteryshoponderzoek	108
Selectie mysterykids en auditoren	23	Appendix B: Betrouwbaarheidsintervallen & significantietoetsen	109
Procedure aankoop pogingen	24	Appendix C: Begrippenlijst	112
Begeleiding mysterykids en ouders/verzorgers	27		
Gemeten variabelen	28		
Steekproef	29		
Aankoop pogingen bij onbemande kassa's	36		
Analyse	37		

SAMENVATTING

DOELSTELLING

In dit onderzoek is de naleving per verkoopkanaal en de gemiddelde landelijke naleving anno 2020 vastgesteld voor de leeftijdsgrens van 18 jaar bij de verkoop van alcohol en tabak¹. Ook is in kaart gebracht in hoeverre verkopers interventies inzetten bij de leeftijdscontrole, inclusief de samenhang hiervan met de naleving. Interventies zijn de handelingen die een verkoper kan toepassen in het proces van de leeftijdscontrole: leeftijd vragen, ID vragen en een hulpmiddel gebruiken. Ten slotte is onderzocht of de nalevingscijfers voor de verkoop van alcohol en de verkoop van tabak in 2020 veranderd zijn ten opzichte van respectievelijk het meest recente onderzoek naar alcohol in 2018 en het meest recente onderzoek naar tabak in 2016.

METHODE

Om de naleving van de leeftijdsgrens vast te stellen is mysteryshoponderzoek uitgevoerd, waarbij 17-jarige jongeren een aankoopgoging in scène zetten.

Het onderzoek is gedeeltelijk tijdens de COVID-19-pandemie uitgevoerd. Het vaste protocol voor mysteryshoponderzoek is gehanteerd bij de aankoopgogingen in lijn met de methode van de nalevingsonderzoeken van 2015, 2016 en 2018^{1,2,3}. Bij de uitvoering van het onderzoek zijn continu de regels en richtlijnen van de overheid en het RIVM gevolgd. In de hoofdstukken 'Methode' en 'Resultaten' wordt hier verder op ingegaan.

¹ Zie appendix C voor een uitleg van de begrippen in de context van dit nalevingsonderzoek.

RESULTATEN

Gewogen totale nalevingscijfer

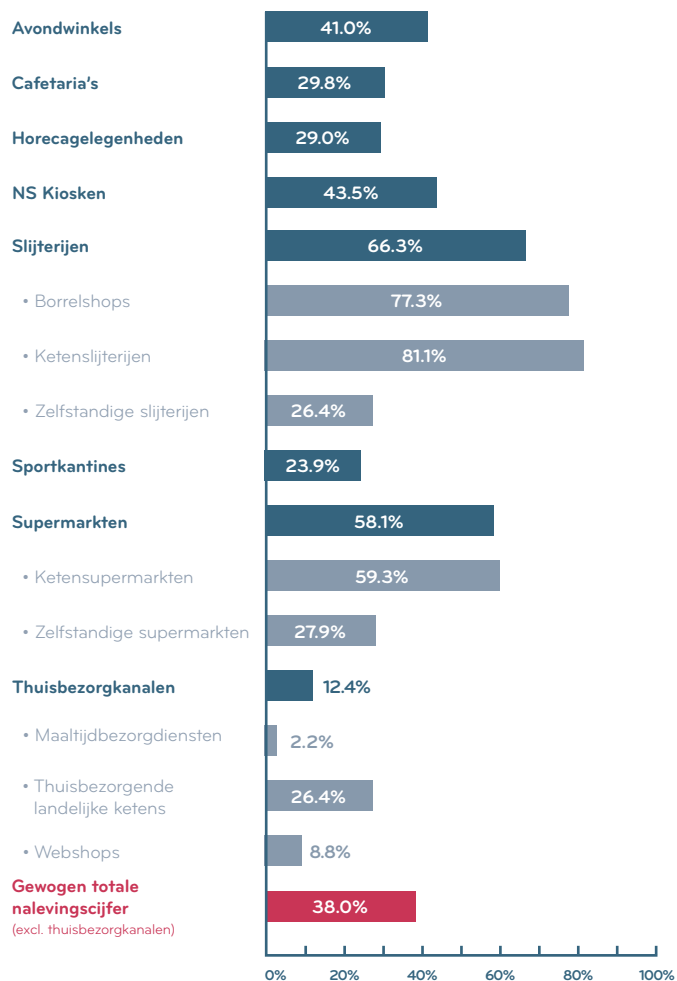
Het gewogen totale nalevingscijfer geeft de gemiddelde naleving aan in Nederland. De gewogen totale nalevingscijfers voor alcohol en tabak zijn tot stand gekomen met behulp van weegfactoren die per (sub)verkoopkanaal gebaseerd zijn op het relatieve aandeel verkooppunten van elk (sub)verkoopkanaal binnen het totale aantal verkooppunten in Nederland. In het gewogen totale nalevingscijfer is voor zowel alcohol als tabak het nalevingspercentage van thuisbezorgkanalen niet meegenomen, omdat er geen realistische schatting van het totale aanbod van thuisbezorgkanalen gemaakt kan worden. In het verkoopkanaal thuisbezorgkanalen is namelijk niet bekend hoeveel locaties onder dit verkoopkanaal vallen.

Naleving alcoholverkoop

In het landelijk mysteryshoponderzoek in 2020 is het gewogen totale nalevingscijfer voor de verkoop van alcohol 38.0%. De naleving bij alcoholverkoop loopt anno 2020 uiteen van 2.2% bij maaltijdbezorgdiensten tot en met 81.1% bij ketenslijterijen.

Bij avondwinkels is de naleving 41.0%. Bij cafetaria's en bij horecagelegenheden is de naleving respectievelijk 29.8% en 29.0%. Bij NS kiosken is er een naleving van 43.5% geconstateerd. De gewogen totale naleving van het overkoepelende verkoopkanaal slijterijen is 66.3%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen: borrelshops, ketenslijterijen en zelfstandige slijterijen. De naleving bij deze subverkoopkanalen is respectievelijk 77.3%, 81.1% en 26.4%. Bij sportkantines is de naleving 23.9%. De gewogen naleving van het overkoepelende verkoopkanaal supermarkten is 58.1%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten, met een naleving van respectievelijk 59.3% en 27.9%. Bij thuisbezorgkanalen is de naleving 12.4%. Hieronder vallen maaltijdbezorgdiensten (2.2%), thuisbezorgende landelijke ketens (26.4%) en webshops (8.8%). De nalevingscijfers per verkoopkanaal zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Nalevingscijfers alcohol per verkoopkanaal 2020*

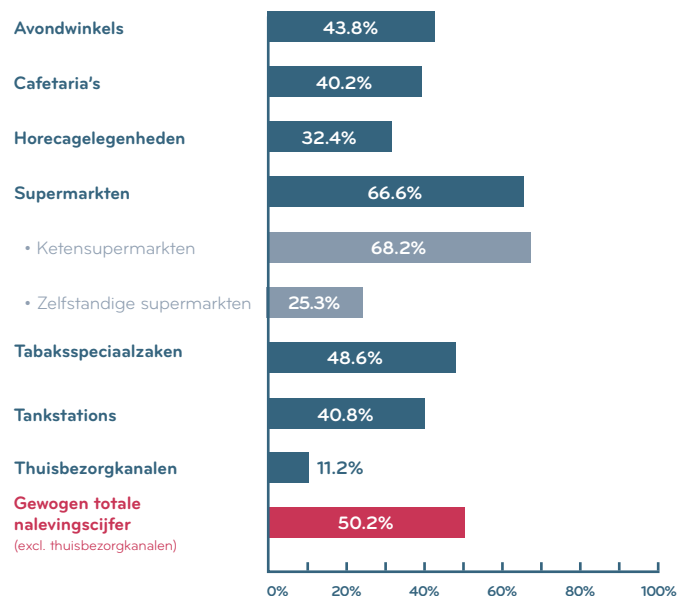
*Aankoopopgingen bij ketensupermarkten zijn gedeeltelijk bij onbemande kassa's gedaan.

Naleving tabaksverkoop

In het landelijk mysteryshoponderzoek in 2020 is het gewogen totale nalevingscijfer voor de verkoop van tabak 50.2%. De naleving bij tabaksverkoop loopt anno 2020 uiteen van 11.2% bij thuisbezorgkanalen tot en met 68.2% bij ketensupermarkten.

Bij avondwinkels is de naleving 43.8%. Bij cafetaria's en bij horecagelegenheden is de naleving respectievelijk 40.2% en 32.4%. De gewogen naleving van het overkoepelende verkoopkanaal supermarkten is 66.6%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten. Bij ketensupermarkten is de naleving 68.2% en bij zelfstandige supermarkten 25.3%. Bij tabaksspeciaalzaken is een naleving geconstateerd van 48.6%. Bij tankstations is de naleving 40.8%. Bij thuisbezorgkanalen is de naleving 11.2%. De nalevingscijfers per verkoopkanaal zijn weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Nalevingscijfers tabak per verkoopkanaal 2020*

*Aankoop pogingen bij cafetaria's en horecagelegenheden zijn gedeeltelijk bij tabaksautomaten gedaan.

Toegepaste interventies bij leeftijdscontrole

Het vragen naar ID blijkt een belangrijke voorspeller voor naleving. Verder blijkt in verkoopkanalen waar relatief veel gebruik wordt gemaakt van hulpmiddelen om het ID van de mysterykid te controleren dat de naleving na ID-vraag met hulpmiddel hoger is dan de naleving na ID-vraag zonder hulpmiddel.

Verandering naleving

De naleving van diverse verkoopkanalen van alcohol en tabak zijn sinds het meest recente voorgaande onderzoek (2018 en 2016 res-

pectievelijk) significant veranderd. Er zijn ook diverse kanalen waar geen significante verandering heeft plaatsgevonden.

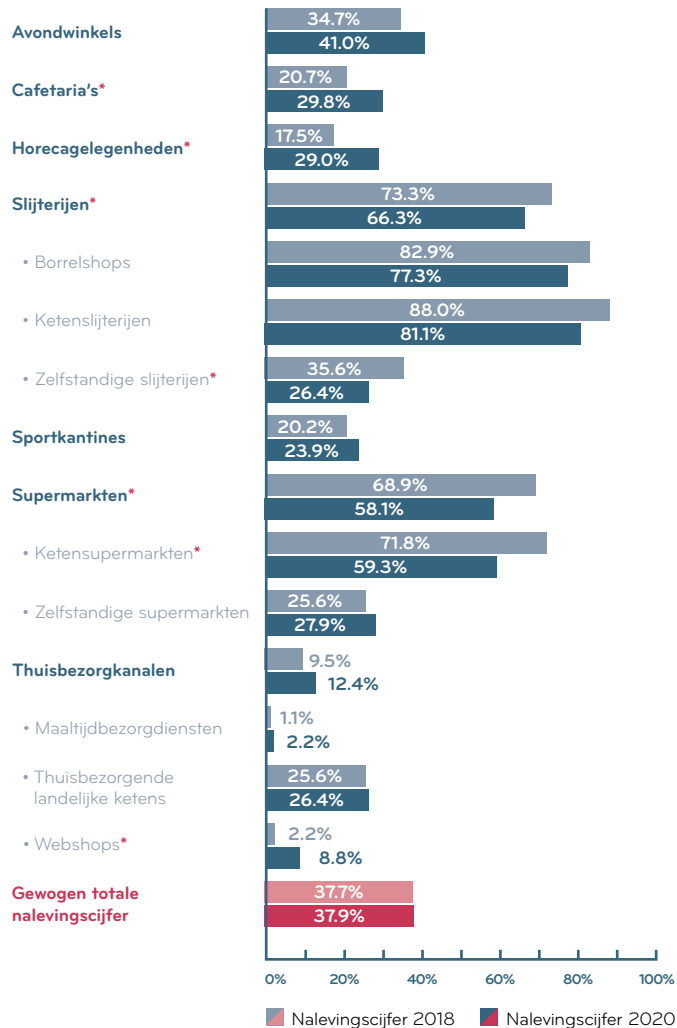
De veranderingen in sommige verkoopkanalen en het uitblijven hiervan in anderen is mogelijk beïnvloed door de maatregelen als gevolg van de COVID-19-pandemie die in 2020 uitbrak. Echter, is het aandeel van deze maatregelen in de verandering, of het uitblijven daarvan, niet objectief te kwantificeren. Gegeven is wel dat de gemeten naleving de werkelijke naleving van verkoopkanalen in 2020 (inclusief maatregelen als gevolg van de COVID-19-pandemie) weergeeft.

Verandering naleving bij alcoholverkoop tussen 2018 en 2020

In figuur 3 wordt de vergelijking weergegeven tussen de nalevingscijfers van 2018 en 2020 voor alcoholverkoop. De gewogen totale nalevingscijfers van 2018 (37.7%) en 2020 (37.9%) verschillen niet significant van elkaar³. Dat betekent dat in 2020 de naleving niet gestegen is ten opzichte van de naleving in 2018.

Bij cafetaria's, horecagelegenheden en webshops is de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop in 2020 significant hoger dan de naleving in 2018. De naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop in slijterijen, zelfstandige slijterijen, supermarkten en ketensupermarkten is in 2020 significant gedaald ten opzichte van 2018. Bij avondwinkels, borrelshops, ketenslijterijen, sportkantines en zelfstandige supermarkten is de naleving bij alcoholverkoop in 2020 niet significant veranderd ten opzichte van de naleving in 2018. Ook bij het overkoepelende verkoopkanaal thuisbezorgkanalen en de subverkoopkanalen maaltijdbezorgdiensten en thuisbezorgende landelijke ketens is de naleving bij alcoholverkoop in 2020 niet significant veranderd ten opzichte van 2018.

Figuur 3. Vergelijking nalevingscijfers alcohol per verkoopkanaal 2018 en 2020*

* Significant verschillend

*Het verkoopkanaal NS kiosken is in het onderzoek in 2018 niet meegenomen en ontbreekt daarom in deze figuur. Dit kanaal is ook niet meegenomen in het gewogen totale nalevingscijfer dat in deze vergelijking is gebruikt. Verder is het nalevingspercentage van thuisbezorgkanalen niet meegenomen in het gewogen totale nalevingscijfer, omdat er geen realistische schatting van het totaal aanbod van thuisbezorgkanalen gemaakt kan worden. In 2020 zijn de aankoopopgaven bij ketensupermarkten gedeeltelijk bij onbemande kassa's gedaan. In 2018 was dit niet het geval.

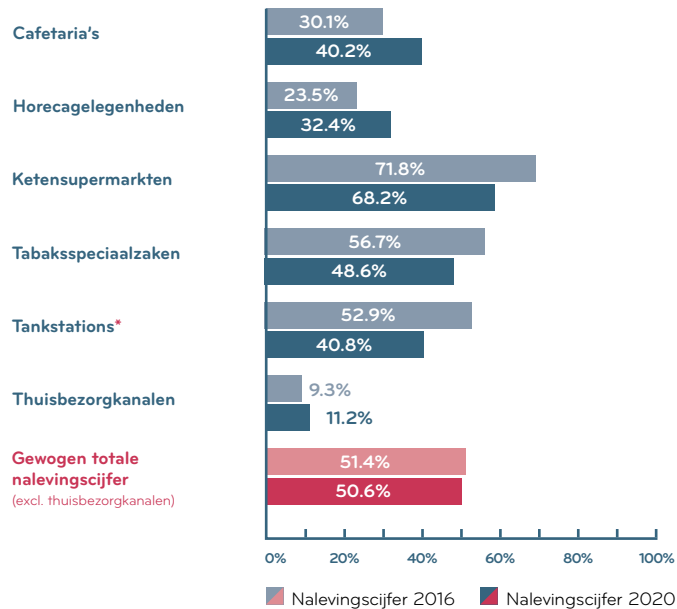
Verandering naleving bij tabaksverkoop tussen 2016 en 2020

In figuur 4 wordt de vergelijking weergegeven tussen de nalevingscijfers van 2016 en 2020 voor tabaksverkoop. In het onderzoek van 2016 is er gebruik gemaakt van een andere indeling van de bezochte verkoopkanalen. In dat jaar was er sprake van een verkoopkanaal *overig*, dat bestond uit *avondwinkels*, *drogisterijen*, *kiosken* en *zelfstandige supermarkten*. In 2020 bestaat het verkoopkanaal *overig* niet meer. Daarnaast zijn *avondwinkels* een afzonderlijk verkoopkanaal geworden en *zelfstandige supermarkten* een subverkoopkanaal van *supermarkten*. Vanwege deze verschillen tussen 2016 en 2020, zijn de gewogen totale nalevingscijfers niet een-op-een vergelijkbaar. Daarom is voor beide jaren een alternatief gewogen totale nalevingscijfer berekend, bestaande uit de verkoopkanalen *cafetaria's*, *horecagelegenheden*, *tabaksspeciaalzaken*, *tankstations* en *ketensupermarkten*. Een nadere toelichting over hoe deze data wordt vergeleken wordt beschreven in het hoofdstuk 'Methode'.

De gewogen totale nalevingscijfers voor tabaksverkoop van 2016 (51.4%) en 2020 (50.6%) verschillen niet significant van elkaar². Dat betekent dat de naleving van de leeftijdsgrens bij tabaksverkoop in 2020 niet is gestegen ten opzichte van de naleving in 2016.

Bij tankstations is de naleving van de leeftijdsgrens bij tabaksverkoop in 2020 gedaald. Bij cafetaria's, horecagelegenheden, ketensupermarkten, tabaksspeciaalzaken en thuisbezorgkanalen is de naleving bij tabaksverkoop in 2020 niet veranderd ten opzichte van de naleving 2016.

Figuur 4. Vergelijking nalevingscijfers tabak per verkoopkanaal 2016 en 2020*

*** Significant verschillend**

*In het onderzoek van 2016 is gebruik gemaakt van een andere indeling van verkoopkanalen dan in het huidige onderzoek. Daarom is voor beide jaren een alternatief gewogen totale nalevingscijfer berekend, bestaande uit de verkoopkanalen cafetaria's, horecagelegenheden, tabaksspeciaalzaken, tankstations en ketensupermarkten. Deze berekening is gemaakt op basis van de populatiegrootten van 2020. Door het verschil in verkoopkanalen verschillen de gewogen totale nalevingscijfers in dit figuur van de complete gewogen totale nalevingscijfers van 2016 en 2018. Een nadere toelichting over hoe deze data wordt vergeleken wordt beschreven in het hoofdstuk 'Methode'.

CONCLUSIE

Dit onderzoek is een vervolgmeting op het nalevingsonderzoek voor alcoholverkoop in 2018 en het nalevingsonderzoek voor tabaksverkoop in 2016. De gewogen totale landelijke naleving en

de naleving per verkoopkanaal in 2020 is vastgesteld voor zowel alcohol- als tabaksverkoop. Om de verandering van de naleving van de verkoopkanalen nauwkeurig te kunnen meten is er voor alcohol gebruik gemaakt van dezelfde indeling van de verkoopkanalen als het onderzoek in 2018. Voor de nalevingscijfers voor tabaksverkoop is er in dit onderzoek gebruik gemaakt van een andere indeling van de verkoopkanalen dan in het onderzoek van 2016, vanwege ontwikkelingen in de verkoopkanalen van tabak. Ook maakt de nieuwe indeling het mogelijk om verschillen tussen subverkoopkanalen inzichtelijk te maken.

Voor zowel alcohol- als voor tabaksverkoop heeft er geen significante toe- of afname plaatsgevonden in de gewogen totale naleving over de laatste 2, respectievelijk 4 jaar. Er bestaan wel verschillen op het niveau van enkele individuele verkoopkanalen.

ACHTERGROND

AANLEIDING

Alcoholhoudende dranken en tabakswaaren mogen niet worden verstrekt aan personen onder de 18 jaar. In zowel de Drank- en Horecawet als de Tabaks- en Rookwarenwet is verplicht gesteld dat verkopers de leeftijd van klanten, die alcohol of tabak willen aankopen, vaststellen aan de hand van een geldig legitimatiebewijs, indien deze persoon niet onmiskenbaar 18 jaar lijkt^{4,5}. Met deze wetten verplicht de overheid verkopers om op een verantwoorde manier alcohol en tabak te verkopen. De gemeenten houden toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens voor alcohol. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) houdt toezicht op de naleving van de leeftijdsgrens voor tabak.

Om de voortgang van deze naleving op landelijke schaal te monitoren laat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport periodiek nalevingsonderzoek uitvoeren. In dit onderzoek wordt de naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar onderzocht bij verkooppunten van verschillende verkoopkanalen voor de aankoop van alcohol en tabak^{II}. Zo wordt duidelijk in hoeverre verkopers zich houden aan de leeftijdsgrens.

ONTWIKKELING NALEVINGSCIJFERS

De afgelopen jaren zijn er een aantal landelijke nalevingsonderzoeken uitgevoerd. Voor de verkoop van alcohol was in 2015 het nalevingscijfer 21.5%¹. In 2016 steeg het nalevingscijfer significant tot

^{II} In het rapport van het landelijke nalevingsonderzoek in 2018 is de term categorie gebruikt om aan te duiden in welke sectoren het onderzoek had plaatsgevonden. In dit rapport is ervoor gekozen om de term verkoopkanaal te gebruiken. De term impliceert in deze context niet dat het primaire doel de verkoop van alcohol en/of tabak is. De term is gekozen vanwege zijn eenvoud en om de leesbaarheid van het rapport te vergroten.

35.8%². In 2018 was het nalevingscijfer 37.7%³. Voor de verkoop van tabak was in 2015 het nalevingscijfer 27.4%¹. In 2016 steeg het nalevingscijfer significant tot 43.1%².

ONDERZOEK EN ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit onderzoek is om op een betrouwbare en representatieve manier de gewogen totale landelijke naleving en de naleving per verkoopkanaal in 2020 vast te stellen bij zowel alcohol- als tabaksverkoop. Daarnaast is onderzocht of de nalevingscijfers voor alcohol in 2020 zijn veranderd ten opzichte van de cijfers van het vorige landelijke onderzoek in 2018³. Voor tabak wordt onderzocht of de nalevingscijfers zijn veranderd ten opzichte van het vorige landelijke onderzoek uit 2016². In tabel 1 en 2 staan de hoofdvragen van dit onderzoek beschreven.

Tabel 1. Hoofdvragen alcohol

HOOFDVragen ALCOHOL

In hoeveel procent van de aankoopopgaven kunnen jongeren van 17 jaar oud géén alcoholhoudende dranken kopen bij de verkoopkanalen avondwinkels, cafetaria's, horecagelegenheden, NS kiosken, slijterijen (borrelshops, ketenslijterijen, en zelfstandige slijterijen), sportkantines, supermarkten (ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten) en thuisbezorgkanalen (maaltijdbezorgdiensten, thuisbezorgende landelijke ketens en webshops)?

Is de totale landelijke naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop in 2020 veranderd ten opzichte van 2018?

Is de landelijke naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop per (sub) verkoopkanaal veranderd in 2020 ten opzichte van 2018?

Tabel 2. Hoofdvragen tabak

HOOFDVragen TABAK

In hoeveel procent van de aankoopogingen kunnen jongeren van 17 jaar oud géén tabak kopen bij de verkoopkanalen avondwinkels, cafetaria's, horecagelegenheden, supermarkten (ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten), tabaksspeciaalzaken, tankstations en thuisbezorgkanalen?

Is de totale landelijke naleving van de leeftijdsgrens bij tabaksverkoop in 2020 veranderd ten opzichte van 2016?

Is de landelijke naleving van de leeftijdsgrens bij tabaksverkoop per verkoopkanaal veranderd in 2020 ten opzichte van 2016?

Dit onderzoek is uitgevoerd in lijn met de methode van de nalevingsonderzoeken van 2015, 2016 en 2018^{1,2,3}. De indeling van verkoopkanalen voor alcohol is gelijk aan de indeling van het laatste nalevingsonderzoek bij alcoholverkoop van 2018. Hierdoor is het mogelijk om de cijfers voor alcohol van 2018 en 2020 met elkaar te vergelijken. Het verkoopkanaal *NS Kiosken* is in 2020 toegevoegd aan de indeling voor de verkoopkanalen voor alcohol. De indeling van het verkoopkanalen voor tabak is in dit onderzoek op enkele punten gewijzigd ten opzichte van het laatste landelijke nalevingsonderzoek bij tabaksverkoop in 2016, vanwege ontwikkelingen in de verkoopkanalen van tabak. In het onderzoek van 2016 was er sprake van een verkoopkanaal *overig*, dat bestond uit *avondwinkels*, *drogisterijen*, *kiosken* en *zelfstandige supermarkten*. In 2020 bestaat het verkoopkanaal *overig* niet meer. Daarnaast zijn *avondwinkels* een afzonderlijk verkoopkanaal geworden en *zelfstandige supermarkten* een subverkoopkanaal van *supermarkten*. Bij het

verkoopkanaal *supermarkten* kan er nu een uitsplitsing gemaakt naar twee subverkoopkanalen: *ketensupermarkten* en *zelfstandige supermarkten*. Op deze manier kunnen mogelijke verschillen tussen de subverkoopkanalen inzichtelijk gemaakt worden. *Drogisterijen* en *kiosken* zijn voor het onderzoek naar tabaksverkoop niet bezocht, omdat daar geen tabak meer wordt verkocht. Vanwege deze verschillen tussen 2016 en 2020, zijn de gewogen totale nalevingscijfers niet een-op-een vergelijkbaar. Daarom is voor beide jaren een alternatief gewogen totale nalevingscijfer berekend, bestaande uit de verkoopkanalen *cafetaria's*, *horecagelegenheden*, *tabaksspeciaalzaken*, *tankstations* en *ketensupermarkten*.

Naast de hoofdvragen voor alcohol en tabak is ook onderzocht in hoeverre verkopers interventies toepassen tijdens het leeftijdscontroleproces, inclusief de samenhang hiervan met de naleving. Interventies zijn de handelingen die een verkoper kan toepassen in het proces van de leeftijdscontrole: leeftijd vragen, ID vragen en een hulpmiddel^{III} gebruiken. De deelvragen staan in tabel 3 beschreven.

Tabel 3. Deelvragen alcohol en tabak

DEELVragen ALCOHOL EN TABAK

In hoeveel procent van de aankoopogingen wordt er bij de verschillende (sub)verkoopkanalen naar leeftijd gevraagd?

In hoeveel procent van de aankoopogingen wordt er bij de verschillende (sub)verkoopkanalen naar een geldig legitimatiebewijs gevraagd?

^{III} Verkopers kunnen een hulpmiddel gebruiken bij het controleren van de leeftijd op een legitimatiebewijs. Voorbeelden hiervan zijn: het intoetsen van de leeftijd in een kassasysteem, een ID-scanner die de leeftijd op de legitimatie uitleest of een kalender die voor elke datum de uiterste geboortedatum aangeeft.

In hoeveel procent van de aankoopopgaven wordt er bij de verschillende (sub)verkoopkanalen een hulpmiddel gebruikt bij de beoordeling van het legitimatiebewijs?

In hoeveel procent van de aankoopopgaven, waarbij interventies worden ingezet, wordt de alcoholhoudende drank of tabak niet verkocht bij de verschillende (sub)verkoopkanalen?

Het onderzoek is gedeeltelijk tijdens de COVID-19-pandemie uitgevoerd. Het vaste protocol voor mysteryshoponderzoek is gehanteerd bij de aankoopopgaven. Bij de uitvoering van het onderzoek zijn continu de regels en richtlijnen van de overheid en het RIVM gevolgd. In het hoofdstuk 'Methode' is de onderzoeksperiode gespecificeerd en wordt toegelicht welke invloed de coronamaatregelen hebben gehad op de uitvoering.

METHODE

In dit hoofdstuk komt eerst de procedure van het uitgevoerde mysteryshoponderzoek aan bod. Vervolgens wordt er ingegaan op de wijze van steekproeftrekking. Tot slot wordt er uitleg gegeven over de analyse van de mysteryshopdata.

MYSTERYSHOPONDERZOEK

Het doel van het huidige onderzoek is om de naleving van de leeftijdsgrens door alcohol- en tabaksverkooppunten in Nederland in kaart te brengen. Het naleven van de leeftijdsgrens houdt in dat de verkoper weigert om alcohol of tabak te verkopen aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Het nalevingsonderzoek resulteert in een nalevingscijfer: het percentage van het aantal aankoopopgaven waarbij een verkoopkanaal de leeftijdsgrens bij de verkoop van alcohol- en tabaksp producten heeft nageleefd.

Om het nalevingscijfer van verschillende verkoopkanalen te meten, is in dit onderzoek gebruik gemaakt van zogenaamd mysteryshoponderzoek. Hierbij proberen 17-jarige jongeren ('mysterykids') alcohol of tabak te kopen onder begeleiding van een ervaren begeleider ('auditor'). Het gaat om een aankoopopgave van één leeftijdsgebonden product. In dit onderzoek is dat voor alcohol bier, wijn, mixdrank of sterke drank en voor tabak een pakje sigaretten. Het gehanteerde onderzoeksprotocol respecteert de uitgangspunten van de Drank- en Horecawet. Het gaat hier namelijk om een geënceneerde aankoop: de mysterykids hebben géén intentie tot het gebruik van de gekochte alcohol of tabaksp producten, maar

doen de aankoop in het kader van onderzoek. Ook wordt er rekening gehouden met ethische en juridische normen (zie appendix A).

De mysteryshopmethode heeft zich bewezen als een valide en betrouwbare methode. De methodiek geeft namelijk een natuurgelouwe weergave van de daadwerkelijke beschikbaarheid van alcohol of tabak voor minderjarigen met een koopintentie en geeft een realistisch beeld van de naleving van een verkoopkanaal⁶.

Het onderzoek is gedeeltelijk tijdens de COVID-19-pandemie uitgevoerd. Het vaste protocol voor mysteryshoponderzoek is gehanteerd bij de aankoopopgaven. Bij de uitvoering van het onderzoek zijn continu de regels en richtlijnen van de overheid en het RIVM gevolgd en is er een intern protocol gehanteerd ter voorkoming van besmettingen. Aan het eind van het onderzoek heeft iedereen ook bij het betreden van publiek toegankelijke locaties continu een mondkapje gedragen. Er is geen significant verschil tussen de ID-vraag en naleving in de periode voor en tijdens het dragen van een mondkapje.

In dit nalevingsonderzoek is de ene helft van de aankoopopgaven gedaan door een jongen en de andere helft door een meisje. Aan de bezochte locaties is niet teruggekoppeld dat er een mysteryshoponderzoek had plaatsgevonden. Het mysteryshoponderzoek is uitgevoerd in maart en van augustus tot en met november 2020. In totaal hebben er aan dit onderzoek 158 mysterykids en 37 auditoren meegewerkt.

Het tijdsplan van het onderzoek was langer dan oorspronkelijk gepland en de aankoopopgaven zijn op een paar momenten stilgelegd vanwege de coronamaatregelen en verkoopkanalen die in lockdown gingen. Het is belangrijk om te noemen dat beide zaken geen impact hebben op de betrouwbaarheid van de resultaten. In tabel 4 wordt toegelicht op welke momenten het veldwerk is stilgelegd.

Tabel 4. Toelichting op de onderzoeksperiode

MAAND	TOELICHTING
Maart	Het onderzoek is halverwege maart stilgelegd in verband met de coronamaatregelen en verkoopkanalen die in lockdown gingen.
Augustus	Het veldwerk is vanaf augustus weer hervat voor alle verkoopkanalen behalve horecagelegenheden en sportkantines.
September	Horecagelegenheden en sportkantines zijn vanaf september weer bezocht. De bezoeken aan sportkantines zijn eind september weer stilgelegd.
Oktober	De bezoeken aan horecagelegenheden zijn halverwege oktober weer stilgelegd.
November	Ondanks dat in november nog niet alle beoogde steekproefgroottes behaald waren, is in goed overleg met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport besloten dat het onderzoek op dat moment afgerond zou worden.

SELECTIE MYSTERYKIDS EN AUDITOREN

Voor dit onderzoek zijn mysterykids en auditoren geselecteerd die ervaring hebben met het uitvoeren van nalevingsonderzoek. Zij maken allen deel uit van een landelijk dekkend netwerk dat continue wordt onderhouden, zodat er altijd gekwalificeerde medewerkers ter beschikking staan. De auditoren zijn geselecteerd op basis van hun achtergrond en deskundigheid. Zij beschikken allen over een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en een APK-gekeurde auto met de benodigde verzekeringen. De auditoren zijn voor het onderzoek uitgebreid geïnformeerd over het onderzoeksprotocol en hun takenpakket. De auditoren staan vóór, tijdens en na de uitvoering van het nalevingsonderzoek in contact met elkaar en met het onderzoeksteam.

Ouders/verzorgers van de mysterykids krijgen voorafgaand aan het onderzoek informatie over de inhoud van nalevingsonderzoek en de achterliggende gedachte hiervan. Ook worden zij geïnformeerd over de manier waarop de mysterykids van de benodigde nazorg worden voorzien. In alle gevallen hebben de ouders/verzorgers schriftelijke toestemming gegeven voor deelname van de jongere aan het onderzoek.

PROCEDURE AANKOOPPOGINGEN

Vorbereiding

Op een veldwerkdag wordt de mysterykid door de auditor opgehaald. Tijdens mysteryshoponderzoek zijn géén uiterlijke kenmerken toegestaan (pet, zonnebril, etc.) die een eerlijke inschatting van de leeftijd van de mysterykids in de weg kunnen staan. Voor vertrek wordt dit door de auditors gecontroleerd. Ook controleert de auditor voor vertrek of de mysterykid een geldig legitimatiebewijs en een pinpas bij zich heeft. Tot slot krijgt de mysterykid de laatste instructies.

Uitvoering

Voor de betrouwbaarheid van het onderzoek is het van belang dat aankoopogingen worden uitgevoerd op momenten waarop 17-jarigen dit in werkelijkheid ook zouden doen. Daarom worden sportkantines veelal in het weekend bezocht en vinden de aankoopogingen vlak voor, tijdens of na reguliere wedstrijden van jeugdteams plaats. Horecagelegenheden worden zoveel mogelijk rondom het weekend bezocht. Ook bezoeken mysterykids enkel locaties op minstens 20 kilometer afstand van hun eigen woonplaats, om eventuele herkenning door verkopers te voorkomen. Afgezien daarvan zijn de mysterykids werkzaam binnen hun eigen regio, om het mogelijke accent van de mysterykids te laten aansluiten bij de desbetreffende regio.

Een locatie wordt over het algemeen door één mysterykid bezocht, waarbij één aankoopoging uitgevoerd wordt. Een uitzondering hierop zijn horecagelegenheden, omdat mysterykids zich hier onveilig kunnen voelen. Bij horecagelegenheden gaan mysterykids daarom in een tweetal (jongen en meisje) naar binnen. De mysterykid van het tweetal die géén aankoopoging hoeft te plegen, zorgt ervoor dat hij/zij buiten zicht is (bijvoorbeeld door gebruik te maken van het toilet) ten tijde van de aankoopoging. In dit geval vindt de communicatie tussen de mysterykids plaats via WhatsApp, zodat zij elkaar op de hoogte kunnen brengen wanneer de aankoopoging voltooid is. Wanneer een mysterykid aangeeft zich ook in een tweetal niet veilig te voelen, wordt de desbetreffende locatie op dat moment overgeslagen. De auditor bepaalt vervolgens samen met een coördinator of de locatie veilig genoeg is om op een later moment door (een) andere mysterykid(s) bezocht te worden. In het geval van een veilige locatie wordt de locatie op de onderzoekslijst voor een volgende route geplaatst. In het geval van een niet-veilige locatie wordt de locatie vervangen door een reserve locatie.

Wanneer een mysterykid naar zijn/haar leeftijd wordt gevraagd tijdens een aankoopoging, mag deze één keer jokken ('ik ben 18 jaar'). De mysterykid is wel verplicht om zijn of haar legitimatiebewijs te laten zien aan de verkoper wanneer deze hierom vraagt. Ook dient de mysterykid de locatie zonder discussie te verlaten als de aankoop geweigerd wordt.

Afronding

Om alle elementen van het aankoopproces vast te kunnen leggen, worden de geslaagde aankopen natuurgetrouw afgerond. De mysterykid rekent af via pinbetaling. Indien het gekochte product bedoeld is voor 'elders dan ter plaatse' (bijvoorbeeld bij een supermarkt), neemt de mysterykid het product mee naar de uitgang.

Direct bij het verlaten van de locatie neemt de auditor vervolgens het product over. Voor het kopen van alcohol bij horecagelegenheden en sportkantines geldt echter dat de alcohol ter plaatse geconsumeerd dient te worden. In dat geval wordt de eventueel gekochte alcohol door de mysterykid onaangeroerd achtergelaten op de bar. Op deze manier blijft de alcohol onder de verantwoordelijkheid van het barpersoneel. Bovendien blijft de auditor in de buurt zodat deze, indien nodig, het onaangeroerde biertje of wijntje in bezit kan nemen en onopvallend kan verwijderen.

Aan het eind van iedere veldwerkdag worden de aankopen ingezameld en collectief vernietigd. Zodra alle locaties voor de desbetreffende veldwerkdag bezocht zijn, brengt de auditor de mysterykid(s) naar huis.

Afwijkende procedure tabaksautomaten

Een aantal cafetaria's en horecagelegenheden beschikken over tabaksautomaten. Bij aankoop pogingen aan tabaksautomaten proberen de mysterykids eerst zelfstandig tabak aan te kopen aan de tabaksautomaat, zonder daarbij actief de verkoper te benaderen. Als dit niet lukt, wordt de verkoper actief benaderd voor de ontgrendeling van de tabaksautomaat, bijvoorbeeld door ontgrendeling met afstandsbediening of door het verkrijgen van een agecoin. Wanneer een tabaksautomaat is voorzien van een ID-lezer, roept de mysterykid de verkoper om hulp. Hij/zei geeft dan aan dat de aankoop niet lukt, omdat het legitimatiebewijs beschadigd is. Als de verkoper erom vraagt, toont de mysterykid wel zijn/haar werkelijke legitimatiebewijs.

Afwijkende procedure thuisbezorgkanalen

De procedure voor het verkoopkanaal *thuisbezorgkanalen* wijkt op een aantal punten af van de procedure bij de andere verkoopkanalen. Bij dit verkoopkanaal worden namelijk geen fysieke verkooppunten betreden, maar vindt er een bezorging plaats bij het huisadres

van de mysterykid. Op de dag dat de bezorging plaatsvindt, wordt de mysterykid op dezelfde uiterlijke kenmerken gecontroleerd als bij de algemene procedure. De auditor controleert dit op afstand door middel van foto's die de mysterykid met hem/haar deelt.

Bestellingen bij thuisbezorgende landelijke ketens en webshops worden een aantal dagen voor de aankoop poging geplaatst. Bij maaltijdbezorgdiensten wordt de bestelling op de avond zelf geplaatst. Op de dag van de bezorging zijn de ouders aanwezig voor de veiligheid van de mysterykid. Tijdens de bezorging is het belangrijk dat de bezorger niet in de gaten heeft dat de ouders thuis zijn. Daarom opent de mysterykid altijd zelf de deur wanneer er wordt aangebeld en zijn de ouders niet zichtbaar aanwezig voor de bezorger. Eventuele auto's, die geparkeerd staan op de oprit, worden vooraf verplaatst. De auditor houdt het proces rondom de bezorging nauwlettend in de gaten via een telefoonverbinding op afstand. Ook maakt de mysterykid een geluidsopname van de bezorging.

Gedurende de leeftijdscontrole door de bezorger, handelt de mysterykid op dezelfde wijze als beschreven onder de algemene procedure. Wanneer er alcohol of tabak wordt verkocht, neemt de mysterykid het product in ontvangst en sluit hij/zij de deur. Wanneer het product niet wordt verkocht, bedankt de mysterykid de bezorger en sluit hij/zij de deur. Hierna neemt de mysterykid samen met de auditor de bezorging door, waarna de auditor de resultaten registreert. De bezorgde alcohol of tabak wordt op een later moment overhandigd aan de auditor, waarna deze collectief wordt vernietigd.

BEGELEIDING MYSTERYKIDS EN OUDERS/VERZORGERS

Elke deelnemende mysterykid volgt een training over het doen van

mysteryshoponderzoek. Daarnaast wordt hij/zij gedurende elke veldwerkdag door een auditor geïnstrueerd en begeleid. Zo krijgt de mysterykid begeleiding bij het correct uitvoeren van de aankoop-poging en het waarnemen van de benodigde informatie tijdens iedere aankoop-poging. De auditoren zijn tijdens een veldwerkdag verantwoordelijk voor het welzijn en de veiligheid van de mysterykids en gaan hierbij uit van de Arbowet en de Arbeidstijdenwet. Wanneer een mysterykid aangeeft een locatie niet te willen bezoeken, of de veldwerkdag te willen afbreken, dan luistert de auditor hiernaar. De resterende locaties worden vervolgens opnieuw ingepland om op een later tijdstip te bezoeken. Naast de begeleiding die de mysterykids tijdens een veldwerkdag ontvangen, worden de mysterykids ook voorzien van de benodigde nazorg. Zo krijgen ze informatie over de nadelige effecten van alcohol op het jonge brein en wordt deze kennis regelmatig getoetst. Bovendien kunnen de mysterykids te allen tijde contact opnemen met een toegewezen contactpersoon om hun ervaringen te delen.

GEMETEN VARIABLEN

In dit onderzoek worden verschillende variabelen gemeten om de naleving in kaart te brengen. Allereerst wordt onderzocht of er bij een aankoop van alcohol of tabak door de verkoper naar leeftijd en/of legitimatiebewijs wordt gevraagd en of er een hulpmiddel wordt gebruikt bij het beoordelen van het legitimatiebewijs. Daarom wordt bij iedere aankoop-poging het volgende vastgesteld:

- Heeft de verkoper de mysterykid naar zijn/haar leeftijd gevraagd?
- Heeft de verkoper de mysterykid naar een geldig legitimatiebewijs gevraagd?
- Heeft de verkoper (waarneembaar) gebruik gemaakt van een hulpmiddel om de leeftijd van de mysterykid te controleren?

Daarnaast wordt onderzocht of de verkoper alcohol of tabak verkoopt aan de mysterykid:

- Heeft de verkoper de verkoop geweigerd?

Bij enkele verkoopkanalen is er sprake van extra metingen op de naleving, namelijk:

- Hoe hoog is de naleving bij tabaksautomaten? (horecagelegenheden en cafetaria's)
- Hoe hoog is de naleving bij onbemande kassa's? (ketensupermarkten)

STEEKPROEF

Om uitspraken te kunnen doen over de nalevingcijfers van de verschillende verkoopkanalen, is het van belang een representatieve steekproef te trekken. Om de grootte van deze steekproef te bepalen, zijn er drie parameters nodig: populatiegrootte, betrouwbaarheidsniveau en spreiding. Deze parameters leiden tot een minimumaantal locaties dat per (sub)verkoopkanaal bezocht moet worden om gefundeerde uitspraken over de naleving te kunnen doen. De drie parameters worden hieronder besproken. Vervolgens wordt beschreven hoe de representativiteit in dit onderzoek is gewaarborgd.

Populatiegrootte

De eerste parameter om de benodigde steekproefgrootte te kunnen bepalen, is de populatiegrootte, ofwel het totale aanbod van alcohol- en tabaksverkooppunten in Nederland. De populatiegrootte van de verschillende (sub)verkoopkanalen - uitgezonderd van thuisbezorgkanalen - is vastgesteld op basis van verschillende bronnen: websites van ketens, KvK, databestanden van sportbonden, eigen databestanden en diverse zoekopdrachten op internet.

In het verkoopkanaal *thuisbezorgkanalen* is niet bekend hoeveel locaties onder dit verkoopkanaal vallen. Op basis van internetresearch kan geconcludeerd worden dat dit verkoopkanaal onuitputtelijk is. Alleen al het subverkoopkanaal *maaltijdbezorgdiensten* is in principe ongelimiteerd. Een vuistregel bij wetenschappelijk onderzoek is dat er bij een onbekende of oneindige populatie uitgegaan kan worden van een populatie van 20.000. De benodigde steekproefgrootte neemt boven dit aantal namelijk nauwelijks meer toe. Indien dit aantal per subverkoopkanaal bezocht zou moeten worden, zou het aantal bestellingen bij de thuisbezorgkanalen dermate groot zijn, dat de praktische uitvoerbaarheid van het onderzoek in gevaar zou komen. Daarom is ervoor gekozen om voor alcohol de populatie van 20.000 enkel aan te houden op hoofdniveau en de benodigde locaties evenredig te verdelen over de drie subniveaus. Voor tabaksaankopen bij thuisbezorgkanalen is er binnen de scope van het onderzoek gekozen om een indicatief nalevingscijfer te geven op hoofdniveau.

Betrouwbaarheidsniveau

De tweede parameter is het betrouwbaarheidsniveau van de resultaten. In dit onderzoek is voor ieder verkoopkanaal en subverkoopkanaal – met uitzondering van thuisbezorgkanalen – een minimaal betrouwbaarheidsniveau van 90% gehanteerd. Dit betekent dat met 90% zekerheid gezegd kan worden dat het nalevingscijfer dat gevonden wordt in de steekproef overeenkomt met de naleving van de gehele (sub)populatie. Dit betrouwbaarheidsniveau valt binnen de wetenschappelijke onderzoeksrichtlijnen.

Bij horecagelegenheden en sportkantines is de gewenste steekproefgrootte voor alcoholaankopen niet behaald. Het betrouwbaarheidsniveau van de steekproef voor alcoholaankopen in horecagelegenheden is 85% en in sportkantines 82%. Voor tabaksaankopen is bij horecagelegenheden de gewenste steekproefgrootte niet behaald. Het betrouwbaarheidsniveau van de steekproef voor tabaksaankopen in horecagelegenheden is 59%.

Voor alcoholaankopen binnen het verkoopkanaal *thuisbezorgkanalen* geldt dat er op subniveau niet is vastgehouden aan het minimale betrouwbaarheidsniveau van 90%. In plaats daarvan is het aantal bestellingen dat nodig was om 90% betrouwbaarheid te garanderen op hoofdniveau, gelijk verdeeld over de drie subniveaus. Bij tabaksaankopen in *thuisbezorgkanalen* is er geen sprake van een minimaal betrouwbaarheidsniveau, omdat het hier gaat om een indicatief nalevingscijfer.

Spreiding

De derde parameter om de juiste steekproefgrootte te kunnen bepalen, is de spreiding. Hiermee wordt de geschatte verdeling van de variabelen in de populatie bedoeld. In dit geval gaat het om de variabele 'naleving'. Bijvoorbeeld, als een naleving van 80% wordt verwacht, hoort daar een verwachte spreiding van 80% bij. Door deze verwachte spreiding mee te nemen in de berekening, zal de benodigde steekproefgrootte afnemen. Wanneer er geen onderbouwde verwachting bestaat over de verdeling van de variabele 'naleving', is het de wetenschappelijke standaard om uit te gaan van een spreiding van 50%. Dit leidt tot de maximale steekproefgrootte. Om een keuze te kunnen maken, is het verloop van de naleving in voorgaande jaren bekeken. Alhoewel er tussen de nalevingscijfers per verkoopkanaal voor alcohol van 2016 en 2018 geen significant verschil^{IV} was, was er tussen 2015 en 2016 wel sprake van een significante verandering in de naleving van 5 uit de 7 bezochte verkoopkanalen. Ook bij tabak was er tussen 2015 en 2016 sprake van een significant verschil in de naleving bij 4 uit de 7 bezochte verkoopkanalen. Dit geeft reden om te concluderen dat er geen betrouwbare voorspelling gedaan kan worden van de naleving van de verschillende verkoopkanalen in 2020. Daarom is er gekozen voor een spreidingsmaat van 50%.

^{IV} Een significant verschil houdt in dat het onwaarschijnlijk is dat het gevonden verschil op toeval berust.

Representatieve steekproef

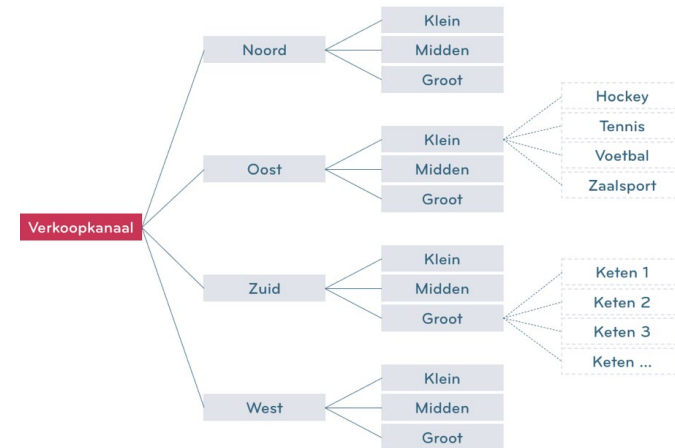
Het is van belang dat de onderzoeksresultaten een goede weer- spiegeling geven van de situatie in Nederland. Om de landelijke representativiteit te waarborgen, is er een gestratificeerde asele- cte steekproef getrokken (met uitzondering van thuisbezorgkanalen^v). De stratificatie vond per (sub)verkoopkanaal plaats op regio van de gemeente (Noord-, Oost-, Zuid- en West-Nederland). Vervolgens is per regio gestratificeerd naar bevolkingsdichtheid van de betref- fende gemeente (figuur 5). Deze is als volgt ingedeeld:

- Klein: < 35.000 inwoners
- Midden: 35.000 – 155.000 inwoners
- Groot: > 155.000 inwoners

In lijn met de voorgaande landelijke onderzoeken, is voor ketens- lijterijen, borrelshops en ketensupermarkten een extra niveau van stratificatie toegepast (figuur 5). In deze subverkoopkanalen is er namelijk sprake van een onevenredige verdeling van marktaandeel per ketenbedrijf. Door te stratificeren op ketenniveau, kan er binnen deze subverkoopkanalen een zo goed mogelijke afspiegeling wor- den gegarandeerd. Op dezelfde wijze is ook voor sportkantines een gestratificeerde steekproef getrokken (figuur 5). Dit is gebeurd op basis van het aandeel van de vier meest relevante sporttypen voor jeugd: hockey, voetbal, tennis en zaalsporten (waaronder volleybal).

^v Bij thuisbezorgkanalen zijn de thuisbezorgende partijen aan de hand van de woonadressen van mysterykids geselecteerd, om ervoor te zorgen dat er genoeg verkopers gevonden zouden worden, die in de juiste gebieden bezorgen. Bij maaltijdbezorgdiensten zijn de locaties gefilterd volgens de functie 'Aanbevolen' op thuisbezorgwebsites en is vervolgens het aantal benodigde restaurants van boven naar beneden geselecteerd.

Figuur 5. Schematische weergave van de steekproeftrekking per regio. Elk verkoop- kanaal is opgesplitst in vier regio's, die weer opgesplitst zijn in drie categorieën van gemeentegrootte. Daarnaast zijn de verkoopkanalen sportkantines, supermarktke- tens en borrelshops nog een keer opgesplitst in respectievelijk sporttype en keten.

Steekproef opschonen

Het totale aanbod in Nederland, verdeeld over de verschillende ver- koopkanalen, is verkregen uit gegevens van verschillende bronnen (zie 'Populatiegrootte'). Deze bronnen representeren echter niet altijd het daadwerkelijke aanbod. Zo komt het geregeld voor dat bepaalde locaties niet meer bestaan (bijvoorbeeld horecagelegen- heden) of niet meer het juiste verkoopkanaal representeert (bijvoor- beeld een restaurant in plaats van een cafetaria). Daarom zijn de locaties in de steekproef via vooronderzoek op internet gecontro- leerd op zaken als een mogelijk faillissement of een verandering van verkoopkanaal. Wanneer een locatie niet geschikt was voor het onderzoek, is deze verwijderd uit de steekproef en vervangen door een locatie die tijdens de steekproeftrekking als reserve locatie was

gemarkeerd. Zo is voor elk (sub)verkoopkanaal een steekproef van representatieve locaties verkregen.

Beschikbaarheidsonderzoek

Op basis van eerdere nalevingsonderzoeken is bekend dat veel cafetaria's en zelfstandige supermarkten geen alcohol en/of tabak verkopen. Ook geldt dat niet alle horecalocaties tabak verkopen. Dat kan voor veel uitval van locaties zorgen. Daarom is er na het trekken van de steekproef een beschikbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Bij de genoemde verkoopkanalen is telefonisch gecontroleerd of zij alcohol en/of tabak verkochten aan de hand van een belscript. Wanneer een locatie het product niet verkocht, is deze locatie verwijderd uit de steekproef. Vervolgens zijn ook reserve locaties gecontroleerd, totdat het quotum per verkoopkanaal was behaald.

Steekproef bijstellen

Het opschonen van de steekproeven en het uitvoeren van beschikbaarheidsonderzoek leidt soms tot een afname van de populatiegrootte. Dit was in het huidige onderzoek het geval bij cafetaria's, horecagelegenheden, zelfstandige supermarkten en tankstations. Bij deze verkoopkanalen is daarom op basis van extrapolatie van de uitvalcijfers een herijking van de populatie toegepast. Vervolgens is op basis van de gecorrigeerde populatiegrootte de benodigde steekproefgrootte opnieuw berekend. Het gevolg was dat er minder bezoeken nodig waren dan oorspronkelijk berekend om de ondergrens van 90% betrouwbaarheid te behalen.

Totale steekproef

De bezochte locaties in de totale steekproef zijn verdeeld over 330 gemeenten. In tabel 5 staat hoeveel alcoholaankopen er uiteindelijk per (sub)verkoopkanaal en per regio zijn gedaan. In tabel 6 staat het aantal uitgevoerde tabaksaankopen per (sub)verkoopkanaal.

Tabel 5. Aantal uitgevoerde aankoopopgaven op alcohol per (sub)verkoopkanaal en regio

VERKOOPKANAAL	NOORD	OOST	ZUID	WEST	TOTAAL
Avondwinkels*	30	5	10	55	100
Cafetaria's	72	71	67	75	285
Horecagelegenheden	50	46	54	50	200
NS kiosken	20	22	20	23	85
Slijterijen					617
• Borrelshops	55	55	55	55	220
• Ketenslijterijen	49	49	49	49	196
• Zelfstandige slijterijen	50	53	46	52	201
Sportkantines	48	41	45	42	176
Supermarkten					408
• Keten-supermarkten	75	76	67	79	297
• Zelfstandige supermarkten*	22	10	24	55	111
Thuisbezorgkanalen					275
• Maaltijd-bezorgdiensten	22	25	23	23	93
• Thuisbezorgende landelijke ketens	24	21	24	22	91
• Webshops	23	22	22	24	91
Totaal	540	496	506	604	2146

Tabel 6. Aantal uitgevoerde aankoopopgaven op tabak per verkoopkanaal en regio

VERKOOPKANAAL	NOORD	OOST	ZUID	WEST	TOTAAL
Avondwinkels*	31	7	11	56	105
Cafetaria's	50	63	84	42	239
Horecagelegenheden	19	11	23	15	68
Supermarkten					360
• Keten-supermarkten	65	70	63	63	261
• Zelfstandige supermarkten*	23	6	15	55	99
Tabaksspeciaalzaken	62	61	61	63	247
Tankstations	61	62	58	64	245
Tuisbezorgkanalen	23	22	21	23	89
Totaal	334	302	336	381	1353

*Het aanbod in deze verkoopkanalen is dermate onevenredig verdeeld, dat de populatie het niet toeliet om in elke regio een gelijk aantal locaties op te nemen in de steekproef. In sommige regio's was er simpelweg minder aanbod dan er nodig was voor de steekproef. Om de benodigde steekproefgrootte te behalen, zijn locaties bijgetrokken uit de regio's waar nog aanbod over was.

AANKOOPPOGINGEN BIJ ONBEMANDE KASSA'S

In verschillende ketensupermarkten is niet alleen meer sprake van bemande kassa's, maar zijn er ook onbemande kassa's aanwezig. Om te onderzoeken of er een verschil bestaat in de naleving tussen beide typen kassa's, is een deel van de aankoopopgaven in ketensupermarkten aan onbemande kassa's gedaan. Hiertoe is per supermarktketen de verhouding tussen het aantal winkels

met enkel bemande kassa's en het aantal winkels met onbemande kassa berekend. Vervolgens zijn de aankoopopgaven bij de betreffende keten in dezelfde verhouding uitgevoerd.

ANALYSE

Allereerst is per (sub)verkoopkanaal en per product (alcohol of tabak) het nalevingscijfer van de leeftijdsgrens in 2020 berekend. Hierbij is ook berekend hoe vaak verkopers naar leeftijd hebben gevraagd, hoe vaak zij om een legitimatiebewijs hebben gevraagd en of er hulpmiddelen zijn gebruikt bij het controleren van het legitimatiebewijs. Daarnaast is voor zowel alcohol als voor tabak een totaal landelijk nalevingscijfer berekend. Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van puntprevalenties, betrouwbaarheidsintervallen en weegfactoren. Deze worden hieronder toegelicht. Vervolgens wordt ook uitgelegd hoe de verschillen in naleving berekend zijn.

Puntprevalenties en betrouwbaarheidsintervallen

De nalevingscijfers zijn berekend door de frequentie van naleving te delen door het totale aantal aankoopopgaven. Per verkoopkanaal zijn de frequenties en percentages (puntprevalenties) gerapporteerd. Daarnaast zijn voor alle nalevingspercentages betrouwbaarheidsintervallen (BI)^{VI} berekend met behulp van de Wilson Score. Het 95%-BI van een gemeten percentage geeft aan dat als deze meting 100 maal wordt herhaald, de gemeten waarde 95 maal binnen dit interval zal liggen. Bijvoorbeeld, wanneer de puntschatting 20.2% bedraagt met een 95% BI van 16.1% tot 25.1%, dan zal het nalevingscijfer bij 95 van 100 herhaalde metingen tussen de 16.1% en 25.1% vallen. De breedte van het BI geeft de precisie van de schatting weer; hoe smaller het BI, hoe preciezer de schatting van het werkelijke nalevingscijfer is.

^{VI} Het betrouwbaarheidsinterval is iets anders dan het eerder genoemde betrouwbaarheidsniveau. Het betrouwbaarheidsniveau geeft aan in hoeverre het zeker is dat het gemiddelde van de populatie in dit betrouwbaarheidsinterval zit.

De niet behaalde steekproefgroottes hebben een breder BI tot gevolg. Ondanks dat dit interval bij de verkoopkanalen waar de beoogde steekproefgroottes niet behaald zijn groter is, heeft dit geen implicaties voor een vergelijking met de cijfers van het voorgaande onderzoek.

Gewogen totale nalevingscijfers

Om voor zowel alcoholverkoop als tabaksverkoop tot een landelijk nalevingscijfer te komen, dient er rekening gehouden te worden met het relatieve aandeel verkooppunten van elk (sub)verkoopkanaal binnen het totale aantal verkooppunten in Nederland (populatiegrootte). Dit is mogelijk door gebruik te maken van weegfactoren. Voor elk (sub)verkoopkanaal is er een weegfactor bepaald door de proportie van het (sub)verkoopkanaal in het totale aantal verkooppunten te delen door de proportie van het (sub)verkoopkanaal in de steekproef. Vervolgens is bij ieder (sub)verkoopkanaal de corresponderende weegfactor op het nalevingscijfer toegepast. Dit resulteerde in een gewogen totaal nalevingscijfer voor alcoholverkoop en voor tabaksverkoop. Hierbij is het verkoopkanaal *thuisbezorgkanalen* geëxcludeerd gezien er geen realistische schatting van het totale aanbod gemaakt kon worden.

Verschillen tussen nalevingscijfers

Naast het berekenen van de actuele nalevingscijfers, is ook berekend of er verschillen bestaan in de naleving alcoholverkoop tussen 2018 en 2020 en in de naleving tabaksverkoop tussen 2016 en 2020. Ten eerste is voor zowel alcoholverkoop als voor tabaksverkoop berekend of de naleving per verkoopkanaal veranderd is. Ten tweede is voor beide producten berekend of er een verschil is tussen de gewogen totale nalevingscijfers van de verschillende jaren. Vanwege een andere indeling in verkoopkanalen in de verschillende onderzoeken, is voor alcoholverkoop 2020, tabaksverkoop 2016 en tabaksverkoop 2020 een alternatief gewogen nalevingscijfer berekend:

- Alcoholverkoop 2020: exclusief 'NS kiosken'
- Tabaksverkoop 2016: exclusief 'Overig'
- Tabaksverkoop 2020: exclusief 'Zelfstandige supermarkten' en 'Avondwinkels'

Hierdoor kunnen de totale nalevingscijfers alsnog met elkaar vergeleken worden. In figuur 6 zijn de aanpassingen in verkoopkanalen van tabaksverkoop schematisch weergegeven.

Figuur 6. Verschuiving van de indeling van de verkoopkanalen tabak voor een vergelijking met 2016

2016	2020
Cafetaria's	Cafetaria's
Horecagelegenheden	Horecagelegenheden
Tabaksspeciaalzaken	Tabaksspeciaalzaken
Tankstations	Tankstations
	Supermarkten
Ketensupermarkten	• Ketensupermarkten
Overige	
• Zelfstandige supermarkten	• Zelfstandige supermarkten
• Drogisterijen	X
• Kiosken	X
• Avondwinkels	Avondwinkels
Thuisbezorgkanalen	Thuisbezorgkanalen

Significante verschillen

Om te bepalen of een verschil tussen nalevingscijfers berust op toeval of op een werkelijk verschil, kan gekeken worden naar de mate van overlap tussen de betrouwbaarheidsintervallen (BI's). Er mag van een significant verschil gesproken worden als de BI's elkaar niet overlappen. Bijvoorbeeld, wanneer het BI van nalevingscijfer A tussen de 53.6% en de 64.7% ligt en dat van nalevingscijfer B tussen 65.9% en 76.9%, is er geen overlap tussen de betrouwbaarheidsintervallen. Er is hier een significant verschil tussen de nalevingscijfers.

Als de twee BI's wel overlappen, is er meer informatie nodig om een conclusie te trekken. In dat geval wordt het 95%-BI om het verschil tussen nalevingscijfer A en nalevingscijfer B berekend. Als dit 95%-BI de waarde 0% bevat, kan geconcludeerd worden dat de twee nalevingscijfers niet significant verschillen. Bevat het BI niet de waarde 0%, dan verschillen de nalevingscijfers wel significant van elkaar. Ook voor het 95%-BI om een verschil geldt: hoe kleiner het interval, hoe preciezer de schatting van het werkelijke verschil in naleving. Daarnaast geldt dat het interval steeds kleiner wordt bij een groter aantal aankeppelingen.

'ER MAG VAN EEN
SIGNIFICANT
VERSCHIL
GESPROKEN
WORDEN ALS DE
BETROUWBAAR-
HEIDSINTERVALLLEN
ELKAAR NIET
OVERLAPPEN.'

RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek beschreven. Het hoofdstuk bestaat uit twee delen. In het eerste deel komen de resultaten voor alcoholverkoop aan bod. In het tweede deel worden de resultaten beschreven voor tabaksverkoop.

In beide delen wordt eerst het gewogen totale nalevingscijfer gerapporteerd en vervolgens de cijfers per (sub)verkoopkanaal. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de resultaten per stap in het leeftijdscontroleproces. De resultaten zijn verwerkt in informatieve illustraties. Elk deel wordt afgesloten met het rapporteren van de veranderingen in naleving tussen het huidige landelijke nalevingsonderzoek en het vorige landelijke nalevingsonderzoek^{VII}: voor alcohol wordt het huidige onderzoek vergeleken met het onderzoek van 2018, voor tabak wordt vergeleken met het onderzoek van 2016. In appendix B zijn de bijbehorende betrouwbaarheidsintervallen en significantietoetsen opgenomen.

Het onderzoek is gedeeltelijk tijdens de COVID-19-pandemie uitgevoerd. Het vaste protocol voor mysteryshoponderzoek is gehanteerd bij de aankoopopgaven. Bij de uitvoering van het onderzoek zijn continu de regels en richtlijnen van de overheid en het RIVM gevolgd. In het hoofdstuk 'Methode' is de onderzoeksperiode gespecificeerd en wordt toegelicht welke invloed de coronamaatregelen hebben gehad op de uitvoering.

De naleving van diverse verkoopkanalen van alcohol en tabak zijn sinds het meest recente voorgaande onderzoek (2018 en 2016 respectievelijk) significant veranderd. Er zijn ook diverse kanalen

^{VII} Dit is uitgezonderd de naleving op tabaksverkoop bij avondwinkels en zelfstandige supermarkten. Bij deze verkoopkanalen kan geen vergelijking worden gemaakt tussen 2016 en 2020, omdat ze in 2016 niet representatief bezocht zijn.

waar geen significante verandering heeft plaatsgevonden. De veranderingen in sommige kanalen en het uitblijven hiervan in anderen is mogelijk beïnvloed door de maatregelen als gevolg van de COVID-19-pandemie die in 2020 uitbrak. Echter, is het aandeel van deze maatregelen in de verandering, of het uitblijven daarvan, niet objectief te kwantificeren. Gegeven is wel dat de gemeten naleving de werkelijke naleving van verkoopkanalen in 2020 (inclusief maatregelen als gevolg van de COVID-19-pandemie) weergeeft.

RESULTATEN ALCOHOLVERKOOP

Naleving bij alcoholverkoop in 2020

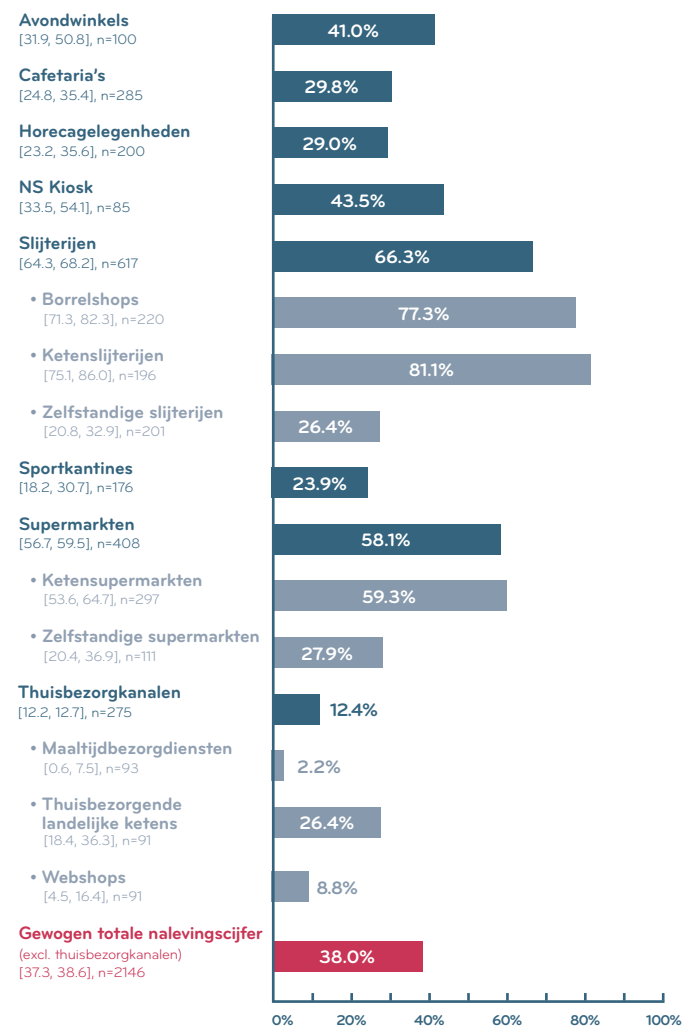
Het gewogen totale nalevingscijfer voor alcoholverkoop bij alle verkoopkanalen (exclusief thuisbezorgkanalen^{VIII}) in 2020 is 38.0%. Gemiddeld wordt de leeftijdsgrens bij verkoop van alcohol dus in 38.0% van de gevallen nageleefd. Figuur 7 geeft het gewogen totale nalevingscijfer en de nalevingscijfers per verkoopkanaal weer.

Bij 41 van de 100 aankoopopgaven bij avondwinkels is er nageleefd (41.0%). Bij cafetaria's is er bij 85 van de 285 aankoopopgaven nageleefd (29.8%). Bij de horecagelegenheden is er bij 58 van de 200 aankoopopgaven nageleefd (29.0%). Bij 37 van de 85 aankoopopgaven bij NS kiosken is er nageleefd (43.5%). De gewogen totale naleving van het overkoepelende verkoopkanaal slijterijen is 66.3%. Onder dit verkoopkanaal vallen de volgende subverkoopkanalen: borrelshops, met een naleving van 77.3% (170 van 220), ketenslijterijen met een naleving van 81.1% (159 van 196) en zelfstandige slijterijen met een naleving van 26.4% (53 van 201). Bij sportkantines is er bij 42 van de 176 aankoopopgaven nageleefd (23.9%). De gewogen naleving van het overkoepelende verkoopkanaal supermarkten is 58.1%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten. Bij ketensupermarkten is er bij 176 van de 297 aankoop-

^{VIII} Dit verkoopkanaal is niet meegenomen in het gewogen totale nalevingscijfer voor alcoholverkoop omdat er geen realistische schatting van het totale aanbod van thuisbezorgkanalen gemaakt kan worden.

pogingen nageleefd (59.3%). Bij zelfstandige supermarkten is er bij 31 van de 111 aankoopogingen nageleefd (27.9%). Bij thuisbezorgkanalen is er bij 34 van de 275 bestellingen nageleefd (12.4%). Bij maaltijdbezorgdiensten is er bij 2 van de 93 bestellingen nageleefd (2.2%). Bij thuisbezorgende landelijke ketens is er bij 24 van de 91 bestellingen nageleefd (26.4%). Bij webshops is er bij 8 van de 91 bestellingen nageleefd (8.8%).

Figuur 7. Gewogen totale nalevingscijfer en nalevingscijfer alcohol per verkoopkanaal 2020*

*Aankoopogingen bij ketensupermarkten zijn gedeeltelijk bij onbemande kassa's gedaan.

NALEVING ALCOHOLVERKOOP AVONDWINKELS

INTERVENTIES

Bij 50 van de 100 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (50.0%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

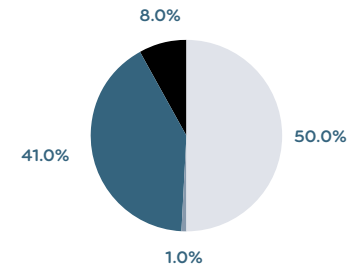
Bij 1 van de 100 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (1.0%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 41 van de 100 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (41.0%). Dit leidde in 37 gevallen tot naleving (90.2%).

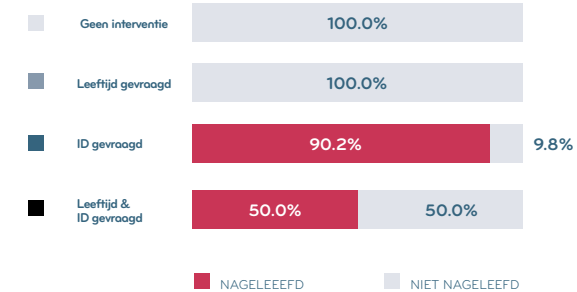
Bij 8 van de 100 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (8.0%). Dit leidde in 4 gevallen tot naleving (50.0%).

Interventies

n=100

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 49 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 3 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (6.1%).

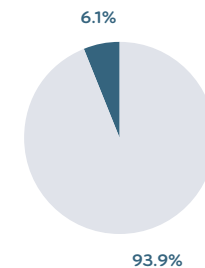
- 2 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem;
- 1 verkoper gebruikte een rekenmachine.

In 3 van de 3 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100%).

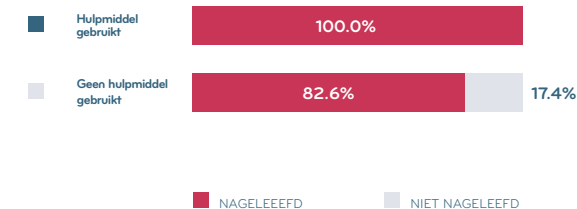
Van de 46 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (93.9%), is er 38 keer nageleefd (82.6%).

Hulpmiddelgebruik

n=49

Naleving

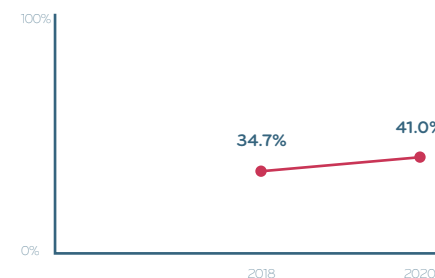

NALEVING

Bij 41 van de 100 aankoopogingen is er nageleefd (41.0%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2018 (34.7%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 AVONDWINKELS

41.0%

[31.9, 50.8]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP CAFETARIA'S

INTERVENTIES

Bij 161 van de 285 aankoopopgelingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (56.5%). Dit leidde in 2 gevallen tot naleving (1.2%).

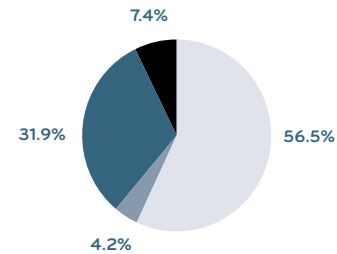
Bij 12 van de 285 aankoopopgelingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (4.2%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 91 van de 285 aankoopopgelingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (31.9%). Dit leidde in 69 gevallen tot naleving (75.8%).

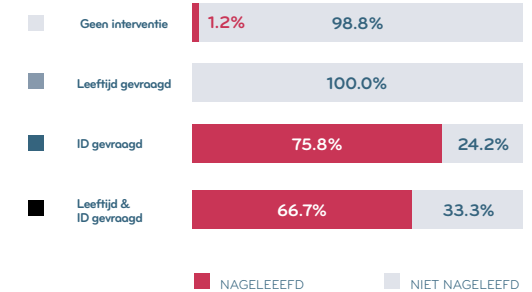
Bij 21 van de 285 aankoopopgelingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (7.4%). Dit leidde in 14 gevallen tot naleving (66.7%).

Interventies

n=285

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 112 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 1 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (0.9%).

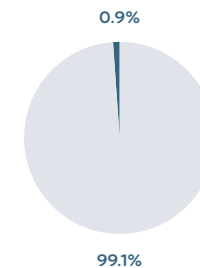
- 1 verkoper gebruikte een briefje met datums.

In dit geval leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100.0%).

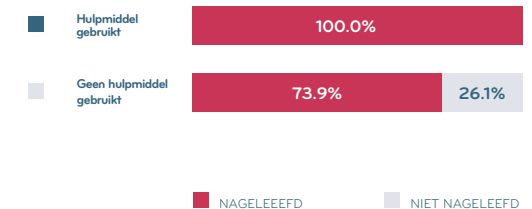
Van de 111 aankoopopgelingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (99.1%), is er 82 keer nageleefd (73.9%).

Hulpmiddelgebruik

n=112

Naleving

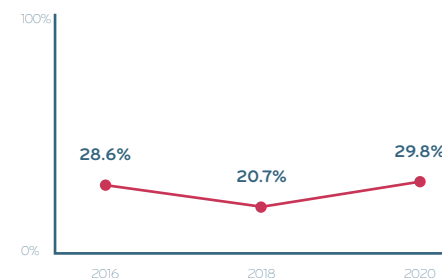

NALEVING

Bij 85 van de 285 aankoopopgelingen is er nageleefd (29.8%).

De naleving in 2020 is significant hoger dan de naleving in 2018 (20.7%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 CAFETARIA'S

29.8%

[24.8, 35.4]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP HORECAGELEGENHEDEN

INTERVENTIES

Bij 122 van de 200 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (61.0%). Dit leidde in 1 geval tot naleving (0.8%).

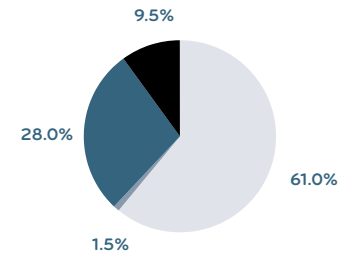
Bij 3 van de 200 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (1.5%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 56 van de 200 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (28.0%). Dit leidde in 44 gevallen tot naleving (78.6%).

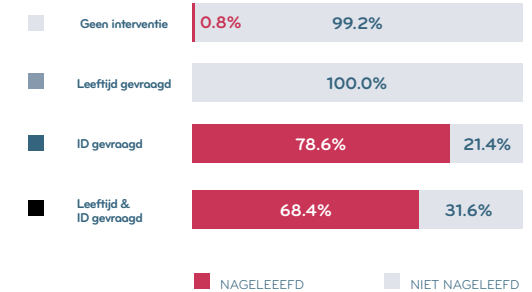
Bij 19 van de 200 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (9.5%). Dit leidde in 13 gevallen tot naleving (68.4%).

Interventies

n=200

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 75 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 0 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (0.0%).

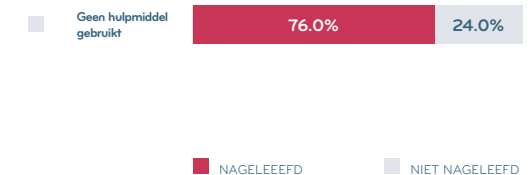
Van de 75 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (100%), is er 57 keer nageleefd (76.0%).

Hulpmiddelgebruik

n=75

Naleving

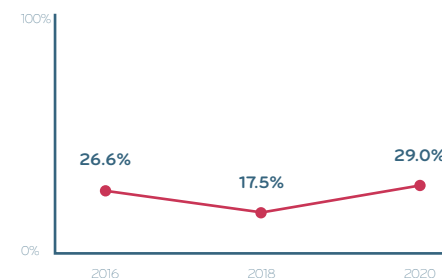

NALEVING

Bij 58 van de 200 aankoopogingen is er nageleefd (29.0%).

De naleving in 2020 is significant hoger dan de naleving in 2018 (17.5%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 HORECAGELEGENHEDEN

29.0%

[23.2, 35.6]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP NS KIOSKEN

INTERVENTIES

Bij 34 van de 85 aankoop pogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (40.0%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

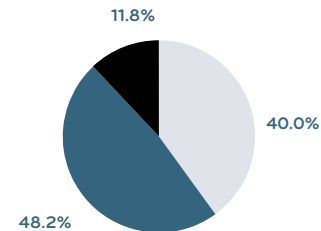
Bij 0 van de 85 aankoop pogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.0%).

Bij 41 van de 85 aankoop pogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (48.2%). Dit leidde in 30 gevallen tot naleving (73.2%).

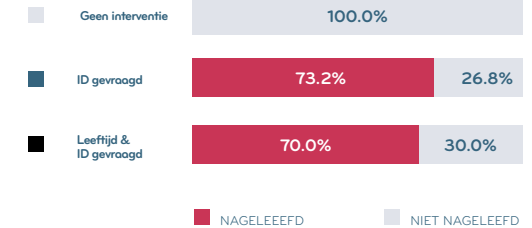
Bij 10 van de 85 aankoop pogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (11.8%). Dit leidde in 7 gevallen tot naleving (70.0%).

Interventies

n=85

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 51 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 5 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (9.8%).

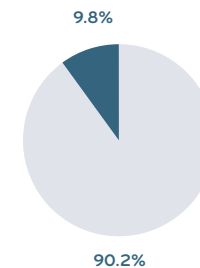
- 5 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem.

In 5 van de 5 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100%).

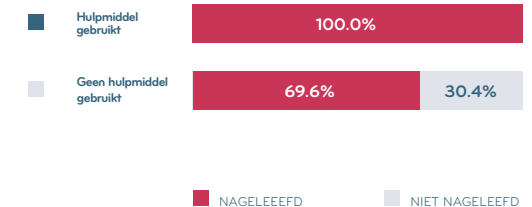
Van de 46 aankoop pogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (90.2%), is er 32 keer nageleefd (69.6%).

Hulpmiddelgebruik

n=51

Naleving

NALEVING

Bij 37 van de 85 aankoop pogingen is er nageleefd (43.5%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 NS KIOSKEN

43.5%

[33.5, 54.1]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP SLIJTERIJEN

66.3%

[64.3, 68.2]

In dit onderzoek zijn er drie subverkoopkanalen bezocht die vallen onder het verkoopkanaal slijterijen: borrelshops, ketenslijterijen en zelfstandige slijterijen. Het gewogen totale nalevingscijfer van het verkoopkanaal slijterijen bedraagt 66.3%. Op de volgende pagina's worden per subverkoopkanaal de nalevingscijfers gerapporteerd en wordt weergegeven welke interventies er zijn toegepast.

NALEVING ALCOHOLVERKOOP BORRELSHOPS

INTERVENTIES

Bij 31 van de 220 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (14.1%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

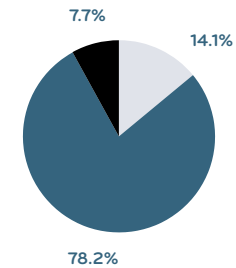
Bij 0 van de 220 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.0%).

Bij 172 van de 220 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (78.2%). Dit leidde in 154 gevallen tot naleving (89.5%).

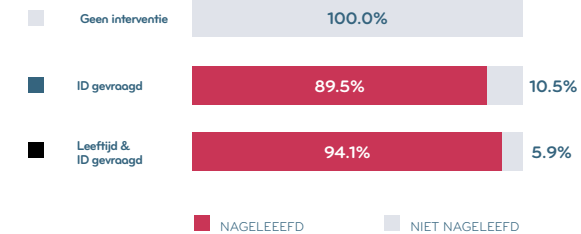
Bij 17 van de 220 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (7.7%). Dit leidde in 16 gevallen tot naleving (94.1%).

Interventies

n=220

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 189 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 114 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (60.3%).

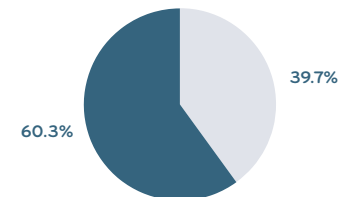
- 113 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem;
- 1 verkoper gebruikte een ID-scanner.

In 112 van de 114 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (98.2%).

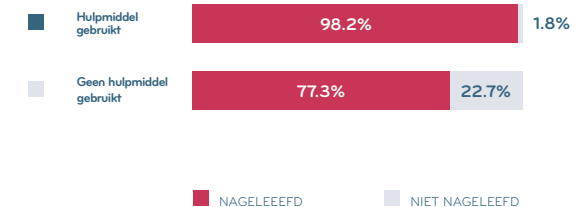
Van de 75 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (39.7%), is er 58 keer nageleefd (77.3%).

Hulpmiddelgebruik

n=189

Naleving

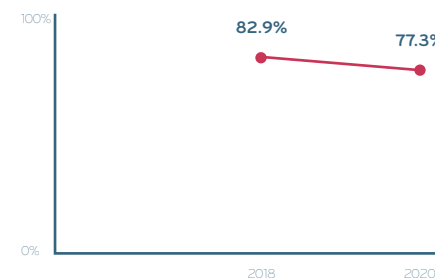

NALEVING

Bij 170 van de 220 aankoopogingen is er nageleefd (77.3%).

De naleving in 2020 is niet significant lager dan de naleving in 2018 (82.9%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 BORRELSHOPS

77.3%

[71.3, 82.3]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP KETENSLIJTERIJEN

INTERVENTIES

Bij 20 van de 196 aankoopopgaven paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (10.2%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

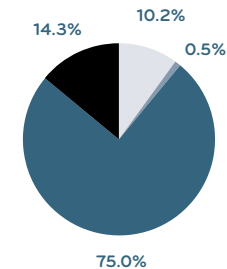
Bij 1 van de 196 aankoopopgaven vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.5%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 147 van de 196 aankoopopgaven vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (75.0%). Dit leidde in 133 gevallen tot naleving (90.5%).

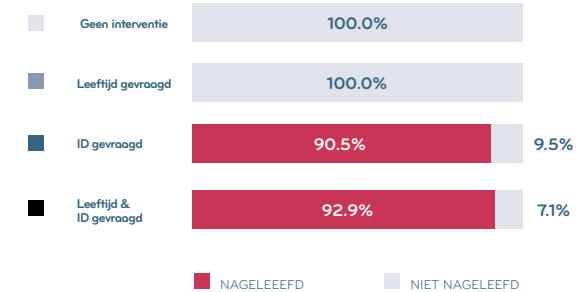
Bij 28 van de 196 aankoopopgaven vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (14.3%). Dit leidde in 26 gevallen tot naleving (92.9%).

Interventies

n=196

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 175 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 115 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (65.7%).

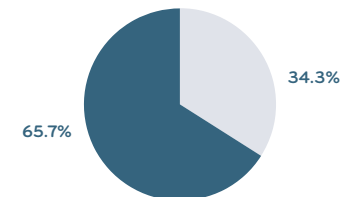
- 113 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het Kassasysteem;
- 1 verkoper gebruikte een pop-up in het Kassasysteem;
- 1 verkoper gebruikte een draaischijf.

In 112 van de 115 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (97.4%).

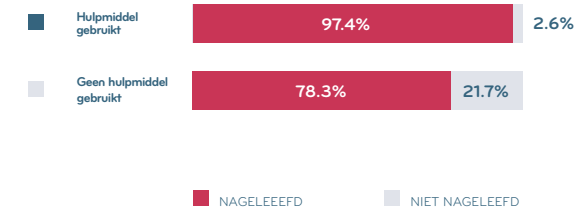
Van de 60 aankoopopgaven waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (34.3%), is er 47 keer nageleefd (78.3%).

Hulpmiddelgebruik

n=175

Naleving

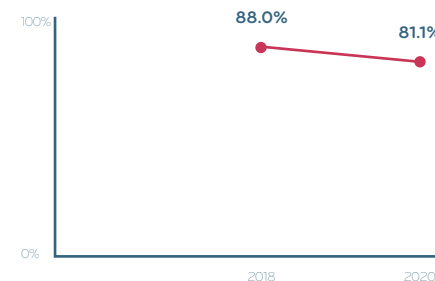

NALEVING

Bij 159 van de 196 aankoopopgaven is er nageleefd (81.1%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2018 (88.0%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 KETENSLIJTERIJEN

81.1%

[75.1, 86.0]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP ZELFSTANDIGE SLIJTERIJEN

INTERVENTIES

Bij 116 van de 201 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (57.7%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

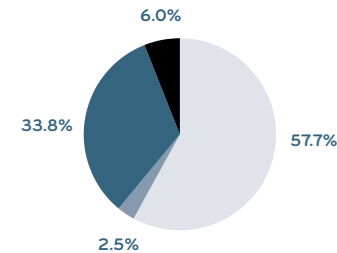
Bij 5 van de 201 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (2.5%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 68 van de 201 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (33.8%). Dit leidde in 46 gevallen tot naleving (67.6%).

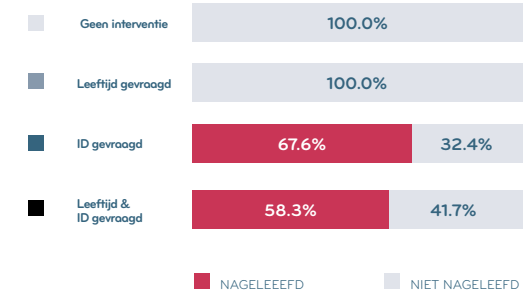
Bij 12 van de 201 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (6.0%). Dit leidde in 7 gevallen tot naleving (58.3%).

Interventies

n=201

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 80 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 3 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (3.8%).

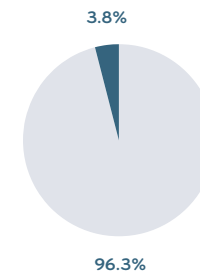
- 3 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem.

In 2 van de 3 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (66.7%).

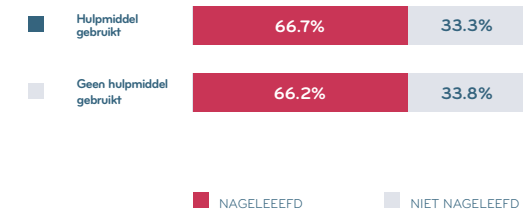
Van de 77 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (96.3%), is er 51 keer nageleefd (66.2%).

Hulpmiddelgebruik

n=80

Naleving

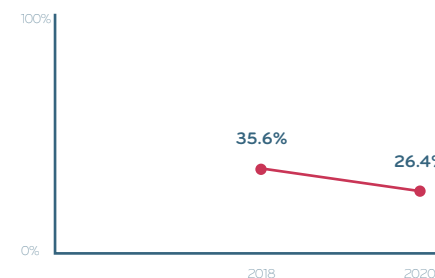

NALEVING

Bij 53 van de 201 aankoopogingen is er nageleefd (26.4%).

De naleving in 2020 is significant lager dan de naleving in 2018 (35.6%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 ZELFSTANDIGE SLIJTERIJEN

26.4%

[20.8, 32.9]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP SPORTKANTINES

INTERVENTIES

Bij 109 van de 176 aankoopopgelingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (61.9%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

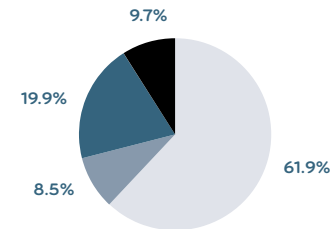
Bij 15 van de 176 aankoopopgelingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (8.5%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 35 van de 176 aankoopopgelingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (19.9%). Dit leidde in 27 gevallen tot naleving (77.1%).

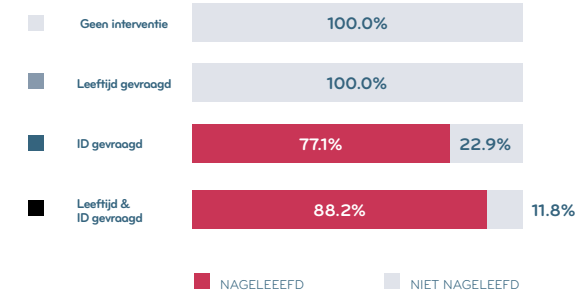
Bij 17 van de 176 aankoopopgelingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (9.7%). Dit leidde in 15 gevallen tot naleving (88.2%).

Interventies

n=176

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 52 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 2 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (3.8%).

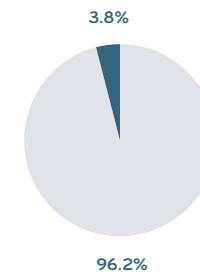
- 1 verkoper controleerde de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem;
- 1 verkoper nam de ID-kaart mee naar achter om te controleren.

In 2 van de 2 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100%).

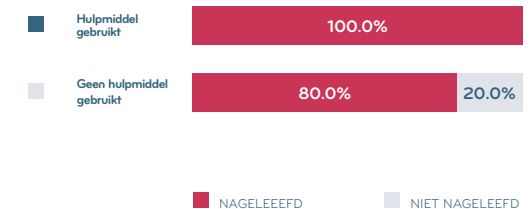
Van de 50 aankoopopgelingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (96.2%), is er 40 keer nageleefd (80.0%).

Hulpmiddelgebruik

n=52

Naleving

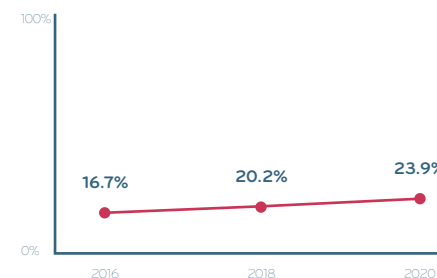

NALEVING

Bij 42 van de 176 aankoopopgelingen is er nageleefd (23.9%).

De naleving in 2020 is niet significant hoger dan de naleving in 2018 (20.2%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 SPORTKANTINES

23.9%

[18.2, 30.7]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP SUPERMARKTEN

58.1%

[56.7, 59.5]

In dit onderzoek zijn er twee subverkoopkanalen bezocht die vallen onder het verkoopkanaal supermarkten ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten. Het gewogen nalevingscijfers van het verkoopkanaal supermarkten bedraagt 58.1%. Op de volgende pagina's worden per subverkoopkanaal de nalevingscijfers gerapporteerd en wordt weergegeven welke interventies er zijn toegepast.

NALEVING ALCOHOLVERKOOP KETENSUPERMARKTEN

INTERVENTIES

Bij 78 van de 297 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (26.3%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

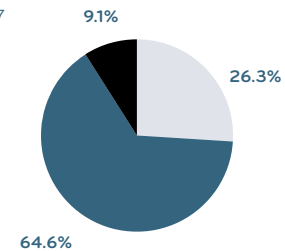
Bij 0 van de 297 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.0%).

Bij 192 van de 297 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (64.6%). Dit leidde in 150 gevallen tot naleving (78.1%).

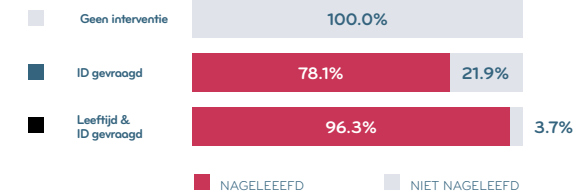
Bij 27 van de 297 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (9.1%). Dit leidde in 26 gevallen tot naleving (96.3%).

Interventies

n=297

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 219 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 142 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (64.8%).

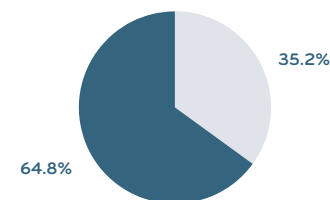
- 134 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem;
- 6 verkopers gebruikten een ID-scanner;
- 2 verkopers gebruikten een pop-up in het kassasysteem.

In 129 van de 142 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (90.8%).

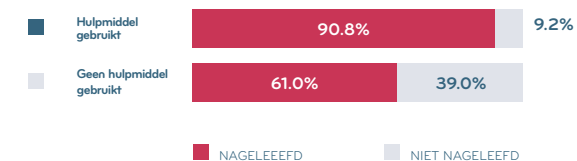
Van de 77 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (35.2%), is er 47 keer nageleefd (61.0%).

Hulpmiddelgebruik

n=219

Naleving

BEMANDE KASSA / ONBEMANDE KASSA

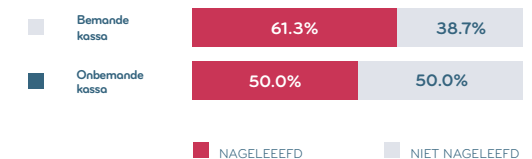
Van de 297 aankoopogingen bij ketensupermarkten zijn 243 aankoopogingen (81.8%) uitgevoerd bij bemande kassa's en 54 aankoopogingen bij onbemande kassa's (18.2%).

Van de 243 aankoopogingen bij bemande kassa's is er 149 keer nageleefd (61.3%). Van de 54 aankoopogingen bij onbemande kassa's is er 27 keer nageleefd (50.0%).

De naleving bij bemande kassa's verschilt niet significant van de naleving bij onbemande kassa's.

Bemande kassa / onbemande kassa

n=297

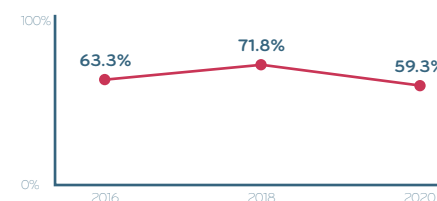

NALEVING

Bij 176 van de 297 aankoopogingen is er nageleefd (59.3%).

De naleving in 2020 is significant lager dan de naleving in 2018 (71.8%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 KETENSUPERMARKTEN

59.3%
[53.6, 64.7]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP ZELFSTANDIGE SUPERMARKTEN

INTERVENTIES

Bij 67 van de 111 aankoopopgelingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (60.4%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

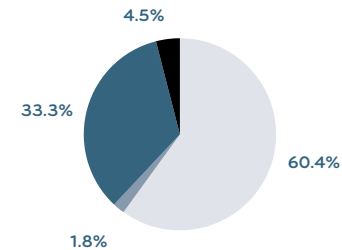
Bij 2 van de 111 aankoopopgelingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (1.8%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 37 van de 111 aankoopopgelingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (33.3%). Dit leidde in 26 gevallen tot naleving (70.3%).

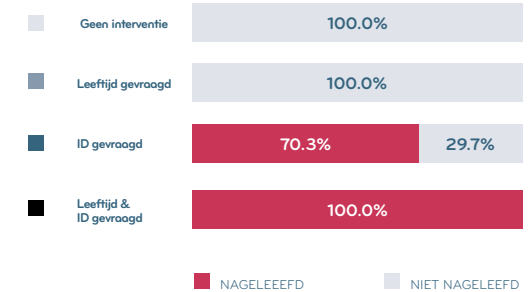
Bij 5 van de 111 aankoopopgelingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (4.5%). Dit leidde in 5 gevallen tot naleving (100%).

Interventies

n=111

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 42 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 2 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (4.8%).

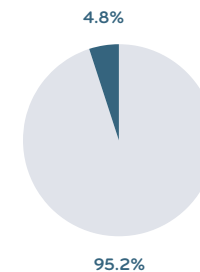
- 2 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem.

In 2 van de 2 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100%).

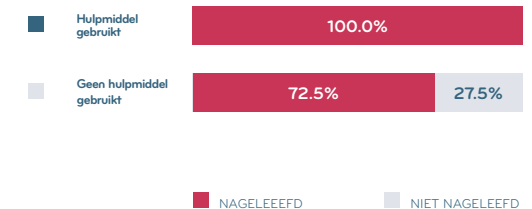
Van de 40 aankoopopgelingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (95.2%), is er 29 keer nageleefd (72.5%).

Hulpmiddelgebruik

n=42

Naleving

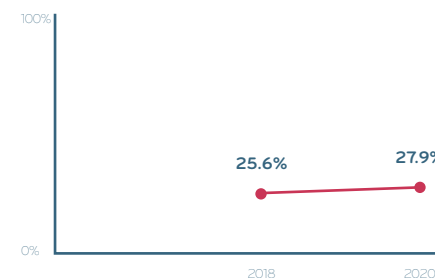

NALEVING

Bij 31 van de 111 aankoopopgelingen is er nageleefd (27.9%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2018 (25.6%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 ZELFSTANDIGE SUPERMARKTEN

27.9%

[20.4, 36.9]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP THUISBEZORGKANALEN

INTERVENTIES

Bij 223 van de 275 aankoopopgelingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (81.1%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

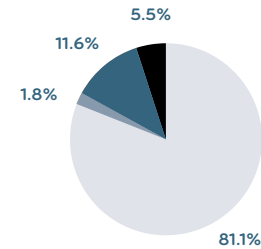
Bij 5 van de 275 aankoopopgelingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (1.8%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 32 van de 275 aankoopopgelingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (11.6%). Dit leidde in 23 gevallen tot naleving (71.9%).

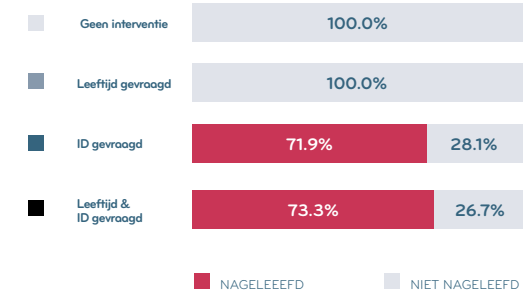
Bij 15 van de 275 aankoopopgelingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (5.5%). Dit leidde in 11 gevallen tot naleving (73.3%).

Interventies

n=275

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 47 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 19 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (40.4%).

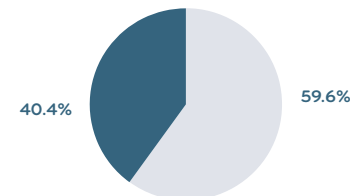
- 19 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem.

In 18 van de 19 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (94.7%).

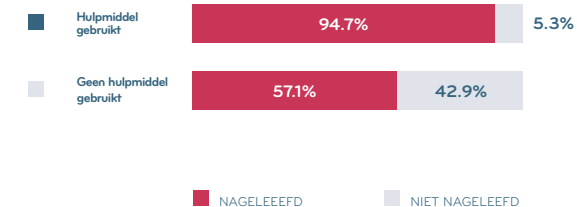
Van de 28 aankoopopgelingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (59.6%), is er 16 keer nageleefd (57.1%).

Hulpmiddelgebruik

n=47

Naleving

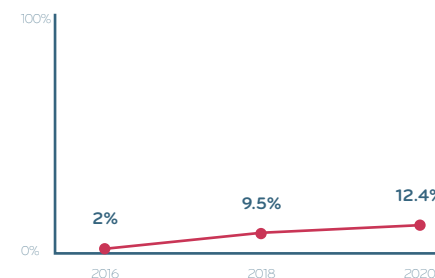

NALEVING

Bij 34 van de 275 aankoopopgelingen is er nageleefd (12.4%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van dan de naleving in 2018 (9.5%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 THUISBEZORGKANALEN

12.4%

[12.2, 12.7]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP MAALTIJDBEZORGDIENTEN

INTERVENTIES

Bij 89 van de 93 aankoop pogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (95.7%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

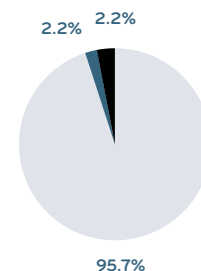
Bij 0 van de 93 aankoop pogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.0%).

Bij 2 van de 93 aankoop pogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (2.2%). Dit leidde in 1 geval tot naleving (50.0%).

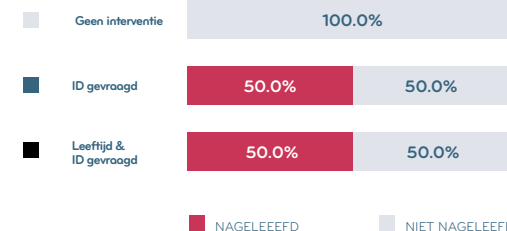
Bij 2 van de 93 aankoop pogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (2.2%). Dit leidde in 1 geval tot naleving (50.0%).

Interventies

n=93

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 4 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 1 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (25.0%).

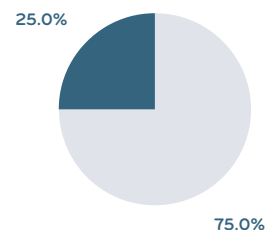
- 1 verkoper controleerde de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in een handheld.

In dit geval leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100.0%).

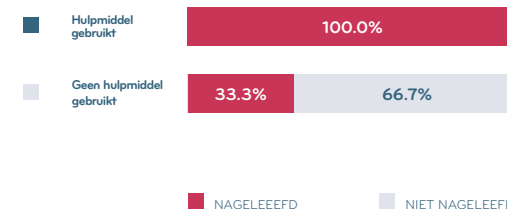
Van de 3 aankoop pogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (75.0%), is er 1 keer nageleefd (33.3%).

Hulpmiddelgebruik

n=4

Naleving

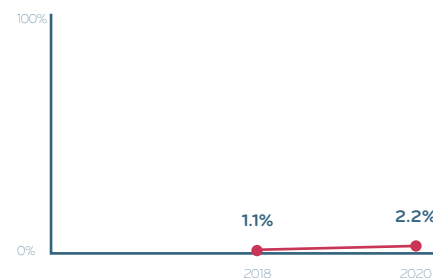

NALEVING

Bij 2 van de 93 aankoop pogingen is er nageleefd (2.2%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2018 (1.1%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 MAALTIJDBEZORGDIENTEN

2.2%

[0.6, 7.5]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP THUISBEZORGENDE LANDELIJKE KETENS

INTERVENTIES

Bij 58 van de 91 aankoop pogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (63.7%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

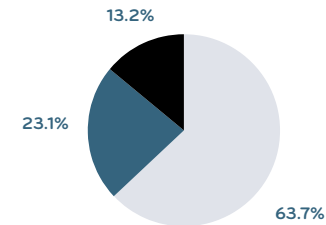
Bij 0 van de 91 aankoop pogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.0%).

Bij 21 van de 91 aankoop pogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (23.1%). Dit leidde in 15 gevallen tot naleving (71.4%).

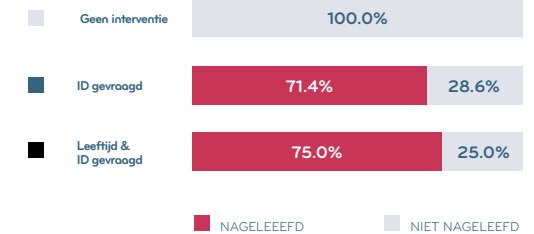
Bij 12 van de 91 aankoop pogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (13.2%). Dit leidde in 9 gevallen tot naleving (75.0%).

Interventies

n=91

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 33 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 14 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (42.4%).

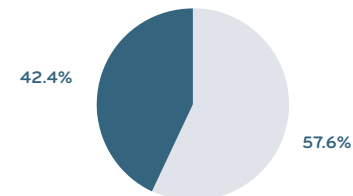
- 14 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in een handheld.

In 14 van de 14 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100%).

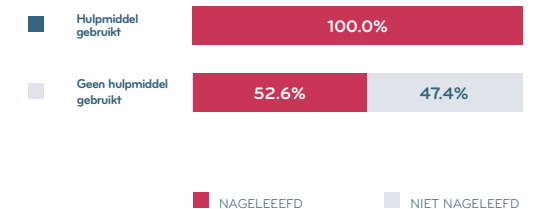
Van de 19 aankoop pogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (57.6%), is er 10 keer nageleefd (52.6%).

Hulpmiddelgebruik

n=33

Naleving

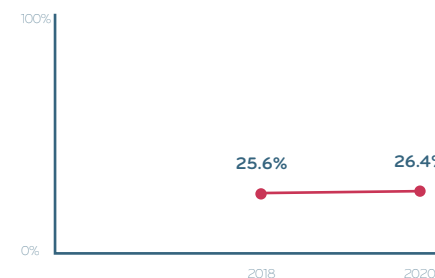

NALEVING

Bij 24 van de 91 aankoop pogingen is er nageleefd (26.4%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2018 (25.6%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 THUISBEZORGENDE LANDELIJKE KETENS

26.4%

[18.4, 36.3]

NALEVING ALCOHOLVERKOOP WEBSHOPS

INTERVENTIES

Bij 76 van de 91 aankoopopgaven paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (83.5%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

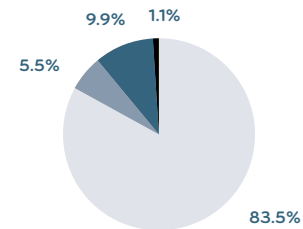
Bij 5 van de 91 aankoopopgaven vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (5.5%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 9 van de 91 aankoopopgaven vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (9.9%). Dit leidde in 7 gevallen tot naleving (77.8%).

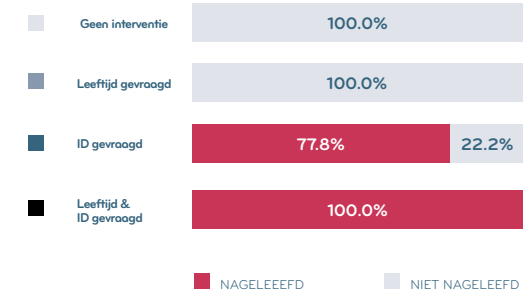
Bij 1 van de 91 aankoopopgaven vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (1.1%). Dit leidde in 1 geval tot naleving (100%).

Interventies

n=91

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 10 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 4 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (40.0%).

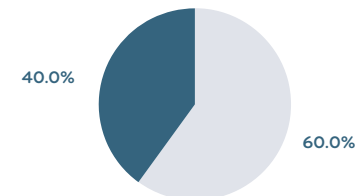
- 4 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in een handheld.

In 3 van de 4 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (75.0%).

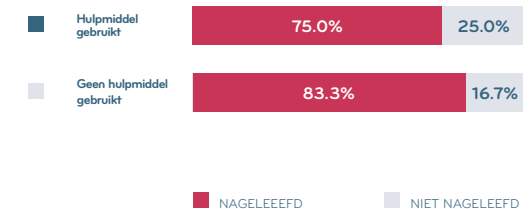
Van de 6 aankoopopgaven waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (60.0%), is er 5 keer nageleefd (83.3%).

Hulpmiddelgebruik

n=10

Naleving

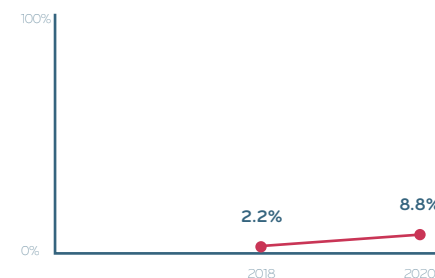

NALEVING

Bij 8 van de 91 aankoopopgaven is er nageleefd (8.8%).

De naleving in 2020 is significant hoger dan de naleving in 2018 (2.2%).

Naleving

NALEVING ALCOHOL 2020 WEBSHOPS

8.8%

[4.5, 16.4]

Naleving alcoholverkoop 2018 versus 2020

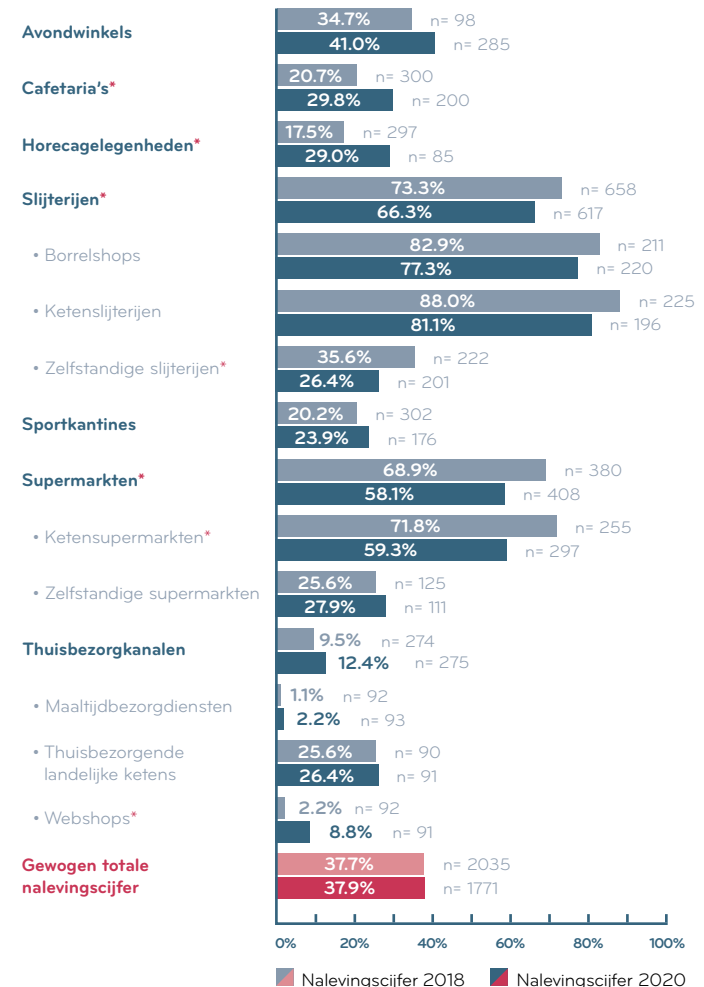
Door de naleving in 2020 te vergelijken met de naleving in 2018 is te zien of de naleving veranderd is. De nalevingscijfers zijn over het gewogen totaal en per verkoopkanaal vergeleken. Figuur 8 geeft de nalevingspercentages weer voor alcoholverkoop in 2018 en 2020. Het gewogen totale nalevingscijfer (exclusief NS kiosken en thuisbezorgdkanalen) in 2020 (37.9%) is niet significant hoger dan het gewogen totale nalevingscijfer in 2018 (37.7%).

Bij cafetaria's is de naleving in 2020 (29.8%) significant hoger dan de naleving in 2018 (20.7%). Ook in de horeca is de naleving in 2020 (29.0%) significant hoger dan de naleving in 2018 (17.5%). Bij webshops is de naleving in 2020 significant gestegen naar 8.8% ten opzichte van 2.2% in 2018.

Bij slijterijen is de naleving in 2020 (66.3%) significant lager dan de naleving in 2018 (73.3%). In het subverkoopkanaal zelfstandige slijterijen is de naleving in 2020 (26.4%) significant lager dan de naleving in 2018 (35.6%). Bij supermarkten is de naleving in 2020 (58.1%) significant lager dan de naleving in 2018 (68.9%). Bij het subverkoopkanaal ketensupermarkten is de naleving in 2020 significant gedaald naar 59.3% ten opzichte van 71.8% in 2018.

In de andere verkoopkanalen zijn er geen significante veranderingen in de naleving geconstateerd. Zie Appendix B voor de betrouwbaarheidsintervallen en significantietoetsen van het totale nalevingscijfer en van de nalevingscijfers per verkoopkanaal.

Figuur 8. Nalevingspercentages alcohol per verkoopkanaal in 2018 en 2020*

* Significant verschillend

* Het verkoopkanaal NS kiosken is in het onderzoek in 2018 niet meegenomen en ontbreekt daarom in deze figuur. Dit kanaal is ook niet meegenomen in het gewogen totale nalevingscijfer dat in deze vergelijking is gebruikt. Verder is het nalevingspercentage van thuisbezorgkanalen niet meegenomen in het gewogen totale nalevingscijfer, omdat er geen realistische schatting van het totaal aanbod van thuisbezorgkanalen gemaakt kan worden. In 2020 zijn de aankoopopgaven bij ketensupermarkten gedeeltelijk bij onbemande kassa's gedaan. In 2018 was dit niet het geval.

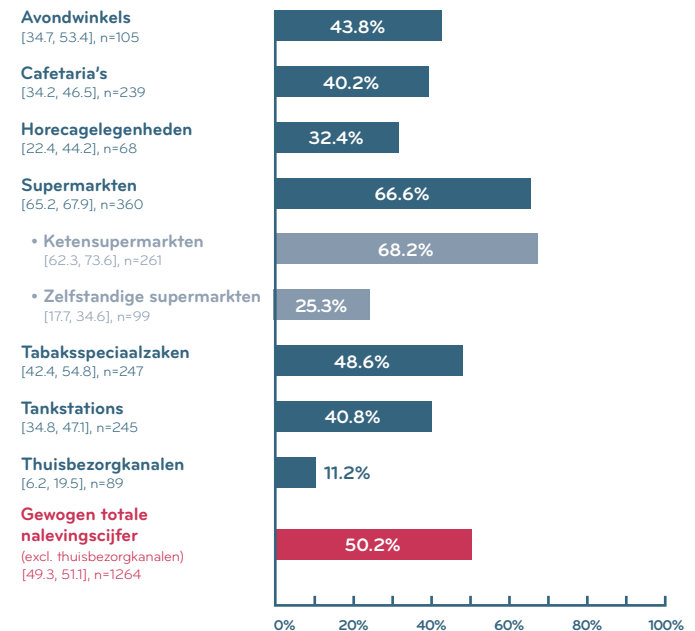
RESULTATEN TABAKSVERKOOP

Het gewogen totale nalevingscijfer voor alle verkoopkanalen (exclusief thuisbezorgkanalen^{IX}) bij tabaksverkoop in 2020 is 50.2%. Figuur 9 geeft het gewogen totale nalevingscijfer en de nalevingscijfers per verkoopkanaal weer.

Bij 46 van de 105 aankoopogingen bij avondwinkels is er nageleefd (43.8%). Bij cafetaria's is er bij 96 van de 239 aankoopogingen nageleefd (40.2%). Bij de horecagelegenheden is er bij 22 van de 68 aankoopogingen nageleefd (32.4%). De gewogen totale naleving van de overkoepelende verkoopkanaal supermarkten is 66.6%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen: ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten. Bij ketensupermarkten is er bij 178 van de 261 aankoopogingen nageleefd (68.2%). Bij 25 van de 99 aankoopogingen bij zelfstandige supermarkten is er nageleefd (25.3%). Bij tabaksspeciaalzaken is er bij 120 van de 247 aankoopogingen nageleefd (48.6%). Bij 100 van de 245 aankoopogingen bij tankstations is er nageleefd (40.8%). Bij thuisbezorgkanalen is er bij 10 van de 89 bestellingen nageleefd (11.2%).

^{IX} Dit verkoopkanaal is niet meegenomen in het gewogen totale nalevingscijfer voor alcoholverkoop omdat er geen realistische schatting van het totale aanbod van thuisbezorgkanalen gemaakt kan worden.

Figuur 9. Gewogen totale nalevingscijfer en nalevingscijfer tabak per verkoopkanaal 2020*

*Aankoopogingen bij cafetaria's en horecagelegenheden zijn gedeeltelijk bij tabaksautomaten gedaan.

NALEVING TABAKSVERKOOP AVONDWINKELS

INTERVENTIES

Bij 44 van de 105 aankoopopgelingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (41.9%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

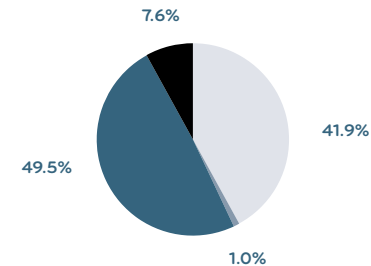
Bij 1 van de 105 aankoopopgelingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (1.0%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 52 van de 105 aankoopopgelingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (49.5%). Dit leidde in 39 gevallen tot naleving (75.0%).

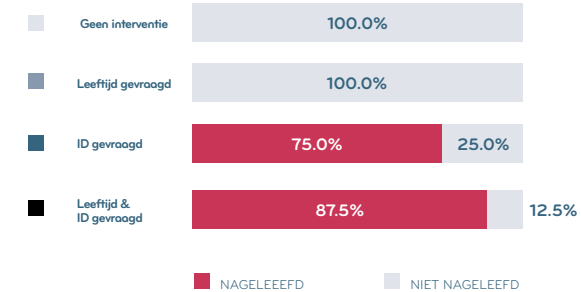
Bij 8 van de 105 aankoopopgelingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (7.6%). Dit leidde in 7 gevallen tot naleving (87.5%).

Interventies

n=105

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 60 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 2 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (3.3%).

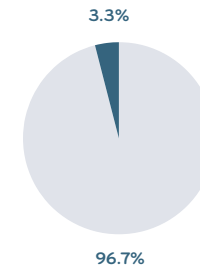
- 2 verkopers gebruikten een ID-scanner.

In 0 van de 2 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (0.0%).

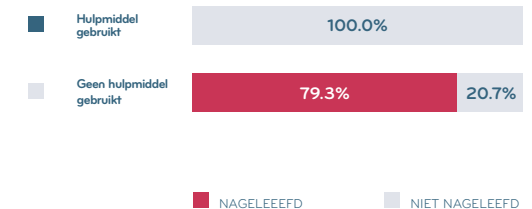
Van de 58 aankoopopgelingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (96.7%), is er 46 keer nageleefd (79.3%).

Hulpmiddelgebruik

n=60

Naleving

NALEVING

Bij 46 van de 105 aankoopopgelingen is er nageleefd (43.8%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 AVONDWINKELS

43.8%

[34.7, 53.4]

NALEVING TABAKSVERKOOP CAFETARIA'S

INTERVENTIES

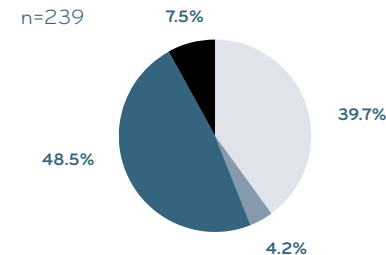
Bij 95 van de 239 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (39.7%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 10 van de 239 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (4.2%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

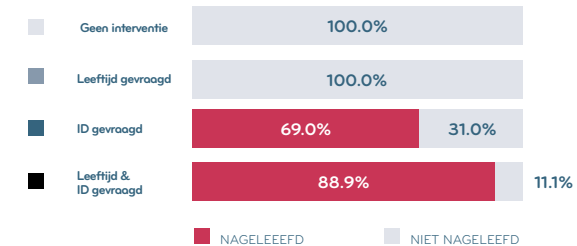
Bij 116 van de 239 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (48.5%). Dit leidde in 80 gevallen tot naleving (69.0%).

Bij 18 van de 239 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (7.5%). Dit leidde in 16 gevallen tot naleving (88.9%).

Interventies

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

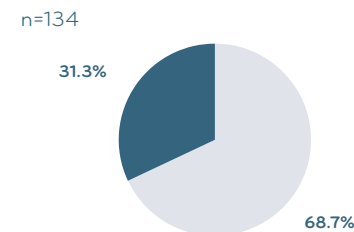
Van de 134 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 42 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (31.3%).

- 40 verkopers gebruikten een ID-scanner;
- 1 verkoper gebruikte een rekenmachine;
- 1 verkoper gebruikte een briefje met datums.

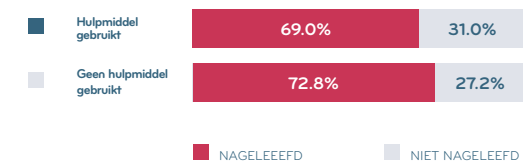
In 29 van de 42 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (69.0%).

Van de 92 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (68.7%), is er 67 keer nageleefd (72.8%).

Hulpmiddelgebruik

Naleving

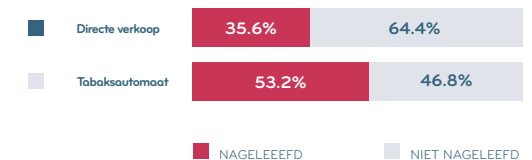
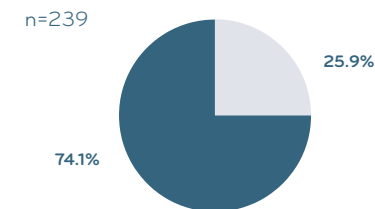
DIRECTE VERKOOP / TABAKSAUTOMAAT

Van de 239 aankoopogingen bij cafetaria's zijn 177 aankoopogingen (74.1%) uitgevoerd via directe verkoop en 62 aankoopogingen bij tabaksautomaten (25.9%).

Van de 239 aankoopogingen via directe verkoop is er 63 keer nageleefd (35.6%). Van de 62 aankoopogingen bij tabaksautomaten is er 33 keer nageleefd (53.2%).

De naleving bij tabaksautomaten is significant hoger dan de naleving bij directe verkoop.

Directe verkoop / tabaksautomaat

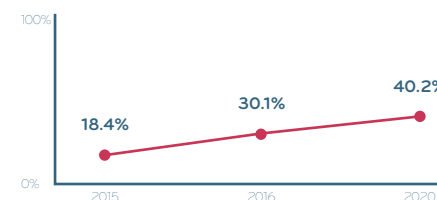

NALEVING

Bij 96 van de 239 aankoopogingen is er nageleefd (40.2%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2016 (30.1%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 CAFETARIA'S

40.2%
[34.2, 46.5]

NALEVING TABAKSVERKOOP HORECAGELEGENHEDEN

INTERVENTIES

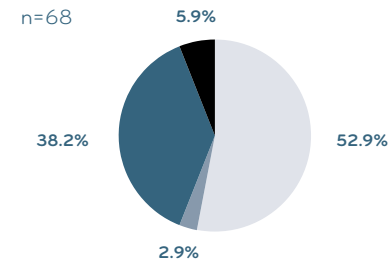
Bij 36 van de 68 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (52.9%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 2 van de 68 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (2.9%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

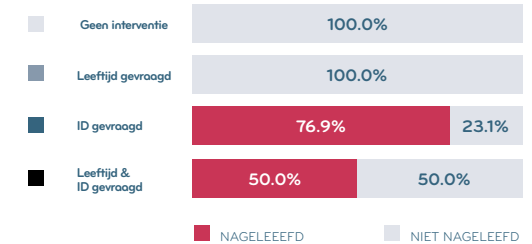
Bij 26 van de 68 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (38.2%). Dit leidde in 20 gevallen tot naleving (76.9%).

Bij 4 van de 68 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (5.9%). Dit leidde in 2 gevallen tot naleving (50.0%).

Interventies

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

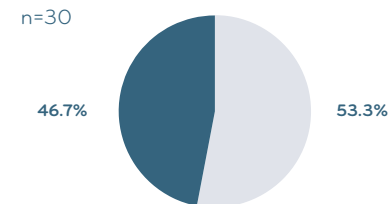
Van de 30 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 14 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (46.7%).

- 14 verkopers gebruikten een ID-scanner.

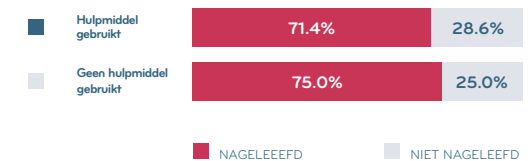
In 10 van de 14 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (71.4%).

Van de 16 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (53.3%), is er 12 keer nageleefd (75.0%).

Hulpmiddelgebruik

Naleving

DIRECTE VERKOOP / TABAKSAUTOMAAT

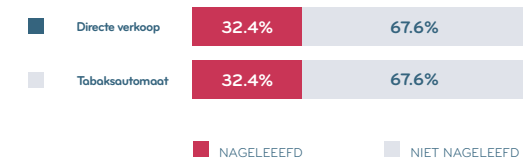
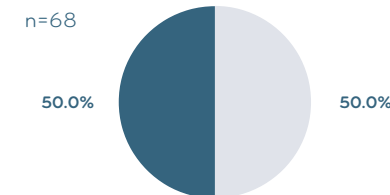
Van de 68 aankoopogingen bij horecagelegenheden zijn 34 aankoopogingen (50.0%) uitgevoerd via directe verkoop en 34 aankoopogingen bij tabaksautomaten (50.0%).

Van de 34 aankoopogingen via directe verkoop is er 11 keer nageleefd (32.4%).

Van de 34 aankoopogingen bij tabaksautomaten is er ook 11 keer nageleefd (32.4%).

De naleving bij tabaksautomaten verschilt niet significant van de naleving bij directe verkoop.

Directe verkoop / tabaksautomaat

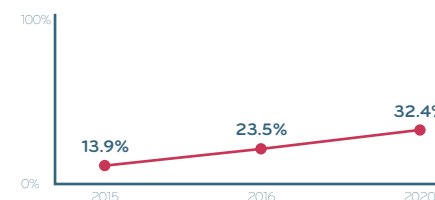

NALEVING

Bij 22 van de 68 aankoopogingen is er nageleefd (32.4%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2016 (23.5%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 HORECAGELEGENHEDEN

32.4%
[22.4, 44.2]

NALEVING TABAKSVERKOOP SUPERMARKTEN

66.6%

[65.2, 67.9]

In dit onderzoek zijn er twee subverkoopkanalen bezocht die vallen onder het verkoopkanaal supermarkten: ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten. Het gewogen totale nalevingscijfer van het verkoopkanaal supermarkten bedraagt 66.6%. Op de volgende pagina's worden per subverkoopkanaal de nalevingscijfers gerapporteerd en wordt weergegeven welke interventies er zijn toegepast.

NALEVING TABAKSVERKOOP KETENSUPERMARKTEN

INTERVENTIES

Bij 42 van de 261 aankoopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (16.1%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

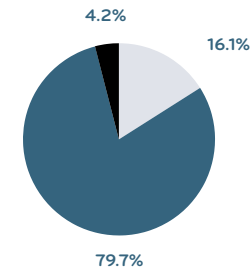
Bij 0 van de 261 aankoopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.0%).

Bij 208 van de 261 aankoopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (79.7%). Dit leidde in 168 gevallen tot naleving (80.8%).

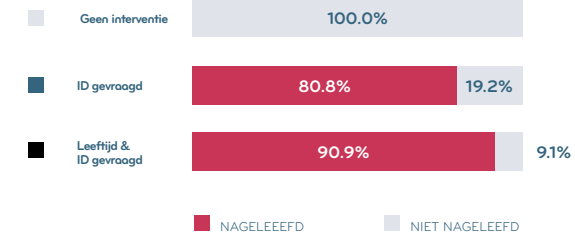
Bij 11 van de 261 aankoopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (4.2%). Dit leidde in 10 gevallen tot naleving (90.9%).

Interventies

n=261

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 219 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 132 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (60.3%).

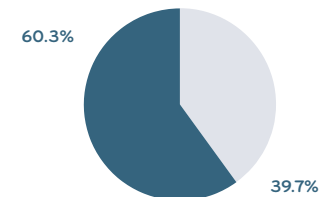
- 124 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem;
- 6 verkopers gebruikten een ID-scanner;
- 2 verkopers gebruikten een draaischijf.

In 123 van de 132 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (93.2%).

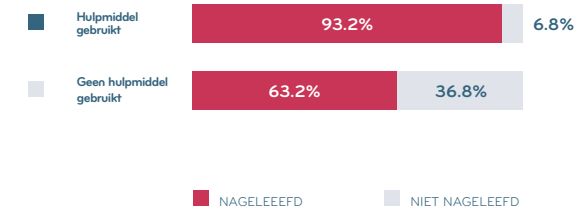
Van de 87 aankoopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (39.7%), is er 55 keer nageleefd (63.2%).

Hulpmiddelgebruik

n=219

Naleving

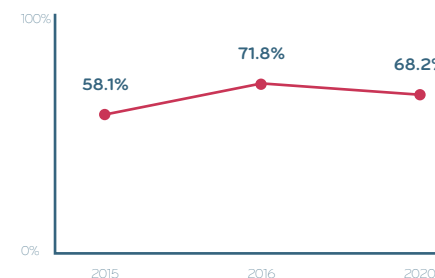

NALEVING

Bij 178 van de 261 aankoopogingen is er nageleefd (68.2%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2016 (71.8%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 KETENSUPERMARKTEN

68.2%

[62.3, 73.6]

NALEVING TABAKSVERKOOP ZELFSTANDIGE SUPERMARKTEN

INTERVENTIES

Bij 51 van de 99 aankoop pogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (51.5%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

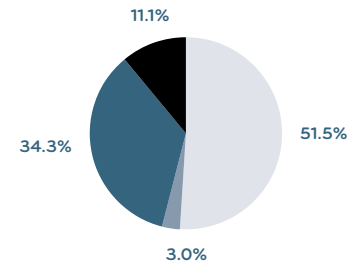
Bij 3 van de 99 aankoop pogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (3.0%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 34 van de 99 aankoop pogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (34.4%). Dit leidde in 19 gevallen tot naleving (55.9%).

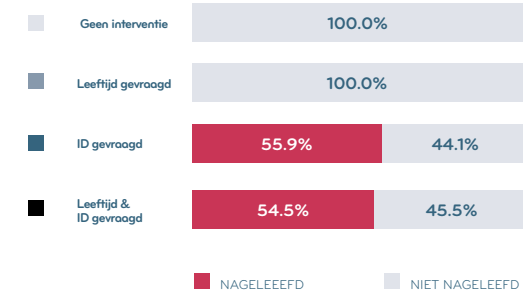
Bij 11 van de 99 aankoop pogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (11.1%). Dit leidde in 6 gevallen tot naleving (54.5%).

Interventies

n=99

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 45 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 0 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (0.0%).

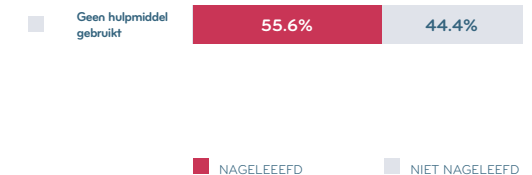
Van de 45 aankoop pogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (100%), is er 25 keer nageleefd (55.6%).

Hulpmiddelgebruik

n=45

Naleving

NALEVING

Bij 25 van de 99 aankoop pogingen is er nageleefd (25.3%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 ZELFSTANDIGE SUPERMARKTEN

25.3%

[17.7, 34.6]

NALEVING TABAKSVERKOOP TABAKSSPECIAALZAKEN

INTERVENTIES

Bij 82 van de 247 aankoopopogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (33.2%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

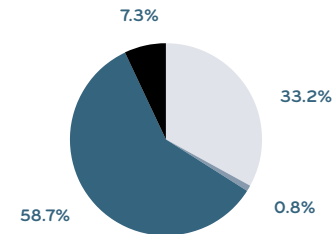
Bij 2 van de 247 aankoopopogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (0.8%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 145 van de 247 aankoopopogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (58.7%). Dit leidde in 104 gevallen tot naleving (71.7%).

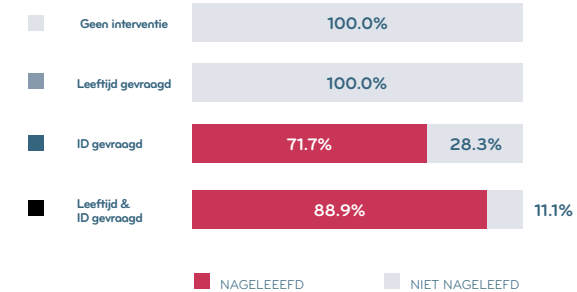
Bij 18 van de 247 aankoopopogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (7.3%). Dit leidde in 16 gevallen tot naleving (88.9%).

Interventies

n=247

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 163 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 24 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (14.7%).

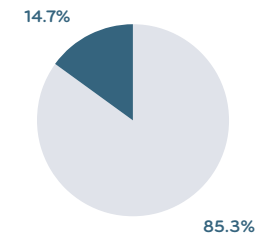
- 14 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem;
- 7 verkopers gebruikten een ID-scanner;
- 2 verkopers gebruikten een kalender;
- 1 verkoper gebruikte een draaischijf.

In 22 van de 24 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (91.7%).

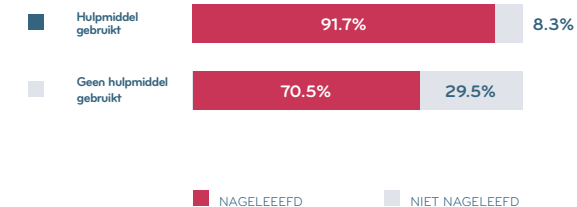
Van de 139 aankoopopogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (85.3%), is er 98 keer nageleefd (70.5%).

Hulpmiddelgebruik

n=163

Naleving

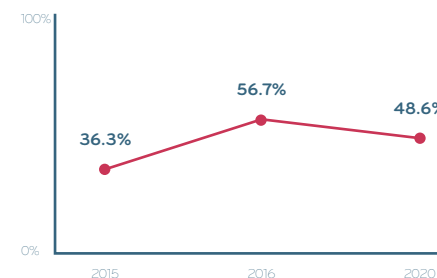

NALEVING

Bij 120 van de 247 aankoopopogingen is er nageleefd (48.6%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2018 (56.7%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 TABAKSSPECIAALZAKEN

48.6%

[42.4, 54.8]

NALEVING TABAKSVERKOOP TANKSTATIONS

INTERVENTIES

Bij 100 van de 245 aankoop pogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (40.8%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

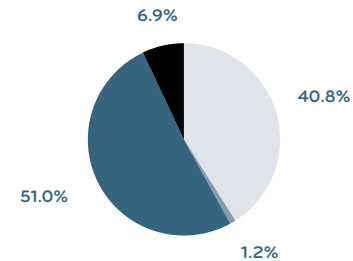
Bij 3 van de 245 aankoop pogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (1.2%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 125 van de 245 aankoop pogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (51.0%). Dit leidde in 89 gevallen tot naleving (71.2%).

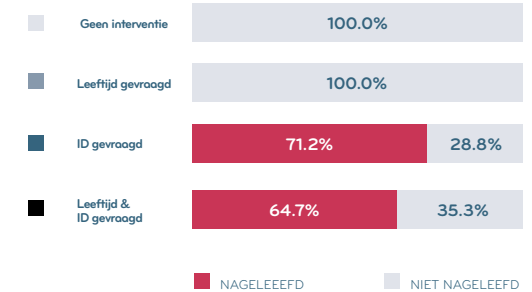
Bij 17 van de 245 aankoop pogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (6.9%). Dit leidde in 11 gevallen tot naleving (64.7%).

Interventies

n=245

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 142 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 14 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (9.9%).

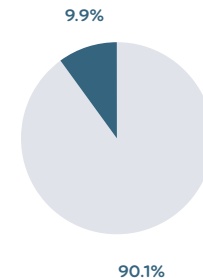
- 9 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen in het kassasysteem;
- 2 verkopers gebruikten een ID-scanner;
- 2 verkopers gebruikten een pop-up in het kassasysteem;
- 1 verkoper gebruikte een briefje met datums.

In 12 van de 14 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (85.7%).

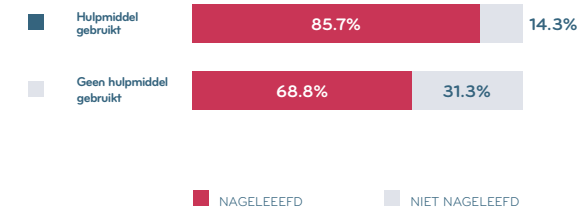
Van de 128 aankoop pogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (90.1%), is er 88 keer nageleefd (68.8%).

Hulpmiddelgebruik

n=142

Naleving

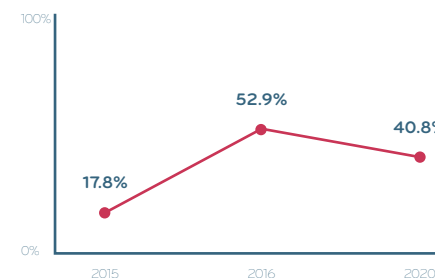

NALEVING

Bij 100 van de 245 aankoop pogingen is er nageleefd (40.8%).

De naleving in 2020 is significant lager dan de naleving in 2016 (52.9%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 TANKSTATIONS

40.8%

[34.8, 47.1]

NALEVING TABAKSVERKOOP THUISBEZORGKANALEN

INTERVENTIES

Bij 75 van de 89 aankoop pogingen paste de verkoper geen interventies toe in het verkoopproces (84.3%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

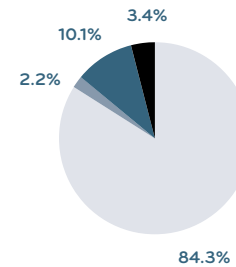
Bij 2 van de 89 aankoop pogingen vroeg de verkoper alleen naar de leeftijd van de mysterykid (2.2%). Dit leidde in 0 gevallen tot naleving (0.0%).

Bij 9 van de 89 aankoop pogingen vroeg de verkoper enkel naar de ID van de mysterykid (10.1%). Dit leidde in 8 gevallen tot naleving (88.9%).

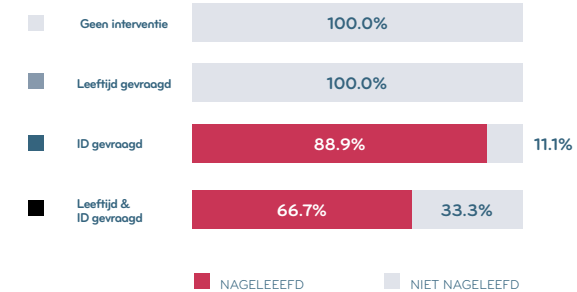
Bij 3 van de 89 aankoop pogingen vroeg de verkoper zowel naar de leeftijd als naar ID (3.4%). Dit leidde in 2 gevallen tot naleving (66.7%).

Interventies

n=89

Naleving

HULPMIDDELGEBRUIK

Van de 12 keer dat er naar ID is gevraagd, is er 6 keer zichtbaar een hulpmiddel gebruikt om de geboortedatum te controleren (50.0%).

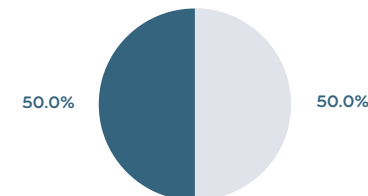
- 6 verkopers controleerden de leeftijd door de geboortedatum in te toetsen een handheld.

In 6 van de 6 gevallen leidde hulpmiddelgebruik tot naleving (100%).

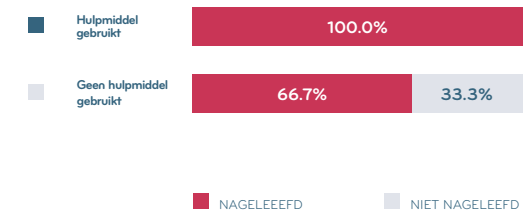
Van de 6 aankoop pogingen waarbij geen hulpmiddel is gebruikt (50.0%), is er 4 keer nageleefd (66.7%).

Hulpmiddelgebruik

n=12

Naleving

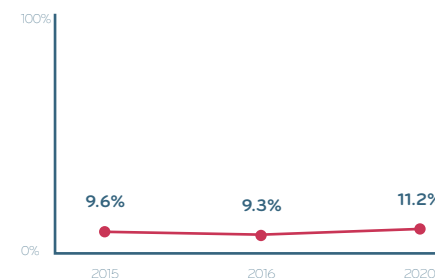

NALEVING

Bij 10 van de 89 aankoop pogingen is er nageleefd (11.2%).

De naleving in 2020 verschilt niet significant van de naleving in 2016 (9.3%).

Naleving

NALEVING TABAK 2020 THUISBEZORGKANALEN

11.2%

[6.2, 19.5]

Naleving tabaksverkoop 2016 versus 2020

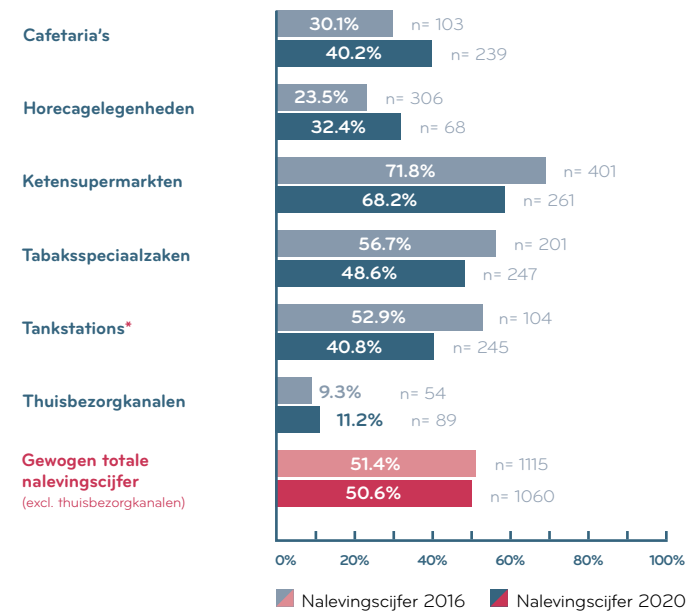
Door de naleving in 2020 te vergelijken met de naleving in 2016 is te zien of de naleving bij tabaksverkoop verbeterd is. Zoals beschreven in het hoofdstuk 'Methode' komt de indeling van verkoopkanalen in 2016 niet overeen met die in 2020. Daarom is voor beide jaren een alternatief gewogen totale nalevingscijfer berekend, bestaande uit de verkoopkanalen cafetaria's, horecagelegenheden, tabaksspeciaalzaken, tankstations en ketensupermarkten.

Figuur 10 geeft de nalevingspercentages weer voor tabaksverkoop in 2016 en 2020.

Het gewogen totale nalevingscijfer in 2020 (50.6%) is niet significant lager dan het gewogen totale nalevingscijfer in 2016 (51.4%).

Bij tankstations is de naleving in 2020 (40.8%) significant lager dan de naleving in 2016 (52.9%). In de andere verkoopkanalen zijn er geen significante veranderingen in de naleving geconstateerd. Zie Appendix B voor de betrouwbaarheidsintervallen en significantietoetsen van het alternatieve gewogen totale nalevingscijfer en van de nalevingscijfers per verkoopkanaal.

Figuur 10. Vergelijking nalevingscijfers tabak per verkoopkanaal 2016 en 2020*

* Significant verschillend

*In het onderzoek van 2016 is gebruik gemaakt van een andere indeling van verkoopkanalen dan in het huidige onderzoek. Daarom is voor beide jaren een alternatief gewogen totale nalevingscijfer berekend, bestaande uit de verkoopkanalen cafetaria's, horecagelegenheden, tabaksspeciaalzaken, tankstations en ketensupermarkten. Deze berekening is gemaakt op basis van de populatiegrootten van 2020. Door het verschil in verkoopkanalen verschillen de gewogen totale nalevingscijfers in dit figuur van de complete gewogen totale nalevingscijfers van 2016 en 2020. Een nadere toelichting over hoe deze data wordt vergeleken wordt beschreven in het hoofdstuk 'Methode'.

CONCLUSIE

Voor de verkoop van alcohol- en tabaksproducten geldt een leeftijdsgrens van 18 jaar. Het naleven van deze leeftijdsgrens houdt in dat een verkoper weigert om alcohol of tabak te verkopen aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is onderzoek gedaan naar de naleving van de leeftijdsgrens in 2020. Aan de hand van mysteryshoponderzoek is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcohol- en tabaksverkoop in 2020 vastgesteld met een landelijk nalevingscijfer (gewogen totale nalevingscijfer) en nalevingscijfers per verkoopkanaal. Ook is onderzocht in hoeverre verkopers interventies toepassen tijdens het leeftijdscontroleproces, inclusief de samenhang hiervan met de naleving. Daarnaast is onderzocht of de cijfers voor alcohol veranderd zijn ten opzichte van 2018 en of de cijfers voor tabak veranderd zijn ten opzichte van 2016.

NALEVING ALCOHOLVERKOOP 2020

Uit de resultaten blijkt dat voor de verkoop van alcohol het landelijke, gewogen totale nalevingscijfer 38.0% is in 2020. Dat betekent dat jongeren van 17 jaar oud in 38.0% van alle aankoop pogingen géén alcoholhoudende drank konden kopen.

Bij avondwinkels is de naleving 41.0%. Bij cafetaria's en bij horecagelegenheden is de naleving respectievelijk 29.8% en 29.0%. Bij NS kiosken is er een naleving van 43.5% geconstateerd. De gewogen totale naleving van het overkoepelende verkoopkanaal slijterijen is 66.3%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen: bor-

relshops, ketenslijterijen en zelfstandige slijterijen. De naleving bij deze subverkoopkanalen is respectievelijk 77.3%, 81.1% en 26.4%. Bij sportkantine is de naleving 23.9%. De gewogen naleving van de overkoepelende verkoopkanaal supermarkten is 58.1%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten. Bij ketensupermarkten is de naleving 59.3% en bij zelfstandige supermarkten 27.9%. Bij thuisbezorgkanalen is de naleving 12.4%. Hieronder vallen maaltijdbezorgdiensten met een naleving van 2.2%, thuisbezorgende landelijke ketens met een naleving van 26.4% en webshops met een naleving van 8.8%.

NALEVING TABAKSVERKOOP 2020

Uit de resultaten blijkt dat voor de verkoop van tabak het landelijke, gewogen totale nalevingscijfer 50.2% is in 2020. Dat betekent dat jongeren van 17 jaar oud in 50.2% van alle aankoop pogingen géén tabak konden kopen.

Bij avondwinkels is de naleving 43.8%. Bij cafetaria's en bij horecagelegenheden is de naleving respectievelijk 40.2% en 32.4%. De gewogen naleving van het overkoepelende verkoopkanaal supermarkten is 66.6%. Onder dit verkoopkanaal vallen de subverkoopkanalen ketensupermarkten en zelfstandige supermarkten. Bij ketensupermarkten is de naleving 68.2% en bij zelfstandige supermarkten 25.3%. Bij tabaksspeciaalzaken is een naleving geconstateerd van 48.6%. Bij tankstations is de naleving 40.8%. Bij thuisbezorgkanalen is de naleving 11.2%.

INTERVENTIES IN HET LEEFTIJDSCONTROLEPROCES

In het hoofdstuk 'Resultaten' is per verkoopkanaal gerapporteerd in hoeveel procent van de aankoop pogingen er interventies zijn toe-

gepast door de verkoper (het vragen naar leeftijd en/of naar een geldig legitimatiebewijs en/of het gebruiken van een hulpmiddel), inclusief de samenhang hiervan met de naleving.

Uit de resultaten blijkt dat naar ID vragen een belangrijke voorspeller is voor naleving. Verder blijkt in verkoopkanalen waar relatief veel gebruik wordt gemaakt van hulpmiddelen om het ID van de mysterykid te controleren dat de naleving na ID-vraag met hulpmiddel hoger is dan de naleving na ID-vraag zonder hulpmiddel.

ONTWIKKELING NALEVINGSCIJFERS

De afgelopen jaren zijn er een aantal landelijke nalevingsonderzoeken uitgevoerd. Voor de verkoop van alcohol was in 2015 het nalevingscijfer 21.5%¹. In 2016 steeg het nalevingscijfer significant tot 35.8%². In 2018 was het nalevingscijfer 37.7%³. In 2020 is het nalevingscijfer 38.0%. Uit de vergelijkende analyses blijkt dat de gewogen totale nalevingscijfers van 2018 en 2020 niet significant van elkaar verschillen. Dat betekent dat in 2020 de naleving niet gestegen is ten opzichte van de naleving in 2018.

Voor de verkoop van tabak was in 2015 het nalevingscijfer 27.4%¹. In 2016 steeg het nalevingscijfer significant tot 43.1%². In 2020 is het nalevingscijfer 47.1%. Uit de vergelijkende analyses blijkt dat het gewogen totale nalevingscijfer in 2020 niet significant hoger is dan het gewogen totale nalevingscijfer in 2016. Dat betekent dat de naleving van de leeftijdsgrens bij tabaksverkoop in 2020 niet is gestegen ten opzichte van de naleving in 2016.

Verandering naleving bij alcoholverkoop per verkoopkanaal tussen 2018 en 2020

Bij cafetaria's, horecagelegenheden en webshops is de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop in 2020 significant hoger

dan de naleving in 2018. Cafetaria's stegen van 20.7% in 2018 naar 29.8% in 2020. Horecagelegenheden stegen van 17.5% in 2018 naar 29.0% in 2020. Webshops hadden in 2018 een naleving van 2.2% en stegen in 2020 naar een naleving van 8.8%.

De naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop in slijterijen, zelfstandige slijterijen, supermarkten en ketensupermarkten is in 2020 gedaald ten opzichte van 2018. Slijterijen daalden van een naleving van 73.3% in 2018 naar een naleving van 66.3% in 2020. Zelfstandige slijterijen hadden in 2018 een naleving van 35.6% en daalden in 2020 naar 26.4%. Supermarkten daalden van een naleving van 68.9% in 2018 naar een naleving van 58.1% in 2020. De naleving in ketensupermarkten was 71.8% in 2018 en daalde in 2020 naar 59.3%.

Bij avondwinkels, borrelshops, ketenslijterijen, sportkantines en zelfstandige supermarkten is de naleving bij alcoholverkoop in 2020 niet veranderd ten opzichte van de naleving in 2018. Ook bij het overkoepelende verkoopkanaal thuisbezorgkanalen en de subverkoopkanalen maaltijdbezorgdiensten en thuisbezorgende landelijke ketens is de naleving bij alcoholverkoop in 2020 niet veranderd ten opzichte van 2018.

Verandering naleving bij tabaksverkoop per verkoopkanaal tussen 2016 en 2020

Bij tankstations is de naleving van de leeftijdsgrens bij tabaksverkoop in 2020 gedaald. Tankstations hadden in 2016 een naleving van 52.9% en daalden naar een naleving van 40.8% in 2020. Bij cafetaria's, horecagelegenheden, ketensupermarkten, tabaksspeciaalzaken en thuisbezorgkanalen is de naleving bij tabaksverkoop in 2020 niet veranderd ten opzichte van de naleving 2016.

AFSLUITENDE CONCLUSIE

Dit onderzoek is een vervolgmeting op het nalevingsonderzoek voor alcoholverkoop in 2018 en het nalevingsonderzoek voor tabaksverkoop in 2016. De gewogen totale landelijke naleving en de naleving per verkoopkanaal in 2020 is vastgesteld voor zowel alcohol- als tabaksverkoop. Om de verandering van de naleving van de verkoopkanalen nauwkeurig te kunnen meten is er voor alcohol gebruik gemaakt van dezelfde indeling van de verkoopkanalen als het onderzoek in 2018. Voor de nalevingscijfers voor tabaksverkoop is er in dit onderzoek gebruik gemaakt van een andere indeling van de verkoopkanalen dan in het onderzoek van 2016, vanwege ontwikkelingen in de verkoopkanalen van tabak. De nieuwe indeling maakt het mogelijk om verschillen tussen subverkoopkanalen inzichtelijk te maken.

Voor zowel alcohol- als voor tabaksverkoop heeft er geen significante toe- of afname plaatsgevonden in de gewogen totale naleving over de laatste 2, respectievelijk 4 jaar. Er bestaan wel verschillen op het niveau van enkele individuele verkoopkanalen.

REFERENTIES

- 1 Schelleman-Offermans, K. & Roodbeen, R. (2015). *Alcohol- & tabaksverkoop aan jongeren 2015*. Nijmegen: Nuchter Kenniscentrum Leeftijdsgrenzen.
- 2 Roodbeen, R. & Schelleman-Offermans, K. (2016). *Alcohol- & tabaksverkoop aan jongeren 2016*. Nijmegen: Nuchter Kenniscentrum Leeftijdsgrenzen.
- 3 Bureau Objectief (2019). Landelijk onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop aan minderjarigen in 2018.
- 4 Drank- en Horecawet (2020). Artikel 20, lid 1. Geraadpleegd via: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002458/2017-12-31#Paragraaf3>
- 5 Tabaks- en Rookwarenwet (2020). Artikel 8, lid 1. Geraadpleegd via: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0004302/2020-01-23#Paragraaf4>
- 6 Van Hoof, J.J., Roodbeen, R.T., Krokké, J., Gosselt, J.F., & Schelleman-Offermans, K. (2015). Alcohol sales to underage buyers in the Netherlands in 2011 and 2013. *Journal of adolescent health*, 56(4), 468-470.

APPENDIX A:

ETHISCHE NORMEN MYSTERYSHOPONDERZOEK

VERKOPERS	MYSTERYKIDS
- De namen van verkopers en de namen van specifieke locaties waar zij werkzaam zijn blijven anoniem; - De data en tijdstippen waarop aankoopopgaven zijn uitgevoerd worden niet gecommuniceerd met de opdrachtgever. Aankoopopgaven zijn niet herleidbaar tot individuen; - Op basis van onderzoeksresultaten zijn sancties niet toegestaan; - Alle auditoren informeren actieve gemeentelijke handhavers wanneer zij op basis van een aankoopopgave een verkoper willen sanctioneren.	- Van alle deelnemende mysterykids is schriftelijk toestemming verkregen van ouders/verzorgers (wettelijke voogd) voor deelname; - De namen van mysterykids blijven anoniem; - Tijdens aankoopopgaven zijn altijd volwassen en ervaren auditoren aanwezig (zij hebben geen interactie tijdens de aankoopopgave) om mysterykids te begeleiden, te beschermen en te corrigeren wanneer wordt afgeweken van protocol; - De mysterykids begaan géén strafbaar feit tijdens hun werkzaamheden, de alcoholproducten worden direct bij het verlaten van de locatie door de auditor overgenomen of worden onaangeroerd op de bar achtergelaten; - Alle mysterykids zijn altijd in de mogelijkheid om aankoopopgaven te weigeren of een onderzoeksdag af te breken; - Alle mysterykids ontvangen bij aanmelding informatie, waarin zij worden gewezen op de nadelige gevolgen van vroegtijdige consumptie van leeftijdsgebonden producten, aanvullend hieraan worden de mysterykids voor, tijdens en na een onderzoekroute gecoacht en begeleid door de auditor; - Alle ingenomen leeftijdsgebonden producten worden collectief vernietigd.

APPENDIX B:

BETROUWBAARHEIDINTERVALLEN & SIGNIFICANTIETOETSEN

In onderstaande tabellen wordt de naleving in 2020 per verkoopkanaal vergeleken met de naleving in 2018 (voor alcoholverkoop) en in 2016 (voor tabaksverkoop). Naast het nalevingspercentage wordt steeds het 95%-betrouwbaarheidsinterval vermeld. Om te toetsen of het om een significant verschil gaat, wordt het 95%-betrouwbaarheidsinterval berekend rondom het gemeten verschil in de nalevingscijfers. Als dit 95%-betrouwbaarheidsinterval de waarde 0% bevat, zijn de twee nalevingscijfers niet significant verschillend. Als dit niet het geval is, zijn de twee nalevingscijfers wel significant verschillend.

Tabel 7. Verschil in naleving bij alcoholverkoop tussen 2018 en 2020

	2018	2020	VERSCHIL	UITKOMST
Gewogen totale nalevingscijfer	37.7% (35.7% - 39.9%)	37.9% (37.3% - 38.6%)	0.2% (-2.9% - 3.3%)	Niet significant verschillend
Avondwinkels	34.7% (26.0% - 44.5%)	41.0% (31.9% - 50.8%)	6.3% (-4.7 - 17.3)	Niet significant verschillend
Cafetaria's	20.7% (16.5% - 25.6%)	29.8% (24.8% - 35.4%)	9.1% (1.3 - 17.0)	Significant verschillend
Horeca-gelegenheden	17.5% (13.6% - 22.2%)	29.0% (23.2% - 35.6%)	11.5% (0.9 - 22.1)	Significant verschillend
Supermarkten	68.9% (64.1% - 73.4%)	58.1% (56.7% - 59.5%)	-10.8% (-17.5% - -4.2%)	Significant verschillend
Keten-supermarkten	71.8% (65.9% - 76.9%)	59.3% (53.6% - 64.7%)	-12.5% (-20.4% - -4.7%)	Significant verschillend

• Zelfstandige supermarkten	25.6% (18.8% - 33.9%)	27.9% (20.4% - 36.9%)	2.3% (-9.0% - 13.7%)	Niet significant verschillend
Slijterijen	73.3% (69.7% - 76.5%)	66.3% (64.3% - 68.2%)	-7.0% (-12.1% - -2.0%)	Significant verschillend
• Borrelshops	82.9% (77.3% - 87.4%)	77.3% (71.3% - 82.3%)	-5.6% (-13.1% - 1.9%)	Niet significant verschillend
• Ketenslijterijen	88.0% (83.1% - 91.6%)	81.1% (75.1% - 86.0%)	-6.9% (-13.8% - 0.1%)	Niet significant verschillend
• Zelfstandige slijterijen	35.6% (29.6% - 42.1%)	26.4% (20.8% - 32.9%)	-9.2% (-18.0% - -0.5%)	Significant verschillend
Sportkantines	20.2% (16.1% - 25.1%)	23.9% (18.2% - 30.7%)	3.7% (-4.1% - 11.4%)	Niet significant verschillend
Thuisbezorg-kanalen	9.5% (6.6% - 13.5%)	12.4% (12.2% - 12.7%)	2.9% (-2.3% - 8.2%)	Niet significant verschillend
• Maaltijd-bezorg-diensten	1.1% (0.2% - 5.9%)	2.2% (0.6% - 7.5%)	1.1% (-2.6% - 4.7%)	Niet significant verschillend
• Thuis-bezorgende landelijke ketens	25.6% (17.7% - 35.4%)	26.4% (18.4% - 36.3%)	0.8% (-12.0% - 13.6%)	Niet significant verschillend
Webshops	2.2% (0.6% - 7.6%)	8.8% (4.5% - 16.4%)	6.6% (0.1% - 13.1%)	Significant verschillend

Tabel 8. Verschil in naleving bij tabaksverkoop tussen 2016 en 2020

	2016	2020	VERSCHIL	UITKOMST
Gewogen totale nalevingscijfer	51.4% (50.5% - 52.3%)	50.6% (49.7% - 51.5%)	-0.8% (-5.0% - 3.4%)	Niet significant verschillend
Cafetaria's	30.1% (22.1% - 39.5%)	40.2% (34.2% - 46.5%)	10.1% (-0.8% - 20.9%)	Niet significant verschillend
Horeca-gelegenheden	23.5% (19.1% - 28.6%)	32.4% (22.4% - 44.2%)	8.9% (-3.2% - 20.9%)	Niet significant verschillend
• Keten-supermarkten	71.8% (67.2% - 76.0%)	68.2% (62.3% - 73.6%)	-3.6% (-10.8% - 3.6%)	Niet significant verschillend
Tabaksspeciaal-zaken	56.7% (49.8% - 63.4%)	48.6% (42.4% - 54.8%)	-8.1% (-17.4% - 1.1%)	Niet significant verschillend
Tankstations	52.9% (43.4% - 62.2%)	40.8% (34.8% - 47.1%)	-12.1% (-23.5% - -0.7%)	Significant verschillend
Thuisbezorg-kanalen	9.3% (4.0% - 19.9%)	11.2% (6.2% - 19.5%)	1.9% (-8.2% - 12.1%)	Niet significant verschillend

APPENDIX C: BEGRIPPENLIJST

In onderstaande begrippenlijst staan de termen uitgelegd in context van dit nalevingsonderzoek.

Aselecte steekproef | Een steekproef waarbij iedere locatie uit de populatie dezelfde kans heeft om in de steekproef terecht te komen.

Auditor | Getrainde veldwerker die de mysterykids begeleidt tijdens de aankoop pogingen van het nalevingsonderzoek leeftijdsgrens (zie ook 'mysterykid').

Betrouwbaarheidsniveau | De mate waarin het gevonden nalevingscijfer onafhankelijk is van toeval. Bij een betrouwbaarheid van bijvoorbeeld 90%, kan je met 90% zekerheid zeggen dat het nalevingscijfer in de steekproef overeenkomt met de naleving van de gehele populatie.

Betrouwbaarheidsinterval | Het betrouwbaarheidsinterval geeft aan tussen welke waarden het werkelijke nalevingscijfer van de gehele populatie zal liggen. Een 95%-betrouwbaarheidsinterval geeft aan dat als een meting 100 keer herhaald wordt, de gemeten waarde 95 maal binnen dit interval zal liggen.

Gewogen totale nalevingscijfer | Een totaal gemiddelde van de nalevingscijfers waarbij rekening gehouden wordt met de 'gewichten' van de percentages; niet elk nalevingscijfer telt even zwaar mee, omdat de populaties van de verkoopkanalen verschillen in grootte.

Hulpmiddel | Verkopers kunnen een hulpmiddel gebruiken bij het controleren van de leeftijd op een legitimatiebewijs. Voorbeelden hiervan zijn: het intoetsen van de leeftijd in een kassasysteem, een

ID-scanner die de leeftijd op de legitimatie uitleest of een kalender die voor elke datum de uiterste geboortedatum van de leeftijdsgrens aangeeft.

Interventies | De handelingen die een verkoper kan toepassen in het proces van de leeftijdscntrole: leeftijd vragen, ID vragen en een hulpmiddel gebruiken.

Mysterykid | Een 17-jarige die een aankoop poging doet voor alcohol of tabak in het kader van het nalevingsonderzoek leeftijdsgrens.

Nalevingscijfer | Het percentage van het aantal aankoop pogingen waarbij de wettelijke leeftijdsgrens bij alcohol- of tabaksverkoop is nageleefd.

Populatie | Alle verkooppunten van alcohol of tabak waarover je een conclusie wilt trekken. In dit onderzoek vormt ieder verkoopkanaal een aparte populatie.

Populatiegrootte (N) | Het totaal aantal gelegenheden of locaties van een verkoopkanaal in Nederland, bijvoorbeeld het totaal aantal drankverstrekkende cafetaria's of het totaal aantal ketensupermarkten.

Representatief onderzoek | Onderzoek waarbij de resultaten een betrouwbare afspiegeling zijn voor de gehele populatie.

Significantie | Een significant verschil houdt in dat het onwaarschijnlijk is dat het gevonden verschil op toeval berust.

Steekproefgrootte (n) | Het aantal te onderzoeken locaties binnen een populatie.

Weegfactor | Een getal dat aangeeft hoe zwaar het nalevingspercentage van een verkoopkanaal meetelt ten opzichte van het nalevingspercentage van een ander verkoopkanaal.

BUREAU OBJECTIEF

Toernooiveld 300

6525 EC Nijmegen

024 848 1111

info@bureauobjectief.nl

www.bureauobjectief.nl

Ledenbrief - Compensatie tekorten Jeugdzorg

23 april 2021

Geachte heer, mevrouw,

De VNG heeft in de afgelopen 2 weken intensief overleg gevoerd met het rijk over de financiële tekorten op jeugd en de noodzaak van compensatie. In deze ledenbrief doen we verslag van dit overleg. Dit heeft geresulteerd in een extra incidentele bijdrage van het rijk van € 613 miljoen voor het jaar 2021. Dit zal in de meicirculaire beschikbaar worden gesteld door het rijk.

Dat betekent dus voor 2021, inclusief de eerder beschikbaar gestelde € 300 miljoen, in totaal € 913 miljoen. Het biedt echter nog niet de noodzakelijke oplossing voor de structurele financiële problemen en het is geen antwoord op de gezamenlijke inhoudelijke uitdagingen om tot een goed functionerend stelsel voor kinderen en jongeren te komen.

Download

- Volledige brief: [Compensatie tekorten Jeugdzorg](#)
- Bijlage : [Rapport Maatregelen financiële beheersbaarheid Jeugdwet](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
[070 - 373 83 93](tel:070-3738393)
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:
[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

De gemeenteraden van 18 deelnemende gemeenten in de Regio Arnhem Nijmegen.

Tevens aangeboden aan de leden van het Bestuurlijk Overleg

Datum : 26 maart 2021
Uw kenmerk : -
Ons kenmerk : 545512
Contactpersoon : Henk van den Berg
Telefoonnummer : 06-46737374

Onderwerp: Voorlopige jaarrekening & jaarverslag 2020

Geachte leden van de raad,

Samenvatting

De gemeenteraden worden uitgenodigd een zienswijze over de (laatste) voorlopige jaarrekening 2020 van de Regio Arnhem Nijmegen naar voren te brengen voor 11 juni 2021. De jaarrekening is opgenomen in het laatste jaarverslag van het Gemeenschappelijk Orgaan.

Achtergrond

Op grond van artikel 10 van de regeling zendt het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan voor 15 april de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raden kunnen een zienswijze over de jaarrekening naar voren brengen alvorens deze wordt vastgesteld. Het bestuur is voornemens de jaarrekening op woensdag 23 juni 2020 vast te stellen. Graag ontvangen wij een eventuele zienswijze voor vrijdag 11 juni 2020.

Deze jaarrekening is de laatste jaarrekening van het gemeenschappelijk orgaan Arnhem Nijmegen City Region. Immers het GO is per 31 december 2020 opgehouden te bestaan waarmee deze jaarrekening tevens de liquidatierekening is.

Voor de liquidatie is door het bestuur een regeling opgesteld (liquidatieplan). Dit plan is aan de 18 colleges, na de besluitvorming op 2 december 2020, aangeboden aan uw college samen het verzoek de regionale samenwerking op te heffen.

Jaarrekening 2020

De voorlopige jaarrekening, zoals deze door het bestuur op 3 maart jl. is vastgesteld, sluit met een overschot van € 150.892,00. Het bestuur stelt voor van dit resultaat een bedrag van € 62.365,00 in te zetten voor:

- kosten voortzetting 4 PFO secretarissen eerste kwartaal 2021. Zoals door de Stuurgroep Versterking regionale samenwerking gemeld is het eerste kwartaal van 2021 een overgangperiode. In die overgangperiode is het werk van de 4 PFO's doorgegaan. Bedrag € 42.000,00.
- reservering voor (eventuele) liquidatiekosten die door de gastheergemeente worden gemaakt. Bedrag € 7.500,00.
- finale financiële afronding van 2 projecten PFO-Economie. Het betreft de MKB-deal en het project kosten onderzoek "Bruisende Binnensteden Krachtige Kernen". Bedrag € 12.865,00.

Het bestuur stelt voor het restant ad. € 88.527,00 terug te geven aan de deelnemende gemeenten. Dit gaat op basis van het inwoneraantal op 1 januari 2019.

The Economic Board

Onderdeel van de jaarrekening van het Gemeenschappelijk Orgaan is de verantwoording door de Stichting Economic Board van de door de 18 gemeenten beschikbaar gestelde inwonerbijdrage (€ 1,00). Het jaarverslag 2020, met de jaarrekening 2020, is digitaal beschikbaar via de website van The Economic Board.

Datum: 26 maart 2021
Ons kenmerk:
Pagina: 2

Het bestuur stelt voor een bedrag groot € 70.908,00 zijnde niet bestede gemeentelijke inwonerbijdragen terug te geven aan de 18 deelnemende gemeenten. Dit bedrag is het verschil tussen het verwachte overschot, zoals vermeld in de in september 2020 door The Economic Board aangeboden begroting 2021 en het werkelijk gerealiseerde overschot over 2020. Het bestuur is van mening dat een bedrag van € 140.617,00 voldoende buffer vormt om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen tussen de aflopende en nieuwe vijf-jaarsperiode.

Slot

Mocht u naar aanleiding van deze brief nadere informatie of een toelichting wensen, dan kunt u zich wenden tot de secretaris (06-467373747 of info@regioan.nl).

Namens het Algemeen Bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen,

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Henk van den Berg
secretaris

Bijlagen: 1

i.a.a.: leden bestuur, netwerkdirectie, regiocoördinatoren (allen per mail).

Concept Jaarverslag 2020

Regio Arnhem Nijmegen

Bureau Brussel
&
The Economic Board

Vastgesteld op 3 maart 2021

Zaaknummer: 545512

Inhoudsopgave

Concept Jaarverslag 2020.....	1
Inhoudsopgave	2
Inleiding.....	3
Jaarrekening 2020	4
Een terugblik op 2020	6
Covid-19.....	6
Communicatie	6
Versterkingsproces.....	7
Bestuurlijke tafel	7
PFO Duurzaamheid.....	8
PFO Economie	10
PFO Mobiliteit.....	12
PFO Wonen.....	15
Bureau Brussel.....	17
Bijlage 1 Organogram.....	19
Bijlage 2 Het team	20

Andere foto's zijn uit eigen beheer. Bij stockfoto's staat fotograaf vermeld.

Inleiding

Dit jaarverslag is bedoeld om allen die betrokken zijn bij de regionale samenwerking, raadsleden, bestuurders en partners te informeren over de voortgang van de regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. Een samenwerking die zich sinds 2016 richt op vier domeinen waarop 18 gemeenten zich gevonden hebben om lokale uitdagingen op de schaal van de regio Arnhem-Nijmegen aan te pakken.

Het jaarverslag bestaat uit de financiële verantwoording van het boekjaar en een verslag van de activiteiten. 2020 is het laatste jaar van het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region. Per 31 december is deze samenwerking opgeheven. Een versterkte samenwerking, de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, is per 1 januari 2021 gestart.

Jaarrekening 2020

De administratie van de regio wordt verzorgd door de gemeente Arnhem, die als sinds de start in 2016 fungeert als gastheergemeente. Hieronder treft u het overzicht aan zoals dat door de gemeente Arnhem beschikbaar is gesteld. De cijfers komen - uiteraard- overeen met de boekhouding van de gemeente Arnhem.

Accountantscontrole wordt uitgevoerd conform de daartoe strekkende regels van de gemeente Arnhem.

Totale baten	Begroot	Werkelijk
Gemeenschappelijke bijdrage 18 gemeenten	1.470.656	1.470.656
Lasten		
Stichting Economic Board	782.259	782.259
Bureau Brussel	298.000	256.342
Bureau Regio	142.072	142.072
Regiodag/regioactiviteiten	12.000	12.331
Communicatie	7.500	
Overige kosten	4.450	
PFO-secretarissen	224.365	167.945
Totaal lasten	1.470.646	1.360.949

De inwonerbijdrage voor 2020, groot € 1,88 per inwoner, is van alle 18 gemeenten ontvangen, gebaseerd op het inwoneraantal per 1 januari 2019.

Het jaar sluit met een overschot van € 109.697,00. De uitgaven komen nagenoeg overeen met de begroting. Meest opvallende afwijking zijn de kosten van de PFO-secretarissen. Deze zijn in de begroting te hoog ingeschat omdat bij het opstellen van de begroting een rekenmethodiek is toegepast die niet juist bleek te zijn. De kosten voor Bureau Brussel en de overige kosten (w.o. Regiodag en communicatie) zijn lager uitgevallen, wat mede te wijten is aan de pandemie.

Vanuit eerdere jaren was een bedrag van € 41.194,00 nog niet besteed. Dit maakt dat op 31 december 2020 een positief saldo resteert van € 150.892,00. Over de besteding van dit bedrag wordt het Bestuurlijk Overleg een voorstel gedaan.

De financiële verantwoording ziet op de 'organisatie' van het Gemeenschappelijk Orgaan. De programmagelden die door de 4 PFO's, veelal via de collectezakmethode, worden binnengehaald bij de deelnemende gemeenten, danwel uit bijdrage van provincie Gelderland of Rijk, worden via de betreffende PFO verantwoord. Zoals gebruikelijk is een actueel overzicht van deze middelen niet opgenomen in dit jaarverslag.

The Economic Board

Van de inwonerbijdrage wordt € 1,00 in twee termijnen overgemaakt aan de Stichting The Economic Board als basisfinanciering. Het financieel jaarverslag over 2020 van The Economic Board vindt u op de website [Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig..](#) The Economic Board heeft laten weten over het jaar 2020 een bedrag groot € 211.525,00 overgehouden te hebben van de ontvangen inwonerbijdrage van de 18 gemeenten.

Bij de aanbidding van de begroting 2021, eind september 2020, heeft zij al melding gemaakt van het voornemen om omwille van de bedrijfscontinuïteit een deel van de middelen 2020 mee te nemen naar 2021. Enerzijds als overbrugging naar de ontvangst van de 1^e bijdrage 2021 medio februari/maart anderzijds vanwege de onduidelijkheid over voortzetting van de gemeentelijke bijdragen voor de 2^e vijfjaarsperiode. Dit heeft er toe geleid dat zij zeer voorzichtig is geweest met het doen van uitgaven in de 2^e helft van 2020.

Besluitvorming over het overschot dat resteert uit de gemeentelijke inwonerbijdrage vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg.

Een terugblik op 2020

Alvorens uitgebreider stil te staan bij het werk dat in 2020 door 4 PFO's is verzet en terug te kijken op de activiteiten en resultaten van Bureau Brussel kort enige onderwerpen die speelden in de samenwerking binnen de regio Arnhem Nijmegen.

Covid-19

De Covid-19 crisis heeft ook de regionale samenwerking niet onberoerd gelaten. Na het 1e RegioOverleg(t) op 11 maart, waar de regio te gast was van het college van Heumen, zijn de daaropvolgende geplande samenkomsten van PFO's en Bestuurlijk Overleg voornamelijk online gehouden. Dit betekende dat één van de pijlers van regionale samenwerking, bestuurlijke ontmoeting, op een geheel nieuwe en andere wijze plaats heeft moeten

vinden. Ook de geplande RegioReis in mei 2020, naar Groningen, kon geen doorgang vinden.

Communicatie

De uitvoering van de in 2018 door het bestuur aangenomen notitie *Verbetering informatievoorziening* is ook in 2020 weer stevig doorgezet. De maandelijkse nieuwsbrief van de regio en de nieuwsbrief van Bureau Brussel ('Brussels Lof') hebben een groot bereik en worden goed gelezen.

Voor de interne medewerkers verschijnt sinds de herfst een aparte nieuwsbrief die het proces van versterken en bouwen aan een nieuwe regionale samenwerking toelicht. Deze tweewekelijkse nieuwsbrief voorziet in een behoefte. De abonneelijst blijft groeien met collega's die geïnteresseerd zijn in alle ontwikkelingen. Intentie is deze nieuwsbrief ook in 2021 door te zetten.

In 2019 is gestart om vlogs te maken waarin de voorzitter van een PFO of Bestuurlijk Overleg kort verslag doet van wat in de vergadering besproken is. Ook dit initiatief bleek door het noodzakelijk online-vergaderen niet goed uitvoerbaar tegen redelijk kosten zodat in het najaar gestopt is met het maken van de vlogs.

Daarnaast wordt door het regiobureau veel aandacht besteed aan het actueel houden van de website www.regioan.nl. Voornamelijk de pagina Versterkingsproces blijkt in een grote behoefte te voorzien en gaf een actueel beeld van de stappen die werden gezet in het Versterkingsproces onder aansturing van de Stuurgroep Versterking regionale samenwerking.

Daarnaast zijn er meerdere actuele pagina's gecreëerd: res-regioan.nl, regioan.nl/polis/, regioan.nl/woondeal/, regioan.nl/mkb-deal/.

Versterkingsproces

Het Versterkingsproces, gestart in 2019, is in 2020 doorgezet.

Het proces heeft mede door de Covid-19 crisis vertraging opgelopen.

Het bleek voor de Stuurgroep niet mogelijk voor de zomer alle eindproducten ter besluitvorming aan de 18 gemeenten voor te leggen.

De Stuurgroep, bestaande uit de burgemeester Van Riswijk, Bruls, Marcouch en de wethouders Witjes, Fleuren, Derks en Verstand koos ervoor alle afgesproken stappen met belanghebbenden, ondanks de daardoor optredende vertraging, te doorlopen.

Daarmee stond het tweede half jaar in het teken van de gemeentelijke besluitvorming.

De Stuurgroep presenteerde de volgende voorstellen:

- Visie op de regio Arnhem-Nijmegen;
- Regionale agenda 2021-2025;
- Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen 2020.
- Bedrijfsplan.

De provincie Gelderland wilde graag met de regio samenwerken om zo een gezamenlijke gebiedsagenda voor de regio Arnhem-Nijmegen te laten ontstaan, waarin zowel de regiogemeenten als de provincie hun bestuurlijke, inhoudelijke en financiële bijdragen zullen samenbrengen. Zij is in het hele versterkingsproces actief geïnformeerd en betrokken door de Stuurgroep. De keuze is gemaakt om de nieuwe samenwerking vast te leggen in een nieuw bestuursakkoord dat voortbouwt op het oude Bestuursakkoord (2017) maar dan met de hele regio en triple helix goed betrokken. De intentie is vastgelegd in een intentieovereenkomst die tegelijkertijd aan de colleges werd aangeboden.

Nadat op 6 oktober 2019 alle colleges instemde met de voorstellen, was het de beurt aan de gemeenteraden. Uiteindelijk besloten 17 gemeenteraden positief te adviseren waardoor de colleges over konden gaan tot het aangaan van de nieuwe versterkte samenwerking en tegelijkertijd besluiten tot opheffing van de huidige samenwerking. De gemeenteraad van Beuningen heeft de beslissing uitgesteld tot na de jaarwisseling.

Het hele versterkingsproces heeft de nodige inzet gevraagd van vele bestuurders en ambtenaren uit de regio. Ook voor het regiobureau vormde het secretariaatschap van de stuurgroep, deelname aan het ambtelijk kernteam en alle ondersteunde werkzaamheden (communicatie, financiën e.d.) forse extra inzet die deels is gecompenseerd door de inhuur van tijdelijk ondersteunende capaciteit (16 uur).

Bestuurlijke tafel

Het Bestuurlijk Overleg is in 2020 4 maal bijeen geweest. De eerste keer op de RegioOverleg(t) in Heumen. De volgende 3 geplande RegioOverleg(t) op locatie konden geen doorgang vinden. De vergaderingen van de 4 PFO's, het Bestuurlijk Overleg en de kring van gemeentesecretarissen vonden nadien, overwegend, online plaats op de 3 geplande dagen. De agenda en stukken van het Bestuurlijk Overleg zijn te vinden op de www.regioan.nl. De in 2019 gestarte vrijdagochtendontmoetingen (RegioOntmoet) zijn in 2020 vooral gebruikt om de bestuurders te informeren en te betrekken bij het versterkingsproces.

PFO Duurzaamheid

Dit is het laatste jaarverslag van PFO Duurzaamheid. In dit jaar is het PFO naast de vier reguliere regiodagen, drie keer extra bij elkaar gekomen in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen. Het voorbereidend regionaal ambtelijk overleg Klimaatberaad is acht keer bij elkaar gekomen. Naast besluiten nemen heeft het PFO ook kennis onderling gedeeld zoals over brandpreventie bij zonnepanelen en elektrische auto's en de impact van de Wespandief op windenergie op en rond de Veluwe.

Regionale routekaart

In dit jaar heeft het PFO de voortgang gemonitord met betrekking tot de uitvoering van de Regionale Routekaart. Hiervoor zijn datagegevens uit 2018 en 2019 gebruikt. De bestuurlijke samenvatting hierover is vastgesteld. De conclusie was dat we goed bezig zijn op het gebied van hernieuwbare energie, maar dat we op gebied van energiebesparing en elektrisch vervoer meer moeten stimuleren. Deze boodschap is overgedragen aan de Groene Metropoolregio.

In het kader van de Regionale Routekaart zijn enkele regionale projecten uitgevoerd waaronder het stimuleren van bewustwording in de gebouwde omgeving (enquête uitgezet), het verduurzamen van bedrijventerreinen, en duurzaam/circulair inkopen (in regionaal verband).

Vijftien colleges van B&W hebben het door het PFO vastgesteld regionaal ambtiedocument circulariteit in GWW sector vastgesteld. Daarna is het bijbehorend programma inclusief de begroting voor 2021 door het PFO vastgesteld.

Energie inkoop

Op het gebied van energie inkoop is besloten om de huidige leveringscontracten voor elektriciteit en aardgas te verlengen tot 1 januari 2023. Om het vergroenen van aardgas te verbeteren besloot het PFO om in 2021, een nieuwe aanbesteding voor aardgas in regionaal verband voor te bereiden.

Naar aanleiding van de boerenprotesten tegen de stikstofuitstoot heeft de provincie een Gelderse Maatregelen Stikstof aanpak georganiseerd. Hierover is in PFO regelmatig de stand van zaken gedeeld en input gevraagd voor gesprekken met de provincie.

RES

Tot slot stonden 3 extra PFO's in het teken van de Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen. Deze RES is een verplichting in het kader van het nationaal Klimaatakkoord om 49% CO2 te reduceren in 2030. De werkorganisatie RES organiseerde deze PFO's en vele andere regionale bijeenkomsten (waaronder ruimte ateliers) voor de zestien deelnemende gemeenten (Montferland en Mook & Middelaar nemen deel in andere RESsen). Na vaststelling in het PFO Duurzaamheid is in januari 2020 de startnotitie RES door alle 16 gemeenteraden vastgesteld. In september 2020 hebben alle 16 colleges het concept bod RES 1.0 vastgesteld omdat deze uiterlijk 1 oktober 2020 moest zijn ingediend bij het Nationaal Programma RES. Ook alle reacties van gemeenteraden en andere stakeholders op het concept bod RES zijn meegestuurd. Vanaf oktober is de werkorganisatie gestart met de beantwoording van alle ontvangen reacties op het concept bod RES 1.0 en de verwerking daarvan in het definitief bod RES 1.0.

Het PFO heeft besloten om alle hierboven genoemde projecten voort te zetten via de opgave Circulaire regio van de Groene Metropoolregio.

PFO Economie

Coronacrisis

De regiogemeenten hebben onverwacht alle zeilen bij moeten zetten om de gevolgen van de coronacrisis te beteugelen. In het portefeuillehoudersoverleg economie deelden de wethouders hun zorgen over de gevolgen van de coronacrisis voor het lokale bedrijfsleven en hun ervaringen met de aanpak op lokaal niveau. Maar tegelijkertijd keken zij ook vooruit en bespraken wat nodig is om de regionale economie in de herstelfase een impuls te geven. De geïntensiveerde samenwerking wordt gezien als een belangrijke voorwaarde om te zorgen dat de regio weer sterk uit deze economisch crisis komt.

Economische ambities

In 2020 zijn weer stappen gezet in de concretisering van de drie regionale ambities die de portefeuillehouders economie hebben geformuleerd *op het gebied van 1. profilering, vitale binnensteden en vrijetijdseconomie, 2. arbeidsmarkt en 3. circulaire economie.*

Ad 1: In opdracht van de regio Arnhem Nijmegen is een regionale uitvoeringagenda opgesteld voor het Toeristisch Perspectief 2030. Het proces dat samen is doorlopen heeft de samenwerking in de regio op het gebied van Recreatie en Toerisme versterkt. De komende periode wordt benut om met partners de geformuleerde projecten uit te voeren, een gezamenlijke opdrachtverlening aan TVAN overeen te komen en de regio nog sterker te profileren.

Ad 2: er is een businesscase opgesteld voor een Skillshub waarbij gebruik wordt gemaakt van lopende- en nieuwe initiatieven die aansluiten bij de behoefte van het bedrijfsleven. Behoud en versterking van het arbeidspotentieel in onze regio vanuit een skills-gerichte oriëntatie staat hierbij voorop. Daarbij richt men zich niet alleen op werkzoekenden maar juist ook op het werk-fit houden van werkenden.

Ad 3: in de regio wordt goed aan de weg getimmerd op het gebied van circulaire economie. Alle regiogemeenten ondertekenden in december 2020 het manifest Circulaire Economie. Hierin wordt het bedrijfsleven aangespoord om het belang van een circulaire economie te onderkennen. Deze oproep kreeg gehoor getuige de medeondertekening door een aantal grote ondernemersorganisaties/-kringen in de regio. Als meest circulaire werklocatie van het jaar viel Synergiepark InnoFase in Duiven in de prijzen. Het synergiepark won de Circular Economy Award. Het zorgde ervoor dat de circulaire prijs, die jaarlijks door het vakblad BT wordt georganiseerd, in de regio blijft. Vorig jaar won het bedrijvenpark IPKW in Arnhem de award en in 2018 werd de regio Arnhem-Nijmegen als meest circulaire regio in Nederland uitgeroepen.

MKB-deal

In december kon een succes worden gevierd. Staatssecretaris Mona Keijzer kende de mkb-deal voor het project Sm@rtTogether aan de regio Arnhem Nijmegen toe. De regio krijgt de maximale bijdrage van €400.000 van het ministerie EZK. Daardoor kan de komende drie jaar een totale investering in het mkb van 1,6 miljoen worden gerealiseerd. De middelen worden ingezet om digitalisering bij enkele honderden midden- en kleinbedrijven te stimuleren.

The Economic Board (TEB)

Er wordt veel waarde gehecht aan de samenwerking in Triple Helix-verband die door de TEB wordt vormgegeven. De regio is door burgemeester Van Eert bestuurlijk in de Board vertegenwoordigd en draagt jaarlijks €1 per inwoner bij. Om te zorgen voor een goed verbinding met de regiogemeenten stond TEB in iedere PFO-vergadering op de agenda. In dit kader werd o.a. het Strategisch- en Tactisch Plan 2020-2025,

waarvan een investeringsagenda deel uitmaakt, besproken. De inhoudelijke focus ligt daarbij op de twee iconische clusters: Health, Hightech, Food én Energy. Ook de wijze waarop TEB in de Groene Metropoolregio vanaf 2021 wordt gepositioneerd kwam aan de orde.

Regionaal Programma werklocaties (RPW)

Om het aanbod aan bedrijvenlocaties in balans te brengen zijn er in 2018 afspraken gemaakt die vastgelegd zijn in het RPW. Eén van de afspraken betreft de monitoring van de terreinuitgifte om tijdig bij te kunnen sturen.

Begin 2020 kwam uit de cijfers naar voren dat als gevolg van positieve economische ontwikkelingen in de afgelopen paar jaar de uitgifte van grond op bedrijventerreinen was versneld. Daaruit is geconcludeerd dat de afgesproken schrapopgave kon worden gestopt.

Vervolgens is in de tweede helft van dit jaar een nieuw RPW 2021-2024 opgesteld. Na de bespreking in de laatste PFO-vergadering van 2020 is dit document met bijbehorende documenten aan alle colleges aangeboden ter vaststelling in de gemeenteraden.

In het nieuwe RPW staat dat na jaren van krimp er tot 2030 ruim 120 hectare ontwikkelruimte voor nieuwe bedrijfsskavels wordt gezien. Daarvan is 40 hectare bestemd voor grote logistieke bedrijven (XXL-logistiek), waarvoor de regio een aantal voorwaarden heeft geformuleerd. Indachtig de geformuleerde ambities voor de Groene Metropoolregio is in het RPW aangegeven aan welke duurzaamheidsaspecten nieuwe bedrijvenlocaties moeten voldoen.

PFO Mobiliteit

Dit is het laatste jaar van het reguliere portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit. Vanaf 2021 gaat het om de Regionale Opgave "Verbonden Regio".

Naast een overgang van een GO Regio Arnhem Nijmegen naar een GR "de Groene Metropoolregio", hadden we dit jaar ook te maken met de COVID 19 pandemie. Dat betekende o.a. dat 11 maart 2020 voorlopig de laatste fysieke bijeenkomst was van het portefeuillehoudersoverleg, de digitale portefeuillehoudersoverleggen zijn daarna snel opgepakt.

Het portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit heeft ook dit jaar weer een aantal belangrijke onderwerpen besproken en besluiten genomen.

ALGEMEEN

- **Regionaal Mobiliteitsfonds en bestedingsplan**

Dit jaar is het Mobiliteitsfonds voor het eerst volledig gefinancierd door de Regiogemeenten. De gemeentelijke bijdrage is €1,30 per inwoner/gemeente.

De onderwerpen/studies die hierna genoemd worden zijn (grotendeels) gefinancierd vanuit het mobiliteitsfonds en overeenkomstig het bestedingsplan 2020.

- **POLIS conferentie december 2020 Regio Arnhem Nijmegen**

Van 7-10 december heeft de jaarlijkse internationale POLIS conferentie plaatsgevonden in onze Regio. In verband met COVID 19, geheel digitaal. De conferentie was een groot succes met meer dan 900 digitale deelnemers uit 46 landen. De conferentie heeft ons ondanks de beperkingen van COVID 19, goed op de kaart gezet. De Regio Arnhem-Nijmegen presenteerde tijdens Polis 2020 het programma 'Meet the Dutch'. Hierin werden vier actuele thema's behandeld: Mobility Hubs, Smart charging the city, Changing mobility behaviour en Creating a zero emission corridor. Aan de hand van praktijkvoorbeelden uit de regio konden deelnemers inspiratie opdoen over slimme en duurzame mobiliteitsoplossingen en het stimuleren van duurzaam mobiliteitsgedrag.

De Europese Polis conferentie 2020 over duurzame mobiliteit is afgerond met een topontmoeting tussen bestuurders verantwoordelijk voor mobiliteit en vertegenwoordigers van de Europese Unie. Ze gingen in dialoog om hun bijdrage aan de Green Deal te bespreken hoe de EU steden en regio's kan ondersteunen om nog beter te presteren. In totaal zetten 16 regio's en steden hun handtekening onder de Urban Green-Deal-Makers Pledge, waaronder wethouders Timens namens de regio Arnhem Nijmegen. Daarin beloven ze zich volledig in te zetten om rond 2030 een emissiereductie van 55% te bereiken door de verschuiving naar duurzame stedelijke mobiliteit te versnellen. De Europese coronaherstelfondsen zijn daarbij cruciaal.

- **Mobiliteitsvisie provincie**

Als Regio hebben we gereageerd op de mobiliteitsvisie van de provincie. We hebben in deze reactie onze zorgen geuit over o.a. spoorontwikkelingen, het OV en de financierbaarheid van projecten (fiets, hubs, verkeersveiligheid e.d.).

Samen met ons eigen Mobiliteitsbeleid (o.a. het Ambitiedocument Duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid) zal de provinciale Mobiliteitsvisie gebruikt worden als opmaat vanuit Mobiliteit voor het in 2021 af te sluiten Bestuursaccord met de provincie.

- **Notitie Landbouwverkeer**

Door nieuwe wetgeving werden gemeenten geconfronteerd met landbouwverkeer op wegen, waar dat voorheen niet mogelijk was. De Regio heeft een coördinerende rol vervuld en geïnventariseerd waar de betreffende gemeenten (de problemen spelen niet overal in onze regio) tegenaan zijn gelopen door deze nieuwe wetgeving. Op basis van deze inventarisatie wordt het gesprek met de provincie in 2021 aangegaan.

SPOOR

- Spooragenda/ OV Toekomstbeeld 2040.

De Regio is via de landsdelige en landelijke "spoortafels" nauw betrokken bij de totstandkoming van het Toekomstbeeld OV 2040. Hierin geeft het Rijk aan wat kansrijke spoorcorridors en verbindingen zijn op de wat langere termijn, dat wil zeggen na 2030. Een van die kansrijke spoorcorridors is de zogenaamde "A12 corridor" (Utrecht-Arnhem-Duitse grens). Het gaat hierbij om personenvervoer (internationale (ICE Frankfurt en ICE Berlijn), nationale (6-8 intercity's) en regionale treinen) en goederenvervoer (Noordtak Betuweroute mogelijk via Arnhem).

Langs deze "A12" spoorcorridor liggen ook een aantal belangrijke Verstedelijkingslocaties uit de Woondeal/Verstedelijkingsstrategie met de Regio Arnhem Nijmegen, waaronder Arnhem Oost (10.000 woningen). De lobby richting het ministerie van I&W is door onze Regio in 2020 gestart en we gaan dat in 2021 verder oppakken met andere belangrijke partners langs de A12 corridor (bijvoorbeeld de Vervoerregio Amsterdam, G4, provincies Gelderland, Utrecht, NS en NS Internationaal, Regio's Foodvalley en Achterhoek, The Economic Board).

De lobby richting I&W richt zich op

- Het geven van rijksprioriteit aan een integrale gebiedsontwikkeling A12 corridor Utrecht-Arnhem-Duitse grens
- Het verbeteren van de huidige ICE naar Frankfurt en op een nieuwe ICE verbinding (Berlijnlijn) via Arnhem (ook als duurzaam alternatief voor het vliegverkeer)
- Het realiseren van een ongelijkvloerse kruising bij spoorknoop Oost in combinatie met de ontwikkeling van de verstedelijkingslocatie Arnhem Oost
- Een Noordtak Betuweroute die niet via Arnhem loopt i.v.m. aantasting leefbaarheid in Arnhem (en omliggende kernen) en het belemmeren van de woningbouwlocatie Arnhem Oost.
- Mogelijke bijdragen aan de A12 vanuit het Groeifonds (of EU fondsen)

Daarnaast vinden belangrijke lobbywerkzaamheden ook plaats rondom de woondeal en verstedelijkingsstrategie (ministerie BZK en I&W, waarbinnen getracht wordt geld voor een goede bereikbaarheid van nieuwe woningbouwlocaties te ontvangen).

De regionale samenwerking voor "spoor" is geborgd in de *kopgroep spoor* (6 gemeenten) die een aantal keer per jaar samenkomt ter voorbereiding en advisering van het PFO, de spoortafels en het ambtelijk overleg.

HOOFDWEGENNET

- Studie Zuid- en Westflank Nijmegen

Deze studie, uitgevoerd in samenwerking met de provincie Gelderland is dit jaar afgerond.

- Studie A12 Arnhem Oost-Duitse grens

Deze studie "minder hinder A12" uitgevoerd in samenwerking met o.a. Rijkswaterstaat is inmiddels ook afgerond en wordt begin 2021 geaccordeerd door het BOM. Om de filedruk op de A12 te verminderen zijn aantal maatregelen voorgesteld, waaronder gedragsmaatregelen, maar ook voorstellen die meer in ruimtelijk vlak etc (BOM jan)

OV

- OV Concessie 2023

De provincie heeft de OV concessie 2023 (nieuwe aanbesteding) voor 2 jaar stilgelegd in verband met COVID 19. Voorafgaand aan deze stillegging heeft de Regio in het kader van het programma van Eissen, wensen vanuit de regiogemeenten aangegeven t.a.v. het toekomstig OV.

- Basismobiliteit

De Regio heeft in een studie onderzocht hoe de basismobiliteit verbeterd zou kunnen worden. "Dit heeft het rapport "Mobiliteit op Maat" opgeleverd. De provincie heeft helaas het voorstel van de Regio niet overgenomen en gekozen voor een halte taxisysteem (HUB taxi).

VERKEERSVEILIGHEID

- SPV 2030 (Strategisch Plan Verkeersveiligheid)

Subsidieregeling van het Rijk voor projecten die verkeersveiligheid verbeteren in gemeenten. De Regio heeft hierbij een coördinerende rol vervuld. Veel Regiogemeenten hebben projecten ingediend voor cofinanciering. Bijna alles is gehonoreerd door het ministerie. Totaal is er voor 5 mln binnengehaald voor onze regio

- Verkeersveiligheidsagenda

Eind 2020 is er in alle regiogemeenten in opdracht van de Regio een risicoscan uitgevoerd. Mede op basis hiervan zal in 2021 een verkeersveiligheidsagenda opgesteld worden voor 2021 e.v. Daarnaast hebben wij een tweetal studies uitgevoerd naar schoolroutes en 30 km/h binnen bebouwde kom.

FIETS

In 2020 is volop uitvoering gegeven aan de uitwerking van aantrekkelijk *regionaal (snel)fietsnetwerk*. Basis daarvoor is de *Samenwerkingsagenda Fiets Arnhem Nijmegen* en de werkagenda uit december 2019. In 2020 hebben we de plannen voor 4 kansrijke snelfietsroutes een stap verder weten te brengen. Dat is gelukt, onder andere voor de beoogde SFR Westflank, met als voorlopig hoogtepunt nieuwe bestuurlijk afspraken met betrokken gemeenten en provincie. In het vierde kwartaal is veel energie gestoken in de opzet van de nieuwe *meerjarige regionale werkagenda fiets*, waarbij we alle 18 gemeenten hebben geconsulteerd. De regionale samenwerking voor fiets is geborgd in de *kopgroep fiets* (6 gemeenten) die 6 keer per jaar samenkomt om het PFO en ambtelijk overleg van plannen en uitwerkingen te voorzien.

SLIM EN SCHOON ONDERWEG

Door corona moest een aantal projecten van Slim & Schoon Onderweg een andere invulling krijgen of ze werden vertraagd, toch is veel werk verzet. Vanuit communicatie is de website vernieuwd en de campagne Zo Werkt Het uitgevoerd. De mobiliteitsmakelaar heeft bij 38 werkgevers mobiliteitsonderzoek (postcodescans, enquêtes) uitgevoerd, en organiseerde voor 53 werkgevers mobiliteit gerelateerde acties (o.a. een beweegchallenge in Nijmegen en e-bike probeeracties). Ruim 2.800 werknemers namen deel aan die mobiliteitsacties. De logistiek makelaars hielpen ondernemers en overheden bij (het voorbereiden van) het slimmer en schoner maken van de logistiek. Zij hebben contact gehad met 120 bedrijven. Bij 30 bedrijven zijn activiteiten in uitvoering gebracht, zoals het inzetten van een EV-scan, gebruik van platformen, voorbereiding van een subsidie e.d. De campussen Arnhem en Nijmegen werden geholpen bij het corona-proof opstarten, de samenwerking wordt in 2021 uitgebouwd. Voor Anders Reizen A12 zijn vele acties uitgezet en maatregelen voorbereid die in 2021 worden uitgevoerd, als de samenleving na corona weer op gang komt. Het Slim Spitsen project Waalbrug heeft geleid tot structurele gedragsverandering en met de implementatie van 13 eHUBS in Arnhem en Nijmegen heeft de regio de eerste ervaringen opgedaan met elektrische deelmobiliteit. Ook is gewerkt aan een visie op logistieke hubs in de steden en regio. Voor de digitaliseringsopgave van mobiliteitsdata is een Plan van Aanpak goedgekeurd en een coördinator aangesteld die dit project vanaf januari 2021 gaat trekken.

PFO Wonen

2020: De regio als één woningmarkt

Wonen heeft met het sluiten van de Woondeal regionale prioriteit gekregen. De aankomende jaren moeten woningbouwprojecten versneld tot uitvoer worden gebracht. Er is veel voor nodig om dat te realiseren. 2020 heeft in het teken gestaan om daar als regio voorzieningen voor te treffen.

Woondeal en uitvoeringsplan

Op 4 maart 2020 werd de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen ondertekend met een steunverklaring van belangrijke private en maatschappelijke partners. De woningbouwopgave bestaat uit het bestaande woningtekort terugdringen tot 2% in 2030 (35.000 woningen). Om deze opgave te realiseren is een uitvoeringsplan opgesteld en zijn gemeenten aan de slag gegaan met de uitbreiding van hun plancapaciteit naar 130% van de behoefte.

Woningcorporaties hebben voor de bouw van ruim 4.000 woningen in de regio een beroep gedaan op de Regeling Vermindering Verhuurderheffing. Door binnen twee jaar te starten met de bouw van deze woningen ontvangen zij €25.000 korting per woning. De gemeente Nijmegen heeft twee aanvragen voor Woningbouwimpulsgelden gedaan: voor het stationsgebied en voor de Winkelsteeg (Kanaalzone). Daarnaast is er €5 miljoen aan de regio toegekend voor de (flexibele, tijdelijke) huisvesting van kwetsbare groepen. Deze middelen worden in ieder geval in de gemeenten Arnhem en Nijmegen ingezet. Om gemeenten te ondersteunen met extra ambtelijke capaciteit en kennis hebben het Rijk en de provincie middelen beschikbaar gesteld. De cofinancieringsregeling van de provincie is van kracht. De vliegende brigade / flexpool wordt uitgewerkt en is het eerste kwartaal van 2021 beschikbaar.

Animatiefilm Woondeal

De animatiefilm staat op regioan.nl/woondeal.

Publiek private Tempotafels

In de tweede helft van het jaar zijn de publieke private Tempotafels die uitvoering geven aan de Woondeal van start gegaan. Voor de versnellingsopgave zijn de meest kansrijke woningbouwprojecten in kaart gebracht. De regionale woningmarktmonitor brengt de woningmarktontwikkeling in beeld. Deze monitor kijkt terug en geeft daarmee inzicht in de voortgang. Daarnaast toont de monitor toekomstige ontwikkelingen.

Om de betaalbaarheid te waarborgen en tegelijkertijd in te zetten op versnelling en circulariteit, zijn de toepassing van innovaties als conceptueel bouwen en industrialisatie verkend.

Huisvesting specifieke doelgroepen

De aandacht voor de huisvesting van specifieke doelgroepen groeit op regionaal niveau. Ervaring en kennis zijn gedeeld en wordt bekeken wat er nodig is om tot realisatie van woonruimte voor de verschillende doelgroepen te komen. Voor de huisvesting van arbeidsmigranten zijn afspraken gemaakt over het opstellen van een regionaal beleidskader. Daarnaast is er regionaal afstemming over standplaatsenbeleid voor woonwagens.

Stikstof

De regio ligt dichtbij Natura 2000 gebieden, waar de kritische depositiewaarde voor stikstof van veel habitattypen wordt overschreden. De in de Woondeal opgenomen projecten hebben voorrang gekregen in de aanvragen voor stikstofdepositieruimte. Begin 2021 start een regisseur Stikstof die namens de regio met de provincie afspraken maakt over het pakket Gelderse Maatregelen Stikstof. Met de ontwikkeling van circulaire en natuur-inclusieve woningbouw wordt bijgedragen aan verminderen stikstofdepositie (en vergemakkelijken vergunningverlening).

Verstedelijkingsstrategie

Ruimte is schaars. Om de groeiopgave (60.000 woningen tot 2040) goed en zorgvuldig vorm te geven in samenhang met de met landbouw, natuur, water, bereikbaarheid, duurzame energie, energie & klimaat wordt samen met de regio Foodvalley een verstedelijkingsstrategie opgesteld. In oktober 2020 hebben 26 gemeenten en 2 provincies ingestemd de contourennotitie dat de bouwstenen en uitgangspunten voor deze strategie beschrijft. In een ontwerpend onderzoek zijn drie verschillende toekomstvarianten uitgewerkt. Om gezamenlijk de juiste keuzes te maken richting een volwaardige verstedelijkingsstrategie, worden in de komende periode de vier bouwstenen verder uitgewerkt en aangescherpt.

Training Woonbeleid

In 2020 hebben beleidsmedewerkers Wonen en enkele collega's in het Sociaal domein de driedaagse training Woonbeleid gevolgd. Een training op maat georganiseerd door de VNG Academie samen met Platform 31.

Subregionale Woonagenda's

De drie subregio's geven uitvoering aan de subregionale woonagenda's. Naar aanleiding van de Woondeal hebben de subregio's hun Woonagenda herijkt.

Het portefeuillehouders overleg Wonen en het ambtelijk platform Wonen zijn in 2020 viermaal bijeen geweest. Een afsluitend overleg voor beide gremia staat gepland voor het eerste kwartaal 2021. De Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley gaan onderdeel uitmaken van de Groene groei regio.

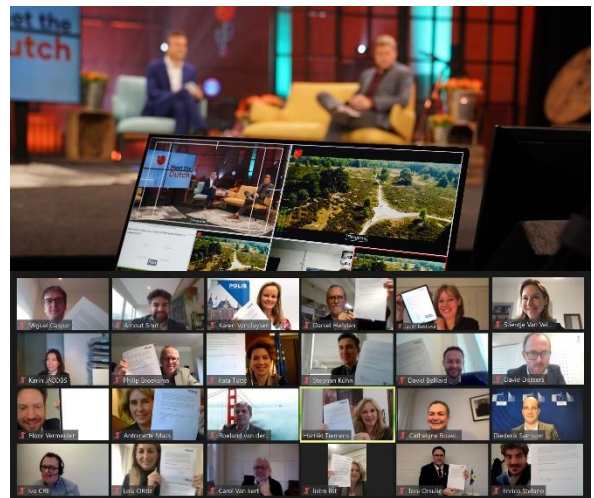
Bureau Brussel

Hoogtepunten en resultaten

Met het toewerken naar én een nieuwe regionale organisatie, én de nieuwe Europese periode 2021-2027, was 2020 een jaar van de winkel open houden tijdens de verbouwing en lockdown. In dit verslag geven we een inkijk in de resultaten die hierin geboekt zijn aan de hand van een aantal voorbeelden. 2020 was ook voor Bureau Brussel een uitdagend jaar in tijden van Covid-19 en aflopende EU fondsen. Ook in Brussel ging alles digitaal, wat toch flinke impact dreigde te hebben op samenwerkingskansen, partnerschappen en ontmoeting.

Profilering

Toch was dit hét jaar waarin we ons alvast als Groene Metropoolregio hebben geprofileerd, met name ten aanzien van duurzame mobiliteit tijdens de Polis conferentie in december 2020 vanuit de regio. Met [meer dan 900 deelnemers](#), veel Europese zichtbaarheid van de regio, en het aannemen van de Polis [Pledge](#) door 19 regio's in aanwezigheid van de Europese Commissie zijn veel van de doelstellingen behaald. Zo is actief opgeroepen Europese herstellfondsen ook voor duurzame verbindingen in te zetten. Tijdens de conferentie zagen we veel betrokkenheid van de hele regio, iets wat ook in uiting kwam tijdens de **European Week of Regions and Cities**. In de digitale editie van dit jaar heeft met name **NextGarden** / Lingewaard zich sterk gepresenteerd, samenwerking andere Europese regio's opgezocht, en zo voorgesorteerd voor Europese projecten. We zijn dus dankbaar voor alle flexibiliteit in de regio, waardoor het ook 'vanuit huis' gelukt is ons Europees te profileren.

Partners

Profilering leidt tot samenwerking, zeker met Europese partners die de regio niet van nature vinden. De Polis conferentie heeft tot een sterkere samenwerking met meer dan 80 Europese regio's en steden op mobiliteit geleid. Dit schept een goede basis voor meer activiteiten op 'verbonden regio', bijvoorbeeld door betere aansluiting op de Europese corridors (internationale treinen en binnenvaart). In 2021 geven we hier een vervolg aan. Ook in een ander netwerkverband, ERRIN, is actief bijgedragen aan de inzet op de Europese TEN-T vervoer corridors: we verwachten nu dat Europese regelgeving en funding beter gaat aansluiten bij initiatieven van de regio als de A12 spoorcorridor, Energy Hubs en schone binnenvaart.

Ook is de samenwerking met andere Energy regio's verstevigd, met name in het European Hydrogen Valleys Platform. Dit heeft ook al geleid tot eerste projectresultaten.

Niet alleen Europese partners, maar ook regionale partners zijn verder aangehaakt, geadviseerd en geïnformeerd over Europese kansen. Niet alleen de clusters rondom the Economic Board, maar ook organisaties als Royal Eijkelkamp (advies en netwerk EU aanvraag), Foundation for Global Goals (Rheden), Radboud Universiteit, Rijnstate, Van Hall Larenstein en bedrijven als NedStack.

Europese public affairs gebeurt ook steeds meer in Oost Nederlands verband. Met 'Think East Netherlands' gaat ook Oost-Nederland met steun van de twee provincies en Oost NL actief in samenwerking met ons aan de slag op de Bureau Brussel thema's Energy, Health High Tech en Circular. Begin 2021 leidt dit tot een Strategische Innovatie en Investeringsagenda, waarmee we gezamenlijk voor EU fondsen kunnen gaan.

Desalniettemin bleek 2020 een lastig jaar voor Europese partnerschappen. Bureau Brussel is normaal gesproken bij uitstek in staat om vanuit Europese ontmoeting kansen voor de regio op het spoor te komen. We zijn dus blij dat we wel hebben kunnen voortbouwen op bestaande partnerschappen.

Projecten

Ook is de regio er in geslaagd regionale aanvragen bij de EU van de grond en goedgekeurd te krijgen. Het huidige portfolio van projecten gaat om minstens 5,8 mln baten, tegen 1,5 miljoen kosten (+ 10 miljoen baten voor regionale partners). Op schone scheepvaart (ET Transshipment Hub), zorginnovatie (dRural) en waterstof hebben we projecten goedgekeurd gekregen. In totaal is er ca. 80 miljoen euro in de regio geland afgelopen jaar (401,3 mln sinds 2014). Dit is geen direct 'Bureau Brussel resultaat' maar wel wat we faciliteren en waar we voor pleiten in Brussel en regio. Ook dit jaar was er in meer dan de helft van de gevallen niet alleen sprake van Europees geld, maar ook bijbehorende Europese samenwerking. Relaties met Europese regio's en andere stakeholders zijn hiervoor onontbeerlijk.

In 2020 is een effect dat we hebben gezien dat Europese projectontwikkeling heeft geïnspireerd en initiatieven in de regio van de grond heeft helpen krijgen. In minstens twee gevallen kon een Europese kans in eerste instantie niet opgepakt worden door gebruik aan ruimte en capaciteit in de regio. Ondertussen zien we zowel op voedselstrategie (feed the city) als op elektronica hub (repair economy) concrete projecten in de regio, waar helaas de EU samenwerking en subsidie nog te vroeg voor kwam.

Desalniettemin, deden zich zoals verwacht minder specifieke projectenkansen voor, met name door de aflopende EU fondsenperiode. Daarom hebben we in 2020 ons voornamelijk gefocust op lobby voor de nieuwe Europese fondsen, met het nieuw Meerjarig Financieel Kader dat in 2021 van start gaat.

Doorontwikkeling

Maar 2020 stond uiteraard ook voor een groot deel in het teken van het regionale versterkingsproces richting de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Vanaf de zomer zijn we als Bureau Brussel ook begonnen met de voorbereiding van de nieuwe Public Affairs Strategie. In de Regionale Agenda zijn specifiek activiteiten op lobby benoemd. Dit wordt gevat in een 'Public Affairs Strategie'; de Groene Metropoolregio wil een sterke samenwerking, lobby en positie met het Rijk, EU en Duitsland.

Voor 2021 worden nieuwe Bureau Brussel activiteiten meegenomen in de nieuwe Public Affairs Strategie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Praktisch betekent dit dat de thema's Energy, Mobiliteit, Health High Tech, Circulaire Economie blijven staan uit het [jaarplan 2020](#). De precieze inzet wordt nu bijgewerkt, op basis van de invulling van de regionale opgaven. Hier verwachten we veel Europese kansen en sterkere regionale voeding. Naar een Europese Groene Metropoolregio!

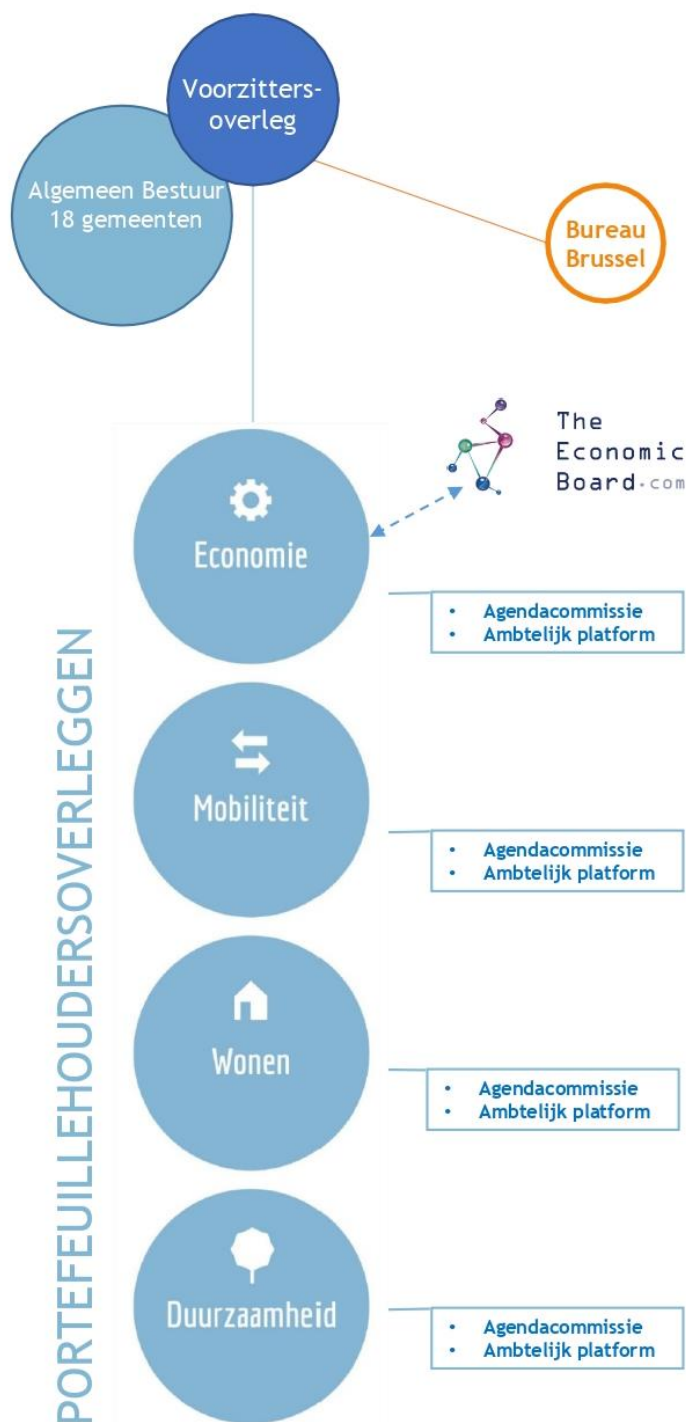
Bijlage 1 Organogram

Inrichting van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen

Provincie

Rijk

Europa

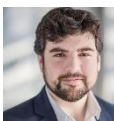
Bijlage 2 Het regioteam

Henk van den Berg
Secretaris

Rachel Drosterij
Managementassistent &
Communicatie

Arnout Smit
Bureau Brussel
Adviseur Europese Zaken

Geert Ritsema
Bureau Brussel
Adviseur Europese Zaken

Maaïke Mulder
Ondersteuner
Versterkingsproces

Ferit Bahceci
Bureau Brussel
Trainee

PFO-secretarissen

Patrick Aelmans
PFO Duurzaamheid

Yvonne Hazelaar
PFO Economie

Suzanne Hesseling
PFO Mobiliteit

Elke Dreier
PFO Wonen

Motie unaniem aangenomen.

Motie Vreemd aan de orde van de Dag,

Kessel- Eik, 10 april 2021.

Onderwerp: Borstonderzoek Vrouwen

De raad van de gemeente Peel en Maas

in de vergadering bijeen op dinsdag 20 april 2021,

Constaterende:

Dat de staatssecretaris voor Volksgezondheid heeft besloten de tijdsinterval voor het periodiek borstonderzoek voor vrouwen tijdelijk te verlengen van tweejaarlijks naar driejaarlijks.

Dat als reden hiervoor is vermeld dat het momenteel en de komende drie jaar niet mogelijk is landelijk consequent aan de termijn van twee jaar te kunnen voldoen;

Wenselijk zou zijn om ook de leeftijdsgrens voor het borstonderzoek te verlagen van 50 naar 35 jaar.

Dat het hier weliswaar gaat om landelijk beleid, maar dat ook de raden als primaire volksvertegenwoordiging op het terrein van volksgezondheid een belangrijke politieke signaalfunctie hebben;

Overwegende:

Dat deze maatregel op korte en langere termijn leidt tot verslechtering van deze uiterst belangrijke preventieve voorziening;

Dat ongeveer 1 miljoen vrouwen vanaf vijftig jaar in Nederland van deze preventieve voorziening gebruik maken;

In Nederland krijgt 1 op de 7 vrouwen borstkanker. Het bevolkingsonderzoek is bedoeld om borstkanker zo vroeg mogelijk te ontdekken. De kans op een succesvolle behandeling is dan groter. Ook is vaak een minder ingrijpende behandeling nodig.

Spreekt uit:

Dat de genomen maatregel ongewenst en onverantwoord is en moet worden gestopt;

Overwogen moet worden om de leeftijdsgrens te verlagen van 50 naar 35 jaar.

Dat dit signaal vanuit de volksvertegenwoordigingen in ons land zo breed mogelijk moet worden overgebracht naar de staatssecretaris;

Roept het college op:

Er bij de demissionair en toekomstige staatssecretarissen, door toezending van deze motie, op aan te dringen dat hij zijn maatregel intrekt en er alles aan doet om te realiseren dat de tweejaartermijn zo consequent mogelijk wordt toegepast;

Deze motie bij de gemeenteraden in Nederland en de leden van de 2de Kamer bekend te maken.

En gaat over tot de orde van de dag

Fractie VVD Peel en Maas
Jeanne Heslen

AndersNu
Peter Craenmehr

Lokaal Peel en Maas
Saskia Vervoort

Provincie Gelderland
T.a.v. Gedeputeerde Staten van Gelderland
De heer J. Berends en mevrouw H. Wittenhorst
Markt 11
6811CG ARNHEM

datum 26 april 2021
uw brief van 6 april 2021
uw kenmerk 2021-003730
zaaknummer Z/21/387557/UIT/21/1023603
onderwerp inventarisatie huisvesten kerncentrale
contactpersoon Erik Roumen

Geacht Bestuur,

In het kader van de consultatie kernenergie vraagt u aan ons om ons uit te spreken over een eventuele belangstelling voor de realisatie van een kerncentrale. In dit kader heeft u het college van Zevenaar in uw brief van 6 april 2021 drie vragen voorgelegd.

Naar aanleiding van een ingediende motie is het onderwerp besproken in de gemeenteraad van 21 april 2021. Op basis van deze beraadslaging delen wij u mee dat de vraag stellen over locaties voor kerncentrales prematuur is.

De gemeente Zevenaar volgt ten aanzien van het onderwerp kernenergie de landelijke dialoog. Voor wat betreft het grondgebied van de provincie Gelderland verzoeken wij u om de regie te nemen in het maatschappelijk debat, waarbij aan alle 'voors en tegens' in voldoende mate aandacht wordt geschonken.

Wij hopen u met deze brief inzicht te hebben gegeven in de Zevenaarse stellingname. Indien gewenst, lichten wij graag onze reactie toe in een gesprek. Wij stellen het op prijs om te zijner tijd een terugkoppeling te ontvangen van de resultaten van uw verkenning.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Gemeente Zevenaar
T.a.v. het college
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Datum
6 april 2021

Zaaknummer
2021-003730

Onderwerp
Inventarisatie huisvesten
kerncentrale

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 2

Geacht college,

Samen werken we met zes Gelderse regio's aan de RES 1.0. De RES 1.0 richt zich op de realisatie van hernieuwbare energie (voornamelijk uit zon en wind) uiterlijk 2030. Er is brede steun binnen ons college uitgesproken voor de concept biedingen en we zien uit naar de biedingen RES 1.0. Net als gemeenten heeft de provincie zich gecommitteerd aan de doelen uit het klimaatakkoord en tot 2030 is hiervoor de uitvoering van de RES'en randvoorwaardelijk.

Zoals bekend zal voor de lange termijn nog meer nodig zijn (na 2030) om de doelen van het Klimaatakkoord te halen. Andere technieken kunnen dan ook een bijdrage leveren aan de opwek van duurzame energie. Daarbij noemt het Klimaatakkoord kernenergie ook als een van de opties. Als mogelijke locaties worden genoemd Delftzijl, Borssele en de Maasvlakte. Eind vorig jaar is de tweede kamer geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de motie Dijkhof c.s. inzake de marktconsultatie kernenergie. Inmiddels heeft de minister KPMG opdracht gegeven deze consultatie uit te voeren. In deze consultatie worden alle elementen van de motie Dijkhof onderzocht:

- onder welke voorwaarden zijn (inter)nationale marktpartijen bereid te investeren in kerncentrales in Nederland (technologiebedrijven, bouwers, financiers);
- welke ondersteuning van de overheid is hiervoor nodig; en:
- *in welke regio is er belangstelling voor de realisatie van een kerncentrale.*

Ook de provincie is benaderd in verband met bovengenoemde consultatie. Deze brief betreft het laatste element uit de motie Dijkhof. Daarvoor willen wij inzichtelijk krijgen of er in Gelderland belangstelling is om een kerncentrale te huisvesten als onderdeel van de lange termijn energiemix.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum
6 april 2021

Zaaknummer
2021-003730

Blad
2 van 2

Daarom vragen wij u om een antwoord te formuleren op de volgende vragen:

1. Is er binnen uw gemeente belangstelling om kernenergie onderdeel te maken van de landelijke lange termijn energiemix?
2. Is er in uw gemeente belangstelling om kernenergie onderdeel te maken van de lange termijn energiemix op het grondgebied van uw eigen gemeente?
3. Zo ja, welke voorwaarden worden door uw gemeente aan die belangstelling voor kernenergie verbonden?

Graag ontvangen we uw reactie uiterlijk 1 mei 2021. Wij maken een overzicht van de reacties en zullen deze aanbieden aan KPMG ten behoeve van de marktconsultatie.

Hartelijk dank voor uw medewerking,
Gedeputeerde Staten van Gelderland,

John Berends
Commissaris van de Koning

Henrice Wittenhorst
Plv. secretaris

het musiater
de bibliotheek
liemers museum
muziekschool
educatie

Aan geadresseerde

Zevenaar, 28 april 2021
Onderwerp: Jaarverslag 2020

Beste lezer,

"Het jaar 2020 begon heel goed. Vier jaar na de fusie en met de eerste succesvolle activiteiten in de Turmac Cultuurfabriek bestendigden we de organisatie. Er was sprake van meer samenwerking, zowel met interne als externe partners. Tot 12 maart,"

Dit zijn de eerste zinnen in het Jaarverslag 2020 van Kunstwerk!

Je zou hieruit kunnen afleiden dat de veelbelovende start uitmondde in een debacle, en in zekere zin is dat natuurlijk méér dan waar! Toch ligt dit beeld iets genuanceerder, want binnen alle beperkingen en maatregelen is onze organisatie erin geslaagd innovatief te handelen en "eruit te halen wat erin zat".

Daarom bieden wij je hierbij met trots ons Jaarverslag 2020 aan. Om te voelen dat we een sterke en weerbare organisatie zijn, te lezen hoe we flexibel hebben gehandeld, en te zien dat we veel activiteiten wél hebben kunnen realiseren.

"Kunstwerk! heeft zich weten te handhaven en is een flexibele organisatie met vaste waarden. Voor alle inwoners van de Liemers, van jong tot oud!"

Overtuig jezelf, wij wensen je veel leesplezier!

Met vriendelijke groet,

Bert Frölich,
Directeur-bestuurder Kunstwerk!

kunst werk!

Culturele Voorzieningen in de Liemers

het musiat
de bibliotheek
liemers museum
muziekschool
educatie

Jaarverslag 2020

Inhoud

Voorwoord	2
Algemeen intro	3
LAB12 & Liemers Cultuurpunt Het Element	4
Liemers Museum	6
Raad van toezicht en Organisatie	7
Kunstwerk! in cijfers	8
Gemeente Zevenaar	10
Gemeente Duiven	12
Gemeente Westervoort	13
Gemeente Montferland	14
Vooruitblik	15

Voorwoord

Het jaar 2020 begon heel goed. Vier jaar na de fusie en met de eerste succesvolle activiteiten in de Turmac Cultuurfabriek bestendigden we de organisatie. Er was sprake van meer samenwerking, zowel met interne als externe partners. Tot 12 maart, toen veranderde de situatie vanwege het coronavirus. De eerste lockdown deed zijn intrede: alle vaste structuren waren weg, maar vrij snel herpakten we onszelf. Protocollen werden bestudeerd, ontsmettingsmiddelen en bewegwijzingen werden aangeschaft en de 1,5 meterafstand werd geïntroduceerd. En nog belangrijker: de digitale weg werd gevonden. We begonnen met online muzieklessen, de afhaalbibliotheek werd bedacht en overleggen gingen via Teams of Zoom. Gelukkig waren we er helemaal op ingericht. Voor theater, groepslessen, de horeca, verhuringen, schoolactiviteiten en cursussen was het een lastiger verhaal. Dit stond letterlijk stil. Maar we hebben meebewogen op de golven. Samen met bijna 300 medewerkers zijn we steeds meer Kunstwerkers! en staan we midden in de Liemerse maatschappij. Het was een bijzonder jaar, maar we hebben ons van alle kanten flexibel opgesteld en zijn daardoor weerbaarder geworden. En dankzij de welwillendheid van bezoekers, de gemeenten en de coronasteun zien we de toekomst vol vertrouwen tegemoet.

Veel leesplezier!

Bert Frölich, directeur bestuurder Kunstwerk!

De afhaalbibliotheek heeft aangetoond dat de bibliotheek, juist in moeilijke tijden, in een grote behoefte voorziet en ontspanning biedt.

de bibliotheek

Vormgeven en versterken van het culturele klimaat in de Liemers kan alleen door het verduurzamen en uitbreiden van relaties met culturele en maatschappelijke partners. Daarvoor zet Kunstwerk! zich in.

educatie

Dan maar online: de code van de escaperoom "Lodewijk in de Liemers" werd door maar liefst 697 leerlingen van het basis-onderwijs gekraakt.

liemers museum

De ruime theaterzaal van Het Musiater is beschikbaar gesteld aan o.a. scholen, koren en muziekonderwijs waar door zij, ondanks de coronamaatregelen, konden doorgaan met de dingen die ze zo graag doen: leren, ontspannen en ontmoeten.

het musiater

Met de lancering van de spaarkaart 'Zin in Zevenaar' heeft de financiering van muzieklessen in de klas een extra structurele impuls gekregen. Koningin Máxima nam de eerste kaart online in ontvangst.

muziekschool

Het draagvlak van Kunstwerk! in de Liemers is groot. Het aantal steunbetuigingen vanuit bevolking, stakeholders en sponsors, zowel in woorden als daden, was overweldigend!

De coronacrisis bepaalde een groot deel van onze uitvoering, maar er is wel vooruitgang geboekt. In 2020 zijn we een intern traject gestart om tot een nieuw meerjarenbeleidsplan te komen. Vier jaar na de fusie stellen we vast dat we inhoudelijk flinke stappen hebben gezet. Alle onderdelen van Kunstwerk! zijn verhuisd naar de Turmac Cultuurfabriek. Dit biedt ruimte voor verdere ontwikkeling. Verbinding is onze kernwaarde; we zoeken naar verbeterde interne processen en versterken onze samenwerkingsverbanden, waarbij we aansluiten op de maatschappelijke vraag. Met onze veelzijdigheid aan producten en diensten kunnen wij een oplossing bieden voor sociale vraagstukken, zoals het vergroten van (digi)taalvaardigheid.

Het is belangrijk dat onze mogelijkheden en meerjarenbeleid aansluiten op de vragen en behoeftes van de gemeenten. Ook dat traject is gestart in 2020. Het is mooi om met elkaar tot constructieve afspraken en resultaten te komen. Een culturele voorziening als Kunstwerk! is van betekenis op het gebied van educatie, behoud en beheer van het Liemerse cultureel erfgoed, persoonlijke ontwikkeling, vergroten van creativiteit en innovatie. Dat vertaalt zich in de opnieuw geformuleerde missie:

Missie

Kunstwerk! is ervan overtuigd dat persoonlijke ontwikkeling van essentieel belang is voor ieder individu en daarmee voor de samenleving. Kunstwerk! prikkelt mensen om zich te ontplooiën en biedt daartoe iedereen de gelegenheid om kennis op te doen, te delen, anderen te ontmoeten en geïnspireerd te raken. Zo leveren we een essentiële bijdrage aan de persoonlijke ontwikkeling en de (kennis)samenleving. Kunstwerk! is er voor iedereen, ongeacht vooropleiding of achtergrond en biedt inspirerende en diverse mogelijkheden voor een ieder die zich wil ontwikkelen en ontspannen.

De wendbaarheid en flexibiliteit heeft zich in 2020 ook getoond. Door corona en de gevraagde maatregelen moesten we op zoek naar oplossingen om onze doelen zo veel mogelijk te verwezenlijken. We hebben voortdurend gekeken naar wat wél kon.

Voor de bibliotheek resulteerde dat in het opzetten van een zogenaamde afhaalbibliotheek. De muziekdocenten gingen over tot online lessen. Niet ideaal, maar er was zo wel iedere week contact met de leerlingen. We hebben online voorstellingen opgezet voor het theater en met een beperkt publiek konden we twee keer per avond voorstellingen tonen. Voor de groepslessen en volwassenen educatie is het geven van fysieke lessen belangrijk, maar een aantal cursussen kon ook online gegeven worden. Hoewel we nog volop bezig zijn met de inrichting van het nieuwe museum, werden twee tentoonstellingen getoond. Deze konden bezocht worden binnen tijdsloten.

Conclusie: dat wat kon hebben we gedaan, maar het staat in schril contrast met onze normale activiteiten. Dit heeft ook zijn weerslag gehad op onze financiële situatie. Echter, met de coronasteun zijn we 2020 goed doorgekomen.

LAB12 & Liemers Cultuurpunt Het Element

Vanuit de bibliotheek wordt ingezet op een (digi)geletterde samenleving. Dit is de basis voor persoonlijke ontwikkeling en iemands maatschappelijke positie. Het doel van LAB12 is dat mensen kennis maken met nieuwe technieken als robotisering, 3D-printing, Virtual Reality etc. Technieken die steeds meer toegepast worden in het dagelijks leven.

Innovatieproject: LAB12 Kunstwerk!

Het project richt zich op technologische ontwikkelingen en de toepassingen hiervan op het dagelijks leven. Bijna elk beroep heeft een digitale component, denk maar aan de robotisering van werkzaamheden.

De verwarmingsmonteur werkt met een app. Natuuractivisten zetten drones in om olifanten te beschermen. Bij de supermarkt vervangen zelfscanners de caissières en de automonteur leest de gegevens van een auto uit door middel van een computer. Er is geen architect die nog werkt met papier en potlood. En als je bij de huisarts of fysiotherapeut komt, worden je lichaamsfuncties digitaal gemeten.

Het gaat bij LAB12 om bewustwording van de mogelijkheden, waardoor mensen kunnen blijven aanhaken bij maatschappelijk relevante ontwikkelingen.

Mede dankzij financiële steun van de gemeenten, Samenwerkende Gelderse Bibliotheken en innovatiefondsen kan Kunstwerk! inspelen op de veranderende samenleving in de digitale wereld.

LAB12

LAB12 is multidisciplinair, mobiel en biedt een werkplek voor diverse doelgroepen. Deelnemers maken kennis met Virtual Reality, Augmented Reality, 3D-programmeren/printen, hologrammen, nieuwe media en robotisering.

Wij leven in een tijd waarin technologie de wereld om ons heen razendsnel verandert. Dit heeft een enorme impact op de manier waarop we samen leven, leren en werken.

Digitaal experimenteren in LAB 12: Spelen met robots, Bouw mee in 3D, Ontwerp je eigen robot, Breng de wereld tot leven, Maak je eigen film en Creëer je eigen sound.

In LAB12 kunnen kinderen experimenteren met robots en andere digitale middelen. Spelenderwijs leren ze meer over programmeren en de digitale wereld. Intussen verbeteren ze andere vaardigheden, zoals taal en rekenen. Ze ontwikkelen competenties, zoals probleemoplossend vermogen en samenwerken. Voor elke leeftijd is er spannend speelgoed.

Het Element

Het was een bewogen en onrustig jaar waarin we onszelf en ons werk opnieuw moesten uitvinden. Mooie plannen konden niet worden uitgevoerd of het moest anders dan bedacht. Gelukkig konden we ook veel dingen wél uitvoeren.

Gerealiseerd in 2020

- Cultuurmenu thema Musea en Erfgoed;
- Cultuurconvenant Westervoort;
- Doorlopende kunst- en cultuurlijn en naschoolse activiteiten door de cultuurcoördinatoren van Duiven, Montferland, het VO en de projectcoördinator van Innerwaard/Zonnekinderen;
- Scholen zijn begeleid in CMK-trajecten;
- Sjors Creatief en Actief;
- In samenwerking met Het Liemers Museum en de Liemerse Ambassade is het kunsteducatieproject Ontwerp de Liemerse vlag opgezet en uitgevoerd;
- In samenwerking met de ICC'er van de Tragellijn is een start gemaakt om een online platform op te zetten voor de scholen van Liemers Novum m.b.t. kennisdeling op het gebied van kunst- en cultuureducatie;
- Opstart muziekproject met muziekvereniging OBK;

Omroep Gelderland op bezoek bij Kunstwerk! Zomert door!

- Op schoolniveau zijn (fysiek en online) kunst- en cultuuractiviteiten bemiddeld.
- Het succesvolle Kunstwerk! Zomert door! is opgezet en uitgevoerd in samenwerking met Het Element, Kunstwerk! en andere partners in de Turmac Cultuurfabriek. Een zomerprogramma voor jong en oud om na de eerste lockdown een stukje ontspanning, positiviteit en verbinding te bieden;

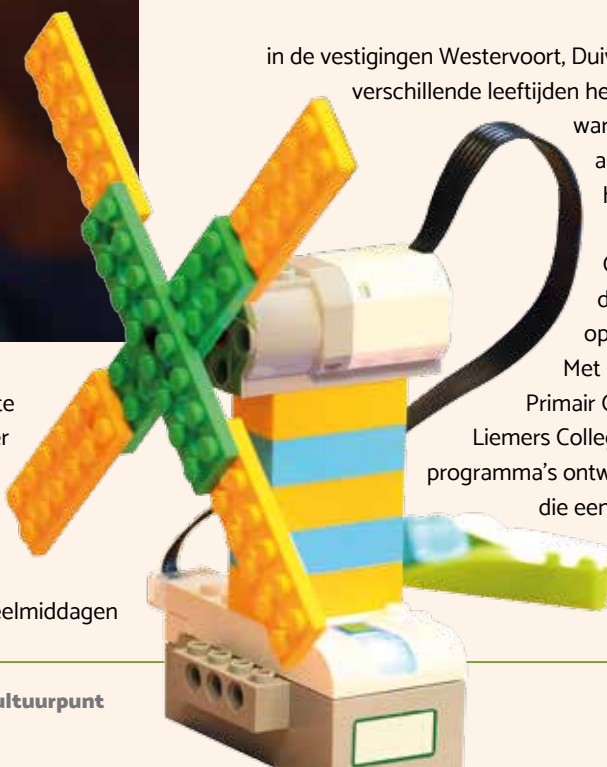
Meervoudig Verantwoorden

Vanuit de gemeenten geven wij invulling aan de verschillende opdrachten. Op initiatief van de gemeenten is de methodiek 'Meervoudig Verantwoorden' van Edwin van der Zalm geïntroduceerd. Hiermee hebben we een middel om de resultaten beter te monitoren en te rapporteren. Dit doen we door nog meer te sturen op doelen, beschikbare middelen en de bereikte effecten. Op bepaalde onderdelen deden we dat al, maar deze methodiek introduceren

we nu organisatiebreed. Hiermee willen we toekomstige activiteiten toetsen aan het vastgestelde beleidsplan en aan de opdracht van de gemeenten. Dit dwingt ons ook om kritisch te blijven kijken naar ons eigen werk en waar noodzakelijk nog duidelijker keuzes te maken. Op die manier ontstaat er een verdieping van de inhoudelijke discussies en kunnen keuzes gemaakt worden in relatie tot de beschikbare financiële middelen.

Speelgoed dat gewoon heel leuk is om mee te spelen, maar dat ook prikkelt om steeds meer te ontdekken. Voor de oudere kinderen zijn er geavanceerde technische spellen, waarmee vooral het programmeren wordt aangeleerd. Kunstwerk! organiseerde in 2020 digitale speelmiddagen

in de vestigingen Westervoort, Duiven en Zevenaar. Kinderen van verschillende leeftijden hebben hieraan deelgenomen. Er waren professionele begeleiders aanwezig die de kinderen op weg hebben geholpen.

Ook zijn er diverse workshops digitale vaardigheden gehouden op de basisscholen in de Liemers. Met Kunststofshop/de Rekenwinkel, Primair Onderwijs, Candea College en Liemers College hebben we diverse lesprogramma's ontwikkeld voor alle leeftijdsgroepen die een belangrijke bijdrage leveren aan het ontwikkelen van de (digitale) geletterdheid en digitale vaardigheden.

Liemers Museum

2020, het jaar van verhuizen! Kantoren, depot en presentatie verhuisden van De Pelikaan en de Kerkstraat naar de Turmac Cultuurfabriek. Het museum beschikt hier over een depot en werkruimtes die aan museale eisen voldoen. Aan de inrichting van de museumpresentatie wordt gewerkt. In de zomer van 2021 willen we de eerste bezoekers in het vernieuwde museum ontvangen.

Taken van het Liemers Museum

- Behoud en beheer van de historische collectie van en voor de regio;
- Werken aan een vaste presentatie;
- Specialisatie op het gebied van Erfgoededucatie en ontwikkeling van Kunsteducatie;
- Organiseren van exposities en activiteiten en deelname aan gezamenlijke projecten voor de Liemers;
- Historisch kenniscentrum en het verbinden van het historisch veld.

Toch (beperkt) publieksaanbod

- De Schatkamer van de Liemers: serie vlogs voor zichtbaarheid bij het publiek.
- De expositie Flying Officer Mervin Wheatley: op fotoverkenning voor vrijheid, was met onderbrekingen te bezoeken van 13 maart tot 10 oktober 2020.
- De Liemers in Beeld: afgelopen jaar aangevuld met foto's uit de oorlog en met materiaal over tradities. Fotowedstrijd met als thema Corona in uw eigen omgeving en er zijn plannen voor een reizende expositie.
- Het scholenproject Feest! ging door in aangepaste vorm. Het werd een reizende expositie met lesmateriaal over tradities in de Liemers, gericht op leerlingen van groep 1 tot en met 8. Een tweede (aangepaste) versie is bedoeld voor zorginstellingen.
- Betrokken bij de ontwikkeling van de app Baken in Zevenaar, waarmee kinderen een interactieve zoektocht afleggen door Zevenaar in de middeleeuwen.
- Betrokken bij het project om te komen tot een Liemerse jeugdvlag.

- Belevingskunstobject Perplexion: voor scholen en individuele bezoekers van kunstenaar Edith Elshof, samen met het museum.

Scan de QR-code en neem een kijkje in ons gloednieuwe depot van het Liemers Museum.

Raad van toezicht en Organisatie

Koningin Máxima neemt de eerste Zin in Zevenaar cadeaukaart in ontvangst

Raad van toezicht

Aandachtspunten

- Turmac Cultuurfabriek, beheersstichting en Horeca Hal12.
Het Liemers Museum is verhuisd, de horeca ging voorzichtig van start, de opening moest helaas worden uitgesteld.
- Bezuiniging Volksuniversiteit: scenario's om volwassenen educatie voor toekomst te borgen.
Kunstwerk! beschouwt volwassenen educatie als één van de kerntaken.
- Werving twee rvt-leden.
Met versterking op financieel en cultureel vlak is de raad van toezicht op volle sterkte.
- Corona: impact op financiën, programmering en personeel
Goede samenwerking en financiële steun gemeenten, steun van bibliotheek- en theaterbezoekers. Aangepaste programmering (toch veel niet doorgegaan). Er is intensief contact onderhouden met medewerkers en vrijwilligers.

Conclusie: het zijn moeilijke tijden. De raad van toezicht houdt actief toezicht en is beschikbaar als klankbord. Open houding ook naar derden.

Samenstelling per 31-12-2020

- Ben van Moerkerk - voorzitter, externe betrekkingen
- Dorothea van der Velden - secretaris, governance/lokale politiek
- Koen Klaasen - juridisch/arbeidsrecht
- Ronald Stougie - financiën/bedrijfsvoering
- Luuk van Geffen - cultuur/sociaal domein

De raad van toezicht volgt de Governance Code Cultuur.

De raad van toezicht heeft waardering voor de wijze waarop de directeur-bestuurder, alle medewerkers en ook zeker de vrijwilligers in coronatijd de verbinding met Kunstwerk! en elkaar in stand hebben gehouden. Ze hebben hun creativiteit ingezet en blijven erop gericht om Kunstwerk! zichtbaar te maken en houden in de Liemers.

Marketing

Het marketingteam bracht ook in 2020 al het moois van Kunstwerk! onder de aandacht bij de juiste doelgroepen. Met een vaste redactieruimte in de huis-aan-huiskranten, een column en redactieruimte in DLHG Courant en twee cultuurkranten, informeerden we de inwoners in de Liemers op papier. Daarnaast maakten we optimaal gebruik van de sociale media en zetten we online advertenties in.

In 2020 stond wederom een gecombineerde brochure voor zowel educatie als het theater op de planning. Hiervoor in de plaats zijn enkele maandagenda's verschenen.

Het marketingteam heeft geanticipeerd op de crisis: persafspraken zijn waar mogelijk herzien om zo flexibeler inzetbaar te zijn. Het publiek ervaaarde alle online mogelijkheden in tijden van corona en de creatieve wijze waarop Kunstwerk! hiermee omging.

Bovendien is er speciaal ingezet op persoonlijk contact, door bijvoorbeeld een belronde met vaste klanten en een handgeschreven kaartje aan verschillende partijen. Kunstwerk! is ondanks alles creatiever en flexibeler dan ooit.

Personeel

Het medewerkersbestand zit op 279: een consistent personeelsbestand. De nieuwe gezamenlijke CAO Bibliotheek/Kunst-educatie is van belang, want nu werken we met vier CAO's. In 2021 zou deze gereed moeten zijn, samen met een nieuw functiewaarderingssysteem. Hiermee ontstaat er een gelijkwaardige rechtspositie.

Online medewerkers-bijeenkomst

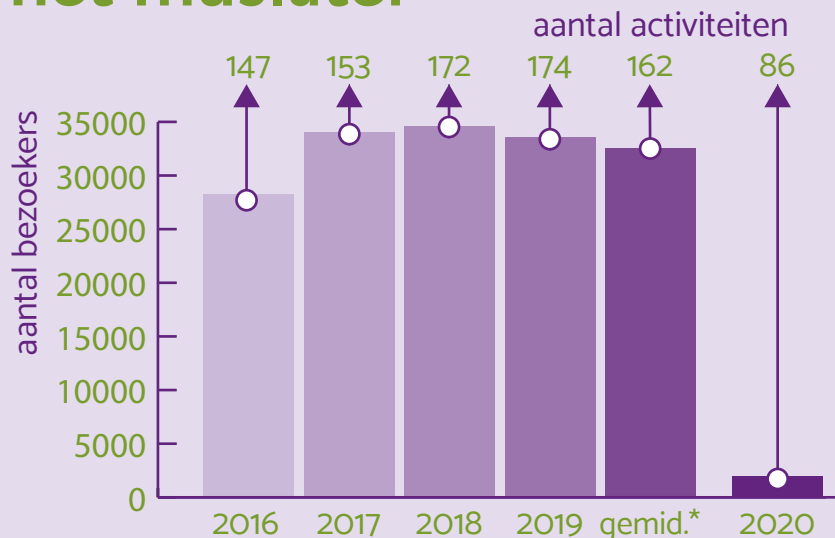

Kunstwerk! in cijfers

terugblik 2020

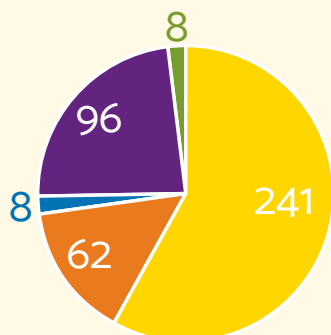
In de cijfers zijn de effecten van de corona-maatregelen duidelijk, op vrijwel alle onderdelen. Dit geldt voor met name de activiteiten in het theater, zoals verhueringen, theaterprogrammering en eigen producties. Over het algemeen gaat het om alle groepslessen en publieksactiviteiten. Positieve uitschieters zijn de muziekprojecten op de basisscholen en bij de bibliotheek is er een sterke toename van uitleen van e-books. De educatieve museumprojecten hebben ook redelijk doorgang kunnen vinden, de lage bezoekersaantallen komen door de verhuizing van het museum. We hopen in 2021 weer op een normaal niveau te zitten.

het musiatr

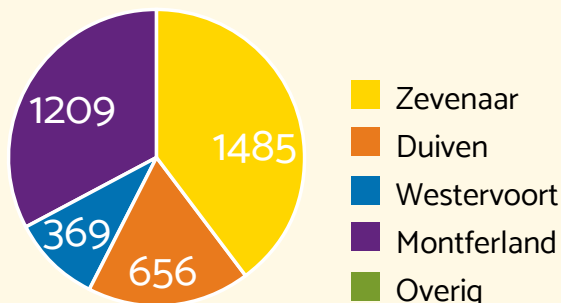

muziekschool

Totaal aantal reguliere lessen
-> **415** (gemiddeld* 665)

Totaal aantal schoolprojecten/
CMK/muziekimpuls etc.
-> **3719** (gemiddeld* 2925)

Totaal aantal cursussen
-> **197** (gemiddeld* 383)

Totaal aantal examens
-> **30** (gemiddeld* 49)

In 2020 zijn (voor zover mogelijk) muzieklessen, workshops en cursussen gegeven door de enthousiaste docenten van de muziekschool. Zowel instrumentaal als vocaal, individueel en in groepen konden leerlingen en cursisten zich bekwamen in de activiteit van hun keuze.

de bibliotheek

aantal leden

14.622

17.880

bezit

77.062

117.051

uitleningen
excl. e-books

161.416

356.025

uitleningen
dBos

32.358

62.486

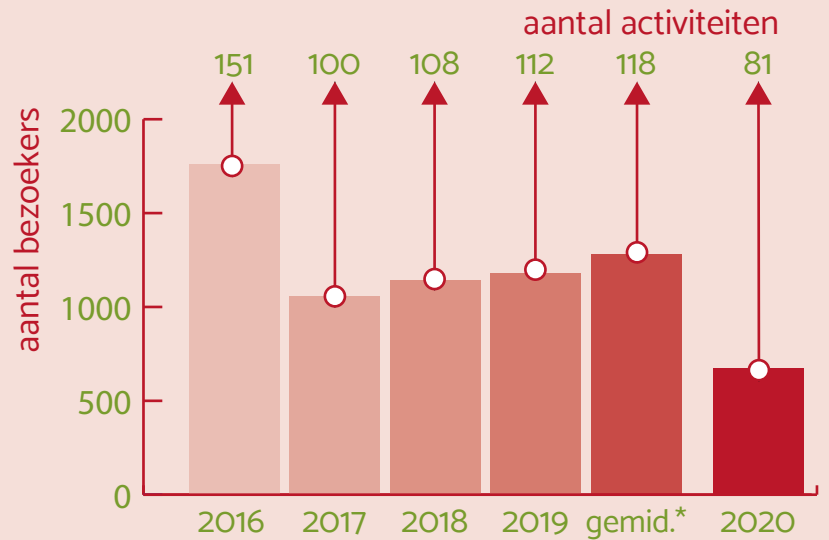
liemers museum

Vanaf oktober 2019 is het Liemers Museum gesloten voor publiek.

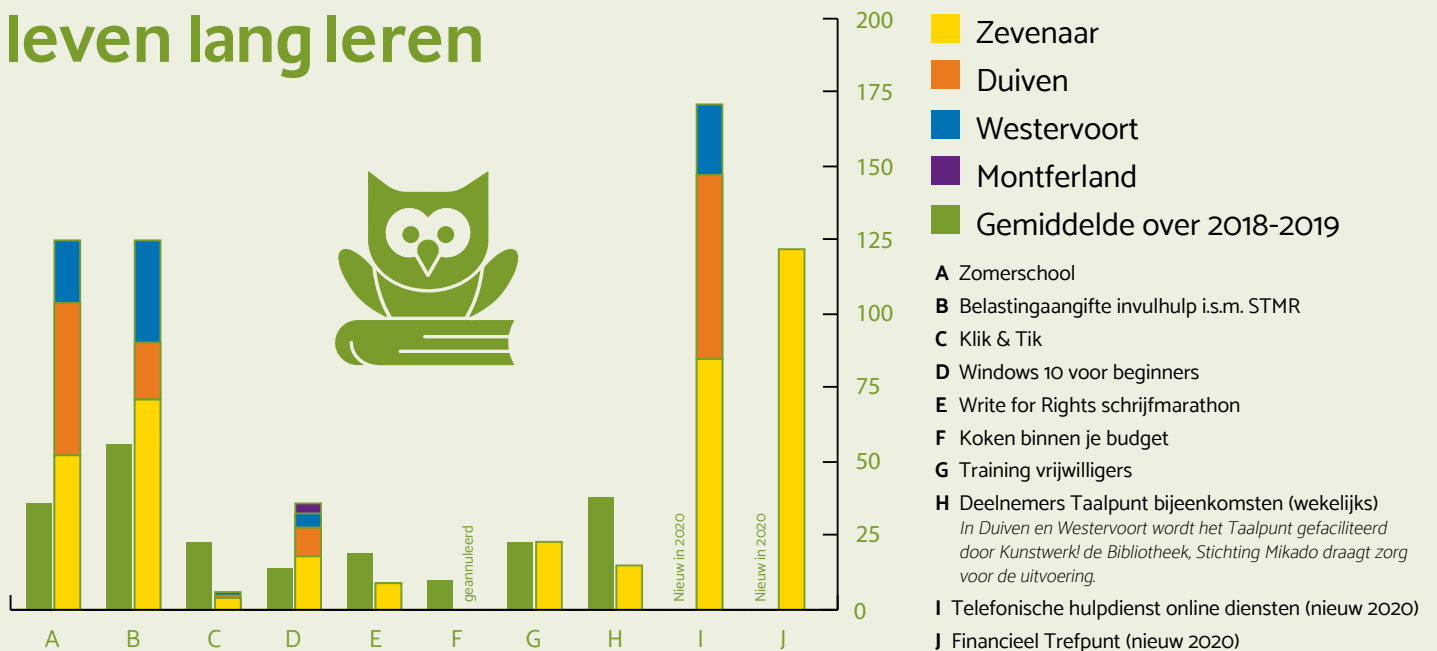
Op de achtergrond gingen de schoolactiviteiten zoveel mogelijk door en verschenen er **tien** nieuwe vlogs van de Schatkamer van de Liemers. Er zijn ongeveer **35** vragen van externen (particulieren, onderzoekers, gemeenten, media) beantwoord. De onderwerpen zijn divers: van Peter Stuyvesant Archief tot Liemerse woonhuizen, van archeologische vondsten tot de Tweede Wereldoorlog.

Leuk om te weten:
voor de verhuizing van het museum zijn maar liefst **91.375** objecten verplaatst naar het nieuwe depot!

volwassenen educatie

leven lang leren

uitleningen
dBos VO

2.527

840

(gemiddelde over 2017-2019)

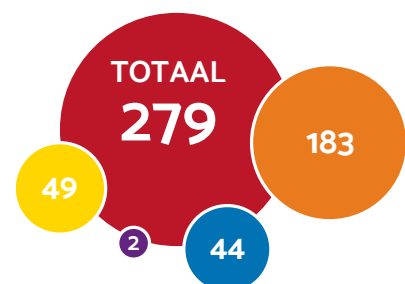
uitleningen
e-books

18.868 <- 2020

12.061 <- gemiddeld*

medewerkers kunstwerk! per 31-12

- Vrijwilliger
- Met dienstverband (25,8 fte)
- Via sociale regeling
- ZZP'ers

* gemiddelde over 2016-2019

Gemeente Zevenaar

Voor wat betreft Zevenaar zijn alle onderdelen verhuisd naar de Turmac Cultuurfabriek. De cursuslokalen zijn ingericht en we zijn trots op het nieuwe museumdepot. We verwachten in 2021 ook de presentatieruimte van het Liemers Museum klaar te hebben.

In januari genoten we van een groots concert van de gitarist Paco Peña in de Cultuurhal. De komende jaren zoeken we steeds meer naar de meerwaarde binnen Kunstwerk! en met alle andere partners in de cultuurfabriek, maar ook zeker daar buiten. De ontwikkelkracht zal voelbaar zijn binnen ons gehele werkgebied. De Turmac Cultuurfabriek wordt hét culturele ontwikkelcentrum van de Liemers!

Het Musiater

Na een succesvol 2019 hadden we een vliegende start in 2020: de agenda stond voller dan hij ooit had gestaan. We bruisten van de voorstellingen van lokale toneelverenigingen, dansscholen, koren, muziekverenigingen en scholen. En natuurlijk stond er een breed aanbod klaar voor jong en oud aan professionele voorstellingen. Samen met de inzet van onze sponsors en vrijwilligers beloofde het een mooi jaar te worden. Tot we half maart de deuren moesten sluiten. Geen voorstellingen, geen activiteiten: het was moeilijk te accepteren. Maar wat kon wel? Door de 1,5 metersamenleving was er een enorme behoefte aan grote ruimtes. Wij hebben onze ruimtes ter beschikking gesteld aan diverse scholen, koren, muziekonderwijs etc. zodat zij konden doorgaan. We zijn aan de slag gegaan

met livestreams voor bedrijven en instellingen. Tevens hebben we onze tijd nuttig besteed aan onderhoud en dachten we na over de tijd na corona.

Er zijn tafeltjes gemaakt om aan de theaterstoelen te bevestigen, zodat onze gasten een drankje en hapje mee de zaal in konden nemen. We hebben promofilmpjes gemaakt van de mogelijkheden binnen Het Musiater, zoals dineren op toneel, kinderfeestjes, bruiloften, talkshows, vergaderen etc.

Ondanks alle coronamaatregelen hebben we er het beste van gemaakt. Dat resulteerde in bijna 10.000 bezoekers verdeeld over 86 activiteiten. Vooruitkijkend naar 2021... we zijn klaar om onze gasten te verwelkomen in het mooiste theater van de regio!

Muziekschool

In 2020 heeft Kunstwerk! voor het tweede jaar op rij op alle scholen muziekles gegeven. Dit is een mooie stap richting onze doelstelling om muzieklessen een structurele plek te geven binnen het basisonderwijs. De lessen werden bekostigd vanuit subsidiegelden van de gemeente Zevenaar, Cultuureducatie met Kwaliteit, Muziekimpuls, activiteitengelden van Het Element en eigen budget van scholen. Om de muzieklessen te borgen voor de toekomst, is eind 2020 de spaarkaart Zin in Zevenaar gelanceerd. Een samenwerking tussen de centrumondernemers van Zevenaar, Kunstwerk! en

Méér Muziek in de Klas. Wanneer je met deze kaart bij aangesloten ondernemers betaalt, gaat 2% van het bedrag naar structureel muziekonderwijs in de Liemers. De eerste kaart is overhandigd aan erevoorzitter koningin Máxima van Meer Muziek in de Klas. De lockdown was een grote uitdaging voor het basisonderwijs. Onze docenten hebben filmpjes gemaakt, zodat muziekles voor het thuisonderwijs beschikbaar was. Via de website was dit lesmateriaal voor alle scholen toegankelijk. Reguliere muzieklessen en voorspeelavonden zijn door de muziekschooldocenten online gegeven. Dit ging veelal via een live-verbinding. Bijkomend voordeel is dat de lockdown als katalysator werkt om onze doelstellingen op digitaal gebied te bewerkstelligen. Wij zijn noodgedwongen uit onze comfortzone gestapt en vaardiger geworden op digitaal gebied. Iets wat we in de toekomst zeker zullen inzetten.

de Bibliotheek

De kerntaak van de bibliotheek is het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling. Zelfsturende burgers zijn in hoge mate afhankelijk van hun vaardigheden om zelf informatie te verwerven, te begrijpen en er vervolgens naar te handelen. De bibliotheek voorziet mensen in kennis en vaardigheden op het gebied van lezen, 21-eeuwse vaardigheden, digitale media en cultuur, maar ook thema's als werk, zorg en gezondheid horen thuis in onze moderne bibliotheek.

Voortgezet onderwijs 12-18 jaar Kunstwerk!

De bibliotheek werkt samen met het Liemers College en de Gemeente Montferland op het gebied van lezen en mediawijsheid. Door de samenwerking zijn er fysieke collecties op de locaties en

activiteiten in vier deelplannen: lezen onderbouw (alle niveaus), lezen bovenbouw vmbo-mavo, informatievaardigheden havo en vwo en mediawijsheid. Tevens zijn alle leerlingen lid van de bibliotheek en kunnen ze gebruik maken van de collectie van de bibliotheken door middel van het reserveren van boeken.

Tijdens de Zomerschool in Zevenaar en Lobith hebben basisschoolleerlingen op taalgebied extra geoefend binnen het thema Vrijheid. In coronatijd was hier extra belangstelling voor en zijn er meer kinderen bereikt dan in de voorgaande

jaren. De afspraken voor belastinghulpverlening in maart en april zijn verzet naar het tweede kwartaal. Dit jaar zijn veel meer klanten geholpen. Het Financieel Trefpunt is van start gegaan i.s.m. Sociaal Raadswerk en de Formulierenbrigade van Caleidoz. In 2020 werd het extra zichtbaar dat mensen digitaal vaardig moeten zijn en daarom werd een hulplijn hiervoor opgezet. Deze is druk bezocht met vragen over e-books,

luisterboeken, vragen over inloggen op websites, ondersteuning bij het gebruik van de corona-app en om kinderen te ondersteunen bij digitaal onderwijs.

Educatie

Het Liemers Museum, volwassenen educatie, de bibliotheek en muziekschool/theater hebben i.s.m. het Cultuurpunt Het Element hun krachten gebundeld voor een nieuw product- en dienstenaanbod. Dit aanbod komt ten goede aan de inwoners van de Liemers en er zijn specifieke programma's opgezet voor het onderwijs.

We hebben veel gesprekken gevoerd met culturele en maatschappelijke partners. Hierdoor heeft Kunstwerk! meer samenwerkingsrelaties opgebouwd in de regio. Als we het culturele klimaat in de toekomst verder willen vormgeven en versterken, dan is het nodig om deze relaties te verduurzamen. In de verbinding zit de kracht en daar blijven we steeds naar op zoek.

We krijgen te maken met vraagstukken als het vergroten van de maatschappelijke relevantie van kunstbeoefening, het voorbereiden van kinderen op de maatschappij van morgen, het terugdringen van laaggeletterdheid, het bestrijden van ernstige vormen van eenzaamheid bij ouderen en het

versterken van de participatie en preventieve gezondheidszorg. Dit zijn complexe vraagstukken, die we alleen kunnen aangaan door structurele samenwerking met organisaties in de regio.

Gemeente Duiven

In de Ogtent hebben we ons mobiele LAB12 gepresenteerd. We zijn bezig met het vormgeven van het bibliotheekbeleid en geven op alle basisscholen muziekles. Ook in Duiven is de afhaalbibliotheek zeer succesvol en werken we aan de versterking van muziek, bibliotheekwerk en cultureel erfgoed in relatie tot het sociaal domein: voor iedereen bereikbaar!

Muziekschool

In 2020 hebben alle groepen 4 AMV gevolgd van een docent van Kunstwerk!. Deze lessen zijn gefinancierd vanuit de combinatiefuncties van de gemeente. Wij hebben de wens nóg intensiever samen te werken met de basisscholen. In een aantal gevallen gebeurt dit al. De Toermalijn in Duiven biedt ieder kind muzieklessen aan. Ditzelfde geldt voor de Joannesschool in Groessen, waar jaarlijks naar een basisschoolbrede voorstelling wordt toegewerkt. Deze is dit jaar opgenomen zodat ouders de opname thuis konden bekijken. Op basisschool Bernadette in Loo wordt intensief samengewerkt met muziekvereniging Excelsior.

Via Sjors Creatief was er veel belangstelling voor proeflessen en het Duivense popkoor Re:choir heeft met de komst van Juliëtte Damen een nieuwe dirigent gekregen.

de Bibliotheek

421 leerlingen hebben tijdens de Nationale Voorleesdagen geluisterd naar het verhaal van Moppereend. 11 groepen waren op bezoek in de bibliotheek en 8 groepen werden op hun eigen locatie bezocht.

In de Kinderboekenweek brachten Charlotte Dematons, Ineke Kraijo en Yvonne Jagtenberg een bezoek aan Het Klokhuis, Wereldwijzer en Groene Ring Noord.

Bij de Zomerschool hebben basisschoolleerlingen binnen het thema Vrijheid op een speelse en interactieve manier gewerkt aan hun taalniveau. Zeker door de coronatijd was hier veel belangstelling voor. De telefonische digitale hulpdienst werd opgezet voor vragen over e-books, luisterboeken, websites, de werking van de corona-app en voor ondersteuning van kinderen bij digitaal onderwijs. De belastinginvalhulp i.s.m. Sociaal Raadswerk is dit jaar voor het eerst ook in Duiven aangeboden.

Yvonne Jagtenberg bij Groene Ring Noord

Liemers Museum

Naast de museumtaken en -activiteiten heeft het museum in Duiven, vaak in samenwerking met organisaties, bijgedragen aan:

- De Limes in Nederland
- Toeristisch platform
- Contacten over oorlogskaart Duiven
- Kunst in het gemeentehuis
- Artikelen in de Liemers Helemaal Goed Courant. Deze gaan over objecten uit het depot van het Liemers Museum.
- Duivense deel van De Liemers in Beeld. Samen met de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo is een begin gemaakt met het vullen van het Duivense deel van de beeldbank.
- Op verzoek van Integrale Kindcentra Innerwaard en Kinderopvang Zonnekinderen is samen met het Candea College en de Combinatiefunctionaris Cultuur van Duiven de online escaperoom Lodewijk in de Liemers ontwikkeld. Zonder externe contacten werd het Liemers erfgoed in de klas gebracht.

Gemeente Westervoort

We zijn blij dat we ook in Westervoort muzieklessen mogen aanbieden in het kader van Méér Muziek in de Klas de Liemers. Hiermee heeft Westervoort invulling gegeven aan het Muziekakkoord van 2018. Dit werd ook nog eens onderstreept binnen de gemeenteraad.

Vanuit de bibliotheek hebben we ook de bibliotheekafhaalservice opgezet. Hier werd enthousiast gebruik van gemaakt. Met de prachtige bibliotheekvestiging, de activiteiten op de scholen en samenwerkingsverbanden, blijven we inzetten op leesbevordering en het vergroten van taalvaardigheid.

de Bibliotheek

288 leerlingen hebben tijdens de Nationale Voorleesdagen het verhaal van Moppereend gehoord. Daarvoor bezochten medewerkers van Kunstwerk! 15 locaties.

Rian Visser heeft tijdens de Kinderboekenweek een bezoek gebracht aan Het Ravelijn.

Er werden 144 brieven gestuurd naar jonge ouders voor het ophalen van het BoekStartkoffertje, waarvan 59 ouders gebruik maakten.

Tijdens de Zomerschool hebben de basisschoolleerlingen binnen het thema Vrijheid gewerkt aan hun taalniveau. Zeker in coronatijd was hier veel belangstelling voor en zijn er meer kinderen bereikt dan in de voorgaande jaren. De belastinginvulhulp voor de inkomstenbelasting i.s.m. het Sociaal Raadswerk is op een later tijdstip in het jaar georganiseerd, nadat eerst voor alle klanten verlenging was aangevraagd. In 2020 werd de urgentie van digitale vaardigheid erg duidelijk en daarom werd een hulplijn opgezet. Deze hulplijn is druk bezocht met vragen over e-books, luisterboeken, vragen over inloggen op websites, ondersteuning bij het gebruik van de corona-app en om kinderen te ondersteunen bij digitaal onderwijs.

Muziekschool

Mede door gemeentegelden is het mogelijk geweest op alle scholen muziekles te geven. Vooral de cursus Soundtrap, waarbij kinderen digitaal muziek produceren, is populair. Kunstwerk! heeft hiervoor extra apparatuur aangeschaft. Het Ravelijn had de primeur om deze te mogen gebruiken.

Liemers Museum

Naast de vaste museale taken heeft het Liemers Museum in Westervoort, vaak in samenwerking met Westervoortse organisaties, bijgedragen aan:

- advisering van de Historische Kring Westervoort over educatie rond het thema Tweede Wereldoorlog.
- het Westervoortse aandeel van De Liemers in Beeld. De Historische Kring Westervoort is daar voortvarend mee aan de slag gegaan.
- het artikel Fort Geldersoord in Westervoort in de Liemers Helemaal Goed Courant. Dit artikel over het landschapspark bij De Schans verscheen in de serie "Schatkamer van de Liemers".

Gemeente Montferland

Voor de gemeente Montferland geven we invulling aan de vastgestelde muziekvisie. Op alle basisscholen geven we muziekles en samen met de scholen hebben we naar de mogelijkheden gekeken. De muzieklessen in de vrije tijd hebben we grotendeels online aangeboden. De samenwerking met muziekvereniging De Club en Basisschool De Ontdekking is een mooi voorbeeld van hoe we elkaar kunnen versterken. Tevens hebben we een partnerschap met Muziekschool Oost-Gelderland en de cultuurcoördinator. Zo werken we samen aan cultuureducatie en de doorstroming van binnenscholen naar buitenscholen.

Muziekschool

In Didam, Nieuw-Dijk en Loil is het voor het tweede jaar op rij gelukt om alle basisschoolleerlingen muzieklessen aan te bieden. Op alle Didamse basisscholen wordt aan groep 1 t/m 8 les gegeven door de bevlogen docenten van Kunstwerk!. Dit alles ondanks het aflopen van enkele landelijke regelingen. Combinatiefuncties vanuit de gemeente en eigen budget van scholen zorgden ervoor dat alle kinderen muzieklessen konden blijven volgen.

Op De Ontdekking krijgt iedereen in de onderbouw muziek. Vanaf de middenbouw wordt muziek een keuze. Leerlingen kunnen zich richten op instrumenten, zoals slagwerk, viool of trompet, door twee keer in de week lessen te volgen. Voor de hoogste klassen is er een popband en een schoolkoor. Deze nieuwe vormen van muziekonderwijs ontstaan door een goede samenwerking tussen scholen en Kunstwerk!. Deze doorlopende leerlijn blijft hierdoor volop in ontwikkeling.

Het jaarlijkse kerstconcert van de muziekschoolleerlingen was dit jaar online. De leerlingen hadden de unieke ervaring dit in een mooie ambiance op het podium van Het Musiater op te nemen. Het voordeel is dat je zo'n opname kunt delen en bewaren.

Liemers Museum

Naast de vaste museale taken heeft het museum aan de volgende zaken bijgedragen:

- Stimuleren van het aanhaken van de Oudheidkundige Vereniging Didam en Heemkundekring Bergh aan De Liemers in Beeld. Hierdoor zijn beelden uit heel de Liemers te zien op de beeldbank.
- Vanwege het Liemerse karakter van Montferland zijn enkele artikelen in De Liemers Helemaal Goed Courant gepubliceerd, gebaseerd op objecten uit het depot van het Liemers Museum.
- Ondersteunen van Bestuur van het Stedsmuseum Bergh in de vorm van geven van feedback en functioneren als klankbord.
- Collectiebeheer op de vaste presentatie van Stedsmuseum Bergh.
- Voeren van bruikleenverkeer voor de wisselexpositie in het Stedsmuseum Bergh.
- Plaatsen van objecten uit de Stichting Collectie Liemers Museum in zowel de vaste presentatie als bij wisselexposities.
- Medewerking aan de ontwikkeling van de expositie 'Echo van de Middeleeuwen, Friedrich Wilhelm Mengelberg, zijn leven, werk en zijn tijd' in Stedsmuseum Bergh.

Foto's van de tentoonstelling in de Pancratiuskerk

Vooruitblik

Wat hebben we geleerd van de coronacrisis? Deze crisis heeft ons in vele opzichten ook een stap voorwaarts in de tijd gezet. Het online vergaderen is niet meer weg te denken. Ook het online lesgeven is voor de toekomst een goed alternatief als het even niet mogelijk is een fysieke les te geven. We kunnen livestreamen en een groter publiek bereiken. Kortom, we hebben veel geleerd.

Tegelijkertijd heeft het ook duidelijk gemaakt dat voor veel mensen de digitale wereld nog onontgonnen terrein is. De aanpak van (digitale) laaggeletterdheid heeft grote prioriteit. Want de kloof wordt alleen maar groter als we niet inzetten op digitalisering en de verdere technologische ontwikkelingen. Maar natuurlijk verlangen we naar de vele ontmoetingsmomenten bij theatervoorstellingen, het gezamenlijk muziek maken, het museumbezoek, het organiseren van evenementen en de schoolbezoeken met boeken, muziek, erfgoed, dans, etcetera. Kunst en cultuur zijn van groot belang. Deze periode heeft ons ook geleerd dat we om kunnen gaan met tegenslagen, dat vaste waarden niet meer zo vast zijn en dat we creatief zijn. Onze weerbaarheid hebben we vergroot. Kunstwerk!

zal met al haar activiteiten, kennis en ervaring hét netwerk blijven dat werkt aan verbinding.

Cultuureducatie is van essentieel belang om jezelf te ontplooiën. De maatschappij heeft baat bij creatievelingen en omdenkers. Dit komt de innovatie en de economie ten goede. We geven verder vorm aan ons en jouw Kunstwerk!, samen met al onze stakeholders, de gemeenten, welzijnsorganisatie, scholen, ondernemers, sponsors en het culturele veld. Dat we van meerwaarde zijn, is duidelijk, zelfs in een jaar waarin niet alles mogelijk was. Kunstwerk! heeft zich weten te handhaven en is een flexibele organisatie met vaste waarden. Voor alle inwoners van de Liemers, van jong tot oud!

Colofon

Teksten
Kunstwerk!

Redactie
Babette van Weelden

Concept & realisatie
Bureau de Clou

Fotografie
Kunstwerk!
Bas van Spankeren
Boudewijn van de Velde
Corbino

Edith Elshof
Hans Hegman
Marc de Groot
Rob Wollenne
Set Vexy
Studio Loerijzer
Stephanie van Vuuren

Scan de QR-code
en bekijk de overhandiging van
de eerste Zin in Zevenaar
cadeaukaart aan Koningin Máxima

het musiatier
de bibliotheek
liemers museum
muziekschool
educatie

Tel.: 085 040 99 71
Email: info@liemerskunstwerk.nl
www.liemerskunstwerk.nl

STICHTING

Aan de Gemeenteraad van de
Gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Datum
23-04-2021

briefnr
b0/981/001/ 260

telefoon
+3133 465 3270

onderwerp
Gemeentelijk Beleid, Bewegen
Ontmoeten, Spelen en Sport

Geachte leden van de Raad,

De woningmarkt stond, in de aanloop naar de verkiezing op 17 maart, bij alle partijen in het programma. In de komende kabinetsperiode staat ons land voor een grote opgave met het vlot trekken van de woningmarkt. Voor Nederlandse gemeenten wordt het een uitdaging om naast de bouw van voldoende woningen tegelijkertijd op te trekken met flankerende beleidsdoelstellingen op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid maar ook (speel)ruimte voor de jeugd en jongeren en goede ruimte voor ontmoeten, sporten en bewegen voor alle leeftijden.

Bij woningbouwprocessen wordt het recht op (buiten)spelen¹ in een vroeg stadium vaak wel benoemd. Maar wordt de ontwikkeling op (middel)lange termijn vergeten en blijkt binnen 6 tot 10 jaar na oplevering dat er forse ingrepen nodig zijn om tegemoet te komen aan de veranderende vraag naar ruimte voor de jeugd en jongeren en mogelijkheden voor sport en bewegen voor alle leeftijden.

Om hierin verandering aan te brengen willen we uw commissieleden- en/of gemeenteraadsleden een vrijblijvende en kosteloze Ms-Teams turbo-sessie van circa 20 minuten "Nieuwbouw en bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS)" aanbieden. Dit is een iets verkorte module van onze (gedeeltelijk digitale) tweedaagse cursus Speelruimtebeleid² die Stichting Speelruimte inmiddels 25 jaar (waarvan 15 jaar samen met OBB) organiseert. Deze werkvorm lijkt ons in de huidige digitale vergaderwerkelijkheid een praktische en inspirerende manier om gemeenteraden te enthousiasmeren. En vooral ook te voorzien van handvatten om keuzes te maken. Welke knoppen zijn er om aan te draaien, hoe beperk je de schade, hoe schat je demografische ontwikkelingen in over 25 jaar in tot relatie bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de openbare ruimte.

In de hoop hiermee bij te dragen aan een beweegrijke toekomst voor onze jeugd, hopen we op een positieve reactie.

Met vriendelijke groet
Namens Stichting SPEELRUIMTE

ir. Dirk Vermeulen
voorzitter

voetnoten:

- 1 zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18>
en ook kinderrechtenverdrag wetten.overheid.nl: <https://tinyurl.com/ArtRvhK>
- 2 De cursus speelruimtebeleid op 9 en 10 juni 2021 door Stichting Speelruimte en OBB Ingenieursbureau gegeven, biedt ambtenaren een basis om in bouwontwikkeling-teams de belangen van de spelende jeugd te behartigen. Daarnaast kan de ambtenaar gebruikmaken van het netwerk van cursisten die elk binnen hun eigen gemeente voor dit belang werken. Speelruimte raakt, als integraal onderdeel van de openbare ruimte, aan veel disciplines binnen een bouwteam. Een Inhouse-cursus voor het hele team kan een collectieve mindset creëren open voor de belangen van de spelende jeugd.
Meer informatie over deze cursus:
<https://speelruimte.nl/cursus-speelruimtebeleid/speelruimtebeleid/>

Unieke cursus georganiseerd door 2 onafhankelijke speelruimtebureaus!

Van: xx

Verzonden: donderdag 29 april 2021 13:56

Aan: xxx

Onderwerp: Energietransitie

In de bijlage(n) van deze mail zijn potentiële bedreigingen verwijderd.
Klik [hier](#) als u de originele bijlage(n) toch nodig heeft (een verklaring is vereist).

Geachte dames en heren

In een artikel heb ik mijn mening weergegeven over de stand van zaken en de voortgang voor wat betreft de energietransitie in de RES regio Food Valley en het project RES in het algemeen.

In de bijlage treft u het artikel aan.

Ik verzoek u om dit artikel onder de aandacht te brengen van uw Gemeentebestuur en de leden van uw Gemeenteraad.

Hoogachtend en met vriendelijke groet

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

E-mail :

Website: <https://sites.google.com/site/apcloosterman/>**vernieuwd**

januari 2020

Website Climategate : <https://www.climategate.nl/author/apcloosterman/>

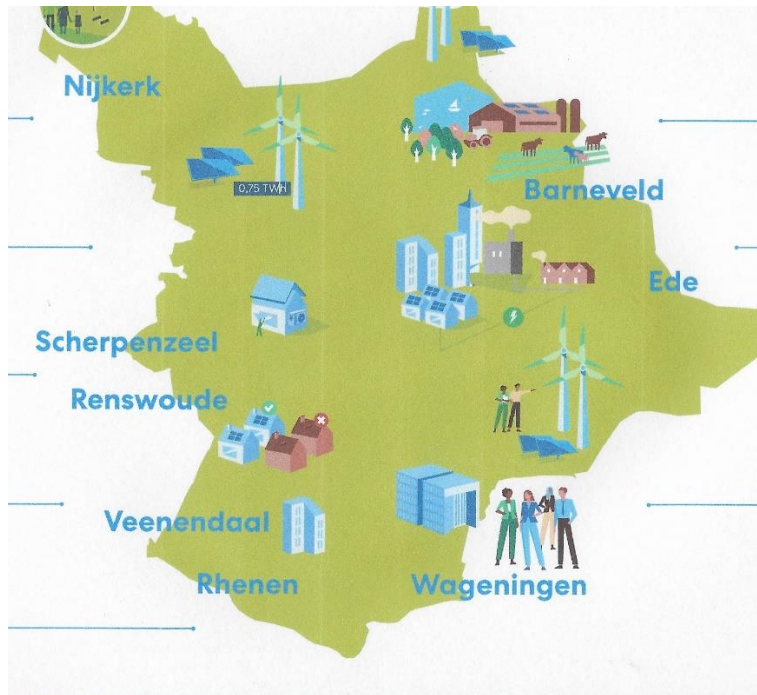

Virusvrij. www.avg.com

Energietransitie in de Regio Food Valley en de gevolgen van de energietransitie in het algemeen.

Een bijdrage van [REDACTED]

26 april 2021

1. Inleiding.

Het voorstel Klimaatwet is op 12 september 2016 ingediend door de Tweede Kamerleden Klaver(GL), Asscher (PvdA), Beckerman (SP), Jetten (D66), Dik-Faber (CU), Yesilgöz-Zegerius (VVD), Mulder (CDA) en Geleijnse (50PLUS).

Om tot een klimaatakkoord te komen waren 5 klimaattafels in het leven geroepen. Honderden organisaties hebben hieraan deelgenomen.

Bij de totstandkoming van het Klimaatakkoord was aan de vijf Klimaattafels geen enkele wetenschapper aanwezig en ook geen voorstanders van kernenergie.

Op 10 juli 2018 heeft Ed Nijpels als voorzitter van het klimaatberaad het "Voorstel Ontwerp van het Klimaatakkoord" aan minister Wiebes aangeboden.

Op 20 december 2018 heeft de Tweede Kamer de klimaatwet met 112 voorstemmers aangenomen. Tegenstemmers waren: FvD, PVV, PvdD en SGP. Op 28 mei 2019 heeft de Eerste Kamer de klimaatwet goedgekeurd.

De boodschap was, dat Duurzame energie opgewekt moet worden door zon, wind en biomassa. Kernenergie werd uitgesloten.

De situatie van vandaag is dat biomassa in de vorm van houtpellets in het verdomhoekje zit, maar nog steeds wel toegepast wordt.

De verbrandingsgassen van houten pellets zijn schadelijker dan de verbrandingsgassen van kolen!
Voor het in gebruik houden van aardgas lijkt een doorbraak op komst. Er is een sprankje hoop, dat kernenergie ook tot de Green Deal zal worden bevorderd.

Hoofddoel van de wet is het bereiken van 95% broeikasgasreductie in Nederland in 2050 ten opzichte van 1990 en als tussendoel streven naar 49% broeikasgasreductie in 2030 ten opzichte van 1990.

Op 21 april 2021 is deze 2030-doelstelling verhoogd naar 55%.

Eén van de afspraken is dat 30 energieregio's in Nederland gaan onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind, zon en biomassa) opgewekt kan worden.

Het verdelen van Nederland in 30 RES-gebieden is een slimme truc geweest. RES = Regionale Energie Strategie.

Elke RES moet een energietransitie plan aanleveren. Een RES-gebied is dermate klein dat de plaatsing van een kerncentrale in dat gebied geen enkele kans heeft, omdat het vermogen van een kerncentrale groter is dan de elektrische energiebehoefte van een enkel RES-gebied.

Waarom niet landelijk geregeld?

Klimaatwet

Ed Nijpels verkoopt het Nederlandse volk knollen voor citroenen

2. RES in de Food Valley.

Het team RES Food Valley heeft enkele maanden geleden het initiatief genomen om de mening van de bewoners te peilen over het project energietransitie. In 2030 moet 0,75 TWh aan duurzame energie uit zon en wind opgewekt worden. Dit zal gerealiseerd moeten worden door het bijplaatsen van 14 windturbines (er staan er al twee), zonnepanelen op

220 ha bouwland en op 27 ha restland (totaal 353 voetbalvelden van 0,7 ha per veld) en 270 ha op daken.

In de digitale kleurenbrochure "Wind en veel zonne-energie in de regio Food Valley" staat de reden van de energietransitie vermeld:

MEER DUURZAME ENERGIE

De Aarde warmt op, veel planten en diersoorten verdwijnen, de zeespiegel stijgt. Als we zo doorgaan, ligt onze regio straks aan zee. Daarom zijn in Nederland maatregelen afgesproken in het Klimaatakkoord. Eén van de maatregelen is het opwekken van meer duurzame energie. Tot 2030 kan dat met zonne- en windenergie. Dat gebeurt in 30 energieregio's in Nederland. Regio Food Valley is er één van. De meeste windenergie wordt op zee opgewekt. Maar dat is niet genoeg om in Nederland ons doel te halen. Daarom komen er ook in onze regio meer windmolens en zonnepanelen.

Ad: "De Aarde warmt op, veel planten en diersoorten verdwijnen, de zeespiegel stijgt. Als we zo doorgaan, ligt onze regio straks aan zee".

Er is sprake van een geringe opwarming van de Aarde over de afgelopen 42 jaar, zoals uit de onderstaande grafiek blijkt.

De nullijn in de grafiek is het 30-jarig gemiddelde over de periode 1991-2020. De blauwe stippen zijn de verschillen in maandcijfers t.o.v. het 30 jaar gemiddelde. De rode lijn is een gemiddelde over 13 maanden. De rode lijn is nog niet verder doorgetrokken omdat de eerstvolgende 13 maanden nog niet zijn afgerond.

De gemeten temperaturen zijn geen enkele reden tot paniek. Zij vallen binnen de marge van de natuurlijke temperatuurafwijkingen van onze Aarde.

We zien zelfs dat er sinds de piek in 2016 een temperatuurdaling van 0,7°C heeft plaats gevonden. Dat valt moeilijk te rijmen met de AGW-hypothese. Immers in diezelfde periode nam de CO₂-concentratie in de atmosfeer onverminderd toe.

Wel hebben we te maken met een natuurlijke klimaatverandering: er zijn plaatselijke verschuivingen in het klimaat gaande.

Er zijn aanwijzingen, dat dit te maken heeft met de verschuiving van het aardmagnetisme. De noordelijke magnetische pool verschuift sneller dan verwacht van Canada in de richting van Siberië. Door deze pool verplaatsing gaat ook ons klimaat veranderen; straalstromen zullen zich verplaatsen waardoor het noorden warmer wordt en het zuiden kouder: (Volkskrant d.d. 24 april 2021)

De Franse en Italiaanse wijnoogst staat op mislukken door abnormale nachtvorst, terwijl het in Nederland gemiddeld warmer wordt.

De schuld van deze regionale veranderingen kan men onmogelijk toerekenen aan de toename van het CO₂- gehalte in onze atmosfeer.

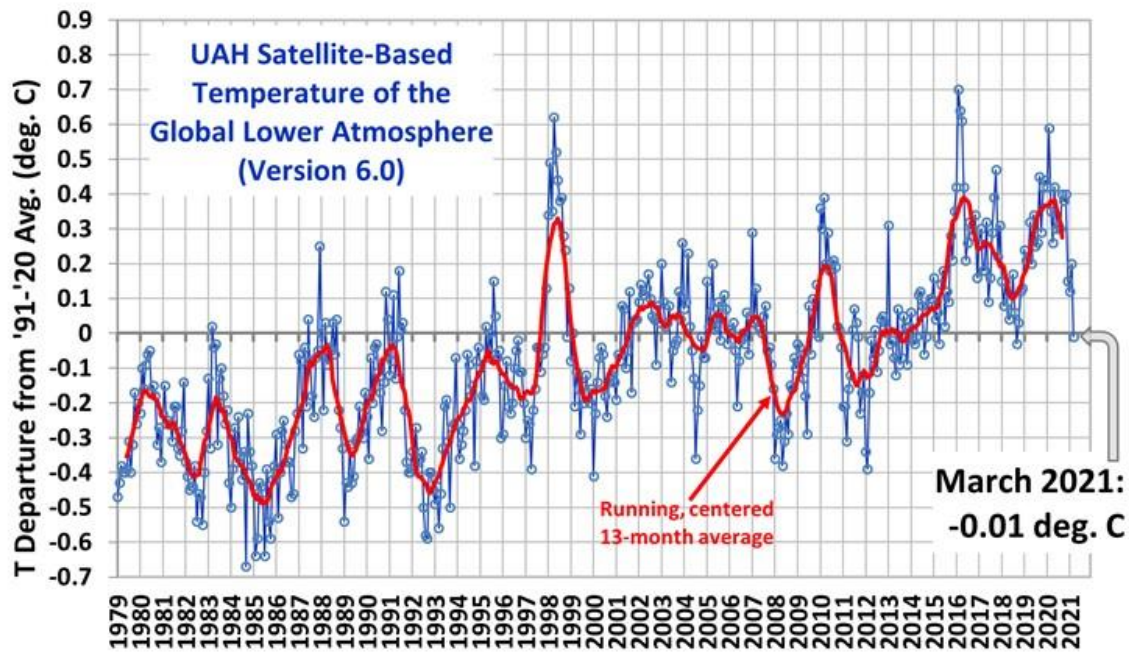
In het artikel [Het broeikasgas CO₂ de werking van CO₂ als broeikasgas \(climategate.nl\)](https://climategate.nl) is uitgebreid ingegaan op de geringe rol van CO₂ op ons klimaat.

De noodzaak om onmiddellijk met fossiele brandstoffen te stoppen vervalt hier eigenlijk mee.

Vanwege de vervuiling en aantasting van ons milieu is stoppen met het verstoken van kolen en houtpellets wel dringend vereist.

Dat geldt overigens ook voor het gebruik van zware stookolie.

Aardgas is een schone fossiele brandstof en dat pleit ervoor om het gebruik van dit gas te handhaven.

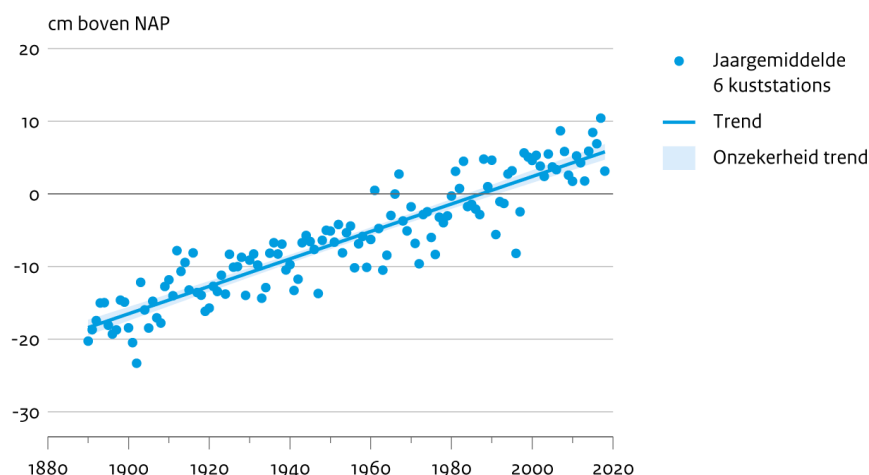

Als er diersoorten en planten (bomen) verdwijnen dan heeft dat weinig met klimaatverandering te maken. Hier ligt de schuld bij de mens door het kappen van oerwouden en bossen.

De vermelding "*Als we zo doorgaan, ligt onze regio straks aan zee*" is puur paniek zaaien en keur ik dan ook ten sterkste af.

De zeespiegelstijging vertoont geen versnelling:

Zeespiegel voor kust Nederland

Bron: Deltares; PSMSL; bewerking PBL

PBL/sep20
www.clo.nl/nlo22911

[Zeespiegelstijging langs de Nederlandse kust en mondiaal, 1890-2018 |](#)

[Compendium voor de Leefomgeving \(clo.nl\)](http://clo.nl)

Betrouwbare metingen van de zeespiegel langs de Nederlandse kust zijn beschikbaar sinds 1890. De trend in de data blijkt een gelijkmatig/lineair patroon te vertonen over de hele meetreeks. De jaarlijkse verandering bedraagt 1,9 mm per jaar. De oorzaken zijn terug te voeren naar:

- * Bodemdaling over eeuwen en veranderingen in windopzet en getijdebewegingen.
- * Naast bodemdaling speelt het smelten van het ijs op Groenland mogelijk een rol. Dit afsmelten doet het gewicht op de Groenlandse bodem afnemen en veroorzaakt daardoor in o.a. zuidelijke richting een bodemstijging van gemiddeld 0,4 mm per jaar over de periode 1902-2014. Deze bodemstijging kan ook een rol spelen langs de Nederlandse kust.
- * De afname in snelheid van de Warme Golfstroom betekent een langer verblijf van het oceaanwater in de tropen met als gevolg dat het water warmer wordt al stromend in een noordelijke richting en dat betekent volumevergroting = stijging van de zeespiegel.

In de afgelopen 130 jaar is er geen sprake van een snellere toename qua zeespiegelstijging.

Adaptatie (maatregelen nemen) door dijkverhogingen is de enige juiste effectieve methode. Gelukkig gebeurt dit ook.

Ad: *"De meeste windenergie wordt op zee opgewekt".*

Een groot deel van de Nederlandse bevolking wenst geen windturbines geplaatst te zien in hun onmiddellijke nabijheid (en terecht!) en zien liever een plaatsing van windturbines op zee. Op zeer grote schaal worden er nu windmolenparken op de Noordzee en de Waddenzee geplaatst.

Maar.. wat te denken over de gevolgen van het zeeleven?

Het Wetenschapsprogramma Focus meldde het volgende:

[Bouw windparken Noordzee brengt ernstige schade aan zeeleven \(visserijnieuws.nl\)](http://visserijnieuws.nl)

"De natuur in de Noordzee heeft ernstig te lijden onder de bouw van windparken. Het heien van windmolenfunderingen maakt zoveel herrie dat zeezoogdieren gehoorschade oplopen, zelfs nog op tientallen kilometers afstand. De bouw verjaagt bruinvissen en zeehonden uit hun leefgebied. Grootschalige hei-activiteiten kunnen leiden tot zeer negatieve effecten op enkele beschermde soorten en maken een groot deel van de Noordzee ongeschikt als leefgebied voor zeezoogdieren. Dit blijkt uit Milieueffectrapportages die zijn gemaakt voor de nieuwe windparken Borssele en Hollandse Kust.

De gevolgen voor de visstand zijn nog onvoldoende onderzocht.

De visserij zegt bij monde van EMK-bestuurslid Dirk Kraak dat de directe gevolgen van heiwerkzaamheden nu al te merken zijn rond de vier reeds aangelegde windparken. Kraak spreekt over een kleinere vangst en een andere trek van de vissen en observeert dat eenmaal weggejaagde vispopulaties niet meer terugkomen".

En als de windturbines eenmaal in bedrijf zijn veroorzaken ze ook onderwater lawaai. Bovendien verplaatst geluid onderwater zich veel verder dan op land. De internationaal vooraanstaand zeebioloog Christopher Clark meldde, dat recent onderzoek onomstotelijk aantoonde dat aanhoudend onderwaterherrie schadelijke gevolgen heeft voor het zeeleven, zoals voor krill, het basisvoedsel voor veel andere zeedieren.

3. Burgerforum in de Food Valley.

Een Burgerforum werd in de Food Valley opgericht voor inspraak van de inwoners en dit forum moest een afspiegeling zijn van de regiobewoners. Er zijn toen willekeurig 5000 personen geselecteerd, die een uitnodiging voor deelname hebben ontvangen.

Vervolgens zijn er toen 100 personen geselecteerd.

Het samenstellen van de enquête is uitbesteed aan het NPBO (Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid).

Het NPBO heeft uit de 100 aanmeldingen 20 personen geselecteerd op grond van leeftijd, geslacht en opleiding en waarvan er uiteindelijk 14 personen effectief hebben meegedaan.

De opdracht aan het Burgerforum was om door een brede raadpleging de mening van de inwoners te peilen. In de plaatselijke kranten verscheen een oproep voor deelname aan de enquête.

Aan het RES-team heb ik gevraagd naar de achtergrond (opleiding en ervaring) van de leden van het Burgerforum.

De reactie was: *"Wij kunnen geen informatie over de leden van het Burgerforum verstrekken. Dit staat de wetgever niet toe."*

Dit verbaast mij, omdat dit dan kennelijk niet geldt voor leden van een Gemeenteraad, Provinciale Staten, Eerste en Tweede Kamer.

In de vragenlijst trof ik weinig of geen elementen aan over de werkelijke zorgen en problemen die er onder de inwoners zijn over de negatieve gevolgen van plaatsing van windmolens, zonneparken en het project "van het gas af".

Er werden vijf fictieve keuzemogelijkheden voorgelegd:

1. Food Valley wordt Solar Valley;
2. Duurzame energie voor een toekomstig landelijk beleid;
3. Inwoners en bedrijven doen het samen;
4. Grootschalig energie opwekken bij bestaande infrastructuur;
5. Food Valley wordt Isolatie Valley.

Per onderwerp werd de mogelijkheid gegeven om 100 punten te verdelen. Dat zijn keuzes tussen de kogel of de strop. Dus geen echte, serieuze keuzes.

De vragen waren allesbehalve eenvoudig en ik kan mij dan ook goed voorstellen dat veel mensen het hebben laten afweten.

Van alle 8 gemeentes heeft slechts **0,5% van alle inwoners** (356.123) deelgenomen. De lage score kan ook duiden op een niet geïnteresseerd zijn in het onderwerp.

Vooraf
Vooral onder de jongeren blijkt de belangstelling zeer matig te zijn. Juist van hen zou je verwachten dat zij belang hebben bij het klimaat:

- * In Regio Food Valley is 20,15% van de bevolking tussen de 10 en 25 jaar, in deze raadpleging is de groep van 18-25 jaar **3,37%**.
- * In Regio Food Valley is 24,36% van de bevolking tussen de 26 en 45 jaar, in deze raadpleging is dat **25,42%**.
- * In Regio Food Valley is 25,56% van de bevolking tussen de 46 en 65 jaar, in deze raadpleging is dat **45,52%**.
- * In Regio Food Valley is 18,03% van de bevolking 66 jaar of ouder, in deze raadpleging is dat **25,68%**

Ondanks de geringe deelname heeft het NPBO een rapport samengesteld van maar liefst 148 pagina's.

[Rapport online vragenlijst onder inwoners Regio Food Valley \(pdf, 1,90 MB\)](#)

Het rapport komt mij over als een 100 liter melkopbrengst uit een droogstaande koe!

Het Burgerforum (NPBO?) heeft hieruit toch een advies weten te distilleren: [Advies burgerforum RES Regio Food Valley \(pdf, 273 KB\)](#)

1. Geef de burgers de gelegenheid tot lokaal eigenschap;
2. Richt een bewonerspanel op - institutionaliseer dit en betrek dit panel continu;
3. Respecteer landschap en cultuur;
4. De overheid moet dit regisseren, regionaal en lokaal;
5. Organiseer regionale planning en communicatie;
6. Onderzoek alternatieven voor zon en wind;
7. Stimuleer isolatie en consuminderen.

Evenals in de vragenlijst is ook in het rapport weinig terug te vinden over de werkelijke zorgen die onder de bevolking leven:

- * Maatregelen om de gezondheid en overlast van de burger bij de plaatsing van windturbines te waarborgen;
- * De impact van windturbines op vogels en natuur (de omgeving);
- * De aanslag op bouwgrond door het installeren van zonneparken en windturbines. Er zijn nu al problemen met tekorten aan landbouw-, en woningbouw- en recreatiegrond;
- * De kosten van deze energie transitie, welke ook nog eens geen enkel effect zullen hebben op de veranderingen van het klimaat, zijn hoog en moeten ook opgebracht worden door een groot deel van de bevolking die het oneens is met de niet werkende en geldverslindende oplossingen. Intussen zijn er een legio organisaties van start gegaan, die protest aantekenen tegen dit Green Deal beleid, maar dit alles wel uit eigen zak moeten financieren: geen subsidie!
De kosten voor het opwekken van energie m.b.v. wind en zon worden voor de [Food Valley](#) geschat op € 400 miljoen.

Het KNMI heeft berekend, dat als [Nederland](#) de doelstelling voor

2030 haalt, de hypothetische stijging van de aardse temperatuur 0,00007°C minder zal zijn dan als we niets doen. Dit heeft dan wel minstens 1000 miljard Euro's gekost.

Onbegrijpelijk, dat onze gezagsdragers daar niet klaarwakker van worden.

- * In de Food Valley zijn tientallen lijvige dure rapporten door consultancy bureaus aangemaakt. Verder zijn er vele brochures in kleur breed verspreid. De kosten hiervan zijn onbekend, maar zullen zeker niet gering zijn.
- * De problemen, die te verwachten zijn door de overbelasting van het elektrisch netwerk. De kosten voor de verbetering en uitbreiding van het elektrisch netwerk worden geschat op € 200 à € 300 miljoen;
- * De kosten en de overlast van het project "van het gas af".
De bewoners van oudere minder goed geïsoleerde woningen krijgen te maken met tienduizenden Euro's aan kosten bij de overschakeling naar warmtepompen en het installeren van vloerverwarming.

Aan het RES-team heb ik gevraagd of het rapport nog een conceptuitgave is en er dus nog commentaar geleverd zou kunnen worden.

Het antwoord was, dat het rapport definitief is en geen commentaar meer mogelijk is. Overigens heeft de burger nooit de gelegenheid gekregen om op het rapport te reageren.

4. Invloed van windturbines op onze gezondheid.

Een groep van medici heeft een Kenniscentrum Windturbines opgericht. (www.windwiki.nl)

Zij waarschuwen ervoor, dat de nabijheid van industriële windturbines ernstige gezondheid schade voor de mens kan veroorzaken.

Zij willen een platform bieden voor vergaring van medisch wetenschappelijke kennis over de invloed van windturbines op de gezondheid van omwonenden, zodat dit leidt tot meer kennis en een betere besluitvorming.

Een financiële bijdrage is van harte welkom:

NL66RABO0366077449 t.n.v. windwiki.

Mariana Alves-Pereira, professor laagfrequent geluid aan de Universiteit Lusofona, Lissabon, heeft verschillende onderzoeken over de gevolgen van laagfrequent geluid voor de gezondheid van mensen gedaan.

Laagfrequent geluid kan bij langdurige blootstelling volgens de professor leiden tot uiteenlopende klachten zoals luchtwegproblemen, depressies, maagdarmklachten, vermoeidheid, psychiatrische beelden, hoofdpijn, spier- en gewrichtspijn, verschillende infecties en zelfs leiden tot cellulaire veranderingen zoals verdikking van celwanden, hartzakje en vaatwanden. Een bijzondere constatering uit het onderzoek van Mariana Alves Pereira was dat door de lange golven van laagfrequent geluid er vrijwel geen bescherming tegen mogelijk is. De golven gaan door elk obstakel heen en kunnen op vele kilometers afstand van een windmolen nog gemeten worden. Sterker nog, door reflectie tegen gebouwen kan het geluidniveau

plaatselijk juist weer verhoogd worden. Overigens wordt laagfrequent geluid niet door iedereen waargenomen, wat dan trouwens niet betekent dat deze personen er geen gezondheidsschade van zou kunnen ondervinden.

5. Zonneparken

Zonneparken nemen enorme hoeveelheden grond in beslag. Onder de zonnepanelen groeit praktisch niets: de grond verpietert. Het kan niet gekker worden, maar zelfs op waterplassen en meren worden zonnepanelen geplaatst. De bodemgroei stagneert en het onderwater leven legt het loodje, omdat er geen zonlicht kan komen. Landschappelijk is het een verschrikkelijk aanzicht:

www.shutterstock.com · 495339334

6. Ondergrondse CO₂-opslag.

De afscheiding van CO₂ uit rookgassen gebeurt nooit volledig en dat betekent dat er nog wel degelijk CO₂ in de atmosfeer terecht komt. Onder hoge druk wordt de CO₂ in lege gasvelden geperst. Dit zou dan in de bodem van de Noordzee moeten plaatsvinden. Voor de rookgassen die bij twee met fossiele brandstoffen gestookte centrales vrijkomen is **een extra** centrale nodig om de energie voor dit begrafenisproces te leveren.

In de atmosfeer bestaan geen grenzen en dat betekent, dat als Nederland het lozen van een bepaalde hoeveelheid CO₂ weet te voorkomen, dat dit dan onmiddellijk aangevuld zal worden vanuit de enorme CO₂ uitstoot uit Oost-Europa. Dit geldt trouwens ook als Nederland erin slaagt om een

55% reductie te realiseren.

Er is geen enkele garantie dat de ondergrondse opslag lekvrij zal zijn.

Op zee kan dit funest zijn voor de scheepvaart. Als er op grote schaal CO₂ ontsnapt dan neemt het soortelijk gewicht van dit borrelende water af en dat betekent dat schepen niet langer blijven drijven en zinken.

Dit zou bij een flinke lekkage overigens tot een Bermuda effect kunnen leiden: schepen die opeens zomaar zinken.

In dit artikel is reeds opgemerkt, dat het KNMI heeft berekend, dat bij het behalen van de gestelde doelstelling in 2030 de temperatuur slechts met 0,000007°C zal zijn gedaald t.o.v. geen reductie van CO₂.

De huidige energietransitie door een CO₂-reductie heeft dus geen enkele zin en het is beter om aandacht te geven aan andere veel sterkere broeikasgassen:

Methaan	23 X krachtiger dan CO ₂ .
Lachgas	265 X
Gefluoreerde koolwaterstoffen CFK's	1300 tot 11.700 X
Stikstoftrifluoride	17.200 X

CFK's zijn sinds 1987 verboden, maar sinds 2013 is er sprake van een stijging in de atmosfeer van 13.000 ton per jaar. De lozingen wijzen in de richting van Oost-Azië. CFK's tasten ook nog eens de ozonlaag aan, welke ons beschermt tegen gevaarlijke ultraviolette straling.

Het dogma, dat de stijging van de temperatuur van de Aarde wordt veroorzaakt door een toenemende verhoging van het CO₂ gehalte in de atmosfeer komt met bovenstaande informatie zwaar onder druk te staan.

Het is nu de vraag hoe lang onze overheden nog met droge ogen kunnen blijven volhouden dat de vele miljarden kostende CO₂ maatregelen en reducties nog zinvol zijn.

Er zijn zelfs wetenschappers, die juist voor meer CO₂ pleiten, omdat dit uitermate gunstig is voor de plantenwereld en dus ook voor mens en dier.

7. Aardgas op termijn vervangen door waterstof.

Het beleid is er nog steeds op gericht om van het "gas af te gaan" en dat betekent dat er dus overgeschakeld moet worden op all electric.

Als de gasleidingen dan niet meer worden gebruikt zullen ze verwijderd moeten worden. Dit wordt een enorm kostbaar en overlast gevend project: opgravingen in straten, tuinen, etc.

Verder is het van belang om te weten, dat elektrisch koken en verwarmen **een factor twee meer aan gas** kost dan een rechtstreeks gebruik van gas. Bij een gascentrale is er sprake van een rendement van slechts 50%! Opvallend is, dat geen enkel land ter wereld nu al van het gas afgaat. Er zijn zelfs landen (Duitsland en Spanje) waar het aardgas wordt

gepromoot en waar de burger zelfs subsidie kan krijgen als hij op aardgas overgaat.

Als bij all electric de extra stroom opgewekt moet worden door windturbines dan "wiekt heel Holland":

Van het gas af.

Per huishouden wordt gemiddeld per jaar 1269 m³ aardgas verbruikt.

Het aantal huishoudens in Nederland per 01.01.2020 was: 7,9 miljoen.

Alle huishoudens tezamen gebruiken dus: $1269 \times 7,9 = 10$ miljard m³ per jaar aan gas.

10 miljard m³ gas heeft een energie-inhoud te vergelijken met 100.000 GWh aan elektriciteit. (G = giga = miljard).

Elektrificatie betekent dus dat er 100.000 GWh per jaar extra duurzaam opgewekt moet worden.

Een windmolen van 4 MW heeft bij vollast (windkracht 7) een rendement van 100%.

Bij windkracht 5 is dit nog maar 12%. Gemiddeld is dit 25%.

Dat betekent, dat een windmolen gemiddeld een opbrengst heeft van 8,7 GWh per jaar.
(4 MW per uur = $4 \times 24 \times 365 = 35040$ MWh = $35 \text{ GWh} \times 25\% = 8,7 \text{ GWh}$)

Voor de omschakeling van gas op elektriciteit d.m.v. windmolens zijn $100.000/8,7 = 11.500$ windmolens van 4 MW nodig!

De Nederlandse Overheid doet er verstandig aan om voorlopig niet van het gas af te gaan. Een citaat van dr. Martin Luther King (1929-1968):

Niets in de wereld is gevaarlijker dan oprechte onwetendheid of gewetensvolle domheid.

Op termijn zou aardgas uiteindelijk vervangen moeten worden door waterstof.

Waterstofgas kan d.m.v. elektrolyse uit water worden geproduceerd.

Hierbij ontstaat waterstof en zuurstof.

Bij verbranding van waterstof komt geen CO₂ vrij, maar alleen waterdamp. Overigens moeten we ons realiseren dat waterdamp een veel sterker broeikasgas is dan methaan (aardgas).

De energiedichtheid van waterstof is een factor 3 lager dan aardgas.

Er is dus naar verhouding meer gas nodig en dat betekent dat er met een hogere gasdruk gewerkt moet worden.

Het waterstof molecuul is veel kleiner dan het methaan (aardgas) molecuul en dat betekent dat waterstof gemakkelijker door stalen leidingen kan diffunderen (door iets heen gaan).

Verder vormt waterstof met zuurstof in een verhouding 2:1 knalgas, dat spontaan kan exploderen.

Als de stroom voor het elektrolyse proces met windmolens zou worden

opgewekt dan ontstaat er voor de fabricage van waterstof maar een zeer matig rendement:

Rendement windmolen: 25% - Elektrolyse van water: rendement 75%

Compressie en opslag: rendement 90% **Totaal rendement: 16,8%.**

De investeringen van een dergelijk project met de daarbij horende slechte rendementen zijn financieel niet rendabel: Het kost miljarden aan investeringen, dus weggegooid geld.

Wellicht zou het gunstiger zijn om waterstofgas te importeren:

Australië zet in op waterstof

Australië wil zich steeds meer in de markt zetten als energieproducent. In het westen van Australië schijnt de zon gedurende de dag bijna constant en waait het stevig in de nacht. Zo is er een constante bron van energie voorhanden. Daarnaast is er veel ruimte in dit dunbevolkte deel van het land. Elektriciteit is lastig te transporteren over grote afstanden en daarom zet het land nu flink in op waterstof: 5000MW

https://opwegmetwaterstof.nl/2019/12/03/australiezet-in-op-waterstof/?utm_source=pushnotifications&utm_medium=onesignal&utm_campaign=pushnotifications

Waterstof uit Australië invoeren?

Met weemoed zullen we afscheid moeten nemen van aardgas. Maar....als het afscheid zwaar valt, dan is import van aardgas nog altijd mogelijk.

8. Oordeel over de huidige wettelijk verplichte realisatie van energietransitie.

-
- a. Het hele project is gedoemd te mislukken;
 - b. Een financieel fiasco, waar de bevolking voor opdraait;
 - c. Aardgas voor huishoudens en centrales niet beëindigen;
 - d. Pas later: geleidelijk van aardgas voor huishoudens omschakelen naar waterstof;
 - e. De zgn. burgerparticipatie is in vele gevallen onvoldoende!
 - f. Een groeiend deel van de bevolking is tegen plaatsing van windturbines op land (uit gesprekken en krantenberichten);
 - g. In 2040-2050 zijn alle geplaatste windturbines toe aan vervanging. Een enorme kostenpost.
 - h. Er bestaat geen mogelijkheid om de oude wieken te recyclen;
 - i. Het installeren van zonneparken staat haaks op de vraag naar landbouw- en woningbouw- en recreatiegrond;
 - j. De gezondheid van veel Nederlanders wordt in gevaar gebracht;
 - k. Windturbines op zee: schade wordt aangericht aan het zeeleven;
 - l. Windturbines op zee: schade wordt aangericht aan de visserij;
 - m. Geen CO2 ondergronds opslaan;
 - n. Armoede veroorzaakt door verhoging van de belastingen en energie- en grondstofprijzen;
 - o. Het mooie landschappelijk aanzicht van Nederland en een groot deel van de insecten- en vogelfauna naar de Filistijnen wordt geholpen.

RES heeft voor mij een andere betekenis gekregen:

Regionaal Energie Schandaal

9. Het alternatief voor een duurzame energietransitie: Kernenergie

Een energietransitie wijs ik zeker niet af. De winning, de productie en het gebruik van fossiele brandstoffen zijn belastend en vervuילend voor ons milieu. Bovendien zal er over pakweg 100 jaar sprake zijn van het opraken van de aardse voorraden.

Verstand en deskundigheid zijn nu geboden!

Het gebruik van steenkool dient zoveel als mogelijk afgebouwd te worden en dat geldt ook voor het gebruik van olie.

Veilige gesmolten zout kernreactoren kunnen de reddende engel zijn.

Kernenergie wordt door de overheid en klimaatalarmisten afgewezen omwille van:

Veiligheid; Lange bouwtijd en hoge kosten; Het gevaar van radioactief afval.

Het artikel:

[Gesmolten-zout-reactor met Thorium of Uranium als brandstof \(climategate.nl\)](http://climategate.nl/Gesmolten-zout-reactor-met-Thorium-of-Uranium-als-brandstof) verschaft hierover meer duidelijkheid.

We zullen het geduld moeten opbrengen om de ontwikkelingen op het gebied van veilige kernenergie af te wachten en de tijd te overbruggen met het schone fossiele aardgas.

De ontwikkelingen gaan in een rap tempo door en ik presenteer u hierbij een aantrekkelijke en veilige oplossing met kernenergie.

Tijdschrift Kernvisie jaargang 16 febr. 2021:

De drijvende kerncentrales van Seaborg komen eraan.

De Deense startup Seaborg kwam eind vorig jaar met het nieuws dat het investeerders had gevonden voor hun innovatieve compacte gesmolten zoutreactor. Inmiddels hebben ze ook belangrijke stappen gezet in het vergunningenproces en gaan ze recht op hun doel af:

Een drijvende commercieel opererende reactor in 2025 in Zuidoost-Azië.

Drijvende platformen, uitgerust met een kernreactor, kunnen in de toekomst een oplossing vormen om in energie te voorzien. Dat zegt Troels Schönfeldt, topman van het Deense bedrijf Seaborg Technologies, ontwikkelaar van compacte nucleaire reactoren.

De schepen van Seaborg zijn uitgerust met één of meerdere kleine kernreactoren die elektriciteit kunnen opwekken en naar het vasteland kunnen transporteren.

[Drijvende kerncentrales kunnen ontwikkelingslanden van energie voorzien \(businessam.be\)](http://businessam.be)

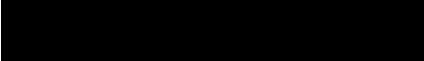
Het eerste schip van deze categorie was de Akademik Lomonosov, een drijvende Russische kerncentrale die vorig jaar in gebruik werd genomen om in het noordpoolgebied de energiebevoorrading te garanderen. Volgens het Russische energiebedrijf Rosatom, uitbater van de Akademik Lomonosov, kan de toepassing een belangrijke bijdrage leveren tot een klimaat neutrale energievoorziening.

De uitspraak "kan de toepassing een belangrijke bijdrage leveren tot klimaat neutrale energievoorziening" is niet de opvatting van klimaatsceptici. Zij zien kernenergie als een betere oplossing voor duurzame energie in plaats van de onmetelijke turbine- en zonne-parken. De Akademik Lomonosov heeft twee reactoren van 35 megawatt en zou ongeveer 450 miljoen dollar hebben gekost.

Akademik Lomonosov

From Wikimedia Commons, the free media repository

De bouw van de compacte Seaborg-reactor, die een capaciteit van 100 megawatt heeft, zou ongeveer twee jaar in beslag nemen. Volgens Seaborg zou de nucleaire krachtbron elektriciteit goedkoper kunnen opwekken dan een steenkoolcentrale.

De capaciteit van een kerncentrale van 100 MW komt overeen met 100 windturbines van 4 MW (het rendement van een windturbine is +/- 25%).

Over twee jaar hoopt Seaborg de eerste orders voor de nucleaire schepen te kunnen ontvangen.

De 100 MW compacte gesmolten zoutreactor (CMSR) kan in twee jaar worden gebouwd en zal vooral landen in Zuidoost-Azië van stroom kunnen voorzien. In de CMSR wordt de splijtstof gemengd met gesmolten fluoridezout dat ook als koelvloeistof dient. Dit heeft als groot veiligheidsvoordeel dat het niet kan exploderen wanneer het in contact komt met de buitenlucht en niet oplosbaar is in water. "Bij een nucleair ongeval is de radioactiviteit die in een wolk vrijkomt een groot probleem", legt Schönfeldt uit. "Ook wanneer radioactief materiaal in het (grond)water komt kan het zich verspreiden. Het voordeel van fluoridezout is dat het afkoelt en een vaste massa vormt. Het enige wat je dan moet doen, is ervoor zorgen dat je die afschermt".

De CMSR's kunnen 12 jaar aaneengesloten draaien voordat de splijtstof moet worden vervangen. Dit kan gebeuren door met een kraanboot een nieuwe reactor te plaatsen of door een nieuw schip naar de locatie te varen, in te pluggen en de oude terug te varen om de verbruikte splijtstof te vervangen. Dit houdt in dat de hele reactor wordt vervangen inclusief de radioactieve afvalstoffen.

Lbr. 21/029 - Nieuwe achtervangovereenkomst Gemeente - Waarborgfonds Sociale Woningbouw

30 april 2021

Geachte heer, mevrouw,

De VNG heeft een voorstel gedaan aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor een nieuwe standaardachtervangovereenkomst. Dit voorstel is mede gebaseerd op een ledenraadpleging in juni 2020. WSW heeft onze voorstellen en een aantal wijzigingen als gevolg van het strategisch programma van WSW verwerkt in een nieuwe standaardovereenkomst (de definitieve versie wordt binnenkort op onze website geplaatst).

De VNG heeft hieraan haar goedkeuring verleend (besluit VNG-bestuur 15 april 2021). WSW gaat alle deelnemende gemeenten in mei 2021 de nieuwe overeenkomst ter ondertekening toesturen.

Download

- Volledige brief: [Nieuwe achtervangovereenkomst Gemeente - Waarborgfonds Sociale Woningbouw](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
[070 - 373 83 93](tel:070-3738393)
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:
[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Alcoholwet en aanpassing Model-APV

4 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

In 2016 is de Drank- en Horecawet (DHW) geëvalueerd. Deze evaluatie en het in het najaar van 2018 gesloten Nationaal Preventieakkoord vormen de basis voor de wijziging van de DHW. De wijzigingen zijn op 28 januari 2021 in het Staatsblad gepubliceerd (Stbl. 2021, 26).

De naam van de wet wijzigt van Drank- en Horecawet in Alcoholwet. Het bijbehorende Alcoholbesluit verkeert nog in de afrondende fase. De nieuwe Alcoholwet treedt naar verwachting per 1 juli 2021 in werking.

[Volledige brief en bijlagen](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
[070 - 373 83 93](tel:070-3738393)
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:

[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

De gemeenteraden van de 18 deelnemende
gemeenten in de Regio Arnhem Nijmegen
*Tevens aangeboden aan de leden van het bestuurlijk
overleg*

Datum : 6 mei 2021
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Zaaknummer : 545512
Contactpersoon : Henk van den Berg
Telefoonnummer : 026 3773410

Onderwerp: aanvullende informatie jaarrekening & jaarverslag 2020 | The Economic Board

Geachte leden van de raad,

Bij brief van 26 maart 2021 is aan u de jaarrekening en jaarverslag 2020 van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen (GO) aangeboden. U wordt uitgenodigd, desgewenst, een zienswijze naar voren te brengen voor 11 juni 2021.

In de aanbiedingsbrief is melding gemaakt van de omstandigheid dat op dat moment de jaarrekening en jaarverslag van The Economic Board, een vaste bijlage, nog niet beschikbaar was. Deze stukken zijn op 3 mei jl. aangeboden aan het GO. Hierbij treft u de aanbiedingsbrief en de jaarrekening 2020. Het digitale jaarverslag kunt u vinden op de website van The Economic Board.

Mocht u een nadere informatie wensen over de jaarstukken van The Economic Board dan kunt u zich wenden tot dhr. M. Kop Program manager (06 50 74 00 30).

Namens het Algemeen Bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen,

Henk van den Berg
Secretaris

Bijlagen: 2

i.a.a.: leden bestuur (per mail)

JAARREKENING 2020

**STICHTING ECONOMIC BOARD REGIO ARNHEM-NIJMEGEN
NIJMEGEN**

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT

A.	Opdracht	pagina 3
B.	Samenstellingsverklaring	pagina 3
C.	Algemeen	pagina 4
D.	Resultaten	pagina 4

JAARREKENING

1.	Balans per 31 december 2020	pagina 5
2.	Staat van baten en lasten over 2020	pagina 7
3.	Kasstroomoverzicht 2020	pagina 8
4.	Grondslagen voor waardering en bepaling exploitatieresultaat	pagina 9
5.	Toelichting op de balans per 31 december 2020	pagina 11
6.	Toelichting op de staat van baten en lasten	pagina 13

Overige gegevens

1.	Ontbreken van de verklaring	pagina 17
2.	Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat	pagina 17

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen
Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

Nijmegen, 22 april 2021

Geacht bestuur,

A. Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2020 van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen samengesteld.

Het bestuur van de stichting is op grond van wettelijke bepalingen verantwoordelijk voor de jaarrekening.

B. Samenstellingsverklaring

De jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen is door ons opgesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2020 en de staat van baten en lasten over 2020 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Bij deze jaarrekening wordt door de externe accountant Reith & Ten Böhmer, in de persoon van de heer N.H.M. Reith AA, een controleverklaring verstrekt. Voor deze controleverklaring verwijzen wij naar de overige gegevens.

C. Algemeen

Bedrijfsgegevens

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Directie

Per balansdatum wordt de directie gevoerd door mevrouw S.M. Helbig.

D. Resultaten

Het exploitatieresultaat over 2020 bedraagt € 38.244.

De vergelijking van de staat van baten en lasten ten opzichte van de begroting ziet er als volgt uit:

	Gerealiseerd		Begroot		Vershil
	€	%	€	%	€
Baten	889.737	100,0	828.000	100,0	61.737
Personeels- en salariskosten	516.547	58,1	580.000	70,0	-63.453
Huisvestingskosten	38.560	4,3	40.000	4,8	-1.440
Reiskosten	2.771	0,3	17.000	2,1	-14.229
Projectondersteuning	132.351	14,9	60.000	7,2	72.351
Communicatie / Media	116.642	13,1	100.000	12,1	16.642
Advieskosten	5.285	0,6	22.000	2,7	-16.715
Administratiekosten	20.271	2,3	15.000	1,8	5.271
Afschrijvingskosten	8.043	0,9	8.000	1,0	43
Kantoorkosten	11.023	1,2	16.000	1,9	-4.977
Onvoorzien	0	0,0	20.000	2,4	-20.000
Totaal Lasten	851.493	95,7	878.000	106,0	-26.507
Exploitatieresultaat	38.244	4,3	-50.000	-6,0	88.244

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
De Administratiekamer B.V.

De heer A.W.N. Wijers

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2020
(na verwerking exploitatieresultaat)

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	6.899	14.942
Vlottende activa		
Overige vorderingen	20.495	40.210
	20.495	40.210
Liquide middelen	249.437	109.951
 Totaal	 <u><u>276.831</u></u>	 <u><u>165.103</u></u>

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Stichtingskapitaal		
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Bestemmingsreserve	92.850	54.606
	142.850	104.606
Kortlopende schulden		
Crediteuren	32.322	16.763
Belastingen	13.682	14.008
Overige schulden	87.977	29.726
	133.981	60.497
Totaal	<u><u>276.831</u></u>	<u><u>165.103</u></u>

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Baten	<u>889.737</u>	<u>869.831</u>
Personeels- en salariskosten	516.547	537.812
Huisvestingskosten	38.560	32.217
Reiskosten	2.771	16.224
Projectondersteuning	132.351	100.046
Communicatie/Media	116.642	150.679
Advieskosten	5.285	31.323
Administratiekosten	20.271	19.947
Afschrijvingskosten	8.043	7.969
Kantoorkosten	11.023	15.688
Onvoorzien	0	0
Totaal Lasten	<u>851.493</u>	<u>911.905</u>
Exploitatieresultaat	<u>38.244</u>	<u>-42.074</u>

3. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2020

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2020	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	38.244	
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	8.043	
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	19.715	
Mutatie kortlopende schulden	73.484	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		139.486
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa		0
		<u>139.486</u>

Samenstelling geldmiddelen

	2020	
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	109.951	
Mutatie liquide middelen boekjaar	139.486	
Geldmiddelen per 31 december		<u>249.437</u>

4. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING EXPLOITATIERESULTAAT

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen is feitelijk en statutair gevestigd op Korte Nieuwstraat 6, 6511 PP te Nijmegen en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 65371992.

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

De jaarrekening is opgesteld conform de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Terugbetaling Subsidie Gemeenten

De stichting heeft de afgelopen vijf jaar telkens een overschot op de ontvangen basisfinanciering gerealiseerd. Omdat de overboeking van middelen in maart van het lopende jaar plaatsvindt, werd er telkens een minimale buffer van twee maanden (circa 130.000 euro) aangehouden. In het kader van de subsidierelatie van TEB en de Regio Arnhem Nijmegen is elk jaar goedkeuring gevraagd om overgebleven bedragen over te mogen hevelen naar het volgende jaar; dit is telkens gehonoreerd. Dat was ook de intentie voor het boekjaar 2020. Het algemeen bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen heeft in oktober 2020 goedkeuring gegeven aan de begroting 2021 van TEB. In deze begroting is uitgegaan van een gelijkblijvende basisfinanciering van circa 780.000 euro en werd er een overschot van 140.000 euro over het boekjaar 2020 geprognoseerd. Omdat pas in december definitief duidelijk werd welke gemeenten een bijdrage zouden blijven geven en hoe groot de basisfinanciering uiteindelijk zou worden, is in de tweede helft van 2020 voorzigtiger geld uitgegeven. Hierdoor is er 70.000 euro minder uitgegeven dan was begroot. TEB heeft in februari bij de liquidatie van de Regio Arnhem Nijmegen gevraagd het totaal gerealiseerde overschot van nu 210.000 euro over te mogen hevelen naar 2021. Het algemeen bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen heeft besloten niet in te stemmen met dit verzoek en heeft aan de gemeenten voorgesteld 70.000 euro terug te vorderen, onder andere omdat in haar ogen de toelichting van de bestemming van de gelden onvoldoende was. De schuld van 70.000 euro heeft hierop betrekking. Deze post is gereserveerd voor het geval de regiogemeenten definitief besluiten de gelden terug te vorderen.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Na balansdatum is bekend geworden dat veertien van de achttien regiogemeenten via de inwonersbijdrage zullen blijven bijdragen aan de basisfinanciering van The Economic Board. De bijdrage van de gemeenten zal in 2021 uit komen op € 697.000.

Subsidie Provincie Gelderland voor het project Triple Helix 3.0

In 2020 is door de provincie een subsidie voor het project "Triple Helix 3.0" toegekend van maximaal € 150.000. In 2020 is een voorschot van 80% ontvangen, derhalve € 120.000. Deze subsidie is toegekend voor het opstellen van een uitvoeringsplan om te komen tot een eerste nieuwe investeringsagenda van The Economic Board. De ontvangen bijdrage van € 120.000 is verwerkt onder de baten (zie blz. 13) en de kosten van dit project ad. € 123.108 is verwerkt onder de lasten onder het kopje projectondersteuning. (zie blz. 14). Per 31 december 2020 is het project nog niet afgerond.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschaffings- of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de stichting krachtens een financiële lease-overeenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële lease-overeenkomst voortvloeiende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële lease-overeenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten

De baten bestaan uit subsidiebijdragen van €1 per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van economische levensduur. Boekwinsten en - verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten alleen voor zover deze niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Bestemming exploitatieresultaat 2020

Het exploitatieresultaat over 2020 bedraagt € 38.244.

De voorgestelde bestemming is opgenomen onder de toelichting op de balans.

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Materiële vaste activa		
Stand 1 januari	14.942	22.062
Investerings	0	849
Afschrijving	<u>8.043</u>	<u>7.969</u>
Stand 31 december	<u>6.899</u>	<u>14.942</u>
<i>De materiële vaste activa betreft inventaris. Er wordt voor de inventaris geen restwaarde gehanteerd.</i>		
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	7.924	8.507
Doorbelastingen Provincie Gelderland/HAN/Gemeente Arnhem	497	26.973
Waarborg	225	225
Subsidie Ministerie van SZW project "Duurzaam Inzetbaar"	6.250	0
Overige vorderingen	<u>5.599</u>	<u>4.505</u>
	<u>20.495</u>	<u>40.210</u>
Liquide middelen		
Rabobank	119.425	59.945
Rabobank spaarrekening	<u>130.012</u>	<u>50.006</u>
	<u>249.437</u>	<u>109.951</u>
<i>De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.</i>		

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand 1 januari	50.000	50.000
Dotatie boekjaar	0	0
Stand 31 december	<u>50.000</u>	<u>50.000</u>
Bestemmingsreserve		
Stand 1 januari	54.606	96.680
Resultaat boekjaar	<u>38.244</u>	<u>-42.074</u>
Stand 31 december	<u>92.850</u>	<u>54.606</u>
<i>De bestemmingsreserve ultimo 2020 zal in 2021 worden aangewend voor diverse activiteiten, die aansluiten bij de strategische doelstellingen van de Stichting zoals vastgelegd in het strategisch plan. De activiteiten hebben betrekking op de onderwerpen Food, Health en Energy.</i>		
Crediteuren		
Crediteuren	<u>32.322</u>	<u>16.763</u>
	<u>32.322</u>	<u>16.763</u>
Belastingen		
Loonheffingen	<u>13.682</u>	<u>14.008</u>
	<u>13.682</u>	<u>14.008</u>
Overige schulden		
Voorziening vakantiegeld	17.977	17.580
Nettolonen	0	146
Terugbetaling subsidie gemeenten	70.000	0
Overige te betalen kosten	<u>0</u>	<u>12.000</u>
	<u>87.977</u>	<u>29.726</u>

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

De stichting heeft per 15 april 2019 een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van een kantoor- en bedrijfsruimte. De huurverplichting bedraagt op jaarbasis € 36.587,64 exclusief btw. Er is sprake van onbelaste huur. De looptijd van de verplichting is van 1 mei 2019 tot en met 30 april 2020. Opzegging kan gebeuren met inachtneming van een termijn van drie maanden voorafgaande aan het verstrijken van de lopende periode. Anders wordt de huurovereenkomst verlengd tot en met 28 februari 2021.

De stichting is in 2020 een subsidie project gestart genaamd Triple Helix 3.0. De looptijd van het project was in eerste instantie van 19 februari 2020 tot en met 2 november 2020. Vanwege de uitbraak van het Corona virus is verzocht tot verlenging van het project. Dit verzoek is in januari 2021 goedgekeurd, hiermee is de projectduur verlengd tot 1 juli 2021. De totale subsidie voor het project is vastgesteld op € 150.000. 80% hiervan zijnde € 120.000 is als voorschot uitgekeerd in 2020. Het restant voorschot van 20% zijnde € 30.000 wordt uitgekeerd in januari 2021.

Voorstel exploitatiebestemming

De directie stelt voor om € 38.244 van het exploitatieresultaat over 2020 toe te voegen aan de bestemmingsreserve. Vooruitlopend op de vaststelling door de bestuursvergadering is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Baten		
Subsidie gemeenten	782.259	778.488
Terugbetaling subsidie gemeenten	-70.000	0
BTW teruggave gemeenten	51.104	71.343
Subsidie Provincie Gelderland project "Triple Helix 3.0"	120.000	0
Subsidie Ministerie van SZW project "Duurzaam Inzetbaar"	6.250	0
Overige baten	124	20.000
	<u>889.737</u>	<u>869.831</u>

Er zijn diverse in kind bijdragen. Deze zijn opgenomen in het bestuurlijk verslag.

	2020	2019
	€	€
Personeels- en salariskosten		
Loonkosten	421.565	443.668
Voorziening vakantiegeld	25.825	24.064
Sociale verzekeringen	50.934	47.615
Ziekengeldverzekering	12.578	9.725
Reiskostenvergoedingen	2.528	2.632
Werkkostenregeling vrije ruimte	1.581	1.337
Scholingskosten	1.566	7.147
Overige personeelskosten	-30	1.624
	<u>516.547</u>	<u>537.812</u>
Huisvestingskosten		
Huur	36.190	23.861
Parkeerkosten	1.595	2.435
Overige huisvestingskosten	775	5.921
	<u>38.560</u>	<u>32.217</u>
Reiskosten		
Declaratie zakelijke kilometers	2.287	7.186
Reis- en verblijfskosten	484	9.038
	<u>2.771</u>	<u>16.224</u>
Projectondersteuning		
Projectstimulering	6.439	35.713
Events	2.804	64.333
Kosten project "Triple Helix 3.0"	123.108	0
	<u>132.351</u>	<u>100.046</u>
Communicatie/Media		
Internet en automatiseringskosten	11.490	12.291
Telefoon	2.679	3.617
Content website	22.857	15.877
Marketing en regiobranding	35.525	55.805
Advertentie- en reclamekosten	44.091	63.089
	<u>116.642</u>	<u>150.679</u>

	2020	2019
	€	€
Advieskosten		
Advieskosten	<u>5.285</u>	<u>31.323</u>
Administratiekosten		
Administratiekosten	18.731	18.477
Salarisadministratie	<u>1.540</u>	<u>1.470</u>
	<u>20.271</u>	<u>19.947</u>
Afschrijvingskosten		
Afschrijvingskosten	<u>8.043</u>	<u>7.969</u>
Kantoorkosten		
Kantoorartikelen	1.404	2.097
Verzekeringen	2.297	2.268
Kleine aanschaffingen	554	1.850
Contributies en abonnementen	4.080	2.700
Representatiekosten	2.286	6.270
Rente en bankkosten	227	388
Overige kantoorkosten	<u>175</u>	<u>115</u>
	<u>11.023</u>	<u>15.688</u>
Onvoorzien		
Uitgaven onvoorzien	<u>0</u>	<u>0</u>

Binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen waren over het boekjaar 2020 5,45 fte werkzaam (2019: 5,39 fte). Deze fte is verdeeld over 7 medewerkers.

De salarissen binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen voldoen voor 2020 aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (WNT)

ONDERTEKENING BESTUUR VOOR AKKOORD

Nijmegen, 2021

Directeur: Mevrouw S.M. Helbig

Voorzitter: De heer A. Marcouch

Voorzitter financiële auditcommissie: De heer C.F. van Eert

Bestuurder: Mevrouw M. Esselbrugge

OVERIGE GEGEVENS

1. Ontbreken van de verklaring

Conform artikel 15.3 van de oprichtingsakte wordt de accountantsverklaring door de directie van de stichting aan deze jaarrekening toegevoegd.

2. Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat

In de statuten is geen vermelding over de bestemming van het exploitatieresultaat opgenomen. Echter in de vergadering is overeengekomen, dit resultaat mee te nemen naar een opvolgend jaar.

Regio Arnhem Nijmegen
T.a.v. Algemeen Bestuur
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Nijmegen, 03.05.2021

Betreft: jaarverslag en jaarrekening 2020 van The Economic Board

Geachte bestuurders,

Wij delen bij dezen met u de definitieve versies van het jaarverslag en de jaarrekening met accountantsverklaring. Wij richten ons met deze brief tot de (voormalige) Regio Arnhem Nijmegen en niet de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, omdat in 2020 het eerste orgaan actief was.

Jaarverslag

COVID-19 heeft een grote impact gehad op het verloop van het jaar 2020. In het jaarverslag besteden wij daar op verschillende plekken aandacht aan. Het jaarverslag 2020 kent dezelfde verschijningsvorm als het vorige jaarverslag. De lezer krijgt de informatie op een overzichtelijke manier gepresenteerd in een aantrekkelijk vormgegeven digitaal magazine. Voor de geïnteresseerde lezer zijn er doorklikmogelijkheden om meer informatie te verkrijgen.

U komt via [deze link](#) bij het jaarverslag. Het is op die pagina ook mogelijk een eenvoudig opgemaakte pdf-versie van het jaarverslag te downloaden. Het jaarverslag is in april vastgesteld door de board.

Jaarrekening

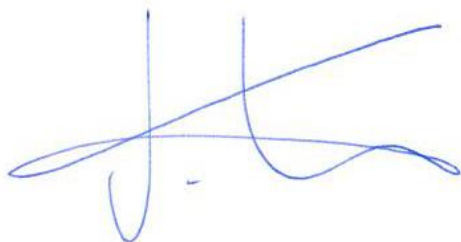
De jaarrekening kent eenzelfde opzet als afgelopen jaren. De financiële auditcommissie van de board, onder voorzitterschap van burgemeester Carol van Eert, heeft de concept jaarcijfers en concept jaarrekening besproken op 15 maart en 15 april. De leden van The Economic Board hebben de jaarrekening vervolgens goedgekeurd in april. Wij kiezen ervoor een ongetekende versie van de jaarrekening te versturen en te publiceren op onze website, om onrechtmatig gebruik van de handtekeningen te voorkomen. De getekende versie van de jaarrekening is in te zien op het kantoor van het projectbureau.

Het algemeen bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen heeft op 3 maart als onderdeel van haar liquidatie besloten de regiogemeenten voor te stellen de overgebleven gelden bij The Economic Board terug te vorderen. Wij betreuren dit besluit. In de jaarrekening hebben wij rekening gehouden met deze mogelijke terugvordering.

Tot slot

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Wij zijn u zeer erkentelijk voor het beschikbaar stellen van de financiële middelen. Wij verzoeken u, met het indienen van deze verantwoordingsdocumenten, de door ons ontvangen basisfinanciering over 2020 definitief vast te stellen (de zogenaamde subsidievaststelling).

Met vriendelijke groet,

Sigrid Helbig
Directeur

**Lbr. 21/033 - Bekendmaking voorgedragen kandidaten voor VNG-
bestuur en -commissies en opening mogelijkheid stellen andere
kandidaten**

6 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

De voordrachtscommissie (sinds november 2020 de nieuwe naam voor 'de adviescommissie'), onder voorzitterschap van Paul Depla, heeft op 20 april jl. kandidaten voorgedragen voor in totaal 14 vacatures in het VNG-bestuur en de -commissies.

In deze ledenbrief ontvangt u een toelichting op deze voordracht, de procedure richting de ALV van 16 juni a.s. en de wijze waarop in de periode richting de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 de bezetting van het bestuur en de commissies zo compleet mogelijk zal worden gehouden.

Met deze ledenbrief wordt ook de mogelijkheid tot het stellen van andere kandidaten geopend.

[Volledige brief](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
[070 - 373 83 93](tel:070-3738393)
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:
[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

nr. 21it02619

Motie aansluiting bij coalitie naar minimumloon € 14,--

Aan de voorzitter van de gemeenteraad

Kerkrade, 8 april 2021

De raad van de gemeente Kerkrade,

- in vergadering bijeen op woensdag 28 april 2021

constaterende dat:

- de coronacrisis duidelijk heeft gemaakt dat het functioneren van onze samenleving sterk afhankelijk is van vaak onderbetaalde en ondergewaardeerde werkzaamheden;
- dit beroepen betreft zoals zorgverlener, pakketbezorger, vuilnisophaler, vakkenvuller in de supermarkt, handhaver;
- Kerkrade vele inwoners heeft die ondanks hun onmisbare beroep een inkomen hebben waarmee ze officieel tot de werkende armen behoren en waarmee ze hun gezinnen niet of nauwelijks kunnen onderhouden.

spreekt uit dat:

- de gemeenteraad van Kerkrade de doelstelling onderschrijft van de coalitie 'Voor 14' om het minimumloon naar 14 euro te krijgen.

verzoekt het college:

- de doelstelling te ondersteunen om het minimumloon naar 14 euro te krijgen en waar mogelijk steun te verlenen aan de lobby bij de landelijke politiek (vorming nieuw kabinet), omdat het vele inwoners van Kerkrade direct aangaat en daarmee ook het besteedbaar inkomen in onze gemeente vooruit gaat.

verzoekt de griffie:

een afschrift van deze motie aan alle gemeenteraden in Nederland te laten toekomen

en gaat over tot de orde van de dag.

fractie Ons Kerkrade

John Roland, fractievoorzitter

fractie PvdA Kerkrade

René van Drunen, fractievoorzitter

fractie Lokaal Alternatief

Betty Bremen-Munsters, fractievoorzitter

fractie SP Kerkrade

Marianne Laumann, fractievoorzitter

fractie VVD Kirchroa

Wim de Groot, fractievoorzitter

fractie Burgerbelangen

Alexander Geers, fractievoorzitter

fractie CDA Kerkrade

Paul Boumans, fractievoorzitter

fractie Ouderenpartij Kerkrade

Jo Paas, fractievoorzitter

Voor	Unaniem
Tegen	—
Resultaat	Aangenomen

Van: xxx

Verzonden: vrijdag 7 mei 2021 13:38

Aan: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>

Onderwerp: Re: Tav Commissie Ruimte, tbv vergadering op 19 mei as

Goedendag mevrouw xxx,

Bijgaand een 2-tal documenten die als aanvulling gelden op de reeds bij u bekende brief (d.d. 7 maart).

Daarmee staat het aantal ingekomen stukken voor "ons" agendapunt op 3, als het goed is.

Onze inspreektekst is in ontwikkeling. Deze zullen we u na het inspreekmoment doen toekomen.

Groeten,

xxx

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

Duurzaam en compact wonen in Zevenaar

“NATUUR HOORT MIDDEN IN DE SAMENLEVING THUIS [...], OOK IN TUINEN IS GROEN VAN GROTE WAARDE.”
Beleidsplan 2016-2020 Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

Historie

Voormalige locatie van gebouw RondUit aan de Babberichseweg, tussen de huisnummers 45 en 47a. In de periode van 1998 tot 2008 is hier een duurzame walwoning gecreëerd met als centraal thema 'leven in en met de natuurlijke omgeving'. Het ontwerp was gericht op schoon materiaal gebruik, waarde behoud en hergebruik, en op het gebruik van natuurlijk bronnen. Na overdracht aan de gemeente is het gebouw gedemonteerd en circa 500 meter verderop weer opgebouwd.

Na verplaatsing van het gebouw RondUit is het terrein niet meer onderhouden.

Het door de gemeente Zevenaar samen met Stichting Landschapsbeheer Gelderland ontwikkelde inrichtings- en landschapsbeleidsplan¹ is als zodanig niet meer herkenbaar.

De door Vogelvriend Zevenaar² opgehangen nestkasten zijn grotendeels verdwenen.

¹ <https://landschapsbeheergelderland.nl/gemeente-zevenaar/>

² <http://www.vogelvriend-zevenaar.nl/>

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

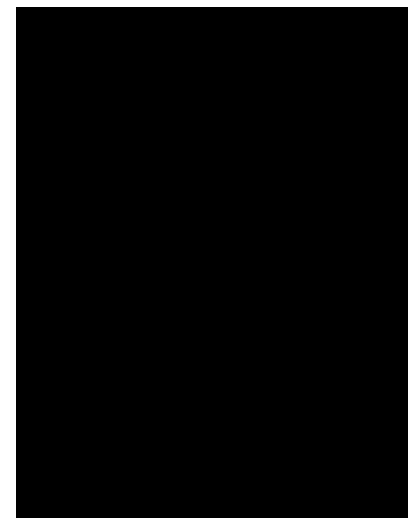
Over ons

Onze visie is een plek te creëren waar we kunnen leven met genoeg en in verbinding met een natuurlijke omgeving.

We richten ons leven in op consuminderen en dat biedt keuzes voor de wijze waarop we ons leven inrichten.

Wonen in een natuurlijke en landelijke omgeving helpt ons bewust te blijven van de waarde van een duurzaam leven.

Wij zijn een gezin van 4 personen: 2 volwassenen en 2 kinderen van basisschool leeftijd. Wij zijn beiden werkzaam. De een als product owner op het gebied van artificial intelligence bij een bekende Nederlandse bank en de andere als zelfstandig ondernemer in de financiële zorgverlening.

Visie

We zien het perceel voor ons dat hersteld is in lijn met de historische waarden, aangevuld met moderne mogelijkheden rondom duurzaam en compact wonen.

- ✓ Principe van evenwicht tussen natuur en mens.
- ✓ Verhoging biodiversiteit van het terrein door een natuur-inclusieve inrichting³.
In lijn met de doelstellingen van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland⁴.
- ✓ Behoud van een tuin-achtige uitstraling.

“ONZE SAMENLEVING MOET IN 2050 ENERGIENEUTRAAL ZIJN. WIJ WILLEN DAT
VOOR ZEVENAAR AL IN 2040 BEREIKEN.”
Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

³ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/technieken-beheer-en-innovatie/natuurinclusief-bouwen>

⁴ <https://landschapsbeheergelderland.nl/wp-content/uploads/2016-04-01-Beleidsplan-2016-2020-Verknocht-aan-ons-landschap.pdf>

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

- ✓ Bewoning volgens het principe van Tiny Houses
Verplaatsbaar, duurzaam en compact, maar niet op wielen. Daardoor blijft veel ruimte over voor een natuur-inclusieve inrichting van het terrein.
- ✓ Geen commerciële exploitatie van het terrein of wooneenheden.
Bewoners ontwerpen, bouwen en wonen in hun eigen verplaatsbare, compacte woning (particulier opdrachtgeverschap).
- ✓ Gebruikte (natuurlijke) materialen zijn gericht op behoud van waarde en hergebruik.
Veel groen, geen rood.
- ✓ Slimme inrichting van het terrein waardoor een optimale inzet van de grond gerealiseerd wordt.
- ✓ De opzet is zoveel mogelijk autarkisch van aard.
- ✓ Gebruik van duurzame energiebronnen.
Zonnepanelen. Hergebruik onderzoeken van reeds aanwezige kleine windmolen.
- ✓ Energieneutraal wonen.
Geen gas voor verwarming, goede isolatie. Elektriciteit wordt lokaal opgewekt.
- ✓ Water wordt lokaal opgevangen, gezuiverd en hergebruikt.
Regenwater en bronwater voor consumptie. Hergebruik van grijs water door helofyten-filtering⁵.

⁵ <https://www.duurzaamthuis.nl/water/grijs-water>

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

- ✓ Alternatieve woonvorm, reguliere leefstijl.
- ✓ Onderzoek mogelijkheden voor een voedselbos.
Het perceel behoudt het karakter van een tuin, het verhoogt de biodiversiteit en levert een duurzame vorm van voedselvoorziening.

Wat hebben we nodig?

- ✓ Toestemming om te wonen op dit perceel met een verplaatsbare, compacte en duurzame woning.
- ✓ Een adres: postcode, huisnummer
- ✓ Mogelijkheid voor uitrit aan zijde van de Babberichseweg.
Ter ontlasting van het recht van overpad aan de oostzijde.
- ✓ Toestemming voor bronwater boring t.b.v. drinkwater.

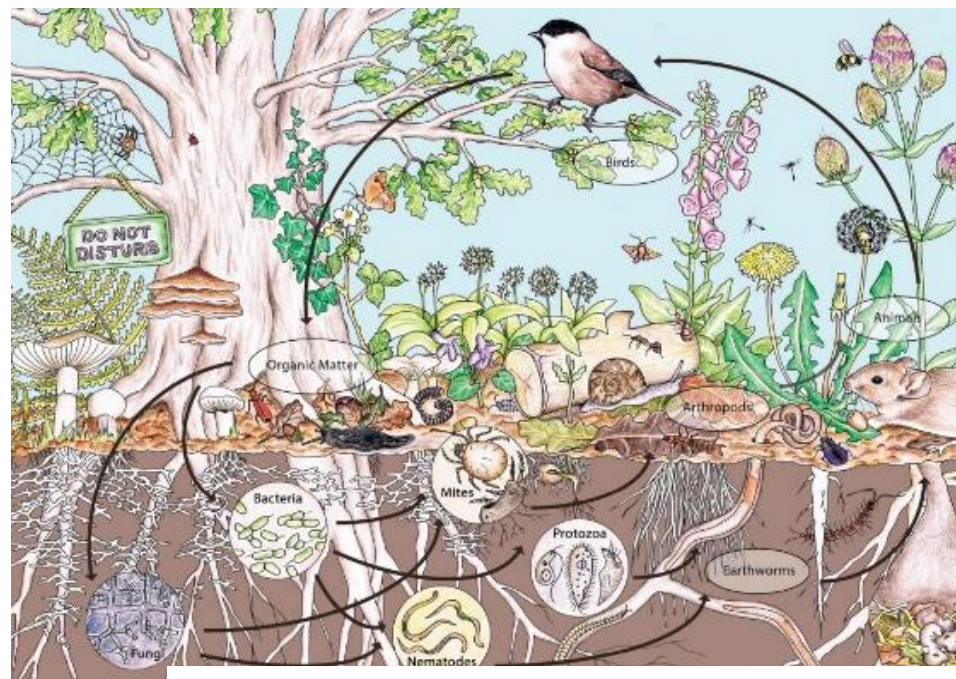

“WIJ STAAN OPEN VOOR KLEINE WONINGEN, MAAR KLEINE AANTALLEN PER WIJK.”
Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

De voordelen op een rij

- ✓ Herstel van de ecologische waarde van het perceel.
- ✓ Herstel van de uitstraling van het perceel.
- ✓ Verhoging van biodiversiteit van het perceel.
- ✓ Beperkte inspanning van en beperkt risico voor de gemeente.
Alleen vergunningen.
Geen nutsvoorzieningen aanleggen (uitzondering wellicht bekabeld internet).
- ✓ Het ontstaan van compacte, duurzame woningen zonder inzet van grond van de gemeente.
De gemeente kan risicoloos ervaring opdoen met het concept Tiny Houses.
- ✓ Verhoogde natuurlijke en duurzame uitstraling van de gemeente Zevenaar.
De gemeente laat zien duurzame particuliere initiatieven te ondersteunen ter ondersteuning van haar beleidsdoelstellingen.
- ✓ Geen verstoring van de omgeving tijdens het inrichten van het perceel.
De bouw van de woning vindt elders plaats. De woning zal in delen worden vervoerd naar het perceel.

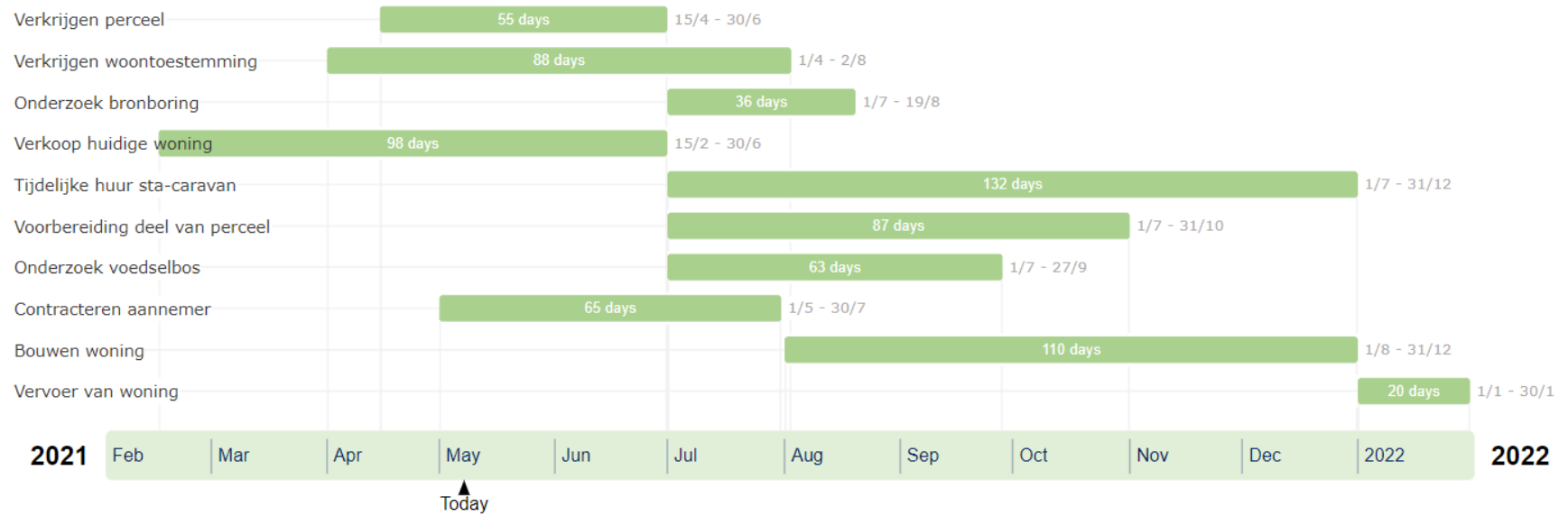

“HET AKKOORD VAN PARIJS VERBINDT ONS IN DE OPGAVE NAAR
EEN DUURZAME TOEKOMST.”

Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

Planning

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

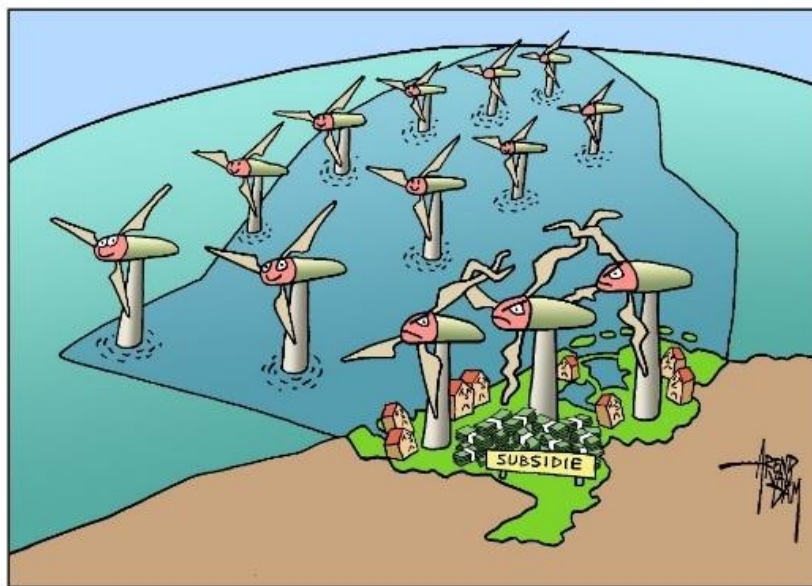

**Open brief NLVOW over
Moratorium voor
WIND op LAND**

op zee meer ruimte dan op land

OPEN BRIEF 8 mei 2021 MORATORIUM OP WIND-OP-LAND

Geachte Bestuurder, Volksvertegenwoordiger,

De plaatsing van Windturbines op Land werd in de verkiezingsthema's al voorzichtig behandeld. Nederland is een dichtbevolkt land en plaatsing van turbines geeft veel hinder en weerstand in alle regio's van Nederland, ook al uit zorg voor ons landschap. In dit kader hebben wij **goed nieuws**.

In het kader van het Klimaatakkoord heeft Nederland zich doelen gesteld voor Windenergie op zee, en Duurzame-Energie-op-Land. De doelstellingen voor Wind op Land en Zon op land worden gezamenlijk ingevuld binnen het RES programma (Regionale Energiestrategie). Inmiddels zijn er zoveel vergunningen en subsidietoekenningen afgegeven voor windmolens op land, dat we de **2030 doelstelling voor Wind op Land al hebben gerealiseerd!**

Additionele windenergie kan geheel worden ingevuld op zee. In het kader van

het Noordzee-akkoord is al voldoende ruimte vrij gemaakt voor de gehele Nederlandse windambitie tot 2050 (42 GW). Maar volgens het PBL is er op onze Noordzee zelfs ruimte voor 76 GW wind, dat voorziet in het 4-voudige van de huidige elektriciteitsbehoefte. Ook een verhoging onlangs van de doelstelling 2030 met extra 10 GW wordt door onze Minister al geheel op de Noordzee geplaatst. Daar waait het vaker, harder en de windturbines zijn veel groter. **Wind-op-zee is inmiddels de goedkoopste vorm** van duurzame energie.

Het kleine potentieel van wind op land is hiermee slechts 5% van wat op de Noordzee goedkoper kan, en daar zonder hinder. Wat gemeenten nu overwegen binnen hun gemeentegrenzen kan met gemak bijgeplaatst worden op de Noordzee. Er is geen enkel argument meer om windturbines op land te plaatsen. We exporteren tomaten en importeren Mercedesen. **Waarom moeten we dan wel per gemeente zelfvoorzienend zijn in kWh** uit windparken op land ? Het is in goede ruimtelijke ordening soms beter om te stellen dat er in een gemeente geen te verantwoorden locatie voor een windpark mogelijk is. Nadelen voor omwonenden en het landschap wegen niet op tegen de mogelijkheden op onze Noordzee.

We ondersteunen de energietransitie en er is nu een betere optie. Nu wij de klimaatakkoord doelstellingen voor wind-op-land hebben gehaald, is het nu het juiste moment om te komen tot een energiestrategie op nieuwe inzichten. NLVOW pleit dan ook voor een **moratorium voor wind-op-land**. Wij roepen u daarom op om per direct geen vergunningen meer af te geven voor windturbines op land. Door op zee ruim baan te geven aan de energietransitie behouden we een leefbare omgeving voor onszelf en onze kinderen. De daar behaalde Certificaten van Oorsprong van groene energie kunnen ten goede komen van gemeenten en regio's.

Zie het bijgaand [Persbericht](#) en een uitvoerige onderbouwing met officiële cijfers in een [Achtergronddocument](#).

met vriendelijke groeten,

xxxxx , Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW),

xxx @nlvow.nl, xxxx (tel.nr)

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

Verkiezing Meest Toegankelijke Gemeente van Nederland

10 mei 2021

Geachte griffie,

Op 17 mei aanstaande gaat de verkiezing Meest Toegankelijke Gemeente van Nederland van start! Op basis van het VN-verdrag Handicap moet iedereen in Nederland mee kunnen doen. Daarom nemen alle gemeenten automatisch deel aan de verkiezing, dus ook uw gemeente.

Deze week wordt bijgaande brief in een gouden envelop bezorgd bij het College van B&W. Graag stellen wij u daarvan langs deze weg op de hoogte. In verband met toegankelijkheid, voor o.a. spraaksoftware, is naast een [pdf-versie](#) de [word-versie](#) bijgevoegd. Meer informatie over de verkiezing kunt u vanaf 17 mei vinden op www.meesttoegankelijkegemeente.nl.

We hopen dat we samen met alle gemeenten deze verkiezing tot een succes maken en zo toegankelijkheid hoger op de agenda zetten. Zo inspireren we elkaar en werken we samen aan een inclusieve samenleving voor iedereen!

We wensen u veel succes, namens het VNG projectteam 'Iedereen doet mee!',

Marianne Vorthoren
Projectleider VNG 'Iedereen doet mee!'

[Contact](#)

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door de VNG.

[Lees onze proclamer.](#)

Lbr. 21/023 - Wegwijzer gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid en VNG Model Huisvestingsverordening

11 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

De aanleiding tot het schrijven van deze Wegwijzer is de noodzaak om het huidige woonwagen- en standplaatsenbeleid in Nederland in overeenstemming te brengen met het mensenrechtelijk kader. Gemeenten voerden in de periode 1919-1999 de Woonwagenwet uit. In 1999 werd de Woonwagenwet ingetrokken.

Dit leidde ertoe dat gemeenten integraal verantwoordelijk werden voor de huisvesting van woonwagenbewoners. Het omstreden uitsterfbeleid zorgde, in de periode na het intrekken van de Woonwagenwet, voor de afbouw van het aantal standplaatsen. In de jaren nadien hebben woonwagenbewoners bij diverse instanties aandacht gevraagd voor de tekortkomingen van het woonwagenbeleid in veel Nederlandse gemeenten, daar waar het gaat om het naleven van de mensenrechten.

Dit beleid bleek niet in overeenstemming te zijn met het mensenrechtelijk kader dat door het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) worden gevormd. Gelet hierop heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) op 12 juli 2018 het Beleidskader Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid (het Beleidskader) gepresenteerd.

[Volledige brief en bijlagen](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:

[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Ede, 11 mei 2021

SW2021/007489

Waar gaat uw partij voor kiezen in 2022?

8 maatschappelijke vraagstukken oplossen in de openbare ruimte

Geachte raadsleden, partijbesturen, programmacommissies,

In 2022 valt er voor de inwoners van uw gemeente wat te kiezen. U gaat laten zien welke maatschappelijke thema's u gaat aanpakken. Heeft u daarbij al nagedacht over mogelijkheden die de openbare ruimte biedt? Het 'wat en hoe' laten we graag zien in een kort filmpje, speciaal gemaakt voor u als raadslid. [Klik hier](#) om de video te bekijken.

Handreiking met actiepunten

Hoe nu verder? Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland (www.stadswerk.nl) en haar leden bieden u een handreiking. Voor acht maatschappelijke thema's noemen we vier punten om actie op te ondernemen in de openbare ruimte. Deze punten kunt u als bouwstenen gebruiken voor uw eigen verkiezingsprogramma of omgevingsvisie. En het mooie is: u slaat vaak meer vliegen in een klap. Een plek voor waterberging kan ook een mooi parkje opleveren, een spannende speelplek of een beweegtuin voor ouderen. [Klik hier](#) voor de tips van onze leden.

Een gezonde openbare ruimte

U heeft het afgelopen jaar ongetwijfeld zelf gezien en ervaren hoe belangrijk de openbare leefomgeving dicht bij huis is. Voor beweging in een dagelijks ommetje, maar ook de ontmoeting met buurtgenoten. Bovendien hebben ook de detailhandel en horecaondernemers profijt bij een aantrekkelijke openbare ruimte. De openbare ruimte is de plek waar mensen zich thuis voelen. Die herkenbaar is, veilig en vertrouwd. Waar mensen, maar ook maatschappelijke thema's, elkaar ontmoeten. Het loont zich daarom om te werken aan de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de leefomgeving. Zo speelt groen – en in het bijzonder bomen – een belangrijke rol. Bomen zijn beeldbepalend, maken gezond, en zijn essentieel voor duurzaamheid en klimaatvraagstukken. Ook dragen veel maatregelen gericht op aanpassing aan klimaatverandering op termijn bij om de afgesproken klimaatdoelstellingen te behalen

Beheer en onderhoud vragen aandacht

Tot slot: projecten en plannen kunnen doorgaans in de ontwerp- en ontwikkelfase op veel politieke aandacht rekenen. Het dagelijks beheer en onderhoud staat daarbij in de schaduw. Het kost veel geld en is vaak bij grote bezuinigingen kind van de rekening. Die kosten keren later echter dubbel en dwars terug. In het gunstigste geval is dat door extra kostbaar achterstallig onderhoud; in het slechtste geval door aansprakelijkheid voor (letsel)schade. We hopen dat u ervoor kiest om de toekomst van onze openbare ruimte te waarborgen voor de gezondheid van uw inwoners. Nu is het moment om goede keuzes te maken voor de komende 50 jaar in uw projecten. Pak die kans!

In de herfst gaan we in een reeks webinars inhoudelijk dieper in op de acht hoofdthema's. Houd de agenda op onze website in de gaten. Heeft u vragen over de handreiking? Neem vooral contact met ons op. De uiteindelijke keuzes laten we uiteraard aan u.

Met vriendelijke groet,

Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland

Gerdo van Grootheest

Voorzitter

Maarten Loeffen

Directeur

Handreiking gemeenteraads- verkiezingen 2022

32 actiepunten in de openbare ruimte
voor acht maatschappelijke vraagstukken

Als u werk wilt maken van
een positief en preventief
volksgezondheidsbeleid
kunt u...

- * Van 'gezondheid' een vast punt maken in de belangenafweging binnen uw ruimtelijk beleid, met veel mogelijkheden voor lichamelijke beweging in een schaduwrijke en hittebestendige omgeving
- * Meer aandacht geven aan het lokale 'ommetje' door aanleg van wandelroutes en verbindingen
- * Wijken zo groen mogelijk inrichten, uitnodigend voor ontmoeting en verblijf in de buitenruimte, voor alle groepen in de samenleving (inclusief en toegankelijk); in de wetenschap dat zelfs uitzicht op groen gezondheidsbevorderend is
- * Een beroep doen op andere belanghebbenden, zoals verzekeraars, om bij te dragen aan uw positieve gezondheidsbeleid en samen fondsen creëren voor een bredere financiële basis

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Leiden - Stevenshof Vitaal

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:

- Gezonde Stad Index 2020
- www.kwiekbeweegroute.nl
- www.hersenstichting.nl/ommetje

Freerunner in de openbare ruimte

Als u de aantrekkelijkheid van uw gemeente voor bewoners, ondernemers en bezoekers verder wilt vergroten, kunt u in de openbare ruimte de verblijfskwaliteit zo verhogen...

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Amsterdam - Park om de hoek - Vergroen je buurt!

**INFORMATIE
EN INSPIRATIE
VINDT U HIER:**

- www.maaksamenruimte.nl
- www.gemeente.nu/bedrijfsvoering/digitalisering/digitale-participatie-gemeenten-delen-kennis-en-software

- * Een sociaal veilige én beheerbare omgeving voor jong en oud waarborgen met voldoende open ruimtes, sportveldjes, rustpunten zoals bankjes, (natuur)speeltuinen, aangename routes en - waar nodig - verlichting
- * Zorgen voor aantrekkelijk groen om de hoek, een park voor iedereen binnen 500 meter, het liefst mét doorlopende verbindingen naar omliggende natuur in het buitengebied
- * Bewonersparticipatie en particuliere (groen)initiatieven van inwoners en ondernemers binnen uw gemeentelijk beleid stimuleren
- * Stilstaan bij een goed evenwicht tussen vorm en functie in de openbare ruimte

Cirkels park (bron: Maak Samen Ruimte)

Als u wilt zorgen voor een goede bereikbaarheid én ruimte wilt creëren, kunt u in de openbare ruimte...

- * Investeren in goede verbindingen tussen stad en ommeland met snelfietspaden en meer gedeeld vervoer
- * Lokaal openbaar vervoer bevorderen en de daarbij behorende mobiliteitsknooppunten aantrekkelijk, groen inrichten
- * Ontbrekende schakels in het fietspadennet aanpakken
- * Uw centrumgebied in de eerste plaats inrichten op voetgangers, fietsers en pas tot slot voor het gemotoriseerde verkeer

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Houten - Fietsstad

**INFORMATIE
EN INSPIRATIE
VINDT U HIER:**

- www.fietsersbond.nl/ons-werk/mobiliteit/snelfietsroutes/
- www.crow.nl/thema-s/fiets-en-voetganger

Groenzone Amsterdam Sloterdijk (bron Michiel Smit)

Met toekomstbestendig groen creëert u een waardevolle leefomgeving. U kunt...

- * Groen – net als bruggen en lantaarnpalen – in de begroting opnemen als investering en niet alleen als een onderhoudspost, waarmee u financiële ruimte creëert
- * In uw bomenbeleid sturen op kroonvolume in plaats van aantallen bomen
- * Natuurinclusiviteit als voorwaarde meenemen in alle ruimtelijke ontwikkelingsopgaven waar u voor staat
- * De biodiversiteit versterken door te investeren in een robuust raamwerk van groen en water, en het ecologische beheer van waardevolle beplantingsvormen bevorderen

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Zeist - Kerkebosch

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:

- www.parool.nl/amsterdam/miljoenen-voor-amsterdamse-parken-dankzij-truc~b2038290/
- www.bouwnatuurinclusief.nl
- www.maakgrijsgroener.nl
- www.citydealvoedsel.nl
- www.kanbouwen.nl
- <https://groenkeur.nl/>
- <https://nlgreenlabel.nl/>
- 7 redenen om te investeren in een groene stad - WUR

Postzegelboom Den Haag (bron Wikimedia Commons)

Als u hitte, droogte én wateroverlast aan wilt pakken in uw gemeente, kunt u...

- * In samenwerkingen met bewoners en bedrijven bij (her)ontwikkelingen eisen stellen, uitdagen en stimuleringsprikkels (subsidies) bieden – én dit verankeren in uw omgevingsplan
- * Bij de (her)ontwikkeling van gebieden rekening houden met de bodem en de oorspronkelijke geologische landschapsstructuren, en uw plannen daarop afstemmen
- * Het infiltrerend vermogen van de bodem vergroten met bomen en planten; die zorgen voor minder grote piekafvoeren bij hevige regenval, voorkomen een kostbare vergroting van de rioolcapaciteit en leveren verkoeling in hitteperiodes
- * Zorgen voor (natuurlijke) waterbuffers, gevoed door afgekoppelde hemelwaterafvoeren voor tijden van droogte

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Weert - Natuur en landschapvisie

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:

- www.klimaatadaptatienederland.nl
- www.steenbreek.nl
- Handreiking decentrale regelgeving klimaatadaptief bouwen en inrichten
- Tabel effectiviteit van klimaatadaptatiemaatregelen - RIONED
- <https://dakenplan.nl>

Bedriegertjes (bron Michiel Smits),JPG

Uw mooie bovengrondse plannen vragen ook ruimte in de drukke ondergrond. Als u een stevig fundament in de ondergrond wilt leggen, kunt u...

- * De regie nemen en ruimte creëren voor nutsvoorzieningen én groeiruimte voor bomen, door een (her)orderingsbeleid voor de ondergrond
- * Bodemkwaliteit de aandacht geven die het nodig heeft voor meer biodiversiteit, o.a. door chemievrij te werken
- * Eisen stellen voor een goede bodemgesteldheid in verband met inklinking (bodemdaling), doorlaatbaarheid en watervasthoudend vermogen;
- * Driedimensionaal denken: vraag om een samenhangend plan mét bovengrondse herinrichting, bijvoorbeeld bij rioleringsvervang

Wortelstraat

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Enschede - Bodemkaart

**INFORMATIE
EN INSPIRATIE
VINDT U HIER:**

- www.gpkl.nl
- www.cob.nl

Als u werk wilt maken van duurzaamheid en circulariteit, kunt u in de openbare ruimte...

- * Als grote opdrachtgever bij aanbestedingen sturen op circulariteit, duurzaamheid én vergroening door het in contracten op te laten nemen
- * In contracten eisen laten stellen op duurzame bouwproductie en emissieloze bouwlogistiek en de (infra)bouwlocaties tijdig van voldoende stroom te laten voorzien
- * Vrijkomende materialen uit uw openbare ruimte (regionaal) bijeenbrengen in een materialendepot en zo beschikbaar houden voor hergebruik
- * Sturen op aanpasbare ontwerpen die mee kunnen veranderen met toekomstige behoeftes, waardoor de straat ook minder vaak open hoeft

Duurzaam GWW

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Apeldoorn - Circulair fietspad

**INFORMATIE
EN INSPIRATIE
VINDT U HIER:**

- www.duurzaamgww.nl
- Hoe verhoudt circulariteit zich tot duurzaamheid? - Kenniskaarten - het Groene Brein

Als u ziet dat (gedeeltelijke) herinrichting van de openbare ruimte in uw gemeente noodzakelijk is, kunt u...

- * Kiezen voor een gebiedsgerichte aanpak – niet te klein, niet te groot – in samenspraak met bewoners en betrokkenen
- * In wijken bij grootschalige noodzakelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie, de afweging maken tussen voortbouwen binnen de bestaande bebouwing of volledige vernieuwing met andere groene inrichtingsprincipes, ook voor de ondergrond
- * Bij de uitvoering aandringen op een integrale aanpak, een tijdige afstemming van planningen en een combinatie van budgetten, binnen én buiten uw eigen organisatie
- * De verbinding leggen met andere gemeentelijke ambities zoals klimaatadaptatie, energietransitie, vergroening en uw lokale gezondheidsbeleid

Om de tafel (bron Coco Ribbens, gemeente Deventer)

PRAKTIJKVOORBEELD:

- Gemeente Hoogeveen - Waterstof Hoogeveen

INFORMATIE EN INSPIRATIE VINDT U HIER:

- www.citydealopenbareruimte.nl
- Integrale ontwerpmethodes OR Amsterdam

UITGELICHT

Welke thema's zijn het urgentst volgens de kijkers van de 'Talkshow Gemeenteraadsverkiezingen 2022:

Maatschappelijke vraagstukken oplossen in de openbare ruimte'?

1. Klimaat
2. Duurzaamheid
3. Groen
4. Volksgezondheid
5. Aantrekkelijkheid gemeente
6. Ondergrond
7. Mobiliteit en bereikbaarheid
8. Vervangingsopgave

Lbr. 21/035 - Lachgas

12 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

Het oneigenlijk gebruik en de verkoop van lachgas vormt een niet te onderschatten probleem bij voornamelijk jongeren. Het geeft gezondheidsrisico's en veroorzaakt hinder en overlast.

In de VNG-ledenbrief 'Lachgas' van 14 mei 2020, <https://vng.nl/brieven/lachgas> gingen we in op de gevaren van oneigenlijk gebruik van lachgas en zetten we uiteen welke mogelijkheden de Model-APV biedt om hiertegen te kunnen optreden. Bij onze jaarlijkse zomerupdate van de Model-APV (2020) hebben wij hiernaast nog een specifieke APV-voorbeeldbepaling opgenomen.

Volledige brief en bijlage

Contact

070 - 373 83 93
info@vng.nl

Afmelden

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door:
[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Lbr. 21/034 - Convenanten hulpmiddelen

12 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

De VNG voert sinds 1 juni 2020 het project Verbeteragenda toegang hulpmiddelen uit. Het project heeft als doel een aantal landelijke vastgestelde actiepunten uit te werken en verbeteringen in de hulpmiddelenverstrekking in de praktijk te stimuleren. (Zie ook de [ledenbrief](#) die we hierover in juli 2020 hebben verzonden.)

Volledige brief

Contact

070 - 373 83 93
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door:
[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Lobith, 10 mei 2021

Aan de leden van het college van burgemeester en wethouders en de leden van de raad van de gemeente Zevenaar,

Betreft: reactie op petitie Zonnepark Carvium Novum

Beste leden van het college van B&W en raadsleden,

Langs deze weg willen de initiatiefnemers van Zonnepark Carvium Novum de leden van het college van B&W en de gemeenteraad van Zevenaar graag informeren over de petitie "[Geen zonnepark aan de Eltenseweg in Lobith](#)". In deze petitie worden een aantal bezwaren geuit ten aanzien van het Zonnepark Carvium Novum. Als initiatiefnemers willen we deze bezwaren graag weerleggen. Tevens willen we u wat context geven bij de petitie.

Bezwaren weerleggen

Het eerste punt in de petitie is "dat er veel ruimtelijke bezwaren zijn, zoals dat van een groot oppervlak aan modules op het water die het vrije zicht ontnemen, de verkeersveiligheid nadelig beïnvloedt door schittering en het woongenot van omwonenden".

In dit punt worden een aantal bezwaren genoemd die we hieronder één voor één zullen bespreken:

-Er zouden veel ruimtelijke bezwaren zijn.

In het kader van de omgevingsvergunning is een ruimtelijke onderbouwing opgesteld ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. Alle ruimtelijk relevante aspecten zijn in dit document onderbouwd en waar nodig onderzocht. Het enige aspect waarvan het onderzoek nog niet is afgerond is de impact van reflectie van zonlicht door de panelen. Naar verwachting is dit onderzoek over een week gereed. De conclusie in de huidige ruimtelijke onderbouwing is dat de ontwikkeling op alle andere aspecten aanvaardbaar is.

-Er zou een groot oppervlak aan modules op het water worden gelegd.

Er is sprake van 4 zonne-eilanden die samen 8 hectare beslaan van de 26 hectare aan open water die overblijft na herinrichting van de plas. De herinrichting van de plas (die in de huidige situatie 57 hectare groot) bestaat eruit dat 12,6 hectare wordt omgezet naar rietmoeras, 4,5 hectare naar moerasbos/broekbos en 13,5 hectare naar oeverzone.

-Er zou vrij zicht worden ontnomen.

De zonne-eilanden hebben een hoogte van 1 meter. Dit maakt, samen met het feit dat de plas een stuk lager is gelegen dan het omliggende gebied, dat de zonne-eilanden het vrije zicht nergens belemmeren.

-De verkeersveiligheid zou nadelig worden beïnvloed door schittering.

De zonne-eilanden draaien met de zon mee en draaien gedurende de dag van het oosten naar het zuiden en dan naar het westen. Ze zijn nooit gericht richting de Eltenseweg waar ze eventueel de verkeersveiligheid zouden kunnen beïnvloeden.

-De schittering zou het woongenot van omwonenden beïnvloeden.

Op dit moment wordt een reflectiestudie uitgevoerd naar de impact van schittering op woningen in de omgeving. De verwachting is dat de impact zeer gering is omdat de woningen op afstand liggen (minimaal 450 meter) en/of niet aan de zijde waar de panelen naar toe gericht zijn. De reflectiestudie zal uitwijzen of de impact aanvaardbaar is.

Het tweede punt in de petitie is "Dat de ecologische impact van aanpassingen in het gebied ook een grote zorg is."

-Ten behoeve van de omgevingsvergunning is door de initiatiefnemers een onderzoek uitgevoerd naar de consequenties van het zonnepark in het kader van de Wet natuurbescherming. Uit dit onderzoek komt naar voren dat er geen consequenties te verwachten zijn in het kader van de Wet natuurbescherming. Door gemeente Zevenaar is tevens een ecologisch adviesbureau ingeschakeld dat een advies heeft uitgebracht voor de inrichting van het zonnepark. Alle adviezen van dit bureau worden door ons opgevolgd.

Het derde punt in de petitie is "dat het er alle schijn van heeft dat het plan voor een drijvend en draaiend zonnepark slechts een selecte groep belanghebbenden dient".

-Wij herkennen ons niet in dit beeld. Wezendonk en Wiek-II streven naar financiële baten voor een grote groep belanghebbenden. Hierover zijn we in gesprek met burgers en bedrijven die hierin zijn geïnteresseerd. Het is daarnaast zo dat de lokale natuurstichting SNCN financiële middelen zal ontvangen vanuit de exploitatie van het zonnepark welke ze kan inzetten voor ecologisch versterking en beheer van het gebied.

Het vierde punt in de petitie is "dat het zonnepark indruist tegen het vigerende bestemmingsplan uit 2010".

-Het zonnepark is niet mogelijk binnen de huidige regels van de bestemming Natuur die gelden voor het plangebied. Dit is niet hetzelfde als dat het 'indruist tegen het bestemmingsplan'. Het zonnepark past namelijk binnen de doeleinden van de bestemming natuur:

"De voor "Natuur" aangewezen gronden zijn bestemd voor de instandhouding en ontwikkeling van natte landschaps- en natuurwaarden en meer in het bijzonder de daarvoor noodzakelijke grondwaterstand, waterstroming en kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater".

In dit kader is het wellicht ook relevant dat provincie Gelderland positief staat ten opzichte van de ontwikkeling van het zonnepark.

Context bij de petitie

De petitie is opgestart door burens woonachtig op één adres nabij het zonnepark. Tussen deze burens en Wezendonk speelt een juridisch conflict over de ligging van een kadastrale grens. Dit conflict speelt al geruime tijd en door de rechter is Wezendonk in het gelijk gesteld. Het hoger beroep loopt nog. Wij hechten eraan dat u er van op de hoogte bent dat het juridische conflict los staat van de ontwikkeling van het zonnepark. Het zonnepark schaadt de burens daarnaast niet in hun economische en private belangen.

Met de overige burens zijn wij als initiatiefnemers in goed overleg.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Voor vragen kunt terecht bij de projectleider

gabi@wiek-ii.nl

namens Wezendonk Zand en Grind BV

namens Wiek-II

Namen en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Aan de Commissie Ruimte, Gemeenteraad en Het college van burgmeester en wethouders
van de Gemeente Zevenaar
Kerkstraat 27
6901 AA ZEVENAAR

Onderwerp: Verzoek tot antwoorden op vragen 'Plan herontwikkeling locatie Vincent van Goghstraat 4'

Zevenaar, 12 mei 2021

Geachte Commissie Ruimte, Raad en College,

Het is al enige tijd geleden dat wij (buurtbewoners van de Vincent van Goghstraat, Schelfhoutstraat en Arnhemseweg) een aantal vragen hebben gesteld over de herontwikkelingslocatie Vincent van Goghstraat 4 te Zevenaar.

Er zijn een aantal vragen gesteld in de diverse zienswijzen welke voor 3 maart 2021 zijn ingediend. Graag verwijs ik u naar de ingekomen stukken aan de raad op 28-02-2021 met ID 367 en 359 en op 2-03-2021 met ID 360 in het Ibabs systeem. Er zijn ook vragen in de verschillende inspraakreacties gesteld aan de Commissie Ruimte tijdens de inspraakavond op 10 maart 2021.

Tot op heden hebben geen reactie mogen ontvangen van de; Commissie Ruimte, Gemeente Raad en het College van Burgmeester en Wethouders en dat betreurt ons.

Wij menen een heldere oproep te hebben gedaan aan de bestuurscultuur van de gemeente Zevenaar in de verschillende zienswijzen en de inspraakreacties. Om een stuk transparantie te geven en een open communicatie methode naar de buurtbewoners ten aanzien van het participatieproces en het planningsproces rondom de herontwikkelingslocaties. Wij zijn immers de bewoners die u vertegenwoordigt.

Nu kunnen wij met allerlei wettelijke termijnen gaan schermen en elkaar bestoken met allerlei brieven, maar dat doen wij liever niet. Wij willen graag in gesprek blijven en staan te trappelen om tot een draagbaar plan te komen.

Het zou de gemeente goed staan om de buurtbewoners op de hoogte te stellen en te informeren over en van de vorderingen met een eventuele planning van het vervolgtraject.

Mochten deze vorderingen of antwoorden op de vragen er nog niet zijn, dan is dat ook prettig om te weten. Een telefoontje, mail of brief zou erg welkom zijn, zodat wij niet in het ongewisse blijven.

Dit brengt rust onder de buurtbewoners, sommige mensen maken zich grote zorgen en slapen hier slecht van. Onze kinderen stellen allerlei vragen. 'Wanneer komt het en hoe groot

en waar moeten we dan spelen?', kijk maar het artikel in de Gelderlander d.d. 9 april 2021 'Tekeningen als protest tegen verdwijnen speelplek'

Na aanleiding hiervan hebben onze kinderen een bezoek gebracht aan wethouder Hans Winters. Hierin hebben de kinderen duidelijke gemaakt dat zij 'de muur van Winters' niet zien zitten en open staan om mee te denken in de plannen voor meer groen en speelmogelijkheden in de Molenwijk, zie de vele tekeningen.

Wij als buurtbewoners willen graag betrokken zijn bij het ontwikkel-, en besluitvormingsproces over de herontwikkelingslocatie en hebben het verzoek gedaan om echte participatie (*volgens ons is dit een actieve deelname in het gehele proces en gezamenlijk uitgangspunten / richting bepalen en niet eerst een afgemeten plan presteren en daarna om reacties vragen*) en een onafhankelijk procesbegeleider aan te stellen door de gemeente.

Dit verzoek is tweeledig;

1. – Krijgen wij (buurtbewoners) nog een reactie op al onze vragen en zo ja, wanneer?
2. – Gaat de gemeente een participatietraject opstarten met behulp van een onafhankelijke procesbegeleider aangesteld door de gemeente?

Wij horen graag zo spoedig mogelijk van u,

Hartelijke groet,

[REDACTED], namens de buurtbewoners van de Schelfhoutstraat, Vincent van Goghstraat en Arnhemseweg.

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

Lbr. 21/036 - Vernieuwde Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT Toolbox (GIBIT)

14 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

Op 1 april 2021 trad de nieuwe versie van de Gemeentelijke Inkoop bij IT Toolbox (GIBIT) in werking. Conform de afspraken ' [standaardisatie VNG](#)' informeren wij u hierbij over het belang en de inhoud van de GIBIT.

[Volledige brief](#)

Contact

070 - 373 83 93

info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door:
[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Van: xxx

Verzonden: maandag 17 mei 2021 09:49

Aan: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>

Onderwerp: Zonnepark Carvium Novum

Geachte Gemeenteraad,

Naar aanleiding van de brief op 10 mei 2021 aan het college en de raad van de gemeente Zevenaar van Wiek II, heeft onze advocaat de onderstaande email naar xxxx gestuurd. Stuyt Agro en de familie xxx zijn **niet** op de hoogte gesteld door Wiek II omtrent inhoud en verzending van de brief op 10 mei, terwijl het toch hoofdzakelijk ons aangaat.

De brief van Wiek II zal tijdens de raadsvergadering van 2 juni worden geagendeerd op de lijst van ingekomen stukken, wij stellen het zeer op prijs dat de brief van onze advocaat als reactie op de brief van 10 mei ook formeel wordt geagendeerd voor deze raadsvergadering.

Met vriendelijke groet,

xxx

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

----- Doorgestuurd bericht -----

Onderwerp: Stuyt Agro c.s./ Wezendonk - Zonnepark Carvium Novum

Datum: Tue, 11 May 2021 08:40:47 +0000

Van: Jan de Wrede <deWrede@marxman.nl>

Aan: xxx <gabi@wiek-ii.nl>

CC: xxx@gmx.net <xxx@gmx.net>, xxx@gmail.com <xxx@gmail.com>, xxx <xxx@marxman.nl>

Geachte xxx,

Van cliënte vernam ik dat bijgevoegde brief naar de leden van het college van burgemeester en wethouders en de leden van de raad van de gemeente Zevenaar is verzonden. De brief is gedateerd op 10 mei 2021.

In bijgevoegde brief is onder andere het volgende opgenomen:

“De petitie is opgestart door burens woonachtig op één adres nabij het zonnepark. Tussen deze burens en Wezendonk speelt een juridisch conflict over de ligging van een kadastrale grens. Dit conflict speelt al geruime tijd en door de rechter is Wezendonk in het gelijk gesteld. Het hoger beroep loopt nog. Wij hechten eraan dat u er van op de hoogte bent dat het juridische conflict los staat van de ontwikkeling van het zonnepark. Het zonnepark schaadt de burens daarnaast niet in hun economische en private belangen.”

De geciteerde tekst is onjuist.

Op 4 mei 2021 heeft het gerechtshof Arnhem een eindarrest gewezen. Het gerechtshof heeft de beslissing van de voorzieningenrechter integraal vernietigd en de vorderingen van Wezendonk afgewezen. Daarnaast heeft het gerechtshof Arnhem geoordeeld dat zij

voorshands van oordeel is Wezendonk teveel grond heeft toegeëigend dan tussen partijen was afgesproken. Bijgevoegd treft u aan het eindarrest dat door het gerechtshof Arnhem is gewezen.

Dit heeft tot gevolg dat het door u opgestelde inrichtingsontwerp uitgaat van onjuiste gegevens, onder ander aangaande de positionering van de grondwal etc. Nog los van het gegeven of Wezendonk überhaupt nog wel het Castellum wenst te realiseren.

Daarnaast is het onjuist dat het zonnepark cliënte niet in haar economische en private belangen schaadt. Omtrent de betreffende grond hebben partijen afspraken gemaakt, welke afspraken naar de mening van Stuyt door Wezendonk worden geschonden.

Het bevreemdt cliënte dat u en Wezendonk de leden van het college van burgemeester en wethouders en de leden van de raad van de gemeente Zevenaar niet correct hebben geïnformeerd, terwijl het arrest allang bekend was (althans behoorde te zijn) bij Wezendonk.

Ten behoeve van cliënte verzoek ik u de leden van het college van burgemeester en wethouders en de leden van de raad van de gemeente Zevenaar alsnog correct te informeren over de uitkomst van de gerechtelijke procedure tussen Wezendonk en cliënte.

Bij voorbaat dank voor de te nemen moeite.

Met vriendelijke groet,

Jan de Wrede

[#J5IMPWBEEESrVQCuBtydnw6#]

Uw organisatie op een veranderende toekomst voorbereiden? Onze experts denken graag met u mee!

M A R X M A N
advocaten

allesover
WHOA.nl

Marxman Advocaten is medeoprichter van het onafhankelijke kennisplatform AllesOverWHOA.nl

Bezoekadres: Spacelab 4 | 3824 MR Amersfoort | t. +31 (0) 33 450 80 00 | f. +31 (0) 33 455 55 25
Bezoekadres: Kerklaan 16 | 7311 AE Apeldoorn | t. +31 (0) 85 489 43 56
Postadres: Postbus 1236 | 3800 BE Amersfoort
Business Point Amsterdam WTC

The information contained in this e-mail is intended solely for the use of the individual or entity to whom it is addressed and others authorized to receive it. If you are not the intended recipient you are hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking any action in reliance on the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful. Marxman Advocaten B.V. is neither liable for the proper and complete transmission of the information contained in this communication nor for any delay in its receipt. Marxman Advocaten B.V. has its registered office in Amersfoort and registered with the Chamber of Commerce Gooi-, Eem-, en Flevoland under number 32083052

 Please consider the environment before printing this email

Lobith, 10 mei 2021

Aan de leden van het college van burgemeester en wethouders en de leden van de raad van de gemeente Zevenaar,

Betreft: reactie op petitie Zonnepark Carvium Novum

Beste leden van het college van B&W en raadsleden,

Langs deze weg willen de initiatiefnemers van Zonnepark Carvium Novum de leden van het college van B&W en de gemeenteraad van Zevenaar graag informeren over de petitie "[Geen zonnepark aan de Eltenseweg in Lobith](#)". In deze petitie worden een aantal bezwaren geuit ten aanzien van het Zonnepark Carvium Novum. Als initiatiefnemers willen we deze bezwaren graag weerleggen. Tevens willen we u wat context geven bij de petitie.

Bezwaren weerleggen

Het eerste punt in de petitie is "dat er veel ruimtelijke bezwaren zijn, zoals dat van een groot oppervlak aan modules op het water die het vrije zicht ontnemen, de verkeersveiligheid nadelig beïnvloedt door schittering en het woongenot van omwonenden".

In dit punt worden een aantal bezwaren genoemd die we hieronder één voor één zullen bespreken:

-Er zouden veel ruimtelijke bezwaren zijn.

In het kader van de omgevingsvergunning is een ruimtelijke onderbouwing opgesteld ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. Alle ruimtelijk relevante aspecten zijn in dit document onderbouwd en waar nodig onderzocht. Het enige aspect waarvan het onderzoek nog niet is afgerond is de impact van reflectie van zonlicht door de panelen. Naar verwachting is dit onderzoek over een week gereed. De conclusie in de huidige ruimtelijke onderbouwing is dat de ontwikkeling op alle andere aspecten aanvaardbaar is.

-Er zou een groot oppervlak aan modules op het water worden gelegd.

Er is sprake van 4 zonne-eilanden die samen 8 hectare beslaan van de 26 hectare aan open water die overblijft na herinrichting van de plas. De herinrichting van de plas (die in de huidige situatie 57 hectare groot) bestaat eruit dat 12,6 hectare wordt omgezet naar rietmoeras, 4,5 hectare naar moerasbos/broekbos en 13,5 hectare naar oeverzone.

-Er zou vrij zicht worden ontnomen.

De zonne-eilanden hebben een hoogte van 1 meter. Dit maakt, samen met het feit dat de plas een stuk lager is gelegen dan het omliggende gebied, dat de zonne-eilanden het vrije zicht nergens belemmeren.

-De verkeersveiligheid zou nadelig worden beïnvloed door schittering.

De zonne-eilanden draaien met de zon mee en draaien gedurende de dag van het oosten naar het zuiden en dan naar het westen. Ze zijn nooit gericht richting de Eltenseweg waar ze eventueel de verkeersveiligheid zouden kunnen beïnvloeden.

-De schittering zou het woongenot van omwonenden beïnvloeden.

Op dit moment wordt een reflectiestudie uitgevoerd naar de impact van schittering op woningen in de omgeving. De verwachting is dat de impact zeer gering is omdat de woningen of op afstand liggen (minimaal 450 meter) en/of niet aan de zijde waar de panelen naar toe gericht zijn. De reflectiestudie zal uitwijzen of de impact aanvaardbaar is.

Het tweede punt in de petitie is "Dat de ecologische impact van aanpassingen in het gebied ook een grote zorg is."

-Ten behoeve van de omgevingsvergunning is door de initiatiefnemers een onderzoek uitgevoerd naar de consequenties van het zonnepark in het kader van de Wet natuurbescherming. Uit dit onderzoek komt naar voren dat er geen consequenties te verwachten zijn in het kader van de Wet natuurbescherming. Door gemeente Zevenaar is tevens een ecologisch adviesbureau ingeschakeld dat een advies heeft uitgebracht voor de inrichting van het zonnepark. Alle adviezen van dit bureau worden door ons opgevolgd.

Het derde punt in de petitie is "dat het er alle schijn van heeft dat het plan voor een drijvend en draaiend zonnepark slechts een selecte groep belanghebbenden dient".

-Wij herkennen ons niet in dit beeld. Wezendonk en Wiek-II streven naar financiële baten voor een grote groep belanghebbenden. Hierover zijn we in gesprek met burgers en bedrijven die hierin zijn geïnteresseerd. Het is daarnaast zo dat de lokale natuurstichting SNCN financiële middelen zal ontvangen vanuit de exploitatie van het zonnepark welke ze kan inzetten voor ecologisch versterking en beheer van het gebied.

Het vierde punt in de petitie is "dat het zonnepark indruist tegen het vigerende bestemmingsplan uit 2010".

-Het zonnepark is niet mogelijk binnen de huidige regels van de bestemming Natuur die gelden voor het plangebied. Dit is niet hetzelfde als dat het 'indruist tegen het bestemmingsplan'. Het zonnepark past namelijk binnen de doeleinden van de bestemming natuur:

"De voor "Natuur" aangewezen gronden zijn bestemd voor de instandhouding en ontwikkeling van natte landschaps- en natuurwaarden en meer in het bijzonder de daarvoor noodzakelijke grondwaterstand, waterstroming en kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater".

In dit kader is het wellicht ook relevant dat provincie Gelderland positief staat ten opzichte van de ontwikkeling van het zonnepark.

Context bij de petitie

De petitie is opgestart door burens woonachtig op één adres nabij het zonnepark. Tussen deze burens en Wezendonk speelt een juridisch conflict over de ligging van een kadastrale grens. Dit conflict speelt al geruime tijd en door de rechter is Wezendonk in het gelijk gesteld. Het hoger beroep loopt nog. Wij hechten eraan dat u er van op de hoogte bent dat het juridische conflict los staat van de ontwikkeling van het zonnepark. Het zonnepark schaadt de burens daarnaast niet in hun economische en private belangen.

Met de overige burens zijn wij als initiatiefnemers in goed overleg.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Voor vragen kunt terecht bij de projectleider

gabi@wiek-ii.nl

namens Wezendonk Zand en Grind BV

namens Wiek-II

Namen en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

arrest

GERECHTSHOF ARNHEM-LEEWARDEN

locatie Arnhem

afdeling civiel recht, handel

zaaknummer gerechtshof: 200.284.504

(zaaknummer rechtbank Gelderland, locatie Arnhem, 374032)

Arrest in kort geding van 4 mei 2021

in de zaak van

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

Stuyt Agro B.V.,

gevestigd te Lobith,

appellante,

in eerste aanleg: gedaagde,

hierna: Stuyt,

advocaat: mr. J. de Wrede,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

Wezendonk Zand & Grind B.V.,

gevestigd te Pannerden,

geïntimeerde,

in eerste aanleg: eiseres,

hierna: Wezendonk,

advocaat: mr. M.B.J. Thijssen.

1. De kern van de beslissing van het hof

In dit kort geding staat de vraag centraal hoe de grenslijn tussen de aan Stuyt en Wezendonk toebehorende percelen moet worden bepaald. Het hof komt voorlopig tot de conclusie dat deze grenslijn moet worden bepaald aan de hand van de respectieve groottes van de verkochte en geleverde percelen (in totaal 1,6 ha), waarbij de grenslijn (slechts) de vorm heeft die op de situatietekeningen bij de koopovereenkomst en leveringsakte is aangegeven. Het vonnis van de voorzieningenrechter zal het hof vernietigen.

De door Wezendonk van Stuyt gevorderde medewerking, zoals omschreven in de in hoger beroep gewijzigde vordering, komt evenmin voor toewijzing in aanmerking.

Het hof zal zijn beslissing hierna toelichten. Eerst vermeldt het hof wat er in hoger beroep is gebeurd.

2 Het verdere verloop van het geding in hoger beroep

2.1 Het hof neemt de inhoud van het tussenarrest van 29 december 2020 hier over.

2.2 Het verdere verloop blijkt uit het proces-verbaal van de op 21 februari 2021 gehouden descende en mondelinge behandeling ter plaatse. Daarna heeft mr. De Wrede nog een opmerking gemaakt over het proces-verbaal.

2.3 Vervolgens hebben partijen de stukken voor het wijzen van arrest aan het hof overgelegd en heeft het hof arrest bepaald.

3 De vaststaande feiten

3.1 Het hof gaat in hoger beroep uit van de volgende feiten.

3.2 Wezendonk drijft een onderneming op het gebied van de winning en verhandeling van zand en grind. Stuyt drijft een agrarische onderneming aan de Eltenseweg in Lobith.

3.3 In 2003 heeft [REDACTED] aan Wezendonk Holding B.V. de optie tot koop van enkele percelen verleend, ten behoeve van de zandwinning in het bedrijf van deze vennootschap.

3.4 Wezendonk ontgrondt een gebied in Lobith waarvan de in optie genomen percelen deel uitmaken. Na ontgroning ontstaat op deze plaats een waterrijk natuurgebied, genaamd Carvium Novum. Verder is het de bedoeling dat aan het water een speelpark, genaamd Castellum, zal worden ingericht. Het Castellum zal liggen op de percelen waarop geen optie is gegeven. Het speelpark zou met een aarden wal in de vorm van een vesting (de taluds) van de waterplas gescheiden worden.

3.5 Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben op 29 maart 2010 aan Wezendonk het ontgronden van onder meer de percelen, kadastraal bekend gemeente Herwen, sectie B, nrs. 1842, 1845 en 2082 vergund. De totale ontgroning dient uiterlijk 31 december 2021 af te zijn.

3.6 Op 6 juli 2010 heeft een rechtsvoorgangster van Wezendonk zich jegens de toenmalige gemeente Rijnwaarden verbonden om de grond voor het Castellum bouwrijp te maken. De termijn voor voltooiing van deze werkzaamheden is een aantal malen verlengd, voor de laatste maal tot 31 juli 2021.

3.7 Op 7 januari 2011 is namens Wezendonk en Stuyt een koopovereenkomst ondertekend, waarbij Stuyt aan Wezendonk percelen grond heeft verkocht. Het gaat daarbij om gedeeltes van percelen die in zijn geheel aan Stuyt toebehoren. Het gaat om de gedeeltes van de kadastrale percelen gemeente Herwen, sectie B, nummers 1842, 1845 en 2082, met, zo volgt uit de koopovereenkomst, een grootte van respectievelijk ongeveer één hectare, 30 are en 30 are. In de koopovereenkomst is vermeld dat de verkochte percelen schetsmatig met arceringen zijn aangegeven op een bijgaande situatietekening. In artikel 9 van de koopovereenkomst staat dat verrekening van over- of ondermaat zal plaatsvinden op basis van een prijs van € 13,75 per centiare, als na kadastrale meting blijkt dat de in de koopovereenkomst vermelde grootte van het verkochte afwijkt van de daadwerkelijke grootte. Daarbij is vermeld dat na kadastrale uitmeting de kadastrale grenzen de eigendomsgrenzen zijn, behoudens tegenbewijs.

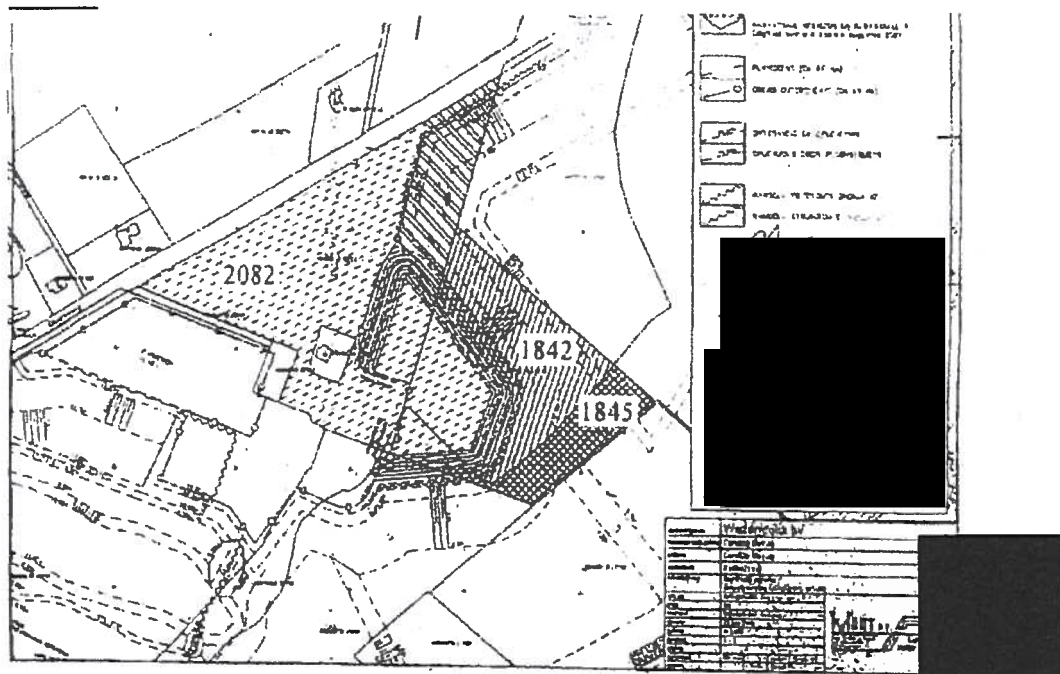
3.8 In een aanvullende overeenkomst van 7 januari 2011 staat dat op het verkochte, samen met meer onroerend goed, een plan zal worden gerealiseerd, waarin sprake is van een gedeelte natuurgebied (Carvium Novum) en een speelpark (Castellum). In die aanvullende

overeenkomst is vermeld dat Wezendonk ervoor zal zorgen dat de in die overeenkomst genoemde percelen conform het bestemmingsplan bouwrijp zullen worden gemaakt, zodanig dat Stuyt kan beginnen met de aanleg van de infrastructuur. Het gaat daarbij om het perceel 1728 en de (andere) gedeeltes van de percelen 1845, 1842 en 2082. Deze percelen zijn in eigendom gebleven van Stuyt, maken geen deel uit van het verkochte en zijn bedoeld voor de realisering van het Castellum. Verder is vermeld dat op deze percelen gedeeltelijk silo's en verhardingen aanwezig zijn. De sloop en verwijdering daarvan komen voor rekening van Wezendonk. Voor zover nodig zal puin breken en puin afvoeren voor rekening komen van Stuyt, waarbij is afgesproken dat zoveel mogelijk zal worden geprobeerd het puin te verwerken in de bestaande situatie.

In deze overeenkomst staat vervolgens dat de oppervlakte van het Castellum minimaal 1 hectare bedraagt, zoals aangegeven op een aan de overeenkomst gehechte tekening. In deze oppervlakte zijn de taluds niet inbegrepen.

3.9 Bij notariële akte van 15 maart 2012 heeft Stuyt de onroerende zaken aan Wezendonk geleverd. In de akte is verwezen naar de koopovereenkomst en de aanvullende overeenkomst. De omschrijving van de geleverde percelen sluit aan bij de omschrijving in de koopovereenkomst. In afwijking van artikel 9 van de koopovereenkomst staat in de akte van levering dat er geen verrekening zal plaatsvinden in geval blijkt dat de vermelde grootte en/of omschrijving van de verkochte percelen niet juist of niet volledig is. Het onder 3.8 vermelde in de aanvullende koopovereenkomst is ook in de akte van levering opgenomen.

3.10 De aan de leveringsakte gehechte situatietekening is dezelfde als de tekening die aan de koopovereenkomst is gehecht. Deze situatietekening ziet er als volgt uit:

3.11 De akte van levering is met de situatietekening in de openbare registers ingeschreven.

3.12 Er is na de levering geen aanwijs van het verkochte en geleverde verricht en totdat het bestreden vonnis was gewezen, had evenmin een aanwijs door het Kadaster plaatsgevonden. Het Kadaster heeft slechts een administratieve grens bepaald, waarbij is overgegaan tot

hernummering van de gedeeltes van de percelen 1842, 1845 en 2082 die aan Wezendonk en Stuyt toebehoren in de nummers 2412 respectievelijk 2413.

3.13 Tussen partijen is een geschil ontstaan over de vraag of Wezendonk bij het ontgronden van perceel 2412 een deel van het aan Stuyt toebehorende perceel 2413 is gaan ontgronden.

3.14 Meet B.V. (hierna: Meet) en Grenspunt B.V. (hierna: Grenspunt) hebben op verzoek van Wezendonk, respectievelijk Stuyt onderzocht hoe de grens tussen de aan partijen toebehorende percelen loopt. Zij zijn tot uiteenlopende bevindingen gekomen. Meet heeft een tekening gemaakt van de grens, zoals die volgens Meet zou lopen. Zij pretendeert dat zij deze grens heeft bepaald aan de hand van de leveringsakte en de daaraan gehechte situatietekening. Daarbij is de grenslijn ingetekend met een groene lijn. Deze lijn wijkt af van de administratieve grenslijn. Het verschil tussen de door Meet gemeten lijn en de administratieve grens is 0,7519 ha. Indien de grens zoals door Meet gemeten, zou worden aangehouden, is 2,7 ha aan Wezendonk geleverd en is het aan Stuyt in eigendom blijvende en ten behoeve van het Castellum aan te wenden deel 0,84 ha groot. Grenspunt heeft de grens bepaald door de oppervlakte van de aan Wezendonk geleverde gedeeltes van de percelen 1842, 1845 en 2082 op precies 1,6 ha te stellen en verder in grote lijnen de contouren van de administratieve grens aan te houden. Wezendonk heeft inmiddels de grond afgegraven, (ongeveer) volgens de door Meet aangehouden grens. Daarmee ligt de door Grenspunt bepaalde grens (grotendeels) bij het water.

3.15 Stuyt heeft op 17 augustus 2020 een dagvaarding in een bodemprocedure aan Wezendonk betekend. Daarbij is gevorderd voor recht te verklaren dat de loop van de grens tussen de percelen 2412 en 2413 is zoals door Grenspunt is vastgesteld.

4. Het geschil en de beslissing in eerste aanleg

4.1 Wezendonk heeft in eerste aanleg gevorderd om Stuyt te veroordelen
(I) mee te werken aan de aanwijzing aan het Kadaster van de eigendomsgrens tussen de percelen 2412 en 2413 conform de groene lijn die Meet heeft aangegeven als grenslijn;
(II) zich te onthouden van elke gedraging die Wezendonk verhindert in het gebruik van perceel 2412, de uitvoering van ontzandings- en afwerkingswerkzaamheden daaronder begrepen;
(III) toe te laten dat Wezendonk de in de akte van levering vermelde werkzaamheden verricht, die bestaan uit het bouwrijp maken en slopen en verwijderen van silo's en verhardingen op perceel 2413;
(IV) tot betaling van de proceskosten en de nakosten.

4.2 De voorzieningenrechter heeft bij vonnis van 21 september 2020 het onder I., III. en IV. gevorderde toegewezen.

5. De motivering van de beslissing in hoger beroep

5.1 Wezendonk heeft vordering III. in hoger beroep gewijzigd. Deze vordering houdt nu, samengevat, in een vordering tot veroordeling van Stuyt om te gehengen en te gedogen dat Wezendonk de in de akte van levering onder 'bijzondere bepalingen en bedingen' onder 1 bedoelde werkzaamheden verricht. Die werkzaamheden bestaan uit het bouwrijp maken en slopen en verwijderen van de silo en de verhardingen op perceel 2413. De vordering houdt in dat Stuyt onder andere daaraan medewerking moet verlenen door dit gedeelte van het perceel

op te ruimen en de silo te legen en schoon te maken en aan te geven op welk gedeelte van dit perceel die silo en de verharding gedeponeerd mogen worden. Daarbij is een dwangsom gevorderd en een machtiging van Wezendonk om de gevorderde werkzaamheden zelf te verrichten als de maximale dwangsom is verbeurd.

5.2 Stuyt heeft in hoger beroep zes bezwaren (grieven) tegen het vonnis van de voorzieningenrechter aangevoerd. Hij vordert de vernietiging van dit vonnis en de afwijzing van de vorderingen van Wezendonk, met veroordeling van Wezendonk in de proceskosten van beide instanties, de nakosten en de wettelijke rente over die kosten. Daarmee wordt het geschil volledig opnieuw aan het hof ter beoordeling voorgelegd. Het hof zal daarom de bezwaren voor zover mogelijk en voor zover nodig gezamenlijk beoordelen. Het hof zal dat doen aan de hand van een (nieuwe) beoordeling van de (gewijzigde) vorderingen van Wezendonk. Daarbij hanteert het hof de oorspronkelijke nummering van deze vorderingen.

Vordering I van Wezendonk: de grenslijn

5.3 De eerste vordering van Wezendonk strekt er toe dat een aanwijstⁱ door het kadaster plaatsvindt van de eigendomsgrens tussen de percelen 2412 en 2413 conform de lijn die volgens Meet de grenslijn betreft. Daarbij is de vraag die in dit geschil moet worden beantwoord of in het kader van dit kort geding voldoende duidelijk is dat de grenslijn tussen de percelen 2412 en 2413 loopt op de wijze zoals Meet die heeft bepaald. Het hof merkt hierbij op dat het in deze procedure slechts een voorlopig antwoord kan geven op deze vraag, omdat het hier gaat om een procedure in kort geding. Het definitieve antwoord kan daarom pas in de bodemprocedure gegeven worden.

5.4 Zoals onder 3.14 vermeld, is Meet voor de bepaling van de grenslijn uitgegaan van de situatietekening, zoals die in de openbare registers is ingeschreven. Volgens Wezendonk is die situatietekening leidend voor de bepaling van deze grenslijn, omdat daarnaar is verwezen in de koopovereenkomst en de akte van levering.

5.5 Stuyt daarentegen heeft aangevoerd dat de situatietekening slechts indicatief is, waarbij het vooral ging om de vorm van de grenslijn, en dat uitgangspunt is dat er 1,6 ha is overgedragen.

5.6 Het hof stelt voorop dat uitleg van de koopovereenkomst en de daarbij horende aanvullende overeenkomst moet plaatsvinden overeenkomstig de partijbedoeling. Deze partijbedoeling kan onder meer worden afgeleid uit de omschrijving van de verkochte en overgedragen percelen in de genoemde stukken. Daarnaast kan de partijbedoeling worden afgeleid uit hetgeen partijen voorafgaand en na de ondertekening van die stukken tegenover elkaar hebben verklaard en uit hetgeen zij uit elkaars verklaringen en gedragingen over en weer mochten afleiden. De omschrijving van het geleverde in de leveringsakte moet op objectieve wijze worden uitgelegd.ⁱⁱ Alhoewel de (aanvullende) koopovereenkomst en de leveringsakte volgens een andere maatstaf moeten worden uitgelegd, leidt dat in dit geval naar het voorlopig oordeel van het hof niet tot discrepantie met betrekking tot de vraag wat partijen overeengekomen zijn voor wat betreft de bepaling van de grens tussen de percelen 2412 en 2413.

5.7 Het hof is in het kader van deze kort geding procedure van oordeel dat niet voldoende aannemelijk is dat de grenslijn tussen de percelen 2412 en 2413 wordt bepaald door de door Meet in haar tekening aangegeven groene lijn.

5.8 Bepalend daarvoor vindt het hof in de eerste plaats dat in de koopovereenkomst en de akte van levering de respectieve groottes van de over te dragen percelen is vermeld. Daarbij is ook vermeld dat de percelen “ongeveer” 1 hectare, respectievelijk 30 are en 30 are groot zijn en dat deze “zoveel meer of minder” groot zijn “als na kadastrale uitmeting zal blijken”. Weliswaar lijken de woorden “ongeveer” en “zoveel meer of minder” ruimte te laten voor een geringe afwijking, maar de vermelding van de groottes van de percelen duidt erop dat deze groottes als uitgangspunt dienden voor de uitmeting van de percelen op aanwijzing van partijen door het kadaster, die, direct na de levering, in het veld had moeten plaatsvinden.

5.9 Het hof vindt ook van belang dat in de koopovereenkomst en de akte van levering weliswaar is verwezen naar een daaraan gehechte situatietekening, maar dat daarbij nadrukkelijk is vermeld dat de verkochte en geleverde percelen *schetsmatig* (cursivering door hof) zijn aangegeven op deze tekening. Op deze tekening zijn geen coördinaten, afstanden, afmetingen en dergelijke vermeld. Daaruit valt naar het voorlopige oordeel van het hof af te leiden dat het slechts ging om de vorm en contouren van de grens. Het hof begrijpt dat de contour de voormalige loop van de Rijn imiteert. Het kadaster had de exacte coördinaten van de lijn op basis van de aanwijs nog moeten bepalen volgens die contour, waarbij de erfgrans op de top van de aan te leggen taluds zou komen.

5.10 Stuyt heeft bovendien betoogd dat de bepaling in de koopovereenkomst over verrekening van over- of ondermaat niet meer in de akte van levering is opgenomen, omdat partijen het er over eens waren op welke wijze de uitmeting door het kadaster zou moeten plaatsvinden, waarbij de groottes van de percelen duidelijk waren. Dit betoog sluit aan bij de vermelding van de groottes in de akte van levering, de daarin voorgeschreven uitmeting en de schetsmatig weergegeven vorm van de grens, waarbij de drie over te dragen perceelsgedeelten aaneensluitend zijn. Aan de hand daarvan kon immers in het veld ongeveer 1,6 ha grond aangewezen worden, waarbij de eigendomsgrens de contouren van de oude Rijn zou volgen. Het hof volgt Wezendonk dan ook niet in zijn stelling dat het partijen duidelijk zou zijn wat voor welke prijs geleverd zou worden, zodat het aantal vierkante meters - 2,7 ha in plaats van 1,6 ha - niet meer relevant zou zijn. Die duidelijkheid moest immers nog verschaft worden door de aanwijs. Het ligt ook niet voor de hand dat partijen de mogelijkheid beoogd zouden hebben dat er op een totaal van 1,6 ha grond, nog eens ongeveer 1,1 ha grond extra zou kunnen worden overgedragen, zonder dat daar een vergoeding tegenover zou staan. Wezendonk heeft nagelaten hier een adequate verklaring voor te geven.

5.11 Het hof vindt tot slot van belang dat in de aanvullende koopovereenkomst is vermeld dat het Castellum minimaal 1 hectare groot zal zijn, en dat de taluds niet zijn inbegrepen in deze grootte. Die grootte van 1 ha heeft Stuyt bedongen na het aangaan van de optieovereenkomst. Niet aannemelijk is dat die hectare zich zou uitstrekken over het erf van Stuyt, zoals Meet later heeft ingetekend. Aannemelijker is dat bedoeld is dat de hectare zou liggen op het verlaagde terrein van het Castellum, waarop de speelplek geëxploiteerd zal worden. Uit de stukken die zijn overgelegd blijkt dat er na de ontgroning door Wezendonk minder dan 1 hectare (ongeveer 0,84 ha) grond resteert voor het Castellum. Ook dit duidt er op dat de grens niet loopt zoals Meet die heeft getekend en dat Wezendonk, uitgaande van de door Meet bepaalde groene lijn, meer grond heeft afgegraven dan aan haar is geleverd.

5.12 Wezendonk heeft erop gewezen dat de situatietekening bij de koop- en leveringsakte dezelfde tekening is als die gebruikt is voor de ontgrondingsvergunning. Aan die vergunning en de tekening zijn coördinaten gekoppeld die Meet heeft aangehouden, aldus Wezendonk. Volgens de vergunning heeft Wezendonk afgegraven wat is afgesproken. Het hof gaat hieraan voorbij. In de aan Wezendonk verleende ontgrondingsvergunning is slechts vermeld dat er *“geen ontgroning mag plaatsvinden buiten de insteek en beneden het vlak van de taluds en bodemlijnen”*. Daarmee is slechts een maximumgebied aangegeven dat ontgrond mag worden, maar daarmee is niets gezegd over de eigendomsverhoudingen van die gronden. Stuyt heeft er in dit verband op gewezen dat hij niet is betrokken bij de aanvraag van deze vergunning en zich niet heeft verbonden aan (coördinaten van) de vergunningsstukken. Aan deze vergunning kan daarom geen betekenis worden toegekend voor de bepaling van de grens tussen de percelen 2412 en 2413.

5.13 Het hof komt dan ook in dit kort geding tot de conclusie dat bij de voorgeschreven kadastrale uitmeting de respectieve groottes van de percelen tot uitgangspunt zouden worden genomen en dat de grenslijn (slechts) de vorm zou hebben die op de situatietekeningen was aangegeven. Voor zover de grenslijn op basis van de situatietekening alleen bepaalbaar is in het veld, dan is de op de situatietekening vermelde locatie van de grenslijn niet bepalend. Nu Meet bij de inkleuring van de groene lijn op de door haar vervaardigde tekening alleen van de locatie van die grenslijn is uitgegaan, moet de door Wezendonk onder I geformuleerde vordering tot aanwijzing van de eigendomsgrens tussen de percelen 2412 en 2413 conform de groene lijn die Meet heeft aangegeven als grenslijn, alsnog worden afgewezen.

Vordering III: werkzaamheden op perceel 2413

5.14 Het hof vindt dat de onder III geformuleerde vordering van Wezendonk, zoals gewijzigd in hoger beroep, ook niet kan worden toegewezen.

_____ heeft namelijk tijdens de descende toegezegd dat hij de verhardingen zal ontruimen, zodat Wezendonk deze vervolgens kan slopen en verwijderen. De cilindrische silo is al leeg. In zoverre heeft Wezendonk geen belang bij deze vordering. Met betrekking tot het puin hebben partijen in de aanvullende overeenkomst afgesproken dat zij zullen proberen zoveel mogelijk daarvan te verwerken. Op dit moment is onduidelijk wat er met dit puin moet gebeuren en of en waar dit hergebruikt kan worden, omdat nog niet is begonnen met de werkzaamheden voor het Castellum. Voor toewijzing van de vordering is in zoverre geen plaats.

Het hof heeft hiervoor beslist dat niet kan worden uitgegaan van de grens van Meet. Wezendonk heeft met inachtneming hiervan niet nader toegelicht dat en waarom er niet kan worden gestart met het bouwrijp maken van de gronden en dat en in hoeverre Stuyt dat zou verhinderen. Daarom kan de vordering ook op dit punt niet worden toegewezen.

Vordering IV: de proceskosten in eerste aanleg

5.15 Zoals hierboven vermeld, vindt het hof dat vorderingen I en III moe(s)ten worden afgewezen. Wezendonk moet daarom worden veroordeeld in de proceskosten van de procedure in eerste aanleg en niet Stuyt. Vordering IV moe(s)t daarom ook worden afgewezen.

Overige stellingen en verweren van partijen

5.16 Op grond van het hiervoor overwogene, komt het hof tot de conclusie dat het hoger beroep slaagt en dat de vorderingen van Wezendonk allemaal moeten worden afgewezen (vordering II had de voorzieningenrechter al afgewezen). De overige stellingen en verweren die partijen in deze procedure hebben aangevoerd (waaronder die over het spoedeisend belang en een eventueel opschortingsrecht van Stuyt) kunnen niet tot een andere beslissing leiden en zullen daarom niet besproken worden.

Bewijsaanbod

5.17 Als uitgangspunt geldt, gelet op de aard van het kort geding, dat in deze procedure in het algemeen geen plaats is voor uitgebreide bewijslevering. Er is niet voldoende gesteld of gebleken dat er in deze zaak redenen zijn om van dat uitgangspunt af te wijken. Het hof gaat daarom aan het bewijsaanbod van Wezendonk voorbij.

6. De slotsom

6.1 De grieven slagen. Het bestreden vonnis zal worden vernietigd en het door Wezendonk gevorderde zal worden afgewezen.

6.2 Als de in het ongelijk te stellen partij zal het hof Wezendonk in de kosten van beide instanties veroordelen.

De kosten voor de procedure in eerste aanleg aan de zijde van Stuyt zullen worden vastgesteld op:

- griffierecht	€ 656,00
- salaris advocaat	€ 980,00 (2 punten x tarief II)

De kosten voor de procedure in hoger beroep aan de zijde van Stuyt zullen worden vastgesteld op:

- exploitkosten	€ 87,99
- griffierecht	€ 760,00
totaal verschotten	€ 847,99
- salaris advocaat	€ 2.228,00 (2 punten x tarief II)

6.3 Als niet weersproken zal het hof ook de nakosten en de gevorderde wettelijke rente over de proceskosten toewijzen zoals hierna vermeld.

7. De beslissing

Het hof, recht doende in hoger beroep in kort geding:

vernietigt het vonnis van de voorzieningenrechter in de rechtbank Gelderland van 21 september 2020 en doet opnieuw recht;

wijst het door Wezendonk gevorderde af;

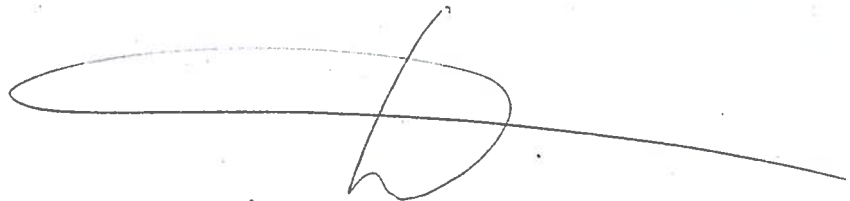
veroordeelt Wezendonk in de kosten van beide instanties, tot aan de bestreden uitspraak aan de zijde van Stuyt wat betreft de eerste aanleg vastgesteld op € 656,00 voor verschotten en op € 980,00 voor salaris overeenkomstig het liquidatietarief en tot aan deze uitspraak wat

betreft het hoger beroep vastgesteld op € 847,99 voor verschotten en op € 2.228,00 voor salaris overeenkomstig het liquidatietarief, te voldoen binnen veertien dagen na dagtekening van dit arrest, en – voor het geval voldoening binnen bedoelde termijn niet plaatsvindt – te vermeerderen met de wettelijke rente te rekenen vanaf bedoelde termijn voor voldoening;

veroordeelt Wezendonk in de nakosten, begroot op € 163,00, met bepaling dat dit bedrag zal worden verhoogd met € 85,00 in geval Wezendonk niet binnen veertien dagen na aanschrijving aan deze uitspraak heeft voldaan én betekening heeft plaatsgevonden een en ander vermeerderd met de wettelijke rente te rekenen vanaf veertien dagen na aanschrijving én betekening;

verklaart dit arrest ten aanzien van de daarin vervatte veroordelingen uitvoerbaar bij voorraad.

Dit arrest is gewezen door mrs. Th.C.M. Willemse, S.B. Boorsma en L.A. de Vrey en is in tegenwoordigheid van de griffier in het openbaar uitgesproken op 4 mei 2021.

Uitgegeven voor grosse
op 4-5-21
door de griffier van het Gerechtshof
Arnhem-Leeuwarden

ⁱ Artikel 57 van de Kadasterwet

ⁱⁱ HR 8-12-2000, ECLI:NL:HR:2000:AA8901

BESLUITENLIJST vergadering 10 mei 2021

Aanwezig:

Voorzitter	Inge van Dijk (VVD)
Griffier	Marte Smits-Jansen
Arnhem	Lea Manders (Arnhem Centraal) Tulay Gemici (Groen Links) Rebin Maref (VVD)
Berg en Dal	Florian Gödderz (GroenLinks) Nick Bakker (CDA)
Beuningen	Henk Plaizier (VVD) Jaap Bril (Groen Links)
Doesburg	Mark Mol (PvdA/Groen Links)
Druten	Ronald Thoonen (Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid)
Duiven	Henk Nijland (VVD) Hans Egtberts (D66)
Heumen	Rob de Graaf (CDA) Saskia Tuinder (GroenLinks)
Lingewaard	Theo Aaldering (VVD)
Mook & Middelhaar	Joeth Mulders (DGP) Ton Broekmans (PvdA)
Nijmegen	Yurre Wieken (SP) Eline Lauret (Partij voor de Dieren) Joep Bos-Coenraad (Groen Links)
Overbetuwe	Elbert Elbers (PvdA) Henk Mulder (CDA)
Renkum	Raymond den Burger (VVD) Oswald Velthuisen (Gemeentebelangen Renkum)
Rheden	Tim Endevelt (Groen Links)
Rozendaal	Loes Hupkes (Belangengemeenschap Rozendaal) Wouter van den Akker (PAK Rozendaal)
Westervoort	Roderick ten Kortenaar (VVD)
Wijchen	Kees van Galen (D66) Roel Boumans (VVD)
Dagelijks Bestuur Groene Metropool	Helga Witjes Anne Joustra

Afwezig:

Westervoort	Hans Derksen (CDA)
Lingewaard	Maarten van den Bos (PvdA)
Arnhem	Giovanni Visser (PvdA)
Druten	Haci Aslan (Welzijn Druten)

Montferland	Karlijn Looman (CDA)
Rheden	Sjir Hanssen (VVD)
Zevenaar	Peter Pollmann (D66)
	Jan de Nooij (CDA)

1.	Opening en mededelingen De voorzitter opent de vergadering en heet alle leden welkom, evenals de leden die van het van het DB/AB aanwezig zijn en de kijkers die via de livestream deze vergadering van de Regioagendacommissie (RAC) volgen. Er zijn afmeldingen ontvangen van dhr. Derksen (Westervoort), dhr. Van den Bos (Lingewaard), dhr. Visser (Arnhem) Er heeft zich een inspreker gemeld, dhr. Barends. Hij heeft tevens een ingekomen stuk aangeleverd dat bij de vergaderstukken is gevoegd. Mededelingen voorzitter: - Het AB heeft de adviezen van de RAC meegenomen bij de behandeling van de voorstellen door het AB. Er is in zijn algemeenheid aangegeven dat het de voorkeur heeft dat het DB de adviezen al kan verwerken in de voorstellen voor het AB. Ten aanzien van de termijn is het advies van de RAC overgenomen en zijn de termijnen verlengd tot eind juni. De vergadering van het AB is een week opgeschoven. Ten aanzien van het verduidelijken van de bedoeling en informatie zijn de adviezen overgenomen en verwerkt in de begeleidende brieven bij de stukken. Daarnaast is e.e.a. toegelicht in het overleg van de regio coördinatoren (ambtelijke ondersteuning vd gemeentes) en is een leidraad geschreven door het regiobestuur. - Het regiobestuur heeft aan alle gemeentes aangeboden de stukken die aan de gemeenteraden zijn voorgelegd toe te komen lichten. Er is nog lang niet door alle gemeentes op dit verzoek gereageerd. Het bezoek komt in de plaats van een raadsinformatiebijeenkomst voor de zomer. - Het officiële instellingsbesluit over de RAC is door het AB genomen. Vanuit het DB is 1 opmerking over het RvO gekomen, dat heeft betrekking op het DB dat aanwezig kán zijn in de vergaderingen, zij zouden dit liever als een verplichting opnemen. Dit punt word meegenomen bij de evaluatie eind 2021.
2.	Vaststellen van de agenda Er zijn vooraf geen opmerkingen binnengekomen over de agenda. De procedure rondom het vaststellen van de regionale agenda wordt meegenomen bij het behandelen van de LTA (agendapunt 3). Het is wenselijk de terugkoppeling op de adviezen van de RAC als vast agendapunt op te nemen op de agenda. Dit wordt nu geagendeerd als agendapunt 6. De gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

3.	Lange termijn agenda Het aangeleverde schema is een concept dat nog niet in het DB is behandeld. De vraag aan de RAC is of deze planning haalbaar en voldoende informatief is. De RAC heeft de volgende aanbevelingen: - De activiteit voor nieuwe raadsleden kan beter worden gepland in mei/juni in verband met de start van raadsleden in de eigen gemeente. - De geplande activiteiten worden voorzien van een korte toelichting. Het zou de voorkeur hebben als er meer tijd zou zitten tussen de vergadering van de RAC en het AB. De krappe planning is het gevolg van het feit dat de RAC een week voor de vergadering de stukken beschikbaar moet stellen, die zijn eerder niet beschikbaar aangezien het DB dan nog niet heeft vergaderd. De griffier en voorzitter zal hier nog contact over hebben met het DB.
4.	Raadsinformatiebijeenkomst eind september In het bedrijfsplan staat: Er zijn minimaal twee raadsontmoetingen in een jaar. Tijdens deze ontmoetingen krijgen de raadsleden onder andere informatie over de stand van zaken van de opgaven, relevante ontwikkelingen, nieuwe agendapunten in voorbereiding. Peilingen van de mening van raadsleden zijn mogelijk. Op de raadsontmoetingen kunnen ook uitspraken ('resoluties') worden aangenomen, waarin wordt opgeroepen om een bepaalde aanpassing in het voorstel op te nemen alvorens het door te sturen naar de gemeenteraden. Dergelijke uitspraken zijn uiteraard niet bindend, maar zullen door het regiobestuur wel als zwaarwegend advies in haar afwegingen worden betrokken. Ze kunnen ook meewegen in de besluitvorming van de individuele raden verder in het proces. De volgende raadsontmoeting staat gepland voor de tweede helft van september. De exacte datum wordt in overleg met de griffies bepaald, evenals de aanvangstijd. De bijeenkomst is van 16.00 – 19.30 uur. Vragen aan de RAC: - Is de voorgestelde planning haalbaar? - Welke onderwerpen zou uw raad graag behandeld zien bij deze ontmoeting? - Welke aandachtspunten wilt u het regiobureau meegeven voor de organisatie van deze bijeenkomst? De RAC heeft de volgende suggesties voor onderwerpen: - Brede welvaart monitor – balans tussen pijlers - Post corona economie - Regionaal voedselbeleid – kortere ketens - Wat hebben we nodig voor samenwerken met en vertrouwen in elkaar - Bijpraten wat er speelt in de regio - Meerjarenconsequenties in de begroting De RAC geeft aan dat er behoefte is aan nadere kennismaking met elkaar, gekeken wordt of dit te combineren is met een raadsbijeenkomst. De RAC heeft de volgende aandachtspunten voor de organisatie:

	- Misschien zijn parallel sessies mogelijk of workshops - Duurzaam lokaal eten - Centrale locatie, bereikbaar met OV - Online te volgen / na te kijken Een aantal leden geeft aan dit punt nog af te willen stemmen met de raadsleden. De griffier zal hierover een mail sturen met deadline voor het aanleveren van aanvullingen.
5.	Gemeenschappelijke onderwerpen 100.000min gemeenten De RAC-leden van de gemeente Beuningen zouden graag een apart overleg plannen met de leden van de kleinere gemeenten om te bespreken of er nog aanvullende gezamenlijke onderwerpen zijn te benoemen die vooral relevant zijn voor de kleinere gemeentes uit de regio. Vragen aan de RAC: Is er belangstelling voor een dergelijk overleg? De leden van Beuningen lichten toe dat dit verzoek puur gericht was op nadere kennismaking. In de digitale vergadering wordt contact gemist met de collega-leden. De RAC geeft aan geen behoefte te hebben aan een extra overlegsgremium, maar de nadere kennismaking is een aandachtspunt.
6.	Besluitenlijst AB De volgende aandachtspunten worden aan het AB meegegeven: • Het AB gaf aan dat er twijfel kan bestaan over het vaststellen van wijzigingen van de GR door college of raad. De RAC benadrukt dat het de voorkeur heeft wijzigingen altijd door de gemeenteraden vast te laten stellen. • Het AB gaat het Reglement van Orde van de RAC nog goedkeuren. Deze formulering is ongelukkig gekozen aangezien het Reglement al is vastgesteld door de RAC. Bedoeld wordt dat er een formele check plaats vindt, niet inhoudelijk.
7.	Rondvraag • Dhr. Boumans vraagt of er op de site van de Groene Metropool ook ruimte kan worden gemaakt voor de RAC (rol, taak, functie).
8.	Sluiting De voorzitter sluit de vergadering om 18.55 uur De volgende vergadering is maandag 28 juni 2021 van 18.00 tot 19.30 uur.

KAN

Aan: Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
Regioagendacommissie
t.a.v. mevr. I.M. van Dijk, voorzitter
p/a Raadsgriffie Gemeente Westervoort
Dorpsplein 1
6930 AA WESTERVOORT

Arnhem, **07 MEI 2021**

Betreft: Notitie Lokale besluitenlijsten januari 2021

Ter informatie

Geachte Voorzitter!

Tijdens de behandeling van het raadsvoorstel rond de Versterking van de Regionale Samenwerking Arnhem Nijmegen hoorde ik regelmatig terug dat de losse gemeenteraden niet voldoende zicht hebben op de raadsagenda's in de andere gemeenten. Vandaar het initiatief om een terugblik en een vooruitblik te maken over de onderwerpen die in de verschillende raden aan de orde komen. De terugblik over december 2020 is aan het Algemeen Bestuur gezonden.

Ik hoop u als volksvertegenwoordiger hiermee te faciliteren. Ik hoor graag of u tips of verzoeken heeft om informatie.

Ik verzoek u om deze brief te agenderen ter informatie in de Regioagendacommissie en tevens ter informatie door te geleiden naar het Algemeen Bestuur. Ik verzoek de leden ook om deze over te maken aan de eigen gemeenteraad.

Met vriendelijke groeten,

Ramon Barends
Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen

bijlage: 1.

Mierlostraat 43
6844 DW ARNHEM
KennisnetwerkArnhemNijmegen@gmail.com

De regionale lokale besluitenlijsten *Januari 2021*

Ramon Barends
Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen
Maart 2021

KAN

TERUGBLIK JANUARI 2021

Arnhem

Raadsvergadering: 13 januari.

Politieke Avond: 20 januari.

Raadsvergadering: 27 januari.

Tijdens de Raadsvergadering van 13 januari is gesproken en besloten over het beleidsplan Gezond en Fit (sport- & gezondheidsbeleid), de Strategie Klimaatadaptatie Arnhem 2020-2030 en diverse moties vreemd aan de agenda. Zo zijn er moties besproken over een Kernwapenvrije Wereld (PvdDieren, aangenomen), herdenking van de Slag om Arnhem op 17 september om 14.00 uur (Arnhem Centraal, overgenomen), een Pietendebat (AC, verworpen), evalueren van plaatsingsbeleid bouwmaterialen (PvdA, aangenomen), KW37 niet in Elderveld te huisvesten (AOP, verworpen) en de locatie van KW37 onderzoeken (AOP, aangenomen). Vervolgens ging de Raad in beslotenheid verder om te besluiten over een voorbereidingsbesluit over de Bronbeeklaan. Inmiddels is de beslotenheid opgeheven. Tijdens de Politieke Avond van 20 januari zijn de ruimtelijke plannen voor De Laar en voor Coehoorn,

Tijdens de Raadsvergadering van 27 januari...

Berg en Dal

Carrouselvergadering: 21 januari.

Thema-avond: 26 januari.

Raadsvergadering: 28 januari.

Tijdens de Carrousel zijn de voorstellen over het beleidskader Horeca en het Koersdocument Sociaal Domein voorbesproken. Tijdens de Raadsvergadering zijn deze na debat vastgesteld. Verder is er o.a. gesproken en besloten over het Werkplan van de ODRN 2021 en de Verhoging van kosten m.b.t. Munitax. Voorts stonden er informatienota's op de agenda o.a. over Oriëntalis en de Woonagenda Subregio Rijk van Nijmegen 2020-2030. Tijdens de thema-avond stond Windenergie centraal.

Beuningen

Samenleving: 11 januari.

Ruimte: 12 januari.

Financiën en Algemene Zaken: 13 en 19 januari.

Raadsvergadering: 26 januari.

Tijdens de Commissies zijn presentaties over een mogelijk nieuw zwembad, de ODRN en Munitax gegeven en zijn de raadsvoorstellen voorbesproken die in de gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit zijn de voorstellen over de Visie Recreatie en Toerisme 2020, de Kaderbrief 2022 van de GGD Gelderland Zuid, de Verklaring van geen bedenkingen rondom 4 zonnevelden in het Beunings buitengebied, en (opnieuw) de Versterking van de Regionale Samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen.

Doesburg

Maatschappelijke ontwikkeling: 12 januari.

VROM: 13 januari.

Raadsvergadering: 28 januari.

Tijdens de Commissies zijn de raadsvoorstellen voor de gemeenteraad voorbesproken. Het betreft het Minimabeleid 2021-2023 van de gemeente, de Integrale Jeugdrapportage 2020, de Rapportage over Vaccinatiegraad 2020, de Prestatieafspraken Volkshuisvesting 2021, de Verkenning rond bron- en nascheiding van PMD-afval en de Subsidieaanvraag van stichting Doesburg Vestingsstad. Voorts is er

gesproken over het rapport van de Rekenkamer Doesburg-Duiven-Westervoort over de implementatie van de Omgevingswet. De raadsvergadering zoals gepland op 28 januari is niet doorgegaan.

Druten

Ronde tafelgesprek: 12 januari.

Raadsvergadering: 26 januari.

Het ronde tafelgesprek werd door corona geschrapt. De voorstellen werden meteen naar de raadsvergadering gebracht. In de Raad werd gesproken en besloten over het Burgerinitiatief 'Buiten de muren begraven', de Mobiliteitsvisie Druten-Wijchen, de zienswijzen op de Kaderbrieven van GGD Gelderland Zuid, de MGR Rijk van Nijmegen en de Veiligheidsregio Gelderland Zuid, en er is een motie vreemd aan de orde van de dag over de woningbouwambities.

Duiven

Politieke Avonden: 5, 12 en 14 januari.

Raadsvergadering: 26 januari.

In de Politieke Avonden is de besluitvorming van de raadsvoorstellen voorbereid. Het gaat om de Afwegingsnotitie voor uitbreidingslocaties, de Notitie aandachtsvelden sociaal domein en het nieuwe vergadermodel. In de PA is gesproken over hetzelfde rekenkamerrapport als in de gemeente Doesburg en Westervoort.

Heumen

Raadsavond Veilig thuis: 7 januari.

Ruimte: 14 januari.

Bestuur en Samenleving: 21 januari.

Raadsvergadering: 28 januari.

In de commissie Ruimte is gesproken over zonnepanelen en energieopwekking en zijn bestemmingsplannen voorbesproken. In de commissie Bestuur en Samenleving is gesproken over zienswijzen over de MGR, de GGD en de VRGZ. Daarnaast is de verordening over de beslistermijnen van schuldhulpverlening voorbesproken.

Lingewaard

Informatieavond: 7 januari.

Oriëntatieavond: 14 januari.

Politieke Avond: 21 januari.

Raadsvergadering: 28 januari.

Tijdens de informatieavond is gesproken over het beleidsplan Openbare verlichting, de Gedragscode en de stand van zaken Warmtetransitie. Tijdens de oriëntatieavond is er over Veilig Thuis Gelderland Midden gesproken. De Politieke Avond bereidde de raadsvergadering voor met het bestemmingsplan Kamervoort en het beleidsplan Openbare verlichting. Tijdens de raadsvergadering werd hier besluitvorming op gepleegd. Ook werd het woonplaatsvereiste van de burgemeester met een jaar uitgesteld.

Montferland

Politieke Avond: 14 januari.

Raadsvergadering: 14 januari.

Tijdens de Politieke Avond is het warmtenet Bloemenbuurt Didam, het Integraal Verkeer- en Vervoersplan, het Bedrijventerrein DocksNLD fase 2, de Tussennotitie Deltaplan Ruimtelijke Adaptatieplan (klimaatadaptie) en het Verbindend kader sociaal domein besproken. Tijdens de

Raadsvergadering is besloten over het Preventie- en handhavingsplan Alcohol en drugs, de Startnotitie Gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2026 en het Participatiekader.

Mook en Middelaar

Samenleving: 19 januari.

Grondzaken: 20 januari.

Raadsvergadering: 28 januari.

Tijdens de commissie Samenleving is een presentatie rond Maasburen 2020-2021 gegeven en gesproken over de kaders voor de meerjarenbegroting van de MGR 2022-2025, de Verordening beslistermijn schuldhulp, tarieven van de OZB, de evaluatie jaarwisseling 2020-2021 en de raadsmemo's over de Covid-19. In Grondzaken is gesproken over de reconstructie van N271 Mook-Milsbeek en een BOT-sessie. In de Raadsvergadering zijn besluiten genomen over de MGR, de Schuldhulp en de N271. Daarnaast zijn de leden van de Regioagendacommissie voor de Groene Metropoolregio en voor de RES-raadswerkgroep Noord-Limburg benoemd. Mook en Middelaar neemt immers niet deel aan de RES in de regio Arnhem Nijmegen.

Nijmegen

Politieke Avonden: 6 en 13 januari.

Raadsvergadering: 27 januari.

Informatief werd er gesproken over de energietransitie en wonen met zorg. Verder werden twee raadsvoorstellen in raadskamers voorbesproken: de zienswijzen voor de MGR meerjarenbegroting en de Kaderbrief van de GGD voor 2022. Verder werd er in de raadskamers gesproken over de Covid-19-crisis, de eindrapportage over dak- en thuislozen, de vervolgbespreking van het Plan Zorgaanpak straatwerkers op de tippelzone, de luchtkwaliteit in Nijmegen-West, de prestatieafspraken samenwerkingsagenda wonen 2021-2024 en het onderzoek woonwagenstandplaatsen incl. vervolgaacties. In de Raadsvergadering werd besloten over de twee voorbesproken raadsvoorstellen en over de WMO en Jeugdhulp, en over de Verordening Schuldhulpverlening 2021. Er waren debatverzoeken over de dak- en thuislozen, de luchtkwaliteit, de tippelzone, de woonwagens en Covid-19.

Overbetuwe

Voorronden: 12, 13 en 26 januari.

Raadsvergadering: 26 januari.

In de Voorronden werden voorstellen voorbesproken voor in de gemeenteraad. Dit zijn de Verordening tarieven gemeenteaccommodaties, het Preventie & handhavingsplan alcohol 2021-2024, de zienswijze op de gewijzigde begroting 2020 voor de VGGM, de APV en de vestiging van Rijnstate in Elst Centraal. Deze voorstellen werden in de gemeenteraad ook besproken en vastgesteld. Daarnaast werd in de Voorronde gesproken over de lokatiekeuze voor woonwagenstandplaatsen en over het Windmolenpark Midden-Betuwe.

Renkum

Raadsontmoeting: 5 en 6 januari.

Raadscommissie: 12 en 13 januari.

Raadsvergadering: 20 en 27 januari.

Tijdens de Raadsontmoetingen is gesproken over de gevolgen van het Coronavirus voor Renkum. Ook is er breed gesproken over het Sociaal Domein met gastsprekers van Nji en Movisie. De raadscommissie bereidde raadsvoorstellen voor die in de Raadsvergadering van 27 januari zijn vastgesteld. Dit betreft: de actualisering verordening artikel 212, 213 en 213 (financiën), de instelling van de Centrumregeling afvalwaterketen, het onderzoek van de Rekenkamercommissie Ruimte in

participatie en de Visie grootschalige opwek. Op 20 januari 2021 is gesproken over het herstel van de coalitie. D66 treedt weer toe tot de coalitie van GL, PvdA en VVD. Op 27 januari is duidelijk gemaakt dat Mark Sandmann, oud-wethouder in Apeldoorn voor D66, voorgedragen zal worden als opvolger van Jasper Verstand.

Rheden

Voorbereidende vergadering: 12 januari.

Oriënterende vergadering; 19 januari.

Raadsbijeenkomst: 20 januari.

Raadsvergadering: 26 januari.

In de Voorbereidende vergadering is de Raadsvergadering voorbesproken. Het gaat hier om de voorstellen rondom het Bestemmingsplan Traverse Dieren, het Ambitiedocument Omgevingswet en het Beleidsplan Openbare Verlichting. In de Raadsvergadering zijn ook B&W-besluiten geagendeerd o.a. over de subsidieaanvraag opstart Schouwburg Theothorne, de Warmtetransitievise Rheden, het uitvoeringsplan Woondeal Regio Arnhem Nijmegen en het Advies aan de provincie rond proefboringen Ultra Diepte Geothermie. In de Oriënterende vergadering is gesproken over Toerisme, met name over de VeluweAgenda en over het Toeristisch Overstap Punt Rheden/IJsselpoort. In de Raadsbijeenkomst is gesproken over de ontwikkelingen rond de financiën en Covid.

Rozendaal

Geen vergaderingen.

Westervoort

Samenleving en Bestuur: 11 januari.

Ruimte en Financiën: 12 januari.

Raadsvergadering: 25 januari.

In de raadscommissie Samenleving zijn twee presentaties gegeven over Mikado en welzijn, en over het Rekenkameronderzoek over de omgevingswet, wat ook in Duiven en Doesburg is besproken. In de raadscommissie Ruimte zijn drie raadsvoorstellen voorbesproken voor de gemeenteraadsvergadering. Deze gingen over het concept-nazorgplan Stortplaats IJsseldijk, het Treasurystatuut en de Wijziging van de Legesverordening 2021. In de Raadsvergadering zijn die voorstellen vastgesteld. Ook is er een besluit genomen over de 1^e wijziging van de Verordening over de OZB. Hier is ook een motie van ongenoegen van VVD'er Roderick ten Kortenaar bij behandeld. Deze ging over het uitspreken van ongenoegen richting het College omdat volgens de VVD in te veel voorstellen slordigheden zitten die dan weer moeten worden hersteld.

Wijchen

Informatieve vergadering: 7 en 21 januari.

Commissievergadering: 14 januari.

Raadsvergadering: 26 januari.

Tijdens de Raadsvergadering zijn besluiten genomen over het lokale mobiliteitsplan Druten/Wijchen en het principebesluit rondom het Windpark Bijsterhuizen. Deze zijn voorbesproken in zowel de informatieve vergadering en de commissievergadering. De commissie besprak ook de raadsvoorstellen voor over de zienswijze op de Kaderbrief GGD 2022, over Zorgjongeren in 2021. Ook zijn in de Raad de informatienota's voor kennisgeving aangenomen die in de commissie besproken zijn, o.a. over de reactie op de motie over het onderzoek naar het sociaal wijkteam, de Woonagenda subregio Nijmegen 2020-2030 en de Prestatieafspraken over Wonen. Verder is er zonder commissiebehandeling een besluit genomen in de Raad over de Kaderbrief Veiligheidsregio Gelderland Zuid 2022. In de extra informatieve vergadering is gesproken over 'De gemeente en corona'.

Zevenaar

Samenleving: vervalt.

Ruimte: 13 januari.

Middelen: vervalt.

Raadsvergadering: 27 januari.

In de commissie Ruimte zijn enkele bestemmingsplannen besproken die in de gemeenteraad zijn vastgesteld. Verder is in de commissie een stand van zaken besproken over de A15/A12 en over duurzaamheid.

Groene Metropoolregio

13 januari: Constituerend beraad (algemeen bestuur)

De GMR is officieel ingesteld, de voorzitter en de dagelijks bestuursleden gekozen en de directeur benoemd en de bestuurlijk trekkers voor de 5 opgaven aangewezen.

21 januari: Stakeholderbijeenkomst RES

Regio Arnhem Nijmegen

Geen vergaderingen.

Arnhem,

08 MRT 2021

Van: VNG <info@vng.nl>

Verzonden: donderdag 20 mei 2021 15:01

Aan: Gemeente Zevenaar <Gemeente@zevenaar.nl>

Onderwerp: Lbr. Inschrijving GT Mobiele Communicatie 3

[Lees online](#) | [Afmelden](#)

Lbr. Inschrijving GT Mobiele Communicatie 3

20 mei 2021

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Gemeenten hebben sinds 2015 onder het label GT verscheidene gezamenlijke aanbestedingen gedaan op het gebied van telecommunicatie en ICT. Deze kunnen worden beschouwd als een concreet voorbeeld van samen organiseren avant la lettre. Een van de meest succesvolle aanbestedingen vanuit dit arrangement, is die van mobiele telecommunicatie geweest. Maar liefst 330 deelnemers hebben van de overeenkomst gebruikgemaakt. Aangezien de eerste contracten die hieronder zijn gesloten gedurende 2022 gaan aflopen en deelnemers duidelijk hebben aangegeven een opvolger te willen, heeft de VNG onderzocht of dat haalbaar en uitvoerbaar is. Dat bleek inderdaad het geval.

[Volledige brief](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

[vng.nl](https://www.vng.nl)

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:

[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Van: xxx

Verzonden: vrijdag 21 mei 2021 14:38

Aan: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>; Bestuurssecretariaat Zevenaar
<Bestuurssecretariaat@zevenaar.nl>

Onderwerp: Mag het licht uit?

Geachte gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders van gemeente Zevenaar,

De windmolens bij Angerlo/Nieuw-Wehl, gemeente Zevenaar, met een hoogte van 175m zijn prominent te zien vanaf Ellecom. Ellecom ligt hemelsbreed op 8 km afstand van deze windturbines. Mijn vraag is: mag het licht uit van deze hoge windturbines zowel overdag als 's avonds en 's nachts? Ik vraag u als vergunningverlener om dat te bewerkstellingen.

In het artikel in onderstaande link wordt het probleem van een onrustig en visueel storend omgevingsbeeld duidelijk beschreven en ook dat hiervoor oplossingen mogelijk zijn. Ik sluit me daarbij aan.

<https://www.rtvnoord.nl/nieuws/784245/Verlichting-windmolens-brandt-sowieso-tot-medio-2022>

Mag ik op korte termijn van u horen?

Met groet van

xxx

Naam en contactgegevens zijn op te vragen bij de griffie

Van: ROB <info@raadopenbaarbestuur.nl>

Verzonden: dinsdag 25 mei 2021 11:55

Onderwerp: Aanbieding advies "Rol nemen, ruimte geven"

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Bijgesloten vindt u ons advies *Rol nemen, ruimte geven*. Dit advies hebben wij voorbereid naar aanleiding van de adviesvraag van minister Ollongren van BZK van eind 2019 over de rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking.

Voor dit advies onderzocht de Raad drie typen interbestuurlijke programma's (MIRT-trajecten, Regio Deals en Regionale Energiestrategieën) in drie regio's (Fryslân, Noord-Holland Zuid en Noordoost-Brabant). Uit de gesprekken bleek dat decentrale overheden zeer positief zijn over de deskundigheid van hun *counterparts* bij het Rijk. Ook vervult het Rijk een belangrijke rol als makelaar in kennis en ervaringen tussen verschillende regio's. Maar er zijn ook knelpunten in de samenwerking. Zo worden de wederzijds verwachtingen ten aanzien van (financiële) inzet, ambities, rol van elke deelnemer en de uitvoering bij aanvang van een samenwerking onvoldoende uitgesproken. Ook blijkt het Rijk slecht in staat om flexibel en met verschillende ministeries gezamenlijk in te spelen op de vragen die specifiek zijn voor een regio.

De Raad ziet dat de Rijk vaak wel de ambitie heeft om zich als gelijkwaardig partner naar de mede-overheden op te stellen, maar dat er in de praktijk tal van obstakels zijn om die ambitie waar te maken. Hij heeft een model voor gelijkwaardig partnerschap ontwikkeld dat kan helpen om overheden bij het opstarten van een samenwerking goede afspraken te maken. Belangrijke vragen daarbij zijn onder meer: in hoeverre is de samenwerking verplicht, wie betaalt, stelt het Rijk eisen aan de uitvoering? Gelijkwaardigheid in een samenwerking hoeft niet altijd de norm te zijn. Decentrale overheden willen niet per se dat het Rijk zich altijd nevensgeschikt opstelt. Ze vinden het wel belangrijk dat van tevoren duidelijk is wat decentrale overheden van het Rijk mogen verwachten. Daar kan het model voor gelijkwaardig partnerschap bij helpen.

Wij denken dat het model voor gelijkwaardig partnerschap de overheden kan helpen om bij de start van een samenwerking goede afspraken te maken en verwachtingen duidelijk naar elkaar uit te spreken. Hoewel het advies in eerste instantie het Rijk adresseert, vermoeden wij dat het ook goede handvatten voor de decentrale overheden biedt.

Wij zijn graag bereid om het advies toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Mede namens voorzitter Han Polman,

Rien Fraanje
Secretaris-directeur

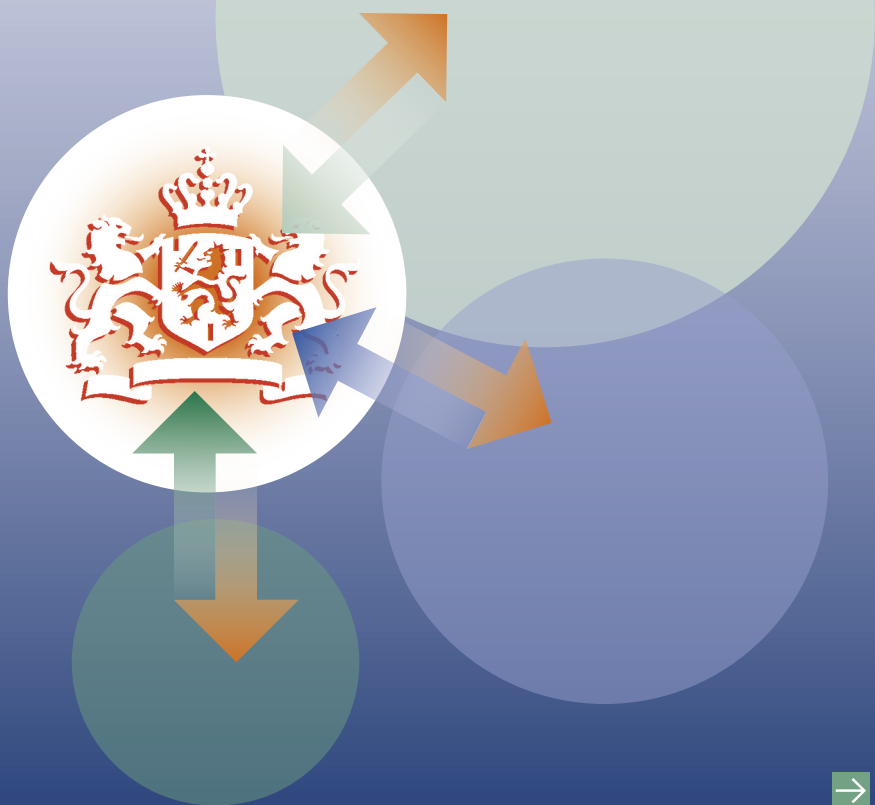

RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR
I: <http://www.raadopenbaarbestuur.nl>
T: @Raad_ROB

.....

ROL NEMEN, RUIMTE GEVEN

ADVIES OVER DE ROL VAN HET
RIJK BIJ INTERBESTUURLIJKE
SAMENWERKING

DE RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR

is een onafhankelijk adviesorgaan van de regering en het parlement. De ROB adviseert – gevraagd of op eigen initiatief – over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur en de beleidsmatige aspecten van financiële verhoudingen tussen Rijk, gemeenten en provincies. Extra aandacht gaat uit naar de beginselen van democratie en rechtsstaat.

WETTELIJKE VERANKERING

De ROB is ingesteld bij Wet van 12 december 1996 (Wet op de raad voor het openbaar bestuur, Staatsblad 1996, nr. 623). Per 1 juli 2017 is de adviesfunctie van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) overgedragen aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. De Rfv was ingesteld bij wet van 21 februari 1997.

De geschiedenis van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gaat terug tot in 1960. Toen werd de Raad voor de gemeentefinanciën (Rgf) opgericht. In 1965 werd de Raad voor de Territoriale Decentralisatie (RTD) ingesteld. Beide zijn voorlopers van de huidige Raad voor het Openbaar Bestuur.

WERKWIJZE

Adviesaanvragen kunnen van alle ministeries en van de beide Kamers der Staten-Generaal afkomstig zijn. De ROB baseert zijn adviezen op bestuurlijke kennis en ervaring, state-of-the-art wetenschappelijke inzichten en kennisname van opinies en inzichten uit de samenleving. Ook via andere activiteiten (lezingen, rondetafelgesprekken, congressen, inleidingen) levert de ROB een bijdrage aan het politiek-bestuurlijke en maatschappelijke debat over het functioneren van het openbaar bestuur en de democratie.

SAMENSTELLING

De Raad bestaat uit een voorzitter en acht leden die worden benoemd bij Koninklijk Besluit. Zij zijn geselecteerd op basis van hun deskundigheid en maatschappelijke ervaring. Daarnaast kan de Raad voor projecten tijdelijke raadsleden aanstellen.

STAF

Een compacte staf ondersteunt de ROB. De secretaris en zijn medewerkers leggen over hun werk verantwoording af aan de Raad.

ADRESGEGEVENS

Bezoekadres: Korte Voorhout 7
Postadres: Postbus 20011,
2500 EA Den Haag
T 070 426 7540
E info@raadopenbaarbestuur.nl
www.raadopenbaarbestuur.nl
[@Raad_ROB](https://twitter.com/Raad_ROB)

Voorwoord

Begin 2019 schreef ROB-voorzitter Han Polman een essay voor *Binnenlands Bestuur*. Daarin betoogt hij dat de grote vraagstukken van deze tijd – klimaat, wonen, economie, werk – niet meer door één overheidslaag kunnen worden opgepakt. Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben elkaar nodig. Het Rijk mag zich in die samenwerking wat vaker als een medeoverheid opstellen, aldus het essay.

Het essay was voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aanleiding voor een uitnodiging voor enkele boeiende gesprekken over interbestuurlijke samenwerking en de rol van het Rijk daarbij. Die gesprekken leidden eind 2019 tot een adviesvraag waarin minister Ollongren de Raad voor het Openbaar Bestuur de volgende vraag voorlegde: op welke manier kan het Rijk een goede en effectieve partner zijn voor de medeoverheden zodat er gezamenlijk tot de gewenste resultaten en meer impact kan worden gekomen voor maatschappelijke opgaven, en wat is er voor nodig om een dergelijke partner te worden?

De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft de tijd genomen om deze vraag te beantwoorden. Hij zette daarvoor onder meer een vragenlijst uit onder ambtenaren van alle betrokken bestuurslagen waarop bijna 1400 respondenten hebben gereageerd. En de Raad verdiepte zich in drie vormen van interbestuurlijke samenwerking (MIRT: Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport; Regio Deals; en Regionale Energiestrategieën (RES) in drie verschillende regio's (Noord-Holland, Brabant en Friesland). Een afvaardiging van de Raad sprak uitgebreid met bestuurders en ambtenaren over de bijdrage van het Rijk aan deze vormen van interbestuurlijke samenwerking. Het is belangrijk hier te vermelden dat de drie vormen van samenwerking voor dit advies dienst hebben gedaan als illustratie en voorbeeld. Dit rapport kan en mag niet worden gelezen als een evaluatie en beoordeling van het MIRT, de Regio Deals of Regionale Energiestrategieën.

De gesprekken en de reacties op de vragenlijst hebben de Raad een goed en genuanceerd beeld gegeven over de stand van de samenwerking van overheden aan grote opgaven. Zo is het belangrijk om vast te stellen dat er brede steun bestaat voor de één-overheidsgedachte, dat overheden moeten samenwerken om de grote opgaven het hoofd te bieden. Daarbij bestaat bij de decentrale overheden waardering voor de pogingen van het Rijk om zich daarbij als samenwerkingspartner op te stellen en voor de aanwezigheid kennis bij rijksambtenaren.

Tegelijk stellen onze gesprekspartners vast dat tussen de droom van het Rijk als gelijkwaardige partner en de daad veel wetten en praktische bezwaren in de weg staan. Eén daarvan is de gebrekkige explicitering van de wederzijdse verwachtingen op het terrein van onder meer (financiële) inzet, ambitie, commitment, rollen en uitvoering bij aanvang van een samenwerking. Een ander knelpunt is het onvermogen van het Rijk om integrale en opgavegerichte ambities en beleidsdoelen om te zetten in een integrale en opgavegerichte werkwijze, voornamelijk door de verkokerde werkwijze van de departementen. Ten slotte stelt de Raad vast dat bij het Rijk sprake is van te weinig inhoudelijke kennis over wat er speelt in de regio's en te weinig blijk van intrinsieke belangstelling voor de zorgen en noden van de regio's.

De belangrijkste aanbevelingen in hoofdstuk 5 van dit rapport richten zich op deze drie knelpunten. Een van de aanbevelingen betreft een door de Raad opgezet model voor gelijkwaardig partnerschap. Volgens dat model moet het Rijk op zes verschillende aspecten – zoals: wie betaalt wat, wel of geen eisen aan de uitvoering, al dan niet verantwoordingsvereisten – van tevoren expliciteren met welke inzet en intentie het Rijk deelneemt aan een interbestuurlijke samenwerking.

Dit adviestraject had de Raad nimmer met goed gevolg kunnen afronden zonder de bereidheid van de vele mensen in de drie genoemde regio's om hun ervaringen met interbestuurlijke samenwerking te delen. Wij zijn hen zeer erkentelijk voor hun openhartigheid. In Bijlage IV is een overzicht van onze gesprekspartners opgenomen. Uiteraard is alleen de Raad verantwoordelijk voor de inhoud van dit rapport.

Dit advies werd voorbereid door een werkgroep van Raadsleden onder voorzitterschap van prof. Caspar van den Berg en met Peter Verheij en Kees Jan de Vet. Vanuit de staf was Veerle van den Broek aan de werkgroep verbonden. Gedurende het langlopende adviestraject leverden Mariet de Boer, Michael Mekel en Rien Fraanje op onderdelen ondersteuning.

Met de aanbevelingen in dit advies richt de Raad zich eerst en vooral tot de spelers die het Rijk vertegenwoordigen: het kabinet, rijksambtenaren en departementen. Maar de Raad verwacht dat het advies ook handvatten biedt aan de decentrale overheden om hun eigen positie te bepalen in interbestuurlijke samenwerking of om het gesprek te voeren met vertegenwoordigers van het Rijk over hoe samenwerking tussen overheden het beste vorm kan krijgen.

Han Polman
Voorzitter Raad voor het Openbaar Bestuur

Rien Fraanje
Secretaris-directeur

Inhoud

Voorwoord	3
Advies	7
1 Inleiding en vraagstelling	11
1.1 Aanleiding	11
1.2 Schuivende visies op interbestuurlijke verhoudingen	12
1.3 Vraagstelling	16
1.4 Aanpak	18
1.5 Leeswijzer	20
2 Analyse kader	21
2.1 Inleiding	21
2.2 Creatie van maatschappelijke meerwaarde	21
2.3 Begripsomschrijvingen	24
2.4 Interbestuurlijke samenwerking is geen bètawetenschap	25
3 Ervaringen in samenwerking met het Rijk	27
3.1 Inleiding	27
3.2 Het MIRT	29
3.3 Regio Deals	34
3.4 Regionale Energiestrategieën	38
3.5 Survey-onderzoek	42
4 Reflectie: wat gaat goed en wat kan beter?	47
4.1 Inleiding	47
4.2 Enkele algemene reflecties	48
4.3 Wat goed gaat	48
4.4 Wat beter kan	49
4.5 Gelijkwaardigheid als <i>leitmotif</i> bij interbestuurlijke samenwerking?	50
4.6 Slot	51

5	Conclusies en aanbevelingen	53
5.1	Inleiding	53
5.2	Conclusies	54
5.3	Verwachtingen expliciteren: model voor gelijkwaardig partnerschap	55
5.4	Aanbevelingen voor een integrale werkwijze van het Rijk	60
5.5	Aanbevelingen voor een scherper beeld van de regio	61
5.6	Slot	62
	Literatuur	63
<i>Bijlage I</i>	Adviesaanvraag	67
<i>Bijlage II</i>	Wettelijk kader autonomie en medebewind	71
<i>Bijlage III</i>	Model voor gelijkwaardig partnerschap	83
<i>Bijlage IV</i>	Lijst van geraadpleegde personen	85
<i>Bijlage V</i>	Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur	87

Advies

Adviesvraag

Dit advies gaat over de rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking. De aanleiding daarvoor is een verzoek van minister Ollongren van BZK aan de Raad voor het Openbaar Bestuur om de rol van het Rijk bij de aanpak van regionale opgaven te beschouwen. In haar aanvraag geeft de minister aan dat zij de regio niet zozeer als een geografische eenheid beschouwt als wel als een interbestuurlijke coalitie om een regionale opgave aan te pakken waarbij naast verschillende overheidsniveaus ook maatschappelijke en private partners betrokken kunnen zijn. In de visie van de minister is zo'n samenwerkingsverband idealiter gebouwd op een 'gelijkwaardig partnerschap' van alle spelers; tegelijk erkent zij dat het vaak lastig is zo'n partnerschap goed vorm te geven. Bij alle deelnemers spelen namelijk 'verwachtingen en aannames over de eigen rol en die van de anderen, en die verwachtingen en aannames kunnen zeer uiteenlopen'.

Haar concrete vraag aan de Raad voor het Openbaar Bestuur luidt: *Op welke manier kan het Rijk een goede en effectieve partner zijn voor de medeoverheden zodat er gezamenlijk tot de gewenste resultaten en meer impact kan worden gekomen voor maatschappelijke opgaven, en wat is er voor nodig om een dergelijke partner te worden.*

Aanpak

De Raad heeft voor dit adviestraject drie instrumenten ingezet: literatuurstudie, een survey-onderzoek en kwalitatieve dataverzameling met (groeps) interviews met name rond enkele cases. Aan het begin van het traject voerde de Raad twee rondetafelgesprekken met de directeurs van de koepels (IPO, UvW, VNG) en sleutelpersonen bij de departementen, aangevuld met hoogleraren met expertise op het gebied van interbestuurlijke samenwerking.

Daarnaast selecteerde de Raad drie regio's om drie typen interbestuurlijke samenwerking te onderzoeken. Dat leidde tot 3 individuele en 1 groepsinterview in elke regio. Om geografisch en qua aard van de regio voor een goede spreiding te zorgen koos de Raad voor de regio's Fryslân, Noordoost Brabant en Noord-Holland Zuid. In elke regio selecteerden we drie samenwerkingsverbanden, namelijk het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), de Regionale Energiestrategie (RES) en een samenwerking voor de uitvoering van het programma dat wordt gefinancierd vanuit het Regio-Dealprogramma van het ministerie van LNV dat is gericht op het verbeteren van de welvaart in brede zin.

Ten slotte heeft de Raad ook nog via het flitspanel van het ministerie van BZK een survey uitgezet.¹ 1394 ambtenaren die direct of indirect betrokken zijn bij interbestuurlijke samenwerking hebben die ingevuld. Met een dergelijke respons vindt de Raad dat hij een kwantitatief goed verantwoorde indruk heeft over wat de beelden zijn bij de verschillende groepen ambtenaren van de rol(len) van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking (huidige situatie) en de ideeën over de passende rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking.

Bevindingen

De decentrale partners ervaren de rol van het Rijk op een aantal vlakken als bijzonder positief. Een sterk punt in de Regio Deals en in het MIRT ‘nieuwe stijl’ is de integrale benadering van regionale opgaven. Regio’s ervaren hierin een erkenning van hun unieke opgave en van de verbanden die er zijn tussen maatschappelijke problemen. De MIRT-regio’s zijn blij met de nieuwe visie van I&W op het MIRT waarbij het bredere begrip ‘mobiliteit’ centraal staat in plaats van het beperktere ‘infrastructuur’. Dat wil nog niet zeggen dat het gezamenlijk formuleren van de maatschappelijke meerwaarde nu vlekkeloos verloopt, maar men heeft op zijn minst het gevoel over hetzelfde te praten.

De gesprekspartners uit de regio noemen daarnaast met nadruk de deskundigheid van rijksambtenaren als een sterk punt van de samenwerking met het Rijk. Soms brengen vertegenwoordigers van het Rijk die kennis zelf mee, vaak treden zij juist op als makelaar in kennis en ervaring tussen verschillende regio’s. Bij het MIRT en de Regio Deals waardeert men de frisse blik van de buitenstaander. In de RES is men positief over de rol van het Rijk als ondersteuner van het democratisch proces.

De knelpunten zijn in de kern terug te brengen tot drie schuurpunten. De eerste betreft de gebrekkige explicitering van de wederzijdse verwachtingen op het terrein van onder meer (financiële) inzet, ambitie, commitment, rollen en uitvoering bij aanvang van een samenwerking. Het tweede knelpunt is het onvermogen van het Rijk om integrale en opgavegerichte ambities en beleidsdoelen om te zetten in een integrale en opgavegerichte werkwijze. Als derde en laatste stelt de Raad vast dat er bij het Rijk sprake is van te weinig inhoudelijke kennis over wat er speelt in de regio’s en te weinig blij van intrinsieke belangstelling voor de zorgen en noden van de regio’s.

1 <https://www.flitspanel.nl/>

Aanbevelingen

1. Verwachtingen expliciteren, model voor gelijkwaardig partnerschap. Bij het vormgeven van grote maatschappelijke transitie waar rijksoverheidsorganisaties samenwerken met decentrale overheden, moet meer aandacht zijn voor een goed meerjarig procesontwerp. Dat wil onder andere zeggen dat het al bij aanvang van het programma helder moet zijn hoe de democratische aansturing door en verantwoording aan gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen wordt verankerd.² Als handvat introduceert de Raad het **Model voor gelijkwaardig partnerschap**, waarbij de overheden naar elkaar uitspreken wat hun beoogde inzet is op de volgende zes onderdelen:

- Heeft het Rijk een eigen beleidsambitie?
- Is de samenwerking facultatief of verplichtend?
- Wie betaalt?
- In hoeverre stelt het Rijk eisen aan de uitvoering?
- Wie is verantwoordelijk voor de uitvoering en wie monitort de uitvoering?
- Moeten de decentrale overheden verantwoording afleggen aan het Rijk?

2. Aanbevelingen voor een integrale werkwijze van het Rijk. Om de muren tussen departementen af te breken, dient het kabinet de grote opgaven in het regeerakkoord expliciet aan te wijzen en uiteindelijk voor elke grote opgave één minister verantwoordelijk te maken. Die werkt voor die specifieke opgave met ambtenaren van verschillende departementen en stuurt hen politiek aan. In sommige gevallen kan een speciale programmaminister uitkomst bieden, mits deze beschikt over een eigen hoofdstuk in de begroting.³ In de afgelopen kabinetsperiode is tijdens de wat langer durende afwezigheid van minister Ollongren en bij de verdeling van haar portefeuille over twee bewindspersonen gebleken dat departementaal overstijgend werken in de rijksdienst zeer goed mogelijk is. De Raad benadrukt dat het aanwijzen van één verantwoordelijke minister voor een maatschappelijke opgave die het nieuwe kabinet politiek prioriteit wil geven, niet gepaard hoeft te gaan met een departementale herindeling. Hij is er geen voorstander van om elke vier jaar de departementale indeling op grond van politieke overwegingen op de schop te nemen. Het Secretarissen-Generaal Overleg (SGO) heeft een belangrijke rol om na de politieke prioriteitstelling de interne Rijksorganisatie zo vorm te geven dat de ministers zich op hun politieke prioriteiten kunnen richten en geen tijd en energie verloren gaat aan organisatorische verschuivingen en herindelingen. Juist om de grenzen tussen

2 Vgl. ook het 4W-model van de Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen (2020): Wat, Wie, Wie doet wat, Waarmee.

3 Geut, Van den Berg & Van Schaik, 2010; Korsten, Breed & De Jong, 2011

departementen te laten vervagen, moeten ambtenaren van verschillende departementen worden uitgedaagd om met elkaar aan één opgave te werken. Maak het departement van BZK nog scherper dan nu verantwoordelijk voor het stelsel van interbestuurlijke samenwerking, met als doel het vergemakkelijken van de samenwerking tussen decentrale overheden en het Rijk. Concreet kan dat betekenen dat de minister altijd wordt betrokken bij wetgeving die het takenpakket, de financiën en bevoegdheden van decentrale overheden raken. De minister van BZK dient verder ook kaders te stellen waaraan het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking dient te voldoen. Daaraan zijn (juist) ook de sectorale departementen gehouden die met de decentrale overheden interbestuurlijk samenwerken.

3. Aanbevelingen voor een beter begrip van de regio

- Bevorder op rijksniveau de kennis over regio's en de kennisuitwisseling tussen Rijk en regio op ambtelijk en bestuurlijk niveau.
- Vanuit het kader dat de minister van BZK voor interbestuurlijke samenwerking heeft opgesteld, dient elk departement met een politieke opdracht die interbestuurlijk gerealiseerd moet worden een heldere en breed uitgedragen visie te formuleren op hoe het interbestuurlijk werken in de eigen departementale organisatiestructuur ingebed en geborgd is.
- Zorg ervoor dat het gedachtengoed en de instrumenten van interbestuurlijk en gebiedsgericht werken gemeengoed worden binnen de rijksdienst. Besteed hier in het dagelijks werk en in trainings- en opleidingsprogramma meer aandacht aan, van de rijkstrainees tot en met de ABD.
- Stel rijksambtenaren aan die werken in de regio en daar het Rijk integraal (bovendepartementaal) kunnen vertegenwoordigen. Geef deze ambtenaren voldoende mandaat om te handelen namens het Rijk. Maar maak het ook mogelijk om aan personele uitwisseling te doen: rijksambtenaren die een tijd bij decentrale overheden werken en andersom.

Slot

Het thema 'interbestuurlijk samenwerken' verdient een prominente plek in het volgende regeerakkoord. Het nieuwe kabinet dient zijn inzet in de samenwerking met de decentrale overheden te expliciteren en daarbij aan te geven hoe het het interbestuurlijk, regionaal en gebiedsgericht werken verder gaat inbedden in de organisatie van de rijksdienst. De Raad vindt het raadzaam dat de aankomende coalitiepartijen in het licht van alle grote opgaven een apart hoofdstuk in het regeerakkoord opnemen waarin stevige afspraken staan over de wijze van interbestuurlijke samenwerking en uitvoering.

1 Inleiding en vraagstelling

1.1 AANLEIDING

Het politiek-bestuurlijke en bestuurskundige *discours* werd aan het begin van deze eeuw gekenmerkt door een sterke behoefte aan overzicht en structuur. ‘Je gaat erover of niet’ was de gevleugelde titel van een adviesrapport waarin werd betoogd dat niet teveel overheden zich tegelijk met een opgave moeten bezighouden.⁴ Dit denken was zo dominant dat de kersverse minister-president Mark Rutte op 27 oktober 2010 in zijn eerste regeringsverklaring deze vijf woorden een prominente plaats gaf. Van dezelfde school was het zogenoemde ‘twee-bestuurslagenprincipe’ waarmee werd uitgedrukt dat maximaal twee bestuurslagen over een bepaalde taak mogen gaan.⁵ Politici en bestuur hadden zo kort geleden een uitgesproken hekel aan bestuurlijke drukte; bevoegdheden en verantwoordelijkheden moesten vooral helder zijn afgebakend en onderscheiden.

Hoe anders is dat iets meer dan een decennium later. Inmiddels gaat het over ‘multilevel governance’, een meervoudige democratie en vooral: één overheid. Een effectieve aanpak van nauw met elkaar verweven maatschappelijke opgaven vraagt om samenwerkende overheden waarbij elke bestuurslaag inbrengt waar die sterk in is. De schijnbare zekerheid die de eenduidigheid van ‘Je gaat erover of niet’ bood, is losgelaten. Daar zijn oude vragen voor in de plaats gekomen. Want bij werken als één overheid en interbestuurlijke samenwerking zijn afstemming en werkafspraken onontbeerlijk. Deze werkwijze lijkt bovendien een zekere gelijkwaardigheid tussen de samenwerkende partners te veronderstellen, maar de praktijk laat zien dat van die nevengechiktheid vaak geen sprake is.

Dit advies gaat over de rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking. De aanleiding daarvoor is een verzoek van minister Ollongren van BZK aan de Raad voor het Openbaar Bestuur om de rol van het Rijk bij de aanpak van regionale opgaven te beschouwen. In haar aanvraag geeft de minister aan dat zij de regio niet zozeer als een geografische eenheid beschouwt als wel als een interbestuurlijke coalitie om een regionale opgave aan te pakken waarbij naast verschillende overheidsniveaus ook maatschappelijke en private partners betrokken kunnen zijn. In de visie van de minister is zo’n samenwerkingsverband idealiter gebouwd op een ‘gelijkwaardig partnerschap’ van alle spelers; tegelijk erkent zij dat het vaak lastig is zo’n partnerschap goed vorm

4 Gemengde commissie bestuurlijke organisatie 2005

5 Raad voor het Openbaar Bestuur 2011

te geven. Bij alle deelnemers spelen namelijk ‘verwachtingen en aannames over de eigen rol en die van de anderen, en die verwachtingen en aannames kunnen zeer uiteenlopen’.⁶

De minister stelt in haar adviesaanvraag dat uit onderzoek blijkt dat aard en omvang van hedendaagse maatschappelijke opgaven vragen om een interbestuurlijke benadering met een door alle deelnemers gedeelde probleemdefinitie en een gedeelde oplossing; maar de werkwijze van de verschillende overheden, de bestuurlijke organisatie van het Rijk in vakdepartementen en ook de wettelijke kaders en regelgeving zijn nog in sterke mate ingericht vanuit het paradigma ‘je gaat erover of niet’.⁷ Dit botst in de praktijk met elkaar. Het is daarom dat de minister de ROB vraagt hoe het Rijk zichzelf in interbestuurlijke relaties het best kan positioneren en kan bewegen.

1.2 SCHUIVENDE VISIES OP INTERBESTUURLIJKE VERHOUDINGEN

Het misverstand van de aanduiding ‘Het Huis van Thorbecke’ is de impliciete veronderstelling dat de Nederlandse bestuurlijke organisatie met drie ‘verdiepingen’ in beton zou zijn gegoten. Thorbecke heeft het sowieso zelf nooit over een huis gehad, maar heeft evenmin willen betogen dat met zijn gemeenten- en provinciewet de taken tussen de overheden voortaan scherp zijn afgebakend. Een zekere ordening met daarbinnen ruimte voor organisch besturen was zijn ideaal.⁸ In lijn met dit bestuurskundige ideaal, heeft de praktijk inmiddels aangetoond dat de inrichting van het binnenlands bestuur voortdurend in beweging is en als uitvloeisel daarvan dat het debat over de interbestuurlijke verhoudingen tussen Rijk en decentrale overheden ook constant wordt gevoerd. Vaak wordt dat debat gereduceerd tot de vraag naar de juiste organisatie, een passende structuur en de heilige schaal. Een korte historische terugblik laat dat zien.

Na WOII richt het debat over de interbestuurlijke verhoudingen zich op de vraag of Nederland behoefte heeft aan een vierde bestuurslaag. Met om en nabij de duizend gemeenten en elf provincies was het gevoel dat de kloof tussen lokaal en middenbestuur groot was en dat een vierde regionale tussenlaag dat gat kon dichten. Een adviesraad komt in 1972 nog tot een voorstel om 44 regio’s in te stellen.

Kort daarna verandert de dominante blik. In 1976 komt het kabinet-Den Uyl met een Ontwerpweg reorganisatie binnenlands bestuur dat de dan bestaande 11 wil omvormen naar 24 provincies. De Commissie-Montijn intro-

6 Zie bijlage I voor de adviesaanvraag aan de ROB over de rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking

7 Van den Berg en Fraanje 2020

8 Toonen, TH. A. J. 1987

duceert eind jaren tachtig met de beroemde nota's 'Besturen op niveau' zeven zogenoemde stadsregio's waarbij rond de vier grote steden, Eindhoven, Twente en Arnhem-Nijmegen niet-vrijblijvende regionale samenwerking wordt opgezet. Begin jaren negentig ontstaat een debat of die stadsregio's rond Rotterdam en Amsterdam niet omgevormd zouden moeten worden tot zogenoemde stadsprovincies, een soort gemeente- en provincievrije nieuwe bestuurslaag. De plannen daartoe zijn al vergevorderd; referenda in de twee grootste steden van ons land blokkeren uiteindelijk de implementatie ervan.

Rond de eeuwwisseling slaat het debat in meerdere opzichten om. Aanvankelijk blijft het structuurdebat dominant, waarbij niet pleidooien voor provinciale schaalverkleining maar schaalvergroting dominant worden. Tal van rapporten bepleiten de vorming van zo'n vijf landsdelen waarbij een van de lastigste kwesties is of de Randstad één landsdeel zou moeten worden of met een Noord- en Zuidvleugel zou moeten worden opgedeeld. Tegelijk ontstaat er een sterke drang naar overzicht en scherpe afbakening van taken en verantwoordelijkheden met voorstellen voor het hierboven al genoemde twee-bestuurslagenprincipe en 'je gaat erover of niet'.

Maar daarnaast verplaatst het debat zich ook meer naar de inhoud. Daarbij staat vooral de vraag centraal: hoe verdelen we de taken zo effectief en efficiënt mogelijk? Welke bestuurslaag is het beste toegerust om een bepaalde verantwoordelijkheid te dragen? Sinds het kabinet-Balkenende I zien we ook in dat opzicht enkele golfbewegingen.

2002-2006: Van centralisatie naar afschaling

Aan het begin van deze eeuw komen de verhoudingen tussen de bestuurslagen onder druk te staan. De plannen van de kabinetten-Balkenende I (2002) en II (2003-2006) neigen in eerste instantie naar centralisatie van bevoegdheden.⁹ Maar er is ook een groeiende overtuiging dat bepaalde opgaven beter door gemeenten en provincies vervuld kunnen worden dan door het Rijk. In deze periode worden taken afgeschaald met als basis het idee dat elke taak zijn optimale schaalniveau heeft. De rol van het Rijk bij deze afschaling van taken bestaat uit het kader stellen om de constitutionele verhoudingen te borgen en het opstellen van de randvoorwaarden voor het uitvoeren van de taken.

9 Ministerie van BZK 2014

2007-2012: De opkomst van multi-level governance en horizontale samenwerking

De decentralisatie van taken was al eerder door het Rijk in gang gezet, maar het kabinet-Balkenende IV (2007-2010) zet een ware decentralisatiegolf in gang. Het onderliggende principe is dat overheidstaken op een zo laag mogelijk niveau belegd moeten worden (het subsidiariteitsbeginsel)¹⁰ omdat de overheidslaag die het dichtst bij de burger staat het beste in staat zou zijn om maatwerk te leveren en weet welke behoeften in de samenleving leven.¹¹

Taken worden op twee manieren gedecentraliseerd. In de eerste variant maakt het Rijk beleid dat een lagere overheid vervolgens uitvoert (administratieve decentralisatie). In de tweede variant geeft het Rijk de lagere overheid beleidsvrijheid bij de uitvoering (politieke decentralisatie). Het risico daarbij is wel dat een veelheid aan arrangementen voor interbestuurlijk toezicht voor bestuurlijke drukte zorgt.¹² Men tracht dit op te lossen door decentrale overheden meer beleidsvrijheid te geven, maar de afbakening van taken zorgt voor discussie.¹³ Er ontstaat een spanning doordat hiërarchie en gelijkwaardigheid gelijktijdig nagestreefd worden. Formeel is er wellicht geen hiërarchie tussen bestuurslagen, maar materieel is de positie van het Rijk financieel en qua bevoegdheden sterker.¹⁴ Dit zorgt voor een spanning tussen autonomie en medebewind.¹⁵

Het concept *multi-level governance*, dat in de jaren 1990 in de bestuurswetenschappen ontwikkeld werd, wordt breder in het praktische discours geïntroduceerd.¹⁶ Dit houdt onder meer in dat verschillende lagen van de overheid samenhangende diensten leveren aan de burger. Goede interbestuurlijke verhoudingen en onderlinge samenwerking vindt het Rijk hierbij van groot belang.¹⁷ Het kabinet-Rutte I wil in 2010 de taakverdeling tussen ministeries verduidelijken om de provincies en gemeenten meer beleidsvrijheid te geven.¹⁸ Het gaat aan het eind van deze periode niet langer alleen over de taakverdeling tussen de bestuurslagen, maar juist over de horizontale samenwerking tussen gemeenten en het denken vanuit 'de regio'.

10 Raad van State 2009

11 Ministerie van BZK 2009

12 Ministerie van BZK 2014

13 Raad voor het Openbaar Bestuur 2020 (1)

14 Raad van State 2009

15 idem

16 Marks, G., Hooghe, L., & Blank, K. 1996

17 Ministerie van BZK 2009

18 VVD en CDA 2010

2013-2016: De opkomst van regionalisering

Daar waar de Raad hierboven heeft vastgesteld dat sinds de millenniumwisseling de aandacht bij de interbestuurlijke samenwerking verschoof van structuur naar inhoud, geldt daar voor het kabinet-Rutte II een uitzonderling. In het regeerakkoord hebben VVD en PvdA ferme voornemens opgenomen ten aanzien van het binnenlands bestuur. De partijen spreken de ambitie uit te komen tot gemeenten van minimaal honderdduizend inwoners en tot vijf landsdelen waarbij in ieder geval Noord-Holland, Utrecht en Flevoland tot een nieuw te vormen eenheid moeten fuseren. Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken stuit na zijn aantreden meteen op groot verzet en besluit na enige tijd dat het kabinet hier geen verdere energie aan zou moeten besteden. De gevolgen van het stil afvoeren van deze grootse ambities van het prioriteitenlijstje van dit kabinet, werken echter door tot vandaag: elk pleidooi voor aanpassing van de bestuurlijke organisatie wordt sindsdien met – al dan niet expliciete – verwijzing naar dit echec in de kiem gesmoord. Aan het einde van deze kabinetsperiode verschuift het rapport *Maak Verschil* van de Studiegroep Openbaar Bestuur de discussie naar het regionaal, opgavegericht werken waardoor bestuurlijke herindeling naar de achtergrond verdween.

Het tweede kabinet-Rutte heeft echter meer in gang gezet. In 2013 leggen het Rijk en de decentrale overheden in de Code Interbestuurlijke Verhoudingen vast hoe zij voortaan willen samenwerken. Om te garanderen dat de gemaakte afspraken ook worden nageleefd, wordt de Raad van State gevraagd elke vier jaar in een beschouwing over de interbestuurlijke verhoudingen te rapporteren.¹⁹ Ondanks alle goede bedoelingen die met de Code worden vastgelegd, zijn de decentrale overheden kritisch over onder meer de ondersteuning die zij krijgen bij de uitvoering van nieuwe taken. Daarnaast constateren gemeenten dat het moeilijk is om het omvangrijke pakket aan taken dat vanaf 1 januari 2015 naar gemeenten is gedecentraliseerd adequaat uit te voeren vanwege de gebrekkige financiële middelen.²⁰ Bovendien vinden veel gemeenten dat het Rijk te dwingend de randvoorwaarden bepaalt, waardoor maar weinig vrije beleidsruimte voor hen overblijft. De metafoor van 'de gemeente als rijksuitvoeringsorganisatie' komt geregeld naar voren.

Regio's worden rond deze tijd geconceptualiseerd als *daily urban systems*, waarbij een stedelijke regio wordt gedefinieerd door het gebied waarbinnen zich de meeste dagelijkse verplaatsingen voordoen (woon-werkverkeer, school, vrije tijd). Regio's zijn groter dan gemeenten, maar vallen niet samen met 's lands provincie-indeling. De omvang van de regio kan verschillen per opgave. Het debat over de bestuurlijke structuur verdwijnt in deze periode naar de achtergrond; de focus ligt vooral op de organisatie van de opgave.

19 Raad van State 2013

20 idem

2017-2020: Taakgericht regio-denken

De reden om meer op de inhoud van een vraagstuk te focussen bij interbestuurlijke samenwerking en regionalisering, is het feit dat de inhoud van het probleem per regio kan verschillen.²¹ Nederland zou zelfs economische groei laten liggen door suboptimale inrichting van het openbaar bestuur.²² Het Nederlands openbaar bestuur moet ‘de-hiërarchiseren’, maar regionale samenwerking mag niet te vrijblijvend zijn. In het regeerakkoord van Rutte III worden nieuwe regionale programma’s aangekondigd²³, naast *Citydeals* komen er ook *Woondeals* en *Regio Deals*. Maar het ontbreekt aan een omvattende visie op de regio als focusgebied voor ontwikkeling, de vraag naar legitimiteit en effectiviteit van regionaal werken blijft onbeantwoord²⁴. Het verduurzamingsbeleid wordt met de Regionale Energiestrategie (RES) via de regio vormgegeven. De gezamenlijke overheden zijn van mening dat het opereren als één overheid noodzakelijk is om het vertrouwen van de burger (terug) te winnen.²⁵

Steeds meer maatschappelijke opgaven worden op sub- en supranationaal niveau aangepakt. Echter, uit evaluatie van het ministerie van BZK blijkt dat de grondwettelijke autonomie van lokale overheden zich niet goed verhoudt tot hun financiële afhankelijkheid van het Rijk.²⁶ Daarnaast is democratische controle steeds moeilijker uit te oefenen door de complexe intergemeentelijke samenwerkingsconstructies die voortkomen uit het decentraliseren van taken zonder de organisatie van het binnenlands bestuur daar op af te stemmen.²⁷ Het kabinet-Rutte III (2017-2021) is geen voorstander van een nieuwe bestuurslaag in de vorm van regio’s. Liever ziet het de kennispositie van lokale overheden versterkt in de vorm van een gezamenlijke kennisinfrastructuur en wil het nadenken over de mogelijkheden van differentiatie in de toedeling van taken.²⁸

1.3 VRAAGSTELLING

Bovenstaande historie van de interbestuurlijke verhoudingen in vogelvlucht laat zien dat het Rijk inmiddels tot de overtuiging is gekomen dat het moet werken vanuit het perspectief van één overheid en tegelijkertijd dat ‘de’ regionale opgave en de regionale context sterk van elkaar verschillen en dat elke interbestuurlijke samenwerking daarom ook een kwestie van maatwerk is. Dat vraagt een grote adaptiviteit en flexibiliteit van het Rijk. Wat daar door-

21 Minister van BZK 2014

22 Studiegroep Openbaar Bestuur 2016, p22

23 VVD, CDA, D66 en ChristenUnie 2017

24 Zie Schaap e.a., 2017 voor een beschouwing van het concept ‘regio’ in dit regeerakkoord

25 Ministerie van BZK 2018

26 Ministerie van BZK 2019

27 Boogers, M. et al 2019

28 Ministerie van BZK 2019

heen speelt is dat het Rijk zich daarbij de ambitie oplegt om vanuit gelijkwaardigheid samen te werken met de medeoverheden. Tegelijk ervaart het Rijk dat het lastig is om onder woorden te brengen wat die gelijkwaardigheid inhoudt, en deze handen en voeten te geven.

De minister van BZK heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur gevraagd om met adviezen te komen hoe het Rijk in deze complexe context zijn rol adequaat kan oppakken. Haar vraag luidt concreet:

Op welke manier kan het Rijk een goede en effectieve partner zijn voor de medeoverheden zodat er gezamenlijk tot de gewenste resultaten en meer impact kan worden gekomen voor maatschappelijke opgaven, en wat is er voor nodig om een dergelijke partner te worden.

De minister heeft deze hoofdvraag verder uitgesplitst in de volgende acht deelvragen:

- Bij het oppakken van welke opgaven zou een gelijkwaardig partnerschap tussen de overheden het meest passend zijn, en bij welke opgaven ligt een andere vorm van samenwerking meer voor de hand?
- Welke verschillende rollen neemt het Rijk in, in huidige interbestuurlijke samenwerking, en welke rollen zijn het meest passend bij gelijkwaardig partnerschap?
- Welke verbeterpunten ziet u op dit moment in de praktijk bij interbestuurlijke samenwerking ten aanzien van de rolneming door het Rijk?
- Welke knelpunten ziet u in de huidige Organisatie en werkwijze van het Rijk om de voor gelijkwaardige interbestuurlijke samenwerking benodigde rollen aan te kunnen nemen?
- Welke knelpunten ziet u in het beschikbare instrumentarium en binnen de huidige wettelijke kaders voor het Rijk de voor gelijkwaardige interbestuurlijke samenwerking benodigde rollen aan te kunnen nemen?
- Wat hebben medeoverheden nodig om een effectieve (gelijkwaardige) partner voor het Rijk te zijn?
- Welk ontwikkelperspectief ziet u om tot succesvolle interbestuurlijke samenwerking te komen en wat zijn de belangrijkste eerste stappen daarbij?
- Welke rol kan monitoring en evaluatie spelen in dit ontwikkelperspectief om tot succesvolle interbestuurlijke samenwerking te komen?

1.4 AANPAK

De Raad heeft voor dit adviestraject drie instrumenten ingezet: literatuurstudie, een survey-onderzoek en kwalitatieve dataverzameling met (groeps) interviews met name rond enkele cases. Om te beginnen zijn de centrale concepten uit de vraagstelling gedefinieerd en geoperationaliseerd. Hierbij maakt de Raad gebruik van het analysekader dat de Amerikaanse hoogleraar Mark Moore heeft ontwikkeld voor strategisch overheidshandelen in de publieke sector²⁹ (zie hoofdstuk 2).

Aan het begin van het traject voerde de Raad twee rondetafelgesprekken met de directeurs van de koepels (IPO, UvW, VNG) en sleutelpersonen bij de departementen, aangevuld met hoogleraren met expertise op het gebied van interbestuurlijke samenwerking. Daarnaast selecteerde de Raad drie regio's om drie typen interbestuurlijke samenwerking te onderzoeken. Dat leidde tot 3 individuele en 1 groepsinterview in elke regio. Om geografisch en qua aard van de regio voor een goede spreiding te zorgen koos de Raad voor de regio's Fryslân, Noordoost Brabant en Noord-Holland Zuid. In elke regio selecteerden we drie samenwerkingsverbanden, namelijk het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), de Regionale Energiestrategie (RES) en een samenwerking voor de uitvoering van het programma dat wordt gefinancierd vanuit het Regio Dealprogramma van het ministerie van LNV dat is gericht op het verbeteren van de welvaart in brede zin.

Bij de afweging welke samenwerkingsprogramma's als case voor dit advies zouden dienen, heeft de Raad gezocht naar typen samenwerkingstrajecten die duidelijk van elkaar verschillen voor wat betreft thema, governance en de rol van het Rijk. Het MIRT komt voort uit een langetermijnvisie van het Rijk tot 2040. De RES en Regio Deals zijn verbonden aan deze kabinetsperiode. Voor uitvoering van de MIRT-trajecten is Nederland ingedeeld in vijf regio's. Voor de RES zijn dit er dertig. Voor de Regio Deals is er geen vast aantal, elke constellatie van samenwerkende partijen in een zelfbepaalde regio kan een aanvraag indienen. Tot heden zijn 30 Regio Deals gesloten.³⁰

De MIRT-trajecten hebben vooral een technisch karakter. Het gaat om aanleg en verbetering van weg-, spoor- en watertrajecten. Rijk en regio investeren beide in de trajecten.

²⁹ Moore, M. H. 2012

³⁰ Ministerie van LNV 2020

Bij de RES'en is de taakverdeling tussen Rijk en regio nog niet volledig uitgekristalliseerd. Bij de 30 regio's is een deeltaak neergelegd voortkomend uit een nationale opgave omschreven in het klimaatakkoord: het verminderen van de CO₂-uitstoot in 2030 tot de helft van 1990. De opgave is in eerste instantie ruimtelijk-technisch: onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden en welke warmtebronnen te gebruiken zijn zodat wijken en gebouwen van het aardgas af kunnen. Maar omdat het steeds de vraag is of de gevonden oplossingen maatschappelijk acceptabel en financieel haalbaar zijn, heeft deze opgave een grote maatschappelijke component.

De Regio Deals ten slotte maken onderdeel uit van een programma waarin Rijk en regio samenwerken aan een betere woon-, werk- en leefomgeving voor bewoners en ondernemers in de regio. Daarbij gaan de samenwerkende overheden uit van het begrip 'brede welvaart'. Het Rijk investeert in totaal € 950 miljoen voor de maatregelen. De regio's verdubbelen dat bedrag. Vrijwel altijd maken bedrijfsleven en kennisinstellingen onderdeel uit van de Regio Deal.

Bij elk van de trajecten sprak de Raad met de voor het traject verantwoordelijke **bestuurder** in de regio. Dit waren gedeputeerden, burgemeesters of wethouders. De **ambtelijk** verantwoordelijken voor deze trajecten brachten we per regio bijeen voor een groepsgesprek, met het doel ook een dialoog op gang te brengen over sterke punten en knelpunten in de samenwerking en specifiek de rol van het Rijk daarin.

Ten slotte heeft de Raad ook nog via het flitspanel van het ministerie van BZK een survey uitgezet.³¹ 1394 ambtenaren die direct of indirect betrokken zijn bij interbestuurlijke samenwerking hebben die ingevuld. Met een dergelijke respons vindt de Raad dat hij een kwantitatief goed verantwoorde indruk heeft over wat de beelden zijn bij de verschillende groepen ambtenaren van de rol(len) van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking (huidige situatie) en de ideeën over de passende rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking.

31 <https://www.flitspanel.nl/>

1.5 LEESWIJZER

Het hiernavolgende hoofdstuk 2 geeft een schets van het maatschappelijke-meerwaarde model van Mark Moore en doet een poging dat model toepasbaar te maken voor een studie naar interbestuurlijke samenwerking. Hoofdstuk 3 is het hart van dit rapport. Daarin staan de uitkomsten van de gesprekken die we in de regio hebben gevoerd over de samenwerking tussen de overheden bij het MIRT, de RES en de Regio Deals. Bovendien is in dit hoofdstuk een paragraaf opgenomen waarin de uitkomsten van de enquête staan weergegeven. Het vierde hoofdstuk reflecteert op de uitkomsten van de casestudies en het survey-onderzoek en ordent deze. Het vijfde en laatste hoofdstuk komt tot conclusies en verbindt daar aanbevelingen aan. In de bijlagen zijn enkele deelstudies te vinden, onder meer naar het wettelijke kader van interbestuurlijke samenwerking en overzicht van eerder door de Raad gepubliceerde adviezen over de rol van het Rijk en interbestuurlijke samenwerking.

2 Analysekader

2.1 INLEIDING

Het Rijk is al enige tijd op zoek naar een nieuw referentiekader om naar de bestuurlijke en maatschappelijke werkelijkheid te kunnen kijken. Enkele decennia lang is een klassiek *input-throughput-output* model leidend geweest dat het beste past bij het bestuurskundige paradigma van New Public Management (NPM). Daarbij is een bedrijfskundige benadering van het openbaar bestuur dominant; de overheid moet volgens een bedrijfsmatige logica opereren waarbij duidelijk moet zijn of een investering leidt tot een bij voorbaat SMART-geformuleerde doelstelling.³² De kritiek op dit denken is veelzijdig en divers, maar in de kern komt het erop neer dat NPM geen recht doet aan de veelheid van aspecten waarmee overheden – in tegenstelling tot ondernemingen – rekening moeten houden.³³ Overheidsorganisaties zijn niet via maximalisatie van winst gericht op zelfbehoud, maar zouden een maatschappelijke belang moeten dienen. Daarbij dienen ze rekening te houden met belangrijke aspecten als politieke steun, maatschappelijk draagvlak, rechtmatigheid en vereisten van goed en zorgvuldig bestuur.

Tal van denkers hebben inmiddels alternatieve conceptuele modellen doorzocht en ontworpen die tegemoet moeten komen aan de bekritiseerde eenzijdigheid van NPM.³⁴ In Nederland heeft onder meer de *Public Value Management*-benadering van Mark Moore weerklank gevonden. Daarmee ligt het voor de hand om de bril van de maatschappelijke meerwaarde ook toe te passen op interbestuurlijke samenwerking en de rol van het Rijk daarbij. Dit hoofdstuk beoogt Moore's benadering van de creatie van maatschappelijke meerwaarde toepasbaar te maken voor dit adviestraject.

2.2 CREATIE VAN MAATSCHAPPELIJKE MEERWAARDE

Voor een juist begrip van Moore's benadering heeft de Raad ervoor gekozen om *public value* te vertalen als 'maatschappelijke meerwaarde'. Hiermee wordt het concept duidelijk onderscheiden van publieke waarde(n) in de betekenis van 'beginselen van goed bestuur'. Voorbeelden van te creëren maatschappelijke meerwaarde zijn volksgezondheid, bereikbaarheid of een aantrekkelijk landschap. Die zijn van een andere orde dan de beginselen zoals rechtmatigheid, rechtszekerheid, integriteit en responsiviteit.³⁵ Kortom, maatschappelijke meerwaarde in het model van Moore gaat over maatschappelijke

32 Hood, C. 1991

33 Drechsler, W. 2005

34 Torfing, J. et al 2020

35 Bovens et al 2017, pp. 28-33

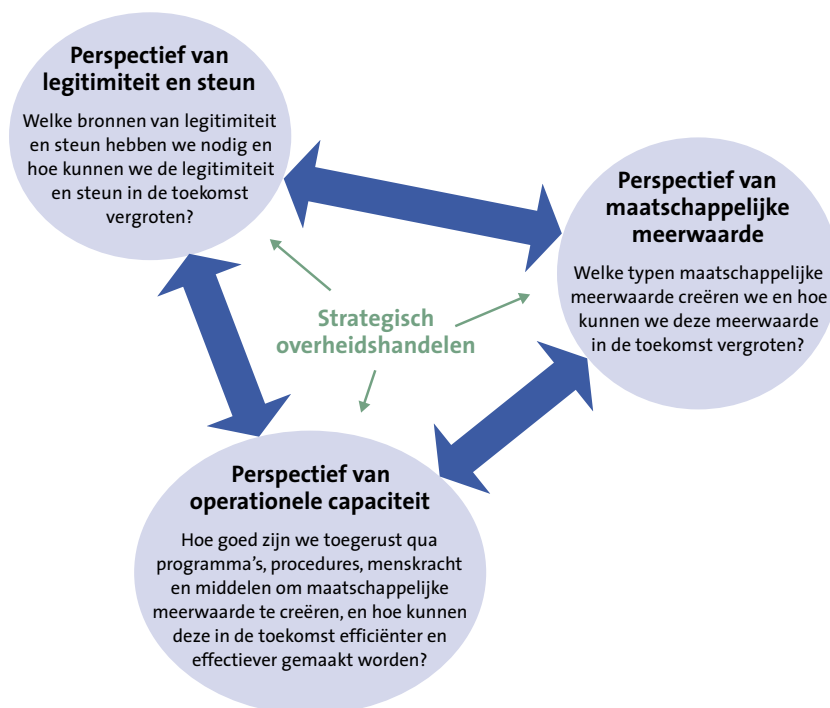

opgaven, terwijl publieke waarden in de zin van beginselen van goed bestuur gaan over de morele principes of standaarden die hooggehouden dienen te worden in een democratische rechtsstaat.

In het model van Moore hangt de mate van het succes van een overheidsorganisatie af van het samenspel van drie elementen:

- de maatschappelijke meerwaarde die de organisatie wil voortbrengen, bijvoorbeeld duurzame energievoorziening (RES), brede welvaart (Regio Deals) en bereikbaarheid (MIRT), maar ook: ruimtelijke kwaliteit, veiligheid, kansengelijkheid of sociale zekerheid. Het moet helder zijn wélke maatschappelijke meerwaarde gecreëerd dient te worden; deze vormt het bestaansrecht van de organisatie.
- de legitimiteit en de steun die de organisatie van haar stakeholders krijgt (licence to operate), en
- de operationele capaciteit van de organisatie. Daarbij gaat het om de mensen, middelen, processen en structuren die nodig zijn om de beoogde maatschappelijke meerwaarde voort te brengen.

Figuur 2.1 **Creatie van maatschappelijke meerwaarde volgens Mark Moore** ³⁶

³⁶ Moore, M. H. 2012

Om succesvol strategisch te handelen moet een overheidsorganisatie:

1. eenduidig definiëren welke maatschappelijke meerwaarde zij wil creëren;
2. een duidelijke legitimiteit hebben op grond van zowel een mandaat voortvloeiend uit wet- en regelgeving, als door steun vanuit belanghebbende partijen; en:
3. over de benodigde capaciteit beschikken om te kunnen waarmaken wat zij wil bereiken. Wanneer een organisatie niet aan alle drie deze voorwaarden voldoet, is zij niet in staat om duurzaam maatschappelijke meerwaarde te realiseren.

In de ideale situatie is er voortdurende aandacht voor elk van deze drie elementen en neemt de kracht van de organisatie steeds toe doordat verbeteringen van één element de weg vrijmaken voor verdere verbeteringen in de andere elementen: een opwaartse spiraal. Zo kunnen organisaties niet alleen zorgen voor maatschappelijke meerwaarde op een effectieve, gelegitimeerde en efficiënte wijze, maar stellen zij ook het eigen overleven in een turbulente politieke en maatschappelijke context veilig. Het model van Moore biedt een mogelijkheid om overheidshandelen te conceptualiseren en is als zodanig een hulpmiddel om erover in gesprek te gaan. De operationalisering van de drie elementen is taak- en contextafhankelijk, en dus voor elke organisatie verschillend.

Het model van Moore is oorspronkelijk gericht op het functioneren van afzonderlijke organisaties. In het Nederlandse openbaar bestuur is de afgelopen jaren steeds meer de nadruk komen te liggen op het idee dat maatschappelijke meerwaarde niet door afzonderlijke organisaties wordt gerealiseerd ('Je gaat erover of niet') maar in samenwerking tussen, en met gedeelde verantwoordelijkheid van meerdere organisaties en meerdere bestuurslagen. De benadering van Moore past ook bij die nieuwe realiteit.

Met het gegeven dat een bepaalde opgave interbestuurlijk wordt aangepakt zijn er twee belangrijke aandachtspunten in het kader van Moore. Ten eerste is het niet één overheid(s)organisatie die efficiënt en effectief strategisch moet handelen op basis van een balans tussen de drie domeinen, maar zijn het er meerdere tegelijkertijd en in samenhang. Ze ondernemen gezamenlijk een strategische activiteit maar kunnen verschillen in de operationalisering van de maatschappelijke meerwaarde die ze willen creëren – al was het alleen maar vanwege het verschil tussen bijvoorbeeld nationaal en regionaal belang. Ook moeten zij op hun eigen niveau financiële en inhoudelijke steun verwerven, moet het proces democratisch legitiem verlopen, en moeten zij hun operationele capaciteit gezamenlijk maar ook elk voor zich op orde hebben. De drie

elementen van Moore moeten dus op het niveau van het samenwerkingsverband in orde zijn, maar ook op het niveau van elk van de deelnemende organisaties.

Ten tweede is interbestuurlijke samenwerking ook al een vorm van operationele capaciteit inzetten op zich. Het is een gezamenlijk proces met een bijbehorende *governance*structuur en procedures waar meer tijd en aandacht aan besteed moet worden dan wanneer slechts een overheid een opgave uitvoert. Het is een vorm van ‘opereren’ die gekozen wordt omdat de inbreng van meerdere overheden nodig is om het doel te kunnen realiseren.

Voorbeeld van de samenhang van domeinen bij overheidshandelen

Als voorbeeld noemen we een college van B&W dat het voornemen heeft een nieuw wijkcentrum te bouwen. Hiermee wil het de sociale cohesie in de buurt bevorderen (maatschappelijke meerwaarde creëren). De gemeenteraad stemt vooralsnog niet in met dat plan, omdat er onvoldoende participatie vanuit de wijk is geweest bij de totstandkoming van de plannen (democratische legitimatie ontbreekt en financiële steun ook). Het college wordt teruggestuurd naar de wijk. Uit participatie van de inwoners komt naar voren dat het wijkcentrum beter geïntegreerd kan worden met een dokterspraktijk en een infopost voor ouderen (maatschappelijke meerwaarde anders gedefinieerd). Dit betekent dat het college fondsen slim kan combineren (vergroting financiële steun). Maar het wordt dan wel een publiek-private samenwerking (wijziging operationele capaciteit). In deze vorm kan de gemeenteraad met het plan instemmen (democratische legitimiteit) en zegt hij het geld toe (financiële steun).

2.3 BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Uitgaand van het analysekader van Moore, definieert de Raad de centrale concepten in de vraagstelling van dit advies als volgt:

- **Interbestuurlijke samenwerking** is een samenwerking tussen overheidsorganisaties van verschillende bestuurslagen, waarbij de partners:
 - gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het voortbrengen van een bepaalde geëxpliciteerde *maatschappelijke waarde*,
 - zich inspannen voor *legitimiteit en draagvlak* voor de samenwerking bij stakeholders, en
 - elk de benodigde *capaciteit* ter beschikking stellen zodanig dat de gecombineerde inspanningen leiden tot een maximale maatschappelijke meerwaarde.

- **Het Rijk** is een verzamelnaam voor verschillende bestuurlijke gremia en actoren die gezamenlijk de Rijksoverheid vormen. Dit betreft natuurlijk de verschillende ministeries, maar ook zbo's, agentschappen en uitvoeringsorganisaties die op titel van de rijksoverheid acteren.
- **De rol van het Rijk in interbestuurlijke samenwerking:** een verzameling van vaardigheden, (financiële) middelen, verantwoordelijkheden en stijl die het Rijk of een rijksonderdeel inzet in het plannen en uitvoeren van een beleidsstrategie waarbij meerdere bestuurslagen samen maximale maatschappelijke meerwaarde genereren. Een goede rolinvulling van alle partners is een randvoorwaarde om met succes interbestuurlijke opgaven aan te gaan. Voor het Rijk denken we hierbij ook aan de aanpassingen van wet- en regelgeving, maar ook aan het arrangeren van voorzieningen en instrumenten of het beschikbaar stellen van financiën voor zover die alleen op rijksniveau geregeld kunnen worden.

2.4 INTERBESTUURLIJKE SAMENWERKING IS GEEN BËTAWETENSCHAP

Spreeken over rollen impliceert dat er duidelijk afgebakende en te definiëren taken zijn. Dat is geenszins het geval. Een typologie van rollen is slechts een constructie, een handvat voor partijen om met elkaar zoveel mogelijk over hetzelfde te spreken zodat zij van elkaar weten wat wordt bedoeld en wat zij van elkaar mogen verwachten. Het is dus belangrijk om te realiseren dat er geen vaste, eendimensionale modellen voor effectieve samenwerking bestaan – bij opgave a hoort rolinvulling b – omdat in elk samenwerkingsverband de parameters variëren, bijvoorbeeld de financieringsrelatie, het aantal partners, de schaal, de complexiteit van de opgave, de tijdsduur enzovoort. Bovendien kan de verhouding tussen het Rijk en de medeoverheden door de tijd heen variëren. Er zijn voor het Rijk in een traject bijvoorbeeld fasen van sturen en fasen van loslaten.

Daar komt nog bij dat het kiezen van een bepaalde rol geen objectieve keuze is. In 'Loslaten met vertrouwen' (2012) introduceerde de Raad voor het Openbaar Bestuur de zogenoemde Overheidsparticipatietrap met vijf rollen: loslaten, faciliteren, stimuleren, regisseren en reguleren. Daarbij maakte de Raad een belangrijk voorbehoud dat ook hier geldt: 'voor de overheid bestaat niet één ideale of beste rol. Per situatie en per onderwerp zullen politiek en bestuur moeten bepalen én expliciteren welke rol zij voor de overheid zien weggelegd.'³⁷ Kortom: de opvatting over de beste rol van het Rijk is veelal een politieke keuze waarover politieke strijd gevoerd dient te worden. Elk politiek-ideologisch vertrekpunt leidt tot een andere visie op de rol van de overheid.

37 Raad voor het openbaar bestuur 2012 (2), p 68

Dit betekent ook wat voor de advisering van de Raad. Hij kan niet tot een aanbeveling komen welke rol het Rijk bij welke opgave zou moeten innemen. Dat is – als gezegd – onderwerp van politiek debat. Het is dus niet aan de Raad om aan te geven welke rol het Rijk zou moeten vervullen, maar wel hoe het zijn gekozen rollen goed kan vervullen. Kortom, aan welke voorwaarden de rolinvulling moet voldoen om een sterke en betrouwbare partner te zijn.

3 Ervaringen in samenwerking met het Rijk

3.1 INLEIDING

De Raad heeft in drie regio's (Fryslân, Noord-Holland Zuid en Noordoost-Brabant) casestudies gedaan naar 3 soorten samenwerkingsverbanden, namelijk een MIRT-traject, een RES-traject en een Regio Deal. Om te laten zien hoe de aard van de verschillende samenwerkingsverbanden verschilt, hebben we ze in onderstaand schema aan de hand van een aantal karakteristieken in kaart gebracht. De bevindingen die we vervolgens presenteren over de maatschappelijke meerwaarde, de legitimiteit en steun en de operationele capaciteit zijn gebaseerd op interviews die de Raad gehouden heeft met regionale spelers en met deskundigen op nationaal niveau.³⁸

³⁸ Zie paragraaf 1.4 voor uitleg over de methode

Tabel 3.1 Karakteristieken van de interbestuurlijke programma's MIRT, Regio Deal en RES

	MIRT	REGIO DEAL	RES
Initiatiefnemer	Rijk of regio ³⁹	Regio	Koepels decentrale overheden en Rijk
Doel	Duurzame verbetering infrastructuur (materieel)	Duurzame verhoging brede welvaart (immaterieel)	Opwek duurzame energie op land en boven-gemeentelijk vraag en aanbod van warmte
Financiering	Gezamenlijk in variërende verdeling	Rijk 50% Regio 50%	Rijk, waarbij regio eigen uren en financiële middelen inbrengt.
Omvang regio	Vijf vaste regio's (landsdelen)	Grootte afhankelijk van opgave	30 regio's speciaal voor RES vastgesteld ⁴⁰
Benadering opgave	<i>Sectoraal</i> Infrastructuur, Ruimte, Transport <i>Integraal</i> ⁴¹ Vijf gebiedsprogramma's: Benadering vanuit mobiliteit en wonen	<i>Integraal</i> Uiteenlopend binnen kader 'brede welvaart'	<i>Sectoraal</i> Energie en duurzame opwek elektriciteit <i>Integraal</i> Verankering RES in ruimtelijk instrumentarium
Departement	I&W I&W en EZK	LNV en BZK leidend, andere departementen waar nodig	BZK en EZK leidend, IenW, LNV, Defensie, OCW, Rijksvastgoedhoudende diensten waar nodig.
Invloed van het Rijk op keuze van activiteiten	In hoge mate	Regio neemt het voortouw, Rijk denkt mee	Kaders zijn bepaald in Klimaatakkoord

Zoals in hoofdstuk 1 is toegelicht, willen we de ervaringen van regionale betrokkenen met de wijze waarop het Rijk zijn rol invult, analyseren aan de hand van de drie perspectieven die Moore onderscheidt als onderdeel van een strategie voor het creëren van maatschappelijke meerwaarde. Elke specifieke handeling, werkwijze, overtuiging of patroon in een van de domeinen beïnvloedt steeds de andere twee, waarbij alle domeinen steeds aanpassing

³⁹ Onder 'regio' verstaat de ROB in dit hoofdstuk een regionaal samenwerkingsverband van – afhankelijk van de opgave – gemeenten en/of provincie(s), waterschap, kennisinstelling(en) en bedrijven

⁴⁰ In elke RES-regio werken gemeenten, provincie en waterschap samen

⁴¹ Naast de 'klassieke' MIRT-trajecten experimenteert I&W met vijf integrale, gebiedsgerichte programma's waarin niet Infrastructuur maar Mobiliteit centraal staat. Dit als opmaat van het vervangen van het Infrastructuurfonds door het Mobiliteitsfonds dat naar verwachting in 2021 wordt ingesteld.

moeten ondergaan tot er een goed onderling evenwicht tussen de drie is. In dit hoofdstuk bezien wij de drie type samenwerkingsverbanden langs de drie elementen van het model van Moore, dus de maatschappelijke meerwaarde, de operationele capaciteit en de legitimiteit. Voor het doel van dit advies kijken we vooral naar de belemmeringen en schuulpunten die verband houden met het handelen of de rolinvulling van het Rijk. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat andere actoren het proces nooit belemmeren. Voor een analyse van interbestuurlijke verhoudingen in hun geheel verwijzen we graag naar het rapport van de Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen dat in 2020 uitkwam.⁴²

3.2 HET MIRT

3.2.1 *Maatschappelijke meerwaarde*

Het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) behoort tot de wat meer ‘traditionele’ vormen van interbestuurlijke samenwerking. De voorganger MIT – toen nog zonder ‘Ruimte’ – ontstond begin jaren negentig toen gebiedsgericht werken en het belang van de regio nog niet zo centraal stonden in de relaties tussen de bestuurslagen als nu. Het MIRT heeft als doel: de duurzame verbetering van de Nederlandse infrastructuur. De laatste jaren komt er binnen het MIRT wat meer aandacht voor andere maatschappelijke opgaven, zoals duurzaamheid en behoud van natuur. Meerdere gesprekspartners zeggen deze werkwijze daarom als verouderd te beschouwen; zij zien het MIRT eerder als een verdelingsmechanisme voor het infrastructuurfonds dan als een echte vorm van interbestuurlijke samenwerking.

Bij de identificatie van de opgave en de omschrijving van de gewenste toe te voegen waarde ontstaat daarom meteen een eerste schuulpunt: vragen vanuit de regio worden steeds vaker integraal geformuleerd, dat wil zeggen: gerelateerd aan andere opgaven, terwijl voor het Rijk in dit programma alleen infrastructuur centraal staat. Regio’s proberen via het MIRT infrastructurele opgaven te koppelen aan vragen omtrent mobiliteit, wonen, energie en economie. De ervaring is dat een dergelijke brede blik lastig is in een programma dat ‘duurzame verbetering van de infrastructuur’ als centrale doelstelling heeft.

3.2.2 *Legitimiteit en steun*

Welke bronnen van legitimiteit en (politieke) steun ondersteunen het overheidshandelen bij dit programma? Gelijkwaardigheid van de overheden is nooit een formeel doel geweest van het MIRT, maar de financiële opzet lijkt wel een gelijkwaardige opzet te willen bevorderen aangezien zij beide de helft

42 Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen 2020

van een traject financieren. Maar op meerdere vlakken is die gelijkwaardigheid schijn. In de eerste plaats: waar de regio het geld alleen in eigen gebied weg kan zetten, kan het Rijk kiezen aan welke regio het zijn geld besteedt. Dat is vaak een politieke keuze, die soms zelfs is vastgelegd in het regeerakkoord. Wanneer de regio dan met een nieuw, niet eerder geopperd plan komt en het past bij de al gemaakte politieke keuzes, moeten de regio's naar eigen zeggen duwen en trekken om een voorstel gehonoreerd te krijgen.

Het kan natuurlijk zijn dat Rijk en regio het niet eens zijn over nut en noodzaak van een programma. Idealiter zou men dan rond de tafel gaan zitten en teruggaan naar de vraag hoe en waar men maatschappelijke meerwaarde wil toevoegen en hoe dit programma daaraan kan bijdragen. Uit de casestudies blijkt dat die discussie achterwege blijft. In plaats daarvan begint in zo'n geval een langdurig traject 'met soms bekende, en soms onbekende belangen' van onderzoeken en *second opinions*, waarbij het Rijk zich op de vlakte houdt en geen toezeggingen doet. De regio ervaart deze houding als ongelijkwaardig en demotiverend. De regio's voelen dat het Rijk hen vooral ziet als de partij die om geld komt vragen. Ook wanneer Rijk en regio samen een brainstorm organiseren – waarvoor bij uitstek gelijkwaardigheid en openheid nodig zijn – houdt het Rijk zich volgens de regio's op de vlakte. Gesprekspartners geven aan dat er zeker rijksambtenaren zijn die wel graag gebiedsgericht bewegen, maar zij zijn gebonden aan de politiek-bestuurlijke keuzes.

Een tweede obstakel voor gelijkwaardigheid is de wijze waarop de besluitvorming is georganiseerd. De gesprekspartners in de regio ervaren de wijze waarop prioriteiten in het MIRT worden bepaald als weinig open en bespreekbaar. Voor regionale bestuurders is er vrijwel geen ruimte om op gelijk niveau met landelijke bestuurders over hun voorstel te spreken omdat onderwerpen pas bestuurlijk besproken worden als zij de agenda van het directeurenoverleg gepasseerd zijn. Daarbij is er maar een besluismoment per jaar (aan de zogenoemde MIRT-tafel) en als eerder al gesteld liggen veel beslissingen al vast in het regeerakkoord. Dit wordt door veel regionale bestuurders en ambtenaren als een unfair besluitvormingsproces ervaren.

'Het bestuurlijk overleg MIRT is een soort rituele dans waar niet het daadwerkelijk overleg plaatsvindt. Het is meer een ordenings- en legitimatieproces voor het Rijk.' (Burgemeester)

Of een regionaal voorstel doorgang kan vinden is dus meer een vraag van politieke wil dan van kunnen. Dat maakt de druk op het voorbereidingstraject erg groot. De regio's ervaren de mobiliteitswereld als 'in beton gegoten'. De behoefte aan een meer open (bestuurlijke) interactie in het voortraject

is groot. In plaats van dat alle regionale programma's door dezelfde mal van het Rijk moeten, vraagt dit volgens onze gesprekspartners om een gebiedsgerichte benadering waarbij ministers of staatssecretarissen samen met gedeputeerden de opgaven van de regio verkennen. Maar dat soort contacten blijkt ook niet gemakkelijk te leggen.

'Toen ik net gedeputeerde was, nam ik mij voor een ronde te maken langs de bewindslieden wier portefeuille raken aan de mijne. Maar dat bleek niet eenvoudig. Soms kwam ik zelfs niet langs hun secretaresse.'
(Gedeputeerde)

Bij de kwestie van legitimiteit gaat het over de vraag of er voldoende wettelijke basis en (ambtelijke en politieke) steun is voor overheidshandelen. Een duidelijk geformuleerde toegevoegde waarde en in voldoende mate beschikbare operationele capaciteit vormen daar normaal gesproken de maatstaf voor. De casestudies laten zien dat initiatieven uit de regio op een aantal hobbels stuiten voor zij de nodige steun van het Rijk krijgen. De regio voelt zich door het Rijk vaak niet serieus genomen. De regio's willen niet worden beschouwd als de partij die alleen om geld komt vragen. De visie dat Rijk en regio elkaar nodig hebben, willen zij graag terug zien in de houding van het Rijk.

3.2.3 *Operationele capaciteit*

Op het gebied van operationele capaciteit is het Rijk in verschillende opzichten een fijne partner om mee te werken. Dat heeft eerst en vooral te maken met de brede ervaring die met name Rijkswaterstaat heeft met hooggespecialiseerde taken. Rijksorganisaties zijn vaak gewoonweg beter uitgerust voor het plannen en uitvoeren van grote projecten. Respondenten geven aan dat regio's in dergelijke gevallen het leiderschap niet moeten betwisten maar beter een modus kunnen zoeken waarbij iedere partner kan inbrengen waar hij goed in is.

Ook zien respondenten een positieve ontwikkeling in de nieuwe, gebiedsgerichte programma's. Daar is een ander soort, meer geëngageerde Rijksambtenaar bij betrokken. Zij draaien volledig mee op strategisch niveau en zien in de regio dat het niet werkbaar is als het Rijk niet regelmatig een ander bestuurlijk niveau mandateert. Deze programma's – waarin zoals eerder gezegd niet 'infrastructuur' maar 'mobiliteit' centraal staat – ervaren de respondenten uit de regio als een belangrijke stap in de goede richting. Het feit dat het Rijk daarbij met de regio – en *in* de regio – aan tafel zit kan op waardering rekenen.

Wanneer eenmaal besloten is dat Rijk en regio samen in zee gaan, verloopt de samenwerking tussen Rijk en regio redelijk soepel. De meeste gesprekspartners zijn tevreden over de communicatie met het Rijk nadat de financiering is toegekend. Er worden goede afspraken gemaakt wie welke rol in de samenwerking heeft. Ook ervaren de regio's dat het Rijk de regio ruimte geeft door het traject op te splitsen in verschillende financieringsfasen. Dat geeft de regio de mogelijkheid om ook gedurende het traject nog regionale fondsen te kunnen werven.

Tegenover deze positieve waardering staan enkele knelpunten. Voordat de knoop van samenwerking is doorgehakt vinden de regio's verschillende obstakels op hun pad. De eerste betreft de sectorale inrichting van het Rijk die op operationeel niveau de uitvoering van het MIRT kan belemmeren. De integrale vragen vanuit de regio botsen met de sectorale departementale indeling. Geldpotten bij het Rijk zijn gescheiden en gaan gepaard met sectorale doelstellingen. Wanneer de regio een opgave formuleert die over de departementen heengaat, wordt de opgave in deelvragen opgesplitst en wordt de regiovertegenwoordiger zelf op pad gestuurd naar de verschillende departementen.

Regio-vertegenwoordigers ervaren bovendien dat het Rijk het moeilijk vindt om te delegeren en zaken los te laten. Als klap op de vuurpijl zijn er tussen de bij het MIRT betrokken departementen – I&W, BZK en Financiën – spanningen over belangen, financiën en rolonduidelijkheid merkbaar.

In plaats van de maatschappelijke meerwaarde staat voor het Rijk veelal de eigen organisatie centraal. Een traject is dan geslaagd, als het binnen de eigen organisatorische kaders past. Het MIRT heeft volgens de gesprekspartners wat dit betreft een geheel eigen logica, en voorstellen vanuit de regio worden afgehouden omdat ze daar niet binnen passen. Men heeft het idee dat het Rijk geen fundamentele keuze durft te maken om gebiedsgericht en integraal te werken.

‘Neem de Lelylijn. Het Rijk heeft zelf doelstellingen op het gebied van een betere spreiding van recreatie en toerisme en van wonen. Het vraagstuk van beter openbaar vervoer vanuit de Randstad naar het Noorden is dus bij uitstek een integrale vraag. Maar het wordt vanuit het Rijk departementaal aangevlogen’ (Gedeputeerde)

De bestuurders en professionals in het MIRT waarmee de Raad gesproken heeft, geven aan dat de slagingskans om van het Rijk steun te krijgen bij een integrale opgave afhankelijk is van het treffen van de juiste persoon. Als een

directeur of iemand anders op besluitvormingsniveau intrinsiek gemotiveerd is om integrale opgaven aan te gaan, blijkt dit van doorslaggevend belang. De gesprekspartners in de MIRT-trajecten geven echter aan dat dit laatste eerder een uitzondering is dan de regel. Zij hebben het gevoel dat het Rijk niet alleen niet actief de samenwerking zoekt, maar die soms ook afhoudt.

Daarbij kreeg Rijkswaterstaat in de gesprekken een speciale vermelding waar de positieve kanten van het Rijk en de knelpunten mooi samenkomen. Het is een hooggekwalificeerde organisatie waar gespecialiseerde ambtenaren werken. Tegelijk ervaren onze respondenten Rijkswaterstaat ook als een sectoraal georiënteerde organisatie die het moeilijk vindt om over de grenzen van de eigen specialismen te kijken. Volgens onze gesprekspartners is de dienst niet gewend om flexibel om te gaan met andere belangen en wensen die in de regio gelden.

De kloof tussen de aard van de vraag in de regio en de aard van het aanbod in Den Haag maakt de verhoudingen tussen de betrokkenen stroef; processen en procedures staan regio's vaak flink in de weg. Voor bijvoorbeeld de verbetering van een vaarweg dienen regio's aan te kloppen bij verschillende afdelingen op een ministerie. Zaken als scheepvaartbelangen, waterwegen en economische ontwikkeling zijn op verschillende plekken bij het Rijk belegd. Bovendien worden aanvragen voor investeringen door een andere tak van het departement afgewikkeld dan voor onderhoud.

Een antwoord kan zijn een duidelijkere aanwezigheid van het Rijk in de regio. Maar in de praktijk zien de regio's eerder een tegengestelde beweging: bij de regionale directies van Rijkswaterstaat zijn veel bevoegdheden weggehaald, zij zijn alleen nog verantwoordelijk voor beheer en onderhoud. Bij een nieuwe investering moet de regio daarom toch naar Den Haag kijken. Daarbij willen de relatief snelle wisselingen van personeel binnen en tussen de departementen ook niet helpen. Nieuwkomers in een functie missen de sensitiviteit voor specifieke mobiliteits- en infraprojecten. Het ontbreekt aan een gevoel van eigenaarschap en continuïteit.

Het Rijk – meer specifiek het ministerie van I&W – doet op dit moment wel een poging de beweging naar een meer integrale benadering van de opgaven te maken. In vijf experimentele gebiedsgerichte programma's werkt men nu aan de hand van een mobiliteitsopgave in plaats van infrastructuuropgave. Dit wordt in 2021 gevolgd door de wettelijke instelling van een Mobiliteitsfonds⁴³.

43 De casestudies in dit advies betroffen één 'traditioneel' MIRT-traject, één gebiedsgericht programma en één programma met gebiedsgerichte elementen waarbij wel 'mobiliteit' centraal stond.

3.3 REGIO DEALS

3.3.1 *Maatschappelijke meerwaarde*

Daar waar het MIRT met ‘infrastructuur’ een beperkte focus heeft, staat bij de Regio Deals een brede vraag centraal, namelijk: hoe kunnen we de welvaart in brede zin in deze regio vergroten? Het doel van de Regio Deals zoals geformuleerd in het regeerakkoord was om samen met decentrale overheden regionale knelpunten aan te pakken. Deze vraag maakt activiteiten op allerlei gebied en in onderlinge samenhang mogelijk. Veel regio’s grepen dan ook de kans aan om voorstellen te doen voor een integraal pakket aan maatregelen die elkaar zouden kunnen versterken. Over de definitie van de te bereiken maatschappelijke meerwaarde – welvaart in de breedste zin van het woord – waren het Rijk (het ministerie van LNV) en de regio’s het eens. LNV liet vervolgens alle ruimte aan de regio om het antwoord te formuleren en sprak de intentie uit hier op rijksniveau aan te willen bijdragen.

Het ministerie vroeg letterlijk: ‘Waarmee kunnen wij u van dienst zijn?’. Dat is een vraag die de regio’s als een duidelijke erkenning voor de regionale aard van de opgave hebben ervaren. Soms was deze benadering nieuw, soms gaf deze een impuls aan een al bestaande samenwerkingsvorm. Dat het Rijk daarbij ook nog eens interregionale uitwisseling en samenwerking stimuleert, wordt gewaardeerd. Dat bracht ook grensoverschrijdende thematiek onder de aandacht.

In de ogen van de regio’s wordt samenwerking bemoeilijkt, als het Rijk nadrukkelijk beleidsdoelstellingen nastreeft maar die niet vanaf het begin af aan openlijk op tafel legt. Regio’s zeggen in een open en gelijkwaardige sfeer wel open te staan voor voorstellen van het Rijk voor aanpassing of aanvulling van het programma.

‘Het zou prettig zijn als het Rijk geen gelijkwaardigheid suggereert als deze er toch niet is. Dan liever transparantie.’ (Burgemeester)

De integraliteit van de vraag bleek echter moeilijk vast te houden in het bepalen van de strategie voor de uitvoering. Respondenten in de regio geven aan dat zij voor verschillende deelaspecten van de Regio Deal in gesprek moesten met afzonderlijke vakdepartementen. In hun ogen zou de integraliteit ermee gediend zijn als de departementen onderling afspraken maken over de door de regio gevraagde hulp. Respondenten vertellen dat het ministerie van LNV duidelijk hetzelfde integrale doel voor ogen had terwijl zij die bij andere departementen misten.

3.3.2 Legitimiteit en steun

De regionale gesprekspartners zijn zeer te spreken over de rol van het Rijk in de fase van totstandkoming van de Regio Deal. De ambtenaren die vanuit het Rijk meewerken worden aangemerkt als kundig en bereid om mee te denken in de oplossingen. Vertegenwoordigers van één van de regio's spraken uit dat de totstandkoming van de Regio Deal als een echte coproductie is ervaren met veel schakelen, korte lijnen en wederkerige feedback. Vlak voor de goedkeuring waren er geen verrassingen meer voor elkaar.

Enkele specifieke situaties hebben de samenwerking wel bemoeilijkt. Zo ontstaat een complicerende factor als binnen een regio concurrentie ontstaat. In een van de casestudies waren twee initiatieven binnen een gebied in de race voor een Regio Deal. Het Rijk kende hen vervolgens gezamenlijk een bedrag toe dat ze onderling moesten verdelen. Zo ontstond er concurrentie binnen de eigen regio en moesten zij de eigen gemeentelijke bestuurders keuzes laten maken. Dit maakte het nodeloos ingewikkeld.

Meer generieke en breed ervaren knelpunten bestaan ook. Een punt dat de regio's aankaarten vanuit het perspectief van legitimiteit en steun is de gedetailleerde eisen die aan de voorkant aan de bestedingsplannen worden gesteld. Een integrale Regio Deal bestaat uit een set van op elkaar ingrijpende activiteiten waarvan soms pas in de loop van het proces uitkristalliseert hoe het geld het beste kan worden ingezet. Daar komt bij dat wanneer je werkt aan een immateriële doelstelling als 'Brede welvaart' er niet altijd concrete indicatoren zijn hoever je daarmee gekomen bent. In de deal worden daar dan ook nadere afspraken over gemaakt, onder meer met een nulmeting en lerende evaluatie. Hier ontstaat spanning met het nog steeds dominante *output*-denken bij het Rijk.

'Voor bestuurders in provincies en gemeenten is het Rijk een veelkoppig monster. Waarbij er een grote draak is die je nooit ziet, maar die wel de baas is: het Ministerie van Financiën. De schaduw van Financiën hangt vaak over de gesprekken.' (Burgemeester)

De inzet van het financieel instrumentarium bleek problematisch. Het Rijk koos ervoor een decentralisatie-uitkering te gebruiken. De reden daarvoor was dat het op deze wijze de verantwoordingslasten over de besteding richting de Rijksoverheid kon beperken. De Algemene Rekenkamer oordeelde echter dat oneigenlijk gebruik werd gemaakt van dit instrument. De Algemene Rekenkamer was namelijk van oordeel dat door de voorwaarden vooraf er wel degelijk sprake was van bestedingsgebonden overdracht waarover verant-

woording aan het Rijk noodzakelijk was.⁴⁴ Het ministerie van Financiën ging mee in deze redenering van de Rekenkamer. Deze kwestie speelde midden in het onderhandelingsproces van de zogenoemde tweede tranche, waarin het Rijk daardoor op bepaalde afspraken terug moest komen vanwege het oordeel van de Rekenkamer. Dit heeft ertoe geleid dat de bekostiging van de nieuwe Regiodeals in de vorm van een specifieke uitkering zijn verstrekt. In de meeste gevallen zijn het Rijk en de regio's over de verantwoordingseisen die daaraan verbonden waren in goed overleg uitgekomen.

De verantwoordingslogica staat bovendien het in het Interbestuurlijk programma geformuleerde uitgangspunt 'gelijkwaardigheid tussen de medeoverheden' in de weg. Over het samen opzetten van de deal en de wijze waarop het Rijk de regio aanspreekt is men zeer te spreken, maar de sterke nadruk op het in detail begroten en verantwoorden van het budget verandert de verhoudingen. De regio stelt zich vragen als: als wij gelijkwaardige overheden zijn, waarom moeten wij dan verantwoording afleggen aan de ander? En van wie is dat geld nu eigenlijk? Zijn wij als regio niet gewoon een deel van de overheid dat dus ook aanspraak kan maken op een deel van het Rijksbudget? Een gemeenteadviseur merkte op: 'De verdeling van het geld over de regio's heeft het karakter van een *"beauty contest"*'.

Om de legitimiteit van een traject bij het Rijk aan te tonen en steun voor de activiteiten te krijgen, hebben regio's het gevoel dat zij een andere taal moeten spreken. Oorspronkelijk was de startvraag: '*Waarmee kunnen wij jullie van dienst zijn?*'. Maar in de ogen van onze gesprekspartners lijkt de onderliggende, impliciete vraag van de afzonderlijke departementen soms eerder: '*What's in it for us?*' Betrokkenen van de decentrale overheden ervaren dat dit niet bijdraagt aan de gebiedsgerichte benadering die erkent dat regio's specifieke opgaven hebben waar specifieke oplossingen bij horen. Regio's horen dat er niet gedifferentieerd kan worden in landelijk beleid, bijvoorbeeld omdat het juridisch niet mogelijk is of omdat er in de landelijke politiek geen steun voor is.

De Raad ziet dat het onderlinge begrip beter kan, bijvoorbeeld waar het de procedures aan weerszijden en de legitimiteit daarvan aangaat. Anders gezegd: de afzonderlijke overheden spreken elkaars taal nog niet altijd even goed, terwijl dat een belangrijk aspect van samenwerking is.

44 De Raad voor het Openbaar Bestuur was van oordeel dat er eerder sprake was van een overeenkomst tussen partijen in plaats van een eenzijdig opgelegde regeling en dat de formeel-juridische benadering van de ARK geen recht deed aan het karakter van Regio Deals. Zie het Briefadvies herziening uitkeringsstelsel van de ROB uit 2019.

3.3.3 Operationele capaciteit

Over de rol van het Rijk bij de uitvoering van het traject wordt verschillend gedacht. De ene regio werkt graag meer autonoom, de ander zoekt een coproductent in het Rijk, ook in de uitvoering. Wat wel telkens naar voren komt, is dat de regionale partners het Rijk waarderen om zijn in de opzet van de Regio Deals ingesloten erkenning dat opgave regiospecifiek zijn. Daarnaast zijn zij positief over de denkkraft van Rijksmedewerkers. Deze houding leidt tot goede en gelijkwaardige gesprekken waarbij men elkaar als kennispartner serieus neemt en openstaat voor weerwoord en suggesties.

‘Zo kwam het Rijk ook met twee projecten die het zelf graag uit wilde proberen in de context van deze regio. Daar stond de regio dan weer voor open.’ (Burgemeester)

Een regio noemde deze rolinvulling van het Rijk als *coproductent* waarbij Rijk en regio elkaar steeds weer uitdagen om tot betere oplossingen te komen. Een van de gesprekspartners schetst hierbij hoe idealiter gewerkt kan worden: de regio brengt in of het praktisch uitvoerbaar is, het Rijk zegt wat het Rijksbeleid op dit punt is en wat er in andere regio's gebeurt. Een burgemeester spreekt over 'vrij worstelen'.

De intenties en de opzet van de Regio Deals worden door de regio als heel positief ervaren. Maar zoals hierboven al aangegeven loopt men in de uitwerking al snel op tegen het feit dat het Rijk zelf geen integrale werkwijze hanteert. De regio's ervaren dat de integraal geformuleerde strategie eerst opgeknapt moet worden in deelprojecten om er afzonderlijke departementen bij te kunnen betrekken. De departementen hebben niet dezelfde intentie tot, maar ook niet dezelfde kennis van en ervaring met integraal werken als het Regio-Dealteam van LNV.

Het onvermogen van een aantal departementen frustreert de regio's. In de interviews gaven zij aan dat het welslagen van een integrale strategie vaak afhankelijk is van welke ambtenaar je op het departement treft. De een denkt mee in het 'brede welvaart'-concept, de ander houdt vast aan de eigen kaders en eigen thematiek. De Raad heeft een Regio Deal gezien waarbij de regio concludeerde dat bepaalde activiteiten geen haalbare kaart waren en zich concentreerden op de elementen van de opgave waarvoor de aanpak wel goedgekeurd was. Andere regio's proberen juist de departementen in de regio te laten aanhaken, door ze nadrukkelijk te betrekken bij de uitvoering van de actielijnen.

Aansluitend daarbij zien we dat in de Regio Deal bij aanvang van het proces de onderlinge rolverdeling nauwelijks onderwerp van gesprek is. In de Regio Deals wordt als onderdeel van de deal wel een intern *governance* document opgesteld. Dit heeft betrekking op de structuren voor besluitvorming en financiële afwikkeling. De Raad heeft de indruk dat teleurstelling kan worden voorkomen als daarin ook wederzijdse verwachtingen over de rolinvulling worden geuit en besproken.

‘Het Rijk kan verschillende rollen hebben. De financiersrol ligt voor de hand, maar we zoeken ook een faciliterende partner. In de Regio Deals kan het Rijk meerdere rollen na elkaar of tegelijk hebben. Niet alle departementen of rijksdiensten hebben de flexibiliteit voor rolwisseling. Juist daarom is het goed als je samen je uitgangspunten en verwachtingen benoemt.’ (Burgemeester)

3.4 REGIONALE ENERGIESTRATEGIEËN

3.4.1 *Maatschappelijke meerwaarde*

De wijze waarop de opgave voor het ontwikkelen van een Energiestrategie in Nederland is opgepakt is vrij uniek. De nationale opgave om 35 TWh aan energieopwekking mogelijk te maken is verdeeld over dertig regio's, waarin gemeenten, provincie en waterschap(pen) samenwerken. In tegenstelling tot het MIRT of de Regio Deals werkt dus elke regio aan dezelfde opgave (de omvang verschilt uiteraard).

De regio's ervaren in het algemeen de maatschappelijke meerwaarde in dit traject als duidelijk geformuleerd. De regio heeft een duidelijk afgebakende opdracht: het gaat over de eigen gemeenten en een evenredig deel van de nationale opgave. Maar de opsplitsing in regio's bemoeilijkt de opgave ook, en wel op drie manieren. Ten eerste ruimtelijk: er doen zich dilemma's voor in de grensgebieden tussen regio's, en binnen een regio moet het platteland de beperkte mogelijkheid om in steden energie op te wekken (denk aan windmolens) opvangen. Ten tweede – zo geven geïnterviewden aan – is het soms lastig dat industrie, landbouw en mobiliteit via een ander spoor werken aan de nationale energieopgave⁴⁵. De industrie bijvoorbeeld is immers wel onderdeel van de regio, en soms nauw verweven met huishoudelijke energievoorziening (denk aan het gebruik van restwarmte). Ten derde omdat niet alle private partijen – met uitzondering van netbeheerders en energiecoöperaties – in eerste

45 Bij de uitwerking van het akkoord van Parijs namen deze sectoren deel aan andere klimaat-tafels

instantie meepraten over de RES. Vanuit het oogpunt om de belangen in de discussie niet vertroebelend te laten werken is dit begrijpelijk, maar op termijn zullen regio's deze partijen ook nodig hebben om de RES tot een succes te maken.

Alhoewel de mogelijkheden die de regio's hebben om creatief met de opgave aan het werk te gaan dus soms letterlijk begrensd zijn, heeft De Raad de indruk dat dit geen onoverkomelijke belemmeringen zijn. De regio's zijn voortvarend aan de slag gegaan met hun concrete opdracht, proberen soms zelf al de begrenzing te overstijgen of verwijzen knelpunten door naar de nationale overheid voor een volgende stap van het proces.

3.4.2 *Legitimiteit en steun*

Zoals eerder toegelicht zijn de bronnen die de legitimiteit van een overheidsactiviteit ondersteunen de wet- en regelgeving, de democratische aansturing en controle, transparantie, geloofwaardigheid, en de gunfactor. In de andere samenwerkingstrajecten in dit advies zijn het vooral de regio's die met behulp van deze bronnen de steun van het Rijk moeten verwerven. Hier is het eerder andersom. Toen het Rijk zich gesteld zag voor de klimaatopgave voortkomend uit het akkoord van Parijs, wist het dat dit niet zou lukken zonder de medewerking van de regio's. VNG, IPO en de Unie van Waterschappen namen het initiatief op om de opgave op regionaal niveau te gaan uitvoeren.

Een van de meest gevoelige aspecten van het RES-traject is de democratische aansturing en controle. De regio mag dan organisatorisch gezien een geschikte schaal zijn om de opgave te beleggen, het is geen bestuurlijke eenheid waar democratische legitimatie vormgegeven kan worden. Dit moet dus plaatsvinden binnen de gemeenten, de provincie en de waterschappen zelf. Gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van waterschappen moesten de in hun regio voorgestelde strategie bekrachtigen voordat een regio deze aan het Rijk voorlegde.

Verskillende regio's kozen een eigen werkwijze die bij de regio past. Zo kreeg de regio Noord-Holland Zuid, die grotendeels samenvalt met de Metropoolregio Amsterdam en waar gemeenten gewend zijn regionale belangen op een hoger niveau af te wegen, iets meer vanzelfsprekend het vertrouwen van gemeenten. In Noordoost Brabant daarentegen, waar die samenwerkings-traditie veel minder bestaat, verdeelde de regionale stuurgroep de regionale opgave over de 17 afzonderlijke gemeenten en koppelde daar een individuele resultaatsverplichting aan:

‘Het was anders waarschijnlijk niet gelukt om een mandaat voor de regio te krijgen. Maar het goede was wel, dat alle gemeenten door de ervaring van hun eigen proces zagen dat je sommige problemen beter samen kunt oplossen.’ (Regiocoördinator)

Deze gemeentelijke plannen werden later samengevoegd tot een regionaal plan.

Om gemeenteraden, PS en het AB van waterschappen te overtuigen van de regionaal gekozen strategie vroeg van de regionale stuurgroepen transparantie in de gemaakte keuzes. Veel gemeenten vroegen zich af of de regionale strategie gehandhaafd zou worden of dat het Rijk deze later nog kon wijzigen. In die zin vielen de uitlatingen die de minister van BZK al gedurende het regionale proces deed over haar voorkeurslocaties voor windmolens, bij veel van de door de Raad geïnterviewde betrokkenen niet goed.

In de samenwerking tussen Rijk en regio wordt gestreefd naar gelijkwaardigheid, een duidelijk taakafbakening en eigen oplossingen van de gemeenten via een regionale strategie. Als echter de gemeenten zelf niet gezamenlijk aan de 35TWh energieopwekking komen, dan maakt het Rijk alsnog de benodigde keuzes. De geïnterviewden geven aan dat de meeste gemeenten wel intrinsiek gemotiveerd zijn om mee te werken aan de RES, maar dat deze ‘stok achter de deur’ ook een grote rol speelt. ‘Het is de vraag of dat een geschikte basis voor samenwerking is’, zegt een burgemeester.

Uit de gesprekken blijkt dat het sterke, zelfbewuste regio’s vraagt om boven dit spel tussen Rijk en regio te gaan staan:

‘Als je als regio sterk in je schoenen staat en gewend bent samen te werken, trek je je daar niet zoveel van aan.’ (Regiocoördinator)

De afbakening van de opgave die hierboven besproken werd is soms ook bepalend voor (het gebrek aan) steun voor de strategie. In een van de bezochte regio’s nam een groep boeren het initiatief om energie op te wekken uit mest, waarmee groene stroom geleverd kan worden aan een aantal huishoudens. Dit initiatief mocht echter niet meetellen voor de kwantitatieve doestelling van de RES, omdat het ‘op een andere tafel thuishoort’.

‘Dit bureaucratische onderscheid is funest voor het behoud van het enthousiasme. Lokaal draagvlak moet ook een parameter zijn in het meten van het welslagen van de RES.’ (Burgemeester)

Tot slot wezen vertegenwoordigers van de Raad erop dat het proces weliswaar op dit moment een grote legitimiteit heeft, maar dat onduidelijkheid over toekomstige financiering die legitimiteit zeer breekbaar maakt. Het draagvlak bij de regio's, maar ook de soms moeizaam opgebouwde regionale samenwerking kan zonder (financiële) steun wel eens als een kaartenhuis in elkaar vallen.

3.4.3 *Operationele capaciteit*

Om te kijken welke belemmeringen zich voordoen in de operationele capaciteit voor het opstellen van de RES vroegen we de regionale vertegenwoordigers naar de organisatie, de financiën, de efficiëntie en effectiviteit van de aanpak. Daarbij viel het op dat de meeste regio's een actievere betrokkenheid van het Rijk in het ontwikkelingsproces van de RES bepleiten. In de eerste plaats omdat het Rijk een belangrijke intermediaire rol heeft bij de uitwisseling van informatie over wet- en regelgeving; om als breekijzer te fungeren de relatie met andere sectoren, departementen en klimaattafels; en om in een vroeg stadium al over de regio's heen te kunnen kijken en waar nodig te bemiddelen tussen regio's. Dit vraagt om een vertegenwoordiger van het Rijk met een duidelijk mandaat. Het bureau van het Nationaal Programma RES doet volgens de regio's goed werk maar richt zich vooral op de procesmatige kant van de zaak. Ontsluiting van de beschikbare kennis vindt plaats, maar zou volgens de regio's beter kunnen.

In de tweede plaats is het volgens de regio's van belang dat het Rijk zich verdiept in de situatie van de verschillende regio's. Begrip kan bijdragen aan gebiedsgerichte oplossingen en draagvlak bij de afzonderlijke gemeenten. Het gaat daarbij niet alleen om het opdoen van kennis, maar Rijk en gemeenten moeten bekend raken met elkaars wereld.

Ook bij de RES lopen regio's, net al bij andere programma's, op tegen het gebrek aan integraliteit van Rijksbeleid. Binnen de RES worden tegengestelde belangen zichtbaar die eigenlijk op nationaal niveau om een politieke afweging vragen. De geïnterviewden gaven aan dat tussenkomst van het Rijk in dat geval zeer gewenst is. De regio's zien het organiseren van integraliteit als een belangrijke taak van het Rijk. De verkokering van de departementale organisatie wreekt zich ook hier. In de regio worden creatieve en innovatieve oplossingen bedacht die stuiten op departementale grenzen. Zo proberen regio's werk met werk te maken door windmolens langs nieuw te bouwen

wegen te plaatsen of energie op te wekken op grond in eigendom van het Ministerie van Defensie. De regio's waar de Raad betrokkenen geïnterviewd hebben weinig medewerking ervaren van betrokken departementen om deze ideeën te doordenken.

3.5 SURVEY-ONDERZOEK

In juli 2020 is een online enquête afgenomen onder de deelnemers van het *Flitspanel*, waarin gevraagd is naar hun opvattingen en ervaringen ten aanzien van interbestuurlijke samenwerking. Een representatieve steekproef van 2721 ambtenaren van het Rijk, provincies, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en gemeenten is benaderd, waarvan 51 procent de enquête ook daadwerkelijk invulde (n=1394). Eén van de vragen in de enquête betrof de knelpunten die ambtenaren ervaren bij interbestuurlijke samenwerking. Wij legden 24 stellingen voor, die elk een knelpunt zouden kunnen zijn voor effectieve interbestuurlijke samenwerking. De vraag is als volgt gesteld:

Voor zover de uitkomsten van de samenwerking in uw ogen niet optimaal zijn, aan welke factoren ligt dat volgens u? Hieronder ziet u een lijst met mogelijke beperkende factoren. Geef voor elk van de factoren aan in hoeverre deze in uw beleving van toepassing is.

Dat de uitkomsten van de samenwerking niet optimaal zijn, komt in mijn ogen doordat....

Respondenten gaven voor elke stelling aan in hoeverre zij die factor als knelpunt beschouwen, op een schaal van 1 tot en met 5, waarbij 1 = helemaal niet van toepassing en 5 = heel erg van toepassing. In onderstaande ranglijst staan de gemiddelde scores voor elk mogelijk knelpunt van hoog naar laag. We splitsten de data uit tussen ambtenaren aan de kant van het Rijk en ambtenaren aan de kant van de decentrale bestuurslagen.

Figuur 3.2 Oorzaken van suboptimale interbestuurlijke samenwerking zoals aangegeven door rijksambtenaren en decentrale ambtenaren

Ambtenaren op de decentrale niveaus zien de volgende factoren als de belangrijkste knelpunten:

1. Rijksoverheidsorganisaties zijn onvoldoende op de hoogte van de inhoudelijke zorgen en uitdagingen van de decentrale overheden. (3,59)
2. Rijksoverheidsorganisaties nemen de zorgen en uitdagingen van de decentrale overheden onvoldoende serieus. (3,42)
3. De personele capaciteit voor de samenwerking is ontoereikend. (3,39)
4. De manier van samenwerken maakt te weinig gebruik van de ruimte om te experimenteren binnen de bestaande wetten en regels. (3,35)
5. Rijksoverheidsorganisaties spreken niet met één mond. (3,31)
6. Rijksoverheidsorganisaties stellen zich te veel sturend op. (3,30)

Rijksambtenaren zien de volgende factoren als de belangrijkste knelpunten:

1. Er is te veel ruimte voor de betrokken partijen om binnen de geformuleerde doelstelling(en) hun eigen doelen na te streven. (3,40)
2. De personele capaciteit voor de samenwerking is ontoereikend. (3,38)
3. Partijen worden onvoldoende aangesproken op de resultaten die ze behalen. (3,31)
4. Partijen worden onvoldoende aangesproken op de inbreng die ze moeten leveren. (3,30)
5. Rijksoverheidsorganisaties spreken niet met één mond. (3,26)
6. Rijksoverheidsorganisaties zijn onvoldoende op de hoogte van de inhoudelijke zorgen en uitdagingen van de decentrale overheden. (3,19)

Er is enige variatie tussen de top-6 van beide groepen. Ambtenaren op de decentrale niveaus leggen meer de nadruk op (a) onvoldoende serieus genomen worden, (b) onbenutte experimenteerruimte en (c) teveel sturing vanuit het Rijk. Rijksambtenaren leggen op hun beurt de nadruk op (a) de mogelijkheid om eigen agenda's boven de interbestuurlijke doelen te stellen, en (b) de aanspreekbaarheid op zowel inzet als resultaten. Interessanter en veelzgender is echter dat voor beide groepen, drie van de top-6 knelpunten overeenkomen. Er bestaat consensus tussen beide groepen dat veel verbetering te behalen is op de punten (a) kennis van wat er speelt op decentraal niveau; (b) afstemming tussen rijksdepartementen; en (c) menskracht om de samenwerking goed te laten verlopen.

Tussenconclusie

Uit de systematische bevraging van ‘de werkvloer’, dat wil zeggen de professionals die dagelijks in de praktijk bezig zijn met interbestuurlijke samenwerking, volgt dus dat de rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking verbeterd kan worden op de dimensies houding, structuur en capaciteit.

- Qua *houding* volgt hier een oproep aan het Rijk om zich méér te verdiepen in de inhoudelijke zorgen en uitdagingen op decentraal niveau, en een verschuiving te bewerkstelligen van instrumentele interesse naar intrinsieke interesse.
- Qua *structuur* volgt hieruit een oproep aan het Rijk om ervoor te zorgen dat er méér afstemming plaatsvindt zodat het Rijk zelf meer als één overheid gaat werken.
- Qua *capaciteit* volgt hieruit een oproep aan het Rijk om meer personeel beschikbaar te maken voor het in goede banen te leiden van de interbestuurlijke samenwerking.

4 Reflectie: wat gaat goed en wat kan beter?

4.1 INLEIDING

Het vorige hoofdstuk is een weergave van de observaties en indrukken van de Raad ten aanzien van de samenwerking in drie verschillende interbestuurlijke programma's in drie verschillende regio's. In dit hoofdstuk reflecteert de Raad op wat onze gesprekspartners als sterke punten en knelpunten hebben ingebracht. Het doel daarbij is om in de rol van het Rijk te herkennen wat goed gaat en dus kan blijven, en waar in de rolinvulling kansen liggen voor verbetering.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de observaties in hoofdstuk 3.

Tabel 4.1 Samenvatting van de bevindingen van de Raad over de interbestuurlijke programma's MIRT, Regio Deals en Regionale Energie Strategie

	MIRT	REGIO DEAL	RES
Maatschappelijke waarde	Focus Rijk: infra Focus decentrale overheden: integrale aanpak mobiliteit, wonen, energie, duurzaamheid.	Brede integrale vraag. Rijk: waarmee kunnen we helpen? Na indienen van de deal ligt lead bij regio.	Primaat bij Rijk; decentrale overheden mogen participeren. Maatschappelijke opgave centraal.
Legitimiteit	Rijk heeft het geld en bepaalt. Decentrale overheden ervaren afhankelijkheid, geen gelijkwaardigheid.	Rijk vraagt al dan niet financiële verantwoording; als dan obv decentrale administratie (bij SPUK).	Rijk moet steun van regio's verwerven. Organiseren van democratische legitimiteit is achilleshiel.
Operationele capaciteit	Rijk: hooggekwalificeerd. Maar ook: sectoraal ingericht, niet berekend op integrale aanpak.	Rijk: denkkracht, deskundigheid.	Regio's ervaren gebrek aan begrip en inleving in regiospecifieke situatie. Gebrek aan integraliteit wreekt zich ook hier.

4.2 ENKELE ALGEMENE REFLECTIES

In de **MIRT-trajecten** ligt de rol van het Rijk veel meer op de kaderstelling dan op het mogelijk maken. Het Rijk steunt initiatieven uit de regio mits zij vormgegeven kunnen worden binnen het kader en de organisatiestructuur die het Rijk hanteert. Het Rijk biedt de regio wel flexibiliteit in het rondkrijgen van de financiering. De hooggespecialiseerde kennis die het Rijk inbrengt wordt door de regio hoog gewaardeerd, maar het Rijk houdt planning en uitvoering liefst in eigen hand. Er ligt veel nadruk op het naleven van landelijke wetten en procedures. Het meekoppelen van andere regionale initiatieven in een integrale opgave is erg moeilijk. In de MIRT-trajecten ‘nieuwe stijl’ heeft het Rijk een wat meer gelijkwaardige benadering van de regio dan in de klassieke trajecten, en het Rijk wordt meer als sparringpartner ervaren.

In de **Regio Deals** zien we een duidelijk verschil tussen verschillende fasen van het traject. Bij de uitvraag heeft het Rijk een door de regio zeer gewaardeerde rol als facilitator. Het Rijk biedt ruimte en stelt zich dienstverlenend op en maakt het zo mogelijk voor de regio om een duidelijk integrale beoogde publieke waarde te formuleren. Maar betrokkenen ervaren dat in de uitvoeringsfase om diverse redenen een deel van de integraliteit verloren gaat.

Bij de **RES** tenslotte zien we een divers beeld in de verschillende verantwoordelijkheden en bijbehorende taken. Het Rijk wordt hier als sterk ervaren bij het ‘toegankelijk maken van hulpbronnen’. Er is veel aandacht voor en ondersteuning van de regio bij het werkproces en het democratisch proces, er wordt veel kennis ter beschikking gesteld en uitwisseling met andere regio’s bevorderd. Maar de regio mist nog wel twee zaken: als behartiger van het regio-overstijgend belang zou het Rijk in die regio’s waar er behoefte aan is, aanwezig moeten zijn. En ten tweede missen de regio’s duidelijkheid over de status van de RES wanneer straks een nationale energiestrategie geformuleerd wordt. Het Rijk kan dan alsnog ingrijpen in de plannen van de regio, wat het draagvlak voor de strategie in de regio breekbaar maakt.

4.3 WAT GOED GAAT

De decentrale partners ervaren de rol van het Rijk op een aantal vlakken als bijzonder positief. Langs de lijnen van de drie dimensies van het model van Mark Moore zijn de volgende aspecten aan te wijzen als sterke punten in de rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking:

- **Maatschappelijke waarde: integrale benadering van opgaven** – Een sterk punt in de Regio Deals en in het MIRT ‘nieuwe stijl’ is de integrale benadering van regionale opgaven. Regio’s ervaren hierin een erkenning van hun unieke opgave en de verbanden die er zijn tussen maatschappelijke problemen. De MIRT-regio’s zijn blij met de nieuwe visie van I&W op het MIRT waarbij het bredere begrip ‘mobiliteit’ centraal staat in plaats van

het beperktere ‘infrastructuur’. Dat wil nog niet zeggen dat het gezamenlijk formuleren van de maatschappelijke meerwaarde nu vlekkeloos verloopt, maar men heeft op zijn minst het gevoel over hetzelfde te praten.

- **Operationele capaciteit: deskundigheid** – De gesprekspartners uit de regio noemen met nadruk de deskundigheid van rijksambtenaren als een sterk punt van de samenwerking met Rijk. Soms brengen vertegenwoordigers van het Rijk die kennis zelf mee, vaak treden zij juist op als makelaar in kennis en ervaring tussen verschillende regio’s. Bij het MIRT en de Regio Deals waardeert men de frisse blik van de buitenstaander. In de RES is men positief over de rol van het Rijk als ondersteuner van het democratisch proces.

4.4 WAT BETER KAN

Onze respondenten wijzen in de verschillende samenwerkingstrajecten op knelpunten waaruit duidelijk enkele rode draden herkenbaar zijn, die bovendien goed zijn te onderscheiden langs de lijnen van het model van de creatie van maatschappelijke meerwaarde.

- **Maatschappelijke waarde: open kaart over eigen beleidsdoelstellingen** – De decentrale overheden zeggen bij aanvang van de samenwerking – als de overheden gezamenlijk de maatschappelijke waarde van een samenwerkingstraject formuleren en expliciteren – open te staan voor aanvullende doelstellingen uit de koker van het Rijk. Voorwaarde daarvoor is wel dat het Rijk daar open en expliciet over is. De praktijk heeft geleerd dat het Rijk dat niet altijd is en dat bemoeilijk later in het proces de samenwerking.
- **Legitimiteit en steun: verantwoordingsvereisten** – Het Rijk hecht veel waarde aan begrotings- en verantwoordingsprocedures voor de borging van de legitimiteit. De regio ervaart het echter als een gebrek aan vertrouwen en een ongelijkwaardige benadering. De regio wil uiteraard verantwoording afleggen, maar dan aan de decentrale bestuurders in de regio. Wat de procedures betreft, ervaart de regio dat deze het doorpakken in de opgave sterk vertragen en dat ze niet aansluiten bij integrale processen. Zo moet – conform de Financiële-Verhoudingswet – een integraal opgestelde programmabegroting nog altijd als laatste door de ‘zeef’ van Financiën, dat als instrument niet is ingericht op integrale programma’s. Dit zorgt voor vertraging en frustraties aan beide zijden. De decentrale overheden menen dat de samenwerking aan kracht wint als de samenspraak gaat over wat men op inhoud en proces voor elkaar kan betekenen en veel minder over de financiële middelen.

- **Operationele capaciteit: verwachtingen over rol en inzet** – Een eerste krietpunt is dat aan het begin van een traject niet genoeg wordt verkend of regio en Rijk dezelfde verwachtingen hebben ten aanzien van elkaars rol en inbreng. Het gaat dan om de te voeren strategie, het commitment en het gevoel van eigenaarschap van alle partners. Uiteenlopende onuitgesproken vooronderstellingen hierover kunnen op een enig moment in het traject tot teleurstellingen leiden. Het voeren van een gesprek over wat men van elkaar mag verwachten en het vastleggen wat men overeengekomen is, helpt om de toe te voegen maatschappelijke waarde daadwerkelijk te realiseren.
- **Operationele capaciteit: departementale verkokering** – Wanneer de regio – al dan niet op uitnodiging van het Rijk – in samenwerking een integrale opgave agendeert, blijkt het Rijk zelf veelal niet in staat om die integraal te beantwoorden. De verkokerde organisatie en werkwijze van het Rijk staat integraliteit in de weg. Dit zien we terug in alle drie de types samenwerkingsverbanden. De huidige benadering van opgaven loopt volgens de regio's ver achter op de constatering dat sommige thema's onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, zoals woningbouw en de ontwikkeling van nieuwe infrastructuur. De regio vraagt het Rijk om in deze aan zelfregie te doen en een kanteling van het denken in werk te zetten. Net zoals men als regio integrale doelen formuleert, zou men vanuit het Rijk een counterpart willen hebben die met rijksbrede antwoorden en suggesties kan komen.

4.5 **GELIJKWAARDIGHEID ALS LEITMOTIF BIJ INTERBESTUURLIJKE SAMENWERKING?**

In de benadering van het ministerie van BZK, als stelselverantwoordelijke voor het binnenlands bestuur, staat gelijkwaardigheid tussen de verschillende bestuursniveaus centraal. Volgens de grondwet zijn Rijk en decentrale bestuurslagen ook gelijkwaardig; de één staat wettelijk gezien niet boven de ander. Toch ervaren regio's dat zij door het Rijk vaak beschouwd worden als 'een groep mensen die ver weg woont en om geld komt vragen'. Het is de Raad gebleken dat het Rijk en de decentrale overheden niet altijd elkaars taal spreken en elkaar soms gewoonweg niet begrijpen.

Tegelijk geven veel regionale vertegenwoordigers aan dat zij ultieme gelijkwaardigheid *an sich* eigenlijk niet zo belangrijk vinden. Meer dan aan gelijkwaardigheid hechten zij aan intrinsieke belangstelling voor de noden en zorgen van hun gebied, een open en begripvolle interactiestijl, transparante processen, duidelijkheid over de verdeling van zeggenschap en over wat men van elkaar mag verwachten. Het is geen letterlijke gelijkwaardigheid, maar wel de 'benadering als een gelijke'. Gelijkwaardigheid lijkt daarmee meer een kwestie van cultuur en houding te zijn dan van rechten en plichten.

De Raad stelt dat gelijkwaardigheid in de zin van nevenschiktheid ook niet altijd wenselijk is. Soms is er immers behoefte aan centrale aansturing op basis van een landsbrede visie en een integrale afweging van alle belangen. Deze rol kan alleen het Rijk op zich nemen. Daarnaast stelt de Raad dat wanneer overheden er in onderling overleg niet uitkomen, een van de partners de knoop zal moeten doorhakken. Decentrale overheden ervaren soms een verlegenheid bij rijksoverheidsorganisaties om deze rol op zich te nemen. In die gevallen kan het streven van rijksoverheidsorganisaties naar gelijkwaardigheid effectieve creatie van maatschappelijke meerwaarde in de weg staan.

De Raad stelt dus dat een zekere hiërarchie in de verhouding tussen het Rijk en de decentrale overheden niet geproblematiseerd hoeft te worden. Enerzijds is de hiërarchie in veel gevallen een *fact of life*, waarbij het beter is om dit zo benoemen en daarmee duidelijkheid in de omgang en de verwachtingen te scheppen, dan om die kunstmatig te ontkennen. Anderzijds is de hiërarchie in veel gevallen ook functioneel en productief, doordat duidelijk is wie de landsbrede afweging maakt, en in het geval van een impasse, wie de knoop zal doorhakken.

Wij zien een zekere mate van hiërarchie in de verhoudingen tussen bestuurslagen niet als een obstakel om ‘als één overheid’ samen te werken, mits aan twee voorwaarden voldaan wordt. Ten eerste moet de *mate* en *functie* van de hiërarchische verhouding voor iedereen duidelijk zijn en door iedereen begrepen worden. Ten tweede moet het Rijk begrijpen dat de door de decentrale overheden gewenste en gewaardeerde gelijkwaardigheid niet zozeer afhangt van een gelijkwaardige *governance-verhouding* (structuren, rechten, plichten), maar wél van een *gelijkwaardige omgangsrelatie* (cultuur, houding, intrinsieke belangstelling).

4.6 SLOT

De bestudering van drie casussen waarin de verschillende overheden met elkaar samenwerken om een maatschappelijke opgave het hoofd te bieden heeft een brede inkijk gegeven waar het Rijk erin slaagt de samenwerking te versterken en wanneer het een effectieve samenwerking in de weg staat. Dit hoofdstuk heeft de vele verschillende observaties uit hoofdstuk 3 geprobeerd te ordenen en samen te nemen tot enkele sterke en knelpunten. Wanneer de Raad in deze slotparagraaf de sterke punten even links laat liggen en door zijn ooghaars naar de knelpunten kijkt, zijn die in de kern terug te brengen tot drie schuurpunten. De eerste betreft de gebrekkige explicitering van de wederzijdse verwachtingen op het terrein van onder meer (financiële) inzet, ambitie, commitment, rollen en uitvoering bij aanvang van een samenwerking. In het volgende hoofdstuk doet de Raad daarom aanbevelingen om die verwachtingen op een aantal cruciale aspecten helder te krijgen. Het tweede knelpunt is het onvermogen van het Rijk om integrale en opgavegerichte

ambities en beleidsdoelen om te zetten in een integrale en opgavegerichte werkwijze. Een deel van de aanbevelingen zal daarom bestaan uit voorstellen aan de rijksoverheid in uitvoering en aanpak. Als derde en laatste stelt de Raad vast dat sprake is van te weinig inhoudelijke kennis over wat er speelt in de regio's en te weinig blijf van intrinsieke belangstelling voor de zorgen en noden van de regio's.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 INLEIDING

Het regeerakkoord *Vertrouwen in de toekomst* uit 2017 heeft ‘de regio’ en de decentrale overheden volop in de schijnwerpers gezet. De afgelopen jaren is – al dan niet in het kader van het IBP – een reeks aan waardevolle regionale programma’s gestart waarin is geëxperimenteerd met integraal en gebiedsgericht werken. In dit rapport hebben we het MIRT, de Regio Deals en de Regionale Energiestrategieën eruit gelicht. Hieruit valt veel te leren over de organisatie en de rolinvulling van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking. Een aantal knelpunten in die samenwerking maakt dat de bijdrage van het Rijk aan het gezamenlijk met andere partijen genereren van maatschappelijke waarde, vooralsnog niet optimaal is.

Knelpunten in interbestuurlijke samenwerking doen zich op drie niveaus voor, conform het model van Mark Moore: bij het vaststellen van een opgave en een definitie van de beoogde *maatschappelijke meerwaarde* waar alle partijen zich mee kunnen vereenzelvigen, in de mate waarin Rijk en regio de interbestuurlijke opgave als *legitiem* ervaren en ondersteunen met geld en middelen, en als derde op het niveau van *de organisatie van het Rijk* en/of in de onderlinge aansluiting van de verschillende organisatiestructuren en -culturen van de samenwerkende partners. Dit hoofdstuk werkt in paragraaf 5.2 de knelpunten uit.⁴⁶

Met een nieuw regeerakkoord in het vizier is dit een goed moment om de inbedding van interbestuurlijk samenwerken in de organisatie van het Rijk voortvarend ter hand te nemen. Daarvoor doet de Raad in de paragrafen 5.3 tot en met 5.5 concrete aanbevelingen. Hij introduceert daarvoor in 5.3 onder meer het **Model voor gelijkwaardig partnerschap**. In essentie zijn de aanbevelingen gericht aan de rijksoverheid omdat de rol van het Rijk het centrale thema van dit advies is. Maar de Raad benadrukt dat enkele aanbevelingen ook gelezen kunnen worden als huiswerk voor de decentrale overheden.

Het is belangrijk te realiseren dat *de* rol van het Rijk niet bestaat. De rolkeuze is in de eerste plaats een politieke keuze, partijen kunnen van mening verschillen welke rol het beste past bij welke opgave. Bovendien vraagt elke opgave weer om een nieuwe (en politieke) afweging welke specifieke rolinvulling –

⁴⁶ Er zijn ook kritische vragen te stellen bij de democratische borging van deze trajecten. De Raad brengt later in 2021 een advies uit over de organisatie van regionale opgaven waarin hij uitgebreid stilstaat bij dit vraagstuk.

dat wil zeggen een nieuwe set van verantwoordelijkheden, in te zetten vaardigheden en kennis, stijl van werken en financiële middelen – het beste past. Een adequate rolinvulling van het Rijk vereist duidelijkheid aan de voorkant over wat de overheden van elkaar mogen verwachten, en volledige inzet en commitment om als één Rijk integraal en opgavegericht te werken, dwars over departementale muren heen.

5.2 CONCLUSIES

De Raad komt tot de volgende observaties, geordend langs de lijnen van het analysekader dat uitgaat van de drieslag (i) maatschappelijke waarde, (ii) legitimiteit en (iii) operationele capaciteit. Ten aanzien van de creatie van **maatschappelijke waarde** concludeert de Raad:

- a. De specifieke maatschappelijke meerwaarde die men met de samenwerking wil realiseren, wordt door de partners vaak onvoldoende verkend en niet gezamenlijk gedefinieerd. Verschillen in doelen en interpretaties daarvan komen in de loop van het traject naar buiten, wat leidt tot misverstanden of onbegrip.
- b. Decentrale overheden zijn erg positief over de tendens van integraal ‘uitvragen’ van regionale opgaven zoals in de MIRT-trajecten nieuwe stijl en de Regio Deals. Op decentraal niveau ervaart men echter een hoge mate van verkokering aan de kant van het Rijk, die integraal en gebiedsgericht werken en denken na de formulering van de opgaven bemoeilijkt.

De knelpunten in relatie tot de **legitimiteit** van de samenwerkingstrajecten komen voor een groot deel voort uit het dominante perspectief van het Rijk (bestuurlijk zowel als ambtelijk) op de regio. Hier onderkennen we de volgende aspecten aan:

- c. Ten eerste wordt het handelen van ministers en ambtenaren voor een groot deel bepaald door hun verantwoordingsrelatie met het parlement. Daardoor komt het in de rationaliteit van rijksambtenaren geregeld voor dat de ‘blik op de Kamer’ de ‘blik op de decentrale overheden’ verdringt.
- d. Ten tweede ervaren de decentrale overheden bij het Rijk gebrek aan inzicht in en begrip voor de inhoudelijke uitdagingen waar zij voor staan. De decentrale overheden ervaren dat hun plannen door het Rijk lang niet altijd gezien worden als activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van Nederland in zijn geheel, maar eerder aan een afzonderlijk regionaal belang, en die daarmee ten koste gaan van bestedingen van nationaal belang. Die houding van het Rijk is volgens de decentrale overheden hardnekkig en weerspiegelt zich in de mate waarin regionale plannen in Den Haag als legitiem worden beschouwd. In dit kader worden de Regio Deals daarentegen als een positief voorbeeld aangehaald.

- e. Ook wordt er verschil gevoeld in de perceptie van regio's dichtbij en verder weg van Den Haag. Ontwikkeling van meer centraal gelegen regio's wordt eerder als een nationaal belang beschouwd dan die van regio's in de periferie.

De knelpunten op het terrein van de creatie van maatschappelijke waarden en het organiseren van legitimiteit hebben ook hun weerslag op de **operationele capaciteit**:

- f. In veel interbestuurlijke samenwerkingsverbanden is het onduidelijk wat de partners van elkaar mogen verwachten qua verantwoordelijkheden, inzet van vaardigheden en werkstijl. Het ontbreken daarvan maakt het domein van organisatiecapaciteit aanzienlijk zwakker. Dit wordt niet alleen aan de kant van de decentrale overheden ervaren, maar ook door de minister herkend: 'er is weliswaar een positieve grondhouding ten opzichte van gelijkwaardige samenwerking, maar deze loopt nog meer dan eens vast door een diversiteit aan verwachtingen, belangen en botsende rolopvattingen, verkokerde organisatiestructuren en knellende stelsels'.⁴⁷
- g. Het Rijk nodigt in toenemende mate de regio uit om integrale vragen te stellen, maar slaagt er zelf zelden in deze vragen integraal te beantwoorden. De verkokerde werkwijze van de verschillende departementen is meer dan ooit een probleem van hoge urgentie. De schotten tussen de departementen zijn een onoverkomelijke hindernis om effectief en efficiënt integraal en gebiedsgericht te werken.
- h. Desalniettemin waarderen regio's het Rijk ook vanwege zijn specialistische kennis. De regio hoeft in dat opzicht niet opnieuw het wiel uit te vinden. De inbreng van deze kennis past volgens de regio's ook goed in de fase van verfijning van een integrale vraag.

5.3 VERWACHTINGEN EXPLICITEREN: MODEL VOOR GELIJKWAARDIG PARTNERSCHAP

In de laatste paragraaf van hoofdstuk 4 stelde de Raad vast dat in de relatie van het Rijk met medeoverheden zich in essentie drie knelpunten voordoen. De eerste betreft de gebrekkige explicitering van de wederzijdse verwachtingen op het terrein van onder meer (financiële) inzet, ambitie, commitment, rollen en uitvoering bij aanvang van een samenwerking. Het tweede knelpunt is het onvermogen van het Rijk om integrale en opgavegerichte ambities en beleidsdoelen om te zetten in een integrale en opgavegerichte werkwijze. Als derde en laatste stelt de Raad vast dat sprake is van te weinig inhoudelijke kennis over wat er speelt in de regio's en te weinig blijk van intrinsieke belang-

47 Adviesaanvraag 'Rol van het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking' (zie bijlage I).

stelling voor de zorgen en noden van de regio's. Voor elk knelpunt doet de Raad voorstellen. Deze paragraaf begint met een aanbeveling die beoogt de onderlinge verwachtingen te expliciteren.

Bij het vormgeven van grote maatschappelijke transities waar rijksoverheidsorganisaties samenwerken met decentrale overheden, moet meer aandacht zijn voor een goed meerjarig procesontwerp. Dat wil onder andere zeggen dat het al bij aanvang van het programma helder moet zijn hoe de democratische aansturing door en verantwoording aan gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen wordt verankerd.⁴⁸ Als handvat introduceert de Raad het **Model voor gelijkwaardig partnerschap**.

Een goed procesontwerp heeft tot doel van tevoren duidelijke afspraken te maken over wat de samenwerkende partijen van elkaar mogen verwachten zodat zij elkaar in de loop van het proces niet kunnen teleurstellen. De Raad meent dat het Rijk daarbij de verantwoordelijkheid heeft om te borgen dat aan de voorkant van het proces de samenwerkende partijen hun verwachtingen naar elkaar expliciteren. Daarvoor dienen zij naar elkaar uit te spreken wat hun beoogde inzet is op zes hieronder genoemde onderdelen.

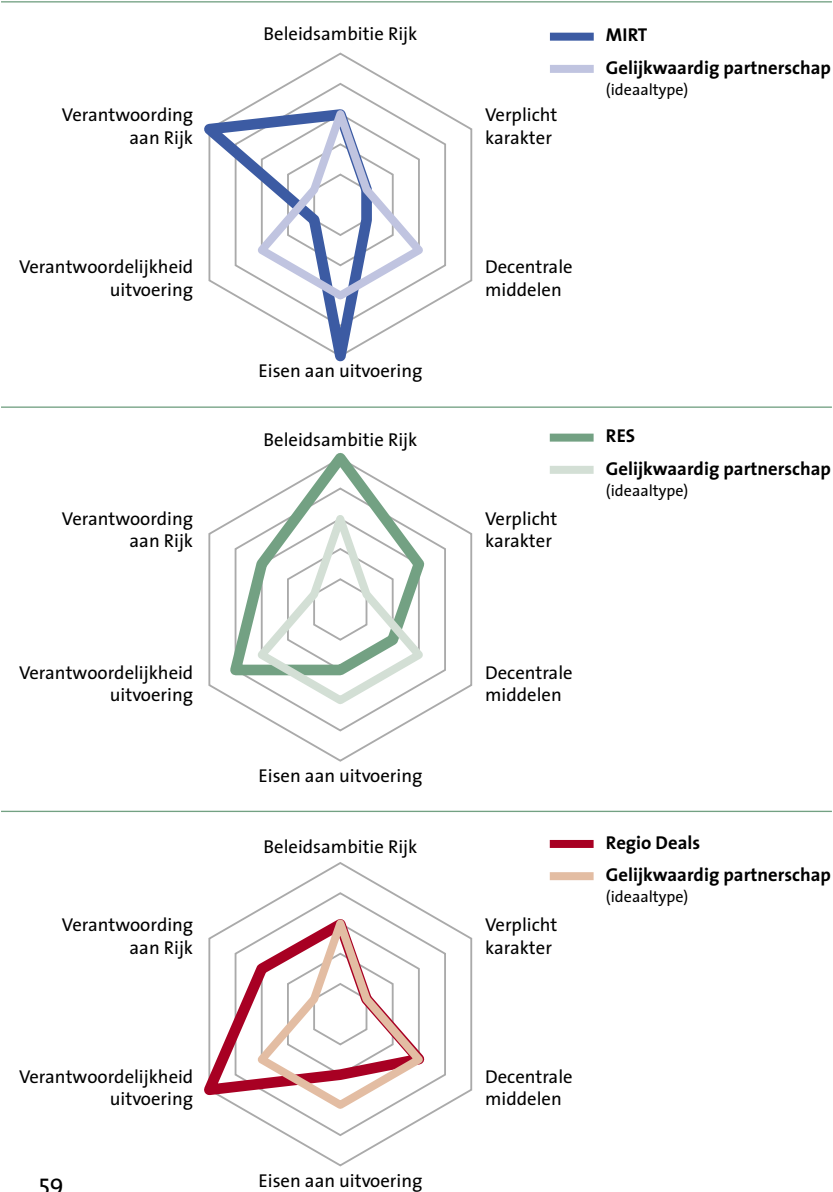
In paragraaf 4.5 stelden we – kort door de bocht – dat formeel geen sprake is van een hiërarchie tussen de formele bestuurslagen in de Nederlandse bestuurlijke organisatie, maar dat feitelijk het Rijk wel een sterkere positie heeft. Het is daarom aan het Rijk zelf om handen en voeten te geven aan de eigen ambitie om op basis van gelijkwaardigheid samen te werken. De zes vragen die hieronder volgen, kunnen hierbij helpen. Let wel: de Raad spreekt zich niet uit over het 'juiste' antwoord op elke vraag, omdat dit een politieke keuze betreft en het antwoord per onderwerp kan verschillen. Wel geven we voor elk onderdeel aan wat – *indien een gelijkwaardig partnerschap wordt beoogd* – in zijn meest zuivere vorm het meest passende antwoord zou zijn. Uiteraard presenteren we daarmee een ideaaltypisch model, Wanneer je interbestuurlijke samenwerking inricht, en je wilt dit doen in de vorm van een gelijkwaardig partnerschap, dan zou dit model als de *default optie* kunnen gelden, ofwel de onderlegger vanuit waar je begint. Er kunnen velerlei goede redenen zijn om van die default af te wijken, waarbij het van belang is om het gesprek daarover transparant en met argumenten onderbouwd te voeren. Daartoe en daarbij helpt dit instrument.

- **Heeft het Rijk een eigen beleidsambitie?** En zo ja, wijkt die af van de doelen van de decentrale overheden? Dat hoeft geenszins problematisch te zijn, mogelijk is er een win-win situatie te creëren. De weg daarnaar toe

48 Vgl. ook het 4W-model van de Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen (2020): Wat, Wie, Wie doet wat, Waarmee.

Hieronder geven we het beeld weer dat ontstaat wanneer we de drie onderzochte vormen van interbestuurlijke samenwerking (MIRT, RES en Regio Deal) langs de meetlat van deze zes onderdelen leggen, en we deze afzetten tegen de keuzes die het best passen bij een gelijkwaardig partnerschap. In Bijlage III staat een nadere uitleg van de illustraties.

Figuur 5.1 Op basis van gelijkwaardigheid wenselijke en reële invulling van partnerschap in verschillende samenwerkingsprogramma's.

De illustraties laten zien dat ondanks de uitgesproken ambitie van het Rijk om in gelijkwaardigheid met de decentrale overheden aan regionale opgaven te werken, het die ambitie bij de MIRT, de RES en de Regio Deals niet altijd in de praktijk brengt. Hierna volgen aanbevelingen aan het Rijk hoe het beter een gelijkwaardige partner kan zijn. Maar het is goed hier ook op te merken dat decentrale overheden een dominante rol van het Rijk soms te gemakkelijk laten gebeuren. Meer in het algemeen kan het helpen dat wanneer het Rijk en decentrale overheden overeenkomen dat ze gelijkwaardig willen samenwerken, ook de decentrale overheden het Rijk daaraan houden. In praktijk zijn decentrale overheden vaak volgzzaam, zeker als er allerlei afzonderlijke financieringsarrangementen door het Rijk worden voorgehouden.

5.4 AANBEVELINGEN VOOR EEN INTEGRALE WERKWIJZE VAN HET RIJK

5.4.1 *Eén minister voor iedere grote opgave en wees niet kwistig met departementale herindeling*

Om de muren tussen departementen af te breken, dient het kabinet de grote opgaven in het regeerakkoord expliciet aan te wijzen en uiteindelijk voor elke grote opgave één minister verantwoordelijk te maken. Die werkt voor die specifieke opgave met ambtenaren van verschillende departementen en stuurt hen politiek aan. In sommige gevallen kan een speciale programmaminister uitkomst bieden, mits deze beschikt over een eigen hoofdstuk in de begroting.⁵² In de afgelopen kabinetsperiode is tijdens de wat langer durende afwezigheid van minister Ollongren en bij de verdeling van haar portefeuille over twee bewindspersonen gebleken dat departementaal overstijgend werken in de rijksdienst zeer goed mogelijk is. De Raad benadrukt dat het aanwijzen van één verantwoordelijke minister voor een maatschappelijke opgave die het nieuwe kabinet politiek prioriteit wil geven, niet gepaard hoeft te gaan met een departementale herindeling. Hij is er geen voorstander van om elke vier jaar de departementale indeling op grond van politieke overwegingen op de schop te nemen. Het SGO heeft een belangrijke rol om na de politieke prioriteitstelling de interne Rijksorganisatie zo vorm te geven dat de ministers zich op hun politieke prioriteiten kunnen richten en geen tijd en energie verloren gaat aan organisatorische verschuivingen en herindelingen. Juist om de grenzen tussen departementen te laten vervagen, moeten ambtenaren van verschillende departementen worden uitgedaagd om met elkaar aan één opgave te werken.⁵³

⁵² Geut, Van den Berg & Van Schaik, 2010; Korsten, Breed & De Jong, 2011

⁵³ Vgl. Raad van State 2021, pag. 15-16

5.4.2 *Het ministerie van BZK wordt stelselverantwoordelijk voor de interbestuurlijke verhoudingen*

Maak het departement van BZK nog scherper dan nu verantwoordelijk voor het stelsel van interbestuurlijke samenwerking, met als doel het vergemakkelijken van de samenwerking tussen decentrale overheden en het Rijk. Concreet kan dat betekenen dat de minister altijd wordt betrokken bij wetgeving die het takenpakket, de financiën en bevoegdheden van decentrale overheden raken. De minister van BZK dient verder ook kaders te stellen waaraan het Rijk bij interbestuurlijke samenwerking dient te voldoen. Daaraan zijn (juist) ook de sectorale departementen die met de decentrale overheden interbestuurlijk samenwerken gehouden.⁵⁴

5.4.3 *De financiële verhoudingen moeten gelijk oplopen met interbestuurlijk samenwerken*

De ROB heeft in zijn advies over het uitkeringsstelsel gewezen op het belang van een zuivere inzet van het bekostigingsinstrumentarium. In zijn onlangs verschenen advies over de volle breedte van de financiële verhoudingen heeft de Raad voorgesteld om voor gemeenschappelijke opgaven waarbij meerdere overheidslagen betrokken zijn gebruik te maken van het bekostigingsinstrument van een gezamenlijk fonds voor maatschappelijke interbestuurlijke opgaven.⁵⁵

5.5 AANBEVELINGEN VOOR EEN SCHERPER BEELD VAN DE REGIO

5.5.1 *Kennisontwikkeling en -uitwisseling*

Bevorder op rijksniveau de kennis over regio's en de kennisuitwisseling tussen Rijk en regio op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Laat bewindslieden en top-ambtenaren meer ter plekke kennisnemen van, en meedenken over de verschillende aspecten van de opgave. Geef meer prioriteit aan de uitwisseling van hoogwaardige beleidskennis over en uit de verschillende regio's, langs de lijnen van de aanbevelingen uit het ROB-signaleмент hierover.⁵⁶

5.5.2 *Departementale visies op interbestuurlijke samenwerking*

Vanuit het kader dat de minister van BZK voor interbestuurlijke samenwerking heeft opgesteld, dient elk departement met een politieke opdracht die interbestuurlijk gerealiseerd moet worden een heldere en breed uitgedragen visie te formuleren op hoe het interbestuurlijk werken in de eigen departementale organisatiestructuur ingebed en geborgd is.

⁵⁴ Ib idem

⁵⁵ Raad voor het Openbaar Bestuur 2021

⁵⁶ Raad voor het Openbaar Bestuur 2020 (3)

5.5.3 *Opleiding en training voor interbestuurlijk en integraal werken*

Zorg ervoor dat het gedachtegoed en de instrumenten van interbestuurlijk en gebiedsgericht werken gemeengoed worden binnen de rijksdienst. Besteed hier in het dagelijks werk en in trainings- en opleidingsprogramma meer aandacht aan, van de rijkstrainees tot en met de ABD.

5.5.4 *Geef ruimte voor personele uitwisseling*

Stel rijksambtenaren aan die werken in de regio en daar het Rijk integraal (bovendepartementaal) kunnen vertegenwoordigen. Geef deze ambtenaren voldoende mandaat om te handelen namens het Rijk. Maar maak het ook mogelijk om aan personele uitwisseling te doen: rijksambtenaren die een tijd bij decentrale overheden werken en andersom. Dat vergroot het onderlinge begrip en helpt uiteindelijk ook bij interbestuurlijke samenwerking.

5.6 **SLOT**

Het thema ‘interbestuurlijk samenwerken’ verdient een prominente plek in het volgende regeerakkoord. Het nieuwe kabinet dient zijn inzet in de samenwerking met de decentrale overheden te expliciteren en daarbij aan te geven hoe het interbestuurlijk, regionaal en gebiedsgericht werken verder gaat inbedden in de organisatie van de rijksdienst. De Raad vindt het raadzaam als de aankomende coalitiepartijen in het licht van alle grote opgaven een apart hoofdstuk in het regeerakkoord opnemen waarin stevige afspraken staan over de wijze van interbestuurlijke samenwerking en uitvoering.

Literatuur

- Alford, J. en J. O'Flynn (2009). Making sense of public value: Concepts, Critiques and emergent meanings. *International Journal of Public Administration* 32, p. 171-191
- Allers, M. (2019). Leg de taak waar die hoort. Over de gebrekkige samenhang tussen taak en schaal in het openbaar bestuur. Den Haag, VNG
- Berg, J. van den (2019). Taakdifferentiatie, een alternatief voor herindeling en gemeenschappelijke regeling. Den Haag, VNG
- Boogers, M. J. G. J. A., & Reussing, R. 2019. Decentralisatie, schaalvergroting en lokale democratie. In *Bestuurswetenschappen* 2, 22-46
- Bovens, J. et al (2017). *Openbaar Bestuur: beleid, organisatie en politiek*. Alphen aan den Rijn, Wolters Kluwer
- Decisio (2016). *Belevingsonderzoek interbestuurlijke verhoudingen editie 2016*. Amsterdam, Decisio
- Drechsler, W. (2005). The rise and demise of the new public management. *Post-autistic economics review*, 33(14), 17-28
- Commissie Ministeriële Verantwoordelijkheid (1993). *Steekhoudend ministerschap, betekenis en toepassing van de ministeriële verantwoordelijkheid*. Den Haag, SDU
- Gemengde commissie bestuurlijke organisatie (2005). *Je gaat erover of niet. Rijksbrede takenanalyse*. Den Haag, Gemengde commissie bestuurlijke organisatie
- L. Geut, C.F. Van den Berg & S. Van Schaik (2010). *De koning van het schaakbord of Jan zonder Land? Over programmaministers*. Assen, Koninklijke Van Gorcum
- Groenleer, M. (2016). *De regio als redding? Over de governance van ruimte en plaats in de netwerksamenleving* [Oratie]. Tilburg, Tilburg Universiteit
- Hageman, M. (2020). Trends en tafels bestuurlijke samenwerking. Nijmegen, Hageman Advies
- Hageman, M. (2020). *Welkom in de regio: van structuuro oplossingen naar netwerksamenwerking*. In *Rijnconsult Business Review 2020*. Utrecht, Rijnconsult
- Hood, C. (1991). A public management for all seasons? *Public administration*, 69(1), 3-19
- Jong, I. de, P. 't Hart en M. van der Steen (2017). Wat het nieuwe kabinet zich moet realiseren. Den Haag, NSOB
- Korsten, A.F.A., P. de Jong en C.J. Breed (2010). *Regeren met programma's*. Den Haag, Boom/Lemma Uitgevers
- Marks, G., L. Hooghe, en K. Blank (1996). European integration from the 1980s: State-centric v. multi-level governance. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 34(3), 341-378
- Minister van BZK (2014): *Taakopdracht Studiegroep openbaar bestuur*. Brief aan de Tweede Kamer.
- Ministerie van BZK (2009). *Kader decentralisatie en differentiatie*. Den Haag, Ministerie van BZK
- Ministerie van BZK (2014). *Beleidsdoorlichting Interbestuurlijke verhoudingen 2007-2013*. Den Haag, Ministerie van BZK
- Ministerie van BZK (2017). Fiche regionale opgaven. Intern document
- Ministerie van BZK (2017). *Staat van het bestuur 2016*. Den Haag, Ministerie van BZK
- Ministerie van BZK (2018). *Het Interbestuurlijk Programma*. Den Haag, Ministerie van BZK

- Ministerie van BZK (2019). *Kamerbrief over toekomst openbaar bestuur*. Den Haag, Ministerie van BZK
- Ministerie van LNV (2020). *Kamerbrief Een rijke oogst van 30 Regio Deals*. Den Haag, Ministerie van LNV
- Moore, M. H. (2012). *Recognizing public value: Developing a public value account and a public value scorecard*. Cambridge MA, Harvard University Press
- Moore, M.H. (2000). *Managing for Value: organizational Strategy in For-Profit, Nonprofit, and Governmental organisations*. *Nonprofit and voluntary sector Quarterly*, 29-1, 183-204. Sage Publications
- Nientied, P (2014). Minder regisseren en meer netwerken in de gemeente. *Stone!*, vakblad voor organisatieontwikkeling. Amerongen, Livingstone Partners
- Overhedenoverleg Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen (2018). *Programmastart IBP*. Den Haag, Overhedenoverleg
- Polman, H. (2020). Werken aan samenwerking. *Binnenlands Bestuur 2020-4*. Amsterdam, Sijthoff mediagroep
- Raad van State (2009). *Decentraal moet, tenzij het alleen centraal kan. Tweede periodieke beschouwing over interbestuurlijke verhoudingen*. Den Haag, Raad van State
- Raad van State (2013). *Het kan beter. Interbestuurlijke verhoudingen opnieuw beschouwd*. Den Haag, Raad van State
- Raad van State (2016). *En nu verder! Vierde periodieke beschouwing over interbestuurlijke verhoudingen na de decentralisaties in het sociale en fysieke domein*. Den Haag, Raad van State
- Raad van State (2021) *Voorlichting over interbestuurlijke verhoudingen*, Den Haag, Raad van State.
- Raad voor het Openbaar Bestuur en Raad voor de Financiële Verhoudingen (2005). *Autonomo of automaat? Advies over gemeentelijke autonomie*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2011). *Twee-bestuurslagenprincipe helpt tegen bestuurlijke drukte*. Briefadvies. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2012) (1) . *Belichaming van de kundige overheid. Over openbaar bestuur, incidentreflexen en risicoaanvaarding*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2012) (2). *Loslaten in Vertrouwen. Naar een nieuwe verhouding tussen overheid, markt en samenleving*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2015). *Wisselwerking. Naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2016). *De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor systemen*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2019) (1). *Briefadvies Herijking gemeentefonds*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2019) (2). *De Rijksoverheid als middenbestuur. Over hoe de positie van de Rijksoverheid verandert en wat dat betekent voor haar functioneren*. Den Haag, ROB.
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2019) (3). *Beleidsvrijheid geduid. Beleidsvrijheid bij decentrale taken: een nadere uitwerking ten behoeve van de vormgeving van de financiële verhoudingen*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2020) (1). *Decentrale taak is politieke zaak. Naar een sturende rol van de gemeenteraad in het sociaal domein*. Den Haag, ROB
- Raad voor het Openbaar Bestuur (2020) (2). *Briefadvies herziening uitkeringsstelsel*. Den Haag, ROB

- Raad voor het Openbaar Bestuur (2020) (3). *Signalement Kennis delen*. Den Haag, ROB
- Radboud Universiteit Nijmegen en Rijksuniversiteit Groningen (2010): *Constitutionele normen en decentralisatie. Een evaluatie van Hoofdstuk 7 Grondwet*. Nijmegen/ Groningen, s.n.
- Rijk, Interprovinciaal Overleg, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en Unie van Waterschappen (2013). *Code Interbestuurlijke Verhoudingen*. Den Haag, s.n.
- Schaap, L. m.m.v. G. Leenknecht (2012). *Decentrale autonomie? Rapportage ter voorbereiding op het onderzoek van de Raad van Europa naar de staat van de decentrale autonomie in Nederland*. Tilburg, Universiteit van Tilburg
- Schaap, L., M. Groenleer, A. van den Berg en C. Broekman (2017). *Coalitieakkoord 2017: vertrouwen in (de toekomst van) de regio?* Tilburg, TiREG
- Steen van der, M., M. van Delden en P. Ophoff (2020). *Leren van Doen. Ervaringen met samenwerken in het IBP*. Den Haag, NSOB.
- Studiegroep Openbaar Bestuur (2016). *Maak verschil. Krachtig inspelen op regionaal-economische opgaven*. Den Haag, Studiegroep Openbaar Bestuur.
- Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen (2019). *Startnotitie*. Den Haag, studiegroep IFV.
- Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen (2020). *Nederland heeft één overheid nodig. Discussiedocument over vernieuwing in de interbestuurlijke en financiële verhoudingen*. Den Haag, studiegroep IFV
- Studiegroep Interbestuurlijke en financiële verhoudingen (2020) *Als één overheid. Slagvaardig de toekomst tegemoet!* Den Haag, studiegroep IFV
- Teisman, G., M. van der Steen, A. Frankowski en B. van Vulpen (2018). *Effectief Sturen met Multi-Level Governance. Snel en slim schakelen tussen schalen*. Den Haag, NSOB
- Toonen, Th.A.J. (1987). *Denken over Binnenlands Bestuur. Theorieën van de gedecentraliseerde eenheidsstaat bestuurskundig beschouwd*. Amsterdam, Reed Business
- Torring, J., Andersen, L. B., Greve, C., & Klausen, K. K. (2020). *Public governance paradigms: Competing and co-existing*. Cheltenham (UK) Edward Elgar Publishing
- VVD en CDA (2010). *Vrijheid en verantwoordelijkheid*. Regeerakkoord.
- VVD, CDA, D66 en ChristenUnie (2017). *Vertrouwen in de toekomst*. Regeerakkoord

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Raad voor het Openbaar bestuur
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

DGBRW
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Contactpersoon
Saskia Franssen
T 0615038136
saskia.franssen@minbzk.nl

Kenmerk
2019-000509028
Uw kenmerk

Datum 24 september 2019
Betreft Adviesaanvraag ROB over de rol van het Rijk bij
interbestuurlijke samenwerking

Geachte raad,

In het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' onderstreept het kabinet het belang van samenwerking tussen overheden. Steeds vaker spelen deze vraagstukken op meerdere schaalniveaus en zoeken overheden samen naar oplossingen voor regionale opgaven, door gezamenlijk te investeren en integraal te werken. Te denken valt aan de energietransitie, de hoge druk op de woningmarkt en het behoud van de leefbaarheid in de stad en op het platteland. Om dit te versterken heeft het kabinet onder andere de Citydeal systematiek voortgezet en is er € 950 miljoen vrijgemaakt voor het oplossen van regionale knelpunten en het daarmee versterken van de brede welvaart (Regio envelop). Ook met het interbestuurlijk programma (IBP) zijn Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen een langdurig partnerschap aangegaan om te werken aan maatschappelijke opgaven.

In de afgelopen jaren is er al volop ervaring opgedaan met nieuwe vormen van interbestuurlijke samenwerking bij regionale en nationale kansen en/of knelpunten. Daarbij is "de regio" niet noodzakelijkerwijs altijd een geografische eenheid, maar veel meer een aanduiding voor een interbestuurlijke coalitie (in samenwerking met andere partijen) die gezamenlijk de benodigde bestuurskracht ontwikkelen voor de betreffende opgave. In dergelijke samenwerkingen zet men doorgaans als gelijkwaardige partners de schouders eronder. Iedere individuele partner heeft hierin zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. In gelijkwaardig partnerschap opgaven oppakken, is evenwel een relatief nieuwe werkwijze die nog volop in ontwikkeling is. Nederland als gedecentraliseerde eenheidsstaat is namelijk van oudsher gericht op een uniforme bestuurlijke inrichting en aanpak en de taakverdeling tussen overheden is gebaseerd op de gedachte "Je gaat er over of niet". Verschillende onderzoeken stellen dat de huidige maatschappelijke opgaven vragen om een effectief interbestuurlijk samenspel. Tot op heden is er in deze context echter nog beperkt onderzoek gedaan naar de rol van het Rijk als partner in interbestuurlijke samenwerking.

DGBRW
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Datum
24 september 2019

Kenmerk
2019-0000509028

Bovengenoemde is de aanleiding voor deze adviesaanvraag. Hieronder ga ik achtereenvolgend in op de context, de reikwijdte, scope en het beoogde resultaat van de adviesaanvraag en de hoofd- en sub-vragen waar ik u vraag in uw advies op in te gaan.

1. Context

Maatschappelijke opgaven

De gevolgen van de klimaatverandering, het tekort aan betaalbare woningen, de toenemende problematische schulden en het behoud van de leefbaarheid in de stad en op het platteland. Het is slechts een greep uit de grote maatschappelijke opgaven waar overheden nu al aan werken, of dat binnenkort zeker gaan doen. Het zijn opgaven die zich niet beperken tot de grenzen van een gemeente, provincie of een bepaald beleidsterrein. De maatschappelijke opgaven waar de overheden gezamenlijk voor aan de lat staan zoals de grote ruimtelijke transitie opgaven, het sociaal domein en de dienstverlening aan de inwoners, zijn veranderd. Niet alleen de complexiteit en de schaal waarop deze opgaven zich manifesteren zijn toegenomen, ook de regionale verschillen zijn toegenomen. Hoewel Nederland qua oppervlakte niet erg groot is, bestaat er een grote regionale diversiteit. Dat vraagt van overheden een gecoördineerde aanpak; steeds vaker in de vorm van een gelijkwaardig interbestuurlijk partnerschap.

Op nieuwe manieren (interbestuurlijk) samenwerken

In de bestuurlijke reflectie van de NSOB 'Wat het nieuwe kabinet zich moet realiseren' werd al benadrukt dat de opgaven van vandaag en morgen een afwisselende rol, positie en handelingsperspectief vragen van overheden, waaronder nadrukkelijk ook de Rijksoverheid wordt bedoeld. Een vorm van interbestuurlijke samenwerking op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Niet alleen omdat we elkaar nodig hebben, maar vooral omdat we met een gezamenlijke inzet tot een beter resultaat en meer impact kunnen komen. Met het IBP hebben Rijk en medeoverheden al een belangrijke stap gezet met het vormgeven van gelijkwaardig partnerschap.

De opgaven van nu vragen om een Rijksoverheid die zich meer als 'mede' overheid kan opstellen en meedoet in regionale uitvoering, als partner kan optrekken bij samenwerking met medeoverheden, andere partijen en gebiedsgericht integraal participeert met ruimte voor maatwerk over beleids- en departementsgrenzen heen.

Het besef dat je samen de schouders eronder moet zetten en gezamenlijk verantwoordelijk bent, en dat niemand, ook het Rijk niet, eenzijdig zijn wil aan de medeoverheden kan opleggen, is bij velen al ingedaald. Maar dit betekent niet dat dit ook al zo in de praktijk wordt gebracht. De positieve grondhouding ten opzichte van gelijkwaardige samenwerking loopt nog meer dan eens vast door een diversiteit aan verwachtingen, belangen en botsende rolopvattingen, verkokerde organisatiestructuren en knellende stelsels. Ik heb de indruk dat

DGBRW
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Datum
24 september 2019
Kenmerk
2019-0060509028

gemeenten, provincies en waterschappen al meer ervaring hebben opgedaan met (onderlinge) gelijkwaardige samenwerking en zich daardoor meer bewust zijn van wat het in houding, gedrag en werkwijze vraagt om een goede of effectieve partner te zijn. De sectorale indeling van de Rijksoverheid maakt het soms lastig om opgaven domein overstijgend en integraal aan te pakken. De noodzaak tot partnerschap zal in de toekomst eerder toe- dan afnemen. De complexiteit van de opgaven en het feit dat overheden deze opgaven niet alleen kunnen oplossen vraagt hier ook om. Een belangrijke reden waarom ook het Rijk zich zal moeten beraden op wat er nodig is om een goede en effectieve partner voor de medeoverheden te zijn.

2. Vormgeving: reikwijdte, scope en resultaat

Om bij te dragen aan de benodigde gedachtevorming en de gewenste ontwikkeling binnen het Rijk, verzoek ik u, op grond van artikel 23 Kaderwet adviescolleges, tot een advies te komen over de wijze waarop het Rijk een goede en effectieve partner kan zijn voor de medeoverheden zodat tot de gewenste resultaten en meer impact gekomen kan worden en wat er voor nodig is om een dergelijke partner te worden.

Ik vraag u hierbij oog te houden voor:

- de diversiteit in rollen (van het Rijk) en samenwerkingsvormen (in relatie tot zijn taken en bevoegdheden);
- het maatwerk dat komt kijken bij verschillende domeinen, beleidsterreinen en opgaven in relatie tot het stelsel (de behoefte die er is vanuit de medeoverheden richting het Rijk);
- de rol en verantwoordelijkheid van de Tweede Kamer en de ministeriële verantwoordelijkheid,
- de rollen en verantwoordelijkheden van de provinciale staten en gemeenteraden; en
- de balans tussen democratische legitimiteit en effectiviteit van de samenwerking.

Ook vraag ik u in te gaan op de mogelijke dilemma's die zich voordoen bij nieuwe vormen van interbestuurlijke samenwerking.

Ten slotte vraag ik u om concrete handvatten mee te geven om te komen tot een Rijk dat een goede en effectieve partner kan zijn voor de medeoverheden om zo in gezamenlijkheid succesvol opgaven op te pakken.

3. Onderzoeksvragen

In het licht van bovenstaande, vraag ik u op de volgende onderzoeksvragen in te gaan:

Hoofdvraag

Op welke manier kan het Rijk een goede en effectieve partner zijn voor de medeoverheden zodat er gezamenlijk tot de gewenste resultaten en meer impact kan

DGBRW
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Datum
24 september 2019

Kenmerk
2019-0000509028

worden gekomen voor maatschappelijke opgaven, en wat is er voor nodig om een dergelijke partner te worden?

Sub-vragen

- Bij het oppakken van welke opgaven zou een gelijkwaardig partnerschap tussen de overheden het meest passend zijn, en bij welke opgaven ligt een andere vorm van samenwerking meer voor de hand?
- Welke verschillende rollen neemt het Rijk in, in huidige interbestuurlijke samenwerking, en welke rollen zijn het meest passend bij gelijkwaardig partnerschap?
- Welke verbeterpunten ziet u op dit moment in de praktijk bij interbestuurlijke samenwerking ten aanzien van de rolneming door het Rijk?
- Welke knelpunten ziet u in de huidige organisatie en werkwijze van het Rijk om de voor gelijkwaardige interbestuurlijke samenwerking benodigde rollen aan te kunnen nemen?
- Welke knelpunten ziet u in het beschikbare instrumentarium en binnen de huidige wettelijke kaders voor het Rijk de voor gelijkwaardige interbestuurlijke samenwerking benodigde rollen aan te kunnen nemen?
- Wat hebben medeoverheden nodig om een effectieve (gelijkwaardige) partner voor het Rijk te zijn?
- Welk ontwikkelperspectief ziet u om tot succesvolle interbestuurlijke samenwerking te komen en wat zijn de belangrijkste eerste stappen daarbij?
- Welke rol kan monitoring en evaluatie spelen in dit ontwikkelperspectief om tot succesvolle interbestuurlijke samenwerking te komen?

4. Planning

Ik zie uw advies graag uiterlijk eind juli 2020 tegemoet.

Met vriendelijke groet,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ottingren

Wettelijk kader autonomie en medebewind

Kernbevindingen

- Hoofdstuk 7 van de Grondwet regelt de verhoudingen tussen de bestuurslagen: Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen. Nederland is een gedecentraliseerde eenheidsstaat, provincies en gemeenten hebben een open huishouding en hebben autonomie: een algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur. Tegelijkertijd zijn zij verplicht mee te werken aan medebewind (de uitvoering van door hoger gezag gestelde regels). In de praktijk van het decentrale bestuur nemen de medebewindstaken een veel grotere plaats in dan de autonome. De wetgever kan, in gewone wetten, de mate van autonomie groter dan wel kleiner maken. Ingevolge het Europees Handvest inzake lokale autonomie is afgesproken, dat lokale overheden recht hebben op zelfbestuur.
- De Grondwet spreekt niet van hiërarchie. In het bestuurlijke discours wordt gesproken over de centrale overheid en decentrale overheden. Toch staat de rijksoverheid in hiërarchie boven provincies en gemeenten. Op haar beurt is de provincie weer in hiërarchie hoger dan de gemeente en houdt zij bijvoorbeeld op een aantal terreinen toezicht op gemeenten. Voor differentiatie naar bevoegdheden blijkt in de praktijk weliswaar enige ruimte te bestaan, maar de Grondwet biedt daarvoor geen expliciete grondslag. De Code Interbestuurlijke Verhoudingen bevat afspraken tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen die eraan bijdragen dat er een goed samenspel ontstaat tussen de verschillende medeoverheden, zodat ieder zijn verantwoordelijkheid in het bestel waar kan maken.
- De feitelijke verhoudingen in het Nederlandse binnenlands bestuur verschillen in de loop van de tijd, zij zijn deels het gevolg van wel-overwogen keuzes met betrekking tot de inrichting van het binnenlands bestuur, deels van de manier waarop toezichthouders omgaan met hun bevoegdheden, deels ook van tal van andere maatregelen van de wetgever.

- De financiële verhoudingen dienen in de eerste plaats de politiek bestuurlijke keuzes te volgen zoals die in wet- regelgeving zijn vastgelegd. Slechts een beperkt deel van de gemeentelijke uitgaven volgt uit volledig autonome beleidskeuzes. Het overgrote deel van de uitgaven vloeit voort uit politiek bestuurlijke keuzes, zoals die in nationale wet- en regelgeving zijn vastgelegd en/of uit rijksbeleid volgen. Een substantieel deel vloeit voort uit de keuze van gemeenten om vooral niet anders te zijn dan andere Nederlandse vergelijkbare gemeenten.
- Naast de hoofdstructuur van het binnenlands bestuur (Rijk, provincies en gemeenten) laat de Grondwet ruimte voor de oprichting van aanvullende structuren. Openbare lichamen van de hoofdstructuur kunnen met inachtneming van de bepalingen van de (organieke) Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) andere lichamen in het leven roepen en daaraan ter gemeenschappelijke behartiging taken en bevoegdheden overdragen.
- De (politieke) ministeriële verantwoordelijkheid bestaat sinds de Grondwetsherziening van 1848, het vraagstuk van verantwoording en politiek vertrouwen speelt ook op decentraal niveau. Staatsrechtelijk is het uitgangspunt dat een ambtsdrager slechts verantwoordelijk is voor zover zijn bevoegdheden reiken: ‘zonder bevoegdheid geen verantwoordelijkheid’. Stelselverantwoordelijkheid betreft het wettelijke systeem van bevoegdheden en, op hoofdlijnen, de organisatie van de uitvoering daarvan. Hoewel de minister eerst- en eindverantwoordelijk is, behelst systeemverantwoordelijkheid per definitie een gedeelde verantwoordelijkheid. In het systeem dragen verschillende actoren verschillende verantwoordelijkheden en hebben ze verschillende rollen en zij leggen daarover vaak aan verschillende instanties formeel verantwoording af (het parlement, een gemeenteraad, een Raad van bestuur, een inspectie, klantenraden en/of nog andere). Maar zij maken allemaal deel uit van het systeem, geen van hen staat er buiten of erboven. Dat betekent niet dat zij elk verantwoordelijk zijn voor het geheel; ze hebben wel allen belang bij het geheel.

1. Hoofdstuk 7 van de Grondwet

Hoofdstuk 7 van de Grondwet heeft betrekking op openbare lichamen. Onder het begrip vallen in ieder geval provincies, gemeenten, Caribische openbare lichamen en waterschappen, maar ook andere openbare lichamen. Ingevolge hoofdstuk 7 vormen openbare lichamen een overheidslaag waaraan verordenende bevoegdheid is of kan worden toegekend. Het hoofdstuk heeft betrekking op andere decentrale overheden dan het openbaar lichaam ‘rijks-

overheid', maar de Grondwet gebruikt de begrippen decentrale overheden of decentralisatie niet. Op zelfstandige bestuursorganen (organen van een openbaar lichaam die niet onder het gezag staan van een politiek verantwoordelijke ambtsdrager) lijkt het hoofdstuk niet van toepassing te zijn.

2. Autonomie en medebewind

Artikel 124 van de Grondwet bepaalt dat provincies en gemeenten bestuurslagen zijn met zelfstandige bevoegdheden. Zij zijn bevoegd taken op zich te nemen die te maken hebben met het bestuur en beleid van de provincie of gemeente, tenzij dit beleid in strijd is met wettelijke regels. De autonome taken en bevoegdheden ontleen provincies en gemeenten behalve aan de Grondwet ook aan de Provinciewet en de Gemeentewet. Daarnaast kan in een wet worden bepaald dat in opdracht van hoger gezag, provinciale en gemeentelijke besturen mee moeten werken bij regeling en bestuur: medebewind. Medebewindstaken zijn gebaseerd op bijzondere wetgeving op specifieke beleidsterreinen, al of niet met beleidsvrijheid voor de decentrale overheden. Dus: enerzijds hebben provincies en gemeenten autonomie (een algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur), anderzijds zijn zij verplicht mee te werken aan medebewind (de uitvoering van door hoger gezag gestelde regels). In de praktijk van het decentrale bestuur nemen de medebewindstaken een veel grotere plaats in dan de autonome: historisch gezien is de autonomie-in-strikte-zin (dus: de vrijheid om zelf beleid te maken) sterk afgenomen en is het medebewind sterk gegroeid. De medebewindstaak vloeit voort uit een hiërarchische verhouding tussen Rijk, provincie en gemeente, hoezeer ook provincies en gemeenten als zelfstandige openbare lichamen functioneren binnen de eenheidsstaat.

De provinciale en gemeentelijke autonomie ligt weliswaar vast in de Grondwet, maar daarbij moet wel worden aangetekend dat de *mate van autonomie* niet vastligt. De wetgever kan, in gewone wetten, die mate groter dan wel kleiner maken.

3. Europees Handvest inzake lokale autonomie (EHLA)

In 1985 is het *European Charter of Local Self-Government* tot stand gekomen. Nederland heeft dit verdrag van toepassing verklaard op gemeenten en provincies, maar wel een voorbehoud gemaakt ten aanzien van enkele artikelen. In dit Handvest is afgesproken, dat lokale overheden recht hebben op zelfbestuur:

Local self-government denotes the right and the ability of local authorities, within the limits of the law, to regulate and manage a substantial share of public affairs under their own responsibility and in the interests of the local population.

Local self-government uit het Handvest betreft zowel de autonomie die in de Nederlandse grondwet verankerd ligt, als de beleidsvrijheid in het medebewind. Dus: niet alleen of het initiatief ook van de decentrale overheden komt, maar ook dat decentrale overheden een belangrijk deel van de publieke taken naar eigen inzicht kan regelen en uitvoeren. Anders gezegd: er moet niet alleen bekeken worden of decentrale overheden autonome ruimte hebben, maar ook of

- a. Het geheel van hun taken een substantieel deel van de publieke taken betreft,
- b. Het bij die taken om zowel regelen (dus: met beleidsvrijheid) als uitvoeren gaat,
- c. Voor eigen verantwoordelijkheid van de decentrale overheden (dit impliceert dat zij niet aan de leiband van de nationale overheid mogen lopen), en
- d. Daarbij het belang van de decentrale bevolking voorop staat.

Dit bredere autonomiebegrip past ook beter bij het streven van de Nederlandse gemeenten om de ‘eerste overheid’ te zijn.

4. Gedecentraliseerde eenheidsstaat en hiërarchie

In de Grondwet is verankerd dat Nederland een gedecentraliseerde eenheidsstaat is (al is dat nergens met zoveel woorden vastgelegd), bestaande uit het nationale niveau (het Rijk), twee algemene geldende overheidslagen (provincies en gemeenten), en één gedecentraliseerde functionele overheid (waterschappen), verantwoordelijk voor watermanagement en waterkwaliteit. Het ligt gevoelig om te spreken van hiërarchie tussen overheden. In het bestuurlijke discours wordt gesproken over de centrale overheid en decentrale overheden. Bij het ontbreken van een formele hiërarchie wordt vooral bedoeld op het feit dat het Rijk niet zonder meer kan ingrijpen in de autonome taken en verantwoordelijkheden van decentrale overheden. Toch staat de rijksoverheid in hiërarchie boven provincies en gemeenten. Op haar beurt is de provincie weer in hiërarchie hoger dan de gemeente en houdt zij bijvoorbeeld op een aantal terreinen toezicht op gemeenten. Deze hiërarchie wordt niet expliciet benoemd, maar komt bijvoorbeeld ook tot uiting in de mogelijkheid om besluiten van openbare lichamen, genomen in zowel autonomie als medebewind, bij Koninklijk Besluit te vernietigen wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Die laatste mogelijkheid leidt in bestuursrechtelijke kring nogal eens tot commotie, niet zozeer omdat men daarmee de hiërarchische verhoudingen zou willen ontkennen, maar omdat het standpunt wordt gehuldigd dat slechts een rechter tot een dergelijke vernietiging over zou moeten kunnen gaan. De medebewindsvoorschriften hebben overigens als normatief kader weinig betekenis en geven geen sturing aan de wijze waarop de verschillende overheden met elkaar om dienen te gaan.

Hoofdstuk 7 biedt de ‘waarborg’ van uniformiteit: de Grondwet lijkt het niet mogelijk te maken om tussen gemeenten en/of provincies te differentiëren naar bestuursinrichting, laat staan daar naar te streven. Voor differentiatie naar bevoegdheden blijkt in de praktijk weliswaar enige ruimte te bestaan, maar de Grondwet biedt daarvoor geen expliciete grondslag. De commissies-Bovens en -Van Aartsen hebben zich beziggehouden met de mogelijkheid en wenselijkheid om te differentiëren tussen gemeenten, gezien de behoefte om maatwerk te kunnen leveren. Differentiatie kan gemeenten bijvoorbeeld de mogelijkheid bieden om hun wettelijke taken uit te besteden aan buurgemeenten.

Het karakter van het binnenlands bestuur in Nederland is dus weergegeven met de term gedecentraliseerde eenheidsstaat. Die term geeft aan de ene kant exact weer, hoe het systeem is opgebouwd, maar is aan de andere kant ook verwarrend. Want in tegenstelling tot sommige andere landen, kent Nederland geen vaste verhoudingen tussen de bestuurslagen. Taken kunnen verschuiven, evenals de financiën en de mate van beleidsvrijheid per taak.

5. Code Interbestuurlijke Verhoudingen

In 2013 spraken Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen de Code Interbestuurlijke Verhoudingen af. De code bevat afspraken tussen deelnemers die eraan bijdragen dat er een goed samenspel ontstaat tussen de verschillende medeoverheden, zodat ieder zijn verantwoordelijkheid in het bestel waar kan maken. De code is geen afspraak tussen Rijk enerzijds en decentrale overheden anderzijds, maar een afspraak tussen alle vier de partners. Het uitgangspunt van de code is een zo groot mogelijke beleidsvrijheid voor de decentrale overheden, financiering via de algemene uitkering, alleen de noodzakelijke interbestuurlijke informatie en verantwoording en vermindering van regels (deregulering en ontbureaucratisering). Voor interbestuurlijk toezicht geldt als uitgangspunt het kader zoals opgenomen in de Wet revitalisering generiek toezicht. Dit past bij het vertrouwensbeginsel dat tussen overheden geldt, aldus de ondertekenende partners.

Bij nieuwe taken zal vanuit de uitgangspunten van de code (‘decentraal wat kan, centraal wat moet’) overlegd worden waar een taak het beste belegd kan worden. Ditzelfde geldt als door veranderingen in omgeving of vraagstukken er redenen zijn om de taakverdeling aan te passen.

Om de wederzijdse verantwoordelijkheden goed tot hun recht te laten komen houden partijen zich aan de diverse afgesproken spelregels, zoals de IBI-spelregels⁵⁷ over de noodzakelijkheid van informatie en de tijdigheid en kwaliteit ervan. Bij de vormgeving van bestuurlijke arrangementen wordt getoetst of

57 IBI staat voor interbestuurlijke informatie.

de regeling uitvoerbaar is. Omwille van een effectief beleid kan worden gekozen voor differentiatie in rijkssturing richting het decentrale niveau en maatwerk op decentraal niveau.

Overheden betrekken elkaar bij de ontwikkeling van nieuwe beleidsvoornemens en knelpunten die een andere overheidslaag raken op een dusdanig tijdstip dat de beleidsvoornemens nog kunnen worden aangepast. Na afronding van de voorstellen, waaronder (concept-)wet- en regelgeving volgt een formele consultatietermijn van twee maanden.

6. Feitelijke bestuurlijke verhoudingen

De bestuurlijke verhoudingen zijn het resultaat van de organieke wetgeving (in Grondwet, Provinciewet en Gemeentewet, Financiële-verhoudingswet), bijzondere wetgeving (bijvoorbeeld met betrekking tot ruimtelijke ordening, zorg, onderwijs) en afspraken (Code Interbestuurlijke Verhoudingen). De feitelijke verhoudingen in het Nederlandse binnenlands bestuur verschillen in de loop van de tijd. Zij zijn deels het gevolg van weloverwogen keuzes met betrekking tot de inrichting van het binnenlands bestuur (bijvoorbeeld als uitdrukkelijk sprake is van decentralisatiebeleid), deels van de manier waarop toezichthouders (provincie, Rijk) omgaan met hun bevoegdheden, deels ook van tal van andere maatregelen van de wetgever. Al deze factoren zijn onderwerp van onderhandelingen tussen de bestuurslagen, bijvoorbeeld door het sluiten van een Bestuursakkoord tussen de bestuurslagen. Decentrale beleidsvrijheid en het streven naar eenheid van beleid dan wel een identiek voorzieningenniveau in het hele land strijden voortdurend om de voorrang.

Er is, afgezien van een periodieke beschouwing over interbestuurlijke verhoudingen door de Raad van State, geen periodiek mechanisme om de feitelijke bestuurlijke verhoudingen te analyseren.

7. Financiële verhoudingen

De Grondwet is summier ten aanzien van de financiële autonomie van openbare lichamen. Artikel 132, zesde lid van de Grondwet geeft de formele wetgever de bevoegdheid te bepalen welke belastingen door provincies en gemeenten kunnen worden geheven en de opdracht om de financiële verhouding van deze openbare lichamen tot het Rijk te regelen. De Grondwet geeft geen inhoudelijke regels over het belastinggebied van deze openbare lichamen. Over (de mogelijkheid tot) belastingheffing door waterschappen bepaalt de Grondwet niets.

De financiële verhouding van provincies en gemeenten tot het Rijk is neergelegd in de Financiële-verhoudingswet (Fvw). Deze wet stelt in artikel 3, eerste lid, het Provinciefonds en het Gemeentefonds in. Daaruit kunnen (grosso modo) algemene uitkeringen (artikel 6 e.v.) worden gedaan en specifieke

uitkeringen (artikel 15a e.v.). De algemene uitkering wordt op grond van een wettelijke verdeelsystematiek, zoals vastgelegd in de artikelen 7 en 8 Fwv, verdeeld over gemeenten. Daarbij staat centraal de gedachte, dat gemeenten in staat moeten zijn om bij een gelijke belastingdruk een gelijkwaardig voorzieningenniveau te leveren. De gelden zijn niet geoormerkt en in beginsel vrij besteedbaar. Gemeenten hebben hier bestedingsvrijheid in de zin dat ze over de uitgaven geen verantwoording aan het Rijk schuldig zijn.⁵⁸ Ten aanzien van specifieke uitkeringen geldt, dat zij bestemd zijn voor de uitvoering van medebewindstaken (artikel 15a Fwv). Met specifieke uitkeringen wordt ook beoogd om meer gelijkheid tussen gemeenten tot stand te brengen. Het Rijk stuurt aldus de gemeenten in sterke mate.

De Fwv biedt in artikel 12 de mogelijkheid tot vergaande interventie in de gemeentelijke autonomie. Een grondwettelijke verankering hiervan is achterwege gebleven. Dat de summiere regeling in de Grondwet tot problemen kan leiden, werd zichtbaar bij de afschaffing van het gebruikersdeel van de onroerende-zaakbelasting (OZB) in december 2005. Veel gemeenten protesteerden, nu door de beperking van hun belastinggebied de gemeentelijke autonomie ‘bedreigd’ werd. De VNG en enkele gemeenten maakten de gang naar de rechter, die oordeelde dat een beroep op het EHLA niet kon slagen omdat het Handvest niet een ieder verbindend is.

In algemene zin geldt dat voor de uitoefening van de autonome provinciale en gemeentelijke taken bekostiging uit de vrij besteedbare inkomsten (belastingen en overige heffingen, algemene uitkering) voor de hand ligt. Naar mate er meer medebewind is (en minder beleidsruimte) en gemeenten daarom onvermijdbare uitgaven hebben, zal bekostiging via specifieke uitkeringen plaatsvinden. Uit artikel 108, derde lid, van de Gemeentewet volgt dat de kosten, verbonden aan de uitvoering van medebewind, door het Rijk aan de gemeente worden vergoed. In combinatie daarmee geldt op grond van artikel 2 Fwv als uitgangspunt, dat indien beleidsvoornemens van het Rijk leiden tot een wijziging van de uitoefening van taken of activiteiten door provincies en gemeenten, met redenen omkleed en met kwantitatieve gegevens gestaafd, welke de financiële gevolgen van deze wijziging voor de provincies of gemeenten zijn. Tevens moet worden aangegeven via welke bekostigingswijze de financiële gevolgen voor de provincies of gemeenten kunnen worden opgevangen.

De mate van beleidsvrijheid, dat wil zeggen de mogelijkheden van decentrale overheden om zelf te kunnen beslissen over de inzet van hun middelen, is een bepalend gegeven voor de financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeenten. Decentrale overheden voelen zich daarin vaak beknot en er is voortdurend discussie over de mate van beleidsvrijheid van decentrale over-

58 Gemeenten hebben beleidsvrijheid voor zover niet door de wet wordt beperkt.

heden. In de financiële verhoudingen komt de mate van beleidsvrijheid vooral tot uiting in de uitgaven op de beleidsterreinen cultuur en ontspanning, infrastructuur en gebiedsontwikkeling, en economische aangelegenheden, goed voor ongeveer een derde deel van het gemeentefonds. Voor de andere beleidsterreinen – met name die gericht zijn op sociale voorzieningen, het waarborgen van de kwaliteit van het openbaar bestuur of openbare veiligheid – geldt dat de beleidsvrijheid beperkt is.

Factoren die de mate van beleidsvrijheid bepalen zijn: wet- en regelgeving (formele beleidsvrijheid), maatschappelijke acceptatie van verschillen en financiële beleidsvrijheid (deze staat onder druk en is relatief beperkt).

De financiële verhoudingen dienen in de eerste plaats de politiek bestuurlijke keuzes te volgen zoals die in wet- regelgeving zijn vastgelegd. Het traditionele, juridische, scherpe onderscheid tussen autonomie en medebewind volstaat daarbij niet als grondslag voor de bekostiging van decentrale taken. Wet- en regelgeving bepalen met name de taak en de beleidsdoelen. Bij de taak gaat het er om wat voor het bereiken van beleidsdoelen moet worden gedaan. De mate waarin de gemeente vrij haar beleidsdoelen en daarmee verbonden taak kan vaststellen, wordt bepaald door de mate waarin een gemeente zelf aanvullende regels kan stellen, gehouden is aan uitvoeringsregels of regels over besluitvorming of vrij is te kiezen in samenwerking. Dit kan per beleidsterrein variëren van geheel vrij, wenselijk, dwingend tot verplicht. Naarmate de beleidsvrijheid minder ruim is luistert de verdeling nauwer.

Naarmate de formele beleidsvrijheid groter is, is de invloed van de maatschappelijke acceptatie op de ervaren beleidsvrijheid groter. Maatschappelijke opvattingen over in hoeverre uitkomsten van het beleid mogen verschillen, bepalen de ervaren beleidsvrijheid. Bij de maatschappelijke acceptatie van verschillen tussen gemeenten gaat het primair om beginselen van gelijkheid en rechtszekerheid. Het is uiteindelijk een politieke weging of en in welke mate met de maatschappelijke acceptatie rekening moet worden gehouden bij de verdeling van middelen.

Slechts een beperkt deel van de gemeentelijke uitgaven volgt uit volledig autonome beleidskeuzes. Het overgrote deel van de uitgaven vloeit voort uit politiek bestuurlijke keuzes, zoals die in nationale wet- en regelgeving zijn vastgelegd en/of uit rijksbeleid volgen. Een substantieel deel vloeit voort uit de keuze van gemeenten om vooral niet anders te zijn dan andere Nederlandse vergelijkbare gemeenten.

8. Gemeenschappelijke regelingen

De Gemeentewet van 1851 kende in artikel 121 al de bepaling: *‘Besturen van twee of meer gemeenten kunnen gemeenschappelijke zaken, belangen, inrigtingen of werken na magtiging en goedkeuring van Gedeputeerde Staten regelen.’* In artikel 122 Gemeentewet 1851 werd geregeld hoe een en ander moet worden bekostigd: *‘De kosten, uit de in het vorig artikel bedoelde regeling voortvloeiende, worden door de kassen der betrokken gemeenten, naar belang dat elke er bij heeft, gedragen.’*

Naast de hoofdstructuur van het binnenlands bestuur (Rijk, provincies en gemeenten) laat de Grondwet in de artikelen 134 en 135 een zekere ruimte voor de oprichting van andere verbanden: aanvullende structuren die zijn aan te merken als vormen van territoriaal bestuur. De wetgever zelf kan andere openbare lichamen instellen en hun taken/bevoegdheden en de samenstelling van hun besturen bepalen. Maar ook de openbare lichamen van de hoofdstructuur kunnen met inachtneming van de bepalingen van de (organieke) Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) andere lichamen in het leven roepen en daaraan ter gemeenschappelijke behartiging taken/bevoegdheden

overdragen. In het eerste geval (artikel 134) is sprake van openbare lichamen naast de hoofdstructuur omdat zij er los van staan, in het tweede geval (artikel 135) is sprake van openbare lichamen die een afgeleide zijn van de hoofdstructuur omdat zij er uit voortkomen: zij worden bestuurd door afgevaardigden van de lichamen die hen hebben ingesteld.

In beide gevallen is sprake van functioneel bestuur: openbare lichamen met een gesloten huishouding, zij vervullen dus uitsluitend de taken die de wet hen toekent. De hulpstructuren moeten het primaat van de hoofdstructuur respecteren, maar de vraag is waar de grens ligt: wanneer heeft een niet tot de hoofdstructuur behorend openbaar lichaam een zodanig

takenpakket uitvoert dat de positie van de tot de hoofdstructuur behorende lichamen in het gedrang komt.

Regionale samenwerking is dus al ruim 150 jaar oud, net zoals de discussie daarover.

Decentrale volksvertegenwoordigingen (gemeenteraden en provinciale staten) vinden het lastig om te sturen op afstand en de bekostiging wordt als schimmig ervaren: minder invloed, transparantie, controle, vertegenwoordiging en participatie en minder grip op budgetten en geldstromen. Samenwerking betekent dat je een deel van je zeggenschap opgeeft voor een gezamenlijk doel dat via samenwerking wordt bereikt. Dit kan spanning opleveren met de wens van decentrale volksvertegenwoordigingen om sturing te houden op wat er op afstand gebeurt. Toch is samenwerking onlosmakelijk verbonden met het besturen van een gemeente of provincie en dus is

democratische legitimiteit van samenwerking belangrijk. Maar veel van wat er in samenwerking gebeurt wordt beschouwd als minder democratisch gelegitimeerd. De interbestuurlijke samenwerking wordt dan teveel een wereld op zichzelf, zingt zich feitelijk los van het werk van de gemeenteraden en provinciale staten.

9. Bevoegdheid en verantwoordelijkheid

Het staatsrechtelijke vraagstuk van ministeriële verantwoordelijkheid houdt in dat de Koning onschendbaar is en de minister verantwoordelijk is. De (politieke) ministeriële verantwoordelijkheid bestaat sinds de Grondwetsherziening onder leiding van Thorbecke in 1848, de parlementaire controle is in de praktijk ook van toepassing op het doen en laten van staatssecretarissen. Het vraagstuk van verantwoording en politiek vertrouwen speelt natuurlijk ook op decentraal niveau.

De ministeriële verantwoordelijkheid betekent dat de minister voor al het onder zijn leiding gevoerde beleid en voor alles wat door hem en onder zijn leiding wordt verricht, verantwoordelijk is ten opzichte van het parlement. Het gaat daarbij behalve om het eigen handelen om dat van de departementsambtenaren en de ambtenaren van andere rijksdiensten en van de op rijksniveau opererende bestuursorganen en hun ambtenaren voor zover de minister daaraan leiding geeft. De reikwijdte van de ministeriële verantwoordelijkheid is tegelijk beperkt tot wat de minister zelf doet, mag doen en wat onder zijn leiding door anderen wordt gedaan. De minister kan alleen maar leiding geven voor zover hij ook bevoegdheden heeft. Staatsrechtelijk is het uitgangspunt dat de minister dus slechts verantwoordelijk is voor zover zijn bevoegdheden reiken. Anders gezegd: ‘zonder bevoegdheid geen verantwoordelijkheid’. Dit adagium is herbevestigd in het rapport Steekhoudend ministerschap van de Commissie Scheltema.

Met name bij primaire taakvervulling door decentrale overheden speelt de zogenaamde stelselverantwoordelijkheid. De minister is eerst- en eindverantwoordelijke voor het wettelijke systeem van bevoegdheden en, op hoofdlijnen, de organisatie van de uitvoering daarvan. Men spreekt ook wel van indirecte verantwoordelijkheid. De minister moet de wettelijke en financiële voorwaarden scheppen waaronder (in casu) de decentrale overheden hun uitvoerings- en handhavingstaken naar behoren kunnen vervullen. De minister is slechts verantwoordelijk voor het stelsel als zodanig; het stelsel is ‘goed’ wanneer de wet goed wordt uitgevoerd en gehandhaafd als individuen hun werk binnen dat stelsel naar behoren doen. Het stelsel is ‘niet goed’ wanneer ondanks het goede functioneren van individuen de uitvoering en/of handhaving onder de maat is. In dat geval moet de minister gebruik maken van zijn bevoegdheid een wetsvoorstel in te dienen tot wijziging van het stelsel of op andere wijze (overleg, bestuurlijke druk) de uitvoering van het stelsel op

hoofdpijnen weten aan te passen. Het is overigens nog niet zo gemakkelijk om in het algemeen aan te geven tot hoe ver de stelselverantwoordelijkheid reikt en voor welke onderwerpen die bestaat. In elk geval heeft een minister zo'n verantwoordelijkheid als dat uit een wettelijke bepaling blijkt, maar soms kan ook een beleidsnota of zelfs een Kamerdebat de grondslag zijn. Ook bestaat die verantwoordelijkheid uit het evalueren van wetten.

Hoewel de minister eerst- en eindverantwoordelijk is, behelst systeemverantwoordelijkheid⁵⁹ per definitie een gedeelde verantwoordelijkheid. In het systeem dragen verschillende actoren verschillende verantwoordelijkheden en hebben ze verschillende rollen. Zij leggen daarover vaak aan verschillende instanties formeel verantwoording af (het parlement, een gemeenteraad, een Raad van bestuur, een inspectie, klantenraden en/of nog andere). Maar zij maken allemaal deel uit van het systeem, geen van hen staat er buiten of erboven. Dat betekent niet dat zij elk verantwoordelijk zijn voor het geheel; ze hebben wel allen belang bij het geheel. Alleen door samenwerking en gedeeld eigenaarschap kunnen resultaten worden geboekt. Zo is bijvoorbeeld de minister (samen met het parlement) verantwoordelijk voor de wetstekst, maar niet voor de wijze waarop deze in de praktijk wordt uitgevoerd. Zeker niet als daarbij in de wet expliciet bevoegdheden en handelingsvrijheden bij anderen zijn belegd. De kwaliteit en de effectiviteit van het systeem hangen dan mede af van de kwaliteit van de onderlinge samenwerking en communicatie tussen alle betrokkenen. Daarbij is ook ruimte nodig voor al doende leren, het steeds beter op elkaar afstemmen van werkprocessen en het maken van effectieve afspraken. Controle richt zich daarbij niet alleen op de mate waarin planningsdoelstellingen worden behaald, maar ook op de voortgang van het leerproces.

59 Vergelijk Raad voor het Openbaar Bestuur, *De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor systemen*, december 2016.

Kernbevindingen

1

Medebewind en autonomie

In de praktijk van het openbaar bestuur nemen medebewindstaken een grotere plaats in dan autonomie.

Medebewindstaken

Autonomie

2

Hiërarchie tussen overheden

De Grondwet spreekt niet van een hiërarchie tussen binnenlandse overheden, maar die is er in praktijk wel. Afspraken hierover staan in de Code Interbestuurlijke verhoudingen.

Rijksoverheid

Provincie

Provincie

Gemeente

Gemeente

Gemeente

Gemeente

3

Verandering in interbestuurlijke verhoudingen

De feitelijke verhoudingen tussen binnenlandse overheden verschillen door de tijd heen, beïnvloed door drie factoren.

Keuzes over inrichting binnenlands bestuur

Manier waarop toezichthouders omgaan met bevoegdheden

Andere maatregelen van de wetgever

4

Gemeentelijke opgaven

De financiële verhoudingen moeten de politiek-bestuurlijke keuzes volgen zoals vastgelegd in wet- en regelgeving.

Gemeentelijke uitgaven volgen uit:

Het grootste deel van gemeentelijke uitgaven volgt uit nationaal beleid

Gemeenten kiezen ervoor in hun uitgaven niet anders te zijn dan andere vergelijkbare gemeenten

Een klein deel van gemeentelijke uitgaven volgt uit volledige autonome keuzes van de gemeente zelf

5

Grondwettelijke structuur openbaar bestuur

De hoofdstructuur van het openbaar bestuur staat vast in de Grondwet, maar die laat ruimte voor de oprichting van aanvullende structuren.

Openbare lichamen van de hoofdstructuur

Inachtneming van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Oprichting andere lichamen om taken en bevoegdheden aan over te dragen

6

Bevoegdheid en verantwoordelijkheid

Naast ministeriële verantwoordelijkheid speelt het vraagstuk over verantwoording ook op decentraal niveau: zonder bevoegdheid geen verantwoordelijkheid.

Stelsel-verantwoordelijkheid

Wettelijk systeem van bevoegdheden en uitvoering

Minister is eindverantwoordelijk

Systeem-verantwoordelijkheid

In de praktijk dragen op verschillende niveaus verschillende actoren verschillende bevoegdheden

Actoren zijn niet verantwoordelijk voor het geheel, maar hebben wel belang bij het geheel

BIJLAGE III **Model voor gelijkwaardig partnerschap**

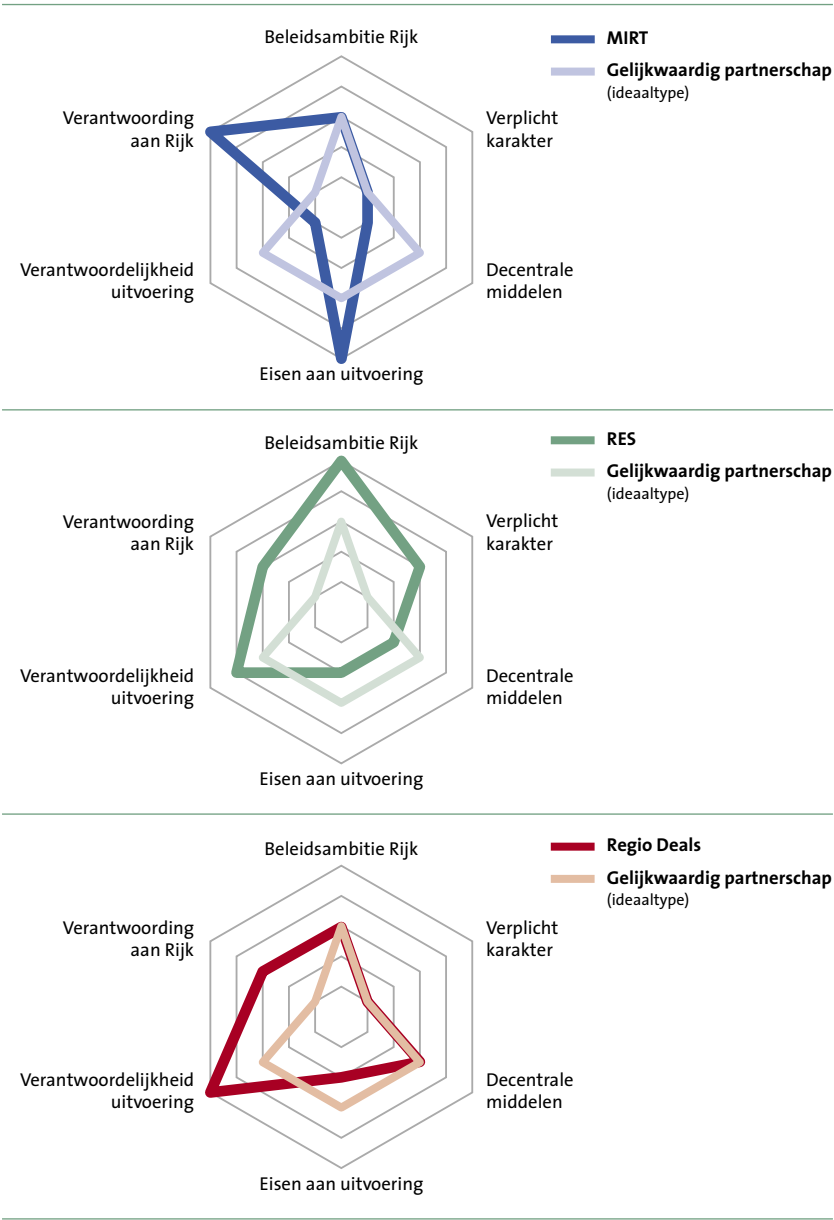
1. **In hoeverre heeft het Rijk een eigen beleidsambitie?**
1 = geenszins; 5 = in zeer hoge mate
2. **In hoeverre verplicht het Rijk de decentrale overheden tot de samenwerking?** 1 = geenszins; 5 = in zeer hoge mate
3. **In hoeverre dienen de decentrale overheden eigen middelen in te zetten?** 1 = geenszins; 5 = in zeer hoge mate
4. **In hoeverre stelt het Rijk eisen aan de uitvoering?**
1 = geenszins; 5 = in zeer hoge mate
5. **Hoe is de verantwoordelijkheid voor de uitvoering verdeeld?**
1 = het Rijk 100%; 5 = de decentrale overheden 100%
6. **In hoeverre dienen decentrale overheden zich aan het Rijk te verantwoorden over bestedingen en resultaten?**
1 = geenszins; 5 = in zeer hoge mate

	Beleids-ambitie Rijk	Verplicht karakter	Decentrale middelen	Eisen aan uitvoering	Verantwoordelijkheid uitvoering	Verantwoording aan Rijk
MIRT	3	1	1	5	1	5
RES	5	3	2	2	4	3
Regio Deals	3	1	3	2	5	3
Gelijkwaardig partnerschap in zuiverste vorm	3	1	3	3	3	1

Deze figuren zijn niet bedoeld als evaluatie van de vormen van interbestuurlijke samenwerking die in dit rapport besproken zijn, maar als illustratie bij het model. De zes hier genoemde vragen kunnen het Rijk helpen invulling te geven aan de eigen ambitie om op basis van gelijkwaardigheid samen te werken. De Raad spreekt zich niet uit over het ‘juiste’ antwoord op de vragen; dit zijn politieke keuzes en het antwoord kan per situatie en onderwerp verschillen. Het model geeft voor elk onderdeel aan wat – indien een gelijkwaardig partnerschap wordt beoogd – in zijn meest zuivere vorm het meest passende antwoord zou zijn. Daarmee presenteren we een ideaaltypisch model. Wanneer je interbestuurlijke samenwerking inricht, en je wilt dat doen in de vorm van een gelijkwaardig partnerschap, dan zou dit model als de default optie

kunnen gelden. Er kunnen goede redenen zijn om van die default af te wijken, waarbij het van belang is om het gesprek daarover transparant en met argumenten onderbouwd te voeren. Daartoe en daarbij helpt dit instrument.

BIJLAGE IV **Lijst van geraadpleegde personen**

AgriFood Capital	René Peerenboom
Gemeente Bernheze	Marieke Moorman
Gemeente Dokkum	Johannes Kramer
Gemeente 's-Hertogenbosch	Jack Mikkers
Gemeente Leeuwarden	Alan Laws Bert Wassink
Gemeente Purmerend	Thijs Kroese
Gemeente Zaanstad	Jan Hamming Annius Hoornstra Herman Swen
Holwerd aan Zee	Marco Verbeek Jan Zijlstra
Interprovinciaal Overleg	Henri Meijdam
Ministerie van BZK	Paul Guldemon Boudewijn Steur
Ministerie van I&W	Lilian van Aarsen
Ministerie van LNV	Marc Hameleers
Nationaal Programma RES	Bart van Aalst Kristel Lammers
Provincie Brabant	Dirk-Jan Huisman Gertjan Koolen Christophe van der Maat
Provincie Friesland	Wim Boogholt Avine Fokkens

RES Noordoost Brabant	Gerard Schönfeld Eric Spies
RES Zuid-Holland Zuid	Marco Berkhout
Rijkswaterstaat	Jaap Sloodmaker
Unie van Waterschappen	Cathelijn Peters
Universiteit Maastricht	Klaartje Peters
Universiteit Twente	Marcel Boogers
Vervoerregio Amsterdam	Sharon Dijkma Edwin Konings
VNG	Pieter Jeroense

Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur

- Drs. J.M.M. (Han) Polman, voorzitter
Commissaris van de Koning, Provincie Zeeland
- Prof. dr. ir. C.J.A.M. (Katrien) Termeer, vice-voorzitter
Hoogleraar Bestuurskunde, Wageningen Universiteit
- Prof. dr. C.F. (Caspar) van den Berg
Hoogleraar Bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen, Campus Fryslân
- Dr. E.M. (Martiene) Branderhorst
Algemeen directeur, Gemeente Den Haag
- Prof. mr. dr. F.J. (Frank) van Ommeren
Hoogleraar Staats- en bestuursrecht, Vrije Universiteit te Amsterdam
- H. (Huri) Sahin
Accountmanager Zuid-Holland bij het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie
- Drs. P.J. (Peter) Verheij
Wethouder, Gemeente Alblasterdam
- Drs. C.J.G.M. (Kees Jan) de Vet
Dijkgraaf, Waterschap Brabantse Delta
- Dr. M.W.M. (Miranda) de Vries
Burgemeester, Gemeente Etten-Leur
- Drs. P.J.M. (Peter) Wilms
Tijdelijk raadslid, Economisch consultant publieke sector

Initiatiefgroep
Raadhuisplein

SAZ Stichting Activiteiten
Zevenaar

Amendement Herstelplan; het eerste uur gratis parkeren c.a.

Zevenaar, 17 mei 2021.

Geachte Raad van de gemeente Zevenaar,

Op 4 november heeft u een amendement aangenomen inzake het Herstelplan Corona. Dit met nagenoeg volledige instemming van Raad én College. (Zie bijlage.)

(Alsnog) Hartelijk dank daarvoor.

Van belang is:

De volgende zaken moeten met voorrang in het kader van het Herstelplan opgepakt worden:

...

- *Het centrum van Zevenaar met voorrang aanpakken zodat het klaar is voor de opening van de Fashion Outlet Zevenaar.*
- *Het parkeerbeleid aanpassen, tot het nieuwe parkeerbeleid gereed is, het eerste uur gratis parkeren.*

...

De initiatiefgroep heeft naderhand enkele malen overleg gehad met de Gemeente en hebben ook in uw Commissie Middelen op 8 april ingesproken tevens is er een alternatief aangekaart. Ook dit alternatief is niet door het college omarmd.

Vorst hebben zich ná 4 november 2020 geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan die een aanpassing van het Herstelplan rechtvaardigen, immers de Corona golven hebben zich ongekend voortgezet. Inmiddels zij we meer dan 6 maanden verder.

We verzoeken u daarom te bewerkstelligen dat de intenties van uw amendement van 4 november op een zo kort mogelijke termijn worden uitgevoerd.

We het vinden vanzelfsprekend dat het amendement op zakelijke wijze wordt uitgevoerd.

Alvast dank hiervoor,

De initiatiefgroep Raadhuisplein:

Bakkerijen Godschalk, Wim Godschalk (Bakkerijen),
Inge Groot Severt (Ami-kappers),
Martin Mooij (Poelier),
Harry Hermesen (eigenaar).

SBM Schuurman

Medeondertekent door:

De Stichting Activiteiten Zevenaar, namens deze, de voorzitter, Bert Frölich.

Het MKB- Zevenaar, namens deze, de voorzitter, Eef Booltink.

Eef Booltink

**LOKAAL BELANG
ZEVENAAR**

PvdA

**GROEN
LINKS**

Amendement Herstelplan; versnellen verduurzaming gebouwen van de gemeente

De ondergetekenden stellen volgend amendement voor bij voorstel 6 van de raadsvergadering van 4 november 2020:

De raad besluit:

1. Het herstelplan en de daarin opgenomen maatregelen vast te stellen, inclusief de als bijlage bijgevoegde lijst (INT/20/ 985924);
2. Budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de maatregelen als is aangegeven in kolom 12 (€ 2,1 miljoen) van de lijst;
3. Budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de maatregelen van kolom 9 (€ 3,0 miljoen) van de lijst, voor zover althans de daarbij aangegeven externe dekking door bijdragen van derden kan worden gerealiseerd. Indien en voor zover deze bijdragen van derden niet worden verkregen, wordt het budget voor de maatregelen van kolom 12 aangevuld met de extra maatregelen van kolom 13 (tot een totaal van € 3 miljoen).

wordt gewijzigd in:

1. Het herstelplan en de daarin opgenomen maatregelen vast te stellen, inclusief de als bijlage bijgevoegde lijst (INT/20/985924), maar exclusief de nu geplande € 1,24 miljoen voor verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. Deze wordt niet hieraan besteed, maar geplaatst in de bestemmingsreserve herstelplan. Het college krijgt de opdracht in overleg te gaan met ondernemers en verenigingen/stichtingen in de getroffen sectoren en met hen tot een voorstel aan de Gemeenteraad te komen op welke manier het genoemde bedrag het beste besteed kan worden. De randvoorwaarde hierbij is dat de investering aantoonbaar een direct positief effect op de Zevenaarse economie en/of samenleving moet hebben. De volgende zaken moeten met voorrang in het kader van het Herstelplan opgepakt worden:
 - Het centrum van Zevenaar (inclusief Muldershof) met voorrang aanpakken zodat het klaar is voor de opening van de Fashion Outlet Zevenaar.
 - Parkeerbeleid aanpassen, tot het nieuwe parkeerbeleid gereed is, het eerste uur gratis parkeren.

- Leefbaarheid in de (kleine) kernen is waardevol. Als belangrijke voorzieningen (zoals dorpshuizen, verenigingen, maar ook (dorps)voorzieningen in kleine kernen) om dreigen te vallen, dient de gemeente deze te ondersteunen, afhankelijk van de situatie met financiële of andere ondersteuning.
 - Zolang de GGD nog geen snelle test beschikbaar heeft, een bedrag beschikbaar stellen voor snelle coronatests (80 euro per test vandaag verzonden – morgen uitslag) voor werknemers van de bedrijven in Zevenaar (zorg, onderwijs, en bedrijfsleven), zodat het werk zo spoedig mogelijk door kan gaan.
 - Inzake de precariobelasting van horecabedrijven wordt een coulanceregeling voor 2021 ingesteld zodat bij de (volledige) opening van de terrassen economisch herstel kan plaatsvinden.
 - Projecten om vereenzaming van ouderen te voorkomen
 - De voorzieningen in openbare ruimte langs toeristisch route structuren inclusief de bewegwijzering van de Cluse naar Top Aerdt vice versa
 - Groeiversneller en innovatie-vouchers recreatie en toerisme
2. Budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de maatregelen als is aangegeven in kolom 12 (€ 2,1 miljoen) van de lijst;
 3. Budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de maatregelen van kolom 9 (€ 3,0 miljoen) van de lijst, voor zover althans de daarbij aangegeven externe dekking door bijdragen van derden kan worden gerealiseerd. Indien en voor zover deze bijdragen van derden niet worden verkregen, wordt het budget voor de maatregelen van kolom 12 aangevuld met de extra maatregelen van kolom 13 (tot een totaal van € 3 miljoen).

Toelichting

In het Herstelplan van september 2020 wordt een investering van in totaal € 1,24 miljoen (excl. cofinanciering) over de jaren 2020 tot en met 2022 voorgesteld. Deze post is bedoeld voor het versnellen van de verduurzaming van de gebouwen van de gemeentelijke organisatie. Het Herstelplan is bedoeld om de effecten van COVID-19 op de lokale economie of het sociaal-maatschappelijk en culturele leven te compenseren. Het is niet duidelijk hoe de maatregel verduurzaming daaraan bijdraagt. De indieners van dit amendement veronderstellen geen bijdrage. Daarnaast is het zo, dat de maatregel verduurzaming waarschijnlijk bedrijven zal stimuleren die in de Corona crisis niet of het minst getroffen worden. Dat moet anders.

Daarom stellen de indieners van dit amendement voor de € 1,24 miljoen die door het Herstelplan uit de algemene reserve wordt gehaald voor de maatregel verduurzaming, vooralsnog te reserveren in de reserve herstelplan. Het is nog niet duidelijk wat de tweede Corona golf teweeg zal brengen. Maar duidelijk is dat de schade aan de Zevenaarse economie aanzienlijk zal zijn. En dan met name voor: horeca, evenementenbranche, toerisme, detailhandel en verenigingen. Wij dragen het college op om in samenspraak met de genoemde branches met voorstellen naar onze raad te komen om deze schade krachtadig aan te pakken, zie bovengenoemde suggesties.

Zevenaar, 4 november

Freek Jansen, CDA Zevenaar
 Joost du Croix, Lokaal Belang Zevenaar
 Peter Vos, VVD Zevenaar
 Nathani Niebuur-Sluite, PvdA Zevenaar

Bart Kagei, GroenLinks Zevenaar
Huub Meijer, Sociaal Zevenaar

Dit amendement is aangenomen in de vergadering van 4 november 2020

Stemverhouding: 25 voor, 2 tegen

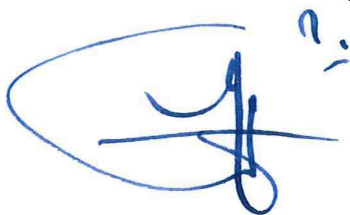
Fracties voor: Lokaal Belang, CDA, PvdA, VVD, D66, Sociaal Zevenaar, GroenLinks

Fracties tegen: SP

De griffier,
W.M. van der Vlies

A handwritten signature in black ink, consisting of a large loop followed by a horizontal stroke and a small flourish.

De voorzitter,
L.J.E.M. van Riswijk

A handwritten signature in blue ink, featuring a large loop and a horizontal stroke.

Den Haag, 25 mei 2021

Geachte Burgemeester, Wethouders en Leden van de Gemeenteraad,

Hierbij willen wij uw gemeente graag uitnodigen om deel te nemen aan de wereldwijde Orange the World campagne, die over precies een half jaar van start gaat. Van 25 november (de Internationale Dag tegen Geweld tegen Vrouwen) tot 10 december (de Internationale Dag van de Rechten van de Mens) vinden jaarlijks de '16 dagen van actie tegen geweld tegen vrouwen' plaats. In 2020 namen 230 gemeenten en 9 provincies in Nederland daaraan deel, door een gebouw, brug, fontein, standbeeld of ander object uit te lichten, een Orange the World vlag uit te hangen en/of een evenement of actie te organiseren. Dit jaar hopen we nog meer aandacht te genereren voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen. We vinden het geweldig als uw gemeente daaraan wil bijdragen.

Orange the World wereldwijd

In meer dan 100 landen vinden in de 16 dagen acties plaats. Deze bestaan onder andere uit het oranje uitlichten van een gebouw, fontein, standbeeld of ander object. Zo zijn in de afgelopen jaren onder andere de Sfinx in Egypte, het Vredespaleis en Times Square oranje uitgelicht. Ook organiseren overheden en maatschappelijke organisaties debatten, straatacties, demonstraties, sociale mediacampagnes en andere activiteiten in deze 16 dagen.

Orange the World in Nederland

Sinds 2016 doet ook Nederland mee met de campagne, gecoördineerd door een samenwerkingsverband van UN Women Nederland, Zonta Nederland en de Unie van Soroptimistclubs in Nederland, Suriname en Curaçao. In de afgelopen jaren was dit door de deelname van vele lokale overheden een groot succes. De boodschap dat geweld tegen vrouwen onacceptabel is werd in alle delen van Nederland uitgedragen, van Delfzijl tot Middelburg en van Den Helder tot Maastricht. Duizenden mensen verspreid over het land hebben zich ingezet. De hashtag #OrangetheWorldNL was trending op sociale media, en ook op radio, televisie en in nationale en regionale kranten werd uitgebreid aandacht besteed aan de campagne. Met gemeenten, provincies en maatschappelijke organisaties hebben we gezamenlijk meer dan twee miljoen mensen bereikt.

Geweld tegen vrouwen

Helaas is inzet op internationaal, nationaal én lokaal niveau nog onverminderd hard nodig. Tijdens de coronacrisis is geweld tegen vrouwen en meisjes zodanig toegenomen dat gesproken wordt over de 'schaduwpanidemie'. In sommige landen is het aantal meldingen verdrievoudigd, en het aantal moorden op vrouwen schrikbarend toegenomen. Ook in Nederland zijn er signalen, van onder andere hulporganisaties en politie, dat geweld is toegenomen in coronaquarantaine.

Preventie: Iedereen kan helpen geweld tegen vrouwen en meisjes te voorkomen

In 2021 is het thema van de campagne in Nederland preventie. De nadruk bij de aanpak van geweld ligt vaak op signalering, melding en hulpverlening. Deze zaken zijn uiteraard van cruciaal belang, maar we moeten ook meer inzetten op het voorkomen van geweld door het bij de wortels aan te pakken. Daar kan iedereen aan bijdragen; individuen, professionals, organisaties, bedrijven en overheden. Belangrijk is om niet alleen vrouwen en meisjes, maar ook mannen en jongens als medestanders te betrekken.

“Ik ben #medestander. Jij ook?”

Tijdens de Orange the World campagne in 2021 willen we iedereen uitnodigen om onderdeel van de oplossing te worden en zich medestander in de strijd tegen geweld te verklaren. Iedereen kan vanuit zijn of haar eigen rol een bijdrage leveren. Bijvoorbeeld door helder de norm te stellen dat geweld tegen vrouwen en meisjes onacceptabel is, waar dan ook. Door geweld tegen vrouwen bespreekbaar te maken en zo het taboe te doorbreken. Of door als actieve omstander te zorgen dat vrouwen en meisjes zich veilig kunnen voelen bijvoorbeeld op het werk, op straat, in het OV of in het uitgaansleven. Gemeenten kunnen een belangrijke rol vervullen in deze normstelling en bewustwording, door zich uit te spreken en hun burgers op te roepen ook medestander te worden in de strijd tegen geweld tegen vrouwen.

Deelnemen?

Geweldig als uw gemeente (ook) dit jaar aandacht besteedt aan de Orange the World campagne in de periode van 25 November en 10 December. Dat kan net als vorige jaren op diverse manieren, afhankelijk van de wensen van de gemeente, zoals onder andere:

- een gebouw of object oranje uitlichten;
- de Orange the World vlag uithangen;
- een poster verspreiden in de gemeente;
- lokale initiatieven van maatschappelijke organisaties steunen;
- als bestuur, gemeenteraad en/of ambtelijke organisatie de Orange Pin dragen;
- via de sociale mediakanalen van de gemeente steun betuigen.

We horen heel graag of uw gemeente hiertoe bereid is via orange@unwomen.nl en houden u op de hoogte van ontwikkelingen rond de campagne. Iedere gemeente die zich aanmeldt, of meer informatie wil ontvangen, krijgt een informatiepakket met links voor alle mogelijkheden voor deelname, zoals de posters, vlag en uitlichtingsmogelijkheden.

Hartelijke groeten,

Marije Cornelissen, UN Women Nederland (tel. 0626320329)
Anne-Marie Vreman, Unie van de Soroptimistclubs in Nederland, Suriname en Curaçao
Martine Schilte-Gevaerts, Zonta Nederland

Van: VNG <info@vng.nl>

Verzonden: woensdag 26 mei 2021 16:44

Aan: Gemeente Zevenaar <Gemeente@zevenaar.nl>

Onderwerp: Lbr. 21/041 - VNG Model Verordening nadeelcompensatie (nieuw)

[Lees online](#) | [Afmelden](#)

Lbr. 21/041 - VNG Model Verordening nadeelcompensatie (nieuw)

26 mei 2021

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u de Model Verordening nadeelcompensatie. Deze is nieuw.

De overheid kan rechtmatig handelen en toch schade veroorzaken. Bijvoorbeeld door het verlenen van een omgevingsvergunning, het inperken van rechten of neveneffecten door werkzaamheden. Het gaat dus om schade veroorzaakt door rechtmatige besluiten, en om schade veroorzaakt door rechtmatige feitelijke handelingen. Bij planschade gaat het om inkomensderving of vermindering van de waarde van een onroerende zaak als gevolg van een planologische maatregel. Nadeelcompensatie is dus breder dan planschade, zoals in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening.

Binnenkort zullen (naar verwachting) twee nieuwe wettelijke regelingen voor nadeelcompensatie inwerking treden. Hiervoor heeft de VNG een modelverordening opgesteld. Deze komt in de plaats van de huidige Model Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade. De Model Verordening nadeelcompensatie is niet alleen voor planschade, maar ook voor nadeelcompensatie.

Volledige brief en bijlagen

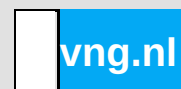
Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:

[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

Lbr. 21/042 - Ledenbrief VNG Voorbeeld Verordening Participatie [en uitdaagrecht] (nieuw) en Handreiking

27 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

Met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie en de Omgevingswet, verandert er veel in het dagelijkse leven van inwoners. Dit leidt tot een grote behoefte bij inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming. Gemeenten beseffen tegelijkertijd dat een sterke lokale democratie voortdurend aandacht en onderhoud vraagt.

Het is juist nu van belang dat gemeenten inwoners blijvend betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving. Uit de praktijk blijkt dat dit verder moet gaan dan alleen inspraak bij de voorbereiding van beleid. En dat gemeenten nadenken over en streven naar een stevige inrichting van participatie.

Download

- Volledige brief: [Ledenbrief VNG Voorbeeld Verordening Participatie \(en uitdaagrecht\)\(nieuw\) en Handreiking](#)
- Bijlage(n) :
 - [VNG Voorbeeld Verordening participatie \(en uitdaagrecht\) , met artikelsgewijze toelichting](#)
 - [Aan de slag met participatie](#)

Contact

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93
info@vng.nl

[Afmelden](#)

[Gegevens wijzigen](#)

[Reageren](#)

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:

[Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#)

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-028

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 20 april 2021
Zaaknummer Z/21/385946 /ADV/21/1018697
Onderwerp Jaarrapportage Sociaal Domein 2020
Portefeuillehouder H. Winters

Contactpersoon Alesig Croes
E-mail a.croes@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595 386

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Wij informeren u middels deze jaarrapportage over de zorgkosten in het Sociaal Domein in 2020. We rapporteren tot en met het 4e kwartaal van 2020 en geven zicht in de ontwikkeling van de uitgaven voor Jeugdzorg, WMO Begeleiding (WMO BG) en WMO Hulp bij Huishouden (WMO HbH), het aantal cliënten en voorzieningen.

Context

x Anders, namelijk ontwikkeling zorgkosten

Vervolgproces

Conform afspraak is dit de laatste rapportage, waarin we de resterende maanden van 2020 opnemen, vanaf 2021 rapporteren we via de reguliere P&C documenten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. Z/21/385946/INT/21/1018694 Jaarrapportage Sociaal Domein 2020

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

I. Inleiding

In dit rapport geven we inzicht in de gerealiseerde uitgaven 2020 voor Jeugdzorg, Wmo Begeleiding (Wmo BG) en Wmo Hulp bij Huishouden (Wmo HbH).

In de Beleidsvisie Sociaal Domein Gemeente Zevenaar 2020-2023 heeft de raad randvoorwaarden gesteld voor het monitoren en bijsturen op de ambities en doelstellingen. Het datagedreven werken is een van deze voorwaarden. Hiervoor is een dashboard in ontwikkeling. Dit dashboard geeft ons zicht op de meest recente ontwikkelingen in gebruik en uitgaven van Jeugdzorg en Wmo BG en Wmo HbH. We kunnen met hulp van dit dashboard proactief de trends en het verloop van de cijfers duiden en verklaren.

Over het jaar 2020 zijn eerder Kwartaalrapportage Q1 en Q2 verschenen. Om een betrouwbare duiding te kunnen geven van het gebruik en de kosten van Jeugdzorg, Wmo BG en Wmo HbH is het nodig om de data uit het dashboard te gebruiken, maar ook terug te kijken hoe deze data zich ontwikkeld hebben de afgelopen maanden en jaren. Echter door de grote mate van onvoorspelbaarheid van de corona effecten, bieden eerdere prognoses en benchmarks geen accurate vergelijking.

We bieden u hiermee zoals afgesproken nog éénmaal een afzonderlijke financiële rapportage sociaal domein aan. Vanaf 2021 rapporteren we via de reguliere Planning en Control cyclus over de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein.

In de rapportage gaan we in op het totaaloverzicht uitgaven 2020, waarna we een verdieping maken uitgesplitst naar Jeugdzorg, Wmo BG en Wmo HbH en cliënten.

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

II. Uitgaven totaaloverzicht 2020

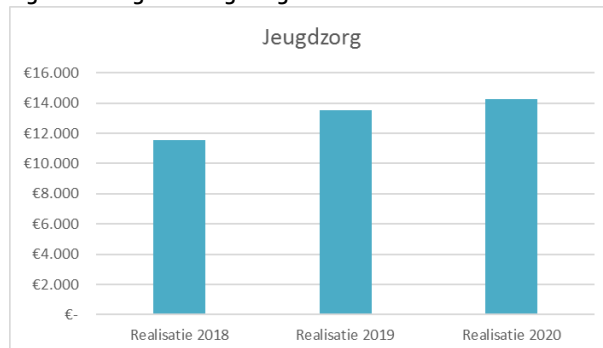
In onderstaande tabel en figuren zijn de totale uitgaven op Jeugdzorg, Wmo BG en Wmo HbH weergegeven. Hierin is te zien dat de uitgaven in 2020 ten opzichte van 2019 verder zijn gestegen. Als we deze uitgaven afzetten tegen de bedragen die opgenomen zijn in de begroting, dan zien we dat er in de uitgaven een totaalrestant geconstateerd wordt van € 1.030.000 (4,1%). Hieruit blijkt dat er invulling wordt gegeven aan de beheersbaarheid van de kosten en daarmee ook aan de beleidsvisie. Wmo BG en Wmo HbH laten een afwijking zien. Bij Wmo BG positief en bij HbH negatief. We zien dat de kosten voor Wmo BG structureel te hoog zijn geraamd en bij HbH te laag. Dit zal in de begroting worden aangepast en heeft geen verdere gevolgen. In de vorige kwartaalrapportage van Q2 2020 constateerden wij een tekort van € 800.000 (3,2%), bij een begroting die destijds € 1.045.000 lager lag. Inmiddels is de begroting bijgesteld op basis van de tussentijdse financiële prognose (corona-effecten), het corona herstelplan en de 2^e Voortgangrapportage.

Tabel 1 Uitgaven en begroting Jeugdzorg en Wmo (x 1.000 euro)

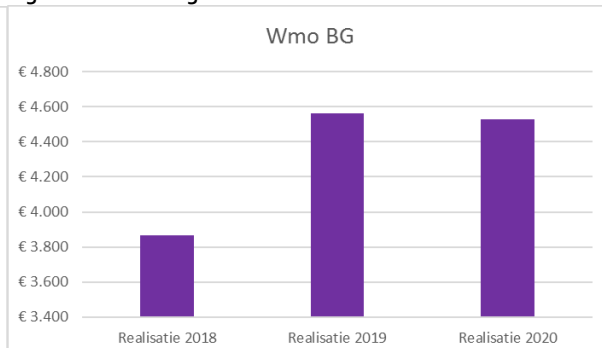
Taak	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	Vershil begroting vs. realisatie
Jeugdzorg	€ 11.542	€ 13.546	€ 14.270	€ 15.234	€ 964
Wmo BG	€ 3.867	€ 4.564	€ 4.588	€ 5.058	€ 470
Wmo HbH	€ 3.901	€ 4.679	€ 5.270	€ 4.865	-€ 405
Totaal	€ 19.310	€ 22.789	€ 24.127	€ 25.157	€ 1.030

In onderstaande figuren zijn bovenstaande getallen in grafiekvorm weergegeven.

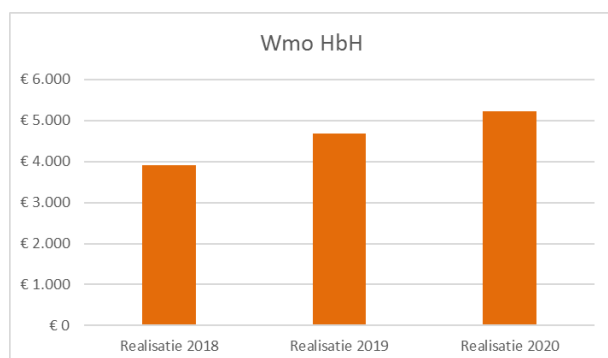
Figuur 1 Uitgaven Jeugdzorg

Figuur 2 Uitgaven Wmo BG

Figuur 3 Uitgaven Wmo HbH

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Toelichting

De verklaringen die bij deze stijging van de uitgaven horen, zijn in een eerder stadium door de taskforce Sociaal Domein gegeven over de periode 2017 en 2018 en in de kwartaalrapportage sociaal domein over het 4e kwartaal 2019, 1^e kwartaal en 2^e kwartaal 2020. Deze verklaringen zijn nog steeds actueel en voor een belangrijk deel de verklaring voor de stijging in 2020.

Voor de Jeugdzorg zijn dat de volgende:

- Afnemende tolerantie voor afwijkend gedrag of ontwikkeling. Als een jeugdige opvalt qua gedrag of ontwikkeling, zoeken ouders sneller dan voorheen naar mogelijke verklaringen. In combinatie met 'verbeterde' diagnostiek leidt dat dikwijls tot eerdere diagnoses waarmee vervolgens een beroep wordt gedaan op de jeugdhulp;
- Prestatiemaatschappij: zowel ouders als scholen vinden het steeds belangrijker om hun kinderen zo goed mogelijk te laten presteren. Daarbij wordt een zekere maakbaarheid verondersteld. Scholen worden hier ook deels op afgerekend en ouders willen hun kinderen zo goed mogelijk voorbereiden op een succesvol zelfstandig leven in de maatschappij. Als prestaties tegenvallen of onder de verwachtingen zijn, wordt snel(ler) gezocht naar hulp en ondersteuning die ertoe moeten leiden dat de prestaties verbeteren;
- Ouders worden steeds mondiger en nemen in combinatie met de hierboven beschreven punten minder snel genoegen met een advies om geen hulp in te zetten of minder hulp dan gevraagd/verwacht. Daarbij weten ouders steeds beter hun weg naar de jeugdhulp te vinden: via de lokale (wijk)teams, maar als dat niet tot het door de ouders gewenste advies leidt, weten zij ook de weg naar de huisarts als toegangspoort tot jeugdhulp.

Voor de Wmo zijn dat de volgende:

- Onze samenleving vergrijsd en deze ontwikkeling is zeker ook in Zevenaar in volle gang. We zien dat meer inwoners langer zelfstandig thuis blijven wonen en er minder opnames zijn in verzorgingshuizen. Ook dit veroorzaakt een groter beroep op ondersteuning in het kader van Wmo. Volgens de prognoses van het CBS zal de vergrijzing verder toenemen tot 2040, waarna het stabiel blijft tot 2060, en daarna pas afneemt.
- Ook zien we dat binnen de GGZ de beweging wordt ingezet om mensen zoveel mogelijk in een eigen thuissituatie te laten wonen. Hierbij zoeken we naar alternatieven voor vraagstukken op het gebied van wonen, werk, inkomen, dagbesteding, sociale contacten, vrije tijd en zorg. Hoe meer mensen in een thuisomgeving en niet in instelling wonen, hoe meer er een beroep wordt gedaan op specialistische begeleiding. Dit is een mogelijke verklaring voor de stijging van met name jongvolwassenen binnen de Wmo.
- Medio 2020 zijn de Wmo maatwerkvoorzieningen voor Wmo BG en Wmo HbH opnieuw ingekocht. Deze inkoop heeft geresulteerd in andere tarieven, waardoor de uitgaven in 2020 in totaliteit toenemen, ondanks een daling in tarieven voor Wmo BG.

Het is een landelijke trend dat de uitgaven voor Jeugdzorg en Wmo BG en Wmo HbH stijgen. Op dit moment implementeren we de Beleidsvisie Sociaal Domein Gemeente Zevenaar 2020-2023, waarbij we door toepassing van de leidende principes toewerken naar het realiseren van de ambities zoals door uw raad vastgesteld.

Een belangrijke ingreep daarbij is bijvoorbeeld het professionaliseren van de toegang. De toegang bepaalt het recht op zorg van inwoners. Het is belangrijk dat dit eenduidig gebeurt op basis van huidige wet- en regelgeving en geldend beleid. De toegang houdt daarbij nadrukkelijk(er) rekening met de eigen mogelijkheden van de inwoner en zijn sociale netwerk, inclusief de wijk/buurt waarin de inwoner woont en de algemene voorzieningen die daar zijn.

Deze doorontwikkeling van de toegang heeft een harde kant (dashboards, processen en data), maar ook een zachte kant (samenwerking, werkwijze en cultuur). Vooral het werken aan de zachte kant van deze ontwikkeling vraagt veel tijd en is een grotere uitdaging nu medewerkers door het Coronabeleid meer op afstand zitten.

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Corona en kostenontwikkeling

Hoewel we zagen dat zorgverbruik in Q2 al daalde in verband met Corona, heeft dit beperkte financiële effecten tot gevolg. Op landelijk niveau zijn er tussen de VNG en het Rijk afspraken gemaakt over de continuïteit van financiering in het sociaal domein tijdens de coronacrisis; dit vanwege het grote maatschappelijk belang dat de taken die vallen onder de Jeugdzorg en de Wmo in stand blijven. Dit is de zogenaamde continuïteitsfinanciering voor zorgaanbieders.

Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat de financiering van de omzet door gemeenten richting aanbieders onverminderd plaatsvindt, zoals die contractueel overeengekomen was dan wel een zo goed mogelijke inschatting daarvan. Het doel daarvan is acute liquiditeitsproblemen te voorkomen en de gevolgen van de coronacrisis voor de financiële positie in 2020 van deze zorgaanbieders te neutraliseren. Van zorgaanbieders wordt verwacht dat zij zich inspinnen om de professionele inzet zo goed mogelijk te benutten (binnen hun organisatie dan wel op andere plaatsen waar de acute behoeften bestaat) en daarmee de eventuele omzetsdaling te beperken. Toch weten we van zorgaanbieders dat zij hun capaciteit moeten aanpassen aan de maatregelen en daardoor soms minder jongeren kunnen ontvangen.

Op 25 maart 2020 heeft de VNG met het kabinet afgesproken dat tot 1 juni 2020 de omzet van zorgaanbieders onverminderd wordt vergoed. Deze afspraken zijn in april nader uitgewerkt. In overleg met het kabinet is besloten dat de omzetgarantie wordt verlengd tot 1 juli 2020 en daarna stopt. Deze afspraken gelden voor aanbieders van diensten in het kader van de Jeugdwet en de Wmo, die een contract hadden op het moment dat landelijke maatregelen ter bestrijding van corona zijn gaan gelden (vanaf 12 maart). Financiering vanuit deze continuïteitsbijdrage is voorliggend op de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). (Bron: VNG)

III. Uitgaven Jeugdzorg

Hieronder geven we in tabel 2 een specifieke opbouw van de jeugdzorgkosten van 2020, op basis van ingediende declaraties per 22-2-2021, en de prognose PGB kosten van de SVB per 2-2-2021. In tabel 2 worden de totaal verwachte kosten gepresenteerd inclusief de kosten zorgcontinuïteit. Het verschil met figuur 4 is dat daar alleen de kosten worden gepresenteerd die via het berichtenverkeer zijn gedeclareerd door zorgaanbieders.

Tabel 2 Uitgaven Jeugdzorg ZIN (x 1.000 euro)

Jeugdzorg	Realisatie 2020	Begroting 2020	Vershil
Jeugd Zorg in Natura (ZIN)	€ 13.189	€ 13.810	€ 621
Jeugd Persoonsgebonden budget (PGB)	€ 421	€ 754	€ 333
Jeugd Overige uitgaven	€ 660	€ 670	€ 10
Totaal	€ 14.270	€ 15.234	€ 964

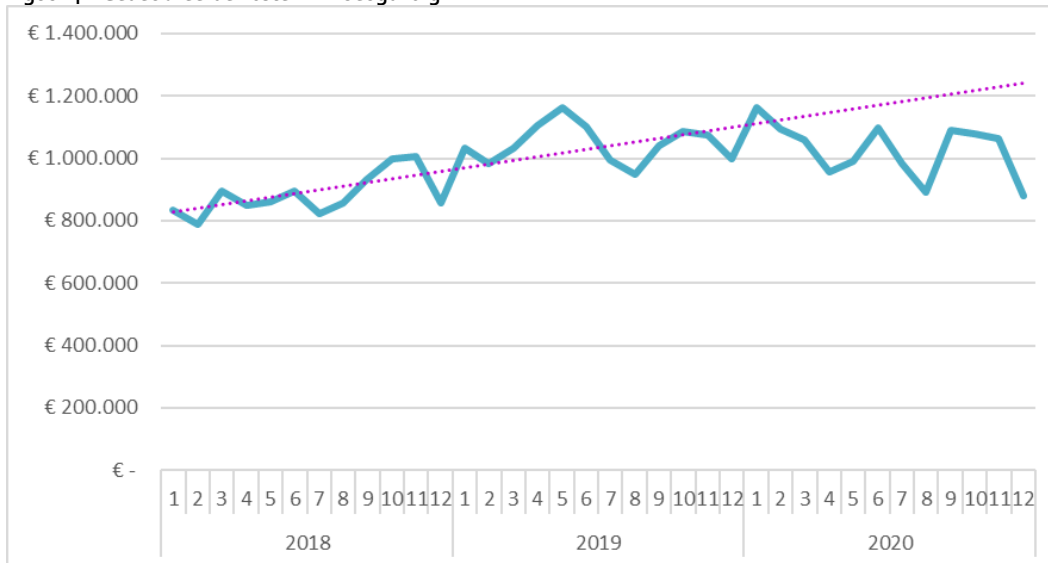
Toelichting Jeugdzorg

De Jeugdzorgkosten in 2020 waren hoger dan in 2019 (zie hiervoor hieronder figuur 4) maar komen ondanks deze toename lager uit dan begroot. Jeugd Zorg in Natura (ZIN) en Jeugd Persoonsgebonden budget (PGB) laten een positieve afwijking zien. We zien dat er vanaf maart 2020 aanzienlijk minder Jeugdzorg wordt gedeclareerd, zeer waarschijnlijk als gevolg van Corona. De trend laat een dalende lijn zien, maar in werkelijkheid volgen de kosten wel deze trend. De continuïteitsbijdrage aan de zorgaanbieders zit niet in deze bedragen opgenomen.

We zien ook een stabilisatie in het aantal hulpvragen. Om invloed op de kosten jeugdzorg te realiseren zijn verbetervoorstellen voor Jeugd ingezet. Dit gaat o.a. over de (extra) inzet van een kwaliteitsmedewerker jeugd, intensivering van de inzet van de POH-ers bij huisartsen, herijken van bedrijfsprocessen, meer regie op jeugdzaken voeren. De impact van de corona lockdowns maakt dat we onvoldoende onderbouwing hebben voor een goede duiding van de trendbreuk en of dit effect zich in 2021 door zal zetten. We zijn daarom voorzichtig om hier harde conclusies aan te verbinden. Door corona hebben we te maken met vraaguitval en uitgestelde hulp. Deze zal na de lockdowns mogelijk weer opgeschaald worden.

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Figuur 4 Gedeclareerde kosten ZIN Jeugdzorg 2018 - 2020

De gestippelde trendlijn is vanaf februari 2020 doorgetrokken naar de rest van 2020, om de lijn van de gemiddelde kosten zonder invloed van Corona weer te geven.

Tabel 3 laat de uitgaven van Jeugdzorg procentueel gesplitst naar categorie zien.

Dit laten we op deze manier zien, omdat zo zichtbaar wordt welk type zorg welke hap uit het budget neemt. Op basis hiervan kunnen we monitoren of er trends of afwijkingen plaatsvinden op specifieke categorieën, zodat er eventueel gericht verdiepend onderzoek uitgevoerd kan worden en beleidsinterventies kunnen plaatsvinden. In de tabel hieronder zien we dat het aandeel van de verschillende categorieën door de jaren niet verandert. We constateren ook dat Jeugd GGZ en Verblijf de grootste kostenposten zijn voor ons als gemeente. Dat maakt ook dat we de data van verblijf nader gaan bekijken. Een eerste aanzet is hieronder al gemaakt.

Inmiddels weten we op basis van het onderzoek van AEF (Stelsel in Groei, 2020) dat preventieve interventies niet direct bijdragen aan een reductie van de jeugdzorgkosten, maar wel de kwaliteit van leven verhogen. De in dit onderzoek gepresenteerde interventies die wel bijdragen aan kostenreductie worden onder de loep genomen. De POH Jeugd voeren we hiervan al uit.

Tabel 3 Uitgaven Jeugdzorg ZIN per categorie

Taak	Verdeling uitgaven in 2018	Verdeling uitgaven in 2019	Verdeling uitgaven in 2020	Vershil 2019 en 2020
Dagbehandeling	7%	7%	5%	-2,4%
Jeugdbescherming	6%	6%	6%	+0,6%
Jeugd-GGZ	26%	23%	23%	+0,1%
Jeugdhulp Ambulant	23%	22%	26%	+3,3%
Jeugdhulp Crisis	0%	0%	0%	+0,1%
Verblijf	37%	41%	39%	-1,7%
Jeugdreclassering	1%	1%	1%	-0,1%
Totaal	100%	100%	100%	100%

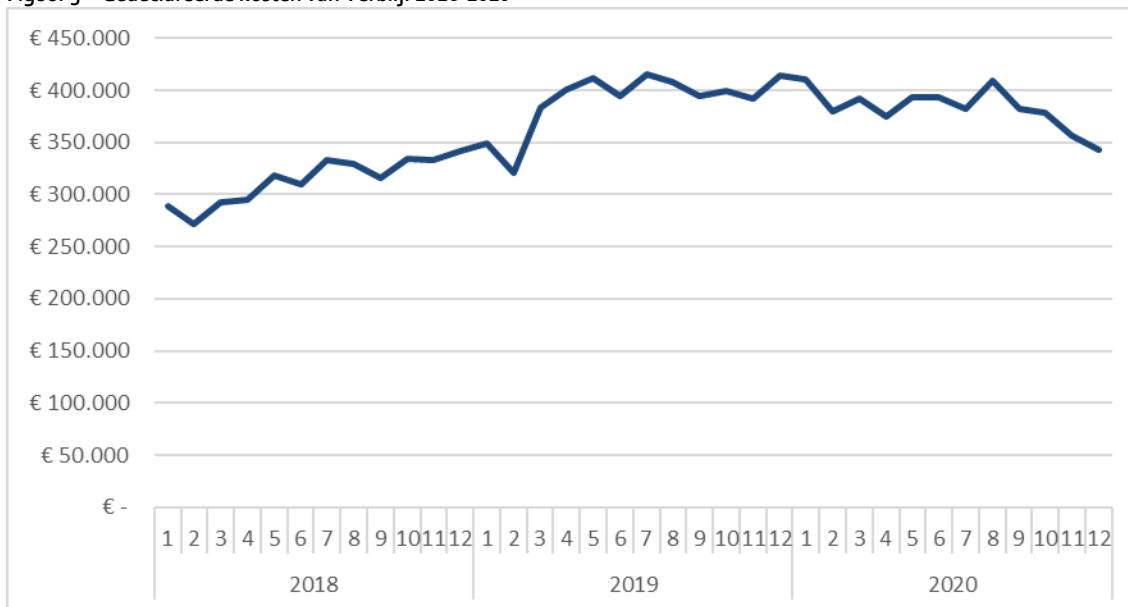
Toelichting Jeugdzorg – Verblijf

In de kwartaalrapportage van 2020 Q2 werd geconstateerd dat er een stijging in kosten jeugdzorg met verblijf plaatsvond tussen 2018 en 2020. De oorzaak hiervoor was hogere kosten per cliënt vanwege intensievere en zwaardere zorg. Deze trend leek zich vervolgens in de eerste helft van 2020 te stabiliseren. Volgens onze meest actuele cijfers (peildatum 22-02-21) zette de stijgende trend zich toch in de eerste helft van 2020 door,

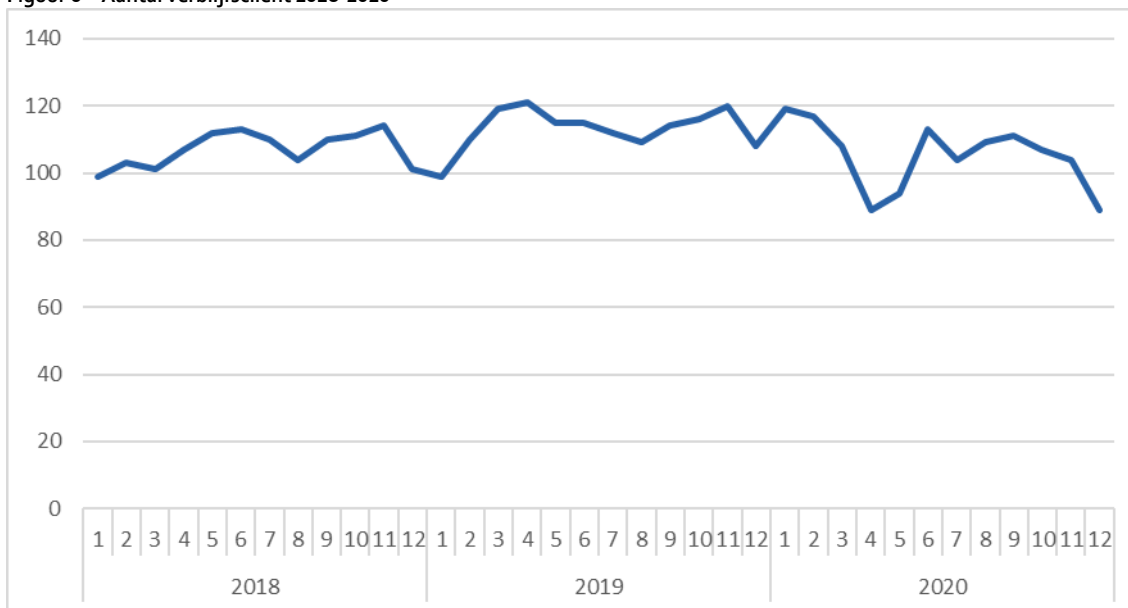
Jaarrapport Sociaal Domein 2020

en daalde deze pas vanaf juni 2020. Dat is goed terug te zien in figuur 5, 6 en 7 hieronder. Er is nader onderzoek nodig om te weten waarom er een daling plaatsvindt.

Figuur 5 Gedeclareerde kosten van Verblijf 2018-2020

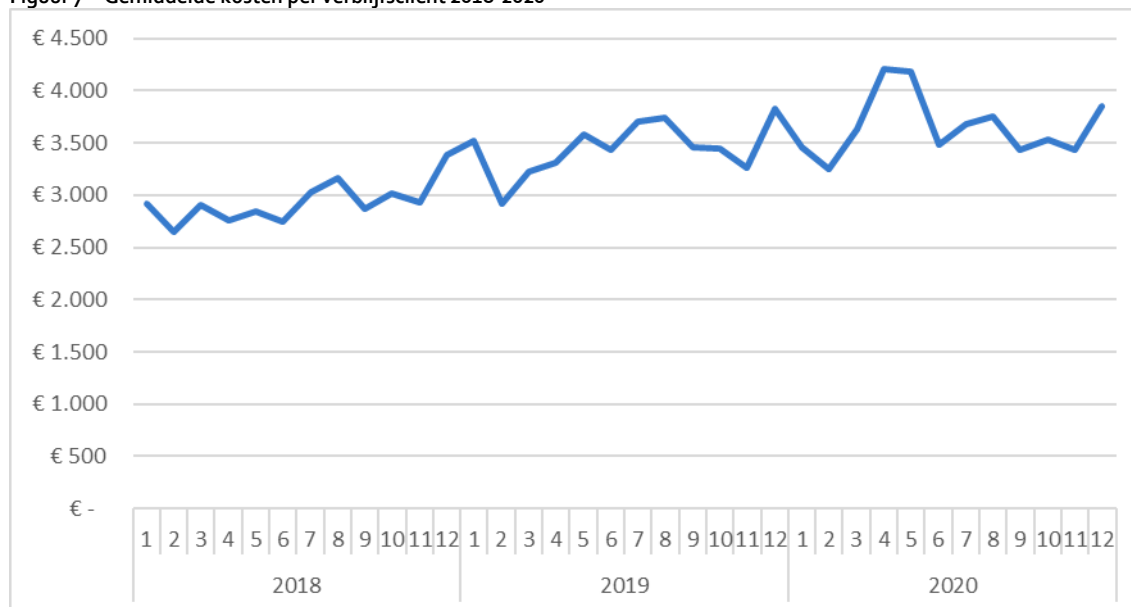

Figuur 6 Aantal verblijfscliënt 2018-2020

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Figuur 7 Gemiddelde kosten per verblijfscliënt 2018-2020

IV. Uitgaven Wmo BG

Tabel 4 Uitgaven (realisatie) Wmo BG (x 1.000 euro)

Wmo Begeleiding	Realisatie 2020	Begroting 2020	Vershil
Wmo BG Zorg in Natura (ZIN)	€ 4.065	€ 4.239	€ 174
Wmo BG Persoonsgebonden budget (PGB)	€ 292	€ 359	€ 67
Wmo BG Overige uitgaven	€ 231	€ 460	€ 229
Totaal	€ 4.588	€ 5.058	€ 470

Toelichting Wmo BG

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat de uitgaven voor de Wmo BG over 2020 ruim binnen budget blijven.

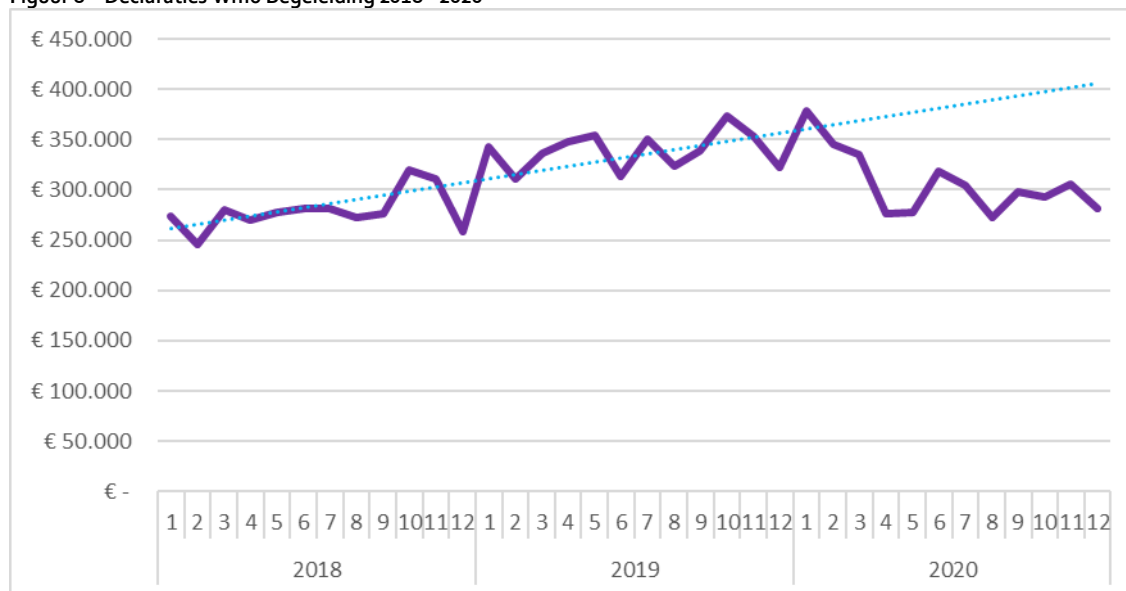
Verskillende ontwikkelingen hadden effect op de kosten in 2020, naast de algemene vergrijzing ontwikkelingen van vergrijzing e.d. (zoals eerder toelicht in deel II):

1. Er heeft een bezuiniging op de maatwerkvoorzieningen plaatsgevonden. De verwachting was dat de kosten over 2020 hierdoor circa € 137.000, - lager zouden uitvallen dan 2019.
2. De tarieven voor de producten binnen Wmo BG zijn door de nieuwe inkoop per 1 juli 2020 lager dan voorheen. Op basis van gelijkblijvend volume was de verwachting dat de kosten over 2020 hierdoor circa € 100.000, - lager zouden uitvallen dan 2019.
3. Vanaf maart 2020 zijn de effecten van Corona duidelijk zichtbaar in de ZIN-declaraties (figuur 1). Dit wordt ten dele gecompenseerd door Coronacontinuïteitskosten van € 370.000, -.

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Ten opzichte van het jaar ervoor meten we uiteindelijk een zeer lichte kostenstijging van € 24.000, - van € 4.564.000, - in 2019 naar € 4.588.000, - in 2020. Door de samenloop van bovenstaande ontwikkelingen is helaas niet herleidbaar in welke mate deze ontwikkelingen tot een stijging of daling leiden.

Figuur 8 Declaraties Wmo Begeleiding 2018 - 2020

De gestippelde trendlijn is vanaf februari 2020 doorgetrokken naar de rest van 2020, om de verwachte kosten zonder Corona weer te geven.

In tabel 4 worden de totaal verwachte kosten gepresenteerd inclusief de kosten zorgcontinuïteit. Het verschil met figuur 8 is dat daar alleen de kosten worden gepresenteerd die via het berichtenverkeer zijn gedeclareerd door zorgaanbieders.

Tabel 5 Uitgaven Wmo Begeleiding 2019 – 2020 uitgesplitst naar categorie (x 1.000 euro)

	2019	2020	verschil
Begeleiding	€ 2.778	€ 2.989	+8%
Dagbesteding	€ 1.137	€ 607	-47%
Vervoer naar dagbesteding	€ 35	€ 22	-39%
Overige maatwerkvoorzieningen	€ 113	€ 78	-31%
Coronacontinuïteit	€ 0	€ 370	+100%
Totaal Wmo BG	€ 4.063	€ 4.065	+0%

Bovenstaande tabel betreft enkel de uitgaven voor Wmo BG die op de reguliere manier zijn gefactureerd. We plaatsen hier ook de kosten voor de continuïteitsregeling (€ 370.000, -) bij, omdat dit de daling in gedeclareerde kosten niet alleen financieel maar ook inhoudelijk gezien compenseert.

V. Uitgaven Wmo HbH

Wmo HbH heel 2020 per 1 september 2020.

Tabel 6 Uitgaven (realisatie) Wmo HbH (x 1.000 euro)

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Wmo Hulp bij Huishouden	Realisatie 2020	Begroting 2020	Vershil
Wmo HbH Zorg in Natura (ZIN)	€ 4.943	€ 4.506	-€ 437
Wmo HbH Persoonsgebonden budget (PGB)	€ 277	€ 359	€ 82
Wmo HbH Overige uitgaven	€ 50	€ 0	-€ 50
Totaal	€ 5.270	€ 4.865	-€ 405

Toelichting Wmo HbH

De uitgaven Wmo HbH over 2020 stijgen ten opzichte van 2019 met ongeveer €591.000,- (13%). Het jaar daarvoor werd ook al een stijging gemeten van €778.000,- (20%).

Daarnaast is er een nieuw lokaal maatwerkproduct ingekocht met betrekking tot de Hulp bij het Huishouden. De inzet van dit product heeft geen negatieve invloed op de ondersteuning aan onze inwoners. Wel werd door de inzet van dit nieuwe product een bezuiniging verwacht van structureel € 200.000,- vanaf 2021, door een daling in het gemiddeld aantal uren per week dat per cliënt beschikt zou worden. Voor 2020 zou dit eenmalig een besparing van € 107.000,- zijn.

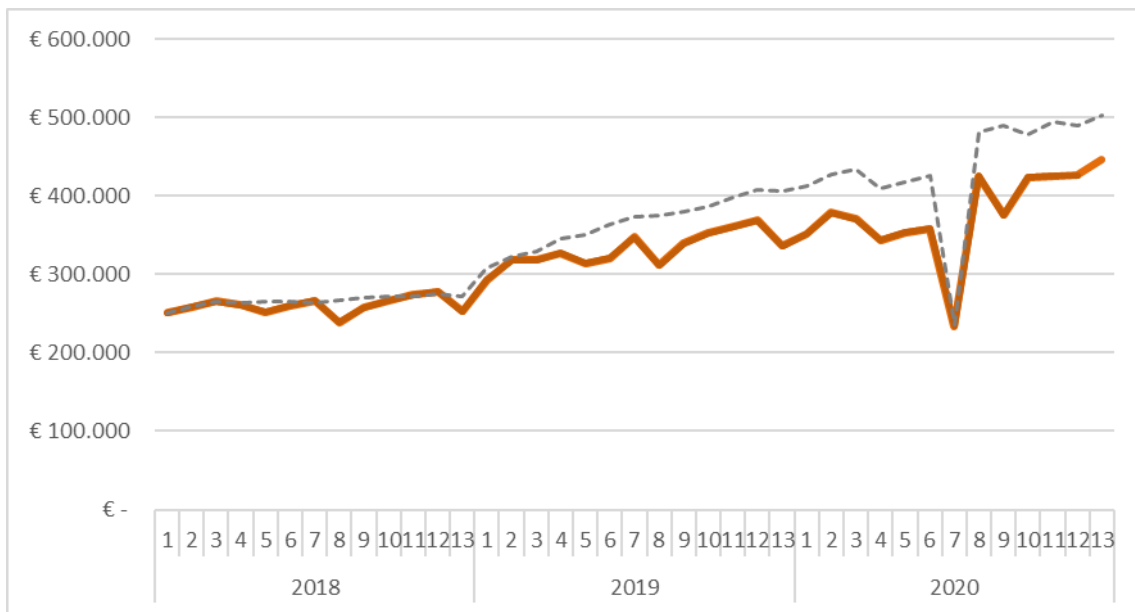
We zien de volgende trends als mogelijke verklaringen voor de groei in HBH-zorg:

- De uitgaven stijgen in verband met de nieuwe tarieven die per 01-07-2020 van kracht zijn. In de kwartaalrapportage van 2020 Q1 prognosticeerden wij dat de kosten (bij gelijkblijvend volume) zouden toenemen met € 300.000,-.
- Een verschuiving in het percentage HbH3 ten opzichte van HbH1 en HbH2, wat voor een stijging in kosten zorgt. HbH3 is een zwaarder product binnen de zorgvorm huishoudelijke ondersteuning. Deze producten kennen een hoger tarief. In 2018 nam HbH3 82% van de HbH-kosten voor rekening, in 2019 was dat 87% en in 2020 90%.
- Het is mogelijk dat het uitnuttingspercentage bij aanbieders hoger ligt. Bij een indicatie voor zorg ontvangen de aanbieders een bandbreedte waarbinnen zij zorg kunnen leveren en declareren. Een hoger uitnuttingspercentage ontstaat wanneer aanbieders binnen die bandbreedte meer zorg leveren en dus ook meer zorg declareren dan voorheen.

Daarnaast blijft het aantal cliënten stijgen en lijkt het gemiddeld aantal uren per cliënt gedurende 2020 licht te stijgen. In het tweede kwartaal van 2021 zetten we in op een herbeoordeling van de bestaande indicaties, waarbij we goed gaan kijken naar wat de inwoner nodig heeft. Dit als onderdeel van de visie op de inzet van de huishoudelijke hulp die in de loop van 2021 wordt opgeleverd.

Figuur 9 Gedeclareerde kosten Wmo HbH 2018 - 2020

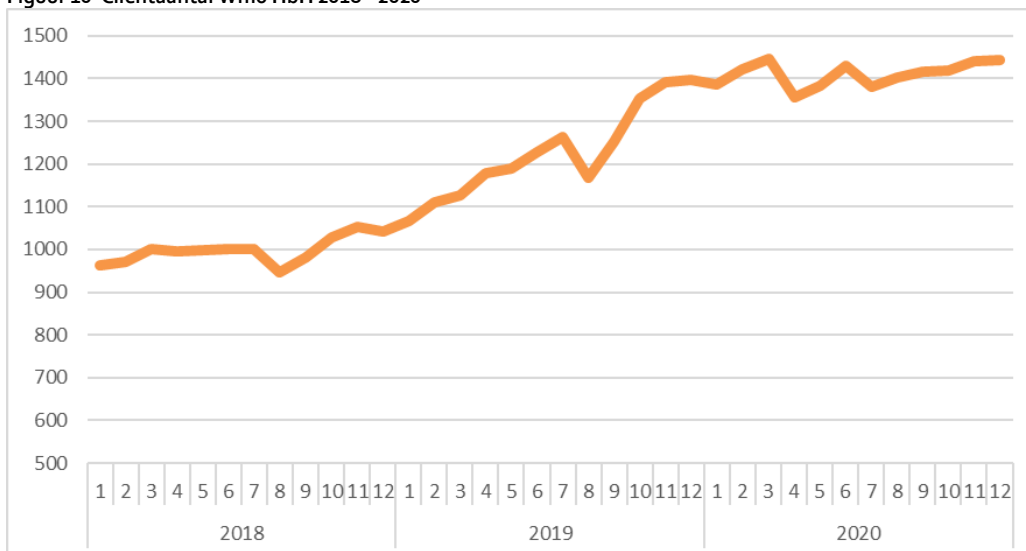
Jaarrapport Sociaal Domein 2020

De kosten HbH nemen dus structureel toe. Dit is het gevolg van een toename van cliënten, procentueel meer indicaties HbH3 en een algehele tariefstijging.

Het gemiddeld aantal uren per cliënt daalt echter, zoals we in figuur 11 zien. Dit is het gevolg van een aanpassing in beleid en werkinstructies voor beoordeling van het aantal te indiceren uren HbH. Bij deze beoordeling is het belangrijkste criterium wat nodig is om aan de hulpvraag van de inwoner te voldoen. Als het gemiddelde volume niet was gedaald maar gelijk was gebleven aan het gemiddelde van het eerste kwartaal van 2018 (2,79 uur per week), dan hadden de kosten zich ontwikkeld volgens de grijze stippellijn. Deze scenario-analyse is ook in de kwartaalrapportage van het tweede kwartaal 2020 gedaan. De besparingen werden toen berekend op €300.000,- op jaarbasis. Het dal in periode 7 van 2020 heeft een administratieve oorzaak. Zorgaanbieders declareren vanaf 1 juli 2020 per maand in plaats van per 4 weken. Periodes 8 t/m 13 zijn dus de laatste 6 maanden van het jaar en duren ieder zo'n 2-3 dagen langer dan de voorafgaande periodes. Periode 7 is een onvolledige periode van slechts 16 dagen, vandaar de lagere kosten.

Figuur 10 Cliëntaantal Wmo HbH 2018 - 2020

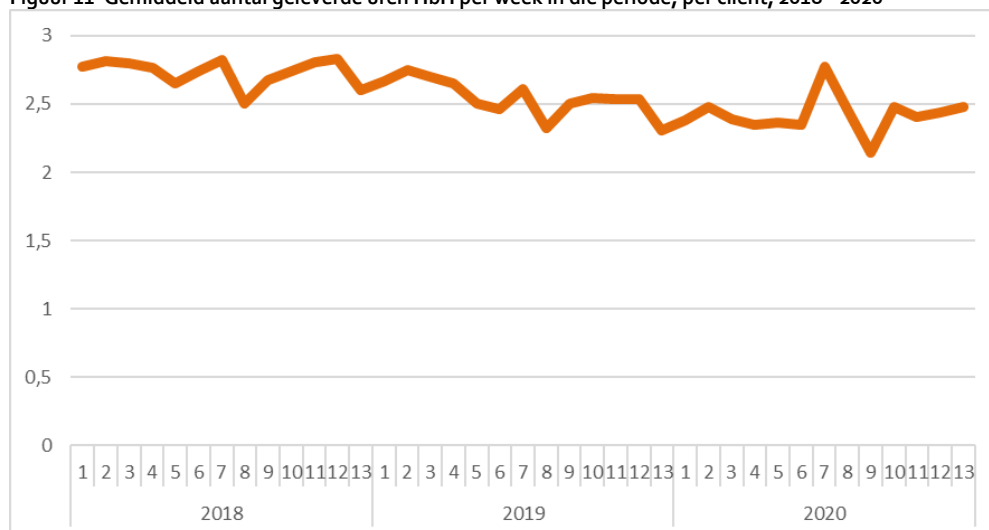

In figuur 10 is het verloop van het aantal unieke cliënten (gedecclareerd) zichtbaar van 2018 tot en met 2020. Eind 2018 begint het cliëntenaantal te stijgen en tot eind 2019, na een korte dip in de zomervakantie, boven de 1400 cliënten per maand uitkomen. Deze explosieve stijging is een direct gevolg van de invoering van het

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

abbonementstarief eigen bijdrage per 1 januari 2019. De stijging zwakt de eerste drie maanden van 2020 af, maar laat zich gedurende 2020 nauwelijks beïnvloeden door Corona.

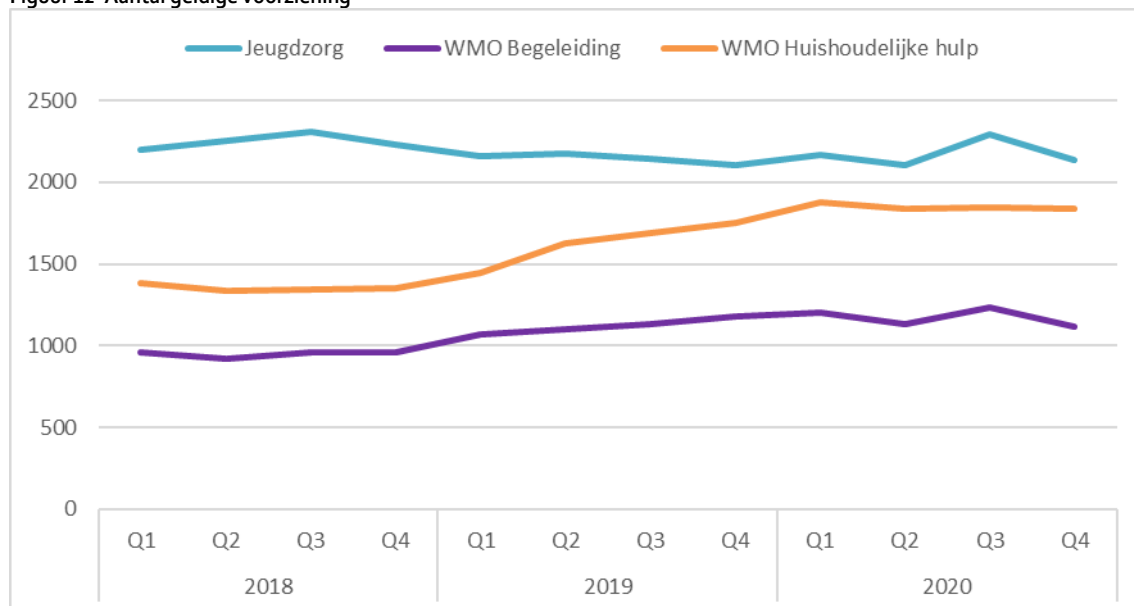
Figuur 11 Gemiddeld aantal geleverde uren HbH per week in die periode, per cliënt, 2018 - 2020

Aantal cliënten

In deze paragraaf geven we inzicht in het aantal cliënten en het aantal voorzieningen, zodat duidelijk wordt of de toename in zorgkosten gelijk opgaat met een toename in zorgbehoefte.

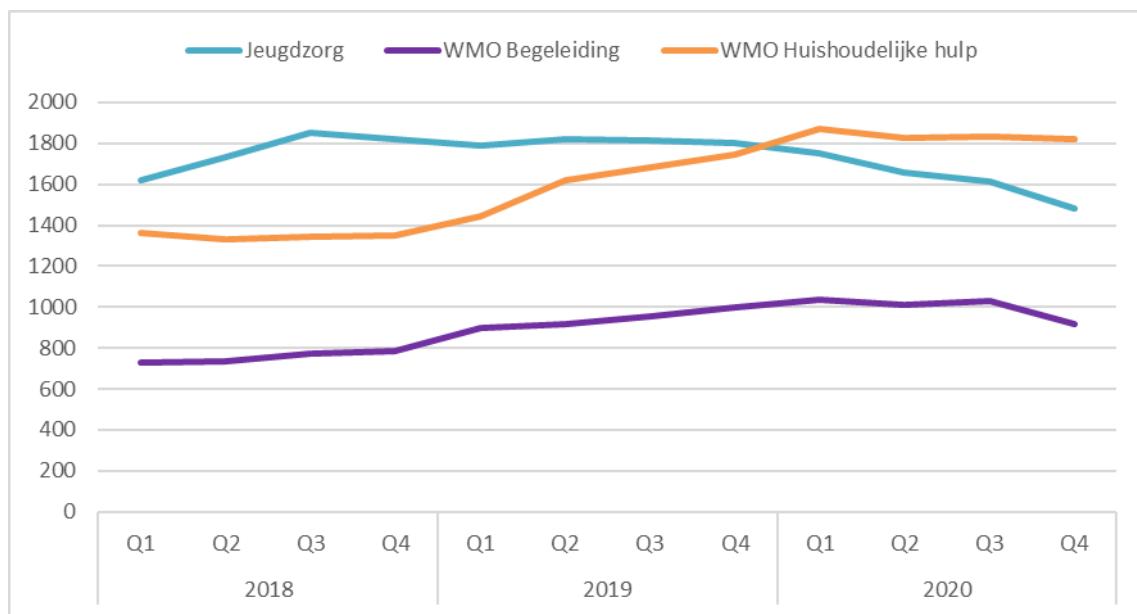
Figuur 12 Aantal geldige voorziening

In figuur 12 laten we zien hoe het aantal geldige voorzieningen zich per kwartaal ontwikkelt.

Figuur 13 Aantal unieke cliënten met een geldige voorziening

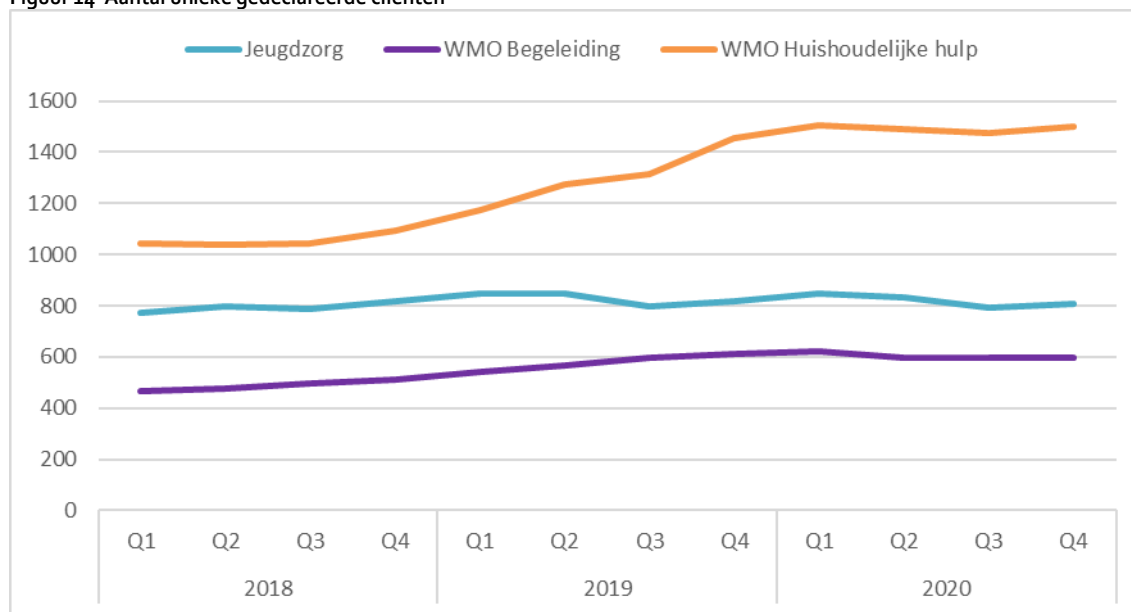
Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Figuur 13 toont per kwartaal de ontwikkeling van het aantal cliënten met een geldige voorziening. Cliënten die via PGB's of lumpsum zijn bekostigd zijn wel in beeld bij de beschikte cliënten, maar hieronder niet bij de gedeclareerde cliënten.

Jaarrapport Sociaal Domein 2020

Figuur 14 Aantal unieke gedeclareerde cliënten

Het aantal unieke cliënten in figuur 14 betreft hier de cliënten die niet alleen een voorziening hebben, waar ook voor gedeclareerd is. Dit aantal is lager dan het aantal beschikte cliënten uit figuur 13, omdat hierin de PGB-declaraties en lumpsumbetalingen buiten beeld zijn. Daarnaast worden niet alle geldige voorzieningen ieder kwartaal verzilverd, om verschillende praktische oorzaken zoals vakanties of het tijdelijk stilleggen van de zorg (bijvoorbeeld ziekenhuisopnames).

De grafieken laten zien dat het aantal gedeclareerde Jeugdzorg cliënten de afgelopen 3 jaar ongeveer stabiel blijft, ondanks dat er minder cliënten worden beschikt. Dit komt deels door een hogere verzilvering (ongeveer 5%), en deels door een daling bij de PGB's. Wat de ZIN-clients betreft, laat 2020 geen bijzondere ontwikkelingen zien.

Bij Wmo Begeleiding nam het cliëntenaantal de afgelopen jaren toe van 400 naar 600, maar bleef het in 2020 stabiel. De stijging bij de Huishoudelijke hulp in 2019 valt op, wat komt door de aanzuigende werking van de abonnementstarieven voor de eigen bijdrage. Ook daar lijkt de cliëntentoe name zich in 2020 te stabiliseren.

Tabellen

Tabel 7 Overzicht aantal gedeclareerde ZIN-clients (per kwartaal)

	2018 Q1	2018 Q2	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4
Jeugdzorg	730	760	719	766	791	805	738	778	810	783	719	749
Wmo BG	438	451	469	484	512	541	564	585	592	537	564	562
Wmo HbH	978	999	976	1041	1101	1199	1228	1380	1418	1390	1400	1434

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-031

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 20 april 2021
Zaaknummer Z/20/351006 /ADV/21/1023031
Onderwerp Haalbaarheidsonderzoek onderwijs
Portefeuillehouder N. van Dellen

Contactpersoon Wytske Dijkstra
E-mail w.dijkstra@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595307

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Wij nodigen u uit voor een raadsinformatieavond over de ontwikkelingen in de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs in Zevenaar. De drie gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar zijn samen verantwoordelijk voor de huisvesting van het voortgezet onderwijs. Daarom organiseren wij gezamenlijk in iedere gemeente een informatieavond voor de eigen gemeenteraad.

Twee thema's: egaliseringsreserve en uitkomsten van onderzoek Vestersbos

De financiële reserve van de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers is in de afgelopen tien jaar verslechterd. De oorzaken hiervan en ons idee om dit op te lossen willen we met u bespreken. Daarnaast is het onderzoek naar de haalbaarheid van een kindcentrum 0-16 jaar op de locatie Vestersbos 4 in Zevenaar afgerond. De uitkomsten van dit onderzoek en hoe we hiermee verder willen gaan, delen we graag met u.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- x Anders, namelijk uitnodiging aan de gemeenteraden Duiven, Montferland en Zevenaar

Onderwijsaanbod in de Liemers

Al 25 jaar werken de drie gemeenten samen om te zorgen voor huisvesting waar inwoners gebruik kunnen maken van een kwalitatief goed en breed onderwijsaanbod. Dit heeft goede resultaten opgeleverd.

De afgelopen tien jaar is echter ingeteerd op de egalisereserve. Een impuls is nu nodig en komt samen met de noodzaak om nieuwe investeringen te plegen.

De schoolbesturen LiemersNovum (basisonderwijs) en Quadraam (voortgezet onderwijs) willen zich samen inzetten voor een soepele overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. De bouw van een kindcentrum 0-16 jaar op één terrein zien wij als een unieke kans om dit onderwijsaanbod verder vorm te geven. Maar is het ook haalbaar?

Dat hangt mede van u af. In de loop van dit jaar vragen wij u hierover een besluit te nemen. Uw besluit heeft gevolgen voor het onderwijsaanbod in de Liemers.

Informatieavonden gemeenteraden Duiven, Montferland en Zevenaar

De beide schoolbesturen LiemersNovum en Quadraam en de GRHVOL vinden het belangrijk de leden van de drie gemeenteraden te informeren over de uitkomst van het onderzoek. We nodigen u daarom gezamenlijk uit voor een raadsinformatieavond met uw eigen gemeenteraad.

Praktische informatie

Zevenaar: 9 juni 2021 – 19.30 tot 20.30 uur.

De bijeenkomst in Montferland is op 7 juni 2021 en de bijeenkomst in Duiven is op 17 juni 2021.

Door de coronamaatregelen is dit een digitale bijeenkomst.

Uiterlijk 2 weken van te voren ontvangt u van ons het programma en meer achtergrondinformatie.

Wilt u eerst meer informatie? Neem dan contact op met wethouder van Dellen via n.vandellen@zevenaar.nl of met mevrouw W. Dijkstra. Dit kan telefonisch via (0316) 595307 of per e-mail via w.dijkstra@zevenaar.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-034

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 20 april 2021
Zaaknummer Z/20/375089 /ADV/1024438
Onderwerp Nut en noodzaak completeren Centrumring Zevenaar
Portefeuillehouder C. Koers-de Graaf / H. Winters

Contactpersoon Ludwig van Duren
E-mail L.vanduren@zevenaar.nl
Telefoon 0316 595 183

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Middels een analyse op hoofdlijnen is de noodzaak en haalbaarheid van het completeren van de Centrumring in beeld gebracht. Via deze raadsinformatiebrieven informeert het college u over de resultaten van deze analyse.

Kernboodschap

Wij hebben middels een ambtelijk werkatelier op hoofdlijnen de noodzaak en haalbaarheid van het completeren van de Centrumring in beeld gebracht. Hieruit is gebleken dat completeren van de Centrumring niet noodzakelijk is en er veel tegengestelde belangen bestaan, waardoor de haalbaarheid van het completeren ter discussie staat. Op basis van deze analyse hebben wij besloten de centrumring niet te completeren en het NS-parkeerterrein bij voorkeur te ontsluiten vanaf het Stationsplein.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk informeren over het collegebesluit ten aanzien van het completeren van de centrumring en de ontsluiting van het NS-parkeerterrein.

Inhoudelijke boodschap

In het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan is de ambitie uitgesproken de Centrumring te completeren. Hiermee wordt onder andere beoogd invulling te geven aan een ontbrekende schakel in de ringstructuur om het centrum en een optimale spreiding van verkeer rondom het centrum mogelijk te maken. Bij de

verdere verkenning /uitwerking blijken veel, vaak tegengestelde, belangen te bestaan, welke de haalbaarheid van het completeren van de Centrumring ter discussie stellen.

Middels een analyse op hoofdlijnen is de noodzaak en haalbaarheid van het completeren van de centrumring in beeld gebracht. Uit deze analyse volgt dat het completeren van de centrumring niet noodzakelijk is en dat het realiseren van een parkeerverwijzingssysteem een groot deel van de functie van een centrumring kan overnemen.

De ontsluiting van het NS-parkeerterrein dient bij voorkeur bereikbaar te zijn vanaf de zijde van de Kerkstraat / Stationsplein. Dit in verband met de functie van dit parkeerterrein voor zowel de cultuurfabriek Turmac en het gemeentehuis als het NS-station.

Communicatie

Na de ontwerpuitwerking van de ontsluiting van het NS-parkeerterrein zal een informatiebijeenkomst worden belegd waar de plannen aan de omgeving, belanghebbenden en belangstellenden zullen worden toegelicht.

Vervolgproces

Het opstellen van één of meerdere ontwerpuitwerkingen (inclusief kostenraming) voor de ontsluiting van het NS-parkeerterrein kunnen naar verwachting medio dit jaar worden afgerond, waarna een raadsvoorstel en kredietaanvraag voor de verdere uitwerking en voorbereiding aan uw raad wordt aangeboden.

Het onderzoek naar omvang en uitvoering van een parkeerverwijzingssysteem zal naar verwachting in het najaar van 2021 worden afgerond. Vervolgens wordt ook hiervoor een raadsvoorstel en kredietaanvraag voor de verdere uitwerking en voorbereiding aan uw raad aangeboden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-033

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	4 mei 2021
Zaaknummer	Z/21/386892/1022205
Onderwerp	Aanbieding evaluatie collegeprogramma 2018-2022
Portefeuillehouder	Lucien van Riswijk
Contactpersoon	Hans Bosch
E-mail	h.bosch@zevenaar.nl
Telefoon	0316-595615

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Het voornemen om halverwege de collegeperiode in 2020 een zogenaamde mid-term review op te stellen over de stand van zaken van het collegeprogramma 2018-2022 is vanwege de uitbraak van de corona pandemie niet uitgevoerd. De focus lag op de aanpak van de gevolgen van de pandemie. Nu we langzamerhand weer meer in normale omstandigheden geraken is er toch behoefte aan het opmaken van een tussenbalans, zodat op basis daarvan goed de bestuurlijke prioriteiten voor 2021 en het eerste kwartaal van 2022, het laatste jaar van de lopende collegeperiode, kunnen worden bepaald.

Kernboodschap, context en inhoud

In zijn algemeenheid geldt, dat veel van voornemens uit het collegeprogramma ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Dat resultaat stemt tot tevredenheid, zeker als we daarbij in aanmerking nemen dat het tot stand is gekomen in een periode na een gemeentelijke herindeling, waarin de basis op orde krijgen en “in control” komen de belangrijkste ambities waren. Daarbovenop was het sowieso een moeilijke periode, waarin de gemeente voor een grote bezuinigingsopgave werd gesteld en met een ongekende pandemie in de vorm van het coronavirus werd geconfronteerd. In die periode zijn we er dus desondanks in geslaagd al veel van voornemens tot uitvoering te brengen.

In het laatste collegejaar willen we het nog niet uitgevoerde deel van het collegeprogramma oppakken. Met de uitvoering van het corona herstelplan en een sterke inzet op de opgaven in de regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio vormt dat, wat ons betreft, de bestuurlijke

en ambtelijke focus voor de periode tot aan de raadsverkiezingen. De ambities worden daarmee in overeenstemming gebracht met bescheiden financiële mogelijkheden en de beschikbare personele capaciteit.

Daarmee is er sprake van een realistische en haalbare planning. De planning blijft echter ambitieus en de realisering is van veel omstandigheden afhankelijk, die zich niet allemaal door ons laten sturen. Een bijzonder risico vormen de effecten van de corona pandemie, die nog wel even zullen na-ijlen en invloed zullen hebben op de uitvoering van verschillende projecten.

Daarom zullen we de voortgang van de opgaven voor het komende periode goed blijven monitoren en daarover op gezette tijden, als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, rapporteren, bij voorkeur via de documenten van de P&C cyclus.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☒ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders:
Rapportage P&C cyclus

Communicatie en vervolgproces

Over de evaluatie van het collegeprogramma zullen wij via de bekende communicatiekanalen in- en extern communiceren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1027290

Evaluatie collegeprogramma 2018-2022

EVALUATIE

Collegeprogramma 2018-2022

ZEVENAAR

Inhoud

Bestuur en bestuurscultuur.....	3
1.1. Goed Bestuur	3
1.2. Financieel beleid.....	4
Participatie.....	6
2.1. Dienstverlening en gemeentelijke organisatie.....	6
Sociaal Domein en leefbaarheid	8
3.1. Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen	8
3.2. Bewaken van de openbare orde en veiligheid	8
3.3. Onderwijs	8
3.4. Kinderopvang	9
3.5. Structuurversterking (overkoepelend) en toegang.....	9
3.6. Jeugd en maatschappelijke ondersteuning.....	10
3.7. (Arbeids)participatie.....	10
3.8. Vrijwilligers en mantelzorg	11
3.9. Gezondheidszorg.....	11
3.10. Ruimtelijke Ordening.....	12
3.11. Stedelijke vernieuwing	12
3.12. Wonen en bouwen	12
3.13. Handhaving.....	13
Economie en vrijetijdseconomie.....	14
4.1. Versterken economische ontwikkeling	14
4.2. Ruimte bieden voor ondernemen	15
4.3. Gebiedsmarketing	17
4.4. Sport	17
4.5. Kunst en cultuur	18
4.6. Vrijtijdseconomie.....	19
Duurzaamheid.....	20
5.1. Cultuurhistorisch erfgoed.....	20
5.2. Natuur- en Milieueducatie (NME)	20
5.8. Duurzaam inzamelen en verwerken afval	22
5.9. Afvalwater en waterhuishouding	23
5.10. Handhaving Milieuwetgeving.....	23
Mobiliteit en bereikbaarheid	24
6.1. Verkeer en vervoer	24
6.2. Parkeren	26
Bijlagen: overzicht resterende acties	27

Bestuur en bestuurscultuur

1.1. Goed Bestuur

1.1.1. Verbeteren bestuurscultuur

Diverse acties zijn ingezet om tot verbetering van de bestuurscultuur te komen. Zo zijn eind 2019, begin 2020 diverse thema-avonden over integriteit gehouden. In augustus 2020 is bij de start van het nieuwe politieke jaar de 'dag van de raad' gehouden. Er is getraind op het voeren van een debat en op het voorzitten van raads- en commissievergaderingen. Raad en college hebben stilgestaan bij ieders eigen rol.

In december 2020 is in de commissie Middelen het initiatief opgepakt om van de verbetering van de bestuurscultuur een vast agendapunt te maken. Iedereen is uitgenodigd om met verbeterideeën en -voorstellen te komen. Dit initiatief wordt breed gedragen. Het is duidelijk dat de verbetering van de bestuurscultuur een proces van lange adem is. Het vraagt een goed samenspel van de raad als geheel, van de fracties en van individuele raadsleden samen met griffie, college en ambtelijke organisatie.

1.1.2. Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner

Met de vaststelling van de nota Verbonden partijen (2019) is een instrumentarium ontwikkeld om de sturing op gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingspartners te verbeteren. Met dashboards maken we de informatie overzichtelijker en daarmee toegankelijker. Het doel daarvan is de grip van de raad op deze samenwerkingsverbanden te vergroten.

In het proces van versterking van de regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen heeft de gemeente Zevenaar bestuurlijk en ambtelijk een trekkende rol gepakt. Op die manier wil zij de regio als geheel versterken en partijen bij elkaar brengen.

Voor verbetering van de governance van Samenwerking de Liemers (SDL) en van sportbedrijf Ataro zijn stappen gezet, ook vanwege het advies van de rekenkamercommissie. Voor Ataro is in de raadsvergadering van februari 2021 een gewijzigde governance vastgesteld. Voor SDL worden concrete voorstellen voorbereid.

1.1.3. Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten

Via project- en planmatig werken slagen we er steeds meer in eerst om eerst projecten af te ronden, voordat nieuwe projecten worden opgepakt. Via training en workshops worden onze medewerkers hierin steeds beter getraind.

1.1.4. Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie

Het verder ontwikkelen van de ambtelijke organisatie naar een moderne en professionele organisatie vraagt voortdurend aandacht. Een organisatie is immers nooit af. Er zijn steeds nieuwe ontwikkelingen waarop geacteerd moet worden. Ontwikkelingen binnen het sociaal domein, als het gaat om de uitvoering van Wmo en jeugdzorg. Ontwikkelingen in het fysiek domein, als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. En daarnaast ontwikkelingen die het noodzakelijk maken om onze organisaties steeds opnieuw te bezien op toekomstbestendigheid en zo nodig aan te passen.

In deze collegeperiode hebben we de volgende stappen gezet:

- opleveren van een HR-kadernota;
- opzetten van de Zevenaar Academie als kennis- en netwerkplatform voor onze medewerkers;
- optimaliseren van het proces van inhuur;
- uitvoeren van een periodiek medisch onderzoek;
- uitvoeren van een medewerkerstevredenheidsonderzoek voor onze medewerkers.

Door de digitale transformatie (in de maatschappij en dus ook in de organisatie) verandert het werk van medewerkers en zullen er andere vaardigheden nodig zijn. We zetten in op datagedreven werken als strategie om onze waarde als lokale overheid te vergroten. Met het opzetten van een datawarehouse hebben we een stabiele basis neergezet en met behulp van 'businesscases' worden projecten uitgevoerd om op de verschillende thema's datagedreven sturen mogelijk te maken. Bijvoorbeeld binnen het Sociale Domein en de afdeling Vergunning, Toezicht en Handhaving wordt bij de dagelijkse sturing gebruik gemaakt van dashboards die we intern ontwikkelen. Ook zijn er inmiddels dashboards op het gebied van demografie en dienstverlening die organisatiebreed ingezet worden. Privacy en ethische vraagstukken hebben hierbij vol de aandacht.

Het jaar 2020 stond vooral in het teken van corona. We hebben onze medewerkers in het afgelopen jaar zoveel mogelijk gefaciliteerd in de mogelijkheden om thuis te kunnen werken.

1.2. Financieel beleid

1.2.1. Uitvoeren Planning & Controlcyclus

De Planning & Controlcyclus (P&C-cyclus) vormt inmiddels een goed in de organisatie ingebed systeem. Hiermee krijgen we beheersing over het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente. De P&C-cyclus geeft het gevraagde inzicht in hoeverre de gemeente haar doelstellingen bereikt en welke (financiële) middelen daarbij nodig zijn.

In gemeente Zevenaar werken we met een kadernota, een begroting, twee voortgangsrapportages en een jaarrekening. In 2018 hebben wij twee jaarstukken opgesteld van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar. Diverse beleidsstukken zijn opgeleverd zoals de nota reserves en voorzieningen. Waar nodig passen we maatwerk toe zoals bijvoorbeeld bij de start van de coronapandemie. In 2020 hebben we vanwege de zeer onzekere financiële situatie afgezien van het opstellen van de kadernota. Dit gebeurde in samenspraak met de auditcommissie. We hebben de raad via updates regelmatig over de financiële ontwikkelingen geïnformeerd.

Bij wijze van proef hebben we in 2020 de 2^e Voortgangsrapportage later in het jaar gepresenteerd. Zo konden we nog beter een actueel beeld geven van de financiële ontwikkelingen. Dit werd als een nadeel ondervonden. Dat kwam doordat de mogelijkheden van de raad om te sturen op de ontwikkelingen werden verkleind. In 2021 is weer voor de oude opzet gekozen.

Externe toezichthouders, zoals accountant en provincie, hebben geconcludeerd dat de gemeente Zevenaar de P&C-cyclus goed op orde heeft. Deze conclusie is met name getrokken naar aanleiding van de wijze waarop de gemeente de in 2019 ontstane grote tekorten in de exploitatie met een realistisch bezuinigingsplan heeft aangepakt. De gemeente valt onder repressief toezicht.

1.2.2. Uitvoeren project financieel beheer op orde

Het project 'Financiële basis op orde' hebben wij succesvol doorlopen. De kwaliteit van de budgetten is verbeterd. De opbouw en onderbouwing zijn beter en we voldoen aan de voorschriften. De financiële effecten van het project hebben wij in de 2e Voortgangsrapportage 2019 opgenomen. Het project heeft uiteindelijk structurele budgettaire ruimte van ruim vijf ton opgeleverd. De budgetten blijven we kritisch volgen. Ze worden jaarlijks bij de meerjarenbegroting geactualiseerd.

1.2.2 Maatschappelijk vastgoed

In december 2020 heeft de raad het integraal accommodatieplan (IAP) vastgesteld. Het IAP geeft aan voor welke doelgroepen de gemeente in principe huisvesting biedt. Het beheren en exploiteren van vastgoed is geen doel op zich. Het is een middel om gemeentelijke beleidsdoelen te realiseren. Vastgoed dat de gemeente niet meer nodig heeft, wordt afgestoten en/of een andere bestemming voor gevonden. Parallel aan het opstellen van dit IAP heeft de gemeente een Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2020-2036 voor de scholen in de gemeente Zevenaar opgesteld. Dit is gebeurd in afstemming met de schoolbesturen. De inhoud van het IHP is geïntegreerd in dit IAP.

Het IAP bevat verder een routekaart voor de verduurzaming van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Deze routekaart beschrijft hoe doelstellingen van de gemeente op het gebied van duurzaamheid (met name energieneutraal) worden gerealiseerd, voor wat betreft de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Bij amendement heeft de raad besloten de investeringen voor verduurzaming van het vastgoed voor de eigen organisatie meer verspreid in de tijd te laten plaatsvinden. Hierdoor halen we niet de doelstelling in het collegeprogramma om de eigen organisatie voor 2025 energieneutraal te hebben.

Participatie

2.1. Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

2.1.1. Groeien naar een verbindende gemeente

We willen onze inwoners meer mogelijkheden geven om mee te denken en initiatieven in te dienen. Daarvoor zijn nieuwe mogelijkheden ontwikkeld, zowel offline als online. Er is een burgemeester-spreekuur en het college bezoekt jaarlijks iedere kern om in gesprek te gaan met inwoners. Er zijn contactpersonen voor de dorpen en wijken aangesteld.

2.1.2. Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers

Om uitvoering te geven aan deze onderdelen van het collegeprogramma is ingezet op de volgende ambities:

Meer dienstverlenend

Als gemeente vinden we het belangrijk om te weten wat onze inwoners verwachten van onze dienstverlening. Zo kunnen we stap voor stap zaken verder verbeteren. In de afgelopen periode is een monitor dienstverlening ontwikkeld. Hieraan zijn verbeteracties gekoppeld en aan de hand van zogenaamde klantreizen zijn processen geoptimaliseerd. We hebben de dienstverlening verder ontwikkeld door bijvoorbeeld de website digitaal toegankelijker te maken voor bezoekers met een beperking. Ook hebben we webteksten en brieven herschreven op taalniveau B1.

Daarnaast kunnen inwoners sinds 2019 met ons chatten. Bij een contactverzoek wordt er vaker binnen twee werkdagen teruggebeld: van 60% in 2018 naar 77% in 2020. Inwoners en ondernemers kunnen veel meer digitaal met ons regelen. Denk hierbij aan geboorteaangifte of het indienen van een klacht. Omdat ook de telefoondiensten sinds mei 2020 vanuit huis gedaan kunnen worden, zijn we als gemeente ook bereikbaar gebleven ondanks corona en vrieskou.

Er is ook geïnvesteerd om de contactmomenten met inwoners te verbeteren door medewerkers hierin te trainen. Voorbeelden van trainingen zijn klantgericht telefoneren, 'hostmanship' en omgaan met agressie. Via de inzet van de bedrijvencontactfunctionaris en het ondernemersloket verbeteren wij onze dienstverlening aan de ondernemers.

Meer participatie

Participatie is de nieuwe standaard: alle beleidsstukken zijn in deze collegeperiode opgesteld in samenwerking met stakeholders en/of inwoners. Bij grote projecten is nadrukkelijk aandacht voor participatie. Voorbeelden zijn Op weg in Zevenaar, herinrichting van Zonnemaat, revitalisering van Giesbeek en ontwikkeling van woningbouwlocaties.

Daarnaast wordt er gebruikgemaakt van online vragen(formulieren) via:

- website zevenaar.nl;
- enquête-module SurveyMonkey;
- stemmogelijkheden c.q. polls via social media;
- etc.

Sinds 2019 is er ook een digitaal inwonerspanel waarbij ruim vijfhonderd inwoners zijn aangesloten. Zij hebben hun mening gegeven over verschillende onderwerpen. Om ook kinderen beter te bereiken is een kinderburgemeester aangesteld. In december 2018 heeft de gemeenteraad de visie (Notitie participatie – een kijk op de samenwerking tussen inwoners en gemeente) ter kennisgeving

aangenomen. In het kader van de Omgevingswet wordt gewerkt aan een nieuw kader voor participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Levendiger en vitaler

In onze samenleving zijn veel betrokken inwoners met goede ideeën. Om hen te ondersteunen zijn de DoeDuiten in het leven geroepen. Hierdoor zijn sinds 2019 al ruim vijftig burgerinitiatieven tot stand gekomen. Al deze initiatieven dragen bij aan een levendiger en vitaler Zevenaars. Ze kennen een grote diversiteit aan activiteiten voor jeugd, ouderen en op gebied van duurzaamheid, sport, etc. We hebben daarnaast als gemeente gestimuleerd om een dorpsraad op te richten. Zo zijn afgelopen jaren drie nieuwe dorpsraden ontstaan in Angerlo, Giesbeek en Lathum.

Sociaal Domein en leefbaarheid

3.1. Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

3.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen

De verbetering van de ambulancezorg is een voortdurend aandachtspunt in onze contacten met de veiligheidsregio. Afspraken met Duitsland en inzet van de brandweer als 'first responder' zorgen voor snellere hulpverlening.

Veel buurten en wijken hebben hun leefomgeving voorzien van een AED. De gemeente biedt deze buurten en wijken ondersteuning in de communicatie, de melding van de AED bij HartslagNU en de scholing en nazorg (na reanimatie) van burgerhulpverleners. Ons voornemen om de AED's te verzekeren, bleek niet mogelijk. In overleg met de veiligheidsregio zoeken we naar een alternatieve oplossing.

3.2. Bewaken van de openbare orde en veiligheid

3.2.1. Vergroten veiligheid in de gemeente

We hebben ons ontwikkeld in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. We voerden preventieve en repressieve acties uit. De preventieve acties bestonden voornamelijk uit communicatie-campagnes via sociale media, de website en de lokale krant. We hebben geprobeerd inwoners en ondernemers weerbaar te maken. Repressief voerden we integrale controles uit. Dit deden we in het buitengebied, op een bedrijventerrein en op specifieke locaties na signalen en meldingen.

De verbinding tussen zorg en veiligheid is gemaakt. We weten elkaar beter te vinden om zodoende criminaliteit en overlast vroegtijdig te signaleren en integraal aan te pakken.

3.3. Onderwijs

3.3.1. Opstellen integraal huisvestingsplan (IHP) Onderwijs

Op 12 november 2019 hebben we in overeenstemming met de schoolbesturen het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2036 voor de schoolgebouwen in Zevenaar vastgesteld. De inhoud van het plan is vervolgens geïntegreerd in het Integraal Accommodatieplan (IAP), vastgesteld op 16 december 2020.

3.3.2. Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen

De verbouwing van de basisscholen Lindenhage/t Kofschip aan de Platanenlaan is gerealiseerd. Het gebouw herbergt nu een Integraal Kind Centrum voor opvang en onderwijs voor kinderen van nul tot dertien jaar. Eind 2020 is de verbouwing van het schoolgebouw aan de Guido Gezellestraat voor de Sterrenschool en kinderopvang Lotus gestart. Deze verbouwing ligt op schema. De verbouwing van de Carroussel/de Maatjes aan de Kardinaal de Jongstraat is in voorbereiding. De uitvoering staat gepland voor 2021. Voor zowel het basisonderwijs (Wissel/Tamboerijn) als het voortgezet onderwijs wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Gekeken wordt naar de mogelijkheden voor een kindcentrum voor nul tot twaalf jaar dan wel voor nul tot zestien jaar in Vestersbos.

3.3.3. Stimuleren samenwerking scholen in kader van voortbestaan

Onze aanvraag voor splitsing van het grondgebied voor de opheffingsnormen van scholen is in augustus 2010 gehonoreerd. Deze geldt voor de komende twintig jaar. Dit betekent voor Herwen, Aerdt, Babberich en Angerlo een lagere opheffingsnorm dan anders het geval zou zijn geweest.

Het onderzoek naar het voortbestaan van de basisscholen in Spijk en Lathum heeft uiteindelijk geresulteerd in het besluit tot sluiten van beide scholen. Zij sluiten respectievelijk per 2020 en 2021.

3.3.4. Organiseren brede basisvoorziening voor jongste kinderen

Met de vaststelling van het Onderwijskansenbeleid 2020-2023 gemeente Zevenaar (raad september 2020) heeft de gemeenteraad een visie en doelstellingen geformuleerd. Doel is het voorkomen of verminderen van onderwijsachterstanden. Het gaat in het bijzonder om inwoners uit sociaaleconomisch zwakkere milieus. Met de onderwijspartijen en andere maatschappelijke instellingen geven we hieraan verdere uitvoering via een gezamenlijke uitvoeringsagenda.

3.4. Kinderopvang

3.4.1. Toegang bieden tot kinderopvang

Met de wettelijke harmonisatie van de kinderdagopvang, peuterspeelzalen en voor- en vroeg-schoolse educatie (VVE) zijn deze instellingen veranderd in kinder- en peuteropvang. Daarmee is ook de rol van de gemeente gewijzigd. De gemeentelijke verantwoordelijkheid is beperkt tot de voorschoolse educatie (VE) voor doel-groepkinderen. Dit geldt ook voor het aanbod voor peuters waarvan de ouders niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.

Daarnaast houdt de gemeente de wettelijk taak van kwaliteitshandhaving van de kinderopvang en voert daar inspecties naar uit. Tegen de achtergrond van de gewijzigde taak blijft ons streven dat zo veel mogelijk kinderen een voorschoolse voorziening bezoeken. In het Beleidsplan Onderwijskansen staat opgenomen dat we streven naar 80% in 2023. Stimuleren van het jonge kind vormt de kern van het Beleidsplan Onderwijskansen.

3.5. Structuurversterking (overkoepelend) en toegang

3.5.1. Versterken samenwerking met maatschappelijke partners

We voeren gesprekken met Caleidoz om te komen tot een gezamenlijke visie op de toekomst van welzijn. Deze moet passen bij de actuele (landelijke) ontwikkelingen en vraagstukken. De gezamenlijke visie leidt tot verschuivingen in aandacht en inzet van Caleidoz. Met preventiemaatregelen en ketensamenwerking streven we naar kostenbeheersing op jeugdzorg en Wmo. De door de raad nieuw vastgestelde beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 en het Beleidsplan Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet (JWP) 2020-2023 vormen belangrijke input voor deze gezamenlijke visie.

Met Caleidoz is het prestatieplan 2021 gerelateerd aan de beleidsvisie Sociaal Domein en het beleidsplan JWP. Dit plan is begin maart in het college besproken. De bezuinigingstaakstelling voor Caleidoz is gerelateerd aan de reguliere subsidie. Deze taakstelling is met een jaar opgeschoven en start nu vanaf 2023.

3.6. Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

3.6.1. Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd & Wmo

Per 1 juli 2020 is de Wmo (hulp bij het huishouden en begeleiding) en Jeugdzorg opnieuw regionaal gecontracteerd. De belangrijkste uitgangspunten voor het nieuwe contract zijn:

- betere kwalitatieve toetsing bij inschrijving;
- betere kwalitatieve toetsing op naleving contractafspraken;
- vereenvoudiging van producten en diensten.

Binnen de regio Centraal Gelderland worden de acties uit dit nieuwe contract verder opgepakt in regionale werkgroepen. Ze worden gemonitord in de regionale stuurgroep. Vanaf september 2020 hebben we in Zevenaar ook een eigen relatie- en contractmanager in dienst. Dit moet leiden tot kwalitatief goede zorg en geen hogere uitgaven dan contractueel afgesproken.

Daarnaast is er een project gestart om meer grip te krijgen op de verwijzingen naar Jeugdhulp door derden zoals huisarts en gecertificeerde instellingen. Door de samenwerking met hen te versterken beogen we een beter passende inzet van jeugdzorg.

De inzet van de Praktijk Ondersteuner Jeugd GGZ bij de huisarts (POH jeugd GGZ) is uitgebreid naar bijna alle huisartsen in de gemeente. Deze inzet versterkt de kennis van de Jeugd GGZ in het voorveld en vermindert de instroom in jeugdzorg. Naast de POH jeugd GGZ is er nog een aantal andere preventieve activiteiten gestart dat de instroom in de jeugdzorg vermindert. Denk aan de start van het Omgangshuis (bij complexe scheidingsproblematiek) en van Buurtgezinnen.

3.6.2. Bevorderen initiatieven van inwoners en maatschappelijke partners en stimuleren en ontwikkelen van preventieve activiteiten

In 2020 is vanuit een bestemmingsreserve een bedrag beschikbaar gesteld van 150 duizend euro voor DoeDuiten. Deze zijn te besteden in drie jaar tijd. Met deze subsidieregeling is het mogelijk inwonerinitiatieven een duwtje in de rug te geven. Zie ook onder 2.1.2.

3.6.3. Armoede- en schuldenbeleid

Begin 2019 is het armoede- en schuldenbeleid vastgesteld. Daarmee hebben we gewerkt aan het tegengaan van sociale uitsluiting door armoede en aan het sneller signaleren van schulden. De bekendheid en het bereik van minimaregelingen hebben we vergroot. Dit hebben we bereikt door (media)aandacht en intensievere samenwerking tussen maatschappelijke partners.

Verder is voor de Gelrepass een nieuw systeem aangeschaft. De Gelrepass stimuleert het meedoen aan sport en cultuur en dus het meedoen aan de samenleving. De werkwijze van de pilot Schuldenvrij is geborgd. Door deze pilot krijgen we meer huishoudens met (beginnende) schulden in beeld. Ook de nieuwe wettelijke taak vroegsignalering schulden per 2021 zorgt ervoor dat we mensen met betalingsachterstanden eerder kunnen ondersteunen.

3.7. (Arbeids)participatie

3.7.1. Begeleiden van mensen naar werk

In juni 2018 heeft de Regionale Sociale Dienst (RSD) via een businesscase de opdracht gekregen de uitstroom van cliënten naar werk een extra impuls te geven. Via tussentijdse monitoring bleek medio 2019 dat de businesscase nog niet de gewenste resultaten opleverde. Na interventie en een verbeterplan blijkt nu uit de evaluatie dat de vooraf afgesproken doelstellingen en resultaten zijn

behaald. Meer klanten zijn in beeld en hebben intensieve dienstverlening ontvangen, meer inwoners zijn naar werk gebracht.

De RSD heeft zich daarnaast ontwikkeld tot een netwerkorganisatie. Ze is in staat gebleken wendbaar te reageren op onverwachte gebeurtenissen. Zo heeft de RSD tijdig en adequaat de uitvoering van de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) voor de drie Liemerse gemeenten opgepakt (COVID-19-crisis). De businesscase wordt uitgebreid geëvalueerd. De uitkomst van die evaluatie vormt de basis voor de besluitvorming over het vervolgtraject.

3.7.2. Meewerken aan opvang en integratie van statushouder

De nieuwe Wet Inburgering treedt op 1 januari 2022 in werking. Vooruitlopend daarop is in maart 2021 een Beleidsplan Inburgering aan de raad voorgelegd. Dit beleidsplan moet ervoor zorgen dat inburgeraars kansen krijgen om zich te ontwikkelen en mee te doen in de maatschappij.

Een van de huidige taken van de gemeente voor inburgering is de huisvesting van statushouders (inburgeraars). Deze taak blijft ook met ingang van de nieuwe wet bestaan. Er ligt op dit moment een grote uitdaging bij alle gemeenten en woningcorporaties om aan de wettelijke taakstelling voor huisvesting te voldoen.

3.8. Vrijwilligers en mantelzorg

3.8.1. Ondersteunen mantelzorgers

Project 'knooppunt Mantelzorg Zevenaar' is een samenwerkingsverband van Caleidoz, MEE en gemeente Zevenaar. Dit project is aanvankelijk ingezet voor een betere ondersteuning voor de mantelzorgers. Bij de meerjarenbegroting 2020-2023 is besloten dit project te beëindigen. Het leverde niet de gewenste resultaten op en de bezuinigingstaakstelling noodzaakte kritisch naar de inzet van middelen te kijken.

Gemeente, Caleidoz en MEE hebben vervolgens via een adviesrapport 'Samen sterk voor mantelzorgers' geadviseerd de mantelzorg te borgen. Dit doen zij binnen bestaande structuren met de bekende ketenpartners. Daarbij wordt ingezet op:

- het belang van respijtzorg voor mantelzorgers;
- een goede informatievoorziening en ondersteuning aan mantelzorgers;
- het behoud van bestaande collectieve activiteiten.

Hiervoor is aan de samenwerkingspartijen subsidie beschikbaar gesteld.

3.8.2 Ondersteunen vrijwilligers

In 2019 is een vrijwilligersprijs uitgereikt. In 2020 is de vrijwilligersprijs vernieuwd. We hebben ook een groep vrijwilligers bereid gevonden om met ons mee te denken over het proces, de selectie en de uiteindelijke nominatie. In 2020 is op deze nieuwe wijze een kandidaat benoemd. Door de coronamaatregelen was het niet mogelijk om de nieuwjaarsbijeenkomst te houden. Zodra de maatregelen iets minder streng (kunnen) zijn, bedenken wij een 'list' om de vrijwilliger alsnog op een gepaste feestelijke wijze in het zonnetje te zetten.

3.9. Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in gemeente Zevenaar gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen. De activiteiten gericht op jeugdgezondheid en ouderen zijn vastgelegd in het implementatieplan Sociaal Domein en de uitvoeringsagenda Jeugd en Wmo 2020.

Zo neemt onze gemeente deel aan de regionale pilot 'Nu Niet Zwanger'. Daarbij gaan professionals zoals huisartsen met kwetsbare inwoners in gesprek over hun kindwens. Hierbij is in geen enkel geval sprake van dwang of drang. De keuze blijft bij de persoon die een kindwens heeft. In 2021 evalueren we het project.

3.10. Ruimtelijke Ordening

3.10.1. Invoeren Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet worden alle wetten, regels en afspraken voor de fysieke leefomgeving in één nieuw stelsel geïntegreerd. Het doel is het omgevingsrecht en de dienstverlening voor de fysieke leefomgeving beter te laten aansluiten op de wensen vanuit de samenleving: sneller, eenvoudiger en beter. De verwachte invoeringsdatum is 1 januari 2022.

De invoering van de Omgevingswet is een megaoperatie. De organisatie van Zevenaar moet op 1 januari 2022 klaar zijn om te kunnen werken vanuit de Omgevingswet. Een aantal onderdelen voor de implementatie is al in gang gezet of zelfs al afgerond. In 2021 pakken we dit verder op. We richten ons daarbij op een koersdocument voor de omgevingsvisie. We gaan een plan van aanpak voor een omgevingsplan maken en gaan daarmee oefenen. Ook zorgen we ervoor dat de werkprocessen en de dienstverlening zijn ingericht. En we regelen dat gemeente Zevenaar wordt aangesloten op de landelijke voorziening digitaal stelsel Omgevingswet.

3.11. Stedelijke vernieuwing

Eind 2020 heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld voor de herinrichting van het voorterrein van de Turmac Cultuurfabriek en een gedeelte van de Kerkstraat. De herinrichting van het voorterrein betekent een kwaliteitsslag voor onze gemeentelijke panden. Het is ook een opwaardering van de openbare ruimte voor de Kerkstraat en omgeving. In 2021 worden de werkzaamheden uitgevoerd en ontstaat er een open en aantrekkelijk gebied.

In mei 2020 is de gebiedsvisie voor het centrum Lobith vastgesteld: 'Lobith Dorpshart'. Deze visie is in samenspraak met de gevormde klankbordgroep opgesteld. De plannen worden verder geconcretiseerd, zodat ze uiterlijk 31 december 2021 zijn uitgevoerd. In eerste instantie leggen we de focus op het realiseren van een kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte op het Marktplaats (parkeren en muziekkoepel). Ook de aanpak van de pleinen in Zevenaar (Markt, Raadhuisplein en Muldershof) draagt bij aan stedelijke vernieuwing van de stad.

3.12 Wonen en bouwen

3.12.1 Regie op woningbouwprogramma

De gemeente speelt bij het aanbieden van voldoende woongelegenheden een belangrijke regierol. Samen met marktpartijen en woningcorporaties zorgen we ervoor dat binnen de gemeente goede en voor alle doelgroepen juiste woningen beschikbaar zijn. Om de behoefte in te vullen bieden wij een gedifferentieerd woningbouw programma aan en zetten wij in op kwaliteit (bouwen naar behoefte). Hiermee geven we ook uitvoering aan de regionaal met het Rijk en provincie gemaakte afspraken in de Woondeal.

In de regio realiseren we de komende vijf jaren versneld twintigduizend woningen. We hebben ook de ambitie om tot 2040 tot vijftig- tot zestigduizend woningen te realiseren. Met de corporaties is afgesproken om bij nieuwe woningbouwprojecten met twintig of meer woningen 25% in het sociale segment te realiseren.

In de periode 2018 tot 2020 zijn er binnen de gemeente Zevenaar ongeveer 450 woningen bijgebouwd. Met deze realisering is een enorme bouwproductie geleverd. Op basis van de cijfers van 2019 bestond grofweg de helft uit betaalbare woningen. Vanaf 2018 is er extra ingezet op woningbouw. Vanaf dat moment zijn wij meer afgeweken van het 'contingentenbeleid'. We zijn meer vanuit de behoefte en kwaliteit aan de slag gegaan. Wij streven ernaar een continue bouwstroom op gang te houden en daar wordt binnen de organisatie op ingezet.

De grootste woningbouwproductie van de afgelopen jaren vindt plaats in Groot Holthuizen en op de locatie van een voormalige sigaret-fabriek.

Gezien de afspraken hebben wij nog een forse opgave uit te voeren. We kijken naar mogelijkheden binnen de stad en de dorpen en naar het afronden dan wel inzetten van nieuwe ontwikkelgebieden. De focus ligt in de kern Zevenaar en op maatwerk voor de omliggende kernen. Naar verwachting worden in de periode 2021 tot 2026 ongeveer twaalfhonderd woningen toegevoegd of zijn in aanbouw. Na 2026 staan er ook nog ruim vijfhonderd woningen gepland.

3.13 Handhaving

3.13.1 Uitvoeren doortastend handhavingsbeleid

Met de totstandkoming van dit nieuwe beleidsplan hebben wij onze vernieuwde ambities voor het handhavingsbeleid voor de komende periode vastgelegd. Het nieuwe beleidsplan is vastgesteld door de raad op 24 oktober 2018. Met de aanpassing van ons beleid willen we de kwaliteit van de leefomgeving en de veiligheid van onze inwoners waarborgen. Dit vraagt om een actief toezicht-beleid. In het beleidsplan maken we duidelijk op welke verschillende manieren we toezicht houden en hoe we handhaven als we constateren dat regels worden overtreden.

In 2019 hebben we de inhuurcontracten van de BOA's beëindigd en vaste invulling gevonden voor de formatie voor één BOA en één toezichthouder bouw. Deze BOA's zijn breed inzetbaar. Dat is met name voor het toezicht op de coronamaatregelen effectief gebleken. Op het gebied van openbare ruimte hebben we actief gehandhaafd. Het aantal uitgeschreven boetes is gestegen in 2020. Ook hebben we geïnvesteerd in 'handhelds' zodat we de BOA's efficiënter kunnen inzetten en de zichtbaarheid vergroten. Daarnaast hebben we actief meer handhavingszaken opgepakt op het gebied van illegale bouwwerken en strijdig gebruik van het bestemmingsplan in 2020.

Economie en vrijetijdseconomie

4.1. Versterken economische ontwikkeling

4.1.1. Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied

De invloed van de gemeente op de aanleg van internetvoorzieningen is zeer beperkt. De vrijemarktwerking en de telecommunicatiewetgeving bieden geen ruimte voor gemeentelijke interventies. Dat is ook de reden waarom de hiervoor aangevraagde provinciale subsidie voor sterk bestuur voor andere activiteiten is ingezet. Er zijn momenteel twee glasvezelbedrijven bezig met de aanleg van glasvezel in het buitengebied van onze gemeente. Gedeelten van het buitengebied zijn inmiddels van glasvezel voorzien.

Voor alle deelgebieden geldt dat de basisinfrastructuur nagenoeg volledig gereed is. Voor de glasvezelcentrales in Herwen, Tolkamer en Spijk was het glasvezelbedrijf nog in afwachting van een vergunning van het waterschap. Deze is inmiddels verkregen, waardoor we nu ook deze glasvezelcentrales kunnen gaan activeren. Ondertussen is het glasvezelbedrijf volop bezig met het realiseren van de overige huisaansluitingen. Hiervoor worden afspraken gemaakt met de betreffende bewoners. Het glasvezelbedrijf is nog wel een aantal maanden bezig om dit af te ronden.

Specifiek voor de basisscholen: de gemeente heeft de schoolbesturen die vragen stelden over glasvezelaanleg in contact gebracht met de uitvoerder van het betreffende glasvezelbedrijf.

4.1.2. Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar

Op 3 juli 2019 heeft de gemeenteraad de economische visie 2040 voor de Liemers vastgesteld. Deze gezamenlijke visie van de gemeenten Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar moet zorgen voor een sterke regionale economische ontwikkeling in de Liemers. Speerpunten zijn de logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie.

De Zevenaarse Economische Agenda is in concept uitgewerkt. Dit hebben we gedaan in samenwerking met ondernemersorganisaties zoals MKB, LTO, Lindus en Ondernemend Zevenaar. Dit voorjaar ronden we het proces af door het maken van afspraken over projecten die de partners gaan uitvoeren.

Aanvullend op de Liemerse economische speerpunten is de agrarische sector in de Zevenaarse Economische agenda als speerpunt meegenomen. Vooruitlopend op de vaststelling zijn we al gestart met de uitvoering van een aantal maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn het starten met het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar en het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers, mede als gevolg van de coronacrisis.

Voor de uitvoering van de visie neemt gemeente Zevenaar deel aan de Liemerse Ambassade, net als gemeenten Duiven en Westervoort. Deze organisatie is een triple helixsamenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs. Met gemeenten Doesburg en Montferland zijn via een dienstverleningsovereenkomst afspraken gemaakt.

In regionaal verband is de samenwerking binnen de Regio Arnhem Nijmegen versterkt, met de economie als een van de vijf belangrijke thema's. De belangen van subregio de Liemers en de Zevenaarse economische agenda vormen onze input in deze regionale samenwerking.

4.2. Ruimte bieden voor ondernemen

4.2.1 Bruisend maken centrum Zevenaar

Vanuit het inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar is al een aantal maatregelen opgepakt om het centrum toekomstbestendig te maken. Voorbeelden zijn de groen-voorziening, verbetering van de entrees en het fietsparkeren. Daarnaast worden de centrale pleinen Raadhuisplein, Markt en Muldershof heringericht.

Voor het Raadhuisplein hebben we het schetsontwerp in juni 2020 online gepresenteerd. In het gelijktijdig gestarte participatietraject zijn veel opmerkingen en suggesties ontvangen. Deze verwerken we zoveel mogelijk in het technisch ontwerp. Met de gebruikers van het plein hebben we nog overleg over de detailinvulling. Naar verwachting kunnen we in het tweede kwartaal van 2021 een plan voor besluitvorming en het beschikbaar stellen van een budget aan de gemeenteraad voorleggen.

De plannen voor de herinrichting van Markt en Muldershof moeten nog verder vorm krijgen. In het kader van de bezuinigingen was de uitvoering van deze plannen in 2019 uitgesteld. In het coronaherstelplan zijn ze nu weer opgevoerd als spoedig uit te voeren maatregel voor het stimuleren van economie en samenleving. Ook met het oog op de ontwikkeling van de Fashion Outlet Zevenaar.

4.2.2. Herstructureren bedrijventerreinen

In het coronaherstelplan worden de revitalisering en opwaardering van de bedrijventerreinen Tatelaar en Hengelder in Zevenaar versneld uitgevoerd. De noodzakelijke investering wordt geraamd op één miljoen euro. In het herstelplan is een bedrag van een half miljoen euro opgenomen. Voor het overige deel vragen we een provinciale subsidie.

Voor de entree van Hengelder vanaf de nieuwe afrit van de A12 is in een inspiratiedocument een toekomstbeeld geschetst. Dit toekomstbeeld moet dit gebied meer kwaliteit en uitstraling geven. Met marktpartijen en ondernemers gaan we in gesprek om hier verder uitwerking aan te geven. Voor de herstructurering van Halve Maan in Lobith is een belangrijke stap gezet. De verkeerskundige situatie is aangepakt door de zeer grondige aanpassing en reconstructie van de gelijknamige ontsluitingsweg.

4.2.3. Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort

In maart 2021 ligt de herziening van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) voor de looptijd van 2021 tot 2024 bij de gemeenteraad voor ter besluitvorming. In het RPW zijn de keuzes vastgelegd die de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen maken voor het beter in balans brengen van vraag en aanbod naar werklocaties.

Het RPW biedt weer wat meer ontwikkelruimte, met name voor de logistiek. In de Liemers komt daarvoor twintig hectares beschikbaar in het logistieke knooppunt Emmerich, Montferland en Zevenaar. Deze hectares zijn bedoeld voor de uitbreiding van DocksNLD in gemeente Montferland. De afstemming met gemeente Montferland hierover is goed. Maar deze ontwikkeling heeft ook geleid tot een intensiever contact met de Duitse buurgemeente Emmerich. De overige beschikbare ruimte voor grote logistieke bedrijven wordt pas vrijgegeven na een evaluatie van het RPW. Deze evaluatie staat gepland voor 2022. Wij hebben kenbaar gemaakt dat gemeente Zevenaar graag gebruikmaakt van de ontwikkelruimte. Op die manier kunnen we in de toekomst blijven voorzien in voldoende uitgeefbaar bedrijventerreinen.

De ontwikkeling van BusinessPark 7Poort verloopt op zich voorspoedig. Het stagneert nu enigszins vanwege de coronacrisis en het uitblijven van een positieve uitspraak van de Raad van State op het Tracébesluit voor doortrekking van de A15 en verbreding van de A12.

Dat zorgt wel voor onzekerheid. Ondanks de coronacrisis verwachten wij van de nog ruim zestien hectares uitteefbare kavels verwachten we vijftien hectares in 2021 uit te geven. Zeker als er groen licht van de Raad van State komt voor de A15/A12. De grondexploitatie-risico's zijn in de afgelopen jaren fors verminderd. De infrastructuur op BusinessPark 7Poort is nagenoeg klaar.

Dit jaar starten we met de realisatie van de fiets- en voetpaden. We richten de bermen verder in, ronden de waterstructuur af en richten de Wal Masqué definitief in. Deze werkzaamheden voeren we gefaseerd uit tot eind 2022.

4.2.4. Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort

De levering van de kavel voor de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) is opnieuw uitgesteld. Dit komt door de coronacrisis en de nog steeds uitblijvende definitieve duidelijkheid over de aansluiting Zevenaar-Oost als onderdeel van het project Doortrekking A15 / Verbreding A12. De voorbereidingen voor de realisatie gaan echter onverminderd door. We verwachten dat de levering van de kavel nu voor de zomer plaatsvindt. Na de zomer wordt gestart met de realisatie van de FOZ. De FOZ opent naar verwachting eind 2022 dan wel begin 2023 de deuren.

4.2.5. Inkopen bij lokale Liemerse bedrijven

Medio 2018 hebben we stappen genomen om de bekendheid van het inkoopbeleid bij gemeentelijke inkopers te versterken. We hebben op de website www.inkoopapp-deliemers.nl een lijst van verwachte onderhandse aanbestedingen vermeld. Regionale ondernemers kunnen hun belangstelling voor zo'n inkoopopdracht kenbaar maken. Dit wordt halfjaarlijks herhaald. We attenderen de budgethouders bij die inventarisaties op het belang dat ons bestuur hecht aan faire kansen voor lokale en regionale ondernemers. Dit geldt ook voor de speerpunten 'maatschappelijk verantwoorde inkoop' en 'social return'. De effecten van deze inzet op feitelijke lokale/regionale inkoop zijn (nog) niet te kwantificeren.

4.2.6. Stimuleren startups

In afwachting van afronding van de Economische Agenda Zevenaar is deze activiteit nog niet opgestart.

4.2.7. Verminderen regeldruk voor Midden- en kleinbedrijf (MKB)

We blijven continu in gesprek met ondernemers en ondernemersverenigingen over regels die als overbodig en onnodig worden ervaren. De conclusies van deze gesprekken worden meegenomen in nieuw beleid. Verder passen we deze toe bij de maatregelen die we treffen in het kader van corona. Vanuit ondernemersverenigingen Lindus en MKB Zevenaar wordt met name aangedrongen om de doorlooptijd voor afhandeling van vergunningaanvragen en algemene vragen te verkorten. Zo worden onnodige processtappen niet meer uitgevoerd. We maken ook duidelijke afspraken over betere samenwerking tussen verschillende organisatieonderdelen.

In het kader van de invoering van de Omgevingswet en de pijler Anders Werken starten we met de Omgevingstafels. Doorlooptijden proberen we hiermee te verkorten. We krijgen weinig opmerkingen over welke regels kunnen komen te vervallen.

4.3. Gebiedsmarketing

4.3.1. Opstellen en uitvoeren marketingplan stad Zevenaar

In de Liemerse economische visie is ervoor gekozen dit actiepoint zoveel mogelijk vorm te geven binnen de toeristische marketingstrategie voor de Liemers.

4.3.2. Verbeteren toeristische informatievoorziening en promotie

We hebben het toeristisch merkconcept en de toeristische marketingstrategie voor de Liemers opgeleverd. In navolging van dit merkconcept zijn wij gestart met het opstellen van het toeristisch marketingplan voor de Liemers. Daarnaast zijn wij begonnen met het voeren van gesprekken met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en Stable International rondom de invulling van het informatiepunt in de FOZ.

In het coronaherstelplan hebben wij de acties, voortkomend uit de toeristische marketingstrategie, als stimuleringsmaatregelen van de lokale economie opgevoerd. Het doel is deze in het tijdvak 2020 tot 2022 uit te voeren.

4.4. Sport

Sport is niet weg te denken uit de samenleving. Veel mensen genieten van sport door het zelf te beoefenen, ernaar te kijken of erover te praten. Sport is in die zin een aangename vrijetijdsbesteding. Het is een belangrijk aspect van een gezonde levensstijl.

Het huidige sportbeleid in de gemeente Zevenaar is geschreven voor de periode 2013 tot 2020. Omdat het niet meer toekomstbestendig is, ontwikkelen we een nieuwe sportvisie. Deze speelt niet alleen in op landelijke en lokale trends en ontwikkelingen, maar vormt ook een verbinding met de nieuwe beleidsvisie voor het Sociaal Domein.

Samen met onze partners sloten we in 2020 een ambitieus Zevenaars sportakkoord. Met dit sportakkoord willen we een impuls geven aan de samenwerking tussen verschillende partners onder het mom van verbinden, samenwerken en kennisdelen. Daarnaast willen we bereiken dat iedereen zich kan ontwikkelen en plezier beleven aan sport en bewegen: als deelnemer, vrijwilliger of toeschouwer. Het Sportakkoord is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met 9 projecten. De komende tijd gaan we met partijen in gesprek over het preventie akkoord, waarin tegengaan overgewicht, alcoholgebruik en aanpak roken centraal staan. Hierbij wordt op onderdelen zo mogelijk een relatie gelegd met het Sportakkoord.

Voor de sportvoorzieningen staan twee uitgangspunten centraal: multifunctioneel gebruik en samenwerking tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeente. In november 2020 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen en is een bedrag van 25 duizend euro opgenomen in de meerjarenbegroting 2021 tot 2024. Dit bedrag is bestemd voor een haalbaarheidsonderzoek naar het realiseren van een (omni)sportvoorziening op Sportpark Hengelder. Daarbij is de (her)verdeling van de sporthallen over de wijken/basisscholen onderdeel van dit onderzoek. Met deze projectopdracht brengen we in kaart wat nodig is om dit burgerinitiatief te ondersteunen.

In de afgelopen periode realiseerden we in samenwerking met de verenigingen de volgende voorzieningen:

- een beachveld op sportpark Hengelder
- een nieuwe toplaag op het Cruyffcourt en de atletiekbaan
- renovatie van de accommodatie van Angerlo Vooruit
- aanpassing van de parkeervoorziening bij DCS

4.4.1. Harmoniseren subsidiebeleid

De voorgenomen harmonisatie van het subsidiebeleid is in het coronaherstelplan uitgesteld. Op die manier ontzien we de door corona toch al ernstig getroffen verenigingen. Voor een aantal van hen zijn er mogelijk financiële gevolgen van deze harmonisatie.

4.5. Kunst en cultuur

4.5.1. Ondersteunen culturele activiteiten

Het culturele aanbod in Zevenaar is stabiel en vitaal. Activiteiten van Muziekstad, Buitenblik en het SevenArt festival werden goed bezocht. Bij behandeling van het bezuinigingsvoorstel in 2019 is het voorstel tot beëindiging van de subsidies voor deze festivals per 2020 met drie jaren uitgesteld. Dankzij provinciale subsidie via het cultuur- en erfgoedpact zijn extra initiatieven ondersteund. Door de coronamaatregelen waren er in 2020 amper culturele activiteiten in Zevenaar.

In regionaal verband spreken wij met de provincie over ondersteuning bij de herstart van de culturele sector. Daarbij sluiten wij aan op de regionale agenda. We nemen deel aan de opgave 'ontspannen regio' binnen de regionale agenda. Zo versterken we onze culturele infrastructuur en verbeteren wij de samenwerking binnen Cultuurregio 025.

4.5.2. Ondersteunen organisatie Kunstwerk!

De coronamaatregelen raken de bedrijfsvoering van Kunstwerk!. In het herstelplan hebben wij daarom aanvullende ondersteuning opgevoerd. Het is de vraag of dit voldoende is. Met provincie Gelderland zijn wij op regionaal niveau in gesprek over financiële ondersteuning van onze culturele infrastructuur. Het proces om te komen tot nieuwe prestatieafspraken verloopt goed. Deze afspraken sluiten beter aan bij onze ambities op het Sociaal Domein. Wij werken hierin samen met de andere Liemerse gemeenten.

4.5.3. Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek

De verbouwing van de Turmac Cultuurfabriek (voorheen Hal 12) is gerealiseerd. Alle partners zijn inmiddels in de hal gehuisvest. De geplande opening in april 2020 inclusief bijbehorend 7Art festival is vanwege de coronapandemie geannuleerd. Bibliotheek, filmhuis, museum en horeca zijn lange tijd gesloten geweest. De geplande activiteiten in de Cultuurfabriek zijn afgeblazen. We bekijken steeds wat er binnen de richtlijnen nog wel mogelijk is. Maar de sluiting heeft gevolgen voor de exploitatie in het eerste jaar. Ataro verzorgt inmiddels het beheer en de exploitatie van de Turmac Cultuurfabriek.

4.6. Vrijetijdseconomie

4.6.1. Oppakken kansen recreatie en toerisme

We hebben het rapport Toeristische potenties linieverhalen Zevenaar e.o. opgeleverd. Het rapport Belevingsgebieden in de IJsselvallei is in ontwikkeling. Vanwege corona zijn we niet gestart met het evenementenbeleid, wel met de interne voorbereiding ervan.

Het Handboek evenementen gemeente Zevenaar is in 2020 opgeleverd. Daarin staan de regels rond de organisatie van evenementen in gemeente Zevenaar.

Met stakeholders is besloten om de oprichting van een breed platform voor vrijetijdseconomie in de Liemers uit te stellen. We ontwikkelen eerst met elkaar het merkconcept en marketingplan Liemers. In het kader van het coronaherstelplan pakken we verschillende acties op. Denk aan de toeristische bebording en het toevoegen van voorzieningen in de openbare ruimte langs toeristische infrastructuur. Maar ook aan een betere verwijzing naar parkeermogelijkheden bij TOP Huis Aerdt.

Vanwege de coronacrisis hebben wij geen ondernemerspeiling uitgezet onder toeristisch-recreatieve ondernemers in Zevenaar. Dit is verschoven naar 2021. Op regionaal gebied hebben wij met de Liemers een bijdrage geleverd aan de uitvoeringsagenda Toeristisch toekomstperspectief regio Arnhem Nijmegen. Daarnaast hebben wij een bijdrage geleverd aan Ontspannen regio van de Groene Metropoolregio (Versterking regionale samenwerking regio Arnhem-Nijmegen) zoals het onderzoek naar regionaal gastheerschap.

4.6.2. Verder ontwikkelen toeristische infrastructuur

Op het gebied van wandelinfrastructuur hebben wij de Klompenpaden Angerlo (Bevermeersepad) en Babberich (Babborgapad) gerealiseerd en opgeleverd. We zijn gestart met de Klompenpaden Pannerdensche Waard, Giesbeek en het Klompenpad Kids in Giesbeek. Het wandelnetwerk wordt in samenwerking met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en andere gemeenten in 2021 gerealiseerd. De opening verwachten we in het najaar van 2021.

Verder hebben wij verbeteringen aangebracht in de ruiter- en menroutes op het zuidelijk grondgebied van de gemeente. De plannen voor verbeteringen in het noorden van de gemeente Zevenaar zijn nog niet ontwikkeld. Aan de harmonisering van de toeristische bewegwijzering wordt hard gewerkt.

De Redoute Revensweert is opgeleverd. De grote opening vindt plaats als corona dit weer toelaat. Wij zijn verdergegaan met het zichtbaar en/of beleefbaar maken van de Romeinse Limes. De realisering van een fietsbrug over de IJssel tussen Lathum en Rheden bleek geen haalbare kaart.

4.6.3. Vergroten verblijfsmogelijkheden in gemeente

We hebben nog geen uitvoering kunnen geven aan het actualiseren en mogelijk verruimen van het camperplaatsenbeleid.

De afgelopen periode hebben we meermalen (planologische) medewerking verleend aan het realiseren van bed-and-breakfastaccommodaties in de gemeente. Ook wordt steun verleend aan initiatieven voor de bouw van recreatiewoningen in Giesbeek (Rhederlaag) en Lobith (Carvium Novum).

Duurzaamheid

5.1. Cultuurhistorisch erfgoed

5.1.1. Zorgdragen voor historisch erfgoed

Wij werken samen met de gemeenten Duiven en Doesburg om te komen tot een integraal en duurzaam toekomstperspectief voor alle kerkgebouwen in de regio. Hiermee richten we ons op leegloop en functieverandering bij ons monumentaal kerkelijk erfgoed. Het Rijk heeft een 'decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisies' toegekend. Deze uitkering zetten wij in om een procesmanager in te huren om het proces te begeleiden. Wij verwachten in 2021 een kerkenvisie op te kunnen leveren.

De verouderde archeologische kaarten zijn geactualiseerd en opgeleverd. Archeologie van de Tweede Wereldoorlog is hierin meegenomen. Het komende jaar ontwikkelen wij op basis hiervan nieuw archeologisch beleid.

5.2. Natuur- en Milieueducatie (NME)

5.2.1. Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu

Met NME Liemers beschikt de gemeente Zevenaar over een centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie (NME). Doel van dit centrum is kinderen bewustmaken van hun directe leefomgeving. Met de vaststelling van het bezuinigingspakket van 2019 lag de vraag voor of de gemeente Zevenaar in de toekomst NME wilde blijven aanbieden. In de motie van februari 2021 heeft de raad bevestigend uitgesproken. De raad heeft het college gevraagd daarvoor met een taakstellend voorstel te komen. Dat voorstel hebben wij in voorbereiding en daarin geven wij aan hoe wij vorm en inhoud willen geven aan de toekomst van NME in de Liemers.

5.3.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar

In 2018 realiseerden we een circulair fietspad van grasasfalt en grasbeton tussen de rotonde Witte Kruis in Babberich en de Maatjesweg in Zevenaar. Verder geven wij uitvoering aan een circulaire aanbesteding van de openbare verlichting. De kennis en ervaring die we tijdens deze aanbesteding opdoen, vertalen we en nemen we op in de duurzaamheidsparagraaf van het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

In regionaal verband (Regio Arnhem Nijmegen) werken we samen aan duurzaamheid en circulariteit in de grond-, weg- en waterbouw. Dat doen we door het opzetten van een regionaal kenniscentrum en een materialenbank voor hergebruik van vrijkomende regionale producten en materialen. Zo is het tijdelijke fietspad langs de Spijksedijk gemaakt van hergebruikt materiaal. Dit materiaal kwam vrij bij de reconstructie van Halve Maan in Lobith.

5.3.2 Energie neutraal maken eigen organisatie

Eind 2019 is de monitoringstool de CO₂-prestatieladder ingevoerd. Met deze tool kunnen we de CO₂- en energieprestaties van de eigen organisatie meten. Op basis van de CO₂-prestatieladder is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Voor het ondersteunen van de uitvoering en voor de monitoring om bij te kunnen sturen zijn extra middelen nodig.

Het idee om in het kader van het coronaherstelplan tot versnelling van verduurzaming van de gemeentelijke accommodaties te komen, kreeg onvoldoende draagvlak in de gemeenteraad. In het

Integraal Accommodatieplan is daarom via een alternatieve routekaart voor een meer geleidelijke aanpak gekozen.

5.3.3 Onderzoeken differentiatie bouwleges op basis van Energieprestatie coëfficiënt (EPC)

Vanaf 2020 is het gedifferentieerd heffen van gemeentelijke bouwleges bij nieuwbouwwoningen op basis van de EPC niet meer mogelijk. Dat komt door de gewijzigde regelgeving. Nieuwe regelgeving vanaf 2020 schrijft voor dat nieuwbouwwoningen al bijna energieneutraal gebouwd moeten gaan worden.

Het vergroenen van leges is onderzocht. Geconstateerd is dat vergroening van de leges niet het meest voor de hand liggende instrument is om duurzaamheidsmaatregelen te stimuleren. De gemeente Zevenaar kent hiervoor de Regeling Toekomstbestendig wonen.

5.3.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtradegemeente

In december 2019 zijn ongeveer twintig studenten van Hogeschool Van Hall Larenstein uit Velp onze gemeente ingegaan. Zij hebben een enquête gehouden onder consumenten (inwoners), ondernemers en instellingen. Er blijkt voldoende behoefte om verder in te zetten op het behalen van de titel 'fairtradegemeente', maar budget daarvoor ontbreekt vooralsnog.

5.3.5. Op weg naar aardgasloos Zevenaar

De oorspronkelijke planning voor het proces om te komen tot aardgasvrije wijken en dorpen in de gemeente Zevenaar gewijzigd. Dit gebeurde bij de financiële heroverweging in het kader van de bezuinigingen in 2019. Het jaar van realisatie blijft 2040. De snelheid van uitvoering is echter getemporeerd. Angerlo als 'Wijk van de Toekomst' wordt afgerond. De keuze om te temporiseren heeft consequenties op het behalen van de tussendoelen (20% duurzame opwek in 2020). Het einddoel (100% in 2040) blijft het uitgangspunt.

Het project 'Wijk van de Toekomst' Angerlo verloopt volgens planning. De Regiegroep Angerlo heeft eind 2020 een concept plan van aanpak voorgelegd. Het doel is om voor de zomer 2021 het definitieve plan ter besluitvorming aan te bieden.

In 2018-2019 hebben we de technische en economische haalbaarheid van het doortrekken van het warmtenet vanuit Duiven naar Zevenaar aangetoond (fase 1). In 2019 hebben we het vervolgonderzoek uitgevoerd in de vorm van een verdiepende verkenning. Daarbij hebben we de aspecten beschikbare warmte, behoefteonderzoek (vraagkant) en marktverkenning exploitantentrajec onderzocht (fase 2). De uitkomst van dit onderzoek is positief. Daarom zijn we met de voorbereiding van het warmtenet (fase 3) gestart. Samen met de woningbouwcorporatie en de provincie werken we een plan van aanpak uit om tot een intentieovereenkomst te komen. Wij verwachten de intentieovereenkomst eind 2021 aan te kunnen bieden.

5.3.6. Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)

Wij hebben gebruikgemaakt van het Gelders Energieakkoord (GEA) voor de discussietafels Inkoop, Wijk van de Toekomst en Samenwerking. De Regeling Reductie Energie Woningen is in uitvoering. Deze regeling is een specifieke uitkering van RVO om huiseigenaren te helpen met energiebesparing in hun woning. De regeling omvat informatieavonden, -flyers en -brochures. Daarnaast behelst het een grootschalige inkoopactie voor energiemaatregelen voor isolatie en zonnepanelen. Woningbezitters ontvangen een voucher waarmee zij bij de lokale bouwmarkt energiebesparende producten kunnen kopen.

5.3.7. Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)

In 2030 willen we 55% minder CO₂ uitstoten dan in 1990, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord en het Gelders Energieakkoord. In regionaal verband zoeken we naar mogelijkheden om energie duurzaam op te wekken. Dat doen we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en volksvertegenwoordigers. Voor zomer 2021 wordt de Regionale Energiestrategie (RES) bod 1.0 voor besluitvorming voorgelegd aan de raden in de regio. De laatste puntjes op de i worden nu gezet, met bijbehorende (bestuurlijke) discussie. In gemeente Zevenaar hebben we een afwegingskader ontwikkeld voor de duurzame opwekking van energie. Dat afwegingskader vormt het handvat om de opgave vanuit de regio lokaal te kunnen realiseren.

5.8. Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In de afgelopen jaren is de afvalinzameling geharmoniseerd en vernieuwd. Belangrijkste wijziging is dat vanaf 1 januari 2019 alle inwoners in de gemeente Zevenaar gratis hun groente-, fruit- en tuin-afval (gft) kunnen aanbieden. Dit kan zowel in de gft-bak als op het aanbiedstation. Het doel hiervan is meer gft inzamelen en vermindering van restafval. Het restafval willen we terugbrengen naar minder dan 100 kg per inwoner per jaar.

Ook een verlaging van de inzamelfrequentie voor restafval naar eens per vier weken moet bijdragen aan een betere afvalscheiding. Deze frequentieverlaging is in twee stappen doorgevoerd. De hoeveelheid gescheiden ingezameld gft is vanaf 2019 inderdaad flink gestegen. De hoeveelheid restafval is gedaald van circa 140 naar 100 kg per inwoner.

Zelfs in het bijzondere jaar 2020 is deze doelstelling gehaald. Waarschijnlijk is door de coronacrisis het aanbod van de vijf belangrijkste huishoudelijke afvalstromen met 9% toegenomen. Mensen zijn immers meer thuis dan voorheen. Toch is de hoeveelheid aan huis ingezameld restafval min of meer stabiel gebleven op 100 kg per inwoner. Het scheidingsgedrag van de inwoners is dus in 2020 verder verbeterd.

In 2021 gaat diftar in de hoogbouw voor de hele gemeente gelden. Dit moet er aan bijdragen dat de hoeveelheid restafval per inwoner verder daalt en de gescheiden inzameling toeneemt. Begin 2022 wordt het nieuwe aanbiedstation op 7Poort geopend. De nieuwe voorziening moet er mede voor zorgen dat ook het aanbod van grof restafval daalt. Dit ligt nu op 38 kg per inwoner en is zelfs 5 kg hoger dan in 2019. De coronadrukke heeft hieraan bijgedragen.

Inzameling aan huis (kg per inwoner)

	2018	2020	verschil
Rest	140	100	-29%
Gft	75	123	+64%
Pmd*)	20	30	+50%
Papier	55	51	-7%

*) Plastic, metaal en drankenverpakkingen

5.9. Afvalwater en waterhuishouding

In de Liemers werken we samen met de gemeenten Duiven en Westervoort en Waterschap Rijn en IJssel aan het klimaatbestendighedsplan. Dit plan moet het gebied beter voorbereiden op de gevolgen van klimaatveranderingen. Denk onder andere aan hitte en droogte, wateroverlast en

overstromingen. De stresstest hebben wij afgerond. De daaropvolgende interne risicodialogen vonden vanwege corona in een andere vorm plaats, zoals de informatieve raadsbijeenkomst. De externe risicodialogen zijn nog gaande. Daarna stellen we het uitvoeringsprogramma op en maken we de financiële consequenties inzichtelijk.

5.10. Handhaving Milieuwetgeving

Het beleidskader milieutoezicht en handhaving ODRA is per 1-1-2021 geactualiseerd. De actualisatie is gericht op het creëren van meer ruimte voor maatwerk, flexibiliteit en innovatie door het formuleren van een gezamenlijke visie en uitgangspunten rond milieutoezicht/handhaving en het inrichten van een besturingsmodel. Het geactualiseerde kader geeft de gemeente meer mogelijkheid om te sturen op prioriteiten en verbetert de kostenbeheersing waardoor ook invulling wordt gegeven aan de gemeentelijke bezuinigingsopdracht.

Mobiliteit en bereikbaarheid

6.1. Verkeer en vervoer

6.1.1. Brengen en houden van lokale wegennet op goed onderhoudsniveau

Voor het van uitvoeren van noodzakelijk achterstallig onderhoud hebben we op diverse wegen slijtlagen aangebracht om de wegen weer veilig te maken. In 2019 hebben we alle (achterstallige) asfalteringswerkzaamheden afgerond.

6.1.2. Infrastructuur voorbereiding en uitvoering

De voorgenomen doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 brengen grootschalige werkzaamheden aan de infrastructuur in Zevenaar met zich mee. Veel van die werkzaamheden zijn de afgelopen jaren al opgepakt en voltooid of naderen hun voltooiing. Zo zijn de Arnhemseweg en Hengelder met een grondige reconstructie voorbereid op de gewijzigde verkeerssituatie na realisering van de werkzaamheden aan de A15 en A12.

Na afronding van de werkzaamheden aan de Arnhemseweg en Hengelder zijn de herinrichting van de Doesburgseweg, Edisonstraat en Mercurion aan de beurt. De uitvoering van deze wegen kan pas plaatsvinden na sluiting van de op- en afrit Griethse Poort.

Voor verbetering van de ontsluiting van Businesspark 7Poort is de aanleg van een tweede viaduct over het spoor nodig. Daarmee kan een duurzame en robuuste verkeersafwikkeling worden gerealiseerd. Het bestemmingsplan en het uitvoeringskrediet hiervoor zijn in de gemeenteraad van maart 2021 goedgekeurd. De werkzaamheden beginnen naar verwachting in het najaar van 2021; de oplevering is gepland in de zomer van 2022.

De spoorverdubbeling van het traject Zevenaar-Didam is inmiddels gerealiseerd. De Babberichseweg wordt vanaf de spoorwegovergang tot het centrum van Zevenaar ingericht als een fietsstraat. De voorbereiding van de werkzaamheden in de vorm van onderzoeken en ontwerpen verlopen volgens planning.

Voor de afwikkeling van het verkeer vanaf Gelders Eiland via Witte Kruis naar de A12 loopt een onderzoek Plan MER Witte Kruis. De eerste fase is afgerond en heeft geresulteerd in een rapport met een integrale probleemanalyse. Samen met de provincie zijn we gestart met de tweede fase. We brengen de verschillende oplossingen met een kostenindicatie in beeld. Eind 2021 ligt een voorstel voor bestuurlijke besluitvorming voor.

Voorafgaand aan de reconstructie van de Arnhemseweg en Hengelder is gestart met een onderzoek 'Monitoring geluid, fijnstof en trillingen'. De eerste resultaten zijn inmiddels bekend. De laatste monitor vindt plaats na realisering van het project A15/A12. De monitoring verloopt volgens planning.

6.1.3. Investeren in veilige wegen

Vervangen brug Eltenseweg Lobith

Uit onderzoek is gebleken dat met tijdelijke maatregelen de brug in de Eltenseweg weer open-gesteld kan worden voor vrachtverkeer. Deze maatregelen zijn inmiddels getroffen. Daarmee is de brug weer voor minimaal drie jaar toegankelijk voor al het verkeer inclusief zwaar vrachtverkeer. De uiteindelijke vervanging voorzien nu in 2022. Voor dit gebied willen wij samen met Kreis

Kleve een integraal plan opstellen. Dit plan voorziet ook in een veilige fietsroute tot aan het dorp Elten.

Er spelen diverse ontwikkelingen en plannen bij onze oosterburen in Kreis Kleve. Voorbeelden zijn de aanleg van de Betuweroute en in verband daarmee aanleg van een rondweg om Elten. De termijn van drie jaar is nagenoeg verstreken. Er is echter nog steeds geen helderheid over de geschetste ontwikkelingen in Duitsland. De veiligheid van de constructie van de brug staat voorop. Om de veiligheid te garanderen wordt drie keer per jaar onderzoek gedaan naar de constructie van de brug. Mocht uit deze monitoring blijken dat aanvullende maatregelen nodig zijn, dan wordt hiertoe overgegaan.

Ook houden wij de verkeersveiligheidssituatie op de brug in de gaten. Op dit moment zijn ons evenwel geen klachten of incidenten bekend met betrekking tot de verkeersveiligheid op de brug. Wel over de gereden snelheid op de Eltenseweg.

Reconstructie Halve maan Lobith

De reconstructie van Halve Maan hebben wij opgepakt na een grondig onderzoek en een uitvoerig participatietraject in 2020. De uitvoering kunnen we in het eerste kwartaal van 2021 afronden. De weg is voorzien van veilige fietsstroken.

Herinrichting Kop van Tolkamer

Bij de voorbereiding van het plan voor de kop van Tolkamer bleek een groot deel van de riolering aan vervanging toe. Dat heeft geleid in een heroverweging van de aanpak. We combineren nu de werkzaamheden en maken een integraal plan voor Tolkamer en Tuindorp. De middelen voor vervanging van riolering zijn vanaf 2021 beschikbaar. Dat betekent dat we de integrale planuitvoering in 2022 kunnen starten.

Aanpassing Dorpstraat/Babberichseweg Babberich

De Dorpsstraat in Babberich en een aantal oversteekpunten zijn aangepast, waardoor de verkeersveiligheid is verbeterd. Voor de fietsoversteken op de Babberichseweg (Bettestraatje en Uiversweg) bleek geen draagvlak bij de omwonenden. Samen hebben we besloten af te zien van deze fietsoversteken. Ze zijn uit het provinciale programma gehaald. De afwaardering van de Babberichseweg naar een weg met een maximum snelheid van 60 km per uur loopt nog.

Heilige Huisjes/Zuiderlaan Zevenaar

Deze lange rechte weg nodigt uit tot hard rijden. De bewoners ervaren dit als onveilig. Uit verkeersmetingen blijkt dat er inderdaad te hard wordt gereden. De weg is onvoldoende ingericht als een 30km-zone. We hebben gekeken naar verschillende typen maatregelen. Vanwege het verkeersaanbod zijn in overleg met de buurt verkeersdrempels gerealiseerd.

Fietsoversteek rotonde Landeweerdijk

De Landeweerdijk, Ringbaan-Oost en Babberichseweg in Zevenaar zijn met elkaar verbonden door een rotonde. De rotonde vormt de verbinding tussen de nieuwbouwwijk Groot Holthuizen en het centrum van Zevenaar. Daarmee is de rotonde ook een belangrijke fietsroute naar de middelbare school het Liemers College. De oversteek voor fietsers werd als onveilig ervaren. Om die reden is er een dubbele oversteek gerealiseerd. Een dubbele oversteek voorkomt tegen de richting in fietsen en maakt de verkeerssituatie daarmee veiliger.

6.1.4. Zorgen voor goede fietsverbindingen tussen kernen

In de afgelopen jaren zijn de volgende fietsvoorzieningen gerealiseerd:

- circulair fietspad Witte Kruis in Babberich;
- fietsstroken Halve Maan in Lobith;
- tijdelijk fietspad Spijksedijk in Spijk.

6.1.5. Verbeteren bereikbaarheid kernen met openbaar vervoer

Voor het project OV op maat/verbeteren openbaar vervoer hebben we provinciale subsidie ontvangen. Er zijn enkele bedragen uitgegeven die voor het project kunnen worden geoormerkt. Voorwaarde is wel dat de provincie daarmee instemt. Wat nog ontbreekt, is een integraal projectvoorstel om tot een concrete invulling van het beleidsvoornemen te komen. We zetten nu in om de middelen te besteden voor deelmobiliteit (deelauto's), de belbus voor doelgroepenvervoer en/of de realisering van een OV-hub in Zevenaar, conform de regionale opgave voor de verbonden regio. We gaan met de provincie in overleg over de inzet van deze provinciale subsidie.

6.2. Parkeren

6.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen

Parkeerautomaten/pollers

Wij hebben de parkeerautomaten in 2019 vervangen. Na evaluatie en met oog op ontwikkelingen zoals belparkeren en invoering van kraskaarten, lijkt het huidige aantal parkeerautomaten te voldoen. In 2019 hebben we grootschalig onderhoud gepleegd aan de pollers (automatisch inzinkbare palen) van de centrumafsluiting.

Pilot achteraf betalen parkeren

In samenwerking met de centrumondernemers zouden we in 2019 een pilot houden over het achteraf betalen van parkeergelden. De pilot was bedoeld om de voordelen te belichten van achteraf betalen voor het parkeren. Daarnaast was het de bedoeling dat iedereen die gebruikmaakt van bel-parkeren of stadspasparkeren) het tweede uur gratis parkeert. Na gesprekken met de centrumondernemers is deze pilot afgeblazen. Er kon geen overeenstemming worden bereikt over de uitvoering en vergoeding van de kosten.

Digitaliseren van de parkeervergunningen

In 2018 is er een begin gemaakt met de digitalisering. Als eerste stap is het digitaal aanvragen van een parkeervergunning mogelijk gemaakt. Voor verdere digitalisering is eerst een parkeeronderzoek nodig. Het is essentieel de parkeersituatie en parkeerdruk in het centrum en de schil goed in kaart te brengen om veranderingen te kunnen doorvoeren. Vanwege corona kon nog geen representatief parkeeronderzoek worden gehouden. Zodra het weer kan, geven we in het derde kwartaal van 2021 de digitalisering van de parkeervergunningen projectmatig verder vorm.

Parkeerbeleid

Wij streven ernaar in 2021/2022 het parkeerbeleid te actualiseren in samenspraak met bewoners, ondernemers en bezoekers.

Bijlagen: overzicht resterende acties

Openstaande actiepunten uit het collegeprogramma 2018 - 2022

Stand van zaken: 1^e kwartaal 2021.

Noot: thematische indeling van collegeprogramma sluit niet aan bij de programma indeling van de begroting.

Thema	Actiepunt	Afd.	PH	Verwachte oplevering
Bestuur	Datagedreven sturing en werken verder vormgeven. De komende periode ligt de nadruk op het meer informatiegestuurd werken binnen beleidsterreinen. Dat gaat dan bijvoorbeeld om het inzetten van contextdata bij ondermijning zodat we ons meer kunnen richten op preventie. Ook focussen we ons op trainen van (beleids-) medewerkers om op hun vakgebied met behulp van data bruikbare informatie te kunnen vinden en inzetten.	IB	Winters	doorlopend
Bestuur	Routekaart voor de verduurzaming van de gemeentelijke vastgoedportefeuille verder uitvoeren conform het afgesproken scenario van het IAP.	BOR	Van Dellen	doorlopend
Participatie	Uitvoering van visie (Notitie participatie- een kijk op de samenwerking tussen inwoners en gemeente) verder oppakken.	Staf	Van Riswijk	2021-2022
Sociaal Domein	Onderzoek naar behoud gemeenschapsvoorziening in dorpen Spijk en Lathum ter bevordering van leefbaarheid (dorpsvisie).	MO	Van Dellen Winters	2 ^e kw 2021
Sociaal Domein	Haalbaarheidsonderzoek Vestersbos naar de mogelijkheden voor een kindcentrum 0-12 jaar dan wel 0-16 jaar.	MO	Van Dellen	2 ^e kw. 2021
Sociaal Domein	Met onderwijspartijen en andere maatschappelijke instellingen via gezamenlijke uitvoeringsagenda aan Beleidsplan onderwijskansen verder uitvoering geven.	MO	Van Dellen	Doorlopend, uitvoering 2020-2023
Sociaal Domein	In raad van juni 2021 businesscase RSD evalueren en vervolgtraject bepalen.	MO	Elfrink	2 ^e kw. 2021
Sociaal Domein	Inzet: organisatie van Zevenaar is op 1 jan. 2022 klaar om te kunnen werken vanuit Omgevingswet.	RO	Winters	4 ^e kw. 2021
Sociaal Domein	Herinrichting van voorterrein van Turmac Cultuurfabriek.	BOR	Winters	Uitvoering 2021

Sociaal Domein	Visie 'Lobith Dorpshart' en plannen voor herinrichting Marktplaats uitvoeren.	BOR	Winters	4 ^e kw. 2021
Sociaal Domein	Voor invullen behoefte gedifferentieerd woningbouwprogramma aanbieden en inzetten op kwaliteit (bouwen naar behoefte).	RO	Winters	doorlopend
Economie en vrijetijds economie	Uitwerking in concept van Zevenaarse Economische Agenda samen met ondernemersvereniging. Afronden proces door afspraken te maken over projecten, uit te voeren door partners.	RO	Elfrink	3 ^e kw. 2021
Economie en vrijetijds economie	Levering kavel FOZ. De overdracht is door coronacrisis en uitblijvende, definitieve duidelijkheid over aansluiting Zevenaars-Oost (onderdeel van doortrekking A15 / verbreding A12) uitgesteld.	RO	Van Dellen	Levering kavel en start werk 2021, project-oplevering 2022/2023
Economie en vrijetijds economie	BusinessPark 7 afronden. Verwachting 2021: uitgave 15 ha. van ruim 16 ha. uitgeefbare kavels. Forse daling grondexploitatie risico's in loop der jaren. Infrastructuur op BusinessPark 7Poort is nagenoeg klaar.	RO	Van Dellen	2021
Economie en vrijetijds economie	In maart 2021 instemming met herziening RWP voor 2021-2024. RPW biedt weer wat meer ontwikkelruimte, m.n. voor logistiek. Dit geeft perspectief voor ontwikkelen van vervolg op 7Poort.	RO	Elfrink	Planvorming 2021-2022. Nog geen budget en capaciteit beschikbaar.
Economie en vrijetijds economie	In coronaherstelplan versnelde uitvoering revitalisering en opwaardering bedrijven-terreinen Tatelaar en Hengelder oppakken.	RO	Elfrink	Planvorming 2021-2022
Economie en vrijetijds economie	Ontwikkelen nieuwe sportvisie en afstemmen met belanghebbenden	MO	Van Dellen	3 ^e kw. 2021
Economie en vrijetijds economie	Harmoniseren subsidiebeleid	MO	Van Dellen	2021-2022
Economie en vrijetijds economie	Herinrichten Raadhuisplein	RO	Winters	2 ^e kw. 2021 (krediet)
Economie en vrijetijds economie	Herinrichting Markt en Muldershof conform corona herstelplan		Winters	Planvorming en participatie-traject 3 ^e kw. 2021
Economie en vrijetijds economie	Opstellen toeristisch marketingplan voor de Liemers.	RO	Elfrink	3 ^e kw. 2021
Economie en vrijetijds economie	Coronaherstelplan -> oppakken verschillende acties: - toeristische bebording	RO	Elfrink	2021-2022

	- toevoegen voorzieningen in openbare ruimte langs toeristische infrastructuur - betere verwijzing parkeermogelijkheden bij TOP Huis Aerdt.			
Economie en vrijetijds economie	Opleveren/uitvoeren rapport Toeristische potenties linieverhalen Zevenaar e.o. en rapport Belevingsgebieden in de IJsselvallei.	RO	Elfrink	3 ^e kw. 2021
Economie en vrijetijds economie	Nieuw evenementenbeleid opzetten.	RO	Elfrink	Uitgesteld. Na corona start participatie-proces
Economie en vrijetijds economie	Actualiseren en verruimen van camperplaatsenbeleid.	RO	Elfrink	Niet gepland
Duurzaam heid	Lokale kerkenvisie opleveren.	RO	Koers	4 ^e kw. 2021
Duurzaam heid	Nieuw archeologisch beleid ontwikkelen.	RO	Koers	2021
Duurzaam heid	Voorstel toekomst NME voorleggen ter besluitvorming bij gemeenteraad	RO/ Staf	Koers	4 ^e kw. 2021
Duurzaam heid	Aanbieden definitief plan 'Wijk van de Toekomst' Angerlo ter besluitvorming (voor zomer 2021).	RO	Koers	2 ^e kw. 2021
Duurzaam heid	Uitwerken plan van aanpak voor intentie-overeenkomst voor warmtenet (fase 3) met woningbouwcorporatie en provincie.	RO	Koers	3 ^e kw. 2021
Duurzaam heid	Opening nieuw aanbiedstation op 7Poort	BOR	Koers	2022
Duurzaam heid	Samenwerking aan klimaatbestendighedsplan in de Liemers met Duiven, Westervoort en WS Rijn en IJssel.	BOR	Koers	4 ^e kw. 2021
Mobiliteit en bereikbaar heid	Realisering 2 ^e viaduct 7Poort	RO	Koers	Start 3 ^e kw 2021, realisering 2 ^e kw 2022
Mobiliteit en bereikbaar heid	Inrichting Babberichseweg als fietsstraat (vanaf spoorwegovergang tot centrum Zevenaar).	RO	Koers	Onderzoek en planvorming 2021
Mobiliteit en bereikbaar heid	Besteding middelen voor deelmobiliteit (deelauto's), belbus doelgroepenvervoer en/of realisering OV-hub in Zevenaar (conform regionale opgave voor verbonden regio) in 2021 (zie subsidievoorwaarden).	RO	Koers	4 ^e kw. 2021
Mobiliteit en	Onderzoek afwikkeling verkeer vanaf Gelders Eiland via Witte Kruis naar A12 (PlanMER Witte Kruis).	RO	Koers	4 ^e kw. 2021

bereikbaarheid				
Mobiliteit en bereikbaarheid	Opstellen integraal plan voor vervanging brug Eltenseweg met Kreis Kleve incl. veilige fietsroute tot aan Elten.	BOR	Koers	Planvorming 2021/2022, uitvoering daarna
Mobiliteit en bereikbaarheid	Integraal plan voor kop van Tolkamer in combinatie met werkzaamheden vervanging rioleringsnetwerk (middelen vanaf 2021 beschikbaar).	BOR	Winters	Planvorming en participatie 2021, uitvoering 2022
Mobiliteit en bereikbaarheid	Actualiseren parkeerbeleid met bewoners, ondernemers en bezoekers (in 2021/2022).	BOR	Koers	2021-2022

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021 -036

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 4 mei 2021
Zaaknummer Z/21/382522
Onderwerp Samenwerking Regionaal Energieloket
Portefeuillehouder C. Koers

Contactpersoon Lars Grims
E-mail L.Grimms@zevenaar.nl
Telefoon 0316 - 595440

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Tot begin 2020 konden inwoners van de gemeenten Zevenaar, Westervoort, Duiven en Doesburg gebruik maken van het Liemers Energieloket, een online informatieplatform met telefonische helpdeskfunctie om inwoners te informeren en begeleiden bij het verduurzamen van hun woning en/of gebruiksgedrag. Begin 2020 hebben gemeenten Westervoort en Duiven aangegeven te kiezen voor een eigen vorm van energieloket. De samenwerking m.b.t. het Liemers Energieloket, net als het Liemers Energieloket zelf, zijn hiermee komen te vervallen.

Kernboodschap

Gemeente Zevenaar heeft vanaf april 2021 een nieuw energieloket. Hiervoor is een samenwerking gesloten met de firma Regionaal Energieloket. Ook het nieuwe energieloket voorziet in een online informatieplatform met telefonische helpdeskfunctie. Een waardevolle aanvulling ten opzichte van het Liemers Energieloket is dat nu ook specifieke informatie voor Vereniging van Eigenaren (VvE's) beschikbaar is. Daarnaast wordt in samenwerking met het Regionaal Energieloket ingezet op het werven, opleiden en inzetten van zogeheten energicoaches.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☒ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

In de verkenning om te komen tot een nieuw energieloket zijn diverse gesprekken gevoerd met onder andere lokale aanbieders. De verschillende aanbieders zijn gekenmerkt door grote verschillen in diversiteit van dienstverlening en de kosten die zij hiervoor rekenen. Op basis van de gesprekken die zijn gevoerd en aanbiedingen die zijn ontvangen, is de keuze gemaakt om een samenwerking aan te gaan met de firma Regionaal Energieloket, in eerste instantie voor vier jaar. Het Regionaal Energieloket is opgericht in 2014 en betreft een landelijk opererend en onafhankelijk adviesbureau dat samenwerkt met gemeenten, lokale organisaties en het bedrijfsleven om zo inwoners te informeren en adviseren over het verduurzamen van hun woning en/of gedrag.

Het Regionaal Energieloket gaat de volgende diensten uitvoeren voor de inwoners van de gemeente Zevenaar:

1. Het hosten en inrichten van een eigen gemeentelijke landingspagina in lokale look & feel op de website van het Regionaal Energieloket. Relevante lokale content zoals initiatieven, projecten en bijvoorbeeld subsidies worden hier uitgelicht;
2. Inwoners hebben toegang tot actuele, accurate en onafhankelijke content over woningverduurzaming en kunnen gebruik maken van een digitale 'Huisscan' waarin de inwoner een gratis indicatief maatwerkadvies krijgt in de vorm van een stappenplan;
3. Contact leggen/onderhouden, afstemmen en samenwerken met relevante lokale initiatieven, zoals energievoöperaties en het plaatsen van door hen aangeleverde content over (lokale) acties op de website. Inwoners kunnen filteren op type maatregel en krijgen een overzicht van uitvoerende bedrijven die in de gemeente actief zijn. Bedrijven betalen hier niet voor om zo de informatie onafhankelijk te houden;
4. Faciliteren van het aanvragen van een energiecoach inclusief het beschikbaar stellen van benodigde documentatie voor de energiecoach (onder andere intakeformulier, format maatwerkadvies, etc.). Ook bij het werven en opleiden van energiecoaches heeft het Regionaal Energieloket een rol. Echter de regie en uitvoering hiervan is belegd binnen de interne organisatie van de gemeente Zevenaar;
5. Professionele helpdesk/support voor persoonlijk advies aan inwoners per telefoon.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten

Zodra het energieloket live is, wordt een persbericht verzonden om dit kenbaar te maken aan onze inwoners. Ook wordt dit onderwerp toegelicht in het wekelijkse persgesprek. Daarnaast vindt herhaaldelijk berichtgeving plaats via de gemeentelijke website, in de gemeentepagina en via sociale media.

Vervolgproces

Jaarlijks zullen wij u blijven informeren over de stand van zaken met betrekking tot het energieloket.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-037

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 4 mei 2021
Zaaknummer Z/21/389519 /ADV/21/1026730
Onderwerp Jaaroverzicht Monitor Dienstverlening 2020
Portefeuillehouder H. Winters

Contactpersoon Annelies van de Stolpe
E-mail A.vandeStolpe@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595143

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Sinds 2018 meten we maandelijks onze dienstverlening in de Monitor Dienstverlening. We stelden onszelf een aantal doelen en zetten acties uit om deze doelen te bereiken. In het jaaroverzicht van de Monitor Dienstverlening 2020 nemen wij u mee in de cijfers achter onze dienstverlening.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

Sinds 2018 kijken we naar de cijfers achter onze dienstverlening. De monitor dienstverlening geeft inzicht in de meetbare aspecten van onze dienstverlening, bijvoorbeeld de telefonische wachttijd in het klant contact centrum en hoeveel telefonische vragen direct door het klant contact centrum worden afgehandeld. We maakten in 2020 ieder kwartaal een analyse hiervan en zetten acties uit om de resultaten te verbeteren. 2020 was natuurlijk wel een bijzonder jaar. Het coronavirus had ook invloed op onze gemeentelijke dienstverlening.

Voor een aantal onderwerpen, bijvoorbeeld de telefonische wachttijd, hebben we al concrete doelen gesteld. Voor andere onderwerpen, zoals het proces meldingen openbare ruimte, nog niet. Wel brachten we de cijfers achter dit proces maandelijks in beeld om meer inzicht te krijgen.

Om u hierin mee te nemen hebben we een jaaroverzicht gemaakt. In 2020 zijn onze resultaten op het gebied van dienstverlening meetbaar stabiel gebleven en hebben we waar mogelijk mooie nieuwe stappen gezet. Hierover leest u meer in de bijlage. We kijken daarnaast ook vooruit naar 2021.

Conclusie en aanbevelingen uit het jaaroverzicht

Door onze dienstverlening steeds meer meetbaar te maken, doelen te stellen, acties te ondernemen en het resultaat te meten, verbeteren we onze dienstverlening en kunnen we dit ook laten zien. We krijgen steeds beter inzicht in wat de cijfers betekenen en hoe we deze kunnen gebruiken.

In 2021 werken we verder aan onderstaande punten:

- *Waar mogelijk werken we meer met directe feedback van inwoners;*
- *Van 'Monitor' naar 'Dashboard' om signalen uit de monitor sneller te herkennen en hier adequaat op te reageren;*
- *We kijken kritisch naar de hoe wij de resultaten meten in de Monitor Dienstverlening en passen deze aan waar nodig.*
- *In 2021 spelen we meer in op signalen uit de omgeving voor onze externe communicatie.*

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. **INT/21/1028098 Jaaroverzicht Monitor Dienstverlening 2020**

JAAROVERZICHT 2020

Monitor Dienstverlening

ZEVENAAR

Inhoud

Inleiding.....	3
Telefonische wachttijden in ons Klant Contact Centrum	4
Bereikbaarheid van de organisatie.....	6
Meldingen Openbare Ruimte	8
Chatgesprekken.....	9
Aanbevelingen.....	10

Inleiding

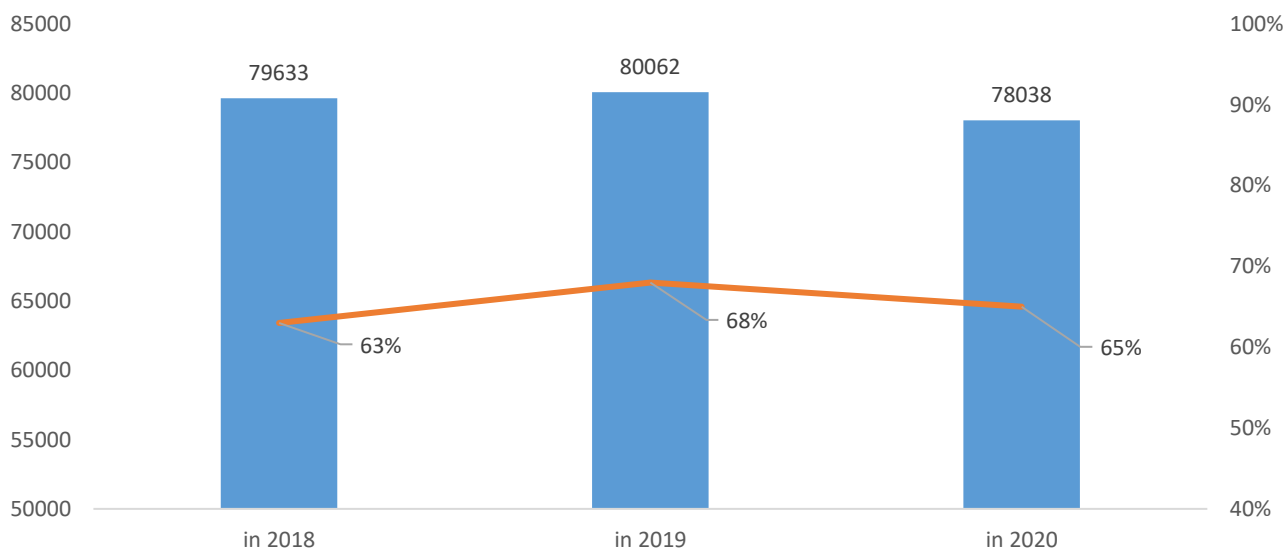
In 2017 werd door de toenmalige gemeenteraden van Rijnwaarden en Zevenaar de dienstverleningsvisie: 'Samen Sterker' vastgesteld met het verzoek om aan deze visie concrete doelstellingen te verbinden.

In 2018 startten we met het meetbaar maken van onze dienstverlening in de 'Monitor Dienstverlening' en stelden we concrete doelen op het gebied van dienstverlening. Sinds 2018 meten we maandelijks onze dienstverlening en maken we ieder kwartaal een analyse waar we ook acties aan verbinden. Deze analyses worden ook besproken met het Management Team en de portefeuillehouder dienstverlening.

In dit jaaroverzicht blikken we terug op 2020. Een bijzonder jaar wat in het teken stond van het coronavirus. Ook in onze dienstverlening deden we aanpassingen. We hebben ondanks de aanpassingen rondom het coronavirus onze dienstverlening stabiel kunnen houden. Wel doen we aan het einde van dit jaaroverzicht enkele aanbevelingen voor 2021.

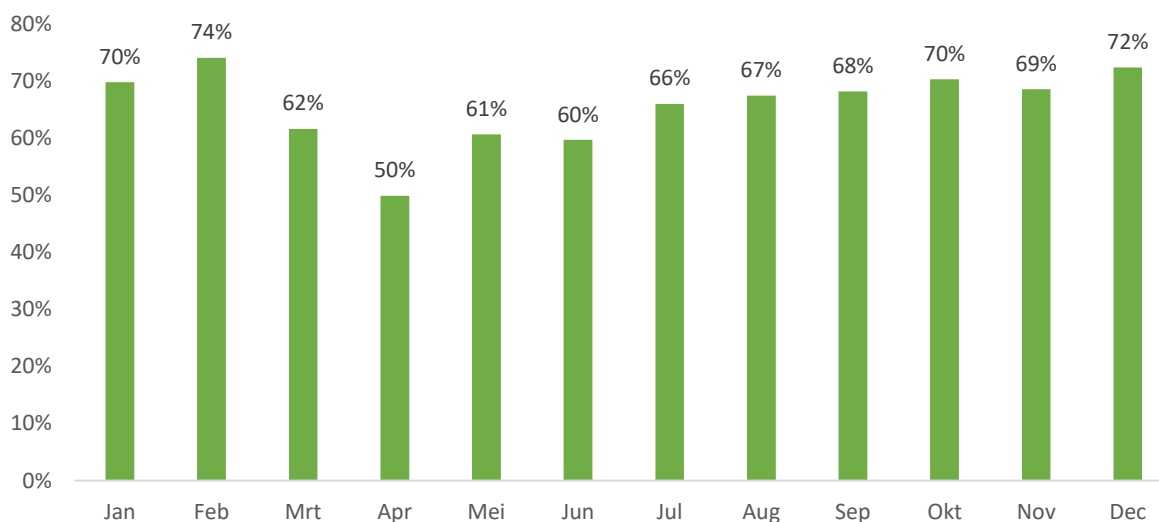
Telefonische wachttijden in ons Klant Contact Centrum

We meten hoeveel % van de telefoongesprekken in het klant contactcentrum binnen 20 seconden wordt opgenomen. In 2021 willen we dat 80% van de inkomende telefoongesprekken binnen 20 seconden wordt opgenomen.

Aantal inkomende telefoongesprekken in het KCC (blauw) en percentage telefoongesprekken opgenomen binnen 20 seconden (oranje)

In 2020 werd 65% van onze telefoongesprekken opgenomen binnen 20 seconden. Dit is minder dan vorig jaar. Toen werd nog 68% van de inkomende telefoongesprekken binnen 20 seconden opgenomen. Wel zien we dat het totaal aantal inkomende telefoongesprekken, ondanks meer corona-gerelateerde vragen, in het KCC daalde.

Percentage telefoongesprekken opgenomen binnen 20 seconden per maand

Wat we zien is dat we tussen maart en juni minder telefoongesprekken konden opnemen binnen 20 seconden. Dit heeft 2 redenen:

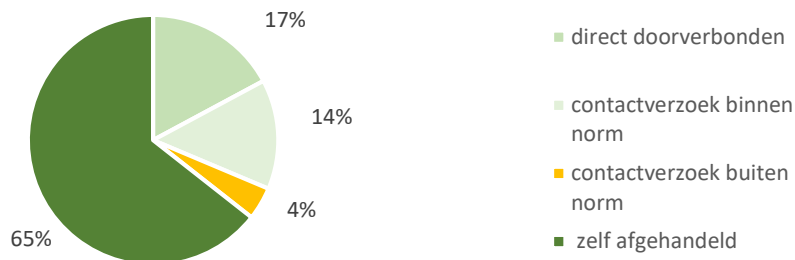
- Vanaf half maart kregen we meer telefonische vragen voor afdeling Publiekszaken. Door de coronamaatregelen kon de inwoner tijdelijk niet meer online een afspraak met ons maken, maar moesten ze ons hiervoor bellen.

- Vanaf half maart was maar de helft van het aantal plekken in het KCC beschikbaar. Half mei waren de thuiswerkplekken gereed. We hadden dus minder personen beschikbaar om de inkomende telefoongesprekken af te handelen. Hierdoor liepen de wachttijden op.

Om de lange wachtrijen te voorkomen zetten we in op het mogelijk maken van thuiswerken voor onze KCC-medewerkers. Daarnaast probeerden we extra vragen te voorkomen door pro-actief te communiceren op onze website en social media kanalen en hebben we zodra het weer kon het digitaal afspraken maken weer mogelijk gemaakt voor de meest gevraagde afspraken (paspoort, rijbewijs en identiteitskaart) om de drukte aan de telefoon te verminderen.

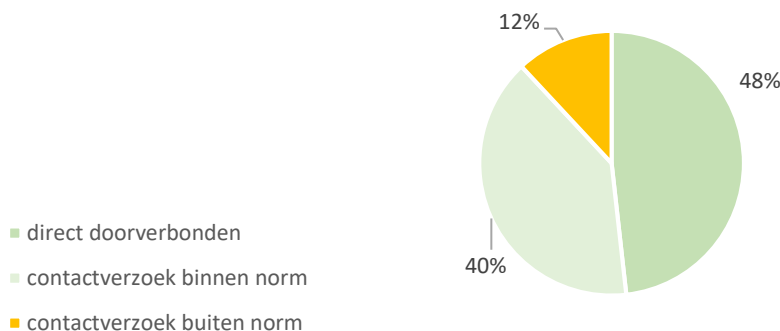
Bereikbaarheid van de organisatie

We vinden de bereikbaarheid van onze organisatie belangrijk. Wanneer je een vraag hebt voor de gemeente, moet je hier binnen een normale tijd een antwoord op hebben. Het Klant Contact Centrum kan niet alle vragen beantwoorden. Hier is soms een vakspecialist voor nodig. Daarom worden er soms contactverzoeken gemaakt. We hebben onszelf als doel gesteld dat in 2021 80% van de contactverzoeken binnen 2 werkdagen is afgehandeld.

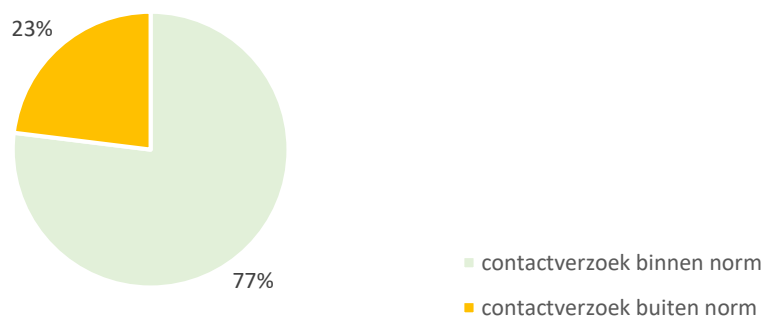
Wijze van afhandeling alle inkomende telefoongesprekken

Van de inkomende telefoongesprekken werd 65% van de vragen direct door de KCC medewerker beantwoord of opgelost.

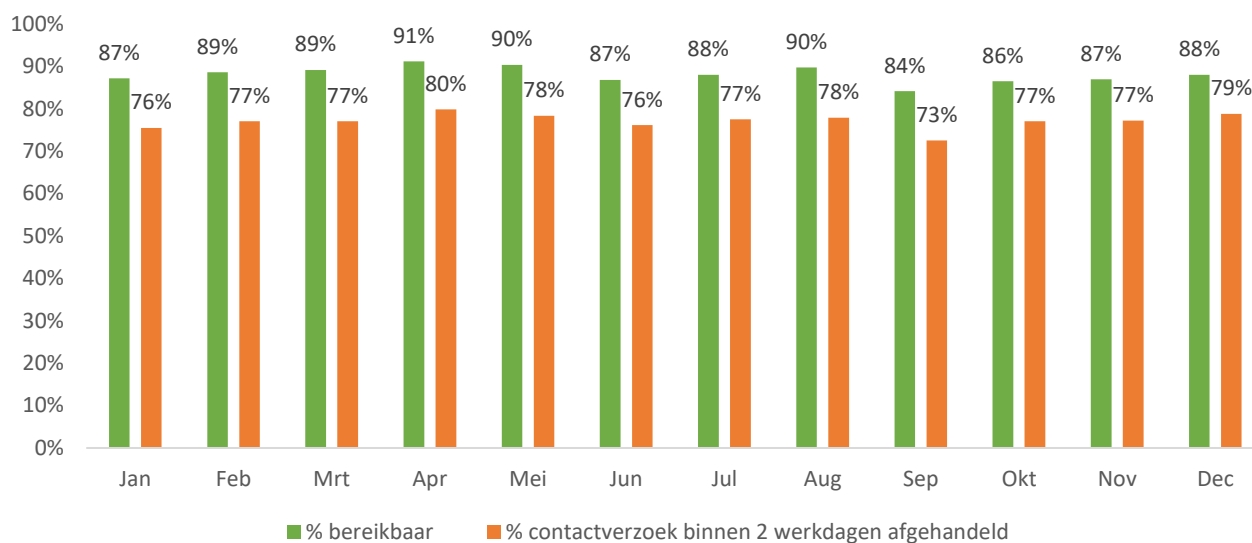
Wijze van afhandeling complexe inkomende telefoongesprekken

De overige vragen waren te complex voor het KCC of gingen over een lopende zaak. Van deze vragen kon 48% direct worden doorverbonden. Was de collega niet bereikbaar? Dan werd er een contactverzoek aangemaakt.

Wijze van afhandeling contactverzoeken

77% van de contactverzoeken werd binnen 2 werkdagen afgehandeld.

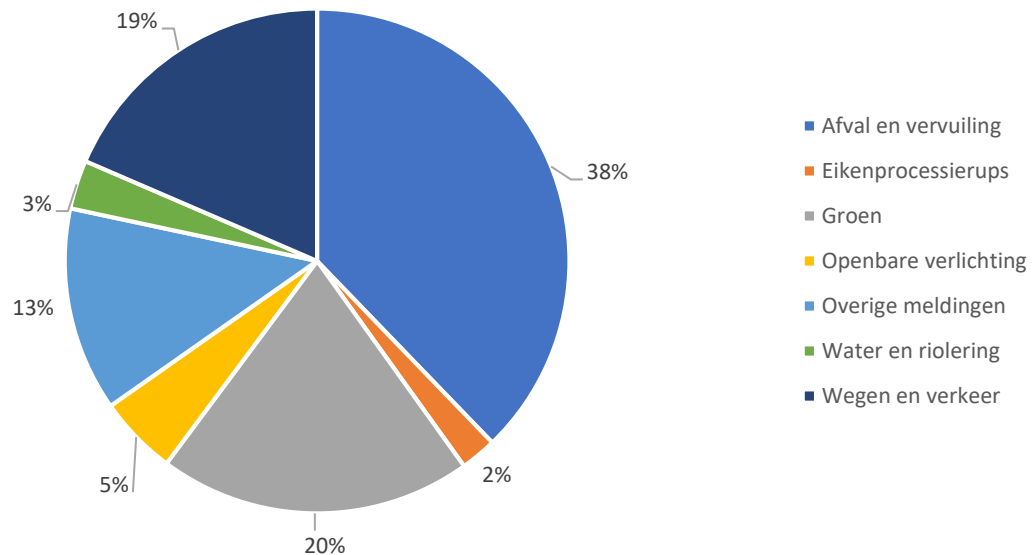

Percentage 'bereikbaarheid' (blauw) en percentage 'Terugbelverzoek afgehandeld binnen 2 werkdagen' (oranje) per maand.

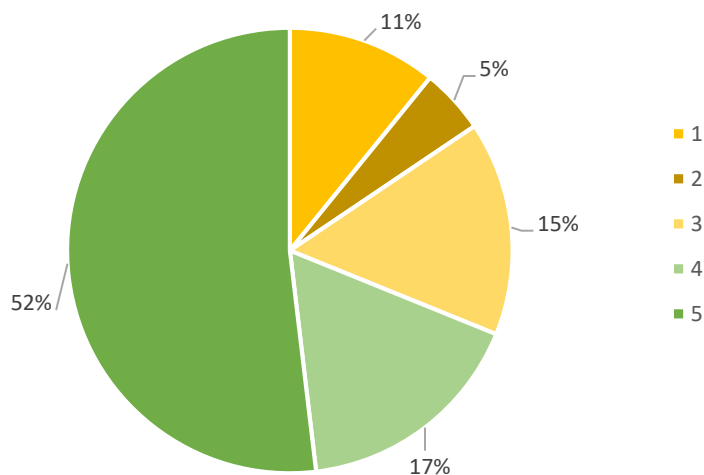
Bij het meten van de bereikbaarheid nemen we ook mee dat een deel van de gesprekken waarbij contact gewenst is direct doorverbonden kan worden. Dit percentage ligt dan ook hoger dan het % terugbelnotities binnen 2 werkdagen afgehandeld en ligt voor 2020 op 88%. Gedurende 2020 bleef de bereikbaarheid dus over het algemeen stabiel.

Meldingen Openbare Ruimte

Inwoners doen bij ons meldingen over de openbare ruimte. Bijvoorbeeld over zwerfafval, overhangend groen, gevaarlijke situaties in het verkeer of openbare verlichting. In 2020 kregen we in totaal 8535 meldingen over de openbare ruimte. Hier hebben we nog geen concrete doelen voor gesteld.

Percentage meldingen openbare ruimte per onderwerp

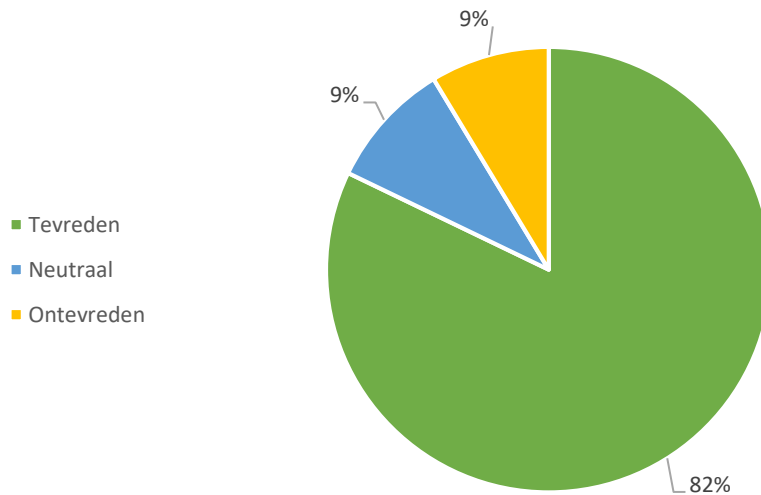

Percentage beoordelingen op een schaal van 1 (zeer ontevreden) tot 5 (zeer tevreden) (afgehandelde meldingen)

Sinds juli 2020 kan de melder ook een beoordeling achterlaten over een afgehandelde melding. 69% van de melders was tevreden met de afhandeling van hun melding. Men is vooral tevreden over het snelle oppakken en afhandelen van de melding. Waar men minder tevreden over is, is de communicatie; soms wordt een melding afgehandeld zonder dat duidelijk is wat hiermee gebeurt.

Chatgesprekken

Bezoekers van onze website kunnen ons via de chatfunctie een vraag stellen. In 2020 kregen we 6440 vragen binnen via de chat. Toen we startten met chat in 2019 wilden we graag dat in 2020 75% van de gebruikers tevreden was.

Percentage beoordelingen n.a.v. een chatgesprek

Na het afronden van een chatgesprek kan men een beoordeling geven. Dit deden 2324 mensen. Hiervan was 82% tevreden over het chatgesprek.

Men is vooral tevreden over de snelheid van antwoorden en het bieden van een oplossing. Minder tevreden reacties gingen over het gevoel 'van het kastje naar de muur' gestuurd te worden of over de techniek die niet werkt.

Aanbevelingen

In 2020 kregen we te maken met een bijzondere situatie. Ook in 2021 is dit nog niet afgelopen. We doen enkele aanbevelingen voor 2021 om onze dienstverlening op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren.

- *Waar mogelijk werken we meer met directe feedback van inwoners;*
Er zijn verschillende tools beschikbaar om directe feedback van inwoners te verzamelen. Zo kunnen inwoners een chatgesprek beoordelen en sinds half 2020 kan men ook een beoordeling op een fixi-melding achterlaten. Door deze feedback te analyseren krijgen we inzicht in wat inwoners belangrijk vinden en zetten we hier acties op uit.
- *Van 'Monitor' naar 'Dashboard' om signalen uit de monitor sneller te herkennen en hier adequaat op te reageren;*
Als gemeente duiken we steeds meer in het 'datagedreven sturen'. Begin 2021 zetten we de eerste stappen in het vertalen van de monitor naar een dynamisch dashboard met hierin actuele data. Dit scheelt tijd in het verzamelen van de data en zo kunnen we signalen sneller herkennen en hier eerder op reageren.
- *We kijken kritisch naar de hoe wij de resultaten meten in de Monitor Dienstverlening en passen deze aan waar nodig.*
We zien dat we op sommige vlakken niet helemaal goed meten, waardoor er een vertekend beeld ontstaat van onze resultaten. In 2021 bekijken we kritisch hoe we meten en passen dit waar nodig aan.
- *In 2021 spelen we meer in op signalen uit de omgeving.*
Signalen uit de media en uit het KCC worden in 2021 meerdere keren per week besproken met team KCC en team Communicatie in 'stand-ups'. We reageren op deze signalen door informatie in ons KCC aan te passen waar nodig en team communicatie zorgt indien nodig voor externe communicatie bij onderwerpen waar we in het KCC veel vragen over krijgen.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-038

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 4 mei 2021
Zaaknummer Z/21/380227 /ADV/21/1027830
Onderwerp Vergadering bestuur RDL 3 mei 2021
Portefeuillehouder C. Koers-de Graaf

Contactpersoon Marcel Krosenbrink
E-mail M.Krosenbrink@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595136

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Om de raadsleden beter te informeren over Reinigingsdienst De Liemers (RDL) is afgesproken om de verslagen en bijbehorende stukken van de vergadering van het bestuur ter kennisname te brengen van de raad. Als bijlage zijn het verslag en de vergaderstukken van de bestuursvergadering van 3 mei 2021 toegevoegd.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, toezending van stukken: het betreft een afspraak met de raad dat betreffende informatie wordt gedeeld

Communicatie en vervolgproces

Van de komende vergaderingen brengen wij u op dezelfde wijze op de hoogte.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

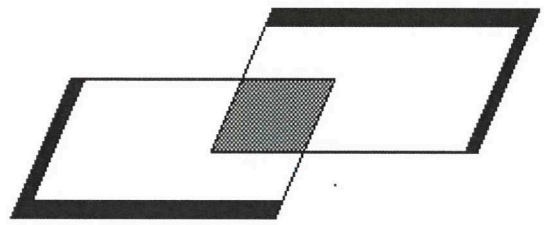
Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1.	1027837	Vergaderstukken bestuur 3 mei 2021
2.	1027840	Verslag bestuur 3 mei 2021
3.	1027846	Concept Begroting RDL 2022

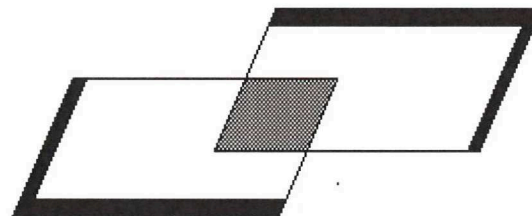

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuursvergadering 3 mei 2021
via Teams

AGENDA

1. Opening
2. Verslag 7 april
3. Klankbordgroep
4. Stand van zaken aanbiedstation
5. Accountantsverslag
6. Begroting 2022
7. Rondvraag

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuur RDL

Vergadering 7 april 2021

Aanwezig: C. Koers en W. Gerritsen (voorzitter)

Ambtelijke ondersteuning: M. Kroesenbrink (verslag) en H. Weijers.

1. Opening

De heer Gerritsen opent de digitale vergadering.

2. Verslag 13 januari 2021

Er zijn geen opmerkingen over het verslag van 13 januari 2021. Dit wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Klankbordgroep

De heer Gerritsen meldt dat hij bezig is om een delegatie uit Montferland in de klankbordgroep plaats te laten nemen. In juni wordt een vergadering van de klankbordgroep gepland.

4. Stand van zaken aanbiedstation

Het bestuur kan zich vinden in de memo die de projectleider voor het volledig openhouden van het aanbiedstation in 's-Heerenberg heeft opgesteld. Hetgeen leidt tot jaarlijks € 13.000,- aan meerkosten.

Het bestuur wil voor de raden van gemeenten graag in juli 2021 een informele bijeenkomst organiseren om daarbij de uitgewerkte plannen voor beide aanbiedstations toe te lichten.

5. Jaarrekening 2020

De jaarrekening is in concept gereed.

Mevrouw Koers merkt op dat de gemeente gelden heeft gekregen voor de compensatie van de extra Coronakosten. De gemeenten verwerken deze gelden echter in hun eigen rekening, deze zitten niet in de jaarrekening van RDL.

De heer Gerritsen vraagt naar de samenstelling van de post overhead. Deze bestaat grofweg uit de salariskosten voor medewerkers die niet direct in het uitvoerende proces zitten, ondersteunende personele diensten van de gemeente Zevenaar, huisvesting, ICT en een bijdrage voor het klantcontactcentrum.

De heer Gerritsen merkt op dat er in de toelichting bij de balans een post gronden en terreinen staat. Deze post betreft uitgaven die in het verleden zijn gemaakt om het terrein van het huidige aanbiedstation aan te passen. De kosten voor het nieuwe aanbiedstation zitten nog niet in deze rekening.

6. Kaderbrief

In de kaderbrief worden voornemens bij de begroting 2022 vermeld. Deze worden nader uitgewerkt in de begroting. Het bestuur stelt de Kaderbrief vast.

De planning voor behandeling in de raad is als volgt:

Montferland

24 juni Jaarstukken, Kaderbrief en Begroting

Zevenaar

2 juni Jaarstukken en Kaderbrief

7 juli Begroting

Montferland en Zevenaar

? juli Gezamenlijke informele bijeenkomst over plannen nieuw aanbiedstation

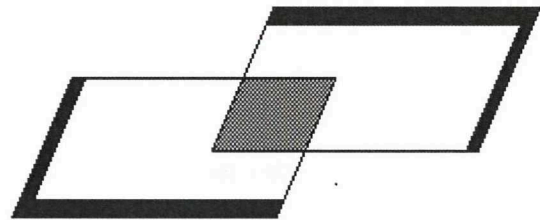
7. Begrotingswijziging onderzoek RDL

Het bestuur stelt de begrotingswijziging vast.

8. Rondvraag

De heer Weijers meldt een verzoek van een raadslid dat een dagje mee wil werken met de uitvoerende dienst. Het bestuur waardeert de belangstelling, maar is van mening dat het niet op de weg ligt van RDL dit te faciliteren.

De heer Krosenbrink vraagt naar de informatievoorziening rond het nieuwe aanbiedstation. Het bestuur vindt het voldoende om bij de bestuursvergaderingen te worden geïnformeerd. Belangrijke afwijkingen kunnen tussentijds gemeld worden.

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuursvergadering 3 mei 2021

Onderwerp:

Accountantsverslag over 2020

Advies:

1. Kennis te nemen van het accountantsverslag

Agendapunt 5

Op 21 april 2020 heeft het Bestuur van RDL de Jaarstukken 2020 opgesteld en met de accountant de bevindingen over die besproken. Hieronder worden de aanbevelingen uit het concept-accountantsverslag beschreven, aangevuld met een reactie van RDL.

In de bijlage treft u het accountantsverslag aan.

- 1. Wij hebben de organisatie geadviseerd komend jaar te beoordelen in hoeverre de risico's zich hebben voorgedaan en tevens de risico's –het benodigde weerstandsvermogen -te kwantificeren.*

RDL gaat over 2021 monitoren in hoeverre de risico's zich hebben voorgedaan en zo mogelijk het benodigde weerstandsvermogen dat de gemeenten daarvoor moeten aanhouden kwantificeren.

- 2. Wij adviseren het Bestuur in de begroting doelstellingen te formuleren. Bijvoorbeeld op het beleidsterrein milieu.*

RDL is een uitvoerende organisatie. Het Bestuur is van mening dat het daarbij niet past om zelf beleidsmatige doelstellingen te formuleren. Afgeleide doelen in lijn met de doelen van de gemeente formuleren die vooral op de uitvoering van toepassing zijn, is wel mogelijk.

- 3. Wij hebben de organisatie geadviseerd de contracten meerjarig af te sluiten na een Europese aanbesteding. Dit om tijd te besparen.*

RDL zal waar mogelijk naar dit advies handelen en heeft dat deels ook al gedaan, maar bij sommige afvalstromen fluctueren de marktontwikkelingen zodanig dat kortlopende contracten minder risico inhouden.

- 4. Wij hebben de organisatie geadviseerd de prijsafspraken met de afvalverwerkers schriftelijk vast te leggen en de volumes te toetsen.*

Vaste prijsafspraken met verwerkers legt RDL, voor zover dat nog niet het geval is, vast. Het toetsen van de volumes bij de eindverwerkers is echter praktisch niet uitvoerbaar.

5. *Wij hebben de organisatie geadviseerd het normenkader in 2021 te actualiseren, waarbij dient opgemerkt te worden dat de personele regelgeving niet van toepassing is.*

RDL voert dit advies uit.

6. *Wij hebben de organisatie geadviseerd ook hier (tenaamstelling facturen) in 2021 aandacht aan te besteden.*

In 2020 is in dit onderdeel van het werkproces een flinke verbeterslag gemaakt. RDL streeft er naar om dit in 2021 verder te verbeteren en zal daartoe contact opnemen met de partners waarbij dit nog niet goed gaat.

7. *Wij hebben de organisatie geadviseerd het aantal bestellers te beperken voor een beter overzicht en betere structuur van het inkoopproces.*

RDL heeft hier naar aanleiding van eerdere adviezen naar gekeken. Verder minimaliseren van het aantal bestellers stuit op teveel praktische bezwaren.

8. *Wij hebben de organisatie geadviseerd de integriteit nader te waarborgen door onder meer integriteitsverklaringen te laten ondertekenen en verantwoording over de integriteit af te leggen aan het Bestuur.*

De medewerkers zijn in dienst van de gemeente Zevenaar. De gemeente Zevenaar zorgt voor het ondertekenen van integriteitsverklaringen. RDL zal hiervoor nogmaals aandacht vragen.

9. *Wij hebben de organisatie geadviseerd de interne controle te ontwikkelen in dit jaar om zodoende een deugdelijke basis te verkrijgen voor een rechtmatigheidsverantwoording.*

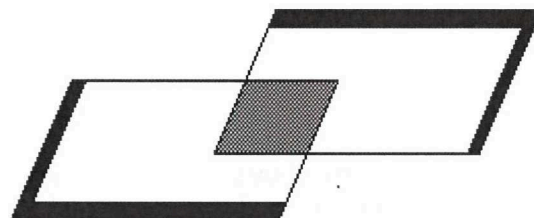
RDL zal in samenspraak met de gemeente Zevenaar bezien hoe zij dit het beste vorm kan geven.

10. *De aanbestedingsstations zijn continu onderhevig aan onderhoud. Wij hebben de organisatie geadviseerd een beheerplan op te stellen voor het onderhoud van de aanbestedingsstations om op die manier inzichtelijk te krijgen welke toekomstige lasten hieruit voort kunnen vloeien.*

RDL begroot jaarlijks een bedrag voor het onderhoud van de gebouwen en containers op de aanbestedingsstations. Die bedragen zijn niet zodanig dat RDL het noodzakelijk acht daarvoor een meerjarenonderhoudsplan op te stellen.

De accountant heeft toegelicht dat de afkeurende verklaring voor de rechtmatigheid te wijten is aan aanbestedingsfouten bij het aanwerven van ingehuurd personeel. Deze taak licht echter nu bij de gemeente Zevenaar. Er zijn twee oplossingsrichtingen. Of RDL doet zelf mee aan een (regionale) aanbesteding of de gemeente Zevenaar stuurt een factuur naar RDL, waarbij wel nog een check moet worden gedaan naar de eventuele fiscale consequenties.

RDL zal hierover in overleg treden met de gemeente Zevenaar. In eerste instantie lijkt de tweede optie het meest zuiver als je kijkt naar de positie van RDL.

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuursvergadering 3 mei 2021

Onderwerp:

Begroting 2022

Advies:

1. Kennisnemen van de concept begroting 2022

Agendapunt 6

Als bijlage treft u de concept begroting 2022 aan.

De bijdrage van de gemeente Montferland bedraagt € 1.513.902,- en van Zevenaar € 2.055.839,-.

Wat zit er niet in de begroting ?

Het ontwerp van het nieuwe aanbiedstation op 7Poort is nog onvoldoende uitgewerkt om nu al in de begroting mee te nemen. Dit geldt eveneens voor aanpassingen op het aanbiedstation 's-Heerenberg om daar ook de betaalde stromen afval in ontvangst te kunnen nemen. De consequenties hiervan zullen in een aparte begrotingswijziging worden verwerkt. Het bestuur is, indachtig de wensen van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten, voornemens om de meerkosten van de exploitatie te verwerken in de tarieven op de aanbiedstations, zodat de bijdrage van de gemeenten niet wijzigt. Op de afrekening is overigens wel een post aanbiedstation 7Poort/'s-Heerenberg opgenomen, dit betreft de kosten van het voorbereidingskrediet.

Wat is wel verwerkt deze begroting ?

Op basis van de eerste maanden van 2021 is de verwachting dat het aantal inzameluren van voornamelijk restafval gaat toenemen omdat inwoners door de hogere tarieven geneigd zijn meer afval aan te bieden in de restcontainer en minder op het aanbiedstation. Een andere ontwikkeling is het steeds grotere aandeel van karton bij de papierinzameling. Dat is gedeeltelijk een incidenteel effect vanwege Corona, maar gedeeltelijk ook structureel doordat steeds meer online wordt gekocht. Het volume van de inzameling neemt daardoor toe en daarmee de inzameltijd.

Nadat de gemeenten de duobakken hebben vervangen door aparte gft- en restcontainers, voeren de duobakwagens en de kraakperswagens grotendeels hetzelfde werk uit. Een apart administratief tarief voor beide auto's is daarom eigenlijk niet meer nodig. In deze begroting is daarom sprake van één nieuw inzameltarief voor beide wagens onder de noemer inzamelwagen. Er loopt nog een onderzoek om één van de duobakwagens vroegtijdig te vervangen door een kraakperswagen, omdat dit de flexibiliteit van de inzameling kan bevorderen.

In het raadsvoorstel over de aanleg van de ondergrondse restafvalcontainers in Zevenaar is rekening gehouden met extra aandacht voor het beheer van die containers, zoals het verwijderen van bijzettingen. De uren hiervoor zijn in de begroting opgenomen onder incidentele werkzaamheden.

Op de aanbestedingsstations ontstaat in de loop van 2021 de mogelijkheid om luiers gescheiden te laten verwerken. De consequenties hiervan zijn opgenomen in de begroting 2022. Dit verlaagt de hoeveelheid restafval.

De prognose van de hoeveelheden op het aanbestedingsstation is gebaseerd op de begroting 2021 en de jaarrekening 2000. In de eerste maanden van 2021 is in vergelijking met 2000 het aanbod van afval op de aanbestedingsstations afgenomen. De verwachting is dat dit een gevolg is van de prijsverhogingen per 1 januari 2021. Het is op basis van een paar maanden echter nog niet definitief vast te stellen of dit een blijvend effect is of een tijdelijk effect, omdat mensen uiteindelijk toch van het mogelijk tijdelijk opgespaarde afval af willen. Overigens betekent minder afval ook minder inkomsten, zodat de netto financiële effecten gering zijn. Bij de tussenrapportage 2021 zullen we deze ontwikkeling op basis van halfjaarcijfers in kaart brengen en zo nodig leidt dit tot een begrotingswijziging voor zowel 2021 als 2022.

Verschillen met begroting 2021 en rekening 2020

De begroting van 2022 ligt afgerond € 313.000,- hoger dan de begroting 2021. Dit komt door de in de Kaderbrief geschatte ontwikkelingen voor 2022 en door het verwerken van ontwikkelingen die zich in 2020 hebben voorgedaan. In vergelijking met de jaarrekening 2020 is het beeld daarentegen veel positiever (afgerond minus € 380.000,-). Dit komt vooral omdat de verhoging van de tarieven aan de poort per 1 januari 2021 de bijdragen voor de gemeenten flink heeft verlaagd.

Omdat er met ingang van deze begroting één gezamenlijk tarief is voor duobakwagens en kraakperswagens heeft er een kostenverschuiving tussen sommige producten plaatsgevonden. Stroom die alleen met de kraakperswagens werden ingezameld (zoals pmd en papier) zijn daardoor duurder geworden en stroom die ook met de duobakwagens werden ingezameld (zoals gft en rest) goedkoper. Netto zijn die verschuivingen echter neutraal, omdat de totale kosten van de betreffende inzamelwagens niet wijzigen.

Aantal uren

Het aantal uren is gebaseerd op het werkelijke aantal uren in 2020, waarbij rekening is gehouden met de afname van mogelijke Corona-effecten en nieuwe ontwikkelingen zoals geschat in de Kaderbrief. Het totaal aantal uren ligt 6491 hoger dan in 2021 begroot en 862 hoger dan in 2020 gemaakt, waarbij rekening is gehouden met 550 uur voor het beheer van ondergrondse containers in Zevenaar. Grofweg ligt het aantal uren in de lijn van 2020 al zijn er per product wel wat verschillen.

Bijlages

Op de volgende pagina's enkele bijlages met overzichten van aantal uren, tarieven en aanbestedingsstations.

Uren personeel

Zevenaar	Begroot 2021	Werkelijk 2020	Begroot 2022	Verschil 22/20
Inzameling Huishoudelijk afval	5285	5064	5400	336
Inzameling GFT	6580	7154	7200	46
Kunststofinzameling	3100	4151	4200	49
Grof (tuin)afval	120	76	155	79
Vegen	4864	5422	5575	-153
Papierinzameling	1550	2062	1750	-312
Inc. Werkzaamheden	1535	1320	2140	820
Totaal Zevenaar	23.034	25.349	26.420	971
Montferland				
Huishoudelijk afval	4920	4283	4600	317
Inzameling GFT	6030	6528	6600	72
Kunststofinzameling	3050	3608	3650	42
Grof (tuin)afval	45	32	40	8
Vegen	1350	1497	1425	-72
Papierinzameling	1540	1629	1600	-29
Totaal Montferland	16935	17.577	17915	338
SUBtotaal Zevenaar/Montferland	39.969	42.926	44.335	1309
Aanbiedstations				
abs Zevenaar	6000	7849	7500	-349
Transport haakarmwagen	2700	3329	3000	-329
abs 's Heerenberg	2550	2543	2550	7
Transport haakarmwagen	650	882	800	-82
abs Lobith	1250	1078	1175	97
Transport haakarmwagen		141	250	109
Totaal aanbiedstations	13150	15.822	15275	-547
Totaal	53.119	58.748	59.610	862

Tarieven per uur

		Begroot 2021	Werkelijk 2020	Begroot 2022
Veegmachine		€ 32,85	€ 30,99	€ 34,71
Haakarmwagen		€ 34,01		€ 34,40
Veegtruck		€ 6,10	€ 5,55	€ 6,22
	<i>Duobakwagen</i>	€ 51,39	€ 43,05	
	<i>Kraakperswagen</i>	€ 26,32	€ 27,66	
Inzamelwagen				€ 35,56
Personeel		€ 33,41	€ 32,46	€ 34,29

Overzicht uren materieel 2022

	Werkelijk 2020	Begroot 2022
Haakarmwagen	4496	4330
Inzamelwagen (1)	13.705	14.370
Veegmachine	3493	3725
Veegtrucks	4411	4780

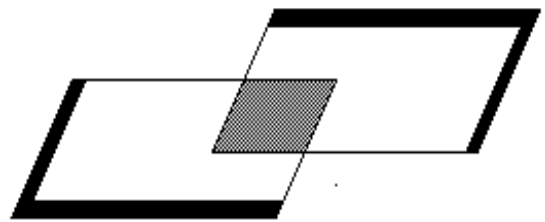
(1) Omdat duobakwagen en kraakperswagen bij de inzameling veelal door elkaar gebruikt worden zijn deze samengevoegd en hebben met ingang van 2022 ook één tarief.

Aanbiedstations

ABS Lobith	Ton 2022	Kosten 2022
Asbest	6,5	€ 3.328
AB-Hout	280	€ 29.680
Puin	760	€ 19.000
C-Hout	40	€ 3.510
Grond	160	€ 12.160
Tuinafval	675	€ 18.191
BSA	100	€ 12.900
Restafval	232	€ 55.680
Gips	15	€ 1.200
Dakafval	13	€ 5.304
Vlakglas	13	€ 585
Autobanden	2,5	€ 700
Hard Plastic	25	€ 1.875
Matrassen	14	€ 6.440
Luiers	28	€ 5.544
Totaal	2364	€ 176.097
Opbrengsten		
Frituurvet	0,8	€ 176
Papier	60	€ 2.400
Metalen	35	€ 3.850
WEB	105	€ 9.902
PMD	20	€ 4.500
Glas	9	
Textiel	3,5	
Totaal	233,3	€ 20.828
Totaal ton	2597,3	
Opbrengst poort		€ 107.000
Gescheiden inzameling	89%	

ABS Zevenaar	Ton 2022	Kosten 2022
Asbest	50	€ 13.100
AB-Hout	2125	€ 130.369
Puin	2850	€ 7.125
C-Hout	300	€ 26.325
Grond	900	€ 16.200
Tuinafval	4300	€ 115.885
BSA	550	€ 70.950
Restafval	1900	€ 311.600
Gips	100	€ 8.000
Dakafval	15	€ 4.080
Vlakglas	55	€ 2.475
Autobanden	30	€ 8.400
Afgewerkte Olie	10	€ 700
KCA	85	€ 51.000
Drukhouders	3,5	€ 11.095
Hard Plastic	185	€ 13.875
Matrassen	90	€ 41.400
Luiers	100	€ 19.800
Totaal	13.648,5	€ 852.379
Opbrengsten		
Frituurvet	10	€ 2.200
Papier	275	€ 11.000
Metalen	300	€ 33.000
Cartridges	0,5	€ 500
Accu's	5,5	€ 2.475
WEB	350	€ 33.005
Piepschuim (EPS)	15	€ 9.750
PMD	70	€ 15.750
Glas	60	
Textiel	75	
TL-Lampen	2,5	
Totaal	1.163,5	€ 107.680
Totaal ton	14.812	
Registratieverg.		€ 2.000
Opbrengst poort		€ 750.000
Gescheiden inzameling	87%	

ABS 's-Heerenberg	Ton 2022	Kosten 2022
Asbest	12	€ 3.144
AB-Hout	500	€ 30.675
Puin	950	€ 2.375
C-Hout	70	€ 8.775
Grond	260	€ 4.680
Tuinafval	1250	€ 33.688
BSA	90	€ 11.610
Restafval	608	€ 99.712
Gips	35	€ 2.800
Dakafval	7	€ 1.925
Vlakglas	15	€ 675
Autobanden	5,5	€ 1.540
Afgewerkte Olie	2,5	€ 175
KCA	20	€ 12.000
Drukhouders	0,2	€ 634
Hard Plastic	50	€ 3.750
Matrassen	30	€ 13.800
Luiers	42	€ 8.316
Totaal	3947,2	€ 240.274
Opbrengsten		
Frituurvet	1,5	€ 330
Papier	80	€ 3.200
Metalen	85	€ 9.350
Accu's	1,8	€ 810
WEB	110	€ 10.373
Piepschuim (EPS)	4	€ 2.600
PMD	24	€ 5.400
Glas	16	
Textiel	17	
TL Lampen	1	
Totaal	340,3	€ 32.063
Totaal ton	4287,5	
Registratieverg.		€ 2.000
Opbrengst poort		€ 250.000
Gescheiden inzameling	86%	

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuur RDL

Vergadering 3 mei 2021

Aanwezig: C. Koers en W. Gerritsen (voorzitter)

Ambtelijke ondersteuning: M. Kroesenbrink (verslag) en H. Weijers.

1. Opening

De heer Gerritsen opent de digitale vergadering.

2. Verslag 7 april 2021

Er zijn geen opmerkingen over het verslag van 7 april 2021. Dat verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Klankbordgroep

Als de namen van de Montferlandse vertegenwoordigers bekend zijn worden ook zij uitgenodigd voor de vergadering van woensdagavond 16 juni.

4. Stand van zaken aanbiedstation

In juli is nog onvoldoende bekend over de (financiële) gevolgen van het nieuwe aanbiedstation. RDL gaat de griffies van beide gemeenten daarom vragen om begin september een gezamenlijke informatieve bijeenkomst te organiseren.

5. Accountantsverslag 2020

Het bestuur kan zich vinden in de aanpak van de adviezen die de accountant in het verslag heeft gegeven.

6. Begroting 2022

Het bestuur kan zich vinden in de conceptbegroting en vindt de toegenomen kosten voldoende verklaarbaar.

Mevrouw Koers vraagt aandacht voor het overschrijden van de kasgeldlimiet. Hierover zal RDL in gesprek gaan met de gemeente Zevenaar.

Omdat de begroting op 7 juli in de raad van de gemeente Zevenaar wordt behandeld, kan het RDL bestuur de begroting niet op die dag vaststellen. Dit zal later moeten plaatsvinden.

7. Rondvraag

Mevrouw Koers meldt dat zij een goed gesprek heeft gehad met het bureau dat de structuur van RDL onderzoekt. Eind mei doen zij een eerste terugkoppeling van de bevindingen.

Meerjarenbegroting 2022-2025

Reinigingsdienst De Liemers

INHOUD

Algemeen.....	5
<i>Inleiding.....</i>	<i>5</i>
<i>Uitgangspunten begroting 2022.....</i>	<i>5</i>
<i>Procedure begroting</i>	<i>5</i>
Beleidsbegroting	6
<i>Programma afval</i>	<i>6</i>
<i>Programma overhead</i>	<i>10</i>
<i>Paragrafen</i>	<i>12</i>
Financiële begroting	16
<i>Overzicht van baten en lasten.....</i>	<i>16</i>
<i>Incidente baten en lasten</i>	<i>16</i>
<i>Uiteenzetting financiële postitie</i>	<i>16</i>
<i>Vaststellingsbesluit</i>	<i>17</i>
Bijlagen.....	18
<i>Overzicht van baten en lasten naar taakveld.....</i>	<i>18</i>

ALGEMEEN

INLEIDING

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2022-2025 van Reinigingsdienst De Liemers. Deze begroting voldoet aan de nieuwe regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Deze regels zijn vanaf 2018 ook van toepassing op gemeenschappelijke regelingen.

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2022

In de begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Inflatie

Prijsstijging

De nu voorliggende begroting is gebaseerd op de jaarrekening 2020 en vermeerderd met prijsstijgingen voor zover die bekend zijn of te verwachten zijn.

Lonen

De lonen in de begroting zijn gebaseerd op de jaarrekening 2020 vermeerderd met 1,5% loonstijging voor 2021 en 1,5% loonstijging voor 2022 .

Rente

De rente in de begroting is gebaseerd op de werkelijk betaalde rente in het laatst afgeronde boekjaar (2020) en bedraagt € 32.506 (2,19%). Deze rente wordt toegerekend aan de verwachte boekwaarde van de investeringen per 1 januari 2022.

PROCEDURE BEGROTING

De begroting 2022 wordt op 3 mei 2021 in concept vastgesteld door het bestuur. Op 7 juli 2021 wordt de meerjarenbegroting 2022-2025 definitief vastgesteld door het bestuur.

BELEIDSBEGROTING

PROGRAMMA AFVAL

Wat willen we bereiken?

RDL voert in opdracht van de gemeenten Montferland en Zevenaar taken uit op het gebied van afvalinzameling en de exploitatie van aanbestedstations. De uitvoering van deze taken moet voor de gemeenten een bijdrage leveren aan de vermindering van de hoeveelheid restafval, zodat de gemeenten kunnen voldoen aan de VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof). De inzameling van afval levert een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten Montferland en Zevenaar.

Beleidskaders

- Wet milieubeheer
- Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP)
- VANG (Van Afval Naar Grondstoffen)
- Ketenovereenkomst verpakkingen 2020-2029

Beleidsindicatoren (verplicht)

Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de begroting.

Omvang huishoudelijk restafval (kilo's per inwoner per jaar)	2021	2022
Montferland	90	90
Zevenaar	100	90

Beleidsindicatoren (eigen)

Aanbestedstation	Indicator	2021	2022
's-Heerenberg	% gescheiden inzameling afval	86%	86%
Lobith	% gescheiden inzameling afval	89%	89%
Zevenaar	% gescheiden inzameling afval	87%	87%
's-Heerenberg	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	4.230	4.288
Lobith	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	2.076	2.597
Zevenaar	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	14.368	14.812

Wat gaan we daarvoor doen?

Afval

Inzamelen van restafval, gft, PMD en papier volgens met de gemeenten afgesproken frequentie.
inzamelen van grof afval en grof tuinafval op afroep.

Afhandelen van vragen, klachten en meldingen van inwoners over de afvalinzameling

Straatreiniging

Straatvegen op basis van met de gemeenten afgesproken frequenties en/ of schoonheidsgraad.

Wat gaat dat kosten?

	Jaarrek 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025
Programma afval						
Lasten						
Inzameling huishoudelijk afval	438.862	442.101	478.562	478.562	478.562	478.562
Inzameling GFT	649.691	617.684	647.287	647.287	647.287	647.287
Inzameling PMD	332.366	302.912	372.823	372.823	372.823	372.823
Grof huishoudelijk- en tuinafval	4.985	6.986	9.678	9.678	9.678	9.678
Papierinzameling	313.488	288.359	326.975	326.975	326.975	326.975
Straat- en marktvegen	351.438	360.832	398.312	398.312	398.312	398.312
Aanbiedstation 's-Heerenberg	429.133	368.502	415.625	415.625	415.625	415.625
Aanbiedstation Lobith	303.649	209.827	250.141	250.141	250.141	250.141
Aanbiedstation Zevenaar	1.528.836	1.271.931	1.382.264	1.382.264	1.382.264	1.382.264
Aanbiedstation 7Poort			38.326	38.326	38.326	38.326
Incidentele werkzaamheden	58.359	80.989	105.047	105.047	105.047	105.047
Compensabele BTW	1.002.330	809.692	890.582	890.582	890.582	890.582
Totaal lasten programma afval	5.413.138	4.759.815	5.315.621	5.315.621	5.315.621	5.315.621
Baten						
Grof huishoudelijk- en tuinafval	7.525	6.100	7.525	7.525	7.525	7.525
Aanbiedstation 's-Heerenberg opbr. afval	204.973	256.225	284.063	284.063	284.063	284.063
Aanbiedstation Lobith opbr. afval	77.922	90.245	127.828	127.828	127.828	127.828
Aanbiedstation Zevenaar opbr. afval	577.553	779.350	859.680	859.680	859.680	859.680
Calculatieverschillen				0	0	0
Compensabele BTW	1.002.330	809.692	890.582	890.582	890.582	890.582
Exploitatiebijdrage Montferland	1.541.174	1.206.664	1.335.927	1.335.927	1.335.927	1.335.927
Exploitatiebijdrage Zevenaar	2.001.661	1.611.539	1.810.015	1.810.015	1.810.015	1.810.015
Totaal baten programma afval	5.413.138	4.759.815	5.315.621	5.315.621	5.315.621	5.315.621
Saldo	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Inzameling huishoudelijk afval en GFT

Door het grotere aanbod van restafval in de route houdt RDL rekening met een uitbreiding van het aantal inzameluren. De duobakwagen en de kraakperswagen voeren beide deze werkzaamheden uit en worden niet meer als apart voertuig geadministreerd, maar als inzamelwagen benoemd.

Inzameling PMD

Het aanbod van PMD is toegenomen. RDL houdt daarom rekening met meer inzameluren.

Grof huishoudelijk- en tuinafval

Het inzamelen van grof huishoudelijk afval en grof tuinafval gebeurt op afroep in Montferland en Zevenaar. Het tarief voor het ophalen van grof huishoudelijk afval bedraagt € 80,- per m³ en het tarief voor het ophalen van grof tuinafval bedraagt € 30,- per m³. Beiden met een minimum van € 80,- respectievelijk € 30,-. In Zevenaar maakt de inzameling van kerstbomen onderdeel uit van dit product.

Papierinzameling

De kosten van papierinzamelingen bevatten ook inhuur van derden. De extra kosten voor het inhuren van derden voor de papierinzameling worden bij het bepalen van de bijdrage per gemeente verdeeld over alle tractie-uren van dit product. Het tractietarief voor papier komt op gemiddeld € 46,04.

Straat- en marktvegen

In Montferland verricht RDL het straatvegen als onderdeel van het totaalonderhoud van de buitenruimte, dat onder andere ook borstelen en maaien bevat. Die laatste taken worden in opdracht van de gemeente Montferland door een aannemer verricht.

Voor de gemeente Zevenaar geldt diezelfde werkwijze voor het Gelders Eiland.

Aanbiedstations

De kosten worden na aftrek opbrengst particulieren verdeeld naar rato van het aantal aansluitingen. Dit geldt voor alle aanbiedstations. Montferland heeft 16.016 aansluitingen en Zevenaar 20.227.

In de nu voorliggende begroting zijn de consequenties van het nieuwe aanbiedstation op 7Poort nog niet verwerkt, omdat deze op dit moment nog onvoldoende financieel uitgewerkt zijn. Wij verwerken deze gevolgen in een begrotingswijziging. De verwachting is overigens dat de bijdragen van de gemeenten daardoor niet zullen veranderen, omdat het voornemen is de stijgende exploitatielasten te verwerken in de tarieven aan de poort. De jaarlasten van het voorbereidingskrediet zijn wel in de begroting verwerkt.

In de begroting 2022 is voor het eerst rekening gehouden met de aparte verwerking van luiers.

Incidentele werkzaamheden

Deze werkzaamheden betreffen het incidenteel inzamelen/verwijderen van illegaal gestort afval in Zevenaar, het incidenteel ophalen van restanten van rommelmarkten, het beschikbaar stellen en ledigen van containers bij festiviteiten in Zevenaar en het uitzetten van containers en gladheidsbestrijding in Zevenaar. In 2022 is voor het eerst rekening gehouden met extra uren voor het beheer van de aan te leggen ondergrondse containers in Zevenaar. De kosten van dit product worden doorberekend aan Zevenaar.

Aantal uren

Het aantal uren is gebaseerd op het werkelijke aantal uren in 2020, tenzij de Corona-effecten kwantificeerbaar zijn. Dit is van toepassing op de papierinzameling, waarvoor in 2020 tijdelijk extra mensen moesten worden ingehuurd, omdat vrijwilligers niet ingezet konden worden.

Het totaal aantal uren ligt 6391 hoger dan de begroting 2021, maar 862 hoger dan werkelijk in 2020 gemaakt. Een groot deel van die extra uren komt voor rekening van de uitbreiding beheer ondergrondse containers, dat in 2020 en 2021 nog niet in de begroting was opgenomen.

PROGRAMMA OVERHEAD

Wat willen we bereiken?

De ondersteunende taken voor een efficiënte uitvoering van het programma afval worden verzameld in een apart programma overhead.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de jaarstukken.

Indicator	Definitie	2021	2022
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	32,98	32,98
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom plus inhuur	100%	100%
Overhead	Kosten als % van de totale lasten begroting	8,3%	7%

Wat gaan we daarvoor doen?

De overheadkosten bestaan uit de salariskosten en opleidingskosten van ondersteunend personeel en de toerekening van kosten van de gemeente Zevenaar voor administratie, klantcontactcentrum (KCC), ICT, P&O en huisvesting.

Daarnaast worden de heffing vennootschapsbelasting en onvoorzien hier verantwoord.

Wat gaat dat kosten?

	Jaarrek 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025
Programma overhead						
Lasten						
Overhead	407.536	433.520	423.504	423.504	423.504	423.504
Heffing Vennootschapsbelasting	294	285	294	294	294	294
Onvoorzien						
Totaal lasten programma overhead	407.830	433.805	423.798	423.798	423.798	423.798
Baten						
Exploitatiebijdrage Montferland	173.084	182.939	177.975	177.975	177.975	177.975
Exploitatiebijdrage Zevenaar	234.746	250.866	245.824	245.824	245.824	245.824
Totaal baten programma overhead	407.830	433.805	423.798	423.798	423.798	423.798
Saldo	0	0	0	0	0	0

Overhead

Door diverse kleine verschuivingen vallen de totale kosten voor overhead iets lager uit dan in de begroting 2021, maar iets hoger dan de jaarrekening 2020. Dat laatste komt doordat rekening is gehouden met stijgende salarissen en de kosten van het onderzoek naar de structuur van RDL

De kosten voor overhead worden verdeeld op basis van het aantal voor de gemeente gemaakte uren. De uren van het aanbiedstation worden bij die berekening verdeeld op basis van het aantal aansluitingen.

PARAGRAFEN

Inleiding

Onderhoud kapitaalgoederen

De RDL heeft zorg voor de inzamelvoertuigen voor de afvalinzameling en daarnaast ook drie aanbiedstations waar zich roerende en onroerende zaken bevinden. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue middelen vergt. Het bestuur stelt uiteindelijk via de begroting vast wat RDL aanschaft en welke financiële middelen daarbij horen. Ten aanzien van dit laatste gaat het niet alleen om de aanschafwaarde (inclusief afschrijvingstermijn), maar ook om de hoogte van het onderhoudsbudget.

De vereiste kwaliteit is een belangrijke factor. RDL schaft kapitaalgoederen aan met een bepaalde kwaliteit, die beschreven is in de offerteaanvraag of het bestek. Het onderhoud heeft zijn financiële vertaling in de gemaakte uren en de nota's. De economische afschrijvingstermijnen bepalen in eerste instantie de levensduur. Jaarlijks wordt getoetst wat de staat van deze goederen is en zo nodig past het bestuur middels de begroting de afschrijvingstermijn aan.

Voor het onderhoud aan de gebouwen van de RDL (de aanbiedstations) is geen meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Het onderhoud wordt wel op basis van ervaringscijfers geraamd in de begroting. In 2022 bedraagt het begrote onderhoud gebouwen op de drie aanbiedstations €23.970,-.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeenschappelijke regeling (GR) in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting. Door aandacht voor het weerstandsvermogen, voorkom je dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf, maar het kan ook betrekking hebben op meerdere begrotingsjaren. Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Financiële kengetallen

	jaarrek 2020	begroot 2021	begroot 2022	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025
Netto schuldquote	26%	25%	26%	26%	26%	26%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	26%	25%	26%	26%	26%	26%
Solvabiliteitsratio	0	0	0	0	0	0
Structurele exploitatieruimte	0	0	0	0	0	0

Netto schuldquote

De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

- a. netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter.
- b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De gegevens zijn ontleend aan de geprognosticeerde balans. Voor de RDL bedraagt het percentage van de netto schuldquote in 2022 26%.

De gecorrigeerde netto schuldquote komt eveneens uit op 26%. De RDL leent geen bedragen door aan derden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Omdat de RDL geen eigen vermogen heeft is deze ratio 0.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Heeft de gemeenschappelijke regeling structurele ruimte in de begroting om de eigen lasten te dragen of is er sprake van een tekort. Omdat het saldo van baten en lasten bij de RDL wordt doorberekend aan de deelnemende gemeenten is er geen sprake van een begrotingssaldo en is de structurele exploitatieruimte dus 0.

Weerstandscapaciteit

Het bestuur van de RDL is verantwoordelijk voor een financieel sluitende begroting. Het is binnen de door de toezichthouder gestelde kaders aan de GR zelf te bepalen wat een passende omvang van het weerstandsvermogen is. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de GR's beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken, zoals de algemene reserve.

- a. De RDL heeft in de begroting geen post onvoorzien. Gezien het karakter van de GR (puur uitvoerend) zijn lasten redelijk nauwkeurig te ramen en zijn incidenten bijzonder zeldzaam.
- b. Overschotten c.q. tekorten wikkelt de RDL bij de jaarrekening af via de aangesloten gemeenten. De RDL heeft om deze reden geen algemene reserve.

Risico's

Hier brengen wij mogelijke risico's in beeld zodat de deelnemende gemeente deze zo nodig in hun eigen paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kunnen opnemen.

De financiële risico's liggen vooral op het gebied van de verwerkingsprijzen en –opbrengsten van de diverse afvalstromen op de aanbestedstations. Elke nieuwe aanbesteding, die ook voor het boekjaar 2022 voor sommige stromen nog plaats gaat vinden, kan leiden tot een ander tarief voor een afvalstroom. Ook nieuwe wetgeving (voorbeeld afvalstoffenbelasting) heeft effect op de kosten. Nieuw beleid van de gemeente (voorbeeld gratis maken van tuinafval) heeft effect op het saldo van kosten en opbrengsten. De effecten kunnen deels opgevangen worden door significante wijzigingen eerder in kaart te brengen en de begroting daarop aan te passen. Als de Coronacrisis ook in 2022 nog voortduurt kan dat ook voor 2022 invloed hebben op het resultaat.

Financiering

De RDL heeft haar vaste activa van € 1.478.000 en het saldo van de overige balansposten gefinancierd bij Zevenaar. Zevenaar voert de treasuryfunctie van de RDL uit. Dit gebeurt op grond van de Wet Fido en het treasurystatuut.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto vlottende schuld (< 1 jaar) van een gemeenschappelijke regeling in een kwartaal niet hoger mag zijn dan 8,2% van het begrotingstotaal (€5.739.000). Dit betekent dat de RDL maximaal € 471.000 aan kort geld (kasgeld) mag aantrekken. De netto schuld op korte termijn bedraagt op 1 januari 2022 € 1.478.000 en overschrijdt daarmee de kasgeldlimiet. Dit regelt RDL doordat de vaste activa worden gefinancierd bij de gemeente Zevenaar en de treasuryfunctie ook door Zevenaar wordt uitgevoerd. Een overschrijding van de kasgeldlimiet heeft voor de RDL dan ook geen nadelige gevolgen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en aflossing. Hiermee wordt een maximum gesteld aan het renterisico op langlopende geldleningen. Omdat de RDL geen vaste geldleningen heeft is er ook geen sprake van een renterisico.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat lokale overheden overtollige financiële middelen moeten afkomen naar de schatkist van het Rijk. Op basis van artikel 9 van de regeling Schatkistbankieren is de RDL vrijgesteld van schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Bedrijfsvoering

Inleiding

RDL voert taken en opdrachten van de deelnemende gemeenten uit op het gebied van reiniging en afvalinzameling. Bij de uitvoering van deze taken houdt RDL rekening met de wettelijk eisen.

Leidraad hiervoor is de volgende tekst (artikel 4) uit de Gemeenschappelijke Regeling:

De bedrijfsvoeringsorganisatie voert ten behoeve van de colleges taken uit of laat deze taken uitvoeren, op het gebied van het gemeentelijk afvalbeleid welke taken voortvloeien uit de Wet milieubeheer.

RDL is derhalve een uitvoerende dienst. Doelstelling is zo efficiënt mogelijk de inzameling te verrichten tegen een - voor zover binnen de geraamde kosten haalbaar - zo hoog mogelijke kwaliteit.

De bedrijfsvoering van de RDL vindt binnen de structuur van de gemeente Zevenaar plaats. Dat wil zeggen dat voor een groot gedeelte deze bedrijfsvoering gelijksoortig is en dat RDL van de faciliteiten gebruik maakt. Hierbij valt te denken aan zaken als huisvesting, personeel en organisatie, financieel beheer, automatisering en informatisering.

De gemeente Zevenaar, waarbij de medewerkers in dienst zijn, heeft een integriteitscode. PenO heeft toegezegd om ook bij kortstondig ingehuurde medewerkers meer aandacht te besteden aan het onderschrijven van de integriteitsverklaring.

Beleid arbeidsomstandigheden

In 2018 is er een medewerkerstevredenheidsonderzoek in de gehele organisatie uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn besproken met de medewerkers en punten die naar voren zijn gekomen zijn verder uitgewerkt.

In 2020 was het ziekteverzuimcijfer 3,3%. In 2019 was dat nog 3,6%.

Inhuur derden

De RDL is een continudienst en moet bij ziekte of anderszins acuut een beroep kunnen doen op personeel van buiten de RDL. Dit gebeurt vooral met medewerkers van het uitzendbureau en in geval van nood met personeel van de buitendienst van de gemeente Zevenaar. Op deze wijze is de bedrijfsvoering verzekerd van voldoende continuïteit.

FINANCIËLE BEGROTING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

	Jaarrekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025
Lasten						
Programma afval	5.412.844	4.759.815	5.315.621	5.315.621	5.315.621	5.315.621
Programma overhead	407.830	433.805	423.798	423.798	423.798	423.798
Totale lasten	5.820.674	5.193.620	5.739.419	5.739.419	5.739.419	5.739.419
Baten						
<u>Programma afval</u>						
Diverse baten	1.870.303	1.941.612	2.169.678	2.169.678	2.169.678	2.169.678
Exploitatiebijdrage Montferland	1.541.044	1.206.664	1.335.927	1.335.927	1.335.927	1.335.927
Exploitatiebijdrage Zevenaar	2.001.497	1.611.539	1.810.015	1.810.015	1.810.015	1.810.015
<u>Programma overhead</u>						
Exploitatiebijdrage Montferland	173.084	182.939	177.975	177.975	177.975	177.975
Exploitatiebijdrage Zevenaar	234.746	250.866	245.824	245.824	245.824	245.824
Totaal baten	5.820.674	5.193.620	5.739.419	5.739.419	5.739.419	5.739.419
Saldo	0	0	0	0	0	0

De baten en lasten zijn toegelicht bij de programma's afval en overhead.

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling dient structureel in evenwicht te zijn. Daarmee wordt bedoeld dat alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De baten en lasten in de begroting zijn structureel van aard. Voor zover toch sprake is van incidentele baten en lasten dan worden deze doorberekend aan de deelnemende gemeenten en daardoor binnen de begroting van de RDL dus met eenzelfde last of bate gecompenseerd.

UITEENZETTING FINANCIËLE POSTITIE

Geprognosticeerde balans

Hieronder wordt de geprognosticeerde balans van de RDL weergegeven. Op basis van de BBV-voorschriften worden de cijfers meerjarig weergegeven.

	Jaarrek. 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Materiële vaste activa	1.522.903	1.296.602	1.477.533	1.477.533	1.477.533	1.477.533
Vorderingen < 1 jaar	380.839	200.000	290.420	290.420	290.420	290.420
Liquide middelen						
Overlopende activa	30.053	15.676	22.865	22.865	22.865	22.865
Totaal activa	1.933.795	1.512.278	1.790.817	1.790.817	1.790.817	1.790.817
Vlottende schulden < 1 jaar	1.902.855	1.490.273	1.764.344	1.764.344	1.764.344	1.764.344
Overlopende passiva	30.940	22.005	26.473	26.473	26.473	26.473
Totaal passiva	1.933.795	1.512.278	1.790.817	1.790.817	1.790.817	1.790.817

VASTSTELLINGSBESLUIT

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN NAAR TAAKVELD

	Jaarrek 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025
Lasten						
0.4 Overhead	407.536	433.520	423.798	423.798	423.798	423.798
0.5 Rente	28.787	14.502	32.505	32.505	32.505	32.505
0.9 Vennootschapsbelasting	294	285	294	294	294	294
2.1 Straatreiniging	345.123	356.571	391.209	391.209	391.209	391.209
7.3 Afval	5.038.934	4.388.741	4.891.613	4.891.613	4.891.613	4.891.613
Totaal lasten	5.820.674	5.193.619	5.739.419	5.739.419	5.739.419	5.739.419
Baten						
0.4 Overhead:						
Exploitatiebijdrage						
Montferland	173.084	182.939	177.975	177.975	177.975	177.975
Exploitatiebijdrage Zevenaar	234.746	250.866	245.824	245.824	245.824	245.824
7.3 Afval:		0		0	0	0
Overige baten	1.870.009	1.941.611	2.169.678	2.169.678	2.169.678	2.169.678
Exploitatiebijdrage						
Montferland	1.541.174	1.206.664	1.335.927	1.335.927	1.335.927	1.335.927
Exploitatiebijdrage Zevenaar	2.001.661	1.611.539	1.810.015	1.810.015	1.810.015	1.810.015
Totale baten	5.820.674	5.193.619	5.739.419	5.739.419	5.739.419	5.739.419
Saldo	0	0	0	0	0	0

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-039

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 11 mei 2021
Zaaknummer Z/21/389223 /ADV/21/1026117
Onderwerp Jaarverslag adviescommissie 2020
Portefeuillehouder L. van Riswijk

Contactpersoon Maaike Otten & Marvin van Helden
E-mail m.otten@zevenaar.nl & m.vanhelden@zevenaar.nl
Telefoon 0316- 595 111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Op grond van artikel 21 van de Verordening Adviescommissie voor bezwaarschriften Zevenaar brengt de commissie jaarlijks vóór 1 juli verslag uit over haar werkzaamheden aan de bestuursorganen aan wie zij advies heeft uitgebracht.

Kernboodschap

Middels het jaarverslag informeert de adviescommissie de bestuursorganen over de afhandeling van de bezwaarschriften binnen de gemeente Zevenaar over het jaar 2020. Doel van het jaarverslag is het verbeteren van de juridische kwaliteitszorg en het bijdragen aan een betere dienstverlening.

Context

☐ Anders, namelijk verplichting op grond van artikel 21 van de Verordening Adviescommissie voor bezwaarschriften Zevenaar.

Inhoudelijke boodschap

De commissie heeft een analyse gemaakt van de adviezen die zijn uitgebracht. Uit deze analyse is een aantal conclusies getrokken en zijn aanbevelingen gedaan. Deze vindt u terug in hoofdstuk 4 van het jaarverslag (zie bijlage). Het komt erop neer dat de commissie de aanbeveling doet om meer aandacht te besteden aan het zorgvuldig motiveren van besluiten. Daarnaast vraagt de Sociale Kamer specifieke aandacht voor het stappenplan dat door de vakafdeling gevolgd dient te worden wanneer er meldingen worden ontvangen. Deze aanbevelingen zijn gelijk met die van vorig jaar.

Daarnaast is het aantal bezwaren gericht tegen verkeersbesluiten opvallend. Er is een aantal verkeersbesluiten geweest waar veelvuldig bezwaar tegen is gemaakt.

Dat zijn de landbouwsluit in de Veldhuizenseweg te Babberich, maar ook het parkeerverbod op een deel van de Bevermeerseweg te Angerlo (later weer ingetrokken) en het afsluiten van het fietspad BEM.

Daarnaast is er een aantal maal bezwaar gemaakt tegen het plaatsen van een laadpaal voor elektrische voertuigen. Hiervoor is nu beleid opgesteld. De commissie vraagt aandacht voor de communicatie aan de voorkant van deze verkeersmaatregelen, wat mogelijk een deel van de bezwaren kan voorkomen.

Overigens is dat niet altijd een garantie voor succes, dat zien we nu bijvoorbeeld terug in het verkeersbesluit voor de Kerkstraat (twee richtingenverkeer) waar tegen ondanks een heel communicatietraject toch weer veel bezwaren zijn ingediend.

Het jaarverslag wordt toegezonden aan alle afdelingshoofden en er vindt een mondelinge terugkoppeling plaats door de secretarissen van de commissie met de collega's die vaker namens het college verweer voeren bij de commissie. Op deze wijze kunnen de aandachtspunten per afdeling worden toegelicht.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten

Het jaarverslag wordt aan alle afdelingshoofden toegezonden.

Er vindt een mondelinge terugkoppeling plaats per afdeling.

Vervolgproces

Over het jaar 2020 zal er in de loop van 2021 wederom een verslag worden opgesteld en zal gekeken worden of de aanbevelingen uit dit verslag zijn opgevolgd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
Burgemeester

Bijlagen

1. Jaarverslag adviescommissie 2020 (Nr. 1026195)

- Jaarverslag 2020 -

**Adviescommissie voor bezwaarschriften
Zevenaar**

Voorwoord

Beste lezer,

Bijgaand treft u aan het jaarverslag 2020 van de Onafhankelijke bezwarencommissie van de gemeente Zevenaar.

De coronacrisis heeft ook bij de werkzaamheden van de bezwarencommissie haar sporen achtergelaten. Enkele zittingen zijn uitgevallen of uitgesteld, enkele malen zijn bezwaarmakers en/of belanghebbenden telefonisch gehoord en is de aanwezigheid van belanghebbenden op de hoorzitting in aantal beperkt. Dit laatste staat enigszins op gespannen voet met het openbare karakter van de hoorzitting (artikel 16 verordening adviescommissie voor bezwaarschriften Zevenaar). Belanghebbenden toonden echter begrip voor deze beperking en dit heeft niet geleid tot bezwaren of klachten.

Alle leden van de bezwarencommissie zijn onafhankelijk en niet verbonden of werkzaam voor de gemeente Zevenaar. Deze onafhankelijke positie maakt het mogelijk een bijdrage te leveren aan een goede relatie tussen de gemeente en haar burgers. Burgers treffen een luisterend oor en de gemeente krijgt de gelegenheid haar besluit nog eens te kunnen uitleggen. Het is vervolgens de taak van de commissie om op een deskundige, vakbekwame en objectieve wijze de bezwaren, alsmede de besluiten te beoordelen en dit vast te leggen in een helder en goed gemotiveerd advies. De commissie maakt daarbij dankbaar gebruik van de professionele ondersteuning door het secretariaat.

De commissie hoopt met haar onafhankelijke advisering bij te dragen aan een zorgvuldige, deugdelijke en gedegen besluitvorming (beslissing op bezwaar), maar eveneens aan het herstel van vertrouwen van de burger in de overheid. Het is goed te beseffen dat de rol van de commissie bij het herstellen van vertrouwen van de burger in de overheid slechts een eerste aanzet kan geven en dat het vervolgens aan de gemeente is “die handschoen verder op te pakken”.

Het jaarverslag 2020 geeft een goed beeld van ons advieswerk. De tabellen in het jaaroverzicht geven een helder overzicht van de bezwaarzaken in 2020 en het verloop daarvan. Wat opvalt in dit jaaroverzicht 2020 is dat, ondanks de Coronacrisis, de afhandeling van bezwaarschriften, op 2 bezwaren na, binnen de wettelijke beslistermijnen heeft plaatsgevonden. De daling van het aantal bezwaarschriften dat zich in 2019 voordeed heeft zich niet voortgezet. Van een trendbreuk is dus helaas geen sprake geweest.

De commissie is in algemene zin tevreden over de kwaliteit van de verweerschriften en de vertegenwoordiging van het college op de hoorzitting. De commissie blijft wel opnieuw aandacht vragen voor de kwaliteit en in het bijzonder de motivering van de primaire besluiten. De burger heeft recht op een helder, begrijpelijk en goed leesbaar besluit. Een goede en begrijpelijke motivering kan preventief werken op het indienen van bezwaar. In het verlengde hiervan zij erop gewezen dat ook goede voorlichting en /of inspraak voorafgaande aan besluitvorming een bezwarentraject zou kunnen voorkomen, zoals de Algemene kamer het afgelopen jaar heeft ervaren rond een aantal verkeersbesluiten.

Voor verdere aanbevelingen willen wij u verwijzen naar Hoofdstuk 4 van het jaarverslag

Zoals hiervoor ook al even gememoreerd hebben de secretarissen ook in het afgelopen jaar weer gezorgd voor een goede, adequate en professionele ondersteuning van de commissie. Hier is een compliment op zijn plaats.

Wij wensen u tot slot veel leesplezier met dit jaarverslag en wensen u, in het bijzonder in deze Coronatijd, een goede gezondheid toe; “Hou (nog even) vol !!”

Voorzitter Algemene Kamer

Mr. H.J.W. Leenen

Voorzitter Sociale kamer

A.M. Dekker

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: De Adviescommissie

1.1 Inleiding..	4
1.2 Soorten kamers.....	4
1.3 Hoofdtak commissie.....	4
1.4 Vergaderfrequentie 2020	5
1.5 Samenstelling Adviescommissie	5

Hoofdstuk 2: Statistische gegevens

2.1 Inleiding	6
2.2 Algemene Kamer.....	6
2.3 Sociale Kamer	7

Hoofdstuk 3: Beslistermijnen

3.1 Inleiding	8
---------------------	---

Hoofdstuk 4: Conclusies en aanbevelingen

4.1 Kwaliteit besluitvorming.....	9
4.2 Opvallende zaken.....	10
4.3 Aanbevelingen uit 2019	10

Hoofdstuk 1: De Adviescommissie

1.1 Inleiding

Op grond van artikel 7:13 Algemene wet bestuursrecht (Awb) kan een bestuursorgaan een adviescommissie instellen bij de behandeling van bezwaarschriften. De bestuursorganen van de gemeente Zevenaar hebben hiertoe besloten.

Volgens het bepaalde in artikel 21 van de Verordening Adviescommissie voor bezwaarschriften Zevenaar brengt de commissie jaarlijks voor 1 juli verslag uit van haar werkzaamheden.

De commissie hoort belanghebbenden en brengt aan het bestuursorgaan advies uit. De advisering over bezwaarschriften is de hoofdtaak van de commissie. De commissie adviseert niet over bezwaarschriften gericht tegen gemeentelijke belastingen en leges.

De bezwaarschriftprocedure zorgt ervoor dat het bestuursorgaan de gelegenheid heeft om eventuele fouten te herstellen. Dit zorgt er indirect voor dat er minder procedures voor de rechter komen. Indien een bezwaarschrift gegrond wordt verklaard, wordt bij het beleid stil gestaan en waar nodig aangepast. Het doel hiervan is om enerzijds gemaakte fouten te herstellen en anderzijds lering uit de gemaakte fouten te trekken.

1.2 Soorten Kamers

1. Sociale Kamer (SK): adviseert over bezwaarschriften aangaande sociale uitkeringen, zoals de Participatiewet en voorzieningen in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet;
2. Algemene Kamer (AK): adviseert over de overige bezwaarschriften die onder andere betrekking hebben op omgevingsvergunningen, verkeersbesluiten, de APV en subsidiebesluiten.

1.3 Hoofdtaak commissie

Een belangrijk deel van het werk van de commissie bestaat uit het doornemen van stukken en het horen van belanghebbenden en verweerder. Daarnaast worden ook eventuele derde-belanghebbenden gehoord. De zittingen van de Algemene Kamer zijn openbaar. Vanwege privacygevoelige aspecten vinden de zittingen van de Sociale Kamer in beginsel achter gesloten deuren plaats.

De hoofdtaak van de commissie is het adviseren van het bestuursorgaan. De bevoegdheid om te beslissen op het bezwaarschrift blijft voorbehouden aan het bestuursorgaan. Het advies van de commissie en het bijbehorende verslag worden tegelijkertijd met de beslissing op bezwaar verzonden. Het bestuursorgaan is niet verplicht het advies van de commissie over te nemen. Wanneer het advies van de commissie een gegrondverklaring betreft, heeft de vakafdeling de mogelijkheid om een contrair advies uit te brengen. Wil het bestuursorgaan afwijken van het advies van de commissie, dan moet in de beslissing de reden van afwijking worden vermeld (art. 7:13, lid 7 Awb). Indien het advies niet wordt overgenomen door het bestuursorgaan, wordt de commissie hiervan op de hoogte gesteld.

De toetsing die plaatsvindt, is een volledige heroverweging van zowel de juridische als beleidsmatige aspecten. Zo nodig wordt in een extra overweging een opmerking gemaakt over beleidsmatige of procesmatige aspecten van de zaak.

De Awb schrijft de commissie niet voor in welke vorm zij de conclusies van haar adviezen moet verwoorden. Aan het slot van elk advies formuleert de commissie één van de volgende dicta over het bezwaarschrift.

Hieronder volgt een omschrijving van situaties waarin de verschillende dicta worden geadviseerd:

- **Kennelijk ongegrond:** het bezwaar kan zonder hoorzitting worden afgedaan, omdat van tevoren vaststaat dat het bestreden besluit in stand kan blijven.
- **Ongegrond:** het bestreden besluit kan in stand blijven, bijvoorbeeld omdat het in redelijkheid en op juiste, rechtmatige gronden is genomen.
- **Gegronnd:** het bestreden besluit kan niet in stand blijven. Er dient een nieuw besluit te worden genomen.
- **Gedeeltelijk gegrond:** aan het bestreden besluit kleeft een gebrek, er is nog wel een mogelijkheid tot reparatie in het besluit op bezwaar.
- **Niet-ontvankelijk:** het bezwaarschrift is gericht tegen een niet-appelleerbare bestuurshandeling, bezwaarmaker is geen belanghebbende, het bezwaarschrift is te laat ingediend of het bezwaarschrift voldoet niet aan de eisen die de wet stelt.
- **Kennelijk niet-ontvankelijk:** het bezwaar kan zonder hoorzitting worden afgedaan, omdat van tevoren vaststaat dat er sprake is van een ontvankelijkheidsgebrek.

1.4 Vergaderfrequentie 2020

De vergaderingen van de commissie vinden op woensdagavond plaats. Een vergadering kent de volgende onderdelen: voorbespreking (in beslotenheid), het horen zelf en de beraadslaging (in beslotenheid). Ondanks de Corona-crisis hebben de hoorzitting zoveel mogelijk fysiek plaatsgevonden. De mogelijkheid is wel geboden om telefonisch te worden gehoord. Hiervan is een enkel geval gebruik van gemaakt.

1. De Sociale Kamer: vergaderde 6 keer
2. De Algemene Kamer: vergaderde 10 keer

1.5 Samenstelling van de Adviescommissie

Elke kamer van de commissie bestaat uit leden die geen binding hebben met de gemeente Zevenaar. Hiermee wordt de onafhankelijkheid gewaarborgd ten opzichte van de verschillende bestuursorganen.

De voorzitter van de commissie is tevens voorzitter van de Algemene kamer. In 2020 kende de commissie de volgende samenstelling:

De Algemene Kamer:

- De heer mr. H.J.W. Leenen (voorzitter)
- De heer mr. M. Nieuwenhuis
- De heer mr. ing. B.M. Brandenburg-Stroo
- Mevrouw mr. N. Hoos
- Mevrouw mr. J.J.M.C. Hendriks-Voncken
- De heer mr. P.B.A. Klaassens

De Sociale Kamer:

- De heer A.M. Dekker (voorzitter)
- De heer mr. G.J.O. van der Wal
- De heer M.K. Riemersma
- Mevrouw mr. E. Verhage

Het secretariaat van de commissie werd ingevuld door de heer mr. M.J.S. van Helden en mevrouw mr. M.E.G. Otten.

Hoofdstuk 2: Statistische gegevens

2.1 Inleiding

In 2020 zijn er 99 bezwaarschriften ontvangen. Dit is een toename ten opzichte van 2019, toen er 91 bezwaarschriften zijn ontvangen.

2.2 Algemene Kamer

De aard van de door de AK te behandelen bezwaarschriften is behoorlijk divers. Dit laat zich verklaren doordat in deze kamer alle categorieën bezwaarschriften worden behandeld die niet in de andere kamers zijn ondergebracht. In het verslagjaar zijn bezwaarschriften ingediend gericht tegen de volgende besluiten:

Onderwerp/regeling	Aantal 2020
Wet openbaarheid van bestuur (Wob)	10
Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	1
Last onder dwangsom (Wabo)	3
Verzoek om handhaving	1
Stookontheffing (APV)	1
Omgevingsvergunning activiteit bouwen	8
Omgevingsvergunning activiteit kappen	2
Omgevingsvergunning activiteit aanleggen	4
Verkeersbesluit	29
Basisregistratie Personen	2
Verzoek om schadevergoeding (Awb)	1
Woningsluiting Opiumwet	2
Geheimhouding documenten (Gemeentewet)	1
Overbrenging documenten Enquetecommissie	2
Niet in behandeling nemen verzoek	1
Totaal	68

Naar aanleiding van de 68 in 2020 ingediende bezwaarschriften zijn 29 adviezen uitgebracht, 14 bezwaarschriften zijn ingetrokken en 4 zijn er niet behandeld omdat die zagen op aanvragen omgevingsvergunning. Op 31 december 2020 waren 21 bezwaarschriften nog in behandeling. Dit hoge aantal is te verklaren omdat er eind 2020 relatief veel bezwaarschriften zijn ingediend die op 31 december nog niet waren afgehandeld.

In onderstaande tabel zijn de adviezen van de AK naar aantallen en percentages aangegeven.

Aantal uitgebrachte adviezen

	aantal	%
Geadviseerde beslissing (Kennelijk) niet-ontvankelijk	4	13,8%
Ongegrond	21	72,4%
Deels gegrond/deels ongegrond	4	13,8%
Gegrond	0	0 %
Totaal	29	100 %

Er is geen enkele keer geadviseerd de gevraagde vergoeding voor proceskosten toe te kennen.

Er zijn vier contraire besluiten genomen naar aanleiding van de adviezen van de commissie. Dit betrof dezelfde casus.

2.3 Sociale Kamer

De SK behandelt bezwaarschriften die voornamelijk gericht zijn tegen besluiten ingevolge de Participatiewet (PW) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). In het verslagjaar zijn bezwaarschriften ingediend gericht tegen de volgende besluiten:

Onderwerp/regeling	Aantal 2020
Participatiewet aanvraag uitkering	2
Participatiewet terugvordering/intrekking uitkering	7
Participatiewet opschorting besluit	1
Participatiewet opleggen boete	1
Wmo woonvoorziening	3
Wmo hulp bij het huishouden	5
Wmo inkomensondersteuning	3
Wmo (gehandicapten)parkeerplaats	3
Wmo scootmobiel	1
Wmo voorziening (persoonlijke) begeleiding	1
Wmo vergoeding kosten rijbewijs, id-kaart	1
Tozo	3
Totaal	31

Naar aanleiding van de in 2020 ingediende bezwaarschriften zijn 19 adviezen uitgebracht. Er zijn 7 bezwaarschriften ingetrokken.

5 bezwaarschriften zijn ingetrokken nadat het bestreden besluit door de vakafdeling is herzien voordat er een hoorzitting heeft plaatsgevonden.

In 2 gevallen is het bezwaarschrift ingetrokken door een bemiddelende rol van de commissie tijdens een hoorzitting.

In 5 gevallen is de behandeling van het bezwaarschrift aangehouden in verband met nader in te winnen (medisch) onderzoek.

In onderstaande tabel zijn de adviezen van de SK naar aantallen en percentages aangegeven.

Aantal uitgebrachte adviezen

	Aantal	%
Gegronnd	2	10,5%
Ongegrond	15	79 %
Deels gegrond/deels ongegrond	0	0%
Niet-ontvankelijk	2	10,5%
Totaal	19	100 %

Er is één keer geadviseerd om de gevraagde vergoeding van de proceskosten toe te kennen voor een bedrag van 512 euro.

Er zijn geen contraire besluiten genomen naar aanleiding van de adviezen van de commissie.

Hoofdstuk 3: Beslistermijnen

3.1 Inleiding

Er geldt een wettelijke beslistermijn van 12 weken voor de afdoening van een bezwaarschrift als een adviescommissie is ingesteld. Deze termijn kan met zes weken worden verlengd. Tevens is het zo dat de termijn pas gaat lopen als de termijn van zes weken, waarbinnen bezwaar op het besluit moet zijn gemaakt, verstreken is.

Niet alle ingekomen bezwaarschriften worden inhoudelijk behandeld. Het komt regelmatig voor dat een bezwaarschrift wordt ingetrokken. Daarnaast komt het voor dat een bezwaarschrift niet voldoet aan de wettelijke ontvankelijkheidseisen (ex art. 6:5 tot en met 6:13 Awb). Voorbeelden zijn onder andere het overschrijden van de bezwarentermijn, het ontbreken van gronden etc. Het is overigens niet zo dat een dergelijk bezwaarschrift minder werk met zich meebrengt. Er vindt weliswaar meestal geen hoorzitting plaats, maar het ambtelijk secretariaat is de nodige tijd kwijt om het bezwaarschrift op een zorgvuldige wijze af te handelen.

In 5 gevallen is er niet binnen de 12 weken-termijn beslist op het bezwaar (wel voor afloop van de verdagingstermijn). In 2 gevallen is ook niet beslist nadat is verdaagd (18 weken-termijn). Dit komt omdat het college naar aanleiding van het advies van de commissie en voordat op de bezwaren was beslist, tijd heeft gestoken in het opstellen van beleidsregels (t.a.v. het plaatsen van laadpalen voor elektrische voertuigen).

In 5 gevallen is de beslissing op het bezwaarschrift opgeschort ex. artikel 7:10 Awb. Dit was in overleg met bezwaarmakers en verweerder om te onderzoeken of er een oplossing mogelijk was. Dit is uiteindelijk ook gelukt in een geval. De overige vier gevallen (van de sociale kamer) zijn nog opgeschort in afwachting van het nader (medisch) advies.

Voorts is het goed om te vermelden dat in 2020, net als in voorgaande jaren, geen dwangsom verschuldigd is geweest vanwege het niet tijdig beslissen op bezwaar.

Hoofdstuk 4: Conclusies en aanbevelingen

4.1 Kwaliteit besluitvorming

De doorlooptijden van de bezwaarschriften zijn in 2020 niet verder afgenomen, zoals vorig jaar het geval was. Dit heeft alles met de Corona-crisis te maken. Er was enige tijd onzekerheid of de hoorzittingen wel in fysieke vorm konden plaatsvinden. Hierdoor is er wat vertraging opgetreden in de afhandeling van de bezwaren.

Intrekking bezwaar

Het valt de commissie op dat een groot deel van de bezwaarschriften wordt ingetrokken. Dit kan zijn doordat het bestreden besluit wordt herzien of dat het bestreden besluit nogmaals wordt toegelicht door de vakafdeling of de secretaris. Dat bezwaarschriften uiteindelijk worden ingetrokken is een positief punt. Aan de andere kant kan men zichzelf dan de vraag stellen of het indienen van deze bezwaarschriften dan niet makkelijker voorkomen had kunnen worden door nog zorgvuldiger duidelijkere en begrijpelijker besluiten te nemen. Vooral op het gebied van de Wmo zou hier een verbeter slag gemaakt kunnen worden.

Verkeersbesluiten

Wat ook opvalt is dat in 2020 een groot deel van de bezwaarschriften is gericht tegen verkeersbesluiten. Niet eerder is dit het geval geweest. Belangrijk is dat aan de voorkant omwonenden goed worden geïnformeerd over de te nemen maatregelen en de noodzaak daartoe. Dat kan een deel van de bezwaarschriften voorkomen.

Bezwaar

In 2020 is in 6 gevallen (ongeveer 6% van het totaal) geadviseerd het bezwaar (deels) gegrond te verklaren. Dit is lager dan in 2019, wat positief is.

De voorbereiding en de motivering van een besluit blijft een punt van voortdurende aandacht. Uit het besluit moet klip en klaar blijken wat besloten is, waarom dat besloten is en op welke wettelijke grondslag het besluit is genomen. De commissie constateert dat hier niet altijd sprake van is. Zo komt het voor dat de motivering bestaat uit één concluderende zin, zonder aanduiding op welke gronden deze conclusie rust. De commissie vraagt hiervoor aandacht. Temeer omdat het de commissie opvalt dat in de verweerschriften een primair gebrek aan deugdelijke motivering al hersteld wordt. Hieraan kan de conclusie worden verbonden dat dit het nut aantoon van de bezwaarfase. Aan de andere kant verdient het aanbeveling om in een besluit meteen een zorgvuldige motivering op te nemen. De commissie doet de aanbeveling om meer aandacht te besteden aan het zorgvuldig motiveren van besluiten.

Beroep

Er is in 2020 2 keer beroep aangetekend tegen een beslissing op bezwaar (van de AK). Eén daarvan is gegrond verklaard, omdat appellant ten onrechte niet-ontvankelijk is verklaard. Op het andere beroep is nog niet beslist.

Daarnaast is er 3 keer een verzoek om voorlopige voorziening ingediend hangende een bezwaar van de AK. Allen zijn afgewezen.

Bij de SK is er in 2020 3 keer beroep aangetekend tegen een beslissing op bezwaar. In één geval is het beroep ongegrond verklaard. Hiertegen is vervolgens hoger beroep ingesteld. Op de andere beroepen is nog niet beslist.

Ten opzichte van 2019 is het aantal beroepszaken en verzoeken om voorlopige voorziening ongeveer gelijk gebleven.

Verweer

De commissie is tevreden over de tijdige aanlevering van de stukken en de kwalitatieve inbreng van de verweerders. Daarbij wordt aangetekend dat in 2020 de stukken voornamelijk digitaal (via een beveiligde omgeving) zijn aangeleverd aan de commissie.

Stappenplan Wmo

Vanuit de SK wordt de aanbeveling gedaan dat de behandelende afdeling de Wmo-besluitvorming conform het in de CRvB-jurisprudentie vastgestelde stappenplan afhandelt. Het is meerdere malen voorgekomen dat deze werkwijze niet gehanteerd is waardoor de zorgvuldigheid van het besluit te wensen over laat.

4.2 Opvallende zaken

Voor de AK was er een zaak die opvallend was, omdat de bezwaarmakers hoofdzakelijk in Duitsland woonachtig waren. Dit betrof het afsluiten van de Veldhuizenseweg voor doorgaand autoverkeer vanwege het sluipverkeer. De Veldhuizenseweg is deels gelegen op Nederlands en deels op Duits grondgebied. De commissie heeft geadviseerd om de afsluiting in stand te laten, mede omdat het omrijden slechts enkele minuten langer in beslag neemt.

De SK kreeg dit jaar voor het eerst te maken met de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo). Toen deze regeling werd ingesteld was het nog onduidelijk hoeveel bezwaarschriften binnen zouden komen ten aanzien van de aangevraagde uitkeringen. Het waren er 'slechts' 3 en al deze bezwaarschriften zijn ongegrond verklaard. De commissie concludeert dan ook dat deze nieuwe wetgeving correct is toegepast.

4.3 Aanbevelingen uit 2019

De commissie deed in 2019 de aanbeveling om aandacht te hebben voor een zorgvuldige besluitvorming. Door bij de primaire besluitvorming alerter te zijn kunnen er mogelijk nog meer bezwaarschriften voorkomen worden.

Voor 2020 wordt deze aanbeveling herhaald. Aanvullend wordt aandacht gevraagd voor het goed informeren van omwonenden bij het nemen van verkeersbesluiten.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-040

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 12 mei 2021
Zaaknummer Z/20/356253
Onderwerp Raadsinformatiebrief COVID-19 d.d. 12 mei 2021
Portefeuillehouder Burgemeester L. van Riswijk

Contactpersoon Thijs Barten
E-mail T.Barten@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595580

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

In de informatieve raadsbijeenkomst van 6 januari 2021 hebben we gesproken over de inwerkingtreding van de spoedwet Covid-19 (TWM). Daarbij is afgesproken dat we u één keer per maand, voorafgaand aan de Commissie Middelen, actief informeren over de stand van zaken omtrent de bestrijding van virus, of vaker wanneer dat noodzakelijk is. In deze raadsinformatiebrief willen we u informeren over enkele regionale en lokale zaken.

Context

- ☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem

Kernboodschap

Lokale bijzonderheden

Vaccinatielocatie Zevenaar

Zoals bekend wordt vanaf 6 april gevaccineerd in sporthal de Lentemorgen. Op dit moment worden er dagelijks 1600 mensen gevaccineerd wat inhoudt dat nog niet op volle sterkte wordt gewerkt. Dit heeft van doen met de nog beperkte aanlevering van het aantal vaccins. De locatie wordt bezocht door mensen uit zowel Zevenaar maar ook door inwoners uit de gehele regio waaronder Arnhem, Nijmegen en de Achterhoek.

De verkeerssituatie, waaronder het parkeren, wordt dagelijks gemonitord en zo nodig worden er aanpassingen aangebracht.

Activiteiten voor de jeugd

Samen met onder andere Caleidoz hebben we enkele activiteiten georganiseerd voor jongeren in de gemeente Zevenaar. We blijven kijken welke activiteiten mogelijk zijn waarbij alle maatregelen in acht worden genomen.

Regionale ontwikkelingen

Sneltest-centra voor grenspendelaars

Vanaf donderdagochtend 6 mei om 9.00 uur is het voor inwoners van Nederland die naar Duitsland moeten voor werk, opleiding of zorg mogelijk gebruik te maken van gratis testvoorzieningen. De grenspendelaars kunnen zich voor een test aanmelden op de website grenstesten.nl. In onze Veiligheidsregio worden de testcentra in Arnhem en Duiven gevestigd.

In derde golf sterke stijging ziekenhuisopnames jongere leeftijdsgroepen

In de afgelopen week werden er 8% minder mensen ten gevolge van COVID-19 in het ziekenhuis opgenomen dan in de week ervoor. Het aantal mensen dat op de IC verblijft met COVID-19 is ongeveer gelijk gebleven. De druk op de zorg is onverminderd hoog. We zien in de derde golf (februari 2021 t/m nu) een sterke toename van het aantal mensen uit jongere leeftijdsgroepen die met COVID-19 in het ziekenhuis en op de IC worden opgenomen.

Vergeleken met de start van de derde golf (vanaf de eerste week van februari) is de stijging in het aantal nieuwe ziekenhuisopnames het sterkst in de leeftijdsgroep 40 tot en met 59 jaar (+109%). De effecten van vaccinatie zijn duidelijk zichtbaar in de leeftijdsgroep vanaf 80 jaar, daar zien we een sterke daling (-60%).

Vergeleken met de eerste week van februari is ook in de IC opnames een sterke stijging in de leeftijdsgroepen 40 tot en met 59 jaar (+146%) en 60 tot en met 79 jaar (+107%). In de leeftijdsgroep 80+ zien we een afname (-17%). In de leeftijdsgroep 0 tot en met 39 jaar is het aantal IC opnames laag gebleven.

Verloop vaccinatiecampagne

In heel Nederland zijn op dit moment (stand 6 mei 2021) zo'n 5,6 miljoen vaccinaties gezet, bij 27% van dit aantal ging het om de tweede prik. Er wordt in de komende maand fors opgeschaald waardoor versnelling kan plaatsvinden, als de levering van de vaccins volgens plan verloopt. Op dit moment zijn de mensen uit

1963 aan de beurt om een afspraak te maken en vanaf deze week worden ook de bijna 1,5 miljoen 60-minners met een kwetsbare gezondheid gefaseerd uitgenodigd om een afspraak te maken.

Epidemiologische duiding

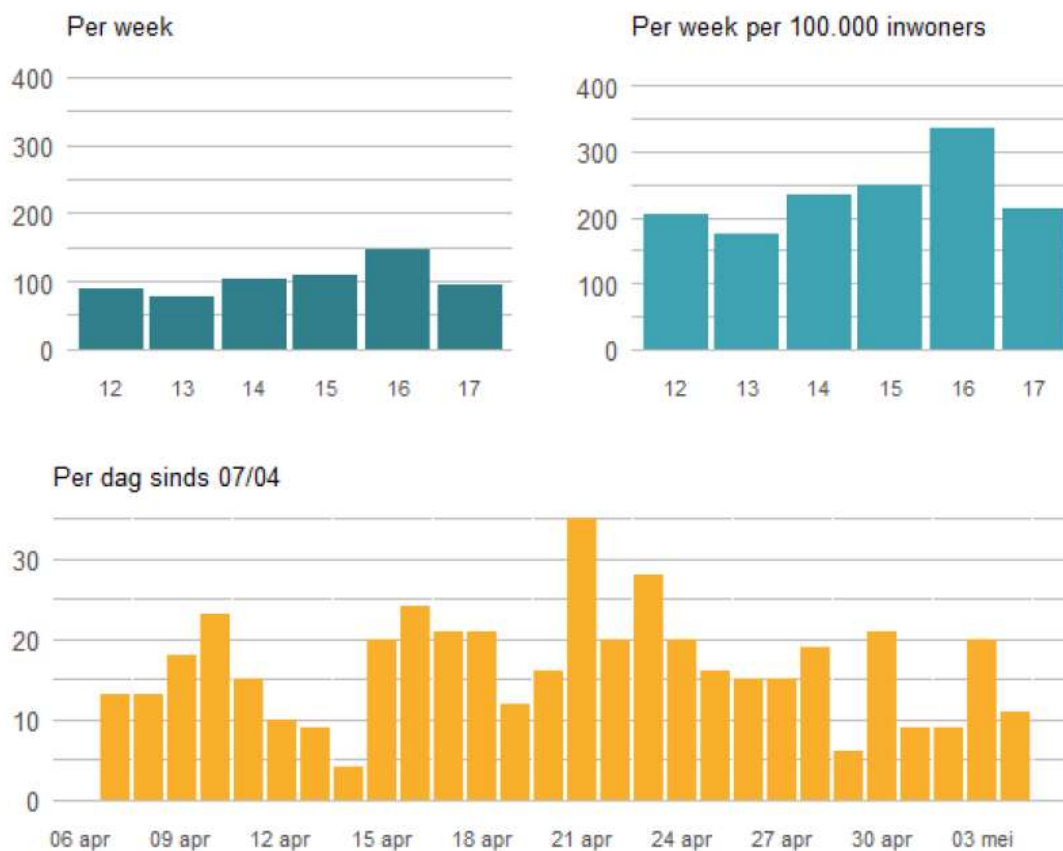
Landelijk en regionaal beeld

Landelijk daalde het aantal meldingen van mensen die positief testten op COVID-19 in de week van 27 april t/m 4 mei met 6% (55.097 naar 52.087). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames op verpleegafdelingen is gedaald met 8% (1.633 t.o.v. 1.774 de week ervoor). Het aantal nieuwe opnames op de Intensive Care bleef nagenoeg gelijk (377 t.o.v. 379). Het totaal aantal aanwezige patiënten met verdachte of bewezen COVID-19 op de IC is 818.

In de regio Gelderland-Midden zagen we in week 17 (26 april t/m 2 mei) ook een daling van het aantal besmettingen. Het aantal inwoners dat positief testte ten opzichte van de week ervoor daalde met 12% van 1.970 naar 1.731. Dit zijn 248 positieve testen per 100.000 inwoners. De cijfers van deze afgelopen week zijn waarschijnlijk vertekend in verband met een landelijke storing.

Lokaal beeld

Aantal positief geteste inwoners in week 17 was 94. Dit zijn 215 positieve testen per 100.000 inwoners. Het aantal positieve testen is gedaald ten opzichte van week 16.

Informatie en communicatie

Alle beschikbare informatie omtrent de bestrijding van Covid-19 en vaccinatie zijn te raadplegen via de volgende links:

- Informatie over vaccinatie is centraal te vinden op de site van de Rijksoverheid: coronavaccinatie.nl.
- Medische informatie RIVM rondom het coronavirus: <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19>
- Coronadashboard: <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/>
- www.rijksoverheid.nl/coronavirus: alle actuele informatie in één oogopslag.
- [Q&A corona en gezondheid](#)
- [Coronamaatregelen en de gevolgen voor het politiewerk](#)
- Landelijk publieksinformatienummer 0800-1351.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
gemeentesecretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-035

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 11 mei 2021
Zaaknummer Z/21/389147 /ADV/21/1025754
Onderwerp RSD Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) 2020
Portefeuillehouder B. Elfrink

Contactpersoon Evert Breman
E-mail e.breman@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595237

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief worden u de volgende RSD Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) 2020 toegezonden:

1. Het RSD Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) algemene dienstverlening 2020.
2. Het RSD Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) 2020.

De onderzoeken sturen wij u ter informatie toe.

Kernboodschap

De RSD heeft in januari 2021 een tweetal onderzoeken verricht naar de tevredenheid van haar klanten over haar dienstverlening. De uitkomsten hiervan hebben wij voor kennisgeving aangenomen en via deze brief informeren wij u hierover.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk ter informatie

Inhoudelijke boodschap

Het KTO algemene dienstverlening laat het volgende beeld zien:

- de algemene dienstverlening is door de klanten van de RSD gewaardeerd op een 7,6;
- het onderzoek laat ook zien dat er onderwerpen zijn die aandacht en verbetering vragen.

De gedane aanbevelingen hebben voornamelijk betrekking op klantgerichtheid, gepaste overdracht klant, digitalisering en communicatie.

Het KTO Tozo geeft het volgende beeld:

- de uitvoering van de Tozo door de RSD wordt door de doelgroep gewaardeerd op een 8,2;
- aandacht wordt gevraagd voor zaken als: communicatie (aandacht bij het eerste contact en bij crisissituaties) en informatieverstrekking.

Aan de genoemde aandachts-/verbeterpunten wordt gewerkt; deze onderwerpen vormen periodiek een agendapunt van het bestuurlijk overleg met de RSD.

Communicatie en vervolgproces

Het opstellen van de vragen voor de Klanttevredenheidsonderzoeken is in overleg gegaan met de cliëntenraad van de RSD.

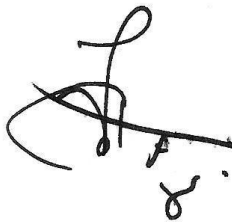
De resultaten van het Klanttevredenheidsonderzoeken zijn gedeeld met de cliëntenraad van de RSD.

De RSD verzorgt de verdere communicatie over de resultaten van de Klanttevredenheidsonderzoeken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. INK/21/1025749	Klanttevredenheidsonderzoek algemene dienstverlening RSD de Liemers 2020.
2. INK/21/1025750	Klanttevredenheidsonderzoek Tozo RSD de Liemers 2020.

**Klanttevredenheidsonderzoek algemene
dienstverlening
RSD de Liemers over het jaar 2020**

Inleiding

In januari 2021 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder alle klanten van RSD de Liemers die een uitkering ontvangen op basis van de Participatiewet en loaw, en waarvan een e-mailadres bekend is. Ook zijn klanten in de nieuwjaarsbrief uitgenodigd deel te nemen aan dit onderzoek. Zij hebben de gelegenheid gekregen alsnog hun e-mailadres door te geven of konden de vragenlijst per post aanvragen.

Doel van dit onderzoek is te leren van de ervaringen die klanten hebben met de RSD en op basis hiervan verbeterpunten op te halen om de werkwijze van de RSD verder te optimaliseren.

Op 21 januari 2021 hebben Participatiewet-klanten die op het moment van versturen een uitkering ontvingen via de mail de link ontvangen naar de online vragenlijst Klanttevredenheidsonderzoek algemene dienstverlening RSD de Liemers 2020 (via www.surveio.com).

Op 28-januari 2021 is er een reminder verstuurd aan het hele bestand om deze mensen nogmaals uit te nodigen hun mening te geven.

De inzendtermijn van de vragenlijst sloot op 03-02-2021.

De online vragenlijst is aan 1264 e-mailadressen verstuurd.

58,6% van de respondenten hebben de mail geopend. Hiervan hebben 452 respondenten de link naar de vragenlijst geopend. 230 vragenlijsten zijn afgewerkt.

De totale respons is 18,9%. Deze score is goed. De toelichting op de vragen geven een beeld van de beleving van de dienstverlening van de RSD en mogelijke verbeterpunten.

De resultaten in dit rapport zijn vermeld in volgorde zoals de vragen in de vragenlijst hebben gestaan. Ter vergelijking zijn, daar waar mogelijk, de resultaten van 2019 toegevoegd. In verband met de coronacrisis zijn een aantal extra vragen gesteld om te leren hoe de maatregelen, als gevolg van de maatregelen van het rijk, door klanten zijn ervaren. Daar waar de resultaten afwijken omdat de vraag tov 2019 iets is aangepast, wordt dit bij de conclusies vermeld.

De conclusies zijn gebaseerd op de vragenlijsten die geretourneerd zijn.

	Eerste antwoord	21-01-2021
	Laatste antwoord	03-02-2021
	Duur	14 dagen

Enquête bezoeken

452

Totaal bezoeken

230

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

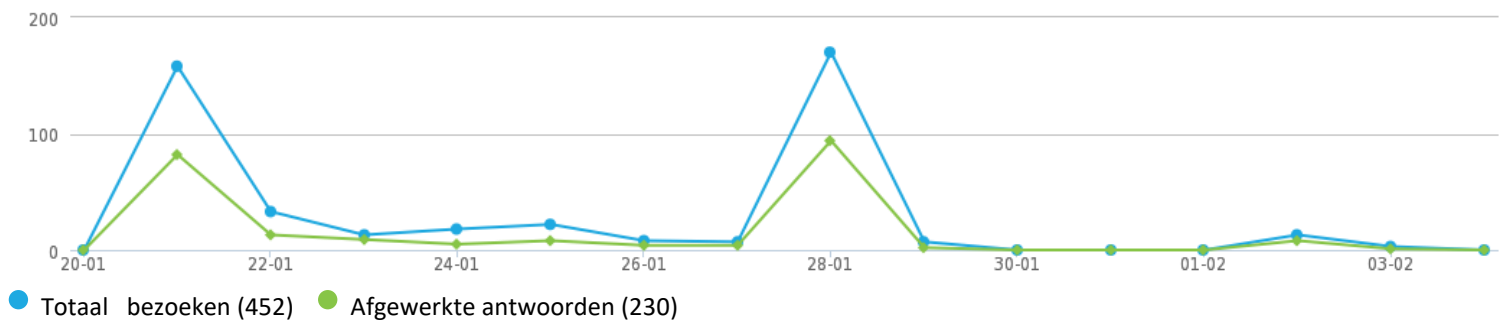
222

Slechts getoond

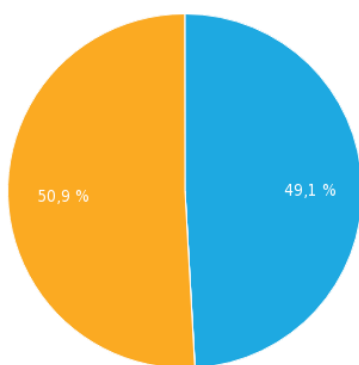
50,9 %

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis (21-01-2021 - 03-02-2021)

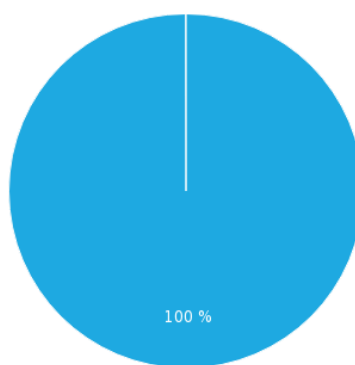

Totaal Bezoeken

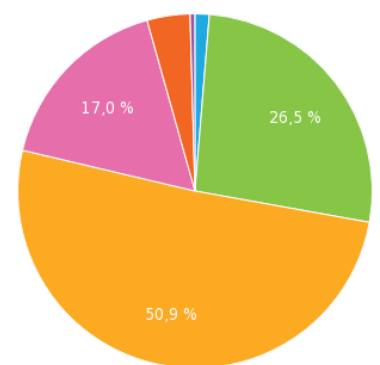
- Slechts getoond (49,1 %)
- Onvolledig (0 %)
- Voltooid (50,9 %)

Bezoek bronnen

- Directe link (100 %)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

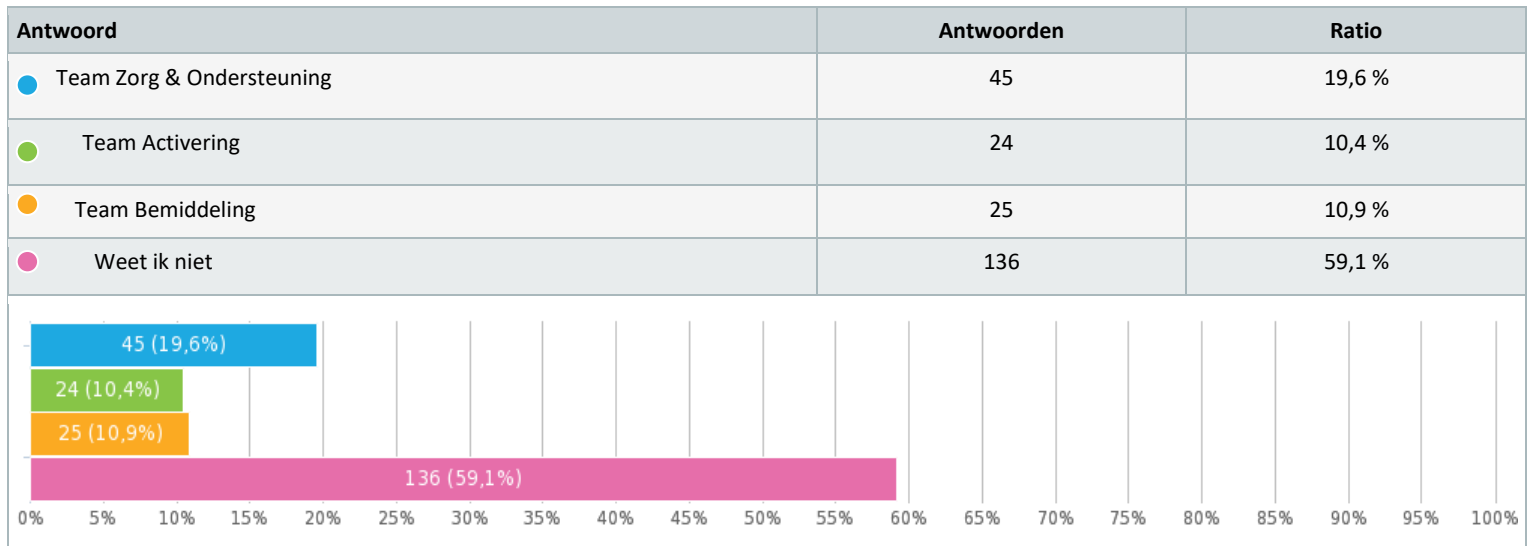
- 1-2 min. (1,3 %)
- 2-5 min. (26,5 %)
- 5-10 min. (50,9 %)
- 10-30 min. (17,0 %)
- 30-60 min. (3,9 %)
- >60 min. (0,4 %)

Het moment waarop de vragenlijst wordt ingevuld, is in grote mate gekoppeld aan het moment van het versturen van de mail. Het is bekend dat mensen direct reageren en er zijn maar weinig mensen die later dan 1 dag na de verzonden mail alsnog een vragenlijst invullen. De reminder die een week later is verstuurd, laat hetzelfde effect zien.

Resultaten

1. De RSD heeft haar werkzaamheden onderverdeeld binnen een aantal teams. Met welk team heeft u het meeste contact? Werkt uw klantmanager voor:

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

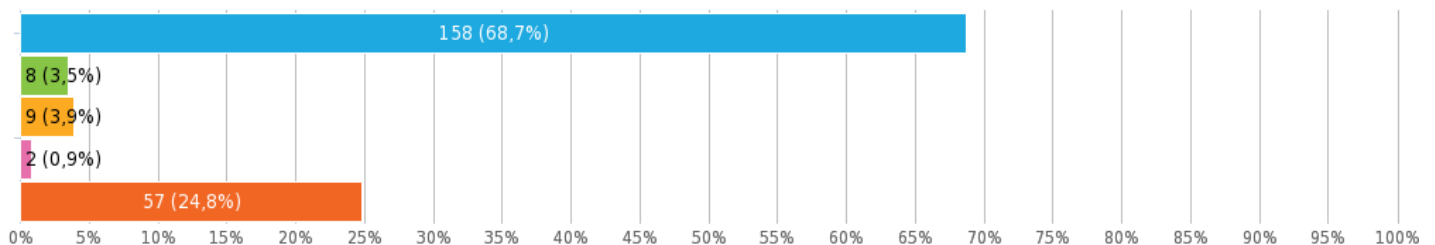
Deze vraag is toegevoegd om binnen de RSD inzage te krijgen in de verdeling per team en de antwoorden van de vragenlijst beter te kunnen plaatsen. De conclusie is dat bijna 60% dit niet weet. Door het grote aantal 'weet ik niet' kan deze verdeling naar teams niet in relatie worden gebracht tot de vervolgvragen.

De reden waarom een klant niet weet vanuit welk team de contactpersoon werkt, kan zijn dat klanten het onderscheid binnen de RSD(-teams) niet weten, herkennen of dat het niet is uitgelegd aan de klant. Vraag is of het voor de klant een meerwaarde heeft dit te weten. Het is het systeem van waaruit de RSD werkt.

2. Wat gebeurt er als u de RSD belt?

Meerkeuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U krijgt snel de telefoniste aan de lijn.	158	68,7 %	61,6%
● U moet lang wachten, voordat u de telefoniste aan de lijn krijgt.	8	3,5 %	15,4%
● De telefoniste verbindt u minstens 2 keer door naar een andere medewerker.	9	3,9 %	4,4%
● Er neemt niemand op.	2	0,9 %	1,0%
● U belt de RSD nooit.	57	24,8 %	23,0%

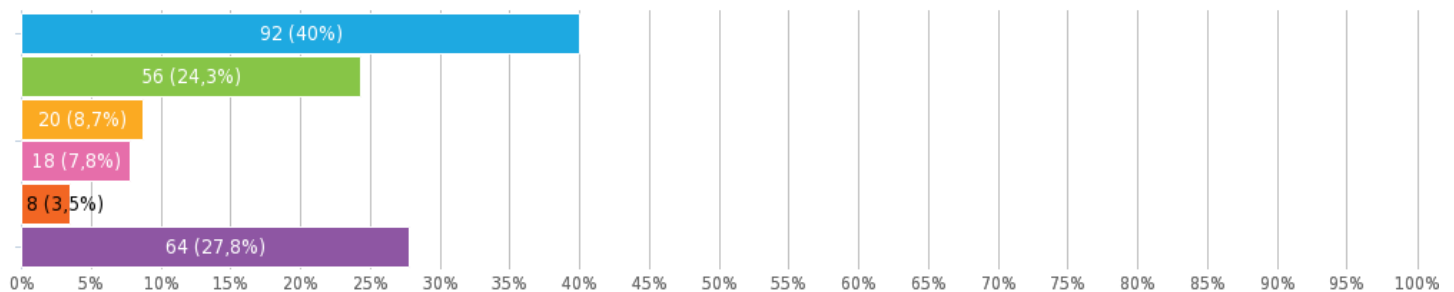
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Ten opzichte van 2019 is de telefonische bereikbaarheid van de RSD verbeterd. Dit is zeker gezien de toestroom van Tozo-klanten in verband met de coronacrisis en daarmee de overbelasting van de medewerkers die de telefoon bemensen, het team Ondersteuning, een mooi resultaat. De extra inzet aan de telefooncentrale van collega's uit andere teams heeft hier zeker toe bijgedragen.

3. Wat gebeurt er als u ons vraagt of wij u willen terugbellen?

Meerkeuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Wij bellen u nog dezelfde dag terug.	92	40 %	33,5%
Wij bellen u op het afgesproken tijdstip terug.	56	24,3 %	22,0%
Wij bellen u pas een aantal dagen later terug.	20	8,7 %	11,7%
Wij sturen u een e-mail.	18	7,8 %	9,3%
Er gebeurt helemaal niets.	8	3,5 %	6,1%
Niet van toepassing.	64	27,8 %	30,6%

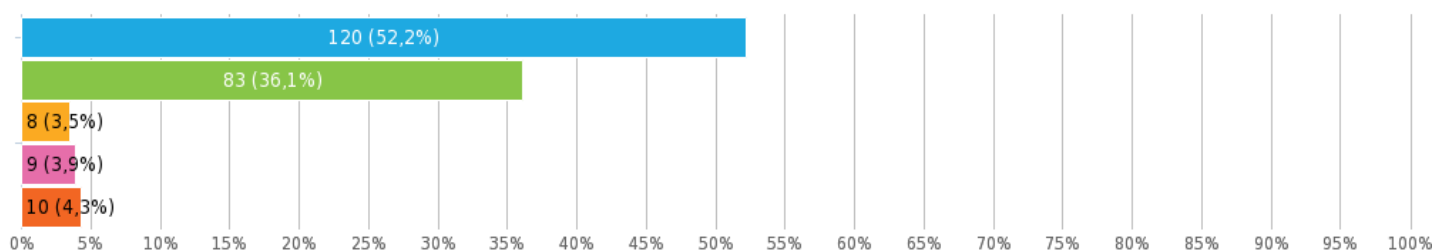
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Ten opzichte van 2019 is ook het navolgen van een terugbelverzoek verbeterd.

4. Hoe reageert uw klantmanager op uw vragen?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Uw klantmanager geeft meteen antwoord op uw vragen.	120	52,2 %	47,7%
Uw klantmanager zoekt eerst dingen voor u uit en geeft u dan later antwoord.	83	36,1 %	38,4%
U krijgt later antwoord van een andere medewerker van RSD.	8	3,5 %	3,9%
U krijgt antwoord, maar u kunt niets met het antwoord.	9	3,9 %	4,2%
U krijgt helemaal geen antwoord.	10	4,3 %	5,9%

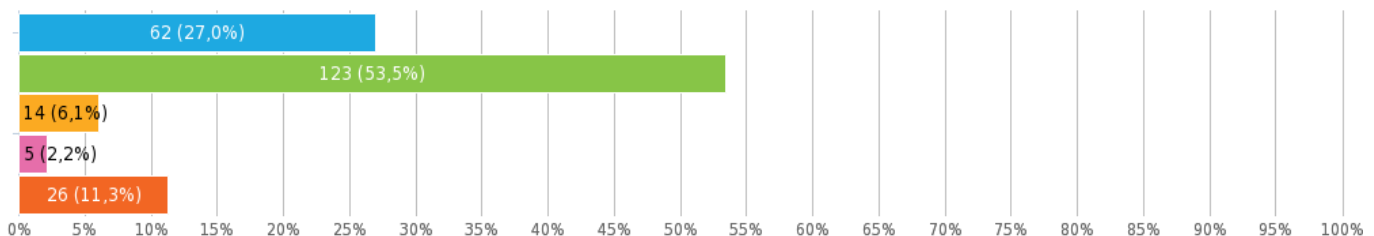
Bijna 90% is tevreden over de antwoorden van de klantmanager.

Bijna 10% van de vragen wordt niet beantwoord of de reactie geeft geen antwoord op de gestelde vraag. Wat we hier niet uit kunnen lezen, is waar het 'mis' loopt in de communicatie.

5. Hoe ervaart u over het algemeen uw gesprekken met medewerkers van de RSD? Denk hierbij bijvoorbeeld aan uw contact met de telefoniste, uw klantmanager, een medewerker van de Uitkeringsadministratie of iemand van de afdeling Debiteurenbeheer.

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U heeft het gevoel dat onze medewerkers u echt vooruit willen helpen.	62	27,0 %	32,8%
● U voelt zich begrepen en u krijgt antwoord.	123	53,5 %	56,0%
● Onze medewerkers geven u het gevoel dat u iets verkeerd doet.	14	6,1 %	9,8%
● U vindt dat onze medewerkers u slecht behandelen.	5	2,2 %	1,5%
● Anders... (vul hier uw eigen antwoord in)	26	11,3 %	In 2019 niet gevraagd

De vergelijking tussen 2019 en 2020 is bij deze vraag niet goed te maken, omdat er een antwoordoptie is toegevoegd in het geval dat de gevraagde opties niet van toepassing waren.

80% van de respondenten is tevreden over de gesprekken met de medewerkers.

Bijna 10% is minder tevreden of vindt dat ze niet goed behandeld worden.

Van de 26 antwoorden die iets anders hebben ingevuld, kunnen we de volgende conclusies trekken:

12 respondenten ervaren de gesprekken met de medewerkers als niet positief

14 respondenten geven positieve feedback. Dit varieert van geen contact tot respect ver meendenken.

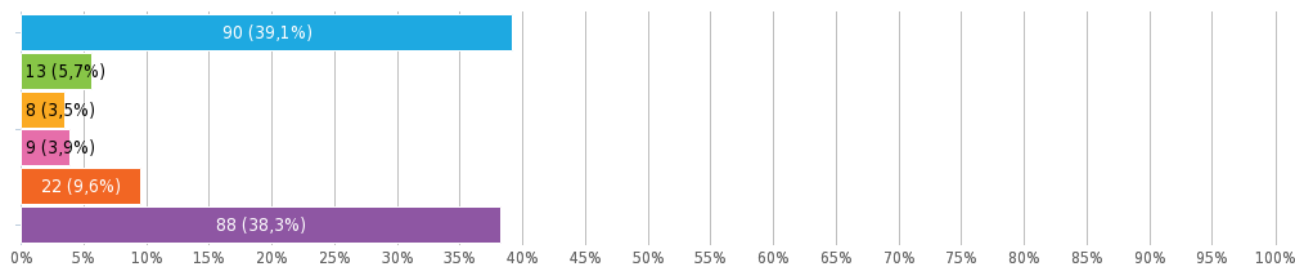
Als verbeterpunten worden genoemd:

- Empathie van de medewerkers laat soms te wensen over.
- Vooral het wisselen van klantmanager wordt als zeer vervelend ervaren.
- Klanten voelen zich opgejaagd en geven aan dat er te weinig begrip is voor hun persoonlijke situatie

6. Wat doet u, of wat gaat u doen, als u een klacht heeft over de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U bespreekt de klacht met uw vaste contactpersoon.	90	39,1 %	67,5%
● U belt de telefoniste en vraagt naar de manager van de RSD.	13	5,7 %	8,6%
● U schakelt de cliëntenraad van de RSD in.	8	3,5 %	0,7%
● U stuurt een brief met uw klacht naar de RSD.	9	3,9 %	7,1%
● U doet niets, omdat u denkt dat een klacht indienen toch niet helpt.	22	9,6 %	16,1%
● U heeft geen klacht.	88	38,3 %	In 2019 niet gevraagd

Een vergelijking naar 2019 is niet te maken.

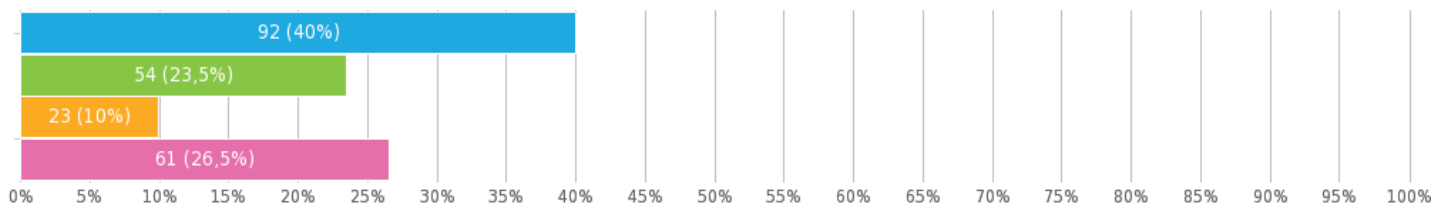
Uit de antwoorden van 2020 blijkt dat als er een klacht is deze primair wordt besproken met de vaste contactpersoon. Daarnaast geeft bijna 40% aan geen klachten te hebben.

Vraag 7, 8 en 9 zijn toegevoegd aan de vragenlijst ivm de Coronacrisis vanaf 11 maart 2020.

**7. Door de Coronacrisis zijn er zo min mogelijk afspraken op het kantoor van de RSD in Zevenaar.
Wat vindt u daarvan?**

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Het maakt u niets uit.	92	40 %
● U vindt het plezierig dat u thuis kunt blijven voor deze afspraak.	54	23,5 %
● U vindt het vervelend dat u niet naar de RSD kunt komen.	23	10 %
● Niet van toepassing.	61	26,5 %

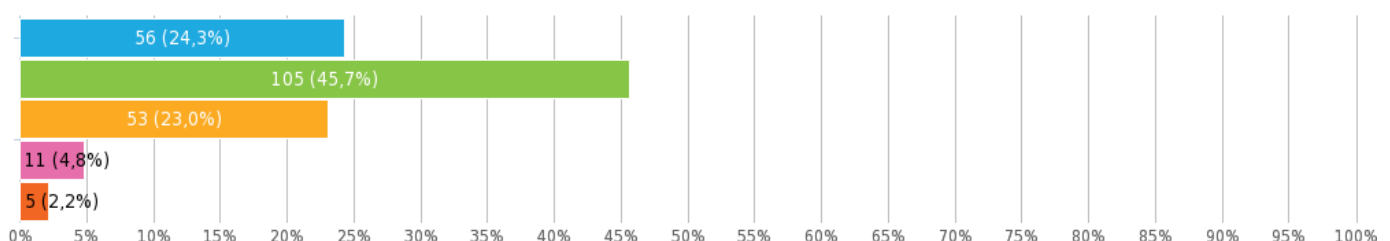

Slechts 10% van de respondenten ervaart het als vervelend dat ze niet naar de RSD kunnen komen. Voor de klanten die het vervelend vinden of waarvan de klantmanagers het beslist noodzakelijk achten, wordt in overleg een uitzondering gemaakt. De reden om de klant toch naar de RSD te laten komen, zijn wisselend. Redenen kunnen zijn: gezinssituatie, onvoldoende digivaardig of het missen van de visuele interactie, om meer beeld en geluid te krijgen bij hoe iemand er 'echt bij zit'. Ook emotioneel zwaar beladen gesprekken worden bij voorkeur aan tafel (in Zevenaar) gepland.

8. Om contact met u te hebben, maken we nu online of telefonisch afspraken. Hoe vindt u dat?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	56	24,3 %
● Goed	105	45,7 %
● Neutraal	53	23,0 %
● Matig	11	4,8 %
● Slecht	5	2,2 %

9. Heeft u nog ideeën hoe wij onze dienstverlening tijdens de Coronacrisis kunnen verbeteren?

Tekst antwoord, Antwoorden **71x**, onbeantwoord **159x**

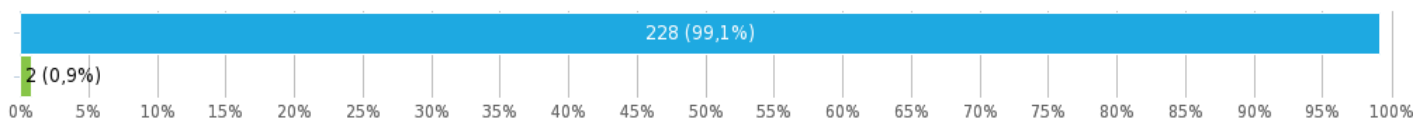
Meerdere malen wordt genoemd:

- Juist door alleen telefonisch contact moet een goede follow-up gewaarborgd worden.
- Klanten informeren bij wisselingen van klantmanager.
- Wens om te kunnen videobellen
- Zorg voor goede bereikbaarheid, ook bij collega's die thuiswerken
- Instructiefilmpjes bij aanbod re-integratietrajecten
- Complimenten voor de manier waarop de RSD met de coronacrisis omgaat
- Klanten vinden brief veiliger dan mail

10. Ontvangt u een uitkering van RSD de Liemers?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

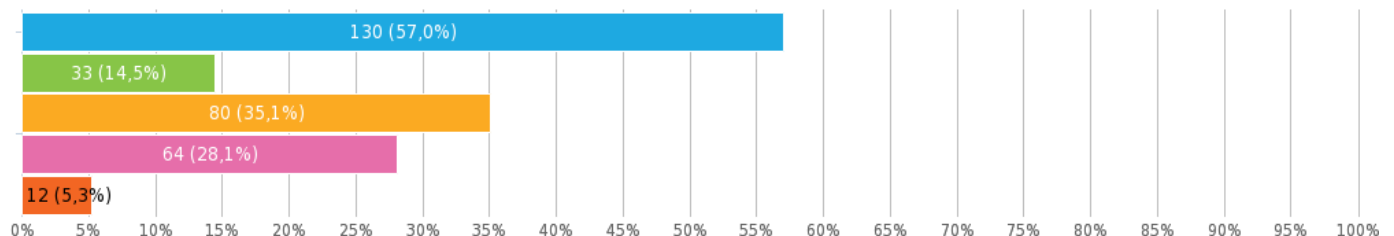
Antwoord	Antwoorden	2020	2019
☒ Ja	228	99,1 %	93,9%
☐ Nee, ga door naar vraag 27 en geef ons tips om onze dienstverlening te verbeteren.	2	0,9 %	6,1%

11. U ontvangt een bijstandsuitkering. Bij het ontvangen van een uitkering horen rechten en plichten. Hoe bent u over deze rechten en plichten geïnformeerd?

Meerkeuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U bent bij de voorlichtingsbijeenkomst over rechten en plichten geweest.	130	57,0 %	61,5%
U heeft op de website gelezen over uw rechten en plichten.	33	14,5 %	11,5%
Uw klantmanager heeft u over uw rechten en plichten verteld.	80	35,1 %	29,9%
U heeft de RSD klantenmap gelezen.	64	28,1 %	27,6%
U kent deze rechten en plichten niet.	12	5,3 %	4,7%

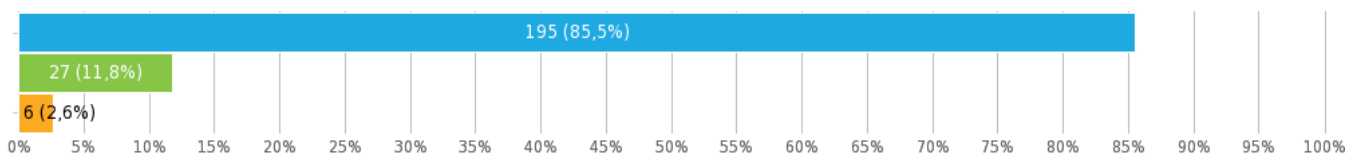
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Deze vraag draagt niet bij aan de beoordeling van de klanttevredenheid. Het is een onderdeel van het proces zoals de RSD dit uitvoert.

12. Wordt uw uitkering voor u op het juiste tijdstip betaald?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

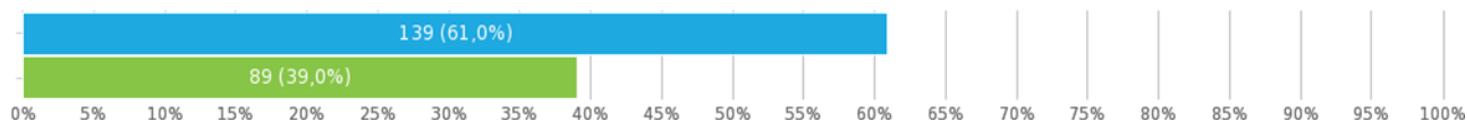
Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja, precies op de aangegeven datum.	195	85,5 %	86,2%
Nee, omdat u zelf eerst uw informatie moet aanleveren.	27	11,8 %	10,9%
Nee, omdat u zelf niet op tijd uw informatie aan kunt leveren.	6	2,6 %	2,3%

13. Bent u vrijgesteld van een arbeidsverplichting?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
☒ Ja, ga door naar vraag 20.	139	61,0 %	59,6%
☐ Nee.	89	39,0 %	40,4%

Toelichting

Klanten kunnen zijn vrijgesteld van een arbeidsverplichting als

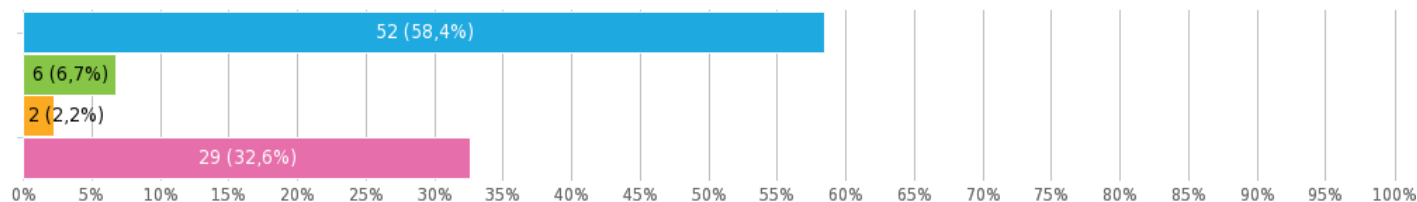
- Ze werken tot het, voor die klant, maximaal haalbaar aantal uren
- Als ze op grond van medische redenen niet aan de arbeidsverplichting kunnen voldoen
- Als ze een ontheffing voor alleenstaande ouders hebben gekregen
- Ze een traject volgen en gedurende het traject niet hoeven te solliciteren
- Ze nog in de intakefase zitten en de rechten en plichten nog niet zijn vastgesteld
- De klant werkt en de werkgever een LKS voor deze klant ontvangt.

We weten niet wat de situatie is van de klanten die deze vragenlijst hebben ingevuld. We kunnen dan ook geen conclusie trekken waarom 61% van de personen die de vragenlijst hebben ingevuld, zijn vrijgesteld van de verplichting. De antwoorden op deze vraag moeten genuanceerd worden beoordeeld.

14. Uw klantmanager heeft samen met u een Plan van Aanpak opgesteld. Wat vindt u van uw Plan van Aanpak?

Enkele keuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
☒ Uw Plan van Aanpak is duidelijk. U weet waar u aan toe bent en wat er van u wordt verwacht.	52	58,4 %	61,3%
☐ Uw Plan van Aanpak is onduidelijk. U weet niet wat er van u wordt verwacht.	6	6,7 %	15,5%
☐ Uw Plan van Aanpak is een slecht plan. U bent het er niet mee eens.	2	2,2 %	3,2%
☐ U heeft geen Plan van Aanpak.	29	32,6 %	20%

32% geeft aan geen plan van aanpak te hebben.

Klanten ontvangen een brief van de RSD waarin de gemaakte afspraken staan benoemd. Het kan zijn dat klanten deze brief niet herkennen als een “Plan van Aanpak”.

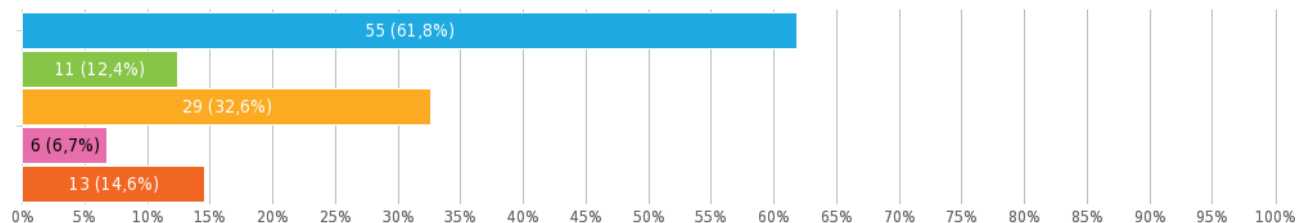
Ook kan het zijn dat de status van de gesprekken kan leiden tot het nog niet hebben van een Plan van Aanpak.

Een harde conclusie is dan ook niet te trekken waarom 32% (nog) geen plan van aanpak heeft.

15. Hoe heeft uw klantmanager u geïnformeerd over de mogelijkheden om werk te vinden?

Meerkeuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U kreeg van hem/haar een uitnodiging voor een informatiemarkt. (Geen informatiemarkt geweest in 2020)		Niet gevraagd	22,6%
 Hij/zij vertelde u over verschillende trajecten en werkervaringsplaatsen.	55	61,8 %	48,4%
 U kreeg folders mee naar huis.	11	12,4 %	9,7%
 Hij/zij vertelde u over de RSD App.	29	32,6 %	31,6%
 Uw klantmanager heeft u hier niet over geïnformeerd.	6	6,7 %	5,8%
 Anders (vul hier uw antwoord in)	13	14,6 %	18,1%

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

In 2020 is, door de Coronacrisis, geen informatiemarkt georganiseerd.

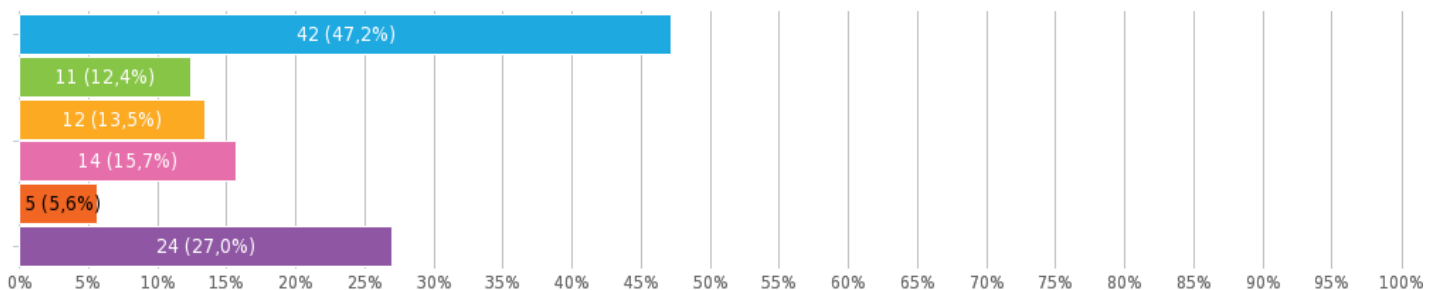
Andere redenen die worden genoemd:

- Nog niet toe aan werk. Wel de vraag: hoe kom ik uit mijn huidige situatie
- Advies om vooral te solliciteren
- Acties op eigen initiatief
- Parttime werk.

16. Hoe helpt de RSD u nu bij het vinden van werk?

Meerkeuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Uw klantmanager heeft goed onderzocht wat u kunt en wat u leuk vindt.	42	47,2 %	47,1%
Uw klantmanager bezoekt bedrijven voor u om te kijken of u daar kunt werken.	11	12,4 %	5,2%
Uw klantmanager zoekt een werkervaringsplaats voor u, zodat u kunt proberen welk werk bij u past.	12	13,5 %	16,1%
Uw klantmanager biedt u het juiste re-integratietraject aan.	14	15,7 %	17,4%
Uw klantmanager biedt u de juiste opleiding aan.	5	5,6 %	7,7%
Uw klantmanager helpt u niet.	24	27,0 %	23,9%

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Ten opzichte van 2019 zijn er kleine verschuivingen te zien.

Uit deze vraag is geen conclusie te trekken. Het is onduidelijk in welke fase van het traject een klant zit, en of het vinden van werk al aan de orde is.

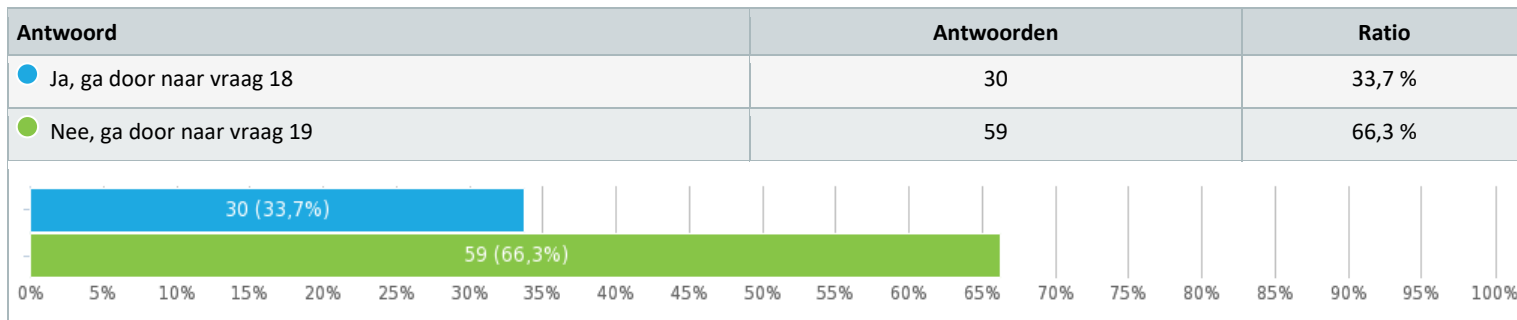
Voorbeeld: in totaal is 24 keer aangegeven dat de klantmanager niet helpt bij het vinden van werk. Dit kan twee dingen betekenen: De klant is zelf in staat om werk te zoeken en te vinden en heeft de verplichting om dit ook zelf te doen. Ook kan het betekenen dat de klant vindt dat hij onvoldoende hulp ontvangt van de klantmanager.

Het merendeel van de antwoorden geeft aan dat de klantmanager actief met de klant samen een passend traject vorm geeft en aanbiedt.

Vraag 17, 18 en 19 zijn toegevoegd aan de vragenlijst ivm de opstart van het Leer- en Ontwikkelnetwerk met ingang van 01 januari 2020.

17. Neemt u deel aan een re-integratietraject, taalles of andere activiteit vanuit de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

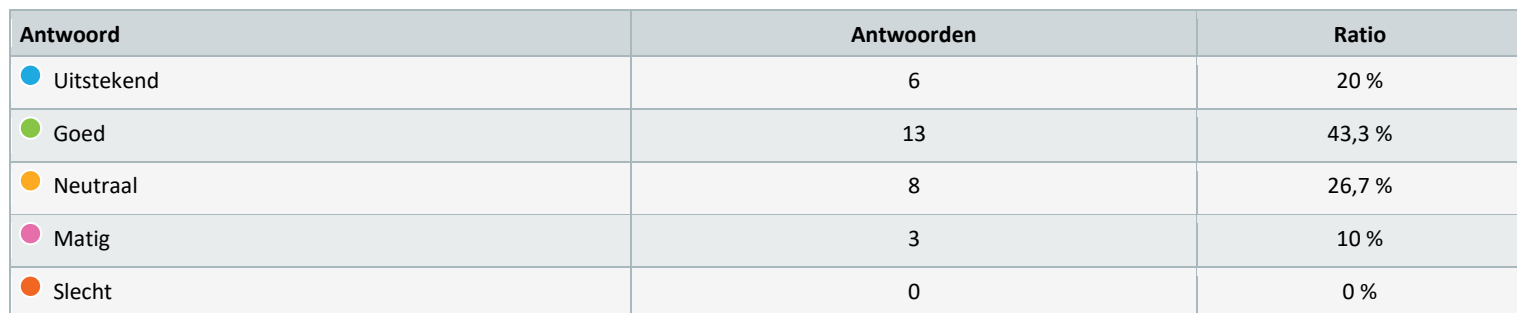

Op basis van deze antwoorden is geen harde conclusie te trekken. Hierbij kunnen we de volgende vragen stellen:

- Ervaart de klant een bij een LEON partner ingekocht traject als een activiteit van de RSD of van een andere partij?
- Het is afhankelijk van de trede of een klant wel/niet een traject moet volgen.
- In welke fase zit een klant, intake en diagnosefase, de bemiddelingsfase waarin de klant zelf activiteiten moet ondernemen? Of een andere fase?

18. Past het traject bij uw verwachtingen?

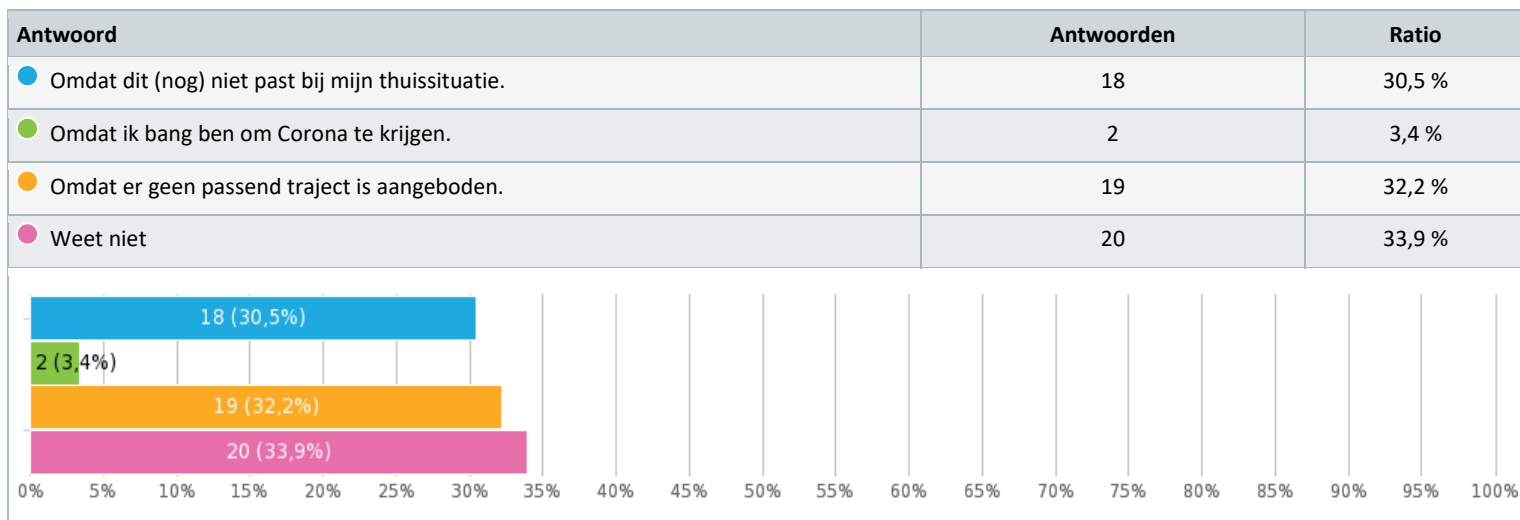
Enkele keuze, Antwoorden **30x**, onbeantwoord **200x**

63,3% van de respondenten die deze vraag heeft beantwoord is tevreden over het traject. Gezien het aantal antwoorden op deze vraag is dat niet representatief te noemen.

19. Waarom neemt u niet deel aan een traject dat u door de RSD wordt aangeboden?

Enkele keuze, Antwoorden **59x**, onbeantwoord **171x**

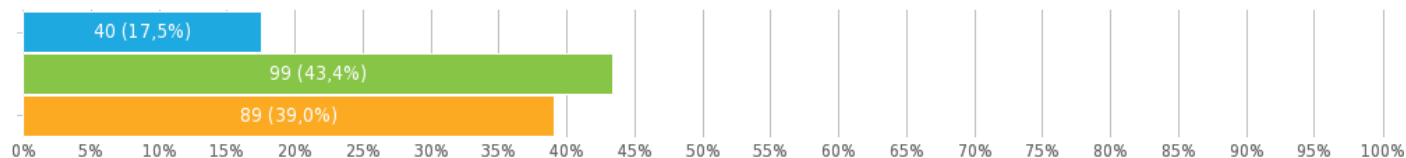

Zie conclusie bij vraag 17.

20. Bezoekt u de website van de RSD wel eens?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

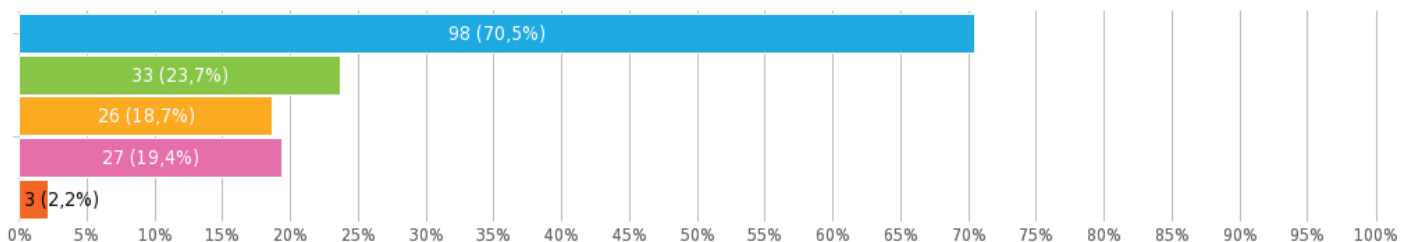
Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● Ja, regelmatig.	40	17,5 %	12,2%
● Ja, soms.	99	43,4 %	45,5%
● Nee, ga naar vraag 23.	89	39,0 %	42,3%

21. Waarvoor gebruikt u de website van de RSD?

Meerkeuze, Antwoorden **139x**, onbeantwoord **91x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● Voor het opzoeken van informatie.	98	70,5 %	72,9%
● Voor het invullen of downloaden van formulieren.	33	23,7 %	25,8%
● Voor het opzoeken van contactgegevens (zoals ons telefoonnummer en adres).	26	18,7 %	22,5%
● Voor het sturen van een e-mail naar de RSD.	27	19,4 %	8,9%
● Anders ... (vul hier uw antwoord in)	3	2,2 %	3,8%

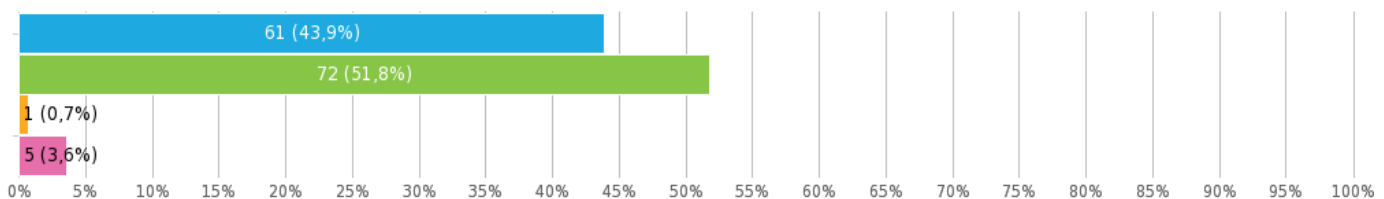
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

De website wordt **ook** gebruikt voor het aanleveren van gewerkte uren of het opzoeken van informatie.

22. Wat vindt u van de website van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **139x**, onbeantwoord **91x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U kunt er alles vinden wat u zoekt.	61	43,9 %	44,1%
● U kunt er bijna alles vinden wat u zoekt.	72	51,8 %	53,0%
● U kunt er nooit vinden wat u zoekt.	1	0,7 %	1,7%
● U mist belangrijke informatie, zoals ... (vul hier uw antwoord in)	5	3,6 %	1,3%

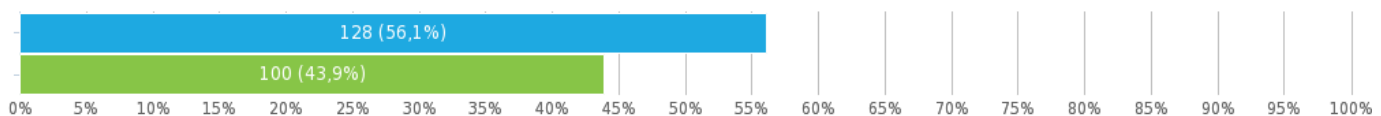

Specifiek wordt benoemd dat de informatie op de website beknopt is. Meer actuele informatie is gewenst. Daarnaast wordt gevraagd naar een persoonlijke inlogmogelijkheid om de uitkeringspecificaties te kunnen inzien.

23. Op de RSD App vindt u bijvoorbeeld een overzicht van alle vacatures, trainingen en veelgestelde vragen. Kent u deze App?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● Ja. (ga door naar vraag 24)	128	56,1 %	47,9%
● Nee. (ga door naar vraag 26)	100	43,9 %	52,1%

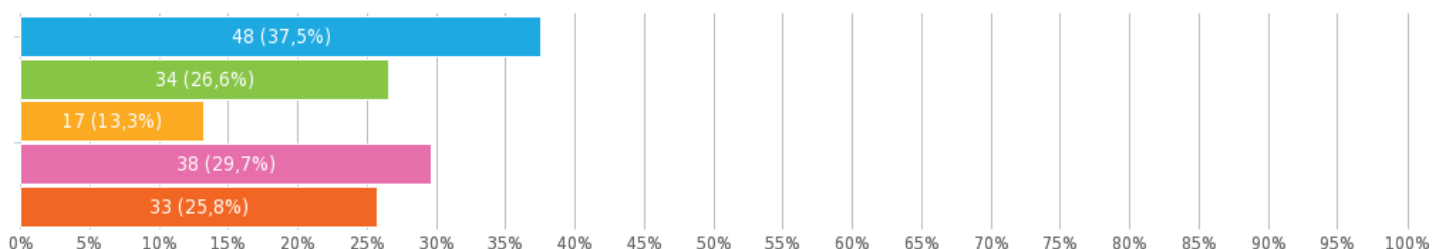

Ten opzichte van 2019 is de bekendheid van de app iets gestegen. Deze uitslag betekent dat de app blijvend aandacht moet krijgen, om de bekendheid onder klanten te vergroten.

24. Waarvoor gebruikt u de RSD App?

Meerkeuze, Antwoorden **128x**, onbeantwoord **102x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● Voor het vinden van vacatures.	48	37,5 %	45,9%
● Voor informatie over de betaaldatum van uw uitkering.	34	26,6 %	28,1%
● Voor informatie over trainingen en scholing.	17	13,3 %	10,2%
● Om contact op te nemen met de RSD of met uw klantmanager.	38	29,7 %	19,9%
● U gebruikt de App niet.	33	25,8 %	34,2%

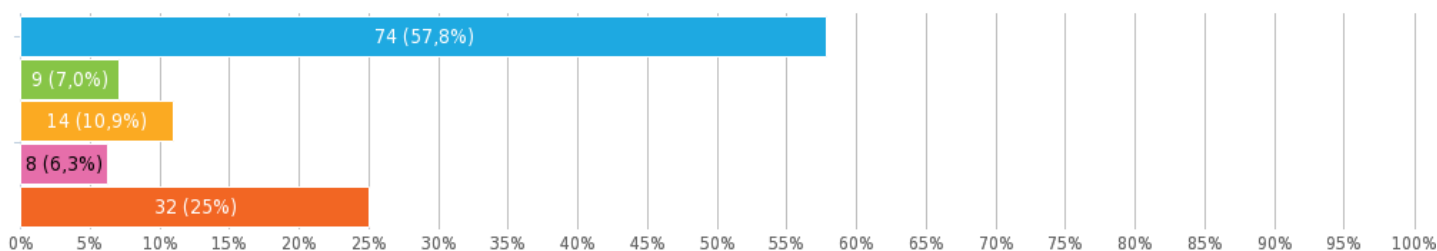
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Het nut van de app is ook afhankelijk van de mogelijkheden van de klant.

25. Wat vindt u van de informatie op de RSD App?

Meerkeuze, Antwoorden **128x**, onbeantwoord **102x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
 De informatie is nuttig.	74	57,8 %	56,9%
 De informatie is niet compleet.	9	7,0 %	7,2%
 De informatie is verouderd.	14	10,9 %	7,7%
 De informatie is voor u niet interessant.	8	6,3 %	6,2%
 Niet van toepassing.	32	25 %	26,7%

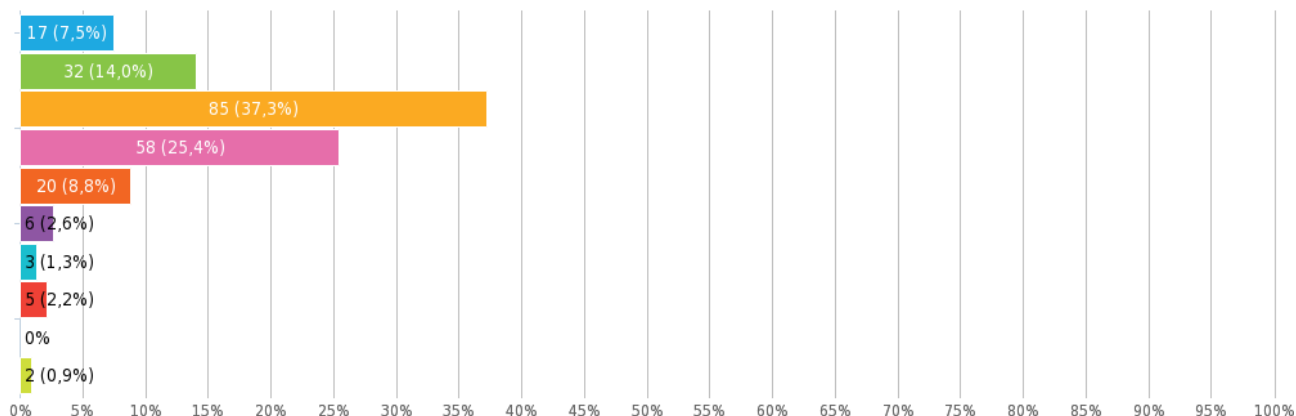
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

26. Wilt u de RSD een cijfer geven voor de totale dienstverlening? 1 ster is zeer slecht, 10 is zeer goed.

Aantal sterren, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Aantal sterren **7,6/10**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
 10/10 	17	7,5 %	9,8%
 9/10 	32	14,0 %	11,8%
 8/10 	85	37,3 %	34,1%
 7/10 	58	25,4 %	22,8%
 6/10 	20	8,8 %	11,5%
 5/10 	6	2,6 %	6,9%
 4/10 	3	1,3 %	1,0%
 3/10 	5	2,2 %	1,5%
 2/10 	0	0 %	0,2%
 1/10 	2	0,9 %	0,5%

Gemiddeld komt de waardering van de klanten die een Participatie/loaw-uitkering ontvangen uit op 7.6. In 2019 was dit 7.5. De waardering over 2020 wordt beïnvloed door de Corona-maatregelen waardoor de dienstverlening noodgedwongen is aangepast. 90% van de respondenten geeft de RSD een voldoende.

27. Heeft u verbetertips voor de RSD? Wij horen ze graag. Schrijf uw tips hieronder op.

Tekst antwoord, Antwoorden **87x**, onbeantwoord **143x**

Deze vraag was niet verplicht. Alleen respondenten die behoefte hadden te reageren, hebben dat gedaan. Van de 87 reacties zijn er 16 echt negatief. De verbetertips variëren van enorm tevreden naar ziekmakend.

Conclusies

De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek 2020 spreken voor zich en geven een signaal op volgende hoofdonderwerpen:

- **Klantbejegening**
Spreek de taal van de klant. Voorkom vooringenomen conclusies. Behandel klanten met respect en kom afspraken na. Communiceer over veranderingen als veranderingen nodig zijn. Zorg voor een correcte administratieve afhandeling (juiste adressering en eenduidige informatie).
- **Overdracht**
Voorkom veelvuldig wisselen van klantmanager. Besteed aandacht aan de menselijke maat. Processen zijn ondergeschikt aan het klantcontact. Als er toch overgedragen moet worden, zorg dan voor een warme overdracht naar een collega/Werkgevers Service Punt
- **Passend aanbod**
Houd rekening met de mogelijkheden en onmogelijkheden van de klant. Het verwachtingspatroon werkgever en kandidaat moet helder zijn en op elkaar aansluiten.
Zorg voor een juiste begeleiding zeker in een onzekere tijd als deze met Corona.
- **Digitalisering**
Verbetering van de informatie op de website en actualiteit op de RSD app.
Verder ontwikkeling van het digitaal aanleveren van informatie en de wens naar een persoonlijke online omgeving.
Klanten moeten geïnformeerd worden over Zorgmail, zodat ze weten dat hun persoonsgegevens veilig worden verstuurd.

Aanbevelingen

Klantbejegening

Verplaats je in de wereld van de klant, zijn taalgebruik en verwachtingen. De klant centraal en niet specifiek het werkproces. Persoonlijk contact en bouwen aan vertrouwen moet de prioriteit zijn. Op deze manier kan de RSD zich presenteren binnen het afgesproken DNA: **maatwerk** (voor de klant) – (op basis van) **vakmanschap – perspectief** (op de toekomst voor de klant). Zodat de klant daar waar mogelijk kan uitstromen en in zijn eigen levensbehoefte kan voorzien. Daar waar dat niet kan, moet de RSD ondersteunen vanuit een menselijk perspectief.

Respectvolle benadering, bouwen aan vertrouwen, met duidelijke afspraken voor alle partijen.

Specifiek

- Aandacht voor de contacten tussen klant en medewerker.
- Duidelijkheid over gemaakte afspraken en afspraken nakomen.
- Wederzijds respect begint bij de RSD. Als de RSD dit waarmaakt en nakomt, zal de klant volgen.
- De klant centraal gaat voor systemisch werken

Warme overdracht

Kennis van de klant en zijn dossier zorgen voor een serieuze klantbenadering. Wisselingen van klantmanager vanwege het klantproces zullen de ontwikkeling van de klant en de mogelijke uitstroom geen goed doen. Overdracht vanwege het systeem wordt door klanten niet begrepen. Voorkom vakjargon en werk vanuit perspectief, maatwerk en vakmanschap. Als een overdracht nodig is, zorg dan voor een warme overdracht zodat de klant het gevoel heeft gekend te zijn. De focus moet ten alle tijden liggen op een succesvolle en duurzame match naar werk.

Passend aanbod/LEON

Investeer in het Leer- en ontwikkelnetwerk zodat vraag en aanbod goed op elkaar zijn afgestemd. Input van werkgevers en juiste voorlichting naar klanten zijn hierin cruciaal. Neem klanten, waarvoor dit van toepassing is, mee in het traject en wat er van ze wordt verwacht. Het plan van aanpak dat aan een traject ten grondslag ligt, moet ook voor de klant begrijpelijk en herkenbaar zijn.

Digitaliseren

Informeer klanten over Zorgmail, zodat ze weten dat hun persoonsgegevens veilig worden verstuurd en dat de RSD zorgvuldig en veilig omgaat met hun gegevens. Wijs medewerkers op het veilig verzenden van persoonsgegevens (AVG) en het belang van Zorgmail.

Investeer in verdere digitalisering van het proces, zowel in aanleveren van informatie als in communicatie met klanten en samenwerkingspartners. Denk daarbij aan het verder digitaliseren, verbeteren van de website en de functionaliteit van de RSD-app. Mede door de coronacrisis worden klanten digitaal en wordt de wens naar een online klantomgeving groter.

Onderzoek de mogelijkheden van een online klantportaal, zoals bijvoorbeeld Mijnoverheid.nl. Houd rekening met de digitale vaardigheden van het klantenbestand. Houd rekening met de toekomstige klant, die steeds digitaal vaardiger wordt.

Klanttevredenheidsonderzoek 2021

Om een goed beeld te krijgen van wat klanten belangrijk vinden, is een andere manier van uitvragen nodig. Vragenlijsten afgestemd op de klantgroepen Zorg & Ondersteuning, Activeren en Bemiddeling geven een beter beeld wat per groep nodig is en verbeterd kan worden.

Gebruik bij het opstellen van de vragenlijst zo min mogelijk vakjargon. Ga bij de vraagstelling uit van de belevingswereld van de klant in plaats van het georganiseerde systeem van RSD.

Stel bij de vraagstelling de klantbeleving en -verwachting boven het systeem dat vanuit het vak binnen de RSD wordt gehanteerd.

Resultaten
Klanttevredenheidsonderzoek
Tozo
RSD de Liemers 2020

Inleiding

In maart 2020 werd Nederland geconfronteerd met het Corona-virus. Het kabinet heeft op dat moment besloten tot het inzetten van steunmaatregelen voor zelfstandig ondernemers en zzp-ers in de vorm van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze regeling is van kracht geworden vanaf 17 maart 2020. Op het moment van het uitzetten van het klanttevredenheidsonderzoek 2020 loopt de Tozo-3 regeling.

RSD de Liemers voert de Tozo-regeling uit in opdracht van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. Deze nieuwe groep klanten, zelfstandig ondernemers en zzp-ers die aanspraak kunnen maken op de Tozo-regeling, wijkt af van de bestaande klanten, die aanspraak maken op de Participatiewet. Daarom is besloten om voor de Tozo-klanten een apart klanttevredenheidsonderzoek in te richten. Het resultaat hiervan vindt u in deze rapportage.

In januari 2021 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder alle Tozo-klanten van RSD de Liemers. Doel van dit onderzoek is verbeterpunten te benoemen en op basis daarvan de werkwijze van de RSD te optimaliseren.

Aanleiding voor dit onderzoek is vaststellen hoe de dienstverlening van de RSD voor deze bijzondere groep klanten in het afgelopen jaar 2020 tijdens de Coronacrisis is gewaardeerd.

Met de aanbevelingen uit dit onderzoek kunnen verbeteringen worden onderzocht en geïmplementeerd.

Op 21 januari 2021 hebben Tozo-klanten die gebruik hebben gemaakt van de Tozo-regeling en daardoor in contact zijn gekomen met de RSD via de mail de link ontvangen naar de online vragenlijst Klanttevredenheidsonderzoek Tozo 2020 (via www.surveio.com).

Op 28 januari 2021 is er een reminder verstuurd aan het hele bestand om deze mensen alsnog hun mening te laten geven.

De inzendtermijn van de vragenlijst sloot op 03-02-2021.

De online Tozo-vragenlijst is aan 1.170 e-mailadressen verstuurd.

69,9% van de respondenten hebben de mail geopend. Hiervan hebben 373 respondenten de link naar de vragenlijst geopend. 285 vragenlijsten zijn afgewerkt.

De totale respons is 24,4%. Deze score is goed. De toelichting op de vragen geven een goed beeld van de beleving van de Tozo-dienstverlening van de RSD en mogelijke verbeterpunten.

De resultaten in dit rapport zijn vermeld in volgorde zoals de vragen in de vragenlijst hebben gestaan.

De conclusies zijn gebaseerd op de vragenlijsten die geretourneerd zijn.

Algemeen

Eerste antwoord

21-01-2021

Laatste antwoord

02-02-2021

Duur

13 dagen

Enquête bezoeken

373

Totaal bezoeken

285

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

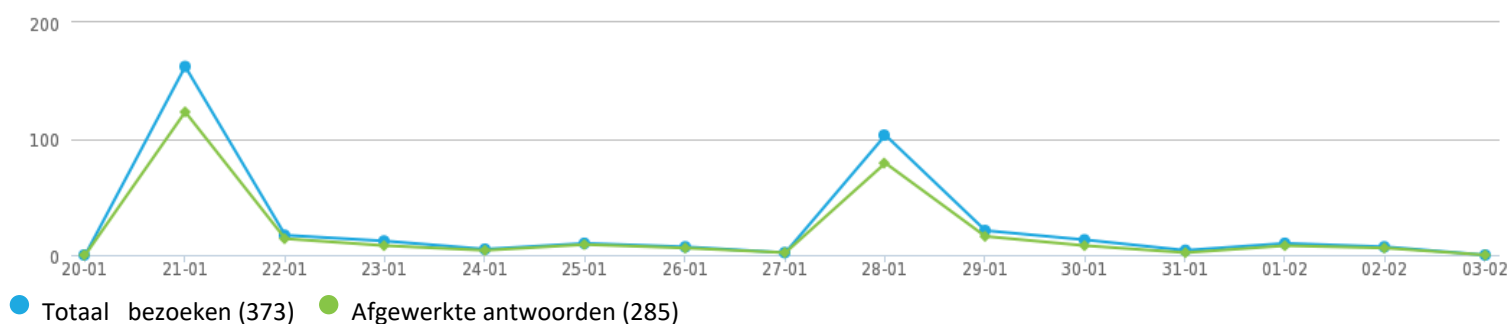
88

Slechts getoond

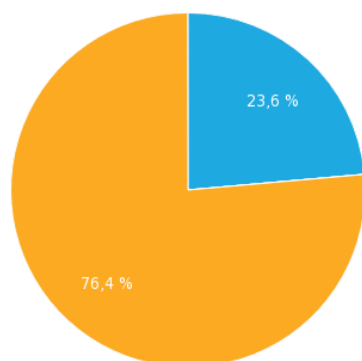
76,4 %

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis (21-01-2021 - 02-02-2021)

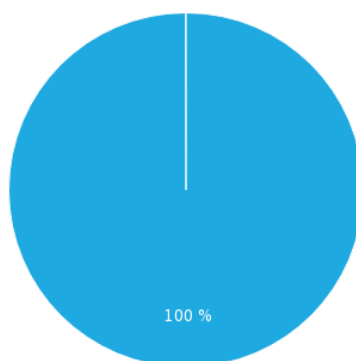

Totaal Bezoeken

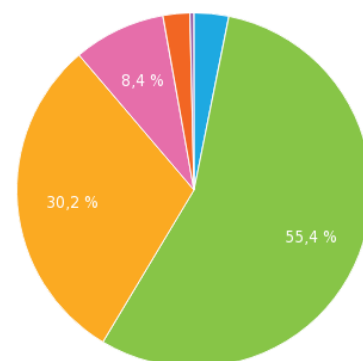
- Slechts getoond (23,6 %)
- Onvolledig (0 %)
- Voltooid (76,4 %)

Bezoek bronnen

- Directe link (100 %)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

- 1-2 min. (3,2 %)
- 2-5 min. (55,4 %)
- 5-10 min. (30,2 %)
- 10-30 min. (8,4 %)
- 30-60 min. (2,5 %)
- >60 min. (0,4 %)

Geachte heer / mevrouw,

U ontvangt deze vragenlijst, omdat u in 2020 een Tozo-uitkering heeft ontvangen van RSD de Liemers.

Wij willen graag weten wat u van onze dienstverlening vindt.

Met uw antwoorden helpt u ons om onze dienstverlening aan u en anderen te verbeteren.

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

U vult deze vragenlijst anoniem in.

De RSD kan dus niet zien wie de antwoorden heeft ingevuld.

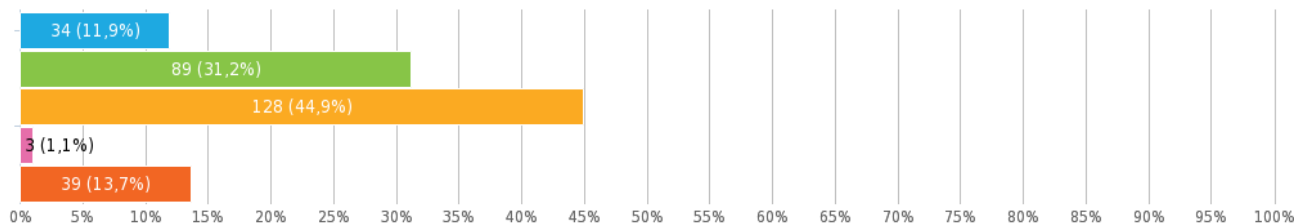

Resultaten

1. Hoe bent u in contact gekomen met RSD de Liemers?

Meerkeuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
 Via een collega ondernemer	34	11,9 %
 Via de gemeente	89	31,2 %
 Ik heb gegoogled op Tozo	128	44,9 %
 Via berichten op LinkedIn	3	1,1 %
 Anders	39	13,7 %

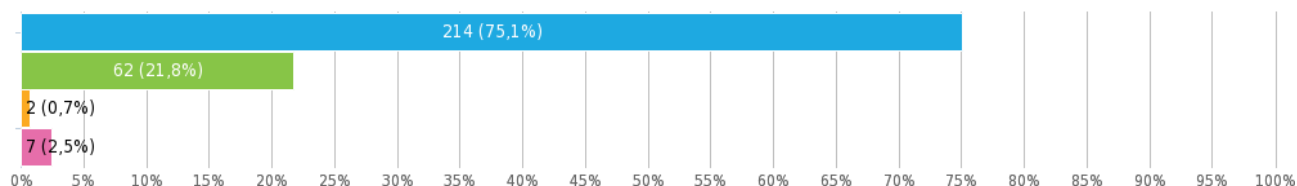

De vindbaarheid van de Tozo informatie van de RSD via Google was goed. Veel ondernemers hebben op die manier gezocht. Als goede tweede is door verwezen via de gemeenten. Via LinkedIn werd weinig gezocht.

2. Op de website van de RSD www.rsddeliemers.nl is zoveel mogelijk informatie over de Tozo-regeling verzameld. Geeft deze informatie antwoord op de vragen die u had/heeft?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
 Ja	214	75,1 %
 Gedeeltelijk	62	21,8 %
 Nee	2	0,7 %
 Weet niet	7	2,5 %

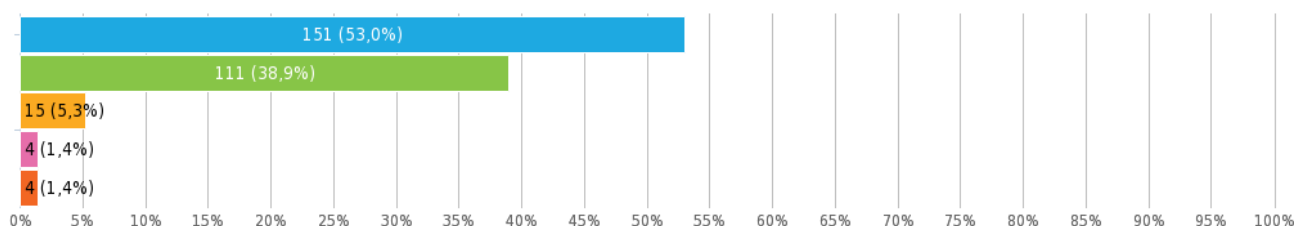
Meer dan 95% van de respondenten is tevreden over de informatie op de website.

3. U heeft een Tozo-aanvraag gedaan voor een uitkering voor levensonderhoud of voor een lening bedrijfskapitaal. Wat vindt u van de snelheid waarmee uw aanvraag is afgehandeld?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	151	53,0 %
Goed	111	38,9 %
Neutraal	15	5,3 %
Matig	4	1,4 %
Slecht	4	1,4 %

4. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **90x**, onbeantwoord **195x**

De respondenten zijn over het algemeen tevreden over het snelle schakelen bij Tozo 1. Ook het feit dat de RSD snel de mogelijkheid heeft geboden om een aanvraag te doen, wordt positief beoordeeld. Toch wordt er ook kritisch gereageerd op dingen die niet goed zijn gegaan.

Bij Tozo 2 en Tozo 3 ligt de waardering toch iets anders. Er is onbegrip over de partnertoets. Ook waren er hoge verwachtingen door de ervaringen bij Tozo 1.

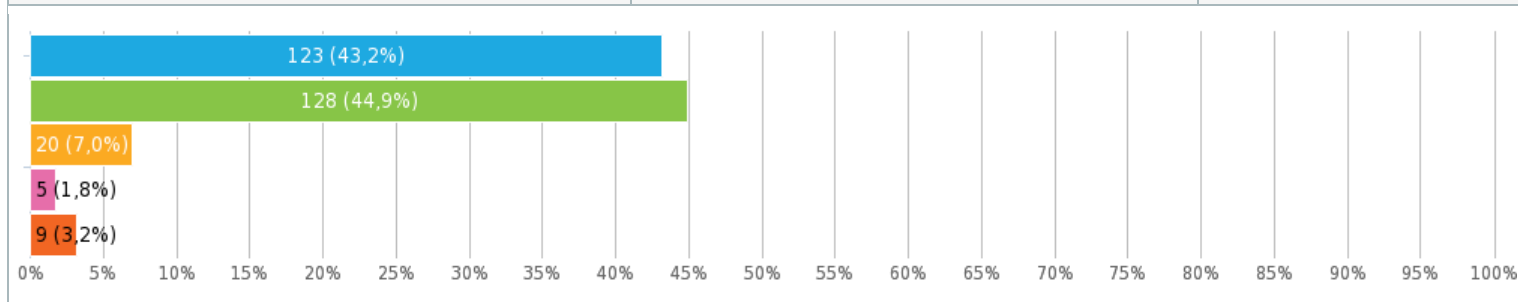
Er is onvoldoende gecommuniceerd dat er bij Tozo 2 en Tozo 3 meer onderzoek werd gedaan.

5. Bent u tevreden over de manier waarop de RSD uw aanvraag heeft behandeld?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	123	43,2 %
Goed	128	44,9 %
Neutraal	20	7,0 %
Matig	5	1,8 %
Slecht	9	3,2 %

6. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **64x**, onbeantwoord **221x**

Over het algemeen zijn de respondenten tevreden. Wat wel opvalt is dat de procedure en de regelgeving niet altijd even duidelijk waren voor ondernemers en medewerkers. Dit heeft geleid tot twijfel en frustratie bij beide partijen.

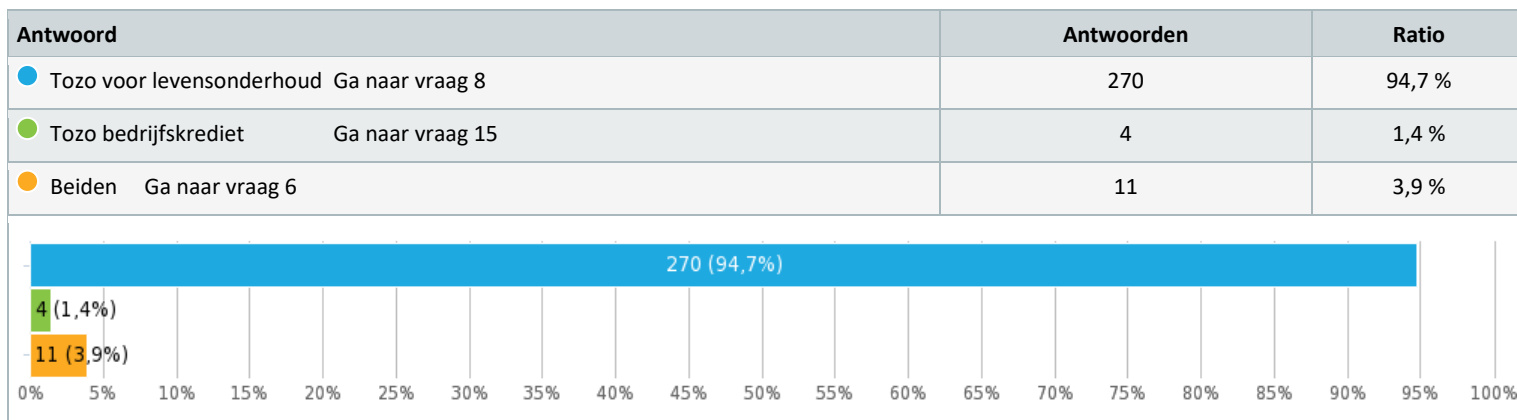
De RSD is verantwoordelijk voor de uitvoering en niet voor de regeling zelf. Dat leidt soms tot onbegrip bij de ondernemers.

Persoonlijk contact bij vragen wordt zeker op prijs gesteld.

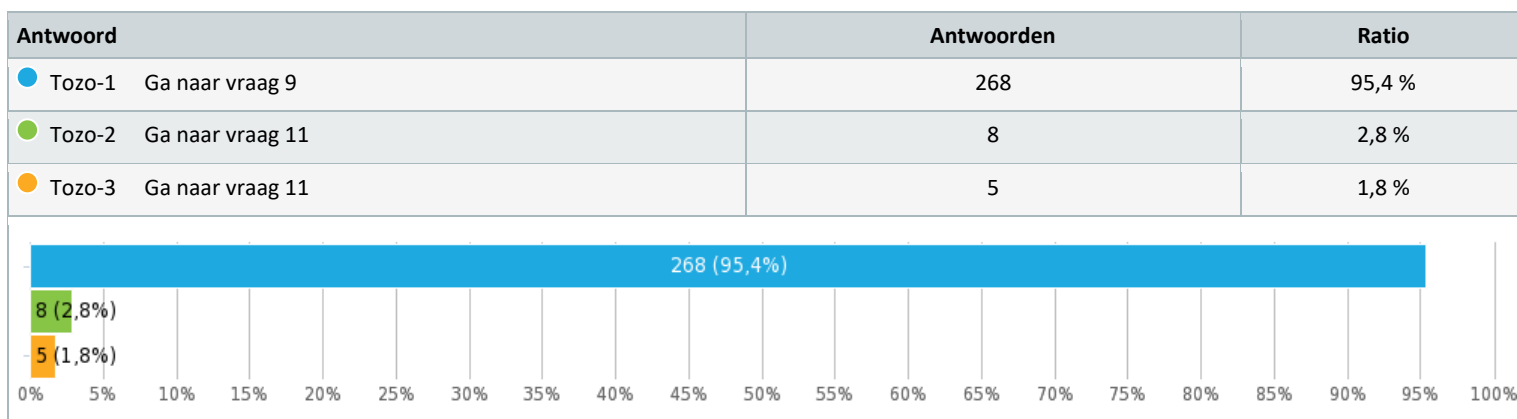
7. Welke Tozo uitkering heeft u ontvangen?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

8. Omdat er verschillen zijn in de Tozo-1, Tozo-2 en Tozo-3, vragen wij u hieronder aan te geven welke uitkering u als EERSTE heeft ontvangen.

Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x**

Ten opzichte van de Tozo-besluiten geeft deze vraag een vertekend beeld.
De verdeling besluiten per 14-01-2021 is: 69% Tozo-1, 15% Tozo 2, 16% Tozo 3.

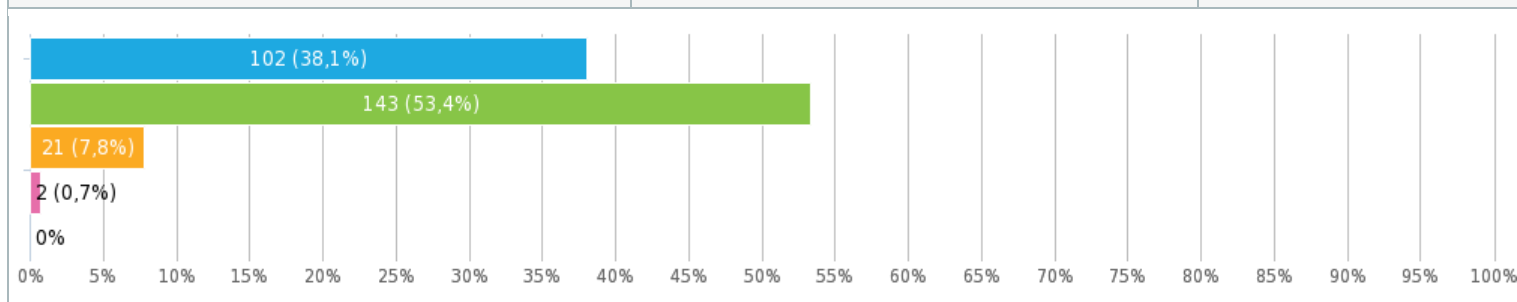
Voor de vervolgvragen moeten we met dit vertekende beeld rekening houden.

9. De RSD heeft er medio maart 2020 voor gekozen zo snel mogelijk een Tozo-aanvraagformulier online te zetten, ondanks dat nog niet alle informatie van het ministerie bekend was. Wat vond u daarvan?

Enkele keuze, Antwoorden **268x**, onbeantwoord **17x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	102	38,1 %
● Goed	143	53,4 %
● Neutraal	21	7,8 %
● Matig	2	0,7 %
● Slecht	0	0 %

10. Wilt u uw antwoord toelichten?

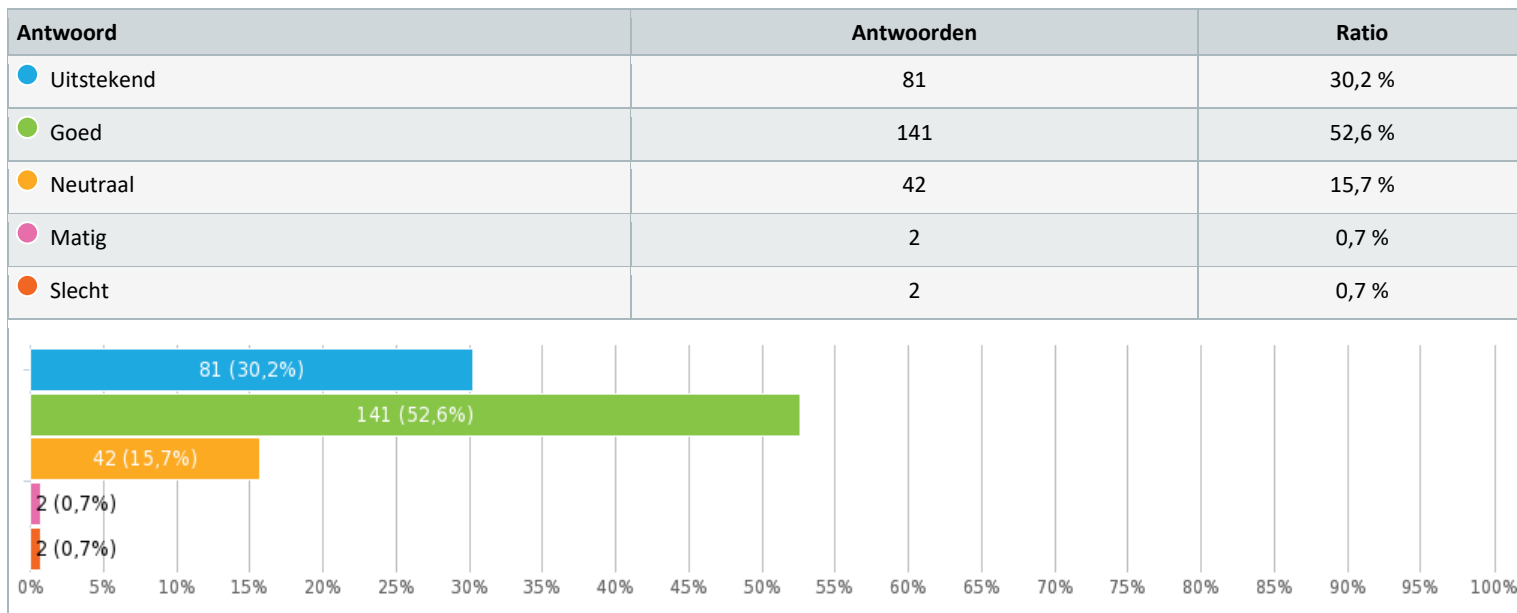
Tekst antwoord, Antwoorden **54x**, onbeantwoord **231x**

Over het algemeen heeft de RSD snel en adequaat gehandeld. Voor ondernemers gaf het rust in onzekere tijden dat er in ieder geval hulp werd geboden.

11. Begin april 2020 werden de maatregelen voor de Tozo-regeling helder. De RSD moest in opdracht van het ministerie aanvullende vragen stellen. Hoe vindt u dat de RSD dit heeft opgelost?

Enkele keuze, Antwoorden **268x**, onbeantwoord **17x**

12. Wilt u uw antwoord toelichten?

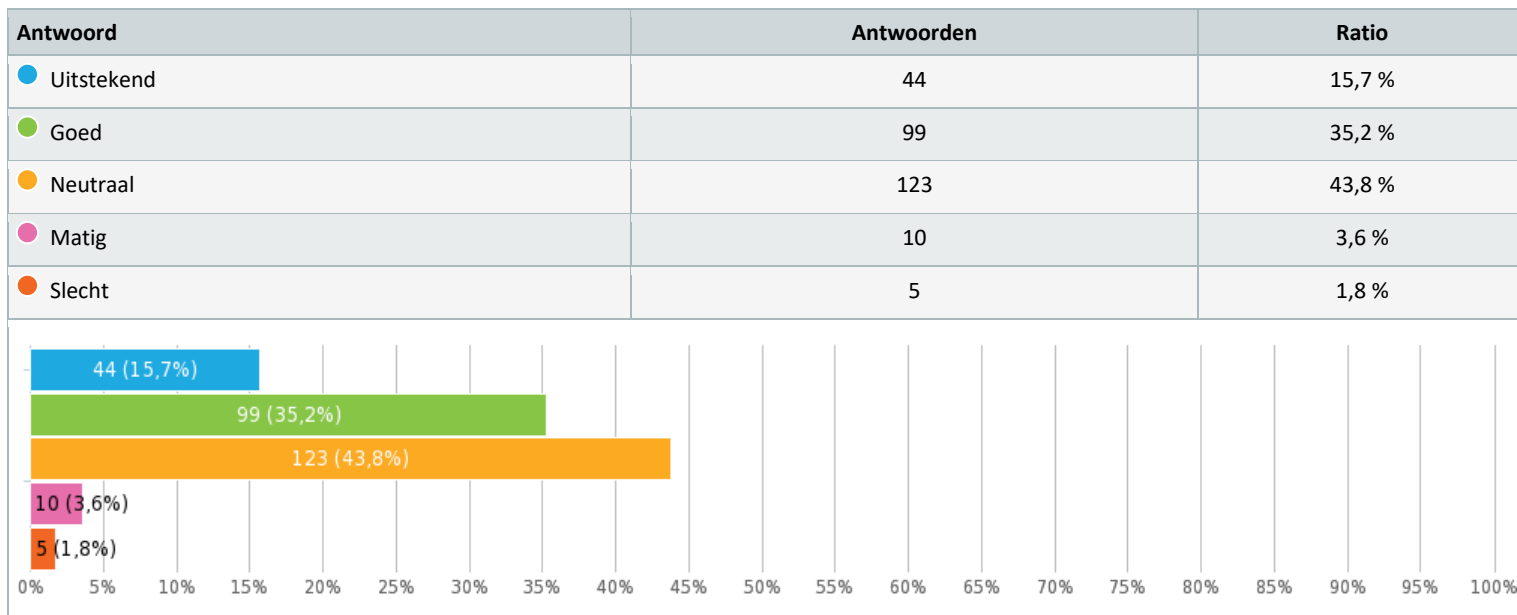
Tekst antwoord, Antwoorden **29x**, onbeantwoord **256x**

Het feit dat er door de Rijksoverheid aanvullende vragen werden gesteld, wordt als lastig ervaren, maar niet bezwaarlijk. Het feit dat de RSD voortvarend te werk is gegaan, mee heeft gedacht, wordt belangrijker gevonden dan de aanvullende vragen.

13. Bij Tozo-2 en Tozo-3 is er onderscheid gemaakt tussen een 1e aanvraag en een verkorte aanvraag voor ondernemers die al eerder een Tozo-uitkering hadden ontvangen. Vond u dat dit verschil duidelijk op de website van de RSD stond vermeld?

Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x**

14. Wilt u uw antwoord toelichten?

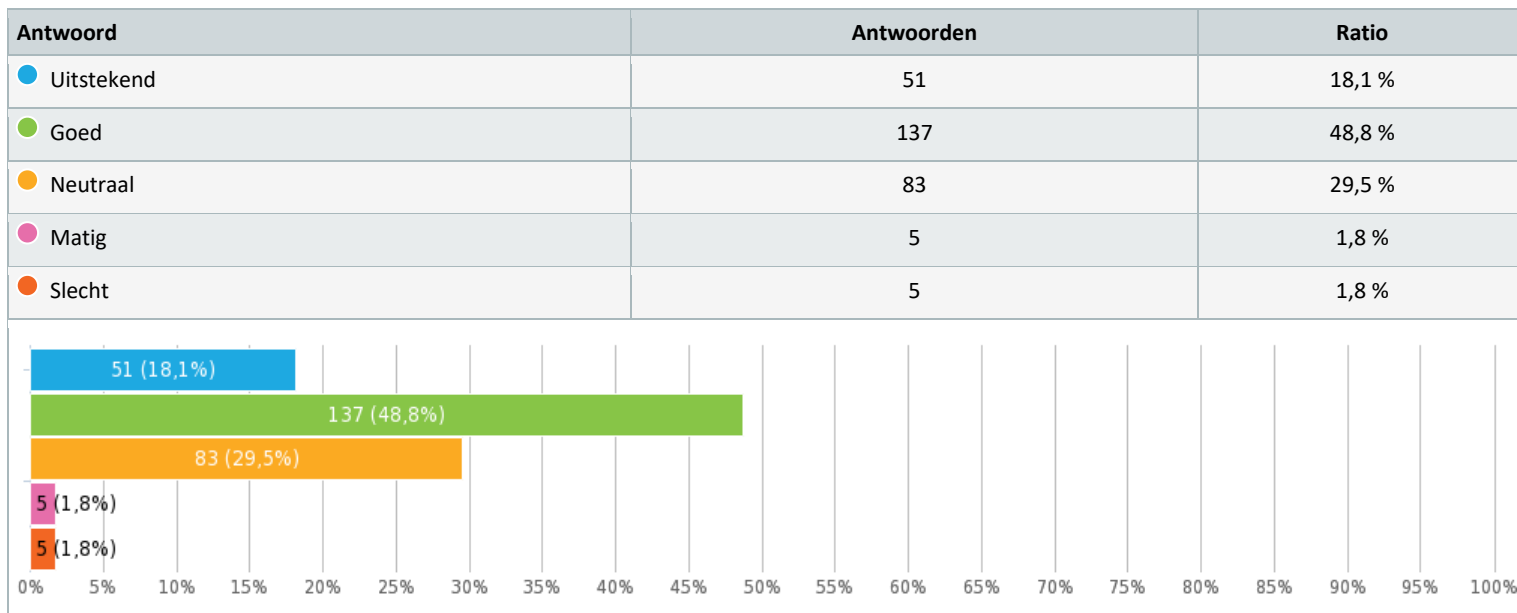
Tekst antwoord, Antwoorden **70x**, onbeantwoord **215x**

Conclusie is dat het onderscheid tussen een verkorte aanvraag (bij verlenging) of een nieuwe aanvraag te weinig was. Dit had duidelijker moeten. Ook blijkt dat veel ondernemers door de partnertoets niet meer in aanmerking kwamen.

15. Bij Tozo-2 en Tozo-3 werd/wordt rekening gehouden met het gezinsinkomen waarbij het inkomen van de partner wordt meegeteld. Was/Is dit goed uitgelegd?

Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x**

16. Wilt u uw antwoord toelichten?

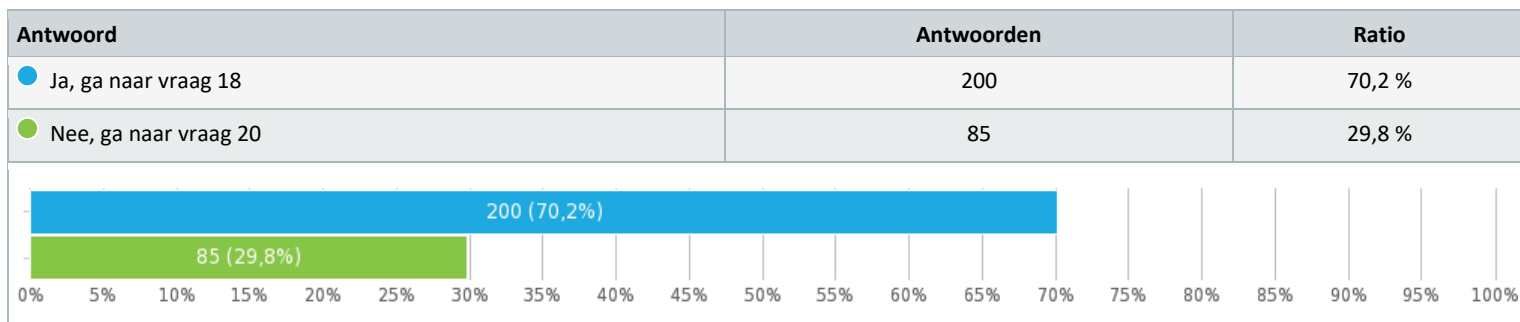
Tekst antwoord, Antwoorden **62x**, onbeantwoord **223x**

De uitleg van de Tozo-2 regeling en de bijbehorende partnertoets is goed uitgelegd. De uitwerking van de partnertoets levert voor de ondernemers veel frustratie op. Veel ondernemers kwamen daardoor niet meer in aanmerking.

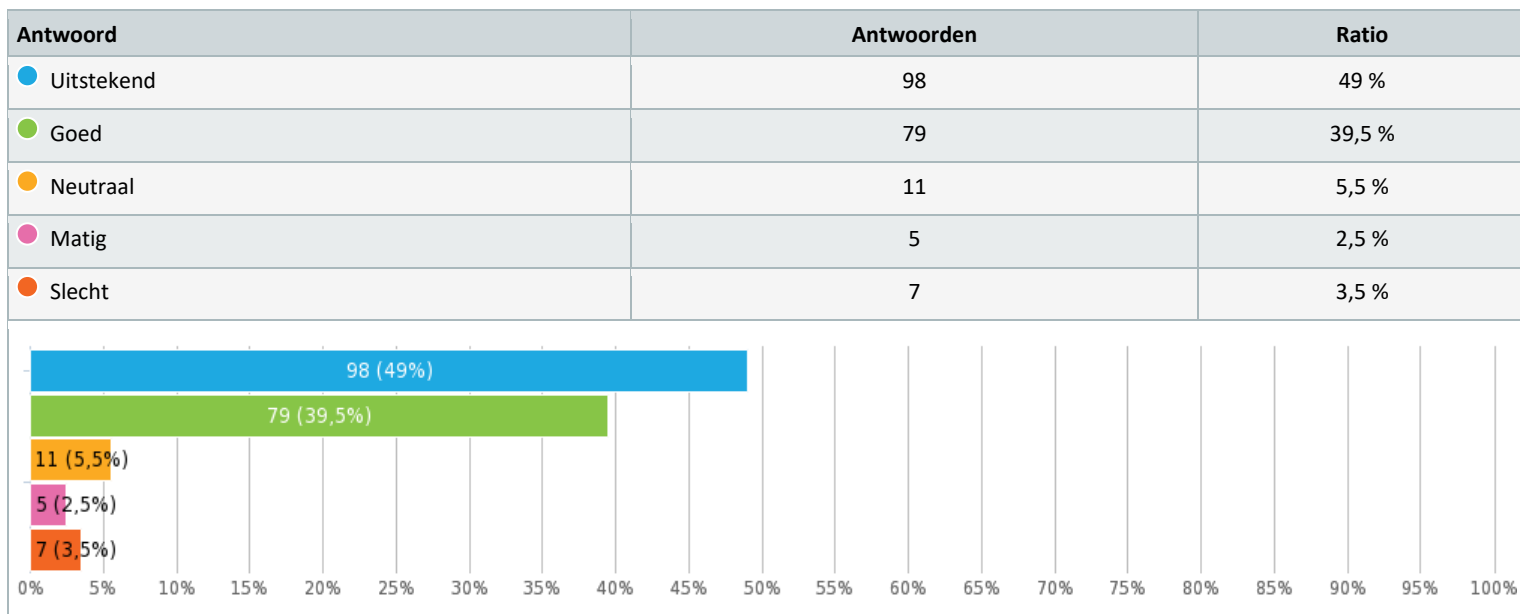
17. Heeft u voor, tijdens of na uw Tozo-aanvraag contact gehad met een medewerker van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

18. Hoe beoordeelt u het contact met de medewerker(s) van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **200x**, onbeantwoord **85x**

19. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **60x**, onbeantwoord **225x**

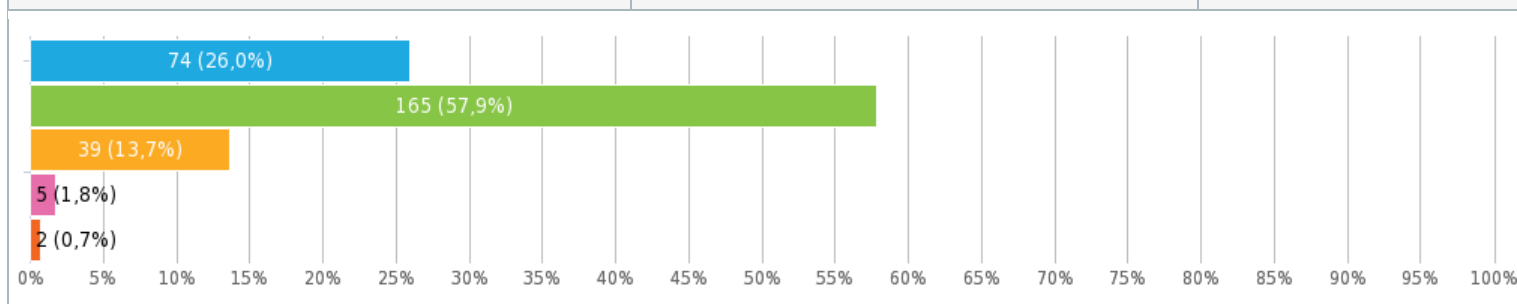
Over het algemeen wordt het contact met de RSD-medewerker positief beoordeeld. Aandachtspunten zijn de algemene mailbox (info@rsddeliemers.nl) en in sommige gevallen onvoldoende deskundigheid over de regeling. Ondanks dat worden deze fouten de medewerkers vergeven, omdat de aandacht en het meedenken de overhand heeft gehad.

20. U heeft ter bevestiging van uw Tozo-uitkering een brief, beschikking of mogelijke wijziging ontvangen van de RSD. Is de inhoud van deze brieven duidelijk?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	74	26,0 %
Goed	165	57,9 %
Neutraal	39	13,7 %
Matig	5	1,8 %
Slecht	2	0,7 %

21. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **24x**, onbeantwoord **261x**

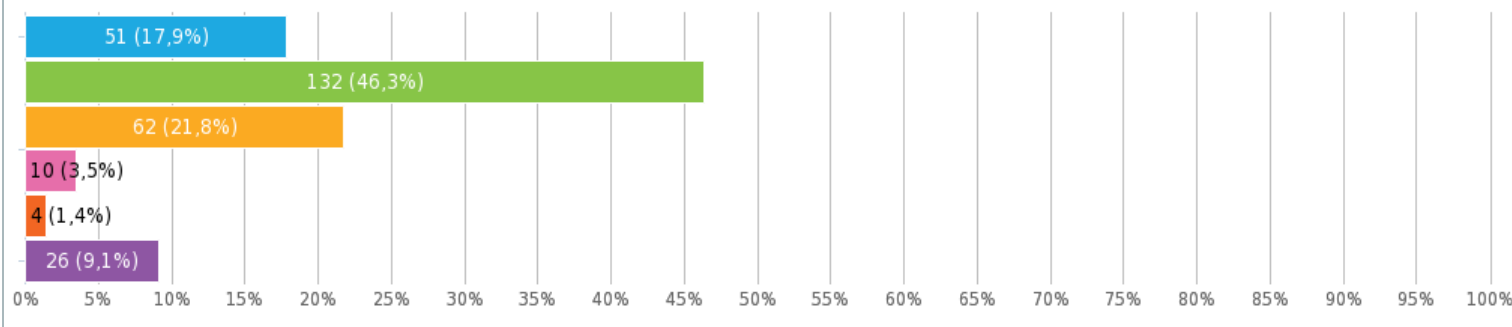
De brieven zijn over het algemeen duidelijk maar er is wel behoefte aan toelichting of een ander taalniveau. Het proces vraagt om aandacht op gebied van zorgvuldigheid en opvolging.

22. Omdat u een uitkering ontvangt/heeft ontvangen, moe(s)t u, indien van toepassing, elke maand opgeven welke inkomsten u heeft uit loondienst, eigen onderneming of andere inkomsten. Hiervoor heeft de RSD een online inkomstenformulier ontwikkeld. Wat vindt u van deze werkwijze?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	51	17,9 %
● Goed	132	46,3 %
● Neutraal	62	21,8 %
● Matig	10	3,5 %
● Slecht	4	1,4 %
● Niet van toepassing	26	9,1 %

23. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **37x**, onbeantwoord **248x**

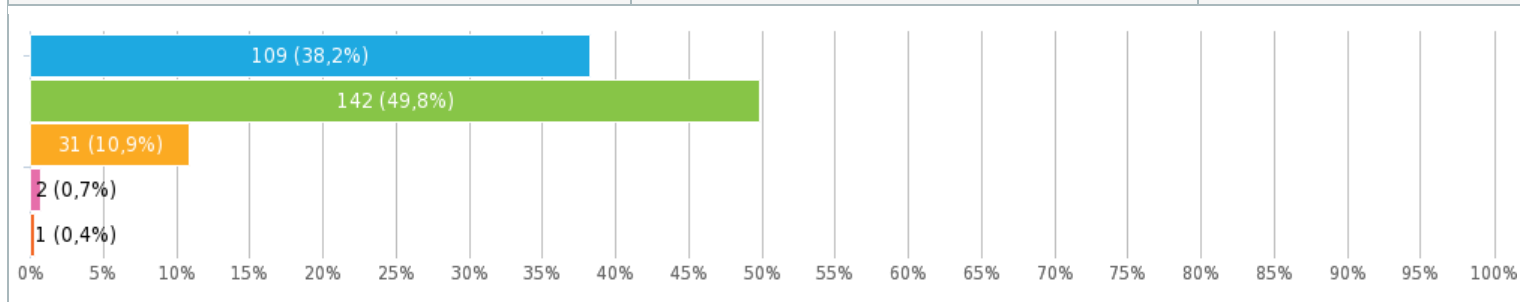
Respondenten vinden het lastig om te bepalen wat wel of niet onder inkomen valt, ondanks de toelichting. Het feit dat alles online kon worden aangeleverd wordt als positief ervaren. Wel wordt opgemerkt dat het lastig is om inkomen op te geven omdat de uitkering veelal als onvoldoende wordt aangemerkt gezien de vaste lasten.

24. Wat vindt u van de betalingsdiscipline van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	109	38,2 %
● Goed	142	49,8 %
● Neutraal	31	10,9 %
● Matig	2	0,7 %
● Slecht	1	0,4 %

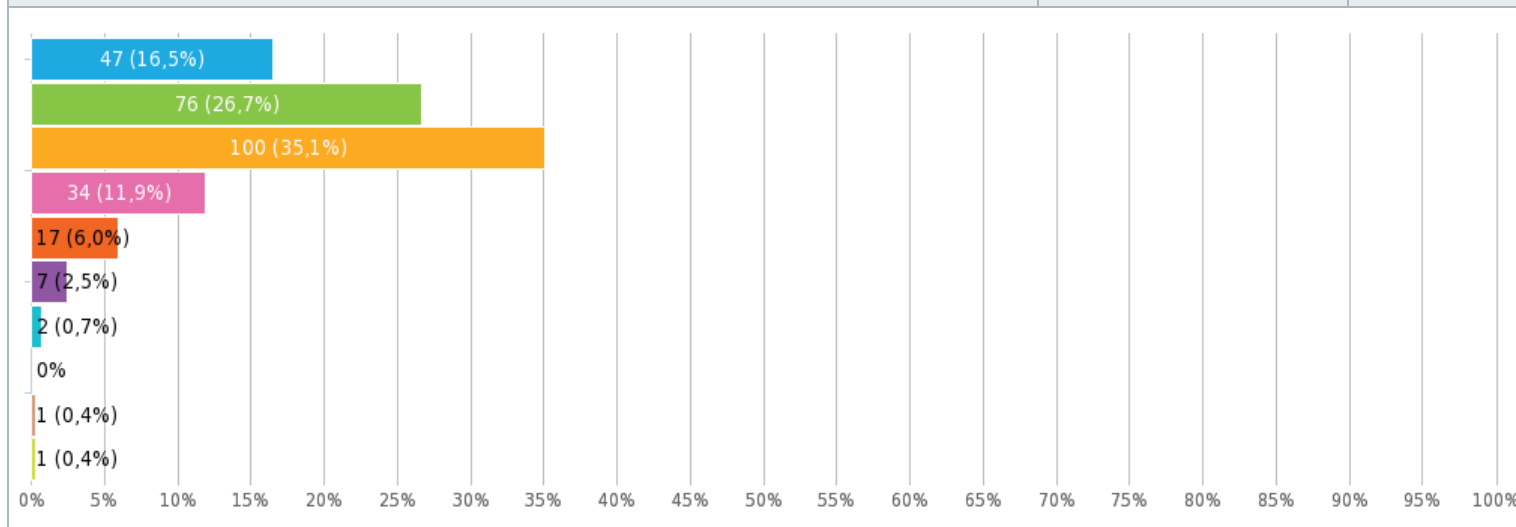

25. Wilt u uw ervaringen met de RSD uitdrukken in een rapportcijfer? 1 ster is zeer slecht, 10 is zeer goed.

Aantal sterren, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Aantal sterren 8,2/10

Antwoord	Antwoorden	Ratio
10/10 	47	16,5 %
9/10 	76	26,7 %
8/10 	100	35,1 %
7/10 	34	11,9 %
6/10 	17	6,0 %
5/10 	7	2,5 %
4/10 	2	0,7 %
3/10 	0	0 %
2/10 	1	0,4 %
1/10 	1	0,4 %

Conclusies

De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek Tozo 2020 spreken voor zich en geven een duidelijk signaal op volgende hoofdonderwerpen:

- **Wendbaarheid**

Door de snelle invoering en de onbekendheid van de Tozo regeling zijn de medewerkers de RSD in staat gebleken snel te handelen en ondernemers op de juiste manier te woord te staan en de regeling uit te voeren.

- **Klantbejegening**

Ondanks de onbekendheid met deze nieuwe doelgroep (Ondernemers) is er veel waardering voor de manier waarop de RSD heeft gehandeld. Uiteraard zijn er in de opstartfase fouten gemaakt, zowel op technisch vlak als op het inhoudelijke deel van de regeling. Maar over en weer was er begrip. Vooral de snelle invoering wordt op prijs gesteld. De aanvullende informatie die vanuit de Rijksoverheid nodig was, wordt door de aanvragers begripvol ontvangen.

De uitvoering van Tozo 2 en 3 wordt minder positief beoordeeld, grotendeels veroorzaakt door de wijziging van de regeling door het meerekenen van het inkomen van de partner. Veel ondernemers vinden dit een onterechte aanpassing, maar begrijpen ook dat de RSD daar niets aan kan doen.

- **Passend aanbod**

Veel ondernemers zijn blij verrast door de dienstverlening van de RSD. Vooral het snel inspelen op de veranderde situatie en het online aanbieden van de aanvraag wordt als passend ervaren.

- **Digitalisering**

Veel ondernemers geven aan dat het digitale aanbod van hoog niveau is. De papieren communicatie laat te wensen over op het niveau van begrijpelijkheid en traagheid van ontvangst. Ook is er verbetering mogelijk bij het op orde houden van de dossiers.

Aanbevelingen

Wendbaarheid

De wendbaarheid die getoond is bij de Tozo-regeling is voor veel medewerkers een vuurdoop geweest. Hierin heeft de RSD laten zien een flexibele organisatie te zijn. Omdat iedereen zoveel mogelijk thuis werkt zijn de overlegmogelijkheden soms lastig. Samenwerken moet blijvend worden gestimuleerd. Dit bevordert de kans om dit voor een langere periode te kunnen blijven volhouden en dit tot een standaard te kunnen verheffen. Aandacht voor werkdruk en werksituatie is essentieel.

Klantbejegening

Aandacht voor het niveau en toepasselijkheid van de correspondentie.

Aandacht voor communicatie in crisissituaties. Hoe ga je om met 'gefrustreerde klanten' en hoe zorg je dat de boodschap helder blijft, zodat uiteindelijk beide partijen met een goed gevoel het proces/gesprek afsluiten.

Aandacht voor het eerste contact met de RSD. Dit bepaalt de betrouwbaarheid van de dienstverlening. Besteed aandacht aan het informeren van medewerkers zodat klanten adequaat en eensluidend worden geïnformeerd.

Passend aanbod

De Tozo-regeling kent op dit moment een einddatum van 30-06-2021. De ervaringen van de Tozo-regeling hebben laten zien dat de RSD wendbaar is. Onderzoek of de ervaringen met de Tozo doorgezet kunnen worden naar de 'standaard' dienstverlening van de RSD. Denk daarbij aan gespecialiseerde medewerkers op een bepaald onderwerp, een vast contactpersoon per klant en goede online informatievoorziening.

Digitaliseren

Met de ervaringen die we hebben opgedaan met de Tozo-regeling, blijkt dat er veel meer mogelijk is op het gebied van digitalisering. Dit vraagt om een constante aandacht. De niet digivaardige klant mag hierbij niet uit het oog verloren worden. Nu de digitalisering in een stroomversnelling is geraakt, moet de doelgroep van de RSD voldoende kunnen blijven aanhaken.

Het verder digitaliseren van het werkproces zal uiteindelijk tijd opleveren die ingezet kan worden in de echte contacten met de klant en draagt bij aan de doelstelling: **de klant centraal**.

Besluitenlijst openbare raadsvergadering 21 april 2021

Tijd	21 april: 19.30 – 20.35 uur
Locatie	Digitaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk
Aanwezigen	Lokaal Belang: Toon Albers, Tjeerd Boekhorst, Edwin Buil, Joost du Croix, Roy van Essen, Afra Ilhan, Ali Ok, Peter Putman, Dorien Riswick-Keultjes, Harry Staring; CDA: Willy van Dinther, Frank Evers, Freek Jansen, Kees van Merwijk, Jan de Nooij, Henk Visser, Willemien ten Have; VVD: Wim Snelders, Peter Vos; PvdA: Maaïke Jansen, Marcel Lap, Nathani Niebuur-Sluite; SP: Marga Dunnink, Lotte van der Velden; D66: Peter Pollmann; Sociaal Zevenaar: Huub Meijer; GroenLinks: Bart Kagei
Afwezigen	-

1	Opening De vergadering wordt om 19.30 uur geopend.
2	Vaststellen agenda De heer Staring laat weten bij agendapunt 7 “Verklaring van geen bedenkingen Lentemorgen 122 Zevenaar” niet mee te stemmen daar het in deze kwestie om familieleden gaat. Er wordt door de fractie van de PvdA een Punt van Orde gedaan om agendapunt 7 niet te behandelen omdat de zaak onder de rechter is en de PvdA van oordeel is dat de rechtsorde niet beïnvloed moet worden. Ook is de fractie van mening dat de verklaring van geen bedenkingen inhoudelijk niet afwijkend is van de eerdere afgegeven verklaring van geen bedenkingen. Het college is van oordeel dat dit voorstel juist het gevolg is van de uitspraak van de rechter, dat hiermee de uitspraak van de rechter gevolgd wordt en dat de rechtsorde dus niet beïnvloed wordt. Het Punt van Orde wordt in stemming gebracht. De fractie van de SP steunt het ordevoorstel van de PvdA. De fracties van Lokaal Belang, VVD, GroenLinks, Sociaal Zevenaar, D66 en het CDA steunen het Punt van Orde niet. Het Punt van Orde wordt hiermee verworpen en agendapunt 7 zal in deze vergadering behandeld worden.

	De fractie van de SP laat weten dat de door hen ingediende motie 10b "500 euro bijverdienen in de bijstand" wordt ingetrokken. Voor het overige wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld.
3	Benoeming commissielid Samenleving De raad besluit mevrouw B.L.Y van Die (Lokaal Belang) per 22 april 2021 te benoemen tot lid van de commissie Samenleving. De beëdiging - door de voorzitter uitgesproken - vindt digitaal plaats. Mevrouw van Die legt de belofte af.
4	Vragenuur 4.a Beantwoorden schriftelijke vragen door het college Er zijn geen schriftelijke vragen ingediend. 4.b Mededelingen college Er zijn geen mededelingen. 4.c Wijze van afdoening van de ingekomen stukken De volgende brieven worden doorgeleid naar de agendacommissie voor bespreking in de commissievergaderingen: - Brief nr. 5 "Burgerbrief 210307 verzoek flexibele toepassing best.plan Babberichseweg perceel F-4586" op verzoek van de fractie van Sociaal Zevenaar (commissie Ruimte). De fractie wil de mogelijkheid voor een flexibele toepassing van het bestemmingsplan voor kleinschalige bouw bespreken. - Brieven nrs. 13 "brief Nederlandse Bijenhouders Vereniging inzake bijenkasten en omgevingswet" en 19 "Raadsinformatiebrief 2021-027 Vergunningverlening en handhaving kleine bouwwerken" in samenhang met elkaar in de commissie Ruimte bespreken op verzoek van de fracties van Lokaal Belang, VVD en D66. De fractie van Lokaal Belang verzoekt het college om een standpunt hierover te bepalen. - Brief nr. 12 "Brief Stichting Fairtrade Gemeente Nederland inzake eerlijke handel op de politieke agenda" in de commissie Samenleving op verzoek van de fractie van GroenLinks. De fractie wil bespreken of er nieuwe mogelijkheden zijn om het traject Zevenaar Fair Trade gemeente vlot te trekken.
5	Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering De raad besluit de besluitenlijst van de openbare raadsvergadering van 24 maart 2021 en het besloten gedeelte van de raadsvergadering van 25 maart 2021 ongewijzigd vast te stellen.

6	Z/21/385286 Benoeming lid/vertegenwoordiger namens de gemeenteraad Zevenaar in Regioraad Euregio Rijn-Waal Er hebben zich 2 kandidaten gemeld: de heer H.L.M. Meijer (Sociaal Zevenaar) en mevrouw M. Dunnink (SP). Er is voorafgaande aan de vergadering via de post schriftelijk gestemd. Er is een stembureau ingericht waarin zitting hebben de raadsleden Kagei (voorzitter), De Nooij en Riswick-Keultjes. Samen met de griffie heeft het stembureau 21 april eind van de middag de stemmen geteld. De voorzitter van het stembureau deelt mede dat de uitslag van de stemming als volgt is: er zijn 15 stemmen op mevrouw Dunnink uitgebracht en 12 stemmen op de heer Meijer. De raad besluit mevrouw M. Dunnink (SP) te benoemen als lid/vertegenwoordiger in de Regioraad Euregio Rijn-Waal.
7	Z/18/297304 Verklaring van geen bedenkingen Lentemorgen 122 Zevenaar <i>Gemeenteraad</i> In het debat gaan de raadsleden in op de vorige afgegeven verklaring van geen bedenkingen, het feit dat initiatiefnemer het zo lang heeft volgehouden om dit te realiseren en de gelopen procedure. <i>College</i> Het college laat weten dat dit juridisch gecheckt is en dat deze verklaring van geen bedenkingen juridisch nodig is voor de omgevingsvergunning. De raad besluit voor de locatie Lentemorgen 122 een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor het realiseren van een woongebouw in samenhang met de bestaande monumentale molenromp. De heer Staring heeft niet aan de stemming deelgenomen. Voor hebben gestemd de fracties van Lokaal Belang, CDA (met uitzondering van de heer Visser), GroenLinks, D66, Sociaal Zevenaar en VVD (20); de fracties van de PvdA en de SP en de heer Visser van het CDA stemmen tegen (6).
8	HAMERSTUK Z/20/365879 Reparatiebestemmingsplan Kernen Pannerden, Aerdt, Herwen, Tolkamer en Spijk De raad besluit met algemene stemmen: 1. De zienswijzennota "Reparatie bestemmingsplan Kernen Pannerden, Aerdt, Herwen, Tolkamer en Spijk" vast te stellen; 2. Het bestemmingsplan "Reparatie bestemmingsplan Kernen Pannerden, Aerdt, Herwen, Tolkamer en Spijk" ongewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de daartoe behorende

	verbeelding, regels en toelichting; 3. Geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.
9	HAMERSTUK Z/21/383649 Beschikbaar stellen krediet uitvoering Watertakenplan De raad besluit met algemene stemmen: 1. Een krediet ad € 2.382.464 beschikbaar te stellen voor de verbetering riolering in delen van de kernen Lobith, Tolkamer en Zevenaar i.c.m. uitvoering klimaat adaptieve maatregelen. 2. Een krediet ad € 600.000 beschikbaar te stellen voor de vernieuwing riolen.
10	Moties vreemd aan de orde van de dag Er zijn 4 moties vreemd aan de orde van de dag ingediend: 10a. Motie vreemd van de VVD inzake debat kernenergie 10b. Motie vreemd van de SP inzake 500 euro bijverdienen in de bijstand 10c. Motie vreemd van de SP inzake imkeren op gemeentehuis-Urban Beekeeping 10d. Motie vreemd van Lokaal Belang inzake Biodiversiteit
10.a	Motie vreemd VVD debat kernenergie In de motie wordt het college verzocht de Provincie Gelderland te berichten dat nu de vraag stellen aan gemeenten over locaties voor kerncentrales prematuur is en de Provincie Gelderland te verzoeken in het maatschappelijk debat over kernenergie, voor zover betrekking hebbende op het grondgebied van de Provincie, de regie te nemen en daartoe het maatschappelijk debat te openen waarbij aan alle voors en tegens in voldoende mate aandacht wordt geschonken. <i>College</i> College laat weten ook enigszins verbaasd te zijn over de brief van de Provincie en stemt volledig in met de motie en is bereid een brief van deze strekking naar de Provincie te sturen. De brief is alleen naar het college gestuurd en het college geeft aan dat de brief – indien gewenst – naar de raad toegestuurd kan worden. <i>Gemeenteraad</i> De fracties gaan bij de beraadslagingen in op het feit dat dit onderwerp landelijk speelt en dat het debat hierover aangevlogen dient te worden vanuit het Rijk en de Provincie en dat de voors en tegens van kernenergie eerst uitbehandeld moeten worden. De motie wordt met algemene stemmen aangenomen.

10.b	Motie vreemd SP 500 euro bijverdienen in de bijstand De motie is aan het begin van de vergadering ingetrokken.
10.c	Motie vreemd SP imkeren op gemeentehuis- Urban Beekeeping In de motie wordt het college verzocht de mogelijkheid van het houden van bijenkasten op het dak van het gemeentehuis en de mogelijkheid van het houden van honingbijen op daken van andere gemeentelijke gebouwen te onderzoeken en de NME en de lokale imkervereniging te betrekken bij het onderzoek voor de realisatie van het houden van honingbijen op het dak van het gemeentehuis. <i>College</i> Het college ontraadt de motie omdat er volop andere mogelijkheden zijn aan de rand van de stad en in tuinen. Er is hierover ambtelijk contact gezocht met imkerverenigingen en deze hebben laten weten dat er initiatieven zijn geweest voor urban beekeeping (bijvoorbeeld bij de Panoven), maar dat deze geen succes waren. Het is niet noodzakelijk om de hoogte in te gaan en bovendien moeten er niet teveel honingbijen komen, omdat ze dan een concurrent worden van de wilde bijen. Het bevorderen van de biodiversiteit is wel belangrijk. Gehoord hebbende de reactie van het college besluit de SP de motie aan te houden.
10.d	Motie vreemd Lokaal Belang en Sociaal Zevenaar Biodiversiteit In de motie wordt het college opgedragen om: 1. Nu al een start te maken door de diverse rest-/groenstroken die de gemeente in beheer heeft om te vormen tot bloemrijke vaste plantenborders, in plaats van te snoeien of te maaien. Op deze manier kunnen onderhoudskosten in de komende zomer bespaard worden. 2. Biodiversiteit op te laten nemen in het Beleids- en beheersplan Integraal Beheer Openbare Ruimte, welke op 20 oktober 2021 als agendapunt op de raadsvergadering is opgenomen, waarin wordt meegenomen dat: - 'kwalitatief' groen op korte afstanden met elkaar te verbinden en te stoppen met het in stand houden van 'knettergroen' (groen assortiment dat jaarlijks geknipt en geschoren moet worden (bijvoorbeeld plantvakken met Lonicera (kamperfoelie)) en op die manier weinig toevoegt aan de instandhouding of verhoging van de biodiversiteit). - Het tegengaan of omvormen van niet effectieve verharding ook bijdraagt aan de biodiversiteit.

	<i>College</i> Het college laat weten dat de motie al wordt uitgevoerd. Het wordt meegenomen in het groenplan waarbij de biodiversiteit vergroot wordt door het introduceren van borders en vaste planten. Het onderhoud van de borders is erg arbeidsintensief en kost veel, zeker bij droogte. Een en ander staat in het beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) opgenomen. Hierin staat ook de kwaliteit vermeld die de raad nodig acht. In de Kadernota worden de financiën opgenomen. <i>Gemeenteraad</i> In het debat gaan de raadsleden in op het terugbrengen van groen in de openbare ruimte, de positieve gevolgen voor de bijen, de vraag of bijenkasten en bijenkorven nu wel of niet als een bouwwerk aangemerkt worden en er wordt een voorstel gedaan voor een fietstochtje met raadsleden door de gemeente om het groen en het onderhoud daarvan te bekijken. De motie wordt unaniem aangenomen.
11	Sluiting De voorzitter sluit onder dankzegging de vergadering om 20.35 uur.

*Z04BE60845D

*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Benoeming lid/vertegenwoordiger in agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen
Zaaknummer	Z/21/391601
Documentnummer	INT/21/1031994
Portefeuillehouder	Lucien van Riswijk
Portefeuille	(intergemeentelijke) samenwerking
Behandelend ambtenaar/afdeling	Ellen Hondelink-Rinsma, griffie
Telefoon	0316-595168
E-mail	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De gemeenteraad is voor een aantal (verbonden) partijen, waaronder ook de agendacommissie van de Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen bevoegd om college- en/of raadsleden aan te wijzen als vertegenwoordigers. In de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen heeft de gemeente Zevenaar twee plaatsen voor raadsleden. Raadsleden De Nooij en Pollmann hebben de raad van Zevenaar vertegenwoordigd in het zogenaamde kwartiermakeroverleg van de agendacommissie Groene Metropool Regio. Zij hebben verzocht om nu 2 leden uit de raad te laten benoemen in de agendacommissie van de Groene Metropool Regio. Raadslid de heer C.H.M. van Merwijk (CDA) heeft zich als enige kandidaat aangemeld voor de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen. Met dit voorstel zal worden voorzien in zijn benoeming in deze agendacommissie door de raad.

Raadsvoorstel

De heer C.H.M. van Merwijk (CDA) als lid / vertegenwoordiger namens de gemeenteraad Zevenaar te benoemen voor de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen.

2. Waarom naar de raad

Met name in de van toepassing zijnde (gemeenschappelijke) regelingen is bepaald wie de leden en plaatsvervangende leden in een bestuur, of in dit geval agendacommissie, van een (verbonden) partij aanwijst of hoe een deelnemer zich kan laten vertegenwoordigen. Voor de agendacommissie geldt het volgende. In het kwartiermakeroverleg is afgesproken dat de omvang van de agendacommissie bestaat uit 4 raadsleden uit Arnhem, 4 raadsleden uit Nijmegen en 2 raadsleden uit de andere gemeenten en dat de gemeenteraden raadsleden als afgevaardigden naar de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen benoemen.

3. Doelstelling en beoogd resultaat

Vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regelingen waaraan het college en de gemeenteraad deelneemt en het aanwijzen van vertegenwoordigers vanuit de gemeenteraad bij verbonden partijen voor de raadsperiode 2018-2022.

4. Argumenten en alternatieven

Argumenten

De Wet gemeenschappelijke regelingen en de betreffende gemeenschappelijke regeling of de statuten van een bepaalde (verbonden) partij bepalen wie lid kunnen zijn van een bestuur (collegeleden en/of raadsleden) of in dit geval een agendacommissie en door wie de leden worden benoemd (burgemeester, college en/of gemeenteraad). De raad is bevoegd tot het aanwijzen van leden. Voor de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen is de raad bevoegd om leden vanuit de gemeenteraad aan te wijzen.

Alternatieven

N.v.t.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Na besluitvorming wordt de Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen geïnformeerd over het aangewezen lid/vertegenwoordiger vanuit de gemeenteraad Zevenaar.

Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

6. Communicatie

De Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen wordt schriftelijk geïnformeerd en de besluitvorming ten aanzien van de benoeming wordt op de website van de gemeente Zevenaar gepubliceerd.

7. Kosten, baten en dekking

N.v.t.

De griffier
Will van der Vlies

De voorzitter
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Benoeming lid/vertegenwoordiger in agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen
Zaaknummer	Z/21/391601
Documentnummer	INT/21/1031994

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende:

- dat er 2 vacatures zijn ontstaan voor leden/vertegenwoordigers van de gemeenteraad Zevenaar voor de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen vanwege het beëindigen van het kwartiermakeroverleg en het instellen van een agendacommissie voor de Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen;
- dat de raad bevoegd is om leden/vertegenwoordigers in deze agendacommissie te benoemen;
- dat de heer C.H.M. van Merwijk zich als enige kandidaat heeft aangemeld voor deze agendacommissie.

gelezen het voorstel van de voorzitter van de gemeenteraad;

gelet op artikel 13, eerste lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de gemaakte afspraken in het kwartiermakeroverleg van de Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen;

besluit:

1. De heer C.H.M. van Merwijk (CDA) als lid/vertegenwoordiger namens de gemeenteraad Zevenaar te benoemen voor de agendacommissie Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W.M. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

*Z04CEE456

F2*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021
Zaaknummer	Z/21/388115
Documentnummer	INT/21/1023453
Portefeuillehouder	Presidium
Portefeuille	
Behandelend ambtenaar/afdeling	Griffie
Telefoon	0316595382
E-mail	r.heemsbergen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Bij de voorbereiding van de agendering van een klankbordgesprek van een daartoe aangewezen commissie met de burgemeester constateerde de griffier dat de Verordening op de vertrouwenscommissie uit 2018 niet meer actueel is.

Er is voor gekozen om het klankbordgesprek en de benoeming en herbenoeming van de burgemeester in twee verschillende verordeningen vast te leggen. Aan de hand van de brochure "handreiking burgemeestersbenoeming, herbenoeming, klankbordgesprek en afscheid", een uitgave van het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben wij een actuele verordening gemaakt.

De verordening over de benoeming en herbenoeming van de burgemeester zal ook geactualiseerd worden. Die wordt later aan u voor gelegd.

2. Raadsvoorstel

U wordt voorgesteld de Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021 vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

De raad stelt de eigen verordeningen vast.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met het vaststellen van deze verordening beschikt de raad over een actuele verordening voor het klankbordgesprek. Hiermee krijgt de commissie een goede basis voor het houden van dit gesprek in handen.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

De handreiking die o.a. gaat over het klankbordgesprek en die opgesteld wordt naar aanleiding van de Circulaire benoeming, klankbordgesprekken en herbenoeming 2017 wordt regelmatig geactualiseerd. Bij de voorbereiding van de agendering van een klankbordgesprek bleek de huidige verordening verouderde informatie te bevatten.

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie

Na vaststelling van de verordeningen worden deze op de reguliere wijze bekendgemaakt op www.overheid.nl, alsmede gepubliceerd op de gemeentelijke website.

9. Kosten, baten en dekking

n.v.t.

10. Bijlagen

De volgende bijlage hoor bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/21/1031996	Handreiking burgemeesters. Benoeming, herbenoeming, klankbordgesprek en afscheid
2.		

De griffier
Will van der Vlies

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021
Zaaknummer Z/21/388115
Documentnummer INT/21/1023453

besluit:

Verordening klankbordgesprek burgemeester gemeente Zevenaar 2021

Titel

Verordening klankbordgesprek burgemeester gemeente Zevenaar 2021

de raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het wenselijk is dat de burgemeester in het kader van een zorgvuldig personeelsbeleid er recht op heeft dat minimaal ieder jaar tijdens zijn ambtsperiode in een tweezijdig gesprek met de raad besproken wordt hoe de samenwerking verloopt tussen hem en de raad;

voorts overwegende dat het ook wenselijk is dit recht in een verordening vast te leggen;

gelezen de Circulaire benoeming, klankbordgesprekken en herbenoeming burgemeester 2017;

gelet op de artikelen 84, 108, 147, 149 van de Gemeentewet;

gelet op het advies van het Presidium d.d. 20 april 2021;

B E S L U I T:

De navolgende "Verordening klankbordgesprek burgemeester gemeente Zevenaar 2021" vast te stellen;

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. raad: de gemeenteraad van Zevenaar;
2. gesprekken: klankbordgesprekken tussen de raad en de burgemeester;
3. commissie: de commissie die is samengesteld uit leden van de raad die namens de raad aan de gesprekken deelneemt;
4. commissaris: commissaris van de koning in de provincie Gelderland.

Artikel 2 Algemene bepalingen

1. De raad stelt aan het begin van een nieuwe raadsperiode een commissie in die jaarlijks de gesprekken voert.

2. Indien de commissie dan wel de burgemeester de wens daartoe kenbaar maakt, wordt tussentijds een gesprek gevoerd.
3. Het verslag van het laatste gesprek in een ambtsperiode weegt mee bij het oordeel over een herbenoeming van de burgemeester.

Artikel 3 Samenstelling commissie

1. De commissie bestaat uit vier raadsleden.
2. De commissieleden worden door de raadsleden uit hun midden gekozen. Echter: Twee van de vier raadsleden nemen uit hoofde van hun rol als vicevoorzitter van de raad en als voorzitter van de werkgeverscommissie deel aan deze commissie. Deze worden dus niet gekozen, maar direct benoemd.
3. De commissie kent geen plaatsvervangende leden.

Toelichting:

Samenstelling commissie

De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de commissie. Om bij klankbordgesprekken het 'tribunaaleffect' te vermijden en een goede inhoudelijke bespreking te bevorderen, is de omvang van de commissie beperkt tot vier leden.

Artikel 4 Ambtelijke ondersteuning

1. De commissie laat zich bijstaan door de griffier. Bij afwezigheid van de griffier wordt deze vervangen door zijn plaatsvervanger.
2. De griffier is de secretaris van de commissie.

Artikel 5 Procedure en tijdschema

1. De griffier agendeert en organiseert de jaarlijkse klankbordgesprekken.
2. De griffier onderhoudt de contacten met het kabinet van de commissaris.
3. Indien de commissie dan wel de burgemeester de wens daartoe kenbaar maakt, houdt de commissie tussentijds een klankbordgesprek met de burgemeester.
4. In het eerste jaar na benoeming van een nieuwe burgemeester vindt tevens een 100-dagengesprek plaats.

Toelichting:

Na het eerste, het derde en het vijfde jaar van de ambtsperiode volgt ná het klankbordgesprek een gesprek van de burgemeester met de CdK. De griffier informeert het kabinet over de data wanneer het klankbordgesprek in de gemeente plaatsvindt en stuurt na afloop van ieder klankbordgesprek het getekende verslag naar het kabinet van de CdK.

Artikel 6 De voorzitter van de commissie

1. De commissie kiest uit haar midden een voorzitter.
2. De voorzitter leidt de gesprekken.
3. De voorzitter treedt, voor zover nodig, op als contactpersoon en als woordvoerder naar buiten.
4. De commissie kan zich laten bijstaan door een externe gespreksleider. In dat geval is het tweede lid van dit artikel, niet van toepassing.
5. Bij afwezigheid van de voorzitter worden diens taken waargenomen door een door de commissie uit haar midden aan te wijzen plaatsvervanger.

Artikel 7 Voorbereiding gesprek

1. De leden van de commissie en de burgemeester krijgen voorafgaand aan het gesprek de gelegenheid om, voor zover van toepassing, het voorgaand verslag in te zien.
2. De commissie laat zich informeren door de overige raadsleden.
3. De commissie maakt vooraf kenbaar aan de burgemeester bij wie zij informatie zal inwinnen over het functioneren van de burgemeester. Zij kan zich periodiek laten informeren door wethouder(s) en gemeentesecretaris, griffier, samenwerkingspartner op het gebied van OOV en regioburgemeesters.
4. De commissie en de burgemeester stellen in onderling overleg de agenda voor het gesprek vast.
5. De leden van de commissie en de burgemeester krijgen voorafgaand aan het gesprek de gelegenheid om bespreekpunten aan te leveren.
6. Uiterlijk twee weken voor het gesprek ontvangen de leden van de commissie en de burgemeester namens de voorzitter een schriftelijke uitnodiging. In de uitnodiging worden in ieder geval de plaats, het tijdstip, de agenda en de bespreekpunten vermeld.
7. Betrokkenen die niet in staat zijn een gesprek bij te wonen, delen dit tijdig aan de griffier mee.
Bij verhindering van twee of meer leden van de commissie zorgt de griffier voor een nieuwe afspraak.

Artikel 8 Geheimhouding

1. De vergaderingen van de commissie zijn besloten. Alle stukken van de commissie zijn geheim op grond van artikel 86 van de Gemeentewet. Dit wordt op de stukken vermeld.
2. De commissie legt bij gesprekken in elk gesprek, met toepassing van artikel 86 van de Gemeentewet, geheimhouding op over de inhoud van de stukken en het

behandelde tijdens het gesprek. De (fungerend) voorzitter van de commissie ziet erop toe dat hieraan wordt voldaan.

3. De geheimhoudingsplicht brengt onder meer mee dat aan raadsleden, die geen zitting (meer) hebben in de commissie, en aan anderen, behoudens het bepaalde in de artikelen 9, tweede lid, en 10 van deze verordening, geen inzage in, of informatie omtrent de inhoud van de stukken of het behandelde in het gesprek wordt verstrekt.
4. De commissie treft, met inachtneming van artikel 11 van deze verordening, een voorziening met betrekking tot de wijze waarop de geheimhouding blijft gewaarborgd bij het beheer van documenten, voeren van de correspondentie en bij de bepaling van plaats en tijdstip van de gesprekken.
5. De commissie en de gemeenteraad kunnen de geheimhouding waartoe het tweede lid van deze verordening verplicht, niet opheffen.
6. De geheimhoudingsplicht blijft na uittreding uit of ontbinding van de commissie van kracht.
7. Het in dit artikel bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de griffier, op de eventuele externe gespreksleider zoals bedoeld in artikel 6, vierde lid, op betrokkenen en op de personen bij wie overeenkomstig artikel 9, derde lid van deze verordening informatie is ingewonnen.

Artikel 9 Het gesprek

1. Gesprekken vinden plaats in beslotenheid.
Tijdens het gesprek hebben zowel de leden van de commissie als de burgemeester de mogelijkheid hun mening over en ervaringen met de geagendeerde besprekspunten toe te lichten.
2. Het gesprek is wederkerig. Zowel het functioneren van de burgemeester als het functioneren van de gemeenteraad zijn onderwerp van gesprek. De commissie toetst het functioneren van de burgemeester in elk geval aan de profielschets, de wettelijke taken van de burgemeester alsmede de andere aan de burgemeester toebedeelde taken. Tevens wordt getoetst aan het verslag van, en de afspraken uit, het vorige gesprek.
3. In het laatste gesprek voor de start van de herbenoemingsprocedure geeft de commissie de burgemeester desgewenst een indicatie of herbenoeming op dat moment naar verwachting al dan niet op obstakels zal stuiten.

Toelichting:

Rond elk agendapunt tijdens het gesprek af met een samenvatting. Dit ondersteunt het op correcte wijze vastleggen van afspraken, standpunten en gevoelens. En het zorgt daarmee voor een heldere boodschap.

Artikel 10 Verslaglegging

1. Van het gesprek wordt door de griffier een verslag opgemaakt, dat niet openbaar wordt gemaakt. Het verslag wordt voor raadsleden onder geheimhouding ter inzage gelegd bij de griffier.
2. Het verslag kan bondig en beknopt zijn, ook puntsgewijs.
3. Het verslag wordt door de commissie en de burgemeester middels ondertekening vastgesteld.
4. Een afschrift van het verslag van het gesprek wordt ter beschikking gesteld aan de burgemeester en de commissaris van de Koning.

Toelichting:

Het verslag bevat de feitelijke gegevens van tijd, plaats en rol van de aanwezigen bij het gesprek. Het verslag geeft een duidelijk en feitelijk beeld van het besprokene. Het kan bondig en beknopt, ook puntsgewijs. Wel is van belang dat het verslag een goed beeld geeft van het gesprek en de gemaakte afspraken, zodat de overige raadsleden bij inzage, de commissie die het volgende klankbordgesprek voert en de commissaris van de Koning zich een goed beeld daarvan kunnen vormen. Daarom is het van belang ook de sfeer te schetsen, waarin het gesprek plaatsvond.

Artikel 11 Archivering

1. De griffier draagt zorg voor een afdoende vertrouwelijke archivering van de stukken, waaronder een afschrift van het vastgestelde (gespreks-)verslag.
2. Na het aftreden van de burgemeester worden alle stukken die betrekking hebben op het functioneren van de burgemeester door de griffier vernietigd.

Artikel 12 Onvoorziene gevallen

In de gevallen waarin deze verordening niet voorziet, beslist de commissie.

Artikel 13 Citeertitel en inwerkingtreding

1. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening klankbordgesprek burgemeester 2021.
2. Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.
3. De "Verordening vertrouwenscommissie gemeente Zevenaar 2018" wordt hiermee ingetrokken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Handreiking

Benoeming, herbenoeming, klankbordgesprekken en

Versie december 2020

Dit bestand wordt met regelmaat geactualiseerd. Heeft u nu de laatste versie voor zich?

U kunt dit checken op: www.PolitiekeAmbtsdragers.nl

Inleiding

Een ambt in ontwikkeling vraagt om een actuele handreiking

Het ambt van burgemeester is voortdurend in ontwikkeling. Zo zijn de bevoegdheden van de burgemeester op het terrein van openbare orde en veiligheid uitgebreid en heeft de burgemeester een wettelijke verantwoordelijkheid voor het bevorderen van de bestuurlijke integriteit van de gemeente gekregen. Ook hebben zich rond het selecteren en functioneren van burgemeesters nieuwe praktijken ontwikkeld die vragen om handvatten voor degenen die erbij betrokken zijn. Daarbij bestaat de ambitie om te werken aan een goede balans en mix van mensen in het openbaar bestuur en wordt gewerkt aan het realiseren van een balans tussen de 40-60% vrouw-man in het bestuur. De omgeving waarin burgemeesters werken verandert eveneens: de decentralisaties in het sociale domein hebben een integrale lokale beleidsafweging belangrijker gemaakt, de intensiteit van intergemeentelijke samenwerking neemt verder toe, het medialandschap is ingrijpend gewijzigd en in het (digitale) samenspel tussen overheid en samenleving ontstaan initiatieven. Burgemeesters staan daardoor voor nieuwe uitdagingen.

Die uitdagingen brengen verwachtingen met zich mee. Zo krijgt de rolinvulling van de burgemeester als bestuurder op het terrein van openbare orde en veiligheid meer aandacht, onder andere in relatie tot ondermijnende criminaliteit. Burgemeesters worden ook steeds meer als persoon beoordeeld door burgers, pers en politici. En de verhouding tussen de gemeenteraad en de burgemeester is een andere dan die jaren geleden was. Tegelijk wordt nog altijd van burgemeesters verwacht dat zij gezagsvol boven de partijen staan, het gezicht van gemeente en gemeenschap vormen en als verbinder optreden tussen maatschappelijke en bestuurlijke partijen.

Verschuiven van deze ontwikkelingen en verwachtingen vragen om een actualisatie van bestaande handreikingen rond de benoeming van burgemeesters, het voeren van klankbordgesprekken met burgemeesters, herbenoeming en afscheid van burgemeesters. In het bijzonder is deze handreiking op de volgende punten vernieuwd:

- De handreiking is aangepast aan nieuwe wet- en regelgeving, waaronder de '[Circulaire benoeming, klankbordgesprekken en herbenoeming burgemeester](#)' van 2017.
- In deze handreiking is meer aandacht voor een divers en inclusief openbaar bestuur. Dit raakt aan verschillende elementen van deze handreiking. Van het opstellen van de profielschets bij de zoektocht naar een nieuwe burgemeester, tot aan de samenstelling van de vertrouwenscommissie en de selectie van kandidaten.
- De handreiking is aanscherpt op basis van gebruikerservaringen met de vorige handreiking. Zo blijft de handreiking beantwoorden aan actuele vragen rondom de verschillende procedures.

Handreiking biedt geen blauwdruk, maar wel bouwstenen en houvast

Deze handreiking schrijft niet voor hoe de processen van benoeming, klankbordgesprekken, herbenoeming en afscheid nemen exact verlopen. Ze biedt evenmin een blauwdruk voor een succesvol benoemingsproces, geslaagde klankbordgesprekken, een voorspoedige herbenoemingsprocedure of een goede manier van afscheid nemen. Wél biedt de handreiking procesmatige houvast en bruikbare bouwstenen voor de praktijk. Dat gebeurt in de vier delen waaruit de handreiking is opgebouwd: (1) benoeming, (2) klankbordgesprekken, (3) herbenoeming en (4) afscheid nemen en ontstaan vacature. De delen hangen met elkaar samen zoals verbeeld in de afbeelding op de volgende pagina.

De handreiking en het wettelijk kader

Deze handreiking is geen vervanger van het wettelijk kader. Wetgeving is en blijft leidend. De handreiking biedt ook geen samenvatting van alle wetsbepalingen en regelingen. Wie verdieping of exacte duidelijkheid zoekt, kan bijvoorbeeld terecht in de '[Circulaire benoeming, klankbordgesprekken en herbenoeming burgemeester](#)'. De handreiking biedt een praktische houvast voor betrokkenen, maakt afwegingen zichtbaar en geeft tips voor de invulling van de procedures. De handreiking wil zo bijdragen aan vertrouwelijkheid, zorgvuldigheid en kwaliteit en mogelijkheden bieden voor betrokkenen om eigen accenten te leggen.

Over de handreiking

Doel

De handreiking wil met praktische ondersteuning bijdragen aan de kwaliteit, zorgvuldigheid, vertrouwelijkheid en het maatwerk van procedures rond benoeming, klankbordgesprekken, herbenoeming en afscheid nemen van burgemeesters.

Inhoud

De handreiking bestaat uit vier delen: benoeming, klankbordgesprekken, herbenoeming en het deel afscheid nemen en ontstaan vacature.

Benoeming

Gaat over de procedure van Kroonbenoeming van een burgemeester

Klankbordgesprekken

Gaat over het voeren van periodieke, niet-vrijblijvende gesprekken over wederzijdse ervaringen en verwachtingen, tussen een burgemeester en een delegatie uit de gemeenteraad

Herbenoeming

Gaat over de herbenoemingsprocedure van een zittende burgemeester

Afscheid nemen en ontstaan vacature

Gaat over situaties waarin een zittende burgemeester het ambt neerlegt of moet neerleggen en hoe het dan verder moet

Elk deel biedt procesmatige houvast, geeft suggesties en biedt richting om tot maatwerk te komen in de eigen situatie. Vaste onderdelen in de delen zijn de kopjes ‘Resultaat’, ‘Betrokkenen’ en ‘Keuzemarge en Tips’.

Voor wie

De handreiking kent verschillende doelgroepen:

- de gemeenteraad;
- de raadsgriffier (als eerste ondersteuner van de gemeenteraad, secretaris van de vertrouwenscommissie en hoofd van de griffie);
- de vertrouwenscommissie (inclusief ondersteuning en adviseurs);
- sollicitanten op een burgemeestersvacature;
- zittende burgemeesters;
- de commissaris van de Koning;
- de kabinetschef (als eerste adviseur van de commissaris van de Koning bij burgemeestersaangelegenheden en hoofd van het kabinet).

Keuzemarges

Maatwerk in benoeming, klankbordgesprekken, herbenoeming en afscheid nemen vereist dat betrokkenen zich de inhoud van de procedures eigen maken en van daaruit tot eigen keuzes komen. De handreiking helpt hierbij.

Navigeren

Snel de weg vinden in de handreiking kan op twee manieren. Ten eerste kunt u vanuit de inhoudsopgave direct naar iedere gewenste paragraaf. Ten tweede staan er onderaan elke pagina ‘snelknoppen’. Die stellen u in staat om snel te schakelen tussen de delen van de handreiking en bieden u de mogelijkheid om altijd terug te keren naar de inhoudsopgave.

Totstandkoming

De handreiking is opgesteld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en is uitgevoerd door Necker van Naem. Ten behoeve van het ophalen van gebruikerservaringen en wensen tot aanpassing of aanvulling zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van BZK, het Nederlands Genootschap van Burgemeesters, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, de Vereniging van Griffiers, en de Kring van Kabinetschefs. Na aanpassing aan de opgehaalde wensen en verwachtingen is een concept van de herziene handreiking getest bij vijf eindgebruikers.

Tips

- De handreiking is een ‘gebruiksvoorwerp’: pak het deel van de handreiking erbij dat in uw situatie aan de orde is.
- Overweeg in het inwerkprogramma voor nieuwe gemeenteraden het samenvattende processchema en een verwijzing naar deze handreiking op te nemen zodat de gemeenteraad weet wat de burgemeester doet en op welke manieren de gemeenteraad hierbij betrokken is.
- Wanneer hieraan behoefte bestaat, is verdere verdieping op de inhoud van deze handreiking aan te brengen door bijvoorbeeld intercollegiale consultatie, contact met het kabinet van de provincie of via raadpleging van de Gemeentewet en circulaire.

Inhoudsopgav e

1. Benoeming

2. Klankbordgesprekken

3. Herbenoeming

4. Afscheid nemen en ontstaan vacature

1. Benoeming

Introductie op het deel benoeming

[Artikel 6 van de Gemeentewet](#) bepaalt dat in elke gemeente een burgemeester is. Dit deel gaat over de benoemingsprocedure van een burgemeester. [Artikel 61 van de Gemeentewet](#) vormt hiervoor de basis. Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de burgemeester op voordracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij Koninklijk Besluit voor de duur van zes jaar wordt benoemd.

Tijdpad van de totale procedure

De procedure voor een Kroonbenoeming neemt al snel meer dan acht maanden in beslag. Dit is gerekend vanaf de aankondiging van het afscheid van de zittende burgemeester tot en met de installatie van de nieuwe burgemeester. Zeker wanneer de procedure de zomer belooft of er zich bijzondere omstandigheden voordoen neemt de benoemingsprocedure al snel flink wat tijd in beslag. Het tijdpad is daarom maatwerk. Het is gebruikelijk dat raadsgriffier en kabinetschef daarover overleggen. In de benoemingsprocedure gelden diverse deadlines. Een markant moment is bijvoorbeeld dat de gemeenteraad binnen vier maanden na openstelling van de vacature zijn aanbeveling doet voor de nieuwe burgemeester.

Belangrijkste betrokkenen bij benoeming

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stelt een burgemeestersvacature open. De commissaris van de Koning ziet toe op een ordelijk verloop van het gehele benoemingsproces, rapporteert over de uitvoering van de procedure rechtstreeks aan de minister en maakt uit alle sollicitanten een selectie van kandidaten die hij of zij geschikt acht. De commissaris van de Koning wordt hierbij ondersteund door zijn of haar kabinet. De kabinetschef is de contactpersoon voor gemeenten bij burgemeestersaangelegenheden en de eerste adviseur van de commissaris van de Koning. Over het profiel van de nieuwe burgemeester spreekt de commissaris van de Koning met de gemeenteraad.

De gemeenteraad heeft een grote rol in de benoeming van een burgemeester, omdat hij het profiel voor de nieuwe burgemeester vaststelt en een aanbeveling aan de minister van

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties doet voor de nieuwe burgemeester. Een vertrouwenscommissie uit de gemeenteraad heeft tot taak die aanbeveling voor te bereiden. De vertrouwenscommissie wordt daarbij ondersteund door de griffier, die de secretaris van de vertrouwenscommissie is en als eerste ondersteuner van de gemeenteraad optreedt als procesbewaker. Meestal is een wethouder de adviseur van de vertrouwenscommissie en in de praktijk is vaak de plaatsvervangend griffier dan wel de gemeentesecretaris toegevoegd als plaatsvervangend secretaris. Op voordracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt een burgemeester benoemd bij Koninklijk Besluit.

Proces

Een benoemingsprocedure bestaat uit 11 stappen:

1. Procesduidelijkheid verkrijgen na ontstaan vacature
2. Vroegtijdig voorbereidingen treffen voor uitvoering benoemingsprocedure
3. Opstellen van de profielschets en verordening
4. Vaststellen van de profielschets door de gemeenteraad
5. Openstellen vacature en reacties door sollicitanten
6. Selectie van kandidaten
7. Beoordeling kandidaten door de vertrouwenscommissie
8. Verslag van Bevindingen van de vertrouwenscommissie
9. Besloten en open raadsvergadering over de aanbeveling
10. Voordracht door minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en benoeming bij Koninklijk Besluit
11. Beëdiging burgemeester in de gemeente

Alle stappen brengen acties en keuzes met zich mee die hierna worden geschetst en besproken.

Stap 1 / Procesduidelijkheid verkrijgen na ontstaan vacature

Resultaat

- De gemeenteraad is op de hoogte van de procedure voor benoeming van een nieuwe burgemeester en heeft de globale planning van activiteiten en tijdspad scherp.

Betrokkenen

- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: heeft de bevoegdheid tot het openstellen van de vacature.
- De commissaris van de Koning: neemt het initiatief voor het tijdspad van de benoemingsprocedure.
- De kabinetschef van de provincie: maakt een tijdsplanning en neemt de benoemingsprocedure in ieder geval door met de raadsgriffier.
- De gemeenteraad: geeft bij de raadsgriffier aan welke informatiebehoefte hij heeft.
- De raadsgriffier: voorziet de gemeenteraad van gewenste en benodigde informatie over de benoemingsprocedure.

Een benoemingsprocedure is geen alledaagse aangelegenheid. Er komt ook veel bij kijken. De aankondiging van vertrek door de zittende burgemeester roept dan ook direct vragen op. Bijvoorbeeld: Wat is wettelijk geregeld en wat niet? Wie neemt het initiatief voor het in gang zetten van de vacature? Op welk moment en met wie vindt overleg plaats? Wanneer geldt geheimhouding?

De eerste stap is daarom duidelijkheid te krijgen over het proces. De commissaris van de Koning neemt veelal het initiatief voor de planning van de procedure. Namens hem nodigt de kabinetschef de raadsgriffier, en meestal ook de beoogde voorzitter van de vertrouwenscommissie, in een vroeg stadium uit voor een gesprek om de procedure gezamenlijk door te nemen. Vroegtijdige afstemming is namelijk van groot belang voor een soepel verloop van de procedure. De provincie houdt daarbij zoveel mogelijk rekening met wensen van de gemeenteraad; met alle betrokkenen wordt gezocht naar een passend tijdpad. De raadsgriffier voert ook het gesprek met de gemeenteraad over de behoefte aan procesmatige ondersteuning en de informatiebehoefte van de gemeenteraad. Dat doet hij of zij veelal in nauwe afstemming met de beoogde voorzitter van de vertrouwenscommissie. Vervolgens bewaakt de raadsgriffier namens de gemeenteraad de procesgang.

Keuzemarge

- De hoeveelheid en aard van de informatie over de benoemingsprocedure die wordt gedeeld met de gemeenteraad is afhankelijk van zijn informatiebehoefte.

Tips

- Verstrek pas informatie aan de gemeenteraad en derden over het tijdpad nadat het gesprek met de kabinetschef heeft plaatsgevonden. Onvoldoende afstemming tussen gemeente en provincie kan leiden tot een valse start. Het in externe communicatie moeten herroepen van een foutieve planning is een voorbeeld van een valse start.
- Stel als raadsgriffier de fractievoorzitters in een kort gesprek op de hoogte van de globale routing. Op die manier valt de eerste informatiebehoefte te stillen en enige onzekerheid over wat er allemaal komt kijken bij een benoemingsprocedure weg te nemen. Een alternatief is dat de raadsgriffier een korte notitie schrijft aan de gehele gemeenteraad met informatie over de benoemingsprocedure.
- Houd er rekening mee dat ook inwoners, maatschappelijke organisaties, pers en ambtenaren benieuwd zullen zijn naar het proces. Overweeg om op de gemeentelijke website enige basisinformatie over het verloop van de procedure op te nemen. Let daarbij goed op welke informatie wel en niet gedeeld mag worden over het verloop van de procedure, bijvoorbeeld daar waar het gaat over het tijdpad.

Stap 2 / Vroegtijdig voorbereidingen treffen voor uitvoering benoemingsprocedure

Resultaat

- De benoemingsprocedure is qua doorlooptijd gepland. Het budget voor de procedure is geraamd. En voorbereidingen zijn getroffen voor een goed verloop van de inhoudelijke werkzaamheden.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: bepaalt binnen de regels van de Gemeentewet en circulaires de werkwijze van de vertrouwenscommissie.
- De raadsgriffier: ondersteunt en adviseert de (afvaardiging uit de) gemeenteraad bij het bepalen van de werkwijze en werkt plannen uit.

De aandacht voor de benoemingsprocedure verdwijnt wat naar de achtergrond op het moment dat het aangekondigde vertrek is 'geland' en de planning van de benoeming van de nieuwe burgemeester is vastgesteld. Toch zijn er al belangrijke voorbereidingen te treffen. Het is niet efficiënt en vanuit vertrouwelijkheid ook niet wenselijk dat de hele raad zich even intensief bezighoudt met de benoemingsprocedure. De raadsgriffier neemt in de voorbereidingen het voortouw met een delegatie uit de raad, waarbij het wel belangrijk blijft dat de overige raadsleden geïnformeerd zijn over (de stand van) het proces en de rechten van de raad in de procedure.

Het verdient een grote voorkeur dat deze afvaardiging gedurende de procedure betrokken blijft. Daarmee wordt de procesmatige voortgang en inhoudelijke continuïteit in de benoemingsprocedure gewaarborgd. Om die reden is deze afvaardiging veelal de 'vertrouwenscommissie in oprichting' of wordt in een vroeg stadium de vertrouwenscommissie bij raadsbesluit al ingesteld. Die laatste mogelijkheid heeft als voordeel dat er snel helderheid is over de formele werkwijze van de vertrouwenscommissie, maar betekent wel dat je vroeg in de procedure te maken hebt met de geheimhoudingsplicht die op de procedure rust. Dit kan weer tot verwarring leiden over wat in de fase van het opstellen van de profielschets wel en niet buiten de vertrouwenscommissie kan worden gedeeld. De gemeenteraad maakt zijn eigen afweging tussen de twee mogelijkheden.

De formele werkwijze van de vertrouwenscommissie wordt vastgelegd in een verordening die de gemeenteraad vaststelt. Hieraan voorafgaand valt aan te bevelen om een praktisch plan van aanpak of draaiboek voor de gehele benoemingsprocedure te maken. Dat dient als checklist voor het treffen van voorbereidingen en geeft houvast in de uitvoering.

In dit stadium van de benoemingsprocedure vallen voorbereidingen te treffen op de volgende vier onderwerpen:

1. samenstelling en ondersteuning van de vertrouwenscommissie (in oprichting);
2. oriëntatie op het ambt;
3. externe ondersteuning;
4. praktische zaken in relatie tot het tijdpad.

2.1 Samenstelling en ondersteuning van de vertrouwenscommissie (in oprichting)

2.1.1 De leden van de vertrouwenscommissie

De leden van de vertrouwenscommissie zijn gemeenteraadsleden. Ieder lid heeft één stem in de vertrouwenscommissie. De vertrouwenscommissie heeft een cruciale rol in de benoemingsprocedure doordat zij de aanbeveling van de gemeenteraad voorbereidt. De gemeenteraad bepaalt daarom de samenstelling van de vertrouwenscommissie.

Het is belangrijk de vertrouwenscommissie dusdanig samen te stellen dat deze op een breed draagvlak binnen de gemeenteraad kan rekenen. Niet in de laatste plaats omdat de leden van de vertrouwenscommissie na het aanbieden van de profielschets vanwege de geheimhouding geen terugkoppeling kunnen geven aan hun fracties. Daarnaast geldt dat elk lid van de vertrouwenscommissie één stem heeft, ongeacht de getalsmatige verhoudingen tussen partijen in de gemeenteraad. Het aanbevelen van een burgemeesterskandidaat is immers geen politieke kwestie.

Fracties gaan voor zichzelf na of zij plaats willen nemen in de vertrouwenscommissie en, zo ja, wegen goed af wie uit de fractie voor de werkzaamheden in aanmerking komt. Dit kunnen fractievoorzitters zijn, maar dat hoeft zeker niet.

In algemene zin is het aantrekkelijk als de samenstelling van de vertrouwenscommissie divers is in termen van persoonlijkheid, ervaring in de raad en affiniteit met aspecten van het burgemeestersambt. Dat zorgt voor een meer evenwichtige werving. Ook de man-vrouwverhouding in de vertrouwenscommissie is punt van aandacht, net als de diversiteit in termen van culturele achtergronden.

De commissaris van de Koning heeft een actieve rol in het signaleren en bewaken van een evenwichtige samenstelling van de vertrouwenscommissie. Het ministerie van BZK adviseert dat in ieder geval één vrouw onderdeel is van de vertrouwenscommissie. Dit kan gezien worden als een absoluut minimum; idealiter is de man-vrouwverhouding in de vertrouwenscommissie gelijkwaardiger.

Voor deelname aan een vertrouwenscommissie is verder flexibiliteit in de agenda's een voorwaarde. Ook is belangrijk dat de deelnemers aan de vertrouwenscommissies hiervoor voldoende tijd vrij maken. Het tijdsbeslag is namelijk groot en de werkzaamheden vinden plaats naast reguliere activiteiten binnen en buiten de politiek. Wel geldt dat leden van de vertrouwenscommissie, ingevolge [artikel 3.1.2, lid 1 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers](#), voor de duur van de activiteiten tijdens de procedure aanspraak maken op een maandelijks toelage. In het tweede lid van artikel 3.1.2. is bepaald dat de (waarnemend) burgemeester de duur van die activiteiten vaststelt. Het is aan te raden dat de (waarnemend) burgemeester bij de vaststelling hiervan zoveel mogelijk de formele momenten in de benoemingsprocedure aanhoudt.

De namen van de raadsleden die plaats hebben de vertrouwenscommissie moeten bij raadsbesluit worden vastgesteld of in de verordening worden genoemd. Ook de adviseur moet bij naam worden genoemd. Het volstaat niet alleen te stellen dat de vertrouwenscommissie bestaat uit bijvoorbeeld 'de huidige fractievoorzitters'. Dit omdat het fractievoorzitterschap een partijaangelegenheid is en geen officiële gemeentelijke status heeft.

2.1.2 Omvang van de vertrouwenscommissie

Het aantal leden van de vertrouwenscommissie is niet aan wettelijke grenzen gebonden. Ook is het geen wettelijke vereiste dat alle fracties zijn vertegenwoordigd in de vertrouwenscommissie. Het is aan de gemeenteraad om de omvang en de samenstelling van de vertrouwenscommissie te bepalen.

Meestal zijn alle fracties uit de gemeenteraad vertegenwoordigd in de vertrouwenscommissie. Een aandachtspunt is om te kiezen voor een samenstelling die klein genoeg is om slagvaardig te werken en die groot genoeg is om het gestelde vertrouwen door de gemeenteraad waar te maken. Een samenstelling van de vertrouwenscommissie met vertegenwoordigers uit alle fracties zorgt voor breed draagvlak in de gemeenteraad, maar kan soms ten koste gaan van de slagvaardigheid van de vertrouwenscommissie wanneer een raad uit veel fracties bestaat. Een smallere samenstelling van de vertrouwenscommissie kan slagvaardiger zijn, maar vereist wel een goede check op het draagvlak in de gehele gemeenteraad.

2.1.3 Ondersteuning van en advisering aan de vertrouwenscommissie

Naast de leden is er een secretaris van de vertrouwenscommissie. Dat is altijd de raadsgriffier. Het is mogelijk om een plaatsvervangend secretaris te benoemen, maar dat is niet verplicht. Als hiervoor wordt gekozen, dan is dat in de praktijk vaak de gemeentesecretaris, maar het kan ook de plaatsvervangend raadsgriffier zijn. De gemeentesecretaris mag daarbij uitdrukkelijk geen formele adviesrol vervullen; hij of zij fungeert als plaatsvervangend secretaris van de vertrouwenscommissie. Het is een keuze of de plaatsvervangend secretaris aanwezig is bij werkzaamheden van de vertrouwenscommissie in het geval dat de secretaris zelf niet verhinderd is.

Wel bestaat de mogelijkheid om één of meerdere wethouders als adviseur(s) toe te voegen aan de vertrouwenscommissie. Dat gebeurt vaak vanuit de overweging dat de toekomstige burgemeester nauw zal samenwerken met de overige leden van het college. De gemeenteraad heeft bij uitstek een goed beeld van de gewenste ambtsinvulling richting de gemeenschap en binnen de werksfeer van de gemeenteraad. Een wethouder als adviseur kan ook aanvullende perspectieven inbrengen over de gewenste ambtsinvulling binnen het bestuurlijk-organisatorisch domein en zo een belangrijke bijdrage leveren aan de vertrouwenscommissie. Het is daarom raadzaam om een wethouder als adviseur aan de vertrouwenscommissie toe te voegen.

Het toevoegen van meerdere wethouders is, gelet op de omvang van de vertrouwenscommissie en de werkbaarheid, niet aan te bevelen, al kunnen de omstandigheden er wel om vragen. Sowieso geldt dat het aan te bevelen is de hoeveelheid adviseurs en ondersteuning te beperken gezien de vereiste geheimhouding.

In alle gevallen geldt dat het toevoegen van adviseurs niet verplicht is en iets is waartoe de gemeenteraad besluit. Bovendien geldt dat de secretaris, de plaatsvervangend secretaris en eventuele adviseur(s) géén stemrecht hebben.

Mogelijkheden om het gehele college een advies uit te laten brengen over de geschiktheid van kandidaten zijn er uitdrukkelijk niet. De vertrouwenscommissie, inclusief een eventueel als adviseur toegevoegde wethouder, is immers gebonden aan geheimhouding over alles wat zich afspeelt binnen de vertrouwenscommissie. Vooraf moet duidelijk zijn welke ruimte de vertrouwenscommissie biedt aan de adviseur, zodat hierover later geen ruis ontstaat.

Voorbeelden van invullingen door adviseurs zijn:

- input leveren voor de profielschets;
- in de voorbereiding op sollicitatiegesprekken helpen bij het opstellen van vragen;
- participatie op bepaalde momenten tijdens de sollicitatiegesprekken;
- de vertrouwenscommissie beraadslaagt na eerst de adviseur te hebben gehoord;
- deelname aan beraadslagingen van de vertrouwenscommissie en geven van een advies over geschiktheid van kandidaten.

2.1.4 Vervanging van leden van de vertrouwenscommissie

Er kunnen zich bijzondere omstandigheden voordoen die erom vragen dat een lid van de vertrouwenscommissie wordt vervangen, bijvoorbeeld bij (langdurige) ziekte van een van de leden als ook van de secretaris, de plaatsvervangend secretaris of een adviseur. Vervanging is dan mogelijk. Wel geldt, gelet op de vertrouwelijkheid, dat vervanging in principe alleen mogelijk is tot het moment dat de vertrouwenscommissie de selectie van kandidaten heeft opgehaald bij de commissaris van de Koning.

In het geval van (langdurige) ziekte van een raadsgriffier is het aan te bevelen de plaatsvervangend griffier het resterende deel van de procedure als secretaris te laten optreden. Vervanging van leden van de vertrouwenscommissie vergt een raadsbesluit en is definitief voor de verdere duur van de procedure – tijdelijke waarneming is onwenselijk, ook al komt bijvoorbeeld een raadslid terug van ziekteverlof tijdens de procedure. Ook voor de andere betrokkenen bij de vertrouwenscommissie, zoals de griffier en een eventuele wethouder, geldt dat tijdelijke waarneming onwenselijk is.

2.1.5 Teambuilding in de vertrouwenscommissie

In een vertrouwenscommissie is een constructieve samenwerkingssfeer nodig. Een dergelijke sfeer ontstaat vaak spontaan, maar is zeker voor de griffier en de voorzitter van de vertrouwenscommissie iets om gedurende de hele procedure in het oog te houden. Zelfs als er een natuurlijke samenwerking bestaat kan het geen kwaad om de intenties vooraf te delen, zo nu en dan de peilstok in de samenwerking te steken en oog te hebben voor momenten van gezamenlijke ontspanning. Deelnemers aan de vertrouwenscommissie mogen vanwege de opgelegde geheimhouding niet terugvallen op de fractie, het college of de achterban. Het bijzondere is dus dat leden van de vertrouwenscommissie, die verschillende achtergronden hebben, wel gezamenlijk moeten optrekken. Dit betekent dat eventueel bestaande gevoeligheden of actuele politieke kwesties geen rol mogen spelen. En er dient sprake te zijn van inclusie: geen van de leden mag zich buitengesloten voelen. Noch vanwege haar of zijn achtergrond, noch om welke andere reden dan ook. Om die reden is van belang om ‘teambuilding’ een plek te geven. Een voorbeeld hiervan is om gezamenlijk te lunchen of te dineren. Houdt dan ook rekening met de voorschriften van bepaalde religies ten aanzien van eten en drinken. Maar ook het operationaliseren van de werkwijze in een conceptverordening en het uitspreken van verwachtingen dragen bij aan het teamgevoel. Het teamgevoel wordt ook versterkt door gezamenlijk een training te volgen in het voeren van sollicitatiegesprekken.

2.1.6 Externe ondersteuning

De vertrouwenscommissie (in oprichting) bepaalt zelf in hoeverre behoefte bestaat aan externe ondersteuning. Aangezien een benoemingsprocedure geen alledaagse aangelegenheid is, is externe ondersteuning aan te bevelen. De commissaris kan de vertrouwenscommissie helpen bij het vinden van passende externe ondersteuning.

Momenten in de benoemingsprocedure waarop externe ondersteuning van toegevoegde waarde kan zijn, zijn de volgende:

- organiseren van een consultatie onder inwoners, bedrijven en instellingen;
- advies en ondersteuning bij het opstellen van de profielschets;
- advies en training over selecteren zonder vooroordelen;
- teambuilding in de vertrouwenscommissie;
- training in voorbereiding op de sollicitatiegesprekken met kandidaat-burgemeesters;
- uitvoeren van een specifiek burgemeestersassessment door een geaccrediteerd psychologisch bureau.

Voor de gemeenteraad en de vertrouwenscommissie vormen het opstellen van een profielschets, het toetsen van kandidaat-burgemeesters en het voorbereiden van de aanbeveling voor een nieuwe burgemeester een unieke ervaring. Gebruikmaken van externe ondersteuning op deze momenten helpt om scherpte aan te brengen waar nodig, tips te krijgen waar het kan, en behoeft te worden voor valkuilen. Externe ondersteuning wordt door enkele gespecialiseerde bureaus geboden, maar ook valt te denken aan het benutten van kennis en ervaring van bijvoorbeeld een raadsgriffier van een naburige gemeente of een (voormalig) burgemeester. Om het bewustzijn van commissieleden op het punt van een inclusieve en evenwichtige selectie nog verder te vergroten kan overwogen worden om een training 'selecteren zonder vooroordelen' te volgen, bijvoorbeeld de training die is ontwikkeld door het College voor de Rechten van de Mens. Ook kan de vertrouwenscommissie verzoeken dit thema te laten integreren in de training voor het voorbereiden op de sollicitatiegesprekken.

Het overwegen van de wenselijkheid van externe ondersteuning geldt niet alleen voor de inhoud van de benoemingsprocedure, maar ook voor de bemensing van de raadsgriffie. Voor de raadsgriffier (als secretaris van de vertrouwenscommissie) brengt de benoemingsprocedure een groot tijdsbeslag met zich mee. Consequentie daarvan is een verminderde beschikbaarheid voor het reguliere griffiewerk. In de capaciteitsplanning van de raadsgriffie is het raadzaam hierop te anticiperen, bijvoorbeeld via een onderlinge vervanging of door tijdelijke inhuur van extra capaciteit. De gemeenteraad kan, als werkgever van de griffie, ook tijdelijke extra middelen beschikbaar stellen, zodat de ondersteuning door de griffie op alle aspecten ongehinderd doorgang kan vinden.

2.2 Oriëntatie op het ambt van burgemeester

Burgemeesters zijn 'veelkunnens'. Een vertrouwenscommissie moet zich goed inlezen en inleven in het werk van een burgemeester. Daarbij gaat het niet alleen om het eigen beeld van wat een burgemeester doet, maar ook om wat anderen (intern en extern) verwachten en wensen van de burgemeester. Naast een goed inzicht geeft een oriëntatie op het ambt input voor de profielschets en biedt het aanknopingspunten voor het opstellen van goede vragen voor de sollicitatiegesprekken.

2.2.1 Een veelzijdig ambt vereist een breed inzicht

Het burgemeesterschap is een veelzijdig en bijzonder ambt. Een burgemeester heeft verschillende verantwoordelijkheden en rollen en dient die situationeel op verschillende manieren inhoud te geven. Het ene moment is de burgemeester voorzitter van de raad, dan weer onderhandelaar in de regio, vervolgens het gezicht van de gemeente bij een representatieve gebeurtenis, waarna zij of hij het gezag voert over de politie bij een oproer tijdens een evenement, et cetera.

Het is voor leden van de vertrouwenscommissie van wezenlijk belang om een goed beeld te vormen van karakteristieken van het burgemeestersambt. Daarbij valt te denken aan antwoorden op vragen als: Wat doen burgemeesters zoal op een dag? Wie ontmoeten zij in hun dagelijks werk? Welke uitdagingen en risico's bestaan er voor burgemeesters? Welke valkuilen liggen er voor burgemeesters op de loer in hun functioneren? Wat betekent het dat burgemeesters vaak worden aangeduid als verbinders? Wat betekent het voor burgemeesters dat zij zelf onderwerp van discussie kunnen worden? Hoe komen burgemeesters tot een besluit over een veiligheidskwestie als zij niet alle informatie bezitten? Hoe vinden zij de balans tussen de noodzakelijke harde en de even onmisbare zachte eigenschappen?

2.2.2 Schriftelijke en mondelinge bronnen voor oriëntatie

De website van het [Nederlands Genootschap van Burgemeesters](#) biedt actuele informatie over het ambt en ook geeft de website www.politiekaamtsdragers.nl inzicht. Daarnaast zijn er diverse publicaties over burgemeesters beschikbaar. Denk aan het rapport 'Te veel van het goede?' (2021) waarin de staat van het burgemeestersambt wordt beschreven. Het boek 'Onder Burgemeesters' (2012) geeft een praktische inkijk in het werk van burgemeesters en is geschreven door burgemeesters.

Een andere suggestie dan 'inlezen' is om een gesprek aan te gaan. Bijvoorbeeld door de zittende burgemeester of een burgemeester uit de omgeving te bevragen op het ambt. Of door iemand uit te nodigen die juist een heel specifiek aspect van het ambt kan belichten, zoals de directeur van een veiligheidsregio of een officier van justitie. De waarde van zulke gesprekken reikt verder dan een oriëntatie op het ambt.

2.3 Praktische zaken markeren in relatie tot tijdspad

In de procedure vindt eigenlijk voortdurend het treffen van voorbereidingen plaats. Een goede ondersteuning van de gemeenteraad/trouwenscommissie betekent dat de raadsgriffier steeds een paar stappen vooruitdenkt, in nauwe afstemming met de voorzitter van de vertrouwenscommissie. Tijdig anticiperen op werkzaamheden betaalt zich uit op een later moment, als de hectiek toeneemt. Hierna volgen drie praktische voorbeelden ter illustratie:

Locatiekeuze

Een belangrijke stap in de procedure is het voeren van sollicitatiegesprekken met kandidaat-burgemeesters. Deze gesprekken vinden plaats op een locatie buiten de eigen gemeente. Immers, vanuit het oogpunt van geheimhouding en omwille van privacy is het belangrijk dat vertrouwenscommissie en kandidaat-burgemeesters niet als zodanig worden herkend. Collega-griffiers of de kabinetschef kunnen helpen bij het vinden van een passende locatie. Een drukbezocht hotel-restaurant kan geschikt zijn, maar er zijn meer mogelijkheden, ook afhankelijk van hoe een gemeente zich wil presenteren. Vraag daarbij tijdig offertes aan, maak afspraken over tijdige en definitieve reserveringen en leg een of meerdere bezoeken af zodat de uiteindelijk locatie geen verrassingen oplevert. Voorbeelden van uitgangspunten voor het bepalen van een locatie zijn: voldoende afstand tot de gemeente, voldoende in- en uitloop in de locatie, voldoende bereikbaarheid vanaf het hoofdsnelwegennet en/of spoorwegnet, goede mogelijkheden om via routing te zorgen dat kandidaten elkaar niet kunnen ontmoeten, voldoende mogelijkheden om de ruimte waar de gesprekken plaatsvinden naar wens in te delen (bijvoorbeeld qua tafelschikking), toegankelijkheid voor mindervaliden, geen andere gasten op de locatie die de vertrouwenscommissie zouden kunnen herkennen en de mogelijkheid om zoveel mogelijk afgescheiden van andere gasten te lunchen of te dineren.

Informatiepakket voor sollicitanten

Het is gebruikelijk dat gemeenten informatiepakketten voor de kandidaten beschikbaar stellen. Hierin wordt informatie opgenomen die mogelijke sollicitanten inzicht biedt in de gemeente. Aan te bevelen valt om na te denken of zo'n informatiepakket gewenst is en, zo ja, wat er dan in moet komen en hoe het informatiepakket wordt aangeboden. Een andere vraag om over na te denken is of en, zo ja, welke boodschap de gemeente aan de kandidaten wil overbrengen en hoe de gemeente zich wil presenteren. Dergelijke informatiepakketten kunnen worden aangeleverd aan de commissaris van de Koning, die ze vervolgens beschikbaar stelt aan geïnteresseerden. In de praktijk zijn deze steeds vaker digitaal beschikbaar op de website van de provincie en/of gemeente.

Begroting voor de benoemingsprocedure

De benoemingsprocedure brengt kosten met zich mee. De kosten van de procedure lopen sterk uiteen en hangen af van keuzes rond de intensiteit van bijvoorbeeld burgerraadpleging en externe ondersteuning en de keuze voor de locatie en toebehoren zoals lunchen/diners en overnachtingen. Het tijdig opstellen van een conceptbegroting of enkele voorbeeldbegrotingen met opties voorkomt dat er financiële verrassingen ontstaan. Het valt aan te bevelen aan de gemeenteraad een budget te vragen voor alle activiteiten van de vertrouwenscommissie. Daarbij is het raadzaam om jezelf als raad niet te kort te doen; het vinden van de juiste burgemeester is een belangrijk proces dat de nodige kosten met zich meebrengt. Concretere voorbeelden van kosten zijn: kosten van opleiding/training door externe ondersteuning, kosten van consultatie en communicatie, tijdelijke extra middelen voor de griffie, vergaderkosten (reis- en verblijfkosten zoals overnachtingen op de locaties waar gesprekken plaatsvinden inclusief ontbijt/lunches/diners aldaar, huur accommodatie voor sollicitatiegesprekken) en kosten voor assessments.

Keuzemarge

- Het treffen van voorbereidingen is bij uitstek een processtap waarin lokale keuzes worden gemaakt. De wijze waarop een vertrouwenscommissie (in oprichting) zich voorbereidt op de uitvoering van de benoemingsprocedure bepaalt zij, ondersteund door de griffier, zelf. Vanwege de ruime keuzemarge helpt het om een plan van aanpak te maken.

Tips

- Neem als griffier het voortouw, maar zorg altijd voor voldoende aanhaking van raadsleden. Het is belangrijk dat de vertrouwenscommissie (in oprichting) en de gemeenteraad zich voldoende eigenaar voelen van het gekozen proces.
- Stel ruim van tevoren plannings op (activiteitenplanning, doorlooptijdplanning, budgetplanning). Dat biedt houvast en geeft rust.
- Besef dat een benoemingsprocedure niet vaak voorkomt, maar dat er veel van afhangt. Durf daarom te investeren in kwaliteit en zorgvuldigheid. Dat betekent onder meer investeren in een zorgvuldige voorbereiding (eventueel met externe ondersteuning).
- Stel zo snel mogelijk een vertrouwenscommissie in of laat een afvaardiging uit de gemeenteraad als vertrouwenscommissie in oprichting functioneren. Dit is efficiënt, schept duidelijkheid, zorgt voor continuïteit en draagt bij aan de onderlinge teamsfeer en vertrouwelijkheid. Laat de raadsleden die nauw betrokken zijn bij het opstellen van de profielschets in ieder geval ook degenen zijn die de sollicitatiegesprekken met kandidaat-burgemeesters voeren.
- Zitting nemen in de vertrouwenscommissie (in oprichting) vraagt om commitment. Zeker rond de sollicitatiegesprekken is sprake van grote piekdruk. En ook op andere momenten in de procedure wordt grote inzet en beschikbaarheid verlangd. Laat beoogde leden van de vertrouwenscommissie zelf nagaan of zij de benodigde tijd – bijvoorbeeld rond de sollicitatiegesprekken – vrij willen en kunnen maken. Laat het hen bovendien de weken waar het om gaat zo snel mogelijk blokken in hun agenda.
- Een burgemeestersbenoeming is onderscheidend van andere werving-en-selectietrajecten door de bijzondere positie van de burgemeester in het lokaal bestuur én door de veelzijdigheid van het ambt. Om die reden is van belang dat de externe ondersteuning beschikt over kennis en ervaring rond het burgemeesterschap in het algemeen, maar ook over lokale gebiedskennis of zich die ‘couleur locale’ snel eigen maakt.
- Geef in ieder geval één of bij voorkeur enkele leden van de vertrouwenscommissie (in oprichting) na de benoeming een positie bij het voeren van gesprekken over het functioneren (onderdeel ‘klankbordgesprekken’ van deze handreiking). Zo ontstaat een bestendige lijn.

Stap 3 / Opstellen van de profielschets en verordening

Resultaat

- Een breed gedragen conceptprofielschets van de nieuwe burgemeester waarin context, wensen, eisen en verwachtingen treffend en zo scherp mogelijk staan verwoord.
- De conceptprofielschets bevat in ieder geval een duidelijke analyse van de context van de gemeente, een heldere weergave van de verwachtingen van de burgemeester op taken/rollen en een scherpe uiteenzetting van de gewenste persoonlijkheid.
- Een conceptverordening waarin de formele werkwijze van de vertrouwenscommissie duidelijk is vastgelegd.

Betrokkenen

- Een afvaardiging uit de raad: de vertrouwenscommissie (in oprichting) vertaalt een goede inventarisatie van context, wensen, eisen en verwachtingen naar een duidelijke en onderscheidende conceptprofielschets.
- De raadsgriffier: ondersteunt de vertrouwenscommissie (in oprichting) bij het opstellen van de conceptprofielschets.
- Het college: maakt, indien het dat wenst, wensen en bedenkingen ten aanzien van de conceptprofielschets kenbaar.
- Externe ondersteuning: adviseert, indien gewenst, over het opstellen van een goede profielschets, kan de vertrouwenscommissie en de griffier ontzorgen door een concepttekst op te stellen en/of een rol spelen bij een inwonersconsultatie.

In stap 3 van de benoemingsprocedure zijn er vijf onderdelen die de aandacht verdienen:

1. De profielschets als een cruciaal document
2. Inhoud van een profielschets
3. Overige wensen/criteria en onderwerpen in een profielschets
4. Feedback college op de conceptprofielschets
5. Opstellen van een verordening met de formele werkwijze van de vertrouwenscommissie

3.1 De profielschets is een cruciaal document

Een cruciale stap in de benoemingsprocedure van een nieuwe burgemeester is het opstellen van de profielschets. De zoektocht naar een burgemeester die echt past bij de gemeente begint bij een profielschets die zo precies mogelijk weerspiegelt wat van de burgemeester wordt verwacht in de gemeente en wat de burgemeester mag verwachten van de gemeente.

Een profielschets heeft meerdere functies:

- weergeven van de context waarin de burgemeester het ambt invult;
- beschrijven van de eisen die aan de burgemeester worden gesteld;
- beschrijven van de wensen en verwachtingen waaraan de nieuwe burgemeester moet voldoen;
- voeden van de commissaris van de Koning met toetsingscriteria die de commissaris kan gebruiken bij het maken van afwegingen over de geschiktheid van sollicitanten;
- vormen van het ijkpunt voor periodiek klankborden met de burgemeester over het functioneren.

3.1.1 Aandachtspunten bij het opstellen van een goede profielschets

Een goede profielschets bevat vooral een specifiek profiel dat aansluit bij hoe de gemeente zich wil positioneren, nu en in de toekomst. Hoe specifieker het profiel is toegesneden op de lokale situatie, des te beter het een rol kan spelen in de werving en selectie van de nieuwe burgemeester. Een profielschets moet sommige mensen stimuleren om te solliciteren en anderen juist redenen bieden om bewust niet te solliciteren. Ook maakt een goede profielschets duidelijk wat er van de toekomstige burgemeester wordt verwacht en waarop hij of zij zal worden 'getoetst'. Een goede profielschets biedt daarom handzame en realistische verwachtingen.

Bij het opstellen van de profielschets is het beeld van de zittende burgemeester altijd op de achtergrond aanwezig, positief dan wel negatief. Zorg ervoor dat dat beeld niet naar de voorgrond gaat. Als dat wel gebeurt, gaat het profiel niet over de gewenste competenties waaraan meerdere personen kunnen voldoen maar over één persoon.

Een profielschets moet recht doen aan een gemeente. En daarmee onderscheidend zijn van andere gemeenten. Dat betekent niet dat de profielschets 'fancy' of vernieuwend moet zijn. Tegelijk kan de vorm of opzet van de profielschets bijdragen aan het uitdrukken van waar een gemeente(raad) voor staat; in een profielschets presenteert de gemeente zich immers ook aan de buitenwereld.

Veel vertrouwenscommissies worstelen ermee dat ze eigenlijk op zoek zijn naar een 'alleskunner' of 'schaap met vijf poten'. Probeer dit te voorkomen door competenties zo vroeg mogelijk in het proces te prioriteren, ook wanneer aan veel verschillende competenties belang wordt gehecht. Wanneer zo'n prioritering pas later in de procedure wordt gemaakt, dan is dit gemakkelijk een voedingsbodem voor dispuut en discussie binnen de vertrouwenscommissie. De kunst is dus om hoofd- en bijzaken goed van elkaar te onderscheiden in de profielschets. Uiteindelijk is de nieuwe burgemeester niet een persoon die werkelijk alles kan, maar een burgemeester die veel kan en het ene net iets beter of uitgesprokener dan het andere. Uit de profielschets moet duidelijk worden waar die onderscheiden liggen.

Een goede profielschets biedt handvatten voor een keuze tussen de kandidaten die gebaseerd is op de inhoud. Zuiver partijpolitieke overwegingen hebben daarin idealiter geen rol. Een profielschets heeft tegelijk niet het doel om de benoemingsprocedure volledig te objectiveren. Door in de profielschets ook in te gaan op het type persoonlijkheid dat past bij de gemeente wordt de menselijke kant naar voren gehaald. Die kant verdient net zo goed aandacht als de context, taken/rollen en competenties.

3.1.2 Bepalen van de werkwijze bij het opstellen van de profielschets

Gelet op het belang van de profielschets is het zaak hier een zorgvuldig proces voor uit te denken. En daarin duidelijke keuzes te maken: Wie praten mee en op welk moment? Hoe verloopt de schrijffase? Wat wordt de planning richting het raadsbesluit? Hoe komt de schets eruit te zien qua hoofdstukindeling en vormgeving? Welke inhoudelijke accenten worden gekozen?

Het valt te overwegen om de werkwijze bij het opstellen van de profielschets te publiceren (bijvoorbeeld op de gemeentelijke website, in lokale/regionale media of door de werkwijze ter kennisgeving met de raad te delen). Door transparant te zijn weet iedereen (raadsleden, collegeleden, ambtenaren, inwoners, ondernemers, spelers uit het maatschappelijk middenveld, mogelijke sollicitanten, partijen uit de bestuurlijke omgeving van de gemeente zoals verbonden partijen en overige belangstellenden) op welke manier er tot de profielschets wordt gekomen.

Het is aan te bevelen om het opstellen van de profielschets zoveel mogelijk te benaderen vanuit een blanco situatie. Dat voorkomt dat te zeer vanuit het verleden of de vorige burgemeester wordt geredeneerd, maar meer vanuit het heden en de toekomst. Bestaande profielschetsen uit andere gemeenten of uit het verleden kunnen helpen om een beeld te krijgen – zowel qua vorm als inhoud – maar neem die schetsen niet klakkeloos over.

3.1.3 Organiseren van consultatie bij het opstellen van de profielschets

De burgemeester heeft niet alleen binnen het gemeentebestuur belangrijke taken, maar ook buiten de muren van het gemeentehuis. Vanuit die lijn geredeneerd kiezen veel gemeenten ervoor om de samenleving en bestuurlijke omgeving nadrukkelijk te betrekken bij het opstellen van de profielschets. Een burgerraadpleging organiseren alleen ‘omdat het vaak wordt gedaan’ of ‘omdat het een gevoel van betrokkenheid bij het proces geeft’ moet ontraden worden. Een externe consultatie kan op diverse manieren vorm en inhoud worden gegeven.

Voorbeelden zijn:

- Het verzamelen van individuele input van inwoners, waarbij inwoners kunnen reageren op stellingen, voorkeuren voor competenties kunnen aangeven, zelf een zin kunnen aanleveren voor een profielschets of een mini-profielschets op kunnen stellen. Ook is mogelijk om een inloopsprekkuur te organiseren waarbij geïnteresseerden hun wensen kunnen aangeven. Er zijn inmiddels ook mogelijkheden om via smartphones inwoners van een gemeente door te verwijzen naar een vragenlijst over de nieuwe burgemeester of gebruik te maken van een online burgerpanel. Schep echter niet de verwachting dat burgers de uiteindelijke profielschets kunnen opstellen. Dat blijft de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad, dus wees vooraf helder in de rol die de input van anderen speelt in de procedure.
- Het verzamelen van individuele input van specialisten op onderdelen van het burgemeestersambt. Zoals het voeren van een gesprek met een vertegenwoordiger van de veiligheidsregio over de rol van een burgemeester bij een ramp of het interviewen van een officier van justitie om een goed beeld te krijgen van de burgemeestersverantwoordelijkheid in de aansluiting tussen gemeentebestuur en strafrecht.
- Het verzamelen van collectieve input. Voorbeelden hiervan zijn: het organiseren van een werkconferentie met een afspiegeling van zoveel mogelijk personen met wie de burgemeester te maken krijgt, of een andersoortige bijeenkomst (zoals een ‘haardvuursessie’ waarbij enkele personen vertellen over hun ervaringen met het opstellen van een onderscheidend profiel voor de nieuwe burgemeester).

De inhoudelijke voorbereiding en de praktische organisatie van de consultatie ligt meestal in handen van de raadsgriffie, maar steeds vaker wordt ook de expliciete verbinding gezocht met lokale/regionale media (geschreven media, radio en televisie) of bureaus die zijn gespecialiseerd in on- en offline burgerconsultatie. Het tijdig daarbij betrekken van de communicatieadviseur van de gemeente is raadzaam. Van belang is verder dat degene die een en ander inhoudelijk voorbereidt en organiseert – de regisseur van dit proces – over een open blik beschikt en in staat is de diversiteit in de gemeente te laten weerspiegelen in de consultatie.

3.2 Inhoud van een profielschets

Er bestaat geen standaardprofielschets. Dat is maar goed ook, want elke gemeente zoekt een eigen burgemeester en elke gemeente is uniek in opgaven, bestuurscultuur, gemeentegrootte, geografische ligging, ambities, et cetera.

Een profielschets kan uit diverse elementen bestaan, zoals de karakteristieken van de gemeente, de rollen en taakstelling van de burgemeester, de gevraagde competenties en de gewenste persoonlijke eigenschappen.

Een profielschets bevat vaak de volgende onderdelen:

Een heldere analyse van de context van de gemeente

Een heldere weergave van de verwachtingen van de burgemeester op taken/rollen

Een heldere uiteenzetting van het type burgemeester (een competentiemodel)

Een heldere weergave van eventuele overige criteria, wensen en verwachtingen

Het zijn lokale keuzes hoe uitgebreid deze onderdelen aan bod komen. En ook welke vormgeving wordt gekozen (bijvoorbeeld veel of weinig tekst, veel of weinig visuele ondersteuning, et cetera). Als de genoemde onderdelen worden gebruikt, moet worden voorkomen dat ze als gescheiden inhoud naar voren komen. Een goede profielschets leest als een lopend verhaal waarin de ambtsvervulling van de burgemeester de rode draad vormt. De vertrouwenscommissie in oprichting kan zich daarbij extern laten ondersteunen. Zoek bijvoorbeeld een deskundige die kan helpen de ‘verlanglijst’ zodanig te concretiseren dat de commissie in staat is de juiste vrouw of man te vinden. En ook omgekeerd: dat de juiste man of vrouw de profielschets aantrekkelijk genoeg vindt om te solliciteren.

3.2.1 Een heldere analyse van de context van de gemeente

De profielschets maakt duidelijk waar de gemeente nu staat en waar ze in de toekomst wil staan. De profielschets bevat daarom een bondige en onderscheidende reflectie op ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Bondig omdat het geen feitelijke beschrijving moet zijn of een herhaling van de toekomstvisie. Onderscheidend vanwege de verbinding van de bestuurlijke en maatschappelijke situatie met het ambt van burgemeester. Vaak staan er in profielschetsen kale feiten over de gemeente die ook uit het informatiepakket of van de website gehaald kunnen worden. Voor de profielschets is het juist belangrijk te bepalen wat de bestuurlijke en maatschappelijke situatie zal vragen van de burgemeester. Behulpzame documenten bij het nadenken over de context van de gemeente zijn bijvoorbeeld de gemeentelijke toekomstvisie of een bestuurskrachtonderzoek. Het is niet gemakkelijk om een treffende typering te maken van het politiek-bestuurlijke klimaat van een gemeente, maar het is wel nodig in een profielschets. Immers, de nieuwe burgemeester heeft hiermee dagelijks te maken.

Probeer als gemeenteraad in een profielschets bovendien zo open mogelijk te zijn in het beeld dat van de gemeente wordt geschilderd; een profielschets is niet (alleen) een wervingsfolder. Dat geeft kandidaten een reëel zicht op wat er echt speelt in de gemeente, voorkomt verrassingen en stelt kandidaten goed in staat af te wegen of zij bij het profiel passen.

Een suggestie voor een methodiek is de volgende:

Methodiek

- Bepaal de belangrijkste opgaven, ambities en uitdagingen van de gemeente en neem de stand van zaken op van de gemeentelijke organisaties en organen in termen van fase van ontwikkeling. Doe dat bijvoorbeeld aan de hand van de (maatschappelijke en functionele) consultatie bij de oriëntatie op het ambt vanuit schriftelijke, koersbepalende documenten van de gemeente of bijvoorbeeld door specifiek hierover een werksessie te organiseren.
- Maak vervolgens per ambitie, opgave of uitdaging een ‘als, dan-redenering’. Zo’n redenering dwingt om precies te formuleren wat een ambitie, uitdaging of opgave voor de gemeente betekent voor de nieuwe burgemeester. Bijvoorbeeld:
 - als de gemeente staat voor een ambtelijke fusie, dan is organisatiegevoeligheid een belangrijke eis aan de burgemeester;
 - als in de gemeente sterk wordt gehecht aan een volksritueel (bijvoorbeeld het vieren van carnaval), dan wordt verwacht dat de burgemeester daarin de juiste toon treft;
 - als in de gemeente een speerpunt is om internationale ondernemingen aan te trekken, dan kan een uitgesproken wens zijn dat de burgemeester ook andere talen beheerst.
- Check ten slotte de maatvoering van ambities, opgaven en uitdagingen (niet te veel/niet te weinig) en de maatvoering in verwachtingen richting de nieuwe burgemeester (kan de burgemeester de verwachting of wens daadwerkelijk waarmaken? Zijn wensen/verwachtingen reëel?).

3.2.2 Een heldere weergave van de verwachtingen van de burgemeester op taken/rollen

Het takenpakket en de bevoegdheden van een burgemeester liggen, naast eventuele extra portefeuilles, in grote lijnen vast. De wijze waarop een burgemeester omgaat met en inhoud geeft aan taken en rollen ligt daarentegen niet vast. In de profielschets staat op welke punten er specifieke wensen, eisen en verwachtingen zijn op de taken en rollen van de burgemeester.

De taken van een burgemeester uit de Gemeentewet zijn:

- voorzitter van de gemeenteraad;
- voorzitter van het college van burgemeester en wethouders, met stemrecht;
- bestuurlijk verantwoordelijke voor openbare orde & veiligheid;
- vertegenwoordiger van de gemeente in en buiten rechte;
- coördinator van bestuurlijke processen.

In het rapport ‘Majesteitelijk en Magistratisch’ (2014) over het burgemeestersambt staan twee rollen benoemd als kernopdracht voor burgemeester: waken en binden. Waken komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de rol van de burgemeester in het bevorderen van integriteitsbewustzijn en in zijn rol als bestuurlijk verantwoordelijke (in het bijzonder voor de veiligheidsportefeuille).

Binden komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de rol van de burgemeester als boegbeeld van de gemeente bij gebeurtenissen die de gemeenschap raken, zoals festiviteiten en calamiteiten. ‘Binden’ staat ook voor de positie van de burgemeester boven de partijen, zowel binnen het gemeentehuis (raad en college) als in de gemeenschap.

Een burgemeester vervult verschillende rollen. Denk aan een rol binnen de gemeenschap of als voorzitter van raad en college. In een profielschets is het niet voldoende om dergelijke taken en rollen alleen te benoemen. Het gaat om de lokale inkleuring. Wat wordt bijvoorbeeld van de burgemeester verwacht binnen de gemeenschap? Als er op een bepaalde taak of rol een specifieke wens, eis of verwachting bestaat voor de nieuwe burgemeester, dan moet dat duidelijk naar voren komen. Wanneer bij een bepaalde taak/rol geen specifieke wens, eis of verwachting wordt genoemd, dan impliceert dit dat voldoende is dat de burgemeester op deze rol/taak voldoet aan de basiscondities voor het burgemeesterschap. Enkele voorbeelden ter illustratie.

De taak van voorzitter van de raad

Indien geen bijzonderheden staan vermeld, dan is voldoende dat de burgemeester het voorzitterschap een eigen invulling geeft met inachtneming van de Gemeentewet, het Reglement van Orde en daarbij de basiscondities van het burgemeesterschap in acht neemt. Indien er specifieke wensen en verwachtingen zijn, dan moeten die in de profielschets staan. Hierna staan zes voorbeelden van een specifieke invulling op het voorzitterschap van de raad:

- een stevige voorzitter die zo nodig krachtig en duidelijk intervenieert;
- een voorzitter die de vergadering strak leidt;
- een voorzitter die de vergadering ruimte biedt;
- een stimulerende voorzitter die de raad op momenten expliciet aanmoedigt tot debat of kaderstelling;
- een procesbewakende voorzitter die het doel van het agendapunt scherp voor ogen houdt;
- een losse voorzitter die met humor en zwier de vergadering begeleidt.

Openbaar optreden

Een andere illustratie is de wijze waarop de burgemeester zich in het openbaar beweegt en hoe hij of zij omgaat met (sociale) media. De burgemeester heeft een heel zichtbare rol. Dat geldt zowel in positieve zin (verbinding, saamhorigheid) maar ook in negatieve zin (geruchten en negatief nieuws verplaatsen zich snel). Op zijn minst mag verwacht worden dat een burgemeester beschikt over het vermogen zich gemakkelijk uit te drukken en verbindende woorden te spreken. Een ervaring van zittende burgemeesters is dat het laatste decennium sneller wordt gevraagd naar commentaar door de burgemeester en dat daarin ook sneller een verantwoording wordt gevraagd. Ruimte voor een specifieke invulling hiervan ligt bijvoorbeeld in de gewenste stijl van optreden. Dat kan bijvoorbeeld zijn los en informeel, of liever meer weloverwogen en met autoriteit.

Methodiek

Een suggestie voor een methodiek is de volgende:

- Maak een beschrijvend overzicht van taken of rollen van de burgemeester.
- Ga na, mede op basis van de analyse van de context, of er specifieke ambities en/of verwachtingen bestaan bij de invulling van rollen of taken.
- Benoem eventuele accenten zo specifiek mogelijk en houdt daarbij rekening met maatvoering ('hoe meer wensen, eisen en verwachtingen, hoe minder onderscheidend het profiel wordt').

3.2.3 Een heldere uiteenzetting van het type burgemeester (een competentiemodel) Iedere profielschets bevat een weergave van de competenties die worden gevraagd van de burgemeester. Het is aan de gemeenteraad zelf hoe het competentiemodel eruit ziet. Hierover maakt de gemeenteraad in zijn profiel gerichte keuzes. In deze handreiking dragen we u een methodiek aan om die keuzes te maken.

Een competentiemodel maakt ten eerste duidelijk wat sowieso van een burgemeester wordt verwacht. Dit zijn de basiscondities. Deze condities zijn onmisbaar en vormen daarom het fundament van het competentiemodel. Ten tweede geeft een competentiemodel in een profielschets weer welke bestuursvaardigheden in het bijzonder nodig zijn om de gewenste invulling aan taken en rollen te geven in de gemeente (zie ook 3.2.2). Ten derde maakt het competentiemodel in de profielschets inzichtelijk welke persoonlijkheid of persoonlijkheidskenmerken passen bij de ambtsinvulling. Een persoonlijke stijl vormt als het ware een herkenbare saus die de burgemeester over zijn gehele functioneren en optreden giet.

De basis: vijf condities

Over de volgende vijf basiscondities moet in principe iedere burgemeester beschikken, al kan de gemeenteraad hier wel accenten in aanbrengen.

Integer

De burgemeester handelt te allen tijde eenduidig en transparant volgens de algemeen geaccepteerde normen en waarden. Hij of zij beschikt over een goed ontwikkeld moreel kompas. De burgemeester heeft een voorbeeldfunctie, draagt integriteitsbewustzijn actief uit en spreekt anderen hierop aan. Zowel intern naar het college, de raad en de ambtelijke organisatie, als extern.

Herkenbaar

Burgemeesters zijn zich steeds bewust van de situatie waarin zij verkeren en zij handelen daarnaar. Zij identificeren zich met de personen en instanties met wie zij contact hebben. Ondanks de verschillende rollen (op het ene moment als voorzitter van het college of de raad, het andere moment in een aandachtig gesprek met inwoners) zijn de burgemeesters steeds herkenbaar.

Onafhankelijk

Van burgemeesters wordt verwacht dat zij in hoge mate onafhankelijk opereren en geen bijzondere verbintenis aangaan met één of meerdere partijen. Dat geldt zowel bestuurlijk en politiek als maatschappelijk. Burgemeesters staan op basis van gezag, positie en vertrouwen boven partijen en worden als zodanig geaccepteerd, zowel in het politiek-gemeentelijke verkeer als naar de inwoners, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen. Daarbij worden zij gezien als 'aanspreekpunt' voor gemeente en gemeenschap. Dat vraagt onafhankelijkheid en burgemeesters moeten die onafhankelijkheid blijvend tot uitdrukking kunnen brengen in hun functioneren. De burgemeester zal een natuurlijk overwicht moeten hebben en een opstelling die voldoende distantie bewaart tot belanghebbenden.

Verbindend

De burgemeester geeft richting aan en binding in een groep of gemeenschap; brengt samenwerkingsverbanden tot stand en handhaaft deze. In hun functie worden zij geconfronteerd met verschillende mensen, groepen en mogelijk tegengestelde belangen. Van burgemeesters wordt nadrukkelijk verwacht dat zij degenen zijn die tegenstellingen overbruggen en partijen bij elkaar brengen en houden.

Stressbestendig

Bij ingrijpende gebeurtenissen en crisissituaties weten burgemeesters wat er van hen verwacht wordt. Zij blijven effectief handelen onder druk en stralen rust en vertrouwen uit.

Methodiek

Een suggestie voor een methodiek is de volgende:

- Ga na of een prioritering binnen de vijf basiscondities wenselijk is.
- Ga na of de tekst hierboven duidelijk genoeg is en past bij de lokale context van de gemeente ofwel dat eigen bewoordingen duidelijker zijn.
- Overweeg of de basiscondities expliciet in de profielschets worden opgenoemd ofwel dat deze basiscondities als algemeen bekend worden verondersteld. Het is niet verplicht de basiscondities in de profielschets op te nemen. De gemeenteraad maakt daarin zijn eigen keuzes.

Keuze uit bestuursvaardigheden

In de profielschets staan naast de basiscondities ook de belangrijkste vaardigheden van de nieuwe burgemeester. De keuze voor bepaalde bestuursvaardigheden en het verwoorden van de wensen en verwachtingen legt accenten. Hierna volgen 14 vaardigheden waarop een burgemeester zich kan onderscheiden. De lijst is niet uitputtend. Het is zaak om te achterhalen welke bestuursvaardigheden de belangrijkste zijn voor de invulling van het ambt in de gemeente. Daarbij geldt: hoe meer/minder vaardigheden belangrijk worden gevonden, hoe breder/smaller het profiel van de burgemeester. Hierin bestaat geen goed of fout maar het is wel zaak om hiervan goed bewust te zijn.

Betrokken en empathisch

Beschikt over het vermogen zich in te leven in de situatie, de gevoelens en de gedachtegang van anderen. Luistert en erkent gevoelens en behoeften van anderen. Toont hier begrip voor. Is zich bewust van de impact van het eigen handelen.

Bewust van diversiteit en inclusie

Realiseert zich dat de maatschappij divers is en blijft, is zich bewust van het belang dat niemand wordt buitengesloten en handelt daar naar.

Omgevingsbewust

Is goed geïnformeerd over maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en weet deze kennis effectief in te zetten. Kent de verschillende belangen binnen en buiten de regio en weet deze te benutten voor de gemeente.

Daadkrachtig

Signaleert kansen en handelt daarnaar. Onderneemt uit eigen beweging acties om doelen te realiseren. Neemt het voortouw. Zorgt voor een snel optreden als de situatie hierom vraagt.

Besluitvaardig

Weegt verschillende belangen tegen elkaar af. Houdt rekening met verschillende perspectieven. Geeft aan wanneer iets wel of juist niet kan en laat beslissingen die hij zelf moet nemen niet aan een ander over.

Doelgericht

Stuurt op doelen en prioriteiten. Draagt zorg voor een zo effectief mogelijk proces en bewaakt de voortgang. Creëert voor zichzelf en voor anderen inzicht in de voortgang van processen. Signaleert tijdig afwijkingen en stuurt bij als dat nodig is.

Vasthoudend

Blijft enthousiasme en kracht uitstralen, ondanks veel en hard werken. Weet dit op anderen over te brengen en hen te enthousiasmeren voor het zetten van een extra stap. Houdt vast aan het oorspronkelijke doel totdat dit bereikt is. Houdt koers ondanks tegenslag.

Communicatief

Vertaalt ideeën en feiten in begrijpelijke taal, passend bij de ontvanger. Is in staat onder verschillende omstandigheden, met diverse mensen met verschillende achtergronden contact te maken. Onderhoudt schijnbaar moeiteloos het netwerk

Bestuurlijk sensitief

Herkent het belang van gebeurtenissen die van invloed zijn op het staande beleid en het handelen van de politiek verantwoordelijken. Weet daarnaar te handelen. Voorziet tijdig risico's en kansen voor zichzelf, medebestuurders en de gemeente.

Organisatiegevoelig

Weet hoe (informele) lijnen en systemen lopen binnen de organisatie en houdt hier rekening mee. Weet welke partijen/individuen binnen de (bestuurlijke) organisatie betrokken moeten worden bij specifieke onderwerpen en op welke manier. Is zich bewust van het effect van zijn of haar handelen.

Coachend

Creëert ruimte voor anderen zodat zij hun prestaties kunnen verbeteren. Stimuleert de persoonlijke ontwikkeling van anderen door feedback, tips of blijken van waardering te geven, vanuit respect voor de ander.

Onderhandelingsvaardig

Verbindt belangen en standpunten en komt tot gedragen oplossingen, verliest daarbij de oorspronkelijke inzet niet uit het oog. Weet zich te verplaatsen in de verschillende partijen en weet anderen te overtuigen. Doet dit met enthousiasme en is beslist.

Analytisch

Zoekt de voor een probleemstelling relevante informatie bij elkaar. Weet verbanden te leggen tussen problemen. Toetst vanuit meerdere invalshoeken en komt met een afgewogen oordeel. Overziet consequenties van bepaalde keuzen.

Deskundig

Heeft het vermogen om bekwaamheid, vaardigheid en expertise actueel te houden, effectief toe te passen en over te dragen aan anderen. Bijvoorbeeld op het vlak van openbare orde en veiligheid.

Methodiek

Een suggestie voor een methodiek is de volgende:

- Ga na of alle relevante bestuursvaardigheden op een rij staan (voeg desgewenst bestuursvaardigheden toe aan de lijst).
- Kom tot een keuze voor drie of maximaal vier bestuursvaardigheden.
- Beschrijf gezamenlijk wat u verstaat onder de geselecteerde bestuursvaardigheden.
- Bespreek de geselecteerde bestuursvaardigheden in termen van kwaliteiten en valkuilen voor de ambtsinvulling in de gemeente. Elke bestuursvaardigheid bevat een kwaliteit (positieve kant), maar draagt evenzeer een valkuil (negatieve kant) in zich. Voor daadkrachtige burgemeesters vormt het doorhakken van knopen bijvoorbeeld een kwaliteit, maar een valkuil is dat zij onvoldoende oog hebben voor draagvlak.
- Ga na of de verwoording van de geselecteerde bestuursvaardigheden voldoende in balans is, zodat bijvoorbeeld zowel mannen als vrouwen zich erin kunnen herkennen.
- Maak duidelijk of een bepaalde bestuursvaardigheid met name is gekoppeld aan een bepaalde rol of taak van de burgemeester. Zo ja, zorg voor een goede koppeling met die bepaalde rol of taak in de profielschets.

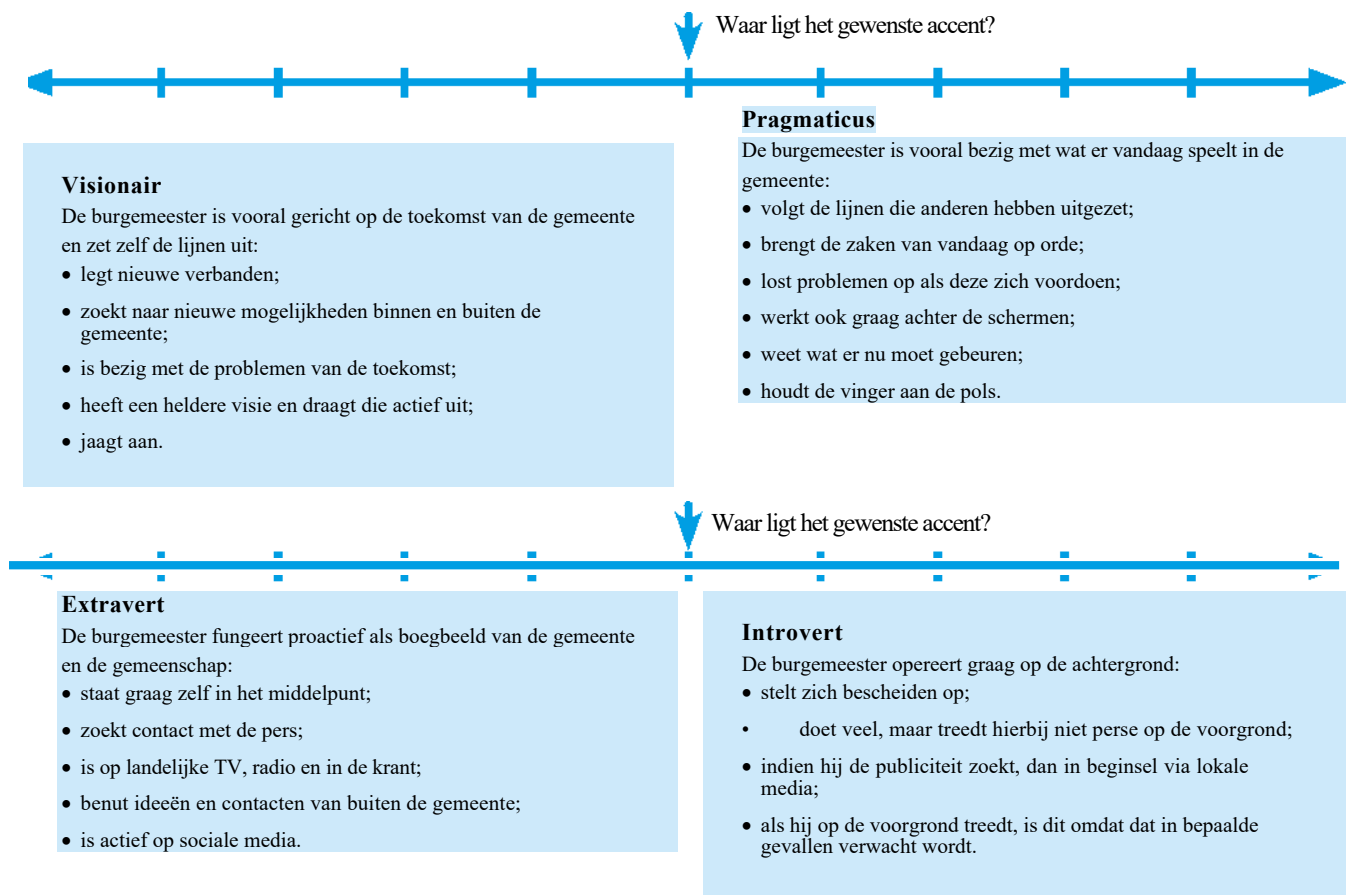
Keuze uit persoonlijke stijlen

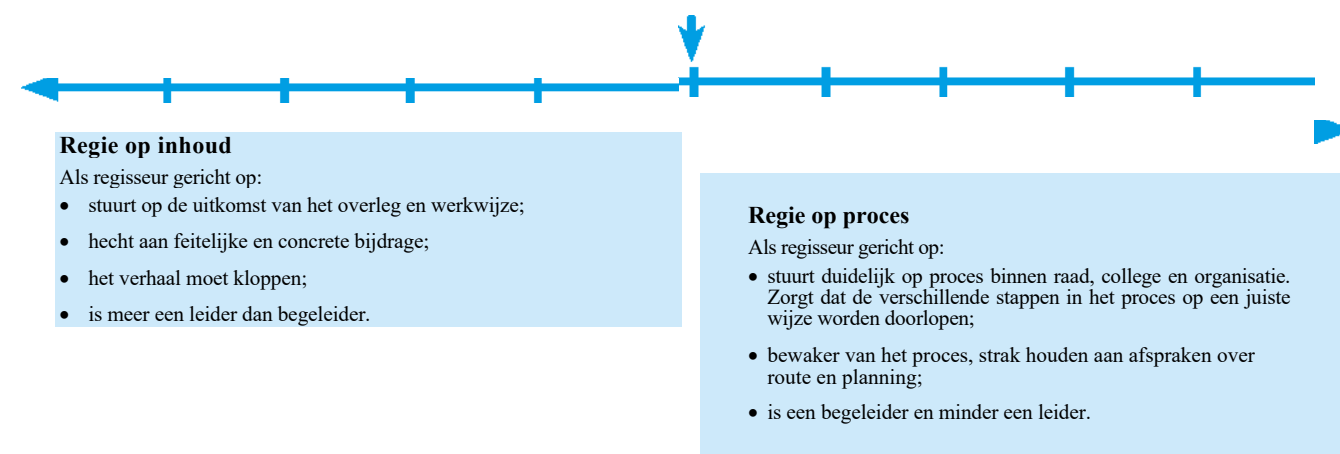
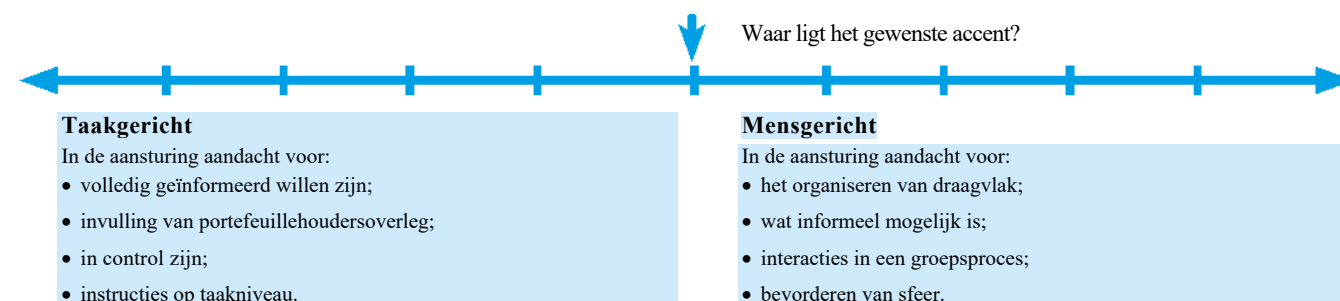
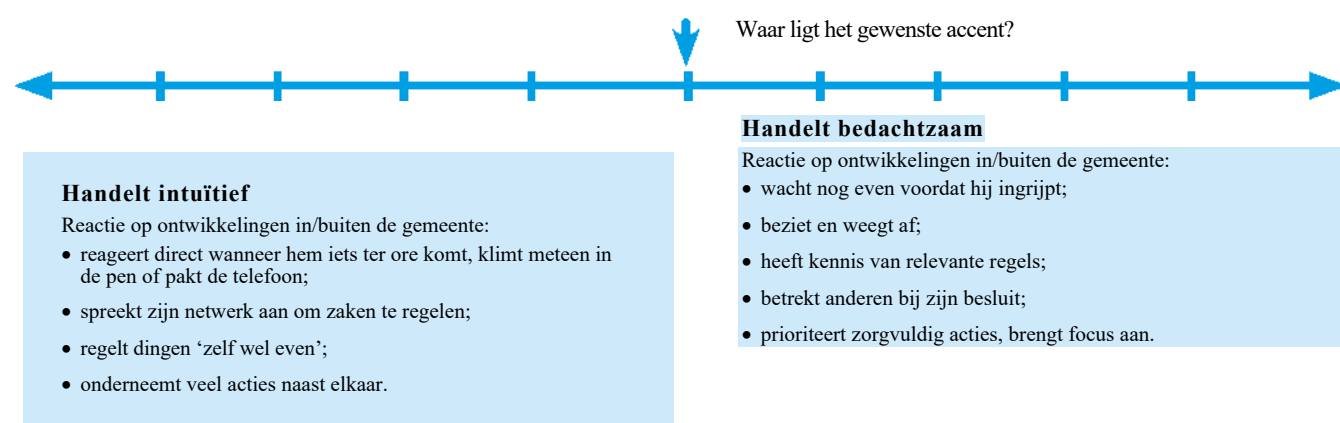
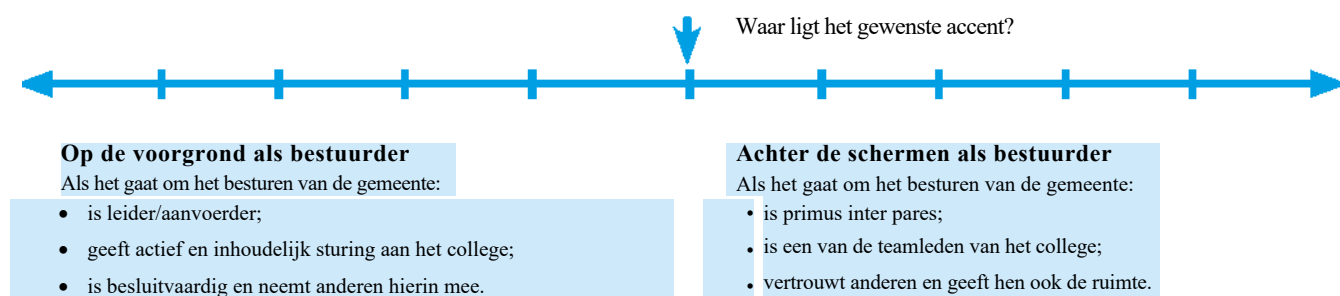
Het bekende gezegde 'elke vogel zingt zoals hij gebekt is' maakt duidelijk dat iedereen handelt op een manier die hem of haar het beste past. Van burgemeesters wordt verwacht dat zij situationeel kunnen schakelen. Om die reden is het ook goed om in de profielschets aan te geven of voor een bepaalde rol een bepaalde vaardigheid wordt vereist.

Toch heeft ook een burgemeester een persoonlijke stijl. Een persoonlijke stijl is het gedrag waarop iemand altijd zal terugvallen en dat zij of hij in aanleg vertoont. Een persoonlijke stijl gaat over het gehele optreden en functioneren van een burgemeester en niet over specifiek één taak of één rol.

Hieronder staan voorbeelden van tegengestelde persoonlijkheidsstijlen. De opsomming is niet uitputtend. En de opsomming staat ook niet in een bewuste volgorde. Deze persoonlijkheidsstijlen kunnen helpen om de gewenste persoonlijkheidsstijl van de nieuwe burgemeester uit te drukken. Een persoonlijkheidsstijl is geen kwestie van uitersten. Belangrijk is dus om de maatvoering te bepalen: welke persoonlijkheidsstijlen zijn voor de nieuwe burgemeester cruciaal en in welke mate is een bepaalde stijl gewenst?

Elke tegenstelling moet op de eigen merites beoordeeld worden. Het is dus niet zo dat er twee typen burgemeesters zijn. Er is dus absoluut geen 'Kolom A'- of 'Kolom B'-burgemeester. De keuze uit persoonlijke stijlen staat ten dienste van het typeren van de nieuwe burgemeester in de gemeente en is dus uniek. Het verwoorden van de gewenste, dominante stijl van de burgemeester gaat over het aanbrengen van accenten die passen bij de context van de gemeente (3.2.1) en de taken/rollen van de burgemeester (3.2.2).

Methodiek

Een suggestie voor een methodiek is de volgende:

Kies gezamenlijk voor twee stijlen die cruciaal zijn voor het functioneren van de nieuwe burgemeester in de gemeente.

- Omschrijf eerst individueel in eigen taal wat gewenst is op de gekozen stijlen en bepaal de maatvoering (wat moet de burgemeester vooral doen en wat moet hij of zij laten om krachtig invulling te geven aan de gekozen stijlen).
- Ga met elkaar het gesprek aan. Toets of de juiste gewenste invulling (maatwerk) is gevonden én toets of de gekozen persoonlijkheidsstijlen consistent zijn met elkaar. Zo ja, dan kan een tekst voor de profielschets gemaakt worden. Zo nee, praat dan met elkaar door om tot een gemene deler te komen. Waak daarbij voor een ‘grijs compromis’ en waak voor ‘elkaar sterk uitsluitende stijlen’. Betrek in deze stap ook de eventuele uitkomsten van een inwonersconsultatie.
- Bezie de keuzebepaling in het licht van eerdere keuzes rond de basiscondities en bestuursvaardigheden en stel de vraag: hebben we een realistisch en voldoende consistent beeld op de nieuwe burgemeester?
- Ga na of de verwoording van de geselecteerde stijlen voldoende in balans is, zodat bijvoorbeeld zowel mannen als vrouwen zich erin kunnen herkennen.
- Maak, ten slotte, in de taal van de profielschets duidelijk welk accent belangrijk is voor een goede ambtsinvulling in de gemeente.

3.3 Overige wensen/criteria en onderwerpen in een profielschets

Indien er overige wensen en criteria zijn, dan is het zaak die nadrukkelijk te vermelden in de profielschets. Dit kan in een slotparagraaf maar dat hoeft niet. Hierbij is onderscheid te maken tussen procedurele en inhoudelijke wensen en criteria.

3.3.1 Procedurele wensen en criteria

Voorbeelden van procedurele wensen en criteria in de profielschets:

- dat een assessment onderdeel kan uitmaken van de profielschets. Het is niet toegestaan om alsnog een assessment onderdeel te laten zijn van de procedure als die mogelijkheid niet is benoemd in de profielschets en vacaturetekst;
- dat de profielschets gebruikt wordt voor periodieke (klankbord)gesprekken met (een gedeelte van) de raad;
- dat kwaliteiten van de bestuurder belangrijker zijn dan bijvoorbeeld politieke kleur, geslacht, leeftijd of culturele achtergrond;
- dat verwacht wordt dat de nieuwe burgemeester ten minste één ambtsperiode aan de gemeente verbonden zal zijn, waarmee aan het profiel van de burgemeester een langeretermijnperspectief wordt gekoppeld;
- dat de burgemeester zich zo snel mogelijk in de gemeente vestigt, of dat de gemeenteraad bereid is tijdelijke ontheffing van het woonplaatsvereiste te verlenen met een maximum van een jaar (dat maximaal twee keer kan worden verlengd);
- dat de gemeente wel of geen ambtswoning beschikbaar heeft;

Kwaliteiten zijn belangrijker dan zaken als politieke kleur en geslacht of het al dan niet hebben van een migratieachtergrond. Als toch een opmerking wordt gemaakt over bijvoorbeeld politieke kleur, geslacht of migratieachtergrond, dan is er kennelijk een aanleiding om iets extra duidelijk te maken. Er wordt dan een bijzonder accent gelegd. Een voorbeeld is dat

wanneer in een gemeente historisch gezien alleen mannen burgemeester zijn geweest, het begrijpelijk kan zijn dat in een profielschets uitdrukkelijk wordt benoemd dat dit feit geen gegeven is voor de toekomst. Een ander voorbeeld is dat wanneer het klankborden over het functioneren lange tijd geen gemeengoed was in een gemeente, het begrijpelijk is dat in de profielschets de toon wordt gezet om dat in de toekomst wel te doen. Voor mensen die overwegen te solliciteren is van belang te weten of er dergelijke bijzondere eisen zijn.

Passages over dergelijke eisen mogen, uiteraard, niet in strijd zijn met [artikel 1 van de Grondwet](#). Bovendien mogen dergelijke overwegingen geen oneigenlijke rol spelen in de selectie. Wel kan in de profielschets van kandidaten worden gevraagd dat zij affiniteit hebben met, of bereid zijn zich te verdiepen in, bijvoorbeeld een bepaalde culturele achtergrond.

Ook als over dergelijke verwachtingen uiteindelijk niets in de profielschets terecht komt, is het van wezenlijk belang om daar als gemeenteraad en vertrouwenscommissie vroegtijdig met elkaar het gesprek over te voeren. Daarnaast is het zaak dergelijke verwachtingen in de selectiegesprekken aan de orde te stellen. Dat voorkomt onaangename verrassingen gedurende het selectieproces en na benoeming.

3.3.2 Inhoudelijke wensen en criteria

Voorbeelden van inhoudelijke wensen en criteria zijn:

- hoe de gemeenteraad staat tegenover nevenfuncties (hetzij uitgesproken positief, hetzij zolang die nevenfuncties het ambt of de gemeente niet schaden);
- affiniteit met of kennis van bijvoorbeeld plattelandsgemeenten, de cultuur in een gemeente, de overwegende (geloofs)overtuigingen in de samenleving, de streekeigenheid of lokale gebruiken en tradities;
- de gewenste ervaring die de burgemeester moet hebben (bijvoorbeeld bestuurlijke ervaring of ervaring binnen en buiten de overheid);
- affiniteit met en beheersing van sociale media (bijvoorbeeld over wijze waarop de burgemeester wil omgaan met Twitter en Facebook).

Het staat de gemeenteraad vrij in de profielschets op te nemen wat hij wil. Hierna lichten we evenwel twee inhoudelijke onderwerpen uit die speciale aandacht verdienen in een profielschets, namelijk openbare orde en veiligheid en (de bevordering van de bestuurlijke) integriteit. Dit zijn namelijk hele wezenlijke aspecten van het burgemeestersambt, die niet onderbelicht mogen blijven in een profielschets en evenmin in de sollicitatiegesprekken met kandidaten. Burgemeester spenderen er bovendien een groot deel van hun tijd aan. Dat vraagt om de juiste kennis, vaardigheden en competenties en (bestuurlijke) ervaring. Het is belangrijk dat de gemeenteraad zich bezint op wat die zijn, wat de couleur locale is en welke specifieke wensen en verwachtingen de gemeenteraad op deze terreinen heeft. Het is aan te bevelen die een plek te geven in de profielschets. Op beide onderwerpen liggen er bovendien wettelijke eisen voor burgemeesters, maar bestaat tegelijk veel keuzevrijheid in de precieze uitoefening.

Ten eerste: openbare orde en veiligheid

Speciale aandacht dient in de profielschets uit te gaan naar de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de burgemeester op het terrein van openbare orde en veiligheid. De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en heeft belangrijke eigen taken voor de veiligheid in de gemeente. Daartoe heeft de burgemeester het gezag over de politie wanneer die optreedt om de openbare orde te handhaven of om hulp te verlenen aan hen die dat behoeven. Daar horen ook ingrijpende bevoegdheden bij, zoals het

opleggen van een huisverbod bij plegers van huiselijk geweld, de sluiting van overlastgevendende drugspannen en het opleggen van een omgevingsverbod als iemand zich in dat gebied misdragen heeft. Ook in de crisisbeheersing hebben burgemeesters belangrijke taken. Zo gaan zij over de inzet van hulpverleningsdiensten tijdens branden, ongevallen en rampen. Vooral tijdens een crisis moeten burgemeesters voortdurend schakelen tussen verschillende rollen. Op het ene moment zijn zij als crisismanager in het beleidsteam de crisis aan het bestrijden, op een ander moment zijn zij de slachtoffers aan het troosten en op weer een ander moment staan zij als boegbeeld van de gemeenschap de pers te woord of leggen zij na de crisis als bestuurder verantwoording af.

Maar de portefeuille openbare orde en veiligheid bevat natuurlijk meer dan handelen op het moment dat het nodig is. Het gaat ook om de beleidsontwikkeling, preventie en preparatie op ingrijpende gebeurtenissen, om het alert zijn op signalen die duiden op ondermijning van bestuur en samenleving door criminaliteit en de bestuurlijke aanpak daarvan. Al deze verantwoordelijkheden vragen om specifieke vaardigheden.

Daarbij kan worden gedacht aan de volgende zaken.

- Burgemeesters weten niet alles en zullen dus moeten vertrouwen op de expertise van professionals met wie zij samenwerken, moeten weerwoord accepteren, maar ook uitnodigen tot het geven van kritische feedback, beslissingen nemen in situaties waarin niet alle informatie beschikbaar is, een toonbeeld van kalmte zijn, op een gepaste wijze empathie aan de dag leggen en besluiten uitleggen bij tegengestelde belangen. Daarbij staan burgemeesters regelmatig voor belangrijke afwegingen in hoe zij hun bevoegdheden inzetten en staan ze vaak voor ingewikkelde dilemma's, bijvoorbeeld als ze voor de afweging staan een gezin al dan niet uit huis te zetten vanwege overtreding van de Opiumwet. Het is in de selectie belangrijk om zicht te krijgen op hoe kandidaat-burgemeesters met dergelijke dilemma's omgaan.
- Soms is er ruime tijd om na te denken (bijvoorbeeld de voorbereiding van de gemeentelijke nota integrale veiligheid), maar soms wordt stante pede een beslissing verwacht van een burgemeester. Burgemeesters moeten dus in staat zijn om onder druk en op basis van soms onvolledige informatie ingrijpende beslissingen te nemen en de maatschappelijke, politieke en bestuurlijke consequenties daarvan tegen elkaar af te wegen.
- De burgemeester beslist niet over middeleninzet (ook wel het beheer genoemd). Dit vereist dat burgemeesters goed kunnen schakelen tussen wensen/mogelijkheden, beperkingen/mogelijkheden, en lokale, regionale en landelijke verantwoordelijkheden. Dit vermogen om te schakelen tussen posities (en daaraan gekoppeld het vermogen om zich in te leven in veiligheidssituaties en veiligheidsurgentie) geldt des te meer voor burgemeesters met een regionale positie.
- Weet een kandidaat op welke manier hij of zij kennis vergaart, onderhoudt en toepast over openbare orde en veiligheid? Is de kandidaat in staat het benodigde netwerk op dit terrein op te bouwen en te onderhouden? Is de kandidaat alert op signalen die duiden op een mogelijke ondermijning van het lokale bestuur door criminaliteit? En toont de kandidaat situationeel besef van welke acties in haar of zijn beïnvloedingssfeer liggen bij verschillende typen van gebeurtenissen (van een vermoeden van illegale prostitutie, tot de vestiging van een veroordeelde pedofiel in de gemeente, van problemen met hangeugd tot de afweging om wel of geen BIBOB-onderzoek te doen bij vestiging van een bepaald bedrijf, en tot alertheid bij vrijkomende panden in het buitengebied).

Er zijn heel veel voorbeelden van gebeurtenissen waarmee de burgemeester geconfronteerd kan worden als portefeuillehouder openbare orde en veiligheid en de vertrouwenscommissie dient hierop te toetsen, o.a. tijdens de sollicitatiegesprekken. Lang niet iedereen is een specialist op het beleidsterrein openbare orde en veiligheid. Een goede voorbereiding hierop is dus belangrijk. Om burgemeesterskandidaten hierop toch adequaat te bevragen en de beantwoording op waarde te schatten, is te overwegen dat de vertrouwenscommissie zich laat bijpraten door professionals zoals de directeur van de veiligheidsregio of een officier van justitie. Belangrijk is om in dat gesprek de verschillende aspecten van de openbare orde en veiligheidsrol van de burgemeester aan bod te laten komen.

Ten tweede: integriteit

Een ander voorbeeld van speciale aandacht is de rol en positie van de burgemeester rond het thema integriteit. Integriteit is ten eerste een basisconditie voor de burgemeester zelf. Ten tweede heeft de burgemeester de wettelijke plicht om de bestuurlijke integriteit van de gemeente te bevorderen. Die wettelijke rol heeft het karakter van een zorgplicht. De manier waarop burgemeesters hieraan invulling geven, is derhalve aan de burgemeester zelf. Is die rol vooral faciliterend? Of meer proactief? En wat betekent faciliterend of meer proactief zijn op het onderwerp integriteit? Een voorbeeld van een faciliterende rol is dat de burgemeester ervoor zorgt dat raad en college periodiek de gelegenheid hebben om te spreken over integriteitsdilemma's en er op die manier voor zorgt dat het thema op geijekte momenten weer 'top of mind' komt. Een voorbeeld van een meer proactieve rol is het nemen van het voortouw in het opstellen en doorontwikkelen van een lokaal integriteitsbeleid of het steeds aandacht vragen voor het thema in dagelijkse werkzaamheden. In de keuze voor een meer faciliterende of juist proactieve rol bestaat geen 'goed of fout'. Van belang is wel dat burgemeesters een koers varen die bij hen en bij de gemeente past en dat zij zich bewust zijn van hun mogelijkheden en beperkingen.

Methodiek

Een suggestie voor een methodiek is de volgende:

- Bezie de uitkomsten van eerdere afwegingen rond context, rollen/taken, basiscondities, bestuursvaardigheden en persoonlijke stijlen.
- Stel vast of het profiel duidelijk is dan wel dat er nog een aspect of aspecten ontbreken.
- In het laatste geval: ga na wat er nog ontbreekt en bespreek dit.
- Toets wederom of het profiel consistent is en of de maatvoering goed is ('overdaad schaadt' en 'te summier biedt te weinig houvast in de procedure').

3.4 Feedback college op de conceptprofielschets

Op het moment dat er een conceptprofielschets is opgesteld, stelt de gemeenteraad, ingevolge [artikel 61 lid 2 van de Gemeentewet](#), het college in de gelegenheid zijn wensen en bedenkingen ten aanzien daarvan kenbaar te maken. De circulaire ‘benoeming, klankbordgesprekken en herbenoeming burgemeester’ uit 2017 beveelt daarbij aan ook de gemeentesecretaris te betrekken. Dat gebeurt vóór de profielschetsvergadering met de commissaris van de Koning. Daarmee wordt bevorderd dat ook het perspectief van het college voldoende vertegenwoordigd is in de profielschets. Dat kan bijvoorbeeld de vorm krijgen van een rondetafelgesprek met het college over de conceptprofielschets of door het verzoek uit te zetten om schriftelijk te reageren op de conceptprofielschets. Een andere mogelijkheid is om een wethouder als adviseur te betrekken bij het opstellen van de profielschets, al dan niet gevoed door input van de andere wethouders. Dit kan bijvoorbeeld de wethouder zijn die beoogd is als adviseur van de vertrouwenscommissie. De input van het college kan dan vroegtijdig worden meegenomen. Het college kan bij het bespreken en doordenken van hun wensen en verwachtingen van de burgemeester putten uit de in de vorige paragrafen beschreven methodieken.

3.5 Opstellen van een verordening met de formele werkwijze van de vertrouwenscommissie

De raadsgriffier bereidt de verordening op de vertrouwenscommissie voor, vaak in samenspraak met de (beoogd) voorzitter van de vertrouwenscommissie. De verordening bevat bepalingen over:

- taken van de vertrouwenscommissie;
- ambtelijke ondersteuning van de vertrouwenscommissie;
- adviseur van de vertrouwenscommissie;
- geheimhoudingsplicht;
- vergaderorde en werkwijze;
- taken van de voorzitter en secretaris;
- ontbinding van de vertrouwenscommissie;
- archivering van stukken.

Gemeenten kunnen hierbij gebruikmaken van de voorbeeldbepalingen uit de circulaire, maar dat is geen vereiste. Ook collega-griffiers en het kabinet van de commissaris van de Koning kunnen suggesties doen voor een mogelijke invulling.

De verordening wordt vaak vastgesteld tijdens de profielschetsvergadering, maar dat kan ook eerder. Een argument om de verordening zo vroeg mogelijk vast te stellen is dat er ook een formele werkwijze bestaat voor de werkzaamheden richting het vaststellen van de profielschets. Argumenten om de verordening tijdens de profielschetsvergadering vast te stellen zijn dat de verordening zich vaak richt op de werkzaamheden die na vaststelling van het profiel plaatsvinden en dat de vertrouwenscommissie vanaf dat moment gebonden is aan de geheimhouding die op de procedure rust.

De namen van de raadsleden die plaats hebben de vertrouwenscommissie moeten bij raadsbesluit worden vastgesteld of wel in de verordening worden genoemd. Het volstaat niet alleen te stellen dat de vertrouwenscommissie bestaat uit bijvoorbeeld ‘de huidige fractievoorzitters’. Dit omdat het fractievoorzitterschap een partijaangelegenheid is en geen officiële gemeentelijke status heeft.

Keuzemarge

- Er bestaan geen wettelijk eisen aan de wijze waarop de profielschets wordt vormgegeven en aan de inhoud ervan. Het is aan de gemeente om deze ruimte zo goed mogelijk in te vullen naar eigen inzicht. In paragraaf 3.2 zijn diverse suggesties gedaan. Er zijn echter ook vele andere routes denkbaar om tot een maatwerkprofielschets te komen. Kies hierin als gemeenteraad een werkwijze die voor u het beste past en betrek daarbij voor- en nadelen van een route (bijvoorbeeld in termen van gewenste inwonersconsultatie, beoogde tijdsinzet en beschikbaar budget).

Tips

- Bepaal de werkwijze om tot de profielschets te komen niet te lichtvaardig en kies daarin voor een methode die bij de gemeente en de vertrouwenscommissie past.
- Organiseer eerlijke en tijdige feedback op de conceptprofielschets. Tijdig betekent: vóór de profielschetsvergadering waarin de profielschets wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Eerlijke feedback betekent: de profielschets laten lezen door iemand met een geheel frisse en onafhankelijke blik. Dit helpt om onduidelijkheden boven tafel te krijgen, passages die multi-interpretabel zijn eruit te lichten en hoofd- en bijzaken te onderscheiden. De feedback is vaak gericht op redactie.
- Bij de analyse van context in de profielschets: schrijf niet te feitelijk of te zeer in wervende teksten, maar geef zo duidelijk mogelijk aan met welke bestuurlijke en/of maatschappelijke situatie en ontwikkelingen de burgemeester te maken krijgt.
- Bij rollen en taken in de profielschets: geef niet alleen een opsomming van wat de burgemeester allemaal doet, maar ga vooral in op de gewenste rol- en taakinvulling. Het gebruik van bijvoeglijk naamwoorden helpt om accenten te leggen.
- Zorg voor een goede balans in het competentiemodel in de profielschets. Een goede balans betekent: niet te veel competentievereisten en niet te weinig. Een voorbeeld van maatvoering hierin is het volgende:

- Leg een conceptverordening voor aan het kabinet van de commissaris van de Koning ter beoordeling op feitelijke juistheid.
- Deze handreiking gaat uit van een logische lijn van benoemen, via klankbordgesprekken naar herbenoemen. Deze lijn is door te trekken naar de gemeentelijke verordening. Het valt te overwegen om één verordening vast te stellen die zowel bepalingen bevat over de benoemingsprocedure, de werkwijze rond klankborden en de manier van doen bij herbenoemen.

Stap 4 / Vaststellen van de profielschets door de gemeenteraad

Resultaat

- De gemeenteraad stelt de profielschets vast na overleg met de commissaris van de Koning.

Betrokkenen

- De commissaris van de Koning: overlegt met de gemeenteraad over de eisen die aan de nieuwe burgemeester worden gesteld. Dit gebeurt in ieder geval tijdens de openbare profielschetsvergadering.
- De gemeenteraad: stelt de profielschets bij raadsbesluit vast in een openbare raadsvergadering (profielschetsvergadering).

In stap 4 van de benoemingsprocedure zijn er twee onderdelen die de aandacht verdienen:

1. De profielschetsvergadering
2. De geheimhouding

4.1 De profielschetsvergadering

De gemeenteraad besluit in een openbare raadsvergadering over het vaststellen van de profielschets. [Artikel 61, tweede lid, van de Gemeentewet](#) bepaalt dat de commissaris van de Koning overlegt met de gemeenteraad over de eisen die aan de te benoemen burgemeester worden gesteld met betrekking tot de vervulling van het ambt. Dit overleg vindt plaats voorafgaand aan de vaststelling van de profielschets in dezelfde openbare raadsvergadering. Deze raadsvergadering wordt wel de profielschetsvergadering genoemd.

Gezien de noodzakelijke aanwezigheid van de commissaris van de Koning bij de vergadering wordt de datum van de zogenaamde profielschetsvergadering altijd in overleg met het kabinet van de commissaris van de Koning vastgesteld. De vergadering vereist bovendien een actieve bijdrage van de commissaris van de Koning. Om die reden is het noodzakelijk dat deze ruim vóór de vergadering, meestal twee weken, in ieder geval een afschrift van de conceptprofielschets en de (concept)verordening krijgt, zodat hij of zij zich kan voorbereiden. Stem deze planning af met de kabinetschef.

4.1.1 Het agendapunt: de profielschets

Het is gebruikelijk dat de (beoogd) voorzitter van de vertrouwenscommissie een toelichting geeft op de conceptprofielschets en de totstandkoming daarvan. Daarna geeft de commissaris van de Koning een toelichting op de procedure en commentaar op de profielschets. Dit gebeurt bijvoorbeeld in de vorm van een verduidelijkende vraag om een nadere inkleuring te krijgen van het profiel, door een verzoek om toelichting op een bepaald punt, of door een waarschuwing te plaatsen bij een bepaalde passage. Het is verstandig om vooraf na te denken hoe de gemeenteraad om wil gaan met het beantwoorden van de vragen van de commissaris. Is het bijvoorbeeld de (beoogd) voorzitter van de vertrouwenscommissie die het eerst het woord neemt of wordt voor een andere procedure gekozen? Aansluitend vindt de vaststelling van de profielschets plaats.

4.1.2 Verdere besluiten: de vertrouwenscommissie

Voor zover niet al eerder is gebeurd, wordt in deze vergadering ook besloten over:

- de verordening op de vertrouwenscommissie;
- de samenstelling van de vertrouwenscommissie;
- de vaststelling van het werkbudget.

De gemeenteraad legt het voorwerk voor het doen van de aanbeveling voor benoeming van de nieuwe burgemeester in handen van de vertrouwenscommissie. In [artikel 61 derde lid, van de Gemeentewet](#) staat dat de gemeenteraad uit zijn midden een vertrouwenscommissie instelt die belast is met de beoordeling van kandidaten. De gemeenteraad stelt dus vertrouwen in de commissie dat zij deze taak zorgvuldig zal uitvoeren. De aanduiding vertrouwenscommissie drukt ook de vertrouwelijkheid van de werkzaamheden uit. De leden van een vertrouwenscommissie hebben allen één stem. Een gewogen stemming is dus niet toegestaan. Vaak wordt in de verordening op de vertrouwenscommissie het expliciete streven naar unanimiteit genoemd.

4.1.3 Na de profielschetsvergadering

Nadat de profielschetsvergadering heeft plaatsgevonden, worden in ieder geval:

- de woordelijke (video)notulen van de betreffende raadsvergadering
- en de vastgestelde profielschets

zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen een week, verzonden naar het kabinet van de commissaris van de Koning.

4.2 De geheimhouding

Vanaf de profielschetsvergadering geldt strikte geheimhouding voor de werkzaamheden van de vertrouwenscommissie en de werkzaamheden die de gemeenteraad verricht. Er kan, in verband met de privacy van de sollicitanten die veelal een publieke functie bekleden, niet genoeg aandacht worden gevestigd op het feit dat de vertrouwenscommissie zeer omzichtig te werk moet gaan. Een waarschuwing aan het adres van de leden en ondersteuners van de vertrouwenscommissie is daarom op zijn plaats: wees op uw hoede en praat met niemand over de inhoud van het werk van de vertrouwenscommissie, dus ook niet thuis, met fractiegenoten, of in het college. Let ook op zaken als het niet volledig omschrijven van afspraken van de vertrouwenscommissie en het niet vermelden van vergaderlocaties in de eigen agenda. De geheimhouding brengt met zich mee dat door de vertrouwenscommissie, anders dan door de tussenkomst van de commissaris van de Koning, geen inlichtingen - schriftelijk of mondeling - kunnen worden ingewonnen over de sollicitanten en dat overleg met derden is uitgesloten.

Een bijzonder punt van aandacht in relatie tot het waarborgen van de geheimhouding is de wijze waarop de vertrouwenscommissie met de haar ter beschikking staande stukken omgaat. Denk aan de sollicitatiebrieven en cv's van de geselecteerde kandidaten, maar ook aan de persoonlijke aantekeningen van de vertrouwenscommissie. Voorkomen moet worden dat deze documenten buiten de vertrouwenscommissie – al dan niet per ongeluk – toegankelijk zijn. Om die reden kan het een overweging zijn om voor elke betrokkene bij de vertrouwenscommissie een eigen “mapje” te maken, met daarin alle stukken. Dit mapje wordt bij elke bijeenkomst van de vertrouwenscommissie door de griffier uitgedeeld en weer ingenomen. De griffier draagt zorg dat deze mapjes buiten de bijeenkomsten op een veilige plek worden bewaard. Een andere mogelijkheid is om een speciale digitale omgeving in te richten waartoe uitsluitend de vertrouwenscommissie toegang heeft. Een voorwaarde hiervoor is dat de digitale omgeving aan de nodige informatiebeveiligingsvereisten voldoet.

Als er toch informatie naar buiten komt, met andere woorden, als er wordt ‘gelekt’, geldt de norm dat daar door de gemeente aangifte van wordt gedaan. Het schenden van een opgelegde geheimhoudingsplicht is een misdrijf, dat is strafbaar gesteld in [artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht](#). Als strafmaat geldt daarbij een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of een geldboete van de vierde categorie.

Keuzemarge

- De inhoud van de verordening op de vertrouwenscommissie en de samenstelling van de vertrouwenscommissie worden lokaal bepaald. Ook is het een keuze of raadsbesluiten over de inhoud van de verordening en de samenstelling van de vertrouwenscommissie tijdens de profielschetsvergadering worden genomen of al daarvoor.

Tips

- Vanaf dit moment geldt strikte geheimhouding voor alle inhoudelijke werkzaamheden in de benoemingsprocedure. Dit kan gemarkeerd worden door bijvoorbeeld een aparte mailing aan de vertrouwenscommissie en de gemeenteraad. Voor de vertrouwenscommissie zelf kan het helpen alle praktische afspraken om de geheimhouding te waarborgen op een rij te zetten.
- Voeg de (video)notulen van de profielschetsvergadering toe aan de informatieset voor sollicitanten. Besef dat deze notulen voor sollicitanten heel belangrijk zijn; feitelijk zijn ze onderdeel van de profielschets. Ze helpen kandidaten bovendien om de sfeer te proeven, verschillen en overeenkomsten in opvattingen te horen en, bij videonotulen, taal en houding te observeren.

Stap 5 / Openstellen vacature en reacties door sollicitanten

Resultaat

- De vacature is opengesteld en kandidaten solliciteren binnen de gestelde termijn.

Betrokkenen

- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: stelt de vacature open.
- De sollicitanten: dienen hun sollicitatie formeel in bij de Koning maar materieel richten zij hun sollicitatiebrief en curriculum vitae aan de commissaris van de Koning.
- Het kabinet van de commissaris van de Koning: vormt het aanspreekpunt voor sollicitanten tijdens de sollicitatietermijn.

In stap 5 van de benoemingsprocedure zijn er vier onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Openstelling van de vacature door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
2. Bekendmaking van de vacature
3. Afweging: wel of niet solliciteren
4. Kabinet van de commissaris van de Koning is aanspreekpunt

5.1 Openstelling van de vacature door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Uit [artikel 61 van de Gemeentewet](#) volgt dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bepaalt wanneer een vacature wordt opengesteld. De vacature wordt opengesteld door hiervan mededeling te doen in de Staatscourant. De commissaris van de Koning verzoekt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om de vacature open te stellen.

5.2 Bekendmaking van de vacature

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stelt naast de Staatscourant ook enkele andere relevante media in kennis van de openstelling van de vacature, zoals Binnenlands Bestuur, het VNG-magazine en de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl). Ook verspreidt het ministerie de vacature veelal via sociale media.

De gemeente mag ook zelf de vacature actief onder de aandacht brengen bij geïnteresseerden, maar wel onder verwijzing naar de officiële vacaturetekst in de Staatscourant. Ze kan bijvoorbeeld in media (zoals dag- en/of weekbladen) potentiële sollicitanten attent maken op de vacature, de vacature plaatsen op de gemeentelijke website en/of deze verspreiden via sociale media. Ook kan de gemeente actief (netwerk)organisaties wijzen op de vacature. Een dergelijk actief uitnodigingsbeleid via diverse kanalen vergroot de kans dat geïnteresseerde kandidaten met diverse achtergronden worden bereikt. De kosten voor de verdere bekendmaking zijn voor rekening van de gemeente. Het is raadzaam het communicatiebeleid af te stemmen met de kabinetschef.

5.3 Afweging: wel of niet solliciteren?

Het burgemeesterschap is geen gewone baan. Een burgemeester is een bestuursorgaan en is onderdeel van de bestuursorganen gemeenteraad en college. Bovendien is de burgemeester de meest zichtbare en herkenbare bestuurder van een gemeente. De ambtsketen brengt symbolisch de bijzondere positie binnen een gemeente tot uitdrukking. Hoewel formeel gezien de burgemeestersfunctie in alle gemeenten gelijk is, varieert de inhoud ervan van gemeente tot gemeente.

Deze gegevens vragen van potentiële sollicitanten dat zij zich goed (laten) informeren over het burgemeestersambt en over de gemeente. Aan het slot van die oriëntatie zouden zij moeten kunnen zeggen: ja, het burgemeesterschap past bij mij. Ik kan mijn privé-situatie prima combineren met een eventueel burgemeesterschap in gemeente X. Ik pas in deze gemeente. Ik herken mijzelf in de profielschets. Ik kan een rolmodel zijn voor mensen met een vergelijkbare achtergrond als die van mij. Maar misschien zijn er nog vraagtekens, zoals: wat staat er niet in de profielschets wat ik wel echt moet weten? Welke informatie staat er niet in de documentatie maar is wel cruciaal? En in het geval de persoon in kwestie gaat figureren als pionier en daarmee een rolmodel wordt: welke reflectiemogelijkheden zijn er voor mij?

Er zijn verschillende manieren voor kandidaten om zich te oriënteren.

Sommige provincies bieden mogelijkheden voor een zogenoemd potentieel assessment. Dat is een assessment dat wordt gedaan om te toetsen of iemand (op termijn) over de benodigde basiscompetenties beschikt voor het burgemeesterschap. Binnen politieke partijen zijn er ook vaak 'burgemeesterspecialisten'. Dat zijn bijvoorbeeld zittende burgemeesters die fungeren als vraagbaak over het ambt voor mensen met een (sluimerende of actieve) burgemeestersambitie. Veel informatie in een benoemingsprocedure is feitelijk en schriftelijk. Via de commissaris van de Koning kan een kandidaat een inkijk verkrijgen in de eigenheden van een gemeente. Ook kan een kandidaat één of meerdere bezoeken afleggen aan de gemeente zelf. Raadzaam is eveneens om enkele raadsvergaderingen te volgen via de geluidsopnamen, notulen of livestream.

Maatvoering in de oriëntatie is wel van belang. Te weinig 'gevoel' bij een gemeente ontwikkelen kan betekenen dat de gemeente uiteindelijk minder goed 'matcht' dan van tevoren gedacht. Te nadrukkelijk inzetten op kennismaking met de gemeente kan ertoe leiden dat de identiteit van een kandidaat door eigen toedoen bekend wordt. De afweging om wel of niet te solliciteren is belangrijk en moet gemaakt worden door een kandidaat zelf, hoewel hij of zij zich natuurlijk kan laten informeren door vertrouwde personen en door schriftelijke informatie.

Keuzemarge

- De belangrijkste keuze in deze stap ligt bij personen met een burgemeestersambitie, namelijk of zij wel of niet willen solliciteren op een vacature.

Tips

- Laat u als sollicitant begeleiden in het schrijven van een sollicitatiebrief en trainen in het voeren van sollicitatiegesprekken.
- Let als sollicitant goed op dat de taal van de sollicitatiebrief ook is geschreven in een taal die gesproken zou kunnen zijn. Vaak zijn brieven in een vrij formele toonzetting opgesteld, terwijl dat geen recht hoeft te doen aan de persoonlijkheid van iemand.
- Ga bij de afweging om te solliciteren niet alleen af op de geschreven tekst in de profielschets en schriftelijke documentatie uit het informatiepakket, maar verwerf een diepgaandere inkijk in de gemeente.
- Als sollicitant neemt u contact op met de commissaris van de Koning en het kabinet als u behoefte heeft aan nadere informatie. U mag niet op eigen initiatief in gesprek gaan met een afzonderlijk lid van de vertrouwenscommissie of de vertrouwenscommissie zelf. Voor leden van de vertrouwenscommissie geldt dat als met hen contact wordt opgenomen door een kandidaat, zij deze persoon het beste direct kunnen doorverwijzen naar de commissaris.
- De profielschets is het basisdocument in de zoektocht naar een nieuwe burgemeester, maar neem als sollicitant ook heel nadrukkelijk goede nota van het (video)verslag van de profielschetsvergadering. Die vergadering geeft vaak extra kleuring op het profiel. Bovendien stelt de commissaris van de Koning tijdens deze vergadering vragen over het profiel aan de gemeenteraad.

Stap 6 / Selectie van

Resultaat

- De vertrouwenscommissie weet met welke kandidaten zij sollicitatiegesprekken gaat voeren. Zij zijn in principe benoembaar tot burgemeester in de gemeente en onderscheiden zich daarin van de overige sollicitanten op de vacature.

Betrokkenen

- De commissaris van de Koning: selecteert kandidaten die hij of zij geschikt acht voor het burgemeesterschap in de betreffende gemeente, bespreekt alle sollicitanten met de vertrouwenscommissie en informeert de commissie over zijn of haar bevindingen met betrekking tot de potentiële benoembaarheid als burgemeester in de gemeente.
- De vertrouwenscommissie: neemt kennis van alle sollicitanten en spreekt met de commissaris van de Koning over de potentiële benoembaarheid in de gemeente.

5.4 Kabinet van de commissaris van de Koning is aanspreekpunt

Het kabinet van de commissaris van de Koning is het aanspreekpunt voor sollicitanten tijdens de sollicitatietermijn. Zij mogen niet zelf contact opnemen met (leden en ondersteuning van) de vertrouwenscommissie. Doen zij dat onverhoopt toch, dan beëindigt het lid van de vertrouwenscommissie het gesprek direct. Mochten kandidaten behoefte hebben aan informatie, hetzij inhoudelijk of hetzij over de planning, dan wenden zij zich tot het kabinet van de commissaris van de Koning. Het is gebruikelijk dat de commissaris van de Koning na het sluiten van de sollicitatietermijn een persbericht uitbrengt. Een dergelijk persbericht bevat regelmatig het aantal sollicitanten, het geslacht en hun globale achtergrond. Dat is echter niet verplicht; een overzicht van het aantal kandidaten volstaat.

In stap 6 van de benoemingsprocedure zijn er vier onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Verantwoordelijkheid van de commissaris van de Koning
2. Het gesprek van commissaris van de Koning met de vertrouwenscommissie
3. Definitieve selectie van kandidaten
4. Het opschorten van de procedure

6.1 Verantwoordelijkheid van de commissaris van de Koning

De commissaris van de Koning selecteert de sollicitanten die hij in beginsel geschikt acht voor benoeming. De commissaris toetst onder meer of sollicitanten voldoen aan het in [artikel 63 van de Gemeentewet](#) genoemde vereiste van Nederlanderschap en wint justitiële gegevens in. De commissaris toetst sollicitanten daarnaast op geschiktheid. In eerste instantie is dat een beoordeling of een sollicitant in aanleg en in algemene zin geschikt is voor het burgemeestersambt. In tweede instantie, als iemand voldoende gekwalificeerd lijkt voor het burgemeestersambt, gaat het om een specifiekere beoordeling van geschiktheid voor de betreffende gemeente. De commissaris van de Koning let onder andere op: geschiktheid aan de hand van de basiscondities voor een burgemeester, aansluiting van de sollicitant bij de gevraagde competenties uit de profielschets en de mate waarin de sollicitant past bij de karakteristieken van de gemeente zoals die zijn benoemd in de profielschets, evenals eventuele bijzonderheden uit iemands werkzame leven die relevant zijn voor een eventueel burgemeesterschap.

Voor deze toetsing maakt de commissaris van de Koning gebruik van verschillende bronnen, zoals:

- kennismakingsgesprek(ken) met de sollicitant;
- verzamelen van inlichtingen (in de regel bij collega-commissarissen over sollicitanten van buiten de eigen provincie of bij de burgemeester van de woonplaats van sollicitanten over sollicitanten binnen de provincie) en eventueel referenties;
- eventuele assessmentresultaten;
- justitiële gegevens (justitiële antecedenten);
- overige informatie die hem bekend is over een kandidaat, bijvoorbeeld uit eigen waarneming.

Voor dit deel van het proces heeft de commissaris van de Koning over het algemeen enkele weken de tijd nodig, mede afhankelijk van onder andere het aantal sollicitanten. De commissaris van de Koning legt een dossier aan over alle sollicitanten.

Een burgemeestersvacature levert doorgaans een keur aan sollicitanten op die, grosso modo, zijn in te delen in drie categorieën:

1. niet geschikt voor het burgemeestersambt;
2. in aanleg geschikt voor het burgemeestersambt, maar nog niet op dit moment omdat bepaalde competenties nog verdere ontwikkeling vergen of omdat het profiel van de sollicitant matig aansluit bij de profielschets;
3. sollicitanten die zowel in algemene zin gekwalificeerd zijn voor het burgemeestersambt alsook passen bij de profielschets.

Niet alle sollicitanten zullen daarom benoembaar worden geacht.

6.2 Het gesprek van de commissaris van de Koning met de vertrouwenscommissie

De commissaris van de Koning verschaft de vertrouwenscommissie zicht op alle sollicitanten, geeft een oordeel over hun benoembaarheid en informeert de vertrouwenscommissie over de gehanteerde criteria.

De commissaris van de Koning selecteert, op grond van de beschikbare informatie, de sollicitanten die zij of hij in beginsel geschikt acht voor benoeming en met wie de vertrouwenscommissie het gesprek zou moeten aangaan. De commissaris streeft daarbij naar een evenwichtig samengestelde selectie, bijvoorbeeld in termen van de man-vrouwverhouding. Het ministerie van BZK adviseert dat in ieder geval één vrouw onderdeel uitmaakt van de selectie. Dit kan gezien worden als een absoluut minimum; idealiter is de man-vrouwverhouding gelijkwaardiger.

Over de voorgenomen selectie van kandidaten vindt een open gesprek plaats met de vertrouwenscommissie. Het is daarnaast de verantwoordelijkheid van de commissaris van de Koning om namens de minister van BZK de zorgvuldigheid en kwaliteit van het verloop van de benoemingsprocedure te bewaken. De vertrouwenscommissie heeft de verantwoordelijkheid om een onderbouwde conceptaanbeveling voor een nieuwe burgemeester te doen die op het vertrouwen van de gemeenteraad kan rekenen. In dit licht kan de vertrouwenscommissie naast de sollicitatiebrieven van de door de commissaris geselecteerde kandidaten ook de overige brieven inzien.

In alle gevallen is het belangrijk dat de commissaris van de Koning en de vertrouwenscommissie een open en goed gesprek voeren waarbij de commissaris van de Koning in staat wordt gesteld zijn of haar bevindingen te delen en de vertrouwenscommissie in staat wordt gesteld de couleur locale een plaats te geven. Andersom kan de vertrouwenscommissie nadere toelichting of referenties vragen aan de commissaris van de Koning. De belangrijkste gespreksonderwerpen voor het gesprek tussen de commissaris van de Koning en de vertrouwenscommissie zijn:

- de benoembaarheid van de kandidaten;
- de aansluiting tussen de eigenschappen van de kandidaat en de profielschets.

De precieze wijze waarop de commissaris van de Koning dit gesprek voert over zijn of haar oordeel verschilt per provincie; de kabinetschef bespreekt die wijze aan het begin van de procedure met de raadsgriffier en/of de voorzitter van de vertrouwenscommissie. Belangrijk is dat de commissaris van de Koning en de vertrouwenscommissie een goed gesprek met elkaar voeren en dat iedereen uit de voeten kan met de kandidaten.

6.3 Definitieve selectie van kandidaten

Aan het eind van het gesprek tussen de commissaris en de vertrouwenscommissie wordt de definitieve selectie vastgesteld. Zeer gewenst voor het proces is dat daarover overeenstemming bestaat tussen de vertrouwenscommissie en de commissaris van de Koning. Die overeenstemming is ook in de praktijk de norm. Het is daarbij mogelijk dat de commissaris van de Koning naar aanleiding van de gewisselde argumentatie besluit om een kandidaat toe te voegen aan de selectie van benoembare kandidaten of een kandidaat hiervan af te halen. De vertrouwenscommissie bepaalt welke kandidaten zij wil spreken en heeft dan ook altijd de mogelijkheid om een kandidaat toe te voegen aan de lijst met kandidaten die de commissaris voorstelt uit te nodigen voor een sollicitatiegesprek. Daarbij dient de vertrouwenscommissie zich, ingevolge [artikel 61 lid 3 Gemeentewet](#), wel rekenschap te geven van de beoordeling van de commissaris van de Koning.

Wanneer zij een kandidaat toevoegt aan de lijst met kandidaten, moet de vertrouwenscommissie dat, gelet op haar rol in het bewaken van de zorgvuldigheid van de procedure, wel direct aan de commissaris van de Koning melden. Met de geselecteerde kandidaten gaat de vertrouwenscommissie sollicitatiegesprekken voeren.

Na afloop van het gesprek met de commissaris van de Koning nemen de leden van de vertrouwenscommissie de gegevens en de sollicitatiebrieven inclusief bijlagen van de geselecteerde kandidaten mee. Meestal is de bijlage een curriculum vitae, maar daar kan ook een afschrift van een assessment of de strekking van de uitkomst daarvan bij zitten. Deze stukken worden door de commissaris eenmalig, in hard copy en persoonlijk overhandigd aan de secretaris van de vertrouwenscommissie. Vaak bewaart de secretaris deze stukken voor de leden van de vertrouwenscommissie tot de vertrouwenscommissie de kandidaten gaat ontvangen. De commissaris meldt de geselecteerde kandidaten dat zij tot de selectie behoren en dat hun gegevens zijn doorgegeven aan de vertrouwenscommissie. De uiteindelijke uitnodiging voor het gesprek gaat uit van de vertrouwenscommissie. De commissaris bericht zo spoedig mogelijk ook de niet geselecteerde kandidaten.

6.4 Het opschorten van de procedure

In het bijzondere geval dat de commissaris van de Koning en/of de vertrouwenscommissie tot het oordeel komen dat er tussen de sollicitanten te weinig keuze is uit kwalitatief goede kandidaten die passen bij de gemeente, dan kan de benoemingsprocedure worden opgeschort. Dat proces begint met een gesprek tussen de commissaris van de Koning en de vertrouwenscommissie over de ontstane situatie. Blijft daarin de conclusie staan dat er onvoldoende goede kandidaten zijn voor een tweevoudige voordracht, dan schakelt de kabinetschef eerst met BZK en stuurt de commissaris van de Koning vervolgens een brief aan de minister. Als deze laatste zich in het oordeel kan vinden, bevestigt zij of hij dat en wordt de procedure opgeschort.

Het is evident dat deze situatie voor geen van de partijen wenselijk is. Men zoekt immers gezamenlijk naar een nieuwe burgemeester voor de gemeente. Maar, in bijzondere gevallen kunnen de omstandigheden erom vragen. De minister zal echter niet lichtvoetig met deze bevoegdheid omgaan. Er is namelijk het risico aan verbonden dat in principe benoembare kandidaten aan de kant worden gezet in de hoop een nog betere kandidaat te vinden en/of dat een eindeloze procedure wordt ingezet.

Het risico op het opschorten van de procedure kan worden verkleind door de timing van het openstellen van de vacature goed af te stemmen met andere benoemingsprocedures in de regio en in de planning rekening te houden met vakantieperiodes en dergelijke.

Keuzemarge

- Precieze inrichting van het selectieproces in samenspraak tussen commissaris van de Koning en vertrouwenscommissie.

Tips

- Neem als vertrouwenscommissie nauwkeurig kennis van de argumenten van de commissaris van de Koning en vraag door bij een behoefte aan nadere toelichting bij een sollicitant. Wees benieuwd naar het oordeel van de commissaris van de Koning, gezien zijn of haar informatievoorsprong over de kandidaten en gezien het feit dat de commissaris van de Koning de beschikking heeft over bepaalde gegevens die de vertrouwenscommissie niet op eigen gezag mag en kan vergaren.
- Zorg voor een in gezamenlijkheid ingericht selectieproces, gericht op het selecteren van de beste kandidaten voor de gemeente. De raadsgriffier en de kabinetschef kunnen over de inrichting van dit proces van tevoren contact onderhouden.
- Het is niet toegestaan dat de vertrouwenscommissie zelfstandig referenties inwint. Ook niet als een sollicitant in zijn of haar brief of cv namen en contactgegevens van referenten aandraagt. De vertrouwenscommissie wendt zich in alle gevallen tot de commissaris van de Koning wanneer behoefte bestaat aan het opvragen van referenties.

Stap 7 / Beoordeling kandidaten door de

Resultaat

- De vertrouwenscommissie beoordeelt de geselecteerde kandidaten aan de hand van de profielschets op de geschiktheid als burgemeester.

Betrokkenen

- De vertrouwenscommissie: zorgt via gerichte vraagstelling en via een dialoog dat zij de kandidaten leert kennen en toetst daarbij op de geschiktheid van de kandidaat als burgemeester aan de hand van de profielschets.

Het is aan de vertrouwenscommissie zelf een werkwijze te bepalen voor het beoordelen van geselecteerde kandidaten. Gangbaar is dat de vertrouwenscommissie eerst een sollicitatiegesprek voert met alle geselecteerde kandidaten (eersterondegesprek) en vervolgens enkele kandidaten, meestal twee tot vier, uitnodigt voor een vervolgesprek (tweederondegesprek). Eventueel valt een derde gesprek te voeren of een assessment af te nemen.

In stap 7 van de benoemingsprocedure zijn er vijf onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Het eersterondegesprek
2. Het tweederondegesprek
3. Eventueel assessment
4. Werkwijze van de vertrouwenscommissie
5. Beoordelingssystematiek

7.1 Het eersterondegesprek

Een goede selectieprocedure is zo vormgegeven dat in de eerste ronde van de gesprekken met kandidaten vergelijkbare informatie gegenereerd wordt. Dat betekent dat deze gesprekken in opzet hetzelfde verlopen. Op die manier worden kandidaten eerlijk getoetst aan de wensen, eisen en verwachtingen uit de profielschets waardoor vooringenomenheid wordt voorkomen. Tegelijk is een goed eersterondegesprek geen eenzijdig 'vraag & antwoord-spel', maar wordt er meer een gesprek (dialoog) aangegaan met de kandidaat. Een eersterondegesprek bevat daarom doorgaans een aantal vaste vragen voor alle kandidaten en biedt daarnaast ruimte om door te vragen of anderszins een verdiepende dialoog te voeren.

Een sollicitatiegesprek met een kandidaat-burgemeester is geen doorsnee sollicitatiegesprek. Een goede voorbereiding van de gesprekken is daarom erg belangrijk. Goede onderlinge werkafspraken zijn vereist om te zorgen voor orde in het gesprek, het waarborgen dat de kandidaten goed tot hun recht komen en het verkrijgen van een adequaat beeld over de geschiktheid op alle relevante aspecten van de ambtsvervulling.

Zeker als de vertrouwenscommissie relatief groot is, is het niet altijd eenvoudig om een sollicitatiegesprek te voeren met alle aanwezigen. In de praktijk wordt daarom nog wel eens geopperd om de vertrouwenscommissie voor de gesprekken op te splitsen, zodoende dat niet iedereen bij alle gesprekken aanwezig is. Dat kan de werkbaarheid vergroten. Een belangrijk risico daarvan is dat niet alle leden van de vertrouwenscommissie dan een beeld krijgen van alle kandidaten, terwijl dat voor een goede selectie wel van belang is. Daarom wordt soms gewerkt met alternatieve werkvormen, waarbij bijvoorbeeld een eerste ring van leden van de vertrouwenscommissie de vragen stelt en een tweede ring van leden wel aanwezig is, maar niet actief aan het gesprek deelneemt. Of dat bij elk gespreksthema steeds een ander duo primair de gespreksvoering op zich neemt. Dat vraagt uiteraard wel goede afstemming tussen de leden vooraf, zodat alle relevante perspectieven aan bod komen.

7.2 Het tweederondegesprek

In het tweederondegesprek verdiept de kennismaking zich. Die verdieping vindt plaats op aspecten waarop de vertrouwenscommissie nadere informatie wenst. Dit vereist wederom een goede voorbereiding door de vertrouwenscommissie. Die voorbereiding hoeft beslist niet pas te starten na het eersterondegesprek, maar kan deels al eerder in gang worden gezet en verder worden ingevuld naar aanleiding van de bevindingen uit de gevoerde eerste gesprekken. In een tweede ronde is het dan zaak om andere kanten van de kandidaat te zien of heel gericht op bepaalde onderwerpen verder door te gaan. Daarbij past een andere setting, bijvoorbeeld een andere locatie, en een andere opzet dan de eerste ronde. Zo kennen tweederondegesprekken meestal een wat interactiever karakter en wordt de tijd genomen om bij een bepaald onderwerp langer stil te staan. Dit kan bijvoorbeeld door letterlijk voor een andere opstelling te kiezen en/of een methodiek te kiezen waarbij beweging plaatsvindt. Een tweederondegesprek leent zich ook om een bepaald type uitdaging of problematiek voor de nieuwe burgemeester uit te diepen aan de hand van het voorleggen van een casus of een opdracht. Kandidaten krijgen regelmatig (kort) voor het tweederondegesprek een bepaalde opdracht uitgereikt.

7.3 Eventueel assessment

Tijdens de selectie van een nieuwe burgemeester kan de vertrouwenscommissie gebruik maken van een assessment. Een assessment is een verzameling van onderzoeks- en beoordelingsinstrumenten die wordt ingezet om te beoordelen of een kandidaat beschikt over de kwaliteiten en eigenschappen die in een profielschets zijn weergegeven. De basis hiervoor is de profielschets. Een assessment geeft aanvullende informatie aan de vertrouwenscommissie over een kandidaat of kandidaten. De uitkomsten geven een gefundeerd beeld van ontwikkelpunten en ontwikkelde punten. Op geen enkele manier is een assessment bedoeld als een middel om een keuze af te dwingen; de vertrouwenscommissie is en blijft te allen tijde zelf verantwoordelijk voor haar conceptaanbeveling aan de gemeenteraad.

Een assessment dient te worden uitgevoerd door een erkend psychologisch bureau dat ervaring met burgemeesters heeft. Het burgemeestersambt is een bijzonder veelzijdig en uniek ambt en het assessment moet hieraan goed recht doen. Het kabinet van de commissaris van de Koning kan desgevraagd de ervaringen met bureaus delen. De inhoud van een assessment bestaat vaak uit een persoonlijkheidstest, een IQ-test en een gesprek over competenties. Het is van belang dat de vertrouwenscommissie een duidelijke onderzoeksvraagstelling meegeeft aan het bureau. Een assessment levert vooral iets op wanneer het assessment een duidelijk antwoord oplevert op de vraag of vragen van de vertrouwenscommissie (bijvoorbeeld: hoe besluitvaardig is een kandidaat?). De exacte opdrachtformulering stemt de secretaris van de vertrouwenscommissie af met de kabinetschef. De commissaris van de Koning is namelijk verantwoordelijk voor de informatie-inwinning.

Indien de vertrouwenscommissie een assessment wil inzetten dan mag dat niet ‘spontaan’ worden besloten. In de profielschets en de vacaturetekst moet al zijn aangekondigd dat een assessment onderdeel kan uitmaken van de procedure. Vaak wordt daarom gekozen om de mogelijkheid open te laten en later in het proces de afweging van noodzaak te maken. De staande praktijk is inmiddels dat, ongeacht of de gemeente een mogelijk assessment in de profielschets heeft opgenomen, BZK standaard een zin in de vacature opneemt dat een assessment eventueel tot de mogelijkheden behoort. Overigens kunnen kandidaten ook zelf de vertrouwenscommissie verzoeken een assessment te laten afnemen. Daarom is het verstandig dat de vertrouwenscommissie goed is voorbereid op een toelichting waarom wel of niet wordt gekozen voor uitvoering van een assessment binnen de procedure.

De timing van een assessment is een keuze. Het assessment kan plaatsvinden na het eersterondegesprek. De resultaten van het assessment kan de vertrouwenscommissie dan meenemen in haar tweederondegesprekken. De kosten kunnen wel oplopen door de hoeveelheid assessments en het moet passen binnen de tijdsplanning van de vertrouwenscommissie. Een assessment vindt daarom meestal plaats na het tweederondegesprek. De vertrouwenscommissie heeft dan een zodanig goed beeld heeft van de overgebleven kandidaat of kandidaten dat heel precies de vraagstelling aan het assessmentbureau kan worden gedefinieerd. Ook kan de vertrouwenscommissie beter beoordelen of een assessment nog gewenst is. Een gegeven is in deze optie dat de resultaten van het assessment meestal niet meer worden besproken tussen de kandidaat en de vertrouwenscommissie.

7.4 Werkwijze van de vertrouwenscommissie

De vertrouwenscommissie velt in de regel op basis van een of twee gesprekken haar oordeel over de geschiktheid van een kandidaat. Het vereist dat de vertrouwenscommissie de tijd effectief benut. Hierna volgen vier verschillende handvatten voor het voeren van informatierijke gesprekken.

7.4.1 Varieer in gespreksvoering

Een goed gesprek waarin de vertrouwenscommissie en de kandidaat elkaar echt leren kennen vereist een variatie in gespreksvoering. Dat vereist dat de vertrouwenscommissie vragen stelt over het professioneel functioneren, maar ook een meer informeel gesprek aanknoopt over de persoon achter de kandidaat. Dat de vertrouwenscommissie toetst op functioneren in het verleden, maar ook nagaat of de kandidaat is voorbereid op de toekomst.

Voor alle sollicitatiegesprekken geldt: door afwisseling in vragen, door een breed palet aan onderwerpen aan te snijden en door te variëren in gesprekstechnieken, leert de vertrouwenscommissie de kandidaten het beste kennen en komen zij ook het beste tot hun recht. Dat is nodig omdat de vertrouwenscommissie de kandidaat moet beoordelen in een totaalbeeld. Een totaalbeeld van: passend bij de gemeente, passende persoonlijkheid en adequate beschikking over benodigde competenties.

Het functioneren in het verleden heeft betekenis voor de toekomst. De STAR-vraagtechniek helpt om competenties te toetsen aan de hand van voorbeelden uit het verleden. STAR staat voor Situatie, Taak, Actie en Resultaat. Een kandidaat wordt dan gevraagd een situatie uit het verleden te schetsen waarin een bepaalde competentie (bijvoorbeeld onderhandelingsvaardigheid, inlevingsvermogen of daadkracht) nodig was. Vervolgens vindt een gesprek plaats waarbij het aan de vertrouwenscommissie is om te zorgen dat zij de regie houdt door gestructureerd na te gaan of de sollicitant de STAR-elementen in de beantwoording adequaat betreft. Vaak wordt nog een extra 'R' en 'T' toegevoegd, namelijk door een reflectie van de kandidaat te vragen en wat de kandidaat daaruit meeneemt richting de toekomst.

De vertrouwenscommissie informeert ook naar de achtergrond van een kandidaat (Wat voor persoon is het? Waar heeft hij of zij eerder gewerkt? Hoe heeft hij of zij eerder gewerkt?). Dat doet de vertrouwenscommissie eerst en vooral op basis van het cv en in het sollicitatiegesprek. Desgewenst kan de vertrouwenscommissie ook navraag doen bij de commissaris van de Koning. Tegelijk is het beperkt mogelijk om als vertrouwenscommissie kennis op te doen over het verleden vanwege privacy en geheimhouding; het zelfstandig inwinnen van referenties is bijvoorbeeld niet toegestaan.

De vertrouwenscommissie wordt aangeraden ook daadwerkelijk kennis te maken met de hele persoon. Competenties zijn stukjes van die persoon. Als de focus in het gesprek te sterk komt te liggen op het achterhalen van alleen de afzonderlijke competenties, dan verdwijnt het zicht op de persoon als geheel.

7.4.2 Treed op als een team

Een vertrouwenscommissie is een team. Een team presteert beter naarmate de teamleden doen waar ze goed in zijn en wat ze prettig vinden. Een vertrouwenscommissie is een bijzonder team, omdat de leden in de dagelijkse, politieke context tot verschillende partijen behoren, maar in de benoemingsprocedure intensief samen optrekken. Dat vereist dat het team serieuze aandacht verdient. Sommige leden van de vertrouwenscommissie voelen zich senang door vooral te luisteren en observeren, anderen door in een iets meer vrije rol het gesprek te voeren met kandidaten en weer anderen voeren graag een gestructureerd gesprek over een casus of een ervaring van de kandidaat uit het verleden. Het is zaak om elkaars kwaliteiten te zien en te benutten.

7.4.3 Maak vooraf werkafspraken

De voorbereiding op de sollicitatiegesprekken (eerste ronde en tweede ronde) door de vertrouwenscommissie vereist het maken van werkafspraken over onder meer:

- de vertaling van de profielschets naar vragen, variëren in vragen opdat het gesprek daadwerkelijk een gesprek wordt en oefenen in het stellen van heldere vragen;
- de inrichting van de zaal waar het gesprek en/of de gesprekken plaatsvinden;
- de indeling van het gesprek (tijdsduur, gespreksindeling, taakverdeling tussen de leden, positie van de ondersteuning);
- de onderlinge taak- en rolverdeling binnen de vertrouwenscommissie (waaronder begrepen: positie van de adviseurs, invulling van de ondersteuning door de secretaris, planning, waarborgen van vertrouwelijkheid, wijze van vastleggen van indrukken);
- de tijdsduur van de gesprekken en de pauzes tussen de gesprekken, de oordeelsvorming waarbij de vertrouwenscommissie eerst een individueel oordeel opmaakt (meestal aan de hand van een scoreformulier) en vervolgens een methodiek toepast om tot een collectieve afweging te komen;
- zorgen voor de juiste samenwerkingssfeer, omdat de vertrouwenscommissie in dit proces samen optrekt en het dus ook van elkaar moet hebben om tot een succes te komen.

Deze voorbereiding is van toepassing op alle gesprekken, waarbij geldt dat de aard en inhoud van het tweederondegesprek geen kopie dienen te zijn van de eerste ronde. Immers, de vertrouwenscommissie kent de kandidaat nu al.

In de voorbereiding van de vertrouwenscommissie kan het goed werken om een oefengesprek te voeren met een fictieve kandidaat. Bijvoorbeeld met een burgemeester uit een buurgemeente, met de zittende of ex-burgemeester of via een extern bureau, zodat de vertrouwenscommissie professionele feedback ontvangt.

Hoe groter de vertrouwenscommissie, hoe belangrijker het is om werkafspraken te maken over de inrichting van die gesprekken.

7.4.4 Maak prudent gebruik van publiekelijk toegankelijke informatie

Veel informatiebronnen zijn publiek toegankelijk (zoals beelden op YouTube, resultaten via een zoekmachine als Google en vaak ook Twittergegevens). Een vertrouwenscommissie mag dergelijke informatie niet negeren, maar moet hier zeer prudent mee omgaan. Het maken van goede onderlinge afspraken hierover is van groot belang. Een lid van de vertrouwenscommissie draagt de verantwoordelijkheid geen sporen achter te laten van de zoektocht. Let daarbij goed op het verwijderen van de zoekgeschiedenis en op het voorkomen van het achterlaten van bijvoorbeeld gebruikersnamen. Een praktische manier om met publiek toegankelijke informatie om te gaan, is door tijdens een vergadering van de vertrouwenscommissie gezamenlijk openbare informatie op te zoeken. Let daarbij wel op het voorkomen van digitale herkenning.

Voorzichtigheid geldt ook voor de interpretatie van resultaten van raadpleging van openbare bronnen. Informatie op bijvoorbeeld internet hoeft niet juist of volledig te zijn. Dat kan zowel positief als negatief uitwerken. In het sollicitatiegesprek met de kandidaten is doorgaans een onderwerp van gesprek wat er beschikbaar is op internet. Mochten er bij de vertrouwenscommissie naar aanleiding van het gesprek nog twijfels bestaan, dan is het zaak de commissaris van de Koning hiervan op de hoogte te stellen of te verzoeken hierover nadere informatie te verstrekken.

7.5 Beoordelingssystematiek (voorlopige en definitieve oordeelsvorming)

Er moet ruimte zijn om echt in gesprek te raken en een kandidaat echt te leren kennen. Echter, na afloop van de eerste ronde moeten de kandidaten ook onderling vergeleken worden. De vertrouwenscommissie heeft de taak om zowel de kandidaten individueel te toetsen aan het profiel alsook om na de gesprekken met elkaar tot een collectief oordeel te komen over de vraag welke kandidaten doorgaan naar de volgende ronde.

De systematiek op basis waarvan de vertrouwenscommissie tot haar oordeel komt, dient vóór aanvang van de gesprekken te zijn vastgesteld. Dit voorkomt dat de beoordelingssystematiek op een te laat moment nog een gespreksonderwerp wordt. Dat is niet alleen inefficiënt, maar draagt ook het risico in zich dat de keuze over de systematiek en de beoordeling van de kandidaten door elkaar gaan lopen. Een stelregel luidt daarom: de systematiek moet voorafgaand aan de sollicitatiegesprekken vaststaan. Dat geldt niet alleen voor de systematiek voor de eerste ronde maar ook voor de tweede ronde (en eventueel een derde ronde). De vertrouwenscommissie bepaalt dus zowel de systematiek om tot een voorlopig oordeel te komen (welke kandidaten gaan door van de eerste ronde naar de tweede ronde?) als de systematiek om tot een definitief oordeel te komen (welke kandidaten komen op de conceptaanbeveling aan de gemeenteraad?).

Bij voorkeur direct na afloop van de eersterondegesprekken besluit de vertrouwenscommissie met welke kandidaten de procedure wordt voortgezet. Hoewel dat in deze fase nog niet verplicht is, kunnen de niet-geselecteerden door de vertrouwenscommissie worden geïnformeerd dat zij (voor nu) niet door zijn naar de tweederondegesprekken. Dat gebeurt door de voorzitter en/of de secretaris van de vertrouwenscommissie.

Zeker bij een beperkt aantal kandidaten kan het verstandig zijn kandidaten niet te vroeg af te schrijven. Uiteindelijk moet een aanbeveling van twee kandidaten worden opgesteld en het risico is dat kandidaten zich, om hen moverende redenen, terugtrekken. In het belang van de meervoudige aanbeveling volgt het definitief afzeggen van de kandidaten daarom pas aan het eind van het selectieproces. Het is belangrijk dat er zowel na de eerste als na de tweede ronde

in ieder geval twee kandidaten overblijven die kunnen worden voorgedragen. Het is daarom aan te raden voor ten minste één reservekandidaat te zorgen.

Na uitvoering van de tweede ronde (en eventueel derde ronde en assessment) vindt de definitieve beoordeling plaats en worden overgebleven kandidaten opnieuw op de hoogte gebracht. Daarbij geldt het advies om als vertrouwenscommissie de kandidaten die op de conceptaanbeveling staan (kort) voorafgaand aan de besloten raadsvergadering om een bevestiging te vragen van het voortzetten van de kandidatuur, zonder hen te vertellen op welke plek zij op de conceptaanbeveling staan. Kandidaten kunnen zich immers terugtrekken en de gemeenteraad kan voor een andere volgorde op de aanbeveling kiezen dan de vertrouwenscommissie voorstelt. Voor de andere kandidaten met wie tot in de laatste ronde wordt gesproken geldt het advies hen niet eerder dan na afloop van de besloten raadsvergadering waarin de aanbeveling wordt vastgesteld te informeren.

Mocht zeer onverhoopt zich de situatie voordoen dat beide kandidaten zich terugtrekken voorafgaand aan de besloten raadsvergadering, dan vindt er overleg plaats met de commissaris over de volgorde op de lijst of het al dan niet opstarten van een nieuwe procedure. Trekt de nummer 1 of 2 zich terug ná de besloten raadsvergadering waarin het besluit over de aanbeveling is genomen, dan blijft het raadsbesluit staan en wordt zo nodig volstaan met een enkelvoudige aanbeveling.

De precieze manier waarop het informeren van kandidaten plaatsvindt verschilt. Zowel in de gekozen vorm (telefonisch, schriftelijk of per mail) als in de vraag wie wat informeert (het is een keuze om direct de achterliggende motivatie te melden of dat de mogelijkheid wordt geboden dat kandidaten hiervoor zelf contact opnemen met de voorzitter of de secretaris van de vertrouwenscommissie). Doorgaans hebben kandidaten veel geïnvesteerd in hun sollicitatie en zullen zij niet alleen teleurgesteld zijn bij een afwijzing, maar vooral ook benieuwd zijn naar de feedback. Het is daarom zeer aan te raden om niet te volstaan met alleen de mededeling van wel of niet doorgaan in de procedure maar de terugkoppeling serieus en met opgaaf van redenen te verzorgen. Een meer toegespitste terugkoppeling aan afgevalen kandidaten gebeurt bij voorkeur nadat de gemeenteraad heeft besloten over de aanbeveling.

In het uitzonderlijke geval dat de vertrouwenscommissie na de gesprekken tot de conclusie komt dat geen enkele kandidaat geschikt is, zal er contact moeten worden opgenomen met de kabinetschef voordat er wordt gecommuniceerd naar de kandidaten. Een situatie als deze moet echter zo veel mogelijk voorkomen zien te worden. Men zoekt immers gezamenlijk naar een nieuwe burgemeester voor de gemeente. Indien er twijfels zijn over de geschiktheid van de kandidaten, is het gesprek met de commissaris van de Koning bij het bespreken van de brievenselectie het meest aangelegen moment om dit aan te kaarten.

Keuzemarge

- De vertrouwenscommissie is vrij in de keuzebepaling van de inhoud, locatie en vormgeving van de beoordeling.

Tips

- Leg als vertrouwenscommissie afspraken over de invulling van de beoordeling van te voren vast en doe dat vóór de beoordeling daadwerkelijk begint.
- Besef dat het werk van een vertrouwenscommissie teamwork is. Investeer in de samenwerking zowel door aandacht te hebben voor de teamsfeer als in het gebruikmaken van elkaars sterke punten. Evalueer als vertrouwenscommissie ook de eigen werkzaamheden tijdens het proces én besteed daarbij aandacht aan de vraag of iedereen nog volledig is aangehaakt.
- Stel een draaiboek op zodat de leden en ondersteuning van de vertrouwenscommissie houvast hebben tijdens de gesprekken. Neem in dat draaiboek gemaakte werkafspraken op rond gespreksinrichting, planning, beoordeling en vragen die in ieder geval aan bod zullen komen.
- Besef dat het laten uitvoeren van een assessment géén verplaatsing van verantwoordelijkheid betekent. De vertrouwenscommissie dient zelfstandig te oordelen over de geschiktheid van de kandidaten.
- Het is strikt verboden voor de vertrouwenscommissie om met derden overleg te hebben, mondeling dan wel schriftelijk, over kandidaten.
- Als een assessment onderdeel kan uitmaken van de procedure, maak dan met het geselecteerde bureau een principeafpraak voor een assessment op een specifieke datum, waarbij wel het voorbehoud geldt dat de vertrouwenscommissie kan besluiten hiervan geen gebruik te maken.
- Het eersterondegesprek en het tweederondegesprek vinden kort na elkaar plaats. Besef dat het tweederondegesprek wel een goede voorbereiding vergt en ruim daarvoor dus tijdig tijd in.
- Voer altijd een tweederondegesprek, ook als uit de eerste ronde een kandidaat met kop en schouders boven alle anderen lijkt uit te steken. Vooraf tijd investeren in de voorbereiding en daarmee gebruik maken van externe ondersteuning loont. Neem als vertrouwenscommissie ook tussen gesprekken de tijd die nodig is om tot een goede afweging en beoordeling te komen.
- Maak duidelijke afspraken over de wijze waarop een adviseur zijn of haar taak invult en doe dit vóórdat de gesprekken plaatsvinden.
- Besef dat de voorbereiding op de beoordeling van kandidaten geen dagelijkse kost is en ook veel van de vertrouwenscommissie vergt qua vaardigheden. Maak daarom voorafgaand aan de start van deze gesprekken gebruik van gespecialiseerde externe ondersteuning en bij voorkeur al bij de voorbereiding van de profielschets.

Stap 8 / Verslag van Bevindingen van de vertrouwenscommissie

Resultaat

- Vertrouwenscommissie verantwoordt schriftelijk over haar opdracht, werkwijze en bevindingen aan de raad in een Verslag van Bevindingen.

Betrokkenen

- De vertrouwenscommissie: is steller van het Verslag van Bevindingen. De secretaris van de vertrouwenscommissie (de raadsgriffier) fungeert doorgaans als eerste penvoerder.

Met het instellen van de vertrouwenscommissie heeft de gemeenteraad deze commissie opgedragen om het nodige voorwerk te verrichten om te komen tot een uiteindelijke aanbeveling aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In stap 8 van de benoemingsprocedure zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Verslag van Bevindingen
2. Stemverhoudingen
3. Ontvangers van het Verslag van Bevindingen

8.1 Verslag van Bevindingen

In een schriftelijk verslag brengt de vertrouwenscommissie verslag uit van haar voorwerk om te komen tot een conceptaanbeveling aan de gemeenteraad. Dit verslag is zowel procesmatig als inhoudelijk van aard. Het is gebruikelijk dat de secretaris van de vertrouwenscommissie en/of voorzitter van de vertrouwenscommissie een conceptversie opstellen en die bespreken met de vertrouwenscommissie. Het Verslag van Bevindingen beargumenteert overtuigend hoe de conceptaanbeveling tot stand is gekomen. Het is ook mogelijk om een concept van het Verslag van Bevindingen voor een check te delen met (het kabinet van) de Commissaris.

De inhoud en vorm van het Verslag van Bevindingen staan vrij. In ieder geval is het raadzaam in te gaan op: het verloop van het proces, de wijze waarop tot een onderlinge afweging van kandidaten is gekomen en op welke gronden de finale beoordeling is gemaakt die geleid heeft tot de conceptaanbeveling van twee kandidaten in voorkeursvolgorde (1 en 2) door de vertrouwenscommissie, inclusief de stemverhouding daarbij. De commissie vermeldt ten aanzien van de kandidaten 1 en 2 in ieder geval de motieven die tot haar oordeel hebben geleid.

Een veel gehanteerde indeling van het Verslag van Bevindingen gaat uit van:

- een korte inleiding met de aanleiding voor de vacature en een beknopte samenvatting van de taakopdracht van de vertrouwenscommissie;
- een procesverantwoording waarin markante gebeurtenissen in de procedure en contactmomenten van de vertrouwenscommissie onderling en met betrokkenen kort en zakelijk staan beschreven;
- een inhoudelijke beschrijving van de wijze waarop de vertrouwenscommissie de kandidaten heeft getoetst op de profielschets en een beschrijving van de systematiek op basis waarvan de vertrouwenscommissie tot een definitieve beoordeling is gekomen. Daarbij is het niet noodzakelijk, en in het licht van de vertrouwelijkheid ook niet gewenst, om alle namen van de kandidaten te noemen, met name als het kandidaten betreft die te licht werden bevonden en dus niet meer meededen in de verdere procedure;
- een bondige weergave van de belangrijkste bevindingen per kandidaat waarmee de vertrouwenscommissie heeft gesproken;
- een zakelijke weergave van de afwegingen van de vertrouwenscommissie, zoals de afweging om met bepaalde kandidaten een vervolgesprek aan te gaan en de afwegingen naar aanleiding van die vervolgesprekken;
- de eindconclusie van de vertrouwenscommissie in termen van welke kandidaten de vertrouwenscommissie aan de gemeenteraad voorstelt om aan te bevelen bij de minister van BZK ter benoeming tot nieuwe burgemeester. Oftewel: wie staan er op plaatsen 1 en 2 van de conceptaanbeveling?

De meeste vertrouwenscommissies maken tijdens de gesprekken gebruik van een beoordelingsformulier en verwerken de individuele formulieren na de gesprekken tot een samenvattend overzicht. Deze formulieren en de beraadslagingen hierover vormen het uitgangspunt voor de samenvatting van de bevindingen per kandidaat. Het is een belangrijke taak van de secretaris van de vertrouwenscommissie (eventueel ondersteund door de plaatsvervangend secretaris) om de essentie van de beraadslagingen adequaat te vangen in aantekeningen.

8.2 Stemverhoudingen

Het streven in een vertrouwenscommissie moet zijn gericht op unanimiteit. Dat geeft de burgemeester de best denkbare start. Wanneer verschillen van inzicht bestaan over de aan te bevelen kandidaten is het dan ook zaak om de aard van die verschillen eerst te achterhalen in relatie tot de wensen, eisen en verwachtingen van de nieuwe burgemeester uit de profielschets en hier vervolgens met elkaar over te spreken. Het is denkbaar dat, ondanks een inhoudelijke bespreking van argumenten, toch een verschil van inzicht blijft bestaan over de gewenste aanbeveling. In dat geval wordt hierover een opmerking gemaakt in het Verslag van Bevindingen. De vertrouwenscommissie besluit dan in meerderheid. In zo een geval is het raadzaam de situatie, ter informatie, te bespreken met de commissaris.

Alleen de leden van de vertrouwenscommissie hebben stemrecht, waarbij geldt dat ieder lid één stem heeft. De grootte van politieke partijen in de gemeenteraad maakt geen onderdeel uit van de stemming. Bovendien, een burgemeester wordt benoemd voor een periode van zes jaar en in die periode kan de samenstelling van de gemeenteraad flink veranderen.

Adviseurs hebben geen stemrecht in de vertrouwenscommissie, maar bij verschil van inzicht is het wel van belang dat hun bevindingen worden opgenomen in het Verslag van Bevindingen. De vertrouwenscommissie stelt in gezamenlijkheid het Verslag van Bevindingen vast.

8.3 Ontvangers van het Verslag van Bevindingen

De vertrouwenscommissie brengt het Verslag van Bevindingen, met inachtneming van de geheimhouding, uit aan de gemeenteraad, tijdens de besloten raadsvergadering. Ook stuurt de vertrouwenscommissie het verslag voorafgaand aan de raadsvergadering toe aan de commissaris van de Koning zodat hij of zij tijdig kennis kan nemen van de inhoud. Het Verslag van Bevindingen vormt het belangrijkste document voor de besloten raadsvergadering over de aanbeveling.

Een afschrift van het Verslag van Bevindingen stuurt de vertrouwenscommissie aan de commissaris van de Koning en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In de versie voor de minister van BZK en de commissaris van de Koning moeten alle namen van kandidaten herleidbaar zijn. Dit kan door de namen te noemen of een versleutelcode mee te sturen. In de versie voor de gemeenteraad worden alleen de kandidaten 1 en 2 bij naam genoemd.

Keuzemarge

- Het is aan de vertrouwenscommissie hoe diepgaand zij verantwoording aflegt over de werkzaamheden. De gemeenteraad heeft vertrouwen gesteld in de commissie om de conceptaanbeveling voor te bereiden. Daarbij past dat de vertrouwenscommissie zich niet tot in elk detail hoeft te verantwoorden. Het gaat erom dat de gemeenteraad een beeld krijgt bij de procesvoering en de zorgvuldigheid van de afwegingen. Dit staat ten dienste van de tweevoudige aanbeveling.

Tips

- Plan tijdig een moment in om als vertrouwenscommissie over het verslag te spreken. Houd er rekening mee dat de gemeenteraad en commissaris van de Koning, die niet bij de werkzaamheden en beraadslagingen van de vertrouwenscommissie aanwezig waren, via het Verslag van Bevindingen voldoende inzicht krijgen in de aanpak en resultaten.
- Noem in het Verslag van Bevindingen alleen de namen van de nummers 1 en 2 op de conceptaanbeveling. Voor de overige kandidaten kan geanonimiseerd of versleuteld worden aangegeven wat de belangrijkste argumenten waren om hen niet op de conceptaanbeveling te plaatsen. Deze handelwijze sluit het meest aan bij de opdracht van de vertrouwenscommissie om de conceptaanbeveling voor te bereiden.

Stap 9 / Besloten en open raadsvergadering over de aanbeveling

Resultaat

- De gemeenteraad maakt bekend wie hij aanbeveelt aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om voor te dragen tot benoeming als nieuwe burgemeester van de gemeente.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: besluit in een besloten vergadering op basis van het voorwerk door de vertrouwenscommissie over de tweevoudige aanbeveling aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en aansluitend maakt de gemeenteraad in een openbare raadsvergadering alleen de naam bekend van de kandidaat die als eerste op de aanbeveling staat vermeld.

In de praktijk van de laatste jaren is de minister van BZK niet van de aanbeveling van de gemeenteraad afgeweken. Dit gegeven onderstreept de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad in de benoemingsprocedure.

De gemeenteraad vergadert eerst in besloten raadsvergadering, die wel openbaar is aangekondigd, en vrijwel aansluitend vindt de openbare raadsvergadering plaats. Tussen beide vergaderingen is een kleine pauze.

In stap 9 van de benoemingsprocedure zijn er vier onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Besloten raadsvergadering
2. Tijd tussen besloten en open raadsvergadering
3. Openbare raadsvergadering
4. Versturen aanbeveling

9.1 Besloten raadsvergadering

In [artikel 61, vierde en vijfde lid, van de Gemeentewet](#) is vastgelegd wat de gemeenteraad in de besloten raadsvergadering moet doen, namelijk:

- het Verslag van Bevindingen van de vertrouwenscommissie bespreken;
- een raadsbesluit nemen over de aanbeveling aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Hierin geldt een chronologische volgorde. Bij het opstellen van de aanbeveling betreft de gemeenteraad de bevindingen van de vertrouwenscommissie.

De gemeenteraad kan afwijken van het advies van de vertrouwenscommissie. Dit gebeurt echter zelden omdat de gemeenteraad bij de instelling het vertrouwen heeft gesteld in de commissie om de kandidaten te beoordelen conform werkafspraken die zijn vastgelegd in de verordening op de vertrouwenscommissie.

9.1.1 Beraadslagingen zijn besloten en eeuwigdurend geheim

De beraadslagingen in de gemeenteraad over de bevindingen van de vertrouwenscommissie zijn niet openbaar en er geldt eeuwigdurende geheimhouding voor de beraadslagingen. De voorzitter van de gemeenteraad, de raadsgriffier, de raadsleden en eventueel de notulist zijn in de raadszaal aanwezig tijdens de besloten raadsvergadering.

Voor anderen, onder wie wethouders en de gemeentesecretaris, niet zijnde plaatsvervangend secretaris of adviseur van de vertrouwenscommissie, is de vergadering niet toegankelijk. Dat geldt ook voor griffiepersoneel en bodes, [artikel 21 Gemeentewet](#) is hier niet van toepassing.

De voorzitter en de secretaris van de vertrouwenscommissie dragen er zorg voor dat archiefbescheiden in een verzegelde envelop en gerubriceerd als 'geheim' worden overgebracht naar de archiefbewaarplaats. Er geldt een beperking aan openbaarheid voor 75 jaar. De wijze van verslaglegging en wie dit doet zijn vormvrij. Het verslag mag woordelijk zijn, maar een verslag op hoofdlijnen is ook toegestaan. Er mag voor het verslag een notulist worden ingehuurd. Deze is wel gebonden aan de geheimhouding op basis van [artikel 61c Gemeentewet](#).

9.1.2 Schriftelijke stemming

Er vindt in de besloten raadsvergadering waarin de aanbeveling wordt vastgesteld een schriftelijke, en dus geheime, stemming plaats. Dit ingevolge [artikel 31 van de Gemeentewet](#). Dat betekent dat het stemmen individueel gebeurt, en dus niet per acclamatie of handopsteking. De wetgever heeft dit wenselijk geacht, omdat de stemgerechtigde zijn stem op een persoon volledig vrij moet kunnen uitbrengen, zonder enige druk van buitenaf. Ook het belang van de gekozene is naar de mening van de wetgever gediend bij een schriftelijke stemming. Het toekomstig functioneren van de raad en de burgemeester zou niet moeten worden belast met de mogelijke verdeeldheid die bij een niet-geheime stemming zou kunnen blijken.

Uiteraard mag de procedure niet in strijd zijn met de bepalingen over schriftelijke stemmingen in de Gemeentewet. De wet schrijft echter niet exact voor hoe de schriftelijke stemming over de aanbeveling vormgegeven dient te worden. In het Reglement van Orde zijn mogelijk al bepalingen opgenomen voor het stemmen over personen, die ook hier gevolgd kunnen worden.

In de praktijk komen diverse procedures voor. Vaak wordt de conceptaanbeveling van de vertrouwenscommissie in één keer in stemming gebracht. Soms worden de plaatsen 1 en 2 op de aanbeveling na elkaar in stemming gebracht. Een werkbare optie is dan om beide namen op het stembriefje te plaatsen in de volgorde van de conceptaanbeveling van de vertrouwenscommissie, en de raadsleden te vragen met het cijfer 1 of 2 aan te geven welke naam op de eerste, en welke op de tweede plaats van de uiteindelijke aanbeveling zou moeten komen.

Bij het vormgeven van de stemprocedure is wel van belang dat voorafgaand aan de stemming volstrekt helder is over wat en hoe er wordt gestemd en dat de procedure zo min mogelijk risico op vergissingen kent. Staken de stemmen meerdere malen, dan beslist, ingevolge [artikel 31 van de Gemeentewet](#), terstond het lot.

9.1.3 Tweevoudige aanbeveling

De aanbeveling moet volgens [artikel 61, vijfde lid, van de Gemeentewet](#) twee personen bevatten.

De nummer 2 op de aanbeveling is beslist niet voor de vorm. Formeel kan de minister van BZK deze kandidaat voordragen voor benoeming. Maar ook kan het zijn dat nummer 1 zich terugtrekt of iets overkomt. De nummer 2 op de aanbeveling is dus iemand die de nieuwe burgemeester kan zijn. Het is daarom raadzaam dat de vertrouwenscommissie niet alleen duidelijk teruggroept over de nummer 1 maar ook over de nummer 2.

Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen is toegestaan dat de raad een enkelvoudige aanbeveling vaststelt. Voorbeelden zijn: als er slechts één door de commissaris van de Koning benoembaar geachte sollicitant is of bij overmacht door ernstige ziekte of overlijden. Politieke,

beleidsmatige of bestuurlijke overwegingen vormen in ieder geval geen aanvaardbare reden voor een enkelvoudige aanbeveling. De consequentie is dan dat de benoemingsprocedure opnieuw moet worden doorlopen.

9.2 Tijd tussen besloten en open raadsvergadering

Van belang is de besloten raadsvergadering pas te sluiten als alle betrokkenen, dat wil zeggen de kandidaten 1 en 2 en de kabinetschef, door de raad op de hoogte zijn gesteld. Aan kandidaat 2 kan direct een terugkoppeling worden gegeven over de reden om deze kandidaat niet op de eerste plaats te zetten, of afgesproken kan worden om dat op een later moment te doen. Dat gebeurt meestal telefonisch door de voorzitter van de vertrouwenscommissie. De raadsgriffier belt vaak tegelijk met de kabinetschef. Zo hebben de kandidaten op de aanbeveling en de commissaris van de Koning de uitkomsten van de beraadslaging vóór de publieke bekendmaking van de aanbeveling.

9.3 Openbare raadsvergadering

Om te waarborgen dat de naam van de tweede kandidaat geheim blijft, dient de gemeenteraad zijn tweevoudige aanbeveling in beslotenheid vast te stellen.

Tijdens de openbare raadsvergadering wordt alleen de naam van de eerst aanbevolen kandidaat openbaar gemaakt en wordt verantwoording afgelegd over het gevolgde proces. De voorzitter van de vertrouwenscommissie voert hierover het woord.

Gebruikelijk is dat de gemeente na de openbare raadsvergadering een persbericht [verstuurt](#). [Net](#) als in de openbare raadsvergadering, mogen ook in het persbericht geen mededelingen worden gedaan over de besluitvorming voor wat betreft de stemverhoudingen, ook niet als sprake is van unanimiteit.

Het is verstandig om vooraf te zorgen voor informatie over de voorkeurskandidaat die op de website wordt geplaatst en aan de pers wordt verstrekt. Het persbericht geeft op hoofdlijnen informatie over de beoogd burgemeester (globaal cv, foto en dergelijke).

Het komt voor dat via een live-verbinding (bijvoorbeeld via skype) tijdens de openbare raadsvergadering contact wordt gezocht met de kandidaat om een eerste reactie te vernemen. En in veel gemeenten is het gebruik dat nog diezelfde avond (of de volgende morgen) een delegatie van gemeenteraad en college afreist naar de woning van de kandidaat-burgemeester met felicitaties met de aanbeveling. Soms is het ook de voorgedragen kandidaat die op uitnodiging van de gemeenteraad na bekendmaking van de voordracht naar de openbare vergadering komt.

9.4 Versturen aanbeveling

Zo snel mogelijk, meestal daags, na deze raadsvergadering stuurt de raadsgriffier als secretaris van de vertrouwenscommissie de aanbeveling plus bijlagen aan de minister en in afschrift aan de commissaris van de Koning. Die bijlagen bevatten:

- de verordening op de vertrouwenscommissie;
- de profielschets en het verslag van de profielschetsvergadering;
- de sollicitatiebrieven en cv's van de twee aanbevolen kandidaten;
- het verslag van bevindingen van de vertrouwenscommissie;
- het raadsvoorstel/raadsbesluit inzake de aanbeveling;
- het verslag van de besloten raadsvergadering waarin de aanbeveling is vastgesteld;
- het verslag van het openbare gedeelte van de raadsvergadering, waarin van de eerste naam op de aanbeveling bekend is gemaakt;

- eventuele overige stukken die van belang waren tijdens de procedure, zoals een assessmentrapport.

Het kabinet informeert de raadsgriffier hierover van tevoren.

De commissarissen van de Koning brengen bij elke procedure eigenstandig een advies uit aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarin gaan zij in op de gehele procedure, de door hen in hun selectie genoemde kandidaten en de uiteindelijke totstandkoming van de aanbeveling. Indien een gemeenteraad of vertrouwenscommissie naar het oordeel van de commissaris van de Koning onvoldoende zorg heeft besteed aan de borging van een zorgvuldige procedure, bijvoorbeeld rond de geheimhouding, dan zal de commissaris van de Koning de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties informeren over zijn of haar bevindingen.

Keuzemarge

- De organisatie van de besloten en openbare raadsvergadering verloopt in grote lijnen hetzelfde. Bij de tips staan enkele handvatten voor keuzebepaling rond communicatie en informatievoorziening in deze processtap.

Tips

- Gelet op de geheimhoudingsplicht is het raadzaam de vergaderstukken niet vooraf naar de raadsleden toe te sturen, maar op de dag van de raadsvergadering ter inzage te leggen bij de raadsgriffier en de raadsleden die ze komen inzien, een handtekening te laten zetten. Een andere mogelijkheid is om de stukken ter plekke uit te delen, een leespauze te houden en de stukken weer in te nemen.
- Het Reglement van Orde stelt de termijnen vast voor de uitnodiging en agenda voor raadsvergaderingen. Het is goed denkbaar dat die termijnen in de benoemingsprocedure niet werkbaar zijn. Dit valt te ondervangen door raadsleden eerder in de tijd te berichten om rekening te houden met een extra besloten vergadering.
- Een tip voor de voorzitter van de vertrouwenscommissie is om de spreektekst zoveel mogelijk woordelijk te laten aansluiten bij het Verslag van Bevindingen van de vertrouwenscommissie. Dat is misschien wat saai, maar doet wel recht aan de gezamenlijke uitkomsten. Een andere mogelijkheid is dat de vertrouwenscommissie bijeenkomt om de spreektekst te horen en gezamenlijk vast te stellen. Ook is een optie dat de voorzitter van de vertrouwenscommissie volstaat met het publiekelijk bekend maken van de naam van de kandidaat die wordt aanbevolen voor benoeming.
- Het kan te overwegen zijn om de vertrouwenscommissie in de besloten raadsvergadering een aparte plek te laten innemen in de raadzaal, wat duidelijker markeert dat namens de vertrouwenscommissie wordt gesproken.
- Waarborg te allen tijde dat de besloten raadsvergadering ook daadwerkelijk besloten plaatsvindt. Dit vraagt bijzondere zorgvuldigheid en een grote alertheid bij gemeenteraadleden, de griffier en ondersteunende diensten. Aandachtspunten zijn dan: zeker stellen dat de geluidversterking in de raad niet buiten de raadzaal is te horen, dat de verbindingen met internet zijn uitgeschakeld en het niet gebruiken van mobiele apparaten tijdens de vergadering.
- Het is niet ondenkbaar dat in de pauze tussen de besloten en open raadsvergadering vragen worden gesteld, zeker wanneer de raadsvergadering lang duurt. Een eventueel verzoek van media om onder embargo de naam van de eerste kandidaat op de aanbeveling alvast te verstekken mag dan ook beslist niet worden gehonoreerd. Het kan raadzaam zijn dit nog expliciet te benoemen voor afronding van de besloten vergadering.
- Hoe langer de besloten vergadering duurt ten opzichte van de agenda, hoe meer vragen dat oproept bij mensen buiten de raadzaal. Op die momenten ligt speculatie over de redenen op de loer. Het is daarom raadzaam in de agenda extra tijd te reserveren voor de besloten vergadering.

Stap 10 / Voordracht door minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en benoeming bij Koninklijk Besluit

Resultaat

- De burgemeester is benoemd bij Koninklijk Besluit. Vanaf de ingangsdatum uit het Koninklijk Besluit is de burgemeester volledig bevoegd.

Betrokkenen

- De commissaris van de Koning: rapporteert aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het verloop van de procedure tot nu toe.
- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: draagt een kandidaat voor ter benoeming. De minister is de spil in deze processtap van de benoemingsprocedure.
- Zijne Majesteit de Koning: tekent het Koninklijk Besluit tot benoeming van de burgemeester.

In stap 10 van de benoemingsprocedure zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Voordracht door minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
2. Benoeming bij Koninklijk besluit
3. Na ingangsdatum Koninklijk Besluit is de burgemeester bevoegd

10.1 Voordracht door minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toetst na binnenkomst van de aanbeveling door de gemeenteraad of de aanbeveling aan alle wettelijke vereisten voldoet. Ook verneemt de minister separaat via een schriftelijke rapportage van de commissaris van de Koning of er bijzonderheden waren in de procedure. Daarin geeft de commissaris van de Koning een duiding van kandidaten 1 en 2, of geeft hij of zij alleen aan zich te kunnen vinden in de keuze van de gemeenteraad. Op de andere kandidaten hoeft de commissaris van de Koning niet in te gaan, al noemt de commissaris in zijn of haar adviesbrief vaak ook nog de kandidaten met wie hij of zij en de vertrouwenscommissie hebben gesproken. Het is, mede in het licht van de AVG, niet wenselijk en niet nodig dat de commissaris de volledige lijst van sollicitanten deelt. Wel is in de brief een (positieve) beoordeling van de gevolgde procedure opgenomen. Daarnaast moet de commissaris eventuele aantekeningen in het justitieel documentatieregister van de kandidaten 1 en 2 vermelden. Desgewenst wordt de rapportage mondeling toegelicht in een overleg tussen de commissaris van de Koning en de minister.

De minister van BZK beslist vervolgens of zij of hij de kandidaat die als eerste op de aanbeveling van de gemeenteraad staat, uitnodigt voor een gesprek dat op zo kort mogelijke termijn daarna plaatsvindt. Na dit gesprek beslist de minister over de voordracht aan Zijne Majesteit de Koning. Als het gaat om een vacature in een gemeente met meer dan 50.000 inwoners of een provinciehoofdstad wordt de voordracht, na het gesprek met de kandidaat, eerst in de ministerraad behandeld. De minister draagt ook de zorg voor een screening van de kandidaat door naslag bij de AIVD en door fiscaal onderzoek van de Belastingdienst. Ten behoeve van deze onderzoeken zal het kabinet van de commissaris van de Koning, op verzoek van de minister, het BSN-nummer van de kandidaat die als eerste op de aanbeveling staat opvragen. In uitzonderlijke gevallen kan de minister, op basis van de uitkomsten van deze screening, besluiten de aanbeveling van de raad niet over te nemen.

10.2 Benoeming bij Koninklijk Besluit

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties draagt de kandidaat voor bij Zijne Majesteit de Koning tot benoeming. De Koning ondertekent het benoemingsbesluit en ook de minister van BZK zet haar of zijn handtekening. De benoeming is nu definitief. In het benoemingsbesluit wordt ook de ingangsdatum van de benoeming genoemd.

De minister van BZK informeert de commissaris van de Koning zodra het Koninklijk Besluit is genomen. Daarna leggen de commissaris van de Koning en de kabinetschef contact met diverse betrokkenen zoals de nieuwe burgemeester, de voorzitter van de vertrouwenscommissie, de huidige/waarnemend burgemeester of plaatsvervangend raadsvoorzitter en vaak ook met de raadsgriffier. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verstuurt een persbericht over de benoeming.

10.3 Na ingangsdatum Koninklijk Besluit is de burgemeester bevoegd

Bepalend voor de ingangsdatum van de benoeming is het Koninklijk Besluit. Vanaf dat moment is de burgemeester volledig bevoegd. Het doet er niets aan af wanneer een burgemeester op die datum nog niet beëdigd is. Het is om deze reden dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de datum van het besluit bekend maakt en niet de datum van de beëdiging.

Keuzemarge

- Deze processtap speelt zich geheel af onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en biedt geen lokale keuzemarge.

Tips

- Het is voor de nieuwbenoemde burgemeester raadzaam om tussen de voordracht en de benoeming terughoudend te zijn in publieke profilering, ook al lijkt de benoeming een formaliteit. Sommige voorgedragen burgemeesters kiezen er bewust voor om even ‘een weekendje weg te gaan’ om de euforie te laten zakken. Anderen kiezen voor het voeren van enkele oriëntatiegesprekken op de ambtsinvulling, maar bewegen zich daarbij nog niet in de gemeente. Dit is wel een goed moment om eventuele wensen met betrekking tot de installatie kenbaar te maken bij de raadsgriffier.
- De commissaris van de Koning is voor veel burgemeesters een ‘ankerpunt’ en coach, zeker bij een eerste burgemeesterschap. Bij de commissaris of diens kabinetschef kan de voorgedragen kandidaat altijd terecht met vragen.

Stap 11 / Beëdiging burgemeester in de gemeente

Resultaat

- De burgemeester is beëdigd tijdens een installatievergadering en daarmee is de benoemingsprocedure formeel afgerond.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: komt bijeen in een openbare installatievergadering.
- De burgemeester: legt de eed of belofte af.
- De commissaris van de Koning: beëdigt de burgemeester.

In stap 11, tevens de laatste stap van de benoemingsprocedure, zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Installatievergadering
2. Voorbereidingen op de installatievergadering
3. Afhechting van de werkzaamheden van de vertrouwenscommissie

11.1 Installatievergadering

Iedere burgemeester is verplicht tot het afleggen van de eed of belofte. De burgemeester legt die eed of belofte af ten overstaan van de gemeenteraad, in handen van de commissaris van de Koning.

De datum en het aanvangstijdstip van de vergadering worden bepaald in overleg met de nieuwe burgemeester en het kabinet van de commissaris van de Koning. De datum van de installatievergadering is meestal bij de start van de procedure al opgenomen in de planning. De locatie is doorgaans het gemeentehuis, maar de installatie kan ook op een andere locatie plaatsvinden.

De beëdiging tijdens de installatievergadering is het afsluitende moment van de benoemingsprocedure. Deze vergadering vindt zo spoedig mogelijk na de benoeming plaats. Immers, vanaf de benoemingsdatum is de nieuwe burgemeester volledig bevoegd.

11.2 Voorbereiding op de installatievergadering

De installatievergadering is een feestelijke bijeenkomst waarbij veel mensen aanwezig willen zijn. Het is raadzaam om de installatievergadering praktisch-logistiek goed voor te bereiden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan zaken als:

- reserveren van parkeerplaatsen en plaatsen in de raadszaal;
- een aansluitende receptie;
- uitnodigingsbeleid voor de installatievergadering;
- organisatie van een persmoment met de nieuwe burgemeester.

Het verdient aanbeveling om als raadsgriffier over de gang van zaken rond de installatievergadering contact te hebben met het kabinet van de commissaris van de Koning of een collega-raadsgriffier, maar zeker ook met de bodedienst van het gemeentehuis en met de nieuwe burgemeester.

Gebruikelijk is dat in ieder geval de voorzitter van de vertrouwenscommissie een redevoering

houdt en dat de nieuwe burgemeester zijn installatiespeech houdt. Ook zijn er soms rituelen, zoals bij de jongste burgemeester van Nederland die van zijn voorganger de 'rode lantaarn' krijgt overhandigd. De ceremonie mag geen verrassingen bevatten en moet rechtdoen aan de wensen van de nieuwe burgemeester en lokale gebruiken.

11.3 Afhechting van de werkzaamheden van de vertrouwenscommissie

Vaak is in de verordening van een vertrouwenscommissie in het kader van een benoemingsprocedure opgenomen dat de commissie geacht wordt te zijn ontbonden met ingang van de dag volgende op die waarop de gemeenteraad in kennis is gesteld dat in de benoeming van de burgemeester is voorzien. Dat hoeft echter niet. De vertrouwenscommissie kan ook een rol krijgen bij de klankbordgesprekken.

11.3.1 Informeel markeren van einde benoeming en start van klankbordgesprekken Het kan nuttig zijn als de vertrouwenscommissie achteraf nagaat wat de belangrijkste uitkomsten van de procedure zijn. Bijvoorbeeld door onderling te bespreken wat de nieuwe burgemeester in meer en in mindere mate te bieden heeft in het licht van de profielschets. Immers, meestal zijn profielschetsen dusdanig uitgebreid in wensen/eisen/verwachtingen dat een 100%-match vrijwel onmogelijk is. Bovendien is ook het burgemeesterschap mensenwerk en ieder mens neemt bepaalde kwaliteiten en bepaalde valkuilen met zich mee. De nieuwe burgemeester is een mens van vlees en bloed en geen schaap met vijf poten. De ervaring leert dat een benoemingsprocedure ook zogenoemde bijvangst op kan leveren, zoals verbeterde onderlinge verhoudingen tussen leden van de gemeenteraad of nieuwe/verdiepte inzichten over de gemeente en haar bestuur. Het valt daarom zeer te overwegen een afsluitend (in) formeel samenzijn te beleggen van de vertrouwenscommissie, al dan niet met de nieuwe burgemeester. In het laatste geval kan een mooie verbinding worden gelegd met het deel 'Klankborden' en kan bovendien het inwerktraject worden besproken. Voor dat inwerktraject is het van belang om aansluiting te zoeken met de gemeentesecretaris en het college. Zij hebben in het dagelijkse contact immers het meeste met de burgemeester te maken.

11.3.2 Archivering

De afhechting van de werkzaamheden heeft ook betrekking op een goede manier van omgaan met stukken. De voorzitter en secretaris van de vertrouwenscommissie dragen er zorg voor dat alle stukken die de vertrouwenscommissie onder zich heeft onverwijld worden gearchiveerd. Dit conform de eisen die de Archiefwet hieraan stelt, zoals gebruik van een verzegelde enveloppe met 'geheim' erop en een verklaring van overbrenging naar een goedgekeurde archiefbewaarplaats. De overgebrachte documenten blijven 75 jaar niet-openbaar. De leden, plaatsvervangend secretaris en eventuele adviseur van de vertrouwenscommissie zorgen dat alle stukken waarover zij zelf beschikken in het kader van de benoemingsprocedure worden vernietigd.

11.3.3 Inwerken van de nieuwe burgemeester

De nieuwe burgemeester wordt snel in alle lopende werkzaamheden getrokken. De eerste tijd is het ook zaak om goed kennis te maken met de gemeente, bestuurlijke partners en de gemeenschap. De meeste burgemeesters hebben hierover op voorhand al ideeën, die in de eerste maanden nadere vorm en inhoud krijgen. Veel burgemeesters leggen kennismakingsbezoeken af.

Ook kan de nieuwe burgemeester, zeker bij een eerste burgemeesterschap, behoefte hebben

aan specifieke opleiding, training en intervisie. Het Nederlands Genootschap van Burgemeesters beschikt over een professionaliseringsprogramma wat voorziet in allerhande vorming en opleiding. Ook biedt het genootschap inhoudelijke conferenties en andere bijeenkomsten aan, waarin burgemeesters kennis kunnen opdoen over actuele ontwikkelingen in en rond het ambt en waarin ze hun bestuurlijke vaardigheden kunnen doorontwikkelen. Voor startende burgemeesters wordt het Initiatief georganiseerd. Na het doorlopen van dit traject kunnen burgemeesters deelnemen aan het verdere professionaliseringsaanbod.

De ministeries van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorzien in een specifieke sessie voor beginnend burgemeesters over veiligheid, integriteit en andere onderwerpen die vanaf dag één relevant zijn. Ook verzorgt het ministerie van BZK, als onderdeel van het Netwerk Weerbaar Bestuur, bijvoorbeeld trainingen in omgaan met intimidatie en geweld en de woningscan. Burgemeesters in een bepaalde regio's komen daarnaast doorgaans informeel bij elkaar om van gedachten te wisselen en te sparren (burgemeesterskringen).

Keuzemarge

- Het is een keuze in hoeverre de installatievergadering gepaard gaat met (formele of meer informele) festiviteiten.
- Het is een keuze of de vertrouwenscommissie, al dan niet met de nieuwe burgemeester, terug wil kijken op haar taakuitvoering en van daaruit een verbinding te leggen naar de toekomst waarin over het functioneren van de burgemeester periodiek gesproken zal worden.
- Het is in grote mate aan de nieuwe burgemeester zelf hoe hij zich wil inwerken. Houd er wel rekening mee dat hiervoor ook een budget nodig kan zijn.

Tips

- Het is raadzaam om als raadsgriffier een schriftelijk bericht en enige tijd later een rappel te sturen rond de vernietiging van stukken (zoals gespreksaantekeningen) die de leden en ondersteuners van de vertrouwenscommissie zelf in bezit hebben.
- Er bestaan verschillende manieren voor een nieuwe burgemeester, zeker bij een eerste benoeming, om ingewerkt te raken in het ambt, in de gemeente en de gemeenschap. Een tip is om een persoonlijk inwerkdocument aan te leggen met wensen op dit vlak en dat met bijvoorbeeld het bestuurssecretariaat door te nemen. Inwerken is een activiteit die niet alleen bij burgemeesters zelf ligt. Natuurlijk zullen zij zich met name zelf moeten inwerken, maar het is prettig wanneer zij hierin worden gefaciliteerd en geadviseerd. Het gaat om inwerken door de burgemeester, maar ook om inwerken van de burgemeester.
- Maak als burgemeester gebruik van het professionaliseringsaanbod van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters.

2. Klankbordgesprekken

Introductie op het deel klankbordgesprekken

In conditie blijven

Na de benoeming begint het echte werk. Hoewel de eerste weken nog in het teken staan van wederzijds kennismaken en inwerken, ontstaan kort daarna al de eerste beelden van en over elkaar. Het is dan altijd spannend hoe de verwachtingen, die wederzijds zijn gewekt, in de praktijk uitpakken. Na de eerste weken van kennismaken is het daarom goed om met elkaar het gesprek aan te gaan over het wederzijdse ervaringen en verwachtingen: Hoe gaan we elkaar feedback geven? Wanneer doen we dat in de vorm van klankbordgesprekken? Wanneer spreken we elkaar op een meer formele en wanneer op een meer informele wijze? Wat verwachten we van elkaar? Hoe eerder na de benoeming hierover goede werkafspraken worden gemaakt, hoe beter. In die zin zijn ‘benoemen’ en ‘klankborden’ nauw met elkaar verbonden. Voor de vorm en inrichting van de klankbordgesprekken gelden geen wettelijke verplichtingen.

Rol commissaris van de Koning en gemeenteraad

De burgemeester wordt benoemd, herbenoemd en ontslagen door de Kroon. Om die reden spreekt de commissaris van de Koning, namens de Kroon, in ieder geval na één jaar, na drie jaar en na vijf jaar van de (her)benoeming met de burgemeester over het functioneren. De samenwerkingsrelatie tussen burgemeester en gemeenteraad is echter ook van groot belang. De gemeenteraad doet een aanbeveling aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de benoeming, herbenoeming en het ontslag van de burgemeester. En de gemeente waar de burgemeester in functie is, betaalt het salaris van de burgemeester (en ook de uitkering als dit aan de orde is).

Het is daarom zinvol, zo niet noodzakelijk, om als burgemeester goede en gestructureerde feedback te ontvangen van en te geven aan de gemeenteraad. Over hoe dit ‘klankborden’ in de praktijk kan worden ingevuld, gaat dit deel van de handreiking.

Betekenis van klankbordgesprekken

Net als in een ‘normale’ functie is het belangrijk in gesprek te blijven over verwachtingen, ambities en (persoonlijke) uitdagingen. Dit geldt ook in het verkeer tussen een burgemeester en de gemeenteraad. In dit hoofdstuk noemen we dat ‘klankborden’. Het woord ‘klankborden’ staat voor het over en weer delen van signalen. Zoals vroeger een klankbord boven een preekstoel gebruikt werd om het geluid te versterken, kan een klankbordgesprek dienen als middel om signalen luid en duidelijk met elkaar te delen. Het gaat dan om signalen die een burgemeester nodig heeft om te weten hoe hij of zij het doet, of hoe mensen tegen hem of haar aankijken en hem of haar ervaren. Het gaat vooral ook om signalen die de burgemeester kansen bieden succesvol te zijn en te blijven. En andersom gaat het om signalen die een gemeenteraad nodig heeft over het functioneren van de raad aan het hoofd van de gemeente. Klankbordgesprekken bieden een gestructureerde basis om deze signalen met elkaar te delen, maar er is meer nodig. Een dergelijk gesprek vraagt namelijk ook om een bepaalde cultuur. Een cultuur waarin gemeenteraad en burgemeester elkaar open en eerlijk tegemoet treden. Dit vraagt van de burgemeester en de gemeenteraad signaalgevoeligheid en reflecterend vermogen en legt bij hen de verantwoordelijkheid neer om duidelijke, maar ook bruikbare signalen af te geven. Het vraagt ook van beide partijen te reageren op signalen zoals men zelf graag ziet dat anderen reageren. Dit betekent dat het klankbordgesprek een tweerichtingsgesprek is, wat vraagt om oefening, maar ook om regelmaat.

Tweerichtingsverkeer

“It takes two to tango”, gemeenteraad en burgemeester hebben elkaar nodig voor een goed onderling samenspel. Dit maakt dat het belangrijk is dat in een klankbordgesprek ook wordt stilgestaan bij het functioneren van de gemeenteraad. Dat gebeurt als het goed is ook in het dagelijkse verkeer tussen gemeenteraad en burgemeester in bijvoorbeeld het presidium. Naast deze meer informele momenten is het echter goed hiervoor ook een bewust moment te markeren. Een moment waarop de burgemeester niet zozeer een oordeel velt, als wel benoemt hoe de werkwijze van de gemeenteraad van invloed is op zijn of haar eigen functioneren. De burgemeester kan de gemeenteraad bijvoorbeeld suggesties aan de hand doen die kunnen bijdragen aan een beter functioneren van hem- of haarzelf en aan de onderlinge samenwerking. Daarbij dient de burgemeester zich te realiseren dat de gemeenteraad geen uniform blok is, maar bestaat uit verschillende fracties met uiteenlopende meningen en stijlen. Het tweerichtingsverkeer vraagt van de burgemeester signaalgevoeligheid en reflecterend vermogen en legt bij de gemeenteraad de verantwoordelijkheid neer duidelijke, maar ook bruikbare signalen af te geven.

Wanneer beginnen?

Gezien de relatie tussen gemeenteraad en burgemeester is het regelmatig voeren van klankbordgesprekken van wezenlijk belang. Nadat de burgemeester is benoemd, is het verstandig zo snel mogelijk met elkaar om tafel te gaan en afspraken te maken over de manier waarop en de frequentie waarmee het klankborden vorm en inhoud dient te krijgen. Als norm geldt hierbij dat er jaarlijks een formeel klankbordgesprek plaatsvindt.

Tijdpad

Voor de normale klankbordgesprekken is het wenselijk ongeveer zes weken voor een gesprek te starten met de voorbereidende werkzaamheden. Het gesprek met het oog op de herbenoeming vraagt om een specifiek tijdpad dat is afgestemd op een tijdige herbenoeming (het hoofdstuk ‘herbenoemen’ staat uitgebreid stil bij deze stap). Het is verstandig ruim voldoende tijd te nemen voor de voorbereiding van een klankbordgesprek. De ervaring is dat dit zich uitbetaalt in de kwaliteit van het gesprek.

Voor het houden van de klankbordgesprekken zijn globaal de volgende stappen nodig:

Inrichten klankbordgesprekken	
Afspraken (vorm en inhoud) rond klankbordgesprekken vastleggen	
Opstellen van agenda van klankbordgesprekken (door gemeenteraad)	WK 1
Agenda voorleggen aan burgemeester ter aanvulling	WK 2
Ophalen van input voor klankbordgesprekken (door gemeenteraad)	WK 3
Houden van klankbordgesprek	WK 6
Verslag opstellen (door raadsgriffier)	WK 6
Verslag laten ondertekenen (alle deelnemers van het gesprek)	WK 6
Afspraken uit klankbordgesprekken borgen	WK 8
Verslag doorsturen naar commissaris van de Koning (door raadsgriffier)	WK 9

Commissaris van de Koning

Een burgemeester spreekt ook op gezette tijden met de commissaris van de Koning. Gedurende de benoemingstermijn voert, zoals aangegeven, ook de commissaris van de Koning in de regel ten minste drie gesprekken met de burgemeester. Ook een gemeenteraad kan zich in contact stellen met de commissaris van de Koning. Eventuele serieuze kritiek op het functioneren van de burgemeester dient de gemeenteraad vroegtijdig met de commissaris van de Koning te bespreken, vanzelfsprekend nadat het ook (in)formeel met de burgemeester is gedeeld. Het overleg met de commissaris van de Koning aan het begin van de herbenoemingsprocedure biedt daar de mogelijkheid toe, maar serieuze feedback dient al gedurende de voorafgaande benoemingsperiode met de commissaris van de Koning te worden gedeeld. Immers, het is niet alleen onprofessioneel en niet chique om een zittende burgemeester pas laat op de hoogte te brengen van twijfels of opvattingen over het functioneren, ook moet de commissaris van de Koning, net als de burgemeester, niet verrast kunnen worden met informatie die later eventueel in de weg kan staan bij een herbenoeming.

Een burgemeester is benoemd voor zes jaar. Het laatste formele klankbordgesprek staat in het teken van de herbenoemingsprocedure.

Proces

In de volgende paragrafen gaan we in op vijf processtappen rond het klankborden:

1. Inrichten van klankbordgesprekken
2. Voorbereiden op het klankbordgesprek
3. Voeren van een goed gesprek
4. Verslaglegging en archivering
5. Communicatie met de commissaris van de Koning

Stap 1 / Inrichten van de klankbordgesprekken

Resultaat

- De klankbordgesprekken zijn afgestemd op de behoeften van de gemeenteraad en de burgemeester.
- Duidelijkheid tussen gemeenteraad en burgemeester over de wijze waarop de klankbordgesprekken worden voorbereid, ingevuld en afgewikkeld.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: neemt initiatief in het afstemmen van inrichting klankbordgesprekken.
- De raadsgriffier: maakt voor de gemeenteraad verschillende keuzes in inrichting van de klankbordgesprekken inzichtelijk.
- De burgemeester: maakt duidelijk wat zijn of haar wensen zijn ten aanzien van de klankbordgesprekken.

Vastgelegde afspraken over het proces en de werkwijze bieden duidelijkheid en houvast op vijf onderdelen, zoals beschreven in deze eerste stap van het onderdeel 'Klankbordgesprekken':

1. status;
2. deelnemers;
3. frequentie;
4. voorbereiden;
5. verslaglegging.

Status

Cruciaal voor een goed klankbordgesprek tussen gemeenteraad en burgemeester is dat er voldoende vertrouwen bestaat om open en kritisch te zijn. Dat vertrouwen is niet afdwingbaar via formele regels, maar wordt bepaald door de manier waarop men met elkaar omgaat. Voorspelbaarheid en duidelijkheid kunnen wel een belangrijke bijdrage leveren aan het creëren van onderling vertrouwen. Om die reden verdient het aanbeveling de gemaakte afspraken bij het inregelen van de klankbordgesprekken vast te leggen. Dit helpt ook om te voorkomen dat er later discussie over ontstaat. Bovendien bieden heldere afspraken een basis om de geheimhouding van deze gesprekken te regelen. Voor een open gesprek tussen gemeenteraad en burgemeester is vertrouwelijkheid een randvoorwaarde.

In lijn met de voorbereiding voor de selectie van een nieuwe burgemeester kan ervoor worden gekozen de gehanteerde werkwijze vast te leggen in een 'Verordening klankbordgesprekken burgemeester gemeenteraad'. Op deze manier krijgen de gesprekken ook een zeker gewicht, waardoor structuur en regelmaat is geborgd. Het is raadzaam de volgende zaken te regelen in de verordening:

- de samenstelling;
- de procedure en het tijdschema;
- het voorzitterschap;
- de geheimhouding;
- de werkwijze rond het inwinnen van informatie;
- de inrichting van het klankbordgesprek;
- de verslaglegging;
- de wijze van archivering.

Deze zaken komen verderop in dit deel nader aan bod.

Deelnemers

Compacte afvaardiging

Een klankbordgesprek is een gesprek tussen de burgemeester en de gemeenteraad. In de praktijk betekent dat een gesprek tussen de burgemeester en een afvaardiging van de gemeenteraad. Wie en hoeveel raadsleden worden afgevaardigd ligt nergens vast. Er zijn dan ook verschillende invullingen, zowel in aantal als in persoon (variërend van alle fractievoorzitters tot 'enkele' raadsleden die ervaring hebben met het voeren van dergelijke gesprekken). Bij voorkeur zijn een of enkele leden van de vertrouwenscommissie bij benoeming ook betrokken bij de klankbordgesprekken. Op die manier is niet alleen de burgemeester zelf degene die vanaf het begin betrokken is. Het is ook raadzaam het aantal deelnemers niet overbodig groot te maken. Dit vergroot de kans dat er een echt gesprek ontstaat en bovendien krijgt iedere deelnemer zo een kans deel te nemen aan het gesprek. Een te grote delegatie vanuit de gemeenteraad heeft als risico dat het een eenzijdig vraaggesprek wordt, terwijl het gesprek als doel heeft om op basis van gelijkwaardigheid feedback te geven en te ontvangen en mogelijke verbeteringen te bespreken. Een afvaardiging van drie tot vijf leden ligt voor de hand. Uiteraard moet de feedback wel voldoende recht doen aan de opvattingen die binnen de gemeenteraad leven over het functioneren van de burgemeester. Dit betekent dat de afvaardiging van de gemeenteraad in haar proces goed nadenkt over de wijze waarop de gemeenteraad input kan aandragen voor het klankbordgesprek.

Geen politieke samenstelling

Een evenwichtige afspiegeling van de gemeenteraad is belangrijk. Dit betekent niet dat alle fracties vertegenwoordigd dienen te zijn. Het beoordelen van het wederzijds functioneren is immers geen politiek of beleidsinhoudelijk doel. Een evenredige vertegenwoordiging van oppositiepartijen en coalitiepartijen of een afvaardiging uit alle partijen kan de suggestie wekken dat de politieke overtuiging er wel toe doet.

Achtergrond leden

Bij de samenstelling van de afvaardiging van de gemeenteraad voor het klankbordgesprek is het belangrijk vooral leden te vinden die elkaar qua competenties goed aanvullen. Een diverse en evenwichtige samenstelling is daarom belangrijk. Daarnaast is het goed ervoor te zorgen dat de mensen die het klankbordgesprek voeren voldoende 'status en statuut' hebben. Dit helpt om te voorkomen dat het bijvoorbeeld een eenzijdig 'gesprek' wordt van de burgemeester in de richting van raadsleden, of dat er onvoldoende diepgang in het gesprek zit. Het succes van de gesprekken wordt zowel bepaald door de organisatie als door de deelnemers aan het gesprek. Zorg daarom dat de commissie zo is samengesteld dat de raadsleden het gezamenlijk in zich hebben om zuiver, integer en duidelijk feedback te geven op de verschillende aspecten van het functioneren van de burgemeester.

Voorzitter

Voor een goed en overzichtelijk verloop van de klankbordgesprekken is het aanwijzen van een voorzitter of gespreksleider wenselijk.

De voorzitter waarborgt als procesbegeleider het open en lerende karakter van het gesprek. Naast het leiden van de vergadering op de meer vergadertechnische aspecten en het helpen scheppen van een open sfeer, dient de voorzitter te waken voor politiek geladen bijdragen. De voorzitter moet ook de gelijkwaardigheid bewaken en daarvoor bijvoorbeeld letten op de verdeling van de spreektijd. Gelet op het beperkte aantal deelnemers aan het gesprek, kan de voorzitter ook inhoudelijk deelnemen aan het gesprek.

Het staat iemand vrij te kiezen voor voorzitterschap/gespreksleiding door een raadslid (bijvoorbeeld de nestor of de plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad of de voorzitter

van de vertrouwenscommissie) of door een externe gespreksleider. Een externe begeleiding kan extra markeren dat de aard van dit gesprek anders is dan de reguliere contacten van een raadslid met de burgemeester. Het verdient dan wel aanbeveling dat zowel de raadsleden als de burgemeester hiermee vooraf instemmen. Ook dient de geheimhouding te allen tijde goed gewaarborgd te worden. Dit kan door de externe gespreksleider een geheimhoudingsverklaring te laten ondertekenen.

Vervanging

De gemeenteraad kan vooraf beslissen op welke wijze met ziekte of afwezigheid van een afgevaardigd raadslid wordt omgegaan. Zeker bij een compacte afvaardiging van de gemeenteraad kan de afwezigheid van een van de raadsleden goed worden gevoeld. Een oplossing hiervoor is een raadslid als reserve aan te wijzen. Uiteraard kan ook worden afgesproken dat er geen vervanging plaatsvindt. Hoe de keuze ook uitpakt, het is aan te raden dat hierover aan de voorkant afspraken worden gemaakt, zodat het niet van de persoon of de situatie afhangt hoe de afwezigheid wordt opgelost.

Rol raadsgriffier

Het ligt voor de hand dat de raadsgriffier, als secretaris van de commissie, de klankbordgesprekken procesmatig en logistiek ondersteunt. Dit betekent bijvoorbeeld het vaststellen van de datum waarop het gesprek plaatsvindt, het opstellen van een concept-agenda, het versturen van de agenda en de verslaglegging van het gesprek. Ook ligt het voor de hand dat de raadsgriffier het vertrouwelijk dossier beheert van alle voorgaande gesprekken. De raadsgriffier kan verder een waardevolle rol vervullen in het zichtbaar maken en vastleggen van de verschillende keuzes die gemaakt kunnen worden bij het inrichten van de klankbordgesprekken.

Frequentie

Planning gesprekken

Gezien de volle agenda's van betrokkenen is het verstandig om de data van klankbordgesprekken in een zo vroeg mogelijk stadium vast te leggen (inclusief deadlines en termijnen in de voorbereiding en nazorg), bijvoorbeeld via een vaste plek in de jaarplanning. De ervaring leert dat agenda's op de kortere termijn heel snel vollopen. Een vroegtijdige planning draagt bij aan een transparante werkwijze voor iedereen en voorkomt dat de feedback impliciet of expliciet wordt gestuurd door recente ervaringen en emoties. Voorkom te allen tijde dat de timing van het klankbordgesprek een issue wordt. Wanneer aan het begin van een benoemingsperiode voor iedereen duidelijk vast staat wanneer de gesprekken plaatsvinden, dan kunnen omstandigheden geen rol spelen in de beeldvorming over het moment waarop zo'n gesprek plaatsvindt. Het is raadzaam dat burgemeester, raadsgriffier en kabinetschef ervoor zorgen dat de planningen van de gesprekken tussen gemeenteraad en burgemeester enerzijds en gesprekken van burgemeester met de commissaris van de Koning anderzijds op elkaar worden afgestemd.

Gemeenteraadsverkiezingen

Het is een gegeven dat een raadsperiode en een benoemingsperiode van de burgemeester niet synchroon lopen. Een burgemeester is benoemd voor een periode van zes jaar en de gemeenteraad kent een cyclus van vier jaar. Een aandachtspunt is dat fikse verschuivingen in de gemeenteraad als gevolg van de verkiezingsuitslag niet betekenen dat er om die reden ook geheel nieuwe eisen aan de burgemeester kunnen of mogen worden gesteld. Uitgangspunt blijft de profielschets. Bij de planning van de data voor de gesprekken is het daarom raadzaam rekening te houden met de verkiezingsdata van de komende raadsverkiezingen. In de weken voor en na deze verkiezingen zal weinig animo bestaan om veel tijd te steken in het voorbereiden van het klankbordgesprek, waardoor het effect ervan mogelijk beperkter is. De samenwerking is nog van korte duur of er is te weinig ervaring met elkaars functioneren. Bij een wisseling kan de

burgemeester bijvoorbeeld nog met vertrekkende raadsleden en/of met nieuwe raadsleden over wederzijdse ervaringen c.q. verwachtingen spreken.

Aantal gesprekken

Om een cultuur van reflectie te laten ontstaan is structuur en regelmaat belangrijk. Bij voorkeur vindt daarom jaarlijks een formeel klankbordgesprek plaats. Op deze wijze kunnen gemeenteraad en burgemeester routine en regelmaat laten ontstaan in het reflecteren op hun samenwerking. Om elkaar van de noodzakelijke feedback te voorzien vormen drie gesprekken per benoemingsperiode de ondergrens. Een frequentie van minder dan driemaal een klankbordgesprek per benoemingsperiode wordt zeer ontraden. Vanzelfsprekend kan er ook vaker (informeel) met de burgemeester worden gesproken als daar aanleiding voor is. Het geven van feedback aan elkaar vindt idealiter doorlopend plaats en hoeft niet te worden 'opgespaard' tot het volgende klankbordgesprek.

Karakter gesprekken

Het karakter van de klankbordgesprekken kan verschillen per jaar van de ambtsperiode:

Eerste jaar, 1e fase: Benoeming

Na circa honderd dagen hebben gemeenteraad en burgemeester de eerste ervaringen met elkaar opgedaan en kunnen zij die ervaringen vergelijken met de wederzijdse verwachtingen. Dit is een goed moment voor een eerste gesprek. Het zogenoemde 100-dagengesprek is op te vatten als een klankbordgesprek maar dan wel met specifieke accenten. Het 100-dagengesprek staat namelijk vooral in het teken van onderwerpen die zich alleen bij de start van een nieuwe burgemeester aandienen, zoals huisvesting, indrukken uit de wederzijdse kennismaking en het eventueel verduidelijken van aspecten uit de profielschets.

Aan het einde van eerste jaar volgt een gesprek waarbij wordt teruggeblikt op de uitvoering van de eerder gemaakte afspraken en waarbij vooruit wordt gekeken naar het tweede jaar. Punten uit de profielschets kunnen worden verduidelijkt en de burgemeester kan zijn werkwijze en invalshoek uitleggen. Het is verstandig in deze en de volgende gesprekken ook de uitkomsten van het assessment te betrekken.

Tweede jaar: Regulier klankbordgesprek

Het gesprek aangaan met elkaar vindt bij voorkeur jaarlijks plaats. De intensiteit kan wel verschillen (bijvoorbeeld wel of geen 360graden-feedback). Met een regulier klankbordgesprek wordt bedoeld dat dit klankbordgesprek geen speciale, onderscheidende betekenis heeft (zoals het eerste jaar en het laatste jaar wel een bijzondere betekenis hebben in verband met de benoemings- en herbenoemingsprocedure).

Derde jaar, 2e fase: Midterm

In het derde jaar na aantreden van een burgemeester is een klankbordgesprek in de vorm van een zogenaamde 'midterm review' op zijn plaats. Gemeenteraad en burgemeester werken dan geruime tijd samen en de burgemeester heeft zich in de gemeente kunnen presenteren en zijn plaats kunnen vinden. Dit is een goed moment om te bezien op welke wijze de burgemeester invulling heeft gegeven aan het profiel en hoe de samenwerking met de gemeenteraad verloopt. Daarnaast kunnen zich in de gemeente de nodige veranderingen hebben voorgedaan, bijvoorbeeld door een veranderde samenstelling van de gemeenteraad of doordat er keuzes zijn gemaakt over de bestuurlijke toekomst van de gemeente.

Vierde jaar: Regulier klankbordgesprek

Bij dit klankbordgesprek gelden dezelfde kanttekeningen als bij het tweede jaar van de benoemingsperiode. In toevoeging hierop geldt nog dat de behoefte aan de wijze van voeren van het klankbordgesprek in het vierde jaar ook afhangt van de uitkomsten van eerdere klankbordgesprekken en dus contextbepaald is.

Vijfde jaar, 3e fase: Richting herbenoeming

In het vijfde jaar zal het gesprek meer dan voorheen gaan over de mogelijk veranderende omgeving en de eisen die dit stelt aan het profiel en de competenties van het gemeentebestuur en de burgemeester.

Een gesprek in het vijfde jaar van de benoemingsperiode staat onvermijdelijk in het licht van de herbenoeming. Het risico bestaat dat evalueren van het functioneren dan alleen nog maar in het teken staat van de vraag 'functioneer ik voldoende of onvoldoende voor herbenoeming'. Deze onderliggende vraag overschaduwde dan een open reflectie op de verschillende kanten van het burgemeesterschap. Hieruit volgen twee aandachtspunten. Zorg, ten eerste, dat het klankbordgesprek recht doet aan de veelzijdigheid van het ambt. Zorg, ten tweede, dat er voldoende mogelijkheid bestaat dat een burgemeester nog een reële kans heeft om met de feedback aan de slag te gaan (en beseft dat die mogelijkheid er minder is bij een klankbordgesprek in het vijfde jaar van de benoemingsperiode dan bijvoorbeeld in het tweede jaar).

Formeel herbenoemingsgesprek

Indien de burgemeester, via de commissaris van de Koning, te kennen heeft gegeven in aanmerking te willen komen voor herbenoeming volgt er nog een officieel herbenoemingsgesprek (de randvoorwaarden van een dergelijk gesprek worden uitgebreid besproken in het hoofdstuk 'herbenoemen').

Voorbereiden

Referenties en inwinnen van inlichtingen/informatie

Raadsleden overzien slechts een beperkt deel van het functioneren van de burgemeester, omdat veel van het werk van de burgemeester zich buiten hun blikveld afspeelt. Dat geldt bijvoorbeeld voor het terrein van openbare orde veiligheid, waaraan burgemeesters 40% tot wel 70% van hun tijd besteden. Het is daarom belangrijk dat de gemeenteraad zich laat informeren over de andere rollen van de burgemeester. Dat kan bijvoorbeeld door het college, de gemeentesecretaris, andere raadsleden, de raadsgriffier, collega-bestuurders, ondernemers, een politiefunctionaris of de officier van justitie te vragen te reflecteren op hun samenwerking met de burgemeester. Ook de burgemeester zelf kan suggesties doen voor gesprekspartners van buiten de gemeenteraad, bijvoorbeeld ambtenaren die signalen vanuit het ambtelijk apparaat kunnen inbrengen of samenwerkingspartners.

Het inwinnen van informatie bij externen is niet alleen van belang voor het klankbordgesprek in het jaar voorafgaand aan de herbenoeming, maar zeker ook in de eerdere jaren. Zo kan het functioneren van een burgemeester vanuit meerdere perspectieven worden geëvalueerd en kan die informatie gedurende de hele zittingstermijn van de burgemeester worden meegewogen in de beoordeling van diens functioneren en bij het, zo nodig, maken van verbeterafspraken.

Het bevragen van de hiervoor genoemde personen kost tijd. Denk hierbij aan inhoudelijke voorbereiding, toelichting van de aard van het gesprek en wijze van omgaan met de inhoud van het gesprek, het gesprek zelf, de terugkoppeling over inhoud van het gesprek en toelichten van het vervolg en hoe daarbij wordt omgegaan met dit gesprek. Daar komt bij, dat de gemeenteraad er rekening mee dient te houden dat de opgehaalde informatie nog om een interpretatieslag vraagt. Het is daarom belangrijk dat de gemeenteraad bij het inrichten van de klankbordgesprekken goed nadenkt over de vraag welke personen de gemeenteraad op welk moment benadert om input te leveren voor het klankbordgesprek. Ook is het belangrijk te kijken naar de onderlinge verhoudingen met de burgemeester en de belangen die zij vertegenwoordigen. Het tijdig informeren van de burgemeester over het inwinnen van informatie is zeer wenselijk, waarbij de vertrouwenscommissie ook de burgemeester zelf kan vragen namen aan te dragen van personen die een goed beeld hebben van haar of zijn functioneren.

Belangrijk is ten slotte er zorg voor te dragen dat het klankbordgesprek voldoende ruimte biedt voor hoor en wederhoor. Het toepassen van de vereiste hoor en wederhoor geldt in het bijzonder voor informatie die de gemeenteraad krijgt van derden. Het klankbordgesprek moet ruimte bieden aan een open reflectie op aangedragen beelden over elkaars functioneren, om zo meningen of voorkeuren te kunnen scheiden van feiten.

Vorbereiding agenda

Het klankbordgesprek is een tweerichtingsgesprek. Dat moet ook tot uitdrukking komen in de totstandkoming van de agenda van het gesprek. Naast dat hierin een initiërende rol past van de gemeenteraad, past hierbij ook dat de burgemeester agendapunten en onderwerpen aandraagt voor het gesprek. De agenda van het klankbordgesprek dient, met andere woorden, in gezamenlijkheid tot stand te komen, waarin voor beide partijen voldoende ruimte is gecreëerd om te reflecteren op elkaars functioneren. Het is belangrijk deze mogelijkheid en de volgorde van het opstellen van deze agenda met elkaar af te stemmen bij het inrichten van de klankbordgesprekken.

Vorbereiding insteek gesprek

Om te voorkomen dat de burgemeester in het klankbordgesprek geconfronteerd wordt met individuele opvattingen, is het belangrijk dat de afvaardiging per onderwerp of thema zoveel mogelijk een gezamenlijk standpunt bepaalt. Leden van de gemeenteraad voeren het gesprek namelijk niet namens zichzelf, maar namens de gemeenteraad. Voor een efficiënt verloop van het gesprek is het handig als de raadsleden daarom onderling afstemmen wat hun boodschap is. In ieder geval is het goed dat de afvaardiging van de gemeenteraad bij het inrichten van de klankbordgesprekken nadenkt en afspraken maakt over de wijze waarop de insteek wordt bepaald. Het is goed vragen schriftelijk voor te bereiden, zodat deze bondig en helder geformuleerd zijn.

Zoals besproken bij het onderdeel 'frequentie', kunnen de accenten per gesprek verschillen. De accenten die worden gelegd in het gesprek met een burgemeester die nog maar kort in functie is, kunnen verschillen van de accenten die worden gelegd in een gesprek met een burgemeester die al een aantal jaren in dienst is.

Naast het feit dat accenten kunnen verschillen, is het goed na te denken over een kapstok die als leidraad dient voor het gesprek, bijvoorbeeld één van de twee onderstaande:

- Als leidraad voor het bespreken van ervaringen met en verwachtingen van de burgemeester kan worden gekozen voor de rollen die een burgemeester vervult (voorzitter van gemeenteraad, college, portefeuillehouder, vertegenwoordiger van de gemeente, burgervader of burgermoeder, etc.)
- In de profieltekst op basis waarvan de burgemeester is aangenomen is vaak een aantal basiscondities en competenties opgenomen. Ook deze basiscondities en competenties kunnen goed dienen als leidraad voor een klankbordgesprek.

Verslaglegging

Goede verslaggeving is om meerdere redenen cruciaal. Om te beginnen biedt een goed verslag inzicht in de gemaakte afspraken en de beelden die bestaan van elkaars functioneren. Om die reden zijn de verslagen ook een belangrijke bron om op terug te vallen bij een eventueel herbenoemingsgesprek, of wanneer problemen ontstaan in de samenwerkingsrelatie. Ook zijn de verslagen een belangrijke bron voor de commissaris van de Koning om het functioneren van een burgemeester te kunnen volgen. Dankzij de verslagen kunnen de commissarissen van de Koning de signalen uit deze gesprekken meenemen en meewegen in het klankbordgesprek dat zij voeren met de burgemeester. Dit vraagt wel dat de gemeenteraad en de commissaris van de Koning de gesprekken in volgorde van elkaar afstemmen. In stap 4 van dit deel Klankbordgesprekken staat concrete informatie over het 'inregelen van de gesprekken'.

Keuzemarge

- Over de omvang van de afvaardiging uit de gemeenteraad, het aantal gesprekken per benoemingsperiode, de voorbereiding op de gesprekken, de agenda, verslaglegging en status van gemaakte afspraken moeten keuzes gemaakt.

Tips

- Een compacte afvaardiging van de gemeenteraad vergroot de kans dat er een echt gesprek ontstaat.
- De intentie om gesprekken te voeren met betrokkenen uit de omgeving van de burgemeester is een goede manier om informatie vergaren. Het blijft uiteraard wel een individuele keuze van de beoogde gesprekspartners of zij hieraan willen meewerken. Sommige respondenten vinden het ongemakkelijk om feedback te geven over de burgemeester of geven feedback liever een-op-een. Die afweging moet uiteraard gerespecteerd worden.
- Regelmatige klankbordgesprekken zorgen voor routine en bevorderen een cultuur van reflectie.
- Wees als gemeenteraad beducht voor witte vlekken. Vraag daarom derden input aan te leveren voor de gesprekken met de burgemeester.
- Vraag de burgemeester namen aan te dragen van personen die een goed beeld hebben van haar of zijn functioneren ten behoeve van het klankbordgesprek.
- Plan de klankbordgesprekken zo vroeg mogelijk in. Dat voorkomt dat later het beeld ontstaat dat er iets mis zou zijn en dat er daarom een gesprek wordt ingepland.
- Klankbordgesprekken dienen geen politiek doel. Laat dat dan ook niet (onbedoeld) tot uitdrukking komen in de samenstelling van de afvaardiging van de gemeenteraad.

Stap 2 / Voorbereiden op het klankbordgesprek

Resultaat

- De agendapunten voor het klankbordgesprek staan vast, de afvaardiging van de gemeenteraad heeft een compleet beeld van het functioneren van de burgemeester verkregen en haar inhoudelijke bijdrage onderling afgestemd.

Betrokkenen

- Afvaardiging van de gemeenteraad: stelt in samenspraak met de burgemeester en met ondersteuning van de griffier de agenda op voor het klankbordgesprek en stemt onderling haar gezamenlijke inbreng vast voor het startgesprek.
- De raadsgriffier: nodigt alle betrokkenen uit voor het gesprek, het aanleveren van input en draagt zorg voor de agenda.
- De burgemeester: draagt onderwerpen/agendapunten aan voor het startgesprek.
- Informanten: leveren op basis van een duidelijk vraag input aan voor het klankbordgesprek.

De profielschets is een structurerend element in klankbordgesprekken De basis voor het verzamelen van informatie over het functioneren is de profielschets. Hierin staan de competenties en vaardigheden benoemd op basis waarvan de burgemeester is geselecteerd of herbenoemd. Daarnaast zijn het verslag van het vorige gesprek en de uitkomsten van eventueel eerder uitgevoerd assessment een belangrijke bron.

In de voorbereiding op het klankbordgesprek vragen drie zaken nadrukkelijk om aandacht:

1. De organisatie van het gesprek
2. Inhoudelijke voorbereiding
3. Training

2.1 De organisatie van het gesprek

Het is belangrijk dat de organisatie van het gesprek tijdig start, zeker wanneer de afvaardiging van de gemeenteraad informanten wil uitnodigen een inbreng te doen voor het gesprek.

Ongeveer zes weken voor het gesprek kan de voorzitter de afvaardiging van de gemeenteraad en de burgemeester vragen agendapunten aan te dragen voor het klankbordgesprek. Op basis hiervan kan de voorzitter er in samenwerking met de raadsgriffier voor zorgen dat er een agenda wordt opgesteld waar zowel de leden van de klankbordcommissie als de burgemeester zich in herkennen.

2.1.1 Referenten

Voor alle gesprekken (ongeacht de timing) is het van belang dat de deelnemers hun informatiepositie op orde hebben gebracht. In deze handreiking besteden we ruime aandacht aan een goede voorbereiding. Dat voorkomt dat gesprekken te lichtzinnig worden benaderd. Ook voorkomt het dat de laatste ervaringen maatgevend worden voor een bespreking van het functioneren over een langere periode.

Voor zover nog niet vastgesteld verdient het aanbeveling dat de afvaardiging parallel aan het opstellen van de agenda (met medeweten van de burgemeester) bepaalt of en zo ja, welke personen zij vraagt input aan te leveren voor het klankbordgesprek. Daarbij is het belangrijk, zowel voor de informant als voor de burgemeester, dat de afvaardiging van de gemeenteraad duidelijk maakt hoe zij omspringt met de input: deelt de gemeenteraad deze informatie ook met de burgemeester of blijft deze informatie geheim? Vanuit het oogpunt van transparantie en het kunnen duiden van feedback verdient het aanbeveling deze informatie voor beide partijen te ontsluiten. Er kunnen echter redenen zijn waarom informanten hechten aan vertrouwelijkheid.

Relevante feedback spreekt niet vanzelf. Ook voor feedback geldt: 'je krijgt wat je bestelt'. Zorg er daarom voor dat de personen die worden gevraagd input aan te leveren voor het klankbordgesprek een duidelijke vraag krijgen voorgelegd. Vragen om een algemeen beeld van het functioneren van de burgemeester is weinig concreet. Het is verstandiger bijvoorbeeld te vragen naar de wijze waarop de burgemeester zijn rol als voorzitter van het college uitvoert, of hoe betrokkenen zijn vermogen tot samenwerken ervaren.

2.1.2 Ophalen referenties

Referenties kunnen mondeling (ook telefonisch) worden ingewonnen. Ook kan de afvaardiging van de gemeenteraad een gestandaardiseerde vragenlijst uitzetten onder een groep van referenten of anderszins een digitale uitvraag doen. Houd er rekening mee dat mondeling verkregen informatie (zeker wanneer dit door één persoon is opgehaald) later een verkeerde uitleg kan krijgen of onvolledig kan worden overgedragen. Voordeel van een mondelinge uitvraag is daarentegen dat een gesprek de gelegenheid biedt aanvullende vragen te stellen. Ook biedt een gesprek meer ruimte om die zaken te delen die niet zo snel op papier worden gezet. Een schriftelijke inbreng heeft daarentegen als voordeel dat de boodschap op een evenwichtige manier gemakkelijk overdraagbaar is aan alle betrokkenen.

Neem nooit zomaar genoeg met de input van een referent. Er kunnen specifieke redenen zijn waarom een bepaald oordeel wordt gegeven. Een illustratie is het volgende. Het college van B&W vormt een team. Als commissieleden input vragen van wethouders, dan bestaat de kans dat de input louter positief is, omdat men niet wil roddelen over een teamlid, dan wel dat men de echte opvattingen voor zich houdt ('de vuile was niet buiten hangen'). Het is ook zaak om 'van horen zeggen' te vermijden.

Bepaal in samenspraak met de burgemeester wie de informanten zijn.

2.2 Inhoudelijke voorbereiding

Een goed gesprek vraagt om inhoudelijke voorbereiding. De onderwerpen die aan bod komen in het gesprek, kunnen bijvoorbeeld worden verdeeld over de raadsleden. Uiteraard dient de voorzitter in het gesprek voldoende ruimte aan de andere raadsvertegenwoordigers te bieden om aanvullende opmerkingen of vragen rond het onderwerp te plaatsen, zonder dat er onnodige dubbelingen optreden.

Een gedegen inhoudelijke voorbereiding betekent dat de onderwerpen en vragen die in ieder geval aan bod moeten komen vooraf en zo mogelijk schriftelijk worden voorbereid. Dat draagt bij aan het bondig en helder formuleren van vragen. Het voorkomt ook dat het gesprek te snel over persoonlijke indrukken gaat of meest recente ervaringen.

2.3 Training

Het geven van feedback is een kunst op zich. Zeker wanneer er kritiek is op het functioneren van de burgemeester, is het belangrijk dat de juiste woorden worden gekozen.

Als raadsleden zich onzeker voelen in het geven van feedback, verdient het aanbeveling hiervoor een training te volgen. Nodig hiervoor bijvoorbeeld de trainer uit die ook de vertrouwenscommissie heeft getraind in het selecteren van de burgemeester. Daarnaast is bij het kabinet van de commissaris van de Koning vaak een overzicht opvraagbaar van geschikte bureaus die dergelijke trainingen verzorgen.

Keuzemarge

- Er zijn keuzemarges rondom het kiezen van referenten en de wijze waarop de referenties worden opgehaald. Voorbeelden van die marges zijn: keuze voor de referenten (bijvoorbeeld wel of niet koppelen aan bepaalde rollen/taken) en aard van het contact met referenten (zoals individuele gesprekken, digitaal raadplegen of groepsgesprekken).

Tips

- Pak in voorbereiding op het gesprek het verslag van de vorige vergadering(en) erbij.
- Scherm de wijze van informatievergaring niet af van de burgemeester. Goede burgemeesters staan open voor feedback en proberen hier ook hun voordeel mee te doen.
- Nodig een trainer (bijvoorbeeld de trainer van de vertrouwenscommissie) uit om de raadsleden te trainen in het voeren van klankbordgesprekken.
- Geef het goede voorbeeld: feedback geven begint met zelf ook openstaan voor het zien en benoemen van eigen ontwikkelpunten.
- Neem als burgemeester een actieve rol in de voorbereiding. Hoe beter de voorbereiding, hoe waardevoller de gesprekken.

Stap 3 / Voeren van een goed gesprek

Resultaat

- De gemeenteraad en de burgemeester hebben een gedeeld beeld van de wijze waarop beiden functioneren.
- Er zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop het functioneren van beide bestuursorganen dient te verbeteren. **Betrokkenen**
- Afvaardiging van de gemeenteraad: voert het gesprek met de burgemeester over het wederzijds functioneren van gemeenteraad en burgemeester.
- De burgemeester: voert het gesprek met de afvaardiging van de gemeenteraad over het wederzijds functioneren van gemeenteraad en burgemeester.
- De raadsgriffier: treedt op als secretaris.
- Eventueel een externe voorzitter: begeleidt het gesprek.

In stap 3 van de klankbordgesprekken zijn er vier onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Uitgangspunten voor een goed gesprek
2. Opbouw gesprek
3. Duur gesprek
4. Feedback geven

3.1 Uitgangspunten voor een goed gesprek

Voor een goed klankbordgesprek is een aantal randvoorwaarden te benoemen:

Doel voor ogen

Het is belangrijk dat de afvaardiging van de gemeenteraad een eenduidige boodschap of enkele boodschappen overbrengt. Daarvoor is het noodzakelijk dat voor de afvaardiging van de gemeenteraad duidelijk is wat zij wil bereiken met het gesprek c.q. wat zij de burgemeester wil meegeven. Daarbij is het belangrijk te weten dat een burgemeester met een 'palet aan meningen' niet zoveel (of juist ook alles) kan. Oftewel: het effect van een gesprek is groter naarmate de boodschap eenduidiger is.

Dialogoog

Het gaat in een klankbordgesprek niet alleen over het overbrengen van een boodschap. Het is belangrijk dat een echt gesprek ontstaat. Een burgemeester die een klankbordgesprek voert met de gemeenteraad, verschijnt dus niet voor een tribunaal. Door te zorgen voor verschillende type vragen (doelvragen, verdiepende vragen, checkvragen, vragen hoe een bepaalde constatering overkomt et cetera) zorgt de gemeenteraad voor een gesprek. Bovendien is een boodschap op een dergelijke manier duidelijker over te brengen. Dialogoog ontstaat ook door oprecht benieuwd te zijn naar de antwoorden en door nieuwsgierig te zijn naar perspectieven die de burgemeester inbrengt. Een dialogoog ontstaat wanneer de gesprekspartners interesse in elkaar hebben en de gezamenlijke opdracht ervaren om een vraag-en-antwoordspelletje en een monoloog te voorkomen. De setting van het gesprek kan hierbij wezenlijk verschil maken. Denk daarom na over bijvoorbeeld de locatie van het gesprek, dat niet hoeft plaats te vinden in de kamer van de burgemeester c.q. het gemeentehuis. Ook kan er bijvoorbeeld voor gekozen worden om te starten met een gemeenschappelijke lunch, om zo een constructieve sfeer te bevorderen.

Gericht op de toekomst en vertrouwelijk

Hoewel het functioneren in het verleden en het heden centraal staat, is het gesprek vooral gericht op de toekomst: nagaan wat beide partijen van elkaar verwachten, zodat de verwachtingspatronen van beide partijen gesynchroniseerd kunnen worden. Bijvoorbeeld door te zorgen dat problemen worden verholpen, zodat de samenwerking verbetert. Een klankbordgesprek is altijd strikt vertrouwelijk.

3.2 Opbouw gesprek

Zoals besproken bij het onderdeel ‘frequentie’ kunnen de accenten per gesprek verschillen. In grote lijnen kunnen de volgende elementen aan bod komen in een klankbordgesprek:

- terugblik op gemaakte afspraken uit het voorgaande gesprek;
- reflectie op profielschets/rollen burgemeester;
- reflectie op rollen gemeenteraad;
- toekomstverkenning;
- gemeentelijke ontwikkelingen;
- gevolgen van ontwikkelingen voor invulling ambt burgemeester/gemeenteraad;
- afspraken.

Terugblik op gemaakte afspraken

Om lijn en ontwikkeling aan te brengen in de gesprekken helpt het om te werken met het vastleggen van actiepunten. Een volgend gesprek kan hier dan ook het beste mee beginnen. Op deze manier ontstaat meteen een heldere verbinding met eerder gevoerde gesprekken. Op deze manier wordt ook voorkomen dat elk gesprek een herhaling van zetten is.

Reflectie op profielschets/rollen burgemeester

De basis voor het beoordelen van het functioneren van de burgemeester is de profielschets van de burgemeester. De profielschets dient daarom altijd betrokken te worden in de voorbereiding van het gesprek en tijdens het gesprek uitdrukkelijk aan bod te komen. Het gaat dan om alle onderdelen van de profielschets: context van de gemeente, verwachtingen op rollen/taken en het competentiemodel van de burgemeester en eventuele overige wensen/criteria.

Reflectie op rollen gemeenteraad

De burgemeester bespiegelt het functioneren van de gemeenteraad. In dit gesprek kan ook worden aangesloten bij de rollen die de gemeenteraad vervult (vertegenwoordiger, kadersteller en controleur). Deze rollen en taken vormen, samen met de vastgestelde raadsverordeningen (onder meer het Reglement van Orde, waarin de huishouding van de gemeenteraad is geregeld) het uitgangspunt voor het gesprek over het functioneren van de gemeenteraad. De bestuurscultuur en onderlinge omgang kan eveneens onderwerp van gesprek zijn.

Toekomstverkenning

Na het aantreden van de nieuwe burgemeester staan de veranderingen niet stil. De inhoud van de profielschets zal daarom altijd moeten worden afgezet tegen de achtergrond van de gebeurtenissen in de periode waarop het gesprek betrekking heeft. Met andere woorden: het is belangrijk de rollen en taken van de burgemeester betekenis te geven tegen de achtergrond van de actuele omstandigheden en verhoudingen. Daarbij past wel een kanttekening. Hoewel burgemeesters moeten kunnen schakelen, zijn zij wel wie zij zijn. En daarom zijn zij ook welbewust benoemd. Het kan daarom niet zo zijn dat gedurende een benoemingsperiode volstrekt andere vaardigheden en/of een volstrekt andere stijl wordt gevraagd. En, de profielschets blijft te allen tijde het uitgangspunt.

Afspraken

Beëindig het gesprek met een samenvatting van de concrete acties, gericht op veranderbaar gedrag, die beide partijen na het gesprek oppakken. Benoem bij deze actiepunten verantwoordelijken, maar ook wie de voortgang monitort (in de meeste gevallen zal dit de voorzitter zijn) en hoe dat gebeurt.

De vertrouwenscommissie c.q. de gemeenteraad kan ook nadenken over hoe de burgemeester in zijn professionele ontwikkeling geholpen kan worden, bijvoorbeeld met trainingen of een opleiding. Het siert de raad om niet enkel verbeterpunten aan te leveren, maar ook de middelen beschikbaar te stellen om de ze verbeterpunten te verwezenlijken.

3.3 Duur gesprek

Markeer het gesprek als een belangrijke gebeurtenis. Organiseer het klankbordgesprek daarom niet voor of tussen andere vergaderingen/overleggen. Baken de tijdsduur ook duidelijk af. De tijdsduur varieert in de praktijk, afhankelijk van de voorbereiding en boodschap, meestal tussen 45 minuten en anderhalf uur.

3.4 Feedback geven

Houd in ieder geval rekening met de volgende uitgangspunten van goede feedback:

- richt kritiek vooral op veranderbaar gedrag (een koe kan niet leren fluiten);
- houd de balans in het oog tussen ‘terugkijken’ en ‘vooruit kijken’;
- beschrijf concreet en specifiek gedrag dat is gezien of gehoord;
- focus niet op de schuldvraag, maar op de oplossing;
- adresseer de boodschap duidelijk door aan te geven dat het feedback is van de raadsleden op basis van verzamelde informatie;
- schuif de feedback niet af op mensen die niet aanwezig zijn en voorkom dat de feedback een individuele mening is;
- laat de burgemeester reageren (maar houd scherp in het oog of de reactie gaat over het punt dat naar voren is gebracht);
- verken samen oplossingen of achtergronden (en ga daarbij in op gedrag dat in de toekomst gewenst is).

Stem de inbreng onderling af. Dit voorkomt dat de burgemeester tijdens het gesprek met uiteenlopende boodschappen en meningen wordt geconfronteerd.

Keuzemarge

- Bepaal de primaire insteek voor het klankbordgesprek (bijvoorbeeld vanuit rollen of vanuit basiscondities en competenties, een insteek vanuit de opbouw van de profielschets of een insteek vanuit de verzamelde input) en voorkom met die keuzebepaling dat het gesprek van de hak op de tak gaat. Zorg in het gesprek wel dat recht wordt gedaan aan de breedte van het ambt en van de ambtsinvulling.

Tips

- Zorg als afvaardiging van de gemeenteraad voor een eenduidige boodschap.
- Richt het gesprek op veranderbaar gedrag.

Stap 4 / Verslaglegging en archivering

Resultaat

- Een evenwichtig verslag dat recht doet aan de toon en de inhoud van het gesprek.
- Gemaakte afspraken liggen vast en hiervoor zijn verantwoordelijken benoemd.

Betrokkenen

- De raadsgriffier: stelt het verslag op.
- Gespreksdeelnemers: ondertekenen het verslag (allen of een afvaardiging), na instemming.

In stap 4 van de klankbordgesprekken zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Verslaglegging
2. Ondertekening van het verslag
3. Wie bewaart het verslag

4.1 Verslaglegging

De raadsgriffier, als secretaris van de commissie die de klankbordgesprekken voert, draagt zorg voor het verslag van het klankbordgesprek. Daarbij is het verstandig aan het begin van het gesprek afspraken te maken over de wijze waarop het verslag wordt gestructureerd (bijvoorbeeld welke kopjes worden gebruikt). Zodoende heeft iedereen vooraf alvast hetzelfde beeld van de vorm en presentatie van de uitkomst. Bij het 'inregelen van de gesprekken' vraagt de verslaglegging in ieder geval op drie punten om aandacht:

- inhoud van het verslag;
- omvang van het verslag.

Inhoud van het verslag

Zorg voor een evenwichtige verslaglegging. Dat betekent dat de verslagen recht doen aan de inhoud en sfeer van het gesprek. Het gaat dan bijvoorbeeld om de toon van het gesprek, de centrale boodschap, heldere conclusies en duidelijke verwachtingen en vervolgspraken. Van een evenwichtig verslag is sprake als de toon van de feedback in het evaluatiegesprek doorklinkt op het papier (en als die toon ook ruim na het gesprek nog steeds duidelijk naar voren komt bij lezing). De toon kan heel goed verschillen per alinea, omdat het aannemelijk is dat het gesprek zowel goede punten als verbeterpunten, aandachtspunten, afspraken en twijfelpunten bevat.

Een veel gestelde vraag is hoe om te gaan met de opvatting van de minderheid c.q. onvrede bij een van de deelnemers over een passage in het verslag. Het spreken over meerderheden en minderheden past in de regel bij politieke afwegingen. Een klankbordgesprek is een professioneel gesprek. Dit neemt echter niet weg dat er een verschil van inzicht kan bestaan over de weging van elementen uit het gesprek. De verslaglegging gebeurt doorgaans in twee rondes: 1) een conceptversie en 2) een definitieve versie. Omgaan met opmerkingen bij het concept (waaronder afwijkende opvattingen) kan op verschillende manieren: wijzigingen of opmerkingen kunnen een-op-een worden verwerkt, of er kan een kanttekening in het verslag worden gemaakt. Een laatste mogelijkheid kan zijn (als er is sprake van een zodanig vergaand verschil) dat het nodig is om nader in gesprek te gaan.

Een waarborg voor een goed verslag is om tijdens de gesprekken zelf te werken met tussentijdse samenvattingen.

Omvang van het verslag

Het is belangrijk op voorhand na te denken over de mate van gedetailleerdheid van het verslag. Een korte samenvatting, maar ook woordelijke notulen doen geen recht aan de nuances.

Een te gedetailleerd verslag leidt gemakkelijk tot een lange stroom van tekst waarin het moeilijk is de zwaartepunten uit het gesprek te herkennen. Ook kan het zijn dat dan een individuele opvatting te veel nadruk krijgt. In een verslag waarin alleen de hoofdlijnen zijn vastgelegd kunnen daarentegen belangrijke nuances wegvallen. Zorg voor een goede balans tussen details en hoofdlijnen en kies voor een lengte tussen de uitersten van een woordelijk verslag en een ultrakort bericht met bullets. Het verslag moet recht doen aan onderwerpen die van belang waren in het klankbordgesprek. Dat zijn punten waarop bijvoorbeeld is doorgevraagd of waarop een positief of negatief oordeel is geveld dan wel waarover twijfel bestond. Als er vervolgafspraken zijn gemaakt, dan moeten die ook helder staan verwoord.

4.2 Ondertekening van het verslag

In ieder geval ondertekenen de voorzitter en de burgemeester het verslag en meestal ook de secretaris. Steeds vaker gebeurt het dat verslagen van deze gesprekken door alle deelnemers worden ondertekend. Dit voorkomt dat iemand achteraf alsnog een afwijkend standpunt betreft. Als er al sprake is van een minderheidsstandpunt, verdient het de voorkeur dit vast te leggen in het verslag. Op deze wijze wordt rechtgedaan aan de inhoud van het gesprek en kunnen deelnemers later geen afstand meer nemen van de gemaakte afspraken of gedane toezeggingen.

4.3 Wie bewaart het verslag?

Het is raadzaam het dossier van de klankbordgesprekken te beleggen bij de griffie.

Verslagen van klankbordgesprekken en bijbehorende stukken zijn geheim en worden, na te zijn vastgesteld, door de raadsgriffier in een gesloten enveloppe in het archief gedeponneerd. Alleen de burgemeester, de raadsleden die aanwezig waren bij het klankbordgesprek (meestal een deel van of alle fractievoorzitters) en de raadsgriffier hebben toegang tot de verslagen. Treedt tijdens de ambtsperiode een nieuwe gemeenteraad aan, dan kunnen de deelnemers aan de klankbordgesprekken de stukken inzien. Wel is het mogelijk om afspraken te maken over het eventueel delen van (de hoofdlijnen van) het gesprek met anderen binnen de raad, bijvoorbeeld door een terugkoppeling te geven in het presidium.

Keuzemarge

- De mate van gedetailleerdheid van het verslag (een gedetailleerd verslag of een verslag op hoofdlijnen).
- De ondertekening van het verslag kan door alle deelnemers aan het gesprek gedaan worden, of alleen door de voorzitter en de burgemeester.

Tip

- Rond elk agendapunt tijdens het gesprek af met een samenvatting. Dit ondersteunt het op correcte wijze vastleggen van afspraken, standpunten en gevoelens. En het zorgt daarmee voor een heldere boodschap.

Stap 5 / Communicatie met de commissaris van de Koning

Resultaat

- De commissaris van de Koning is op de hoogte van de inhoud van de gesprekken tussen gemeenteraad en burgemeester.

Betrokkenen

- Raadsgriffier: zendt het verslag van de klankbordgesprekken aan de commissaris van de Koning. Bij vragen of bijzondere omstandigheden kan de raadsgriffier contact opnemen met het kabinet van de commissaris van de Koning.
- Kabinet commissaris van de Koning: betreft het verslag van het klankbordgesprek in de voorbereiding op voortgangsgesprek van commissaris van de Koning en de burgemeester.

In stap 5 van de klankbordgesprekken zijn er twee onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Voorbereiden gespreksvoering tussen commissaris van de Koning en burgemeester
2. Planning

5.1 Voorbereiden gespreksvoering tussen commissaris van de Koning en burgemeester

De commissaris van de Koning voert, net als de gemeenteraad, gesprekken met de burgemeester. Deze gesprekken worden vaak aangeduid als voortgangsgesprekken. Om een goede indruk te krijgen van het wederzijdse functioneren is het voor commissarissen van de Koning van zwaarwegend belang dat zij over de verslagen van de gesprekken tussen raad en burgemeester beschikken. Dit geldt nog nadrukkelijker in het geval van een (dreigende) problematische situatie. De commissaris van de Koning beziet dan namelijk of de verhoudingen zijn te herstellen of dat er sprake is van een blijvend verstoorde verhouding. Gelet op de rol van de commissaris van de Koning is een goede informatiepositie cruciaal. De minister van BZK heeft in de circulaire 'Benoeming, klankbordgesprekken en herbenoeming' aangedrongen op het ter beschikking stellen aan de commissaris van de Koning van het verslag van klankbordgesprekken tussen gemeenteraad en burgemeester. De geheimhouding wordt in dat geval niet geschonden. Het is raadzaam vroegtijdig in het proces wederzijdse wensen en verwachtingen door te nemen.

In de regel is het de raadsgriffier die het verslag van de klankbordgesprekken aan de commissaris van de Koning zendt. Parallel daaraan kan ook de burgemeester bij de commissaris zelf mondeling verslag doen van het klankbordgesprek. Maar juist voor het evenwichtige beeld, is het van belang dat de commissaris ook beschikt over de zienswijze van de vertrouwenscommissie, zoals die in het verslag is verwoord.

5.2 Planning

Vaak vinden de klankbordgesprekken voorafgaand plaats aan het gesprek dat de burgemeester met de commissaris van de Koning voert. De gesprekscycli tussen burgemeester en vertrouwenscommissie en burgemeester enerzijds en tussen burgemeester en commissaris van de Koning anderzijds zijn daarom bij voorkeur goed op elkaar afgestemd. Het verdient de aanbeveling dat de griffier tijdig na aantreden van een nieuwe burgemeester contact zoekt met het kabinet van de commissaris om de planningen naast elkaar te leggen. De uitkomsten van de klankbordgesprekken kunnen dan (door het toezenden van het vastgestelde verslag) in de gesprekken met de commissaris van de Koning worden meegenomen. In dat geval is het verstandig de klankbordgesprekken tussen gemeenteraad en burgemeester uiterlijk acht weken

voor de gesprekken tussen burgemeester en commissaris van de Koning te plannen. Op deze manier beschikken de gemeenteraad en burgemeester over voldoende tijd om eventuele opmerkingen te maken bij het verslag en een ondertekend exemplaar van het verslag aan het kabinet van de commissaris van de Koning toe te sturen.

Een goed geïnformeerde commissaris van de Koning kan op basis van het verslag zo nodig de burgemeester advies geven of ondersteuning aanbieden. Op deze manier zijn de status en de afspraken van een klankbordgesprek ook buiten de direct betrokken gesprekspartners gewaarborgd.

Keuzemarge

- De precieze wijze van informeren van de commissaris van de Koning over de uitkomst van gesprekken kan op verschillende manieren. Hierover dient afstemming plaats te vinden met het kabinet van de commissaris van de Koning.

Tips

- Een goed verslag biedt een goede basis voor het gesprek over herbenoeming.
- Een goed geïnformeerde commissaris van de Koning speelt een belangrijke rol in het verbeteren van de samenwerking tussen gemeenteraad en burgemeester.

3. Herbenoeming

Introductie op het deel herbenoeming

Kroonbenoemde burgemeesters zijn herbenoembaar. De herbenoeming vindt plaats bij Koninklijk Besluit. Het aantal zittingstermijnen van zes jaar is niet aan een maximum gebonden. Wel krijgen burgemeesters bij het bereiken van de leeftijd van 70 jaar van rechtswege ontslag.

Aan herbenoeming gaat een procedure vooraf, waarin de zittende burgemeester, de gemeenteraad en de commissaris van de Koning een belangrijke rol spelen. De zittende burgemeester weegt af of hij voor herbenoeming in aanmerking wil komen en, zo ja, onder welke condities. De gemeenteraad formuleert een oordeel over het functioneren van de burgemeester in de vorm van een aanbeveling inzake de herbenoeming. De commissaris van de Koning ziet toe op de kwaliteit van het herbenoemingsproces, pleegt zo nodig overleg met betrokkenen en brengt advies uit aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de aanbeveling van de gemeenteraad.

Op weg naar een aanbeveling van de gemeenteraad

Zowel de zittende burgemeester als de gemeenteraad stellen zichzelf in ieder geval twee vragen. De eerste vraag is of de burgemeester in de uitoefening van het ambt in voldoende mate invulling geeft aan het geldende profiel. De tweede vraag is of er mogelijkheden zijn om het functioneren te verbeteren, ook in het licht van veranderde omstandigheden of een veranderd verwachtingspatroon.

In de herbenoemingsprocedure gaat het dus niet alleen om een terugblik op het eerdere functioneren van de burgemeester. Het gaat ook over de vraag of er wensen zijn ten aanzien van het functioneren van de burgemeester in de nieuwe ambtstermijn, zowel inhoudelijk als voor de samenwerkingsrelaties die hij onderhoudt of stimuleert. In de herbenoemingsprocedure moet ruimte zijn om dergelijke wensen en verwachtingen te formuleren, zowel door de burgemeester zelf als door de gemeenteraad.

In nauw verband met de benoeming en klankbordgesprekken

De herbenoemingsprocedure staat niet op zichzelf, maar staat in nauw verband met benoeming en vooral met klankbordgesprekken.

De circulaire verwoordt de lijn dat uitgangspunt is dat de burgemeester wordt herbenoemd. “Herbenoeming is geen heroverweging van de zittende burgemeester”, zo stelde de minister van BZK hierover, doelende op het feit dat de aanbeveling tot al dan niet herbenoemen gegrond moet zijn in een beoordeling van functioneren van een burgemeester in het licht van de profielschets en geen zuiver politieke afweging is of men met de zittende burgemeester door wil. De herbenoeming en het hieraan voorafgaande herbenoemingsgesprek staan in nauwe verbinding met de eerder gevoerde klankbordgesprekken. De gemeenteraad draagt namelijk een verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de beoordeling van het functioneren van de burgemeester mede plaatsvindt aan de hand van de profielschets en de verslagen van eerdere klankbordgesprekken tussen burgemeester en gemeenteraad en dat er een herkenbare lijn zit in de uitkomsten van de klankbordgesprekken en het oordeel over het functioneren van de burgemeester dat uit het herbenoemingsgespreksgesprek komt. Een burgemeester mag niet verrast worden door een (dreiging van) niet-herbenoeming.

Wel heeft het herbenoemingsgesprek een ander karakter dan de reguliere klankbordgesprekken. Een klankbordgesprek tussen gemeenteraad en burgemeester wordt gevoerd op basis van gelijkwaardigheid. In het Verslag van Bevindingen van een herbenoemingsgesprek geeft de gemeenteraad een formeel oordeel over het functioneren van de burgemeester, met het oog op de toekomstige benoemingstermijn. Een herbenoemingsprocedure resulteert altijd in een aanbeveling van de gemeenteraad aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Met het eenvoudigweg laten aflopen van de ambtstermijn van de burgemeester kan niet worden volstaan.

Tijdpad herbenoemingsprocedure

Hieronder staat het tijdpad voor de herbenoemingsprocedure aangeduid in het aantal maanden vooraf aan de officiële benoeming. Mocht het tijdpad overlappen met een reces, of mochten zich er bijzondere omstandigheden voordoen, dan is het verstandig om, in afstemming met het kabinet van de Commissaris eerder te beginnen. In dit deel worden de stappen in het herbenoemingsproces uitgebreider toegelicht.

	Tijd vooraf
 Herbenoemingsprocedure aan de orde? Gesprek tussen burgemeester en commissaris van de Koning	8 maanden
 Als herbenoeming aan de orde is: commissaris van de Koning stelt gemeenteraad schriftelijk in kennis	8 maanden
 Gemeenteraad (een vertegenwoordiging van) bereidt de aanbeveling voor	8-4 maanden
 Gemeenteraad stuurt aanbeveling, door tussenkomst van commissaris van de Koning, aan minister van BZK	4 maanden

Proces

Het herbenoemingsproces bestaat uit acht processtappen, die in het vervolg van dit hoofdstuk worden behandeld:

1. Opstarten van de herbenoemingsprocedure
2. Overleg tussen gemeenteraad en commissaris van de Koning
3. Opstellen van de verordening op de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt
4. Voorbereiding van het herbenoemingsgesprek
5. Voeren herbenoemingsgesprek met de burgemeester en opstellen conceptaanbeveling
6. Vaststellen van aanbeveling in besloten vergadering
7. Toezending aanbeveling aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
8. Voordracht door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en herbenoeming bij Koninklijk Besluit

Stap 1 / Opstarten van de herbenoemingsprocedure

Resultaat

- Duidelijk is of de zittende burgemeester voor herbenoeming in aanmerking wil komen.
- De gemeenteraad is op de hoogte van de procedure voor herbenoeming en heeft de globale planning van activiteiten en het tijdspad scherp.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: bepaalt welke informatiebehoefte hij heeft over de herbenoemingsprocedure.
- De kabinetschef: neemt met de raadsgriffier de procedure op hoofdlijnen door.
- De raadsgriffier: voorziet de gemeenteraad van gewenste informatie over de benoemingsprocedure.

In stap 1 van de herbenoeming zijn er twee onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Overleg tussen de burgemeester en de commissaris van de Koning
2. Rol van de griffier

1.1 Overleg tussen de burgemeester en de commissaris van de Koning

Het herbenoemingsproces begint met een gesprek tussen de burgemeester en de commissaris van de Koning over de vraag of de burgemeester voor herbenoeming in aanmerking wil komen. Dat gesprek vindt uiterlijk acht maanden voordat de ambtstermijn afloopt plaats. Als de burgemeester aangeeft in aanmerking te willen komen voor herbenoeming, dan wordt de herbenoemingsprocedure gestart. Is herbenoeming niet aan de orde, dan volgt in principe eervol ontslag van de burgemeester, zoals dat in het volgende deel van deze handreiking wordt besproken.

1.2 Rol van de griffier

Vaak zal de kabinetschef in deze fase van het proces de procedure en de planning goed doorspreken met de raadsgriffier. Die heeft immers een belangrijke rol bij de begeleiding van de gemeenteraad en de vertrouwenscommissie in de herbenoemingsprocedure. De procedure zal tijd en inzet van de griffier vragen.

Keuzemarge

- De burgemeester beslist of hij of zij in aanmerking wil komen voor herbenoeming of niet.

Tips

- Besef dat een herbenoemingsprocedure tijd vraagt van een vertrouwenscommissie
- Houd hierbij rekening met gemeenteraadsverkiezingen. Het is niet gewenst dat een herbenoemingsprocedure door twee gemeenteraden wordt doorlopen.

Stap 2 / Overleg tussen gemeenteraad en de commissaris van de Koning

Resultaat

- Er zijn tussen gemeenteraad en commissaris van de Koning procesafspraken gemaakt over de herbenoemingsprocedure.
- Gemeenteraad en commissaris van de Koning hebben het voorgaande en gewenste functioneren van de burgemeester besproken in het licht van de komende herbenoemingsprocedure.

Betrokkenen

- De commissaris van de Koning: ziet toe op een ordelijk en zorgvuldig verloop van de herbenoemingsprocedure.
- De gemeenteraad: kiest een vertegenwoordiging die overlegt met de commissaris van de Koning over het voorgaande en verder gewenste functioneren van de burgemeester in het licht van de komende herbenoemingsprocedure.

Volgens [artikel 61a, derde lid, van de Gemeentewet](#) overlegt de gemeenteraad, voordat hij een aanbeveling opstelt, met de commissaris van de Koning over het functioneren van de burgemeester. Dit overleg vindt in de praktijk plaats aan het begin van de herbenoemingsprocedure. De gemeenteraad overlegt dan met de commissaris van de Koning over het voorgaande en verder gewenste functioneren van de burgemeester in het licht van de komende herbenoemingsprocedure. Het gesprek wordt gevoerd mede in het licht van de in voorgaande jaren gevoerde klankbordgesprekken van de gemeenteraad met de burgemeester. De commissaris van de Koning zal vragen of de raad verwacht dat er sprake zal zijn van een soepele procedure.

In stap 2 van de herbenoeming zijn er vier onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Samenstelling vertegenwoordiging vanuit de gemeenteraad
2. Geheimhouding
3. Vroegtijdige signalering rondom herbenoeming
4. Procesafspraken maken

2.1 Samenstelling vertegenwoordiging vanuit de gemeenteraad

Het beraad tussen gemeenteraad en commissaris van de Koning kan, in goed overleg, verschillende vormen aannemen. De gemeenteraad kan zelf bepalen welke raadsleden hem daarbij vertegenwoordigen. De samenstelling van deze vertegenwoordiging faciliteert, als het goed is, het verdere proces waarin de gemeenteraad tot een aanbeveling komt. Wat dat inhoudt, kan per gemeente en per situatie verschillen. Te denken valt, bijvoorbeeld, aan de beoogde leden van de vertrouwenscommissie die de latere aanbeveling voorbereidt, of aan de leden van de commissie die ook de klankbordgesprekken met de burgemeester hebben gevoerd.

2.2 Geheimhouding

Het overleg met de commissaris van de Koning vindt, ingevolge [artikel 61c, eerste lid, van de Gemeentewet](#), plaats met gesloten deuren. Van de beraadslagingen wordt een afzonderlijk verslag opgemaakt dat niet openbaar wordt gemaakt. Dat geldt ook voor elk volgend overleg tussen de gemeenteraad, of de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt, en de commissaris van de Koning.

Uit [artikel 61c van de Gemeentewet](#) vloeit geheimhouding voort op de inhoud van alle beraadslagingen en documenten van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt. De geheimhoudingsplicht geldt onverkort. Wie de geheimhoudingsplicht schendt, maakt zich schuldig aan een misdrijf. Schending van de geheimhoudingsplicht is strafbaar gesteld in [artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht](#). Als strafmaat geldt daarbij een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of een geldboete van de vierde categorie. De gemeenteraad draagt de verantwoordelijkheid voor de geheimhouding en regelt deze in de verordening. De geheimhoudingsplicht geldt voor de leden van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt en de ambtelijke bijstand, en blijft ook na ontbinding van de vertrouwenscommissie van kracht. Hieraan is geen einddatum verbonden.

Het is raadzaam alleen het noodzakelijke op papier te zetten. Boven de ingesloten stukken staat de vermelding ‘geheim’. De stukken worden door de voorzitter en de secretaris van de vertrouwenscommissie ondertekend en vanaf het privéadres van de secretaris verzonden in een gesloten envelop. Het kan praktisch zijn de communicatie per zakelijke e-mail te laten verlopen, maar dat vraagt om aanvullende waarborgen met betrekking tot de vertrouwelijkheid, bijvoorbeeld het van een wachtwoord voorzien of versleutelen van documenten. Sommige secretarissen kiezen er bij ondersteuning van de vertrouwenscommissie voor om niets per post of per e-mail te versturen, maar de communicatie primair te laten lopen via terinzagelegging.

2.3 Vroegtijdige signalering rondom de herbenoeming

De commissaris van de Koning zal vragen of de gemeenteraad verwacht dat sprake zal zijn van een soepele procedure. De gemeenteraad moet (te verwachten) problemen rondom de herbenoeming in een zo vroeg mogelijk stadium met de commissaris van de Koning bespreken. Indien de gemeenteraad verwacht dat een herbenoemingsprocedure niet geheel soepel kan verlopen, zal de commissaris van de Koning uitdrukkelijk naar voren brengen dat een eventueel probleem met (onderdelen van) het functioneren duidelijk en zorgvuldig moet blijken uit verslaglegging gedurende de gehele ambtsperiode. Hiermee is het belang van goede feedback en deugdelijke verslaglegging nog eens onderstreept.

Als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven, vindt er op meerdere momenten in de herbenoemingsprocedure overleg plaats tussen gemeenteraad en commissaris van de Koning. Aanleiding kan bijvoorbeeld zijn dat de gemeenteraad minder eenduidig over de aanbeveling

blijkt te denken dan aanvankelijk gedacht, of dat er zich in de herbenoemingsprocedure problemen voordoen rondom de geheimhouding. Het initiatief voor een dergelijk gesprek kan worden genomen door zowel de gemeenteraad als door de commissaris van de Koning. Dergelijk overleg kan plaatsvinden voorafgaand aan de beraadslagingen van de gemeenteraad over de bevindingen van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt, maar ook voorafgaand aan het gesprek van de gemeenteraad daarover met de burgemeester of na afloop daarvan. Overleg met de commissaris van de Koning vindt in alle gevallen plaats met gesloten deuren.

2.4 Procesafspraken maken

Het eerste gesprek tussen de commissaris van de Koning en de gemeenteraad in de herbenoemingsprocedure heeft ook als doel om procesduidelijkheid te verkrijgen. De commissaris van de Koning ziet wettelijk toe op een ordelijk verloop van de procedure tot herbenoeming en informeert de gemeenteraad over het juridisch kader. De gemeenteraad geeft, onder meer via een verordening, verder invulling aan de procedure.

In de praktijk heeft ook de raadsgriffier vaak een belangrijke rol in het herbenoemingsproces. Hij of zij zorgt voor informatie over het proces in algemene zin en begeleidt de communicatie tussen gemeenteraad, burgemeester en commissaris van de Koning. Meestal bespreekt de raadsgriffier de herbenoemingsprocedure vooraf in detail voor met de betrokken raadsleden.

Het is mogelijk, maar niet gebruikelijk, om een externe procesbegeleider aan te zoeken voor een deel van de procedure. In principe heeft een stevige betrokkenheid van een externe ondersteuner in de herbenoemingsprocedure zelf niet de voorkeur. De verantwoordelijkheid voor de aanbeveling en de oordeelsvorming ligt immers bij de gemeenteraad, die ondersteund wordt door de griffier.

De gemeenteraad kan, afhankelijk van de lokale situatie, wel gebaat zijn bij training van de leden van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt, of bij andere vormen van externe ondersteuning. Wanneer er externe ondersteuning wordt aangevraagd, dan moet vooraf rekening worden gehouden met de financiële gevolgen daarvan. Het is sowieso zaak dat de gemeenteraad vroegtijdig inzicht verwerft in de logistieke en financiële aspecten van de herbenoemingsprocedure, zoals dat ook het geval is bij de benoemingsprocedure. Een herbenoemingsproces vraagt over het algemeen namelijk vrij veel inzet van de betrokken raadsleden.

Keuzemarge

- Inrichten van de herbenoemingsprocedure binnen de wettelijke kaders en binnen afstemming tussen gemeente en provincie.

Tips

- Neem als gemeenteraad deel aan het overleg met de commissaris van de Koning met een vertegenwoordiging die het proces, waarin de gemeenteraad tot een aanbeveling komt, optimaal faciliteert.
- Wacht nooit met het geven van eventuele kritiek tot de herbenoemingsprocedure. Geef als gemeenteraad feedback aan de burgemeester in het (jaarlijkse) klankbordgesprek.
- Breng als gemeenteraad de logistieke en financiële aspecten van de herbenoemingsprocedure in kaart en houd rekening met de tijdsinzet die een herbenoemingsprocedure vraagt.

Stap 3 / Opstellen van de verordening op de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt

Resultaat

- Er is een verordening vastgesteld waarin de taak, samenstelling en werkwijze van de vertrouwenscommissie, die de aanbeveling voorbereidt, zijn vastgelegd.
- Er is een evenwichtig beoordelingskader voor het functioneren van de burgemeester vastgesteld.
- De geheimhouding in de herbenoemingsprocedure is geborgd.
- De commissaris van de Koning is op de hoogte van de werkwijze van de vertrouwenscommissie.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: stelt de verordening op de vertrouwenscommissie vast
- De commissaris van de Koning: wordt in kennis gesteld van de verordening.

Ingevolge [artikel 61a vierde lid, van de Gemeentewet](#) dient de voorbereiding van de aanbeveling tot herbenoeming van de burgemeester door een vertrouwenscommissie te geschieden. Voor zover het nog nodig is om een aparte verordening op de vertrouwenscommissie vast te stellen, gebeurt dit veelal na het overleg met de commissaris van de Koning en eventuele verdere overleggen over de inrichting van het herbenoemingsproces, bijvoorbeeld met de beoogde leden van de vertrouwenscommissie of in een seniorenconvent.

De betreffende commissie krijgt vaak de naam ‘Raadscommissie herbenoeming’ of ‘Vertrouwenscommissie herbenoeming’. In de praktijk functioneert deze raadscommissie met enige regelmaat al voordat de verordening is vastgesteld. Ze bereidt vaak de verordening voor en wint eventueel al informatie in over het functioneren van de burgemeester. Formeel wordt ze echter pas ingesteld met het vaststellen van de verordening. Vanaf dan spreken we van een vertrouwenscommissie. Maar het is niet altijd meer nodig om een aparte verordening op de vertrouwenscommissie vast te stellen. Er bestaat immers ook de mogelijkheid om bij de benoeming van de burgemeester een vertrouwenscommissie in te stellen die tevens actief is bij klankbordgesprekken en herbenoeming.

In stap 3 van de herbenoeming zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Inhoud van de verordening
2. Samenstelling van de vertrouwenscommissie
3. Beoordelingskader

3.1 Inhoud van de verordening

De gemeenteraad regelt in een verordening de taak, samenstelling en werkwijze van de vertrouwenscommissie en brengt de commissaris van de Koning daarvan op de hoogte. In de verordening legt de gemeenteraad een aantal keuzes vast ten aanzien van de inrichting van het herbenoemingsproces en de werkwijze van de vertrouwenscommissie. De belangrijkste keuzes betreffen de samenstelling van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt en het beoordelingskader dat bij de voorbereiding van de aanbeveling wordt gehanteerd.

3.2 Samenstelling van de vertrouwenscommissie

De gemeenteraad stelt uit zijn midden een vertrouwenscommissie in die de aanbeveling voorbereidt. Met het oog op de gesprekskwaliteit van het latere herbenoemingsgesprek is het

onwenselijk als de vertrouwenscommissie uit de gehele gemeenteraad zou bestaan. Het is logischer om te kiezen voor een vertegenwoordiging uit de raad. De commissie moet zo zijn samengesteld dat zij een evenwichtig oordeel kan vellen over het functioneren van de burgemeester en de gemeenteraad met voldoende gezag kan adviseren over de aanbeveling. Een diverse en evenwichtige samenstelling is daarom belangrijk. Een goede vertrouwenscommissie heeft het vertrouwen van de gemeenteraad. De gemeenteraad doet er goed aan zich de vraag te stellen wie de juiste personen zijn om het functioneren van de burgemeester te beoordelen, zonder dat dat oordeel onderdeel wordt van een (partij)politiek spel.

In de meeste gevallen wordt gekozen voor vertegenwoordiging namens alle fracties uit de gemeenteraad. De gedachte hierachter is dat de burgemeester raadsvoorzitter is voor alle fracties, maar ook dat de aanbeveling voor de herbenoeming door de raad wordt vastgesteld. Werken aan een breed draagvlak wordt daarom meestal als reden aangegeven voor deelname van alle fracties van de raad aan de vertrouwenscommissie. Wanneer de commissie wordt gevormd door een delegatie van fractievoorzitters of anderszins niet alle fracties zitting hebben in de vertrouwenscommissie (bijvoorbeeld wanneer wordt gekozen voor twee raadsleden uit de coalitie en twee uit de oppositie), dan kan dit de slagvaardigheid vergroten (door een overzichtelijk aantal deelnemers), maar wordt ook een groter beroep gedaan op het vertrouwen dat de gehele raad stelt in het werk van de vertrouwenscommissie.

Ook het voorzitterschap is een aandachtspunt. Symbolisch kan het nuttig zijn de voorzitter van de vertrouwenscommissie afkomstig te laten zijn uit de oppositie, maar het kan ook zijn dat de aangewezen persoon de coalitie vertegenwoordigt; dat hangt af van de lokale context. Het is niet ongebruikelijk dat de plaatsvervangend voorzitter van de raad de voorzittersrol vervult. Het komt ook voor dat de nestor uit de raad de rol van voorzitter op zich neemt. In ieder geval moet het een raadslid zijn dat beschikt over een breed geaccepteerd gezag.

Alleen raadsleden kunnen zitting hebben in de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt. Het ligt echter voor de hand dat de gemeenteraad bij het opstellen van zijn uiteindelijke aanbeveling de opvatting van de wethouders over het functioneren van de burgemeester meeweegt. Het voorzitterschap van het college is immers een belangrijk aspect van het burgemeestersambt. Het is te adviseren ten minste één wethouder als adviseur toe te voegen aan de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt. Die kan zich vervolgens laten voeden door input van de andere wethouders. Zo kan de vertrouwenscommissie zich goed rekenschap geven van het perspectief van het college. De gemeenteraad beslist daar evenwel zelf over, bij voorkeur in goed overleg met het college. Het is echter geen vereiste om een wethouder toe te voegen aan de commissie. Een alternatief voor het als adviseur toevoegen van een wethouder aan de raadscommissie, is dat de raadscommissie een informeel gesprek voert met een of meerdere wethouders. Adviseurs zijn geen lid van de raadscommissie en hebben geen stemrecht. De geheimhoudingsplicht voor wat betreft de herbenoemingsprocedure geldt vanzelfsprekend ook voor de adviseur(s).

Andere functionarissen dan wethouders kunnen niet als adviseur aan de commissie worden toegevoegd. Voor zover ambtelijke bijstand wenselijk is, wordt in principe de raadsgriffier daarmee belast. Als er behoefte bestaat aan een plaatsvervangend ambtelijk ondersteuner, dan kan de gemeentesecretaris of de plaatsvervangend raadsgriffier deze rol vervullen. De keuze voor de gemeentesecretaris kan gebaseerd zijn op zijn kennis van en ervaringen met de verschillende rollen die een burgemeester vervult; de keuze voor de plaatsvervangend raadsgriffier kan dan weer zijn ingegeven door een behoefte aan aanvullende procesbegeleiding.

3.3 Beoordelingskader

Het is van belang dat gemeenteraden in de herbenoemingsprocedure kunnen terugvallen op een goed en geobjectiveerd beoordelingskader. Dat helpt de gemeenteraad om te komen tot een gerechtvaardigd en afgewogen oordeel over het functioneren van de burgemeester in de afgelopen periode.

Het beoordelingskader wordt in de eerste plaats gevormd door de profielschets, die de basis was voor de selectie van de burgemeester. Het bevat de eisen en verwachtingen die aan hem of haar gesteld worden en biedt zodoende handvatten om terug te kijken op het functioneren: In welke mate zijn eisen en verwachtingen uitgekomen? In welke mate is er sprake van contextveranderingen of veranderingen in de taakinvulling die maken dat de functie-invulling veranderd is? Welke elementen van het profiel kwamen goed uit de verf? Aan welke aspecten uit de profielschets zou de burgemeester in een volgende termijn meer aandacht mogen schenken?

Om allerlei uiteenlopende redenen kan het verwachtingspatroon ten aanzien van het functioneren van de burgemeester in de loop der tijd wijzigen. Bovendien vinden tijdens de ambtsperiode van de burgemeester raadsverkiezingen plaats, met als gevolg dat niet alleen de samenstelling van de raad kan veranderen, maar ook mogelijk nieuwe wethouders aantreden. Dat betekent dat de lokale partijpolitieke verhoudingen waarin de burgemeester functioneert – in meer of mindere mate – kunnen veranderen. Dat kan leiden tot een verandering in de verwachtingen omtrent het functioneren van de burgemeester. Het is voor een goede verhouding tussen de raad en de burgemeester van belang die nadere eisen duidelijk en bijtijds – en dus niet pas in het laatste stadium – te formuleren. Dit vereist een open verhouding tussen de raad en de burgemeester. De burgemeester moet de gelegenheid hebben zich aan veranderende verwachtingen aan te passen. Deze nadere eisen kunnen vervolgens, mits duidelijk gewisseld met de burgemeester, nadere criteria vormen waaraan het functioneren van de burgemeester in de volgende benoemingstermijn wordt getoetst. Deze eventuele nadere eisen voor in de volgende benoemingstermijn zijn onderdeel van het verslag van bevindingen op basis waarvan de gemeenteraad een besluit neemt over de aanbeveling tot herbenoeming. De raadsleden die in de nieuwe termijn de klankbordgesprekken gaan voeren met de burgemeester kunnen voortbouwen op hetgeen is vastgelegd in het verslag van bevindingen. Hier ligt dus een sterke verbinding met het deel klankborden.

Keuzemarge

- Mits duidelijk en bijtijds geformuleerd en duidelijk met de burgemeester gewisseld kunnen nadere criteria worden gesteld aan het functioneren van de burgemeester in de volgende benoemingstermijn.
- Het is een lokale keuze wie de vertrouwenscommissie, naast de griffier, plaatsvervangend ondersteunt.

Tips

- Stel een vertrouwenscommissie in die een goede en werkbare vertegenwoordiging is van de gemeenteraad.
- Voeg in ieder geval één wethouder als adviseur toe aan de vertrouwenscommissie.
- Het is verstandig bij de samenstelling van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt te zorgen voor een personele overlap met de samenstelling van de commissie die de klankbordgesprekken met de burgemeester voerde. Die klankbordgesprekken vormen immers een belangrijke basis voor de beoordeling van het functioneren van de burgemeester in het licht van de herbenoeming. Gemeenteraadsleden die in beide commissies zitten, kunnen een consistente lijn borgen.
- Communiceer tijdig over additionele eisen aan het functioneren van de burgemeester en baseer die op ontwikkelingen in de gemeente die eerder met de burgemeester zijn besproken.

Stap 4 / Voorbereiding van het herbenoemingsgesprek

Nadat de gemeenteraad de verordening heeft vastgesteld, is de daadwerkelijke voorbereiding van de aanbeveling in handen van de vertrouwenscommissie. De vertrouwenscommissie bereidt ook het gesprek met de burgemeester voor dat onderdeel uitmaakt van de herbenoemingsprocedure.

Resultaat

- Er is informatie verzameld om een volledig beeld te krijgen van het functioneren van de burgemeester.
- Er is een evenwichtig conceptoordeel opgesteld over het functioneren van de burgemeester.

Betrokkenen

- De vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt: verzamelt in deze fase, met inachtneming van de geheimhouding, informatie over het volledige functioneren van de burgemeester en komt tot een evenwichtig conceptoordeel over het functioneren van de burgemeester.

In stap 4 van de herbenoeming zijn er twee onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Voeding voor het oordeel
2. Conceptverslag

4.1 Voeding voor het oordeel

Voor een herbenoemingsgesprek is het belangrijk om goede informatie in te winnen bij mensen die de burgemeester feitelijk en in volledige taakuitoefening zien functioneren. Het is, net als bij de klankbordgesprekken, belangrijk dat de gemeenteraad alle aspecten van het functioneren van de burgemeester meeweegt in zijn oordeel en dat de gemeenteraad zijn oordeel baseert op zo volledig mogelijke informatie, die een evenwichtig beeld geeft van het functioneren van de burgemeester. Tegelijk moet de geheimhouding rondom de herbenoeming gewaarborgd blijven. Het is daarom verstandig de groep van mensen die geraadpleegd worden niet groter te maken dan noodzakelijk. De vertrouwenscommissie mag niet extern informatie verstrekken over het precieze verloop en zeker niet over de (voorlopige) uitkomsten van de herbenoemingsprocedure.

De vertrouwenscommissie formuleert vroegtijdig de informatiebronnen op basis waarvan zij zich een oordeel vormt over het functioneren van de burgemeester. Deze informatiebronnen maakt zij voorafgaand aan het herbenoemingsgesprek kenbaar aan de burgemeester, de gemeenteraad en de commissaris van de Koning. De bronnen kunnen bijvoorbeeld worden opgenomen in het raadsvoorstel bij de verordening.

De vertrouwenscommissie kan niet altijd blindvaren op de verkregen informatie en zal zich een zelfstandig oordeel moeten vormen over het functioneren van de burgemeester. Tegelijk is het, vanwege de veelzijdigheid van het ambt en de verscheidenheid aan ervaringen met en oordelen over het functioneren van de burgemeester, wel verstandig breder informatie in te winnen. Het is om die redenen belangrijk dat de gemeenteraad bij het inrichten van het herbenoemingsproces goed nadenkt over de vraag welke personen de vertrouwenscommissie benadert om input te leveren voor het herbenoemingsgesprek, op welke manier dat gebeurt en hoe de vertrouwenscommissie met de verkregen informatie omgaat. Tijdige afstemming in dezen met de burgemeester en de commissaris van de Koning is wenselijk.

4.1.1 Verslagen van eerdere klankbordgesprekken

In de verslagen vastgelegde uitkomsten van eerdere klankbordgesprekken vormen een belangrijke bron voor het herbenoemingsgesprek. Aan de hand van de verslagen kan de vertrouwenscommissie zich een oordeel vormen over het functioneren van de burgemeester in de afgelopen benoemingsperiode.

4.1.2 Ophalen referenties

Het komt regelmatig voor dat de vertrouwenscommissie informatie inwint bij de gemeenteraadsfracties, wethouders, de gemeentesecretaris, de raadsgriffier, een samenwerkingspartner op het gebied van openbare orde en veiligheid, andere politiek-bestuurlijke actoren en/of vertegenwoordigers van maatschappelijke partijen. De vertrouwenscommissie kan op deze manier kennis opdoen van relevante praktijken rondom het functioneren van de burgemeester waar zij niet zelf bij aanwezig is.

4.1.3 Andere informatiebronnen

Er zijn ook andere mogelijkheden om de voeding voor het oordeel over het functioneren van de burgemeester te verbreden en tegelijk de geheimhouding te waarborgen. In toevoeging op eerdergenoemde bronnen in deze handreiking valt bijvoorbeeld te denken aan: input van de burgemeester zelf uit gesprekken die hij of zij heeft gevoerd. Ook komt voor dat een burgemeester, voorafgaand aan de besloten raadsvergadering over de vaststelling van de aanbeveling, in het openbaar antwoord geeft op vragen van de raadsfracties over zijn rol als burgemeester. De verhoudingen moeten dat wel toelaten en alle betrokkenen moeten daarvoor openstaan.

In alle gevallen geldt dat verbreding van de voeding voor het herbenoemingsgesprek risico's meebrengt voor de geheimhouding en voor de privacy van de burgemeester. Het is daarom te adviseren om de aanbeveling in beperkte kring voor te bereiden.

Ook is het niet vanzelfsprekend dat alle betrokkenen het gepast vinden of zich 'veilig genoeg' voelen om hun oordeel over het functioneren van de burgemeester met de vertrouwenscommissie te bespreken, bijvoorbeeld vanwege het risico op herleidbaarheid, of omdat zij feedback op het functioneren van de burgemeester liever rechtstreeks met hem of haar bespreken. Daar dient de raadscommissie oog voor te hebben. Het vraagt er ook om dat raadsleden de informatie goed wegen en op het juiste moment, op de juiste manier doorvragen.

4.2 Conceptverslag

Op basis van ingewonnen informatie formuleert de vertrouwenscommissie een conceptoordeel en een conceptverslag. De vertrouwenscommissie bekijkt in welke mate de burgemeester voldoet aan het profiel, vormt zich een oordeel over haar of zijn functioneren en geeft aan waar aandachts- of ontwikkelpunten zitten. Van de beraadslagingen wordt door de secretaris een verslag opgemaakt dat niet openbaar wordt gemaakt. Het conceptverslag vormt input voor het herbenoemingsgesprek dat de vertrouwenscommissie voert met de burgemeester.

Keuzemarge

- Manieren om goede en voldoende informatie in te winnen over de verschillende aspecten van het functioneren van de burgemeester.

Tips

- Verbreed de input voor de vertrouwenscommissie zodanig dat zij tot een gedegen en afgewogen conceptoordeel over het functioneren van de burgemeester kan komen, maar vergroot de kring van geraadpleegde personen niet voorbij het noodzakelijke.
- Houd er rekening mee dat de opgehaalde informatie in alle gevallen om interpretatie vraagt en de vertrouwenscommissie hier zelf een oordeel over moet vormen.

Stap 5 / Voeren herbenoemingsgesprek met de burgemeester en opstellen conceptaanbeveling

Resultaat

- Er is een evenwichtig herbenoemingsgesprek met de burgemeester gevoerd dat resulteert in een conceptaanbeveling.
- Eventuele afspraken over het toekomstig functioneren van de burgemeester zijn vastgelegd.

Betrokkenen

- De vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt: heeft de verantwoordelijkheid voor bovenstaande punten.
- De commissaris van de Koning: wordt eventueel in overleg bij bovenstaande betrokken.

In stap 5 van de herbenoeming zijn er vijf onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Het herbenoemingsgesprek
2. Verslag van Bevindingen
3. Voorbeeldopbouw van het Verslag van Bevindingen
4. Opmerkingen van de burgemeester
5. Afspraken over toekomstig functioneren

5.1 Het herbenoemingsgesprek

De vertrouwenscommissie bespreekt haar conceptbevindingen met de burgemeester, nog voordat zij verslag uitbrengt aan de gemeenteraad en de commissaris van de [Koning. Net](#) als bij het klankbordgesprek is het intermenselijke aspect van het herbenoemingsgesprek belangrijk: het doel zou van beide zijden moeten zijn om een goed gesprek te voeren over het ervaren functioneren van de burgemeester. De valkuilen bij dit gesprek zijn vergelijkbaar met die bij een klankbordgesprek. Zo is het risico dat het gesprek te veel aan de oppervlakte blijft, dat er te veel wordt ingezoomd op incidenten, of dat er te veel wordt geredeneerd vanuit het recente verleden in plaats van de hele ambtsperiode. Een goede voorbereiding van het gesprek en een goede gesprekstechniek zijn daarom ook hier van belang. Ook de duur van het herbenoemingsgesprek is, zolang er geen sprake is van problemen, vergelijkbaar met die van een regulier klankbordgesprek. Als agenda voor het gesprek worden over het algemeen de verschillende onderdelen van de profielschets of de verschillende taken van de burgemeester gehanteerd, eventueel aangevuld met een bespreking van eerdere afspraken die met de burgemeester zijn gemaakt over zijn functioneren. Van het gesprek met de burgemeester wordt door de secretaris een verslag opgemaakt dat niet openbaar wordt gemaakt.

5.2 Verslag van Bevindingen

De vertrouwenscommissie stelt na het herbenoemingsgesprek, na de adviseurs gehoord te hebben, een Verslag van Bevindingen op. Daarmee rondt ze haar werkzaamheden af. De vertrouwenscommissie formuleert in het verslag haar oordeel over het functioneren van de burgemeester en geeft aan of er voor haar sprake kan zijn van herbenoeming. Als stelregel geldt dat het hele verloop van de procedure in het Verslag van Bevindingen wordt weergegeven, zowel procedureel als inhoudelijk. In bijzondere gevallen, overlegt de vertrouwenscommissie over het verslag met de commissaris van de Koning. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer het niet eenvoudig blijkt tot overeenstemming te komen over het verslag.

Het verslag wordt bij meerderheid van stemmen vastgesteld, bij voorkeur met unanimiteit. Ieder commissielid heeft daarbij één stem. In het Verslag van Bevindingen kunnen leden van de vertrouwenscommissie, indien gewenst,elijk geven van minderheidsstandpunten. Bij het staken van de stemmen over de uit te brengen bevindingen, wordt het nemen van een beslissing uitgesteld tot de volgende vergadering. Is uitstel van de beslissing niet mogelijk, of staken de stemmen ook in die volgende vergadering, dan worden niet de bevindingen van de commissie, maar de verschillende meningen in het verslag opgenomen.

Het verslag wordt ondertekend door de voorzitter en secretaris van de commissie. Het is raadzaam om het verslag ook door de andere leden van de vertrouwenscommissie te laten ondertekenen. Het Verslag van Bevindingen, dat wordt uitgebracht aan de gemeenteraad en de commissaris van de Koning, bevat ook een conceptaanbeveling.

5.3 Voorbeeldopbouw van het Verslag van Bevindingen

De inhoud en vorm van het Verslag van Bevindingen staan vrij. Het is wel van belang er zorg voor te dragen dat het verslag voldoende onderbouwing bevat van de visie van de commissie, omdat de gemeenteraad op basis van het Verslag van Bevindingen besluit over de aanbeveling. Een suggestie voor de opbouw van het verslag:

1. Inleiding

De inleiding gaat in op de aanleiding voor en de aard van het Verslag van Bevindingen.

2. Proces

Na een inleiding volgt procedurele informatie over de samenstelling van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling heeft voorbereid en over de klankbordgesprekken die gedurende de ambtstermijn met de burgemeester zijn gehouden (o.a. frequentie en gesprekspartners). Dan volgt chronologisch inhoudelijke informatie over de werkzaamheden van de commissie, over de informatiebronnen en over de inhoud van de met de informanten en met de burgemeester gevoerde gesprekken. Ook de aard en inhoud van eventuele tussentijdse contacten met de commissaris van de Koning worden vermeld.

3. Bevindingen

In het verslag worden het verloop en de uitkomsten van gevoerde gesprekken en beraadslagingen van de vertrouwenscommissie beschreven. Bevindingen met betrekking tot het functioneren van de burgemeester kunnen bijvoorbeeld worden geordend naar de criteria uit de profielschets en de afspraken uit de klankbordgesprekken.

4. Conclusie

Afgesloten wordt met een conclusie ten aanzien van het functioneren van de burgemeester, in het licht van de toekomstige benoemingstermijn. Tevens geeft het verslag aan of sprake is van unanimiteit binnen de commissie. De conclusie ten aanzien van de benoembaarheid wordt gevat in de conceptaanbeveling in het Verslag van Bevindingen.

5.4 Opmerkingen van de burgemeester

De burgemeester kan opmerkingen plaatsen bij de bevindingen van de vertrouwenscommissie. Als deze niet leiden tot aanpassing van het verslag, kunnen deze als kanttekeningen van de burgemeester worden opgenomen. Mocht dit niet haalbaar zijn, dan kan de burgemeester zijn kanttekeningen bij het verslag in een brief aan de gemeenteraad of mondeling toelichten.

5.5 Afspraken over toekomstig functioneren

Het is, met het oog op een goede voortgezette samenwerkingsrelatie tussen gemeenteraad en burgemeester, aan te bevelen in het herbenoemingsgesprek afspraken te maken over het toekomstig functioneren van de burgemeester. Dit kan bijvoorbeeld in antwoord op ontwikkelingen in de gemeente of in antwoord op verschuivende ambities of verwachtingen van de gemeenteraad of van de burgemeester. Daar kunnen ook afspraken tussen zitten over de professionele ontwikkeling van de burgemeester. Als dergelijke afspraken gemaakt worden, dan worden deze in het verslag vermeld. Ze kunnen bijvoorbeeld de vorm krijgen van afspraken waarmee de oorspronkelijke profielschets wordt aangevuld. Die afspraken moeten altijd gezien worden in het licht van de oorspronkelijke profielschets en kunnen daar niet opeens fundamenteel van verschillen. Wel kunnen er bijvoorbeeld accentverschillen worden gelegd. Het is aan te raden meteen ook afspraken te maken over de termijn waarbinnen redelijkerwijs van de burgemeester kan worden gevergd dat deze aan de nieuwe afspraken voldoet, over de manier waarop hij of zij er invulling aan geeft en over de manier waarop de gemeenteraad daarop toeziet. Het initiatief tot dergelijke afspraken kan ook uitgaan van de burgemeester zelf. Zij of hij kan bijvoorbeeld ambities en/of aandachtspunten vastleggen voor haar of zijn toekomstig functioneren. Het is in deze fase ook aan te bevelen om de eerder gemaakte afspraken over feedback en klankbordgesprekken te herijken in het licht van de toekomstige benoemingstermijn. Als daartoe aanleiding is, wordt in het verslag van het herbenoemingsgesprek ook melding gemaakt van gesprekken die (een commissie uit) de gemeenteraad in een eerder stadium met de burgemeester over diens functioneren heeft gevoerd, alsook van eventuele afspraken die daarbij zijn gemaakt.

Ook rondom het herbenoemingsgesprek kan de vertrouwenscommissie c.q. de gemeenteraad nadenken over hoe de burgemeester in zijn professionele ontwikkeling geholpen kan worden, bijvoorbeeld met trainingen of een opleiding.

Aandacht voor de professionele ontwikkeling, loopbaan en positie van de burgemeester is in het bijzonder van belang in het licht van het herbenoemingsgesprek (en daaraan voorafgaande klankbordgesprekken) richting een derde termijn. Op dat moment zit de burgemeester al bijna twaalf jaar in zijn of haar ambt. Herbenoeming blijft weliswaar het uitgangspunt, maar de vertrouwenscommissie draagt tegelijk mede de verantwoordelijkheid om met de burgemeester het gesprek te voeren over zijn of haar (loopbaan)ontwikkeling en vervolgstappen in diens carrière en om de burgemeester te helpen zich voor te bereiden op een toekomstige functie in het burgemeestersambt of daarbuiten.

Keuzemarge

- Er kunnen al dan niet aanvullende afspraken gemaakt worden met de burgemeester over zijn toekomstig functioneren. Deze afspraken zijn onderdeel van het Verslag van Bevindingen
- Eventueel zijn nieuwe afspraken over het klankborden in de komende benoemingstermijn te maken.

Tips

- Maak als gemeenteraad concrete afspraken met de burgemeester over zijn of haar toekomstig functioneren.
- Formuleer als burgemeester ambities en/of aandachtspunten voor de toekomstige benoemingstermijn.
- Herijk gezamenlijk de afspraken over het klankborden gedurende de komende benoemingstermijn.
- Laat alle leden van de vertrouwenscommissie het Verslag van Bevindingen tekenen.

Stap 6 / Vaststellen van aanbeveling in besloten vergadering

Resultaat

- Een formele aanbeveling van de gemeenteraad.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: besluit, na kennisneming van de bevindingen van de vertrouwenscommissie en haar conceptaanbeveling, over zijn aanbeveling tot herbenoeming.

De uiteindelijke aanbeveling wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Daaraan gaat nog een aantal beraadslagingen vooraf.

In stap 6 van de herbenoeming zijn er vier onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Beraadslagingen zijn niet openbaar en eeuwigdurend geheim
2. Formele vaststelling en schriftelijke stemming
3. Uitzondering: aanbeveling tot niet-herbenoeming
4. Openbare bekendmaking

6.1 Beraadslagingen zijn niet openbaar en eeuwigdurend geheim

De gemeenteraad beraadslaagt in een besloten vergadering over de bevindingen van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt en over de conceptaanbeveling. De gemeenteraad neemt daartoe kennis van het Verslag van Bevindingen, bijvoorbeeld via de griffier, of in de besloten vergadering zelf, maar altijd onder geheimhouding. Het is verstandig hierin aan te sluiten bij de reguliere procedure die in de gemeente geldt voor de omgang met geheime stukken.

Er geldt eeuwigdurende geheimhouding voor de beraadslagingen. Het ligt voor de hand dat de adviseur(s) van de vertrouwenscommissie hierbij aanwezig is/zijn. De burgemeester kan aanwezig zijn, maar dat is in de praktijk lang niet altijd het geval en veel burgemeesters geven zelf aan niet aanwezig te willen zijn. Immers, de vertrouwenscommissie en de burgemeester hebben al uitvoerig met elkaar gesproken over de inhoud. Anderen, zoals de overige leden van het college niet zijnde adviseur, zijn sowieso niet aanwezig.

Daarna beraadslaagt de gemeenteraad, indien gewenst, nog voorafgaand aan de vaststelling van de aanbeveling, met de burgemeester over diens gevoelens over het eigen functioneren. Dit gebeurt bij voorkeur in dezelfde vergadering. Als de gemeenteraad of de commissaris van de Koning dat nodig oordeelt, overlegt de gemeenteraad met de commissaris van de Koning over het verslag van bevindingen en/of de aanbeveling. Een dergelijk overleg vindt in de regel niet plaats, alleen als daartoe een bijzondere aanleiding bestaat. Dit overleg kan zowel plaatsvinden voorafgaand aan de beraadslagingen van de gemeenteraad over de bevindingen van de vertrouwenscommissie en/of het gesprek van de gemeenteraad daarover met de burgemeester, als na afloop daarvan. Eventueel overleg met de commissaris van de Koning vindt plaats met gesloten deuren. Van de beraadslagingen wordt een verslag opgemaakt dat niet openbaar wordt gemaakt.

6.2 Formele vaststelling en schriftelijke stemming

De gemeenteraad stelt op basis van de beraadslagingen zijn aanbeveling vast. Het heeft de voorkeur om in de besloten raadsvergadering waarin over de bevindingen van de vertrouwenscommissie wordt beraadslaagd, meteen de aanbeveling vast te stellen en in een direct aansluitende openbare vergadering de aanbeveling publiek te maken.

Er vindt in de besloten raadsvergadering waarin de aanbeveling wordt vastgesteld een schriftelijke, en dus geheime, stemming plaats. Dit ingevolge [artikel 31 van de Gemeentewet](#). De wetgever heeft dit wenselijk geacht, omdat de stemgerechtigden hun stem op een persoon volledig vrij moeten kunnen uitbrengen, zonder enige druk van buitenaf. Ook het belang van de gekozenen is naar de mening van de wetgever gediend bij een schriftelijke stemming.

Uiteraard mag de procedure niet in strijd zijn met de bepalingen over schriftelijke stemmingen in de Gemeentewet. Dat betekent dat het stemmen schriftelijk en individueel gebeurt, en dus niet per acclamatie of handopsteking. De wet schrijft echter niet exact voor hoe de schriftelijke stemming over de aanbeveling vormgegeven dient te worden. In het reglement van orde zijn mogelijk al bepalingen opgenomen voor het stemmen over personen, die ook hier gevolgd kunnen worden.

Staken de stemmen meerdere malen, dan beslist, ingevolge [artikel 31 van de Gemeentewet](#), terstond het lot.

6.3 Uitzondering: aanbeveling tot niet-herbenoeming

De gemeenteraad kan tot het oordeel komen dat er voor hem geen sprake kan zijn van herbenoeming van de burgemeester, al beslist uiteindelijk de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de voordracht tot wel of niet herbenoemen. Indien zo'n situatie zich voordoet, zal de minister een beslissing nemen, die mede is gebaseerd op het inhoudelijke advies van de commissaris van de Koning. Een aanbeveling tot niet-herbenoeming kan leiden tot het ontslag van de burgemeester, tenzij het advies van de commissaris van de Koning of andere zwaarwegende omstandigheden afwijking van de aanbeveling noodzakelijk maken. Niet-herbenoeming vindt pas plaats nadat de burgemeester door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gehoord.

Niet-herbenoeming staat rechtspositioneel gelijk aan ontslag. De procedure die vooraf gaat aan vaststelling van een aanbeveling tot niet-herbenoeming moet daarom met de grootste mogelijke zorgvuldigheid worden doorlopen. Een aanbeveling om niet tot herbenoeming over te gaan, moet gebaseerd zijn op een afgewogen oordeel na regelmatig gevoerde

klankbordgesprekken, goede verslagen daarvan en voldoende mogelijkheden voor de burgemeester om tot verbetering van zijn of haar functioneren te komen. Een aanbeveling tot niet-herbenoeming zonder dat eerder signalen zijn gegeven en ontvangen dat het niet goed zou gaan (met andere woorden: zonder ‘dossier’) zal door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, in overleg met de commissaris van de Koning, minder snel worden gevolgd. Tijdig overleg met de commissaris van de Koning hierover is uiterst belangrijk.

6.4 Openbare bekendmaking

Veelal tijdens een openbare raadsvergadering wordt vervolgens alleen de aanbeveling openbaar gemaakt. De voorzitter van de vertrouwenscommissie schetst het proces en de overwegingen die zijn gemaakt. De stemverhouding blijft te allen tijde geheim, ook als het besluit unaniem is. In een eventueel persbericht staat niet meer dan dat een aanbeveling tot (niet-)herbenoeming is vastgesteld. Het besluit tot vaststelling van de aanbeveling is in de besloten raadsvergadering al genomen. Het hoeft in het openbaar niet opnieuw te worden genomen.

De verplichte geheimhouding betekent dat ook de oordeelsvorming achter de aanbeveling tot herbenoeming of niet-herbenoeming niet openbaar mag worden gemaakt, niet door betrokken raadsleden en ook niet door de betrokken burgemeester. Zeker bij niet-herbenoeming vraagt dit aandacht voor de positie van met name de burgemeester, die zich moeilijk publiekelijk kan verdedigen.

Keuzemarge

- De activiteiten in deze stap zijn sterk gereguleerd waardoor de (inhoudelijke) keuzemarge zeer beperkt is.

Tip

- Hoe minder lang een uitkomst geheim is, hoe kleiner de kans op lekken. Houd de tijd tussen de besloten raadsvergadering en de publieke bekendmaking, bijvoorbeeld in een openbare raadsvergadering, daarom zo kort mogelijk

Stap 7 / Toezenclng aanbeveling aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Resultaat

- De aanbeveling van de gemeenteraad, inclusief bijlagen, is verstuurd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Betrokkenen

- De gemeenteraad: verstuurt de aanbeveling.
- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: ontvangt, door tussenkomst van de commissaris van de Koning, de aanbeveling.

In stap 7 van de herbenoeming is er één onderdeel dat de aandacht verdient:

1. Procesgang

7.1 Procesgang

De gemeenteraad stuurt de aanbeveling ten minste vier maanden voor de eerste dag van de maand waarin de herbenoeming dient in te gaan aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, door tussenkomst van de commissaris van de Koning.

De gemeenteraad verstrekt bij zijn aanbeveling in onderstaande volgorde:

1. De verordening op de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt;
2. Het Verslag van Bevindingen van de vertrouwenscommissie die de aanbeveling voorbereidt, met daarachter, indien beschikbaar, in chronologische volgorde de verslagen van haar beraadslagingen en de verslagen van de gesprekken die zij met de burgemeester heeft gevoerd over haar bevindingen, inclusief eventuele opmerkingen van de burgemeester;
3. Het raadsvoorstel/raadsbesluit inzake de aanbeveling;
4. Het schriftelijke verslag van de besloten raadsvergadering waarin de aanbeveling is vastgesteld;
5. Het schriftelijke verslag van het openbare gedeelte van de raadsvergadering waarin van de aanbeveling is kennisgegeven, indien van toepassing;
6. Eventuele overige voor de beoordeling van de aanbeveling relevante informatie.

Na ontvangst van de aanbeveling zendt de commissaris van de Koning deze zo spoedig mogelijk door naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, vergezeld van zijn of haar advies daarover. De commissaris neemt daarin een eigenstandig standpunt in over de wijze waarop de burgemeester de afgelopen zes jaar heeft gefunctioneerd en de herbenoembaarheid van de burgemeester. Ook rapporteert de commissaris van de Koning over zijn of haar bevindingen over de inhoud en het verloop van de procedure, en gaat daarbij in op het overleg met de gemeenteraad en op het gesprek met de burgemeester. In het advies geeft de commissaris van de Koning een weergave van de frequentie van en de belangrijkste punten uit de klankbordgesprekken die in de afgelopen ambtsperiode door de gemeenteraad met de burgemeester zijn gevoerd. De verslagen van de klankbordgesprekken worden niet doorgezonden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Op stap 7 is geen keuzemarge van toepassing, en ook geen tip(s).

Stap 8 / Voordracht door minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en herbenoeming bij Koninklijk Besluit

Resultaat

- De burgemeester is herbenoemd bij Koninklijk Besluit.

Betrokkenen

- De commissaris van de Koning: rapporteert aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het verloop van de procedure en neemt de eed of belofte af.
- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: draagt de burgemeester voor herbenoeming voor. De minister van BZK is de spil in deze processtap van de herbenoemingsprocedure.
- Zijne Majesteit de Koning: tekent het Koninklijk Besluit tot herbenoeming van de burgemeester.

In stap 8 van de herbenoeming zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Procesgang
2. Eed of belofte
3. Archivering

8.1 Procesgang

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties draagt de politieke verantwoordelijkheid voor de herbenoeming van burgemeesters, die geschiedt bij Koninklijk Besluit. De minister van BZK toetst na binnenkomst van de aanbeveling door de gemeenteraad of de aanbeveling aan alle wettelijke vereisten voldoet. De minister van BZK beslist vervolgens over haar of zijn voordracht aan de Kroon. Herbenoemingen worden niet behandeld in de ministerraad. Na ondertekening van het Koninklijk Besluit door de Koning en contrasignering door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de herbenoeming definitief.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties volgt in haar of zijn voordracht in beginsel de aanbeveling van de gemeenteraad. De minister van BZK kan afwijken van de aanbeveling van de gemeenteraad op zwaarwegende gronden of op gronden die ontleend zijn aan het advies van de commissaris van de Koning. Als bij de herbenoeming van de burgemeester is afgeweken van de aanbeveling, informeert de minister van BZK de gemeenteraad over de motieven die aanleiding waren voor deze afwijking.

8.2 Eed of belofte

De laatste formele stap is het afnemen van de eed of belofte door de commissaris van de Koning. Hoe uitgebreid daarbij wordt stilgestaan biedt ruimte voor keuzes. De laatste jaren zien we dit moment steeds uitdrukkelijker gemarkeerd worden, vergelijkbaar met de installatie bij benoeming. Dat vraagt wel tijdige afstemming met het kabinet van de commissaris van de Koning.

Afschriften van het Koninklijk Besluit tot herbenoeming worden door tussenkomst van de commissaris van de Koning aan de gemeenteraad en de burgemeester gezonden.

8.3 Archivering

De voorzitter en secretaris van de vertrouwenscommissie dragen er zorg voor dat alle stukken die de vertrouwenscommissie onder zich heeft onverwijld worden gearhiveerd. Dit conform de eisen die de Archiefwet hieraan stelt, zoals gebruik van een verzegelde enveloppe met ‘geheim’ erop en een verklaring van overbrenging naar een goedgekeurde archiefbewaarplaats. De overgebrachte documenten blijven 75 jaar niet openbaar. De leden, plaatsvervangend secretaris en eventuele adviseur(s) van de vertrouwenscommissie zorgen dat alle stukken waarover zijzelf beschikken in het kader van de benoemingsprocedure, worden vernietigd.

Keuzemarge

- Een herbenoeming is een markant moment. Overweeg in goed overleg met de burgemeester of en, zo ja, hoe hier aandacht aan wordt besteed. Dat kan heel feitelijk (bijvoorbeeld via een persbericht) maar ook meer feestelijk.

4. Afscheid nemen en ontstaan vacature

Introductie op het deel afscheid nemen en ontstaan vacature

Een zittende burgemeester is herbenoembaar. In principe blijft een burgemeester dan de cyclus van klankbordgesprekken en herbenoeming doorlopen. Uiteraard zullen de wegen van een gemeente en de burgemeester op een gegeven moment scheiden. Dit deel van de handreiking biedt inzicht in de manieren waarop een gemeente en een burgemeester afscheid van elkaar nemen. Gangbaar is dat de zittende burgemeester tijdig aangeeft het ambt te willen neerleggen. Bijvoorbeeld vanuit de wens een nieuwe uitdaging te zoeken, vanwege benoeming in een andere gemeente of wegens pensionering.

Nazorg bij (aangekondigd) afscheid

Als een burgemeester het ambt neerlegt of aankondigt dat te gaan doen, zijn er allerlei (praktische) zaken die geregeld moeten worden. Dit vraagt aandacht van de burgemeester, maar ook van de gemeente waarvan de burgemeester afscheid neemt.

Het is belangrijk de scheidend burgemeester heldere informatie te verschaffen over diens rechten en plichten na het ontslag en de manier waarop het ontslag afgehandeld wordt. Denk aan informatie over de vereisten voor het indienen van ontslag, de uitkeringsregeling en de mogelijkheden en verplichtingen rondom re-integratie. Naast deze rechtspositionele zaken is het belangrijk stil te staan bij de wijze en het moment van het beëindigen van facilitaire ondersteuning, zoals de toegang tot e-mail, agenda's en persoonlijke stukken. Ook het proces voor het inleveren van mobiele telefoons, tablets, sleutels en dergelijke valt hieronder.

Daarnaast is het gebruikelijk dat een passend afscheid voor de burgemeester wordt georganiseerd. In overleg tussen de burgemeester en de gemeente is te bepalen of dit gewenst is en hoe dat afscheid zal worden ingericht.

Mogelijkheden

In de volgende paragrafen gaan we in op vier mogelijkheden rondom het afscheid nemen en ontstaan van de vacature:

1. Vrijwillig afscheid: ontslag op eigen aanvraag
2. Onvrijwillig afscheid: ongevraagd ontslag
3. Uitkeringsregeling
4. Waarnemend burgemeester

1 / Vrijwillig afscheid: ontslag op eigen aanvraag

Resultaat

- De zittende burgemeester biedt zijn of haar ontslag aan de Koning aan en bij Koninklijk Besluit wordt het ontslag verleend.

Betrokkenen

- De zittende burgemeester: biedt zijn of haar ontslag aan en draagt de functie over.
- De minister van BZK: doet een voordracht voor ontslag.
- Zijne majesteit de Koning: tekent het Koninklijk Besluit inzake het ontslag.
- De commissaris van de Koning: adviseert de minister van BZK en de Kroon en overlegt met de gemeenteraad.

Bij deze mogelijkheid zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Procesgang
2. Een ‘warme overdracht’
3. Naar een nieuwe burgemeester

1.1 Procesgang

Zittende burgemeesters kunnen aangeven het ambt te willen neerleggen. Zij bieden dan hun ontslag aan bij de Koning. Dat gebeurt bijvoorbeeld als een zittende burgemeester elders een andere functie aanvaardt, of als een burgemeester oordeelt, om wat voor reden dan ook, niet meer door te kunnen of willen in het ambt. Op die aanvraag wordt de burgemeester dan, ingevolge [artikel 3.2.19. Ontslag, derde lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers](#), ontslagen, of na afloop van de benoemingstermijn niet herbenoemd. Dit geldt als een ontslag op eigen aanvraag. Het ontslag wordt verleend bij Koninklijk Besluit.

Het is verstandig als burgemeester en gemeenteraad vroegtijdig het gesprek aangaan over de beoogde zittingsduur van een burgemeester. Dat kan al tijdens de benoemingsprocedure, maar is in ieder geval verstandig tijdens de herbenoemingsprocedure en, indien aan de orde, tussentijds.

1.2 Een ‘warme overdracht’

In veel gevallen maken vertrekkende burgemeesters overdrachtdossiers en voeren ze overdrachtsgesprekken met hun opvolgers; ze zorgen zodoende voor een ‘warme overdracht’ van hun portefeuilles aan hun opvolgers. Het doel daarvan is niet om hun stempel te drukken op het toekomstige bestuur van de gemeente, maar om de nieuwe burgemeester de gelegenheid te geven zich snel en goed in te werken in de gemeente. Zittende burgemeesters kunnen hun opvolger in een dergelijk dossier inleiden in de specifieke lokale omstandigheden en in de lopende zaken. Met name gelet op de eigenstandige openbare orde en veiligheidsbevoegdheden van de burgemeester en de aard van de gedeelde informatie, is een

dergelijk dossier niet openbaar. De gemeenteraad kan een burgemeester, indien gewenst, wel vragen in enigerlei vorm verslag uit te brengen van zijn of haar ervaringen. Ook voert een ex-burgemeester regelmatig een gesprek met de opvolger bij wijze van overdracht.

1.3 Naar een nieuwe burgemeester

Bij het ontslag van de zittende burgemeester op eigen aanvraag beoordeelt de commissaris van de Koning, in principe gehoord de gemeenteraad, of het in het belang is van de gemeente om een waarnemer te benoemen. Ook beziet de commissaris, na overleg met de gemeenteraad, of meteen al een nieuwe benoemingsprocedure wordt gestart, ofwel dat dat later gebeurt. Uiteindelijk beslist de minister van BZK daarover.

- Deze processtap is feitelijk van aard en biedt geen lokale keuzemarge.

2 / Onvrijwillig afscheid: ongevraagd ontslag

Resultaat

- De zittende burgemeester wordt door de Kroon ontslag verleend.

Betrokkenen

- De minister van Binnenlandse Zaken: doet de voordracht voor ontslag bij Koninklijk Besluit.
- De commissaris van de Koning: adviseert de minister van BZK en de Kroon en overlegt met de gemeenteraad.
- Zijne Majesteit de Koning: tekent het Koninklijk Besluit inzake het ontslag.

Bij deze mogelijkheid zijn er drie onderdelen die de aandacht verdienen:

1. Procesgang
2. Gronden voor ontslag
3. Onvrijwillig afscheid: verstoorde verhoudingen

2.1 Procesgang

Een burgemeester kan ook worden ontslagen als hij of zij daar niet om heeft gevraagd. In zo'n geval wordt gesproken van 'ongevraagd ontslag'. [Artikel 61b, eerste lid, Gemeentewet](#) bepaalt dat de burgemeester te allen tijde bij Koninklijk Besluit kan worden ontslagen. Dit gebeurt op voordracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze bevoegdheid is exclusief voorbehouden aan de Kroon. De gemeenteraad kan de burgemeester dus niet ontslaan. Hij kan de Kroon wel aanbevelen de burgemeester te ontslaan. Een dergelijke aanbeveling leidt in principe tot ontslag.

2.2 Gronden voor ontslag

De Gemeentewet bevat geen criteria voor het ontslag van de burgemeester. Het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers kent vijf mogelijke ontslaggronden:

- ongeschiktheid wegens ziekte tot het vervullen van het ambt;
- onbekwaamheid of ongeschiktheid voor het door hem of haar beklede ambt, anders dan uit hoofde van ziekten of gebreken;
- opheffing van de gemeente;

- een aanbeveling van de gemeenteraad tot ontslag wegens een verstoorde verhouding tussen de burgemeester en de gemeenteraad als bedoeld in [artikel 61b, tweede lid, van de Gemeentewet](#);
- andere gronden.

Het ontslag is in beginsel eervol, tenzij bij de laatste twee gronden naar het oordeel van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zwaarwichtige redenen zich daartegen verzetten.

In hoogst uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld wanneer een burgemeester verboden handelingen verricht of wangedrag vertoont, kan de burgemeester bij Koninklijk Besluit worden geschorst in het belang van een goede uitoefening van het ambt. Schorsing betekent dat de burgemeester gedwongen wordt vervangen. Na de schorsing keert de burgemeester, als de schorsing niet wordt gevolgd door ontslag, in principe terug in zijn functie en aan de schorsingstermijn is geen maximum verbonden.

2.3 Onvrijwillig afscheid: verstoorde verhoudingen

In principe oordeelt de gemeenteraad alleen over het functioneren van de burgemeester ten tijde van de herbenoeming. Het is echter ook mogelijk dat er gedurende de benoemingsperiode problemen ontstaan in de samenwerkingsrelatie tussen de burgemeester en de gemeenteraad en/of het college. Indien de situatie naar het oordeel van de gemeenteraad onwerkbaar is geworden en er ook geen mogelijkheden meer worden gezien om te werken aan verbetering, dan kan de gemeenteraad de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzoeken de burgemeester te ontslaan. Die mogelijkheid volgt uit [artikel 61b, tweede lid, van de Gemeentewet](#). De aanleiding voor een aanbeveling tot ontslag kan zijn dat de gemeenteraad een motie van wantrouwen tegen de burgemeester heeft aangenomen, maar dat is geen noodzakelijke voorwaarde. Evenmin leidt een motie van wantrouwen tegen de burgemeester altijd tot een aanbeveling tot ontslag.

Formeel betrokkenen bij een verstoorde verhouding zijn:

- Gemeenteraad: overlegt met de commissaris van de Koning en verklaart, indien dat het geval is, dat er sprake is van een verstoorde verhouding tussen de burgemeester en de gemeenteraad.
- Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: doet de voordracht voor ontslag bij Koninklijk Besluit, of wijkt op grond van het advies van de commissaris van de Koning of andere zwaarwegende gronden af van de aanbeveling daartoe.
- Commissaris van de Koning: adviseert de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Kroon en overlegt met de gemeenteraad.

2.3.1 Overleg met de commissaris van de Koning

Aan een verklaring van de gemeenteraad dat er sprake is van een ‘verstoorde verhouding’ tussen de burgemeester en de gemeenteraad gaat altijd overleg met de commissaris van de Koning vooraf. De gemeenteraad dient namelijk, ingevolge [artikel 61b, derde lid, van de Gemeentewet](#) met de commissaris van de Koning te overleggen over de aanleiding tot de verklaring.

2.3.2 Bedenktijd

In de procedure moet verder een wettelijke bedenktijd in acht worden genomen. De gemeenteraad beraadslaagt namelijk pas over de aanbeveling tot ontslag als er ten minste twee weken en hoogstens drie maanden zijn verlopen nadat hij heeft verklaard dat er sprake is van een verstoorde verhouding. Deze bedenktijd heeft tot doel om overhaaste besluitvorming te voorkomen.

2.3.3 Rol commissaris van de Koning en minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Indien de gemeenteraad uiteindelijk overeenstemming bereikt over de formele aanbeveling tot ontslag van de burgemeester wordt deze, ingevolge [artikel 61b, tweede lid, Gemeentewet](#), aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzonden, door tussenkomst van de commissaris van de Koning. De aanbeveling gaat vergezeld van een advies van de commissaris van de Koning aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarin de commissaris van de Koning de situatie beoordeelt. Het is, mede daarom, belangrijk dat de gemeenteraad de aanbeveling voorziet van een deugdelijke motivering. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties doet vervolgens een voordracht bij de Kroon voor een ontslagbesluit, tenzij het advies van de commissaris van de Koning of andere zwaarwegende omstandigheden afwijking van de aanbeveling noodzakelijk maken.

2.3.4 Naar een nieuwe burgemeester

Ook bij ongevraagd ontslag van de zittende burgemeester oordeelt de commissaris van de Koning, in principe gehoord de gemeenteraad, of het in het belang is van de gemeente om een waarnemer te benoemen. Ook wordt door haar of hem bezien, na overleg met de raad, of meteen al een nieuwe benoemingsprocedure wordt gestart, of dat dat later gebeurt.

- Deze stap is informerend van aard en biedt als zodanig geen keuzemarge

Tips

- Bespreek problemen in de samenwerking tussen de burgemeester en de gemeenteraad vroegtijdig onderling en ook met de commissaris van de Koning. Zodoende kan escalatie misschien nog worden voorkomen en wordt geen van de partijen verrast.
- Een onvrijwillig afscheid van een burgemeester is een zeer ingrijpende gebeurtenis. Met name voor de burgemeester zelf en zijn naasten. Een blijk van belangstelling door betrokkenen kan dan een steun zijn.

3 / Uitkeringsregeling

3.1 Aard van de regeling

Ontslagen burgemeesters kunnen aanspraak maken op een uitkering. De uitkering wordt gewoonlijk aangeduid als 'wachtgeld' en komt ten laste van de gemeente. Voor de aanspraak hierop maakt de reden van ontslag niet uit.

De regeling beoogt financiële bescherming te bieden tegen politiek-bestuurlijke risico's die aan de ambtsuitoefening zijn verbonden. Zo is herbenoeming geen vanzelfsprekendheid in een politiek-bestuurlijke context en het burgemeesterschap kan abrupt en ongewild tot een einde komen. De kosten voor de regeling zijn volledig voor rekening van de gemeente.

Burgemeesters kunnen bij ontslag niet terugvallen op de bescherming, waar de meeste werknemers in Nederland wel recht op hebben. Het ambt kent geen opzegtermijn, geen mogelijkheid tot ontslagvergoeding en een beperkte ontslagbescherming. Bovendien kan ontslag een reputatieschade opleveren die het vinden van een nieuwe baan bemoeilijkt. De regeling stelt een inkomensgarantie tegenover de inherente onzekerheid van het ambt.

Burgemeesters vallen daarbij onder het regime van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Bij ontslag vóór de AOW-leeftijd heeft de uitkering een duur van minimaal 24 maanden en maximaal 38 maanden, afhankelijk van de lengte van het burgemeesterschap. Uitzondering is een burgemeesterschap dat minder dan drie maanden duurde. Dan geldt de uitkering namelijk voor een periode van zes maanden. Ook voormalig waarnemend burgemeesters hebben recht op een Appa-uitkering, die qua duur gelijk is aan de duur van de waarneming. De hoogte van de uitkering bedraagt in het eerste jaar 80% van het laatste salaris en in de daarop volgende jaren 70%. Eigen inkomsten worden altijd verrekend met de uitkering. De wet bevat een sollicitatieplicht.

- Deze stap is informierend van aard en biedt als zodanig geen keuzemarge.

Tip

- Zorg dat intern duidelijkheid bestaat over de precieze arbeidsrechtelijke positie van de vertrekkende burgemeester en voorkom zodoende dat het wachtgeld onderwerp wordt van politiek debat.

4 / Waarnemend burgemeester

Resultaat

- De commissaris van de Koning benoemt de waarnemer als hij dat in het belang van de gemeente nodig acht.

Betrokkenen

- Commissaris van de Koning: heeft de bevoegdheid een waarnemer te benoemen.
- Gemeenteraad: de commissaris van de Koning hoort in principe (een afvaardiging uit) de gemeenteraad.
- Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: beslist over openstelling of voorlopig geen openstelling.

[Artikel 77 van de Gemeentewet](#) regelt dat een wethouder het ambt waarneemt bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester. De locoburgemeester beschikt dan over alle bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester. Het voorzitterschap van de gemeenteraad wordt echter gevoerd door de plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad.

De commissaris van de Koning beschikt over de bevoegdheid af te wijken van artikel 77. De commissaris mag namelijk een waarnemend burgemeester benoemen als zij of hij oordeelt dat waarneming in het belang van de gemeente is. Dit gebeurt op basis van [artikel 78 van de Gemeentewet](#). Een waarnemend burgemeester beschikt over alle bevoegdheden van een Kroonbenoemde burgemeester, dus inclusief het voorzitterschap van de raad.

Binnen dit onderdeel over de waarnemend burgemeester zijn er zes aandachtspunten:

1. Rol commissaris van de Koning en van de gemeenteraad
2. Rol van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
3. Kandidaat-waarnemers
4. Gangbare redenen voor het benoemen van een waarnemend burgemeester
5. Terugkeer van een Kroonbenoemde burgemeester
6. Naar een nieuwe Kroonbenoemde burgemeester

4.1 Rol van de commissaris van de Koning en van de gemeenteraad

Bij de benoeming van een waarnemend burgemeester heeft de gemeenteraad geen recht van aanbeveling. Wel is meestal voorzien in een consultatie. De commissaris van de Koning hoort dan (een afvaardiging uit de) gemeenteraad. De commissaris van de Koning is niet gebonden aan de voorkeur of het advies van de gemeenteraad, maar dient zich daar wel rekenschap van te geven. Gewenst is dat overeenstemming bestaat tussen de gemeenteraad en de commissaris van de Koning. Die overeenstemming is ook in de praktijk de norm.

De commissaris van de Koning bespreekt als uitgangspunt een kandidaat of een aantal kandidaten die voor waarneming in de betreffende gemeente in aanmerking komen, en geeft bij (een delegatie vanuit) de gemeenteraad zijn of haar overwegingen aan. Ook is een groeiende praktijk dat commissarissen van de Koning ervoor kiezen, als dat naar hun oordeel gepast is, om een gesprek te arrangeren tussen twee of zelfs meer kandidaten en een delegatie uit de gemeenteraad. Met steeds grotere regelmaat wordt de gemeenteraad ook uitgenodigd door de commissaris van de Koning om een kernachtige wensenlijst of beknopte profielschets op te stellen.

4.2 Rol van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Voor de benoeming van een waarnemend burgemeester is geen voorafgaand overleg vereist tussen de commissaris van de Koning en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit is desgewenst wel mogelijk. In ieder geval informeert de commissaris van de Koning de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over (haar of zijn voornemen tot) benoeming van een waarnemer in een gemeente.

4.3 Kandidaat-waarnemers

De commissaris van de Koning bepaalt welke kandidaten in aanmerking komen voor de waarneming in een gemeente. Veelal zijn waarnemend burgemeesters oud-burgemeesters, oud-wethouders, oud-gedeputeerden of zittende burgemeesters uit een andere gemeente die beschikken over ruime politiek-bestuurlijke ervaring. De commissarissen van de Koning houden, individueel en gezamenlijk, zicht op goede kandidaten. Zij zijn niet gebonden aan bepaalde kandidaten.

Ook is leeftijd geen criterium. De leeftijd van een waarnemend burgemeesters is niet aan een maximum gebonden, waar een Kroonbenoemde burgemeester bij bereiken van de leeftijd van 70 jaar eervol ontslag wordt verleend.

Gezien de mogelijke achtergronden van de beslissing een waarnemer aan te stellen, speelt ervaring in het bestuur vaak wel een rol bij de keuze, ook voor gemeenteraden. De kwaliteit van de waarnemer en de mate waarin deze past in de betreffende gemeente zijn leidend. In dit kader kan de gemeenteraad in het kort een aantal wensen meegeven die hij van belang acht voor de periode van waarneming.

4.4 Gangbare redenen voor het benoemen van een waarnemend burgemeester

Er is een aantal redenen gangbaar voor het benoemen van een waarnemer, al is het oordeel van de commissaris van de Koning over de situatie in de gemeente in alle gevallen leidend.

4.4.1 Afwezigheid burgemeester

Het kan zijn dat een waarnemend burgemeester in een gemeente naar het oordeel van de commissaris van de Koning nodig is ter overbrugging van de periode tot het aantreden van een nieuwe burgemeester. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een zittende burgemeester zijn functie neerlegt, of wanneer een burgemeester (tijdelijk) niet in staat is zijn functie uit te oefenen, bijvoorbeeld als gevolg van ziekte, en er volgens de commissaris van de Koning niet kan worden volstaan met waarneming door de locoburgemeester. Sommige commissarissen van de Koning benoemen, ter waarborging van de continuïteit van het openbaar bestuur, altijd een waarnemend burgemeester ingeval de verwachte ontstentenis of afwezigheid van een Kroonbenoemde burgemeester langer dan een bepaalde termijn duurt. Dat is echter geen verplichting.

4.4.2 Herindeling

Waarneming kan zich ook voordoen als een vacature door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorlopig niet is opengesteld in het licht van een mogelijke beslissing tot herindeling. Voor waarnemingen die hun oorsprong vinden in voornemens tot herindeling bestaan richtlijnen. Indien sprake is van ontwikkelingen die kunnen leiden tot wettelijke herindeling, maakt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de afweging of de openstelling van een toevallig ontstane vacature wenselijk is. De reden hiervoor is de wens te voorkomen dat burgemeesters al snel na benoeming ten gevolge van een herindeling in een uitkeringssituatie geraken. Daarnaast bestaat er twijfel of bij een perspectief op herindeling voldoende geschikte kandidaten zullen solliciteren op de betreffende vacature.

Om meer zekerheid te bieden over de afweging van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, zijn de criteria rond eventuele voorlopige niet-openstelling van een vacature bij herindeling opgenomen in de circulaire met betrekking tot de benoemingsprocedure van burgemeesters. Essentie daarvan is dat tot voorlopige niet-openstelling kan worden besloten indien een herindelingsprocedure is gestart in de zin van de Wet algemene regels herindeling (Arhi), dan wel als het op dat moment aannemelijk is dat er een Arhi-procedure zal worden gestart. In dat laatste geval, dus als de Arhi-procedure nog niet is gestart, geldt de voorwaarde dat de gemeenteraad zich niet verzet tegen de voorlopige niet-openstelling. De commissaris van de Koning dient zich te vergewissen van het standpunt van de gemeenteraad en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hierover te adviseren. Dit geldt zowel voor de initiële beslissing over niet-openstelling als voor latere beslissingen om de niet-openstelling al dan niet te verlengen in het licht van de feitelijke ontwikkelingen. In de praktijk valt het overleg tussen commissaris van de Koning en gemeenteraad veelal samen met het overleg over de aan te stellen waarnemer. De commissaris van de Koning dient de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van relevante ontwikkelingen op de hoogte te houden.

Uitzondering op de voorwaarde dat de gemeenteraad zich niet verzet tegen de voorlopige niet-openstelling geldt wanneer er een bestuurskrachtonderzoek loopt. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft dan de mogelijkheid om een besluit tot openstelling van een burgemeestersvacature aan te houden. Dan wordt de beslissing tot het wel of niet openstellen van de burgemeestersvacature opgeschort totdat er duidelijkheid is. Er dient dan uiterlijk binnen een jaar een beslissing te worden genomen over de consequenties van het onderzoek.

4.4.3 Bestuurlijke probleemsituatie

Het kan ook zijn, dat er zich een bestuurlijke probleemsituatie voordoet die naar het oordeel van de commissaris van de Koning inzet van een waarnemer nodig maakt. Van een 'bestuurlijke probleemsituatie' bestaat geen eenduidige definitie. Onder andere een bestuurscrisis, (vermeende) integriteitsproblemen rondom de burgemeester, of het niet naar tevredenheid functioneren van een burgemeester kunnen aanleiding zijn voor het aanstellen van een waarnemend burgemeester. De afweging om al dan niet een waarnemer te benoemen is te allen tijde aan de commissaris van de Koning. Ook wanneer de gemeenteraad formeel aangeeft dat sprake is van een verstoorde verhouding tussen hem en de zittende burgemeester, is de komst van een waarnemer geen absoluut gegeven. Ook in die gevallen beslist de commissaris van de Koning, veelal na overleg met de burgemeester en de gemeenteraad, over het wel of niet benoemen van een waarnemer.

4.5 Terugkeer van een Kroonbenoemde burgemeester

Zolang aan een zittende burgemeester geen ontslag is verleend, blijft deze formeel burgemeester, ook als die functie op dat moment wordt waargenomen. Dat betekent dat een burgemeester na een periode van verhindering of ontstentenis kan terugkeren in de gemeente. Dat is uiteraard gebruikelijk na een periode van bijvoorbeeld ziekte, maar het is ook mogelijk dat een burgemeester die zijn of haar functie tijdelijk heeft neergelegd in verband met een bestuurlijke probleemsituatie op een later moment terugkeert. Dit zal gebeuren in nauw overleg met de commissaris van de Koning. Zo is het in beginsel mogelijk dat een burgemeester terugkeert nadat de gemeenteraad eerder een aanbeveling tot ontslag heeft gedaan. Tot die terugkeer moet dan, ingevolge [artikel 61, zevende lid, van de Gemeentewet](#), wel door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden besloten op basis van gronden uit het advies van de commissaris van de Koning waarmee de aanbeveling tot ontslag gepaard gaat, of andere zwaarwegende gronden.

4.6 Naar een nieuwe Kroonbenoemde burgemeester

Naast dat de commissaris van de Koning oordeelt over de noodzaak om een waarnemer te benoemen, oordeelt hij of zij ook over de duur van de waarneming, zonder dat hij of zij zich daarover overigens vooraf hoeft uit te spreken. De commissaris van de Koning handelt hierin naar bevind van zaken, eventueel in overleg met de gemeenteraad. De waarneming kan dus geruime tijd duren, bijvoorbeeld omdat de ambtelijke en bestuurlijke werkverhoudingen nog niet zijn genormaliseerd. Het is mogelijk dat verschillende waarnemers elkaar opvolgen. Uiteindelijk is het de minister van BZK die, eventueel in overleg met commissaris van de Koning en/of de gemeenteraad, bepaalt wanneer zij of hij hij de procedure opstart om tot een nieuwe Kroonbenoemde burgemeester te komen.

- Deze mogelijkheid is informierend van aard en biedt als zodanig geen keuzemarge.

Tip

- Overlegt de commissaris van de Koning met (een vertegenwoordiging) van de gemeenteraad over de waarneming, dan is het verstandig dat de gemeenteraad zich vooraf een mening vormt over de waarneming en de rol en de persoon van de waarnemer. Dit kan in de vorm van een wensenlijst of beknopte profielschets. De commissaris van de Koning is formeel niet gebonden aan de voorkeuren van de raad, maar kan daar wel haar of zijn voordeel mee doen en daarmee ook de vraag beter beantwoorden of de te benoemen waarnemer past in de betreffende gemeente.

Copyright © 2020

De inhoud van deze handreiking is voortgekomen uit een samenwerking tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties & adviesbureau Necker van Naem.

Feedback op deze handreiking?

Treft u informatie aan in dit document die niet meer van toepassing is of ontbreekt er voor u informatie? Dan stellen wij het op prijs als u ons dit laat weten. Dan kunnen we dit in de volgende update van het document meenemen.

Voor hyperlinks in dit document die verwijzen naar een externe bron (zoals een webpagina) geldt dat Necker van Naem niet betrokken is geweest bij de totstandkoming van de betreffende inhoud en daarmee niet de verantwoordelijkheid kan dragen voor de (juistheid van de) inhoud ervan.

U geeft ons feedback door een e-mail te sturen naar politiekeambtsdragers@minbzk.nl

Deze handreiking is een uitgave van:

Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Raadsbesluit

Onderwerp	Raadsvoorstel en -besluit benoeming raadsleden in commissie klankbordgesprek burgemeester
Zaaknummer	Z/21/391715
Documentnummer	INT/21/1032369

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

Een delegatie uit de gemeenteraad jaarlijks een klankbordgesprek met de burgemeester voert
gelezen het voorstel van het Presidium van de gemeenteraad van de gemeente Zevenaar:

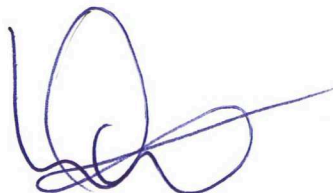
besluit:

De volgende vier raadsleden te benoemen in de klankbordgroep:

- Als gevolg van het vicevoorzitterschap van de raad, mevrouw N. Niebuur – Sluiter
- Als gevolg van het voorzitterschap van de WGC (werkgeverscommissie), de heer H.L.M. Meijer
- De heer P.J.M. Putman
- De heer B.M. Kagei

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W.M. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

*Z04E2EE91
7D*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Raadsvoorstel en -besluit benoeming raadsleden in commissie klankbordgesprek burgemeester
Zaaknummer	Z/21/391715
Documentnummer	INT/21/1032369
Portefeuillehouder	Presidium
Portefeuille	n.v.t.
Behandelend ambtenaar/afdeling	W.M. van der Vlies, griffier
Telefoon	0316-595551
E-mail	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Eens per jaar voert een delegatie van vier leden vanuit de gemeenteraad een klankbordgesprek met de burgemeester. De leden die dit gesprek voeren worden benoemd door de gemeenteraad. Het Presidium stelt voor om in ieder geval de vicevoorzitter van de raad en de voorzitter van de werkgeverscommissie in de commissie te benoemen. Voor de twee overige plaatsen hebben zich vijf raadsleden kandidaat gesteld, te weten de heer P.A. Vos (VVD), de heer W.J. Snelders (VVD), mevr. L. van der Velden (SP), de heer P.J.M. Putman (Lokaal Belang) en de heer B.M. Kagei (GroenLinks). Omdat over personen schriftelijk wordt gestemd en we nog digitaal vergaderen is er een schriftelijke stemronde per post voorafgaande aan de vergadering gedaan. Het stembureau bestaande uit de raadsleden Meijer, Lap en Visser tellen samen met de griffie op 2 juni de ontvangen stembiljetten. De uitslag van de stemming zal ter vergadering bekend worden gemaakt, waarna tot benoeming kan worden overgegaan.

2. Raadsvoorstel

U wordt voorgesteld om de volgende leden te benoemen in de klankbordgroep:

- Als gevolg van het vicevoorzitterschap van de raad mevrouw N. Niebuur – Sluiter
- Als gevolg van het voorzitterschap van de WGC de heer H. Meijer
- Nog in te vullen na telling
- Nog in te vullen na telling

3. Waarom naar de raad

De raad gaat over zijn eigen benoemingen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Komen tot een commissie van vier leden om het klankbord gesprek met de burgemeester te voeren.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

n.v.t.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie

n.v.t.

9. Kosten, baten en dekking

n.v.t.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/21/1032755	Verordening Klankbordgesprek Zevenaar 2021
2.		

De griffier
Will van der Vlies

De voorzitter
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Raadsvoorstel en -besluit benoeming raadsleden in commissie klankbordgesprek burgemeester
Zaaknummer	Z/21/391715
Documentnummer	INT/21/1032369

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel van de Gemeentewet en artikel van .

besluit:

1. Beschrijf hier het besluit, zie punt 2 in het raadsvoorstel.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op .

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Verordening klankbordgesprek burgemeester gemeente Zevenaar 2021

Titel

Verordening klankbordgesprek burgemeester gemeente Zevenaar 2021

de raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het wenselijk is dat de burgemeester in het kader van een zorgvuldig personeelsbeleid er recht op heeft dat minimaal ieder jaar tijdens zijn ambtsperiode in een tweezijdig gesprek met de raad besproken wordt hoe de samenwerking verloopt tussen hem en de raad;

voorts overwegende dat het ook wenselijk is dit recht in een verordening vast te leggen;

gelezen de Circulaire benoeming, klankbordgesprekken en herbenoeming burgemeester 2017;

gelet op de artikelen 84, 108, 147, 149 van de Gemeentewet;

gelet op het advies van het Presidium d.d. 20 april 2021;

B E S L U I T:

De navolgende "Verordening klankbordgesprek burgemeester gemeente Zevenaar 2021" vast te stellen;

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. raad: de gemeenteraad van Zevenaar;
2. gesprekken: klankbordgesprekken tussen de raad en de burgemeester;
3. commissie: de commissie die is samengesteld uit leden van de raad die namens de raad aan de gesprekken deelneemt;
4. commissaris: commissaris van de koning in de provincie Gelderland.

Artikel 2 Algemene bepalingen

1. De raad stelt aan het begin van een nieuwe raadsperiode een commissie in die jaarlijks de gesprekken voert.
2. Indien de commissie dan wel de burgemeester de wens daartoe kenbaar maakt, wordt tussentijds een gesprek gevoerd.
3. Het verslag van het laatste gesprek in een ambtsperiode weegt mee bij het oordeel over een herbenoeming van de burgemeester.

Artikel 3 Samenstelling commissie

1. De commissie bestaat uit vier raadsleden.
2. De commissieleden worden door de raadsleden uit hun midden gekozen. Echter: Twee van de vier raadsleden nemen uit hoofde van hun rol als vicevoorzitter van de raad en als voorzitter van de werkgeverscommissie deel aan deze commissie. Deze worden dus niet gekozen, maar direct benoemd.
3. De commissie kent geen plaatsvervangende leden.

Toelichting:

Samenstelling commissie

De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de commissie. Om bij klankbordgesprekken het 'tribunaaleffect' te vermijden en een goede inhoudelijke bespreking te bevorderen, is de omvang van de commissie beperkt tot vier leden.

Artikel 4 Ambtelijke ondersteuning

1. De commissie laat zich bijstaan door de griffier. Bij afwezigheid van de griffier wordt deze vervangen door zijn plaatsvervanger.
2. De griffier is de secretaris van de commissie.

Artikel 5 Procedure en tijdschema

1. De griffier agendeert en organiseert de jaarlijkse klankbordgesprekken.
2. De griffier onderhoudt de contacten met het kabinet van de commissaris.
3. Indien de commissie dan wel de burgemeester de wens daartoe kenbaar maakt, houdt de commissie tussentijds een klankbordgesprek met de burgemeester.
4. In het eerste jaar na benoeming van een nieuwe burgemeester vindt tevens een 100-dagengesprek plaats.

Toelichting:

Na het eerste, het derde en het vijfde jaar van de ambtsperiode volgt ná het klankbordgesprek een gesprek van de burgemeester met de CdK. De griffier informeert het kabinet over de data wanneer het klankbordgesprek in de gemeente plaatsvindt en stuurt na afloop van ieder klankbordgesprek het getekende verslag naar het kabinet van de CdK.

Artikel 6 De voorzitter van de commissie

1. De commissie kiest uit haar midden een voorzitter.
2. De voorzitter leidt de gesprekken.

3. De voorzitter treedt, voor zover nodig, op als contactpersoon en als woordvoerder naar buiten.
4. De commissie kan zich laten bijstaan door een externe gespreksleider. In dat geval is het tweede lid van dit artikel, niet van toepassing.
5. Bij afwezigheid van de voorzitter worden diens taken waargenomen door een door de commissie uit haar midden aan te wijzen plaatsvervanger.

Artikel 7 Voorbereiding gesprek

1. De leden van de commissie en de burgemeester krijgen voorafgaand aan het gesprek de gelegenheid om, voor zover van toepassing, het voorgaand verslag in te zien.
2. De commissie laat zich informeren door de overige raadsleden.
3. De commissie maakt vooraf kenbaar aan de burgemeester bij wie zij informatie zal inwinnen over het functioneren van de burgemeester. Zij kan zich periodiek laten informeren door wethouder(s) en gemeentesecretaris, griffier, samenwerkingspartner op het gebied van OOV en regioburgemeesters.
4. De commissie en de burgemeester stellen in onderling overleg de agenda voor het gesprek vast.
5. De leden van de commissie en de burgemeester krijgen voorafgaand aan het gesprek de gelegenheid om bespreekpunten aan te leveren.
6. Uiterlijk twee weken voor het gesprek ontvangen de leden van de commissie en de burgemeester namens de voorzitter een schriftelijke uitnodiging. In de uitnodiging worden in ieder geval de plaats, het tijdstip, de agenda en de bespreekpunten vermeld.
7. Betrokkenen die niet in staat zijn een gesprek bij te wonen, delen dit tijdig aan de griffier mee.
Bij verhindering van twee of meer leden van de commissie zorgt de griffier voor een nieuwe afspraak.

Artikel 8 Geheimhouding

1. De vergaderingen van de commissie zijn besloten. Alle stukken van de commissie zijn geheim op grond van artikel 86 van de Gemeentewet. Dit wordt op de stukken vermeld.
2. De commissie legt bij gesprekken in elk gesprek, met toepassing van artikel 86 van de Gemeentewet, geheimhouding op over de inhoud van de stukken en het behandelde tijdens het gesprek. De (fungerend) voorzitter van de commissie ziet erop toe dat hieraan wordt voldaan.

3. De geheimhoudingsplicht brengt onder meer mee dat aan raadsleden, die geen zitting (meer) hebben in de commissie, en aan anderen, behoudens het bepaalde in de artikelen 9, tweede lid, en 10 van deze verordening, geen inzage in, of informatie omtrent de inhoud van de stukken of het behandelde in het gesprek wordt verstrekt.
4. De commissie treft, met inachtneming van artikel 11 van deze verordening, een voorziening met betrekking tot de wijze waarop de geheimhouding blijft gewaarborgd bij het beheer van documenten, voeren van de correspondentie en bij de bepaling van plaats en tijdstip van de gesprekken.
5. De commissie en de gemeenteraad kunnen de geheimhouding waartoe het tweede lid van deze verordening verplicht, niet opheffen.
6. De geheimhoudingsplicht blijft na uittreding uit of ontbinding van de commissie van kracht.
7. Het in dit artikel bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de griffier, op de eventuele externe gespreksleider zoals bedoeld in artikel 6, vierde lid, op betrokkenen en op de personen bij wie overeenkomstig artikel 9, derde lid van deze verordening informatie is ingewonnen.

Artikel 9 Het gesprek

1. Gesprekken vinden plaats in beslotenheid.
Tijdens het gesprek hebben zowel de leden van de commissie als de burgemeester de mogelijkheid hun mening over en ervaringen met de geagendeerde besprekspunten toe te lichten.
2. Het gesprek is wederkerig. Zowel het functioneren van de burgemeester als het functioneren van de gemeenteraad zijn onderwerp van gesprek. De commissie toetst het functioneren van de burgemeester in elk geval aan de profielschets, de wettelijke taken van de burgemeester alsmede de andere aan de burgemeester toebedeelde taken. Tevens wordt getoetst aan het verslag van, en de afspraken uit, het vorige gesprek.
3. In het laatste gesprek voor de start van de herbenoemingsprocedure geeft de commissie de burgemeester desgewenst een indicatie of herbenoeming op dat moment naar verwachting al dan niet op obstakels zal stuiten.

Toelichting:

Rond elk agendapunt tijdens het gesprek af met een samenvatting. Dit ondersteunt het op correcte wijze vastleggen van afspraken, standpunten en gevoelens. En het zorgt daarmee voor een heldere boodschap.

Artikel 10 Verslaglegging

1. Van het gesprek wordt door de griffier een verslag opgemaakt, dat niet openbaar wordt gemaakt. Het verslag wordt voor raadsleden onder geheimhouding ter inzage gelegd bij de griffier.
2. Het verslag kan bondig en beknopt zijn, ook puntsgewijs.
3. Het verslag wordt door de commissie en de burgemeester middels ondertekening vastgesteld.
4. Een afschrift van het verslag van het gesprek wordt ter beschikking gesteld aan de burgemeester en de commissaris van de Koning.

Toelichting:

Het verslag bevat de feitelijke gegevens van tijd, plaats en rol van de aanwezigen bij het gesprek. Het verslag geeft een duidelijk en feitelijk beeld van het besprokene. Het kan bondig en beknopt, ook puntsgewijs. Wel is van belang dat het verslag een goed beeld geeft van het gesprek en de gemaakte afspraken, zodat de overige raadsleden bij inzage, de commissie die het volgende klankbordgesprek voert en de commissaris van de Koning zich een goed beeld daarvan kunnen vormen. Daarom is het van belang ook de sfeer te schetsen, waarin het gesprek plaatsvond.

Artikel 11 Archivering

1. De griffier draagt zorg voor een afdoende vertrouwelijke archivering van de stukken, waaronder een afschrift van het vastgestelde (gespreks-)verslag.
2. Na het aftreden van de burgemeester worden alle stukken die betrekking hebben op het functioneren van de burgemeester door de griffier vernietigd.

Artikel 12 Onvoorziene gevallen

In de gevallen waarin deze verordening niet voorziet, beslist de commissie.

Artikel 13 Citeertitel en inwerkingtreding

1. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening klankbordgesprek burgemeester 2021.
2. Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.
3. De "Verordening vertrouwenscommissie gemeente Zevenaar 2018" wordt hiermee ingetrokken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier

W. van der Vlies

De burgemeester

L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvoorstel

Onderwerp	1e Voortgangsrapportage 2021
Zaaknummer	Z/21/386071
Documentnummer	INT/21/1021716
Portefeuillehouder	Nanne van Dellen
Portefeuille	Financiën
Behandelend ambtenaar/afdeling	Erwin Heusinkveld (Financiën)
Telefoon	0316-595259
E-mail	e.heusinkveld@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het college evalueert de voortgang van de uitvoering van het beleid en brengt de daaruit voortkomende substantiële financiële afwijkingen onder andere in beeld in de 1^e voortgangsrapportage. In deze rapportage vindt u ook een monitoring van de voortgang van de bezuinigingsmaatregelen uit 2019. Daarnaast zijn de gevolgen van de coronacrisis voor 2021 geactualiseerd in deze rapportage. De mutaties die volgen uit deze 1^e voortgangsrapportage resulteren in 2021 in een nadeel van € 271.000 en een bijgesteld saldo van de begroting van € 5.134.000 negatief. De resultaten van deze 1^e voortgangsrapportage worden verwerkt in het begrotingsresultaat.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. de 1^e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad het budgetrecht. Tevens is in onze financiële verordening opgenomen dat het college tussentijds aan de raad rapporteert over de realisatie van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de raad alle in deze rapportage voorgestelde mutaties vaststelt.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met deze rapportage willen we u inzicht geven in de beleidsmatige stand van zaken (activiteiten en bezuinigingen), bijbehorende tijdsplanning en de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2021-2024.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Focus op de voortgang van het beleid

Bij de voortgangsrapportages richten wij ons op de voortgang van het beleid en de mate waarin wij de doelstellingen uit de begroting realiseren door de uitvoering van activiteiten. In de monitoring van de bezuinigingen geven wij de voortgang van de realisatie van de verschillende maatregelen zien. Net als

voorgaande jaren brengen wij met het kleurenmodel in beeld wat de stand van zaken is. Op basis van deze methodiek kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van het betreffende onderdeel.

De betekenis van de kleuren is als volgt:

Lichtgrijs	de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). De groene activiteiten worden niet toegelicht met een stand van zaken.
Oranje	de activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	de activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

1.2 De voortgangsrapportage voldoet aan de Financiële Verordening gemeente Zevenaar
Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. De Voortgangsrapportage is een document in onze planning & control cyclus. Afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten groter dan € 25.000 lichten wij toe bij de betreffende programma's. De voortgangsrapportage is opgesteld met de kennis en inzichten per (peildatum) 15 maart 2021.

1.3 De corona-effecten zijn in deze voortgangsrapportage geactualiseerd

In deze voortgangsrapportage zijn de corona-effecten geactualiseerd ten opzichte van de 2^e voortgangsrapportage 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2024.

2.1 Activiteiten met oranje en rode status vragen om uw bijsturing of corrigerende maatregelen

In de rapportage is per programma bij het onderdeel "wat doen we" bij elke activiteit de status aangegeven. De activiteiten die op oranje staan lopen niet zoals met u is afgesproken en vragen daarom om bijsturing. In voorkomende gevallen informeren wij ook over de huidige status en om kennis te nemen van maatregelen die al getroffen zijn, dan wel worden. De activiteiten die op rood staan, vragen om corrigerende maatregelen. Bij zowel de oranje als de rode activiteiten is in de rapportage daarom "voorstel raad" opgenomen, zodat duidelijk wordt waar u mee in stemt of wat de vervolgstap wordt.

3.1 Het nadelige saldo ten laste brengen van het begrotingsresultaat

In 2021 komt het verwachte begrotingsresultaat uit op € 5.134.000 nadelig. Het nadelige saldo van deze rapportage bedraagt € 271.000 en brengen wij ten laste het begrotingsresultaat. De reservepositie is voldoende om het incidentele tekort af te kunnen dekken.

Alternatieven

N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De actuele begroting 2021 wordt aangepast naar aanleiding van de financiële en beleidsmatige bijstellingen die zijn opgenomen in deze rapportage. De 1^e voortgangsrapportage is een standaard onderdeel van de P&C-cyclus en kan aanleiding zijn om de gemaakte keuzes bij te stellen of te herzien. In onze cyclus van plannen, bijsturen en verantwoorden is dit het eerste bijstellingsmoment voor 2021.

7. Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

8. Communicatie

De 1^e voortgangsrapportage 2021 wordt digitaal ter beschikking gesteld via de portal / website. Onze tool voor de planning & control documenten is webbased. Dit heeft als beperking dat in de PDF-versie teksten bij herhaling voor kunnen komen.

9. Kosten, baten en dekking

Hieronder brengen wij het bijgestelde begrotingsresultaat 2021 in beeld. Het verloop van het saldo is als volgt:

Exploitatie (bedragen x€ 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Meerjarenbegroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169
Structurele effecten 2e voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218
Tot 1e Voortgangsrapportage	20	20	20	20
Saldo tot de 1e Voortgangsrapportage	-4.863	-2.020	-602	407
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	369	11	11	11
2. Actualisatie bestaand beleid	-397	234	223	215
5. Coronaeffecten	-243	0	0	0
Totaal 1e Voortgangsrapportage	-271	245	234	226
Saldo begroting	-5.134	-1.775	-368	633

In het hoofdstuk 'Financiële hoofdlijnen' in de 1e Voortgangsrapportage geven wij op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	(INT/21/1023730)	1 ^e Voortgangsrapportage 2021

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp 1e Voortgangsrapportage 2021
Zaaknummer Z/21/386071
Documentnummer INT/21/1021716

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. de 1^e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

1^e Voortgangsrapportage

2021

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Algemeen.....	3
Voorwoord	3
Hoofdpijnen	4
Programma's	7
0. Bestuur en ondersteuning	7
1. Veiligheid	15
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	18
3. Economie	21
4. Onderwijs	25
5. Sport, cultuur en recreatie	29
6. Sociaal domein	36
7. Volksgezondheid en duurzaamheid.....	45
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	49
Financiën	52
Algemeen.....	52
Overzicht financiële effecten 1e Voortgangsrapportage	53
Financieel meerjarenbeeld	60
Overzicht van baten en lasten	64
Monitoring bezuinigingen	66
Bijlagen.....	86
Overzicht activiteiten collegeprogramma.....	86
Overzicht begrotingswijzigingen tot de 1e Voortgangsrapportage	89

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 1e voortgangsrapportage 2021 aan. Met deze voortgangsrapportage informeren wij u over de stand van zaken betreffende de realisatie en uitvoering van de begroting 2021-2024. Het gaat over het beleid, de planning, de uit te voeren activiteiten en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. Deze rapportage biedt u de mogelijkheid om bij te sturen in activiteiten, prioriteiten en middelen.

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. Als wij u via andere kanalen over ontwikkelingen en voortgang (denk bijvoorbeeld aan rapportages over de grondexploitatie) hebben geïnformeerd, doen wij dat in deze rapportage niet nogmaals. Over dergelijke zaken informeren wij u als er nieuwe ontwikkelingen zijn. De peildatum van deze rapportage is 15 maart 2021.

Opbouw

De opbouw van deze voortgangsrapportage is gebaseerd op de begroting 2021. De bezuinigingen maken integraal onderdeel uit van de begroting. In deze voortgangsrapportage vindt u daarom ook een monitoring van bezuinigingsmaatregelen.

Deze nota is zoals gebruikelijk ingericht op basis van de zogenaamde 3 W-vragen (Wat willen we? Wat doen we? Wat kost het?). De tussentijdse verantwoording over het collegeprogramma maakt integraal onderdeel uit van deze rapportage. In de bijlage vindt u een totaaloverzicht van de activiteiten uit het collegeprogramma. Zo krijgt u in één oogopslag een compleet beeld van de stand van zaken.

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Ook deze voortgangsrapportage staat grotendeels in het teken van de gevolgen van de coronacrisis. Er gloort licht aan de horizon, maar we zijn er nog niet.

In ons laatste collegejaar zetten we vooral in op de realisering van het nog niet uitgevoerde deel collegeprogramma 2018-2022. Daarvoor hebben we de stand van zaken uitvoerig geëvalueerd. Daarnaast ligt de focus op de uitvoering van het corona herstelplan, dat onze samenleving en economie moet helpen weer uit de crisis te komen. Met een sterke inzet op de regionale samenwerking zijn dat de thema's voor het komende jaar. Afmaken waaraan we zijn begonnen dus. Het oppakken van nieuwe zaken laten we aan het volgende college over, tenzij de urgentie maakt dat ze niet kunnen blijven liggen. Dat vraagt dan wel om een heroverweging in de uitvoering van de hiervoor genoemde prioriteiten (collegeprogramma, corona herstel en regionale samenwerking). Geld kun je immers maar eenmaal uitgeven en personele capaciteit eenmaal inzetten.

Deze focus betekent geenszins dat we de wedstrijd rustig kunnen uitspelen. De geformuleerde opgave voor het laatste collegejaar vraagt nog om een krachtige inspanning van bestuur en medewerkers om de resultaten te bereiken, die we onze inwoners bij de start van deze collegeperiode hebben beloofd. Daar zetten we ons onverminderd voor in.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen. In het hoofdstuk Financiën vindt u een uitgebreide specificatie van de financiële effecten van deze 1e voortgangsrapportage. Bij de 1e voortgangsrapportage zijn alle effecten boven de € 25.000 in beeld gebracht.

Exploitatie (bedragen x€ 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Meerjarenbegroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169
Structurele effecten 2e voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218
Tot 1e Voortgangsrapportage	20	20	20	20
Saldo tot de 1e Voortgangsrapportage	-4.863	-2.020	-602	407
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	369	11	11	11
2. Actualisatie bestaand beleid	-397	234	223	215
5. Coronaeffecten	-243	0	0	0
Totaal 1e Voortgangsrapportage	-271	245	234	226
Saldo begroting	-5.134	-1.775	-368	633

Toelichting financieel meerjarenbeeld

Het saldo in de primitieve begroting 2021 was € 4.379.000 negatief. Na de begroting 2021-2024 is ook de 2e Voortgangsrapportage 2020 vastgesteld met een verder negatief effect van € 504.000, met name als gevolg

van corona effecten. De mutaties die volgen uit deze 1e voortgangsrapportage komen in 2021 uit op een nadeel van € 271.000, voor een deel als gevolg van geactualiseerde corona effecten. Dit leidt tot een nieuw negatief begrotingssaldo voor 2021 van € 5.134.000. De jaren daarna wordt het negatieve saldo omgebogen tot een positief saldo. Dit komt mede door de ingezette bezuinigingsmaatregelen en ook een structureel voordeel bij het doelgroepenvervoer.

De monitoring van de bezuinigingsmaatregelen is opgenomen in deze voortgangsrapportage. Ten opzichte van de laatste rapportage hierover in 2020 zien wij geen grote wijzigingen.

Corona-effecten

Hieronder presenteren wij een tabel met de corona-effecten per programma en taakveld na de actualisatie in deze 1e voortgangsrapportage. In de kolom 'Begroot 2021 (was)' staat de raming zoals die was, in de kolom 'Begroot 2021 (nieuw) 1e VGR' staat de raming zoals deze nu is, na bijstelling in de 1e voortgangsrapportage. De jaren 2022 en 2023 zijn niet bijgesteld.

Prg	Taak veld	Taakveld omschrijving	Begroot 2021 (was)	Begroot 2021 (nieuw) 1e VGR	Begroot 2022	Begroot 2023
0	0.2	Burgerzaken	80.000	143.000		
0	0.4	Overhead	201.000	293.000		
0	0.61	OZB woningen	-9.600	-9.600		
0	0.62	OZB -niet-woningen		210.000		
0	0.63	Parkeerbelasting	50.000	325.000		
0	0.64	Belastingen overig	-9.600	-9.600		
0	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-360.000	-1.952.000		
1	1.2	Openbare orde en veiligheid		50.000		
3	3.4	Economische promotie		223.000		
4	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		-80.000		
5	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		165.000		
6	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		-30.000		
6	6.2	Wijkteams	120.000	120.000	120.000	60.000
6	6.3	Inkomensregelingen	875.000	1.512.000	675.000	340.000
6	6.4	Begeleide participatie				
6	6.5	Participatiebudget re-integratie		270.000		
6	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		-30.000		
6	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	650.000	650.000	460.000	230.000
6	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	900.000	890.000	650.000	330.000
6	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	100.000	100.000	70.000	40.000
7	7.2	Riolering	-40.400	-40.400		
7	7.3	Afval	-40.400	-40.400		
Eindtotaal			2.516.000	2.759.000	1.975.000	1.000.000

Voor een onderbouwing van de bijstellingen verwijzen wij naar de betreffende financiële mutaties (onder het kopje '5. coronaeffecten') bij de overeenkomstige programma's.

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000.

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<i>Overzicht van de mutaties >= € 100.000</i>				
1. Autonome ontwikkelingen	426 V	0	0	0
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	290 V	0 V	0 V	0 V
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136 V	0 V	0 V	0 V
2. Actualisatie bestaand beleid	47 V	304 V	293 V	285 V
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	-100 N	0 V	0 V	0 V
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	217 V	404 V	393 V	385 V
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	-100 N	-100 N	-100 N	-100 N
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	155 V	0 V	0 V	0 V
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	-125 N	0 V	0 V	0 V
5. Coronaeffecten	-21 N	0	0	0
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	-165 N	0 V	0 V	0 V
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210 N	0 V	0 V	0 V
Toeristenbelasting 2021	-193 N	0 V	0 V	0 V
Inhuur P&O en OOV	-100 N	0 V	0 V	0 V
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	-550 N	0 V	0 V	0 V
Parkeerbelasting	-275 N	0 V	0 V	0 V
Extra middelen re-integratie	-270 N	0 V	0 V	0 V
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	587 V	0 V	0 V	0 V
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550 V	0 V	0 V	0 V
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	150 V	0 V	0 V	0 V
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455 V	0 V	0 V	0 V

(V = Voordeel; N = Nadeel)

PROGRAMMA'S

o. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?

We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. Hierbij staan we open voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten. Onze inwoners ervaren onze dienstverlening als goed en betrouwbaar. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en een open bestuur te zijn.

Ontwikkelingen

Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen

2020 heeft deels in het teken gestaan van de versterking van de regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. De gemeenteraad van Zevenaar heeft in het najaar van 2020 ingestemd met de versterking van deze samenwerking en het daarvoor voorgestelde nieuwe samenwerkingsverband van de Groene Metropoolregio. Tevens is ingestemd met een voortzetting van de financiële ondersteuning van The Economic Board. Het gemeenschappelijke orgaan Regio Arnhem Nijmegen is per 1 januari 2021 opgeheven. De liquidatie zal via de jaarrekening 2020 (tevens de liquidatierekening) financieel worden afgewikkeld. Het eerste halfjaar van 2021 wordt gebruikt om de regionale agenda in de vorm van vijf regionale opgaven verder uit te werken. De gemeenteraad zal op basis van die uitwerking bij de kadernota 2022 moeten aangeven aan welke van de vijf opgaven Zevenaar wil deelnemen (en dus meebetalen).

Thuiswerkfaciliteiten

Begin 2020 hebben wij de spelregels omtrent thuiswerken vastgesteld. Daarbij hanteerden we een praktische insteek, zonder thuiswerkfaciliteiten of arbovoorzieningen. Vanwege de coronacrisis zijn we geconfronteerd met de maatregel om zoveel mogelijk thuis te werken. Het thuiswerken en online-vergaderen heeft als gevolg van de Coronacrisis een versnelde ontwikkeling doorgemaakt en zal in de toekomst in meer of mindere mate blijven. Dit vraagt om een andere wijze van faciliteren van de thuiswerkplek. Wij verwachten ook dat in de gebouwen voorlopig de anderhalvemeter en andere hygiënemaatregelen (het nieuwe normaal) blijft. Werkplekken op kantoor worden daardoor anders benut. Het kantoor wordt meer een plek waar medewerkers elkaar ontmoeten, overleggen, samenwerken en elkaar coachen. De veranderingen die de geschatte ontwikkelingen met zich meebrengen worden de komende tijd geëffectueerd.

Rechtmatigheidsverantwoording

Als de wetgeving dit jaar nog wordt aangenomen dan treedt met terugwerkende kracht vanaf het verslaggevingsjaar 2021 de rechtmatigheidsverantwoording in werking. Gedurende 2020 is de auditcommissie meegenomen in deze ontwikkeling en op 11 februari 2021 heeft de accountant een toelichting gegeven in de commissie Middelen.

Doelstelling van de wetwijziging is het versterken van de interne beheersing en een nadrukkelijke rol van het college in de verantwoording omtrent het rechtmatig handelen. De rol van de accountant verschuift van het controleren van de rechtmatigheid naar het controleren of de verantwoording door het college getrouw is. Op advies van de accountant en in afstemming met de auditcommissie starten wij dit jaar in ieder geval met de voorbereidingen op de rechtmatigheidsverantwoording. Mocht de wetgeving een jaar later in werking treden, dan gebruiken wij dit jaar als jaar om ervaring op te doen.

Op dit moment zijn naast de wetgeving ook de kaders en aanwijzingen nog in ontwikkeling. Wij informeren de auditcommissie en de raad actief over de ontwikkelingen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.

Beleidskaders

- [Besturingsfilosofie](#)
- [Dienstverleningsvisie](#)
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- [Coalitieakkoord 2018-2022 \(2018\)](#)
- [Collegeprogramma 2018-2022 \(2018\)](#)
- [Financiële verordening Zevenaar 2018 \(2018\)](#)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019

WAT WILLEN WE?

0.1 Goed bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.

We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

0.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2020		
0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022		
0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022		
0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022		
0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2020		
0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2022		
0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022		
0.2.7 Invoeren Wet Open Overheid	2021		
0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022		

o.1 Goed bestuur

o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur

Jaar realisatie 2020

We verbeteren de bestuurscultuur en samenwerking om er zo optimaal mogelijk te kunnen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij streven we naar een meer open en transparante samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We werken als eenheid met duidelijkheid over eigen rollen.

Stand van zaken

Status 2020
Bijsturing raad

Status 1e VGR
Bijsturing raad

In de 2e helft van 2021 hoopt de gemeenteraad weer fysiek bij elkaar te kunnen komen. Tot die tijd zal de raad digitaal vergaderen. Het Presidium heeft opdracht gegeven om een gedragscode op te stellen geënt op de modelverordening van de VNG en in 2021 met elkaar in gesprek te gaan over verdere aanvullingen gericht op de cultuur in de eigen raad. De eerste verbetering die is voorgesteld is een aanpassing van de verordening op de raadscommissies. Hierin is de wijziging doorgevoerd dat raadsleden niet eerst door de raad benoemd hoeven te worden om in een commissie te kunnen vervangen.

Voorstel raad

Voorstellen voor verbetering zullen via het Presidium naar de raad toe komen. De raad is zelf mede verantwoordelijk voor een goede en open sfeer in alle raadsbijeenkomsten. Raadsleden kunnen en mogen elkaar daarbij, indien nodig, aanspreken.

o.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie

Jaar realisatie 2022

We zijn een aantrekkelijke werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de uitdagingen in de samenleving. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

Stand van zaken

Status 2020
Niet volgens plan

Status 1e VGR
Niet volgens plan

De uitvoering en uitwerking van de verschillende doelstellingen om te groeien naar een moderne en professionele organisatie verloopt buiten de planning. Door Covid-19 werden we enerzijds gedwongen de focus te verleggen en anderzijds leidde Covid-19 tot uitdagingen in de wijze van uitvoering waar we een oplossing voor moesten vinden. Covid-19 duurt langer dan we hadden verwacht, waardoor de achterstand op de onderwerpen uit de kadernota HR en de doorontwikkeling van de Zevenaar Academie oploopt. We kunnen deze achterstanden inlopen door extra capaciteit in te zetten.

Voorstel raad

We stellen voor € 70.000 extra capaciteit in te zetten om de achterstand in te lopen en tevens nieuwe ontwikkelingen op te kunnen pakken. Zie hiervoor verder in dit programma bij "toelichting financiële ontwikkelingen".

Stand van zaken**Status 2020**
Volgens plan**Status 1e VGR**
Niet volgens plan

De kern van de Wet is dat de overheidsorganisaties verplicht zijn om meer categorieën documenten actief openbaar te maken en de informatiehuishouding op orde te hebben. In de kadernota is voor de invoering van de Wet een eenmalig budget in 2020 toegekend om genoemde taken uit te kunnen voeren. De Tweede Kamer heeft de initiatiefwet Wet Open Overheid op 26 januari 2021 aangenomen. Het is nog niet exact bekend wanneer de WOO in werking treedt. Inhoudelijk treffen wij voorbereidingen om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben. Dat door onder andere (in Liemers verband) na te gaan of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is en ervoor te zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn om aan de nieuwe wetgeving te voldoen.

Voorstel raad

Status staat op oranje in verband met uitstel invoering van de Wet. Zodra de definitieve versie van de Wet bekend is, maken wij een plan van aanpak waarin we aangeven op welke onderdelen van de Wet we concrete verbeteracties gaan uitvoeren en starten hiermee.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	92.961	91.618	90.807	91.345
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-278	-147	285	199
Tot de 1e Voortgangsrapportage	311	361	361	361
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	92.993	91.831	91.453	91.905
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-57	11	11	11
Algemene uitkering decembercircularie 2020	11	11	11	11
Dividend Alliander	-68	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-90	0	0	0
Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden	65	0	0	0
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	-155	0	0	0
5. Coronaeffecten	1.107	0	0	0
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455	0	0	0
Algemene uitkering decembercircularie 2020	587	0	0	0

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210	0	0	0
Parkeerbelasting	-275	0	0	0
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	960	11	11	11
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	93.953	91.842	91.464	91.916

Lasten

Meerjarenbegroting 2021-2024	23.610	22.654	21.760	22.018
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	151	-29	-29	-29
Tot de 1e Voortgangsrapportage	445	180	150	150
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	24.832	22.973	22.049	22.307

Mutaties 1e Voortgangsrapportage

2. Actualisatie bestaand beleid	470	168	168	168
Capaciteit juridisch advies	80	0	0	0
Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording	15	15	15	15
Inhuur griffie	57	0	0	0
Ontwikkeling zaaksysteem en datagedreven sturen	28	28	28	28
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	100	0	0	0
Taxatiemodel wet WOZ	20	0	0	0
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	100	100	100	100
Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand	25	25	25	25
Verschuiven budget Wet Open Overheid	45	0	0	0
5. Coroneffecten	155	0	0	0
Extra middelen verkiezingen	63	0	0	0
Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw	22	0	0	0
Inhuur P&O en OOV	100	0	0	0
Intern Beheer - facilitaire zaken	-30	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	24.832	22.973	22.049	22.307
Saldo voor bestemming	69.121	68.870	69.414	69.609

Mutaties reserves

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	689	729	111	111
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	1.234	30	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	1.922	759	111	111

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	-1.606	-358	-358	-358
------------------------------	--------	------	------	------

Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	-1.606	-358	-358	-358
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	69.437	69.270	69.167	69.362

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire 2020 heeft naast de coronacompensatie een geringe bijstelling van de algemene uitkering plaatsgevonden van € 11.000 structureel.

Dividend Alliander

Het dividend over 2020 is ten opzichte van 2019 gedaald als gevolg van een lager nettoresultaat in 2020. De dividenduitkering over 2020 is 69 cent per aandeel, in onze begroting hebben we rekening gehouden met 80 cent.

2. Actualisatie bestaand beleid

Capaciteit juridisch advies

Voor 2020 hadden we incidentele formatie beschikbaar voor de afhandeling van Wob/AVG verzoeken in combinatie met de impuls op de invoering van Juridische KwaliteitsZorg. Het gaat om 1 fte en een bedrag van € 80.000. Hiervoor is een projectplan opgesteld. Door de corona crisis en de inzet op omvangrijke dossiers is het project later opgestart en wordt in de jaarrekening 2020 een overschot gemeld. De inzet van de € 80.000 vindt in zijn geheel in 2021 plaats, hetgeen als een nadeel tot uitdrukking komt in deze 1e Voortgangsrapportage.

Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording

In de commissie Middelen van 11 februari 2021 is door de accountant een toelichting gegeven op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit vraagt om een uniformere en meer gestandaardiseerde vastlegging van de interne controles, zodat deze de rechtmatigheidsverantwoording kunnen faciliteren. Wij beschikken op dit moment nog niet over een dergelijke faciliteit en willen dit middels een controleapplicatie gaan organiseren. De jaarlijkse kosten voor deze applicatie bedragen € 15.000.

Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden

We verwachten in 2021 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met een uitruil van grond met de provincie en het verkopen van grond in Giesbeek. Dit voordeel is samen € 65.000,-.

Inhuur griffie

Het contract met de waarnemend griffier is verlengd tot 31 december 2021. Daarnaast is de inzet van de tijdelijke administratieve ondersteuning verlengd tot 1 juli. Wij ramen een nadeel van € 57.000.

Ontwikkeling zaakstelsel en datagedreven sturen

In de begroting van de Regionale ICT-Dienst de Liemers zijn twee nieuwe projecten opgenomen, in lijn met de vastgestelde I-visie en I-strategie. Het gaat om het naar de Cloud brengen van het zaakstelsel (€ 16.000) en ontwikkelingen in datagedreven sturen (€ 40.000). Met het invoeren van een datawarehouse verbeteren we de mogelijkheid om met Business Intelligence datagedreven te werken in het sociaal / fysiek domein en bij de bedrijfsvoering. De helft van de kosten komt via de Inwonerbijdrage voor rekening van Zevenaar.

Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling

Wij stellen voor € 100.000 in 2021 te gaan besteden aan de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen. Gezien de komst van de rechtmatigheidsverantwoording en de wil om als organisatie continu te verbeteren gaan wij dit projectmatig een impuls geven in 2021. Het doorlichten van majeure processen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording krijgt in 2022 een vervolg. Daarom komen we in de kadernota met een aanvullende incidentele budgetaanvraag.

Taxatiemodel wet WOZ

Voor het inrichten van het taxatiemodel WOZ ramen we incidenteel € 20.000. Vanwege de verplichte overgang van het waarden op basis van inhoud naar gebruiksoppervlakte gaan wij de modelinrichting voor woningen volledig opnieuw uitvoeren.

Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken

Het overwerk van de medewerkers van afdeling Openbare Werken heeft een structureel karakter. De daadwerkelijke inzet verantwoorden wij op de post overwerk. Dit gaat met name over gladheidsbestrijding. In de begroting is hiervoor geen structurele raming opgenomen; voorheen werden de overuren gedekt uit vacaturruimte, echter deze is sinds 2020 niet meer beschikbaar aangezien de formatie nagenoeg volledig is ingevuld.

Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand

Bij de begroting van 2021 is verzuimd om de vergoeding van de ambtenaren van de burgerlijke stand op te nemen. De vergoeding voor het sluiten van de huwelijken bedraagt € 25.000 per jaar.

Verschuiven budget Wet Open Overheid

Met deze Wet verbeteren we de transparantie en publieke verantwoording van de overheid door zoveel mogelijk informatie vroegtijdig actief openbaar te maken en te publiceren. Het is nog niet exact bekend wanneer de WOO in werking treedt; de bijbehorende werkzaamheden verschuiven we van 2020 naar 2021. In 2020 is op dit onderdeel een voordeel van € 45.000 in de jaarrekening zichtbaar, in 2021 pakken wij de taken op en melden we op het budget van de WOO een nadeel van € 45.000. Overigens worden we in de uitvoeringskosten door het Rijk gecompenseerd.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed

Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.

De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

5. Coronaeffecten

Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering

In maart is een brief verschenen met een 4e pakket aan compensatie voor coronagevolgen voor de algemene uitkering. In totaal is € 592.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 137.000 bestemd voor de TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). Dit is het eerste deel van de eerder aangekondigde en ook in deze voortgangsrapportage verantwoorde bijdrage TONK.

Het resterende bedrag van € 455.000 betreft compensatie voor coronakosten voor jeugd, ouderen en afvalverwerking. Voor jeugd en ouderen is onze raming van coronagevolgen toereikend zodat deze bijdrage bestemd kan worden ter dekking hiervan. De bijdrage voor afval is voor meerkosten in 2020. Deze kosten hebben in 2020 geleid tot een nadeel op afvalverwerking. Dit nadeel wordt nu dus in 2021 gecompenseerd.

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire heeft het rijk middelen toegekend als compensatie voor coronagevolgen. Het gaat om bedragen voor:

- re-integratie € 271.000
- gemeentelijk schuldenbeleid € 65.000
- bijzondere bijstand € 23.000
- culturele infrastructuur € 165.000
- Tweede Kamerverkiezingen € 63.000

Alle bedragen zijn extra bedragen in de algemene uitkering met uitzondering van € 165.000 culturele infrastructuur. Dit bedrag komt in plaats van het eerder in 2020 toegezegde bedrag van € 325.000.

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)

Door de coronacrisis wachten bedrijven met investeren in de bouw van bedrijfspanden. Hierdoor is er minder gebouwd op 7Poort. Dit resulteert in een incidentele minderopbrengst OZB van € 210.000 ten opzichte van de begroting voor 2021.

Extra middelen verkiezingen

In de decembercirculaire 2020 is er een extra bedrag van € 63.000 beschikbaar gesteld voor de organisatie van de Tweede Kamer verkiezingen.

Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw

In de periode na afloop van de noodmaatregelen vanwege de coronapandemie keren medewerkers gefaseerd terug in het kantoorgebouw. We verwachten extra uitgaven voor de nieuwe inrichting van de werkruimte waarbij meer aandacht is voor overleg en ontmoeting. Hierbij gaan we uit van een matig herstel in 2021, waarbij we verwachten dat de situatie in de loop van het 3e kwartaal 2021 weer redelijk (het nieuwe) normaal zal zijn.

Inhuur P&O en OOV

In het corona-jaar 2020 zijn bij P&O en OOV (openbare Orde & Veiligheid) achterstanden ontstaan in de werkzaamheden. Daarnaast moeten we nieuwe thema's oppakken die gaan over het hybride werken en de gevolgen van Covid-19. De wijze waarop het werk wordt gedaan is veranderd. Thuis werken en 1,5 meter afstand houden is de nieuwe norm. De impact is groot op de organisatie en om dat te organiseren is binnen afdeling Bedrijfsvoering tijdelijk extra capaciteit nodig. We vragen voor P&O een bedrag van € 70.000 en voor OOV € 30.000.

Intern Beheer - facilitaire zaken

We melden enkele incidentele voordelen in de budgetten voor printkosten, portokosten en recepties. Het voordeel is voor het merendeel corona gerelateerd.

Parkeerbelasting

In 2021 verwachten wij minder parkeergelden binnen te krijgen als gevolg van de Corona-crisis. Bij de begroting was reeds € 50.000 afgeraamd, de huidige verwachting gaat uit van € 325.000 minder inkomsten.

Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK

In maart heeft het rijk een bijdrage in de algemene uitkering aangekondigd van € 260 miljoen. Voor onze gemeente is de bijdrage voorlopig berekend op € 550.000. De verdeling van een deel van de bijdrage wordt door het rijk pas later bekend gemaakt. Het gaat dus om een voorlopige schatting.

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?

Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun eigen woon- en werkomgeving.

Ontwikkelingen

Coronacrisis

De coronacrisis heeft nog steeds een grote impact op het programma Veiligheid. We werken op lokaal en regionaal niveau nauw samen om alles te doen wat nodig is. Dit betekent dat we nauw samenwerken met de veiligheidsregio aan de bestrijding in ons gebied. Dit heeft ertoe geleid dat we in Zevenaar een vaccinatielocatie hebben gerealiseerd. Binnen de gemeente zijn we het aanspreekpunt voor vragen van inwoners en ondernemers. Via vaste overlegstructuren ambtelijk en bestuurlijk informeren we de interne organisatie omtrent alle ontwikkelingen.

Ondermijning

Ondanks alle corona-werkzaamheden hebben we op het gebied van ondermijning stappen kunnen maken. Zo zijn de overlegstructuren doorontwikkeld en hebben we een kernteam ondermijning opgestart. Dit team kan snel en kleinschalig controles uitoefenen in de openbare ruimte.

Dit is gewenst omdat we de eerste maanden van 2021 merken dat er een toename lijkt te zijn in de inzet van de burgemeestersbevoegdheid op 13b Opiumwet.

Beleidskaders

- [Integraal Veiligheidsplan gemeente Zevenaar 2019-2022 \(2018\)](#)
- [Jaarplan Integrale Veiligheid 2020 \(2020\)](#)
- Plan van aanpak Ondermijning (2018)
- Handhavingsnota 'Een zaak van afwegen' Zevenaar
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022		
1.2.1 Bestrijden ondermijning	2022		
1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente	2021		

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen

Jaar realisatie 2022

Wij stimuleren inwonerinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten. Wij zorgen voor scholing van vrijwilligers.

Stand van zaken

Status 2020 Status 1e VGR
Niet volgens plan Niet volgens plan

Er was besloten een verzekering af te sluiten voor alle AED's die openbaar geplaatst zijn. Echter verzekeraars zijn niet bereid om tot verzekering over te gaan van goederen die geen eigendom zijn van de gemeente. Samen met de VGGM zal op regionaal niveau een promotiecampagne worden opgestart om burgerhulpverlening beter op de kaart te zetten. Dit zal regionaal opgepakt worden op het moment dat de coronamaatregelen afgeschaald zijn en het weer verantwoord is.

Voorstel raad

In overleg met de VGGM starten wij een promotiecampagne op met als doel burgerhulpverlening beter op de kaart te zetten.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	68	68	68	68
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	68	68	68	68
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	68	68	68	68
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	3.368	3.350	3.352	3.351
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	3.418	3.350	3.352	3.351
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
5. Coroneffecten	50	0	0	0
Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)	50	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	3.418	3.350	3.352	3.351
Saldo voor bestemming	-3.350	-3.283	-3.285	-3.283
Mutaties reserves				

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	0	0	0	0

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-3.350	-3.283	-3.285	-3.283

Toelichting financiële ontwikkelingen

5. Coronaeffecten

Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)

We ramen extra kosten voor de inzet van Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's). Dit in verband met de handhaving (o.a. avondklok) van de regelgeving omtrent de corona-maatregelen. Binnen de Algemene Uitkering is een compensatie ontvangen die de kosten dekt.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?

Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang. Als afgeleide van de infrastructuur voor het gemotoriseerde verkeer willen we een fietsvriendelijke en -veilige gemeente zijn. We beoordelen daarvoor de bestaande fietsvoorzieningen en maken inzichtelijk waar schakels niet voldoen, niet veilig zijn of ontbreken.

Ontwikkelingen

Infrastructurele projecten in uitvoering

Ook in 2021 zijn diverse grootschalige infrastructuurprojecten in de uitvoering. Zowel van de gemeente als van Rijkswaterstaat, ProRail, provincie Gelderland en ontwikkelaars/bedrijven. Deze projecten hebben impact op elkaar en vergen de nodige afstemming in de planning. Dit leidt ertoe dat soms uitvoering even moet wachten op de afronding van een ander project. Naar verwachting heeft dat geen negatief effect op de planning van deze projecten, omdat in een vroeg stadium de plannen met elkaar worden besproken zodat binnen de planning van een project nog geschoven kan worden zonder dat de einddatum in geding komt.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 \(2013\)](#)
- Verkeer- en vervoersplan Zevenaar (2000)
- Tracébesluit A15/A12
- Wegenbeleidsplan Zevenaar en Rijnwaarden
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 \(2017\)](#)

WAT WILLEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven wij naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven naar een directe verbinding van het Gelders Eiland op de hoofdwegestructuur (A12), waarbij er aandacht is voor de leefbaarheid in de kernen. Om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsveiligheid te waarborgen, zorgen wij voor een goed netwerk van fietsvoorzieningen en -fietspaden. In de stad Zevenaar, tussen de kernen onderling en naar de omliggende gemeenten.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren blijven reguleren.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort	2021		
2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau	2020		
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2022		
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2020		

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	197	197	197	197
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	197	197	197	197
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	197	197	197	197
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	5.291	5.401	5.519	5.705
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	32	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	5.391	5.403	5.521	5.706
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	69	2	2	2
Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren	69	0	0	0
Verhoging krediet herinrichting BAT terrein	0	2	2	2
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	5.391	5.403	5.521	5.706
Saldo voor bestemming	-5.194	-5.206	-5.324	-5.509

Mutaties reserves

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	68	39	39	39
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-20	-20	-20	-20
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	32	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0

Totaal onttrekkingen reserves	80	19	19	19
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-5.114	-5.186	-5.304	-5.490

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren

Onze huidige softwareleverancier gaat de ondersteuning van de toepassing Key2Parkeren beëindigen. We zijn genooddaakt per 2022 over te stappen naar een nieuw systeem voor parkeervergunningen en verwerking van naheffingen. We maken daarbij tevens een moderniserings-/digitaliseringsslag. Het betreft complexe materie, mede gelet op de koppeling met de verschillende landelijke systemen. De huidige planning gaat uit van een doorlooptijd van het project vanaf besluitvorming door de raad tot medio 2022. We ramen in 2021 eenmalige kosten van de softwareconvergentie en externe projectleider (€ 68.500) voor de eerste fase van het optimaal inrichten van de betaald parkeerprocessen in relatie tot de huidige organisatorische vormgeving. De (structurele) kosten voor 2022 hangen af van de uitkomst van de te voeren aanbesteding. Deze zullen wij met de incidentele kosten voor de tweede fase opvoeren bij de meerjarenbegroting 2022-2025.

Verhoging krediet herinrichting BAT terrein

Voor de inrichting van de strook gemeentelijk eigendom rond de Turmac Cultuurfabriek is geen budget beschikbaar. Ook binnen het beschikbare budget voor de inrichting van het voorterrein bleek geen ruimte aanwezig om de inrichtingskosten (ca. € 45.000) van deze strook te dekken. Inrichting van deze strook is noodzakelijk om de volgende redenen:

- De strook grenst aan / loopt over in de openbare ruimte van het BAT-terrein 1e fase welke nu woonrijp wordt ingericht. Niet inrichten van de strook zal een storend beeld geven (o.a. groei van onkruid en eventueel ongewenst gebruik van de betreffende strook voor bijvoorbeeld parkeren), wat reactie van de bewoners op zal roepen;
- Onderdeel van de inrichting van deze strook betreft de entree aan de achterzijde van de Turmac Cultuur fabriek. Niet inrichten betekent een slordige, onaantrekkelijke entree naar de cultuurfabriek;
- Onderdeel van de inrichting van de strook betreft ook de inrichting van de laad- en losplaats van de Turmac Cultuurfabriek. Niet inrichten van deze strook betekent dat laden en lossen vanaf het voorplein noodzakelijk blijft en dat tijdens de herinrichting van het voorplein er geen laad- en losmogelijkheid voor de cultuurfabriek is.

Het eventueel later inrichten van deze strook betekent direct minimaal een half jaar later omdat er (normaliter) geen werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de garantieperiode van het woonrijp maken.

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?

Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Ontwikkelingen

Coronacrisis

We zetten extra in op actieve communicatie over de behoeften van ondernemers en wijzen regelmatig op de verschillende steunmaatregelen. Vanuit het herstelplan ondersteunen we ondernemers specifiek met lokale belastingmaatregelen en werken we o.a. aan een actieplan voor het centrum en het toekomstbestendig maken van bedrijventerrein Hengelder/Tatelaar. Hierdoor proberen we de ondernemers te ondersteunen in de herstelfase van de coronacrisis.

Beleidskaders

- Herstelplan sociaaleconomische injectie Zevenaar (2020)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie (2019)
- Beleidskader Vrijtijdseconomie (2019)

WAT WILLEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente te promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020		
3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar	2019		
3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	2021		
3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie	2023		
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021		
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2021		
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022		
3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1	2020		
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2021		
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021		
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022		

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort

Jaar realisatie 2021

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

Stand van zaken

Status 2020 Niet volgens plan Status 1e VGR Niet volgens plan

Vanwege de effecten van de coronacrisis en de nog steeds uitblijvende, definitieve duidelijkheid omtrent de aansluiting Zevenaar-Oost als onderdeel van het project Doortrekking A15 / Verbreding A12, is de levering van de kavel nogmaals uitgesteld. De gronduitgifte ten behoeve van de Fashion Outlet Zevenaar is nu voorzien medio 2021. Realisatie start direct na levering van de kavel. Opening van de FOZ staat nu gepland voor eind 2022 / begin 2023.

Het nu voorziene moment van gronduitgifte is niet in strijd met de afspraken hieromtrent in de koop- en realisatieovereenkomst van de Fashion Outlet Zevenaar.

Voorstel raad

Wij stellen u voor om - overeenkomstig de overeenkomst - kennis te nemen van de hierboven omschreven aanpassing van de planning.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	18.508	10.244	5.592	702
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	18.508	10.244	5.592	702
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
5. Coroneffecten	-223	0	0	0
Toeristenbelasting 2021	-193	0	0	0
Vermakelijkheidsretributie	-30	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	-223	0	0	0
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	18.285	10.244	5.592	702
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	19.370	10.792	5.960	1.067
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	181	-17	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	19.551	10.776	5.960	1.067
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	19.551	10.776	5.960	1.067
Saldo voor bestemming	-1.266	-531	-368	-365
Mutaties reserves				
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	487	137	-3	-3
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	20	20	20	20
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	190	-17	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	697	140	17	17
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-569	-391	-352	-349

Toelichting financiële ontwikkelingen

5. Coronaeffecten

Toeristenbelasting 2021

Gezien de invloed van de corona-maatregelen op de toeristische sector ramen wij in 2021 een nadeel van € 193.0000.

Vermakelijkheidsretributie

Het corona-effect op de vermakelijkheidsretributie bedraagt € 30.000. (Dreamfields)

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?

We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Ontwikkelingen

Onderwijshuisvesting

Voor onderwijshuisvesting bestaan de activiteiten uit het realiseren van verbouwing Carrousel/de Maatjes (Kard. de Jongstraat) en de verbouwing van de Guido Gezellestraat voor de Sterrenschool en Lotus, volgens het vastgestelde programma 2020. We ronden haalbaarheidsonderzoeken voor vervangende nieuwbouw voor basisscholen Wissel/Tamboerijn in combinatie met een locatie voor het voortgezet onderwijs en sport (gymaccommodatie) in de stad Zevenaar af en bereiden besluitvorming voor.

De actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) met de gemeenten Duiven en Montferland ronden wij naar verwachting af in 2022.

Onderwijskansenbeleid

Op 16 september 2020 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de ambities en doelstellingen in het beleidsplan onderwijskansen 2020-2023. We hebben nu een uitvoeringsagenda opgesteld, in samenwerking met het onderwijs, voorschoolse opvang en andere betrokken organisaties. We zijn in het vierde kwartaal van 2020 getart met een paar belangrijke doelstellingen, waaronder het verhogen van de deelname aan voorschoolse educatie. Door een betere registratie van de VVE-peuters hebben we deze beter in beeld en werken aan meer deelname door eenvoudiger uit te leggen aan de ouders wat de aanmeldprocedure is en wat de ouderbijdrage zal worden. We plaatsen toegankelijke informatie op de gemeentelijke website en andere sociale media. We gaan met ouders in gesprek om te vragen wat we kunnen doen om de stap naar peuteropvang en VVE te verkleinen. Een andere doelstelling is het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp door de verantwoordelijkheden te verduidelijken. De gemeente heeft in samenwerking met het onderwijs een handreiking geschreven, waarin ieders eigen verantwoordelijkheid wordt vastgesteld. De hiervoor genoemde handreiking is gereed en we gaan er de komende maanden voor zorgen dat deze gebruikt kan worden.

Beleidskaders

- Beleidsplan onderwijskansen gemeente Zevenaar 2020-2023
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet Kinderopvang Zevenaar 2019
- Beleidsregels peutervoorziening en voorschoolse educatie 2021
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (vastgesteld in 2019)
- Visiedocument 'De verbinding van onderwijs en jeugd in de Liemers' (2015) (vastgesteld in 2015)
- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (vastgesteld in 2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (vastgesteld in 2019)
- Gemeentelijk Accommodatieplan 2020-2040 (2020)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019
- Beleidsregels leerlingenvervoer Zevenaar 2018

WAT WILLEN WE?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge inwoners minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijkheid te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf 2 jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022		
4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs	2021		
4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand	2021		
4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat	2022		
4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden	2023		
4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022		
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021		

4.1 Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen

Jaar realisatie

2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het nog op te stellen IHP. We reserveren echter al middelen voor de onderwijshuisvesting, waarvan wij verwachten dat deze vanaf 2018 nodig zullen zijn. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs. Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

Stand van zaken

Status 2020 Status 1e VGR
Niet volgens plan Niet volgens plan

Op het vastgestelde programma voor 2020 staan:

De Bem/Sterrenschool - huisvesting 7 groepen (€ 3.660.000) - bouw loopt op schema om in augustus 2021 te openen.
 Carrousel/de Maatjes - € 1.880.261 - voorbereidingen worden getroffen om in september 2021 te starten met de verbouw. Met als gevolg dat het krediet dient te worden geïndexeerd in de 2e VGR.

Van het programma 2019 nog afronden: ds. Jonkersschool - € 25.000 - gesprekken met het dorp zijn in volle gang. De school sluit haar deuren in augustus 2021.

In 2020 zijn de haalbaarheidsonderzoeken vervangende nieuwbouw Wissel/Tamboerijn en VO en/of Sport gestart.
 Het programma 2021 met onderwijsleerpakket en meubilair voor 2 groepen van de Bem is afgerond.

Voorstel raad

In de 2e VGR doen we een voorstel voor indexering van het krediet voor de Carrousel/de Maatjes.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	954	910	910	910
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	954	910	910	910
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	954	910	910	910
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	5.330	5.207	5.433	5.346
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	-12	-20	-20	-20
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	5.267	5.145	5.407	5.326
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	29	-42	-6	0
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	29	-42	-6	0
5. Coronaeffecten	-80	0	0	0
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	-80	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	5.267	5.145	5.407	5.326
Saldo voor bestemming	-4.313	-4.235	-4.497	-4.416

Mutaties reserves

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	73	68	68	68
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	8	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	81	68	68	68

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-4.232	-4.167	-4.428	-4.348

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan.

De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

5. Coronaeffecten

Gevolgen corona doelgroepenvervoer

Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:

€ 10.000 jeugdvervoer

€ 30.000 dagbesteding

€ 30.000 Wmovervoer

€ 80.000 leerlingenvervoer

In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?

We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooien of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Ontwikkelingen

Het sportbeleid loopt tot en met 2020 en is aan herijking toe

Het is tijd om de stand van zaken op te nemen en de koers voor de nabije toekomst te bepalen. Een nieuwe sportnota moet een kader zijn waarbinnen afwegingen en keuzes op transparante wijze kunnen worden gemaakt. Lokaal sportbeleid is primair gericht op een breed sportaanbod dat voor iedereen toegankelijk is, en waar inwoners plezier aan beleven. Sport en bewegen bevordert een gezonde en actieve levensstijl. In 2012 en 2016 voerde gemeente Zevenaar een sportonderzoek uit om de resultaten en voortgang van het sportbeleid te monitoren. Dit onderzoek heeft inmiddels plaatsgevonden en de resultaten zullen worden meegenomen als input voor de nieuwe beleidsvisie.

Media

De lokale omroep RTV Favoriet onderzoekt nauwere samenwerking met de omroepen van Arnhem, Rheden en Lingewaard. Zij hebben hiertoe een intentieovereenkomst getekend.

Cultuur - Kunstwerk!

Samen met Kunstwerk! herijken we voor 2021 en verder de prestatieafspraken, zodat deze beter aansluiten op onze doelstellingen in het sociaal domein.

Archeologisch beleid

Het archeologisch beleid is meer dan 10 jaar oud. Wij actualiseren nu de archeologische kaarten, waarbij we ook archeologie uit de Tweede Wereldoorlog toevoegen. In 2021 leggen wij op basis van de geactualiseerde kaarten het nieuwe archeologische beleid ter vaststelling aan u voor.

Kerkenvisie

In 2021 zal een groot deel van de katholieke kerken onttrokken worden aan de eredienst, waardoor deze leeg komen te staan. Dit monumentaal erfgoed moet andere bestemmingen krijgen. Ook bij ander kerkgenootschappen speelt leegloop en functie verandering. Wij hebben samen met de colleges van Duiven en Doesburg bij het Rijk de 'decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisies' aangevraagd en ontvangen. Het doel is een proces in te richten om samen met betrokken partijen, zoals eigenaren, burgers en erfgoedorganisaties, te komen tot een toekomst perspectief voor alle kerkgebouwen in de regio. We gaan een procesmanager inhuren om het proces te begeleiden.

Aanpassing groen ivm verzakkingen

In maart 2020 is het rapport "Verkenkend onderzoek naar de schade aan woningen ten gevolge van de zetting van de kleibodem en de rol van het gemeentelijke groen hierbij" opgesteld door Wageningen Environmental Research en Deltares. Hoewel er niet direct een causaal verband is aangetoond tussen de bomen en verzakkingen van woning, wordt wel aanbevolen het groenbeleid aan te passen. Wij gaan hiervoor verder onderzoek doen en komen bij u terug met de bevindingen en een plan van aanpak.

Beleidskaders

- [Beleidsnota Sport 2013-2020](#)
- [Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 \(2017\)](#)
- [Notitie kunstbezit](#)
- [Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden \(2014\)](#)
- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- [Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied \(2014\)](#)
- [Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 \(2017\)](#)
- [Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. \(2018\)](#)
- [Beleidsplan IBOR \(integraal beheer openbare ruimte\) Zevenaar \(2018\)](#)
- [Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 \(2016\)](#)
- [Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 \(2016\)](#)
- [Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030](#)
- Cultuurhistorische waardenkaart 2013
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Beleidsplan Stedelijk Groen 2006-2016
- Beleidskader Vrijetijdseconomie 2030 (2019)

WAT WILLEN WE?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijetijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit

- 5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid
- 5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen
- 5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten
- 5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!

Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
2019		
2022		
2020		
2019		

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2019		
5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020'	2020		
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022		
5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie	2030		

5.2 Kunst en cultuur

5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten

Jaar realisatie

2020

Wij zetten in op een divers en kwalitatief sterk cultureel aanbod en het behoud van een breed en hecht verenigingsleven. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van onze gemeente. We stimuleren het maken, delen en ontmoeten door culturele festivals te ondersteunen. Hiermee dragen we ook bij aan de profilering van onze gemeente en de kernen in het bijzonder. Samen met de gemeenten Duiven en Westervoort en de provincie investeren we met het Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020 in de Liemers € 480.000 in kunst, cultuur en erfgoed (bestaand beleid). Inwoners, verenigingen en organisaties voeren samen de activiteiten en projecten uit. Dit draagt bij aan een sterke, trotse en leefbare regio.

Stand van zaken

Status 2020
Volgens plan

Status 1e VGR
Niet volgens plan

De lockdown en het vooruitzicht dat evenementen voorlopig nog niet zijn toegestaan, zorgen voor een beroerd perspectief t.a.v. culturele activiteiten. Samen met de organisaties bekijken we de mogelijkheden voor de tweede helft van 2021. Daarbij stellen wij ons faciliterend op.

Voorstel raad

Wij blijven met (culturele) organisaties in gesprek over wat nodig is om ook na de corona periode culturele activiteiten in Zevenaar te ontplooiën.

5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!

Jaar realisatie

2019

Cultuur is de smaakmaker van onze gemeente en een gezonde culturele infrastructuur vormt de basis van een bloeiend cultureel leven. Kunstwerk!, de fusie van de vier Liemerse professionele culturele organisaties het Musiater, Bibliotheek de Liemers, het Liemers museum en de Volksuniversiteit voor Zevenaar e.o., vormt hier een belangrijk onderdeel van.

Wij subsidiëren het op elkaar afgestemde productaanbod op het gebied van kunst en cultuur, erfgoed, muziekonderwijs, lezen en literatuur, debat en educatie dat Kunstwerk! biedt. Middels prestatieafspraken zorgen wij er voor dat de producten van Kunstwerk! bijdragen aan identiteitsvorming, ontmoeting en ontplooiing. We zorgen dat Kunstwerk! actief de samenwerking met verenigingen zoekt.

De wettelijke educatie-taken van Bibliotheek de Liemers zijn volop in ontwikkeling. Wij zorgen er voor dat deze (het volgen van) goed onderwijs, het vinden van een baan of het aangaan van sociale contacten ondersteunen. Het betreft onder meer lees- en taalbevorderingsactiviteiten, doorlopende leerlijnen en burgerschapsvorming.

Omdat de culturele infrastructuur in de Liemers over de gemeentegrenzen heen ligt, stemmen we in deze af met de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland.

Stand van zaken

Status 2020
Volgens plan

Status 1e VGR
Niet volgens plan

Wij verwachten dat Kunstwerk! nog lange tijd de gevolgen van corona en de lockdowns ondervindt. De programmering van het theater zal in 2021 mondjesmaat zijn en het is nog maar de vraag of deze in 2022 weer volwaardig wordt. De makers (die het aanbod verzorgen) zijn immers ook hard geraakt. (Cultuur)educatie zal zeker in 2021 nog veelal digitaal plaatsvinden. Ook het museum en de bibliotheek kunnen door de beperkende maatregelen nog niet al hun activiteiten uitvoeren. Met Kunstwerk! maken we afspraken over verdere aansluiting van de activiteiten op onze ambities en doelstellingen in het sociaal domein. In regionaal verband hebben wij de provincie een transformatievoorstel

voor onze culturele sector gedaan. Wij verwachten dat de provincie aanvullende steun beschikbaar stelt. Ons transformatievoorstel vormt tevens de basis voor het speerpunt 'sterk regionaal cultuuraanbod' binnen de opgave 'ontspannen regio' van de regionale agenda Groene Metropool Regio. Compensatie die wij van het rijk voor de culturele sector ontvangen zetten wij voor dit doel in.

Voorstel raad

Wij compenseren Kunstwerk! voor de geleden corona schade. Waar mogelijk uit de compensatiemiddelen ontvangen van andere overheden.

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek Jaar realisatie 2019

Hal 12 biedt straks naast de publieksbalies van onze gemeente en de Regionale Sociale Dienst, producten en diensten op het gebied van cultuur, cinema, media, educatie en erfgoed. Geconcentreerd onder één dak ontstaat een gevarieerd aanbod voor een breed publiek, waarbij ontmoeten, ervaren en beleven centraal staat. Hal 12 wordt daarmee een podium voor samenwerking en biedt een belangrijke impuls voor het centrum.

De bouw is in het derde kwartaal van 2018 gestart. De opening staat gepland in het tweede kwartaal 2019.

Stand van zaken

Status 2020 **Status 1e VGR**
Niet volgens plan Niet volgens plan

Het niet volwaardig kunnen gebruiken van de Turmac Cultuurfabriek t.g.v. corona heeft in 2021 gevolgen voor de exploitatie. Vanaf 2021 houden we in onze begroting rekening met de volledige lasten van gebouw en beheer, dus inclusief afschrijvingen. De inkomsten blijven in 2021 echter achter, omdat vrije verhuur maar beperkt mogelijk is en ook de horeca afdracht (concessie) waarschijnlijk lager uitvalt.

Samen met de partners werken we aan een collectief programma, waarbij we verbindingen leggen met onze ambities en doelstellingen in het sociaal domein.

Daar waar mogelijk benutten we in 2021 de cultuurhal en andere faciliteiten t.b.v. verenigingen en andere maatschappelijke partijen zodat er ondanks beperkende maatregelen toch activiteiten georganiseerd kunnen worden.

Voorstel raad

Bij de tweede VGR 2021 bieden wij meer inzicht in de financiële gevolgen voor de exploitatie in 2021.

5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020' Jaar realisatie 2020

Stand van zaken

Status 2020 **Status 1e VGR**
Niet volgens plan Niet volgens plan

In regionaal verband bekijken wij welke activiteiten in 2021 of 2022 nog kunnen plaatsvinden, binnen bestaande middelen, daarbij rekening houdend met beperkende maatregelen t.g.v. corona.

Voorstel raad

Wij vragen u kennis te nemen van de huidige stand van zaken met betrekking tot deze viering.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	795	777	777	777
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	79	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	873	777	777	777
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	136	0	0	0
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	515	0	0	0
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	515	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	651	0	0	0
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	1.524	777	777	777
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	8.408	8.274	8.093	8.023
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	161	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	9.234	8.274	8.093	8.023
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	500	0	0	0
Bestrijding eikenprocessierups	50	0	0	0
Bestrijding invasieve soorten	25	0	0	0
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	125	0	0	0
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	95	0	0	0
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	205	0	0	0
5. Coronaeffecten	165	0	0	0
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	165	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	9.234	8.274	8.093	8.023
Saldo voor bestemming	-7.709	-7.497	-7.315	-7.246
Mutaties reserves				
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	227	198	150	105
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	73	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	300	198	150	105

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-7.410	-7.299	-7.166	-7.142

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Specifieke uitkering stimulerende sport 2019

In januari 2021 is de specifieke uitkering stimulerende sport over 2019 definitief vastgesteld door het ministerie van VWS. Hiervoor is een aanvullende uitkering ontvangen.

2. Actualisatie bestaand beleid

Bestrijding eikenprocessierups

Voor 2021 wordt er overlast van eikenprocessierupsen verwacht. Om de overlast te beperken is inhuur van specialisten nodig. De extra kosten worden geraamd op € 50.000,-.

Bestrijding invasieve soorten

Voor de bestrijding van invasieve soorten zoals bijvoorbeeld de Japanse duizendknoop en de reuzenberenklauw is € 25.000,- benodigd. De bestrijding van invasieve soorten volgt uit Europese wetgeving.

Extra budget voor inhuur buitendienst Groen

Wij komen tekort op de inhuur van personeel voor werkzaamheden ten behoeve van de groenvoorziening. Dit betreft ook de inzet van medewerkers van Scalabor voor de groenvoorziening. Voorheen werd bewust vacatureruimte van de afdeling openbare werken ingezet voor inhuur en de inzet van Scalabor. Echter deze ruimte is er niet meer vanwege structurele invulling van de vacatures. Dit levert een nadeel op van € 125.000 in de begroting van 2021. We zijn in gesprek met Scalabor om een nieuw contract af te sluiten en de inzet van de medewerkers van Scalabor in de groenvoorziening voort te zetten. We nemen bij de aankomende kadernota de structurele effecten op.

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft uw raad een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023.

In 2020 is hiervoor € 5.000 uitgegeven. Met dit voorstel vragen wij u om de resterende € 95.000 uit 2020, beschikbaar te stellen voor 2021.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed

Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.

De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

5. Coronaeffecten

Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector

Door het rijk zijn via de algemene uitkering (decembercirculaire 2020) extra middelen toegekend voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Met deze middelen zijn we in staat om de instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. Het is aan de gemeente zelf om deze middelen in te zetten waar de culturele infrastructuur de steun het hardst nodig heeft.

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht. Begin 2020 is de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede Sociaal Domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de beleavingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.

Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.

De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen (alleen) wat nodig is; eer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:

- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en voorop lopen waar nodig

Wat willen we?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Ontwikkelingen

Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)

De regeling TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) is bedoeld voor huishoudens die door de Coronacrisis te maken hebben met een onvoorzienbare inkomensdaling, en die daardoor noodzakelijke woonkosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Gemeenten hebben beleidsvrijheid in het vormgeven van beleidsregels voor de TONK. Vanuit het rijk ontvangt de gemeente een budget voor de uitvoering en voor de regeling. De TONK loopt van 1 januari 2021 tot 1 juli 2021.

Aangepaste Wet gemeentelijke schuldhelpverlening

We zijn aan de slag gegaan met aanpak vroegsignalering schulden. Vanaf 1 januari 2021 is vroegsignalering een nieuwe wettelijke taak als gevolg van de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs). Vroegsignalering binnen de schuldhelpverlening is het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van mensen met financiële problemen om vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken. De wijzigingen houden concreet in dat de gemeente door signaalpartners op de hoogte wordt gesteld van beginnende betalingsachterstanden. De signaalpartners moeten wel eerst zelf aantoonbaar hun best hebben gedaan om hun inwoners te bereiken en een betalingsregeling aan te bieden. Het gaat om betalingsachterstanden van vaste lasten, huur, zorgpremie, energie en drinkwater. De signaalpartners zijn verplicht de betalingsachterstanden te melden als de gemeente daar om vraagt. De pilot Schulden vrij is in de reguliere organisatie geïntegreerd. De implementatie van de nieuwe taken kent nog wel een aantal kinderziekten, dat was ook te verwachten. Deze punten worden opgepakt. We gebruiken het eerste half jaar om de implementatie zo goed mogelijk vorm te geven. In de 2e VGR zullen we u verder informeren.

Nieuwe Wet Inburgering

Een belangrijke ontwikkeling de komende jaren is de herziening van het inburgeringsstelsel. Er zijn te veel

belemmeringen in het huidige stelsel voor een goede start van participatie in de Nederlandse samenleving. Volgens het ministerie van SZW is het stelsel ingewikkeld, niet effectief en staat teveel op zichzelf. Aanpassingen van het inburgeringsstelsel moeten zorgen dat gemeenten betere mogelijkheden krijgen om zoveel mogelijk nieuwkomers zo snel mogelijk aan het werk en op het vereiste taalniveau te krijgen. De gemeente krijgt hierin de regierol en wordt onder andere weer verantwoordelijk voor het inburgeringsonderwijs. De nieuwe Wet Inburgering is opnieuw uitgesteld en de beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2022. Samen met de Regionale Sociale Dienst de Liemers en andere partners bereiden wij ons voor op deze nieuwe taak.

Kinderopvang toeslagenaffaire

Er is door het rijk afgerond € 28.300 beschikbaar gesteld (specifieke uitkering) met als doel het bekostigen van gemeentelijke hulp ten behoeve van gedupeerden van de toeslagenproblematiek.

Deze middelen kunnen/mogen ingezet worden in de periode 2020 t/m 2022 en zijn bedoeld voor ondersteuning aan gedupeerde ouder(s). Dit kan ook zijn de uren inzet van medewerkers (bijv. sociaal team of schuldhulpverlening of wellicht extra inhuur).

Op dit moment zijn we in afwachting van de gegevens van de belastingdienst van de naar verwachting 33 gedupeerden in de gemeente Zevenaar. We nemen contact op met deze inwoners en maken een analyse van wat nodig is. Aan de hand van die analyse bepalen we de aanpak en maken een inschatting van de kosten die daarmee gemoeid zijn.

Uitstel wetsontwerp Uitvoeren breed offensief

Het wetsvoorstel is onderdeel van een breed offensief om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen en te houden. Het gaat hierbij om mensen die onder de Participatiewet of Wajong vallen en niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen.

Het wetsontwerp Breed Offensief zou op 1 juli 2021 in werking treden, maar is door de Tweede Kamer al diverse keren uitgesteld en staat nu begin april 2021 op de planning. Mocht het ontwerp spoedig behandeld worden, dan zou het op 1 januari 2022 in werking kunnen treden. Maar zeker is dat nog niet.

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

De Tozo is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de corona crisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de corona crisis tot onder het sociaal minimum daalt en/of in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de corona crisis op te vangen.

Per 1 april 2021 gaat de verlengde Tozo 4 in, deze loopt door tot 1 juli 2021. In deze Tozo 4 zou sprake zijn van een vermogenstoets. Het kabinet ziet echter af van de invoering daarvan.

Ondersteuning voor heroriëntatie van zelfstandig ondernemers

Gemeenten hebben sinds 1 januari 2021 de taak om zelfstandigen te helpen bij hun heroriëntatie op de arbeidsmarkt. Het is een van de fases van de Tozo. Zelfstandig ondernemers kunnen steun krijgen bij heroriëntatie op een ander verdienmodel of een baan in loondienst. Dat kan via coaching, advies, bij- of omscholing. De ondersteuning voor heroriëntatie van zelfstandig ondernemers wordt voor de gemeente Zevenaar uitgevoerd door de RSD.

Crisisdienstverlening arbeidsmarkt

Met coronasteun voor crisisdienstverlening op de arbeidsmarkt richt het kabinet de pijlen op het voorkomen van langdurige werkloosheid en de afnemende kansen op werk, bijvoorbeeld onder jongeren. In regionale mobiliteitsteams met ontschot budgetten wordt (samen) gewerkt aan begeleiding naar werk. Regionale mobiliteitsteams bieden hulp aan werkgevers en zijn werknemers die met werkloosheid worden bedreigd. Het regionaal mobiliteitsteam kan al hulp bieden aan mensen die nog aan het werk zijn maar met werkloosheid worden bedreigd vóórdat zij in een uitkering belanden. Dat geldt ook voor mensen die zich bij de gemeente melden voor een bijstandsuitkering. Gemeenten spelen in deze crisisdienstverlening een belangrijke rol, samen met bijvoorbeeld UWV, onderwijs en sociale partners (waaronder de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven /SBB). Uitvoering van deze dienstverlening vindt voor Zevenaar plaats binnen de Arbeidsmarktregio Midden Gelderland.

WAT WILLEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit van de kracht van de samenleving en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever te maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022		
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022		
6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg	2022		
6.1.4 Vergroten grip op kosten	2022		
6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen	2022		
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022		
6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid	2020		
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021		
6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers	2022		
6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd	2023		
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2020		
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022		
6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebeleid)	2023		
6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede	2023		
6.3.8 Sneller signaleren van schulden	2023		
6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden	2023		

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.3 Inburgeringsbeleid

Jaar realisatie 2022

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met alle inwoners van onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

Stand van zaken

Status 2020

Volgens plan

Status 1e VGR

Niet volgens plan

De voorbereiding op de nieuwe Wet Inburgering is volop gaande. Aanpassingen van het inburgeringsstelsel moeten ervoor zorgen dat gemeenten betere mogelijkheden krijgen om zoveel mogelijk nieuwkomers zo snel mogelijk aan het werk en op het vereiste taalniveau te krijgen. De gemeente krijgt hierin de regierol en wordt onder andere weer verantwoordelijk voor het inburgeringsonderwijs. De nieuwe wet treedt naar verwachting in werking op 1 januari 2022.

Vanwege de verhoogde taakstelling voor huisvesting van statushouders in 2021 is het de vraag of we de taakstelling dit jaar gaan realiseren.

Voorstel raad

Bijsturing is niet nodig. Samen met de woningcorporaties blijven wij ons sterk maken voor passende en tijdige huisvesting voor de statushouders die aan onze gemeente gekoppeld worden.

Beleidsdoelstellingen

Hieronder vind u beleidsdoelstellingen die opgenomen zijn in het Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023.

Op basis van de implementatieagenda Sociaal Domein 2020 werken we aan het verbeteren en het behalen van de doelstellingen.

Begin dit jaar zijn wij begonnen met het opstellen en implementeren van maatregelen. De effecten van deze maatregelen kunnen wij pas op een later moment meten. Wij verwachten de eerste resultaten te kunnen melden bij de volgende voortgangsrapportage.

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we voor de toegang per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland.

Stand van zaken Het Gelders gemiddelde over 2020 is nog niet bekend. Wel zien wij dat onze eigen kosten in 2020 zijn gedaald van € 75 naar € 73 per inwoner.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2021 scoort minimaal 88%, van de ouders van en jongeren met een individuele voorziening voor jeugdhulp op de vraag: "Bent u goed geholpen bij vragen en problemen?" minimaal een voldoende.

Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd. De uitvoering vindt in het tweede kwartaal van 2021 plaats.

- Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland

Stand van zaken In 2020 zijn de uitgaven per inwoner voor de taakvelden 6.6 en 6.71 gestegen ten opzichte van 2019 van € 239 naar € 250. Procentueel zijn wij daarmee 5% gestegen. We kunnen deze echter nog niet spiegelen aan Gelderse cijfers over 2020.

- In 2023 zijn de bezuinigingsmaatregelen van in totaal twee miljoen euro binnen het sociaal domein gehaald zoals deze in de begroting 2020-2023 zijn vastgesteld.

Stand van zaken Voor 2021 is een bezuinigingsbedrag van € 1.350.000 ingeboekt. Van dit bedrag is structureel vanuit 2020 afgerond € 200.000 aan besparingen gerealiseerd (aanbesteding kosten huishoudelijke hulp). Resteert nog een forse opdracht. Het jaar 2021 staat binnen het programma Sociaal Domein nog steeds in het teken van een kanteling binnen de werkwijze van het sociaal domein. Dit is een brede kanteling van beleid naar uitvoering en andersom om van transitie naar transformatie te komen. Hierbij hebben we nadrukkelijk ingezet op de basis op orde te krijgen en werkzaamheden effectiever te kunnen uitvoeren. Hiermee bouwen we aan stevige basis om in 2021 meer inzet te kunnen plegen op het realiseren van voorliggende voorzieningen en preventie. Verder worden we nog steeds geconfronteerd met de effecten van de coronacrisis. De effecten hebben invloed op de verandersonnelheid van de organisatie. Activiteiten in relatie tot de realisatie van de bezuinigingen hebben vertraging opgelopen, maar zijn wel in gang gezet en komen dit jaar en verder tot effectivering.

- In de jaren 2020 t/m 2023 woont minimaal 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig.

Stand van zaken In het 4e kwartaal van 2020 woont 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig (bron waarsstaatjegemeente.nl). Dit is een lichte stijging t.o.v. 2019. In 2019 woonde 944 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig. Hiermee hebben we de doelstelling uit het beleidsplan voor 2020 gerealiseerd.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we, per duizend jeugdigen, niet meer uit aan maatwerkdienstverlening 18- (taakveld 6.72) en geëscaleerde zorg (taakveld 6.82) dan gemiddeld in Gelderland.

Stand van zaken Het is op dit moment nog te vroeg in het jaar om een betrouwbare vooruitblik te geven op de ontwikkeling van de kosten over 2021. De jeugdzorg declaraties over januari en februari zijn nog niet allemaal binnen. Een vergelijking met het Gelders gemiddelde is op dit moment van het jaar ook nog niet te maken. De cijfers over 2020 worden 14 juli 2021 gepubliceerd.

- Vanaf 2023 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.

Stand van zaken Het Gelders gemiddelde over het eerste half jaar van 2020 is 1,2%, ten opzichte van 1,4% voor Zevenaar. In de tweede half jaar van 2021 wordt er gestart met een analyse van het gebruik van jeugdzorg met verblijf om een lokaal plan te maken de instroom te verminderen. Regionaal wordt in 2021 het Perspectiefoverleg voortgezet, wat moet zorgen voor verminderde instroom en snellere doorstroom van residentiële verblijfscliënten. Daarnaast wordt een alternatief zorgaanbod uitgewerkt waar jongeren beter passende verblijfszorg kunnen krijgen, dan nu het geval is. Dit zijn de zogenaamde kleinschalige voorzieningen.

- Vanaf 2023 is het aantal jongeren met een gedwongen maatregel niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.

Stand van zaken Deze doelstelling is voor 2023 opgesteld. Zover zijn we nog niet. De laatst beschikbare data (waar staat je gemeente) toont dat Zevenaar zowel wat betreft Jeugdbescherming (1,2% v.d. jongeren tot 18 jaar) als wat betreft jeugdreclassering (0,3 % v.d. jongeren van 12 tot 23 jaar) in de eerste helft van 2020 gelijk is aan het Gelders gemiddelde.

- Van alle casussen waar het gebiedsteam bij betrokken is neemt het aantal casussen dat als onveilig wordt gedefinieerd en waar een acute interventie nodig is jaarlijks met 5% af.

Stand van zaken Per mei 2021 start een consulententeam dat specifiek regie gaat voeren op zorg- en veiligheidskasussen. Het onderscheid in AVE-zwaarte wordt via de suite nu nog niet structureel gemonitord. Als deze data beschikbaar komt zal deze hier voortaan in beeld worden gebracht. (AVE staat voor aanpak voorkomen escalatie)

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 77% van de ouders en jeugdigen met een individuele voorziening op de vraag "Door de hulp gaat het beter met de jongere op school, werk of dagbesteding" dat het beter gaat met de jongere.

Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 60%, van de inwoners met een Wmo maatwerkvoorziening op de vraag "mensen uit mijn omgeving om hulp vragen is voor mij ... (0 = Heel erg moeilijk, 10 = Heel erg makkelijk)" minimaal een 7.

Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 geeft minimaal 75% van het aantal Wmo cliënten met één of meerdere van de volgende maatwerkvoorzieningen; begeleiding, dagbesteding, vervoer, rolstoel aan dat hij/zij beter kan meedoen aan de samenleving.

Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd.

6.3 (Arbeids)Participatie

Doelstelling

- Het aantal cliënten dat vanuit de toegang instroomt in Zevenaar Schuldenvrij neemt vanaf 2020 jaarlijks toe met 5%.

Stand van zaken We zijn begin 2021 gestart met het uitvoeren van de wettelijke taak 'vroegsignalering schulden'. Dit betekent dat we signalen van betalingsachterstanden ontvangen van de wettelijke signaalpartners waaronder zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties. Op deze manier komen inwoners met financiële problemen eerder bij ons in beeld, zodat wij problematische schulden door effectieve inzet van vroegsignalering kunnen voorkomen. We verwachten dat door de Coronacrisis meer mensen in schulden komen, al is dit nog niet goed zichtbaar.

- Het aantal Zevenaarse inwoners dat in trede 1/2a bij RSD "de Liemers" zit en bekend is en een plan heeft bij de toegang van de gemeente Zevenaar neemt jaarlijks toe met 3%" ten opzichte van 2019.

Stand van zaken Dit item maakt onderdeel uit van de implementatieagenda Sociaal Domein 2020; nadere invulling van dit onderwerp vindt plaats in de nieuwe bestuurlijke opdracht RSD 2021 -2023.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	12.757	11.941	11.157	10.757
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	12.757	11.941	11.157	10.757
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
5. Coronaeffecten	1.500	0	0	0
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	1.500	0	0	0
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	14.257	11.941	11.157	10.757
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	61.940	59.600	57.416	56.126
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	258	210	210	210
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	63.998	59.448	57.239	55.951
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-290	0	0	0
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	-290	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-246	-362	-387	-385
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	-246	-362	-387	-385
5. Coronaeffecten	2.337	0	0	0
Extra middelen re-integratie	270	0	0	0
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	-70	0	0	0
Intensivering armoede- en schuldenproblematiek	87	0	0	0
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	550	0	0	0
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	63.998	59.448	57.239	55.951
Saldo voor bestemming	-49.742	-47.507	-46.082	-45.194
Mutaties reserves				
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	171	192	93	26
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	47	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0

Totaal onttrekkingen reserves	219	192	93	26
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-49.523	-47.316	-45.989	-45.168

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein

De bijdrage voor 2021 aan de MGR Sociaal Domein voor de module WgSW is op basis gewijzigde (concept) begroting 2021 -conform de regeling- aangepast op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2020. De structurele effecten worden verwerkt in de Kadernota 2022-2025.

2. Actualisatie bestaand beleid

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan.

De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

5. Coronaeffecten

Extra middelen re-integratie

Als onderdeel van het steun- en herstellepakket heeft het rijk via de decembercirculaire 2020 extra middelen (€ 176.000) voor re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar gesteld. Daarnaast is een extra tijdelijke impuls beschikbaar gesteld om gemeenten in staat te stellen dienstverlening te intensiveren aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen (€ 94.000).

Gevolgen corona doelgroepenvervoer

Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:

€ 10.000 jeugdvervoer

€ 30.000 dagbesteding

€ 30.000 Wmovervoer

€ 80.000 leerlingenvervoer

In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

Intensivering armoede- en schuldenproblematiek

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het rijk extra middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid en de bijzondere bijstand beschikbaar, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Met deze extra middelen worden wij in staat gesteld om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)

Voor de uitvoering van de TONK worden extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd (via twee tranches) op basis van de verdeelsleutel minimabeleid. Dit betekent dat de middelen lokaal verantwoord moeten worden en niet specifiek verantwoord hoeven te worden aan het rijk. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van € 550.000 voor de eerste helft van 2021. Dit bedrag is bedoeld voor zowel de kosten van de regeling (tegemoetkoming voor inwoners) als voor de uitvoeringskosten van de gemeente.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)

Het rijk heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers verlengd. Hierdoor ontvangen we in 2021 wederom incidentele middelen (via een specifieke uitkering) om de kosten te dekken.

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO₂ reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichthoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we?

Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

WAT WILLEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

In 2025 is minimaal 49% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit (bijna) 100%. In 2025 is de eigen organisatie energie- en CO₂-neutraal.

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
7.1.3 Reguliere taken	2022		
7.1.4 Uitvoeren programma Korte Voorzieningketens vervolg	2020		
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023		
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025		
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2021		
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040		
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023		
7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)	2040		
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023		
7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)	2020		

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie

Jaar realisatie

2025

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.

In één van de projecten voeren we een onderzoek uit naar de manier waarop we ons eigen wagenpark verduurzamen.

Stand van zaken

Status 2020 **Status 1e VGR**
Niet volgens plan Niet volgens plan

Eind 2019 is de monitoringstool de CO₂-Prestatieladder ingevoerd waarmee de CO₂- en energieprestaties van de eigen organisatie gemeten kan worden. Op basis van de CO₂ prestatieladder is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Voor het ondersteunen van de uitvoering en voor de monitoring om bij te kunnen sturen zijn extra middelen nodig.

Vanwege de integrale afweging van het begrotingstraject 2021 e.v. zijn deze middelen niet in de begroting opgenomen. Daarom wordt in de komende Kadernota hiervoor een voorstel ingediend. Voor het jaar 2021 is geen monitoring mogelijk.

Voorstel raad

Vanwege de integrale afweging van het begrotingstraject 2021 e.v. zijn deze middelen niet in de begroting opgenomen. Daarom wordt in de komende Kadernota hiervoor een voorstel ingediend.

7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente

Jaar realisatie

2021

'Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken. Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkomende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

Stand van zaken

Status 2020 **Status 1e VGR**
Volgens plan Niet volgens plan

Er blijkt voldoende behoefte om verder in te zetten op het behalen van de titel 'fairtradegemeente', maar budget daarvoor ontbreekt. Bij het vaststellen van de 2de VGR 2020 is ingestemd met 'on-hold' zetten van het traject.

Voorstel raad

Opnieuw instemmen met het 'on-hold' zetten van het vervolg van dit traject tot een geïnteresseerde afstudeerder zich meldt.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	9.030	8.914	8.914	8.914
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	44	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	9.074	8.914	8.914	8.914
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	345	0	0	0
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	345	0	0	0
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	9.419	8.914	8.914	8.914
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	10.723	10.353	10.437	10.379
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	21	21	10	10
Tot de 1e Voortgangsrapportage	264	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	11.353	10.374	10.447	10.389
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	345	0	0	0
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	11.353	10.374	10.447	10.389
Saldo voor bestemming	-1.934	-1.460	-1.533	-1.476
Mutaties reserves				
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	327	80	80	80
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-80	-80	-80	-80
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	166	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	413	0	0	0
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	-80	-80	-80	-80
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	80	80	80	80
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-1.521	-1.460	-1.533	-1.476

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

Geraamd worden de specifieke uitkering van het Rijk (afgerond € 344.500) in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) en de hieruit te verrichten uitgaven. Deze regeling is een vervolg op de RRE. Het doel van de aanvullende regeling is het verminderen van de CO₂-uitstoot door het nemen van energiebesparende maatregelen in de woningvoorraad, zowel koop- als huurwoningen komen in aanmerking. Met deze regeling kunnen gemeenten projecten opzetten waarmee kopers en huurders voorgelicht en gestimuleerd worden om energiebesparende maatregelen te treffen.

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?

Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Ontwikkelingen

Wat betreft de woningmarkt is het een roerige en drukke tijd en neemt de druk op de woningmarkt steeds meer toe. Trends en ontwikkelingen die wij merken zijn o.a. het toenemen van het aantal eenpersoonshuishoudens. Dat komt aan de ene kant door de vergrijzing, aan de andere kant omdat jongeren steeds langer alleenstaand blijven. De Nederlandse bevolking wordt steeds ouder. Deze groep heeft zijn eigen woonvoorkeuren. Eerder werd er vooral voor gezinnen gebouwd, maar tegenwoordig moeten er dus vooral geschikte woningen voor ouderen komen.

Door strengere financieringsvoorwaarden kunnen huishoudens steeds minder lenen. Daarnaast wordt ook de hypotheekrenteaftrek afgebouwd. Met name voor jongeren is het hierdoor steeds moeilijker om een woning te kopen. Zij moeten eerst vermogen opbouwen voor ze een huis kunnen kopen. Tot die tijd wonen ze in een huurwoning. Vooral in de vrije-sectorhuur, omdat ze meestal te veel verdienen om in aanmerking te komen voor sociale huur.

De laatste jaren heeft de woningmarkt zich hersteld, hierdoor stijgen vooral de prijzen van koopwoningen hard, dat is ook te merken in Zevenaar. De lage rentestand en de strengere financieringsvoorwaarden wakkeren deze ontwikkeling nog eens extra aan. Het gevolg is dat een steeds grotere groep geen koopwoning kan betalen en blijft of gaat huren. Hierdoor ontstaat extra druk op de huurmarkt, waardoor ook hier de prijzen stijgen.

Door deze ontwikkelingen is in de regio in 2020 de Woondeal afgesloten. Dit om de woningbouw te versnellen en vooral betaalbare woningen toe te voegen aan de voorraad. Ook vraagt het meer regie van de gemeente om te sturen op het toevoegen van betaalbare woningen. Daarnaast wordt er in de regio een verstedelijkingsstrategie opgesteld voor de lange termijn visie. Naast het toevoegen van woningen is het ook van belang de opgave integraal ruimtelijk op te pakken. Met de visie dat ook het groene landschappelijke karakter van de regio blijft bestaan. Al met al een flinke ruimtelijk opgave.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030](#)
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030](#)
- [Woonvisie Zevenaar](#)
- [Woonvisie Gelders Eiland \(2018\)](#)
- [Nota Vastgoedbeleid](#)

WAT WILLEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2021		
8.2.1 Herinrichten BAT-terrein	2020		
8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar	2020		
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2021		
8.3.3 Verbeteren kwaliteit Dorpsplein Lobith	2020		
8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties	2025		

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	5.106	4.984	4.179	1.115
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	235	1.179	1.199	1.220
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	5.341	6.164	5.379	2.335
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	60	0	0	0
Legesinkomsten	60	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	60	0	0	0
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	5.401	6.164	5.379	2.335
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	7.069	6.929	5.657	2.588
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	289	1.179	1.199	1.220
Tot de 1e Voortgangsrapportage	835	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	8.253	8.108	6.857	3.808
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	60	0	0	0
Legesinkomsten	60	0	0	0

Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	8.253	8.108	6.857	3.808
Saldo voor bestemming	-2.851	-1.944	-1.478	-1.473
Mutaties reserves				
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	-1	2	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	-1	2	0	0
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-2.852	-1.942	-1.478	-1.473

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Legesinkomsten

Er worden extra legesinkomsten verwacht door meer bouwaanvragen. Met name door veel kleine bouwplannen die aangevraagd worden. We ramen de opbrengsten bij met € 60.000. Om alle aanvragen van de omgevingsvergunningen met bijbehorend toezicht af te kunnen handelen, ramen we € 60.000 bij.

FINANCIËN

ALGEMEEN

Inleiding

In dit onderdeel gaan wij in op de ontwikkelingen in de financiële situatie van onze gemeente. Wij presenteren het overzicht van baten en lasten, de financiële ontwikkelingen uit deze rapportage, het actuele financieel meerjarenbeeld en de monitoring van de bezuinigingen.

Beleidskaders

Betreffende financiën van onze gemeente gelden de volgende beleidskaders:

- Financiële verordening 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019
- Nota reserves en voorzieningen 2018

OVERZICHT FINANCIËLE EFFECTEN 1E VOORTGANGSRAPPORTAGE

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
1. Autonome ontwikkelingen	79	11	11	11
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136	0	0	0
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	11	11	11	11
Dividend Alliander	-68	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	830	0	0	0
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Legesinkomsten	60	0	0	0
Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden	65	0	0	0
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	360	0	0	0
5. Coroneffecten	2.384	0	0	0
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210	0	0	0
Toeristenbelasting 2021	-193	0	0	0
Vermakelijkheidsretributie	-30	0	0	0
Parkeerbelasting	-275	0	0	0
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	587	0	0	0
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550	0	0	0
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455	0	0	0
Totaal mutaties 1e Voortgangsrapportage - Baten	3.293	11	11	11
Lasten				
1. Autonome ontwikkelingen	-290	0	0	0
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	-290	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.226	-234	-223	-215
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	95	0	0	0
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Taxatiemodel wet WOZ	20	0	0	0
Verschuiven budget Wet Open Overheid	45	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	100	0	0	0
Capaciteit juridisch advies	80	0	0	0
Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording	15	15	15	15
Inhuur griffie	57	0	0	0
Legesinkomsten	60	0	0	0
Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand	25	25	25	25
Ontwikkeling zaakstelsel en datagedreven sturen	28	28	28	28
Bestrijding eikenprocessierups	50	0	0	0
Bestrijding invasieve soorten	25	0	0	0
Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren	69	0	0	0
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	-217	-404	-393	-385
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	100	100	100	100

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	205	0	0	0
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	125	0	0	0
Verhoging krediet herinrichting BAT terrein	0	2	2	2
5. Coronaeffecten	2.627	0	0	0
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	165	0	0	0
Intensivering armoede- en schuldenproblematiek	87	0	0	0
Inhuur P&O en OOV	100	0	0	0
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	550	0	0	0
Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw	22	0	0	0
Intern Beheer - facilitaire zaken	-30	0	0	0
Extra middelen re-integratie	270	0	0	0
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Extra middelen verkiezingen	63	0	0	0
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	-150	0	0	0
Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)	50	0	0	0
Totaal 1e Voortgangsrapportage - Lasten	3.563	-234	-223	-215
Totaal mutaties 1e VGR voor bestemming	-271	245	234	226

Mutaties reserves

Onttrekkingen	0	0	0	0
Toevoegingen	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties 1e VGR na bestemming	-271	245	234	226

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

1. Autonome ontwikkelingen

Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein

De bijdrage voor 2021 aan de MGR Sociaal Domein voor de module WgSW is op basis gewijzigde (concept) begroting 2021 -conform de regeling- aangepast op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2020. De structurele effecten worden verwerkt in de Kadernota 2022-2025.

Specifieke uitkering stimulering sport 2019

In januari 2021 is de specifieke uitkering stimulering sport over 2019 definitief vastgesteld door het ministerie van VWS. Hiervoor is een aanvullende uitkering ontvangen.

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire 2020 heeft naast de coronacompensatie een geringe bijstelling van de algemene uitkering plaatsgevonden van € 11.000 structureel.

Dividend Alliander

Het dividend over 2020 is ten opzichte van 2019 gedaald als gevolg van een lager nettoresultaat in 2020. De dividenduitkering over 2020 is 69 cent per aandeel, in onze begroting hebben we rekening gehouden met 80 cent.

2. Actualisatie bestaand beleid

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft uw raad een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023.

In 2020 is hiervoor € 5.000 uitgegeven. Met dit voorstel vragen wij u om de resterende € 95.000 uit 2020, beschikbaar te stellen voor 2021.

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

Geraamd worden de specifieke uitkering van het Rijk (afgerond € 344.500) in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) en de hieruit te verrichten uitgaven. Deze regeling is een vervolg op de RRE. Het doel van de aanvullende regeling is het verminderen van de CO₂-uitstoot door het nemen van energiebesparende maatregelen in de woningvoorraad, zowel koop- als huurwoningen komen in aanmerking. Met deze regeling kunnen gemeenten projecten opzetten waarmee kopers en huurders voorgelicht en gestimuleerd worden om energiebesparende maatregelen te treffen.

Taxatiemodel wet WOZ

Voor het inrichten van het taxatiemodel WOZ ramen we incidenteel € 20.000. Vanwege de verplichte overgang van het waarden op basis van inhoud naar gebruiksoppervlakte gaan wij de modelinrichting voor woningen volledig opnieuw uitvoeren.

Verschuiven budget Wet Open Overheid

Met deze Wet verbeteren we de transparantie en publieke verantwoording van de overheid door zoveel mogelijk informatie vroegtijdig actief openbaar te maken en te publiceren. Het is nog niet exact bekend wanneer de WOO in werking treedt; de bijbehorende werkzaamheden verschuiven we van 2020 naar 2021. In 2020 is op dit onderdeel een voordeel van € 45.000 in de jaarrekening zichtbaar, in 2021 pakken wij de taken op en melden we op het budget van de WOO een nadeel van € 45.000. Overigens worden we in de uitvoeringskosten door het Rijk gecompenseerd.

Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling

Wij stellen voor € 100.000 in 2021 te gaan besteden aan de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen. Gezien de komst van de rechtmatigheidsverantwoording en de wil om als organisatie continu te verbeteren gaan wij dit projectmatig een impuls geven in 2021. Het doorlichten van majeure processen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording krijgt in 2022 een vervolg. Daarom komen we in de kadernota met een aanvullende incidentele budgetaanvraag.

Capaciteit juridisch advies

Voor 2020 hadden we incidentele formatie beschikbaar voor de afhandeling van Wob/AVG verzoeken in combinatie met de impuls op de invoering van Juridische KwaliteitsZorg. Het gaat om 1 fte en een bedrag van € 80.000. Hiervoor is een projectplan opgesteld. Door de corona crisis en de inzet op omvangrijke dossiers is het project later opgestart en wordt in de jaarrekening 2020 een overschot gemeld. De inzet van de € 80.000 vindt in zijn geheel in 2021 plaats, hetgeen als een nadeel tot uitdrukking komt in deze 1e Voortgangsrapportage.

Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording

In de commissie Middelen van 11 februari 2021 is door de accountant een toelichting gegeven op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit vraagt om een uniformere en meer gestandaardiseerde vastlegging van de interne controles, zodat deze de rechtmatigheidsverantwoording kunnen faciliteren. Wij beschikken op dit moment nog niet over een dergelijke faciliteit en willen dit middels een controleapplicatie gaan organiseren. De jaarlijkse kosten voor deze applicatie bedragen € 15.000.

Inhuur griffie

Het contract met de waarnemend griffier is verlengd tot 31 december 2021. Daarnaast is de inzet van de tijdelijke administratieve ondersteuning verlengd tot 1 juli. Wij ramen een nadeel van € 57.000.

Legesinkomsten

Er worden extra legesinkomsten verwacht door meer bouw aanvragen. Met name door veel kleine bouwplannen die aangevraagd worden. We ramen de opbrengsten bij met € 60.000. Om alle aanvragen van de omgevingsvergunningen met bijbehorend toezicht af te kunnen handelen, ramen we € 60.000 bij.

Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand

Bij de begroting van 2021 is verzuimd om de vergoeding van de ambtenaren van de burgerlijke stand op te nemen. De vergoeding voor het sluiten van de huwelijken bedraagt € 25.000 per jaar.

Ontwikkeling zaakstelsel en datagedreven sturen

In de begroting van de Regionale ICT-Dienst de Liemers zijn twee nieuwe projecten opgenomen, in lijn met de vastgestelde I-visie en I-strategie. Het gaat om het naar de Cloud brengen van het zaakstelsel (€ 16.000) en ontwikkelingen in datagedreven sturen (€ 40.000). Met het invoeren van een datawarehouse verbeteren we de mogelijkheid om met Business Intelligence datagedreven te werken in het sociaal / fysiek domein en bij de bedrijfsvoering. De helft van de kosten komt via de Inwonerbijdrage voor rekening van Zevenaar.

Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden

We verwachten in 2021 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met een uitruil van grond met de provincie en het verkopen van grond in Giesbeek. Dit voordeel is samen € 65.000,-.

Bestrijding eikenprocessierups

Voor 2021 wordt er overlast van eikenprocessierupsen verwacht. Om de overlast te beperken is inhuur van specialisten nodig. De extra kosten worden geraamd op € 50.000,-.

Bestrijding invasieve soorten

Voor de bestrijding van invasieve soorten zoals bijvoorbeeld de Japanse duizendknoop en de reuzenberenklauw is € 25.000,- benodigd. De bestrijding van invasieve soorten volgt uit Europese wetgeving.

Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren

Onze huidige softwareleverancier gaat de ondersteuning van de toepassing Key2Parkeren beëindigen. We zijn genoodzaakt per 2022 over te stappen naar een nieuw systeem voor parkeervergunningen en verwerking van naheffingen. We maken daarbij tevens een moderniserings-/digitaliseringsslag. Het betreft complexe materie, mede gelet op de koppeling met de verschillende landelijke systemen. De huidige planning gaat uit van een doorlooptijd van het project vanaf besluitvorming door de raad tot medio 2022. We ramen in 2021 eenmalige kosten van de softwareconvergentie en externe projectleider (€ 68.500) voor de eerste fase van het optimaal inrichten van de betaald parkeerprocessen in relatie tot de huidige organisatorische vormgeving. De (structurele) kosten voor 2022 hangen af van de uitkomst van de te voeren aanbesteding. Deze zullen wij met de incidentele kosten voor de tweede fase opvoeren bij de meerjarenbegroting 2022-2025.

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan. De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

Variable vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken

Het overwerk van de medewerkers van afdeling Openbare Werken heeft een structureel karakter. De daadwerkelijke inzet verantwoorden wij op de post overwerk. Dit gaat met name over gladheidsbestrijding. In de begroting is hiervoor geen structurele raming opgenomen; voorheen werden de overuren gedekt uit vacatureruimte, echter deze is sinds 2020 niet meer beschikbaar aangezien de formatie nagenoeg volledig is ingevuld.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed

Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.

De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

Extra budget voor inhuur buitendienst Groen

Wij komen tekort op de inhuur van personeel voor werkzaamheden ten behoeve van de groenvoorziening. Dit betreft ook de inzet van medewerkers van Scalabor voor de groenvoorziening. Voorheen werd bewust vacatureruimte van de afdeling openbare werken ingezet voor inhuur en de inzet van Scalabor. Echter deze ruimte is er niet meer vanwege structurele invulling van de vacatures. Dit levert een nadeel op van € 125.000 in de begroting van 2021. We zijn in gesprek met Scalabor om een nieuw contract af te sluiten en de inzet van de medewerkers van Scalabor in de groenvoorziening voort te zetten. We nemen bij de aankomende kadernota de structurele effecten op.

Verhoging krediet herinrichting BAT terrein

Voor de inrichting van de strook gemeentelijk eigendom rond de Turmac Cultuurfabriek is geen budget beschikbaar. Ook binnen het beschikbare budget voor de inrichting van het voorterrein bleek geen ruimte aanwezig om de inrichtingskosten (ca. € 45.000) van deze strook te dekken. Inrichting van deze strook is noodzakelijk om de volgende redenen:

- De strook grenst aan / loopt over in de openbare ruimte van het BAT-terrein 1e fase welke nu woonrijp wordt ingericht. Niet inrichten van de strook zal een storend beeld geven (o.a. groei van onkruid en eventueel ongewenst gebruik van de betreffende strook voor bijvoorbeeld parkeren), wat reactie van de bewoners op zal roepen;
- Onderdeel van de inrichting van deze strook betreft de entree aan de achterzijde van de Turmac Cultuur fabriek. Niet inrichten betekent een slordige, onaantrekkelijke entree naar de cultuurfabriek;
- Onderdeel van de inrichting van de strook betreft ook de inrichting van de laad- en losplaats van de Turmac Cultuurfabriek. Niet inrichten van deze strook betekent dat laden en lossen vanaf het voorplein noodzakelijk blijft en dat tijdens de herinrichting van het voorplein er geen laad- en losmogelijkheid voor de cultuurfabriek is.

Het eventueel later inrichten van deze strook betekent direct minimaal een half jaar later omdat er (normaliter) geen werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de garantieperiode van het woonrijp maken.

5. Coronaeffecten

Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector

Door het rijk zijn via de algemene uitkering (decembercircularis 2020) extra middelen toegekend voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Met deze middelen zijn we in staat om de instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. Het is aan de gemeente zelf om deze middelen in te zetten waar de culturele infrastructuur de steun het hardst nodig heeft.

Intensivering armoede- en schuldenproblematiek

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het rijk extra middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid en de bijzondere bijstand beschikbaar, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Met deze extra middelen worden wij in staat gesteld om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)

Door de coronacrisis wachten bedrijven met investeren in de bouw van bedrijfspanden. Hierdoor is er minder gebouwd op 7Poort. Dit resulteert in een incidentele minderopbrengst OZB van € 210.000 ten opzichte van de begroting voor 2021.

Toeristenbelasting 2021

Gezien de invloed van de corona-maatregelen op de toeristische sector ramen wij in 2021 een nadeel van € 193.000.

Inhuur P&O en OOV

In het corona-jaar 2020 zijn bij P&O en OOV (openbare Orde & Veiligheid) achterstanden ontstaan in de werkzaamheden. Daarnaast moeten we nieuwe thema's oppakken die gaan over het hybride werken en de gevolgen van Covid-19. De wijze waarop het werk wordt gedaan is veranderd. Thuis werken en 1,5 meter afstand houden is de nieuwe norm. De impact is groot op de organisatie en om dat te organiseren is binnen afdeling Bedrijfsvoering tijdelijk extra capaciteit nodig. We vragen voor P&O een bedrag van € 70.000 en voor OOV € 30.000.

Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)

Voor de uitvoering van de TONK worden extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd (via twee tranches) op basis van de verdeelsleutel minimabeleid. Dit betekent dat de middelen lokaal verantwoord moeten worden en niet specifiek verantwoord hoeven te worden aan het rijk. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van € 550.000 voor de eerste helft van 2021. Dit bedrag is bedoeld voor zowel de kosten van de regeling (tegemoetkoming voor inwoners) als voor de uitvoeringskosten van de gemeente.

Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw

In de periode na afloop van de noodmaatregelen vanwege de coronapandemie keren medewerkers gefaseerd terug in het kantoorgebouw. We verwachten extra uitgaven voor de nieuwe inrichting van de werkruimte waarbij meer aandacht is voor overleg en ontmoeting. Hierbij gaan we uit van een matig herstel in 2021, waarbij we verwachten dat de situatie in de loop van het 3e kwartaal 2021 weer redelijk (het nieuwe) normaal zal zijn.

Intern Beheer - facilitaire zaken

We melden enkele incidentele voordelen in de budgetten voor printkosten, portokosten en recepties. Het voordeel is voor het merendeel corona gerelateerd.

Vermakelijkheidsretributie

Het corona-effect op de vermakelijkheidsretributie bedraagt € 30.000. (Dreamfields)

Parkeerbelasting

In 2021 verwachten wij minder parkeergelden binnen te krijgen als gevolg van de Corona-crisis. Bij de begroting was reeds € 50.000 afgeaamd, de huidige verwachting gaat uit van € 325.000 minder inkomsten.

Extra middelen re-integratie

Als onderdeel van het steun- en herstellepakket heeft het rijk via de decembercirculaire 2020 extra middelen (€ 176.000) voor re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar gesteld. Daarnaast is een extra tijdelijke impuls beschikbaar gesteld om gemeenten in staat te stellen dienstverlening te intensiveren aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen (€ 94.000).

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)

Het rijk heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers verlengd. Hierdoor ontvangen we in 2021 wederom incidentele middelen (via een specifieke uitkering) om de kosten te dekken.

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire heeft het rijk middelen toegekend als compensatie voor coronagevolgen. Het gaat om bedragen voor:

- re-integratie € 271.000
- gemeentelijk schuldenbeleid € 65.000
- bijzondere bijstand € 23.000
- culturele infrastructuur € 165.000
- Tweede Kamerverkiezingen € 63.000

Alle bedragen zijn extra bedragen in de algemene uitkering met uitzondering van € 165.000 culturele infrastructuur. Dit bedrag komt in plaats van het eerder in 2020 toegezegde bedrag van € 325.000.

Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK

In maart heeft het rijk een bijdrage in de algemene uitkering aangekondigd van € 260 miljoen. Voor onze gemeente is de bijdrage voorlopig berekend op € 550.000. De verdeling van een deel van de bijdrage wordt door het rijk pas later bekend gemaakt. Het gaat dus om een voorlopige schatting.

Extra middelen verkiezingen

In de decembercirculaire 2020 is er een extra bedrag van € 63.000 beschikbaar gesteld voor de organisatie van de Tweede Kamer verkiezingen.

Gevolgen corona doelgroepenvervoer

Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:

- € 10.000 jeugdvervoer
- € 30.000 dagbesteding
- € 30.000 Wmovervoer
- € 80.000 leerlingenvervoer

In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)

We ramen extra kosten voor de inzet van Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's). Dit in verband met de handhaving (o.a. avondklok) van de regelgeving omtrent de corona-maatregelen. Binnen de Algemene Uitkering is een compensatie ontvangen die de kosten dekt.

Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering

In maart is een brief verschenen met een 4e pakket aan compensatie voor coronagevolgen voor de algemene uitkering. In totaal is € 592.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 137.000 bestemd voor de TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). Dit is het eerste deel van de eerder aangekondigde en ook in deze voortgangsrapportage verantwoorde bijdrage TONK.

Het resterende bedrag van € 455.000 betreft compensatie voor coronakosten voor jeugd, ouderen en afvalverwerking. Voor jeugd en ouderen is onze raming van coronagevolgen toereikend zodat deze bijdrage bestemd kan worden ter dekking hiervan. De bijdrage voor afval is voor meerkosten in 2020. Deze kosten hebben in 2020 geleid tot een nadeel op afvalverwerking. Dit nadeel wordt nu dus in 2021 gecompenseerd.

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	140.376	129.653	122.601	114.784
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-43	1.032	1.484	1.419
Mutaties tot 1e Voortgangsrapportage	433	361	361	361
Baten tot 1e Voortgangsrapportage	140.766	131.046	124.446	116.564
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	79	11	11	11
2. Actualisatie bestaand beleid	830	0	0	0
5. Coronaeffecten	2.384	0	0	0
Totaal baten 1e Voortgangsrapportage	3.293	11	11	11
Totaal Baten	144.058	131.057	124.457	116.575
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	145.109	132.560	123.626	114.603
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	461	1.172	1.180	1.201
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	2.163	354	341	341
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	147.734	134.086	125.147	116.144
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-290	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.226	-234	-223	-215
5. Coronaeffecten	2.627	0	0	0
Totaal lasten 1e Voortgangsrapportage	3.563	-234	-223	-215
Totaal Lasten	151.297	133.852	124.924	115.929
Saldo voor bestemming	-7.238	-2.794	-468	645
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	3.711	1.378	458	346
Toevoegingen	1.606	358	358	358
Totaal mutaties reserves	2.105	1.020	100	-12
Saldo na bestemming	-5.134	-1.775	-368	633

TOELICHTING ONTWIKKELINGEN FINANCIËEL MEERJARENBEELD

Uitgangspunt bij onze planning & control-instrumenten is dat wij steeds het verloop van de begroting schetsen. Dit betekent dat u steeds aansluiting ziet bij het vorige door u vastgestelde P&C-instrument. In dit geval is de Meerjarenbegroting 2021-2024 het vertrekpunt voor de financiële overzichten. Na de vaststelling van de Meerjarenbegroting hebt u in 2020 ook nog de 2e Voortgangsrapportage vastgesteld. De effecten hiervan voor de jaren 2021-2024 zijn ook meegenomen en in een aparte stand gepresenteerd. Effecten van raadsbesluiten met een financiële impact zijn opgenomen in de stand 'Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage'. In de bijlagen treft u hiervan een overzicht aan. De meeste aandacht besteden wij uiteraard aan de financiële ontwikkelingen in deze voortgangsrapportage.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo				
Meerjarenbegroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218
Mutaties tot 1e Voortgangsrapportage	20	20	20	20
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	-271	245	234	226
Saldo tot en met de 1e Voortgangsrapportage	-5.134	-1.775	-368	633

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een financieel effect op de begroting van meer dan € 100.000. Direct na de tabel met mutaties vindt u de toelichting bij deze mutaties.

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<i>Overzicht van de mutaties > € 100.000</i>				
1. Autonome ontwikkelingen	426V	0	0	0
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	290 V	0 V	0 V	0 V
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136 V	0 V	0 V	0 V
2. Actualisatie bestaand beleid	47V	304V	293V	285V
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	-100 N	0 V	0 V	0 V
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	217 V	404 V	393 V	385 V
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	-100 N	-100 N	-100 N	-100 N
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	155 V	0 V	0 V	0 V
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	-125 N	0 V	0 V	0 V
5. Coronaeffecten	-21N	0	0	0
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	-165 N	0 V	0 V	0 V

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210 N	o V	o V	o V
Toeristenbelasting 2021	-193 N	o V	o V	o V
Inhuur P&O en OOV	-100 N	o V	o V	o V
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	-550 N	o V	o V	o V
Parkeerbelasting	-275 N	o V	o V	o V
Extra middelen re-integratie	-270 N	o V	o V	o V
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	587 V	o V	o V	o V
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550 V	o V	o V	o V
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	150 V	o V	o V	o V
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455 V	o V	o V	o V

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Toelichting bij de mutaties

1. Autonome ontwikkelingen

Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein

De bijdrage voor 2021 aan de MGR Sociaal Domein voor de module WgSW is op basis gewijzigde (concept) begroting 2021 -conform de regeling- aangepast op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2020. De structurele effecten worden verwerkt in de Kadernota 2022-2025.

Specifieke uitkering stimulerings sport 2019

In januari 2021 is de specifieke uitkering stimulerings sport over 2019 definitief vastgesteld door het ministerie van VWS. Hiervoor is een aanvullende uitkering ontvangen.

2. Actualisatie bestaand beleid

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan.

De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed

Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.

De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

Extra budget voor inhuur buitendienst Groen

Wij komen tekort op de inhuur van personeel voor werkzaamheden ten behoeve van de groenvoorziening. Dit betreft ook de inzet van medewerkers van Scalabor voor de groenvoorziening. Voorheen werd bewust vacatureruimte van de afdeling openbare werken ingezet voor inhuur en de inzet van Scalabor. Echter deze ruimte is er niet meer vanwege structurele invulling van de vacatures. Dit levert een nadeel op van € 125.000 in de begroting van 2021. We zijn in gesprek met Scalabor om een nieuw contract af te sluiten en de inzet van de medewerkers van Scalabor in de groenvoorziening voort te zetten. We nemen bij de aankomende kadernota de structurele effecten op.

5. Coronaeffecten

Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector

Door het rijk zijn via de algemene uitkering (decembercircular 2020) extra middelen toegekend voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Met deze middelen zijn we in staat om de instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. Het is aan de gemeente zelf om deze middelen in te zetten waar de culturele infrastructuur de steun het hardst nodig heeft.

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)

Door de coronacrisis wachten bedrijven met investeren in de bouw van bedrijfspanden. Hierdoor is er minder gebouwd op 7Poort. Dit resulteert in een incidentele minderopbrengst OZB van € 210.000 ten opzichte van de begroting voor 2021.

Toeristenbelasting 2021

Gezien de invloed van de corona-maatregelen op de toeristische sector ramen wij in 2021 een nadeel van € 193.000.

Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)

Voor de uitvoering van de TONK worden extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd (via twee tranches) op basis van de verdeelsleutel minimabeleid. Dit betekent dat de middelen lokaal verantwoord moeten worden en niet specifiek verantwoord hoeven te worden aan het rijk. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van € 550.000 voor de eerste helft van 2021. Dit bedrag is bedoeld voor zowel de kosten van de regeling (tegemoetkoming voor inwoners) als voor de uitvoeringskosten van de gemeente.

Parkeerbelasting

In 2021 verwachten wij minder parkeergelden binnen te krijgen als gevolg van de Corona-crisis. Bij de begroting was reeds € 50.000 afgeraamd, de huidige verwachting gaat uit van € 325.000 minder inkomsten.

Extra middelen re-integratie

Als onderdeel van het steun- en herstellepakket heeft het rijk via de decembercircular 2020 extra middelen (€ 176.000) voor re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar gesteld. Daarnaast is een extra tijdelijke impuls beschikbaar gesteld om gemeenten in staat te stellen dienstverlening te intensiveren aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen (€ 94.000).

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire heeft het rijk middelen toegekend als compensatie voor coronagevolgen. Het gaat om bedragen voor:

- re-integratie € 271.000
- gemeentelijk schuldenbeleid € 65.000
- bijzondere bijstand € 23.000
- culturele infrastructuur € 165.000
- Tweede Kamerverkiezingen € 63.000

Alle bedragen zijn extra bedragen in de algemene uitkering met uitzondering van € 165.000 culturele infrastructuur. Dit bedrag komt in plaats van het eerder in 2020 toegezegde bedrag van € 325.000.

Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK

In maart heeft het rijk een bijdrage in de algemene uitkering aangekondigd van € 260 miljoen. Voor onze gemeente is de bijdrage voorlopig berekend op € 550.000. De verdeling van een deel van de bijdrage wordt door het rijk pas later bekend gemaakt. Het gaat dus om een voorlopige schatting.

Gevolgen corona doelgroepenvervoer

Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:

- € 10.000 jeugdvervoer
- € 30.000 dagbesteding
- € 30.000 Wmovervoer
- € 80.000 leerlingenvervoer

In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering

In maart is een brief verschenen met een 4e pakket aan compensatie voor coronagevolgen voor de algemene uitkering. In totaal is € 592.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 137.000 bestemd voor de TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). Dit is het eerste deel van de eerder aangekondigde en ook in deze voortgangsrapportage verantwoorde bijdrage TONK.

Het resterende bedrag van € 455.000 betreft compensatie voor coronakosten voor jeugd, ouderen en afvalverwerking. Voor jeugd en ouderen is onze raming van coronagevolgen toereikend zodat deze bijdrage bestemd kan worden ter dekking hiervan. De bijdrage voor afval is voor meerkosten in 2020. Deze kosten hebben in 2020 geleid tot een nadeel op afvalverwerking. Dit nadeel wordt nu dus in 2021 gecompenseerd.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning	1.464	1.464	1.464	1.464
1. Veiligheid	14	14	14	14
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	197	197	197	197
3. Economie	17.986	9.722	5.069	179
4. Onderwijs	954	910	910	910
5. Sport, cultuur en recreatie	711	575	575	575
6. Sociaal domein	13.814	11.414	10.714	10.314
7. Volksgezondheid en milieu	4.119	4.061	4.061	4.061
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.596	5.421	4.637	1.592
Actuele stand begroting - baten	144.058	131.057	124.457	116.575

Lasten

0. Bestuur en ondersteuning	2.053	1.996	2.001	2.001
1. Veiligheid	2.736	2.728	2.730	2.729
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	4.182	4.370	4.467	4.670
3. Economie	17.986	9.722	5.069	179
4. Onderwijs	2.486	2.234	2.251	2.256
5. Sport, cultuur en recreatie	653	628	580	588
6. Sociaal domein	21.145	17.905	16.639	15.899
7. Volksgezondheid en milieu	3.435	3.416	3.420	3.417
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.622	5.378	4.601	1.553

Actuele stand begroting - lasten	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------

Saldo vor bestemming

0. Bestuur en ondersteuning	-2.053	-1.996	-2.001	-2.001
1. Veiligheid	-2.722	-2.715	-2.717	-2.716
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-3.984	-4.173	-4.270	-4.473
3. Economie	-20	203	203	204
4. Onderwijs	-1.531	-1.324	-1.341	-1.346
5. Sport, cultuur en recreatie	-653	-628	-580	-588
6. Sociaal domein	-7.331	-6.491	-5.925	-5.585
7. Volksgezondheid en milieu	683	645	641	644
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-26	43	35	39

Saldo 1e Voortgangsrapportage voor bestemming	0	0	0	0
--	----------	----------	----------	----------

Mutaties reserves

0. Bestuur en ondersteuning	316	400	-247	-247
1. Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	80	19	19	19
3. Economie	697	140	17	17
4. Onderwijs	81	68	68	68
5. Sport, cultuur en recreatie	300	198	150	105
6. Sociaal domein	219	192	93	26
7. Volksgezondheid en milieu	413	0	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1	2	0	0

Totaal mutaties reserves	2.105	1.020	100	-12
---------------------------------	--------------	--------------	------------	------------

Saldo 1e Voortgangsrapportage na bestemming	-5.134	-1.775	-368	633
--	---------------	---------------	-------------	------------

MONITORING BEZUINIGINGEN

Bij de meerjarenbegroting 2020-2023 is door u een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. Dit pakket leidt tot het ombuigen van tekorten en een sluitende begroting in 2023. De opgave door de jaren heen en daarmee de totale duur van het bezuinigingsproces maken een goede monitoring van de voortgang van de realisatie noodzakelijk.

Samengevat laat de monitoring in deze rapportage zien dat er opnieuw een aantal maatregelen zijn gerealiseerd, maar dat er ook enkele voorstellen zijn die niet geheel volgens de planning verlopen.

In onderstaand overzicht ziet u van de actuele (nog te realiseren) bezuinigingsvoorstellen het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug in het "overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen".

Nr	Bezuinigingsvoorstel	2020	2021	2022	2023	Status
o. Bestuur en ondersteuning						
3	Afstoten gemeentelijk vastgoed	451.357	201.827	640.311	274.588	 Volgens plan
7	Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023	0	0	285.000	570.000	 Niet geheel volgens plan
9	Bezuinigingen bedrijfsvoering m.b.t. formatie en budgetten	0	0	350.000	500.000	 Volgens plan
45	Implementatiebudget bezuinigingen	0	0	0	0	 Volgens plan
Totaal o. Bestuur en ondersteuning		451.357	201.827	1.275.311	1.344.588	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
10	Bezuinigingen op werkzaamheden gerelateerd aan infrastructurele projecten	41.300	55.500	69.700	83.900	 Gerealiseerd
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat		41.300	55.500	69.700	83.900	
4. Onderwijs						
15	Onderzoek naar toekomst NME	0	0	150.000	150.000	 Niet geheel volgens plan
16	Anders inrichten doelgroepenvervoer Wmo door betere benutting reguliere OV mogelijkheden	0	26.000	36.000	40.000	 Gerealiseerd
17	Inrichten doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer in lijn met de aanbesteding	0	10.000	20.000	50.000	 Gerealiseerd
18	Schoolklimaat. Na 2021 gemeentelijke cofinanciering op preventieve activiteiten leerlingenzorg stopzetten.	0	0	42.600	42.600	 Volgens plan
Totaal 4. Onderwijs		0	36.000	248.600	282.600	
5. Sport, cultuur en recreatie						
21	Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)	0	0	0	18.000	 Volgens plan
23	Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie	17.500	17.500	0	0	 Niet geheel volgens plan
25	Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit	0	0	45.000	90.000	 Volgens plan
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		17.500	17.500	45.000	108.000	

6. Sociaal domein

28	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk	0	0	4.900	9.800		Volgens plan
31	Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk	0	0	67.000	67.000		Volgens plan
32	Herijking takenpakket Caleidoz	0	0	67.000	134.000		Volgens plan
34	Laten vervallen inwonerspanel per 2023	0	0	0	15.000		Volgens plan
35	Het knooppunt mantelzorg stopzetten per 2021	0	130.000	130.000	130.000		Gerealiseerd
36	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE	0	0	2.500	5.000		Volgens plan
37	Bijzondere bijstand - eigen bijdrage kosten Wmo niet meer vergoeden	0	20.000	20.000	20.000		Gerealiseerd
38	Bijzondere bijstand - vergoeding huisinrichting verlagen	0	8.000	8.000	8.000		Gerealiseerd
39	Bijzondere bijstand - Kindpakket en Gelrepas versoberen	50.000	50.000	50.000	105.000		Gerealiseerd
40	Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders	0	8.000	8.000	8.000		Gerealiseerd
41	Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren	1.000.000	1.350.000	1.650.000	2.000.000		Niet geheel volgens plan
Totaal 6. Sociaal domein		1.050.000	1.566.000	2.007.400	2.501.800		

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

43	Uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen	1.212.000	24.000	24.000	24.000		Gerealiseerd
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		1.212.000	24.000	24.000	24.000		

Totaal vastgestelde bezuinigingen	2.772.157	1.900.827	3.670.011	4.344.888
--	------------------	------------------	------------------	------------------

In deze voortgangsrapportage stellen wij voor van de volgende bezuinigingsmaatregelen het bedrag aan te passen:

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	2.157.357	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	-1.500.000	164.512	518.996	-106.727
Aanpassing bij 2e VGR 2020	-206.000	-84.000	0	260.000
Aanpassing bij 1e VGR 2021	-155.000	155.000	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	296.357	356.827	640.311	274.588

25 Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	45.000	90.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	-45.000	-45.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	45.000

32 Herijking takenpakket Caleidoz	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	134.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	-67.000	-67.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	67.000

Totale aanpassingen 1e Voortgangsrapportage 2021	-155.000	155.000	-112.000	-112.000
---	-----------------	----------------	-----------------	-----------------

Hieronder het totaalsaldo van de vastgestelde bezuinigingen met het totaal van de aanpassingen.				
	2020	2021	2022	2023
Vastgestelde bezuiniging	5.376.557	4.602.215	6.222.915	7.244.015
Aanpassingen 1e VGR 2020	-73.000	121.512	475.996	-149.727
Aanpassingen 2e VGR 2020	-494.000	-90.000	-6.000	254.000
Aanpassingen 1e VGR 2021	-155.000	155.000	-112.000	-112.000
Aangepast saldo bezuinigingen	4.654.557	4.788.727	6.580.911	7.236.288

In onderstaand overzicht ziet u per bezuinigingsvoorstel het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug onder de noemer "aanpassing bij 1e VGR 2021". De aangepaste bezuinigingsbedragen maken integraal onderdeel uit van de financiële afwijkingen per programma.

Overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen

o. Bestuur en ondersteuning

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed

Versneld afstoten in 2020 van 10 gemeentelijke panden/locaties.

 Volgens plan

Acht van deze locaties zijn gemeentebreed beoordeeld en er zijn geen belemmeringen om over te gaan tot verkoop.

1. Hengelder 26 en 26a, Zevenaar
2. Reisenakker 14 en 14a, Zevenaar
3. Kerkstraat 16, Zevenaar
4. Meentsestraat 5a, Giesbeek
5. Markt 8, Lobith
6. Nieuwe Komstraat 19, Lobith
7. Engeveldweg 10, Zevenaar
8. Engeveldweg 12, Zevenaar

Voor de overige locaties loopt nog een onderzoek, waaronder onderstaande 2 locaties. Echter voor deze locaties geldt dat deze voor verkoop interessant zijn (Vestersbos 4 uit financieel oogpunt, gelet op een te verwachten hoog verkoopbedrag) en omdat er al interesse is voor de andere locatie (Steenhuizen 6).

9. Vestersbos 4, Zevenaar
10. Steenhuizen 6, Zevenaar

Stand van zaken:

In 2020 zijn de financiële afwijkingen op deze bezuinigingsmaatregel gerapporteerd bij de eerste en tweede voortgangsrapportage. In totaal is er voor € 585.000 aan incidentele opbrengst afgeraamd. Daarnaast lopen met name vanwege het uit de voorgenomen verkoop halen van Vestersbos de structurele lasten door voor € 135.000.

Na het opstellen van de tweede voortgangsrapportage hebben zich enkele wijzigingen voorgedaan.

Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000,-. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.

De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000,- is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000,-.

Los van het kleine nadeel op de verkoop van Hengelder heeft dit verder geen financieel effect binnen de bezuinigingsmaatregel als geheel. Echter het saldo van de afwijkingen van € 155.000 zien we terug als nadeel in de jaarrekening 2020 en een voordeel in de eerste voortgangsrapportage 2021.

Voor een zestal locaties zijn wij bezig met plannen voor een herontwikkeling. Drie van deze locaties maken onderdeel uit van deze bezuinigingstaakstelling namelijk de Markt en de nieuwe Komstraat in Lobith en Steenhuizen in Zevenaar.

Wij hebben in januari 2021 de voorlopige uitgangspunten voor herontwikkeling vastgesteld. Tevens is besloten een participatietraject voor de buurt op te starten. Dit kost extra tijd waardoor het waarschijnlijker is dat de opbrengsten een jaar verschuiven van 2022 naar 2023. Later dit jaar worden de definitieve uitgangspunten vastgesteld. Op basis daarvan kan beter ingeschat worden of de bezuinigingstaakstelling gehaald kan worden. Het behalen van de taakstelling hangt samen met de vaststelling/eventuele bijstelling van de uitgangspunten. Vooralsnog wordt geen reden gezien de huidige opbrengstenverwachting bij te

stellen.

Daarnaast heeft u in 2021 het Integraal Accommodatieplan vastgesteld. Dit vormt voor ons voor de komende periode de leidraad voor onderhoud, renovatie en afstoten van vastgoed.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	2.157.357	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	-1.500.000	164.512	518.996	-106.727
Aanpassing bij 2e VGR 2020	-206.000	-84.000	0	260.000
Aanpassing bij 1e VGR 2021	-155.000	155.000	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	296.357	356.827	640.311	274.588

45 Implementatiebudget bezuinigingen

In het raadsvoorstel bij de begroting 2020-2023 inclusief bezuinigingsmaatregelen is een budget van € 200.000 beschikbaar gesteld voor frictie- en implementatiekosten. Het budget wordt gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve.

Volgens plan

Stand van zaken:

Van het beschikbare bedrag van € 200.000 voor frictie- en implementatiekosten is in 2020 € 18.000 besteed aan onderzoek naar de toekomst van NME. Het resterende bedrag is beschikbaar in 2021 om bepaalde bezuinigingen te realiseren.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

7 Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023

Zevenaar moet de komende jaren fors bezuinigen op de gemeentelijke exploitatie. Alle sectoren van gemeentelijk beleid moeten daaraan een bijdrage verlenen. Het is niet meer dan redelijk dat Zevenaar dit ook verbonden partijen vraagt, tenzij er een gegronde reden is om dat niet te doen. Gezien de omvang van de bezuinigingsopgave (€ 8 miljoen tot en met 2023) is de korting op de bijdrage van Zevenaar aan verbonden partijen in 2022 en 2023 en volgend van respectievelijk 2,5% en 5% daarmee in redelijke verhouding. Dat leidt tot de volgende opgave per verbonden partij.

Niet geheel volgens plan

Stand van zaken:

Op 6 november 2019 heeft de raad een pakket aan bezuinigings- en ombuigingsmaatregelen vastgesteld om te komen tot weer een sluitende begroting in het jaar 2023. Tot het pakket aan maatregelen hoort een bezuiniging op verbonden partijen. De gemeenteraad heeft zich ten doel gesteld de bijdragen aan deze partijen te verminderen met 2,5% in 2022 en 5% in 2023. De verbonden partijen zijn over deze wens van de gemeente Zevenaar geïnformeerd. Bij de begroting 2022 van de verbonden partijen zullen we zien of in voldoende mate aan de wens van Zevenaar tegemoet gekomen en daarover rapporteren aan de raad in kader

van de zienswijze procedure. Bij het schrijven van deze 1e VGR 2021 hadden we daarvan nog niet het complete overzicht.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	285.000	570.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	285.000	570.000

9 Bezuinigingen bedrijfsvoering m.b.t. formatie en budgetten

Binnen de bedrijfsvoering van de gehele organisatie zijn budgetten en formatie waarop bezuinigd kan worden. Deze bezuinigingen zien toe op formatieve vermindering op strategisch, tactisch en operationeel niveau en verlaging van bedrijfsvoeringsbudgetten.

Volgens plan

Hierbij kan gedacht worden aan:

- vermindering van management en staf, ondersteuning in het administratieve proces en advisering op het gebied van bedrijfsvoeringsprocessen, maar ook aan projecten in het fysieke domein.
- het overwegen van outsourcen van taken of het anders organiseren daarvan (gedacht wordt aan taken die zich hiervoor lenen, bijvoorbeeld zoals deze nu worden uitgevoerd door Openbare Werken, Belastingen, Salarisadministratie, etc.). Hiervoor wordt een plan opgesteld.
- verminderen en/of laten vervallen van budgetten, zoals inhuur, opleiding/teambuilding en een lagere raming loonsom.

Stand van zaken:

Als onderdeel van de bezuinigingen 2020-2023 heeft de raad besloten in 2022 € 350.000 en vanaf 2023 structureel € 500.000 in de interne bedrijfsvoering te gaan besparen. Dit wordt gerealiseerd door te besparen op onder meer de budgetten voor opleidingen, teambuilding en subsidieadvies. De voorbereiding op de vermindering van de formatie bij de financiële administratie, het secretariaat en KCC-zorg loopt. Het MT verwacht met de verlaagde budgetten voor opleiding en teambuilding de noodzakelijke en meest wenselijke ontwikkeling van medewerkers door te kunnen zetten. Een vermindering van formatie in 2023 werken wij nader uit.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	350.000	500.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	350.000	500.000

10 Bezuinigingen op werkzaamheden gerelateerd aan infrastructurele projecten

Gerealiseerd

Bezuinigen op werkzaamheden gerelateerd aan de infrastructurele projecten.

De komende vier jaar (en verder) worden bestaande wegen heringericht en voeren we planstudies uit naar nieuwe (rand-)wegen. Er is een krediet nodig voor capaciteit, onderzoek en uitvoering. De investering heeft betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie Noordelijke Randweg

Het gaat om een totaalbedrag van € 3.120.000 voor de periode 2019-2022. Hier vallen dus meerdere projecten onder. Bezuinigingen zijn mogelijk bij 4 onderdelen. Deze worden hieronder nader toegelicht:

Infrastructuur, voorbereiding en uitvoering

Het project A15/A12 wordt de komende 4 jaar uitgevoerd. Begeleiding vanuit de gemeente blijft een 'must'. Totale begroting voor 4 jaar is

€ 660.000 voor projectbegeleiding en noodzakelijk onderzoek/advies. Van dit bedrag kan eenmalig € 160.000 verminderd worden door efficiënter te werken. Uitstel van andere projecten is niet aan de orde. Geen gevolgen voor formatie.

Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering.

In verband met de vele uitvoerende infrastructurele werkzaamheden is coördinatie en regie op deze projecten van groot belang. Dit om te voorkomen dat afsluitingen en omleidingen gevolgen hebben voor andere projecten in de uitvoering. Op dit moment worden de werkzaamheden gedaan met minimale inzet. De begroting bedraagt € 735.000. Een eenmalige bezuiniging van €150.000 is mogelijk voor de komende 4 jaar. Minimale inzet blijkt nu voldoende, dus deze werkwijze met minder inzet kan worden voortgezet. Uitstel van andere projecten is niet aan de orde. Geen gevolgen voor formatie.

Monitoring geluid, fijnstof en trillingen

Naar aanleiding van een motie van de raad is een monitorplan opgesteld voor de geluidseffecten en fijnstof als gevolg van de aangepaste infrastructuur in Zevenaar. Er is nu inzicht in de te verwachte kosten. De begroting van €245.000 kan eenmalig verminderd worden met €45.000 doordat een aantal, dat in eerste instantie meegenomen is, niet uitgevoerd hoeft te worden.

Schrappen planstudie Noordelijke Randweg: € 149.600. Bedrag is opgebouwd uit € 99.600 (restand 2018) en nieuw gevraagd krediet

€ 50.000. De reeds betaalde kosten dienen hiervan te worden afgetrokken. Voor de planstudie Noordelijke Randweg is reeds € 14.076 uitgegeven aan verkeerskundig advies. Het schrappen van de planstudie leidt dus tot een bezuiniging van € 135.524.

Stand van zaken:

De projecten lopen op schema, zowel qua planning als budgettering. De bezuiniging is hiermee gehaald.

Voorstel raad:

Wij stellen voor om deze bezuinigingen als afgerond te beschouwen.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	41.300	55.500	69.700	83.900
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	41.300	55.500	69.700	83.900

4. Onderwijs

15 Onderzoek naar toekomst NME

Instemmen met de opdrachtverlening aan afdeling RO om een toekomstvisie voor de NME nader uit te werken in een werkgroep.

 Niet geheel volgens plan

Toelichting:

In het kader van de bezuinigingen ligt de vraag voor of Zevenaar natuuronderwijs in de toekomst organiseert. Dit is immers geen gemeentelijke taak.

Er is een werkgroep opgericht. Deze werkgroep gaat het komende jaar 2020 drie scenario's nader uitwerken in een toekomstvisie. De scenario's bestaan uit:

1. NME opheffen of tenminste kostenneutraal functioneren
2. NME behouden, met alternatieve businesscase
3. NME privatiseren

De verwachting is dat scenario 2 en 3 financieel minder gaan bijdragen dan scenario 1. Voorgesteld wordt om nu uit te gaan van scenario 1 per 2022 (NME werkt per schooljaar, dus gaat in de praktijk per sept 2021 in).

Stand van zaken:

In maart zouden diverse scenario's voor de toekomst van NME Liemers voorgelegd worden aan de raad. Het college heeft onderzoek gedaan naar de scenario's door middel van o.a. het voeren van gesprekken met interne en externe partijen, inwonerspanel, overleg met scholen, etc. Hieruit werd duidelijk dat een volledige bezuiniging resulteert in het opheffen van NME Liemers. In de raadsvergadering van maart heeft de raad daarom bij meerderheid ingestemd met de motie om de bezuiniging van NME Liemers niet voort te zetten en voor de zomer met een raadsvoorstel te komen voor een verzelfstandiging van NME Liemers.

Voorstel raad:

Het college werkt de motie uit en legt de plannen aan de raad voor.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	150.000	150.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	150.000	150.000

16 Anders inrichten doelgroepenvervoer Wmo door betere benutting reguliere OV mogelijkheden

Gerealiseerd

Het Wmo vervoer wordt steeds duurder. In de nieuwe aanbesteding wordt ingezet op 'opvolgend vervoer'. Dat betekent dat eerst de leerlingen naar school worden gebracht en daarna de inwoners die naar dagbesteding gaan. Dat bespaart aanschaf van extra busjes.

Daarnaast wordt in een parallel traject onderzocht welke voorliggende voorzieningen opgestart of doorontwikkeld kunnen worden. Denk daarbij aan het ter beschikking stellen in kleinere kernen van een elektrische auto (onder beheer van bijv. de Plusbus), uitbreiding van activiteiten van de Plusbus, ontwikkeling van Automaatje (ism ANWB). Door dit soort voorzieningen voorliggend aan te bieden kan instroom voor Wmo vervoer beperkt worden.

Stand van zaken:

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. De bezuiniging op het doelgroepenvervoer Wmo van € 40.000 is hiermee gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	26.000	36.000	40.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	26.000	36.000	40.000

17 Inrichten doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer in lijn met de aanbesteding

Gerealiseerd

Om de stijgende kosten van het leerlingenvervoer tegen te gaan wordt onderzocht hoe de huidige vervoersvraag gekoppeld kan worden aan het stimuleren van de zelfredzaamheid van ouders en kinderen. Denk daarbij aan Go OV, anti-app, inzet vrijwilligers die meefietsen, voorliggende voorzieningen, etc. Daarnaast gaan we in gesprek met ouders om een beroep te doen om hun kind zelf te vervoeren.

In 2020 vindt de inzet hierop plaats. Dat maakt dat in dat jaar niet of nauwelijks bespaard wordt op het leerlingenvervoer. Op de langere termijn wordt door een andere regionale (nieuwe aanbesteding) en lokale aanpak naar verwachting meer bespaard.

Stand van zaken:

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. De bezuiniging op het doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer van € 50.000 is hiermee gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	10.000	20.000	50.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	10.000	20.000	50.000

18 Schoolklimaat. Na 2021 gemeentelijke cofinanciering op preventieve activiteiten leerlingenzorg stopzetten.

Volgens plan

De gemeente werkt samen met Politie Basisteam Rivierenland Oost en Liemers College om schoolveiligheid te vergroten. Dit is vastgelegd in een convenant.

We willen het convenant voortzetten na afloop van de huidige convenantperiode (2021), maar zonder gemeentelijke cofinanciering.

Het Jongerenwerk geeft op locatie Landeweer sinds oktober 2018 invulling aan de pilot: Jongerenwerk op School. Hiervoor is door het Liemers College, in het kader van de netwerksamenwerking, de unit LC Jong geplaatst. Gezamenlijk doel: bouwen aan een betekenisrelatie met jongeren waardoor jongeren zich gezien en gewaardeerd voelen. Zo nodig leidt jongerenwerk jongeren sneller toe naar de juiste hulp op maat waardoor (dure) gespecialiseerde hulp op termijn afneemt.

We zetten onder andere in op terugdringen middelengebruik, pestgedrag en sexting op social media.

In 2021 wordt een evaluatie uitgevoerd, zodat op dat moment een heroverweging kan worden gemaakt.

Stand van zaken:

De evaluatie van de preventieve activiteiten leerlingenzorg uit de samenwerkingsagenda Schoolveiligheid staat gepland in april 2021. Op basis van de evaluatie bekijken wij op welke wijze de activiteiten na 2021 kunnen worden voortgezet en in hoeverre gemeentelijke cofinanciering daarbij nodig en wenselijk is.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	42.600	42.600
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	42.600	42.600

5. Sport, cultuur en recreatie

21 Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)

Voorstel om te stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact) als onderdeel van sportstimulering bij de inwoners van de gemeente Zevenaar en geen uitvoering meer te geven aan het sportbeleid "Zin in Sport" 2013-2020.

 Volgens plan

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad een amendement met betrekking tot dit voorstel aangenomen. Besloten is om deze bezuiniging de eerste drie jaar te schrappen en daarmee pas in 2023 in te laten gaan.

Stand van zaken:

Bezuiniging gaat in per 2023. Voorbereidingen starten pas in 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	18.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	18.000

23 Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie

In 2011 is een belangrijk deel van de Peter Stuyvesant kunstcollectie door British American Tobacco (BAT) onder voorwaarden aan de gemeente geschonken. Onderdeel van de schenking vormde plus minus 788 grafieken (32 verschillende afbeeldingen). Hiervan is expliciet gesteld dat de gemeente deze mag afstoten. Vanwege lage prioritering is het hier tot nu toe niet van gekomen.

De gemiddelde marktwaarde van de werken ligt tussen € 100 en € 300 per stuk. Niet alle werken zijn even courant, maar bij maximale verkoop moet dit eenmalig € 45.000 kunnen opleveren. Echter, omdat ons niet bekend is hoe de markt voor kunst zich momenteel ontwikkelt, is het opgevoerde bezuinigingsbedrag lager geraamd.

 Niet geheel volgens plan

Stand van zaken:

De tweede verkoopronde stellen wij vanwege corona en de extra werkzaamheden die dit voor de organisatie met zich meebrengt uit tot de tweede helft van 2021. Bij de tweede VGR 2021 bieden wij meer duidelijkheid of deze bezuinigingsopgave in 2021 gehaald kan worden.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	17.500	17.500	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	17.500	17.500	0	0

25 Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit

Volgens plan

Het educatieve aanbod van de Volksuniversiteit, onderdeel van Kunstwerk!, sluit onvoldoende aan bij de ambities en beleidsdoelstellingen van de gemeente Zevenaar. Voorgesteld wordt de subsidie aan Kunstwerk! te verminderen met de laatste aan de nog zelfstandige Volksuniversiteit toegekende subsidie (peiljaar 2016), maar de uiteindelijke invulling van deze taakstelling in het kader van ondernemerschap aan Kunstwerk! zelf te laten.

Stand van zaken:

Middels het herstelplan heeft de raad besloten de taakstelling op volwasseneneducatie een jaar op te schuiven. De bezuiniging realiseren wij nu vanaf 2023.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	45.000	90.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	-45.000	-45.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	45.000

6. Sociaal domein

28 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk

Volgens plan

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk. Het bedrag is gerelateerd aan 2fte algemeen maatschappelijk werk.

Stand van zaken:

In de voorbereiding van de subsidieverlening 2022 nemen wij dit onderdeel mee, gecombineerd met de bezuinigingsopdracht voor sociaal raadsliedenwerk vanaf 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	4.900	9.800
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	4.900	9.800

31 Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk

Santé Partners verzorgt de uitvoering van sociaal raadsliedenwerk. Het is een algemeen toegankelijke voorziening. Niet verplicht, wel preventief. Op allerlei vlak (sociaal, juridisch, belastingen, inkomen, arbeidsrechtelijk, etc.) kunnen inwoners met korte (hulp)vragen terecht.

Volgens plan

Stand van zaken:

De voorbereiding voor de uitvoering van deze bezuinigingsopdracht vindt in 2021 plaats, om te verwerken in de subsidieverlening 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	67.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	67.000

32 Herijking takenpakket Caleidoz

Aan welzijnsorganisatie Caleidoz wordt een subsidie verleend voor de uitvoering van gemeentelijk beleid. De activiteiten en producten hebben met name een preventief karakter en het aanbod richt zich op voorliggende, algemeen toegankelijke, voorzieningen.

Volgens plan

Voorgesteld wordt een korting van 10% te realiseren door het takenpakket te herijken.

Dit wordt verwerkt in de prestatieafspraken met deze organisatie.

Door de herijking komen bepaalde activiteiten te vervallen, worden activiteiten in andere (mindere) vorm voortgezet en komen er nieuwe activiteiten, passend bij de uitwerking van vastgesteld gemeentelijk beleid.

Stand van zaken:

Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2022-2025, in combinatie met het Herstelplan Corona, is de bezuinigingsopdracht voor Caleidoz met een jaar verschoven. De start van de bezuinigingsopdracht is nu 2023. De voorbereiding start in 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	134.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	-67.000	-67.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	67.000

34 Laten vervallen inwonerspanel per 2023

Volgens plan

In het kader van Zevenaar Verbindt is het inwonerspanel opgericht. 2 tot 4 keer per jaar worden inwoners die zich voor dit panel hebben opgegeven via een digitale vragenlijst op verschillende onderwerpen bevraagd. Hierdoor kan de input van de inwoners meegenomen worden in beleidsafwegingen. Het voorstel is deze vorm van inwonerraadpleging per 2023 te laten vervallen.

Stand van zaken:

Vorbereidingen voor het afbouwen van de inwonerspanel starten wij in 2021.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	15.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	15.000

35 Het knooppunt mantelzorg stopzetten per 2021

Gerealiseerd

Middels prestatieafspraken wordt Caleidoz gevraagd meer praktische vormen van mantelzorgondersteuning te ontwikkelen, wat een wettelijke verplichting is.

Stand van zaken:

De bezuinigingsopdracht is per januari 2021 gerealiseerd. Het project Knooppunt Mantelzorg Zevenaar is gestopt. Aan Caleidoz is voor praktische ondersteuning van mantelzorgers een aanvullend subsidie verleend in 2021.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	130.000	130.000	130.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	130.000	130.000	130.000

36 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE

Volgens plan

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners er, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk.

Stand van zaken:

De taakstellende opdracht verwerken wij in de subsidieverlening vanaf 2022. De voorbereiding start dit jaar.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	2.500	5.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	2.500	5.000

37 Bijzondere bijstand - eigen bijdrage kosten Wmo niet meer vergoeden

Bijzondere bijstand verlenen wij aan inwoners die niet beschikken over middelen om te voorzien in bijzondere en noodzakelijke kosten.

Gerealiseerd

Voorstel is om de kosten voor de eigen bijdrage Wmo niet meer uit de bijzondere bijstand te vergoeden. De gemeentelijke collectieve zorgverzekering biedt voor de eigen bijdrage Wmo een vergoeding en is voorliggend op bijzondere bijstand.

Stand van zaken:

Het bezuinigingsvoorstel is per 2021 verwerkt in de beleidsregels bijzondere bijstand. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	20.000	20.000	20.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	20.000	20.000	20.000

38 Bijzondere bijstand - vergoeding huisinrichting verlagen

Bijzondere bijstand verlenen wij aan inwoners die niet beschikken over middelen om te voorzien in bijzondere en noodzakelijke kosten.

Gerealiseerd

Het voorstel is om de vergoedingen bij een complete huisinrichting vanuit de bijzondere bijstand te verlagen. Inwoners kunnen sommige goederen tweedehands aanschaffen. Concreet voorstel is om 60% van de richtlijnen van tarieven Nibud aan te houden in plaats van de huidige 70%.

Stand van zaken:

Het bezuinigingsvoorstel is per 2021 verwerkt in de beleidsregels bijzondere bijstand. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

2020	2021	2022	2023
------	------	------	------

Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000

39 Bijzondere bijstand - Kindpakket en Gelrepas versoberen

Kinderen moeten mee kunnen doen in de samenleving, ongeacht de financiële situatie van hun ouders. In het kindpakket zitten minimeerregelingen en voorzieningen die hieraan tegemoet komen, waaronder de fietsregeling, stad-in-bonnen en Meedoenpas. Landelijk krijgt de gemeente hier financiële middelen voor (zogenaamde Klijnsmagelden).

Voor kinderen en volwassenen is er daarnaast de Gelrepas. Met de GelrePas kunnen inwoners met een minimuminkomen met korting of gratis meedoen aan sport en cultuur. Denk aan het lidmaatschap van een sportvereniging.

Er ligt echter geen wettelijke verplichting aan deze beide onderdelen ten grondslag. Het voorstel is om het kindpakket en de Gelrepas te versoberen door:

1. De Meedoenpas van Arriva uit het kindpakket af te schaffen. Met deze pas kunnen jongeren tussen de 12 en 18 jaar zelfstandig en vrij reizen in het openbaar vervoer in de daluren en weekenden.
2. De Stad-in-bonnen uit het kindpakket af te schaffen of te beperken. Gezinnen met kinderen tot 18 jaar krijgen jaarlijks cadeaubonnen waarmee ze zelf bijvoorbeeld schoenen, kleren of speelgoed kunnen kopen.
3. De Gelrepas om te bouwen naar een eenvoudigere regeling. Er is behoefte aan een alternatief systeem waarin het lokale aanbod meer aandacht krijgt en inwoners makkelijker zelf een keuze kunnen maken. Hierbij wordt aangesloten bij een regionaal traject om te kijken naar een regeling waarin meer gedigitaliseerd wordt en er minder administratieve handelingen nodig zijn, waardoor op de organisatiekosten bespaard kan worden.

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad een amendement met betrekking tot dit voorstel aangenomen. Besloten is om deze bezuiniging de eerste drie jaar te versoberen. Dit betekent dat het bezuinigingsbedrag in 2020 t/m 2022 € 50.000 wordt. In 2023 blijft het bezuinigingsbedrag ongewijzigd € 105.000.

Stand van zaken:

De Meedoenpas is met ingang van 2020 afgeschaft en de Stadinbonnen zijn eind 2020 met een aangepast tegoedbedrag verstrekt. Daarnaast is een alternatief systeem voor de Gelrepas ingekocht met lagere uitvoeringskosten vanaf 2021. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	50.000	50.000	50.000	105.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	50.000	50.000	50.000	105.000

40 Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders

 Gerealiseerd

De gemeente koopt de maatschappelijke begeleiding van statushouders in bij Vluchtelingenwerk. De gemeente neemt o.a. het VIP-traject (18 maanden) af. Dit traject, gericht op integratie en participatie, is intensiever en duurt langer dan het basistraject maatschappelijke begeleiding. Voorstel is om enkel nog basistrajecten (8 maanden) af te nemen.

Stand van zaken:

In 2021 zijn er door de gemeente kortere trajecten maatschappelijke begeleiding voor statushouders ingekocht bij Vluchtelingenwerk. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000

41 Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren

 Niet geheel volgens plan

Dit voorstel ziet erop toe dat in totaal € 2.000.000 taakstellend in 2023 wordt bespaard door het implementeren van de verbetervoorstellen voor jeugd en wmo.

Deze voorstellen zijn o.a.:

- (extra) inzet van een kwaliteitsmedewerker,
- het herindiceren van al verleende beschikkingen,
- intensivering van de inzet van de POH-ers,
- instellen van een innovatief maatwerkbudget om creatieve oplossingen te initiëren,
- meer regie op de jeugdzaken te voeren,
- een poortwachtersfunctie voor de indicatiestelling op dyslexie te realiseren,
- aanpassen en toepassen beleid huishoudelijke hulp
- nieuwe keuzes maken binnen het beleid voor jeugdgezondheidszorg
- herijken bedrijfsprocessen

Naast bovenstaande lokale zaken wordt er regionaal ook ingezet op inkoop en jeugdzorg.

Deze voorstellen worden binnen de organisatie in gang gezet.

Stand van zaken:

De besparingsopgave sociaal domein is in de begroting financieel verwerkt. De budgetten zijn vanaf 2020 afgeraamd met de te besparen bedragen oplopend naar 2 miljoen in 2023. Dit betekent dat wanneer de financiële realisatie binnen het sociaal domein binnen budget blijft de besparing is gerealiseerd. Om de besparingen te realiseren zijn verbetervoorstellen voor Jeugd en Wmo ingezet. We hebben in 2020 al een deel van deze maatregelen ingezet die tot structurele besparingen, kostenreductie, dan wel beperking van de kostenstijging leiden. Deze voorstellen zijn o.a. (extra) inzet van een kwaliteitsmedewerker jeugd, intensivering van de inzet van de POH-ers bij huisartsen, herijken van bedrijfsprocessen, meer regie op jeugdzaken voeren. De effectuering van deze maatregelen is nog onder handen. We zetten dit jaar nog in op

herijking beleid en uitvoering Hulp bij Huishouden (o.a. herbeoordeling van indicaties HbH), verhogen van invloed op Derdenverwijzers en dyslexiezorg. De effecten van de COVID-19 pandemie hebben voor vertraging van de verandernsnelheid binnen het programma Sociaal Domein gezorgd. Ook in 2021 ervaren we hier de effecten van, vooral in planning en doorlooptijd van projecten, acties en interventies.

Niet alle verbetervoorstellen leveren een direct herleidbare kwantificeerbare bezuiniging op, maar wel besparingen als gevolg van de inzet die we plegen. De veranderde werkwijze in de toegang, inzet van een kwaliteitsmedewerker Jeugd zijn hier een voorbeelden van. Deze leveren effectievere en efficiëntere werkwijzen op met invloed op het totale resultaat en verhoging van de kwaliteit, maar geen direct te duiden financieel effect. Aan de andere kant zijn er ook interventies die wel kwantificeerbaar zijn. Het gaat hierbij om de inkoop van lokaal een maatwerkproduct Hulp bij het Huishouden, waarbij we voor 2021 een structurele besparing hebben gerealiseerd van € 200.000 euro. Hiermee hebben we invloed kunnen uitoefenen op de prijs van dit betreffende product. Tevens zetten we sinds 2019 in op sturen op reductie van het gemiddeld aantal geïndiceerde uren HbH. Hiermee hebben we een structurele beperking van de kostenstijging gerealiseerd van € 300.000. Hiermee is in totaal een structurele invulling gerealiseerd van de besparingsopgave van € 500.000. Voor jeugd lijkt zich een trendbreuk voor te doen waarbij het aantal hulpvragen stabiliseert. We kunnen onvoldoende duiden of deze trendbreuk zich doorzet en een structureel karakter heeft of dat de trendbreuk zich voordoet vanwege de COVID-19 crisis. We verwachten voor het totale sociaal domein, specifiek voor de jeugdzorg, mogelijk nog een uitgestelde zorgvraag in 2021.

We hebben de status daarom op niet geheel volgens plan opgenomen.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	1.000.000	1.350.000	1.650.000	2.000.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	1.000.000	1.350.000	1.650.000	2.000.000

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

43 Uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen

Het in ontwikkeling brengen van het volgende buurtschap De Holtkamp. Het gaat dan om het vierde buurtschap van de in totaal geplande 5 buurtschappen.

 Gerealiseerd

Een voorzichtige raming laat zien dat elke extra woning een "netto" opbrengst van € 15.000,- oplevert. Uitgaande van 100 woningen levert dit € 1.500.000,- op. Het betreft dan een eenmalige opbrengst en meer structureel gaat het om inkomsten vanuit onder andere gemeentelijke belastingen en gemeentefonds. Door een vrijval van de verliesvoorziening kan een structurele rentebesparing worden ingeboekt.

Dit voorstel ziet op een incidenteel bedrag van € 1.500.000 en een structureel bedrag van jaarlijks € 30.000.

Stand van zaken:

Grondexploitatie de Holtkamp is vastgesteld en project wordt periodiek gevolgd binnen de totale grondexploitatie Zevenaar Oost. De bezuinigingstaakstelling is reeds ingeboekt.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	30.000	30.000	30.000	30.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	1.470.000	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	-288.000	-6.000	-6.000	-6.000
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	1.212.000	24.000	24.000	24.000

BIJLAGEN

OVERZICHT ACTIVITEITEN COLLEGEPROGRAMMA

Hieronder presenteren wij het overzicht op hoofdlijnen van de stand van zaken betreffende de prioriteiten uit ons collegeprogramma. Dit zijn dus niet alle activiteiten.

Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit. De kleuren betekenen het volgende:

Lichtgrijs	de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel).
Oranje	de activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	de activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten. In de rapportage "voorstel raad" opnemen

In de 1e voortgangsrapportage voorzien wij alleen de niet-groene activiteiten (grijs, oranje en rood) van een toelichting op de stand van zaken bij de betreffende programma's. De groene activiteiten lopen immers op schema. In de 2e voortgangsrapportage voorzien wij alle activiteiten (dus ook de groene) van een toelichting op de stand van zaken.

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status	
		2020 REK	2021 1e VGR

o. Bestuur en ondersteuning

o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2020		
o.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022		
o.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022		
o.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022		
o.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2020		
o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2022		
o.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022		
o.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022		

1. Veiligheid

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022		
1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente	2021		

2. Verkeer en vervoer

2.1.2 Brengen en houden lokale wegenet op goed onderhoudsniveau	2020		
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2022		
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2020		

3. Economie

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020		
3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar	2019		
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021		
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2021		
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022		
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2021		
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021		
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022		
3.3.3 Verminderen regeldruk voor midden- en kleinbedrijf (MKB)	2022		

4. Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022		
4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022		
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021		

5. Sport, cultuur en recreatie

5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid	2019		
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022		
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2020		
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2019		
5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2019		
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022		

6. Sociaal domein

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022		
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022		
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022		
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021		
6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers	2022		
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2020		
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022		

7. Volksgezondheid en duurzaamheid

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023		
--	------	---	---

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025		
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2021		
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040		
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023		
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023		
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening			
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2021		
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2021		

OVERZICHT BEGROTINGSWIJZIGINGEN TOT DE 1E VOORTGANGSRAPPORTAGE

In deze bijlage nemen wij het overzicht op van de wijzigingen van de begroting die nog niet in de meerjarenbegroting 2021-2024 waren verwerkt tot deze voortgangsrapportage. Dit betreft administratieve wijzigingen en de wijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage.

De wijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage betreffen de verwerking van uw besluiten in de afgelopen maanden die nog niet in de meerjarenbegroting verwerkt waren.

In de administratieve wijzigingen nemen wij aanpassingen op de vastgestelde begroting op, zonder financieel effect.

Wijzigingen tot de 1e Voortgangsrapportage

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Geen wijzigingen				
Totaal baten				
Lasten				
Geen wijzigingen				
Totaal lasten				
Saldo voor bestemming				
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Toevoegingen				
Totaal mutaties reserves				
Saldo na bestemming	0	0	0	0

Administratieve wijzigingen

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
0. Bestuur en ondersteuning				
Areaal ontwikkeling woningen - bedrijven	0	0	0	0
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	893	0	0	0
Nadere uitwerking exploitatieopzet Turmac Cultuurfabriek	210	210	210	210
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	-5	0	0	0
Totaal programma Bestuur en ondersteuning	1.099	210	210	210
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	0	0	0	0

Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat	0	0	0	0
3. Economie				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	9	0	0	0
Totaal programma Economie	9	0	0	0
4. Onderwijs				
Aanpassing krediet vernieuwbouw G. Gezellestraat	20	20	20	20
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	0	0	0	0
Totaal programma Onderwijs	20	20	20	20
5. Sport, cultuur en recreatie				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	-9	0	0	0
Totaal programma Sport, cultuur en recreatie	-9	0	0	0
6. Sociaal domein				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	0	0	0	0
Nadere uitwerking exploitatieopzet Turmac Cultuurfabriek	-210	-210	-210	-210
Totaal programma Sociaal domein	-210	-210	-210	-210
7. Volksgezondheid en milieu				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	-59	0	0	0
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	5	0	0	0
Totaal programma Volksgezondheid en milieu	-54	0	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	-835	0	0	0
Totaal programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-835	0	0	0
Totaal Administratieve wijzigingen	20	20	20	20

Behandelschema 1 VGR 2021

Commissie Samenleving 18 mei 2021

Programma's

4. Onderwijs

5. Sport, cultuur en recreatie

alleen de alinea's die betrekking hebben op sport en cultuur komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

6. Sociaal Domein

7. Volksgezondheid en duurzaamheid

alleen de alinea's die betrekking hebben op volksgezondheid komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

Commissie Ruimte 19 mei 2021

Programma's

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

3. Economie

5. Sport, cultuur en recreatie

alleen de alinea's die betrekking hebben op recreatie komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

7. Volksgezondheid en Duurzaamheid

alleen de alinea's die betrekking hebben op duurzaamheid komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Commissie Middelen 20 mei 2021

Programma's

0. Bestuur en ondersteuning

1. Veiligheid

Financiën

Algemeen

Overzicht financiële effecten 1^e

Voortgangsrapportage

Financieel meerjarenbeleid

Overzicht van baten en lasten

Monitoring bezuinigingen

GEREALISEERDE BEZUINIGINGEN

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle bezuinigingsvoorstellen die op voorgaande momenten in de P&C Cyclus gereed zijn gemeld. Op pagina 67 en 68 van de 1^e VGR staan de bezuinigingsvoorstellen die in deze 1^e VGR 2021 zijn gerealiseerd. Een tabel met het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag en de aanpassingen is opgenomen onderaan pagina 69. Het is technisch helaas niet mogelijk om de bedragen van voorstellen die op voorgaande momenten in de P&C Cyclus zijn gerealiseerd inclusief de gerealiseerde voorstellen bij deze VGR in één overzicht te krijgen. Dit zou dan handmatig moeten, we hebben gekozen voor deze opzet om de info tijdig aan te leveren.

	2020	2021	2022	2023
1 Nieuw college met 4 wethouders (i.p.v. 5)	105.000	105.000	105.000	105.000
2 Afboeken investeringen om structurele ruimte in de begroting te creëren.	197.000	197.000	197.000	197.000
4 Geen telefonie vanaf 18:00 uur tijdens avondopenstellingen	4.800	4.800	4.800	4.800
5 Inflatiecorrectie 2020 inzetten als bezuiniging	480.000	480.000	480.000	480.000
6 Structureel verlagen van de post onvoorzien	101.500	101.500	101.500	101.500
8 Belastingen en heffingen verhogen	462.000	862.000	1.162.000	1.162.000
11 Bezuiniging op openbare wegen	0	145.000	145.000	145.000
12 Herinrichting Markt en Muldershof niet uitvoeren	33.600	33.600	33.600	33.600
13 Inleveren formatie voor bedrijvenloket	22.000	22.000	22.000	22.000
14 Eerste twee dagdelen VVE bekostigen uit Rijksbudget OAB i.p.v. kinderopvang	150.000	140.000	130.000	120.000
19 Individuele leerlingelden / onderwijsbegeleiding	0	110.000	110.000	110.000
20 Financiële ondersteuning Zevenaar Run / Herfstloop stoppen	0	5.500	5.500	5.500
22 Afbouw subsidie aan Ataro BV	200.000	200.000	200.000	200.000
24 Stoppen subsidiëring culturele festivals en Muziekstad	0	0	0	30.000
26 Openbaar groen (integraal beheer openbare ruimte)	60.000	90.000	90.000	90.000
27 Beëindigen pilot UWV	25.000	0	0	0
29 Financiële ondersteuning dorps- en wijkraden verlagen en beschikbare budget aanpassen aan huidige situatie	17.500	17.500	17.500	17.500
30 Laten vervallen budget Vrijwilligerswerk	0	0	0	10.500
33 Budget DoeDuiten beëindigen	60.000	100.000	100.000	100.000
42 Bezuinigingen op invoering omgevingswet	50.000	50.000	50.000	0
44 P&R Spoorallee laten vervallen	52.000	52.000	52.000	52.000
46 Verhoging Precariobelasting ter dekking subsidiëring culturele festivals en Muziekstad	17.000	17.000	17.000	17.000

Totaal bezuinigingsvoorstellen	2.080.400	2.775.900	3.065.900	3.046.400
--------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Bezuiniging verbonden partijen

Datum: 01-06-2021

		bezuiniging 2,5% van bijdrage	bezuiniging 5 % van bijdrage			
	Bijdrage:	2022	2023	2022-realisatie	2023-realisatie	Toelichting:
VGGM veiligheidsregio	3.600.000	90.000	180.000	-	-	VGGM voert benchmark uit. Dit moet ook inzicht geven in bezuinigingsmogelijkheden.
Veilig thuis	280.000	7.000	14.000	-	-	-
Streekarchief	155.000	3.875	7.750	-	-	Bezuinigingsopgave is niet haalbaar omdat exploitatie vrijwel uitsluitend uit personeelskosten bestaat.
Samenwerking de Liemers	5.400.000	135.000	270.000	105.248	105.248	52% van de behaalde bezuiniging van SDL - RID € 202.400
Reinigingsdienst de Liemers	673000	17.000	34.000	-	-	De bijdrage van de gemeente verlaagd en daardoor zijn de tarieven op het aanbiedstation gestegen.
ODRA	628.000	15.700	31.400	12.700	12.700	-
Regio Arnhem Nijmegen	82.000	2.050	4.100	-	-	Samenwerkingsverband is opgeheven
Economic Board	43.000	1.075	2.150	-	-	in 2020 is nieuwe subsidieafpraak gemaakt voor de periode 2021-2025
Euregio	10.300	258	515	-	-	-
						BVO DRAN bezuinigt op BVO-lasten: 2021 1%, 2022 2%, 2023 3%. In de MJB 2022-2025 is rekening gehouden met de
BVO DRAN	36.000	900	1.800	1.140	1.870	bezuinigingsvoorstellen van Zevenaar, begroting hierop aangepast.
MGR	485.000	12.125	24.250	12.125	24.250	Zie raadsvoorstel bij MJB MGR 2021-2024 . Daarnaast voor de module WgSW een vermindering opgenomen.
Totaal		284.983	569.965	131.213	144.068	

Amendement Vaststellen 1^e voortgangsrapportage

De ondergetekende(n) stel(t)(len) volgend amendement voor bij Z/21/386071 1e Voortgangsrapportage 2021:

De raad besluit:

Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. de 1e Voortgangsrapportage 2021 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat 2021.

wordt gewijzigd in:

1. kennis te nemen van de 1^e voortgangsrapportage 2021
2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat 2021.

Toelichting

De indiener is van mening dat met het vaststellen van de voortgangsrapportage ook aangegeven wordt dat ingestemd wordt met de voortgang op bijvoorbeeld de bezuinigingsmaatregelen en opgenomen (nieuw) beleid, tegelijkertijd is de voortgangsrapportage een belangrijk instrument om te monitoren en eventueel bij te sturen voor de gemeenteraad en stelt de indiener diens gevolg voor kennis te nemen van de voortgangsrapportage.

Zevenaar, 2 juni 2021

Nathani Niebuur-Sluite, PvdA

Peter Vos, VVD

Dit amendement is verworpen in de vergadering van 2 juni 2021.

Stemverhouding:

Fracties voor (10): PvdA, VVD, GroenLinks, SP, D66, Sociaal Zevenaar

Fracties tegen: (17): Lokaal Belang, CDA

De griffier
W.M. van der Vlies

De voorzitter
L.J.E.M. van Riswijk

*Z04BF5561

32*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020/Bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023
Zaaknummer	Z/21/385489
Documentnummer	INT/21/1017590
Portefeuillehouder	B. Elfrink
Portefeuille	Werk en Inkomen / Arbeidsparticipatie
Behandelend ambtenaar/afdeling	E. Breman / afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	0316-595237
E-mail	e.breman@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 de opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021. Nu de huidige opdracht ten einde loopt, wordt een nieuwe opdracht voor de RSD voor de periode 1 juli 2021 tot en met 31 december 2023 aan de raad voorgelegd. De raad wordt hierbij tevens geïnformeerd over de wijze waarop de RSD invulling heeft gegeven aan de in 2018 gegeven opdracht (= Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020).

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. De Evaluatie Businesscase RSD 2019 - 2020 voor kennisgeving aan te nemen;
2. De Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD De Liemers, zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel en de bijbehorende bijlage vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

De raad is bevoegd om een nieuwe opdracht aan de RSD vast te stellen. Met deze vaststelling geeft u de kaders (richting) aan voor de RSD voor de komende periode. In 2018 is verder de afspraak gemaakt dat een Evaluatie van de bestaande opdracht aan de raad zal worden voorgelegd.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met de nieuwe opdracht willen we meer inwoners aan het werk helpen en als dit niet mogelijk is te ondersteunen bij het verbeteren van hun leefsituatie.

Het beoogde resultaat is hierbij:

- meer mensen uit een uitkeringssituatie geraken (economische zelfstandigheid);
- meer inwoners voor wie het verkrijgen van werk niet (direct) haalbaar is mee te laten doen aan de samenleving. Mensen perspectief bieden en voorkomen dat ze in een slechte maatschappelijke positie komen (zelfredzaamheid);
- vermindering van uitkeringslasten en zorgkosten.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. De Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020 laat zien dat de RSD op een goede wijze invulling heeft gegeven aan de opdracht.

De Evaluatie geeft de gemeente uitgebreid inzicht in de werkzaamheden die de RSD in 2019 en 2020 verricht heeft. De Evaluatie laat zien dat de RSD erin geslaagd is om de vooraf afgesproken kritische prestatie indicatoren (KPI's) te realiseren. Geconstateerd wordt verder dat de beweging (nieuwe werkwijze), die vanaf 2018 is ingezet, werkt en effectief is.

2.1. De Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD De Liemers sluit aan bij de Beleidsvisie Sociaal Domein van de gemeente Zevenaar.

De gemeente Zevenaar heeft de 'Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023' vastgesteld. Deze beleidsvisie is een visie op hoofdlijnen voor het brede sociale domein en is een paraplu voor de diverse plannen.

De opdracht die we de RSD mee willen geven voor de komende jaren is het voortzetten van de huidige opdracht, met een extra focus.

- Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk.
- Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar.
- Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter.
- Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners. Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland.
- Benut de verkregen positie als netwerkorganisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht.
- Blijf binnen de financiële kaders

Deze opdracht sluit aan bij de beleidsvisie van de gemeente Zevenaar en de daarbij behorende leidende principes en ambities (o.a. meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij).

2.2. De Cliëntenraad van de RSD heeft een positief advies gegeven.

De Cliëntenraad van de RSD is betrokken en heeft een positief advies afgegeven op de Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD De Liemers.

Alternatieven

N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

In de nieuwe bestuurlijke opdracht zijn prestatieafspraken (KPI's) gemaakt over o.a. uitstroomresultaten, klanttevredenheid, het werkfit maken van mensen en de besparing op de uitkeringslasten.

7. Klimaat en duurzaamheid

Extra inspanningen om inwoners aan het werk te helpen of te ondersteunen om deel te nemen aan de samenleving (financiële zelfstandigheid, zelfredzaamheid) is een duurzame investering in onze inwoners.

8. Communicatie

De communicatie zal via de reguliere kanalen verlopen.

9. Kosten, baten en dekking

Evaluatie Business Case RSD 2019 – 2020

De in de evaluatie vermelde resultaten over de jaren 2019/2020 van de extra investeringen versus besparingen op de uitkeringslasten (per saldo een positief resultaat van € 470.000) zijn verwerkt in de documenten van de planning en control cyclus.

Bestuurlijke opdracht RSD 2021 -2023

De nieuwe bestuurlijke opdracht vraagt om een gezamenlijke extra investering (exploitatiekosten voor de RSD) van de Liemerse gemeenten van € 2.000.000 miljoen in de periode 2022-2023 en dat leidt tot een schadelastbeperking in dezelfde periode van ruim € 2,8 miljoen. Per saldo een Liemers voordeel van € 0,8 miljoen euro en voor Zevenaar gaat het om een bedrag van € 359.690.

De extra lasten voor de nieuwe opdracht betreffen met name kosten voor re-integratietrajecten LEON, beleids capaciteit (inzet) voor de arbeidsmarktregio Midden Gelderland en het aantal klantmanagers in relatie tot de nieuwe taken van de nieuwe bestuurlijke opdracht.

De hogere incidentele exploitatiekosten voor 2022 en 2023 van de RSD worden gedekt door verlaging van de uitkeringslasten (BUIG) en uit het 'Participatiebudget/re-integratie'. Voor 2021 is reeds voorzien in de dekking door de inzet van de uit voorgaand jaar doorgeschoven middelen voor re-integratie (AB-besluit van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers van 3 december 2020 om niet ingezette re-integratiemiddelen door beperkende maatregelen RIVM/Covid-19 door te schuiven naar het jaar 2021).

Voor de Zevenaarse situatie zijn in onderstaande tabel de financiële effecten verwerkt, voor onze meerjarenraming 2022-2023, van de nieuwe opdracht voor de RSD 2021-2023.

	2022	2023
Extra bijdrage Exploitatiekosten voor uitvoering nieuwe opdracht (afgerond)	525.000	525.000
Dekking:		
budget uitkeringslasten	12.500.000	11.525.000
A) besparing uitkeringslasten (afgerond bedrag)	-260.000	-270.000
totaal budget uitkeringslasten na wijziging	12.240.000	11.255.000
gemeentelijk budget Participatie/leveringen en diensten derden	432.143	530.910
B) restant uit Participatiebudget	-265.000	-255.000
beschikbaar gem. budget Participatie na wijziging	167.143	275.910
- Totaal beschikbaar voor dekking 2022-2023 (A+B):	-525.000	-525.000
Gevolgen tekort BUIG (saldo uitkeringslasten / baten; bijdrage rijk):		
Saldo tekort BUIG (conform meerjarenbegroting 2021-2024)	1.100.000	825.000
Saldo tekort BUIG 2021-2024 na wijziging	840.000	555.000

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/21/1020410	Evaluatie Businesscase RSD 2019 -2020
2.	INT/21/1020412	Bestuurlijke opdracht RSD 2021 - 2023
3.	INK/21/1018084	Advies Cliëntenraad RSD de Liemers

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020/Bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023
Zaaknummer	Z/21/385489
Documentnummer	INT/21/1017590

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

- de huidige opdracht van de RSD op 1 juli 2021 ten einde loopt en hierover een Evaluatie is uitgebracht;
- het van belang is dat de RSD een nieuwe opdracht krijgt voor de periode 1 juli 2021 tot en met 31 december 2023

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

besluit:

1. De Evaluatie Businesscase RSD 2019 - 2020 voor kennisgeving aan te nemen;
2. De Bestuurlijke opdracht 2021 - 2023 voor RSD De Liemers, zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel en de bijbehorende bijlage vast te stellen.

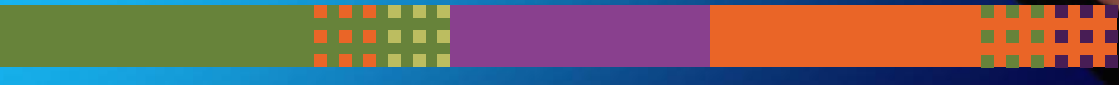
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

De Liemerse klant centraal Is het gelukt?

Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020

Inleiding

In de Liemers willen we dat iedereen meedoet en ertoe doet. Wij vinden het belangrijk dat inwoners zich verbonden en betrokken voelen binnen onze regio. Voor de meeste inwoners van de Liemers is dat het geval, maar bij sommigen lukt dat (even) niet. Zij hebben weinig perspectief op een (betaalde) baan en vinden niet altijd de weg naar andere maatschappelijke activiteiten of sociale contacten. RSD de Liemers ondersteunt deze inwoners al sinds 2009 op diverse manieren op hun weg naar werk, wanneer dat haalbaar is. Als werk niet mogelijk is, is maatschappelijke deelname het hoogst haalbare doel. Gemiddeld gaat het om een groep van ongeveer 2.000 inwoners, waarvan we hebben afgesproken dat wij juist deze groep centraal laten staan.

In juni 2018 is er een nieuwe, ambitieuze, opdracht verstrekt aan de RSD. Dit had te maken met de gewijzigde economische omstandigheden, een veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen. Deze opdracht kreeg als titel 'Businesscase RSD' en was voornamelijk gericht op de groep klanten die het dichtst bij de arbeidsmarkt stonden. De RSD ontving van de drie Liemerse gemeenten een extra investering die 'terugverdiend' moest worden binnen enkele jaren.

De belangrijkste contouren van deze Businesscase RSD waren/zijn:

- 1. Meer bijstandsgerechtigden richting (betaald) werk.**
- 2. Meer doelgroepen bedienen.**
- 3. Een andere positie innemen in het participatieveld.**
- 4. Beter sturen op vooraf geformuleerde resultaten.**

De 'Businesscase RSD' begon eind 2018 en duurt tot medio 2021. Met de drie gemeenten is afgesproken om na twee jaar, op basis van bovenstaande contouren en de behaalde resultaten, de 'Businesscase RSD' te evalueren.

Een belangrijk onderdeel van de 'Businesscase RSD' is sturen op resultaat. In opdracht van de gemeenten heeft er medio 2019 een extern onderzoek plaatsgevonden wat hieraan heeft bijgedragen. Mede op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zijn de drie Liemerse gemeenten maandelijks op de hoogte gehouden van de resultaten van de 'Businesscase RSD' en is er

in nauwe afstemming met de Liemerse gemeenten gestuurd op deze resultaten.

De Liemerse gemeenteraden zijn de afgelopen twee jaar geïnformeerd door middel van de 'Bestuursrapportage 2019' (begin 2020) en de 'Tussentijdse Bestuursrapportage 2020' (herfst 2020). De reden om in 2020 eerder te rapporteren dan gebruikelijk, na een volledig kalenderjaar, had te maken met de impact van de Coronacrisis op de 'Businesscase RSD'.

De huidige evaluatie is een samenvatting van de twee bestuursrapportages, aangevuld met de resultaten van de laatste twee kwartalen van 2020. Het mag geen verrassing zijn dat de RSD, ondanks de onzekere tijd, trots is op de behaalde resultaten van de afgelopen twee jaar.

Dat deze resultaten behaald zijn, heeft grotendeels te maken met de wendbaarheid van zowel de organisatie, als ook van haar medewerkers en ketenpartners. Dit is wellicht één van de belangrijkste ontwikkelingen van de RSD van de afgelopen twee jaar, maar zeker ook richting de toekomst.

Na twee jaar ben ik ervan overtuigd dat wij als RSD samen met de drie Liemerse gemeenten de juiste koers te pakken hebben. Dit biedt veel perspectief voor de toekomst.

Ik dank iedereen voor de inzet, de samenwerking en het vertrouwen in de RSD. Daarnaast doe ik wederom een beroep op het voortzetten van de huidige constructieve samenwerking en het vertrouwen in de toekomst.

Gezamenlijk gaat het ons lukken om de aanbevelingen uit deze evaluatie te vertalen naar een mooie(re) toekomst voor onze Liemerse klanten.

Hartelijke groet uit de Liemers,

Wilfred Hekkers
Directeur RSD de Liemers

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
De klant centraal	9
Opmerkingen van klanten	19
Organisatie inzet	20
Opmerkingen van partners	27
Businesscase RSD	28
Bijlagen	32
Financiële bijlagen en doorrekening	38

Samenvatting

De initiële opdracht van de drie Liemerse gemeenten aan de Regionale Sociale Dienst (RSD) stamt uit 2014. Na 2014 is er veel veranderd zoals:

- Gewijzigde economische omstandigheden;
- De veranderde maatschappelijke realiteit;
- De aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen.

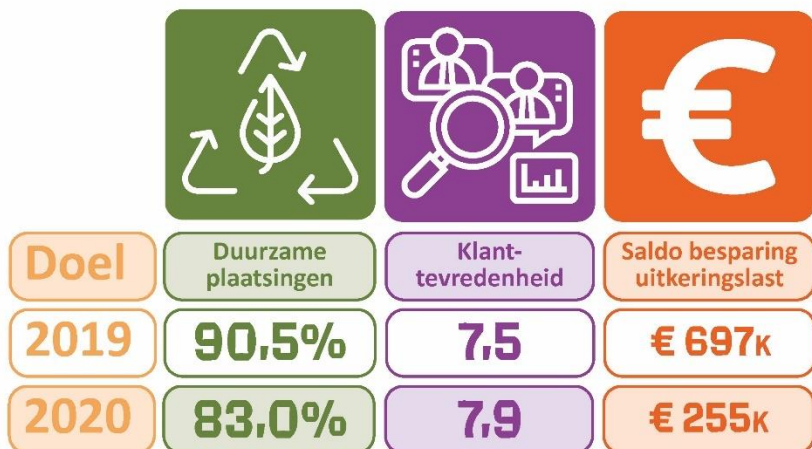
Deze veranderingen zijn in 2018 de basis geweest voor een nieuwe, ambitieuze(re) opdracht aan de RSD: **de Businesscase RSD**.

De Businesscase RSD omvat, zoals uiteengezet in het raadsvoorstel van 2018, de volgende punten:

- Beperk de doelgroep niet langer tot bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, maar breng ook de **mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar betaald werk**;
- Verbreed de doelgroep **met statushouders en mensen met een arbeidsbeperking**;
- Vorm de RSD om tot een **netwerkorganisatie voor werk en participatie**;
- Richt een **'unit werk'** in en werf daarvoor medewerkers met competenties die passen bij de nieuwe werkwijze;
- **Ken uw bijstandsgerechtigden**;
- Leg beleidsprioriteit bij het **naar betaald werk brengen van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt**;
- Leg beleidsprioriteit bij **statushouders en mensen met een arbeidsbeperking en bemiddel en plaats hen in een zo regulier mogelijke werkomgeving**;
- **Investeer in de nieuwe opdracht, investeer in mensen en verdien de investering terug.**

De belangrijkste maatschappelijke opgave, het verhogen van 'eigenwaarde' en 'zelfrespect', zijn niet volledig te kwantificeren in de resultaten van een 'zakelijk' opgezette businesscase. In de individuele gesprekken en begeleiding van onze klanten staat dit vanzelfsprekend bovenaan. Dat zien we terug in het vertrouwen dat we hebben opgebouwd met onze klanten en wordt ook genoemd in het klanttevredenheidsonderzoek 2020.

Medio 2019 zijn bovenstaande punten vanuit de Businesscase RSD (verder) vertaald in de volgende jaarlijkse resultaten rondom de Liemers klant.

* Voor uitstroom vanaf augustus 2020 is de termijn van duurzaamheid nog niet verlopen.

Het behalen van deze (positieve) resultaten kan vertaald worden naar de gedane jaarlijkse investering. Het terugverdienen van deze investering duurt gemiddeld twee à drie jaar.

De investering in 2019 van € 1,4 miljoen wordt binnen twee jaar ‘terugverdiend’. In het derde jaar wordt zelfs een extra besparing op de uitkeringslast gerealiseerd van afgerond € 697.000.

De investering in 2020 van € 1,3 miljoen wordt binnen tweeënhalf jaar ‘terugverdiend’. Voor het derde jaar wordt een prognose gedaan van een extra besparing op de uitkeringslast van afgerond € 255.000

In beide berekeningen is geen Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)* meegenomen. Gemiddeld levert de MKBA een extra besparing op van tien procent op de totale besparing. In geval van de Businesscase RSD zijn dit bijvoorbeeld kosten die niet worden ingezet in/voor de zorg van een klant wanneer de klant richting werk wordt begeleid en/of aan het werk is.

** Een MKBA brengt op systematische wijze alle voor- en nadelen van een interventie, in dit geval door de RSD, onder één noemer. Dat gebeurt door de effecten van een traject te vergelijken met de situatie waarin dit traject niet zou zijn gevolgd. De baten worden net als de kosten uitgedrukt in euro's. Dit geldt ook voor zaken die niet direct een prijskaartje hebben, zoals overlast, kwaliteit van leven of je veilig voelen. Als de baten uiteindelijk groter zijn dan de kosten, dan zorgt de interventie voor een toename van de maatschappelijke welvaart.*

DE KLANT CENTRAAL

Uitstroom werk/opleiding

2019

2020

346

328

Uitstroom doelgroepen

2019

2020

94

74

Uitstroom ivm studie

2018

2019

2020

10

23

25

Caseload jongeren

2018

2019

2020

199

309

314

Klanten trede 1 eind 2020

541

RSD

DE LIEMERS

MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

De klant centraal

Met de 'Businesscase RSD' heeft RSD de Liemers de klant meer dan ooit centraal gesteld. Dit betreft zowel het reguliere klantenbestand, als meer specifieke klantgroepen zoals jongeren, mensen met een arbeidsbeperking en statushouders. Deze verschillende groepen zijn in kaart gebracht en de dienstverlening is daarop aangepast. In zijn algemeenheid is er geïnvesteerd in eigen regie van de klant.

In dit hoofdstuk belichten we de veranderingen omschreven in de Businesscase RSD. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- **Zicht op zorgklanten**
- **Inzet en effecten op de doelgroep met perspectief op werk**
- **Statushouders en mensen met een arbeidsbeperking.**

De onderstaande onderwerpen zijn niet expliciet genoemd in de Businesscase maar zijn de afgelopen twee jaar wel actueel gebleken:

- **Tozo**
- **Klant centraal sociaal domein breed**
- **Impact van corona**

Zicht op zorgklanten

Vóór de businesscase was er relatief weinig contact met de zorgklanten. Dit is de klantgroep die geen perspectief op werk heeft. Zij staan op de onderste treden van de werkladder. De focus van de Businesscase lag niet op deze groep omdat deze groep verder van de arbeidsmarkt stond dan de andere klanten. Het in kaart brengen van deze groep maakte wel onderdeel uit van de Businesscase.

Resultaten

- De RSD heeft alle zorgklanten in beeld gebracht. De basis is nu op orde.
- De RSD heeft alle zorgklanten gesproken:
 - De grootste groep mensen die gesproken is, is doorverwezen naar vrijwilligerswerk of naar hulpverlening. Echter, 80 tot 85% van de mensen die door de RSD zijn doorverwezen binnen het netwerk van de RSD zijn uiteindelijk niet door de beoogde instantie opgepakt. Voor veel klanten is de stap naar de beoogde instantie te groot.
 - Een kleiner deel van de zorgklanten had meer perspectief op werk dan gedacht. Deze klanten zijn ingedeeld op de andere treden en worden/zijn begeleid richting werk.
- Ook is er een controle uitgevoerd op de rechtmatigheid. Dit heeft in enkele gevallen geleid tot het beëindigen van de uitkering.

Aanbevelingen

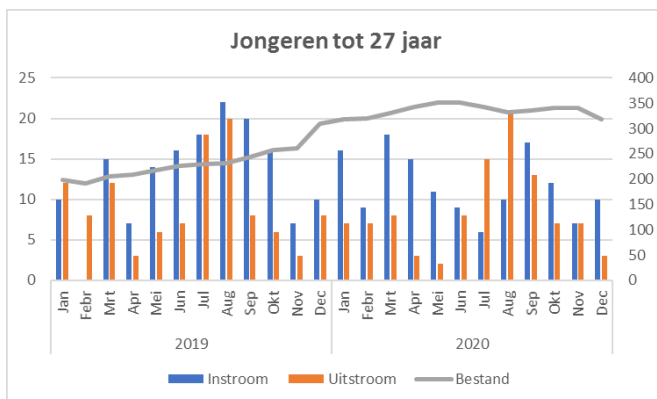
- Houd de behaalde resultaten vast door de begeleiding van zorgklanten een structureel karakter te geven.
- Formuleer SMART-doelstellingen voor deze klantgroep.
- Investeer in tijd en ruimte om deze klanten warm over te dragen naar vrijwilligerswerk en hulpverlening, bijvoorbeeld Activerend Werk.
- Investeer in de samenwerking met sociale teams van gemeenten om de stap van de klant naar de beoogde instanties te verkleinen.

Inzet en effecten op de doelgroep met perspectief op werk

In de uitvoeringspraktijk blijkt dat de effectiviteit van de re-integratiedienstverlening sterk samenhangt met de intensiteit van de begeleiding. Een onderdeel van de Businesscase was dat de medewerkers van de RSD wel verantwoordelijk zijn/blijven voor de begeleiding van de klanten, maar dat de uitvoering van de begeleiding wordt uitgevoerd door externe (LEON) partners.

Resultaten

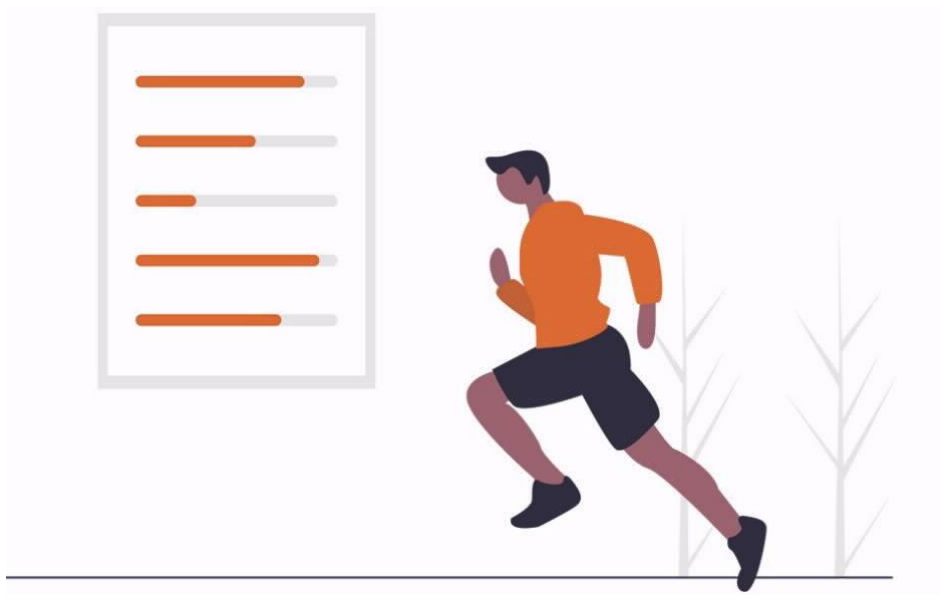
- De intensievere begeleiding heeft geleid tot een completer beeld van de klant inclusief de begeleiding richting/plaatsing op werk.
- Door de trajectuitvoering zoveel mogelijk bij externe (LEON-) partners te beleggen, werd het aantal begeleidingsuren voor de klant sterk vergroot.
- Tot 2018 werd met name ingezet om klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen. Nu wordt een bredere groep klanten (eerst) parttime geplaatst in plaats van fulltime.
- Het overzichtelijk in beeld brengen van alle re-integratiemogelijkheden bij de klant heeft geleid tot een versterking van de zelfregie.
- In 2019 zijn er 51 meer klanten geplaatst op werk dan de afgesproken KPI van 295. In 2020 zijn 33 meer klanten geplaatst op werk dan de afgesproken KPI van 295.
- Door het Jongerenloket is vol ingezet op de begeleiding van de jongeren, ondanks een stijging van de instroom. Met als resultaat dat er in 2019 en 2020 meer jongeren zijn uitgestroomd richting opleiding en werk dan in 2018.

Aanbevelingen

- De ingezette intensieve begeleiding voor alle klantgroepen richting werk continueren.
- De eigen regie verder versterken door het gericht ontwikkelen van competenties van klanten en het optimaliseren van de informatievoorziening richting klanten.
- De klantvriendelijkheid van de RSD verder verbeteren door het regelmatig uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek en eventuele implementatie van de verbeterpunten.
- Mede door Corona zal het aantal klanten stijgen maar ook de dienstverlening naar de klant veranderen. Blijf hierin wendbaar, bijvoorbeeld door het organiseren van (gedeeltelijke) digitalisering dienstverlening.

Momenteel wordt gekeken hoe de klantbeleving verbeterd kan worden door een digitaal klantenportaal. Dit portaal wordt zo gebruiks- en klantvriendelijk ingericht. Hierin kan de klant zijn/haar gegevens inzien of direct reageren op vragen e.d. Dit om het proces efficiënter, effectiever te laten verlopen, maar vooral zoveel mogelijk regie bij de klant neer te leggen.

Statushouders en mensen met een arbeidsbeperking.

Statushouders

Ongeveer een derde van het klantenbestand van de RSD heeft een migratieachtergrond. Bijna 200 van hen zijn statushouder, mensen met een voorlopige of voorwaardelijke verblijfsvergunning. Voor de start van de Businesscase werden vooral die statushouders naar werk begeleid die goede perspectieven op werk hadden. Dat waren er weinig.

Binnen de Businesscase is de RSD veel intensiever met statushouders aan de slag gegaan.

Resultaten

- De groep statushouders is volledig in beeld bij de RSD. Dit beeld laat zien dat een groot deel van deze groep (nog) niet direct bemiddelbaar is naar werk.
- De statushouders worden begeleid door deskundigen, met ervaring op het gebied van taal en cultuur. Deze zorgen voor de ondersteuning bij veel praktische (dagelijkse) zaken zoals toeslagen, studiefinanciering, de (preventie) van schulden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de Liemerse Welzijnsinstellingen.
- De opstart van het traject 'Liemers Perspectief in Zorg en Techniek'. In dit traject worden statushouders begeleid richting banen in de zorg en techniek.
- In twee jaar tijd zijn 34 statushouders (weer) actief op trajecten richting werk, 42 zijn op de korte termijn bemiddelbaar richting werk en 14 statushouders zijn uitgestroomd richting opleiding en/of (betaald) werk.

Aanbevelingen

- De focus op de groep Statushouders continueren.
- Samen met de gemeenten (blijven) onderzoeken op welke manier de statushouders in de Liemerse samenleving opgenomen kunnen worden.

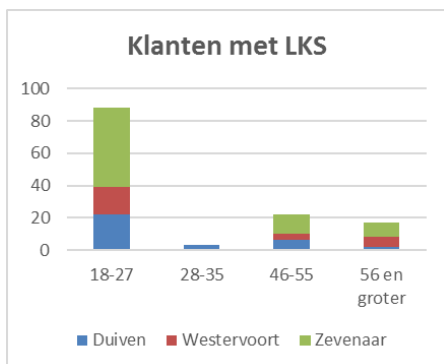
Mensen met een arbeidsbeperking

Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 is het aantal mensen met een arbeidsbeperking, dat met een loonkostensubsidie aan het werk is, gestaag gegroeid. Vanuit de Businesscase is de opdracht voor de RSD om mensen met een arbeidsbeperking te plaatsen bij werkgevers. Van de mensen die met een loonkostensubsidie aan het werk zijn, is het merendeel jonger dan 27. In het verlengde van bovenstaande opdracht heeft de RSD zelf ook enkele collega's aan het werk die onder deze opdracht vallen.

Sinds 2019 werkt de RSD met gespecialiseerde klantmanagers voor mensen met een arbeidsbeperking. Deze klantmanagers richten zich zowel op het uitplaatsen en herplaatsen van mensen met een arbeidsbeperking.

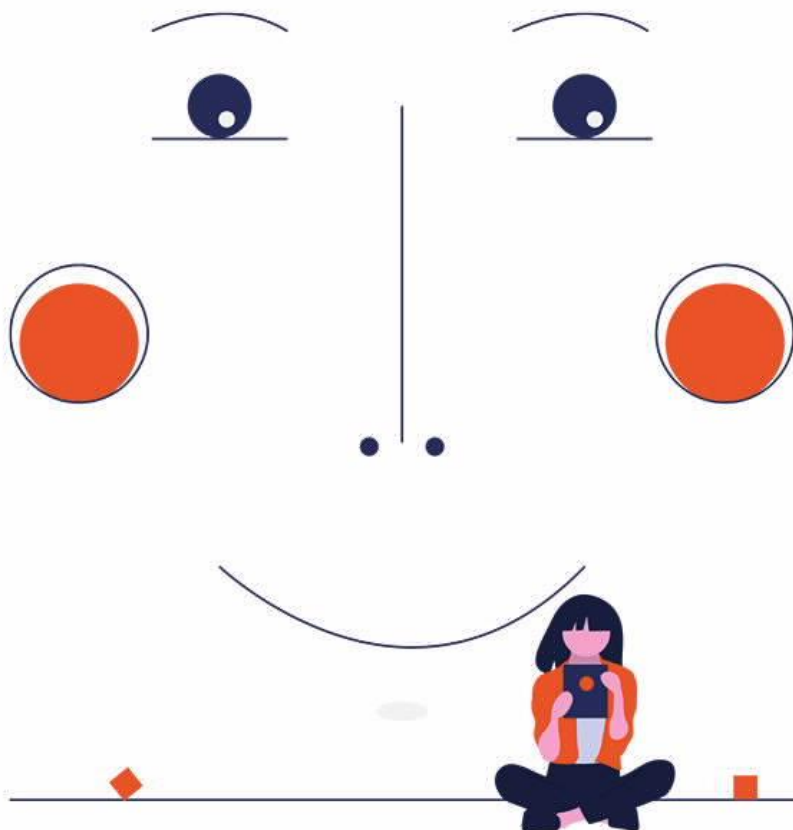
Resultaten

- De deskundigheidsbevordering van de klantmanagers op dit onderdeel is fors gestegen.
- Het uitvoeren van de trajectregie voor de 127 werknemers.
- Versterkte samenwerking met het Praktijk- en Speciaal Onderwijs (VSO) en een toename van het aantal netwerkpartners voor deze specifieke klantgroep.
- Een groei voor wat betreft het aantal uitplaatsingen en herplaatsingen van mensen met een arbeidsbeperking.
- Jongeren met ernstige studiebelemmeringen zijn zoveel mogelijk, met behulp van de procesbegeleider van de RSD, doorverwezen naar een aangepast opleidingstraject.

Aanbevelingen

- Extra focus op deze klantgroep continueren.
- Het aantal plaatsingen met loonkostensubsidie verder verhogen.
- Onderzoek de mogelijkheden voor klanten met een hoge begeleidingsbehoefte in de relatie met Nieuw Beschut Werk.

Tozo

Door de Coronacrisis is er voor de RSD een nieuwe klantgroep bij gekomen; zelfstandig ondernemers en Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP'ers).

Om deze ondernemers te ondersteunen, heeft het kabinet in het voorjaar van 2020 de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) in het leven geroepen. Deze regeling is bedoeld voor zelfstandig ondernemers en ZZP'ers die als gevolg van de Coronacrisis inkomsten zagen wegvallen en hierdoor in financiële problemen kwamen.

De RSD voert deze regeling uit voor de drie Liemerse gemeenten.

Resultaten

- De RSD heeft in 2020:
 - Ongeveer 2.000 aanvragen levensonderhoud behandeld.
Hiervan zijn er 1.700 toegekend.
 - Extra controles uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheid.
 - Ruim 130 aanvragen voor bedrijfskredieten beoordeeld.
Hiervan zijn er 100 toegekend en uitbetaald.

Aanbeveling

- Ondersteun ondernemers in de breedste zin van het woord in afstemming met de drie gemeenten.
- Begeleid ondernemers die in problemen komen naar werk in de zogenaamde 'kansberoepen'.
- Geef ondernemers inzicht in de huidige situatie en ondersteun hen door middel van maatwerk bij een eventuele doorstart.

Klant centraal sociaal domein breed

Vanaf 2015 liggen alle verantwoordelijkheden in zorg en ondersteuning bij de Liemerse gemeenten. In veel gevallen wordt de Liemerse inwoner zowel door de gemeente als door de RSD geholpen. In de praktijk betekent dit dat er rondom en voor de klant nauw wordt samengewerkt tussen de gemeenten, de sociale teams en de RSD.

De Coronacrisis en de meerdere lockdowns hebben in 2020 verschillende uitwerkingen op klanten van zowel de RSD als de gemeenten gehad. Een aanzienlijk deel van de klanten is dieper in de problemen geraakt. Mensen zijn afgegleden en hebben veelal intensieve hulpverlening nodig om er weer bovenop te komen.

Resultaten

- De RSD heeft verbindingsofficieren ingezet die verantwoordelijk zijn voor de verbinding tussen de RSD en de wijkteams. Zij denken vanuit de hulpvraag van de klant die zowel door de gemeenten als de RSD ondersteund wordt. Deze ervaring biedt perspectief voor de toekomstige samenwerking binnen het sociaal domein breed.

Aanbevelingen

- Werk integraal waar mogelijk op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Concretiseer deze samenwerking met transparante afspraken wie waar verantwoordelijk voor is om te voorkomen dat klanten tussen wal en schip vallen.

Opmerkingen van klanten

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek 2020

'Ik ben zeer tevreden.
Ik word keurig
geholpen om mijn kans
op werk te vergroten.'

'Meer stageplekken en
werkervaringsplekken.
Dit misschien te doen door
meer samen te werken met de
lokale ondernemers in de
diverse sectoren.'

RSD
DE LIEMERS
MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Ga zo door!! En mijn
complimenten voor
jullie qua schakelen in
de ineens ontstane
chaos in maart april
2020!! Echt bijzonder
goed geregeld!!'

Ik heb van mede-ondernemers
gehoord hoeveel problemen ze
hebben gehad met de aanvraag
van Tozo (snelheid, betalingen
enz) in andere gemeenten. Dan
moet ik zeggen dat RSD dit heel
professioneel heeft aangepakt.

'ik vind de gegeven informatie op de
formulieren prettig. Ook heel
modern met een RSD app en het
online kunnen uploaden van
gegevens. De afhandeling is
fantastisch. Mijn eerste indruk is dat
jullie met passie jullie werk doen.

Tozo

Participatiewet

ORGANISATIE - INZET

85 RSD-ers
Betrokken, enthousiast

LEON

instrumenten

173

aanbieders

55

**Belangrijkste
ketenpartners**

- 9 Gemeenten
(incl de Liemerse gemeenten)
- UWV
- WSP-MG
- ca 10.000 bedrijven

Ingezette trajecten
2020

750

RSD
DE LIEMERS

MAATWERK NAAR WERK EN INKOMEN

Het sociaal domein is, net als de arbeidsmarkt, continu in beweging. In 2018 is de conclusie getrokken dat dit, in de Liemers, om een ambitieuze sociale dienst vraagt die verder gaat dan alleen het rechtmatig verstrekken van uitkeringen en begeleiden van mensen naar werk.

Een belangrijke ambitie vanaf 2018 was het aanscherpen van de (uitstroom)doelen. Dit betekende dat de RSD moest veranderen naar een (nog) meer resultaatgerichte organisatie. Om deze resultaten te behalen, moest de RSD wendbaar worden en blijven. Deze wendbaarheid heeft zowel betrekking op de inrichting van de organisatiestructuur als haar medewerkers. Hiermee kan de RSD anticiperen op de (continu veranderende) arbeidsmarkt. Toen nog niet wetende dat de wereld in 2020 volledig zou veranderen door de impact van de Coronacrisis.

Ook de strategische positie van de RSD in het participatieveld moest veranderen. De RSD moest als netwerkgeregisseur fungeren op de arbeidsmarkt. Als spil tussen inwoners, ondernemers, onderwijs en overheid. Het samenspel tussen deze partijen was/is van groot belang om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Dit vereist een stevige(re) positionering van de RSD in zowel de Liemers als in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. Voor de RSD betekende dit het wijzigen van de koers naar een nog meer naar buiten gerichte organisatie.

Bovenstaande ambities zijn met behulp van het externe onderzoek van BDO, uitgevoerd medio 2019, nog concreter gemaakt. Veel aanbevelingen zijn overgenomen in de doorontwikkeling van de RSD. Aanbevelingen die betrekking hebben op de samenwerking met de triple helix zijn gedeeltelijk opgepakt maar worden meegenomen in de aanbevelingen.

In dit hoofdstuk belichten we de in 2018 belangrijkste veranderde thema's binnen de Businesscase RSD:

- **RSD als netwerkgeregisseur**
- **Leer- en Ontwikkelnetwerk (LEON)**
- **Specialisatie Werk, Zorg en specifieke doelgroepen**
- **(Wendbare) organisatie en medewerkers**

RSD als netwerkregisseur

Voor de 'Businesscase RSD' betekende dit: de RSD ontwikkelt zich tot een netwerkorganisatie voor werk en participatie, waar de vraag van (lokale) werkgevers en het 'ken je klant principe' centraal staan.

De RSD heeft sinds 2018 de samenwerking aangehaald met:

- (Liemerse) werkgevers (in samenwerking met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland);
- Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland (centrumgemeente Arnhem, negen gemeenten, Regionaal Werkbedrijf Midden-Gelderland en UWV);
- Partners van het Leer- en Ontwikkelnetwerk (LEON);
- Landelijke platforms, bijvoorbeeld de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en DIVOSA

Resultaten

Het tot tweemaal toe behalen van de volledige doelstelling in 2019 en 2020 is onder andere te danken aan de samenwerking met bovengenoemde partijen. Ook de, minder meetbare, kennisdeling binnen dit netwerk ziet de RSD als een belangrijk winstpunt. Binnen de regio Midden-Gelderland wordt de RSD gezien als een belangrijke speler wanneer het gaat om initiatieven en samenwerking.

Belangrijkste aanbevelingen voor de toekomst

- Bouw de positionering als netwerkregisseur verder uit, zowel binnen als buiten de Liemers.
- Samenwerken in de regio en in de Liemers kost tijd en middelen. Stel hierom gezamenlijke doelstellingen vast en concretiseer dit in een aanpak waarbij de uitvoering zoveel mogelijk in de Liemers wordt belegd.
- Werk een strategie uit om landelijk en regionaal extra (financiële) middelen te vertalen naar de Liemerse klant.
- Versterk de gemeentelijke samenwerking binnen het sociaal domein, maar ook met economische zaken en de Liemerse Ambassade. In veel gevallen gaat het om dezelfde klant of werkgever die zowel door de RSD als gemeenten ondersteund/benaderd wordt. Zie bijvoorbeeld de gezamenlijke aanpak binnen het 'Liemers Ondernemersportaal'.
- Scherp de rolverdeling aan tussen de gemeenten, regionale partners en RSD wanneer het gaat over bovenstaande aanbevelingen. Kies voor één

Liemers verhaal. De gewenste samenwerking met het MKB is hier een belangrijk voorbeeld van. Deze samenwerking vereist een planmatige aanpak in afstemming met bijvoorbeeld de partners van economische zaken en het WSP.

- Maak gebruik van creatieve manieren om extra middelen in te zetten, bijvoorbeeld door de doorontwikkeling van Social Return On Investment (SROI).

Leer- en Ontwikkelnetwerk (LEON)

Het LEON is het netwerk van o.a. aanbieders van re-integratiediensten en onderwijs. Het geeft de medewerkers van de RSD een breed scala aan instrumenten om elke klant een traject op maat te bieden, om zo een stap naar (betaald) werk te zetten. Inzetten wat de klant nodig heeft en sturing op resultaat zijn de basisprincipes. Door eenduidige afspraken met alle LEON-partners wordt ook de administratieve last geminimaliseerd. Aanbieders met vernieuwend en/of een aanvullend aanbod krijgen regelmatig de kans om tot LEON toe te treden.

Resultaten

- Door maatwerk kan elke klant naar vermogen meedoen in de maatschappij.
- Het zo optimaal mogelijk inzetten van het LEON heeft geleid tot het behalen van de doelstellingen in 2019 en 2020.
- De resultaten uit de evaluatiegesprekken met de LEON-partners zijn positief. Er blijkt veel en kwalitatief goed aanbod te zijn in de Liemers.
- LEON-partners zijn tevreden en geven aan vertrouwen te hebben in de RSD als samenwerkingspartner.

Aanbevelingen voor de toekomst

- Ontwikkel het LEON door in systeem en proces om sturingsinformatie te verzamelen en kennisontwikkeling te stimuleren.
Het thema voor 2021 en verder is dan ook 'optimalisatie'.
- Richt het LEON zo in dat het toepasbaar is op afstand en in de digitale omgeving. Het ambitieuze samenwerken en netwerken is, mede door de Coronacrisis, nog onvoldoende van de grond gekomen. Er wordt hard gezocht naar mogelijkheden om dit in 2021 wel te laten slagen.
- Vanwege de impact van de Coronacrisis, in de lente van 2020, is in oktober 2020 besloten dat alle bestaande contracten met de LEON-partners verlengd worden. Zo kunnen klantmanagers het aanbod volledig leren kennen. Er is geen afnameverplichting, er wordt alleen ingezet waar dat nodig is.
- Onderzoek welke partners het beste invulling geven aan de opdracht van de RSD en versterk deze samenwerking.

Specialisatie Werk, Zorg en specifieke doelgroepen

De medewerkers die het primaire proces van de RSD uitvoeren, zijn opgedeeld in meerdere specialisaties:

- De medewerkers van de unit Zorg en Ondersteuning begeleiden de inwoners die een onoverbrugbare of zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben.
- De medewerkers van de unit Werk (teams Activering en Bemiddeling) begeleiden mensen die perspectief hebben op werk. Door deze begeleiding krijgen klanten de kans om op een passende manier te participeren in de samenleving, (veelal) door de inzet van LEON-partners. Het aanbod is divers: van diagnostiek, tot oriëntatietrajecten en opleidingen. Het bemiddelen van klanten gebeurt in samenwerking met het Werkgeversservicepunt Midden Gelderland en de (Liemerse) werkgevers.
- In 2018 is er ook (extra) geïnvesteerd in speciale doelgroepen die onder begeleiding van de RSD vallen. Hiermee doelen we op klanten met een arbeidshandicap of een migratieachtergrond en de jongeren tot 27 jaar.

Voor alle klantmanagers geldt dat zij een regiefunctie hebben. Deze functie is minder gericht op de uitvoering en meer op het organiseren en regisseren van de begeleiding.

Resultaten

- Het behalen van de doelstellingen in 2019 en 2020 heeft o.a. te maken met de scherpste in specialisatie van de klantmanagers.
- Klantmanagers delen ervaringen met trajecten binnen de eigen teams en ontwikkelen zo specifieke expertise. Overkoepelend worden zij ondersteund door een kwaliteitsmedewerker die informatie uitwisselt tussen de teams.

Aanbevelingen voor de toekomst

- Behoud deze specialisaties, maar blijf wendbaar door bijvoorbeeld kennisdeling.
- Stimuleer samenwerking en kennisuitwisseling tussen de eigen teams en met externe partners die de dienstverlening uitvoeren.

Wendbare organisatie en medewerkers

In 2018 is bepaald dat de resultaten van de Businesscase RSD een DNA vereist van de medewerkers.

Dit DNA is opgebouwd uit drie kernwaarden: **Perspectief, Maatwerk en Vakmanschap. Deze kernwaarden zijn voor de medewerkers van de RSD en zijn gericht op de hulpvraag van de klant.** Vanaf begin 2019 is er een verdiepend onderzoek uitgevoerd naar de meningen, wensen en concretisering van deze kernwaarden.

Resultaten

- De medewerkers geven terug gewend te zijn aan de nieuwe manier van werken en aansturing.
- De medewerkers geven terug zich verantwoordelijk(er) te voelen voor het gezamenlijk resultaat. Dit wordt versterkt door de deelname aan het interne leernetwerk waar medewerkers hun algemene, sociale en vakgerichte expertise kunnen verbeteren.
- Gedurende de Coronacrisis zijn medewerkers ingezet op andere dan hun reguliere taken. Dit werd als 'normaal' ervaren; 'Samen voor de klant'.
- In het kader van bevordering van vakmanschap is een kwaliteits-medewerker aangesteld. Zij kijkt met klantmanagers mee in caseloads, bespreekt casuïstiek en stuurt aan op een eenduidige werkwijze.

Aanbevelingen voor de toekomst

- Laat de RSD zich blijven ontwikkelen in de triple helix, zowel op managementniveau als operationeel niveau.
- Blijf investeren in de ontwikkeling van de professional. Zowel vakinhoudelijk, als in werk-privé balans. In Coronatijd is het belang daarvan extra onderstreept.
- Externe partners ervaren nog verschil in de manier van begeleiden van de klanten. Toets dit regelmatig, bijvoorbeeld door tevredenheids-onderzoeken.
- Zowel de invoering van de Businesscase, met daarmee de verandering in werkwijze, als de omschakeling bij de uitvoering van de Tozo-regelingen hebben in relatief korte tijd veel gevraagd van de medewerkers. Dit heeft (ook) impact gehad op de medewerkers zelf. Houd zoveel mogelijk een voor iedereen herkenbare koers.

Opmerkingen van partners

Bron: Evaluatiegesprekken met ketenpartners en LEON-aanbieders

‘Mooie baankansen voor Liemerse werkzoekenden en tevreden Liemerse ondernemers door goede samenwerking tussen WSP Midden-Gelderland en RSD de Liemers.’

‘Snel schakelen gaat goed, er is wederzijds vertrouwen.’

‘De administratie is best veel werk. Offertes maken, daarna pas opdracht en per kwartaal rapporteren. Dit is voor alsnog de afspraak.

Er wordt gewerkt aan regionale afspraken. Hopelijk rond de zomer 2021 geldt de nieuwe werkwijze in heel Midden Gelderland, waaronder rapporteren volgens richtlijnen UWV: bij start, na 6 maanden en 2 maanden voorafgaand aan afloop contract.

‘Positief dat klantmanager zo betrokken zijn en niet nonchalant omgaan met de inkoop. Het zijn kostbare trajecten die cliënten erg aangaan. Compliment, dat klantmanagers hier serieus en nauwgezet mee omgaan.’

‘Een groot deel van de klanten is niet in staat om te beelden. Kan de RSD de mogelijkheid bieden om dit te stimuleren?’

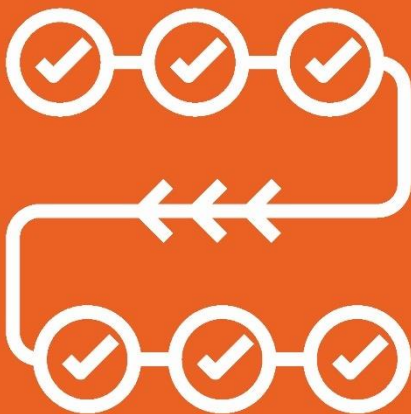
Businesscase RSD

INVESTERING IN

- MAATWERK
- PERSPECTIEF
- VAKMANSCHAP

BUSINESSCASE

BESPARING

2019
697k

2020
255k

Businesscase RSD

Om onze klanten beter te bedienen, zijn de Liemerse gemeenteraden in 2018 akkoord gegaan met onderstaande investeringen*:

Extra investering t.o.v. vastgestelde begroting 2018	2018	2019	2020
Extra P-budget t.o.v. 1,8 mln P-budget 2017	€ 290.000	€ 680.000	€ 680.000
Extra klantmanagement "Werkfit maken"	€ 124.500	€ 249.000	€ 178.462
Uitbreiding interne organisatie (BMC formatiecalculatie + nieuwe opdracht)	€ 203.441	€ 469.114	€ 406.882
Externe ondersteuning implementatieproject	€ 30.000		
Onderzoek Leerwerkcentrum, PPS-constructies en MKBA	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Totale extra exploitatiekosten	€ 407.941	€ 768.114	€ 635.344
Totale extra investering	€ 697.941	€ 1.448.114	€ 1.315.344
Verwachte resultaten	2018	2019	2020
besparing extra uitstroom regulier	€ 227.500	€ 1.296.750	€ 1.387.750
besparing extra uitstroom doelgroep	€ 42.000	€ 226.800	€ 340.200
Social Return on Investment (MKBA)	€ 69.794	€ 144.811	€ 131.534
Totale besparing	€ 339.294	€ 1.668.361	€ 1.859.484
Budgetresultaat	€ -358.647	€ 220.247	€ 544.140

De bedoeling van deze Businesscase was dat de extra investering zich in de toekomst gaat terugverdienen door een besparing op uitkeringen en aanpalende kosten (bijzondere bijstand, WMO, zorg enz.).

Dit wordt 'schadelastbeperking' genoemd: als we er aan de ene kant geld instoppen, moet dat ertoe leiden dat er aan de uitkeringskant minder geld uitstroomt. We investeren immers niet om de RSD groter te maken, we investeren om mensen meer te laten participeren en bij voorkeur aan een betaalde baan te helpen.

De extra uitstroom die is gerealiseerd 2019 en 2020 wordt voor drie jaar doorgerekend. Dit betekent dat het resultaat eind 2022 is behaald.

De besparing op de uitkering wordt als volgt berekend:

- Bij uitstroom naar werk is uitgegaan van een basisbedrag van € 14.000 per jaar.
- Bij uitstroom van een doelgroeper / NUGGER is uitgegaan van een basisbedrag van € 2.800.
- Uitstroom in jaar 1 wordt voor 50% meegerekend, aangezien niet iedereen aan het begin van een jaar uitstroomt.
Voor het tweede jaar wordt 15% niet meegenomen, aangezien niet alle klanten hun baan weten te behouden.
Voor het derde jaar nemen we hiervoor een percentage van 30%.
- De landelijke ervaringscijfers geven aan dat de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) gemiddeld 10% van de investering is.

De investering is ingezet voor de exploitatie waarmee de RSD geïnvesteerd heeft in kennis, competenties/vaardigheden, formatie en verbindingen binnen het sociaal en economisch domein. De RSD is ook op dit vlak zo wendbaar mogelijk ingericht.

Ook zijn er extra middelen voor de re-integratie van de klanten beschikbaar gesteld. Hiermee zijn meer externe trajecten ingekocht waardoor de klantmanagers meer tijd en ruimte kregen om de klanten te begeleiden. Naast de extra middelen van de business case heeft de RSD-middelen vergaard via A&O-fonds, provinciale subsidie en regionale samenwerking.

** De investeringen zoals hierboven weergegeven wijken iets af van de daadwerkelijke investeringen. Dit omdat de Businesscase pas feitelijk van start is gegaan in 2019. De Businesscase loopt door tot 1 juli 2021, voor dit half jaar is de extra bijdrage totaal € 650.000,-.*

Resultaat

Een financieel voordeel op de uitkeringslasten (zie de tabel hieronder).
Voor een gespecificeerd overzicht per gemeente zie de bijlage.

Norm uitstroom: 200	200	200
	RSD totaal	
	2019	2020
Extra uitgaven investering		
Exploitatie	833.114	750.075
P-budget (norm 1,55mln)	599.375	572.100
Totale extra investering	1.432.489	1.322.175
Uitstroom/Plaatsing		
Gerealiseerde uitstroom investeringsjaar	346	328
Besparing uitkeringslast 1e jaar	632.800	639.800
Besparing uitkeringslast 2e jaar	821.100	514.080
Besparing uitkeringslast 3e jaar	676.200	423.360
Totale besparing uitkeringslast	2.130.100	1.577.240
<i>Resultaat op uitkeringslast</i>	<i>697.611</i>	<i>255.065</i>
Totale besparing kosten	697.611	255.065
Totale besparing uitkeringslast	952.676	

Aanbevelingen voor de toekomst

- Een sociale dienst werkt met mensen en is geen commerciële instelling. Een 'bestuurlijke opdracht' is een passendere naam dan een 'Businesscase'.
- Niet alles is in geld uit te drukken, een 'zakelijke' aanpak heeft wel geholpen om de resultaten te bereiken.
- Bij een volgende investering kan weer gekeken worden naar de opbrengsten, maar verlies het menselijke aspect niet uit het oog. In veel gevallen is dit ook uit te drukken in middelen door middel van een MKBA.

Bijlagen

Trede 1.	Geen aanbod arbeidsmarkt	
Trede 2a.	Aanbod arbeidsmarkt lange termijn, > 1 jaar	Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken, maar heeft een tijdelijke ontheffing of belemmering waardoor activering (nog) niet kan worden ingezet.
Trede 2b.		Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken en is op dit moment in staat om een activerend traject te volgen.
Trede 3.	Schoolgaand studerend	
Trede 4.	Aanbod arbeidsmarkt op termijn, < 1 jaar	
Trede 5.	Direct aanbod arbeidsmarkt	
Trede 6. Groeipotentie	Betaald werk	Klant werkt parttime en kan nu of op den duur meer uren werken in huidige of andere functie
Trede 6. Zonder groeipotentie		Klant werkt parttime en kan structureel niet meer werken of een andere functie vervullen
Trede 6. Niet Werkfit		Klant werkt parttime. Er is nog niet vastgesteld of er wel/geen groeipotentie is.
Niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers)	Klanten die ingeschreven staan bij UWV als werkloos werkzoekende en die geen uitkering van UWV, SVB of gemeente ontvangen.	Wettelijke verplichting om door tijdige begeleiding instroom in de bijstand te voorkomen.

Bestandssamenstelling							per 31-12	
Excl. Bbz en Tozo	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Trede 1 Geen aanbod arbeidsmarkt	156	153	116	126	266	262	538	541
Trede 2a Basis dienstverlening	100	101	110	103	232	233	442	437
Trede 2b Intensieve dienstverlening	127	117	85	94	203	205	415	416
Trede 3 Schoolgaand	8	16	5	1	12	12	25	29
Trede 4 Aanbod < 1 jaar	65	59	31	42	112	103	208	204
Trede 5 Direct bemiddelbaar	13	21	7	16	33	38	53	75
Trede 6 Betaald werk mgp	34	38	37	39	82	93	153	170
Trede 6 Betaald werk zgp	47	49	29	33	90	91	166	173
Trede 6 Betaald werk niet werkfit	6	3	7	2	10	6	23	11
Overige	13	26	21	21	38	53	72	100
Totaal	569	583	448	477	1078	1096	2095	2156
Waarvan: Migratie achtergrond	248	250	184	191	279	279	711	720
Waarvan: Statushouder	93	71	66	54	80	73	239	198
Waarvan: Doelgroepindicatie	64	76	50	54	157	173	271	303

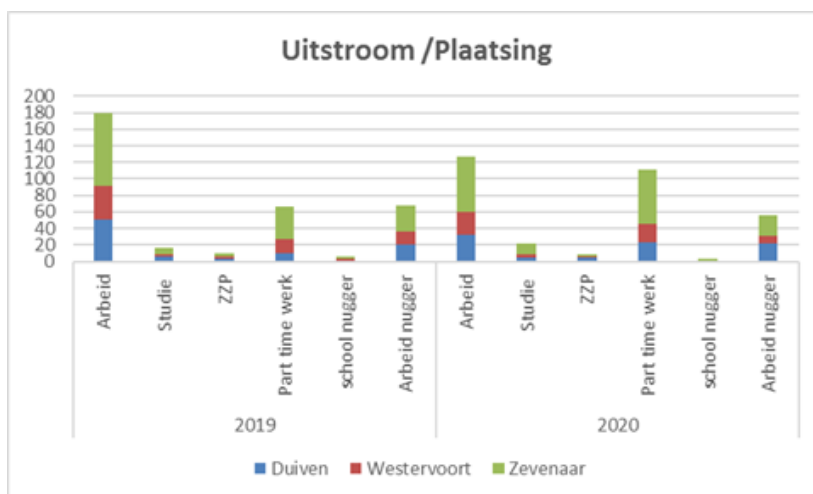
Bestandsopbouw o.b.v. Leeftijdscategoriën	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
17 en jonger	2	0	1	0	1	1	4	1
18-27	70	75	55	60	180	182	305	317
28-35	76	78	56	63	136	137	268	278
36-45	94	92	82	88	204	219	380	399
46-55	143	156	123	122	245	253	511	531
56 en ouder	184	182	131	144	312	304	627	630
Totaal	569	583	448	477	1078	1096	2095	2156

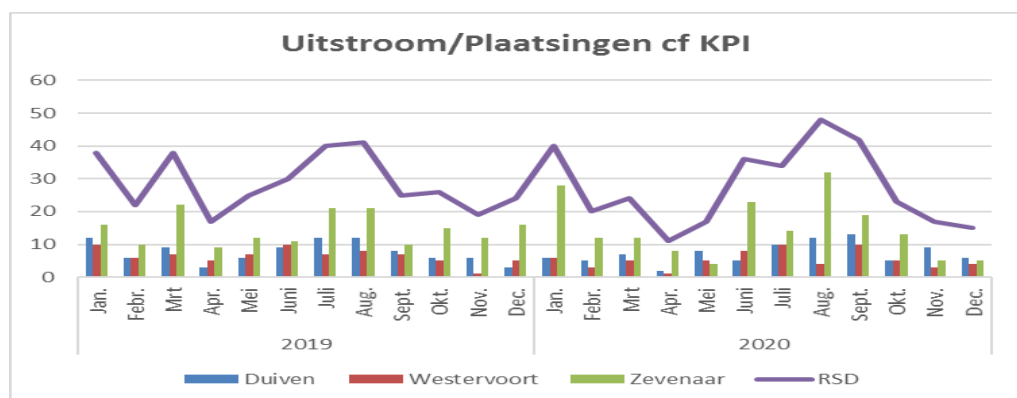
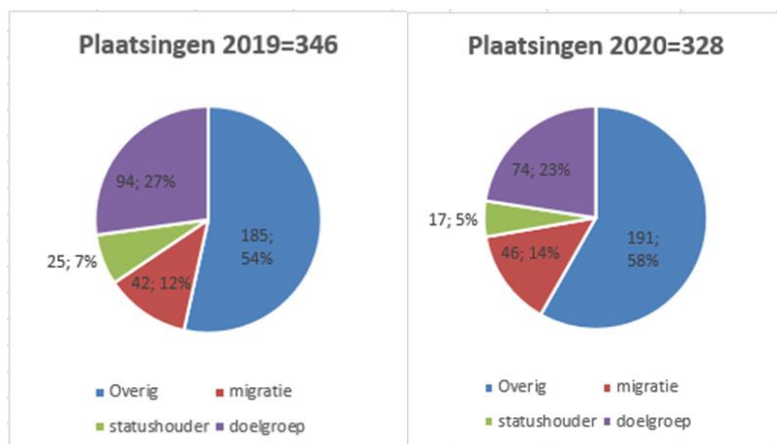
Bestandsopbouw o.b.v. Geslacht	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Man	240	257	179	198	470	488	889	943
Vrouw	329	326	269	279	608	608	1206	1213
Totaal	569	583	448	477	1078	1096	2095	2156

Uitkeringsduur (excl. BBZ en Tozo)							per 31-12	
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
6 maanden of minder	36	55	22	44	76	77	134	176
6 tot 12 maanden	34	45	35	33	75	81	144	159
12 tot 24 maanden	75	61	45	53	124	123	244	237
24 tot 60 maanden	167	157	123	113	279	267	569	537
60 maanden en meer	195	202	170	171	389	391	754	764
Nuggers geen uitkering gehad	62	63	53	63	135	157	250	283
Totaal	569	583	448	477	1078	1096	2095	2156

Plaatsing naar werk/scholing/bedrijf				Plaatsingen tm 31-12-2020				
Excl. Bbz en Tozo	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
KPI: Aanv.studie met studiefinanciering	6	5	2	4	9	13	17	22
KPI: Inkomsten uit arbeid	51	32	40	28	88	67	179	127
KPI: Parttime werk	10	23	17	22	39	65	66	110
KPI: Plaatsing scholing NUG	0	1	3	0	3	2	6	3
KPI: Plaatsing werk NUG	21	23	15	9	32	25	68	57
KPI: Zelfstandig beroep of bedrijf	3	5	3	1	4	3	10	9
Totaal	91	89	80	64	175	175	346	328
Waarvan: Migratie achtergrond	29	25	30	21	33	38	92	84
Waarvan: Statushouder	11	9	8	3	6	5	25	17
Waarvan: Doelgroepindicatie	24	24	19	14	51	36	94	74
Indirecte uitstroom	68	85	64	65	184	155	316	305
Totale uitstroom	159	174	144	129	359	330	662	633

KPI Uitstroom/Plaatsing obv				Plaatsingen tm 31-12-2020				
Leeftijdscategoriën	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
18-27	28	30	23	13	60	58	111	101
28-35	15	12	10	8	27	25	52	45
36-45	16	16	17	17	35	33	68	66
46-55	16	17	19	16	28	30	63	63
56 en ouder	16	14	11	10	25	29	52	53
Totaal	91	89	80	64	175	175	346	328

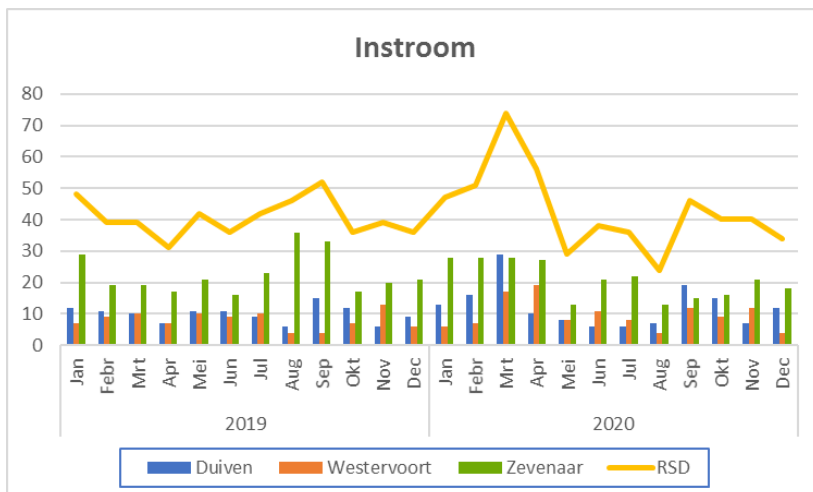

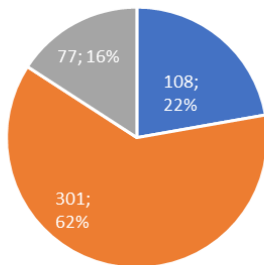
Instroom reden (excl. BBZ en Tozo)				Instroom tm 31-12-2020				
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Binnen 6 mnd weer ingestroomd	19	18	7	20	31	32	57	70
Instroom Niet-Uitkeringsgerechtigden	13	19	14	13	50	30	77	62
Direct (Bijv. Ontslag, einde WW etc.)	60	73	55	61	144	136	259	270
Indirect (Bijv. echtscheiding)	46	56	27	43	77	84	150	183
Totaal instroom	119	148	96	117	271	250	486	515
Waarvan: Migratie achtergrond	38	48	34	33	60	54	132	135
Waarvan: Statushouder	14	19	22	11	23	15	59	45
Waarvan: Doelgroepindicatie	15	17	9	7	41	31	65	55

Instroom (excl. Bbz en tozo)				Instroom tm 31-12-2020				
o.b.v. Leeftijdscategoriën	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
17 en lager	0	0	0	0	1	0	1	0
18-27	32	42	27	22	105	76	164	140
28-35	20	21	18	28	52	49	90	98
36-45	20	25	13	26	39	49	72	100
46-55	25	30	13	17	30	34	68	81
56 en ouder	22	30	25	24	44	42	91	96
Totaal	119	148	96	117	270	250	486	515

Instroom (excl. Bbz en Tozo)				Instroom tm 31-12-2020				
o.b.v. groep	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Unit Zorg en Ondersteuning (tr.1,2a,6zgp)	28	28	31	35	49	57	108	120
Unit Werk (tr.2b tm 6)	78	101	51	69	172	163	301	333
Niet-Uitkeringsgerechtigden	13	19	14	13	50	30	77	62
Totaal	119	148	96	117	271	250	486	515

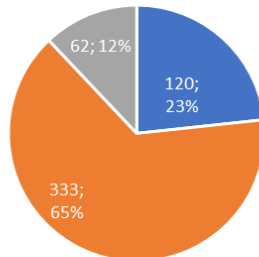

Instroom 2019

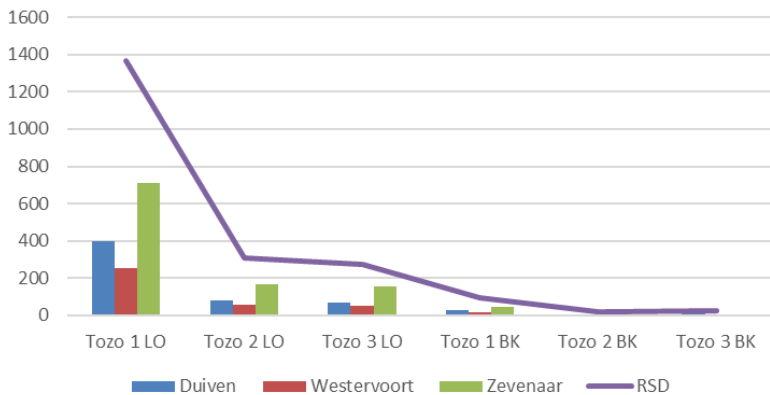
■ Zorg&Ond.st ■ Werk ■ Nuggers

Instroom 2020

■ Zorg&Ond.st ■ Werk ■ Nuggers

Tozo aanvragen per gemeente 2020

■ Duiven ■ Westervoort ■ Zevenaar ■ RSD

Financiële bijlagen en doorrekening

Onderstaande tabel geeft de besparing per gemeente weer, op basis van de daadwerkelijke resultaten 2019 en 2020. De besparing zal in 2022 geheel zijn gerealiseerd, aangezien de vermindering op de uitkeringslast, als gevolg van de gerealiseerde uitstroom, voor 3 jaar wordt doorerekend.

Norm uitstroom: 200	Werk/Bedrijf							200	200
Onder verdeeld naar:	doelgroep								
	Part time								
Norm									
	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD totaal		
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	
Extra investering									
Exploitatie	233.889	210.576	162.196	146.029	437.029	393.469	833.114	750.075	
P-budget (norm 1,55 mln)	168.269	160.612	116.690	111.380	314.416	300.108	599.375	572.100	
Totale extra investering	402.158	371.188	278.886	257.409	751.446	693.578	1.432.489	1.322.175	
Uitstroom/Plaatsing									
Gerealiseerde uitstroom	91	89	80	64	175	175	346	328	
Besparing uitkeringslast 1e jaar	141.400	131.600	182.000	133.000	309.400	375.200	632.800	639.800	
Besparing uitkeringslast 2e jaar	216.580	94.010	236.810	113.050	367.710	307.020	821.100	514.080	
Besparing uitkeringslast 3e jaar	178.360	77.420	195.020	93.100	302.820	252.840	676.200	423.360	
Totale besparing uitkeringslast	536.340	303.030	613.830	339.150	979.930	935.060	2.130.100	1.577.240	
Totale besparing kosten	134.182	-68.158	334.944	81.741	228.484	241.482	697.611	255.065	
Totale besparing		66.025		416.685		469.966		952.676	

Voor de berekening van de besparing op de uitkeringslast is de norm die gesteld is in de Businesscase RSD afgezet tegen de gerealiseerde uitstroom in 2019 en 2020. Rekeninghoudend met soort uitstroom onderverdeeld in:

- Volledige uitstroom (naar werk, zelfstandig, studie+studiefinanciering)
- Parttime plaatsing
- NUGGER (werk NUGGER, scholing NUGGER)
- Doelgroep

De besparing is berekend conform de Legenda bovenin de tabel.

De extra investering is toegerekend naar de gemeenten op basis van de standaard verdeelsleutel voor de RSD.

Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van volledige uitstroom naar parttime uitstroom. Daarom wordt met name in 2020 bij de berekening van 100% uitstroom een negatief bedrag berekend. Omdat het aantal volledig uit de uitkering gestroomde klanten lager is dan de norm van 2018.

BUIG

Uitkeringsdossiers	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Budgetten ministerie	5.840.398	6.290.648	4.916.129	5.120.843	10.781.377	11.499.093	21.537.904	22.910.584
Uitgaven								
BUIG	6.337.926	6.432.882	4.904.718	5.002.052	12.153.895	12.206.277	23.396.539	23.641.211
BBZ	18.797	33.222	-23.023	-3.751	20.913	35.938	16.687	65.409
Saldo	-516.325	-175.456	34.434	122.542	-1.393.431	-743.122	-1.875.322	-796.036
Percentage	-8,84%	-2,79%	0,70%	2,39%	-12,92%	-6,46%	-8,71%	-3,47%
Aantal Dossiers								
	421	433	339	347	848	824	1608	1604
Daling tov vorig jaar								
	-3,22%	2,85%	-4,78%	2,36%	-1,97%	-2,83%	-2,90%	-0,25%

De gegevens die hier vermeld zijn, betreffen uitkeringsdossiers en zijn daarom niet vergelijkbaar met de gegevens die hiervoor vermeld zijn. In de voorgaande bijlagen wordt gerapporteerd over het aantal klanten. Een uitkeringsdossier kan uit meerdere klanten bestaan.

Tozo

Aanvragen	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	LO	BK	LO	BK	LO	BK	LO	BK
Tozo 1	401	27	256	18	712	47	1369	92
Tozo 2	82	3	60	6	172	15	314	24
Tozo 3	73	1	63	7	175	9	311	17
Totaal	556	31	379	31	1059	71	1994	133

LO = Levensonderhoud

BK = Bedrijfskrediet

Aanvragen	Duiven		Westervoort		Zevenaar		RSD	
	Aantal	€	Aantal	€	Aantal	€	Aantal	€
Levensonderhoud	556	1.930.103	379	1.202.385	1.059	3.516.876	1.994	6.649.364
Bedrijfskrediet	31	131.577	31	148.604	71	323.979	133	604.160
Uitvoeringskosten		275.000		195.350		533.350		1.003.700
Totale lasten 2020	2.336.680		1.546.339		4.374.205		8.257.224	
Vrl.beschikking SZW	3.675.018		1.960.009		6.370.031		12.005.058	

RSD maart 2021

Bestuurlijke opdracht 2021 -2023 voor RSD de Liemers

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	8
2 Context van de nieuwe opdracht	10
3 Evaluatie 'Businesscase RSD 2019 en 2020'	12
4 Nieuwe opdracht	18
5 Investeren versus Opbrengst	29
6 Advies cliëntenraad RSD	31
Bijlage 1 Financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht	33
Bijlage 2 Indeling klantenbestand	34
Bijlage 3 Afkortingenlijst	35

Rijnstrangen

Samenvatting

De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben met RSD de Liemers een gezamenlijke sociale dienst. De RSD helpt inwoners met een uitkering als zij onvoldoende inkomen hebben om van te leven. Daarnaast helpt ze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt om de weg naar werk weer te vinden.

De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk en/of inkomen verzorgt.

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk te laten uitstromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen.

Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.

Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we een nieuwe opdracht voor de RSD aan u voor. Deze nieuwe opdracht is tot stand gekomen door bestuurlijke en ambtelijke input, gebruik te maken van de evaluatie van de 'Businesscase 2018' en klanttevredenheidsonderzoeken.

Waarom een nieuwe opdracht?

- Met de nieuwe opdracht willen we investeren in onze inwoners. Dit omdat we het belangrijk vinden en omdat het nodig is. We willen onze inwoners naar werk brengen en als dit niet mogelijk is anderszins laten participeren in de Liemerse samenleving. Meedoen verhoogt het welbevinden van inwoners en geeft eigenwaarde en zelfvertrouwen.
- We willen mensen perspectief bieden en voorkomen dat mensen in een slechte maatschappelijke positie terecht komen. De huidige economische omstandigheden (Covid-19 crisis) vraagt dit ook van ons. We willen investeren in de RSD zodat de organisatie in staat is om deze maatschappelijke opgave te verwezenlijken. Naast de maatschappelijke effecten levert het ook geld op. We verstrekken immers minder uitkeringen. En we constateren uit de evaluatie Businesscase dat deze aanpak werkt.
- We gaan de nieuwe bestuurlijke opdracht aan voor de duur van 2,5 jaar, maken hierover prestatieafspraken, evalueren en sturen, indien nodig, tussentijds bij.

Nieuwe opdracht voor de RSD

Bij het opstellen van de nieuwe opdracht is uitgegaan van de bevindingen en aanbevelingen uit de evaluatie, klanttevredenheidsonderzoeken en de huidige economische omstandigheden.

De opdracht die we de RSD mee willen geven voor de komende jaren is het voortzetten van de huidige opdracht, met een extra focus.

- Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk.
- Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar.
- Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter.
- Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners. Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland.
- Benut de verkregen positie als netwerkorganisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht.
- Blijf binnen de financiële kaders

De opdracht past bij de ambities en doelstellingen van het sociaal domein van de drie Liemerse gemeenten.

5

Covid-19

Gedurende de looptijd van de bestaande opdracht is een pandemie uitgebroken. Deze is van grote invloed op de economie en de arbeidsmarkt. Door de maatregelen om Covid-19 in te dammen, zijn veel ondernemers hard geraakt. Het Rijk heeft daarom diverse regelingen opgezet om de ondernemers te ondersteunen. De RSD voert een aantal van deze regelingen uit. De RSD heeft in korte tijd de regeling uitgewerkt naar de uitvoeringspraktijk, zodat ondernemers direct geholpen konden worden.

Niemand weet precies hoelang deze Covid-19 crisis nog duurt en welke maatregelen nog nodig zijn. De maatregelen hebben een directe link met een opleving of dip in de economie. Het is daarom moeilijk om te voorspellen wat de arbeidsmarkt en het bijstandsbestand in de komende jaren gaan doen.

Evaluatie Businesscase 2019 en 2020

Uit de evaluatie blijkt dat de vooraf afgesproken resultaten zijn behaald. Meer klanten zijn in beeld en hebben intensieve dienstverlening ontvangen, meer inwoners zijn naar werk gebracht.

De RSD heeft zich ontwikkeld tot een netwerkorganisatie en is in staat gebleken wendbaar te reageren op onverwachte gebeurtenissen.

De evaluatie is vormgegeven langs de lijnen 'klant centraal', 'organisatie centraal' en 'investeren versus opbrengst'.

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen op deze lijnen zijn:

<i>Klant Centraal</i>	Behoud de ingezette lijn met focus op specifieke klantgroepen en breid deze uit met de dienstverlening voor inwoners op de laagste treden van de arbeidsmarkt.
-----------------------	--

<i>Organisatie-Inzet</i>	Behoud de wendbaarheid van de RSD en ontwikkel de positionering als netwerk-organisatie voor Werk en Inkomen in de regio verder door.
--------------------------	---

<i>Investeren / opbrengst</i>	De RSD is er in geslaagd om de vooraf afgesproken resultaten (KPI's) te behalen. Besparing op de uitkeringslast is gerealiseerd. Behoud deze werkwijze.
-------------------------------	---

Voor de uitgebreide evaluatie verwijzen we u naar het rapport 'Evaluatie Businesscase RSD 2019/2020'.

Dickensfestival Duiven

1 Inleiding

In de Liemers willen we dat iedereen ertoe doet en meedoet naar vermogen. We streven naar gelukkige, verbonden en betrokken inwoners in de Liemerse samenleving. Hierin is het hebben van een inkomen en een zinvolle dagbesteding een belangrijke basis. Voor de meeste inwoners van de Liemers is dit het geval, maar niet iedereen weet de weg of heeft de capaciteiten en mogelijkheden om dit te organiseren.

Deze inwoners krijgen ondersteuning van RSD de Liemers. De RSD verzorgt een inkomen voor die inwoners die geen of onvoldoende middelen voor het bestaan hebben. Ook helpt de RSD inwoners op weg in de samenleving. Het liefst naar betaald werk, als dat niet kan is maatschappelijke deelname het hoogste doel. We willen de mogelijkheden van deze inwoners benutten en versterken zodat ook zij kunnen meedoen.

De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk en/of inkomen verzorgt.

Dit doet de RSD als gemeenschappelijke regeling van de drie Liemerse gemeenten.

De gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben de RSD in 2018 een opdracht gegeven om meer mensen naar werk uit te laten stromen, meer doelgroepen te bedienen en te sturen op vooraf geformuleerde doelstellingen. Deze opdracht loopt van 1 januari 2019 tot 1 juli 2021.

Nu de huidige opdracht ten einde loopt, leggen we u een nieuwe opdracht voor RSD de Liemers voor.

Deze opdracht is tot stand gekomen door terug te kijken naar de resultaten van de huidige opdracht, de geleerde lessen mee te nemen in de nieuwe opdracht, de klanttevredenheidsonderzoeken RSD mee te nemen en in te spelen op de huidige economische situatie.

De gemeenteraden staan voor de taak om een nieuwe opdracht aan de RSD te verstrekken. Hierbij zijn investeringen gemoeid. Uit de evaluatie blijkt dat de beweging die vanaf 2018 is ingezet effectief is.

Met de hier voorliggende opdracht beogen we recht te doen aan de inwoners van de Liemers, passend in de ambities en doelstellingen van het sociaal domein van de drie Liemerse gemeenten.

2 Context van de nieuwe opdracht

De context waarin de RSD deze nieuwe opdracht krijgt, is een andere dan de 'Businesscase RSD' van 2018. Sinds een jaar hebben we te maken met een pandemie. Wereldwijd zijn de gevolgen van het virus en de genomen maatregelen enorm. Voor zowel de gezondheid van inwoners, alsook de gevolgen voor werk en inkomen en de economie. De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zijn nauw verbonden aan de maatregelen om Covid-19 te bestrijden.

Economische ontwikkelingen

De voorspellingen zijn soms tegenstrijdig aan elkaar. De één voorspelt een zeer somber scenario. De ander een gematigd scenario. In 2020 is de groei van het bijstandsbestand beperkt door overheidsmaatregelen Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) en Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), waardoor veel mensen aan het werk zijn gebleven. Als de maatregelen in 2021 stoppen, groeit de werkloosheid en daarmee ook het aantal mensen in de bijstand. Al met al is het lastig inschatten wat de economie gaat doen en hoe groot de klappen zullen zijn. De verwachting is dat de instroom zeker zal toenemen.

10

We denken dat de RSD voldoende heeft laten zien wendbaar en toegerust voor deze taak te zijn. Uit de evaluatie blijkt dat de dienstverlening van de RSD bewezen effectief is. De gemeenten bouwen hiermee verder aan een effectieve en passende aanpak voor haar klanten. De RSD heeft tijdig de overstap gemaakt naar regie voeren en het inzetten van de partners van het LEON. Hierdoor is het aantal begeleidingsuren per klant effectief vergroot. Per klant kan de beste uitvoerder ingekocht worden. Uit de evaluatie blijkt dat aandacht voor de klant loont en leidt tot uitstroom. Hierdoor blijven we met het voortzetten van LEON profiteren van de innovatie en uitvoeringskracht van de LEON partners.

De RSD heeft zich ontwikkeld tot een professionele en wendbare organisatie. De RSD kan als wendbare en netwerkorganisatie flexibel reageren op wijzigingen in economische omstandigheden. De gedane investeringen worden zo verder benut.

Met een extra focus op de Arbeidsmarktregio Midden Gelderland (AMR) kan de RSD trajecten versneld concretiseren. Hierdoor maken de Liemerse gemeenten meer gebruik van de beschikbare AMR gelden en kunnen inwoners sneller uitstromen naar werk. Dit heeft als positief voordeel dat de positie van de Liemerse gemeenten verstevigd wordt in de AMR.

Waarom een nieuwe bestuurlijke opdracht?

Het hoofddoel is inwoners weer aan het werk te helpen en te helpen om te participeren in de maatschappij. Door mee te doen in de samenleving groeit hun welbevinden en krijgen onze inwoners eigenwaarde en zelfvertrouwen. We willen investeren in mensen die een uitkering ontvangen, zoals laagopgeleiden, statushouders, ouderen, jongeren, arbeidsbeperkten, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en ondernemers. Dit omdat we het belangrijk vinden én omdat het nodig is.

We willen mensen bemiddelen, activeren, re-integreren, werkfit maken en zoveel mogelijk plaatsen op regulier werk.

We willen mensen perspectief bieden en voorkomen dat mensen in een slechte maatschappelijke positie terecht komen. En als ze aan het werk zijn, zorgen dat ze aan het werk blijven.

Dit is goed voor de mens en de samenleving als geheel. Denk aan betere gezondheid, betere leefomstandigheden (leefbaarheid), minder beslag op gezondheids- en zorgbudget, minder uitval. De huidige economische omstandigheden (Covid-19 crisis) vraagt dit ook van ons.

We willen investeren in de RSD zodat deze organisatie in staat is om deze maatschappelijke opgave te verwezenlijken. Naast de maatschappelijke effecten levert het ook geld op. We verstrekken immers minder uitkeringen.

De RSD ontwikkelt zich verder door tot dé netwerkorganisatie voor Werk en Inkomen in de regio, waarin de klant centraal staat.

Een organisatie die steeds zorgvuldig bepaalt wat zij zelf moet doen en wanneer ze gebruik maakt van de diensten van anderen.

Een organisatie die midden in de samenleving staat en die in samenwerking met (lokale) werkgevers een impuls geeft aan de doorontwikkeling van de inclusieve arbeidsmarkt. We gaan dit proces voor de duur van 2,5 jaar aan, maken hierover prestatieafspraken, evalueren en sturen, indien nodig, tussentijds bij.

3 Evaluatie ‘Businesscase RSD 2019 en 2020’

Alvorens een nieuwe opdracht te verstrekken evalueren we de ‘Businesscase RSD 2019 en 2020’, met als doel de aanbevelingen mee te nemen in de nieuwe opdracht.

In dit hoofdstuk leest u de belangrijkste aanbevelingen uit deze evaluatie.

In 2018 is er, door gewijzigde economische omstandigheden, een veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen, een ambitieuze opdracht verstrekt aan de RSD.

De opdracht kreeg als titel ‘Businesscase RSD’.

De RSD ontving een opdracht waarbij de investering ‘terugverdiend’ moest worden.

De belangrijkste contouren van deze opdracht waren/zijn:

1. Meer bijstandsgerechtigden richting (betaald) werk
2. Meer doelgroep bedienen
3. Een andere positie innemen in het participatieveld
4. Beter sturen op vooraf geformuleerde resultaten

De ‘Businesscase RSD’ startte eind 2018 en duurt tot juli 2021.

In dit hoofdstuk kunt u de hoofdlijnen van de evaluatie en de aanbevelingen teruglezen. Voor een uitgebreide evaluatie van de opdracht verwijzen we naar het document “Evaluatie Businesscase RSD 2019/2020”.

Resultaten

Het volgende schema brengt de resultaten 'Businesscase RSD' in beeld:

			
Doel	100% begeleiding	200 klanten Werkfit	295 plaatsingen werk/opleiding
2019	96,7%	122,5%	346
2020	96,1%	119,0%	328

			
Doel	Duurzame plaatsingen	Klant-tevredenheid	Saldo besparing uitkeringslast
2019	90,5%	7,5	€ 697k
2020	83,0%	7,9	€ 255k

* Voor uitstroom vanaf augustus 2020 is de termijn van duurzaamheid nog niet verlopen.

Ten aanzien van de investeringen hebben we geconstateerd dat RSD aan de opdracht heeft voldaan.

De investering van 2019 van € 1,4 miljoen wordt binnen twee jaar 'terug verdiend'. In het derde jaar wordt zelfs een extra besparing gerealiseerd van afgerond € 697.000.

De investering van 2020 van € 1,3 miljoen wordt binnen twee en een half jaar terugverdiend. Tot het derde jaar is de prognose dat de investering een extra besparing op de uitkeringslast van afgerond € 255.000 oplevert. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de “Evaluatie Businesscase RSD” en bijlage 1 van dit document.

Brug Westervoort

Aanbevelingen

In de evaluatie zijn ook aanbevelingen voor de toekomst opgenomen. Deze aanbevelingen zijn meegenomen in het opstellen van de nieuwe opdracht. De nieuwe opdracht wordt omgezet naar concrete dienstverlening waarin deze aanbevelingen een plaats krijgen.

De aanbevelingen zijn onder te verdelen in de categorieën ‘Klant centraal’, ‘Organisatie-inzet’ en ‘Investeren versus Opbrengst’.

Klant centraal

De belangrijkste aanbevelingen uit de evaluatie voor de klant centraal zijn:

- Continueer de ingezette intensieve begeleiding voor alle klantgroepen met perspectief op werk en behoud de extra focus op mensen met een migratieachtergrond, arbeidshandicap en jongeren.
- Intensiveer het gebruik van voorzieningen voor mensen met een arbeidshandicap om de plaatsingen op werk te verhogen. Denk hierbij aan inzet van beschut werk voor mensen met een hoge begeleidingsbehoefte en de inzet van loonkostensubsidie.
- Geef een extra impuls aan dienstverlening voor jongeren om de gevolgen van de Corona crisis te beperken.
- Houd de behaalde resultaten vast door de begeleiding van zorgklanten een structureel karakter te geven.
- Geef een impuls aan integraal werken voor de gezamenlijke klanten van de RSD en de gemeenten
- Help ondernemers die in de problemen zijn gekomen en stoppen met ondernemen naar werk in ‘kansberoepen’.

Alle aanbevelingen zijn overgenomen en vindt u in de nieuwe bestuursopdracht in de Klant Centraal- Vertaling naar dienstverlening.

MKB Zevenaar bedrijvenmarkt 2019

Organisatie-inzet

De belangrijkste aanbevelingen zijn:

1. Bouw de positionering als netwerkregisseur verder uit, zowel binnen als buiten de Liemers.
2. (Netwerk)samenwerking kost tijd. Breng daarin sturing aan door het vaststellen van heldere doelstellingen.
3. Werk een strategie uit om landelijk en regionaal extra (financiële) middelen in de Liemerse gemeenten in te zetten.
Investeer in de Liemerse inbreng in de Arbeidsmarktregio.
4. Ontwikkel het LEON verder door, in systeem en proces, om beter sturing te geven aan effectiviteit van re-integratie.
5. Faciliteer de samenwerking op het gemeentelijk sociaal domein voor uitvoerenden.
6. Blijf investeren in ontwikkeling van de professional. Zorg ook dat zij een éénduidige manier van begeleiden van klanten hebben.

Deze aanbevelingen zijn opgenomen in de bestuursopdracht bij de Klant centraal- Vertaling naar dienstverlening en Organisatie- inzet.

17

Investeren versus Opbrengst

De RSD had de opdracht gekregen om de investering terug te verdienen. Uit de financiële berekening blijkt dat dit is gelukt. Het loont om te investeren in begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De belangrijkste aanbevelingen hierbij zijn:

- Niet alles is in geld uit te drukken, een zakelijke aanpak heeft wel geholpen om de resultaten te bereiken. Houd de zakelijke aanpak vast.
- Niet alles is makkelijk te meten, maak gebruik van MKBA en landelijke benchmark.

Deze aanbeveling is met de formulering van de nieuwe bestuursopdracht, waarin afspraken met elkaar worden gemaakt waarop door de raden gestuurd kan worden, overgenomen.

De belangrijkste aanbeveling vanuit voorgaande jaren is: zet deze dienstverlening binnen de nieuwe bestuurlijke opdracht voort en ontwikkel door om de aanpak verder te versterken en aan te scherpen.

4 Nieuwe opdracht

In dit hoofdstuk leest u wat de nieuwe opdracht van de RSD voor de periode van juli 2021 tot en met december 2023 is. We starten met een overzicht waarin puntsgewijs de opdracht wordt weergegeven. In de alinea's daarna volgt een toelichting per onderwerp.

Bestuurlijke opdracht	▪ Blijf de focus leggen op mensen met perspectief op werk. ▪ Geef extra aandacht aan mensen met een migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking en aan jongeren tot 27 jaar. ▪ Geef de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter, zorg voor warme overdracht naar hulp- en dienstverlening. ▪ Focus bij de besteding van de extra middelen van Rijk en provincie op de uitvoering en de resultaten voor de Liemerse inwoners. Investeer hiervoor in de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. ▪ Benut de verkregen positie als netwerkorganisatie voor de realisering van de bestuurlijke opdracht. ▪ Biedt integrale dienstverlening waar dat mogelijk is. ▪ Blijf binnen de financiële kaders.
Klant centraal <i>Vertaling naar dienstverlening</i>	Focus op dienstverlening voor: ▪ Klanten met perspectief op werk ▪ Mensen met een migratieachtergrond ▪ Arbeidsbeperkten (loonkostensubsidie en beschut werk) ▪ Jongeren ▪ Zorgklanten, trede 1 en 2a (begeleiding en toeleiding naar participatie) ▪ Zelfstandigen met een hulpvraag

	▪ Intensievere dienstverlening voor de Liemerse klanten door de extra middelen van Rijk en provincie. ▪ Versterk de rol als netwerkregisseur, schakel tussen de drie 'O's¹. ▪ Extra aandacht voor schuldenproblematiek door inkomenscoaches ▪ Extra aandacht voor laaggeletterdheid
Organisatie-Inzet	▪ Aandacht voor professionalisering, voornamelijk in triple helix-constructies ▪ Sturing op uniforme uitvoering ▪ Digitalisering
Resultaat afspraken <i>KPI's 2021</i>	1. 100% klanten op trede 2b tot en met 5 worden actief begeleid naar werk 2. 200 klanten zijn werkfit gemaakt 3. 305 klanten zijn geplaatst op werk, scholing, bedrijf of beroep waarvan minimaal 40 uit het LDR/NBW en 20 op AMR trajecten 4. Duurzame plaatsing langer dan 6 maanden, minimaal 80% 5. 15% klanten trede 1 en 2a in actieve begeleiding naar participatie of hulpverlening 6. Klanttevredenheid is minimaal een 8
Investing	Voor de jaren 22 en 23 ieder 1 miljoen

Opmerkingen

De nieuwe wet Inburgering is niet opgenomen in de nieuwe opdracht. De voorbereidingen voor de nieuwe wet Inburgering zijn nog in volle gang. Bestuurders nemen over de beleidskeuzes en uitvoeringsinstelling nog apart besluiten. Mocht besloten worden dat RSD een rol zal krijgen bij de uitvoering van de nieuwe wet Inburgering, dan zal apart met RSD afspraken over rol en financiering worden gemaakt.

Naast deze opdracht kan apart een dienstverleningsovereenkomst afgesloten worden met de RSD.

¹ Overheid, Onderwijs, Ondernemers

Toelichting bestuurlijke opdracht

De RSD zet haar dienstverlening van de businesscase voort. Zij past de aanbevelingen uit de evaluatie businesscase toe en voegt daarnaast een extra focus toe. Deze focus richt zich op de trede 1 en 2a klanten. Daarnaast wordt extra inspanning gepleegd om de extra middelen die de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland ontvangt voor een evenredig deel ten goede te laten komen aan de inwoners van de Liemers.

Binnen de dienstverlening van RSD staat de klant centraal. Dit betekent niet dat de inwoner zelf kan beslissen wat te doen. Ten allen tijde koerst de RSD op kansberoepen op de arbeidsmarkt.

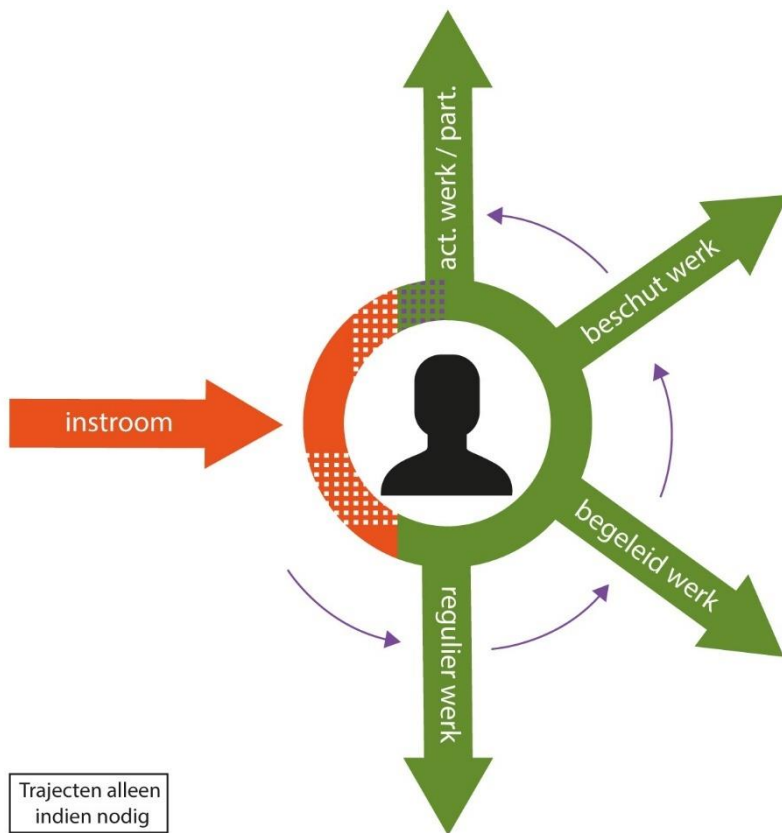
De RSD heeft oog voor de belemmeringen van de inwoner om weer terug te keren naar werk. Zo zijn schuldenproblematiek, onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal, niet digitaal vaardig en vitaliteit thema's waar de RSD extra aandacht aan besteedt. Voor het oplossen van deze problemen wordt de samenwerking met andere partners gezocht.

Bij de dienstverlening wordt de participatierotonde toegepast.

- De eerste afslag is regulier werk.
- Als dat niet gaat, komt de afslag begeleid werk (Garantiebaan met loonkostensubsidie).
- Als dat ook niet kan, dan komt beschut werk in beeld.
- Is ook dat niet haalbaar, dan wordt (samen met de gemeente) gekeken naar activerend werk, of andere vormen van maatschappelijke participatie.

Wanneer dit zonder een re-integratietraject niet mogelijk is, koopt RSD een traject in bij de LEON partner.

Zie afbeelding op de volgende pagina.

De dienstverlening zoals hierboven genoemd wordt zo veel mogelijk integraal uitgevoerd.

Integraal werken

De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar hebben haar ambities/leidende principes voor het sociaal domein vastgelegd in respectievelijk *'de toekomstvisie en transformatieagenda sociaal domein'* en de *'beleidsvisie sociaal domein'*. De RSD maakt met Werk en Inkomen onderdeel uit van het gemeentelijk sociaal domein. De opdracht van de RSD is in lijn met de ambities/leidende principes van de gemeenten.

Voor het optimale resultaat is het belangrijk dat de Liemerse gemeenten en de RSD integraal samenwerken voor de Liemerse inwoner. Uit een analyse blijkt dat bijna de helft van de instroom bij de RSD mensen zijn met problemen in andere leefdomeinen, zoals bijvoorbeeld echtscheidingsproblematiek, schulden, psychische en lichamelijke gezondheid. Deze inwoners zijn dus niet alleen bij de RSD bekend, maar ook bij de gemeentelijke afdelingen. Hierbij is het noodzakelijk om de verbinding te zoeken met elkaar om deze kwetsbare groep passend te ondersteunen. Gemeenten en RSD staan voor de opgave om een nauwere en stevigere samenwerking aan te gaan om de problematiek, waar onze inwoners mee geconfronteerd worden, op te lossen.

Toelichting Klant centraal - vertaling naar dienstverlening

Focus klant met perspectief op werk

De klanten met perspectief op werk worden door de klantmanagers van Unit werk bediend. Deze Unit heeft een kleinere caseload waardoor zij meer aandacht kan geven aan de inwoner. Aandacht voor de klant loont. Wanneer de RSD deze specifieke aandacht blijft geven aan mensen met een migratieachtergrond, arbeidsbeperkten en jongeren zal dit de uitstroom ten goede komen.

22

Klantmanagers hebben een regiefunctie gekregen waarbij de klant zelf steeds meer aan het roer kan staan. Hiermee wordt de eigen motivatie van de klant aangesproken. Dit vergroot de kans op uitstroom en past naadloos bij de ambitie van de gemeente. De RSD blijft wel de richting bepalen. Hierdoor blijft de focus liggen op de kansen en mogelijkheden van de arbeidsmarkt.

Extra focus mensen met migratie achtergrond

De RSD blijft in de nieuwe opdracht gebruik maken van dedicated klantmanagers voor mensen met een migratieachtergrond. Zij werken hierbij intensief samen met gespecialiseerde LEON-contractpartners. Uit de evaluatie is gebleken dat er veel praktische belemmeringen op verschillende levensgebieden zijn voor het kunnen volgen van een re-integratie traject.

De RSD krijgt de opdracht om met de gemeente samen te werken om deze belemmeringen weg te nemen. Ook intensiveert de RSD de samenwerking met het COA, om de overdracht te versoepelen en de start van een traject naar werk te versnellen.

Project statushouders

Extra focus arbeidsbeperkten

De RSD maakt ook voor deze groep inwoners gebruik van dedicated klantmanagers. Binnen LEON zijn gespecialiseerde producten voor deze doelgroep opgenomen. Ook kan de RSD gebruik maken van diverse voorzieningen voor deze doelgroep, zoals loonkostensubsidie, joboaching en werkplekaanpassingen.

De focus zal naast plaatsingen op garantiebannen (begeleid werk) nu ook komen te liggen op een goede plaatsing binnen beschermt werk. Deze plaatsingen blijven nu achter bij de landelijke taakstelling.

De RSD zal mensen met een arbeidshandicap die uitsluitend zijn aangewezen op werk in beschutte omstandigheden toeleiden naar beschut werk. De RSD krijgt de opdracht om te onderzoeken welke (lokale) werkgevers, in aanvulling op het aanbod van Scalabor, beschut werk kunnen aanbieden.

De ambitie is om het aantal plaatsingen op werk (regulier, begeleid en beschut) van mensen met een arbeidsbeperking verder te verhogen. De RSD werkt volgens de participatierotonde.

Extra focus jongeren

De RSD behoudt het Jongerenloket. Alle jongeren uit de Liemers kunnen zich melden voor informatie en advies. Het Jongerenloket helpt met de terugkeer naar school of werk. Als dat nog niet aan de orde is, dan verstrekt RSD een uitkering.

De extra aandacht van de RSD voor jongeren richt zich erop om de gevolgen van de COVID-19 crisis voor jongeren te beperken. Jongeren hebben veelal een flexibel contract en zijn de eersten die ontslag krijgen. Ook omdat zij veelal werken in branches waar de krimp als eerste toeslaat. Het Jongerenloket werkt hierbij integraal samen met scholen voor speciaal- en praktijkonderwijs, Regionale Opleidingscentra, het RMC, het VSV team en het gemeentelijk sociaal domein.

24

Zorgklanten (trede 1 en 2a)

Een deel van de klanten op deze treden staat aan de zijlijn van de maatschappij en blijkt hulp nodig te hebben. Deze klanten hebben aangegeven weer mee te willen doen.

De klantmanagers van de RSD hebben deze klanten actief verwezen en gewezen op de vervolgmogelijkheden. Gebleken is dat deze klantgroep een warme overdracht en kortdurende begeleiding nodig heeft om op de juiste plek terecht te komen en de hulpverlening aan te gaan. De nieuwe opdracht aan de RSD is dan ook deze groep te begeleiden en warm over te dragen aan de juiste hulp- en dienstverlener. Zo kunnen we deze inwoners daadwerkelijk perspectief bieden.

De RSD helpt de klanten in trede 2a om de belemmeringen op te ruimen voor het kunnen volgen van een traject naar werk.

De doelgroep zorgklanten is zo groot, dat niet iedere klant begeleid kan worden. De RSD houdt de klantgroep trede 1 en 2a in beeld. Jaarlijks begeleidt de RSD 15% van deze groep naar participatie of zorgt voor een

warme overdracht naar hulpverlening. De RSD werkt nauw samen met de sociale wijkteams, SHV, WMO, Jeugd, het welzijnswerk en het lokale Liemerse verenigingsleven.

Zelfstandigen met een hulpvraag

Met de COVID-19 crisis heeft de RSD er een nieuwe doelgroep bij gekregen. Zelfstandigen die aanspraak maken op Tozo kunnen bij de RSD terecht voor inkomensondersteuning. Met ingang van 1 januari 2021 kunnen alle zelfstandigen ook bij de RSD terecht voor hulp bij heroriëntatie. Dit kan zijn loopbaanadvies, opleiding, sollicitatietraining en dergelijke. De RSD helpt ook om te toetsen en coachen op levensvatbaarheid van een bedrijf, zodat een ondernemer, eventueel met een aanpassing, door kan gaan met ondernemen. De RSD zet haar netwerk in voor deze specifieke doelgroep. Daarnaast is de RSD de toegangspoort voor ondernemers met schulden. Bij de RSD heeft de zelfstandige met schulden één toegangsloket.

Trajecten Arbeidsmarktregio

De middelen van het steun- en herstelpakket worden toebedeeld aan de arbeidsmarktregio's. In de Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland is weinig uitvoeringscapaciteit. Projecten komen daardoor op dit moment onvoldoende van de grond. Tevens biedt het op dit moment (nog) onvoldoende kwaliteit om te spreken over arbeidsmarktkansen voor werkzoekenden. Concrete activiteiten gefinancierd met het steun- en herstelpakket kunnen helpen de stijging van het bestand te voorkomen, dan wel af te remmen. Daarvoor moet de organisatie, uitvoeringscapaciteit en de snelheid van handelen in de regio sterk verbeteren. Wij zijn ervan overtuigd dat deze stappen in de arbeidsmarktregio mogelijk zijn.

Versterken rol als netwerkregisseur

De investeringen die de RSD gedaan heeft in het ontwikkelen van het netwerk en aanpak van dienstverlening moeten benut worden voor de toekomst. Hiermee is een stevige basis gelegd om in de toekomst toch te kunnen blijven werken aan toeleiden naar de arbeidsmarkt. Met het doorontwikkelen van LEON denken we een goed antwoord te hebben op de krimp van de economie. De RSD kan hiermee anticiperen op een juiste toeleiding en begeleiding naar kansberoepen. Zij kan daarmee de effectiviteit van re-integratie vergroten.

Kennismakingsmarkt LEON partners

Het feit dat de Liemerse Ambassade de verschillende samenwerkingsverbanden heeft samengebracht binnen één organisatie is een kans voor de RSD om effectiever gebruik te kunnen maken van de Liemerse netwerken.

Met de Liemerse Ambassade is een goede samenwerking tussen de Liemerse werkgevers en de Liemerse Economische Raad tot stand gebracht.

De Liemerse Ambassade biedt perspectief, want het vergroot de mogelijkheden voor Liemerse werkzoekenden.

De RSD krijgt de opdracht om het netwerk verder uit te breiden en haar positie als schakel tussen de drie 'O's te versterken.

Toelichting Organisatie-inzet

Professionalisering

De RSD houdt aandacht voor professionalisering. Een goede samenwerking tussen Overheid, Onderwijs en Ondernemers is van groot belang voor een uitplaatsing op werk. De medewerkers worden verder geschoold om trajecten in deze driehoek goed vorm kunnen geven.

Daarnaast zal blijvend aandacht worden besteed aan het aanbieden van het meest succesvolle traject voor de inwoner.

De RSD is actief partner van SAM, de beroepsvereniging voor uitvoerders in het publieke sociaal domein (voormalig BvK). Via deze weg werken medewerkers voortdurend aan hun professionaliteit.

Beroepsvereniging voor professionals in het sociaal domein. RSD is actief partner.

De RSD gaat in 2021 en verder uitvoering geven aan het plan van aanpak Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA) waarin onder andere aandacht is voor werk-privé balans en de lerende organisatie.

Uniforme uitvoering

Inwoners en externe partners ervaren nog verschil in de manier van tegemoet treden en begeleiden door de individuele medewerkers. De RSD zal sturen op een uniforme en éénduidige uitvoering.

Digitalisering

Uit het klanttevredenheidsonderzoek van 2020 is gebleken dat een deel van de klanten de dienstverlening graag verder gedigitaliseerd wil zien. Zij willen kunnen inloggen op een klantportaal om hun specificatie in te zien, of formulieren in te kunnen dienen. De RSD zal haar dienstverlening vanuit klantperspectief verder digitaliseren.

Uiteraard wordt rekening gehouden met de inwoners die niet digitaalvaardig zijn. Voor deze groep inwoners blijven de gewone kanalen van contact beschikbaar.

Uiterwaarden Groessen

5 Investeren versus Opbrengst

Invloed op bestandsstijging

De verwachting is dat de instroom gaat stijgen. De RSD heeft enige invloed op de instroom. Wanneer iemand recht heeft, moet een uitkering worden toegekend. Het is dan ook belangrijk om vóór het recht ontstaat, actie te ondernemen. De RSD kan hiervoor gebruik maken van regionale projecten die van Werk naar Werk leiden. Ook is het belangrijk dat de RSD inzet op bemiddeling en werkfit maken van inwoners met een WW-uitkering die op zijn eind loopt. Daarnaast beoordelen de inkomenscoaches kritisch elke aanvraag en onderzoeken of aanspraak op voorliggende voorzieningen gemaakt kan worden. Zij zullen de inwoner warm overdragen aan de instantie die de voorliggende voorziening verstrekt.

Op deze wijze kan enigszins invloed op instroom worden uitgeoefend. De prognose 2022 -2023 is lastig weer te geven, omdat we niet weten wat de Coronacrisis gaat doen. De RSD kan wel invloed uitoefenen op de uitstroom. Het College zal dan ook stevig sturen op de afgesproken KPI's.

Financiële vertaling

Evenals bij de Businesscase RSD is de verwachting dat ook deze investering in de RSD financieel aantrekkelijk zal zijn. Op grond van de ervaringen van 2019 en 2020 is onze verwachting dat de investering van € 1 miljoen per jaar (voor de jaren 2022 en 2023) in de jaren 2024 en 2025 wordt terugverdiend. De uitkeringslast zal met ongeveer 2,8 miljoen dalen.

Daarnaast zijn er positieve effecten voor de maatschappij. Deze positieve effecten kunnen gemeten worden met een zogenaamde Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA). Met een MKBA breng je de besparing in beeld door preventie van erger leed. Denk hierbij aan het voorkomen van schulden waarvoor schuldsanering noodzakelijk is. Het voorkomen van criminaliteit of vandalisme in de gemeentelijke openbare ruimte. Of het voorkomen van eenzaamheid, zorg en bijzondere bijstand. Dit betekent dat uitgaven op WMO, Jeugd, Schuldhulpverlening of openbare ruimte voorkomen worden.

Op welke van deze terreinen de besparing plaatsvindt, is vooraf niet te duiden.

De investering zal maatschappelijk 10% van de investering opleveren (dit cijfer is gebaseerd op landelijke ervaringscijfers).

Het jaar 2021 is een afwijkend jaar, aangezien de huidige Businesscase tot 1-7-2021 loopt. Daarnaast heeft de RSD in 2020, vanwege Corona, minder trajecten voor klanten in kunnen kopen bij haar LEON-partners.

Het Algemeen Bestuur SDL heeft dan ook het besluit genomen om een deel van het Participatiebudget dat in 2020 niet is gebruikt als bestemmingsreserve op te nemen voor het jaar 2021.

Daarnaast zijn vanuit het Rijk diverse steun- en herstelpakketten geïntroduceerd, waar de RSD optimaal gebruik van zal maken.

Dit betekent dat de RSD voor het 2^e halfjaar geen extra investering nodig is vanuit de gemeenten, en de RSD voortvarend aan de slag kan met de nieuwe opdracht.

Hieronder de cijfermatige onderbouwing op totaalniveau:

Norm uitstroom: 200	200	200
	RSD totaal	
	2022	2023
Extra uitgaven investering		
Exploitatie/p-budget	1.000.000	1.000.000
Totale extra investering	1.000.000	1.000.000
Uitstroom/Plaatsing		
Verwachte uitstroom investeringsjaar	305	305
Besparing uitkeringslast 1e jaar	481.750	505.750
Besparing uitkeringslast 2e jaar	510.000	510.000
Besparing uitkeringslast 3e jaar	420.000	420.000
Totale besparing uitkeringslast	1.411.750	1.435.750
Totale besparing kosten	411.750	435.750
Totale besparing uitkeringslast	847.500	

In bijlage 1 treft u de uitgebreidere financiële onderbouwing aan.

6 Advies cliëntenraad RSD

In januari 2021 is de cliëntenraad meegenomen in de richting van de bestuurlijke opdracht voor de RSD. Vervolgens is in februari het voorliggende voorstel besproken met de cliëntenraad.

De cliëntenraad heeft tijdens dit overleg aandacht gevraagd voor klanten die niet meekunnen in de digitalisering. Zij zouden graag zien dat voor deze klanten mogelijkheden voor niet digitaal contact en/of inleveren van formulieren blijft bestaan. RSD neemt dit verzoek terharte.

Ook is gevraagd om minder gebruik van afkortingen en het toevoegen van een afkortingenlijst omwille van de leesbaarheid. Deze suggestie is in voorliggende tekst verwerkt.

De cliëntenraad is blij dat in deze bestuurlijke opdracht ook ruimte is voor de klanten op de laagste treden van de ladder.

De cliëntenraad kan zich op hoofdlijnen vinden in het voorstel.

De cliëntenraad van RSD de Liemers zal op 17 maart 2021 haar definitieve advies uitbrengen. Dit advies zal separaat van deze bestuurlijke opdracht, voorzien van een advies van de RSD, verzonden worden.

Bijlage 1 Financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht

De financiële onderbouwing van de nieuwe bestuurlijke opdracht is, evenals de businesscase RSD, doorgerekend op basis van de geldende verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op 50% inwoneraantal en 50% uitkeringsdossiers. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat dit een model is om een prognose af te geven en dat de daadwerkelijke resultaten af zullen wijken, aangezien de uitstroom zich niet laat leiden door de verdeelsleutel.

Verdeelsleutel per gemeente:

1-1-2021	Duiven	Westervoort	Zevenaar	RSD
Inwoners	25.067	15.011	44.099	84.177
Klanten	433	347	824	1.604
%	28,39%	19,73%	51,88%	100,00%

Hieronder de financiële onderbouwing per gemeente:

nom	Duiven		Westervoort		Zevenaar		200	200
							RSD breed	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Extra kosten								
	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Totale extra investering	280.740	280.740	194.686	194.686	524.573	524.573	1.000.000	1.000.000
Uitstroom/Plaatsing								
Gerealiseerde uitstroom	87	87	60	60	158	158	305	305
Besparing uitkeringslast 1e jaar	139.107	145.920	84.397	89.133	258.246	270.697	481.750	505.750
							-	-
Besparing uitkeringslast 2e jaar	178.977	178.977	89.762	89.762	241.261	241.261	510.000	510.000
							-	-
Besparing uitkeringslast 3e jaar	147.393	147.393	73.921	73.921	198.686	198.686	420.000	420.000
							-	-
Totale besparing uitkeringslast	465.477	472.290	248.080	252.816	698.193	710.644	1.411.750	1.435.750
Totale besparing kosten	184.737	191.549	53.394	58.130	173.620	186.071	411.750	435.750
Totale besparing	376.286		111.524		359.690		847.500	

Bijlage 2 Indeling klantenbestand

Trede 1.	Geen aanbod arbeidsmarkt	
Trede 2a.	Aanbod arbeidsmarkt lange termijn, > 1 jaar	Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken, maar heeft een tijdelijke ontheffing of belemmering waardoor activering (nog) niet kan worden ingezet.
Trede 2b.		Klant kan t.z.t. de stap naar de arbeidsmarkt maken en is op dit moment in staat om een activerend traject te volgen.
Trede 3.	Schoolgaand studerend	
Trede 4.	Aanbod arbeidsmarkt op termijn, < 1 jaar	
Trede 5.	Direct aanbod arbeidsmarkt	
Trede 6. Groeipotentie	Betaald werk	Klant werkt parttime en kan nu of op den duur meer uren werken in huidige of andere functie
Trede 6. Zonder groeipotentie		Klant werkt parttime en kan structureel niet meer werken of een andere functie vervullen
Trede 6. Niet Werkfit		Klant werkt parttime. Er is nog niet vastgesteld of er wel/geen groeipotentie is.
Niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers)	Klanten die ingeschreven staan bij UWV als werkloos werkzoekende en die geen uitkering van UWV, SVB of gemeente ontvangen.	Wettelijke verplichting om door tijdige begeleiding instroom in de bijstand te voorkomen.

Bijlage 3 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis en toelichting
AMR	Arbeidsmarktregio
COA	Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers
KPI	Kritische Prestatie Indicatoren
LEON	Leer- en Ontwikkel Netwerk
LDR	Landelijk doelgroep register
LKS	Loonkostensubsidie
MKBA	Maatschappelijke Kosten Baten Analyse
NBW	Nieuw Beschut Werk
NOW	Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid
PSA	Psychosociale arbeidsbelasting
PW	Participatiewet
RMC	Regionale Meld- en Coördinatie functie voortijdig schoolverlaters
ROC	Regionaal Opleidingscentrum, middelbaar beroepsonderwijs
SHV	Schuldhulpverlening
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
VSV	Voortijdig School Verlaters
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WW-uitkering	Werkloosheidswet uitkering

Aan: Colleges van Burgemeester en wethouders van de gemeenten
Duiven, Westervoort en Zevenaar

Van: Cliëntenraad RSD de Liemers

Datum: 19 maart 2021

Onderwerp: Advies inzake Bestuurlijke opdracht 2021 -2023 voor RSD de Liemers.

Geachte college,

In september 2020 en januari 2021 is de cliëntenraad meegenomen in de richting van de bestuurlijke opdracht voor de RSD. Vervolgens is in februari het voorliggende voorstel besproken met de cliëntenraad.

De cliëntenraad heeft tijdens dit overleg aandacht gevraagd voor klanten die niet meekunnen in de digitalisering. Zij zouden graag zien dat voor deze klanten mogelijkheden voor niet digitaal contact en/of inleveren van formulieren blijft bestaan. RSD neemt dit verzoek ter harte. Ook is gevraagd om minder gebruik van afkortingen en het toevoegen van een afkortingenlijst omwille van de leesbaarheid. Deze suggestie is verwerkt.

De cliëntenraad is blij dat in deze bestuurlijke opdracht ook ruimte is voor de klanten op de laagste treden van de ladder.

De aangepaste definitieve versie 7 is besproken op 17 maart 2021. In dit overleg is nog aandacht geweest voor het feit dat inzake blz 10 3de alinea niet alle kennis in huis is. Hierop is een toelichting gegeven naar tevredenheid. De cliëntenraad kan zich, met in achtneming van de genoemde aandachtspunten, vinden in de bestuurlijke Opdracht 2021-2023 RSD de Liemers.

De cliëntenraad RSD de Liemers brengt dan ook een positief advies uit.

Namens de Cliëntenraad RSD de Liemers,

Hans van Bussel
Onafhankelijk Voorzitter

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-035

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 11 mei 2021
Zaaknummer Z/21/389147 /ADV/21/1025754
Onderwerp RSD Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) 2020
Portefeuillehouder B. Elfrink

Contactpersoon Evert Breman
E-mail e.breman@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595237

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief worden u de volgende RSD Klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) 2020 toegezonden:

1. Het RSD Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) algemene dienstverlening 2020.
2. Het RSD Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) 2020.

De onderzoeken sturen wij u ter informatie toe.

Kernboodschap

De RSD heeft in januari 2021 een tweetal onderzoeken verricht naar de tevredenheid van haar klanten over haar dienstverlening. De uitkomsten hiervan hebben wij voor kennisgeving aangenomen en via deze brief informeren wij u hierover.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk ter informatie

Inhoudelijke boodschap

Het KTO algemene dienstverlening laat het volgende beeld zien:

- de algemene dienstverlening is door de klanten van de RSD gewaardeerd op een 7,6;
- het onderzoek laat ook zien dat er onderwerpen zijn die aandacht en verbetering vragen.

De gedane aanbevelingen hebben voornamelijk betrekking op klantgerichtheid, gepaste overdracht klant, digitalisering en communicatie.

Het KTO Tozo geeft het volgende beeld:

- de uitvoering van de Tozo door de RSD wordt door de doelgroep gewaardeerd op een 8,2;
- aandacht wordt gevraagd voor zaken als: communicatie (aandacht bij het eerste contact en bij crisissituaties) en informatieverstrekking.

Aan de genoemde aandachts-/verbeterpunten wordt gewerkt; deze onderwerpen vormen periodiek een agendapunt van het bestuurlijk overleg met de RSD.

Communicatie en vervolgproces

Het opstellen van de vragen voor de Klanttevredenheidsonderzoeken is in overleg gegaan met de cliëntenraad van de RSD.

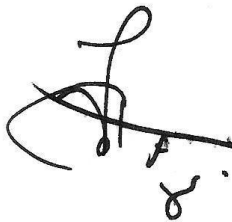
De resultaten van het Klanttevredenheidsonderzoeken zijn gedeeld met de cliëntenraad van de RSD.

De RSD verzorgt de verdere communicatie over de resultaten van de Klanttevredenheidsonderzoeken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. INK/21/1025749	Klanttevredenheidsonderzoek algemene dienstverlening RSD de Liemers 2020.
2. INK/21/1025750	Klanttevredenheidsonderzoek Tozo RSD de Liemers 2020.

**Klanttevredenheidsonderzoek algemene
dienstverlening
RSD de Liemers over het jaar 2020**

Inleiding

In januari 2021 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder alle klanten van RSD de Liemers die een uitkering ontvangen op basis van de Participatiewet en loaw, en waarvan een e-mailadres bekend is. Ook zijn klanten in de nieuwjaarsbrief uitgenodigd deel te nemen aan dit onderzoek. Zij hebben de gelegenheid gekregen alsnog hun e-mailadres door te geven of konden de vragenlijst per post aanvragen.

Doel van dit onderzoek is te leren van de ervaringen die klanten hebben met de RSD en op basis hiervan verbeterpunten op te halen om de werkwijze van de RSD verder te optimaliseren.

Op 21 januari 2021 hebben Participatiewet-klanten die op het moment van versturen een uitkering ontvingen via de mail de link ontvangen naar de online vragenlijst Klanttevredenheidsonderzoek algemene dienstverlening RSD de Liemers 2020 (via www.surveio.com).

Op 28-januari 2021 is er een reminder verstuurd aan het hele bestand om deze mensen nogmaals uit te nodigen hun mening te geven.

De inzendtermijn van de vragenlijst sloot op 03-02-2021.

De online vragenlijst is aan 1264 e-mailadressen verstuurd.

58,6% van de respondenten hebben de mail geopend. Hiervan hebben 452 respondenten de link naar de vragenlijst geopend. 230 vragenlijsten zijn afgewerkt.

De totale respons is 18,9%. Deze score is goed. De toelichting op de vragen geven een beeld van de beleving van de dienstverlening van de RSD en mogelijke verbeterpunten.

De resultaten in dit rapport zijn vermeld in volgorde zoals de vragen in de vragenlijst hebben gestaan. Ter vergelijking zijn, daar waar mogelijk, de resultaten van 2019 toegevoegd. In verband met de coronacrisis zijn een aantal extra vragen gesteld om te leren hoe de maatregelen, als gevolg van de maatregelen van het rijk, door klanten zijn ervaren. Daar waar de resultaten afwijken omdat de vraag tov 2019 iets is aangepast, wordt dit bij de conclusies vermeld.

De conclusies zijn gebaseerd op de vragenlijsten die geretourneerd zijn.

	Eerste antwoord	21-01-2021
	Laatste antwoord	03-02-2021
	Duur	14 dagen

Enquête bezoeken

452

Totaal bezoeken

230

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

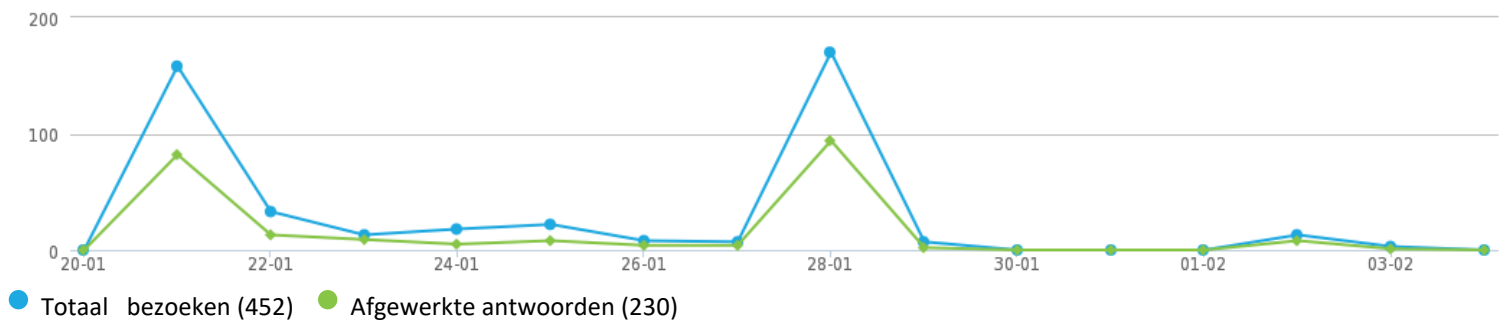
222

Slechts getoond

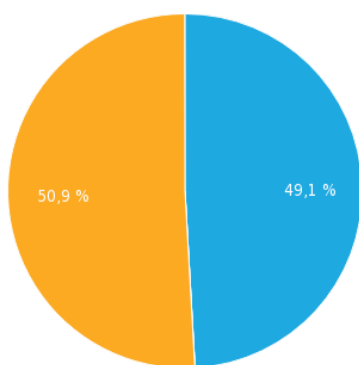
50,9 %

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis (21-01-2021 - 03-02-2021)

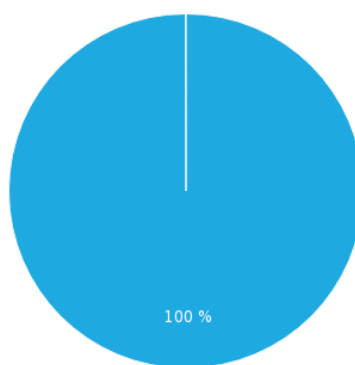

Totaal Bezoeken

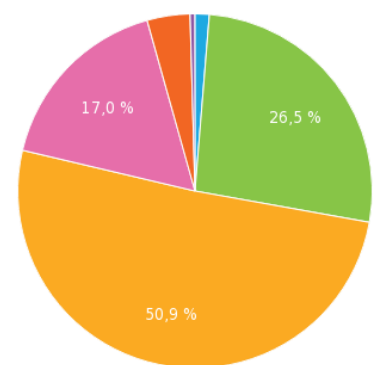
- Slechts getoond (49,1 %)
- Onvolledig (0 %)
- Voltooid (50,9 %)

Bezoek bronnen

- Directe link (100 %)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

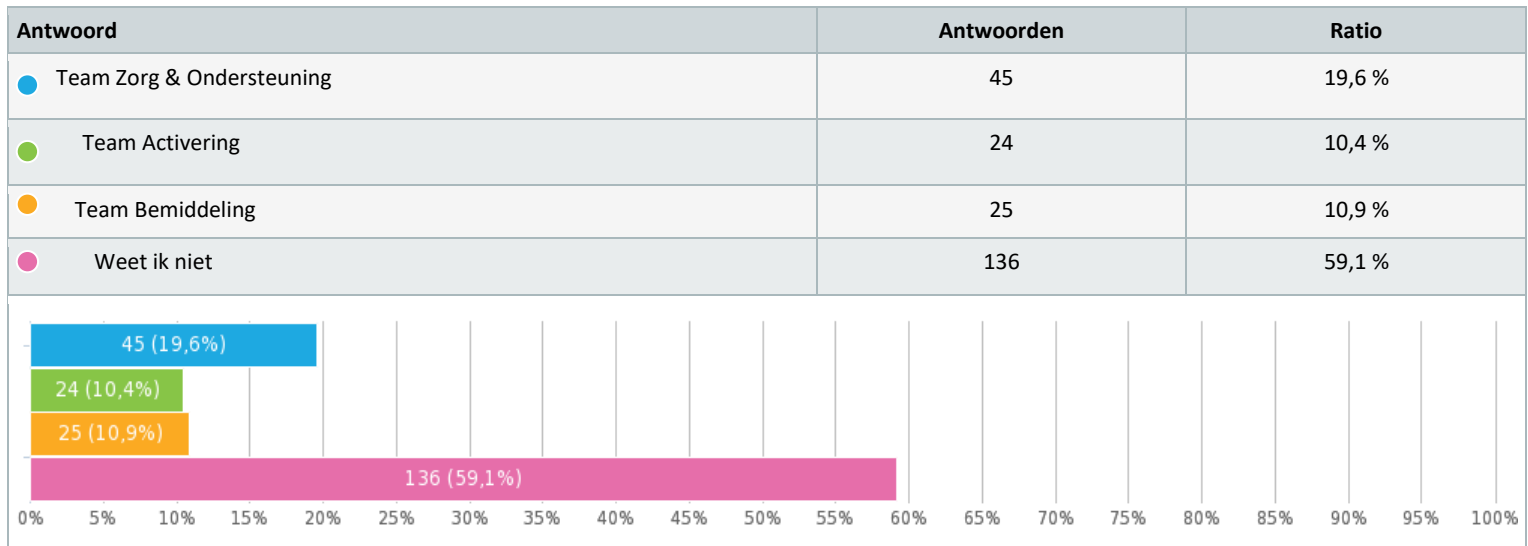
- 1-2 min. (1,3 %)
- 2-5 min. (26,5 %)
- 5-10 min. (50,9 %)
- 10-30 min. (17,0 %)
- 30-60 min. (3,9 %)
- >60 min. (0,4 %)

Het moment waarop de vragenlijst wordt ingevuld, is in grote mate gekoppeld aan het moment van het versturen van de mail. Het is bekend dat mensen direct reageren en er zijn maar weinig mensen die later dan 1 dag na de verzonden mail alsnog een vragenlijst invullen. De reminder die een week later is verstuurd, laat hetzelfde effect zien.

Resultaten

1. De RSD heeft haar werkzaamheden onderverdeeld binnen een aantal teams. Met welk team heeft u het meeste contact? Werkt uw klantmanager voor:

*Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x***

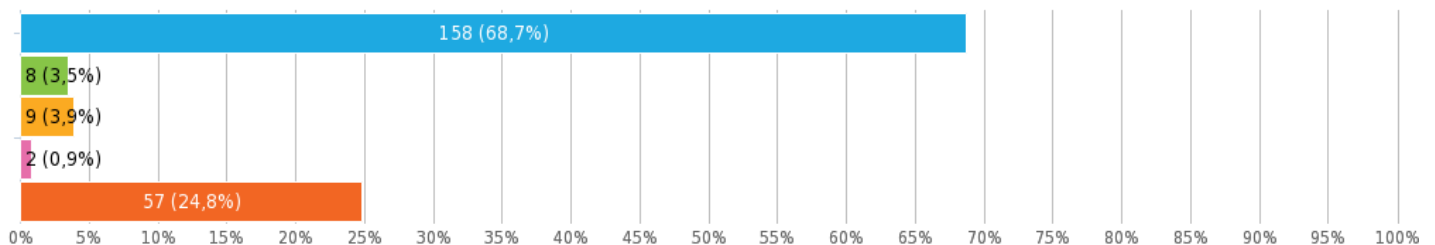
Deze vraag is toegevoegd om binnen de RSD inzage te krijgen in de verdeling per team en de antwoorden van de vragenlijst beter te kunnen plaatsen. De conclusie is dat bijna 60% dit niet weet. Door het grote aantal 'weet ik niet' kan deze verdeling naar teams niet in relatie worden gebracht tot de vervolgvragen.

De reden waarom een klant niet weet vanuit welk team de contactpersoon werkt, kan zijn dat klanten het onderscheid binnen de RSD(-teams) niet weten, herkennen of dat het niet is uitgelegd aan de klant. Vraag is of het voor de klant een meerwaarde heeft dit te weten. Het is het systeem van waaruit de RSD werkt.

2. Wat gebeurt er als u de RSD belt?

Meerkeuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U krijgt snel de telefoniste aan de lijn.	158	68,7 %	61,6%
● U moet lang wachten, voordat u de telefoniste aan de lijn krijgt.	8	3,5 %	15,4%
● De telefoniste verbindt u minstens 2 keer door naar een andere medewerker.	9	3,9 %	4,4%
● Er neemt niemand op.	2	0,9 %	1,0%
● U belt de RSD nooit.	57	24,8 %	23,0%

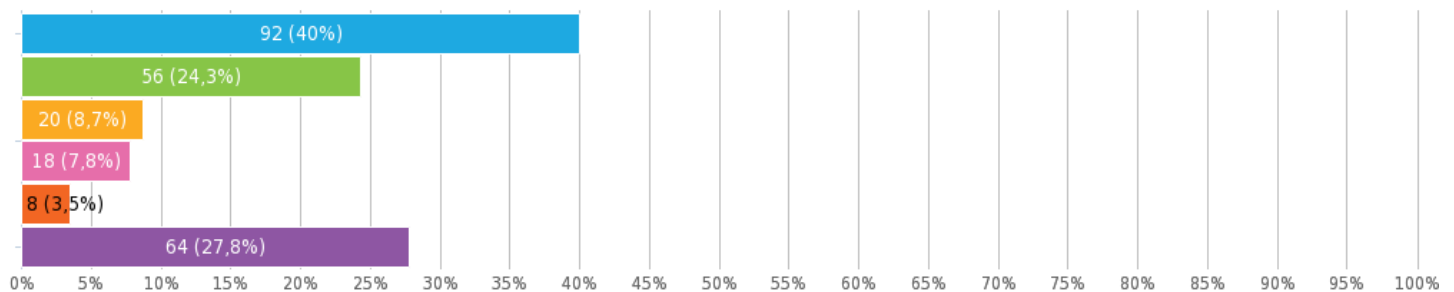
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Ten opzichte van 2019 is de telefonische bereikbaarheid van de RSD verbeterd. Dit is zeker gezien de toestroom van Tozo-klanten in verband met de coronacrisis en daarmee de overbelasting van de medewerkers die de telefoon bemensen, het team Ondersteuning, een mooi resultaat. De extra inzet aan de telefooncentrale van collega's uit andere teams heeft hier zeker toe bijgedragen.

3. Wat gebeurt er als u ons vraagt of wij u willen terugbellen?

Meerkeuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Wij bellen u nog dezelfde dag terug.	92	40 %	33,5%
Wij bellen u op het afgesproken tijdstip terug.	56	24,3 %	22,0%
Wij bellen u pas een aantal dagen later terug.	20	8,7 %	11,7%
Wij sturen u een e-mail.	18	7,8 %	9,3%
Er gebeurt helemaal niets.	8	3,5 %	6,1%
Niet van toepassing.	64	27,8 %	30,6%

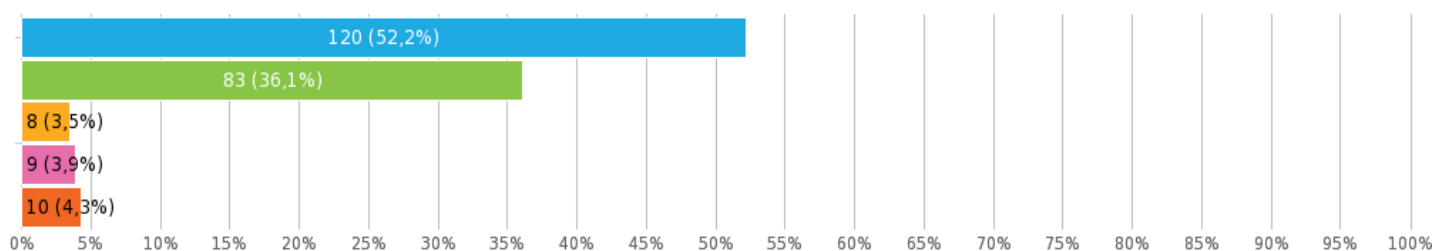
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Ten opzichte van 2019 is ook het navolgen van een terugbelverzoek verbeterd.

4. Hoe reageert uw klantmanager op uw vragen?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● Uw klantmanager geeft meteen antwoord op uw vragen.	120	52,2 %	47,7%
● Uw klantmanager zoekt eerst dingen voor u uit en geeft u dan later antwoord.	83	36,1 %	38,4%
● U krijgt later antwoord van een andere medewerker van RSD.	8	3,5 %	3,9%
● U krijgt antwoord, maar u kunt niets met het antwoord.	9	3,9 %	4,2%
● U krijgt helemaal geen antwoord.	10	4,3 %	5,9%

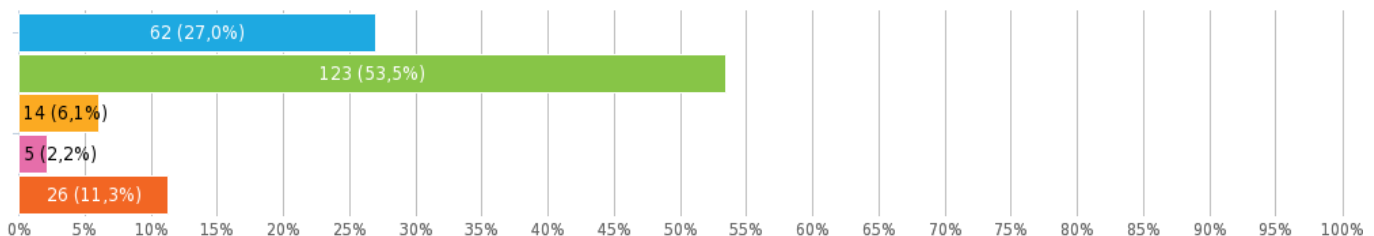
Bijna 90% is tevreden over de antwoorden van de klantmanager.

Bijna 10% van de vragen wordt niet beantwoord of de reactie geeft geen antwoord op de gestelde vraag. Wat we hier niet uit kunnen lezen, is waar het 'mis' loopt in de communicatie.

5. Hoe ervaart u over het algemeen uw gesprekken met medewerkers van de RSD? Denk hierbij bijvoorbeeld aan uw contact met de telefoniste, uw klantmanager, een medewerker van de Uitkeringsadministratie of iemand van de afdeling Debiteurenbeheer.

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U heeft het gevoel dat onze medewerkers u echt vooruit willen helpen.	62	27,0 %	32,8%
● U voelt zich begrepen en u krijgt antwoord.	123	53,5 %	56,0%
● Onze medewerkers geven u het gevoel dat u iets verkeerd doet.	14	6,1 %	9,8%
● U vindt dat onze medewerkers u slecht behandelen.	5	2,2 %	1,5%
● Anders... (vul hier uw eigen antwoord in)	26	11,3 %	In 2019 niet gevraagd

De vergelijking tussen 2019 en 2020 is bij deze vraag niet goed te maken, omdat er een antwoordoptie is toegevoegd in het geval dat de gevraagde opties niet van toepassing waren.

80% van de respondenten is tevreden over de gesprekken met de medewerkers.

Bijna 10% is minder tevreden of vindt dat ze niet goed behandeld worden.

Van de 26 antwoorden die iets anders hebben ingevuld, kunnen we de volgende conclusies trekken:

12 respondenten ervaren de gesprekken met de medewerkers als niet positief

14 respondenten geven positieve feedback. Dit varieert van geen contact tot respect ver meendenken.

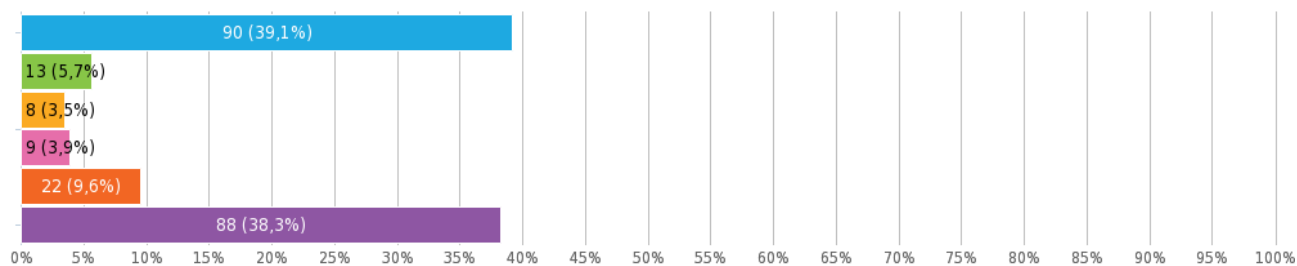
Als verbeterpunten worden genoemd:

- Empathie van de medewerkers laat soms te wensen over.
- Vooral het wisselen van klantmanager wordt als zeer vervelend ervaren.
- Klanten voelen zich opgejaagd en geven aan dat er te weinig begrip is voor hun persoonlijke situatie

6. Wat doet u, of wat gaat u doen, als u een klacht heeft over de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U bespreekt de klacht met uw vaste contactpersoon.	90	39,1 %	67,5%
● U belt de telefoniste en vraagt naar de manager van de RSD.	13	5,7 %	8,6%
● U schakelt de cliëntenraad van de RSD in.	8	3,5 %	0,7%
● U stuurt een brief met uw klacht naar de RSD.	9	3,9 %	7,1%
● U doet niets, omdat u denkt dat een klacht indienen toch niet helpt.	22	9,6 %	16,1%
● U heeft geen klacht.	88	38,3 %	In 2019 niet gevraagd

Een vergelijking naar 2019 is niet te maken.

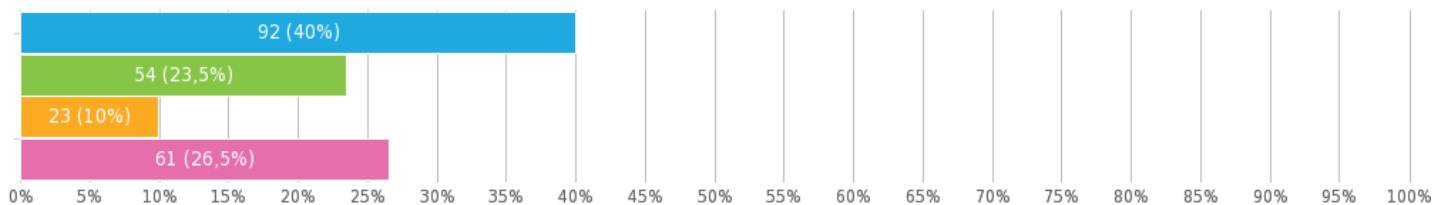
Uit de antwoorden van 2020 blijkt dat als er een klacht is deze primair wordt besproken met de vaste contactpersoon. Daarnaast geeft bijna 40% aan geen klachten te hebben.

Vraag 7, 8 en 9 zijn toegevoegd aan de vragenlijst ivm de Coronacrisis vanaf 11 maart 2020.

**7. Door de Coronacrisis zijn er zo min mogelijk afspraken op het kantoor van de RSD in Zevenaar.
Wat vindt u daarvan?**

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Het maakt u niets uit.	92	40 %
● U vindt het plezierig dat u thuis kunt blijven voor deze afspraak.	54	23,5 %
● U vindt het vervelend dat u niet naar de RSD kunt komen.	23	10 %
● Niet van toepassing.	61	26,5 %

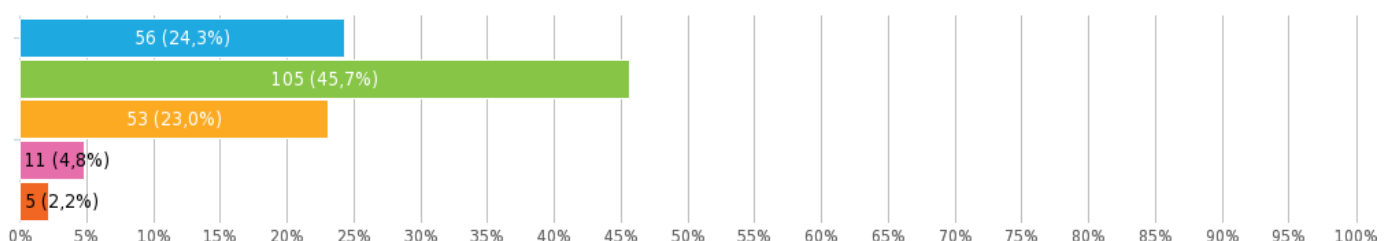

Slechts 10% van de respondenten ervaart het als vervelend dat ze niet naar de RSD kunnen komen. Voor de klanten die het vervelend vinden of waarvan de klantmanagers het beslist noodzakelijk achten, wordt in overleg een uitzondering gemaakt. De reden om de klant toch naar de RSD te laten komen, zijn wisselend. Redenen kunnen zijn: gezinssituatie, onvoldoende digivaardig of het missen van de visuele interactie, om meer beeld en geluid te krijgen bij hoe iemand er 'echt bij zit'. Ook emotioneel zwaar beladen gesprekken worden bij voorkeur aan tafel (in Zevenaar) gepland.

8. Om contact met u te hebben, maken we nu online of telefonisch afspraken. Hoe vindt u dat?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	56	24,3 %
● Goed	105	45,7 %
● Neutraal	53	23,0 %
● Matig	11	4,8 %
● Slecht	5	2,2 %

9. Heeft u nog ideeën hoe wij onze dienstverlening tijdens de Coronacrisis kunnen verbeteren?

Tekst antwoord, Antwoorden **71x**, onbeantwoord **159x**

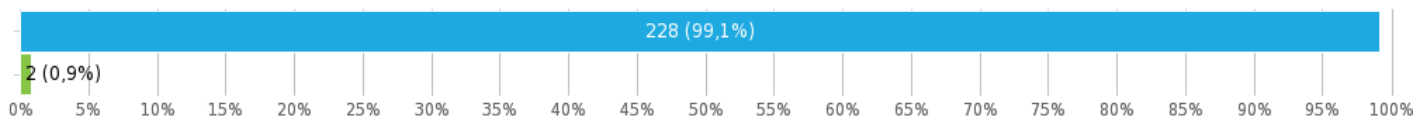
Meerdere malen wordt genoemd:

- Juist door alleen telefonisch contact moet een goede follow-up gewaarborgd worden.
- Klanten informeren bij wisselingen van klantmanager.
- Wens om te kunnen videobellen
- Zorg voor goede bereikbaarheid, ook bij collega's die thuiswerken
- Instructiefilmpjes bij aanbod re-integratietrajecten
- Complimenten voor de manier waarop de RSD met de coronacrisis omgaat
- Klanten vinden brief veiliger dan mail

10. Ontvangt u een uitkering van RSD de Liemers?

Enkele keuze, Antwoorden **230x**, onbeantwoord **0x**

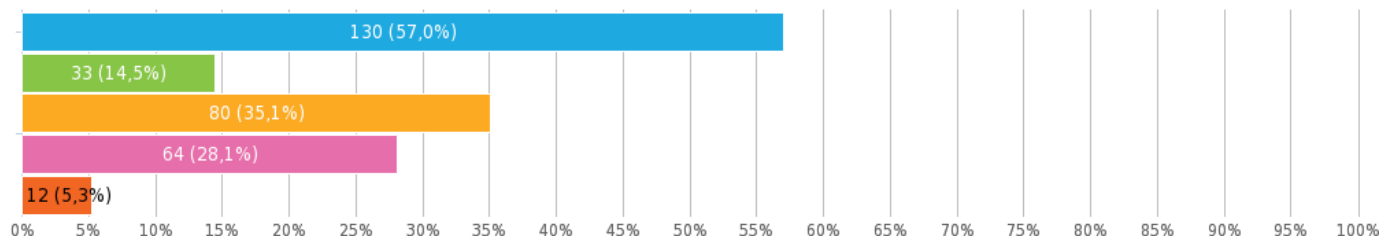
Antwoord	Antwoorden	2020	2019
☒ Ja	228	99,1 %	93,9%
☐ Nee, ga door naar vraag 27 en geef ons tips om onze dienstverlening te verbeteren.	2	0,9 %	6,1%

11. U ontvangt een bijstandsuitkering. Bij het ontvangen van een uitkering horen rechten en plichten. Hoe bent u over deze rechten en plichten geïnformeerd?

Meerkeuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U bent bij de voorlichtingsbijeenkomst over rechten en plichten geweest.	130	57,0 %	61,5%
U heeft op de website gelezen over uw rechten en plichten.	33	14,5 %	11,5%
Uw klantmanager heeft u over uw rechten en plichten verteld.	80	35,1 %	29,9%
U heeft de RSD klantenmap gelezen.	64	28,1 %	27,6%
U kent deze rechten en plichten niet.	12	5,3 %	4,7%

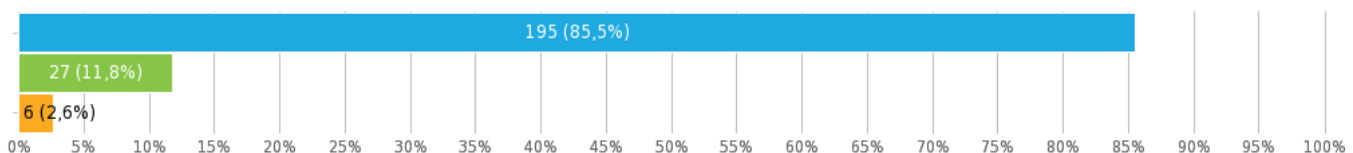
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Deze vraag draagt niet bij aan de beoordeling van de klanttevredenheid. Het is een onderdeel van het proces zoals de RSD dit uitvoert.

12. Wordt uw uitkering voor u op het juiste tijdstip betaald?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

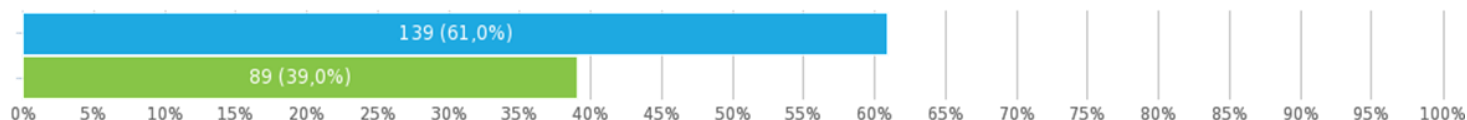
Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja, precies op de aangegeven datum.	195	85,5 %	86,2%
Nee, omdat u zelf eerst uw informatie moet aanleveren.	27	11,8 %	10,9%
Nee, omdat u zelf niet op tijd uw informatie aan kunt leveren.	6	2,6 %	2,3%

13. Bent u vrijgesteld van een arbeidsverplichting?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
☒ Ja, ga door naar vraag 20.	139	61,0 %	59,6%
☐ Nee.	89	39,0 %	40,4%

Toelichting

Klanten kunnen zijn vrijgesteld van een arbeidsverplichting als

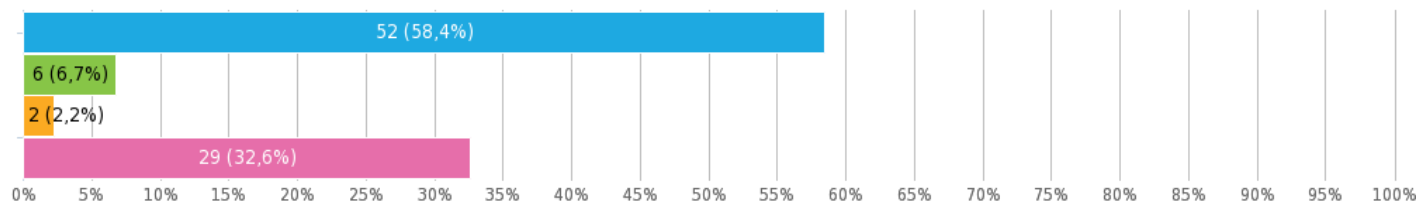
- Ze werken tot het, voor die klant, maximaal haalbaar aantal uren
- Als ze op grond van medische redenen niet aan de arbeidsverplichting kunnen voldoen
- Als ze een ontheffing voor alleenstaande ouders hebben gekregen
- Ze een traject volgen en gedurende het traject niet hoeven te solliciteren
- Ze nog in de intakefase zitten en de rechten en plichten nog niet zijn vastgesteld
- De klant werkt en de werkgever een LKS voor deze klant ontvangt.

We weten niet wat de situatie is van de klanten die deze vragenlijst hebben ingevuld. We kunnen dan ook geen conclusie trekken waarom 61% van de personen die de vragenlijst hebben ingevuld, zijn vrijgesteld van de verplichting. De antwoorden op deze vraag moeten genuanceerd worden beoordeeld.

14. Uw klantmanager heeft samen met u een Plan van Aanpak opgesteld. Wat vindt u van uw Plan van Aanpak?

Enkele keuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
☒ Uw Plan van Aanpak is duidelijk. U weet waar u aan toe bent en wat er van u wordt verwacht.	52	58,4 %	61,3%
☐ Uw Plan van Aanpak is onduidelijk. U weet niet wat er van u wordt verwacht.	6	6,7 %	15,5%
☐ Uw Plan van Aanpak is een slecht plan. U bent het er niet mee eens.	2	2,2 %	3,2%
☐ U heeft geen Plan van Aanpak.	29	32,6 %	20%

32% geeft aan geen plan van aanpak te hebben.

Klanten ontvangen een brief van de RSD waarin de gemaakte afspraken staan benoemd. Het kan zijn dat klanten deze brief niet herkennen als een “Plan van Aanpak”.

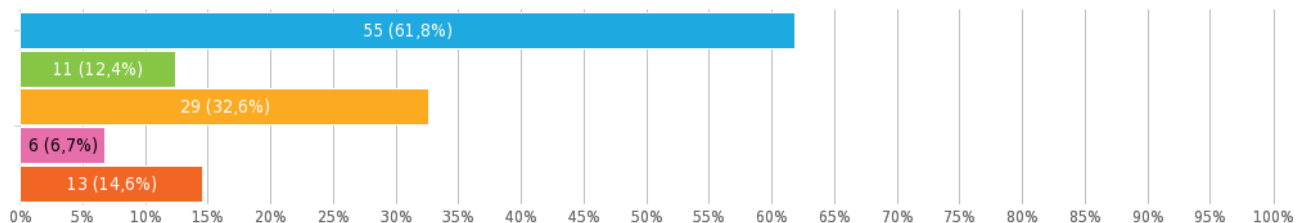
Ook kan het zijn dat de status van de gesprekken kan leiden tot het nog niet hebben van een Plan van Aanpak.

Een harde conclusie is dan ook niet te trekken waarom 32% (nog) geen plan van aanpak heeft.

15. Hoe heeft uw klantmanager u geïnformeerd over de mogelijkheden om werk te vinden?

Meerkeuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
U kreeg van hem/haar een uitnodiging voor een informatiemarkt. (Geen informatiemarkt geweest in 2020)		Niet gevraagd	22,6%
 Hij/zij vertelde u over verschillende trajecten en werkervaringsplaatsen.	55	61,8 %	48,4%
 U kreeg folders mee naar huis.	11	12,4 %	9,7%
 Hij/zij vertelde u over de RSD App.	29	32,6 %	31,6%
 Uw klantmanager heeft u hier niet over geïnformeerd.	6	6,7 %	5,8%
 Anders (vul hier uw antwoord in)	13	14,6 %	18,1%

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

In 2020 is, door de Coronacrisis, geen informatiemarkt georganiseerd.

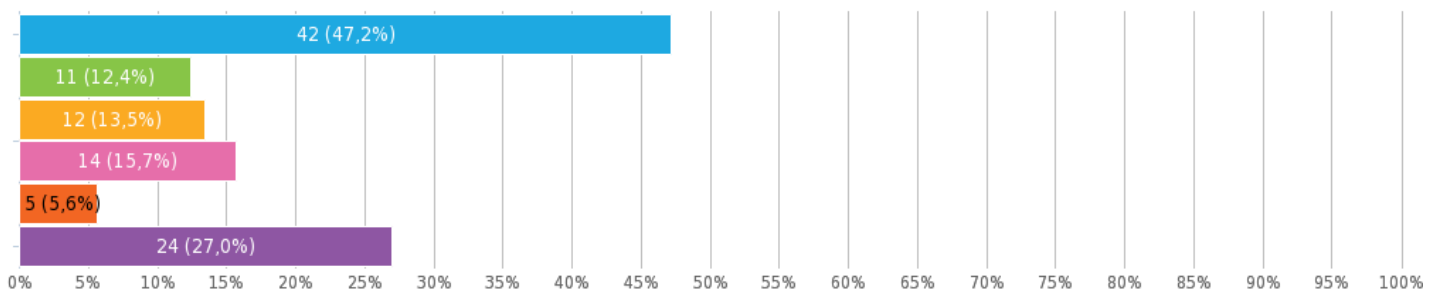
Andere redenen die worden genoemd:

- Nog niet toe aan werk. Wel de vraag: hoe kom ik uit mijn huidige situatie
- Advies om vooral te solliciteren
- Acties op eigen initiatief
- Parttime werk.

16. Hoe helpt de RSD u nu bij het vinden van werk?

Meerkeuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Uw klantmanager heeft goed onderzocht wat u kunt en wat u leuk vindt.	42	47,2 %	47,1%
Uw klantmanager bezoekt bedrijven voor u om te kijken of u daar kunt werken.	11	12,4 %	5,2%
Uw klantmanager zoekt een werkervaringsplaats voor u, zodat u kunt proberen welk werk bij u past.	12	13,5 %	16,1%
Uw klantmanager biedt u het juiste re-integratietraject aan.	14	15,7 %	17,4%
Uw klantmanager biedt u de juiste opleiding aan.	5	5,6 %	7,7%
Uw klantmanager helpt u niet.	24	27,0 %	23,9%

Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Ten opzichte van 2019 zijn er kleine verschuivingen te zien.

Uit deze vraag is geen conclusie te trekken. Het is onduidelijk in welke fase van het traject een klant zit, en of het vinden van werk al aan de orde is.

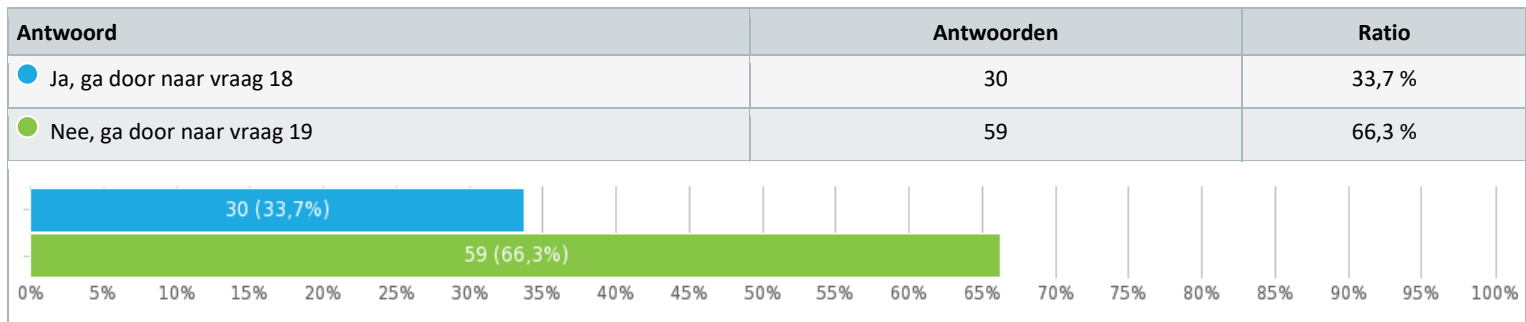
Voorbeeld: in totaal is 24 keer aangegeven dat de klantmanager niet helpt bij het vinden van werk. Dit kan twee dingen betekenen: De klant is zelf in staat om werk te zoeken en te vinden en heeft de verplichting om dit ook zelf te doen. Ook kan het betekenen dat de klant vindt dat hij onvoldoende hulp ontvangt van de klantmanager.

Het merendeel van de antwoorden geeft aan dat de klantmanager actief met de klant samen een passend traject vorm geeft en aanbiedt.

Vraag 17, 18 en 19 zijn toegevoegd aan de vragenlijst ivm de opstart van het Leer- en Ontwikkelnetwerk met ingang van 01 januari 2020.

17. Neemt u deel aan een re-integratietraject, taalles of andere activiteit vanuit de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **89x**, onbeantwoord **141x**

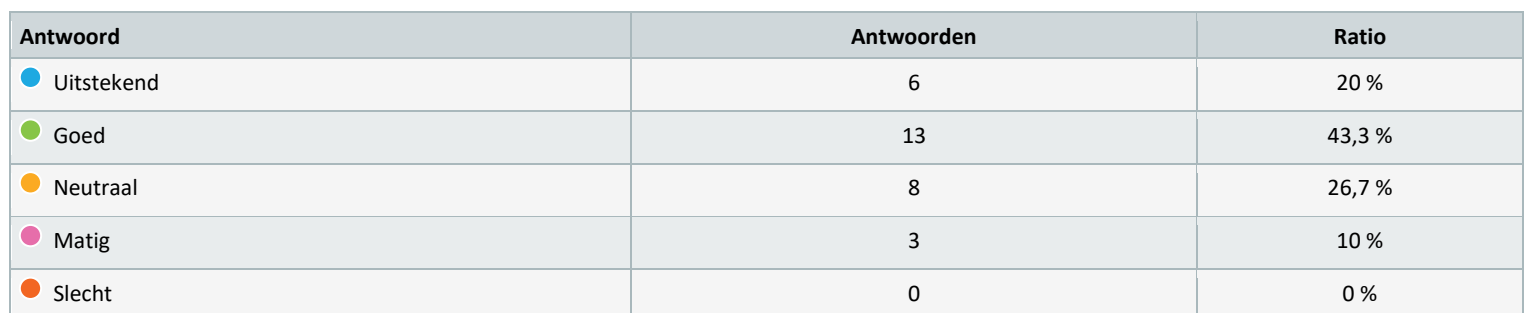

Op basis van deze antwoorden is geen harde conclusie te trekken. Hierbij kunnen we de volgende vragen stellen:

- Ervaart de klant een bij een LEON partner ingekocht traject als een activiteit van de RSD of van een andere partij?
- Het is afhankelijk van de trede of een klant wel/niet een traject moet volgen.
- In welke fase zit een klant, intake en diagnosefase, de bemiddelingsfase waarin de klant zelf activiteiten moet ondernemen? Of een andere fase?

18. Past het traject bij uw verwachtingen?

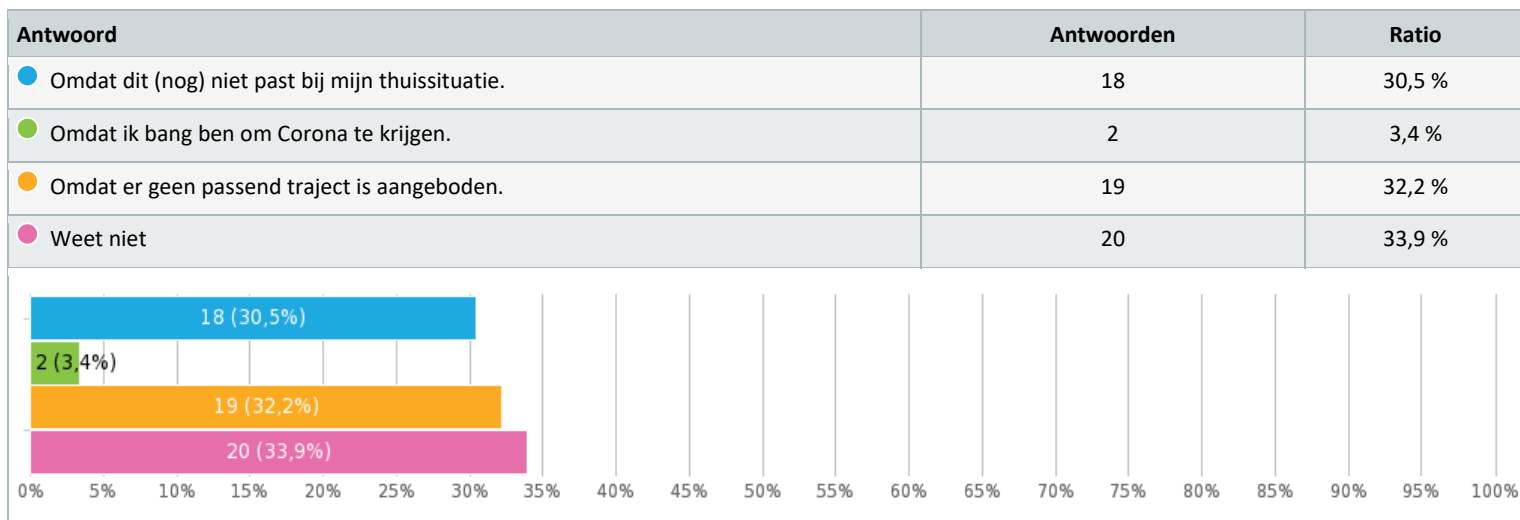
Enkele keuze, Antwoorden **30x**, onbeantwoord **200x**

63,3% van de respondenten die deze vraag heeft beantwoord is tevreden over het traject. Gezien het aantal antwoorden op deze vraag is dat niet representatief te noemen.

19. Waarom neemt u niet deel aan een traject dat u door de RSD wordt aangeboden?

Enkele keuze, Antwoorden **59x**, onbeantwoord **171x**

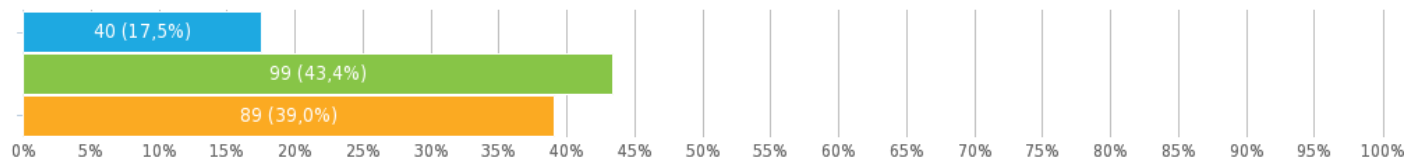

Zie conclusie bij vraag 17.

20. Bezoekt u de website van de RSD wel eens?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

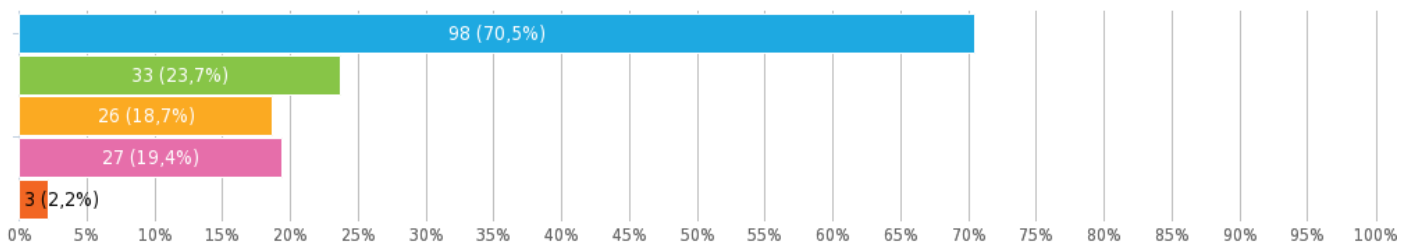
Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● Ja, regelmatig.	40	17,5 %	12,2%
● Ja, soms.	99	43,4 %	45,5%
● Nee, ga naar vraag 23.	89	39,0 %	42,3%

21. Waarvoor gebruikt u de website van de RSD?

Meerkeuze, Antwoorden **139x**, onbeantwoord **91x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● Voor het opzoeken van informatie.	98	70,5 %	72,9%
● Voor het invullen of downloaden van formulieren.	33	23,7 %	25,8%
● Voor het opzoeken van contactgegevens (zoals ons telefoonnummer en adres).	26	18,7 %	22,5%
● Voor het sturen van een e-mail naar de RSD.	27	19,4 %	8,9%
● Anders ... (vul hier uw antwoord in)	3	2,2 %	3,8%

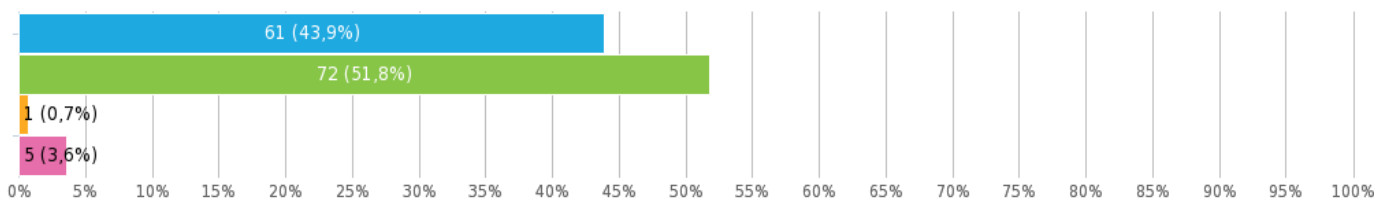
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

De website wordt **ook** gebruikt voor het aanleveren van gewerkte uren of het opzoeken van informatie.

22. Wat vindt u van de website van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **139x**, onbeantwoord **91x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
● U kunt er alles vinden wat u zoekt.	61	43,9 %	44,1%
● U kunt er bijna alles vinden wat u zoekt.	72	51,8 %	53,0%
● U kunt er nooit vinden wat u zoekt.	1	0,7 %	1,7%
● U mist belangrijke informatie, zoals ... (vul hier uw antwoord in)	5	3,6 %	1,3%

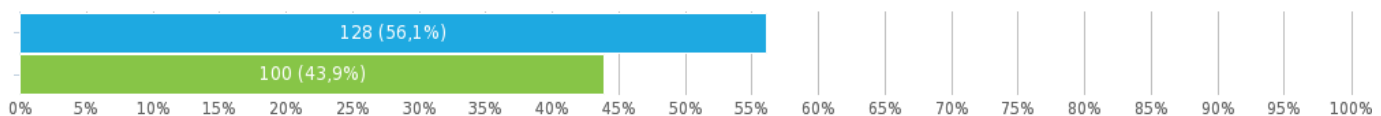

Specifiek wordt benoemd dat de informatie op de website beknopt is. Meer actuele informatie is gewenst. Daarnaast wordt gevraagd naar een persoonlijke inlogmogelijkheid om de uitkeringspecificaties te kunnen inzien.

23. Op de RSD App vindt u bijvoorbeeld een overzicht van alle vacatures, trainingen en veelgestelde vragen. Kent u deze App?

Enkele keuze, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Ja. (ga door naar vraag 24)	128	56,1 %	47,9%
Nee. (ga door naar vraag 26)	100	43,9 %	52,1%

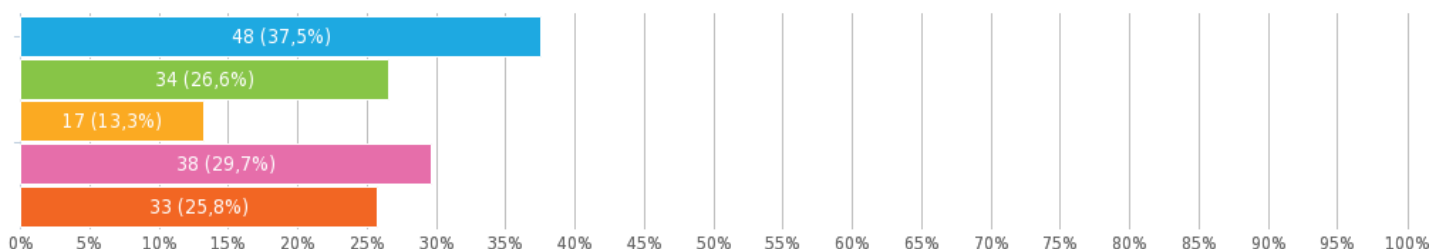

Ten opzichte van 2019 is de bekendheid van de app iets gestegen. Deze uitslag betekent dat de app blijvend aandacht moet krijgen, om de bekendheid onder klanten te vergroten.

24. Waarvoor gebruikt u de RSD App?

Meerkeuze, Antwoorden **128x**, onbeantwoord **102x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
Voor het vinden van vacatures.	48	37,5 %	45,9%
Voor informatie over de betaaldatum van uw uitkering.	34	26,6 %	28,1%
Voor informatie over trainingen en scholing.	17	13,3 %	10,2%
Om contact op te nemen met de RSD of met uw klantmanager.	38	29,7 %	19,9%
U gebruikt de App niet.	33	25,8 %	34,2%

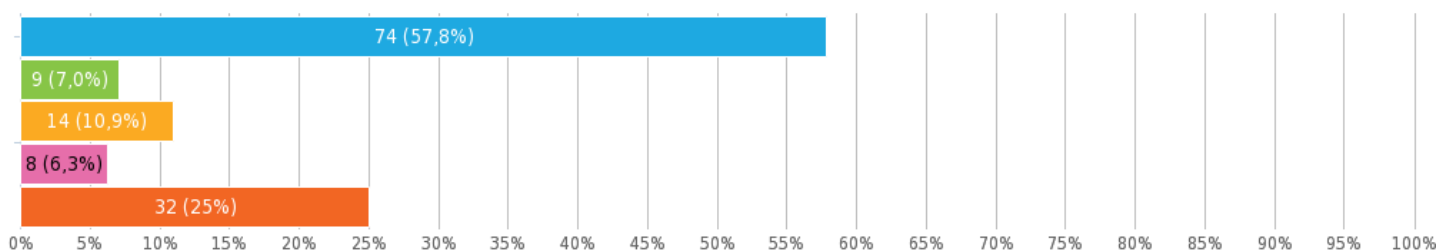
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

Het nut van de app is ook afhankelijk van de mogelijkheden van de klant.

25. Wat vindt u van de informatie op de RSD App?

Meerkeuze, Antwoorden **128x**, onbeantwoord **102x**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
De informatie is nuttig.	74	57,8 %	56,9%
De informatie is niet compleet.	9	7,0 %	7,2%
De informatie is verouderd.	14	10,9 %	7,7%
De informatie is voor u niet interessant.	8	6,3 %	6,2%
Niet van toepassing.	32	25 %	26,7%

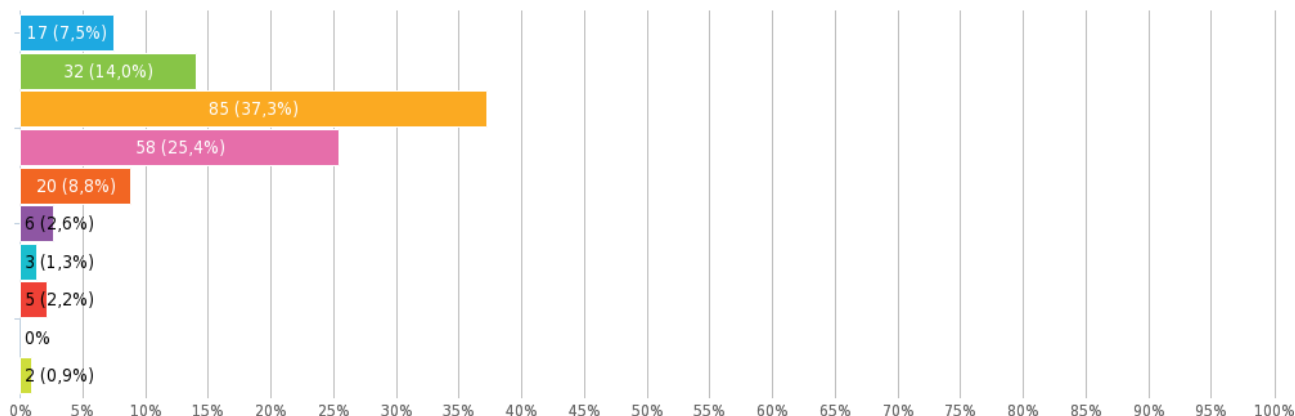
Op deze vraag konden respondenten meerdere antwoorden geven. Daarmee komt de totale respons boven de 100%.

26. Wilt u de RSD een cijfer geven voor de totale dienstverlening? 1 ster is zeer slecht, 10 is zeer goed.

Aantal sterren, Antwoorden **228x**, onbeantwoord **2x**

Aantal sterren **7,6/10**

Antwoord	Antwoorden	2020	2019
10/10 ★★★★★★★★★★	17	7,5 %	9,8%
9/10 ★★★★★★★★★☆	32	14,0 %	11,8%
8/10 ★★★★★★★★☆☆	85	37,3 %	34,1%
7/10 ★★★★★★★★☆☆	58	25,4 %	22,8%
6/10 ★★★★★★★★☆☆	20	8,8 %	11,5%
5/10 ★★★★★★★★☆☆	6	2,6 %	6,9%
4/10 ★★★★★★★★☆☆	3	1,3 %	1,0%
3/10 ★★★★★★★★☆☆	5	2,2 %	1,5%
2/10 ★★★★★★★★☆☆	0	0 %	0,2%
1/10 ★★★★★★★★☆☆	2	0,9 %	0,5%

Gemiddeld komt de waardering van de klanten die een Participatie/loaw-uitkering ontvangen uit op 7.6. In 2019 was dit 7.5. De waardering over 2020 wordt beïnvloed door de Corona-maatregelen waardoor de dienstverlening noodgedwongen is aangepast. 90% van de respondenten geeft de RSD een voldoende.

27. Heeft u verbetertips voor de RSD? Wij horen ze graag. Schrijf uw tips hieronder op.

Tekst antwoord, Antwoorden **87x**, onbeantwoord **143x**

Deze vraag was niet verplicht. Alleen respondenten die behoefte hadden te reageren, hebben dat gedaan. Van de 87 reacties zijn er 16 echt negatief. De verbetertips variëren van enorm tevreden naar ziekmakend.

Conclusies

De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek 2020 spreken voor zich en geven een signaal op volgende hoofdonderwerpen:

- **Klantbejegening**
Spreek de taal van de klant. Voorkom vooringenomen conclusies. Behandel klanten met respect en kom afspraken na. Communiceer over veranderingen als veranderingen nodig zijn. Zorg voor een correcte administratieve afhandeling (juiste adressering en eenduidige informatie).
- **Overdracht**
Voorkom veelvuldig wisselen van klantmanager. Besteed aandacht aan de menselijke maat. Processen zijn ondergeschikt aan het klantcontact. Als er toch overgedragen moet worden, zorg dan voor een warme overdracht naar een collega/Werkgevers Service Punt
- **Passend aanbod**
Houd rekening met de mogelijkheden en onmogelijkheden van de klant. Het verwachtingspatroon werkgever en kandidaat moet helder zijn en op elkaar aansluiten.
Zorg voor een juiste begeleiding zeker in een onzekere tijd als deze met Corona.
- **Digitalisering**
Verbetering van de informatie op de website en actualiteit op de RSD app.
Verder ontwikkeling van het digitaal aanleveren van informatie en de wens naar een persoonlijke online omgeving.
Klanten moeten geïnformeerd worden over Zorgmail, zodat ze weten dat hun persoonsgegevens veilig worden verstuurd.

Aanbevelingen

Klantbejegening

Verplaats je in de wereld van de klant, zijn taalgebruik en verwachtingen. De klant centraal en niet specifiek het werkproces. Persoonlijk contact en bouwen aan vertrouwen moet de prioriteit zijn. Op deze manier kan de RSD zich presenteren binnen het afgesproken DNA: **maatwerk** (voor de klant) – (op basis van) **vakmanschap – perspectief** (op de toekomst voor de klant). Zodat de klant daar waar mogelijk kan uitstromen en in zijn eigen levensbehoefte kan voorzien. Daar waar dat niet kan, moet de RSD ondersteunen vanuit een menselijk perspectief.

Respectvolle benadering, bouwen aan vertrouwen, met duidelijke afspraken voor alle partijen.

Specifiek

- Aandacht voor de contacten tussen klant en medewerker.
- Duidelijkheid over gemaakte afspraken en afspraken nakomen.
- Wederzijds respect begint bij de RSD. Als de RSD dit waarmaakt en nakomt, zal de klant volgen.
- De klant centraal gaat voor systemisch werken

Warme overdracht

Kennis van de klant en zijn dossier zorgen voor een serieuze klantbenadering. Wisselingen van klantmanager vanwege het klantproces zullen de ontwikkeling van de klant en de mogelijke uitstroom geen goed doen. Overdracht vanwege het systeem wordt door klanten niet begrepen. Voorkom vakjargon en werk vanuit perspectief, maatwerk en vakmanschap. Als een overdracht nodig is, zorg dan voor een warme overdracht zodat de klant het gevoel heeft gekend te zijn. De focus moet ten alle tijden liggen op een succesvolle en duurzame match naar werk.

Passend aanbod/LEON

Investeer in het Leer- en ontwikkelnetwerk zodat vraag en aanbod goed op elkaar zijn afgestemd. Input van werkgevers en juiste voorlichting naar klanten zijn hierin cruciaal. Neem klanten, waarvoor dit van toepassing is, mee in het traject en wat er van ze wordt verwacht. Het plan van aanpak dat aan een traject ten grondslag ligt, moet ook voor de klant begrijpelijk en herkenbaar zijn.

Digitaliseren

Informeer klanten over Zorgmail, zodat ze weten dat hun persoonsgegevens veilig worden verstuurd en dat de RSD zorgvuldig en veilig omgaat met hun gegevens. Wijs medewerkers op het veilig verzenden van persoonsgegevens (AVG) en het belang van Zorgmail.

Investeer in verdere digitalisering van het proces, zowel in aanleveren van informatie als in communicatie met klanten en samenwerkingspartners. Denk daarbij aan het verder digitaliseren, verbeteren van de website en de functionaliteit van de RSD-app. Mede door de coronacrisis worden klanten digitaal en wordt de wens naar een online klantomgeving groter.

Onderzoek de mogelijkheden van een online klantportaal, zoals bijvoorbeeld Mijnoverheid.nl. Houd rekening met de digitale vaardigheden van het klantenbestand. Houd rekening met de toekomstige klant, die steeds digitaal vaardiger wordt.

Klanttevredenheidsonderzoek 2021

Om een goed beeld te krijgen van wat klanten belangrijk vinden, is een andere manier van uitvragen nodig. Vragenlijsten afgestemd op de klantgroepen Zorg & Ondersteuning, Activeren en Bemiddeling geven een beter beeld wat per groep nodig is en verbeterd kan worden.

Gebruik bij het opstellen van de vragenlijst zo min mogelijk vakjargon. Ga bij de vraagstelling uit van de belevingswereld van de klant in plaats van het georganiseerde systeem van RSD.

Stel bij de vraagstelling de klantbeleving en -verwachting boven het systeem dat vanuit het vak binnen de RSD wordt gehanteerd.

Resultaten
Klanttevredenheidsonderzoek
Tozo
RSD de Liemers 2020

Inleiding

In maart 2020 werd Nederland geconfronteerd met het Corona-virus. Het kabinet heeft op dat moment besloten tot het inzetten van steunmaatregelen voor zelfstandig ondernemers en zzp-ers in de vorm van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze regeling is van kracht geworden vanaf 17 maart 2020. Op het moment van het uitzetten van het klanttevredenheidsonderzoek 2020 loopt de Tozo-3 regeling.

RSD de Liemers voert de Tozo-regeling uit in opdracht van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. Deze nieuwe groep klanten, zelfstandig ondernemers en zzp-ers die aanspraak kunnen maken op de Tozo-regeling, wijkt af van de bestaande klanten, die aanspraak maken op de Participatiewet. Daarom is besloten om voor de Tozo-klanten een apart klanttevredenheidsonderzoek in te richten. Het resultaat hiervan vindt u in deze rapportage.

In januari 2021 is er een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder alle Tozo-klanten van RSD de Liemers. Doel van dit onderzoek is verbeterpunten te benoemen en op basis daarvan de werkwijze van de RSD te optimaliseren.

Aanleiding voor dit onderzoek is vaststellen hoe de dienstverlening van de RSD voor deze bijzondere groep klanten in het afgelopen jaar 2020 tijdens de Coronacrisis is gewaardeerd.

Met de aanbevelingen uit dit onderzoek kunnen verbeteringen worden onderzocht en geïmplementeerd.

Op 21 januari 2021 hebben Tozo-klanten die gebruik hebben gemaakt van de Tozo-regeling en daardoor in contact zijn gekomen met de RSD via de mail de link ontvangen naar de online vragenlijst Klanttevredenheidsonderzoek Tozo 2020 (via www.surveio.com).

Op 28 januari 2021 is er een reminder verstuurd aan het hele bestand om deze mensen alsnog hun mening te laten geven.

De inzendtermijn van de vragenlijst sloot op 03-02-2021.

De online Tozo-vragenlijst is aan 1.170 e-mailadressen verstuurd.

69,9% van de respondenten hebben de mail geopend. Hiervan hebben 373 respondenten de link naar de vragenlijst geopend. 285 vragenlijsten zijn afgewerkt.

De totale respons is 24,4%. Deze score is goed. De toelichting op de vragen geven een goed beeld van de beleving van de Tozo-dienstverlening van de RSD en mogelijke verbeterpunten.

De resultaten in dit rapport zijn vermeld in volgorde zoals de vragen in de vragenlijst hebben gestaan.

De conclusies zijn gebaseerd op de vragenlijsten die geretourneerd zijn.

Algemeen

Eerste antwoord

21-01-2021

Laatste antwoord

02-02-2021

Duur

13 dagen

Enquête bezoeken

373

Totaal bezoeken

285

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

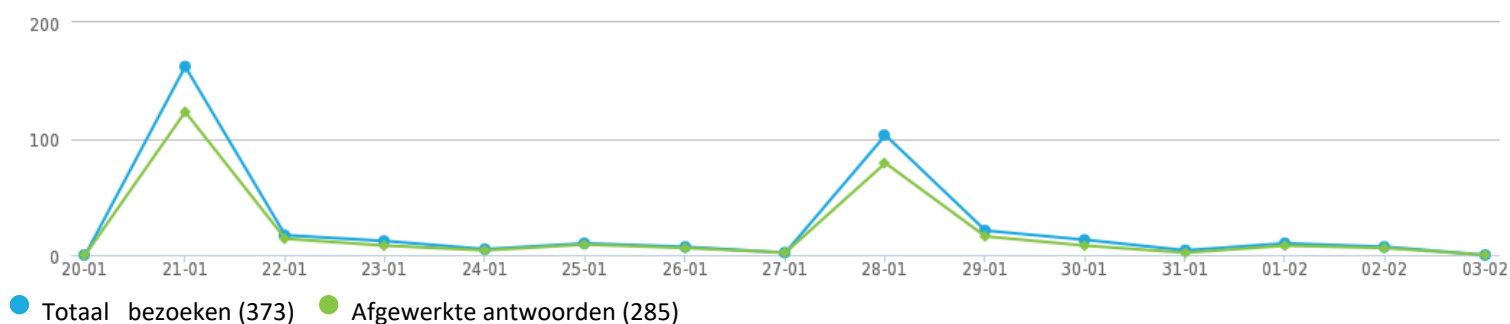
88

Slechts getoond

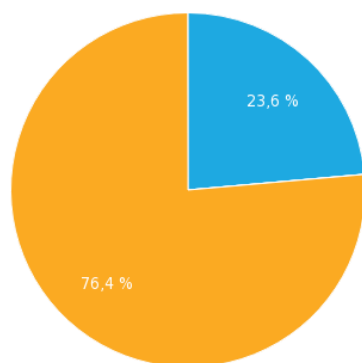
76,4 %

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis (21-01-2021 - 02-02-2021)

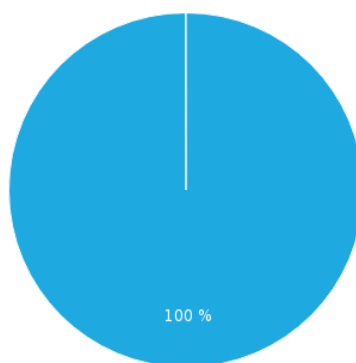

Totaal Bezoeken

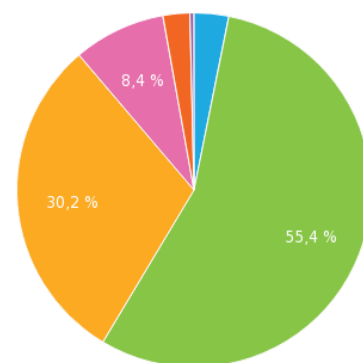
- Slechts getoond (23,6 %)
- Onvolledig (0 %)
- Voltooid (76,4 %)

Bezoek bronnen

- Directe link (100 %)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

- 1-2 min. (3,2 %)
- 2-5 min. (55,4 %)
- 5-10 min. (30,2 %)
- 10-30 min. (8,4 %)
- 30-60 min. (2,5 %)
- >60 min. (0,4 %)

Geachte heer / mevrouw,

U ontvangt deze vragenlijst, omdat u in 2020 een Tozo-uitkering heeft ontvangen van RSD de Liemers.

Wij willen graag weten wat u van onze dienstverlening vindt.

Met uw antwoorden helpt u ons om onze dienstverlening aan u en anderen te verbeteren.

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

U vult deze vragenlijst anoniem in.

De RSD kan dus niet zien wie de antwoorden heeft ingevuld.

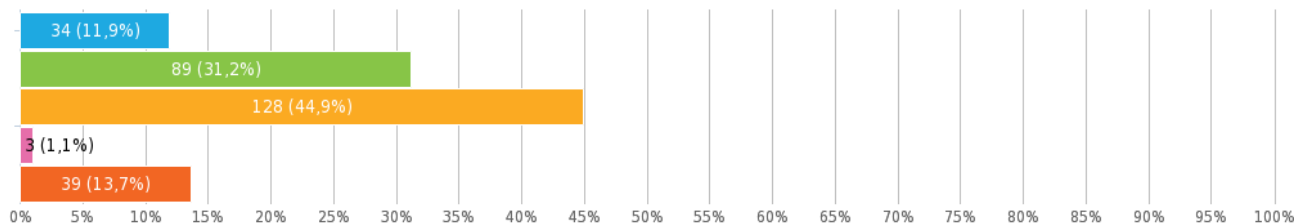

Resultaten

1. Hoe bent u in contact gekomen met RSD de Liemers?

Meerkeuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
 Via een collega ondernemer	34	11,9 %
 Via de gemeente	89	31,2 %
 Ik heb gegoogled op Tozo	128	44,9 %
 Via berichten op LinkedIn	3	1,1 %
 Anders	39	13,7 %

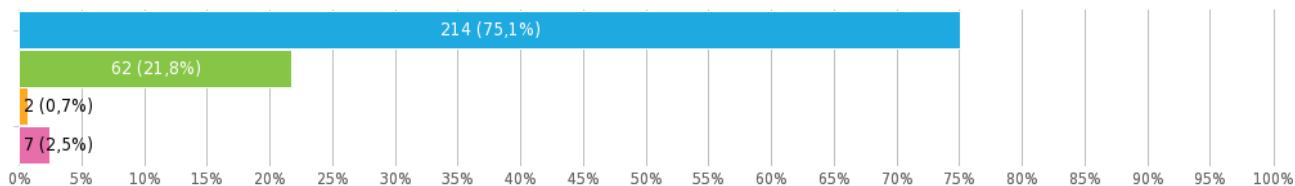

De vindbaarheid van de Tozo informatie van de RSD via Google was goed. Veel ondernemers hebben op die manier gezocht. Als goede tweede is door verwezen via de gemeenten. Via LinkedIn werd weinig gezocht.

2. Op de website van de RSD www.rsddeliemers.nl is zoveel mogelijk informatie over de Tozo-regeling verzameld. Geeft deze informatie antwoord op de vragen die u had/heeft?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
 Ja	214	75,1 %
 Gedeeltelijk	62	21,8 %
 Nee	2	0,7 %
 Weet niet	7	2,5 %

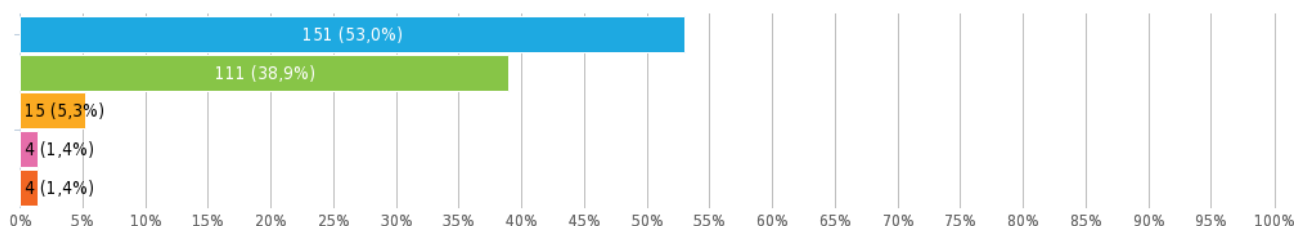
Meer dan 95% van de respondenten is tevreden over de informatie op de website.

3. U heeft een Tozo-aanvraag gedaan voor een uitkering voor levensonderhoud of voor een lening bedrijfskapitaal. Wat vindt u van de snelheid waarmee uw aanvraag is afgehandeld?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	151	53,0 %
Goed	111	38,9 %
Neutraal	15	5,3 %
Matig	4	1,4 %
Slecht	4	1,4 %

4. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **90x**, onbeantwoord **195x**

De respondenten zijn over het algemeen tevreden over het snelle schakelen bij Tozo 1. Ook het feit dat de RSD snel de mogelijkheid heeft geboden om een aanvraag te doen, wordt positief beoordeeld. Toch wordt er ook kritisch gereageerd op dingen die niet goed zijn gegaan.

Bij Tozo 2 en Tozo 3 ligt de waardering toch iets anders. Er is onbegrip over de partnertoets. Ook waren er hoge verwachtingen door de ervaringen bij Tozo 1.

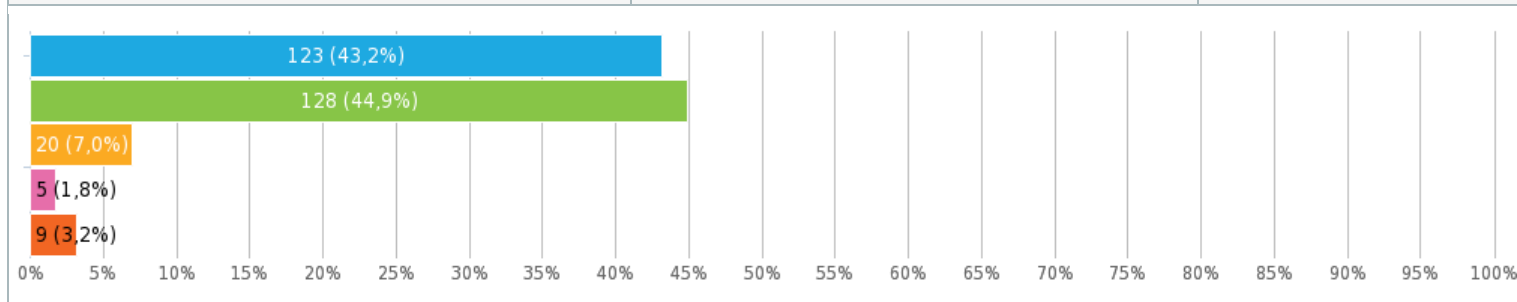
Er is onvoldoende gecommuniceerd dat er bij Tozo 2 en Tozo 3 meer onderzoek werd gedaan.

5. Bent u tevreden over de manier waarop de RSD uw aanvraag heeft behandeld?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	123	43,2 %
Goed	128	44,9 %
Neutraal	20	7,0 %
Matig	5	1,8 %
Slecht	9	3,2 %

6. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **64x**, onbeantwoord **221x**

Over het algemeen zijn de respondenten tevreden. Wat wel opvalt is dat de procedure en de regelgeving niet altijd even duidelijk waren voor ondernemers en medewerkers. Dit heeft geleid tot twijfel en frustratie bij beide partijen.

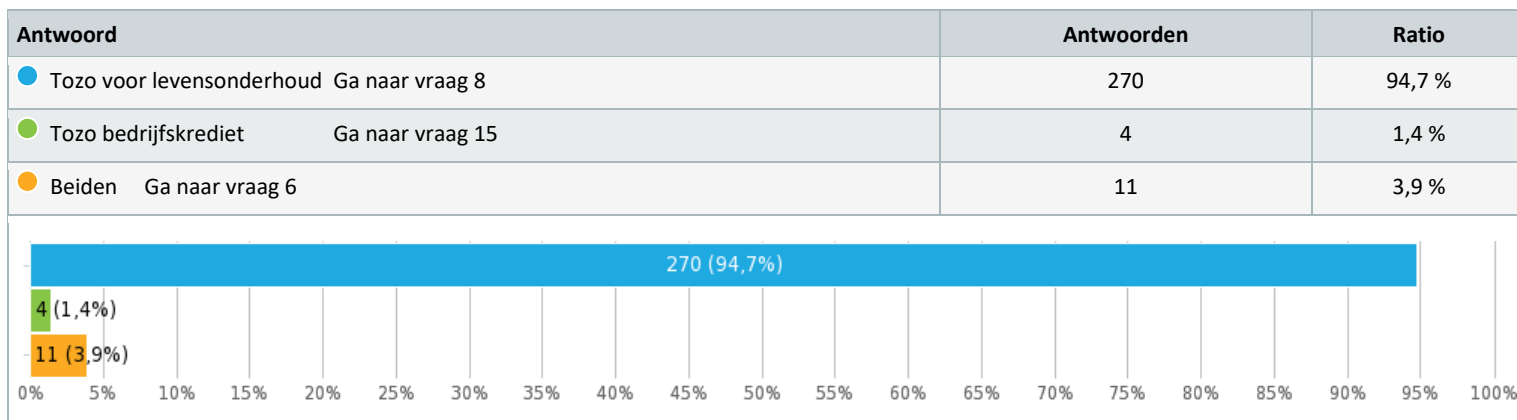
De RSD is verantwoordelijk voor de uitvoering en niet voor de regeling zelf. Dat leidt soms tot onbegrip bij de ondernemers.

Persoonlijk contact bij vragen wordt zeker op prijs gesteld.

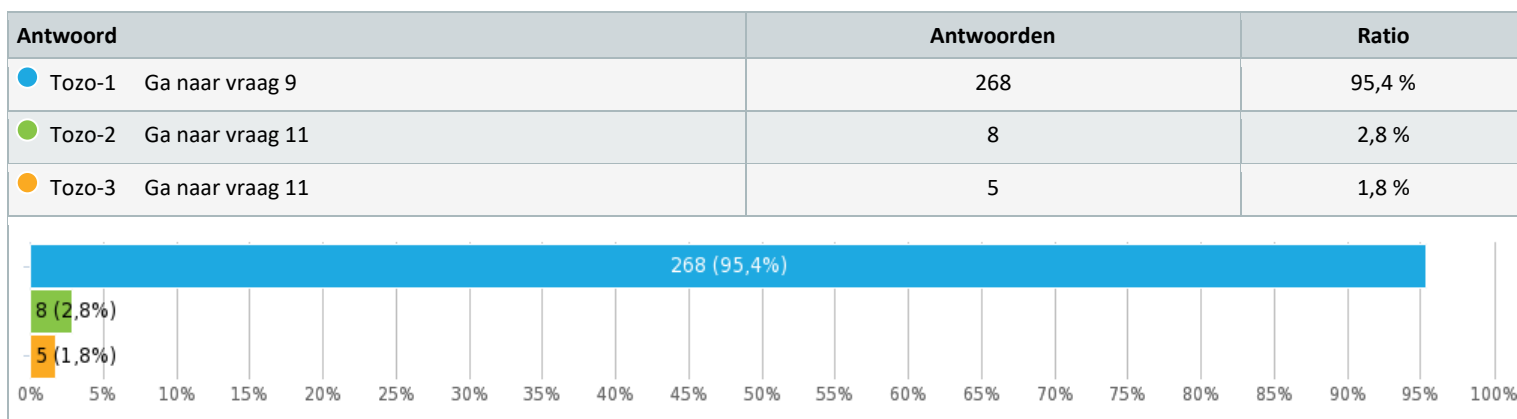
7. Welke Tozo uitkering heeft u ontvangen?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

8. Omdat er verschillen zijn in de Tozo-1, Tozo-2 en Tozo-3, vragen wij u hieronder aan te geven welke uitkering u als EERSTE heeft ontvangen.

Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x**

Ten opzichte van de Tozo-besluiten geeft deze vraag een vertekend beeld.
De verdeling besluiten per 14-01-2021 is: 69% Tozo-1, 15% Tozo 2, 16% Tozo 3.

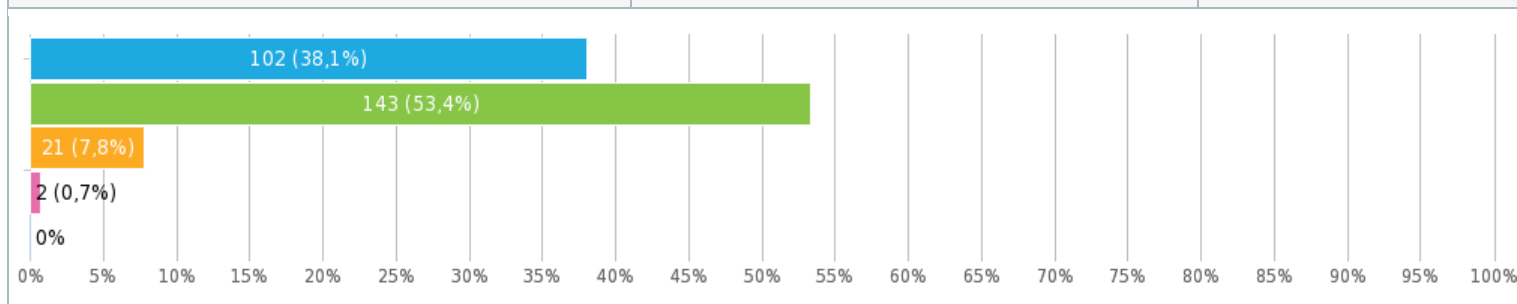
Voor de vervolgvragen moeten we met dit vertekende beeld rekening houden.

9. De RSD heeft er medio maart 2020 voor gekozen zo snel mogelijk een Tozo-aanvraagformulier online te zetten, ondanks dat nog niet alle informatie van het ministerie bekend was. Wat vond u daarvan?

Enkele keuze, Antwoorden **268x**, onbeantwoord **17x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	102	38,1 %
● Goed	143	53,4 %
● Neutraal	21	7,8 %
● Matig	2	0,7 %
● Slecht	0	0 %

10. Wilt u uw antwoord toelichten?

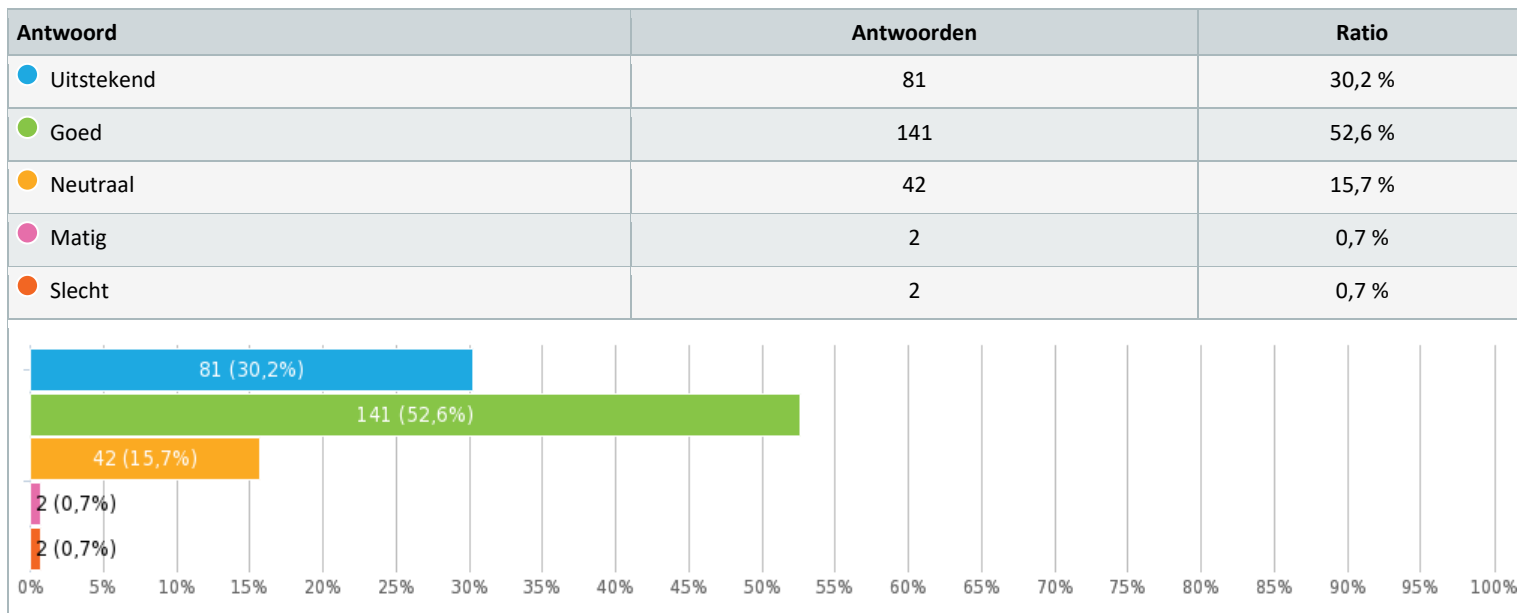
Tekst antwoord, Antwoorden **54x**, onbeantwoord **231x**

Over het algemeen heeft de RSD snel en adequaat gehandeld. Voor ondernemers gaf het rust in onzekere tijden dat er in ieder geval hulp werd geboden.

11. Begin april 2020 werden de maatregelen voor de Tozo-regeling helder. De RSD moest in opdracht van het ministerie aanvullende vragen stellen. Hoe vindt u dat de RSD dit heeft opgelost?

Enkele keuze, Antwoorden **268x**, onbeantwoord **17x**

12. Wilt u uw antwoord toelichten?

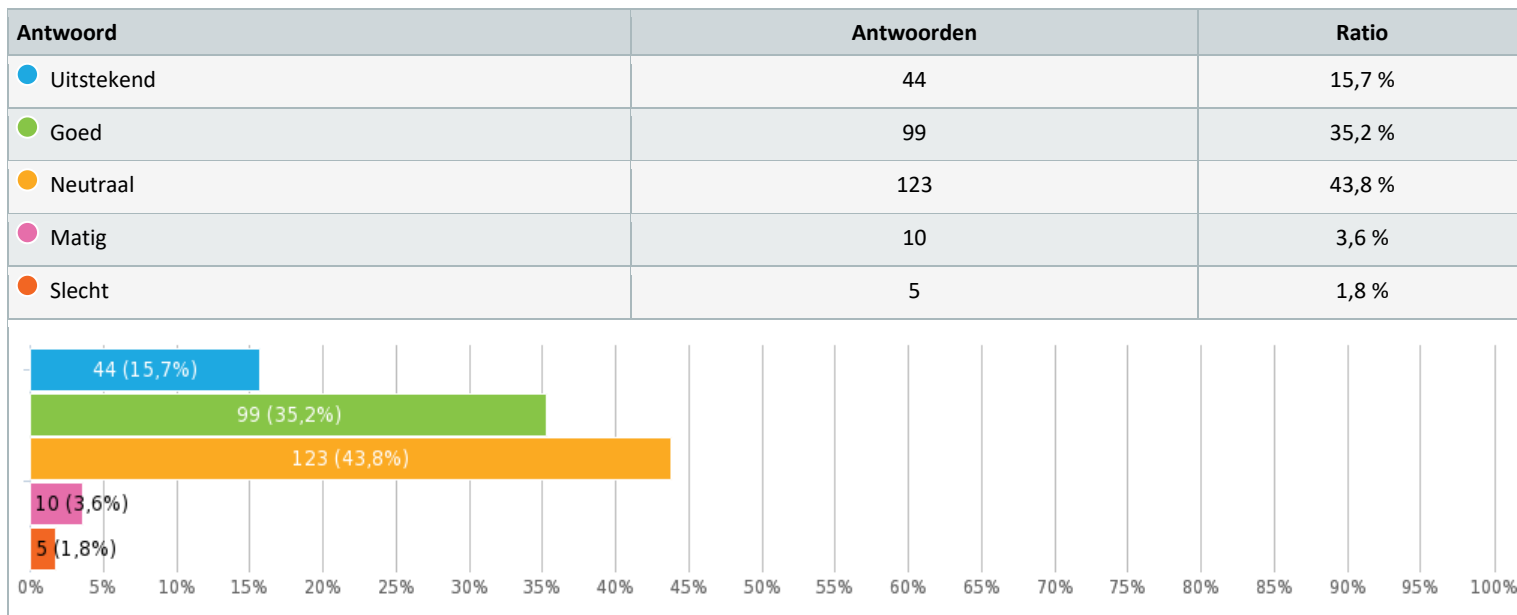
Tekst antwoord, Antwoorden **29x**, onbeantwoord **256x**

Het feit dat er door de Rijksoverheid aanvullende vragen werden gesteld, wordt als lastig ervaren, maar niet bezwaarlijk. Het feit dat de RSD voortvarend te werk is gegaan, mee heeft gedacht, wordt belangrijker gevonden dan de aanvullende vragen.

13. Bij Tozo-2 en Tozo-3 is er onderscheid gemaakt tussen een 1e aanvraag en een verkorte aanvraag voor ondernemers die al eerder een Tozo-uitkering hadden ontvangen. Vond u dat dit verschil duidelijk op de website van de RSD stond vermeld?

Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x**

14. Wilt u uw antwoord toelichten?

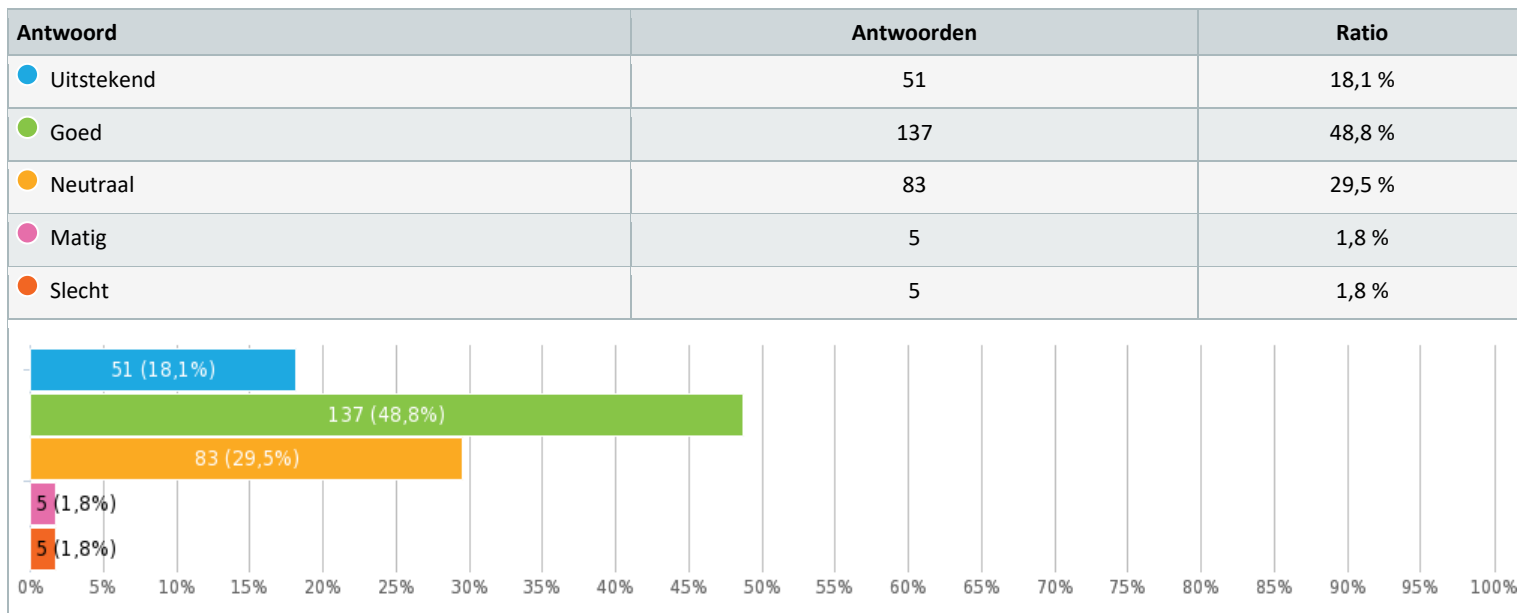
Tekst antwoord, Antwoorden **70x**, onbeantwoord **215x**

Conclusie is dat het onderscheid tussen een verkorte aanvraag (bij verlenging) of een nieuwe aanvraag te weinig was. Dit had duidelijker moeten. Ook blijkt dat veel ondernemers door de partnertoets niet meer in aanmerking kwamen.

15. Bij Tozo-2 en Tozo-3 werd/wordt rekening gehouden met het gezinsinkomen waarbij het inkomen van de partner wordt meegeteld. Was/Is dit goed uitgelegd?

Enkele keuze, Antwoorden **281x**, onbeantwoord **4x**

16. Wilt u uw antwoord toelichten?

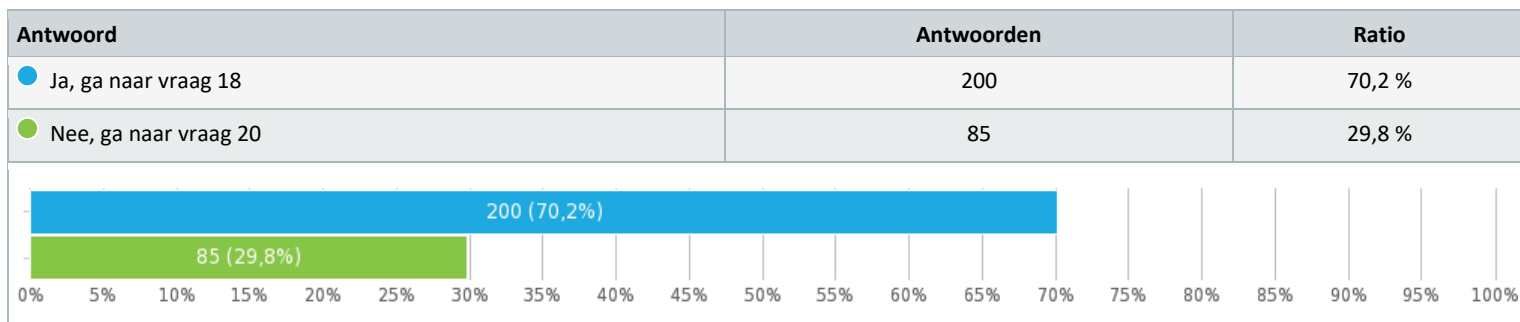
Tekst antwoord, Antwoorden **62x**, onbeantwoord **223x**

De uitleg van de Tozo-2 regeling en de bijbehorende partnertoets is goed uitgelegd. De uitwerking van de partnertoets levert voor de ondernemers veel frustratie op. Veel ondernemers kwamen daardoor niet meer in aanmerking.

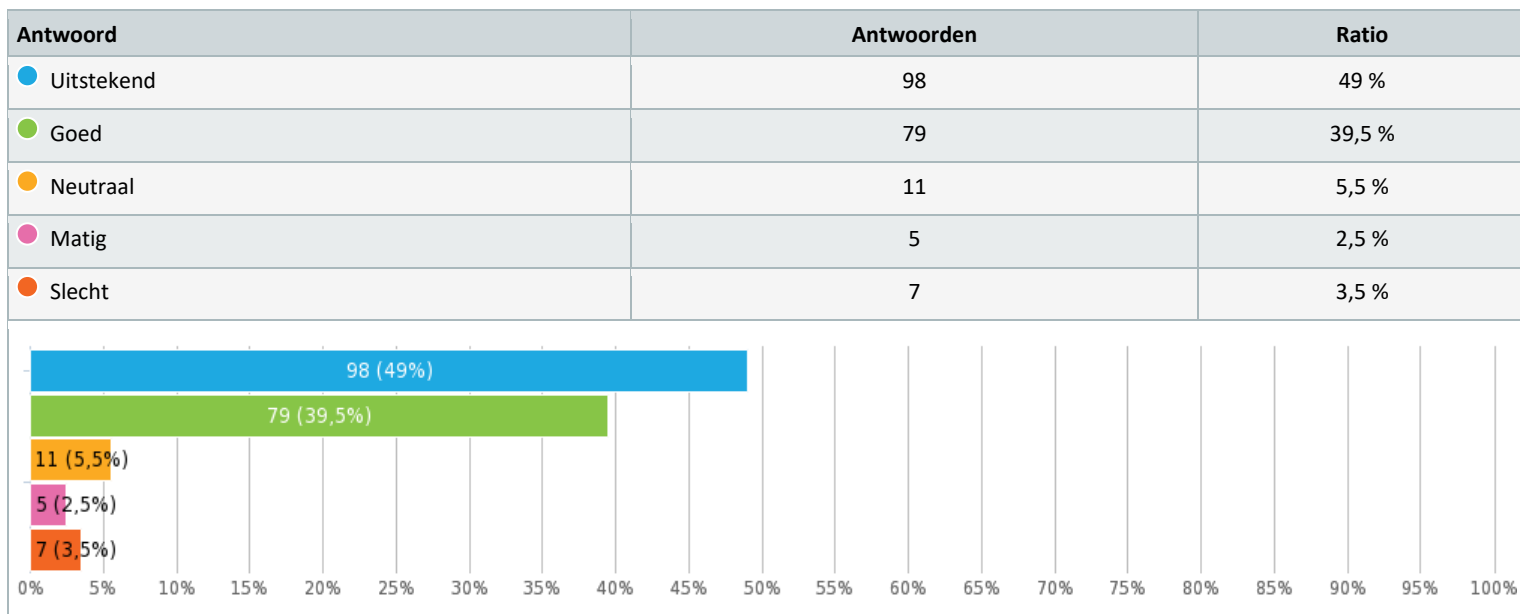
17. Heeft u voor, tijdens of na uw Tozo-aanvraag contact gehad met een medewerker van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

18. Hoe beoordeelt u het contact met de medewerker(s) van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **200x**, onbeantwoord **85x**

19. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **60x**, onbeantwoord **225x**

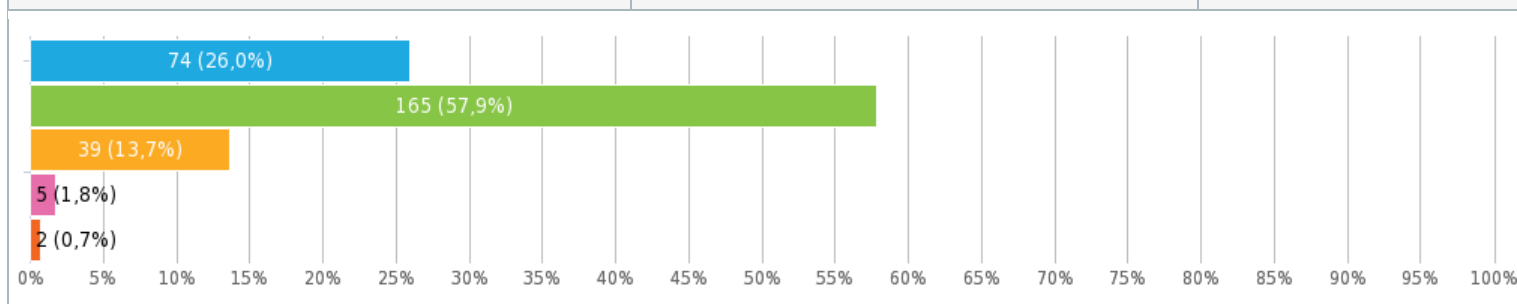
Over het algemeen wordt het contact met de RSD-medewerker positief beoordeeld. Aandachtspunten zijn de algemene mailbox (info@rsddeliemers.nl) en in sommige gevallen onvoldoende deskundigheid over de regeling. Ondanks dat worden deze fouten de medewerkers vergeven, omdat de aandacht en het meedenken de overhand heeft gehad.

20. U heeft ter bevestiging van uw Tozo-uitkering een brief, beschikking of mogelijke wijziging ontvangen van de RSD. Is de inhoud van deze brieven duidelijk?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
Uitstekend	74	26,0 %
Goed	165	57,9 %
Neutraal	39	13,7 %
Matig	5	1,8 %
Slecht	2	0,7 %

21. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **24x**, onbeantwoord **261x**

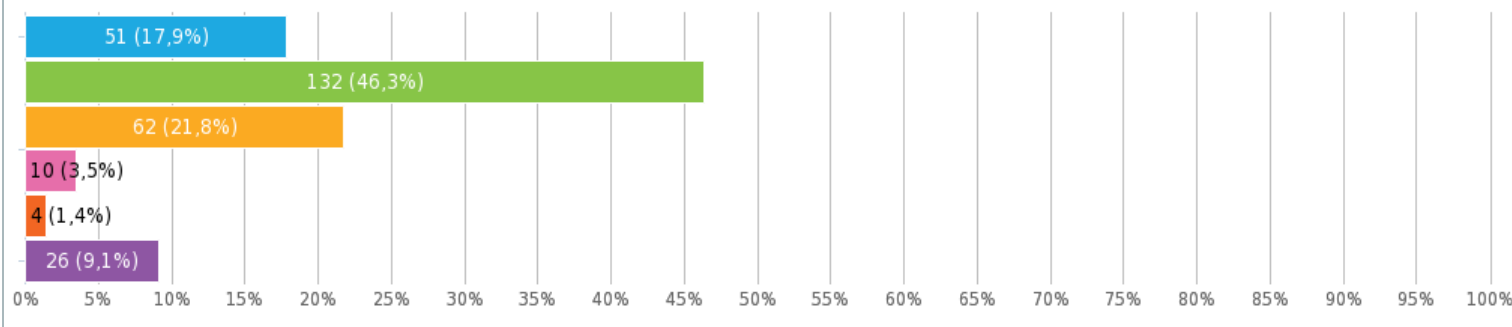
De brieven zijn over het algemeen duidelijk maar er is wel behoefte aan toelichting of een ander taalniveau. Het proces vraagt om aandacht op gebied van zorgvuldigheid en opvolging.

22. Omdat u een uitkering ontvangt/heeft ontvangen, moe(s)t u, indien van toepassing, elke maand opgeven welke inkomsten u heeft uit loondienst, eigen onderneming of andere inkomsten. Hiervoor heeft de RSD een online inkomstenformulier ontwikkeld. Wat vindt u van deze werkwijze?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	51	17,9 %
● Goed	132	46,3 %
● Neutraal	62	21,8 %
● Matig	10	3,5 %
● Slecht	4	1,4 %
● Niet van toepassing	26	9,1 %

23. Wilt u uw antwoord toelichten?

Tekst antwoord, Antwoorden **37x**, onbeantwoord **248x**

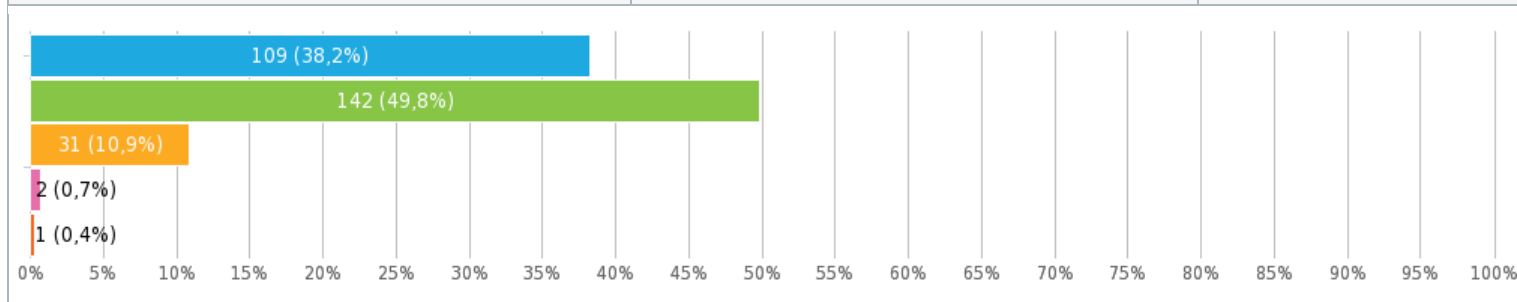
Respondenten vinden het lastig om te bepalen wat wel of niet onder inkomen valt, ondanks de toelichting. Het feit dat alles online kon worden aangeleverd wordt als positief ervaren. Wel wordt opgemerkt dat het lastig is om inkomen op te geven omdat de uitkering veelal als onvoldoende wordt aangemerkt gezien de vaste lasten.

24. Wat vindt u van de betalingsdiscipline van de RSD?

Enkele keuze, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Antwoord	Antwoorden	Ratio
● Uitstekend	109	38,2 %
● Goed	142	49,8 %
● Neutraal	31	10,9 %
● Matig	2	0,7 %
● Slecht	1	0,4 %

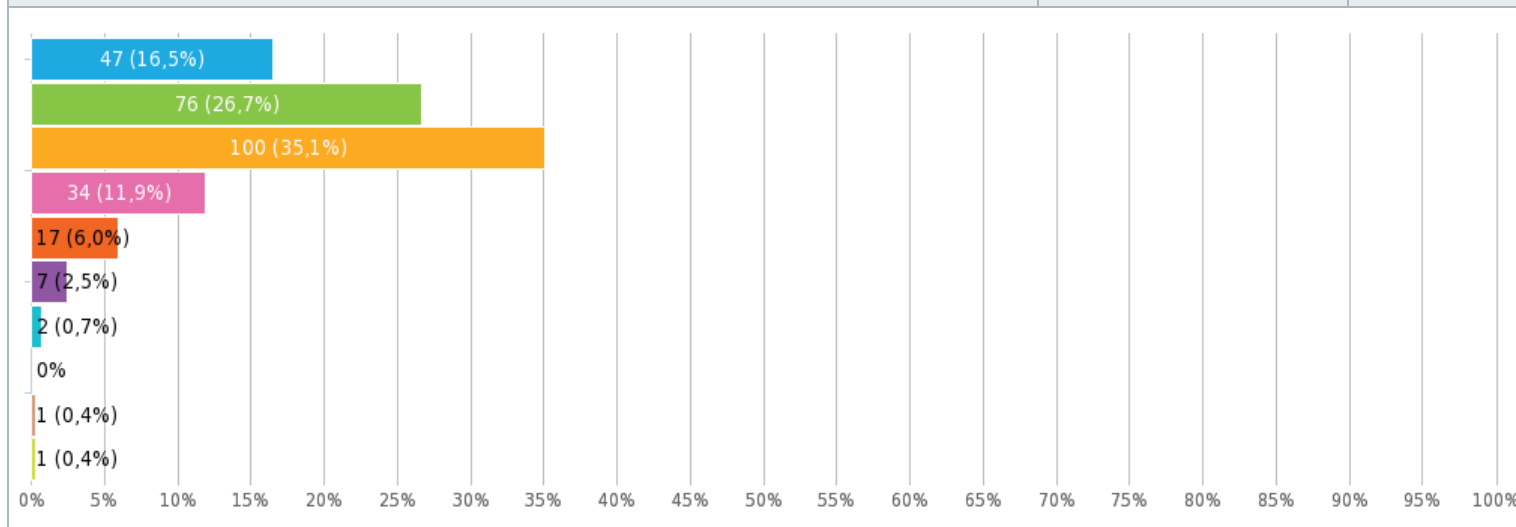

25. Wilt u uw ervaringen met de RSD uitdrukken in een rapportcijfer? 1 ster is zeer slecht, 10 is zeer goed.

Aantal sterren, Antwoorden **285x**, onbeantwoord **0x**

Aantal sterren 8,2/10

Antwoord	Antwoorden	Ratio
10/10 ★★★★★★★★★★	47	16,5 %
9/10 ★★★★★★★★★☆	76	26,7 %
8/10 ★★★★★★★★☆☆	100	35,1 %
7/10 ★★★★★★★☆☆☆	34	11,9 %
6/10 ★★★★★★☆☆☆☆	17	6,0 %
5/10 ★★★★★☆☆☆☆☆	7	2,5 %
4/10 ★★★★★☆☆☆☆☆	2	0,7 %
3/10 ★★★★★☆☆☆☆☆	0	0 %
2/10 ★★★★★☆☆☆☆☆	1	0,4 %
1/10 ★★★★★☆☆☆☆☆	1	0,4 %

Conclusies

De resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek Tozo 2020 spreken voor zich en geven een duidelijk signaal op volgende hoofdonderwerpen:

- **Wendbaarheid**

Door de snelle invoering en de onbekendheid van de Tozo regeling zijn de medewerkers de RSD in staat gebleken snel te handelen en ondernemers op de juiste manier te woord te staan en de regeling uit te voeren.

- **Klantbejegening**

Ondanks de onbekendheid met deze nieuwe doelgroep (Ondernemers) is er veel waardering voor de manier waarop de RSD heeft gehandeld. Uiteraard zijn er in de opstartfase fouten gemaakt, zowel op technisch vlak als op het inhoudelijke deel van de regeling. Maar over en weer was er begrip. Vooral de snelle invoering wordt op prijs gesteld. De aanvullende informatie die vanuit de Rijksoverheid nodig was, wordt door de aanvragers begripvol ontvangen.

De uitvoering van Tozo 2 en 3 wordt minder positief beoordeeld, grotendeels veroorzaakt door de wijziging van de regeling door het meerekenen van het inkomen van de partner. Veel ondernemers vinden dit een onterechte aanpassing, maar begrijpen ook dat de RSD daar niets aan kan doen.

- **Passend aanbod**

Veel ondernemers zijn blij verrast door de dienstverlening van de RSD. Vooral het snel inspelen op de veranderde situatie en het online aanbieden van de aanvraag wordt als passend ervaren.

- **Digitalisering**

Veel ondernemers geven aan dat het digitale aanbod van hoog niveau is. De papieren communicatie laat te wensen over op het niveau van begrijpelijkheid en traagheid van ontvangst. Ook is er verbetering mogelijk bij het op orde houden van de dossiers.

Aanbevelingen

Wendbaarheid

De wendbaarheid die getoond is bij de Tozo-regeling is voor veel medewerkers een vuurdoop geweest. Hierin heeft de RSD laten zien een flexibele organisatie te zijn. Omdat iedereen zoveel mogelijk thuis werkt zijn de overlegmogelijkheden soms lastig. Samenwerken moet blijvend worden gestimuleerd. Dit bevordert de kans om dit voor een langere periode te kunnen blijven volhouden en dit tot een standaard te kunnen verheffen. Aandacht voor werkdruk en werksituatie is essentieel.

Klantbejegening

Aandacht voor het niveau en toepasselijkheid van de correspondentie.

Aandacht voor communicatie in crisissituaties. Hoe ga je om met 'gefrustreerde klanten' en hoe zorg je dat de boodschap helder blijft, zodat uiteindelijk beide partijen met een goed gevoel het proces/gesprek afsluiten.

Aandacht voor het eerste contact met de RSD. Dit bepaalt de betrouwbaarheid van de dienstverlening. Besteed aandacht aan het informeren van medewerkers zodat klanten adequaat en eensluidend worden geïnformeerd.

Passend aanbod

De Tozo-regeling kent op dit moment een einddatum van 30-06-2021. De ervaringen van de Tozo-regeling hebben laten zien dat de RSD wendbaar is. Onderzoek of de ervaringen met de Tozo doorgezet kunnen worden naar de 'standaard' dienstverlening van de RSD. Denk daarbij aan gespecialiseerde medewerkers op een bepaald onderwerp, een vast contactpersoon per klant en goede online informatievoorziening.

Digitaliseren

Met de ervaringen die we hebben opgedaan met de Tozo-regeling, blijkt dat er veel meer mogelijk is op het gebied van digitalisering. Dit vraagt om een constante aandacht. De niet digivaardige klant mag hierbij niet uit het oog verloren worden. Nu de digitalisering in een stroomversnelling is geraakt, moet de doelgroep van de RSD voldoende kunnen blijven aanhaken.

Het verder digitaliseren van het werkproces zal uiteindelijk tijd opleveren die ingezet kan worden in de echte contacten met de klant en draagt bij aan de doelstelling: **de klant centraal**.

Amendement Bestuurlijke opdracht RSD

De ondergetekende stelt volgend amendement voor bij voorstel Z/21/385489 Evaluatie Businesscase RSD 2019-2020/Bestuurlijke opdracht RSD 2021-2023:

De raad besluit:

1. De Evaluatie Businesscase RSD 2019 - 2020 voor kennisgeving aan te nemen;
2. De Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD De Liemers, zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel en de bijbehorende bijlage vast te stellen.

wordt gewijzigd in:

De raad besluit:

1. De Evaluatie Businesscase RSD 2019 - 2020 voor kennisgeving aan te nemen;
2. De Bestuurlijke opdracht 2021 – 2023 voor RSD De Liemers, zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel en de bijbehorende bijlage vast te stellen en de volgende paragraaf toe te voegen aan hoofdstuk 4: Nieuwe opdracht van die bestuurlijke opdracht 2021-2023:

Klantbejegening

Verplaats je in de wereld van de klant, zijn taalgebruik en verwachtingen. De klant centraal en niet specifiek het werkproces. Persoonlijk contact en bouwen aan vertrouwen moet de prioriteit zijn. Op deze manier kan de RSD zich presenteren binnen het afgesproken DNA: maatwerk (voor de klant) – (op basis van) vakmanschap – perspectief (op de toekomst voor de klant). Zodat de klant daar waar mogelijk kan uitstromen en in zijn eigen levensbehoefte kan voorzien. Daar waar dat niet kan, moet de RSD ondersteunen vanuit een menselijk perspectief.

Respectvolle benadering, bouwen aan vertrouwen, met duidelijke afspraken voor alle partijen.

Specifiek

- Aandacht voor de contacten tussen klant en medewerker.
- Duidelijkheid over gemaakte afspraken en afspraken nakomen.
- Wederzijds respect begint bij de RSD. Als de RSD dit waarmaakt en nakomt, zal de klant volgen.
- De klant centraal gaat voor systemisch werken

Toelichting

Het is belangrijk dat de RSD zich blijft richten op goede klantbejegening. Dit komt ook uit het klanttevredenheidsonderzoek. Wij zijn van mening dat bovenstaande tekst, letterlijk geciteerd uit de aanbevelingen in het klanttevredenheidsonderzoek toegevoegd dient te worden aan de Bestuurlijke opdracht.

Zevenaar, 27 mei 2021

Lotte van der Velden, SP Zevenaar

Dit amendement is verworpen in de vergadering van 2 juni 2021.

Stemverhouding:

Fracties voor (5): PvdA en SP

Fracties tegen (22): Lokaal Belang, CDA, GroenLinks, D66, Sociaal Zevenaar, VVD

De griffier,
W.M. van der Vlies

De voorzitter,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2409
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	10
Omschrijving	Z/21/386341 Raadsvoorstel vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021
Raadsvergaderingen 2018–2022	3 juni 2021

Toelichting

Ten behoeven van de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04C5709483

*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Regionale energie strategie Arnhem Nijmegen 1.0
Zaaknummer	Z/21/386341
Documentnummer	INT/21/1019754
Portefeuillehouder	C. Koers-de Graaf
Portefeuille	
Behandelend ambtenaar/afdeling	A. Sannes, E. Roumen / Ruimtelijke ontwikkeling
Telefoon	215 / 244
E-mail	

1. Samenvatting

Door het samenwerkingsverband van provincie, gemeenten en waterschappen is de Regionale Energiestrategie Arnhem-Nijmegen 1.0 (RES-AN 1.0) opgeleverd. De RES-AN 1.0 is een strategische verkenning voor de invulling van de (regionale) opgave van het Klimaatakkoord met betrekking tot zon- en windenergie en (rest)warmte. De verkenning richt zich op 2030 (55% CO₂-reductie) met een doorkijk naar 2050 (energieneutraal hernieuwbare energie). Daarbij is het doel van de RES ook om in het licht van de opgave regionaal keuzes te maken waar het best grootschalig duurzame energie opgewekt kan worden. Het RES-AN 1.0 bevat uiteindelijk achtentwintig concrete regionale afspraken (spelregels) op het gebied van samenwerking, doorwerking, warmte, ruimte (elektriciteit: zon en wind) en participatie (zie RES-AN 1.0 paragraaf 2.7).

DE RES-AN 1.0 omvat een potentie (bod) van 1,62 Terrawattuur (TWh) aan duurzame energie (zon en wind) in zoekgebieden en projecten. De feitelijke opbrengst in de verschillende zoekgebieden moet blijken bij de uitwerking in concrete projecten. Met dit bod levert de regio Arnhem-Nijmegen naar rato een goede bijdrage aan de nationale opgave (naar verhouding zou de regio 0,6-1,5 TWh moeten leveren).

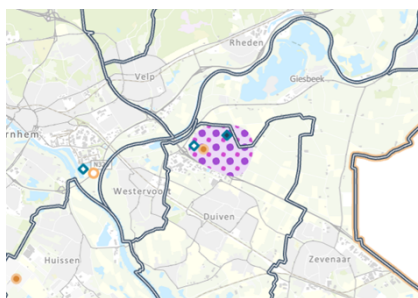
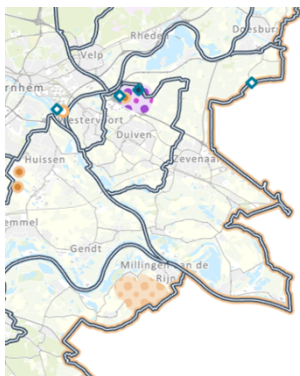
Het voorlopig concept bod RES-AN 1.0 is september 2020 aan uw raad ter bespreking voorgelegd. Ten aanzien van het voorlopig concept heeft uw raad geen wensen en bedenkingen geformuleerd. Voorliggende RES-AN 1.0 kent een aantal belangrijke wijzigingen ten opzichte van het voorlopig concept bod. Als belangrijkste wijziging zijn de zogenoemde Ruimtelijke inrichtingseisen (afspraken) en 'Verkenninggebieden voor windturbines' opgenomen. Verdere worden de verhouding zon- en windenergie (systeemefficiëntie), de voorkeursvolgorde voor zonnevelden (zon op dak), het bijstellen en uitbreiden van ruimtelijke afspraken en gemeentelijke solidariteit geagendeerd als belangrijke vraagstukken voor de RES 2.0.

Regionale energiestrategie Arnhem-Nijmegen 1.0

De RES-AN 1.0 richt zich op duurzame opwek van elektriciteit (zon- en windenergie) en het gebruik van restwarmte. Door het gebruik van restwarmte voor de verwarming van woningen/gebouwen kan bij de omschakeling van gas uiteindelijk de vraag naar elektriciteit beperkt worden. Tevens is het gebruik van restwarmte een vorm van hernieuwbare energie.

Duurzame opwek van elektriciteit

In de RES-AN 1.0 staan regionale zoekgebieden voor zon- en windenergie opgenomen met een potentiële opbrengst van 1,62 TWh aan elektriciteit. In de gemeente Zevenaar is één (gedeeltelijk) regionaal zoekgebied voor zon- en windenergie.

Regionaal zoekgebied zon- en windenergie (in- en uitgezoomd)

Zoekgebied voor zon- en windenergie

De invulling van de zoekgebieden moet nog nader onderzocht en uitgewerkt worden in concrete projecten. Of, hoeveel en in welke omvang projecten in een zoekgebied worden gerealiseerd hangt af van concrete initiatieven, inpassingsmogelijkheden en maatschappelijk draagvlak.

Warmte

De RES-AN 1.0 geeft inzicht in de warmtevraag (2030) en brengt in beeld welke grote warmtebronnen in Regio Arnhem-Nijmegen beschikbaar zijn om woningen en andere gebouwen duurzaam mee te verwarmen. Door gebruik te maken van een warmtenet kunnen woningen van het aardgas af. Voor de gemeente Zevenaar is het warmtecluster AVR in Duiven van belang. Hier zijn twee interessante warmtebronnen gevestigd: de AVR Afvalverwerking BV en de rioolwaterzuiveringsinstallatie Nieuwgraaf van Waterschap Rijn & IJssel. De vraag is of de restwarmte van deze warmtecluster alleen beschikbaar blijft voor gemeenten die nu al gebruik maken via een warmtenet (Duiven, Westervoort en Arnhem), of dat in de toekomst ook de kernen en wijken van Velp, Zevenaar, Didam hiervan gebruik kunnen maken. Deze vraag wordt in de RES-AN 1.0 nog niet beantwoord.

Ruimtelijke afspraken

Om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden, is in de RES-AN 1.0 een set ruimtelijke afspraken opgenomen. Deze ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven. Deze afspraken beogen een focus voor toekomstige projecten voor grootschalige opwek binnen de aangewezen regionale zoekgebieden. Tevens geven deze afspraken richting aan het behouden van ruimtelijke kwaliteit bij het bepalen van de locaties, de opstelling en de inpassing van zonnevelden en windturbines. Het betreft de volgende afspraken:

- Een inspanningsverplichting om actief op zoek te gaan naar concrete mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen binnen de regionale zoekgebieden;
- Geen ontwikkelingen buiten de regionale zoekgebieden, met uitzondering van pijplijnprojecten;
- Groepering van windturbines in lijnopstelling of clusteropstelling (geen solitaire windturbines);
- Koppeling met ruimtelijke kwaliteit met regionale opgaven en lokale inpassing;
- Grootschalige zonnevelden worden beoordeeld op de mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap, samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie), landschappelijke samenhang en dubbel ruimtegebruik;
- Zo veel mogelijk combineren van zonnevelden en windturbines.

Naar RES-AN 2.0

De RES is een continu proces en beoogt een meerjarige samenwerking. De RES-AN wordt iedere twee jaar geactualiseerd. In de volgende RES (2023) wordt in ieder geval een aantal onderwerpen verder uitgewerkt en/of aangescherpt en bijgestuurd op de stand van zaken. Daarnaast worden eventuele nieuwe ontwikkelingen meegenomen.

In de RES-AN 1.0 worden onderstaande onderwerpen al geagendeerd voor de RES-AN 2.0:

- a. het wijzigen van de verhouding zon- en windenergie (meer windenergie/-turbines);
- b. voorkeursvolgorde zonnevelden (zon op het dak);
- c. (werkwijze) regionale tafel;
- d. bijstellen en uitbreiden van ruimtelijke afspraken;
- e. gemeentelijke solidariteit;
- f. toevoegen of uitbreiden van regionale zoekgebieden.

In het algemeen is er richting RES-AN 2.0 en RES-AN 3.0 nog een forse inspanning nodig om de doelstelling van het Gelders Energieakkoord te halen. De RES-AN 1.0 voorziet 1,62 TWh aan duurzame energie. Om de doelstelling te halen moet regionaal 3,5 TWh duurzame energie opgewekt worden in 2030.

Informatie

Bezoek voor achtergrondinformatie ook de site van Regio Arnhem Nijmegen via www.regioan.nl. Hier vindt u de Online omgeving met verdiepende informatie, kaarten, reacties via RES Arnhem Nijmegen > Documenten > RES 1.0 > Online omgeving met verdiepende informatie, kaarten, reacties.

Planning

De RES-AN 1.0 zal uiterlijk 1 juli 2021 aangeboden worden aan het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NPRES) en Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. Kennis te nemen van de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES-AN 1.0) Regio Arnhem Nijmegen;
2. De RES-AN 1.0 vast te stellen met dien verstande dat:
 - a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied;
 - b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenningsgebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

3. Waarom naar de raad

De regio dient met een Regionale Energie Strategie (RES) een regionale invulling te geven c.q. bijdrage te leveren aan het nationale Klimaatakkoord. De RES moet vastgesteld worden door de betrokken besturen van de overheid. De Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen 1.0 (RES-AN 1.0) wordt derhalve aan de raad ter besluitvorming aangeboden.

De RES-AN moet uiteindelijk doorwerken in de lokale Omgevingsvisie. Het vaststellen van een Omgevingsvisie is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Omdat de RES-AN één van de uitgangspunten is voor de Omgevingsvisie leggen we deze aan u voor.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Indienen van een regionaal 'bod' als bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van het Nationaal Klimaatakkoord, het Gelders Energieakkoord en lokale energiedoelstellingen en te komen tot een regionale energietransitie naar duurzame energie ten behoeve van een reductie van de CO₂-uitstoot om opwarming van de aarde (effect op het klimaat) te beperken en daarmee klimaateffecten als droogte, wateroverlast en stijging van de zeespiegel te beperken.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 De RES-AN is een gezamenlijke, regionale (ruimtelijke) visie op energietransitie;

De RES-AN 1.0 geeft duidelijkheid welke uitgangspunten en spelregels we in de regio hanteren om tot grootschalige duurzame energieopwekking te komen.

Door de aard en schaal van het opwekken van duurzame energie en daarmee gemeente overschrijdende effecten en belangen, is sprake van een regionale opgave. De regiogemeenten hebben ook een gezamenlijk belang, omdat het niet waarschijnlijk is dat iedere gemeente een lokale opgave op eigen grondgebied kan realiseren. Daarbij zou het mogelijk moeten zijn om op de regionale schaal de 'beste' locaties in te zetten voor grootschalige opwek van duurzame energie.

De RES-AN 1.0 geeft regionale spelregels voor grootschalige zonnevelden en windturbines. Dit geeft mogelijkheden en beperkingen (bescherming). De focus op regionale zoekgebieden en Ruimtelijke afspraken geven meer regie op de regionale ruimtelijke ordening. Hiermee kunnen regionale ruimtelijke waarden beter beschermd en gemeentegrens overschrijdende effecten meer gecontroleerd worden. Met name windturbines kunnen regionale ruimtelijke effecten hebben door de schaal; windturbines zijn op grote afstand zichtbaar en hebben een aanzienlijke landschappelijke impact. De regionale afstemming van zoekgebieden en opstelling van windturbines is ook van belang voor de beleving van de leefomgeving van de inwoners van de gemeente Zevenaar.

2.1 Met de RES-AN 1.0 zit de regio op koers voor de bijdrage aan de landelijke opgave.

De landelijke doelstelling is 49% CO₂-reductie (ten opzichte van 1990) in 2030. Afhankelijk of gerekend wordt met een aandeel inwoners, de oppervlakte, de energievraag of de CO₂-uitstoot moet de regio Arnhem-Nijmegen naar 0,6 tot 1,5 TWh aan duurzame energie opwekken om naar rato bij te dragen een de nationale opgave. Met een potentiële opwek van 1,62 TWh zit de RES-AN 1.0 vanuit dat perspectief dus op koers.

2.2 De RES-AN 1.0 sluit (grotendeels) aan op het gemeentelijk beleid.

Mei 2020 heeft de gemeenteraad het "Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)" vastgesteld. In de RES-AN 1.0 zijn géén regionale zoekgebieden opgenomen die in strijd zijn met dit beleidskader.

Lopende projecten – die passen binnen het lokale beleidskader –, ook buiten de regionale zoekgebieden, zijn mogelijk binnen de kaders van de RES-AN 1.0 (afpraak 14, 2.7.5). De locatie- en inpassingscriteria die wel van toepassing zijn, komen overeen met het gemeentelijk beleid.

Er zitten ook spanningen tussen het lokaal beleid en de Ruimtelijke afspraken in de RES-AN 1.0, met name ten aanzien van de focus op regionale zoekgebieden. In het lokaal beleid ligt de focus weliswaar op de voorkeursgebieden, maar zijn ook initiatieven buiten deze gebieden toegestaan.

Voor de korte termijn zijn de Ruimtelijke afspraken praktisch niet bezwaarlijk. Daarbij zijn projecten buiten de regionale zoekgebieden niet uitgesloten, maar wel onzeker. De Ruimtelijke afspraken gelden uitsluitend voor grootschalige initiatieven. Kleinere zonneparken (maximaal 2 MW) buiten regionale

zoekgebieden kunnen wel buiten het kader van de RES-AN 1.0 lokaal afgewogen worden. Voor deze projecten buiten de regionale zoekgebieden zijn de Ruimtelijke afspraken geen belemmering.

In de RES-AN 2.0 moeten naar verwachting nieuwe regionale zoekgebieden opgenomen worden. Dit kunnen ook nieuwe zoekgebieden in de gemeente Zevenaar zijn. Projecten die nu – vooralsnog – buiten de regionale zoekgebieden vallen kunnen dan (mogelijk) binnen een regionaal zoekgebied gaan vallen, zodat deze aansluiten op de RES (er heeft dan een regionale afweging plaats gevonden).

Inwoners kunnen ook voordeel hebben bij de focus op regionale zoekgebieden. Meer regie op regionale ruimtelijke ordening komt ten goede aan de ruimtelijke kwaliteit van de regio (zie verder).

Er zit ook een spanning tussen lokaal beleid en de afspraken over warmte (specifiek afspraak 9). De gemeente Zevenaar is vanaf 2018 de mogelijkheden van het doortrekken van het warmtenet vanuit de AVR aan het onderzoeken. In dit kader zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd. De afspraken in de RES-AN 1.0 over het warmtesysteem kunnen mogelijk consequenties hebben voor ons eigen traject voor een warmtenet voor de stad Zevenaar.

2.3 De RES-AN 1.0 is een visie op hoofdlijnen en moet nog nader uitgewerkt en ingevuld worden

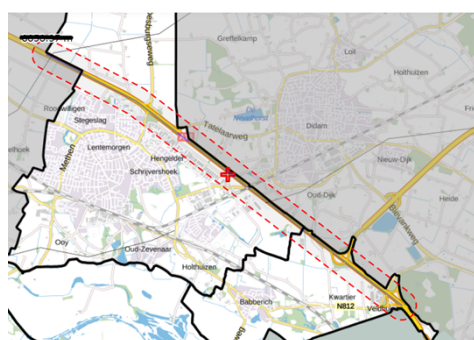
In de RES-AN 1.0 worden zoekgebieden voor zon- en windenergie (windturbines) aangegeven. Dit betekent niet dat deze zoekgebieden volledig vol komen te liggen met zonnevelden en/of windturbines. Dit moet nog nader onderzocht en uitgewerkt worden in concrete projecten. Of, hoeveel en in welke omvang projecten in een zoekgebied worden gerealiseerd, hangt af van concrete initiatieven, inpassingsmogelijkheden en maatschappelijk draagvlak.

2.4 Uitgangspunten voor 'Verkenningengebieden windturbines' passen niet in vastgesteld gemeentelijk beleid

Het verbeteren van de verhouding wind- en zonne-energie wordt geformuleerd als een opgave voor de RES-AN 2.0. In de RES-AN 1.0 zijn voor de Liemers (al) drie 'Verkenningengebieden voor windturbines' benoemd, waarvan twee in de gemeente Zevenaar (zie afbeelding). Het betreft een locatie ten noorden van de A12 (Broek) en een locatie ten zuiden van A12 (nabij bedrijventerrein 7Poort).

Verkenningengebieden voor windturbines

Voorkeursgebied zon- en wind (A12-zone)

Naast het feit dat de Verkenningengebieden groter zijn dan de in het lokaal beleid aangegeven voorkeurszone langs de A12 (300 m), is het uitgangspunt van windturbines met ashoogtes van meer dan 120 meter in strijd met de door de gemeenteraad vastgestelde maximale ashoogte van 50 meter. Daarbij zijn de Verkenningengebieden nog niet op een goede manier als zoeklocaties met stakeholders en inwoners besproken. We vinden het ook in het kader van zorgvuldige participatie niet opportuun om deze Verkenningengebieden op de kaart te zetten, ook al zijn deze indicatief, ook al moeten de (on)mogelijkheden van windturbines in deze gebieden nog nader onderzocht worden.

Kantttekeningen

1.1 Op grond van lokaal beleid zal de gemeente niet voldoen aan de inspanningsverplichting om actief een verkenning in het regionale zoekgebied te starten

In de Ruimtelijke afspraken is een inspanningsverplichting opgenomen dat de gemeente actief een verkenning gaat starten en op zoek gaat naar mogelijkheden om zon- en/of windprojecten te ontwikkelen binnen de regionale zoekgebieden. Bij de vaststelling van het Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind) heeft uw raad zich uitgesproken in eerste instantie vier projecten te ontwikkelen. Op dit moment is voor vier zonneparken het traject voor ontwerp (en vergunningverlening) ingezet. Een verkenning voor de mogelijkheden in het regionale zoekgebied bij Innofase is op dit moment niet opportuun. Wij zijn van mening dat dit reëel is, omdat de gemeente Zevenaar met circa 60 hectare zonneveld, waarvan één combinatie zon/wind en één (experimenteel) dubbelgebruik een forse inspanning/bijdrage levert.

1.2 De doelstelling van 55% CO₂-reductie wordt (nog) niet gehaald

In het Gelders Energieakkoord is een tussendoel opgenomen van 55% CO₂-reductie (ten opzichte van 1990) in 2030. Om deze doelstelling te bereiken is 3,5 TWh aan duurzame energieopwekking nodig. De RES-AN 1.0 voorziet 1,62 TWh duurzame energie.

Hoewel de RES-AN 1.0 een horizon heeft tot 2030 moet dit, ook in het licht van genoemde doelstelling, gezien worden als een tussenstap. De RES-AN wordt immers iedere 2 jaar geactualiseerd. Om de doelstelling van het Gelders Energieakkoord te halen moet de RES-AN 3.0 (vaststelling 2025) voorzien in 3,5 TWh. De projecten voor duurzame energie zouden dan nog tijdig gerealiseerd kunnen worden. De afname van de CO₂-uitstoot is niet alleen afhankelijk van de RES (duurzame energieopwek) maar ook van andere factoren en keuzes zoals de reductie van CO₂ in de mobiliteitssector, industrie en landbouw¹ het toe- of afnemen van de vraag naar elektriciteit en warmte en nieuwe technieken. In het proces richting RES 2.0 (en verder) wordt de balans opgemaakt of we op koers zitten of en waar we moeten bijsturen.

1.3 Een ongunstige verhouding zon- en windenergie

Gemeenten in de regio kiezen vooral voor zonnenvelden en (veel) minder voor windturbines. De realisatie van overwegend zonnenvelden is veel duurder dan een combinatie van zon- en windenergie door hoge kosten voor de aanleg van infrastructuur en inefficiënt gebruik van infrastructuur. Daarbij is het ruimtegebruik van (overwegend) zonneparken veel groter; 1 grote windturbine geeft evenveel opbrengst als 18 ha zonneveld (elektriciteit voor circa 6.700 huishoudens)². Bovendien blijft de grond rond de windturbine beschikbaar voor landbouw, natuur(?)³ of recreatie. Vanuit het perspectief van netimpact en ruimtegebruik is er sprake van een grote disbalans. Verder is het zeer waarschijnlijk dat de opgave zonder uitbreiding van het aantal windturbines niet mogelijk is.

Alternatieven

Geen alternatief voor een RES-AN

Ook wanneer de gemeenteraad niet instemt zal de RES-AN 1.0 ingediend worden bij het NPRES en PBL

¹ stikstof leidt tot de productie van broeikasgas met een ongeveer driehonderd keer sterker effect dan het broeikasgas koolstofdioxide.

² Een windturbine met een vermogen van 5,6 MW (tiphoogte ca. 243 meter / ashoogte 160 meter) draait zo'n 3.380 vollasturen per jaar. Een turbine van 5,6 MW wekt zo'n 0,0189 TWh per jaar op. Dat is evenveel als de opbrengst van 18 ha zonneveld en komt overeen met elektriciteit voor circa 6.700 huishoudens.

³ Dit afhankelijk of de natuur te combineren is met een windturbine. Een windturbine kan bijvoorbeeld negatieve effecten op vogels hebben.

Een RES is een verplichting vanuit het Rijk. De regio moet een RES vaststellen. Voor de regio is er derhalve geen alternatief.

De gemeente kan in principe besluiten de RES-AN 1.0 niet vast te stellen. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod RES-AN 1.0 zal deze toch aangeboden worden aan de NPRES en PBL, onder een aantekening dat de betreffende gemeente (deels) niet kan instemmen, met de opgaaf van reden. Dit wordt een aantekening bij de RES-AN 1.0.

Amendementen van de raad voor de eigen gemeente.

De RES-AN 1.0 is een regionaal document (lokaal vast te stellen). De gemeenteraad kan geen wijzigingen op het document aanbrengen. Wel kan de gemeenteraad een voorbehoud maken op de besluitvorming. Dit geldt alleen voor de eigen gemeente. (hiervan wordt een aantekening gemaakt voor de NPRES en PBL).

Indien een motie of amendement van de gemeenteraad consequenties heeft voor andere gemeenten of deelnemende partijen in de regio, dan worden deze regionaal besproken en met instemming van deelnemende partijen verwerkt in RES-AN 2.0. Er zal géén aanpassing van RES-AN 1.0 plaats vinden.

Bij het opstellen van de RES-AN 1.0 is gekeken naar alternatieven

Het klimaatakkoord gaat uit van een (tussen)resultaat in 2030. Om dit te kunnen realiseren gaat de RES-AN 1.0 uit van bewezen technieken. Voor de opwek van elektriciteit gaat het dan om zonnepanelen en windturbines. Het toepassen van kernenergie is een nationale afweging. Nieuwe technieken worden in het vervolg van de RES meegenomen.

Bij het opstellen van de RES-AN 1.0 is ook gekeken naar verschillende ruimtelijke scenario's. De regionale zoekgebieden in de RES-AN komen allemaal voort uit lokaal beleid. De locaties respectievelijk zoekgebieden in de RES-AN 1.0 zijn dus allemaal lokaal afgewogen.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De RES-AN voorziet tevens in een programma voor monitoring. Middels monitoring wordt inzichtelijk of we op koers liggen met de uitvoering van de RES, de energietransitie en de realisatie van de doelstellingen van het Klimaatakkoord en het Gelders Energieakkoord.

Naar aanleiding van de RES en de realisatie van vier projecten zal, voor de vaststelling van de RES-AN 2.0, het lokale beleidskader "Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)" geëvalueerd worden. Een bijgesteld beleidskader kan als input dienen voor het proces van de RES-AN 2.0.

7. Klimaat en duurzaamheid

De RES-AN 1.0 beoogt invulling te geven aan de klimaatdoelstellingen van het nationaal Klimaatakkoord en het Gelders Energieakkoord en de energietransitie naar duurzame energie. Het is een belangrijke stap in de realisatie van de lokale, regionale (en nationale) doelstellingen. Het is echter een tussenstap. De regionale doelstelling (55% CO₂-reductie ten opzichte van 1990) wordt hiermee (nog) niet gehaald.

8. Communicatie

In het kader van de RES-AN heeft een uitgebreid maatschappelijke en bestuurlijk participatietraject plaats gevonden. In een open proces konden alle inwoners uit de regio, maatschappelijke organisaties, maar ook ontwikkelaars deelnemen. Uiteindelijk hebben 450 personen deelgenomen aan het participatieproces, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties.

De RES-AN 1.0 heeft aansluiting gezocht bij lokale participatietrajecten en bestuurlijke besluitvorming. De regionale zoekgebieden komen allemaal voort uit een traject waar inwoners via lokale processen bij

betrokken zijn geweest. In de gemeente Zevenaar zijn inwoners en belanghebbenden via het traject van het "Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)" betrokken.

Er is door de werkorganisatie en de gemeente al veel aandacht aan communicatie over de RES 1.0 besteed, onder andere door diverse persberichten, onder andere met een Zevenaarse invulling. De RES-AN 1.0 is bovendien (nu al) digitaal te benaderen door eenieder. Middels een story-board wordt informatie gegeven over achtergronden, proces en verschillende onderwerpen. Er is ook een feitenboekje en FAQ beschikbaar.

9. Kosten, baten en dekking

De vaststelling van de RES-AN 1.0 heeft geen directe financiële gevolgen.

Voor het traject naar RES-AN 2.0 zullen financiële afspraken gemaakt worden via budgetbesprekingen voor de Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio onder de opgave Circulaire regio.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INK/21/1019966	Aanbiedingsbrief
2.	INK/21/1019967	RES-AN 1.0 Bestuurlijke samenvatting
3.	INK/21/1019968	Reactienota (voorlopig conceptbod)

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Regionale energie strategie Arnhem Nijmegen 1.0
Zaaknummer	Z/21/386341
Documentnummer	INT/21/1019754

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat;

- Nederland het Klimaatverdrag van Parijs om opwarming van de aarde te beperken heeft ondertekend;
- de Rijksoverheid klimaatverandering wil tegengaan en in 2030 49% CO₂-reductie ten opzichte van 1990 nastreeft;
- een en ander verder is uitgewerkt in het Gelders Energieakkoord, met een doelstelling in 2030 55% CO₂-reductie ten en opzichte van 1990;
- de gemeente Zevenaar het Gelders Energieakkoord heeft ondertekend;
- het Rijk vraagt een Regionale energiestrategie (RES) op te stellen om – regionaal – een bijdrage te leveren aan nationaal Klimaatakkoord;
- de regio Arnhem-Nijmegen is aangewezen als RES-regio en een Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 is opgesteld;
- de gemeenteraden, provinciale staten en het Algemeen Bestuur van de waterschappen worden verzocht om de Regionale energiestrategie 1.0 vast te stellen;
- de RES te zijner tijd vertaald moet worden in de (lokale) Omgevingsvisie en Omgevingsplannen. Hiervoor is de gemeenteraad aan zet;

gelezen de Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0;

het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

besluit:

1. De Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 vast te stellen met dien verstande dat
 - a. de gemeente zich voornamelijk zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling geeft aan de invulling/uitwerking van het regionale zoekgebied;
 - b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van de Verkenninggebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Geachte colleges en gemeenteraden van de Groene Metropoolregio,

In de afgelopen maanden was u actief betrokken bij de ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie (RES) Regio Arnhem Nijmegen. Na de unanieme vaststelling van de concept RES medio juni 2019 en het voorlopig bod medio september 2020 is door alle betrokkenen hard gewerkt aan de doorontwikkeling naar de RES 1.0. Deze is inmiddels gereed. Hierbij bieden wij u de RES 1.0 ter vaststelling aan.

Klimaatakkoord op regionaal niveau

Vanuit het landelijke klimaatakkoord hebben regio's de opdracht gekregen voorstellen te doen voor de ontwikkeling van duurzame elektriciteit op land en warmte. Wij kunnen hiermee regionaal en lokaal maatwerk bieden, verbinding leggen met andere opgaven en kansen die wij binnen onze regio zien. Uiteraard is er ook een koppeling gelegd met lokale, regionale en nationale ontwikkelingen en beleidsplannen.

Van, voor en door de regio

Dit bod maakten we in een intensief traject met stakeholders en bestuurders. Want de RES zien we als een proces *van, voor en door de regio*. We hebben daarom alle spelers uit de regio uitgebreid betrokken en alle informatie zo transparant mogelijk gedeeld. In het proces deden meer dan 450 personen mee, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Dit bod hebben we alleen op kunnen stellen met en dankzij hun kennis en denkracht. We danken alle betrokkenen hartelijk voor hun grote inzet!

Onze ambities

De RES is een meerjarige samenwerking van bestuurders, maatschappelijke partners en inwoners. Ze bepalen met elkaar hoeveel, waar en wanneer ze hernieuwbare energie willen realiseren. Voor u ligt het bod dat we als RES-regio Arnhem Nijmegen doen. Onze ambities zijn groot voor het opwekken van zonne- en windenergie. In het bod geven we ook aan hoe we het beschikbare warmteaanbod willen gebruiken voor verwarming in de regio. Ons einddoel is om in 2050 volledig energieneutraal te zijn. Dat hebben we afgesproken in het Gelders Energieakkoord. De RES 1.0 met de horizon op 2030 is een belangrijke mijlpaal op weg naar ons gezamenlijk doel.

Afspraken voor de toekomst geven richting

De RES 1.0 bevat afspraken voor de toekomst die richting geven aan locatiekeuzes voor zon- en windprojecten en hoe we om willen gaan met de warmteverdeling. Tevens geven deze richting aan de wijze van samenwerken in de RES en hoe we daarbij stakeholders willen blijven betrekken. Met de ruimtelijke afspraken in RES 1.0 willen we voorkomen dat windturbines en zonnevelden op allerlei plekken in het mooie, kostbare landschap in onze regio komen. De afspraken zorgen er onder andere voor dat er aandacht is voor mogelijke overlast voor inwoners, voor het behoud van natuur en betrokkenheid is van inwoners.

Volgende stappen

Dit bod leggen we vanaf maart graag voor aan gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen besturen van de waterschappen. Voor de verdere uitwerking van RES 1.0 ligt het accent op het lokale gesprek. Samen met inwoners, maatschappelijke partners en stakeholders zoals agrariërs, landeigenaren en energie coöperaties benutten we zoveel mogelijk koppelkansen in deze energietransitie en creëren daarmee zoveel mogelijk draagvlak. Na het vaststellen van RES 1.0 vindt er iedere twee jaar formele afstemming plaats met u als volksvertegenwoordiger; 1 juli 2023 is zo'n tussentijds ijkmoment. Samen zetten we zo de volgende stappen op weg naar een energieneutrale regio.

De RES is en blijft een dynamisch document, het biedt ons strategie en houvast maar we weten ook, na de RES 1.0 volgt de RES 2.0, 3.0 en verder. Op deze manier kunnen we innovaties en nieuw opkomende kansen en inzichten optimaal meenemen in het nader invulling geven van de energietransitie. In de komende tijd zullen wij ons gaan richten op de ontwikkeling van een uitvoeringsagenda binnen de Groene Metropoolregio. Ook hierbij werken wij graag actief met u samen.

Samen komen we verder

Aan de RES 1.0 hebben veel organisaties meegewerkt. De vaststelling van de RES is echter voorbehouden aan de gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen. Net als dat de invulling van de RES op vele vlakken aan de individuele gemeenten is. De RES biedt een regionale strategie, lokale en regionale overheden blijven zelf verantwoordelijk voor keuzes t.a.v. opweklocaties voor duurzame energie, de locatie van laadpalen voor elektrisch vervoer, de verduurzaming van de gebouwde omgeving en andere onderwerpen. Uiteraard streven we er doorlopend naar om zaken met elkaar te verbinden en voor lokale en regionale afstemming te zorgen. Want hoewel je alleen soms sneller gaat, kom je samen doorgaans verder.

U ontvangt de volgende documenten

1. [De bestuurlijke samenvatting](#)
2. [De reactienota](#): te vinden in de storymap onder tabblad 'reacties'
3. [Storymap, de online omgeving](#) met de informatie uit de samenvatting, kaartmateriaal, verdiepende informatie en de oplegnotitie

De storymap is een levend document. Om ervoor te zorgen dat helder blijft welke versie van het storyboard is ingezonden, is deze eveneens omgezet naar een PDF-format. Deze wordt via WeTransfer naar u toegezonden.

Dit verwachten wij van u

Wij vragen u kennis te nemen van de inhoud van de RES 1.0 en uiterlijk 15 juni een besluit te nemen over de RES 1.0. Uw reactie op de RES 1.0 zal worden opgenomen in een oplegnotitie en uiterlijk 1 juli a.s. samen met de RES 1.0 worden aangeboden aan het NPRES en PBL.

Contact

Mocht u vragen hebben over de RES 1.0 en/of de bijbehorende bijlage dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen. Zowel het ambtelijk als het bestuurlijk kernteam treden graag met u in contact om dingen toe te lichten en uw vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Regiegroep RES regio Arnhem Nijmegen

Harriët Tiemens
Bestuurlijk voorzitter RES -regio Arnhem Nijmegen

Eva de Ruiter
Procesregisseur RES-regio Arnhem Nijmegen

RES 1.0

Regionale Energiesstrategie

Regio Arnhem Nijmegen

COLOFON

Opdrachtgever: Regiegroep RES Regio Arnhem Nijmegen onder voorzitterschap van Harriët Tiemens, wethouder duurzaamheid gemeente Nijmegen.

PROCES EN CONTACT

Eva de Ruiter, procesregisseur RES Regio Arnhem Nijmegen, res@regioan.nl

OPGESTELD DOOR

Team RES Regio Arnhem Nijmegen in samenwerking met de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, de waterschappen Rijn en IJssel, Rivierenland en Vallei en Veluwe, provincie Gelderland, Liander en meer dan 450 stakeholders uit de RES Regio Arnhem Nijmegen.

Team RES Regio Arnhem Nijmegen bestond uit: Stef Aerts, Jan Buijs, Arjan van Dalen, Daniel Humbs Steinbeck, Dirk-Wim in 't Hof, Janet Holland, Carola Hoogland, Matthijs van der Jagt, Dagmar de Jong, Tjeerd Kooy, Martin Kugel, Jolanda van Rensch, Christian Scheres, Rob Sjerps, Willem Spies, Eva Oosterwegel, Pascale Palstra, Eva de Ruiter, Rijk van Voskuilen.

FOTOVERANTWOORDING

Walter Sietinga: cover, p18, p23, p32, p37, p40 rechts en onder, p58 | via GroenLeven: p17 | via Liander: Hans Peter van Velthoven p24, p45, p60 | via Liander: Jack Tillmanns p40 links | Overig: Gemeenten Duiven en Westervoort, Gemeente Nijmegen, Gemeente Lingewaard, Regio Arnhem Nijmegen.

VISUALISATIES

NP RES

Over Morgen (kaarten)

Communicatiebureau de Lynx

REDACTIE EN VORMGEVING

Communicatiebureau de Lynx

Meer informatie: www.res-regioan.nl

Arnhem, maart 2021

RES 1.0

Regionale

Energiestrategie

Regio Arnhem

Nijmegen

VAN, VOOR EN DOOR DE REGIO

VOORWOORD

We gaan in Nederland over op duurzame energiebronnen voor het opwekken van elektriciteit en het verwarmen van onze huizen en gebouwen. De aanleiding voor deze grootschalige transitie is iedereen bekend. De aarde warmt op met alle negatieve gevolgen voor ons klimaat. Dat proces willen we stoppen, zodat we een gezonde aarde kunnen doorgeven aan de generaties na ons. Bovendien biedt de energietransitie kansen voor onze lokale economie en arbeidsmarkt.

Inwoners vinden duurzame energie belangrijk

De CO₂-uitstoot kan omlaag door duurzame energiebronnen te gebruiken. Dat nieuwe manieren van energievoorziening nodig zijn, vinden ook de meeste inwoners van Regio Arnhem Nijmegen. In april 2020 hielden we een enquête en daaruit bleek dat 84% van hen het belangrijk vindt om duurzamer gebruik te maken van energie. Van de deze zomer bevroagde jongeren uit onze regio vindt zelfs 93% het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt.

Zorgen zijn er ook

Tegelijkertijd horen we van inwoners en belangenorganisaties ook zorgen als het gaat om zonnevelden en windturbines. Daarom maken we de RES samen met zo veel mogelijk partijen en zoeken we naar mogelijkheden om de energietransitie te koppelen aan andere doelstellingen in het landschap. Zo kunnen we tegelijkertijd werken aan versterking van de natuur, economie, biodiversiteit, cultuurhistorie en recreatie.

Opbrengst voor natuur en omwonenden

We zien al mooie voorbeelden van 'koppelkansen' in onze regio. Afgelopen jaar werden 566 inwoners van Arnhem en omstreken mede-eigenaar van Windpark Koningspleij. Zij gaan meedelen in de winst en omwonenden profiteren van de opbrengsten via een omgevingsfonds. Een frambozenteler in Babberich gebruikt zonnepanelen in plaats van folie om zijn frambozen te beschermen tegen regen, storm en felle zon. En in Berg en Dal wordt onderzocht of een zonnepark ontwikkeld kan worden met veel meer aandacht voor mens en natuur.

Al volop bezig

In Regio Arnhem Nijmegen zijn we al volop bezig met de energietransitie. Er zijn windparken in Duiven en Nijmegen, zonneparken in Lingewaard, Arnhem, Duiven, Nijmegen en Beuningen en er is verspreid over de regio nog een negental projecten vergund en daarmee vergaand voorbereid voor realisatie. Sinds 2011 nam ook het aantal zonnepanelen op daken aanzienlijk toe. Op het gebied van energie en innovatie kunnen wij trots zijn op twee energiehubs in onze regio: Glastuinbouwgebied NEXTgarden bij Lingewaard en bedrijventerrein InnoFase rondom de AVR in Duiven dat onlangs is uitgeroepen tot het duurzaamste bedrijventerrein van Nederland.

Het toekomstperspectief: nieuwe momenten om mee te praten

In de periode maart-juni 2021 nemen de gemeenteraden, de algemene besturen van de waterschappen en de Provinciale Staten een besluit over de RES 1.0. Dat is zeker niet het enige moment waarop we nog iets van de energiestrategie kunnen vinden. Er volgt een RES 2.0, een RES 3.0, enzovoorts en

in elke nieuwe RES worden de plannen concreter en gaat de zoektocht naar invulling geven aan de energietransitie verder; iedere nieuwe RES biedt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

De RES is geen toekomstmuziek, maar speelt nu al. Om het uiteindelijke doel van de CO₂-neutraal in 2050 te behalen, is het van belang dat het concreter maken van de plannen nu al gebeurt. Dat maakt participatie van inwoners en stakeholders nog belangrijker. In het hoofdstuk 'Draagvlak' kunt u lezen hoe stakeholders en inwoners betrokken zijn geweest bij de plannen die in deze RES 1.0 zijn opgenomen. U leest ook hoe en op welke momenten inwoners vanaf nu betrokken worden. Want de RES Regio Arnhem Nijmegen maken we van, voor en door de regio.

Harriët Tiemens
Voorzitter
Regiegroep RES

Eva de Ruiter
Procesregisseur RES
Regio Arnhem Nijmegen

Onderzoek
brede
bevolking

Jongeren-
onderzoek

Meekoppel-
kansen

INHOUD

1. INTRODUCTIE IN DE RES	5
2. ONS BOD	7
2.1 Afwegingskader	8
2.2 Elektriciteit	8
2.3 Ruimtelijke afspraken geven richting bij het zoeken van locaties	9
2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk	10
2.5 Warmte	11
2.6 Draagvlak	11
2.7 Afspraken voor de toekomst	12
3. INTEGRALE AANPAK	17
3.1 De leefomgeving verbindt ons	17
3.2 Samenwerking op verschillende schaalniveaus	17
3.3 Integraliteit in ons proces	20
3.4 Toekomstperspectief samenwerking en integraal werken	23
4. ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK	24
4.1 Elektriciteit	25
4.2 Warmte	34
4.3 Netwerk	41
4.4 Toekomstperspectief elektriciteit, warmte en netwerk	45
5. DRAAGVLAK	48
5.1 Bestuurlijk draagvlak	48
5.2 Maatschappelijk draagvlak	51
6. UITGELEIDE	59

WAAR BEGINNEN MET LEZEN?

- Nieuw in de RES? Begin dan met het hoofdstuk 'Introductie in de RES'.
- Voor een overzicht van het bod, ga naar 'Ons bod'.
- De diepte in, kaarten en getallen? Ga dan naar 'Elektriciteit, warmte en netwerk'.

LEESWIJZER

In dit document vindt u in de kantlijn dit icoon. Bij online gebruik linkt deze naar onze digitale omgeving. Hier vindt u verdiepende informatie, achtergrondinformatie en interessant kaartmateriaal dat u interactief kunt gebruiken: diverse kaarten bestaan uit lagen die u aan of uit kunt zetten en u kunt in- en uitzoomen.

1. INTRODUCTIE IN DE RES

Video "Wat is de RES?"

Dit is de RES 1.0: de Regionale Energie-strategie (RES) van Regio Arnhem Nijmegen. In de RES onderzoeken we in Regio Arnhem Nijmegen samen met maat schappelijke organisaties, bedrijven en inwoners de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame elektriciteit op land en het gebruik van warmtebronnen. Dit is de 1.0 versie, deze volgt op het (voorlopig) concept bod van oktober 2020.

Video "Waarom een RES?"

Klimaatakkoord

In Nederland hebben we afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord (2019) hoe we de internationale klimaatafspraken van Parijs uit 2015 gaan uitvoeren. In Gelderland hebben we ook het Gelders Energieakkoord (GEA) dat aangeeft hoe we met elkaar de CO₂-uitstoot verminderen: in 2030 met 55% ten opzichte van 1990. Gemeente Heumen heeft hierover voor de eigen gemeente in latere fase besloten dit aan te passen naar 49%. In 2050 wil Nederland CO₂-neutraal zijn. 30 Energieregio's in Nederland onderzoeken elk in een RES waar en hoe dit het beste kan. Regio Arnhem Nijmegen is een van die regio's. De doelstellingen in de RES richten zich op 2030.

Waarover gaat de RES wel en waarover niet?

We werken in Nederland op veel verschillende manieren aan de klimaatdoelen. De RES is er daar één van en richt zich specifiek op:

- de opwekking van duurzame elektriciteit via windturbines, zonnepanelen en zon op grote daken (>15 kWp)
- de warmtetransitie in de gebouwde omgeving
- de benodigde opslag en energie infrastructuur

In de RES zijn dus niet alle initiatieven voor CO₂-vermindering opgenomen. Via andere wegen wordt gewerkt aan bijvoorbeeld het besparen van energie, innovaties voor energiewinning, fossiel-vrij vervoer, wind op zee, verduurzamen zeevaart

Grootschalige opwek gaat samen met andere onderwerpen uit de energietransitie

Meer dan 100 partijen verlagen de CO₂-uitstoot van Nederland met 49% ten opzicht van 1990 via het Klimaatakkoord.

en maatregelen die bedrijven en industrie moeten nemen. Bij het bepalen van de ambities in de RES is wel rekening gehouden met een verwachte besparing van energie.

Als nieuwe technieken succesvol blijken, dan krijgen die een plek in de volgende versie van de RES. De RES gaat alleen over de regionale afspraken. De gemeentelijke aanpak staat niet in dit plan. Ook kernenergie valt buiten de regionale aanpak, want dat thema wordt op landelijk niveau besproken. Het opmaken van de balans ten aanzien van alle plannen voor CO₂-vermindering in relatie tot de gestelde doelstellingen vanuit zowel het GEA als landelijk valt eveneens buiten de scope van de RES.

Stap voor Stap

De energietransitie is een enorme opgave. Daarom is de RES een meerjarig traject. Na de RES 1.0 volgt de RES 2.0, de RES 3.0, enzovoorts. De RES staat continu open voor nieuwe gesprekspartners, nieuwe technologie, nieuwe omstandigheden en voortschrijdend inzicht. Telkens wordt het een stap concreter. In de RES 1.0 staan alleen nog globale zoekgebieden op de kaarten. In het traject naar de RES 2.0 gaan we van zoekgebieden naar locaties en vervolgens naar projecten. Inwoners kunnen dan, en ook op andere momenten, verder meepraten over de energieplannen. Zie hiervoor het hoofdstuk 'Draagvlak'.

Nu starten voor resultaat in 2030

Ook al gaat de RES stap voor stap, er is een hoge urgentie om voort te maken. Om de doelstelling van 55% CO₂ reductie te halen, kunnen we niet wachten.

Het kost meerdere jaren om een wind- of zonnepark te realiseren en ook het aanleggen van een warmtenet vraagt veel tijd. Partijen die hun duurzame ambities willen verwezenlijken vinden elkaar in de RES.

Meepraten over zoekgebieden en locaties

Om zeker te zijn dat we alle kansen, mogelijkheden en onmogelijkheden meenemen, betrekken we zoveel mogelijk partijen en inwoners bij de RES. Dat is in de afgelopen periode het geval geweest en zal in de aankomende jaren nog intensiever gebeuren. Zo blijven we wendbaar, spelen we in op de realiteit en maken we een RES van, voor en door de regio.

Meer informatie

- > [Feiten & argumentenboekje](#)
- > [FAQ's NPRES](#)
- > [FAQ's RES Regio Arnhem Nijmegen](#)
- > [Cijfers RES Regio Arnhem Nijmegen](#)
- > [Woordenlijst RES Regio Arnhem Nijmegen](#)

Startnotitie

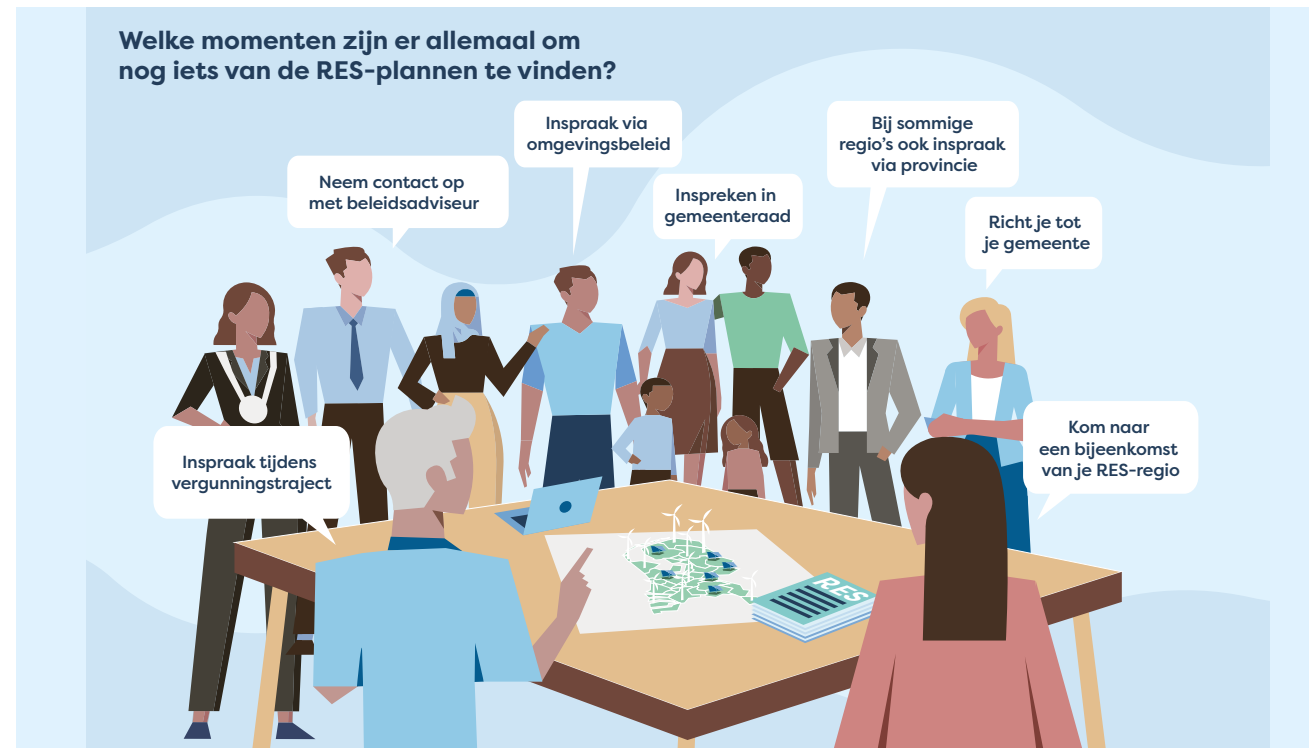

Concept bod

Reactienota
bij Startnotitie

Een **startnotitie** uit 2019 met daarin de uitgangspunten voor de RES vormde het startpunt van de RES Regio Arnhem Nijmegen. Reacties op de startnotitie zijn verwerkt in een **reactienota**. Op weg naar de RES 1.0 verscheen in oktober 2020 het **concept bod**. Deze werd unaniem goedgekeurd door de bestuurders van de betrokken gemeenten, waterschappen en provincie. Ook reacties op het concept bod zijn verwerkt in een **reactienota**.

2. ONS BOD

De RES 1.0 is de afsluiting van een waardevolle periode die veel resultaat heeft opgeleverd. Er zijn zoekgebieden in beeld voor toekomstige ontwikkeling van duurzame opweklocaties, waarmee een start wordt gemaakt met invulling geven aan de energiedoelstellingen die de regio heeft gesteld voor 2030. Deze zoekgebieden passen niet alleen binnen de kaders vanuit wet- en regelgeving, maar kunnen ook worden aangesloten op het elektriciteitsnet; zeker als we de uitvoeringsplanningen van de RES en Liander goed op elkaar blijven afstemmen.

Ook de (boven)regionale uitdaging op gebied van verdeling van de restwarmte van grote warmteclusters, zoals de afvalverwerkingscentrales in Weurt en Duiven en de papierfabrieken in Renkum en Eerbeek, krijgt steeds meer vorm. Net zoals de afstemming van het regionale warmtevraagstuk op de lokale Transitievisies Warmte en de bijbehorende wijkuitvoeringsplannen om stap voor stap onze woonwijken van het aardgas te halen.

Last but not least is er zowel maatschappelijk als bestuurlijk draagvlak voor RES 1.0. Natuurlijk moet

de formele besluitvorming nog plaatsvinden in de maanden maart tot en met juni 2021, maar het RES-proces is vanaf de start gestoeld geweest op het principe 'van, voor en door de regio'. De plannen zijn ontwikkeld en ontworpen samen met vele maatschappelijke stakeholders waaronder inwoners, energiecoöperaties, initiatiefnemers, jongeren-, natuur en landbouworganisaties. Ook de gemeenten, waterschappen en provincie waren continu nauw betrokken en hebben een grote bijdrage geleverd aan het resultaat dat nu voorligt in de vorm van RES 1.0. Om de sterke samenwerkingsverbanden die er nu zijn te behouden en om het behaalde resultaat goed te borgen zijn er met elkaar afspraken voor de toekomst gemaakt. Die helpen om met vertrouwen naar de toekomst te kijken.

WAT IS EEN 'BOD'?

Alle 30 energieregio's doen een 'bod'. Zij komen met een voorstel hoeveel TWh zij denken te kunnen bijdragen aan de nationale ambitie van 35 TWh duurzaam opgewekte elektriciteit. Die doelstelling wordt door de optelsom van alle concept RES'en ruim gehaald. Een gelopen race is dat niet. Het vraagt om een grote inspanning en lastige, vaak politieke, keuzes in de regio's en op nationaal niveau.

BELANGRIJKSTE VERSCHILLEN MET HET CONCEPT BOD

Op welke hoofdpunten verschilt de RES 1.0 met de voorloper, het concept bod van september 2020?

- Het concept bod was 1,68 TWh. Het nieuwe bod is 1,62 TWh.
- De RES 1.0 bevat afspraken voor de toekomst om de samenwerking van partijen te verstevigen en het huidige bod te borgen. Deze afspraken bevatten ook ruimtelijke afspraken die richting geven aan locatiekeuzes voor zon- en windprojecten.
- De verhouding zon/wind was eerder 97%-3% (in vermogen) en is in de RES 1.0 89%-11%. Dit betekent dat de RES 1.0 efficiënter is als het gaat om de netinfrastructuur.
- In het concept bod waren 6 kansrijke warmteclusters in beeld. In de RES 1.0 zijn dat er 5: de Bio Energie Centrale Cuijk zal de warmte leveren aan de eigen regio, Noordoost Brabant.
- Tot aan de RES 1.0 zijn inwoners via de gemeenten bij de RES betrokken. De RES 1.0 bevat een visie hoe de regio de gemeenten hierop actiever kan gaan ondersteunen.

2.1 Afwegingskader

De keuzes die we maken in de RES hebben invloed op onze leefomgeving. We maken ze daarom zorgvuldig. Een afwegingskader hielp en helpt ons om de verschillende afwegingen naast elkaar te zetten: waar passen de ideeën voor zonne- en windenergie in de ruimte? Past het op het energienet? Zijn de plekken maatschappelijk gezien acceptabel en financieel haalbaar? Er is continu een zorgvuldige afweging van de zes criteria waaruit het afwegingskader bestaat (zie figuur).

De criteria binnen dit afwegingskader zijn **ruimtelijke kwaliteit** in relatie tot de opgave, het **maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak**, de **energieopbrengst** en **kostenefficiëntie** (systeemefficiëntie) van de maatregelen. Er is ook gekeken naar kansen om de energieopgave te combineren met andere geplande of gewenste ingrepen in het landschap, de zogenaamde **integraliteit (koppelkansen)**. Tot slot is de kansrijkheid van grootschalige opwekking van zon- en windenergie getoetst aan **belemmerend beleid** rond bijvoorbeeld natuur, defensie, veiligheid, landschap en cultuurhistorie.

De eerste vier criteria zijn meegegeven vanuit het Rijk. Voor Regio Arnhem Nijmegen zijn de laatste twee toegevoegd omdat die cruciaal zijn voor het bereiken van de ambities van de Groene Metropoolregio. In het hele proces worden de criteria tegen elkaar afgewogen. Dat gebeurt steeds samen met de publieke partijen, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners van de regio.

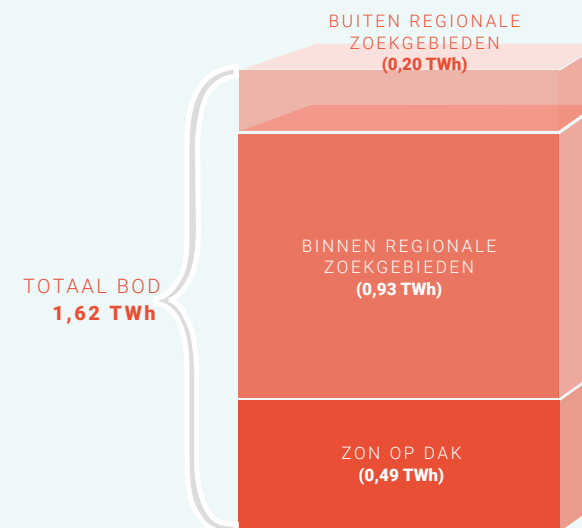
De verkenningen rond de verschillende criteria uit het afwegingskader zijn beschreven in hoofdstuk 4 'Elektriciteit, ruimte en netwerk' en hoofdstuk 5 'Draagvlak'. Icoontjes in de tekst geven aan wanneer een tekstdeel betrekking heeft op één of meerdere van de criteria uit het afwegingskader. Dit maakt inzichtelijk welke afwegingen de regio heeft gemaakt op de route naar de RES 1.0.

2.2 Elektriciteit

We dragen vanuit Regio Arnhem Nijmegen met 1,62 TWh bij aan de landelijke ambitie van 35 TWh opwekking via zonnenvelden, grootschalig zon op dak en windturbines. Het is een bod waar we trots op mogen zijn, hoewel het nog niet genoeg is voor de regionale ambitie van 55% CO₂-reductie in 2030.

Ons bod heeft de volgende opbouw. De basis is een stevige inzet op de mogelijkheden van zonnepanelen op grote daken. Daar is 0,49 TWh aan opbrengst voorzien. Binnen de regionale zoekgebieden gaan zonnenvelden en windturbines 0,93 TWh opwekken en buiten regionale zoekgebieden nog eens 0,20 TWh. Op dit moment (februari 2021) is 0,12 TWh gerealiseerd.

DE RES 1.0 ALS STAP RICHTING 55% CO₂-REDUCTIE

Met de ambities in de RES 1.0 zetten we een belangrijke stap op weg naar de doelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030. De landelijke Klimaatmonitor houdt het (verwachte) energieverbruik en de duurzame opwekking bij. Zo wordt inzichtelijk of de doelstelling gehaald gaat worden. Of de CO₂-uitstoot in 2030 inderdaad met 55% is afgenomen, hangt af van de maatregelen uit de RES, maar ook van andere factoren. Onder andere van de CO₂-reductie in de mobiliteitssector en de industrie, het toe- of afnemen van de vraag naar elektriciteit en warmte en het gebruik van nieuwe technieken. In het proces richting RES 2.0 wordt de balans opgemaakt: koersen we af op 55% reductie? Waar moet er worden er bijgestuurd en wat betekent dit voor de opgaven in de RES?

In de regionale zoekgebieden is ruimte voor zon- en windprojecten. Of en waar die precies gaan komen is nu nog niet bepaald. Dat hangt af van initiatieven van inwoners of projectontwikkelaars en van het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Bij elke stap waarbij de plannen concreter worden, gaan de initiatiefnemers en gemeenten opnieuw in gesprek met inwoners en andere belanghebbenden.

“De RES moet de gemeenten duidelijke richtlijnen meegeven voor realisatie – in elk geval wat betreft natuur, landschap, biodiversiteit, maar ook wat betreft participatie. Die realisatie mag je niet alleen aan de initiatiefnemers overlaten.”

Erik Spaink, inwoner

Het gesprek gaat dan ook over hoe de omgeving mee kan profiteren in welke vorm dan ook en over de mogelijkheden en vormen voor financiële participatie van omwonenden.

Er is vanuit het afwegingskader gekeken naar de gebieden waar we zonnevelden of windturbines zouden kunnen inpassen: de regionale zoekgebieden. Uitgangspunt was om de ruimtelijke kwaliteit zoveel te behouden of zelfs versterken. De energietransitie biedt namelijk kansen om met de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines ook bij te dragen aan andere opgaven in het gebied. Denk bijvoorbeeld aan versterken van de biodiversiteit, recreatie, economie, het verbeteren van mobiliteit en het tegengaan van droogte.

Lees verder over elektriciteit.

2.3 Ruimtelijke afspraken geven richting bij het zoeken van locaties

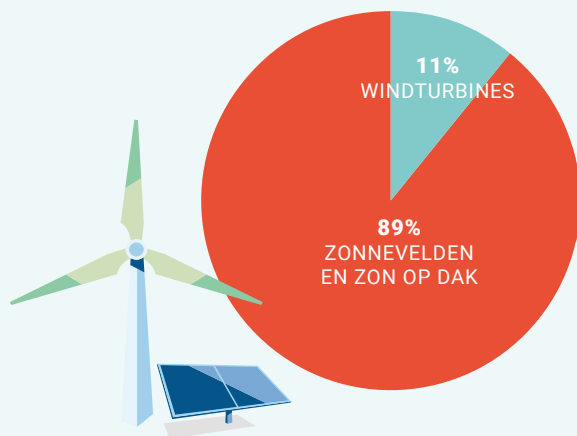

Om te voorkomen dat er op allerlei plekken in het landschap in Regio Arnhem Nijmegen zonnevelden en windturbines komen, is er zorgvuldig gekeken naar de inpassing van zonnevelden en windturbines in het landschap. Rekening houden met de gezondheid van omwonenden en de natuur is van groot belang. Daarom zijn samen met experts op het gebied van landschap en energie afspraken opgesteld voor het behoud van de ruimtelijke kwaliteit.

We zullen deze afspraken op weg naar de RES 2.0 verder toepassen in de praktijk en waar nodig bijstellen of uitbreiden. In de tussentijd geven ze gemeenten, waterschappen en provincie houvast bij het bepalen waar windturbines en zonnevelden wel goed passen en waar niet.

In dit kader hebben we in samenwerking met verschillende RES-regio's rondom de Veluwe en de provincie onderzoek laten doen naar de haalbaarheid van windturbines op en rond de Veluwe, vanwege het voorkomen van beschermde diersoorten. Er is gekeken naar twee zones. In de zone tot 1 kilometer rond de Veluwe zijn windturbines niet wenselijk. In de zone van 1 tot 8 kilometer rond de Veluwe zijn wel mogelijkheden. Hiervoor is verder onderzoek nodig, vooral naar de effecten voor de wespenspiegelaar, een beschermde roofvogel.

Lees verder over de ruimtelijke afspraken.

2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk

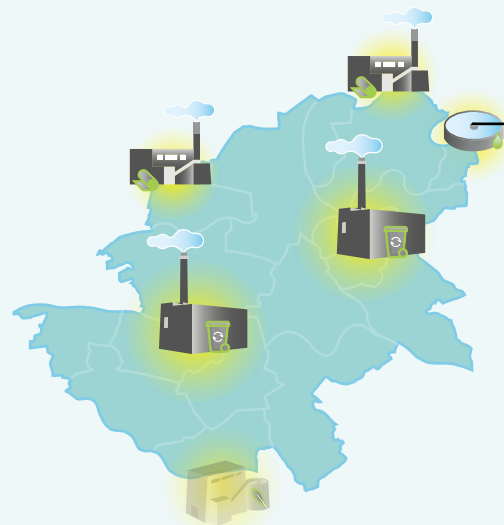
We constateerden bij het voorlopig concept bod dat we in Regio Arnhem Nijmegen vooral voor zonnevelden kiezen en minder vaak voor windturbines. Dat is duurder dan de ideale combinatie van 50% zonnevelden en 50% windturbines (uitgedrukt in vermogen) omdat het meer investeringen vraagt in onder meer kabels en elektriciteitsstations. De gebruikers – de inwoners – betalen deze kosten uiteindelijk. Daarom was en blijft het belangrijk om te zoeken naar mogelijkheden om zon en wind beter in balans te brengen, zo gaven meerdere gemeenteraden in 2020 aan in hun reactie op het voorlopig concept bod

Het bod in de RES 1.0 heeft een betere verhouding, uitgedrukt in vermogen: 89% zon en 11% wind, tegenover 97% zon en 3% wind in het concept bod. Deze verhouding is efficiënter en effectiever. In de afgelopen periode zijn ook nieuwe verkenningsgebieden voor windturbines in beeld gekomen. Deze worden in de

aanloop naar de RES 2.0 verder onderzocht. Daarmee kan de verhouding zich potentieel verder ontwikkelen naar 82% zon en 18% wind.

Windturbines hebben overigens meer voordelen. Zo neemt een windturbine (van 5,6 MW en circa 243 meter tiphoogte) veel minder ruimte in dan een zonneveld; een grote windturbine wekt namelijk evenveel elektriciteit op als 18 ha zonneveld. De grond onder een windturbine blijft beschikbaar voor andere doelen zoals recreatie, natuur of landbouw. Ook is de aanleg van de benodigde infrastructuur voor een windturbine gemiddeld zeker driemaal goedkoper dan voor een zonneveld. Het rendement in een constructie met lokaal eigendom valt bij windturbines ook gunstiger uit.

Lees verder over het elektriciteitsnetwerk.

2.5 Warmte

Onze regio heeft voldoende mogelijkheden voor de ontwikkeling van een regionale warmte-infrastructuur. In Arnhem en Nijmegen is het mogelijk om de bestaande warmtenetten uit te breiden. Op verschillende andere plekken in de regio lijkt het mogelijk nieuwe warmtenetten te ontwikkelen. De haalbaarheid hiervan werken we in de komende jaren verder uit, ook in relatie tot de impact op de huidige gas- en elektriciteitsinfrastructuur.

In de RES is onderzocht welke bovenlokale rest-warmtebronnen beschikbaar zijn, omdat deze bronnen in potentie interessant zijn voor de inzet van warmte binnen meerdere gemeenten. In Regio Arnhem Nijmegen blijken 5 fabrieken, rioolwaterzuiveringsinstallaties en afvalverwerkers in staat om in 2030 warmte te leveren voor de verwarming van een deel van onze huizen en gebouwen.

Een duurzame verwarming zal niet gaan zonder een verandering in hoe ons warmtesysteem in elkaar zit. En dat kost tijd, capaciteit en middelen. Daarnaast vereist het samenwerking tussen gemeenten én raakt het aan de samenwerking op (boven)regionaal niveau. Om tot een optimaal warmtesysteem binnen onze regio te komen is het nodig om hierover af te stemmen en dat te blijven doen binnen RES-verband. Hiervoor is een aantal afspraken gemaakt.

Lees verder over warmte.

2.6 Draagvlak

De zoekgebieden in de RES 1.0 komen voort uit lokale trajecten waarin verschillende gemeenten de afgelopen jaren hun inwoners hebben betrokken. Voor een aantal gemeenten geldt dat het lokale proces om te komen tot beleid voor wind en zon en de daarbij horende projectparticipatie nog loopt en besluitvorming nog moet plaatsvinden. Inwoners dachten mee over het duurzaamheidsbeleid van de gemeente in het algemeen of specifiek over het beleid rond wind- en zonprojecten. De gemeenten nodigden hen uit hun ideeën te delen over de randvoorwaarden, locaties en de wijze waarop projecten in het landschap in te passen zijn. Dit gebeurde onder andere via bijeenkomsten en burgerpanels. Gemeenten geven aan dat het betrekken van inwoners bij specifiek de RES weinig animo en interactie oplevert.

In de RES Regio Arnhem Nijmegen werken we vanuit het principe 'lokaal voorop'. Gemeenten staan het meest dicht bij hun inwoners en zijn daarom verantwoordelijk voor participatie met inwoners. De RES-werkorganisatie ondersteunt de gemeenten met communicatiemiddelen, kennis, inspiratie en advies.

Zoals aangegeven in de paragraaf 'Elektriciteit' krijgt inwonerparticipatie een grotere rol nu de plannen concreter gaan worden. Gemeenten gaan met inwoners in gesprek over de genoemde ruimtelijke afspraken. De RES-werkorganisatie zal de gemeenten hierbij actiever ondersteunen dan in de eerste fase, en zal waar nodig, als het regionale of bovenlokale

vraagstukken betreft, zelf inwoners betrekken bij de vraagstukken rond de RES.

De gemeenten van Regio Arnhem Nijmegen streven naar minimaal 50% lokaal eigendom van de energieproductie. Dat betekent dat inwoners, bijvoorbeeld door aandelen te kopen in een wind- of zonnepark, mede-eigenaar kunnen worden en zeggenschap hebben over het project. Dat zorgt er onder andere voor dat de inkomsten niet wegvloeien naar een (buitenlandse) ontwikkelaar, maar terecht komen waar ze horen: bij de omwonenden. Ruim een derde van de gemeenten heeft dit streven al opgenomen in beleid. Een aantal gemeenten is hier nog mee bezig. Hierbij zal ook nauw worden samengewerkt met de plaatselijke energie coöperaties.

Jongeren uit Regio Arnhem Nijmegen hebben een speciale plek binnen het traject van de RES. Duurzame energievoorziening en de impact op het landschap is een thema dat nu speelt, maar het heeft alles te maken met de toekomst. Het is belangrijk goed te luisteren naar degenen die straks te maken hebben met de gevolgen van het klimaatprobleem. Een recente enquête wijst uit dat jongeren zeer positief zijn over de energietransitie. De gemeenten zullen zich in de aanloop naar de RES 2.0 extra inzetten om jongeren te betrekken. In het afgelopen jaar heeft een vertegenwoordiger van Jong RES zich aangesloten bij de participatietafel.

Lees verder over draagvlak.

2.7 Afspraken voor de toekomst

We zien het RES-traject als permanent ‘werk in uitvoering’. Deze RES 1.0 is een plan dat steeds openstaat voor nieuwe gesprekspartners, spelers op de markt, nieuwe technologie, andere omstandigheden en voortschrijdend inzicht. Voor de totstandkoming van deze RES 1.0 is alle kennis van nu gebruikt en is de kunde en ervaring van de betrokken stakeholders meegenomen, om weloverwogen ‘afspraken voor de toekomst’ te maken. Het belang van het in standhouden van de samenwerking in het RES-netwerk met betrokken partijen is helder. Om onze energiedoelen te halen hebben we niet alleen een flexibele energiestrategie nodig, maar ook een stevig samenwerkingsfundament. Daarmee kunnen we aan de slag in de gebiedsprocessen, en om de projecten die in die gebieden voorzien zijn te realiseren.

We hebben samen met experts op het gebied van landschap en energieopwekking afspraken gemaakt om te zorgen dat de focus voor toekomstige projecten binnen de huidige zoekgebieden ligt. En dat hierbij steeds ruimte is voor lokaal maatwerk. De afspraken geven ook richting aan het behouden van ruimtelijke kwaliteit bij het inpassen van windturbines en zonnevelden.

Ook vanuit de sporen Warmte, Bestuurlijke besluitvorming en Participatie zijn ‘afspraken voor de toekomst’ gemaakt. Daarmee wordt het RES 1.0 bod en

de weg daar naartoe geborgd. Ze vormen een aanvulling op de Startnotitie. De afspraken zijn nu nog geen onderdeel van het beleid van de gemeenten, waterschappen en provincie. In de periode tussen de RES 1.0 (2021) en de vaststelling van RES 2.0 (2023) zullen we de afspraken toepassen in de praktijk en waar nodig bijstellen of uitbreiden.

Hieronder staan de totaal 28 afspraken die zijn gemaakt. Waar relevant, is steeds een verwijzing gemaakt naar de inhoudelijke hoofdstukken voor meer informatie over de context en achtergrond. Bij de vaststelling van de RES 1.0 leggen betrokken RES-partners aan de voorkant deze afspraken voor de toekomst vast.

2.7.1 Samenwerkingsafspraken

- 1 De RES is en blijft gebaseerd op lokale regio in een regionaal proces van samenwerking.
- 2 Binnen de regio werken we intensief, interbestuurlijk samen. Om in regie te blijven, houden betrokken partijen actief vinger aan de pols via het structurele ‘goede gesprek’ en monitoring van de ontwikkelingen binnen de regio middels het **Ninox-systeem**. Indien nodig worden tussentijds nieuwe (bestuurlijke) afspraken gemaakt.
- 3 We werken met elkaar aan succesvol RES-partnerschap waarbij we rekening houden met elkaars belangen én het gezamenlijke belang van een succesvolle energie- en warmtetransitie.

- 4 Ook bij navolgende fasen in de besluitvorming maken we bestuurlijke procesafspraken. Voor het geval overheden het niet met elkaar eens kunnen worden, grijpen we terug op de vastgelegde samenwerkingsafspraken uit de Startnotitie.
- 5 We spreken elkaar aan op ieders bijdrage aan de uitvoering van de RES, waarin gezocht wordt naar een weging tussen lasten en lusten die recht doet aan de kwaliteiten van de gehele regio.

2.7.2 Afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling

- 6 De afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling en de verdere uitwerking hiervan worden, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de (nieuwe) regionale samenwerking binnen de Groene Metropool-regio.

Deze afspraak staat ook in paragraaf 5.1.5 (Solidariteit onderling).

2.7.3 Afspraken doorwerking omgevingsinstrumentarium en MER

- 7 In het ontwikkeltraject RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging van de RES. In een lokaal omgevingsplan of een regionale borging in de provinciale omgevingsverordening stellen we gezamenlijk een plan op om de MER-aspecten nader in beeld te krijgen.

8 De vastgestelde RES 1.0 vormt voor alle bestuurlijke partijen een van de uitgangspunten voor de nader uit te werken omgevingsvisies, de warmtevisies /TVW en de wijk- en omgevingsplannen. De energietransitie is complex en we moeten tempo (blijven) maken. Daarom accepteren we dat, doordat projecten en initiatieven soms vóórlopen op deze plannen of anders dan beoogd verlopen, gemeenten in de praktijk onderling verschillen in aanpak en tempo. Lees verder

Deze afspraken staan ook in paragraaf 5.1.5 (Doorwerking in omgevingsbeleid en vergunningen/MER).

2.7.4 Afspraken voor een optimaal warmtesysteem

9 Vanuit regionaal perspectief maakt het verschil welke bron wordt gebruikt op welke plek; we willen voorkomen dat een bron al door de ene gemeente is ingezet terwijl hij voor een andere gemeente van vitaal belang zou zijn geweest. In het belang van ons RES-partnerschap bepalen we gezamenlijk waar welke bovenlokale bron uiteindelijk wordt ingezet.

10 Binnen de relevante warmteclusters waar dit verdelingsvraagstuk aan de orde is, richten we een structureel overleg in om daarover in gesprek te zijn en te blijven.

11 Gemeenten zetten daarbij verschillende instrumenten in die binnen de kaders van de Warmtewet, de Omgevingswet en andere beleidsruimten passen om de bovenlokale warmte afspraken te borgen.

12 Als regio doen we een gezamenlijke oproep aan het Rijk om partijen in stelling te brengen om de benodigde regie te voeren op de warmtetransitie. Dat kan door te zorgen voor beter aansluitende wet- en regelgeving voor het uitrollen van warmtenetten, hogere en structurele financiële ondersteuning voor alternatieve warmtevarianten (waaronder warmtenetten) via subsidies of Rijksbijdragen en een structurele Rijksbijdrage voor het ambtenarenapparaat om de warmtetransitie ook daadwerkelijk in goede banen te leiden, te begeleiden en uit te voeren.

De afspraken voor een optimaal warmtesysteem staan ook in paragraaf 4.2.7.

2.7.5 Ruimtelijke afspraken

Invulling geven aan de RES is balanceren tussen enerzijds behouden van de gemeentelijke autonomie versus optimaal afstemmen en samen optrekken op regio niveau. Voor dat laatste hebben we gezamenlijk onderstaande afspraken gemaakt om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden. Gemeenten zullen komende jaren doorgaan met het verder brengen van projecten die op dit moment nog

verkeren in de ideefase, dan wel werken aan het opstarten van nieuwe initiatieven. Soms ook buiten de zoekgebieden of de 'verkenninggebieden extra windturbines'. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat er altijd eerst overleg plaatsvindt aan de regionale tafel. Dit is het bestuurlijk overleg van de opgave-Circulaire Regio onder de Groene Metropoolregio. De exacte werkwijze wordt bij de start van de RES 2.0 verder uitgewerkt, waarbij twee uitgangspunten essentieel zijn:

1. 'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet';
2. Zo min mogelijk frustratie van lopende processen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de regie blijft bij de partijen die initiatieven inbrengen. Maar ook dat het proces zo ingericht wordt dat een voortvarende aanpak geborgd blijft.

Op deze manier is er altijd ruimte voor lokale initiatieven en maatwerk en blijft de kracht van de gezamenlijke afspraken overeind. Het doel is om het onderlinge gesprek en het samen vinden van ruimte voor initiatieven laagdrempelig te houden.

De ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven, niet op kleinschalige initiatieven. Met kleinschalige initiatieven bedoelen we:

- Kleine individuele windturbines die kleiner zijn dan of gelijk aan 26 meter ashoogte;
- Kleine zon-initiatieven die een vermogen hebben die kleiner is dan of gelijk aan 2 megawatt (en daarmee op het lokale spanningsniveau past).

De ruimtelijke afspraken zijn:

13 Inspanningsverplichting

Voor het bod RES 1.0 spreken we een inspanningsverplichting af ten aanzien van de opbrengst van grootschalige windturbines, zonnevelden en grootschalig zon op dak die we in de RES 2.0 nader uitwerken op lokaal niveau. Deze verplichting betekent dat alle RES-partners zich gezamenlijk inspannen om het bod RES 1.0 te realiseren, dus niet alleen de gemeenten waarbinnen zoekgebieden vallen. Het betekent ook dat de gemeenten actief de verkenning starten – zo ver dat nog niet is gebeurd – en op zoek gaan naar mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen.

14 Ontwikkelingen buiten het bod

Voor de periode tot besluitvorming van de RES 2.0 zijn er zonder overleg aan de regionale tafel enkel grootschalige ontwikkelingen van zonnevelden en windturbines of combinaties zon-wind mogelijk:

- Binnen de regionale zoekgebieden;
- Binnen de huidige projecten pijplijn die hoort bij de RES 1.0 vanaf sub-fase 'Beleidscheck' tot en met 'Realisatie';
- Binnen de 'verkenningsgebieden extra windturbines'.

15 Groepering windturbines

Om visuele ruimtelijke versnippering ('confetti') door windturbines te voorkomen is groepering van windturbines nodig. Hiermee houden we andere gebieden vrij van windturbines en borgen we regionale ruimtelijke samenhang. Op basis van een ontworpen totaalcluster is gefaseerde uitvoering wel mogelijk. Voor het plaatsen van windturbines is daarom de afspraak dat grote windturbines:

- Niet solitair maar gegroepeerd worden geplaatst;
- De groepering in een lijnopstelling of in een clusteropstelling wordt uitgevoerd;
- De onderlinge afstand van deze opstelling zodanig is dat beeldinterferentie zoveel mogelijk wordt voorkomen (= ontwerponderzoek bij uitwerking zoekgebieden en toets bij projecten buiten de zoekgebieden);
- De inpassing van windlocaties in samenhang met de ontwikkeling in aangrenzende andere RES'en wordt beoordeeld.

16 Koppeling ruimtelijke kwaliteit

Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik van de ruimte door lokale partijen, stakeholders en inwoners. We streven naar een integrale aanpak op drie niveaus:

- Koppeling met regionale opgaven;
- Koppeling met andere opgaven in de gebiedsprocessen, waarin de afweging wordt meegenomen van te maken investeringen in gebiedscompensaties en gebiedsversterkingen;
- Benutten van koppelkansen bij de lokale inpassing.

17 Voorkeursvolgorde zon

Grootschalige zonnevelden moeten mede worden beoordeeld op:

- De mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap;
- De samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie);
- De landschappelijke samenhang;
- Dubbel ruimtegebruik.

Hiervoor zetten we op regionale schaal in op een voorkeursvolgorde voor zonnevelden waarin zon op dak worden opgenomen. De regionale zoekgebieden van de RES 1.0 maken onderdeel uit van deze voorkeursvolgorde. Deze voorkeursvolgorde werken we in het traject naar RES 2.0 verder uit. Het betekent niet dat eerst alleen de daken benut worden. Er is inzet op alle vlakken tegelijkertijd nodig. Maar de afweging van de gronden die we daarvoor inzetten is cruciaal.

18 Combineer wind/zon

Combineer windturbines zoveel mogelijk met zonnevelden en vice versa. Dit zorgt voor lagere maatschappelijke kosten voor de elektriciteitsinfrastructuur. We streven naar een regionale en waar mogelijk lokale verhouding wind/zon van 50/50. Daarbij kijken we binnen de zoekgebieden en gebiedsprocessen naar lokale en optimale haalbaarheid en de optelling per onderstation.

De Ruimtelijke afspraken staan ook in paragraaf 4.1.2.

2.7.6 Participatieafspraken

- 19** Bij de RES 1.0 is helder wie waarvoor en wanneer aan zet is voor de participatie over de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen. We zorgen voor een transparant speelveld. Stakeholders en inwoners weten zo wanneer en binnen welke kaders ze mee kunnen praten.
- 20** We borgen met de participatiestrategie dat de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen zoveel mogelijk ten goede komt aan de inwoners van de regio. We streven naar minimaal 50% eigendom en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. We houden ook zoveel mogelijk rekening met gezondheidsaspecten, wegen milieu-effecten zorgvuldig af en zorgen dat natuurwaarden zoveel mogelijk behouden blijven.
- 21** We delen en faciliteren informatie in relatie tot de energietransitie zo zorgvuldig mogelijk met stakeholders, ambtenaren, volksvertegenwoordigers en inwoners, zoals over de effecten op de gezondheid van geluid van windturbines, financiële voordelen voor inwoners, en behoud van biodiversiteit.
- 22** Om gemeenten te ondersteunen voeren we (bovenlokale) duo-gesprekken over het verder uitwerken van gebiedsgerichte participatie en lokaal eigendom. Hierin denken we ook samen na over hoe de participatie voor jongeren ingericht kan worden.
- 23** We organiseren bijeenkomsten voor ambtenaren en volksvertegenwoordigers om kennis te blijven delen. We delen goede voorbeelden in onze regio.
- 24** We zorgen ervoor dat iedereen in de regio (financieel en/of maatschappelijk) voordeel kan halen uit de plannen. Dat doen we bijvoorbeeld door gemeenten te helpen met het opzetten van maatschappelijke tenders.
- 25** Voor het einde van 2021 hebben alle gemeenten een Transitievisie Warmte opgesteld. We onderzoeken de participatieaanpakken in deze visies en adviseren bestuurders over participatie in het warmtespoor.
- 26** Jongeren worden op lokaal en regionaal niveau betrokken bij het meedenken en uitvoeren van plannen.
- 27** We gaan de rol van de 'participatietafel' nog scherper invullen. Die kan dan nog meer in de rol groeien zoals in de doelstelling is omschreven.
- 28** Op weg naar de RES 2.0 streven we ernaar om het betrekken van raadsleden ook op regionaal niveau te organiseren.

De participatie-afspraken staan ook in paragraaf 5.2.8.

3. INTEGRALE AANPAK

3. INTEGRALE AANPAK

3.1 De leefomgeving verbindt ons

De RES gaat primair over grootschalige elektriciteits-opwekking en regionale warmteverdeling. Die hebben altijd gevolgen voor de leefomgeving. Windturbines en zonnepanelen zijn grote installaties die een plek moeten krijgen in ruimte waar mensen aan het werk zijn, waar recreanten genieten van de omgeving, inwoners een boswandeling maken en van hun nachtrust willen genieten. Bij het opstellen van deze RES hebben we als vertrekpunt dat we trots zijn op de omgeving waar we in onze regio in werken, wonen, recreëren. Daarom is de ambitie rond duurzame energieopwekking afgesproken op regionaal niveau. Deze heeft als doel om te zorgen voor een goede mix van alle belangen en ook de leefbaarheid van de leefomgeving voor onze inwoners te borgen. Deze integrale benadering staat aan de basis van deze RES.

Bij de start van het proces is aan alle stakeholders, ambtenaren en bestuurders dezelfde 'integrale bril' aangeboden om naar de energietransitie te kijken. Met deze bril op durven we buiten onze eigen sectoren en belangen te kijken. We kijken naar kansen die de RES biedt om klimaat-adaptief te worden, de natuur en biodiversiteit te

versterken, cultuurhistorie te bewaren, recreatie te faciliteren, ruimte te geven voor verstedelijking, bij te dragen aan opgaven voor mobiliteit enzovoorts. Daarbij zien we in dat het een afweging is tussen verschillende belangen. Dat vraagt om maatwerk en keuzes ten aanzien van het veranderende landschap.

Deze integrale bril of blik is toepasbaar op drie verschillende schaalniveaus:

1. Op regionale schaal, waar het gaat over de afweging om de zoekgebieden te bepalen, te midden van alle andere regionale opgaven;
2. Op gebiedsniveau, waar integrale ontwikkeling een plek krijgt in de gebiedsprocessen die zullen volgen na RES 1.0, soms aangedreven door energietransitie, soms door andere opgaven;
3. Op locatieniveau, waar het gaat om lokale inpassing en koppelkansen met de directe omgeving.

De integrale bril is nieuw voor de RES, net als voor de nieuwe werkwijze die is ingezet in de Groene Metropoolregio waar de RES onderdeel van is.

3.2 Samenwerking op verschillende schaalniveaus

De RES, maar ook andere opgaven zoals aanleg van het Natuurnetwerk Nederland en het spoor- en snelwegennetwerk of de woningbouwopgave leggen claims op de ruimte. Die moeten op elkaar worden afgestemd en daar zullen keuzes uit voortvloeien. Dit kunnen wij als regio niet alleen.

Meekoppelen:
frambozen groei-
en goed onder
zonnepanelen

Daarom is in het ontwikkeltraject van RES 1.0 gewerkt aan samenwerking rond de andere grote opgaven die er zijn, zowel binnen de regio als daarbuiten.

Binnen de regio is een start gemaakt in de samenwerking met de Verstedelijkingsstrategie en de mobiliteitsagenda van de Groene Metropoolregio. Ook zijn we vanuit de RES betrokken geweest bij de totstandkoming van de agenda van de Groene Metropoolregio. De RES is ingebed in de opgave 'De Circulaire Regio'.

Buiten de regio was er samenwerking met de buur-RES'en. Dit liep deels via de GEA-experttafel waarbij afstemming was over het gevolgde proces en de planning, over overkoepelende zaken zoals de verkenning op de participatievereisten en de wijze van inbedding van de RES in het omgevingsinstrumentarium. Het ging ook

over inhoudelijke zaken zoals het onderzoek 'Wind op en rond Veluwe' en over de ontwikkeling van zoeklocaties op de grensgebieden van de RES-regio's. Ook was er afstemming met provincie en waterschappen (integreren van de RES in de regio-opgaven van het waterschap).

“ Bij het zoeken naar geschikte locaties voor zonnevelden vragen we te zoeken naar een combinatie van dubbel ruimtegebruik. Bijvoorbeeld dichtbij natuurgebieden, waar agrarische gronden door diverse beperkingen minder rendabel zijn. Met landschappelijk goed ingepaste zonnevelden creëer je er een buffer voor natuur, wateropvang en energie-opwekking.

Natuur en Milieu Gelderland

Op nationaal niveau was er samenwerking met rijkspartijen zoals het Nationaal Programma RES (NPRES) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), met het Rijksvastgoedbedrijf, en met Defensie, Prorail en Rijkswaterstaat in het kader van het OER-programma (Opwek Energie op Rijksgronden). De A15 energiecridor wordt in samenwerking met RES-regio Rivierenland gezien als kansrijk en is opgenomen in het OER programma. Tevens werd er in het RES 1.0-traject gestart met een eerste kennismaking met de Euregio/Duitsland om mogelijke samenwerkingsvlakken te verkennen. Nederland en Duitsland (de regio Noordrijn-Westfalen) gaan heel verschillend met de energietransitie om. De meeste raakvlakken liggen op het vlak van innovatie. Er komt een vervolgesprek aan met de gemeenten Kranenburg, Kleve en Emmerich om de eventuele samenwerking verder te verkennen. Uiteraard worden de aan de grens liggende gemeenten Zevenaar en Berg en Dal hierin betrokken.

Bij de ARN Afvalverwerkingscentrale, Weurt

MEEKOPPELKANSEN

Vaak zijn plannen voor zonnevelden en windmolens prima te koppelen aan andere plannen.

Dat maakt ze bijvoorbeeld:

- nog duurzamer
- aanvaardbaarder vooromwonenden
- rendabeler

Waar liggen die meekoppelkansen?

ZON & NATUUR EN LANDSCHAP

- kruidenrijk grasland onder panelen
- combi panelen met ecologische verbinding
- Landschapselementen als omranding

VOORBEELD

Onderzoek naar biodiversiteit in Zonnepark Moerdijk

ZON & PARKEREN

- zonnepanelen op carports
- auto's koel, droog en sneeuwvrij

VOORBEELD

Carport Liander, Duiven: overdekte parkeerplaats

ZON & RECREATIE EN DUCATIE

- ruimte voor recreatieve routes
- park, speeltuin, educatie, uitkijktoren
- opladen auto en e-bike

VOORBEELD

Solar Park de Kwekerij, samen met de omwonenden in Bronckhorst

ZON & ZACHTFRUIT

- panelen in plaats van foliedaken voor kleinfruit

VOORBEELD

Frambozenteelt onder halfdoorlatende zonnepanelen in Babberich

WIND & OPBRENGST VOOR INWONERS

- inwoners kunnen aandelen kopen
- percentage inkomsten gaat naar omgevingsfonds

VOORBEELD

566 inwoners zijn mede-eigenaar geworden van Windpark Koningspleij in Arnhem

CABLE POOLING ZON & WIND

- 95% van de tijd is er OF opbrengst uit zon OF opbrengst uit wind
- opgewekte elektriciteit op zon en wind kan dus via dezelfde kabel vervoerd worden

VOORBEELD

Onder windpark Nijmegen komen 17.000 zonnepanelen van zonnepark De Grift

WIND & LANDSCHAPSVERSTERKING

- maak een omgevingsplan met een plan om het landschap te versterken
- vanuit dat plan locaties bepalen voor windmolens
- opbrengst uit windmolens financiert de landschapsversterking

3.3 Integraliteit in ons proces

De afgelopen twee jaar liep een proces met inwoners, stakeholders, ambtenaren en bestuurders binnen de regio. Dat bestond uit drie fasen:

1. van de Startnotitie tot het voorlopig concept bod
2. van het voorlopig concept bod tot het concept bod
3. van het concept bod tot de RES 1.0.

Onderstaande afbeeldingen geven weer wat de belangrijkste activiteiten en nieuwe inzichten uit dit proces waren. Ook laten ze de besluitmomenten zien. Vaak waren dat bestuurlijke- en stakeholderintermezzo's, na een nieuwe totaaldoorrekening van het bod. Een gedetailleerde beschrijving van de ontwerpstappen uit de eerste fase van de RES staat in het voorlopig concept bod.

Voorlopig
concept
bod

3.3.1 Uitgangspunten Startnotitie

Het eerste belangrijke ijkmoment is de unanieme vaststelling van de Startnotitie in de periode december 2019/januari 2020. Deze notitie legde de volgende uitgangspunten voor de RES vast:

- We streven naar 55% CO₂-reductie in 2030 en 95% CO₂-reductie in 2050 (als afgesproken in de Routekaart Energietransitie van Regio Arnhem Nijmegen, het GEA en in het Klimaatakkoord);
- We gaan voor een maximale inzet van duurzame bronnen voor elektriciteit en warmte;
- We stellen een RES op die past bij de regio, namelijk Van, voor en door de regio. Dat betekent dat de RES zich op het regionaal niveau richt. Hoe het opwekken van elektriciteit en

de warmteverdeling er op lokaal niveau uit komt te zien, is aan de lokale overheden;

- We proberen een koppeling te maken tussen de RES en andere maatschappelijke opgaven;
- In de RES nemen we nog geen besluiten over de exacte locaties waar de opwek gaat plaatsvinden en hoe de warmteverdeling er in detail uit gaat zien. Wel laat de RES zien (1) welke gebieden in de regio geschikt zijn voor de opwek van duurzame elektriciteit, (2) welke opbrengst te verwachten is, (3) hoe het aanbod en de vraag naar warmte over de regio verdeeld zijn, en (4) welke opslag en energie-infrastructuur er nodig is.

Proces RES Regio Arnhem Nijmegen Start - voorlopig concept bod

LEGENDA

Atelier

Een bijeenkomst waarin stakeholders de RES ruimtelijk mee-ontwerpen en -uitdenken

Stakeholderintermezzo (SI)

Stakeholders worden geïnformeerd, geven hun input en bereiden voorstellen voor t.b.v. bestuurlijke besluitvorming

Bestuurlijk Intermezzo (BI)

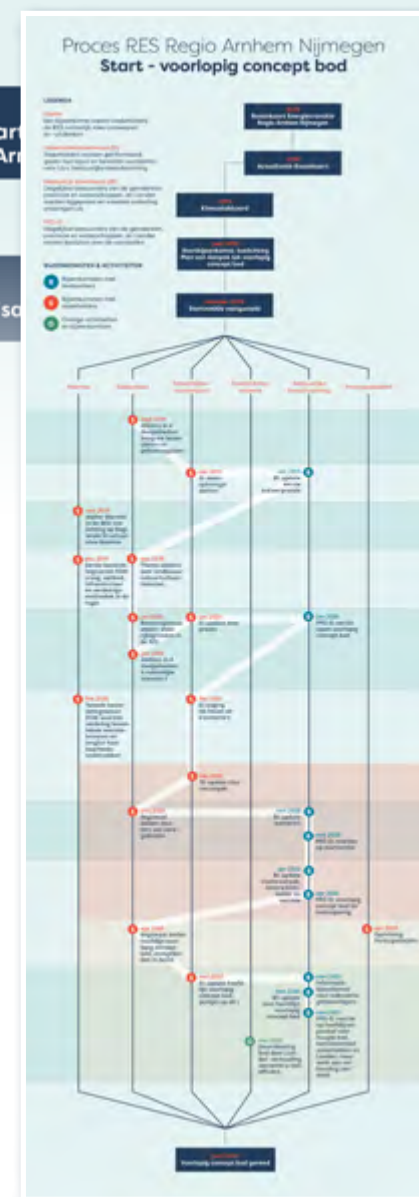
Dagelijkse bestuurders van de gemeenten, provincie en waterschappen, en Liander worden bijgepraat en wisselen onderling ervaringen uit

2019-2020

Routekaart
Regio Arnhem Nijmegen

Actualisatie

2019
Klimaatakkoord

Open de
visualisatie
van het
proces

3.3.2 De reis naar het (voorlopig) concept bod

In de periode naar het (voorlopig) concept bod was het huidige lokaal beleid leidend. Dat leverde een beeld op van alle mogelijkheden voor grootschalige opwek in de regio.

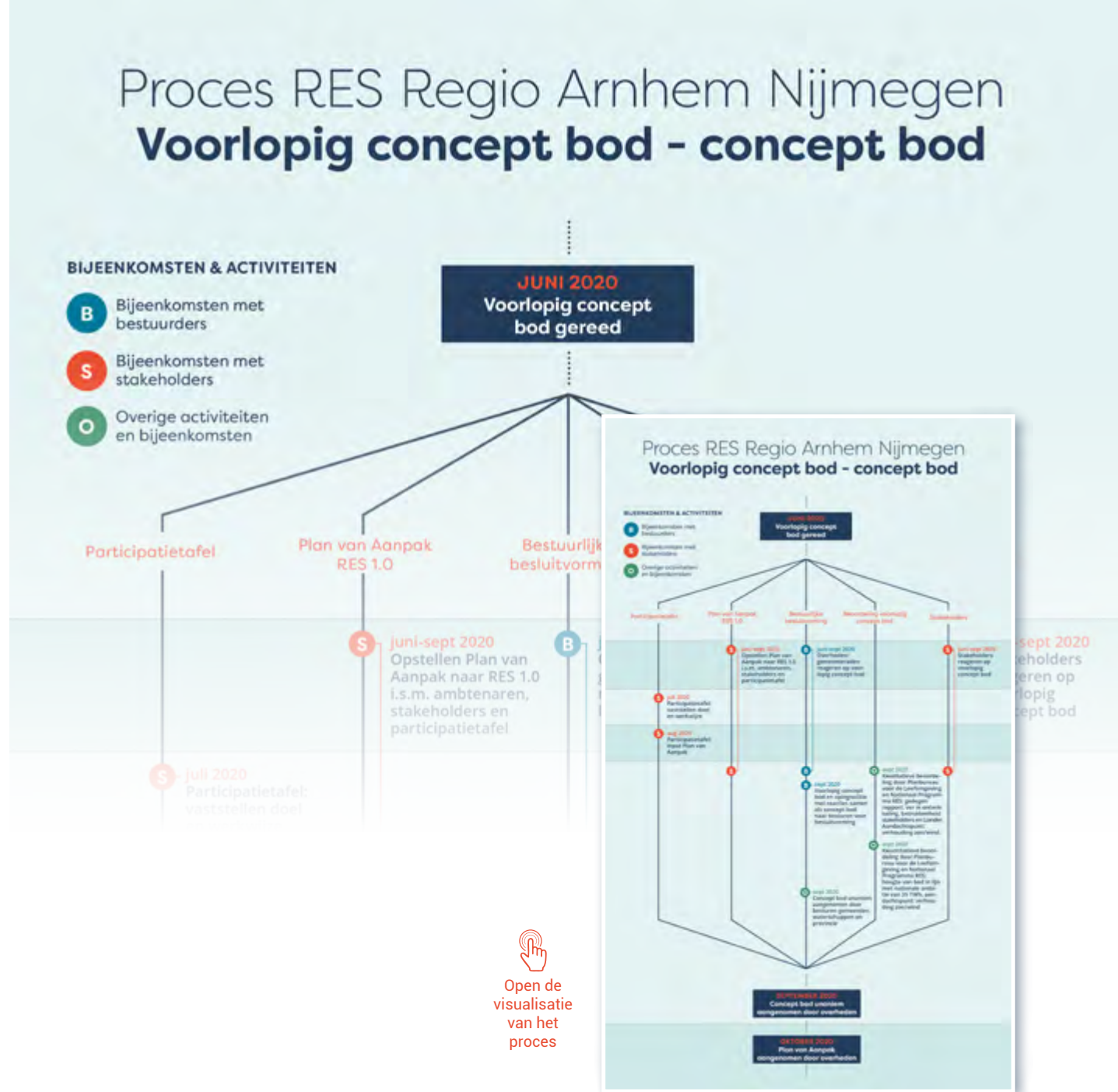
Op 1 juli 2020 is het concept bod bij PBL en NPRES ingediend voor de kwalitatieve toetsing, op 1 oktober 2020 voor de kwantitatieve toetsing.

De besturen van de betrokken overheidspartijen waren positief over het concept bod en stelden het unaniem vast. Ook PBL en NPRES waren overwegend positief.

Als pluspunten werden genoemd:

1. De hoogte van het bod (1,68 TWh) dat goed past bij de omvang van de regio;
2. Het ruime aantal betrokken stakeholders en de participatietafel die meeschreef;
3. De betrokkenheid van Liander in zowel werkorganisatie als op bestuurlijk niveau.

Een zorgpunt was er ook: de scheve verhouding wind/zon. Wanneer er vooral voor zonnevelden wordt gekozen en weinig voor windturbines leidt dat tot hogere kosten aan het netwerk.

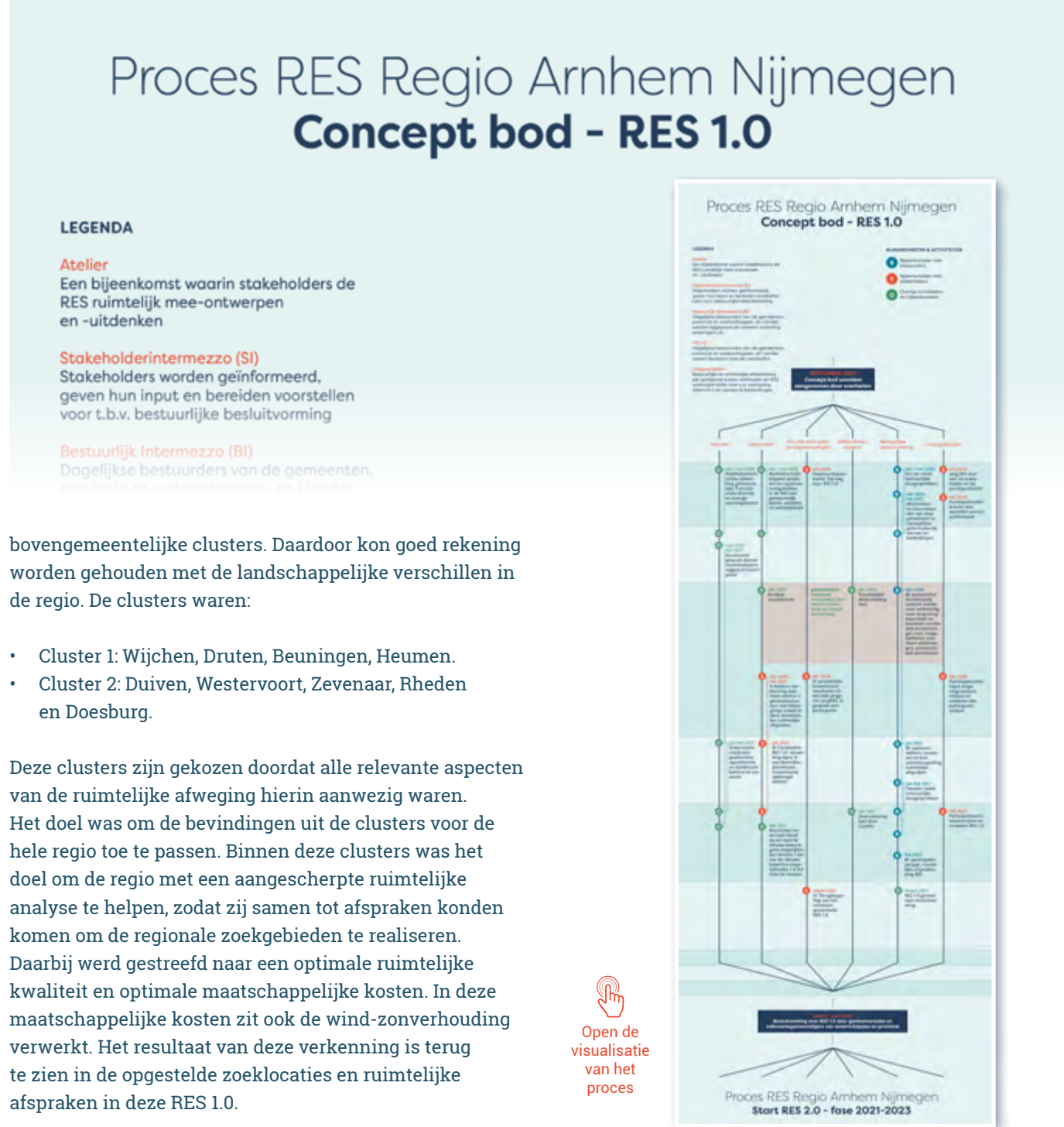

3.3.3 De reis naar RES 1.0

Het zorgpunt uit het concept bod over de scheve verhouding wind/zon werd in het najaar en de winter van 2020 door gemeenten opgepakt. Lokaal werden de kansen onderzocht om de verhouding meer richting de gewenste 50/50 procent te brengen. Ook bekeken zij welke projecten, die in het concept bod nog benoemd waren als project in de ideefase, in RES 1.0 als concreet initiatief konden worden benoemd. Op die manier werd het bod realistischer. In het najaar van 2020 is ook gestart met ambtelijke duo-gesprekken voor afstemming tussen de gemeenten en de RES-werkorganisatie. Dit vond plaats op basis van een database met relevante gegevens (Ninox).

In december is alle informatie opgehaald bij de gemeenten en is de informatie over kansrijke projecten doorgerekend door Liander. Daaruit bleek dat het bod lager was geworden dan in het concept bod (+/- 1,30 TWh). Tevens bleek dat er hogere maatschappelijke kosten per TWh mee gemoeid waren en de wind/zon verhouding 3%-97% was geworden. Daarbij kwam het perspectief vanuit de provincie dat zij graag gezamenlijk in de regio ruimtelijke afspraken wilden opstellen. Die zijn nodig om de zoeklocaties uit de RES meer richtinggevend te laten zijn voor de uitvoering van de RES, en om provinciale inpassingsplannen (PIP) in de toekomst te voorkomen.

Deelnemers aan het Bestuurlijk intermezzo op 15 december 2020 concludeerden om opnieuw naar de feitelijke fysieke kansen voor windenergie te kijken. Afsgesproken werd dat de kansen dit keer ook buiten het huidige gemeentelijk beleid gezocht gingen worden. Tot nog toe was het gemeentelijk beleid leidend geweest voor de locaties van de zoekgebieden. Een verkenning werd gestart in cluster-ateliers en er zijn ruimtelijke afspraken opgesteld. De clusteraanpak houdt in dat we tijdelijk inzoomden op twee

bovengemeentelijke clusters. Daardoor kon goed rekening worden gehouden met de landschappelijke verschillen in de regio. De clusters waren:

- Cluster 1: Wijchen, Druten, Beuningen, Heumen.
- Cluster 2: Duiven, Westervoort, Zevenaar, Rheden en Doesburg.

Deze clusters zijn gekozen doordat alle relevante aspecten van de ruimtelijke afweging hierin aanwezig waren. Het doel was om de bevindingen uit de clusters voor de hele regio toe te passen. Binnen deze clusters was het doel om de regio met een aangescherpte ruimtelijke analyse te helpen, zodat zij samen tot afspraken konden komen om de regionale zoekgebieden te realiseren. Daarbij werd gestreefd naar een optimale ruimtelijke kwaliteit en optimale maatschappelijke kosten. In deze maatschappelijke kosten zit ook de wind-zonverhouding verwerkt. Het resultaat van deze verkenning is terug te zien in de opgestelde zoeklocaties en ruimtelijke afspraken in deze RES 1.0.

3.4 Toekomstperspectief samenwerking en integraal werken

De RES 1.0 en de uitvoering daarvan in de RES 2.0 moeten worden geborgd in de regionale samenwerking. De 18 gemeenten in Regio Arnhem Nijmegen (waarvan er 16 in de RES samenwerken) zijn per 1 januari 2021 een nieuwe samenwerking gestart in de Groene Metropoolregio. De regio heeft vijf opgaven geformuleerd om in regionaal verband op de langere termijn aan te werken. Eén van deze opgaven is *De Circulaire Regio*; de RES maakt hier deel van uit. RES 1.0 en de uitvoering daarvan richting RES 2.0 zijn daarmee geborgd in de regionale afspraken en komen in dit samenwerkingsverband verder tot uitvoering.

De RES legt een ruimtelijke claim. Daarom is het relevant verbinding te leggen met speerpunten die ook een ruimtelijke claim kennen, zoals de verstedelijkingsopgave. Deze verbinding, zoals gezamenlijke gebiedsverkenningen, is inmiddels gelegd en biedt een basis om op voort te bouwen naar de RES 2.0, ongeacht in welke regio-opgave een speerpunt is belegd. Ook wordt binnen de Groene Metropoolregio de komende maanden gewerkt aan het optimaliseren van de organisatie van deze verbinding. Een goede borging garandeert continuïteit. Dat is van belang voor de uitvoering van de RES en het realiseren van een duurzame regio. Voor de organisatorische aansluiting op de Groene Metropoolregio staat in de periode maart-juli 2021 de overdracht van de RES-werkorganisatie naar de organisatie van de Groene Metropoolregio op de agenda.

Naast het inbedden in de Groene Metropool is het belangrijk dat de aansluiting op de aanpalende processen en samenwerkingen met landelijke partners doorlopen. Denk aan partners als NPRES,

Defensie, ProRail en Rijkswaterstaat. Dit geldt ook voor de samenwerking met de buur-RES-regio's en de RES-regio's rond de Veluwe, en met het Duitse Nordrhein-Westfalen.

groene
metropoolregio
arnhem nijmegen

Windmolens en AVR Afvalverwerkingscentrale, Duiven

4. ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK

4. ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK

4.1 Elektriciteit

4.1.1 Hoe zit het bod in elkaar?

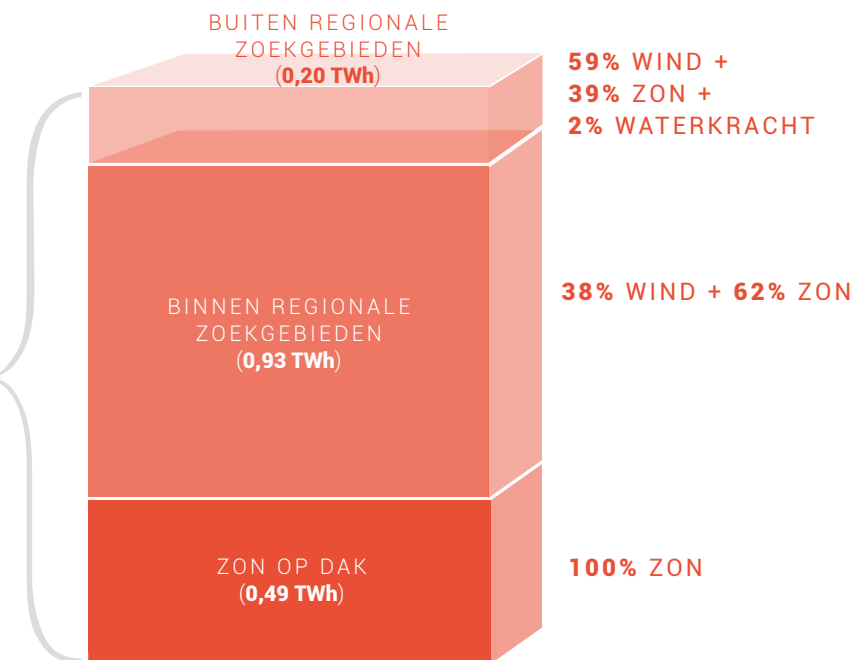

De afbeelding hiernaast toont de samenstelling van het bod, in totaal 1,62 TWh. We zetten stevig in op groot-schalig zon op dak (0,49 TWh). Dat is ons fundament. Maar omdat we met alleen zon op dak onze ambitie niet kunnen halen, is meer nodig. Het tweede blok betreft de regionale zoekgebieden met daarin projecten die al in ontwikkeling zijn en extra ambitie (0,93 TWh). Het derde deel bestaat uit projecten buiten de regionale zoekgebieden (0,20 TWh), dit zijn vooral projecten die al zijn opgestart voor aanvang van de RES. 0,12 TWh van de 1,62 TWh is al gerealiseerd.

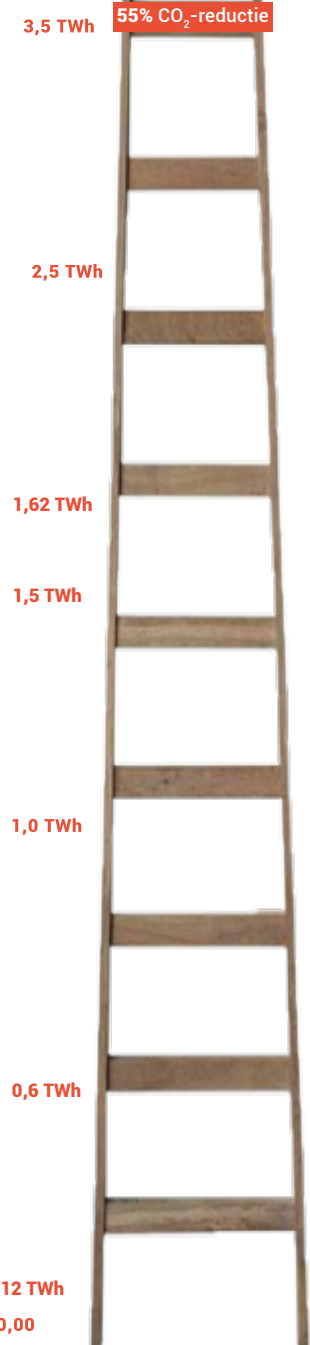
Uitsplitsing
bod in
fasen en
bron

TOTAAL BOD
1,62 TWh

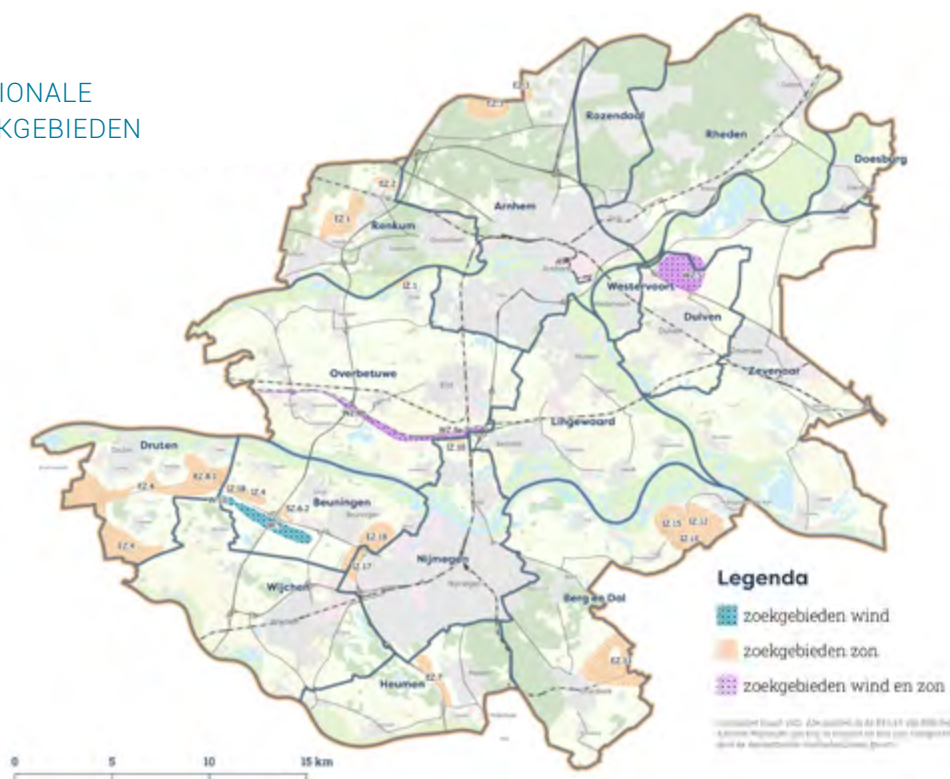

35 TWh nationaal $\approx$ 0,6 tot 1,5 TWh in Regio Arnhem Nijmegen

Het Klimaatakkoord heeft als ambitie om in Nederland 35 TWh duurzaam op te wekken. Er zijn verschillende manieren om te kijken welk deel hiervan in onze regio opgewekt zou moeten worden. Het is bijvoorbeeld te berekenen op basis van het aantal inwoners, de oppervlakte, de energievraag of de CO₂-uitstoot. Vandaar dat er een bandbreedte is: 0,6 tot 1,5 TWh. Met dit bod zetten we een eerste stap op weg naar de 3,5 TWh die nodig is voor de Gelderse doelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030.

REGIONALE ZOEKGEBIEDEN

Voor alle zoekgebieden (op de kaart hierboven) is een ambitie opgenomen. De bestaande initiatieven en projecten in de gebieden vullen deze ambitie al deels in. Wat overblijft is de resterende opgave. In de kaart rechtsonder zijn de gerealiseerde en vergunde projecten opgenomen. Ga - via het icoon met het handje - naar de online omgeving om in te zoomen.

De regionale zoekgebieden komen natuurlijk niet vol te liggen met windturbines en/of zonnepanelen. Bij elk gebied is een

aanname gedaan van het deel wat we denken te kunnen benutten.

Op hoeveel hectare zonnepanelen en windturbines komt de 1,62 TWh neer?

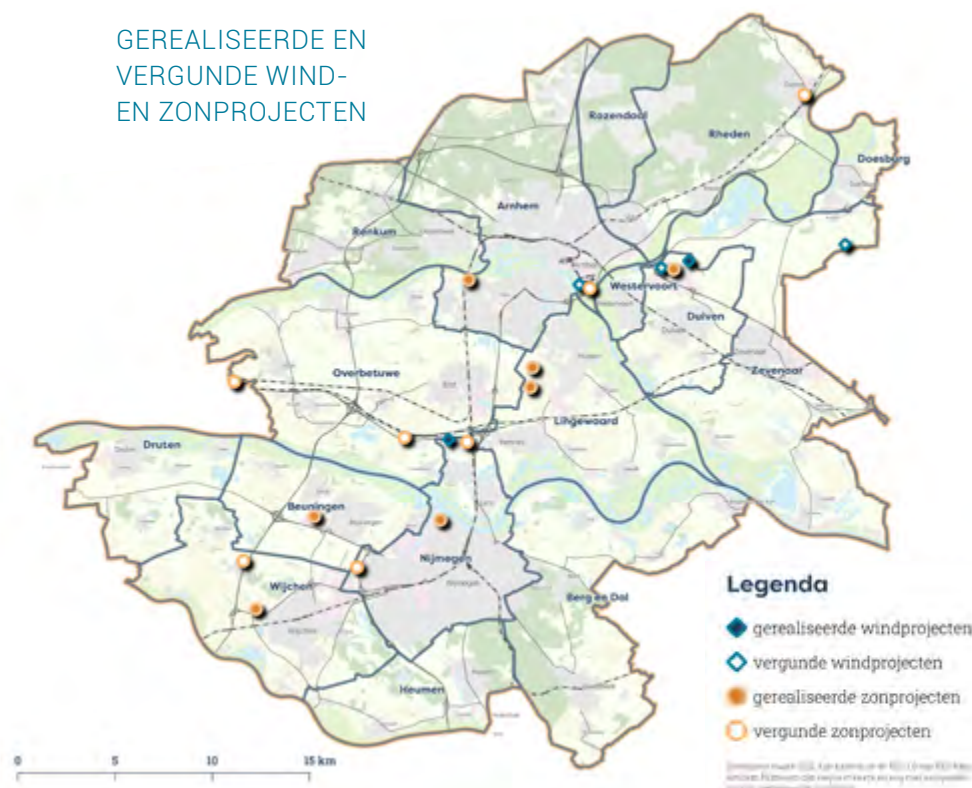
Uitgaande van windturbines van 5,6MW en panelen van 480 Wattpiek, en ermee rekening houdend dat een deel van de projecten wordt uitgevoerd met windturbines en panelen met lagere vermogens, komt het bod neer op 38 windturbines en 1065 hectare zonnepanelen.

Interactieve kaart
zoekgebieden en
projecten

WAT IS EEN ZOEKGEBIED?

In de RES wordt veel gesproken over zoekgebieden voor zon en wind. Een zoekgebied is een bepaald gebied waar windturbines of zonnepanelen **zouden kunnen** komen. Dit wil dus niet zeggen dat zomaar overal in het zoekgebied turbines of zonnepanelen geplaatst gaan worden. Of er een project komt op een bepaalde plek, hangt er onder andere van af of er een initiatief is, of de wetgeving het toelaat, wat het draagvlak is en of er een goede aansluiting op het elektriciteitsnetwerk te maken is.

GEREALISEERDE EN VERGUNDE WIND- EN ZONPROJECTEN

Grootschalig zon op dak

Het aandeel grootschalig zon op dak bedraagt 0,49 TWh in het bod. Dit zijn alle zonnedaken groter dan 15 kWp. De basis van dit getal is er een vernieuwde provinciale analyse vanuit Zonatlas met daarin de laatste beschikbare data. De nieuwe studie laat zien dat er in theorie aanzienlijk meer mogelijk lijkt dan gedacht. Tegelijkertijd blijken er in de praktijk veel obstakels te zijn om deze potentie te benutten. Denk aan te zwakke dakconstructies, te hoge meerkosten vanwege het verzwaren van de aansluiting op het elektriciteitsnet, verdeeld eigendom van gebouwen en teruglopende subsidieregelingen. Daarom gaan we ervan uit dat in 2030 25% van de nieuwe theoretische potentie benut is. Op dit moment is circa 7% van dit aandeel al gerealiseerd of in voorbereiding (bron RVO).

 Waarom leggen we niet eerst alle daken vol?

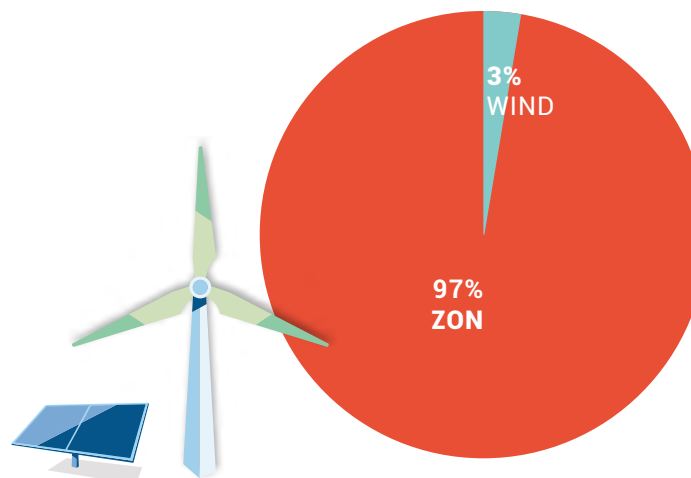
 Dashboard zon op dak

 Dashboard zon op dak

Initiatieven en projecten

In totaal zijn er 88 initiatieven en projecten die meetellen in de RES. Dit aantal is gebaseerd op de stand van zaken van januari 2021. Daarna is de doorrekening gestart en zijn wijzigingen in het bronbestand niet meer verwerkt. Een nieuwe update volgt in de RES 2.0.

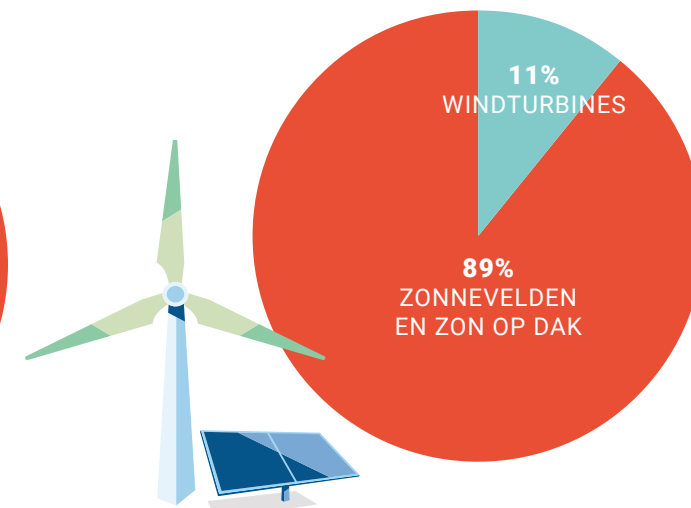
VERHOUDING WIND/ZON IN MW (VERMOGEN) IN CONCEPT BOD

Verhouding wind/zon

De verhouding tussen de opbrengst uit wind en zon was in het concept bod erg uit balans. Het huidige bod laat een goede ontwikkeling zien, maar het is nog niet de gewenste 50%-50% verhouding. Zie paragraaf **'Netwerk'** voor meer informatie.

VERHOUDING WIND/ZON IN MW (VERMOGEN) IN RES 1.0

VEELGESTELDE VRAGEN

- > [Hoeveel elektriciteit wekt één windturbine op? En wat is de opbrengst van een hectare zonnenveld?](#)
- > [Kunnen er nu overal windturbines komen in de zoekgebieden?](#)
- > [Waarom leggen we niet eerst de daken vol met zonnepanelen?](#)

“ In de RES van Regio Arnhem Nijmegen wordt ingezet op clustering van windturbines en het voorkomen van versnippering.

Vanuit Staatsbosbeheer ondersteunen wij die insteek. Daarvoor is bovenregionale afstemming en regie nodig.”

Marjolein Kloek, Staatsbosbeheer

Extra verkenningsgebieden windturbines

Om de wind/zon-verhouding te verbeteren is een globale verkenning uitgevoerd naar kansrijke gebieden voor extra windturbines. Deze gebieden staan op de kaart rechtsboven weergegeven. Deze zijn geen onderdeel van het bod in deze RES 1.0 en worden nader onderzocht in het traject naar de RES 2.0. Ze zijn op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt en nog niet lokaal met het bestuur, de gemeenteraad en de omgeving besproken. Deze gebieden

VERKENNINGSGBIEDEN WIND IN RES 2.0

Disclaimer maart 2021. Alle kaarten in de RES 1.0 van RES Regio Arnhem Nijmegen zijn nog in concept en nog niet vastgesteld door de deelnemende overheden

hebben een technische potentie van 21 windturbines van 5,6 MW die gezamenlijk 0,40 TWh opleveren. De wind/zon-verhouding kan daarmee stijgen naar 18% wind en 82% zon uitgedrukt in vermogen (was 3% wind, 97% zon in concept bod). Voor deze gebieden geldt dat een combinatie met zonnenvelden nader verkend kan worden. Dit kan ook leiden tot de conclusie dat alleen zonnenvelden worden toegepast in deze gebieden.

4.1.2 Ruimtelijke afspraken

In de afgelopen maanden is een set richtinggevende ruimtelijke afspraken ontwikkeld. Daarmee kunnen we voorkomen dat windmolens en zonnevelden als confetti verspreid worden over het mooie, kostbare landschap in onze regio. De afspraken zijn ook bedoeld voor het behoud van natuur en het beperken van de overlast voor inwoners. Ten slotte helpen de afspraken om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers van nieuwe zon- en windprojecten. De afspraken zijn de uitkomst van een zorgvuldig traject met ambtenaren, bestuurders en een geselecteerde groep stakeholders.

Deze lijst met zes ruimtelijke afspraken is onderdeel van de RES 1.0. Ze worden verder uitgewerkt in de periode tot de vaststelling van de RES 2.0 in 2023. Ze worden in die periode ook onderdeel van beleid van alle overheden gemaakt. Er is een verdere ruimtelijke onderbouwing nodig van de gebieden buiten de huidige zoekgebieden, de zoekgebieden en 'verkenninggebieden extra wind' voor alle Gelderse RES-regio's om deze afspraken uiteindelijk juridisch houvast te geven. Dit houvast is nodig om te voorkomen dat de provincie op gronden van goede ruimtelijke ordening vanuit de Elektriciteitswet gedwongen wordt om via een Provinciaal Inpassingsplan (PiP) windturbines alsnog mogelijk te maken buiten de huidige zoekgebieden en de 'verkenninggebieden extra wind'.

We streven naar regionale samenhang met ruimtelijke kwaliteit waarbij zoveel mogelijk gekoppeld wordt aan gebiedsopgaven. Dit vraagt om regionale regie omdat het schaalniveau van een gemeente daarvoor te klein is.

Invulling geven aan de RES is balanceren tussen enerzijds behouden van de gemeentelijke autonomie versus optimaal afstemmen en samen optrekken op regio niveau. Voor dat laatste hebben we gezamenlijk onderstaande afspraken gemaakt om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden. Gemeenten zullen komende jaren doorgaan met het verder brengen van projecten die op dit moment nog verkeren in de ideefase, dan wel werken aan het opstarten van nieuwe initiatieven. Soms ook buiten de zoekgebieden of de 'verkenninggebieden extra windturbines'. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat er altijd eerst overleg plaatsvindt aan de regionale tafel. Dit is het bestuurlijk overleg van de Circulaire Regio onder de Groene Metropoolregio. De exacte werkwijze wordt bij de start van de RES 2.0 verder uitgewerkt, waarbij twee uitgangspunten essentieel zijn:

1. 'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet';
2. Zo min mogelijk frustratie van lopende processen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de regie blijft bij de partijen die initiatieven inbrengen. Maar ook dat het proces zo ingericht wordt dat een voortvarende aanpak geborgd blijft.

Op deze manier is er altijd ruimte voor lokale initiatieven en maatwerk en blijft de kracht van de gezamenlijke afspraken overeind. Het doel is om het onderlinge gesprek en het samen vinden van ruimte voor initiatieven laagdrempelig te houden. De ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven, niet op kleinschalige initiatieven. Met kleinschalige initiatieven bedoelen we:

- Kleine individuele windturbines die kleiner zijn dan of gelijk aan 26 meter ashoogte;
- Kleine zon-initiatieven die een vermogen hebben die kleiner is dan of gelijk aan 2 megawatt (en daarmee op het lokale spanningsniveau past).

De ruimtelijke afspraken zijn:

13 Inspanningsverplichting

Voor het bod RES 1.0 spreken we een inspanningsverplichting af ten aanzien van de opbrengst van grootschalige windturbines, zonnevelden en grootschalig zon op dak die we in de RES 2.0 nader uitwerken op lokaal niveau. Deze verplichting betekent dat alle RES-partners zich gezamenlijk inspannen om het bod RES 1.0 te realiseren, dus niet alleen de gemeenten waarbinnen zoekgebieden vallen. Het betekent ook dat de gemeenten actief de verkenning starten – zo ver dat nog niet is gebeurd – en op zoek gaan naar mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen.

14 Ontwikkelingen buiten het bod

Voor de periode tot besluitvorming van de RES 2.0 zijn er zonder overleg aan de regionale tafel enkel grootschalige ontwikkelingen van zonnevelden en windturbines of combinaties zon-wind mogelijk:

- Binnen de regionale zoekgebieden;
- Binnen de huidige projecten pijplijn die hoort bij de RES 1.0 vanaf sub-fase 'Beleidscheck' tot en met 'Realisatie';
- Binnen de 'verkenningengebieden extra windturbines'.

15 Groepering windturbines

Om visuele ruimtelijke versnippering ('confetti') door windturbines te voorkomen is groepering van windturbines nodig. Hiermee houden we andere gebieden vrij van windturbines en borgen we regionale ruimtelijke samenhang. Op basis van een ontworpen totaalcluster is gefaseerde uitvoering wel mogelijk. Voor het plaatsen van windturbines is daarom de afspraak dat grote windturbines:

- Niet solitair maar gegroepeerd worden geplaatst;
- De groepering in een lijnopstelling of in een clusteropstelling wordt uitgevoerd;
- De onderlinge afstand van deze opstelling zodanig is dat beeldinterferentie zoveel mogelijk wordt voorkomen (= ontwerponderzoek bij uitwerking zoekgebieden en toets bij projecten buiten de zoekgebieden);
- De inpassing van windlocaties in samenhang met de ontwikkeling in aangrenzende andere RES'en wordt beoordeeld.

“Ontzie de laatste natuurgebieden en waardevolle landschappen. In het overgrote deel van Nederland stelt de biodiversiteit technisch gesproken weinig voor. Er zijn dus voldoende alternatieven voorhanden om grootschalige energieopwekking niet ten koste te laten gaan van waardevolle natuur en/of landschap.”

Jaap Dirkmaat, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

16 Koppeling ruimtelijke kwaliteit

Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik van de ruimte door lokale partijen, stakeholders en inwoners. We streven naar een integrale aanpak op drie niveaus:

- Koppeling met regionale opgaven;
- Koppeling met andere opgaven in de gebiedsprocessen, waarin de afweging wordt meegenomen van te maken investeringen in gebiedscompensaties en gebiedsversterkingen;
- Benutten van koppelkansen bij de lokale inpassing.

17 Voorkeursvolgorde zon

Grootschalige zonnevelden moeten mede worden beoordeeld op:

- De mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap;
- De samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie);
- De landschappelijke samenhang;
- Dubbel ruimtegebruik.

Hiervoor zetten we op regionale schaal in op een voorkeursvolgorde voor zonnevelden waarin zon op dak worden opgenomen. De regionale zoekgebieden van de RES 1.0 maken onderdeel uit van deze voorkeursvolgorde. Deze voorkeursvolgorde werken we in het traject naar RES 2.0 verder uit. Het betekent niet dat eerst alleen de daken benut worden. Er is inzet op alle vlakken tegelijkertijd nodig. Maar de afweging van de gronden die we daarvoor inzetten is cruciaal.

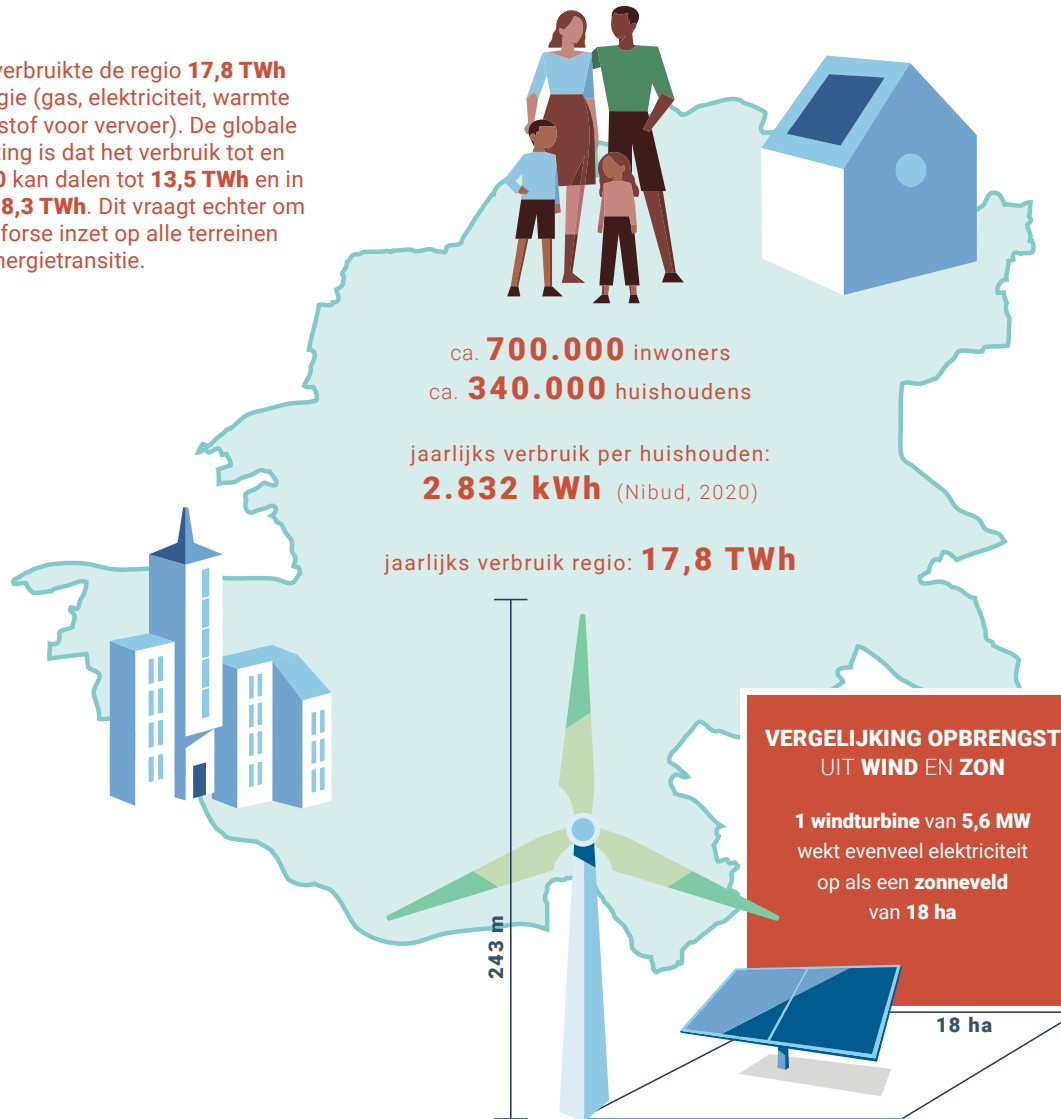
18 Combineer wind/zon

Combineer windturbines zoveel mogelijk met zonnevelden en vice versa. Dit zorgt voor lagere maatschappelijke kosten voor de elektriciteitsinfrastructuur. We streven naar een regionale en waar mogelijk lokale verhouding wind/zon van 50/50. Daarbij kijken we binnen de zoekgebieden en gebiedsprocessen naar lokale en optimale haalbaarheid en de optelling per onderstation.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk 'Ons bod'.

VERBRUIK IN RES REGIO ARNHEM NIJMEGEN

In **2016** verbruikte de regio **17,8 TWh** aan energie (gas, elektriciteit, warmte en brandstof voor vervoer). De globale verwachting is dat het verbruik tot en met **2030** kan dalen tot **13,5 TWh** en in **2050** tot **8,3 TWh**. Dit vraagt echter om een zeer forse inzet op alle terreinen van de energietransitie.

Een terawattuur (TWh), hoeveel is dat eigenlijk?

1 TWh = 1.000.000.000 kWh

Wattuur (Wh) is een eenheid waarin we **elektrische energie** uitdrukken. Watt is het vermogen en **wattuur** de **hoeveelheid vermogen in een uur**.

Dus: als een windturbine met een vermogen van **5,6 megawatt (MW)** een uur heeft gedraaid, dan heeft hij **5,6 megawattuur (MWh)** opgewekt.

OPBRENGST

WINDTURBINES

Een hoge windturbine met een vermogen van **5,6 MW** levert jaarlijks stroom aan **6.700 huishoudens**.

Een lagere windturbine met een vermogen van **3 MW** levert jaarlijks stroom aan **3.600 huishoudens**.

ZONNEVELDEN

Een voorbeeld: zonneveld Lage Woerd in Beuningen heeft **22.000 panelen** met een totaal vermogen van **6 MW** en levert jaarlijks stroom aan **1.950 huishoudens**.

4.1.3 Gebiedsopgaven

Het hoofdstuk 'Integrale aanpak' beschrijft dat de windturbines en zonnevelden een onderdeel zijn en ruimte claimen binnen de brede leefomgeving. Nederland is een drukbezet land en daarom moeten we verschillende opgaven goed afwegen. In hetzelfde hoofdstuk staat beschreven dat de andere gebiedsopgaven in de regio expliciet zijn meegenomen vanaf de allereerste ontwerpstappen. Door vanuit de identiteit en opgaven van de regio te zoeken naar kansen voor windturbines en zonnevelden krijgen we een goede balans. Sommige opgaven staan loodrecht tegenover elkaar en andere opgaven kunnen elkaar juist versterken.

De volgende regionale opgaven zijn meegenomen in het ontwerpproces van de RES en uitgebreider beschreven in de online omgeving.

- **Landschappen en identiteit**
- **Natuur- en ecologienetwerk**
- **Cultuurhistorische identiteit**
- **Klimaatadaptatie**
- **Stedelijke ontwikkeling en mobiliteit**
- **Landbouw**
- **Recreatie**

4.1.4 Wet- en regelgeving

Kaarten (juridische)
restricties zon en wind

Er mogen niet zomaar overal zonnevelden en windturbines komen. Er is wet- en regelgeving die de kwaliteit van de leefomgeving beschermt. Harde restricties geven een blokkade, bij zachte restricties is er meer mogelijk, bijvoorbeeld door extra maatregelen te nemen of na extra onderzoek. Over het algemeen zijn restricties voor windturbines dwingender dan die voor zonnevelden. Denk aan geluidsnormen voor windturbines voor de gebouwde omgeving, regelgeving in natuurgebieden, of hoogtebeperkingen door de activiteiten van Defensie. Het lijkt onwaarschijnlijk dat voor 2030 harde restricties worden aangepast, aangezien dit veel tijd kost. Voor 2030 is meer mogelijk binnen de zachte restricties. Uiteraard zijn de gebieden zonder restricties het meest aantrekkelijk, maar bijna overal geldt wel een vorm van restrictie. Als we de huidige beleidsregels strikt hanteren, is er nauwelijks tot geen plaats voor windturbines. Voor de klimaatopgave is het nodig om de belangen opnieuw af te wegen. Die afweging kan het beste vanuit een integrale visie worden gedaan, zodat er aandacht is voor alle verschillende doelstellingen die een impact hebben op het landschap. Op dit moment wordt het beleid nog sterk sectoraal gemaakt en dat komt de integrale klimaatdoelstellingen niet ten goede. Interactieve GIS kaart met daarin voor zowel wind als zon de harde en zachte restricties en voor wind de restrictievrije gebieden als clickable kaartlagen. Kaarten in de online omgeving tonen de harde en zachte restricties voor windturbines en zonnevelden.

“Opwek uit wind is effectiever, sluit beter aan op het vraagpatroon en kost geen landbouwruimte. Samen met de overheden wil LTO Noord zich maximaal inspannen om de uitrol van zon op dak, erf en restgronden te benutten, in combinatie met opwek uit wind.”

LTO Noord, regio Oost

Visie op de
RES 1.0 van
LTO Noord

4.1.5 Gemeentelijk beleid

Veel gemeenten werken actief aan de energietransitie. De realisatie van windturbines en zonnevelden is onderdeel van hun duurzaamheidsprogramma's en routekaarten. De meeste gemeenten in Regio Arnhem Nijmegen hebben momenteel lokaal beleid voor windturbines en zonnevelden. Het regionaal overzicht geeft een heel divers beeld.

Sommige gemeenten wijzen voorkeursgebieden aan, anderen wijzen uitsluitingsgebieden aan en weer anderen beide. Soms wordt hierbij benoemd hoeveel windturbines en/of zonnevelden worden toegestaan, en werken gemeenten met aanbestedingen om dit per tijdsperiode in te vullen. Sommige gemeenten laten op dit moment geen windenergie toe. Ook stellen gemeenten diverse voorwaarden rondom economische, ruimtelijke, technische of omgevingsgerichte aspecten. Bijvoorbeeld de voorwaarde dat een deel van het project door of in nauwe samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties moet zijn ontwikkeld, of de voorwaarde dat er altijd sprake moet zijn van natuurversterking of landschapsherstel. Een deel van de gemeenten heeft de randvoorwaarde van (deels) lokaal eigendom opgenomen in beleid, anderen zijn daarmee bezig.

Het gemeentelijk beleid in de RES is een momentopname. Het verandert met regelmaat, wat logisch is in dit soort processen. De ruimtelijke afspraken van de RES 1.0 werpen een belangrijk vraagstuk

op voor de RES 2.0: hoe verhouden 16 (op elkaar afgestemde) versies van lokaal beleid zich tot een duidelijke regionale regie? Is een samenhangend regionaal beleid met lokaal maatwerk niet effectiever? Dit vraagstuk gaat mee naar RES 2.0.

4.2 Warmte

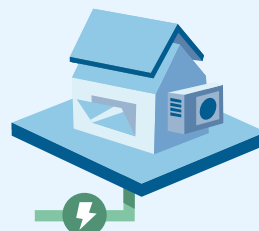
4.2.1 De overstap naar duurzame warmte

Nederland gaat de komende jaren 7 miljoen woningen en 1,5 miljoen gebouwen aardgasvrij maken. Het streven is om in 2030 de eerste 1,5 miljoen aardgasvrije woningen en gebouwen gereed te hebben. Ook voor onze regio is deze warmtetransitie een grote opgave, waarbij voor iedere woonwijk of kleinere kern bekeken wordt wat het meest geschikte alternatief voor aardgas is, en op welke termijn deze overstap haalbaar en betaalbaar is.

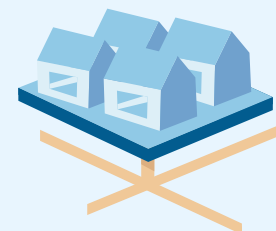
Het onderdeel binnen de RES dat over het warmtevraagstuk gaat heet de RSW; Regionale Structuur Warmte. Hiermee wordt de regionale vraag, het aanbod en de infrastructuur in kaart gebracht. Ook een aanzet voor een mogelijke toedeling van warmtebronnen maakt hier onderdeel van uit. De RSW moet gezien worden als een eerste verkenning, een vertrekpunt, op basis waarvan de komende jaren verder overleg en aanvullend onderzoek zal worden uitgevoerd.

Regio Arnhem Nijmegen heeft voldoende potentie voor de ontwikkeling van een regionale warmteinfrastructuur. Die zal nodig zijn om een deel van de woningen en andere gebouwen aan te sluiten op een zogenaamd warmtenet. Dit is een collectieve warmteoplossing, waarbij in plaats van aardgas warmte wordt geleverd, afkomstig van warmtebronnen zoals papierfabrieken of andere industriële bedrijven, afvalverbranders, of van warmte uit de omgeving (denk aan warmte uit de bodem of uit oppervlaktewater).

Vijf alternatieven voor aardgas

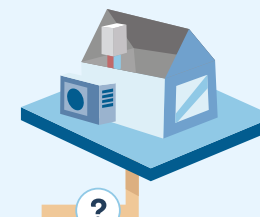
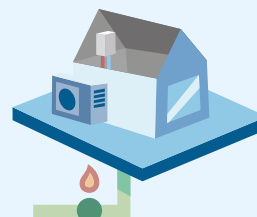
Individuele elektrische warmtepomp

Warmtenet met middentot hogetemperatuurbron

Warmtenet met lagetemperatuurbron

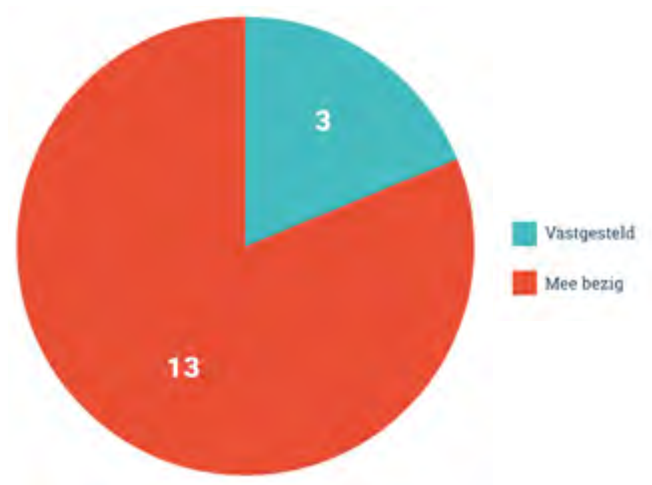

WELKE ALTERNATIEVEN VOOR AARDGAS ZIJN ER?

In 2050 willen we heel Nederland van het aardgas af hebben. Wat daarvoor in de plaats komt, is nog onzeker. Er wordt volop geëxperimenteerd met verschillende 'nieuwe' warmtebronnen zoals aardwarmte, warmte uit oppervlaktewater (aquathermie) en restwarmte. Ook wordt er gezocht naar duurzame manieren om zonnewarmte langer op te slaan.

STATUS TRANSITIEVISIE WARMTE

4.2.2 Wat doen we regionaal, en wat lokaal?

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten aan de lat staan voor de uitvoering van de warmtetransitie, de regie ligt dus op lokaal niveau. Maar om de uitvoering op lokaal niveau goed te laten verlopen is het nodig om op regionale schaal afspraken te maken over het verdelingsvraagstuk van warmte, en dan specifiek binnen gebieden waar meerdere partijen belang hebben bij de inzet van dezelfde warmtebron.

Op het niveau van de RES kijken we dus vooral naar die gebieden in onze regio waar de ontwikkeling van grote warmtenetten kansrijk is, en nemen daarbij de warmtebronnen mee die op regionaal niveau inzetbaar zijn. Rond deze bovenlokale (of soms zelfs bovenregionale) warmtebronnen zal de komende jaren een structureel gesprek plaatsvinden met alle betrokken partijen, om af te stemmen op welke wijze deze bronnen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet om de warmtetransitie te doen slagen.

4.2.3 Lokaal regie bij gemeente

De regie op de lokale warmtetransitie ligt bij de gemeenten. Ze hebben daartoe verschillende instrumenten binnen de kaders van de Warmtewet en de Omgevingswet, en andere beleidsruimte om de afspraken over warmte te borgen.

In de digitale omgeving is een uitgebreidere toelichting opgenomen over de verschillende instrumenten. Het is van belang om te begrijpen in welke mate

warmtebron. Hieruit valt op te maken dat ook gemeenten die nog geen TVW hebben vastgesteld, al wel nadenken over hun bronnenstrategie. Komende tijd zullen we de voortgang op de uitwerking van TVW's blijven volgen. In de RES 2.0 wordt scherp in beeld gebracht hoe deze TVW's zich verhouden tot de geschetste kansrijke regionale (infra)structuur warmte (RSW). De in het concept bod opgenomen warmtekan-senkaart zal op basis van deze nieuwe inzichten in de RES 2.0 worden geactualiseerd.

WARMTE - LOKALE REGIE

INSTRUMENTEN UIT WARMTEWET 2.0	INSTRUMENTEN UIT OMGEVINGSWET	OVERIGE BELEIDSRUIMTE
Transitievisie Warmte + wijkuitvoeringsplannen	Warmteprogramma	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI)
Vaststellen warmtekavel		Privaatrechtelijke afspraken rond eigendom
Aanwijzen warmtebedrijf		
Uitwerken kavelplan		

gemeenten kunnen sturen op de warmte afspraken. In onze regio hebben inmiddels drie gemeenten een TVW vastgesteld, de andere gemeenten zijn nog bezig met de uitwerking daarvan. Alle TVWs moeten eind 2021 door de gemeenteraden zijn vastgesteld. De transitievisies geven per gemeente een beter beeld van de lokale alternatieven voor aardgas. Ook blijkt, uit een eerste inventarisatie, dat een aantal gemeenten gebruik denkt te gaan maken van een bovenlokale

VEELGESTELDE VRAGEN

> Wat is een warmtenet?

> Is restwarmte uit de industrie wel een duurzame bron?

> Is er ook aandacht voor waterstof?

4.2.4 Vraag en aanbod van warmte in onze regio

De vraag, het aanbod en de al aanwezige en geplande warmte-infrastructuur zijn in beeld gebracht in de warmteatlas. Kortgezegd blijkt daaruit dat onze regio twee grote stedelijke gebieden heeft – rond de stadskernen van Arnhem en Nijmegen – met een relatief grote warmtevraag. In de kleinere kernen is de warmtevraag wel geconcentreerd, maar minder omvangrijk dan in stedelijk gebied. De dichtheid van de warmtevraag in het buitengebied is klein door de grote afstanden tussen bebouwing.

Daarnaast blijkt dat er verschillende warmtebronnen beschikbaar zijn binnen onze regio: omgevingswarmte, restwarmte en warmte uit biomassa. Voorbeelden van warmtebronnen uit de omgeving zijn ondiepe bodemenergiesystemen, (ondiepe) geothermie en thermische energie uit oppervlakte (TEO) en afvalwater (TEA)-bronnen. Restwarmte komt beschikbaar via industrie, datacentra, condensatiewarmte van bedrijven, rioolwaterzuiveringinstallaties (RWZI) en rioolgemalen. Het beschikbare aanbod van biomassa binnen onze regio is beperkt van omvang. Het betreft voornamelijk het aanbod van laagwaardige verbrandbare en vergistbare biomassa, waarbij alleen het jaarlijkse (groei)overschot in beeld is.

Om de beschikbare warmte vanuit de warmtebron te distribueren is ook een warmte-infrastructuur nodig. Op dit moment liggen er grootschalige warmtenetten in Nijmegen en Duiven-Westervoort-Arnhem. Beide warmtenetten worden gevoed vanuit restwarmtebronnen (afvalverbrandingsinstallaties ARN en AVR).

REGIONALE EN BOVENREGIONALE WARMTECLUSTERS

Daarnaast is er een warmtenet vanaf tuinbouwgebied NEXTgarden, Lingewaard, met een warmtebron die vanaf het voorjaar van 2021 ook een snoeihoutcentrale kent.

Deze al aanwezige warmte-infrastructuur biedt kansen voor uitbreiding en ontwikkeling van een Regionale Warmte (infra)Structuur binnen onze regio.

Papierfabriek Smurfit Kappa Parenco, Renkum

4.2.5 Structurele gesprek rond kansrijke regionale warmteclusters

De warmtevraag en het warmteaanbod binnen onze regio zijn gekoppeld via een multicriteria-analyse (MCA). Die geeft voor elk warmtevraagcluster aan wat de meest logische warmtebronnen lijken. Bij deze MCA zijn drie criteria gebruikt: is de warmtebron duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar? In deze drie hoofdcriteria komen onder andere criteria als CO₂-emissie, afstanden, temperatuur en dekkingsgraad terug. De uitkomsten van de MCA vormen de basis voor een eerste beeld hoe vraag en aanbod aan

elkaar gekoppeld kunnen worden, en dan met name voor het identificeren van de kansrijke warmteclusters waarvoor op RES-niveau het structurele gesprek met betrokken partijen zal worden gevoerd. Dit structurele gesprek heeft als doel om tijdig kansen en knelpunten te signaleren en te zoeken naar de meest efficiënte inzet van bovenlokale warmtebronnen tegen de laagst maatschappelijke kosten.

Op basis van deze afweging zien we bij grote restwarmtebronnen in onze regio competitie ontstaan tussen verschillende warmtevragers uit

de regio. In die gevallen moet de regionale warmteinfrastructuur verder onderzocht worden. Dit geldt specifiek voor de nog niet maximaal benutte restwarmte van de afvalcentrales AVR (Duiven) en ARN (Weurt) en ook voor de grote naastliggende rioolwaterzuiveringsinstallaties. De vraag die binnen deze warmteclusters speelt is of deze alleen beschikbaar blijft voor gemeenten die nu al gebruik maken van dit warmtenet, of dat in de toekomst ook de kernen en wijken van Velp, Zevenaar, Didam, Wijchen, Heumen en Beuningen gebruik kunnen maken van deze warmtebronnen.

Ook is afstemming nodig tussen de verschillende RES-regio's, bijvoorbeeld als het gaat om de verdeling van restwarmte van papierfabriek Parenco uit Renkum. Het gebruik van die warmte is kansrijk in het stedelijk gebied van Ede-Wageningen (Regio Foodvalley), maar ook Renkum zal in de toekomst gebruik willen maken van een deel van de restwarmte. Andersom geldt dat beschikbare warmte vanuit andere regio's ook weer in onze regio kan worden benut: restwarmte van de RWZI Olburgen (mits niet gebruikt binnen Regio Achterhoek) is mogelijk in te zetten in de kern van Dieren of Doesburg en restwarmte van de papierfabriek in Eerbeek kan ook interessant zijn voor de kern van Dieren en Laag-Soeren. In het concept bod werd eerder gesproken over de inzet van warmte vanuit de bio-energiecentrale Cuijk naar Malden of Groesbeek, maar uit gesprekken met Regio Noordoost Brabant en gemeente Cuijk lijkt de kans daarop minimaal, gelet op te overbruggen afstand en voorzien gebruik van restwarmte binnen de eigen regio.

Naast het structurele gesprek over de warmte-verdeling binnen deze kansrijke regionale warmte-clusters zal in de verdere uitwerking van de regionale warmte(infra)structuur komende jaren worden afgewogen of de koppeling tussen de netten van Arnhem en Nijmegen meerwaarde heeft, waarbij het regionale kassengebied NEXTgarden in Lingewaard mogelijk als energieknooppunt kan dienen.

4.2.6 Nieuwe inzichten

De warmtetransitie is nog volop in ontwikkeling. Zo wordt voortdurend onderzoek uitgevoerd naar beschikbare, aanvullende warmtebronnen, worden nieuwe warmtetechnieken getest en vindt beleids-ontwikkeling plaats om de mogelijkheden van warmtebronnen te vergroten. Hieronder volgt een overzicht van recente inzichten die relevant zijn voor de warmtetransitie binnen onze regio.

> Haalbaarheidsonderzoek collectieve warmte-systemen Gelderland

Royal HaskoningDHV is voor de provincie Gelderland in 2020 een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van collectieve duurzame warmte-systemen. De resultaten geven een eerste beeld van de financiële en technische haalbaarheid van een nieuwe warmtevoorziening ('Quickscan').

Ondanks dat iedere warmteoplossing om maatwerk vraagt, kunnen de belangrijkste inzichten worden gebruikt door alle gemeenten binnen Gelderland die aan de slag gaan met collectieve warmteoplossingen. Tot februari 2021 zijn 41 scenario's onderzocht in 18 gebieden in Gelderland (met in totaal 16 betrokken gemeenten).

Op dit moment lopen nog onderzoeken in 9 andere gebieden. In de 18 onderzochte gebieden wordt voor in totaal 34.004 (88%) woningen en 4.490 (12%) andere gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en bedrijven een warmtesysteem op haalbaarheid getoetst. Belangrijke inzichten tot nog toe zijn:

1. Voor de aanleg van een collectief warmtenet in alle onderzochte gebieden, is bijna 650 strekkende kilometer leidingennetwerk nodig.
2. In slechts 7 scenario's wordt na 30 jaar de investering terugverdiend. De winst loopt uiteen van € 0 voor een warmtenet voor een aquathermie-systeem, tot € 50.000.000 voor een warmtenet op restwarmte.
3. Het meest verliesgevende scenario binnen het onderzoek betreft een warmtenet op geothermie (aardwarmte).
4. Voor een aantal scenario's worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek.

> 6 proeftuinen programma aardgasvrije wijken binnen de regio

In 2018 zijn de eerste twee proeftuinen in onze regio van start gegaan (Arnhem, Nijmegen), en afgelopen najaar (2020) zijn hier nog eens vier proeftuinen aan toegevoegd binnen het Programma Aardgasvrije Wijken (Arnhem, Doesburg, Lingewaard en Nijmegen). Hiermee wordt de komende jaren intensief ervaring opgedaan met de wijkgerichte aanpak richting 'aardgasvrij', zowel qua inrichting als opschaling. De ervaringen die zijn opgedaan in deze proeftuinen, kunnen de komende tijd helpen om in onze regio goed aan de slag te gaan met de warmtetransitie.

> Potentie aquathermie

De potentie voor aquathermie komt steeds beter in beeld. Uit landelijk onderzoek blijkt dat het als warmtebron (en koudebron) een belangrijke bijdrage kan leveren aan de warmtetransitie. Afhankelijk van het aanbod (beschikbaarheid van water) en de vraag (nabij gelegen afzetmogelijkheden) zijn er grote verschillen over de regio. Dit vraagt om maatwerk. De komende tijd wordt daarom ook in Regio Arnhem Nijmegen besproken hoe we een beter beeld krijgen van de potentie van aquathermie.

> Potentie geothermie

Recent onderzoek (studie WARM) laat zien dat geothermie ook veel potentie heeft als warmtebron en in een aanzienlijk deel van de totale warmtevraag kan voorzien in Regio Arnhem Nijmegen. Zie 'studie WARM' voor het volledige onderzoek. De ondergrond in deze regio is echter nog niet voldoende in beeld gebracht. De ondergrond wordt in beeld gebracht in het SCAN-programma: er vinden in het hele land boringen plaats om onderzoek te doen naar de potentie van aardwarmte. Zo ook in Regio Arnhem Nijmegen. De uitkomsten worden verwacht tegen het einde van eerste kwartaal in 2021.

> Potentie zonthermie

De potentie van zonthermie voor onze regio is nog niet in beeld gebracht. Bij zonthermie zetten zonnecollectoren de zonne-energie om in warmte (in plaats van elektriciteit uit zonnepanelen). Uit onderzoek van Berenschot blijkt dat zonnewarmte de meeste energie per vierkante meter levert.

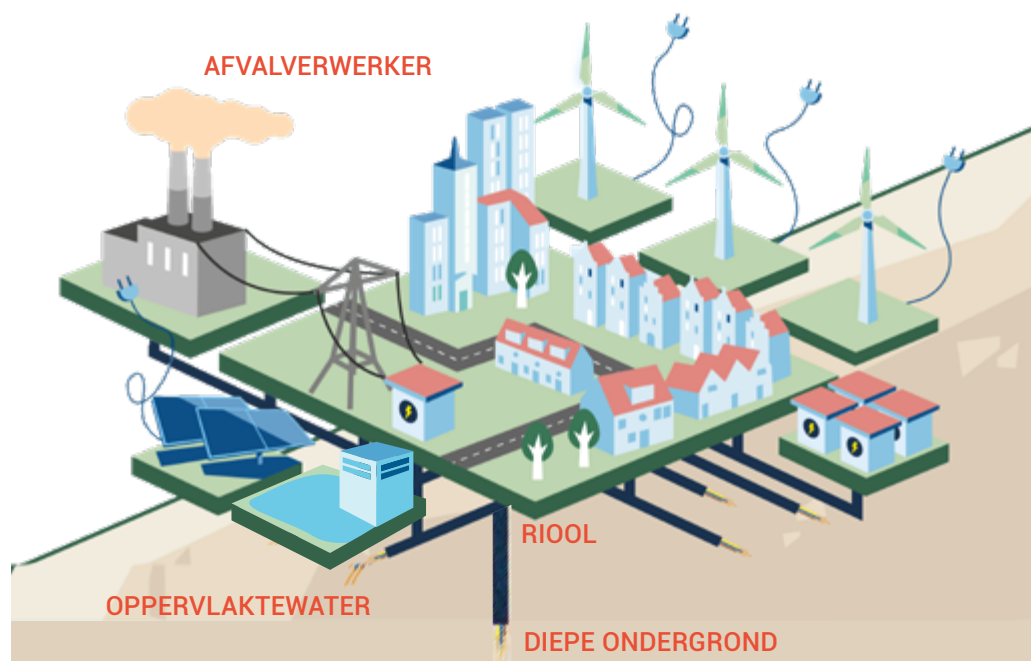
“Wij adviseren om aquathermie voorrang te geven boven warmte uit de bodem. Aquathermie is een veelbelovende technologie en kent niet de nadelen van bodemwarmte via Warmte-Koude-Opslag. Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens willen graag hun kennis van het (grond)watersysteem delen en beschikbaar stellen en worden bij voorkeur betrokken om een brede afweging van warmtebronnen mogelijk te maken in de gemeentelijke warmtevisies en de volgende RES-plannen.”

Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens

Omdat de gewonnen warmte in de bodem kan worden opgeslagen, is zonnewarmte ook flexibel inzetbaar en goed toe te passen in woningen en voor warmtenetten. Bijkomend voordeel is dat bij het gebruik van warmtenetten, zonthermie een uitkomst kan zijn om levering van warmte door geothermie of restwarmte aan te vullen, als die bronnen niet toereikend zijn. Ook kunnen zonnecollectoren een rol vervullen bij het energetisch in balans brengen van een WKO-systeem. Verder kan thermische energie bijdragen aan de verlaging van het aantal pieken in het elektriciteitsnet, omdat de elektriciteitsvraag voor warmteopwekking via een warmtepomp sterk vermindert. De combinatie van zonnewarmte met andere duurzame bronnen resulteert ook in een

grotere CO₂-besparing dan wanneer je alternatieve duurzame bronnen inzet zonder de combinatie met zonthermie. De jaarlijkse kosten van een grootschalig zonthermiesysteem (aanschaffings-, financierings- en energiekosten) liggen lager dan die van andere duurzame systemen met een vergelijkbaar opwekvermogen.

Binnen Regio Rivierenland is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de inzet van zonthermie ten behoeve van de warmtetransitie. Provincie Gelderland bekijkt in hoeverre alle Gelderse RES-regio's in dit onderzoek betrokken kunnen worden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen worden meegenomen in de RES 2.0.

4.2.7 Afspraken voor een optimaal warmtesysteem

We weten dat de overstap naar een duurzame warmtevoorziening binnen onze regio technisch uitvoerbaar is, maar we weten ook dat deze transitie niet alleen vraagt om een technische oplossing. Ook de financiële en organisatorische haalbaarheid moeten ingevuld worden, waarbij kostenneutraliteit voor bewoners het uitgangspunt blijft. Vragen als: *wat kost het, wie gaat het betalen, wie gaat het doen, van wie is het straks en willen we het wel* moeten nog worden verwerkt. Duurzame verwarming zal niet gaan zonder ons verwarmingssysteem in de basis te veranderen. En dat kost tijd, capaciteit en middelen. Daarnaast vereist het onderlinge samenwerking tussen gemeenten én raakt het aan de samenwerking op (boven)regionaal niveau.

Veel taken kunnen gemeenten zelfstandig en zonder onderlinge afstemming uitvoeren. Voor het optimaal en eerlijk verdelen van de schaarse warmtebronnen binnen onze regio is een zekere mate van afstemming en samenwerking noodzakelijk.

Om als regio de komende jaren voldoende vooruitgang te blijven maken zetten we in op de volgende set afspraken:

- 9 Vanuit regionaal perspectief maakt het verschil welke bron wordt gebruikt op welke plek; we willen voorkomen dat een bron al door de ene gemeente is ingezet terwijl hij voor een andere gemeente van vitaal belang zou zijn geweest. In het belang van ons RES-partnerschap bepalen we gezamenlijk waar welke bovenlokale bron uiteindelijk wordt ingezet.
- 10 Binnen de relevante warmteclusters waar dit verdelingsvraagstuk aan de orde is, richten we een xstructureel overleg in om daarover in gesprek te zijn en te blijven.
- 11 Gemeenten zetten daarbij verschillende instrumenten in die binnen de kaders van de Warmtewet, de Omgevingswet en andere beleidsruimten passen om de bovenlokale warmte afspraken te borgen.
- 12 Als regio doen we een gezamenlijke oproep aan het Rijk om partijen in stelling te brengen om de benodigde regie te voeren op de warmte-transitie. Dat kan door te zorgen voor beter aansluitende wet- en regelgeving voor het uitrollen van warmtenetten, hogere en structurele financiële ondersteuning voor alternatieve warmtevarianten (waaronder warmtenetten) via subsidies of Rijksbijdragen en een structurele Rijksbijdrage voor het ambtenarenapparaat om de warmtetransitie ook daadwerkelijk in goede banen te leiden, te begeleiden en uit te voeren.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk 'Ons bod'.

4.2.8 Proces naar de RES 2.0

Met de RES 1.0 wordt een eerste basis gelegd voor de komende jaren, die we richting RES 2.0 gaan versterken en door ontwikkelen. Vanuit de RES blijven we daarom de komende tijd in gesprek met de gemeenten om te kijken hoe de TVW's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de Regionale Warmte(infra)Structuur.

In de RES 2.0 gaan we verder in op de match tussen vraag en aanbod: welke warmtebronnen zijn nu nog onbenut (of niet optimaal benut) en welke bronnen moeten opschalen om de warmtetransitie uit te kunnen voeren? Wat is ervoor nodig om een onbenutte bron te gebruiken, en hoe zou de opschaling van reeds bestaande warmtebronnen eruit zien? Wie pakt welke rol op binnen de uitvoering daarvan. Daarbij maken we gebruik van nieuwe inzichten uit lopend onderzoek en beschikbare nieuwe instrumenten zoals de Warmtewet 2.0. Ook zullen we in de RES 2.0 de brug moeten slaan tussen warmte en elektriciteit. De inzet van bepaalde warmtebronnen, hoe duurzaam en overvloedig ook, zal leiden tot een stijging van de elektriciteitsvraag. Al het gasverbruik in onze regio dat níet wordt vervangen door duurzame warmte, zal namelijk een beroep doen op de all-electric optie voor aardgas. Dat brengt een flinke stijging van de elektriciteitsvraag en bijbehorende infrastructuur met zich mee. Ook bij warmtenet-oplossingen zal er een beperkte, maar zeker een groeiende vraag zijn naar elektriciteit.

4.3 Netwerk

Om de impact van de RES 1.0 op het elektriciteitsnetwerk te bepalen is een doorrekening gemaakt van het elektriciteitsnetwerk; een netimpactanalyse. Hiervoor zijn de door de regio aangeleverde cijfers voor grootschalige opwek van zon en wind gebruikt, en cijfers van Liander over bijvoorbeeld mobiliteit en de vraag vanuit gebouwen. Op basis van deze analyse is inzichtelijk geworden dat de kosten voor de netuitbreiding worden geschat op € 37 miljoen. Voor een deel gaat het dan om reeds geplande investeringen, maar er zijn ook nieuwe investeringen die een gevolg zijn van de RES-plannen.

Netimpact-
analyse

4.3.1 Hoe werkt de netimpactanalyse?

Als invoer voor de netimpactanalyse is gebruik gemaakt van gegevens over projecten en zoekgebieden die door de regio in nauwe afstemming met de gemeenten zijn verzameld. Op basis van de omvang van de aansluitingen zijn de projecten op de juiste manier gekoppeld aan het net. Zodoende wordt inzichtelijk welke onderstations en kleinere regel- en schakelstations verzaagd en/of nieuw gebouwd moeten worden.

4.3.2 Uitkomsten en inzichten uit de netimpactanalyse

De netimpactanalyse geeft als gezegd aan dat er de komende jaren een investering van € 37 miljoen nodig is om alle plannen te kunnen aansluiten. Deze investeringen gaan uit van de huidige capaciteit van

het elektriciteitsnet. Los van de RES is Liander al bezig met investeringen voor verbetering en uitbreiding in het elektriciteitsnet. Vanuit de RES komen daar de noodzakelijke investeringen bij op. Naast kosten, zijn in de netimpact analyse ook de ruimtelijke gevolgen van de netuitbreiding beschreven.

4.3.3 Ruimte en tijd voor uitbreiding van het netwerk

Energieopwekking is een nieuwe ruimtevrager. Ook is door de toenemende energie-opwek meer ruimte nodig voor de distributie ervan. Het gaat dan om nieuwe stations en ondergrondse kabels. Deze ontwikkelingen doen een beroep op de schaarse ruimte van Nederland, ruimte die ook voor andere belangrijke doeleinden kan worden ingezet.

In totaal zijn er op 5 stations uitbreidingen nodig en zijn er 3 nieuwe onderstations nodig. De investeringen en de benodigde ruimte zijn in de netimpactanalyse beschreven. Het inpassen van de nieuwe stations en stationsuitbreidingen vraagt om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing. Hierbij moet zowel gekeken worden naar het directe ruimtegebruik, maar ook naar de ondergrondse verbindingsmogelijkheden van en naar het station.

Voor de netuitbreidingen is tijd nodig. Het is belangrijk om te beseffen dat uitbreiding van het energienet doorgaans langer duurt dan de realisatie van een wind- of zonnepark. Door de uitbreidingen van het energienet te koppelen aan ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen we zorgen dat gewenste regionale ontwikkelingen tijdig worden aangesloten op de energie-infrastructuur. Door verder vooruit te

kijken, is er meer tijd voor het zoeken van geschikte locaties voor kabels en elektriciteitsstations, het doorlopen van planprocedures en het inplannen van schaarse technici om al het werk te realiseren. Verder vooruitkijken, vergroot de kans dat we de regionale ambities samen op tijd realiseren.

4.3.4 Oplossingen zonder investeringen

Naast investeringen, zijn er ook slimme oplossingen mogelijk die niet vragen om een investering. Deze 'slimme oplossingen' zijn toepasbaar op 4 stations. Bij de meeste oplossingen is overeenstemming nodig tussen netbeheerder en de klant. De belangrijkste oplossing is het loslaten van de reservecapaciteit op het net. Deze reservecapaciteit kan onder bepaalde omstandigheden worden vrijgegeven, zodat meer duurzaam opgewekte elektriciteit kan worden aangesloten op het bestaande net. Het principe is vergelijkbaar met de spitsstrook op snelwegen: deze wordt afgesloten bij calamiteiten. Bij storing of onderhoud zal het vervoer van duurzame elektriciteit tijdelijk worden stopgezet.

VEELGESTELDE VRAGEN:

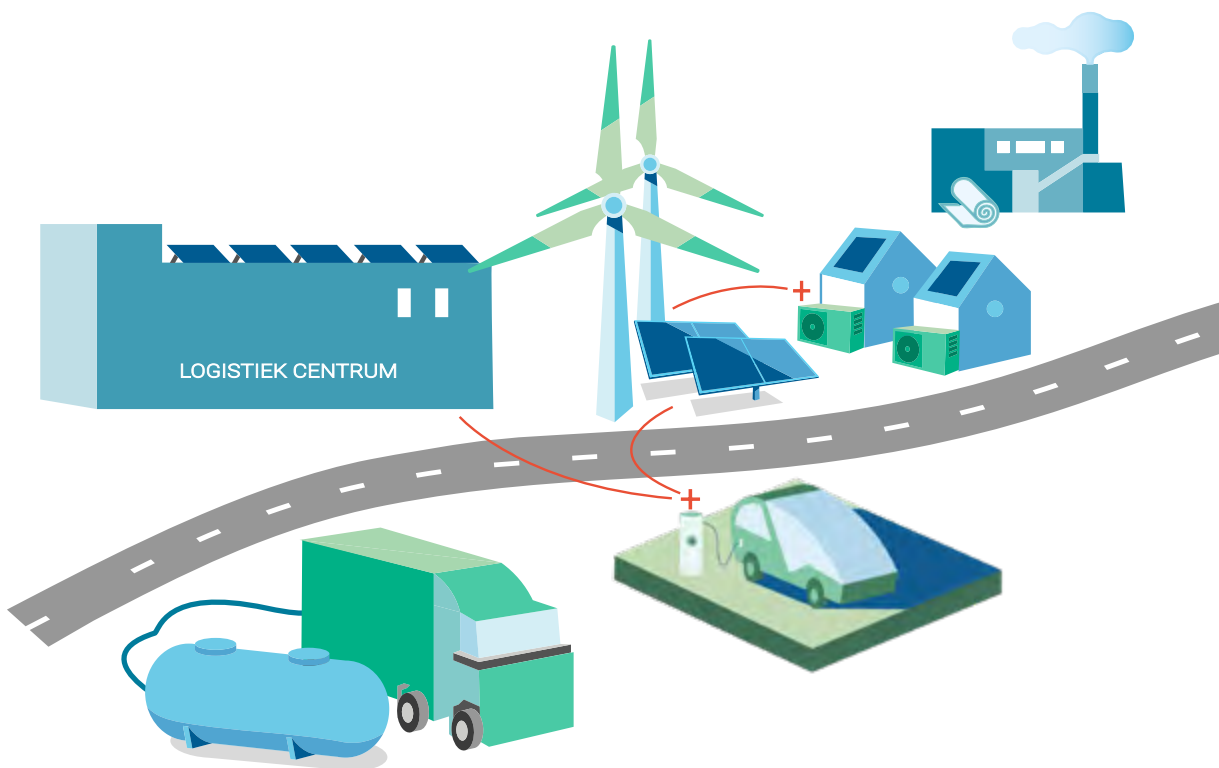
- > [Is er wel ruimte op ons elektriciteitsnetwerk voor al die duurzame elektriciteit?](#)
- > [Waarom is een scheve verhouding tussen wind en zon een probleem?](#)
- > [Wat zijn de voordelen van wind en zon, samen op één locatie?](#)

Een andere mogelijkheid is om op nieuwe stations niet het maximale vermogen aan te sluiten, maar slechts een deel. Hierdoor blijft er ruimte op het net over voor nieuwe initiatieven.

Er is ook winst te halen uit slimme timing. Zo zijn er elektriciteitsstations die nog capaciteit vrij hebben, of kunnen die op relatief korte termijn (2023/2024) uitgebreid worden. Door samen eerst op deze gebieden te focussen, geven we onszelf tijd voor het realiseren van uitbreidingen in andere gebieden die meer tijd kosten.

4.3.5 Opslag en conversie

Met het toenemen van het aandeel duurzame opgewekte elektriciteit neemt ook het belang van opslag en conversie toe. Bij conversie gaat het om het omzetten van elektriciteit naar warmte of waterstof en andersom. Door opslag en conversie toe te passen, neemt de belasting van het netwerk af. Zowel door de netbeheerders als door marktpartijen wordt momenteel onderzoek verricht naar de toepasbaarheid van waterstof en batterijopslag. In Regio Arnhem Nijmegen zijn Innofase in Duiven, het terrein van de voormalige Gelderse Energiecentrale (Nijmegen) en bedrijventerrein Bijsterhuizen (Wijchen) belangrijke voorbeelden. De ontwikkeling van opslag van elektriciteit mag nooit los gezien worden van de overige onderdelen van het elektriciteitssysteem. Het is bijvoorbeeld slim om conversie dichtbij de locatie van opwekking uit te voeren en tegelijkertijd te bedenken waar die energie na opslag gebruikt gaat worden. Waterstof kan bijvoorbeeld getankt worden bij XXL-locaties of ingezet worden in de industrie. Overschotten van de opbrengst van windturbines kunnen bijvoorbeeld grote warmtepompen aandrijven die warmte opslaan waarmee op

een later moment via een collectieve warmtevoorziening woningen worden verwarmd. Die overschotten passen op dat moment niet op het netwerk en zijn dus erg goedkoop. Er zijn diverse vormen van dag-, week- en seizoensopslag in ontwikkeling om dit mogelijk te maken. De kennis die nu in ontwikkeling is, zal in de vervolg RES'en een plek te krijgen.

4.3.6 Aansluiten vraag en aanbod

Om de belasting op het netwerk te verkleinen, is het van belang om vraag en aanbod op elkaar aan te laten sluiten. Dit is zowel op lokaal als op regionaal niveau van belang. Bij lokale optimalisatie kan er gedacht worden aan het combineren van opwek met vraag. Op regionaal niveau is het vooral van belang om aan te sluiten op de bestaande energie-infrastructuur,

deze is vooral georiënteerd op de energievraag vanuit de gebouwde omgeving. Het is vanuit netefficiëntie wenselijk om de duurzame opwek in de buurt van de verdeelstations te plaatsen, dus in de gebouwde omgeving. In de praktijk is het zaak om de locatie van de opwek af te stemmen met de netbeheerder. Windparken en zonneparken worden aangesloten op de beste plek in het netwerk. Dat is niet altijd direct in de omgeving van het project. De vermogens van windturbines en grote zonneparken passen bijvoorbeeld niet bij de energievraag van een kleinere kern. Hierdoor kan het voorkomen dat de opwek in een kleinere kern niet in eigen dorp of stad aangesloten wordt. Dit klinkt onwenselijk voor de duurzaamheidsambities in de eigen leefomgeving. Vanuit netperspectief is het echter noodzakelijk.

4.3.7 Verhouding wind/zon

In het verlengde van het aansluiten van vraag en aanbod is het ook van belang om de verhouding wind/zon te optimaliseren. Een gezonde verhouding tussen zon en wind is van belang omdat zon en wind zelden gelijktijdig pieken. Indien zon en wind slim aangesloten worden kunnen zij met aanzienlijk minder investeringen en dus lagere maatschappelijke kosten, meer duurzame opwek genereren. Als zon en wind gecombineerd worden op eenzelfde aansluiting (cable pooling) dan is de efficiënte inrichting van het netwerk impliciet geregeld.

De inpassing van zon op dak is nu gebaseerd op het potentieel van de daken, de bouwkundige geschiktheid en de inpassingsmogelijkheden op het net zijn nog niet onderzocht. Op basis van de netberekeningen werkt Liander aan praktische handreikingen voor het verbeteren van de afstemming tussen dakpotentieel en netinpassing.

Energiehub NEXTgarden

Het warmtenet binnen het glastuinbouwgebied NEXTgarden bij Lingewaard wordt uitgebreid naar omliggende bedrijventerreinen en woningen. Duurzame warmtebronnen die hiervoor worden toegepast zijn Biogas van Groen Gas Gelderland (ongeveer 8 miljoen m³), een snoeihoutcentrale van tuinders (oplevering in voorjaar 2021) en grootschalige zonthermie (besluitvorming verwacht in 2021). Ook wordt ter plaatse gewerkt aan de ontwikkeling van Hoge Temperatuur Opslag als onderdeel van het Energy Storage Lab dat TNO in heel Nederland uitrolt.

Energiehub InnoFase

Bedrijventerrein InnoFase rondom de AVR in Duiven is één van de drie genoemde kansrijke innovatieve energiehub. InnoFase is onlangs uitgeroepen tot het duurzaamste bedrijventerrein van Nederland. De bedrijven op InnoFase richten zich op hergebruik van grondstoffen en energie en hebben de ambitie om dit uit te bouwen. Vanuit de overheid en met medewerking van het bedrijfsleven is daarom het initiatief genomen om gezamenlijk onderzoek te doen naar koppelkansen voor waterstof, biogas, warmte en duurzame elektriciteit in de gehele keten van productie, conversie, opslag en afzet.

4.4 Toekomstperspectief elektriciteit, warmte en netwerk

Met de ontwikkeling van regionale zoekgebieden voor windturbines en zonnenvelden en het benoemen van (boven)regionale warmteclusters spreekt uit deze RES 1.0 een duidelijke richting. Het vervolg is dat deze gebieden verder uitgewerkt gaan worden. We gaan zoeken naar exacte locaties voor windturbines en zonnenvelden en maken afspraken over de benutting van de warmteclusters en de verdeling van die warmte. We zien twee belangrijke ontwikkelrichtingen voor het traject naar de RES 2.0:

4.4.1 Het energiesysteem

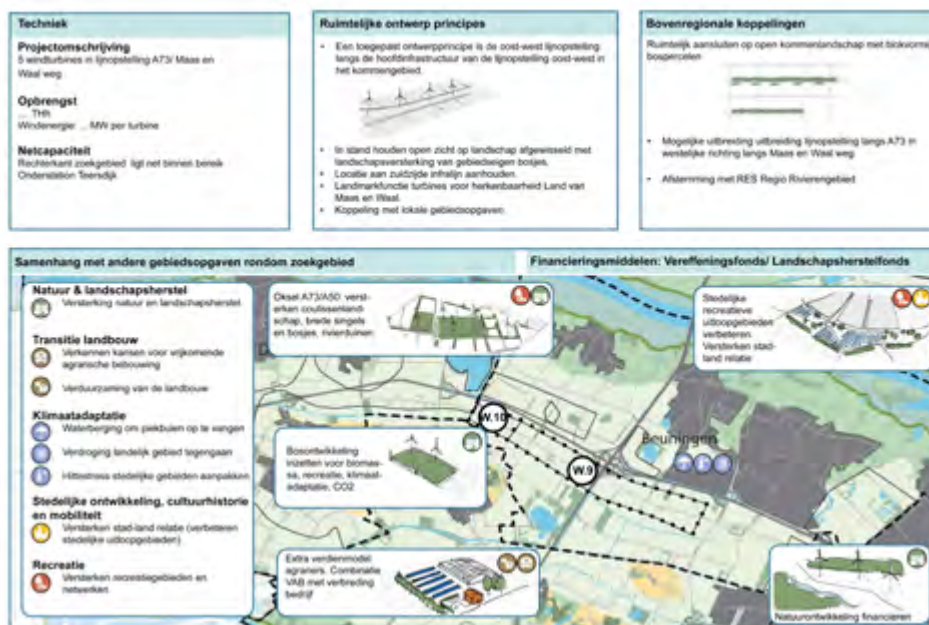
De ontwikkeling van zoekgebieden elektriciteit en warmteclusters richting concrete projecten zal gebeuren door vanuit het bredere energiesysteem te kijken. Een goede match van de uitvoeringsplanning van de duurzame projecten en die van Liander is daarbij essentieel. We zien nu al dat de onbalans op het elektriciteitsnetwerk en op een deel van het toekomstige warmtenetwerk, een grote uitdaging wordt. Opslag met behulp van diverse energiedragers (zoals accu's, geothermie of waterstof) is nodig om deze onbalans op te lossen. Dit gaat alleen slagen als we de opslag volledig integreren met de vraag vanuit de verschillende sectoren. Daarom is het van belang om bij de uitwerking van de zoekgebieden en clusters nu al na te denken over toekomstige oplossingen van opslag, zodat de systemen niet als losse delen worden ontwikkeld terwijl ze elkaar hard nodig gaan hebben.

4.4.2 Het gebied

In het hoofdstuk 'Integrale aanpak' staat onze visie om de energietransitie zoveel mogelijk te koppelen aan andere opgaven in de regio. Binnen de RES 1.0 zijn diverse andere opgaven beschreven en waar mogelijk opgenomen. In de RES 2.0 start de grote uitdaging om de sectorale benadering om te buigen naar een gebiedsbenadering. Daarbij staat de ontwikkeling en versterking van een gebied centraal waarbinnen ruimte wordt gezocht voor windturbines, zonnenvelden en regionale warmteoplossingen. De identiteit en mogelijkheden van het gebied zijn daarbij het uitgangspunt en niet de opgave van de energietransitie. We adviseren alle overheden in de regio om de RES 2.0 het startpunt te laten worden van deze integrale gebiedsprocessen. Betrek de inwoners en lokale stakeholders actief vanaf het eerste uur en stel aan de

voorkant samen spelregels op waar alle betrokkenen zich in kunnen vinden. Op die manier ontstaat er kwalitatief en kwantitatief profijt voor de woon- en leefomgeving.

Als hulpmiddel bij het opstarten van gebiedsprocessen komen er vanuit de RES 'gebiedspaspoorten' beschikbaar waarin per zoekgebied alle RES-informatie is opgenomen. Deze paspoorten zijn bedoeld als levende documenten waarin nieuwe inzichten continu verwerkt worden. De bedoeling is om dit onder te brengen bij de Groene Metropoolregio en niet te beperken tot de RES alleen. In de paspoorten wordt de koppeling met andere opgaven benoemd maar ook andere relevante aspecten van de ontwikkeling. De eerste opzet van deze gebiedspaspoorten wordt in de periode maart tot en met juli 2021 opgesteld en zal niet direct compleet zijn.

VOORBEELD
MOGELIJK GEBIEDSPASPOORT
ZOEKGEBIED W9

5. DRAAGVLAK

5. DRAAGVLAK

Oplegnotitie

Reactienota

Iedereen in Regio Arnhem Nijmegen krijgt met de RES te maken. Daarom is het belangrijk dat alle partijen betrokken worden. Bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren, maar zeker ook maatschappelijke en natuurorganisaties, het bedrijfsleven, agrariërs en landeigenaren, energie-coöperaties, inwoners en specifiek jongeren. Het uitgangspunt uit de RES-Startnotitie 'Van, voor en door de regio' is op de volgende wijze doorvertaald in het proces.

5.1 Bestuurlijk draagvlak

5.1.1 Vastgesteld concept bod en wensen & bedenkingen

Voor de RES 1.0 verschenen eerst het voorlopig concept bod (juni 2020) en het concept bod (september 2020). In het najaar van 2020 hebben de gemeenten, waterschappen en de provincie de het concept bod met bijbehorende reactienota unaniem vastgesteld. De reactienota kwam als volgt tot stand. Voorafgaand aan het concept bod is op 5 juni 2020 het voorlopig concept bod aangeboden aan de diverse deelnemende

partijen binnen Regio Arnhem Nijmegen. De reacties zijn samengevat in een oplegnotitie.

Deze oplegnotitie maakt onderdeel uit van het concept bod dat op 1 oktober 2020 is ingediend bij NPRES.

In het proces naar het opstellen van de RES 1.0 is door de werkorganisatie – in overleg met betrokkenen – een reactienota opgesteld, daarin wordt antwoord gegeven op alle in de oplegnotitie geuite wensen en bedenkingen. De reactienota maakt onderdeel uit van deze RES 1.0 die wordt vastgesteld door de volksvertegenwoordigers.

5.1.2 Interactief samenspel

Deze RES is van zestien gemeenten, drie waterschappen en de provincie Gelderland. In de werkorganisatie zijn medewerkers vanuit de betrokken partners gedetacheerd. Zij hebben als taak het proces te organiseren. De Regiegroep (een afvaardiging van de gemeenten, provincie, waterschappen en Liander) is opdrachtgever van de RES en legt besluiten voor aan alle betrokken bestuurders in het Portefeuillehouders overleg Duurzaamheid (PFO-D). De leden van het PFO-D keuren documenten goed om voor te leggen aan de volksvertegenwoordigers (de colleges, de gemeenteraden, Gedeputeerde Staten en de algemene besturen van de waterschappen) voor besluitvorming. Naast de samenwerkende overheidspartijen is een grote, diverse groep van 500 stakeholders intensief betrokken bij het opstellen van RES 1.0 via een intensief participatie- en communicatietraject.

5.1.3 Gezamenlijk regionaal proces

Het opstellen van de RES is een gezamenlijk regionaal proces dat alle betrokken partijen met elkaar aangaan. In het najaar van 2019 is de Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen door alle gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemene besturen van de waterschappen vastgesteld. In deze startnotitie zijn de uitgangspunten en afspraken vastgelegd voor het gezamenlijke proces. Tevens zijn hierin afspraken gemaakt over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren en de planning en besluitvorming. In de paragraaf '**Integraliteit in ons proces**', is goed te zien welke stappen zijn gezet op het gebied van bestuurlijke besluitvorming, vanaf de Startnotitie tot een bestuurlijk gedragen RES 1.0. Daarnaast hebben tijdens dit proces individuele maatwerkgesprekken op ambtelijk- en bestuurlijk niveau plaatsgevonden met alle gemeenten, waterschappen en de provincie. Bij het opstellen van de RES 1.0 hanteren we als uitgangspunt consensus.

Mocht volledige consensus (unanimiteit) onverhoopt niet lukken, dan vraagt de regio de provincie – in lijn met de beginselen van het 'Huis van Thorbecke' – om het voortouw te nemen via het goede gesprek de partners in de regio alsnog te bewegen om samen tot een RES en een daarbij behorend definitief bod te komen. Dit betekent dat de provincie haar rol richting haar partners zal pakken.

Voorlopig
concept
bod

5.1.4 Bestuurlijk proces vaststelling RES 1.0

De RES 1.0 is begin maart 2021 via het PFO Duurzaamheid aangeboden aan de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten, Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en het dagelijks bestuur van de waterschappen met het verzoek deze ter besluitvorming voor te leggen aan de volksvertegenwoordigers. De volksvertegenwoordigers nemen uiterlijk 15 juni 2021 een besluit over de RES 1.0. Alle reacties hierop zullen worden verzameld en worden meegezonden bij het indienen van de RES 1.0 bij NPRES. Deze reacties worden verwerkt in het proces naar de RES 2.0.

5.1.5 Toekomstperspectief bestuurlijk draagvlak

Nieuwe bestuurlijke samenwerking: Groene Metropool Regio

De regio werkt aan een nieuwe versterkte samenwerking. 1 januari 2021 is een Gemeenschappelijke Regeling voor de nieuwe Groene Metropoolregio van kracht gegaan. Daarin werken 18 gemeenten samen; het draagvlak is groot. De visie van de regio en bijbehorende regionale investeringsagenda worden in 2021 uitgewerkt. De RES maakt daar onderdeel van uit, namelijk in de opgave Circulaire Regio. Samen met de provincie en The Economic Board wordt toegewerkt naar een bestuursakkoord waarin de afspraken en ambities worden vastgelegd. Op 7 april 2021 wordt hierover een besluit genomen. De gemeenteraden kiezen ieder voor zich aan welke opgave van de Groene Metropool zij deelnemen. Mochten gemeenteraden niet voor de opgave Circulaire Regio kiezen, dan zullen er additief afspraken gemaakt

moeten worden over regionale besluitvorming ten aanzien van de RES gemaakt aangezien de RES een Rijksopdracht is voor alle gemeenten.

Solidariteit onderling

De realisatie van de opgave is binnen de regio niet gelijkwaardig over de gemeenten verdeeld. Niet alle gemeenten hebben evenveel mogelijkheden voor grootschalige opwek. In het geval van een niet evenredige lastenverdeling als gevolg van de duurzame energieproductie in het kader van de RES, zoeken we naar mogelijkheden om de lusten en de lasten onderling te compenseren.

In het traject naar de RES 1.0 is gestart met een eerste verkenningsronde langs gemeenten. De regiogemeenten zijn het erover eens dat er afspraken gemaakt moeten worden over de lusten- en lastenverdeling in de RES. Dit moet echter zorgvuldig gebeuren. De afgelopen maanden was daar niet voldoende tijd en ruimte voor. In het traject naar de RES 2.0 zet de regio het gesprek hierover voort. Daarbij kiest de regio een positieve insteek: hoe kunnen gemeenten elkaar helpen bij deze complexe opgave? Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van capaciteit en/of kennis door de gemeenten Arnhem en Nijmegen voor gemeenten die qua capaciteit en/of expertise in de knel komen met de uitvoering van de RES. Ook is een (regionaal) omgevingsfonds een mogelijkheid.

De ongelijke verdeling van realisatie van plannen zal de komende jaren in de regio ook vanuit andere disciplines komen. De uitvoering van de verstedelijkingsstrategie zal straks, bijvoorbeeld ruimteclaims

brengen die van invloed zijn op het landschap en de natuur. Daarmee ontstaat een compleet integraal plaatje van ruimteclaims en kan een meer complete afweging gemaakt worden welke gemeente op welke wijze het best geholpen kan worden. Wij vragen de Groene Metropoolregio om vanuit deze integrale benadering te werken om tot samenwerkingsafspraken te komen. Deze nadere uitwerking behelst naast de inhoudelijke verkenning tevens het maken van de afweging voor de wijze van besluitvorming via de GR van de Groene Metropool danwel via alle gemeenteraden afzonderlijk.

Voorgaande leidt tot de volgende afspraak voor de toekomst:

- 6 De afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling en de verdere uitwerking hiervan worden, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de (nieuwe) regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk 'Ons bod'.

Op nationaal niveau vindt er ook een verkenning plaats naar de verdeling van lusten en lasten. Deze kan goede voorbeelden en creatieve oplossingen opleveren die de regio kunnen helpen.

Doorwerking RES in omgevingsbeleid en vergunningen

De Handreiking RES en de Routeplanner RES gaan ervan uit dat de RES op enig moment wordt geborgd in het Omgevingswet-instrumentarium. Regio's zijn

vrij om zelf keuzes te maken over de wijze van borging. Het proces en de besluitvorming van de RES is de eerste stap van de beleidsvoorbereiding. Dat moet daarom in ieder geval passen in de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Welke keuze maken we vanuit Regio Arnhem Nijmegen over de borging van keuze locaties en concrete projecten vanuit de RES 1.0 naar een RES 2.0? Deze keuze is bepalend voor de voorbereiding, de inhoudelijke vereisten (bijvoorbeeld op het gebied van participatie en inspraak) en het proces van totstandkoming van RES 2.0. Uiteindelijke doel

Stakeholders, bestuurders en ambtenaren kijken ombeurten naar de RES-opgaven.

is vergunningverlening voor de energieprojecten uiterlijk op 1 januari 2025 om realisatie voor 2030 mogelijk te maken. Daarom zal over deze keuze in de periode van RES 1.0 naar RES 2.0 door de deelnemende overheden een besluit genomen moeten worden.

MER

Een breed gedeeld uitgangspunt is dat de RES 1.0 een strategisch document is en formeel geen omgevingsrechtelijk besluit, zoals een regionale structuurvisie of een regionaal omgevingsprogramma dat wel zijn. De MER-verplichting is er bij de RES wettelijk gezien dus ook niet. Daarom heeft onderzoeksbureau Berenschot onderzocht of het noodzakelijk is om een strategie te bepalen over de inzet van MER voor RES 1.0 en RES 2.0. Berenschot heeft voor vier Gelderse RES-regio's een voortoets uitgevoerd op de voorliggende concept-RES'en.

- Beleidsbeperkingen en landschap vormen een belangrijke basis onder het analyse- en ontwerp-proces van het concept bod;
- Het concept bod heeft beperkt aandacht voor milieueffecten;
- Transparantie en navolgbaarheid is een belangrijk aandachtspunt en behoeft verbetering.

Aanbevelingen voor het vervolgproces:

- Bepaal een strategie over inzet MER-instrumentarium;
- Organiseer een transparant proces;

- Bepaal welke gebiedsafbakening het best werkt en hoe met regio-overstijgende effecten om te gaan.

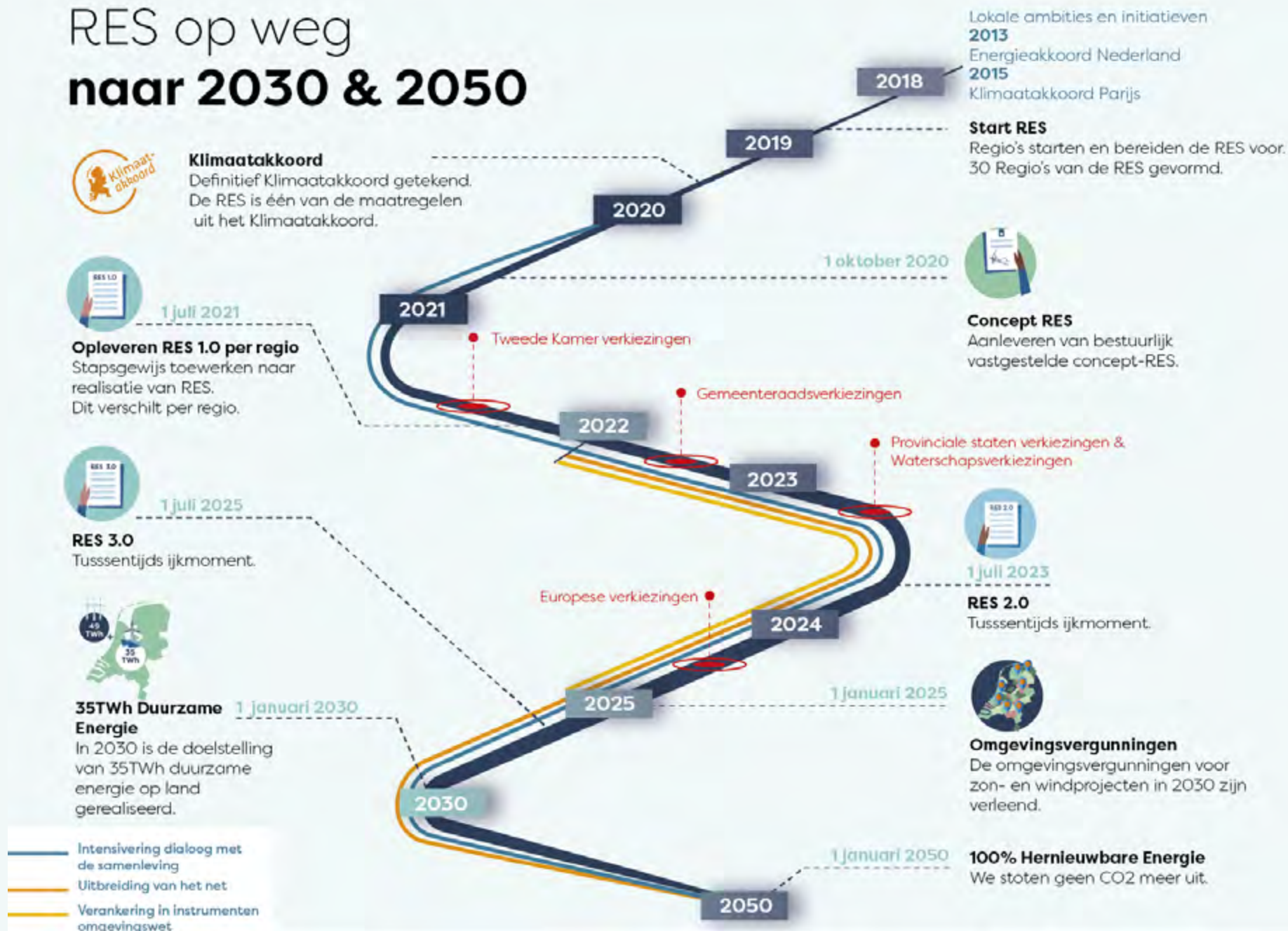
In de RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging in lokale omgevingsplannen of regionale omgevingsverordeningen en volgt daaruit de in te zetten strategie voor de m.e.r.

Bovenstaande leidt tot de volgende afspraken voor de toekomst:

- 7** In het ontwikkeltraject RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging van de RES. In een lokaal omgevingsplan of een regionale borging in de provinciale omgevingsverordening stellen we gezamenlijk een plan op om de MER-aspecten nader in beeld te krijgen.
- 8** De vastgestelde RES 1.0 vormt voor *alle* bestuurlijke partijen een van de uitgangspunten voor de nader uit te werken omgevingsvisies, de warmtevisies /TVW en de wijk- en omgevingsplannen. De energietransitie is complex en we moeten tempo (blijven) maken. Daarom accepteren we dat, doordat projecten en initiatieven soms vóórlopen op deze plannen of anders dan beoogd verlopen, gemeenten in de praktijk onderling verschillen in aanpak en tempo.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk 'Ons bod'.

RES op weg naar 2030 & 2050

5.2 Maatschappelijk draagvlak

5.2.1 Het participatieveld voor RES 1.0 en verder

Deze paragraaf maakt helder wie voor wat, wanneer aan zet is op het gebied van de participatie over de energietransitie voor Regio Arnhem Nijmegen. Het maakt het speelveld inzichtelijk: wanneer en binnen welke kaders praten stakeholders en inwoners mee? Een helder speelveld zorgt voor vertrouwen in een zinvolle bijdrage aan het participatietraject. In samenwerking met de participatietafel, welke in de volgende paragraaf toegelicht wordt, is aan de hand van een omgevingsanalyse het speelveld voor participatie in de RES 1.0 in kaart gebracht. Dit speelveld geeft aan welke partijen betrokken zijn, in welke 'Ring van invloed' zij nu zitten en wat de ideale ring is voor een succesvol participatietraject. Zie afbeelding op pagina 53.

Binnen dit speelveld is een aantal verschuivingen nodig ten opzichte van de manier waarop partijen tot nu toe betrokken waren. Dit wordt ook aangegeven door de pijlen in de illustratie:

- Inwoners gaan van 'meeweten' naar 'meedenken'. Dit betekent dat ze richting RES 2.0 betrokken gaan worden met passende participatievormen zoals een burgerpanel, burgerberaad en op maat gemaakte gebiedsgerichte participatieprocessen.
- Verschillende partijen binnen de groep van 500 maatschappelijke organisaties en bedrijven hebben aangegeven actiever mee te willen werken aan het participatieproces binnen de RES. Ze verschuiven dus van adviseren naar meewerken. De Participatietafel is hiervoor de plek.

- Jongeren gaan van meedenken naar meewerken. Jong RES is inmiddels als partner van de participatietafel aangeschoven. Via Jong RES wordt de stem, mening en houding van jongeren ingebracht, want deze is anders dan die van de brede groep inwoners van de regio. Jong RES denkt en werkt nu mee vanaf de eerste rij en praat mee in de regionale bijeenkomsten.

waren inwoners ook betrokken bij de totstandkoming van het lokale beleid voor zon en wind. Gemeenten hebben hiervoor in de afgelopen jaren onder andere bijeenkomsten en burgerpanels georganiseerd om de mening van inwoners te horen. Dit is in lijn met het advies van de participatietafel naar aanleiding van het concept bod: borg participatie in lokaal beleid en biedt de mogelijkheid tot maatwerk.

5.2.2 Participatietafel

Het betrekken van inwoners en maatschappelijke organisaties is complex. Daarom is een 'Participatietafel' opgezet. Deelnemers aan deze tafel zijn afkomstig van onder andere energiecoöperaties, initiatiefnemers, gemeenten en inwoner- natuur en landbouworganisaties. Ook Jong RES neemt deel. De participatietafel denkt mee en adviseert over participatie in de brede zin van het woord en deelt kennis en inzichten over belangen en motieven. De participatietafel zal zich ontwikkelen en blijft adviseren zolang nodig.

5.2.3 Lokale participatie met inwoners

Participatie bij concrete gebieden en locaties vraagt om lokaal maatwerk. Elke gemeente pakt participatie op vanuit het eigen beleid en 'spelregels'. De zoekgebieden in de RES 1.0 komen grotendeels voort uit een lokaal traject waar inwoners bij betrokken zijn geweest. In de meeste gemeenten

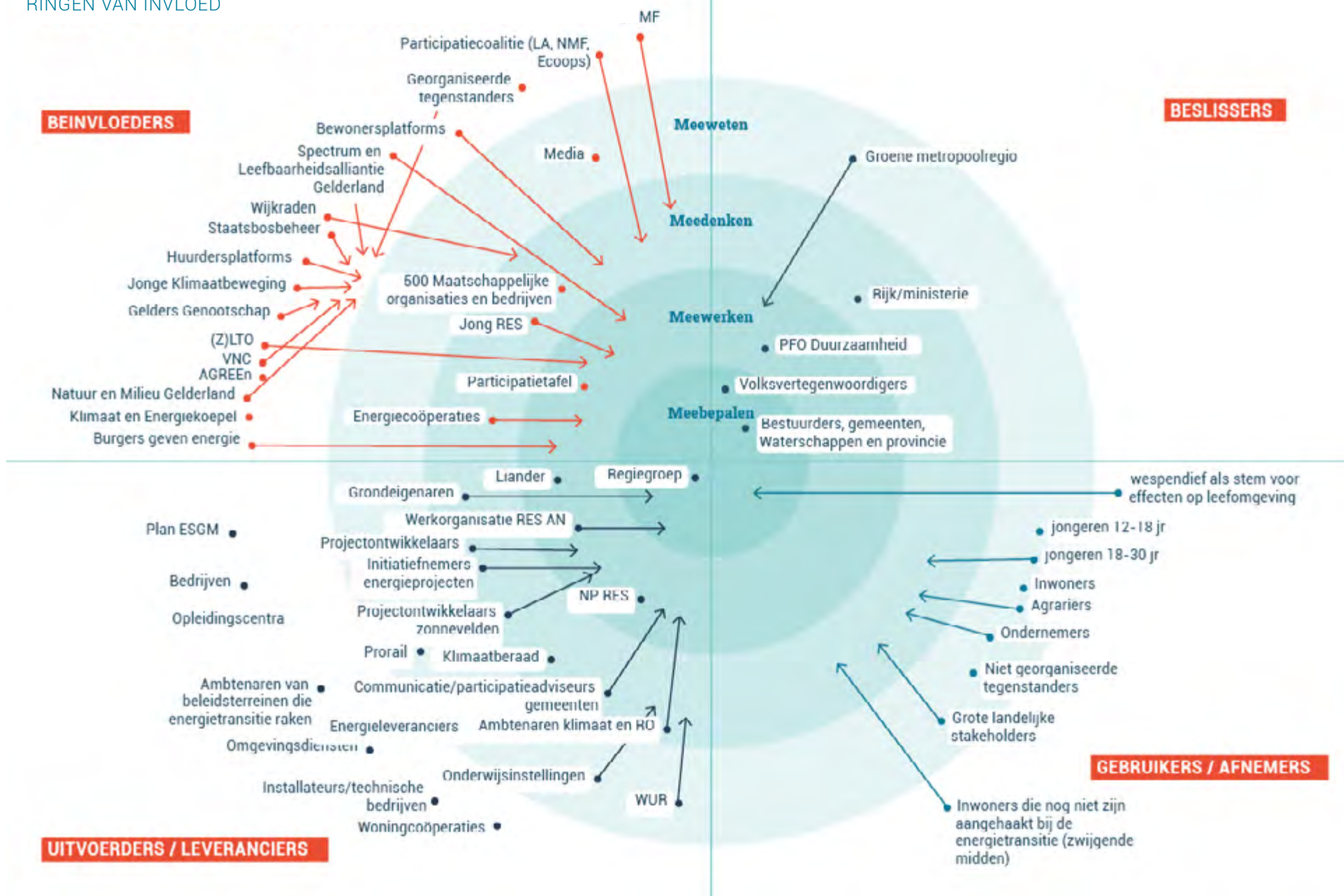

Meer over de participatietafel

Voorbeelden

RINGEN VAN INVLOED

5.2.4 Regionale participatie met stakeholders en gemeenten

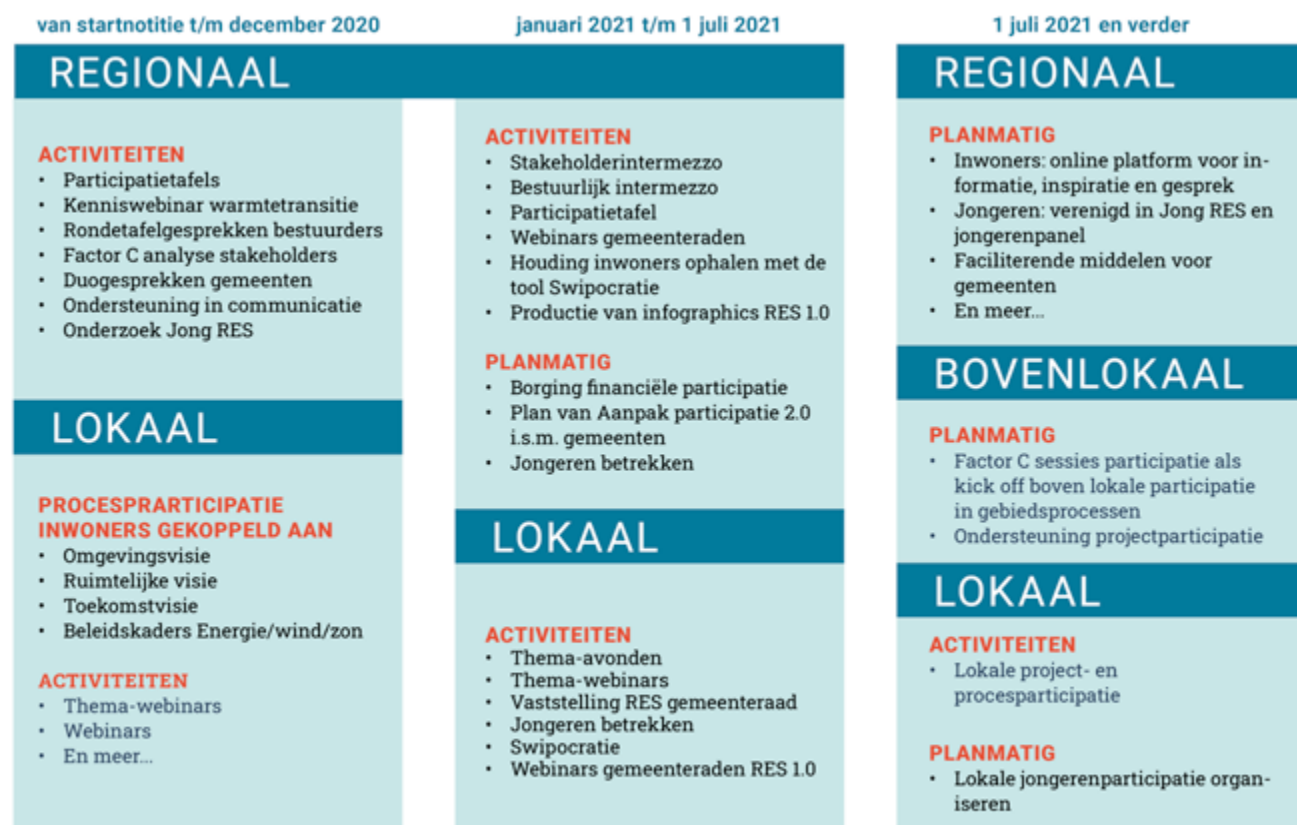
Bij de ontwikkeling en het ruimtelijke ontwerptraject om tot de zoekgebieden voor zon en windprojecten te komen, heeft participatie een belangrijke rol gespeeld. Zoals beschreven zijn alle harde- en zachte restricties goed meegenomen en waren experts op gebied van ruimtelijke kwaliteit nauw betrokken. Tijdens de regionale ontwerpdelers sloten vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, bedrijven en gemeenten aan om als regio samen de inhoud van RES 1.0 vorm te geven. Stakeholderintermezzo's zorgden voor geïnformeerde, aangehaakte partijen (inmiddels meer dan 500) en inspiratie om mee verder te gaan. De participatietafel vervulde haar rol door vanuit verschillende hoeken visies over participatie te delen. Ten slotte is ook dit document ter review voorgelegd aan verschillende partijen. Hun feedback is in de tekst verwerkt en in de digitale omgeving vindt u een aantal bespiegelingen van deze partijen op de RES 1.0. Op deze wijze blijft het stuk van, voor en door de regio!

In het schema rechts staat een overzicht van de participatieactiviteiten op lokaal en regionaal niveau. Vanaf de Startnotitie voor RES tot aan het 1 juli 2021, het moment waarop de RES 1.0 bij het Rijk wordt ingediend.

5.2.5 Financiële participatie en minimaal 50% lokaal eigendom

Gedurende het traject is er onderscheid gemaakt tussen procesparticipatie (het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij het maken van plannen en creëren van urgentie voor de

MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK, SPEELVELD REGIONAAL/LOKAAL

energietransitie) en projectparticipatie (het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij energieprojecten). In het laatste geval spelen financiële participatie en het teruggeven van waarde aan de directe omgeving een belangrijke rol. In het klimaatakkoord is afgesproken dat voor windturbines en zonnevelden gestreefd wordt naar 50% mede-eigenaarschap van inwoners. Dat onderstrepen we in Regio Arnhem Nijmegen.

VEELGESTELDE VRAGEN:

- > [Wie maken de RES?](#)
- > [Wanneer kan ik nog meepraten?](#)
- > [Wat heb ik aan die windmolens en zonnevelden? Krijg ik er ook iets voor terug?](#)

“ In alle 16 gemeenten in de RES Regio Arnhem Nijmegen zijn energievooperaties actief. Hierin komen enthousiaste bewoners bijeen om samen zon- en/of windprojecten te ontwikkelen en realiseren. Voor zo'n 0,252 TWh opbrengst per jaar zijn er al projecten gerealiseerd of zitten die in de pijplijn. Voor 0,174 TWh zijn er ideeën in voorbereiding. Dit is bij elkaar een kwart van de 1,62 TWh ambitie van de RES.”

Visie op de
RES 1.0 van
de energie-
coöperaties

Energiecoöperaties RES Regio Arnhem Nijmegen

Mede-eigenaarschap is een van de mogelijke uitkomsten van een zorgvuldig participatieproces met de omgeving. Financiële participatie, een omgevingsfonds en een omwonendenregeling zijn andere mogelijke vormen. In de participatiewaaijer van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) www.nvde.nl staan deze vormen verder toegelicht. Energiecoöperaties spelen een belangrijke rol in het realiseren van lokaal eigendom. In Regio Arnhem Nijmegen zijn coöperaties inmiddels goed voor de invulling van een kwart van de regionale energieambitie. Zij hebben hiermee uitgebreide ervaring die waardevol is voor de RES, nu en in de toekomst.

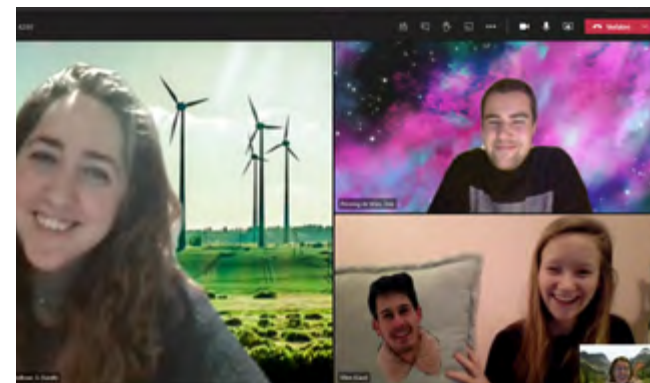
Om dit lokaal eigendom mogelijk te maken is het nodig dat gemeenten zorgvuldig omgaan met het maken van afspraken met initiatiefnemers van zonnevelden en windparken. Hiervoor zijn meerdere instrumenten beschikbaar, waaronder het instrument 'maatschappelijke tender'. Deze wordt op verschillende plekken al ingezet in de regio. Energie Samen werkt vanuit het GEA (ondersteund door NPRES en provincie) aan richtlijnen voor gemeenten voor het uitzetten van

zo'n tender. Deze manier van aanbesteden zorgt ervoor dat inwoners voldoende mee kunnen profiteren van de winst die gemaakt wordt. In de RES 1.0 spreken we af dat we investeren in gebiedscompensaties en gebiedsversterking (ruimtelijke afspraak 16). Samen met de Participatiecoalitie en energievooperaties helpt de RES-werkorganisatie gemeenten om dit, voor zover dit nog niet gebeurd is, goed in hun beleid vast te leggen en uit te voeren.

5.2.6 Jongeren & de RES

In de RES nemen we beslissingen die van grote invloed zijn op de toekomst van jongeren in onze regio. Zij zullen het meeste merken van de veranderingen in het landschap en de leefomgevingen en tevens van de toekomstige maatschappelijke kosten die voornamelijk op die generatie worden verhaald. Andersom: ook als wij nu geen beslissingen nemen ten behoeve van de energietransitie, heeft dat grote impact op de wereld waarin zij straks leven. Daarom zijn zij een belangrijke stakeholder. Hun stem is cruciaal bij het ontwerpen en aanscherpen van de plannen en de uitvoering in de komende jaren.

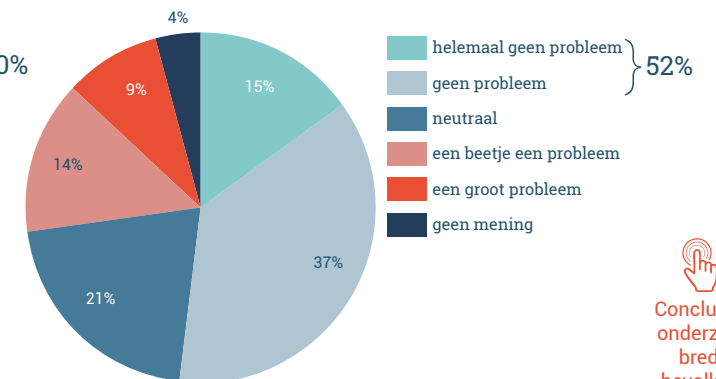
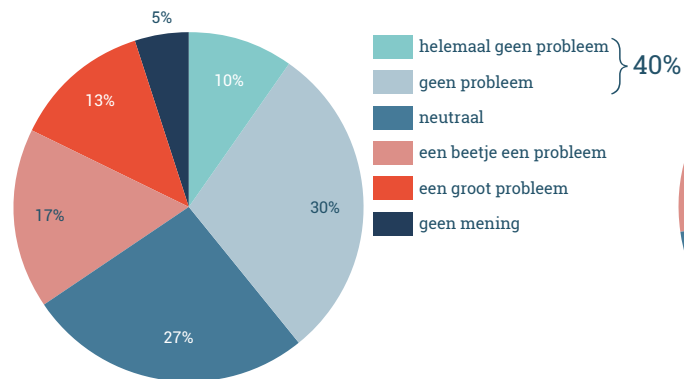
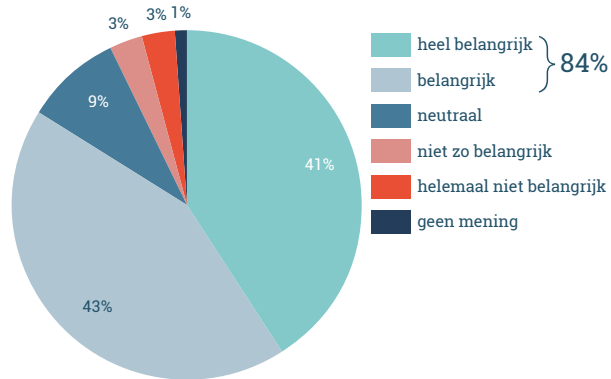
Jongeren zijn aangehaakt bij de RES via Jong RES. Jong RES is vertegenwoordigd aan de participatietafel en is

aanwezig bij stakeholderintermezzo's. Richting RES 2.0 zal de stem van Jong RES goed gehoord blijven worden. Tevens zal jongerenparticipatie een grotere rol gaan spelen op zowel lokaal als regionaal niveau.

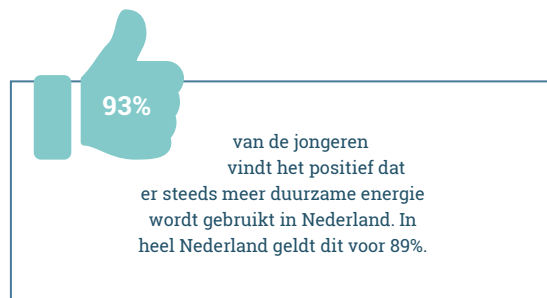
Eind 2020 werd in samenwerking tussen NPRES en Jong RES de jongeren enquête over de houding en belangen van jongeren in Nederland en de regio gepresenteerd. Hieruit bleek dat de stem van jongeren overtuigend een positieve houding hebben tegenover het opwekken van meer duurzame energie. 93% van de jongeren uit Regio Arnhem Nijmegen vindt het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt in Nederland. Bijna 70% van de jongvolwassenen is dan ook (heel erg) geïnteresseerd in duurzame energie en 58% voelt zichzelf (deels) verantwoordelijk om mee te denken over toekomstig energieverbruik. Ook over de technieken, windturbines en zonnevelden, zijn ze positief gestemd: het aanleggen van zonnevelden én windturbines in de eigen woonplaats vindt ruim 70% een (heel erg) goed idee. Dit steekt hoog uit boven de resultaten van de enquête onder de brede bevolking van de regio. Daar vond 40% het (helemaal) geen probleem om windturbines in de buurt te hebben.

INWONERS (18+) OVER DUURZAME ENERGIE

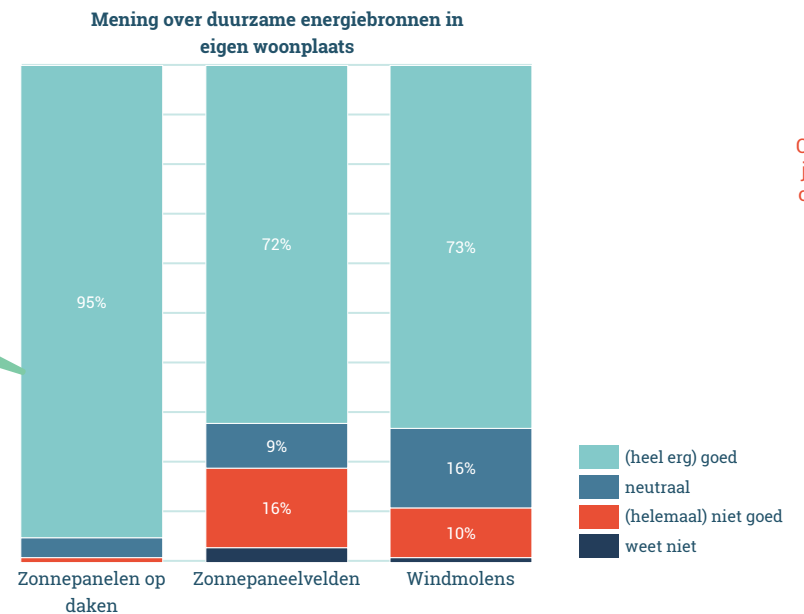
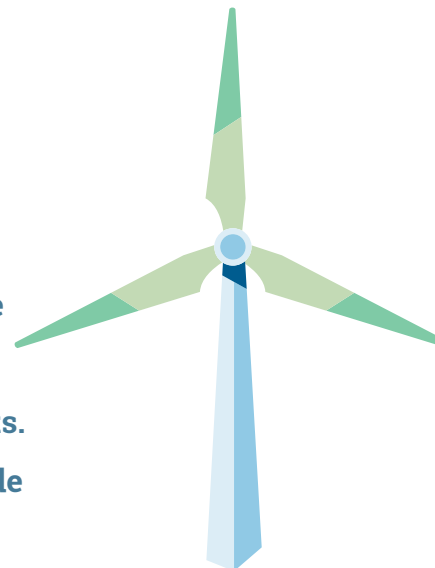

Conclusies
onderzoek
brede
bevolking

JONGEREN (12-30 JAAR) OVER DUURZAME ENERGIE

In Regio Arnhem Nijmegen vindt 55% van de jongeren het (heel erg) goed als er windmolens worden bijgeplaatst in hun woonplaats. Dit geldt voor 49% van de tieners en 59% van de jongvolwassenen in de regio.

Conclusies
jongeren-
onderzoek

5.2.7 Betrekken van raadsleden

Raadsleden zijn via meerdere wegen bij de RES betrokken. Heel direct via hun aanwezigheid in de stakeholderintermezzo's en natuurlijk hun door-slaggevende rol in de besluitvorming. Tevens is er, om raadsleden goed aangehaakt te houden, regelmatig contact met de griffierskringen Noord en Zuid. Zo kunnen de griffiers input leveren voor bijvoorbeeld plannen, het scherp houden van de raden, welke behoeftes zij hebben en welke onderwerpen van belang zijn voor stakeholderintermezzo's. Ook worden raadsleden voorzien van informatie via toelichtingen van vertegenwoordigers van de werk-organisatie tijdens raadsvergaderingen, webinars en nieuwsbrieven.

5.2.8 Toekomstperspectief participatie en maatschappelijk draagvlak

In de RES 1.0 is de verhouding tussen zonne-energie en windenergie verbeterd en zijn er voorstellen voor verkenningsgebieden extra windturbines bijgekomen. Daarnaast liggen er regionale richting-gevende afspraken voor het ruimtelijk inpassen van hernieuwbare energie. Met name ruimtelijke afspraak 16 is voor participatie van belang: *“Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik door lokale partijen, stakeholders en inwoners.”* Dit betekent dat participatie met inwoners de komende tijd nog belangrijker wordt.

Er moet samen goed afgesproken worden welke ruimte inwoners hebben om te participeren. Hoe eerder afspraken worden gemaakt, hoe beter het is voor het maatschappelijk draagvlak. Vanaf nu verschuift de focus van de zoekgebieden naar de locaties en projecten. Het wordt steeds concreter. Bij zoekgebieden hadden we het nog over gebieden waar projecten **kunnen** komen, vanaf nu gaat het steeds vaker over specifieke locaties waar projecten ontwikkeld gaan worden. Het is nu zaak om naast de direct omwonenden in de omgeving ook de zwijgende middengroep zich te laten uitspreken. Hier staan opnieuw de gemeenten aan de lat maar nu dus ook vanuit een bovenlokaal of regionaal perspectief.

Bij de start van de volgende fase zal het gesprek gevoerd worden met de gemeenten binnen de regio. Het doel is om scherp te krijgen welke rol er vanuit de RES gespeeld gaat worden in de participatietrajecten rondom de projecten. Afhankelijk van de rol en de specifieke situatie zal vervolgens bekeken worden welke middelen het best ingezet kunnen worden bij het concreet vormgeven van het participatietraject. Zo zou het kunnen gebeuren dat de Factor-C methodiek met de ringen van invloed ook op projectniveau gaat worden ingezet. Of dat gekozen wordt om Swipocratie of een ander middel in te zetten. Tevens zal nagedacht worden hoe waardevolle ervaring van elders (in de regio) meegenomen kan worden, zodat het wiel niet steeds opnieuw hoeft te worden uitgevonden.

We maken voor participatie de volgende afspraken voor de toekomst:

- 19** Bij de RES 1.0 is helder wie waarvoor en wanneer aan zet is voor de participatie over de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen. We zorgen voor een transparant speelveld. Stakeholders en inwoners weten zo wanneer en binnen welke kaders ze mee kunnen praten.
- 20.** We borgen met de participatiestrategie dat de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen zoveel mogelijk ten goede komt aan de inwoners van de regio. We streven naar minimaal 50% eigendom en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. We houden ook zoveel mogelijk rekening met gezondheidsaspecten, wegen milieu-effecten zorgvuldig af en zorgen dat natuurwaarden zoveel mogelijk behouden blijven.
- 21** We delen en faciliteren informatie in relatie tot de energietransitie zo zorgvuldig mogelijk met stakeholders, ambtenaren, volksvertegenwoordigers en inwoners, zoals over de effecten op de gezondheid van geluid van windturbines, financiële voordelen voor inwoners, en behoud van biodiversiteit.
- 22** Om gemeenten te ondersteunen voeren we (bovenlokale) duo-gesprekken over het verder uitwerken van gebiedsgerichte participatie en lokaal eigendom. Hierin denken we ook samen na over hoe de participatie voor jongeren ingericht kan worden.

- 23** We organiseren bijeenkomsten voor ambtenaren en volksvertegenwoordigers om kennis te blijven delen. We delen goede voorbeelden in onze regio.
- 24** We zorgen ervoor dat iedereen in de regio (financieel en/of maatschappelijk) voordeel kan halen uit de plannen. Dat doen we bijvoorbeeld door gemeenten te helpen met het opzetten van maatschappelijke tenders.
- 25** Voor het einde van 2021 hebben alle gemeenten een Transitievisie Warmte opgesteld. We onderzoeken de participatieaanpakken in deze visies en adviseren bestuurders over participatie in het warmtespoor.
- 26** Jongeren worden op lokaal en regionaal niveau betrokken bij het meedenken en uitvoeren van plannen.
- 27** We gaan de rol van de 'participatietafel' nog scherper invullen. Die kan dan nog meer in de rol groeien zoals in de doelstelling is omschreven.
- 28** Op weg naar de RES 2.0 streven we ernaar om het betrekken van raadsleden ook op regionaal niveau te organiseren.

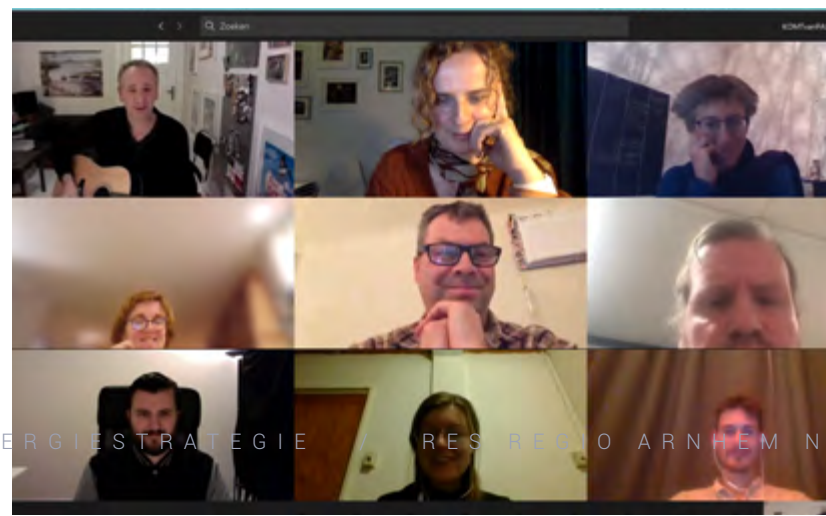
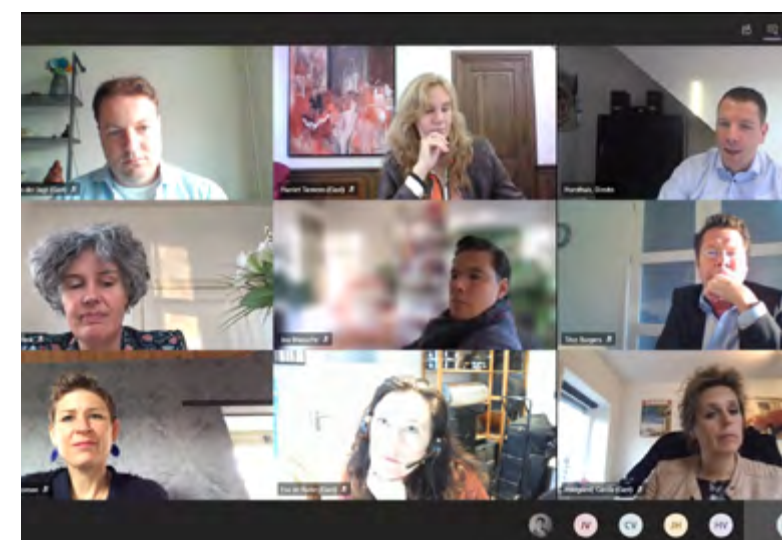
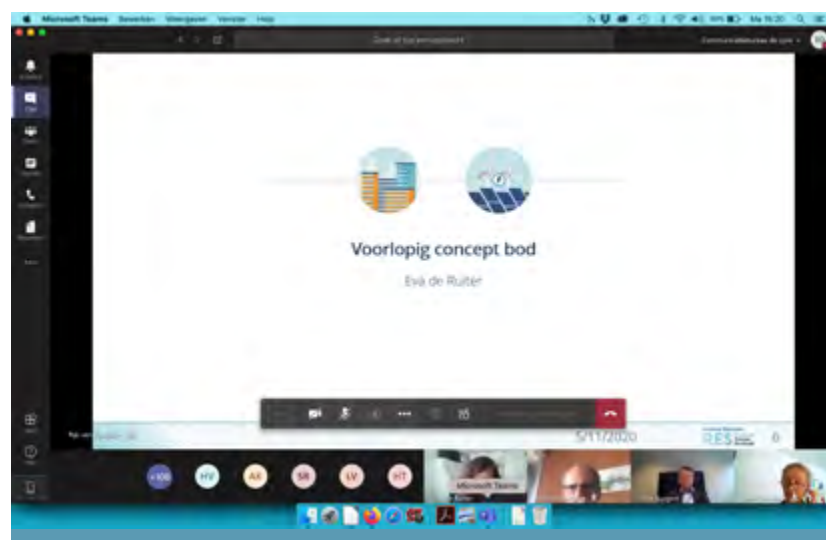
De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

“ Het is goed dat de ambitie van 50% lokaal eigenaarschap in de RES 1.0 is opgenomen. We vragen aandacht voor een geschikt model met de mogelijkheid voor jongeren om hieraan mee te doen.

Jong RES

Visie op
RES 1.0
van Jong
RES

6. UITGELEIDE

Met de RES 1.0 ligt er een duidelijke koers voor de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen, als het gaat om grootschalige opwek van elektriciteit uit zon en wind, het gebruik van regionale warmtebronnen en het bijbehorende participatietraject. Deze RES werd gemaakt in een intensief traject met stakeholders en bestuurders. Dat geeft vertrouwen in de stappen die hierna gaan volgen. De plannen worden voortdurend aangescherpt en we worden steeds concreter. Dat is nodig, want al in 2030 willen we de CO₂-uitstoot met 55% hebben teruggebracht.

Zoals telkens aangegeven: de RES is een doorlopend proces. Bij elke nieuwe versie nemen we inzichten en feedback mee. Reacties zijn altijd welkom via res@regioan.nl

In de online omgeving vindt u diverse reacties op de eerdere versie van de RES en op deze RES 1.0.

Arnhem Nijmegen

RES Regionale
Energie
Strategie

Reactienota bij RES 1.0: Wensen & bedenkingen + antwoorden

Reactienota behorende bij bod 1.0 RES Regio Arnhem Nijmegen

dd. 3 maart 2021

Inhoudsopgave

1. Doel, aanleiding en proces.....	4
1.1 Gezamenlijk regionaal proces	4
1.2 Uitgangspunt consensus	4
1.3 Aanleiding.....	4
1.4 Vervolg.....	4
1.5 Proces wensen en bedenkingen.....	5
2. Reactie per thema.....	7
2.1 Elektriciteit	7
2.2 Warmte	12
2.3 Participatie	15
2.4 Bestuurlijke besluitvorming	18
2.5 Algemeen	21
3. Ontvangen reacties	24
3.1 Gemeente Arnhem	24
3.2 Gemeente Berg en Dal	24
3.3 Gemeente Beuningen	25
3.4 Gemeente Doesburg	25

3.5 Gemeente Druten	26
3.6 Gemeente Duiven	26
3.7 Gemeente Heumen	27
3.8 Gemeente Lingewaard	27
3.9 Gemeente Nijmegen	28
3.10 Gemeente Overbetuwe	30
3.11 Gemeente Renkum	31
3.12 Gemeente Rheden	31
3.13 Gemeente Rozendaal	32
3.14 Gemeente Westervoort	32
3.15 Gemeente Wijchen	33
3.16 Gemeente Zevenaar	34
3.17 Provincie Gelderland	34

1. Doel, aanleiding en proces

In maart 2020 is het conceptbod RES Regio Arnhem Nijmegen aangeboden aan de diverse deelnemende partijen binnen de RES Regio Arnhem Nijmegen. Dit concept bod is unaniem vastgesteld. Hierbij is afgesproken om de diverse reacties van onder meer de colleges, raden en stakeholders voor te leggen aan de leden van het PFO Duurzaamheid en onderdeel te laten zijn van het regionale bod in RES 1.0. De reacties zijn samengevat in de oplegnotitie van september 2020.

Deze reactienota geeft de reactie weer van de Werkorganisatie Regio Arnhem Nijmegen op alle wensen en bedenkingen op het voorlopig concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen, zoals in de oplegnotitie behorende bij het concept bod zijn gebundeld.

1.1 Gezamenlijk regionaal proces

In de in 2019 vastgestelde startnotitie zijn de uitgangspunten en afspraken vastgelegd voor het gezamenlijke proces richting RES 1.0. Tevens zijn hierin afspraken gemaakt over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren, de planning en besluitvorming. In juni 2020 is ook het vervolg, het voorlopig concept bod, unaniem vastgesteld. Het RES 1.0 bod en deze reactienota samen vormen het bod waarover alle deelnemende overheden uiterlijk 15 juni 2021 een besluit nemen. Deze oplegnotitie met het 1.0 bod worden uiterlijk 1 juli 2021 bij het NPRES ingediend als bod van de RES Regio Arnhem Nijmegen.

1.2 Uitgangspunt consensus

Voor het besluitvormingstraject over het RES bod is in de startnotitie opgenomen dat we consensus als uitgangspunt hanteren. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod zal hiervan bij het aanbieden van het bod aan het Nationaal Programma RES aantekening worden gemaakt onder opgave van redenen.

1.3 Vervolg

Bespreking en verwerken van de reacties die betrekking hebben op de vaststelling van het bod RES 1.0 zullen wederom in overleg met betrokkenen plaatsvinden in de vervolgfase naar het opstellen van de RES 2.0 die op 1 juli 2023 moet worden ingediend en voor die tijd moet worden vastgesteld door de gemeenteraden en Provinciale Staten en de algemene besturen van de waterschappen.

1.4 Proces wensen en bedenkingen

In het proces van wensen en bedenkingen doorlopen we op weg naar RES 1.0 van de regio Arnhem Nijmegen een aantal stappen:

Stap 1. Ophalen van wensen en bedenkingen

Deze fase is in de zomer van 2020 afgerond. Het in de gelegenheid stellen om wensen en bedenkingen mee te geven is een belangrijke stap in de route naar de RES 1.0. Het gaat hier met name om het definiëren van kaders en het inbrengen van lokale of regionale assets en aandachtspunten. Een overzicht van alle wensen en bedenkingen is als pdf te vinden op onze website www.regioan.nl/res-regionale-energiestrategie > documenten.

Stap 2: Afwegen wensen en bedenkingen, lokaal of regionale actiehouders

Afgesproken is dat de wensen en bedenkingen worden meegenomen in RES 1.0. Ze leiden tot acties, en afhankelijk van de inhoud kan hiervoor een actiehouder benoemd worden. Bijvoorbeeld de wens om iets aan de verhouding zon-wind te doen zal regionaal moeten worden opgepakt, maar gemeenten kunnen hier lokaal ook mee aan de slag binnen het uitwerken van de zoekgebieden.

Stap 3. DUO-gesprekken en afstemming wensen en bedenkingen

Gedurende de periode tot RES 1.0 vinden online duo-gesprekken plaats tussen vertegenwoordigers van de RES en ambtenaren/bestuurders van deelnemende gemeenten. Hierin worden o.a. de algemene wensen en bedenkingen van de regio en de specifieke wensen en bedenkingen van de gemeenten procesmatig besproken.

Stap 4: Beantwoording reacties, lokaal en regionaal

Gemeenten dragen lokaal zorg voor beantwoording van de vragen richting de werkorganisatie. De werkorganisatie koppelt de regionale beantwoording terug naar de gemeenten. De werkorganisatie voert de regie op het beantwoorden van de reacties.

Stap 5: het opstellen van een reactienota

Met alle ontvangen informatie is begin 2021 deze reactienota opgesteld. Alle reacties van deelnemers, alternatieve plannen en visies, de wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen bestuur van het waterschap worden integraal tegen elkaar afgewogen.

De reactienota maakt als bijlage onderdeel uit van de RES 1.0.

2. Samenvatting per thema

In dit hoofdstuk leest u een korte samenvatting per thema en een reactie op de onderwerpen en wensen en bedenkingen die binnen elk thema naar voren zijn gekomen. Deze thema's zijn:

- Elektriciteit
- Warmte
- Participatie
- Bestuurlijke besluitvorming
- Algemeen en overig

Per thema komen eerst de vaker genoemde reacties aan bod, gevolgd door de overige belangrijke aandachtspunten. Voor een snel overzicht leest u de inleiding met de reactie per thema.

2.1 Elektriciteit

Ten aanzien van elektriciteit ontvingen we actualisaties van energieprojecten en vragen over energieprojecten binnen gemeentelijke zoeklocaties. Andere reacties hebben betrekking op de verhouding tussen zonne- en windprojecten. Vanuit agrarische stakeholders wordt aangegeven dat windturbines de voorkeur hebben boven zonnevelden, omdat agrarische werkzaamheden in de nabijheid van windturbines gewoon mogelijk blijven. Bij zonnevelden is dat niet het geval. Landschaps- en natuurorganisaties pleiten ervoor belangrijkste natuurgebieden en landschappen te ontzien in de zoektocht naar gebieden voor windturbines en/of zonnevelden. Op locaties waar zij wel mogelijkheden zien is de wens om het zoveel mogelijk te combineren met natuurontwikkeling en landschapsherstel. Een specifieke reactie betreft het type windturbine waarmee in het bod is gerekend. Het betreft hier de nieuwe generatie windturbines met meer vermogen (5,6 MW), een grotere omvang en een grotere tiphoogte (circa 240 meter). Hierdoor wordt door sommige stakeholders gevreesd dat de impact van deze windturbines niet goed wordt ingeschat.

Wel meegenomen in RES (t.a.v. elektriciteit):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.1.A	Wind op land	Windenergie op land is op dit moment een van de goedkoopste en meest efficiënte bronnen van duurzame energie en daarmee onmisbaar in de energietransitie. In het Klimaatakkoord is de landelijke doelstelling van 35 TWh grootschalige energieopwek op land geformuleerd, verdeeld over wind en zon. Onder grootschalig wordt hierbij verstaan een aansluitwaarde groter dan 15 kWp.

2.1.B	Wind op oppervlaktewater	Ook in onze regio zijn diverse initiatieven voor de ontwikkeling van zonne- en windenergie op waterbergingen en oppervlaktewateren. Hierbij is het behoud of de versterking van de taakuitvoering voor het waterschap van belang, maar ook de ecologie, de biodiversiteit en de cultuur- en landschappelijke waarden.
2.1.C	Zon op oppervlaktewater	Het waterschap heeft expertise over de effecten op het gebied van waterkwaliteit en biodiversiteit van zon op water. Die kennis zal worden benut bij de verdere concretisering van zoekgebieden. De relatie tussen de energietransitie en het watersysteem vraagt echter om nadere uitwerking en onderzoek. Installaties met een aansluitwaarde boven 15 kWp tellen mee in de RES.
2.1.D	Zon op land	Installaties met een aansluitwaarde boven 15 kWp tellen mee in de RES.
2.1.E	Zon op dak	Zon op dak heeft bij alle betrokkenen in het proces de voorkeur. Om zonnepanelen op daken mee te kunnen rekenen in het bod van de RES, moet er een aansluitwaarde minimaal 15 kWp worden gerealiseerd. Met de huidige stand der techniek komt dat neer op circa zestig zonnepanelen. Kleinschaligere projecten (particulier of kleine bedrijfsdaken) vallen buiten de RES. In de concept-RES is uitgegaan van 25 tot 50 procent benutting van het potentieel van zon op grootschalige daken. Het ophogen van deze ambitie lijkt eenvoudig, maar de ervaring leert dat dat niet zo is. Er zijn meerdere knelpunten: • niet alle grootschalige daken hebben een geschikte dakconstructie, door installaties op daken (denk aan liftschacht, airconditioning, valbeveiliging) is het niet mogelijk om de daken 100 procent vol te leggen, • soms is er beperkte 'ruimte' op het energienet beschikbaar • er is een afhankelijkheid van de (investerings)bereidheid van de dakeigenaren*. Als bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden blijkt dat de benutting van zon op dak verhoogd kan worden, dan zal dit worden opgenomen in de RES 2.0 en verder. *Het concept Besluit tot wijziging van het Besluit bouwwerken leefomgeving in verband met duurzaam gebruik van daken introduceert de bevoegdheid voor gemeenten om bij maatwerk te bepalen dat de daken van industrie functies gebruikt worden voor de opwek van hernieuwbare energie of maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie, zoals groendaken. De verwachting is dat de gemeente, indien nodig en evenredig, gebruik zal maken van de nieuwe bevoegdheid om het duurzaam gebruiken van daken op industriegebouwen te stimuleren.

2.1.F	Waterkracht	De RES gaat wel over waterkracht. De waterkrachtcentrales die kansrijk zijn in Regio Arnhem Nijmegen tellen mee in het bod. Het gaat om een klein percentage.
--------------	--------------------	---

Niet meegenomen in RES (t.a.v. elektriciteit):

2.1.G	Wind op zee	De RES gaat niet over wind op zee. Dat wil niet zeggen dat er geen plannen voor windparken op zee worden gemaakt. Het klimaatakkoord stelt als doel om 49 TWh op zee op te wekken. Ter vergelijking: voor de 30 RES'en samen is de ambitie 35 Twh wind en zon op land.
2.1.H	Kleinschalig windturbines	Kleinschalige windturbines komen voor op bijvoorbeeld agrarische grond en zijn vaak voor lokaal (eigen) gebruik. Deze tellen niet mee in de RES. Lokaal is altijd ruimte voor windturbines tot 25 meter hoogte volgens de ruimtelijke afspraken. Om kleine windturbines mogelijk te maken, heeft provincie Gelderland in haar Omgevingsverordening een aantal regels opgenomen. Deze regels maken het mogelijk één windturbine te realiseren op een agrarisch bouwperceel of op een bouwperceel van ten minste 1 hectare waar een stedelijke functie is toegestaan. Belangrijk daarbij is dat de windturbine zorgvuldig ruimtelijk wordt ingepast. Kleinschalige windturbines staan qua opbrengst niet in verhouding tot grote windturbines. Ter vergelijking: 1 turbine van 5,6 MW staat gelijk aan ongeveer 500 kleine windturbines.
2.1.i	Kernenergie	De RES gaat niet over kernenergie. Of we in Nederland een nieuwe kerncentrale willen bouwen is een vraag die op landelijk niveau wordt bediscussieerd en beantwoord, niet op het niveau van de regio. Ook kijken we in de RES alleen naar maatregelen die klaar kunnen zijn in 2030.
2.1.J	Industrie	De RES gaat ook niet over maatregelen die bedrijven en de industrie moeten nemen. Voor hen staan er in het Klimaatakkoord eigen doelstellingen en afspraken die lopen via de Klimaat Tafel Industrie.
2.1.K	Besparing	Energiebesparing geeft ook invulling aan het Klimaatakkoord, maar is niet de focus in RES 1.0.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. elektriciteit)

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.1.L	Verhouding tussen zonne- en windprojecten	De verhouding tussen de bijdrage van zonne- en windenergie aan de ambities van de RES Arnhem Nijmegen liggen zeer uit balans en op deze wijze niet passend in het streven naar laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Dit punt wordt door diverse overheidsorganisaties en stakeholders benoemd. Die gemeenten zijn: • <u>Beuningen</u> • <u>Lingewaard</u> • <u>Nijmegen</u> • <u>Renkum</u> • <u>Rheden</u> • <u>Wijchen</u> Daarnaast ook aangegeven door: • <u>Provincie Gelderland</u> • Liander • Natuurorganisatie • Landbouworganisaties	Regionaal wordt gestreefd naar 50/50 balans, terwijl in het bod 1.0 sprake is van 89% zon versus 11% wind. Dit ligt nog steeds uit balans en is niet wenselijk om meerdere redenen. Op regionaal niveau voorziet het RES bod 1.0 in clustering van projecten in zoekgebieden om meer systeem efficiency te realiseren. Er zijn vier ruimtelijke ateliers georganiseerd om concreet aan de slag te gaan met de onbalans wind versus zon. Hierbij zijn ruimtelijke experts vanuit overheden en stakeholders betrokken. Er is gewerkt met twee clusters voor een verdieping: • Druten, Wijchen, Beuningen en Heumen • Duiven, Zevenaar, Rheden Doesburg. In deze ateliers is onderzocht: • welke zoekgebieden voor zon kunnen worden gecombineerd met windturbines • wat andere kansrijke gebieden zijn voor windturbines. Er zijn zes nieuwe gebieden geïnventariseerd en daarin is ruimte voor een stevige verhoging van het aandeel wind in de RES. Deze cluster ateliers gingen naast de wind/zon verhouding ook over ruimtelijke afspraken, die in de RES 1.0 zijn uitgewerkt. De bevindingen uit de twee clusters leidt tot regionale conclusies die we opnemen in de RES 1.0.

2.1.M	No-regret maatregelen	Verschillende gemeenten hebben wensen en bedenkingen met betrekking tot No-regret maatregelen die in hun gemeente van toepassing zijn	De 'no-regret' maatregelen en de reactie van de werkorganisatie hierop zijn terug te vinden bij de betreffende gemeenten in hoofdstuk 3.
2.1.N	Capaciteit energienetwerk	De gemeenten <u>Wijchen</u> en <u>Berg en Dal</u> hebben bedenkingen geuit met betrekking tot de capaciteit van het energienetwerk. Berg en Dal geeft aan dat het elektriciteitsnet in onze regio nog niet is ingericht op grootschalig opwekken van duurzame energie en dat ook in haar de netwerkcapaciteit ontoereikend is. Wijchen geeft aan dat in het vervolgtraject goed rekening moet worden gehouden met elektrificatie (van vervoer en verwarming van gebouwen) en de impact daarvan op de energienetten.	Liander is zeer nauw betrokken bij de RES in onze regio en bij innovaties op het terrein van energietransitie. Door deze betrokkenheid borgen wij dat er aansluitcapaciteit is voor de projecten die op stapel staan. Liander heeft een analyse gemaakt van de (benodigde) systeem capaciteit en de impact die de RES heeft op het systeem en benodigde investeringen. Door in RES 2.0 de uitvoeringsplanning van de projecten vanuit de RES te matchen met de uitvoeringsplanning van verzwaringen aan het netwerk, blijft de realiseerbaarheid van de projecten op dit punt geborgd. Bij lokale initiatieven dient uiteraard rekening gehouden te worden met netwerkcapaciteit. <i>Zie het RES bod 1.0 Hoofdstuk 2, paragraaf 2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk</i>
2.1.O	Type windturbines in rekenmodel	Een specifieke reactie betreft het type windturbine waarmee in het voorlopig concept bod is gerekend. Het betreft hier de nieuwe generatie windturbines met meer vermogen, een grotere omvang en een grotere as- en tiphoogte. Hierdoor wordt door sommige stakeholders gevreesd dat de impact van deze windturbines niet goed wordt ingeschat.	De technische ontwikkelingen op het gebied van windturbines worden nauwlettend in de gaten gehouden binnen de RES. Bij berekeningen gaan we uit van de nu relevante generatie turbines. We hanteren turbines van 5,6 MW, met een algemene tiphoogte van ca. 240 meter. De specificaties kunnen ietwat afwijken, afhankelijk van de fabrikant. Wij onderzoeken de ruimtelijke impact en de invloed van locaties onderling in de Windplanner.
2.1.P	Voorkeur wind boven zon	Agrarische stakeholders geven aan dat windturbines de voorkeur hebben boven zonnenvelden, omdat agrarische werkzaamheden in de nabijheid van	De voorkeur van agrarische stakeholders sluit aan bij het meer in balans brengen van de verhouding zon/wind. We passen een voorkeursvolgorde zon toe in de ruimtelijke afspraken van de RES (<i>zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.7.5 Ruimtelijke afspraken</i>)

		windturbines gewoon mogelijk blijven. Bij zonnevelden is dat niet het geval.	
2.1.Q	Impact op natuur	Landschaps- en natuurorganisaties uiten hun bezorgdheid over de impact van energieprojecten op natuurgebieden en het landschap. <u>Provincie Gelderland</u> ziet in het concept bod zoekgebied in, of in de invloedssfeer van Natura 2000 gebieden. De vraag is of zoekgebieden op deze wijze volledig realiseerbaar zijn.	Flora en fauna wetgeving ter bescherming van Natuurwaarden worden vanzelfsprekend gevolgd. De provincie kijkt in de totstandkoming van RES 1.0 en latere versies mee naar mogelijkheden en landschappelijke inpassing. In het bod 1.0 zijn in consensus ruimtelijke afspraken uitgewerkt. Buiten Natura2000 gebieden worden belangen en impact op omgeving zorgvuldig afgewogen. Naarmate projecten concreter worden, wordt er ook gezocht naar koppelkansen o.g.v. natuurontwikkeling om de directe omgeving ook waarde 'terug te geven'.

2.2 Warmte

In de concept-RES is inzicht gegeven in de warmtevraag, het warmteaanbod en de reeds aanwezige warmte-infrastructuur binnen de regio. In de Regio Arnhem Nijmegen is een beperkt aantal regionale warmtebronnen aanwezig. In de RES 1.0 heeft een verdieping plaatsgevonden ten opzichte van de concept-RES. Voor warmte betekent dit dat in kaart is gebracht hoe de gemeentelijke Transitievisies Warmte (TVW's) zich verhouden tot de in het concept RES opgenomen regionale structuur warmte (RSW). Zo ontstaat een beeld van zogenaamde warmteclusters, waarbinnen gemeenten in samenwerking gebruik willen maken van warmte vanuit een regionale warmtebron. Binnen deze warmteclusters is voor afstemming een structureel overleg opgestart met betrokken partijen. Daarnaast is een nadere verkenning gedaan naar de potentie van warmtebronnen als geothermie, aquathermie, biogas en waterstof. Ook worden nut en noodzaak verkend van gemeenten om samen te werken op het gebied van kennisdeling en expertise.

Wel meegenomen in RES (t.a.v. warmte):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.2.A	Omgevingswarmte (warmte uit ondergrond, warmte uit water)	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan omgevingswarmte opgenomen, zowel warmte uit de ondergrond als warmte uit water (geothermie en aquathermie). De volgende warmtebronnen uit de omgeving zijn in de atlas opgenomen: Ondiepe bodemenergiesystemen, (ondiepe) geothermie en TEO/TEA-bronnen (waterzuiveringsinstallaties zijn echter opgenomen in de atlas onder de <i>restwarmtebronnen</i>).

		Op dit moment lopen nog diverse onderzoeken naar de haalbaarheid om deze potentie van omgevingswarmte ook daadwerkelijk te kunnen benutten. Een deel van de onderzoeksresultaten komt beschikbaar na het eerste kwartaal van 2021, en zal daarom nader verwerkt worden (kwantitatief) in de RES 2.0.
2.2.B	Restwarmte bedrijven	In de Gelderse Warmteatlas zijn alle bekende restwarmtebronnen binnen de regio opgenomen (industrie, datacentra, condenswarmte, RWZI/AWZI en rioolgemalen). Kansrijke regionale clusters ten aanzien van warmte zijn: • Rond de AVR in Duiven • Rond de ARN in Weurt Daarnaast zijn kansrijke clusters geïdentificeerd gelegen op de grens of in de nabijheid van de regio: • Rond de papierfabriek in Renkum • Rond de papierfabrieken van Eerbeek/Loenen (regio Cleantech) • Rond de RWZI van Olburgen (regio Achterhoek) • Rond de biocentrale in Cuijk (regio NoordOost Brabant) <i>Zie het RES bod 1.0, hoofdstuk 4, par 4.2.5 Kansrijke regionale warmteclusters</i>
2.2.C	Warmte uit biomassa	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan warmte uit biomassa meegenomen: het aanbod laagwaardige verbrandbare en vergistbare biomassa. Het gaat hierbij enkel om het jaarlijkse (groei)overschot binnen de regio.
2.2.D	Biogas /groen gas	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan warmte uit vergistbare biomassa meegenomen.

Niet meegenomen in RES (t.a.v. warmte):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.2.E	Waterstof en groengas	Duurzame gassen als waterstof en groengas hebben een belangrijke rol in het energiesysteem omdat ze goed opgeslagen kunnen worden, over lange afstand getransporteerd kunnen worden en een hoge energiedichtheid hebben. Ze zijn echter schaars.

		Waterstof is geen energiebron, maar enkel een energiedrager. De productie van groene waterstof telt niet mee in de opgave voor 35 TWh grootschalige opwek (zon/wind) van de RES. Groene waterstof (elektrolyse vanuit hernieuwbare energiebronnen) kan een belangrijke rol spelen in de energietransitie, maar de productie ervan is nog duur en het aanbod zeer beperkt. Onderzoek naar en productie van (groene) waterstof maakt geen deel uit van de RES 1.0. In de RES 2.0 zullen wij de kansen voor de regio Arnhem Nijmegen verder in beeld brengen. Groengas is biogas dat opgewerkt is tot aardgaskwaliteit en kan worden ingevoerd op het openbare gasnet. Voor alle sectoren die nu gebruikmaken van aardgas is groengas een aantrekkelijk alternatief. Echter, de potentiële groengasproductie in de regio, maar ook de (inter)nationale potentie, blijft ver onder de huidige aardgasvraag.
--	--	---

Wensen en bedenkingen (t.a.v. warmte)

Een aantal partijen spreekt de wens uit om in het proces naar de RES 1.0 en ook daarna onderzoek te blijven doen naar alternatieve warmtebronnen om te kunnen voldoen aan de warmtevraag en daarbij de vraagstukken 'warmtebesparing' en 'warmteopslag' mee te nemen. De benodigde structurele afstemming tussen betrokken partijen op regionale schaal wordt daarbij als randvoorwaardelijk gezien. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor samenhang in de sporen warmte en elektriciteit (systeem efficiëntie) en daarbij een afgewogen inzet van warmte en/of elektriciteit.

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.2.F	Biomassa	In enkele reacties wijzen gemeenten op eerdere afspraken om in de RES 1.0 niet in te zetten op houtige biomassa. - De gemeente <u>Renkum</u> geeft aan dat zij wil vasthouden aan de binnen de RES-regio Arnhem Nijmegen gemaakte afspraak om niet op houtige biomassa in te zetten. - Gemeente <u>Wijchen</u> vindt dat afvalverbrandingscentrales, biomassacentrales en papierfabrieken geen structurele warmtebronnen zijn naar de toekomst toe en zij geeft aan	In de RES 1.0 wordt gekeken naar duurzaam opgewekte zonne- of windenergie en het efficiënt gebruik maken van regionale warmtebronnen binnen een regionale warmte structuur. Houtige biomassa maakt hier nauwelijks tot geen onderdeel van uit, alleen voor de bepaling van het warmteaanbod is het aandeel van biomassa meegenomen. De Provincie houdt deze (tijdelijke) optie open, met name om in te zetten als overbruggingsperiode tot nieuwe innovaties en voor nuttige toepassingen.

		dat er in Wijchen geen plaats is voor een biomassacentrale.	
2.2.G	Bovenregionale warmtebronnen	Enkele reacties van gemeenten verwijzen naar de mogelijkheid om gebruik te maken van bovenregionale warmtebronnen. • De gemeente <u>Berg en Dal</u> geeft aan dat het concept bod nog geen uitspraken doet over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen. • De gemeente <u>Renkum</u> geeft specifiek aan dat nadere afstemming over de verdeling van de bovenregionale warmtebron Parenco nodig is (met regio Foodvalley).	Warmtebronnen houden zich niet aan gemeente- of regiogrenzen. Daarom vindt op provinciaal en landelijk niveau afstemming plaats over hoe om te gaan met bovenregionale warmtebronnen. Voor alle bij 2.2.B beschreven bovenregionale warmtebronnen is het gesprek opgestart tussen de regio's om te komen tot nadere afspraken rond het warmteverdelingsvraagstuk. <i>Zie ook RES bod 1.0, hoofdstuk 4, paragraaf 4.2.5 Bovenregionale warmteclusters</i>

2.3 Participatie

Vanuit de partijen komen veel reacties die pleiten voor een zorgvuldig participatieproces dat zorgt voor maatschappelijk draagvlak. Er ligt ook een zeer duidelijke wens om in te zetten op het betrekken van inwoners (zo breed mogelijk en permanente betrokkenheid) en specifiek voor het aanspreken van jongeren. 50% Lokaal eigendom wordt gezien als een goede manier om draagvlak op te bouwen, onder andere omdat de omwonenden dan ook financieel profiteren van de energietransitie. Diverse partijen benadrukken dat energievoöperaties gesprekspartner moeten zijn. Ten slotte is er een wens dat de raden tijdig worden meegenomen in het proces naar de RES 1.0.

Het hoofdstuk 'Draagvlak' in het RES bod 1.0 maakt helder wie voor wat, wanneer aan zet is op het gebied van de participatie over de energietransitie voor Regio Arnhem Nijmegen. Het maakt het speelveld inzichtelijk: wanneer en binnen welke kaders praten stakeholders en inwoners mee? Een helder speelveld zorgt voor vertrouwen in een zinvolle bijdrage aan het participatietraject. Er moet samen goed afgesproken worden welke ruimte inwoners hebben om te participeren. Hoe eerder afspraken worden gemaakt, hoe beter het is voor het maatschappelijk draagvlak. Bij de start van de volgende fase zal het gesprek gevoerd worden met de gemeenten binnen de regio. Het doel is om scherp te krijgen welke rol er vanuit de RES gespeeld gaat worden in de participatietrajecten rondom de projecten. Afhankelijk van de rol en de specifieke situatie zal vervolgens bekeken worden welke middelen het best ingezet kunnen worden bij het concreet vormgeven van het participatietraject.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. participatie):

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.3.A	Participatieproces	Vanuit de <u>provincie</u> en de gemeenten <u>Doesburg</u> , <u>Lingewaard</u> , <u>Nijmegen</u> , <u>Overbetuwe</u> en <u>Wijchen</u> zijn reacties gekomen die pleiten voor een zorgvuldig participatieproces dat zorgt voor maatschappelijk draagvlak. Er ligt ook een zeer duidelijke wens om in te zetten op het betrekken van inwoners; zo breed mogelijk, permanent en met speciale aandacht voor jongeren.	In de RES 1.0 is een hoofdstuk gewijd aan draagvlak (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 2, paragraaf 2.7.6 Participatie afspraken zijn 10 onderlinge afspraken omtrent participatie opgesteld. De RES zorgt voor bovengemeentelijke participatie van gemeenteraden, belangenorganisaties, jongerenvertegenwoordiging en andere stakeholders. Het betrekken van lokale stakeholders is een taak van gemeenten, waarbij de RES graag meedenkt en waar mogelijk ondersteunt. Vanaf maart 2021 worden speciale duo-gesprekken gevoerd met gemeenten over participatie. De Participatietafel is een voorbeeld van het actief betrekken van partijen bij de RES. JongRES is aangesloten bij deze participatietafel. Samen met JongRES gaan we via de inzet van Swipocratie jongeren en bredere groepen van inwoners betrekken bij de RES. We onderzoeken de inzet van diverse middelen om inwoners actiever en meer gebiedsgericht te betrekken, zoals bijvoorbeeld burgerpanels, burgerberaad, right to challenge en serious gaming.
2.3.B	Lokaal eigendom	50% Lokaal eigendom wordt gezien als een goede manier om draagvlak op te bouwen, onder andere omdat de omwonenden dan ook financieel profiteren van de energietransitie. De gemeenten <u>Nijmegen</u> en <u>Overbetuwe</u> willen graag dat de betrokken gemeentes zich conformeren aan deze afspraak uit het Klimaatakkoord.	Lokaal eigendom is een kansrijk perspectief richting de RES 2.0. Voor het verzilveren van de kansen die in RES 1.0 naar voren zijn gekomen dienen gebiedsprocessen te worden gestart, waarin samen met de omgeving, betrokken gemeenten en eventueel ontwikkelaars van duurzame opweklocaties, de concrete planvorming richting realisatie gestart wordt. Bij de uitwerking van toekomstige projecten binnen de zoekgebieden

			hanteren we de in bod 1.0 nader uitgewerkte ruimtelijke afspraken over o.a: - draagvlak - koppelkansen - het niet-in-de-wielen rijden van lopende trajecten/volgtijdelijkheid versus PIP - laten terugvloeien van lusten naar de omgeving en mogelijkheden voor financiële participatie vanuit de omgeving. - omgaan met grondposities en grondspeculatie. Veel gemeenten hebben het streven van 50% lokaal eigendom al opgenomen in lokaal beleid, andere zijn hier mee bezig of willen dit in de nabije toekomst opnemen. <i>Zie ook RES bod 1.0, paragraaf 5.2.6 Financiële participatie en lokaal eigendom</i>
2.3.C	Taskforce energie coöperaties	De gemeenten <u>Nijmegen</u> en <u>Overbetuwe</u> benadrukken dat energievoöperaties gesprekspartner moeten zijn en zijn voor de oprichting van een taskforce energievoöperaties.	Energie coöperaties worden zowel door overheden als netbeheerders gezien als een belangrijke schakel tussen duurzaamheidsambities en de bewoners. Veel duurzame projecten faalden in het verleden doordat het draagvlak bij bewoners ontbrak, door de samenwerking met lokaal eigendom en in energievoöperaties wordt dit voorkomen. Het Gelders Energieakkoord heeft in 2017 een verkenning uitgevoerd naar Gelders Energiedienstenbedrijf. Mogelijk kan deze verkenning een basis zijn voor een taskforce Energie coöperaties als een coördinerend orgaan dat zorgt voor een goede opzet en start en ondersteunt bij een succesvolle uitvoering van energie coöperaties.

2.4 Bestuurlijke besluitvorming

Vanuit enkele gemeenten zijn reacties ontvangen dat de kaarten met zoekgebieden zoals opgenomen in het voorlopig concept bod onjuist waren en niet in overeenstemming met het lokale beleid. Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is bij het bod 1.0 het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data, waardoor het kaartmateriaal nu goed aansluit.

Een aantal raadsleden heeft gevraagd om inzicht te krijgen in alle reacties, wensen en bedenkingen die door alle partijen werden ingediend bij het concept bod en op welke wijze deze reacties verwerkt gaan worden in de RES 1.0. Alle reacties, wensen en bedenkingen zijn gebundeld in de oplegnotitie behorende bij concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen. De reactienota die u nu leest is het vervolg op deze oplegnotitie.

Het tijdig betrekken van raadsleden is bepleit om te zorgen voor democratische legitimiteit. Raadsleden worden door de RES op diverse manieren geïnformeerd en betrokken bij het RES proces en uitkomsten, met name via online bijeenkomsten. Ook is met de griffierskringen afgestemd wat lokaal en regionaal de juiste procesafspraken zijn om de raden juist en tijdig te blijven informeren in de aanloop naar de RES 1.0, zodat alle raden uiterlijk 1 juli 2021 een besluit kunnen nemen.

Vragen over de integraliteit van regionale opgaven zijn al ingehaald door de actualiteit. Per 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen van start gegaan. Een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen op basis van een vastgestelde visie en aan de hand van 5 grote opgaven:

- Groene groeiregio (waaronder Woonopgave)
- Verbonden regio
- Circulaire regio (waaronder de RES)
- Ontspannen regio
- Verbonden regio (waaronder Mobiliteit)

Door de regionale opgaven in één vorm van samenwerken te organiseren, wordt met name de integraliteit en verbinding verbeterd.

Wensen en bedenkingen t.a.v. bestuurlijke besluitvorming

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.4.A	Democratische legitimiteit	Het tijdig betrekken van raadsleden is door de gemeenten <u>Lingewaard</u> , <u>Nijmegen</u> , <u>Overbetuwe</u> en <u>Wijchen</u> bepleit om te zorgen voor democratische legitimiteit in aanloop naar RES 1.0 in juli 2021.	De Werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen onderschrijft de wens om raadsleden tijdig te betrekken. Hierin is zowel een rol weggelegd voor de RES als voor lokale bestuurders. Raadsleden worden door de RES op diverse manieren geïnformeerd en betrokken bij het RES proces en uitkomsten. Het stakeholdersoverleg is met name voor raadsleden de plek om betrokken te zijn bij het proces naar RES 1.0. Hier worden raadsleden en andere stakeholders gelijktijdig geïnformeerd over de voortgang en kunnen zij meepraten over onderwerpen die op dat moment spelen. In de periode van concept bod naar RES 1.0 zijn op 4 momenten stakeholders overleggen geweest: Op 15 oktober, 16 december, 17 januari en 10 maart. Tijdens deze online bijeenkomsten waren telkens 100 tot 130 bezoekers, waaronder vele raadsleden. Iedere bestuurder in de RES werkt in een eigen omgeving met de daarbij behorende gevoeligheden en structuren. Het is dan ook aan de bestuurder (wethouder, gedeputeerde, heemraad) om te bepalen op welke wijze de RES wordt besproken in de Raad, Provinciale Staten of Algemeen Bestuur en om te bepalen hoe en wanneer inwoners worden betrokken. Met de voorzitters van de griffierskringen heeft afstemming plaatsgevonden wat lokaal en regionaal de juiste procesafspraken zijn om de raden juist en tijdig te blijven informeren in de aanloop naar de RES 1.0, zodat alle raden uiterlijk 1 juli 2021 een besluit kunnen nemen.

2.4.B	Inzicht in alle wensen en bedenkingen	Een aantal raadsleden heeft gevraagd om inzicht te krijgen in alle reacties, wensen en bedenkingen die door alle partijen worden ingediend bij het concept bod en op welke wijze deze reacties verwerkt gaan worden in de RES 1.0.	Alle reacties, wensen en bedenkingen zijn gebundeld in de oplegnotitie behorende bij concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen. Dit concept bod is unaniem vastgesteld door alle betrokken partijen. De reactienota die u nu leest is het vervolg op deze oplegnotitie. Over het proces kunt u alles lezen in hoofdstuk 1.5: <i>Proces wensen en bedenkingen voor Regio Arnhem Nijmegen</i> van deze reactienota.
2.4.C	Niet alle potentiële zoekgebieden zijn goed weergegeven in het concept bod	• Vanuit de gemeente <u>Heumen</u> zijn er reacties ontvangen dat de kaarten met zoekgebieden zoals opgenomen in het voorlopig concept bod onjuist zijn en niet in overeenstemming met het lokale beleid. De raad van de gemeente Heumen heeft nadrukkelijk het verzoek gedaan deze zoeklocaties aan te passen in het proces naar de RES 1.0. • Gemeente <u>Lingewaard</u> zet verschillende vraagtekens bij de twee zoekgebieden in het concept bod binnen haar gemeente (financiële en draagvlak argumenten). Daarbij geeft ze aan beleidsmatig wel een andere locatie voor een zonneveld te hebben aangewezen.	In het RES bod 1.0 zijn de zoekgebieden aangepast ten opzichte van het concept bod. De situaties in Heumen en Lingewaard staan goed op het netvlies van de werkorganisatie. Vanuit de werkorganisatie is begin 2019 een toelichting verzorgd op het voorlopig concept bod tijdens de raadsvergadering van Heumen. De uitkomst van deze bijeenkomst is dat de nadere uitwerking en aanpassing van de zoeklocaties wordt meegenomen in het traject tot RES 1.0. Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data, waardoor het kaartmateriaal nu goed aansluit.
2.4.D	Niet alle reacties zijn meegenomen in het concept bod	De gemeente <u>Druten</u> geeft aan dat niet alle gegeven reacties van de gemeenteraden en lokale stakeholders zijn weergegeven in het concept bod van de RES Arnhem Nijmegen.	Enkele reacties van partijen zijn na de deadlines van NP RES door ons ontvangen en daardoor niet meegenomen in het concept bod. Deze reacties zijn wel verwerkt in RES 1.0.

2.5 Algemeen en overig

In veel van de reacties zijn vragen gesteld of opmerkingen gemaakt over alternatieve energiebronnen of energiedragers. De kaders van de RES (grootschalige zonne- en windenergie op land en water en koppeling van regionale warmtevraag en -aanbod) worden in de ontvangen reacties regelmatig ter discussie gesteld.

Wensen en bedenkingen

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.5.A	Opslag en innovaties	De gemeenten <u>Druten</u> , <u>Heumen</u> , <u>Lingewaard</u> , <u>Nijmegen</u> , <u>Overbetuwe</u> en <u>Wijchen</u> roepen op om ook in te zetten op opslag van energie en innovaties zoals smart grids, geothermie, aquathermie en waterstof. Gemeente <u>Rheden</u> pleit nog voor het meenemen van opslag van CO2 in planten en bomen in de regio.	In Gelderland zijn veel partijen actief bezig met innovaties op het gebied van duurzame energie. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. In het bod 1.0 is een nadere verkenning gedaan naar de potentie van warmtebronnen als geothermie, aquathermie, biogas en waterstof. Smart grids zijn hierin nog niet meegenomen. Ook worden nut en noodzaak verkend van gemeenten om samen te werken op het gebied van kennisdeling en expertise. <i>Zie ook RES bod 1.0, hoofdstuk 4, par. 4.2.6 Nieuwe inzichten</i>
2.5.B	Energiebesparing	De gemeenten <u>Lingewaard</u> , <u>Nijmegen</u> , <u>Overbetuwe</u> en <u>Wijchen</u> pleiten ervoor ook in te zetten op energiebesparing, bijvoorbeeld middels isolatiemaatregelen. Gemeente <u>Lingewaard</u> doet de suggestie om een doelstelling op te nemen van 1,5% energiebesparing per jaar.	Naast inzetten op duurzaam opgewekte zonne- en windenergie moet ook gekeken worden naar natuurlijke CO2-reductie (bijv. opname van CO2 door bomen) en energiebesparing (zoals isolatie en aardgasvrije woningen). Deze maatregelen geven immers ook invulling aan het Klimaatakkoord. Het is echter niet de focus in RES 1.0. Gemeenten geven zowel lokaal als in gezamenlijkheid en in samenwerking met de provincie invulling aan het thema energiebesparing.

			Energiebesparing maakt feitelijk onderdeel uit van modelberekeningen; we gaan al uit van een minimale besparingspercentage in de gebouwde omgeving. Ook voor de berekening van de warmtevraag in 2030!
2.5.C	Lokaal beleid en lokale plannen zijn leidend	De gemeenten <u>Beuningen</u> en <u>Renkum</u> geven aan bij te dragen met zoeklocaties in de RES die voortkomen uit haar eigen beleid dat zorgvuldig en in lokale samenspraak tot stand is gekomen. Ongeacht het advies van de NP RES geeft zij aan dat lokale plannen leidend zullen blijven voor wat betreft de inbreng in de RES. Gemeente <u>Rheden</u> onderschrijft dit en ziet de inhoud van het concept bod als praatstuk voor de dialoog tussen initiatiefnemer, inwoners, gemeente en andere belanghebbenden.	In de startnotitie is consensus als uitgangspunt gehanteerd. Hierbij is opgenomen dat partners bereid zijn huidige beleidskaders te heroverwegen en zo nodig en waar mogelijk bij te stellen, wanneer deze te beperkend voor de realisatie vanuit de integrale benadering. Er is tevens opgenomen dat de afweging van lokale ruimtelijke en maatschappelijke inpassing wordt overgelaten aan lokale overheden. In regionaal verband zijn er echter ook uitdagingen die lokaal niet kunnen worden opgelost, waar regionale of geclusterde aanpak wel tot een oplossing leidt. De RES zal steeds blijven draaien om het zoeken naar balans tussen de mondiale opgave, de regionale gedachte en het behouden van ruimte voor lokaal maatwerk.
2.5.D	Woonkostenneutraliteit	De gemeenten <u>Doesburg</u> , <u>Nijmegen</u> en <u>Overbetuwe</u> geven aan dat 'woonkostenneutraliteit' het uitgangspunt moet zijn. Zij willen dat deze afspraak uit het klimaatakkoord wordt meegenomen in de RES 1.0.	Het is aan gemeenten in samenwerking met marktpartijen om op projectniveau te kijken naar de haalbaarheid/realisatie van woonkostenneutraliteit. De RES heeft hier geen rol in.
2.5.E	Evenwichtige bijdrage door gemeenten en evenwichtige verdeling zoekgebieden	Gemeente <u>Wijchen</u> pleit voor een evenwichtige verdeling van opwek over de gemeenten binnen de regio en een fonds dat gemeenten compenseert die meer bijdragen dan hun lokale ambitie vereist. Gemeente <u>Beuningen</u> vindt dat in de totale opgave voor de regio, het aandeel van andere gemeenten beperkt is en pleit in dit kader voor een meer evenwichtige	Tijdens RES 1.0 is gestart met een eerste verkenningronde langs gemeenten om met het solidariteitsprincipe aan de slag te gaan. De regiogemeenten zijn het erover eens dat er afspraken gemaakt moeten worden over de lusten- en lastenverdeling in de RES. Dit moet echter zorgvuldig gebeuren en binnen RES 1.0 is daar niet voldoende tijd en ruimte voor. De regio gaat hierover met elkaar in gesprek in RES 2.0. Daarbij kiest de regio een positieve insteek; hoe kunnen gemeenten elkaar helpen bij deze

		ruimtelijke verdeling van de zoekgebieden. De gemeente <u>Renkum</u> geeft in dit kader juist aan dat haar bijdrage aan de totale opgave relatief klein is, maar dat zij haar verantwoordelijkheid om bij te dragen zal blijven nemen en dat zij zich solidair en constructief zal blijven opstellen naar de andere regiegemeenten.	complexe opgave? Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van capaciteit en/of kennis door Arnhem en Nijmegen voor gemeenten die qua capaciteit en/of expertise in de knel komen met de uitvoering van de RES. Ook wordt een (regionaal) omgevingsfonds genoemd als mogelijkheid. Gemeenten hebben uitgesproken dat er positieve bereidheid is dit regionaal op te pakken. De verdere uitwerking hiervan wordt, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de nieuwe regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.
2.5.F	Ruimtelijke inpassing	Gemeente <u>Beuningen</u> ziet dat een groot deel van de RES zich afspeelt in het landelijk gebied. Het ruimtebeslag van Energietransitie projecten staat op gespannen voet met de aanstaande extensivering van de landbouw, die ook extra ruimte vraagt. Een goede ruimtelijke inpassing die recht doet aan beide doelen is een belangrijk aandachtspunt. Nog los van de impact op de natuur- en landbouwstructuur. Ook gemeente <u>Lingewaard</u> benadrukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid en dat benodigde kaders worden vastgesteld.	In de afgelopen maanden is een set richtinggevende ruimtelijke afspraken ontwikkeld. Daarmee kunnen we voorkomen dat windmolens en zonnevelden als confetti verspreid worden over het mooie, kostbare landschap in onze regio. De afspraken zijn ook bedoeld voor het behoud van natuur en het beperken van de overlast voor inwoners. Ten slotte helpen de afspraken om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers van nieuwe zon- en windprojecten. De afspraken zijn de uitkomst van een zorgvuldig traject met ambtenaren, bestuurders en een geselecteerde groep stakeholders. <i>Zie het bod 1.0 hoofdstuk 4, paragraaf 4.1.2 Ruimtelijke afspraken</i>
2.5.G	CO2-reductie 49% ipv 55%	Gemeente <u>Heumen</u> wil dat vastgehouden wordt aan de doelstelling 49% CO2-reductie in 2030, i.p.v. 55% CO2-reductie waar het concept bod vanuit gaat.	In 2030 willen we 55% minder CO2 uitstoten dan in 1990, zo is afgesproken in het Gelders Energie Akkoord. Hiermee hebben we in Gelderland een hogere ambitie dan de 49% in het klimaatakkoord.
2.5.H	Financiering	Gemeente <u>Lingewaard</u> geeft aan dat in de uitwerking van de RES duidelijk moet worden wat de investeringen zijn en bij wie de kosten terecht komen.	Voor RES 1.0 gelden nog geen financiële consequenties. In het proces naar 2.0 zal dit duidelijker worden.

3. Reacties op ontvangen wensen en bedenkingen

In dit hoofdstuk treft u een overzicht van de betrokken partijen, gevolgd door een overzicht van alle ontvangen reacties. In het concept bod zijn deze reacties integraal overgenomen, inclusief evt. inleidend betoog of verwijzing naar andere documenten, hieronder staan per gemeente in een tabel de kern van de wensen en bedenkingen weergegeven. Deze wordt gevolgd door het antwoord van de Werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen.

3.1 Gemeente Arnhem

De raad van de gemeente Arnhem heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.2 Gemeente Berg en Dal

De raad van de gemeente Berg en Dal heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Elektriciteitsnet in onze regio is nog niet ingesteld op grootschalig opwekken van duurzame energie	Zie 2.1.N
	Het Warmtespoor in de RES doet nog geen uitspraak over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen	Zie 2.1.G
	Regionale 'No-regret'- locaties dwingen ons niet om ons beleid aan te passen, wij kunnen zelf onze locaties bepalen.	Zie 2.5.C
	In uitvoering inwoners uitvoering betrekken	Zie 2.3.A
No-regret maatregel	Voormalige stortplaats De Dukenburg is geschikt als locatie voor grootschalige opwek van zonne-energie	Stortplaats De Dukenburg is in 1.0 niet opgenomen als zoekgebied. Wel is de stortplaats aangemerkt als kansrijke locatie.

3.3 Gemeente Beuningen

De raad van de gemeente Beuningen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	De verhouding tussen zon en wind in het concept bod is niet in verhouding.	Zie 2.1.L
	Inbreng andere gemeenten soms beperkt: pleit voor gesprek over verdeling zoet/zuur	Zie 2.5.E
	Ongeacht advies NPRES blijven lokale plannen leidend in RES	Zie 2.5.C

3.4 Gemeente Doesburg

De raad van de gemeente Doesburg heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Woonlastenneutraliteit moet het streven zijn	Zie 2.5.D
	Doesburg sluit niet aan op regionale warmte infrastructuur	Gezien de geografie en ligging in de RES-regio is het niet onlogisch dat Doesburg aansluit bij lokale en regionale initiatieven.
	Doesburg gaat door met lokale projecten voor lokale duurzame warmtebronnen, zoals in de wijk De Ooi.	De RES mag voor geen enkele gemeente een rem zijn om lopende projecten zoals in De Ooi te vertragen. De RES neemt graag leerpunten mee in het traject naar 2.0.

3.5 Gemeente Druten

De raad van de gemeente Druten heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Vereveningsfonds moet verdeling van lusten en lasten regelen	Zie 2.5.E
	De reacties zijn niet goed meegenomen van gemeenteraden en lokale stakeholders	Zie 2.4.D
	In concept bod weinig tot geen aandacht voor opslag van energie	Zie 2.5.A
	Meer communicatie nodig voor betrokkenheid	Zie 2.3.A
	Meer actie nodig om van urgentie te overtuigen	Zie 2.4.A Lokaal is het aan de bestuurders en volksvertegenwoordigers om urgentie te benadrukken.

3.6 Gemeente Duiven

De raad van de gemeente Duiven heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. Wel heeft B&W een kanttekening gemaakt.

Kanttekening:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
	College stelt vraagtekens bij realiteitswaarden van zonnevelden in zandwinplassen	Zie 2.1.C Zon op oppervlaktewater in Duiven maakt geen onderdeel uit van het RES bod 1.0. Op landelijk en regionaal niveau worden business cases van vergelijkbare projecten op oppervlaktewater gemonitord. In de regio speelt dit o.a. in Druten (Uivermeertjes)

3.7 Gemeente Heumen

De raad van de gemeente Heumen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Zoekgebieden niet goed weergegeven, lokale zoekgebieden in Heumen zijn aangeduid als Regionale zoekgebieden.	Zie 2.4.C
	Doorrekening geprojecteerde opgave in bod RES is als gevolg daarvan te hoog.	Is wel correct verwerkt in RES 1.0
	Oproep te investeren in alternatieven voor duurzame energieopwekking via windmolens en zonnepanelen.	Zie 2.1 en 2.5.A
	Heumen wil vasthouden aan 49% CO2 reductie in 2030	Zie 2.5.G

3.8 Gemeente Lingewaard

De raad van de gemeente Lingewaard heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 8 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit 8 sept. 2020	Verhouding zon en wind niet in balans	Zie 2.1.L
	Ambitieniveau: Uitgesproken ambities is relatief ambitieus, maar nog steeds te laag om de doelstelling van 2030 te halen.	Zie 2.1. Met de in RES 1.0 aangegeven verwachte grootschalige opwek wordt de doelstelling van 2030 gehaald.
	De doelstelling om minimaal 1,5% energie te besparen per jaar, zou opgenomen moeten worden in het definitieve bod. Ook op het gebied van warmte dient er meer ambitie te komen.	Zie 2.1.K Zie 2.2
	Samen verantwoordelijk:	De RES 1.0 heeft nog geen financiële consequenties. In het traject naar 2.0 dient

	Rijk dient gemeenten goed uit te rusten met benodigde middelen. Welke investeringen zijn te verwachten en bij wie komen deze kosten te liggen	inzicht verkregen te worden over financiële onderbouwing.
	Gemeenten dienen kaders vast te stellen	Zie 2.5.F
	Aandacht voor ontwikkelingen en innovaties	Zie 2.5.A
	Zorgen over democratisch proces; veel gericht op professionals en experts, participatie met inwoners ontbreekt	Zie 2.3.A
	Vraagtekens bij zoekgebieden binnen Lingewaard; beter in kaart brengen potentie, kosten en draagvlak	Zie 2.4.C
	Informatievoorziening naar raad is voor verbetering vatbaar, zoals de beschikbaarheid van alle achterliggende onderzoeken en data.	Zie 2.4.A Qua data Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is bij het bod 1.0 het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data. Alle door de RES (of betrokken partijen zoals Liander) geïnitieerde onderzoeken zijn terug te vinden op de website van RES AN.

3.9 Gemeente Nijmegen

De raad van de gemeente Nijmegen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief 8 juli 2020	Hoog abstractieniveau zorgt voor weinig betrokkenheid, graag inwoners betrekken bij vervolg.	Zie 2.3.A
	Onderzoek naar opslag in waterstof	Zie 2.2.E en 2.5.A

	Graag intensiever inzetten op verminderen van verbruik door isolatie	Zie 2.5.B
	Raad tijdig meenemen in proces naar RES 1.0	Zie 2.4.A
	Verdeling zon en wind, meer focus op windenergie	Zie 2.1.L
	Graag meer focus op woningen aardgasvrij te maken	Zie 2.5.B
	Graag uitgebreide beschouwing over opslag van energie en warmte	Zie 2.1 en 2.2
	Rol van Smart Grid's inzichtelijk maken	Zie 2.5.A
	Streven naar 50/50 verhouding zon/wind	Zie 2.1.L
	Elke gemeente dient zich te conformeren aan de afspraken uit het klimaatakkoord	Zie 2.5.G
	Woonkostenneutraliteit opnemen in RES 1.0	Zie 2.5.D
	Ontwikkel lesmateriaal over regionale RES	In het traject naar 2.0 wordt met een communicatie toolkit meer invulling gegeven aan middelen om participatie te bevorderen.
	Pleidooi voor actieve taskforce energie coöperaties	Zie 2.3.C
	Bedenking over realiteitsgehalte getallen, bijv. zon op dak	Ten opzichte van het concept bod is het bod 1.0 realistischer. Alle data is afkomstig van gemeenten zelf.
No-regret maatregel	Realiteitswaarde van 300.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken	Zie 2.1.E

3.10 Gemeente Overbetuwe

De raad van de gemeente Overbetuwe heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief van 22 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief 22 september 2020	Duidelijkheid over (on)evenredige verdeling (zoet/zuur) en compensatie voor gemeenten	Zie 2.5.E
	Oproep om duidelijker te maken wat potentie voor warmte(netten) tussen Arnhem en Nijmegen is.	Zie 2.2
	RES heeft nu smalle focus, op termijn verbinding met andere duurzaamheidsthema's zoals mobiliteit	Zie 2.4
	Raad tijdig meenemen in proces naar eindbod, Hoe worden W&B in eindbod meegenomen	Zie 2.4.D
	Meer focus op isolatie en energiebesparing en aardgasvrije woningen	Zie 2.5.B
	Kijk ook naar alternatieven voor bijv. opslag en naar innovaties	Zie 2.2 en 2.5.A
	Permanente participatie van stakeholders	Zie 2.3.A
	Betrek jongeren in participatie en in onderwijs	Zie 2.3.A
	Woonlastenneutraliteit als uitgangspunt in de RES	Zie 2.5.D
	Balans in lokaal en niet lokaal eigendom van energie initiatieven; geef lokale economie een kans	Zie 2.3.B
No-regret maatregel	Stimulering zon op dak	Zie 2.1.E

3.11 Gemeente Renkum

De raad van de gemeente Renkum heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 15 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit	Verhouding zon en wind is uit balans	Zie 2.1.L
	De inbreng vanuit enkele andere gemeenten is fors	Zie 2.5.E
	Renkum werkt aan haar eigen proces voor zon en wind	Zie 2.5.C
	Verdere afstemming nodig rond kansrijk (bovenregionaal) warmtecluster bij Parengo	Zie 2.2.G
	Het gebruik van biomassa uitgesloten in het concept bod	Zie 2.2.C en 2.2.F

3.12 Gemeente Rheden

De raad van de gemeente Rheden heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsmemo van 9 september.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsmemo 9 september	Ruimte voor lokale invulling: Rheden ziet de zoekgebieden in concept RES ('Spankeren' en 'de Beemd-Velperwaarden') als praatstuk en vraagt ruimte voor lokale invulling van de opgave in type energiebron, landschapelijk inpassing en lokale koppelkansen.	De RES is bij uitstek een gezamenlijk proces en product waarbij ruimte is voor lokale invulling. Zie ook de ruimtelijke afspraken in het RES bod 1.0.
	Flexibele inzet van zoekgebieden: Graag meer samenhang in sporen warmte en elektriciteit	Zie 2.1 en 2.2

	Balans opwek en uitdagingen elektriciteitsnetwerk: Meer balans aanbrengen in opwek; meer wind en minder zon.	Zie 2.1.L en 2.1.N
	Nadere toelichting van het concept bod nodig op de gemaakte keuzes.	Toelichting op het concept bod is gegeven tijdens raadsinformatiebijeenkomst in het voorjaar van 2019. In maart 2021 zijn op schrift keuzes en onderbouwing betreffende RES 1.0 voor Rheden toegelicht. Ook voor het bod 1.0 geldt, dat de RES graag in de raad een nadere toelichting geeft van het bod m.b.t. de bestaande regionale ruimtelijke hoofdstructuren en doelstellingen.
	CO2 uitstoot verminderen: Kijk ook naar oplossingsrichtingen zoals meer bomen planten (verlaging CO2 in de lucht)	Zie 2.5.B

3.13 Gemeente Rozendaal

De raad van de gemeente Rozendaal heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.14 Gemeente Westervoort

De raad van de gemeente Westervoort heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.15 Gemeente Wijchen

De raad van de gemeente Wijchen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 15 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit 15 sept 2020	Inwoners dienen beter betrokken te worden	Zie 2.3.A
	Creëer Level Playing Field (zelfde regels afspreken) over participatie	Zie 2.3.A
	Raadsleden tijdig betrekken en informeren	Zie 2.4.A
	Regionaal fonds nodig die gemeenten compenseert die meer bijdragen (zoet/zuur)	Zie 2.5.E
	Andere RES regio's dienen evenredig bij te dragen	Iedere RES regio heeft zijn eigen uitdagingen en opgave. Samen gaan we invulling geven aan het klimaatakkoord.
	Energietransitie meer bevorderen door energiebesparing	Zie 2.5.B
	Wens voor regionale visie op warmtebronnen	Zie 2.2
	Maak meer gebruik van innovatieve technieken zoals geothermie, aquathermie	Zie 2.2
	Pilotproject voor waterstof gewenst in de regio, Wijchen biedt zich aan	Zie 2.2.E, het aanbod staat genoteerd
	Vergroten netcapaciteit en landschappelijke inpassing onderstations	Zie 2.1.N

3.16 Gemeente Zevenaar

De raad van de gemeente Zevenaar heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. Wensen en bedenkingen worden door portefeuillehouder via overleg duurzaamheid meegenomen naar de RES.

3.17 Provincie Gelderland

De Provincie Gelderland heeft gereageerd op het concept bod van RES Regio Arnhem Nijmegen in een vaststellingsbrief dd. 30 juni 2020.

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Vaststellingsbrief	Aandacht voor kwantiteit; naast andere maatregelen is maximale inzet op grootschalige opwek nodig.	Zie 2.1 en 2.2
	Aandacht voor Landschappelijke kwaliteit in relatie tot provinciale visie op landschap en natuur	Zie 2.5.F
	Aandacht voor integraliteit; brede integrale insteek en afstemming met de maatschappelijke opgaven van de regio (bijv. woningbouwopgave)	Zie 2.4
	Aandacht voor Systeem efficiëntie; verhouding wind / zon	Zie 2.1.L en 2.1.N
	Aandacht voor Regionale structuur warmte (RWS), uitwerking in fase naar 1.0.	Zie 2.2

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: C

Onderwerp: raadsvoorstel Z/21/1019754 RES 1.0

Naam en fractie: Twan Vreman / Wim Snelders VVD Zevenaar

Datum indienen: 05 mei 2021

Afdeling: (door organisatie in te vullen)

Contactpersoon: (door organisatie in te vullen)

Inleiding/Aanleiding:

RES 1.0 Raadsvoorstel Z/21/386341

Vraag/Vragen:

1. Er wordt aangegeven bij de ruimtelijke afspraken geen ontwikkeling buiten de regionale zoekgebieden met uitzondering van pijplijnprojecten.

Wat zijn pijplijnprojecten ?

Pijplijnprojecten zijn projecten waarvoor de voorbereiding is gestart maar nog niet zijn gerealiseerd.

Zijn er binnen de gemeente Zevenaar Pijplijnprojecten ?

De 4 projecten voor zonnenvelden zijn pijplijnprojecten. De voorbereiding voor deze projecten is in gang gezet.

Waar zijn deze anders dan in de Gemeente Zevenaar opgenomen ?

Over welke pijplijnprojecten hebben wij het dan ?

Dat is niet precies bekend. In het kader van de RES is het van belang dat projecten die in een gevorderd stadium van voorbereiding zijn doorgang kunnen vinden voor lokale besluitvorming, ook als deze projecten niet (geheel) voldoen aan de criteria van de RES. Dit is een vorm van overgangsrecht. Deze projecten zijn via het monitorsysteem van de RES bij de RES-organisatie bekend.

2. De gemeente Zevenaar zal zich vooralsnog richten op 4 lopende projecten voor zonneparken.
Welke 4 lopende projecten heeft Zevenaar hiervoor op het oog ?
[Dit zijn 4 projecten die geselecteerd zijn op basis van het Afwegingskader zon- en wind. Het betreft Oude Steeg, Bijvanck, Eltenseweg en Emmerichseweg](#)
3. Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen zet ook in op het gebruik van restwarmte. Waarom zet de gemeente Zevenaar hier ook niet voor in ?
Mogelijkheden zijn er door bv gebruik te maken van de restwarmte steenfabriek Spijk e.d. Dit zou een mooie combinatie zijn met de reeds aanwezige zonnepanelen op de diverse daken van de panden aan de Spijksedijk, en de restwarmte van de steenovens. Dit heeft zou verder geen landschappelijke aantasting zijn en heeft voldoende draagvlak bij burgers.
[Gemeente Zevenaar zet zich ook in voor restwarmte, we zijn betrokken bij het warmtecluster AVR, samen met de gemeenten Arnhem, Duiven, Westervoort en Rheden. Verder volgen en stimuleren we verschillende initiatieven van ondernemers, ook op het Gelderseiland waar warmte ook een aspect bij is.](#)

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A / B / C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: RES 1.0

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 9 mei 2021

Afdeling: *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:

Een klein gedeelte van de gemeente Zevenaar is zoekgebied voor zon- en windenergie.

Vraag/Vragen:

1. Wat is de verwachting dat dit gebied met zon/windenergie bij gaat dragen aan het totale regionale bod van 1,63 Terrawattuur. (Duivense en Zevenaarse aandeel)
De schatting is dat het zoekgebied ongeveer 0,156 Terrawattuur kan opleveren.
2. Om dit te bereiken wat zou dan in het gebied moeten worden ontwikkeld (Duivense en Zevenaarse deel)
In de RES zijn zoekgebieden aangegeven. In deze gebieden moet nog onderzocht worden hoe zonneparken en/of windturbines ingepast kunnen worden. De inpassingsmogelijkheden, en daarbij ook de balans tussen zonneparken en windturbines (de exacte uitvoering), is van belang voor de uiteindelijke 'opbrengst' van een zoekgebied. Bovengenoemde opbrengst aan duurzame energie is een schatting en een richtlijn voor de RES.

Als het zoekgebied minder oplevert moeten andere zoekgebieden in principe meer leveren of nieuwe zoekgebieden / locaties toegevoegd worden.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A / B / C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: RES AN 1.0

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 11 mei 2021

Afdeling: (door organisatie in te vullen)

Contactpersoon: (door organisatie in te vullen)

Inleiding/Aanleiding:

In de commissie Ruimte ligt het volgende voor: Raadsvoorstel en raadsbesluit vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0. Het is ons opgevallen dat voorstel en besluit anders geformuleerd zijn. Dit in tegenstelling tot andere onderwerpen.

De Brief:

2. Raadsvoorstel Wij stellen u voor om:

1. **Kennis te nemen** van de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES-AN 1.0) Regio Arnhem Nijmegen;
2. De RES-AN 1.0 **vast te stellen** met dien verstande dat:
 - a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied;
 - b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenningengebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

Raadsbesluit:

1. De Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 **vast te stellen** met dien verstande dat
 - a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling geeft aan de invulling/uitwerking van het regionale zoekgebied;
 - b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van de Verkenningengebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

Vraag/Vragen:

1. Waarom wijkt het raadsvoorstel inhoudelijk af van het besluit. (Bij andere raadsvoorstellen bij de commissie ruimte is het voorstel en het besluit gelijk).
Het voorstel is om de RES-AN, onder de genoemde voorwaarden, vast te stellen. In het voorstel staat eerst nog genoemd "kennis nemen van". Dit is logisch en dient feitelijk niet onder raadsvoorstel genoemd te worden.
2. Lezen zij het goed dat de RES-AN 1.0 wordt vastgesteld onder de voorwaarden genoemd onder a en b.
Dat is correct.

Worden de afzonderlijke raadsbesluiten nog besproken in een regionaal RES-overleg met de bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeenten en nemen zij nog een eindbesluit.

Neen. De besluiten van de individuele gemeenteraden worden verzameld door de RES-organisatie. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod RES-AN 1.0 zal deze toch aangeboden worden aan de NPRES en PBL, onder een aantekening dat de betreffende gemeente (deels) niet kan instemmen, met de opgaaf van reden. Dit wordt een aantekening bij de RES-AN 1.0.

De gemeenteraad kan ook geen wijzigingen op het document aanbrengen. Wel kan de gemeenteraad een voorbehoud maken op de besluitvorming. Dit geldt dan alleen voor de eigen gemeente. Hiervan wordt ook een aantekening gemaakt voor de NPRES en PBL.

PvdA

GROEN
LINKS

Amendement: Regionale energie strategie Arnhem Nijmegen 1.0

De ondergetekende(n) stel(t)(len) volgend amendement voor bij voorstel Z/21/386341:

De raad besluit:

1. De Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 vast te stellen met dien verstande dat
 - a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling geeft aan de invulling/uitwerking van het regionale zoekgebied;
 - b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van de Verkenninggebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

wordt gewijzigd in:

1. De Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 vast te stellen;
2. Om de volgende aandachtspunten richting uitwerking RES 1.0 en het opstellen van de RES 2.0 en verder door te geven aan de werkorganisatie RES:
 - Gemeente Zevenaar dringt voor RES 2.0 aan op een zorgvuldig participatieproces met buurgemeenten en belanghebbenden bij het bepalen van zoekgebieden en verder uitwerken van projecten waarbij in ieder geval de belangen van natuur, landschap en bewoners worden meegewogen.
 - Bij prioritering van en definitieve besluitvorming betreffende nieuwe en reeds in ontwikkeling zijnde zonneprojecten voor RES 2.0, de constructieve zonneladder van de Gelderse Natuur en Milieufederatie te hanteren. Streven is realisatie van projecten zo hoog mogelijk op de ladder.
 - Lopende trajecten die vallen in de laagste trede van de zonneladder worden (indien mogelijk) opgeschort om te zoeken naar alternatieven die hoger op de ladder staan.
 - De gemeente Zevenaar vindt het belangrijk dat de verdeling van de energieopgave binnen de RES op een redelijke en eerlijke verdeling tussen gemeenten moet berusten zoals benoemd in paragraaf 5.1.5 van het bod. Een verdeling tussen de gemeenten naar rato van inwoneraantal, oppervlakte en energieverbruik vinden wij hierbij wenselijk en solidair.

Toelichting

Het regionale zoekgebied in de RES 1.0 binnen onze gemeente is tevens een mogelijke locatie in de door de gemeenteraad aangenomen Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energie-opwekking (mei 2020). Dit zoekgebied biedt de mogelijkheid voor dubbel gebruik. Een zonnepark toevoegen aan het huidige Duivense windpark.

De systematiek van de zonneladder van de Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF) wordt door de provincie Gelderland als richtinggevend genoemd. Steeds meer zien wij in ons land dat voorrang wordt gegeven aan “zon op dak” boven realisatie van grootschalige zonneparken. In de definitieve RES 1.0 is “zon op dak” kleinschalig toegevoegd.

Om te komen tot de RES 2.0 (en verder) vinden wij dat in eerste instantie een redelijke en eerlijke verdeling tussen de gemeenten moet plaatsvinden. Iedereen doet mee voor haar deel.

Over het nu al intekenen van verkenningsgebieden zijn wij niet te spreken. Op basis van het uitgangspunt en een redelijke en eerlijke verdeling naar de gemeenten worden een zorgvuldig proces doorlopen om te komen tot de RES 2.0. Dit met respect voor lokale autonomie en participatietrajecten.

Zevenaar, 2 juni 2021

N. Niebuur-Sluiters, PvdA Zevenaar

B. Kagei, GroenLinks

P. Vos, VVD

Dit amendement is aangenomen / verworpen in de vergadering van [verder invullen door griffie].

Stemverhouding: Fracties voor:

Fracties tegen:

De griffier,

De voorzitter,

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2414
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	11
Omschrijving	Z/21/383956 Ontwerpbegroting 2022 VGGM

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021
Raadsvergaderingen 2018–2022	3 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04C63E52

16*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Ontwerpbegroting VGGM 2022
Zaaknummer	Z/21/383956
Documentnummer	INT/21/1020202
Portefeuillehouder	Burgemeester Lucien van Riswijk en wethouder Belinda Elfrink
Portefeuille	Veiligheid, jeugdgezondheidszorg en volksgezondheid
Behandelend ambtenaar/afdeling	Thijs Barten
Telefoon	0316 – 595 580
E-mail	t.barten@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Gemeente Zevenaar heeft samen met veertien andere gemeenten taken op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, publieke gezondheidszorg, ambulancezorg, alsmede rampenbestrijding en crisisbeheersing ondergebracht in de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderlander-Midden (hierna: VGGM). Jaarlijks stelt de VGGM planning en control documenten op (o.a. begroting) waarover de gemeenteraad zijn zienswijze mag geven.

De begroting 2022 is beleidsarm, mede doordat de activiteiten van VGGM voor een groot deel in het teken van de bestrijding van het COVID-19 virus hebben gestaan. De begroting bevat daardoor vooral ambities die vanuit 2020 en 2021 doorschuiven.

Financieel vindt er in de nieuwe begroting bij het onderdeel Brandweer een forse verschuiving van kosten plaats tussen de gemeenten. Dit is het gevolg van de invoering van een nieuwe verdeelsleutel voor de kosten van de brandweer. Voor Zevenaar leidt dit tot een jaarlijks nadeel van € 20.000. Verdere financiële ontwikkelingen bestaan vooral uit een kostenstijging als gevolg van de omvorming van brandweerpost Ede-Centrum tot een 24/7 beroepsorganisatie (€ 96.000 nadeel) en loon- en prijscompensatie (€ 41.000 nadeel). Deze posten vallen onder het programma veiligheid, per saldo wordt de bijdrage voor dit programma in 2022 € 160.000 hoger dan over 2021.

De ontwerpbegroting 2022 bevat daarnaast een voorstel voor de bestemming van het positieve resultaat van € 3,1 miljoen over 2020.

De VGGM heeft geen gevolg gegeven aan de door Zevenaar gevraagde bezuiniging van 2,5% in 2022 en 5% in 2023.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. De zienswijze vast te stellen om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020.

3. Waarom naar de raad

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt waaraan gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen, onder andere met betrekking tot de procedure voor de begroting van het openbaar lichaam. Op grond van artikel 35 Wgr zendt de VGGM de kaders en de ontwerpbegroting 2022 aan de deelnemende gemeenten vóór vaststelling door het algemeen bestuur van de VGGM. De gemeenteraad kan zijn zienswijze geven over de ontwerpbegroting 2022 van de VGGM. Het algemeen bestuur zal, gehoord de zienswijzen van de gemeenteraden, op 23 juni 2021 de begroting 2022 definitief vaststellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Wij stellen u in de gelegenheid om uw zienswijze te geven over de ontwerpbegroting van VGGM om invloed te houden op en sturing te kunnen geven aan de taken, te behalen doelstellingen en financiën van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 De nieuwe verdeelsleutel Brandweer is objectief en toekomstbestendig

De huidige verdeelsleutel van de brandweerkosten is gebaseerd op de budgetten die gemeenten hadden voor hun eigen lokale brandweer op het moment van de regionalisering in 2014. Door deze systematiek zijn er flinke verschillen in financiële bijdrage tussen gemeenten. Deze verschillen worden door jaarlijkse prijs- en loonindexen alleen maar groter. Nu we enkele jaren verder zijn, functioneert de regionale brandweerorganisatie echt als regionale organisatie met gelijkwaardige brandweezorg voor een ieder. De brandweezorg is sinds de regionalisering ook veranderd en heeft een doorontwikkeling gemaakt. Dit rechtvaardigt een actualisatie van de verdeelsleutel. Het is niet langer houdbaar dat er grote verschillen in de financiële bijdragen blijven bestaan. Een toekomstbestendige verdeelsleutel is daarom nodig. Hiertoe is een aantal alternatieven onderzocht.

Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur besloten om het verdeelmodel "Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer" te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweezorg per 2022. Dit is het model dat inmiddels door circa 2/3 van alle veiligheidsregio's wordt gehanteerd als verdeelmodel. Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweezorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten is. De eventuele herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

De invoering van de nieuwe verdeelsleutel zorgt voor forse herverdeeleeffecten, waardoor voor- en nadeelgemeenten zijn ontstaan. Voor Zevenaar betreft het een relatief beperkt nadeel van € 20.000 per jaar (ongeveer 1% van de totale bijdrage). Een nadere toelichting op de verdeelsleutel is opgenomen in paragraaf 3.2, pagina 37, van de ontwerpbegroting.

1.2 De kostenverhoging vanwege de aanpassing in de brandweerorganisatie (vorming 24/7-beroepsorganisatie Ede-Centrum) is noodzakelijk

Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden werd tot 2021 een model toegepast met een consignatieregeling voor vrijwilligers. Als gevolg van recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in dit model de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Vooral op de brandweerpost Ede-Centrum was de situatie nijpend en was een ander organisatie-model op korte termijn noodzakelijk. Daarom is besloten om deze post om te bouwen naar een 24/7 beroepsorganisatie per 1 januari 2021. De extra kosten hiervan vanaf 2021 bedragen € 1,5 miljoen per jaar (= € 96.000 voor Zevenaar).

Voor het begrotingsjaar 2021 is het voorstel om de extra kosten ten dele (€ 1,2 miljoen) te dekken uit het resultaat over het jaar 2020. De overige extra kosten (€ 0,3 miljoen) worden gedragen door de gemeente Ede. Een nadere toelichting op het besluit voor de aanpassing van de brandweerorganisatie is opgenomen in paragraaf 2b.1, pagina 13, van de ontwerpbegroting.

1.3 Het positieve resultaat over 2020 wordt voor een deel gereserveerd voor de overgangsregeling brandweerkosten en voor een deel aan de gemeenten teruggestort.

In de ontwerpbegroting 2022 wordt het positief resultaat uit de jaarrekening 2020 van € 3,1 miljoen herbestemd. Het resultaat bij de GGD is nihil, alhoewel er fors meer kosten zijn gemaakt ten behoeve van de COVID-19 bestrijding. Het ministerie van VWS vergoedt deze kosten en VGGM heeft naast hogere kosten ook hogere baten. Brandweezorg heeft een fors positief resultaat. Er zijn minder kosten gemaakt voor opleidingen en oefeningen en er is vertraging ontstaan in de vervanging van spullen en automatisering. In paragraaf 3.6, pagina 41, van ontwerpbegroting wordt de resultaatbestemming als volgt weergegeven:

a) 24/7 post Brandweer Ede	€ 1.200.000
b) Compensatie grote nadeelgemeenten verdeelsleutel	€ 474.000
c) Uitgestelde werkzaamheden 2020 – brandweer en bedrijfsvoering	€ 350.000
d) Uit te keren aan gemeenten	€ 1.088.000

Er wordt € 474.000 gevormd tot bestemmingsreserve, zodat afgesproken overgangsafspraken met betrekking tot de verdeelsleutel kunnen worden uitgevoerd. Als laatste wordt voorgesteld om € 350.000 als bestemmingsreserve te vormen voor uitgestelde werkzaamheden. Dit is opgebouwd uit € 250.000 voor het inhalen van opleidingen voor medewerkers en € 100.000 voor achterstand bij de implementatie van ICT-systemen. Zevenaar is in principe tegen de vorming van reserves bij de verbonden partijen, omdat het resultaat van 2020 onder andere bestemd wordt voor de 24/7 post Ede en de compensatie van de verdeelsleutel kunnen we toch instemmen.

Het overige bedrag van € 1,1 miljoen wordt conform de verdeelsleutel 2020 uitgekeerd aan deelnemende gemeenten. Voor Zevenaar komt dit neer op een voordeel van bijna € 70.000.

Alternatieven

1.1 Er zijn nog onzekerheden en risico's waardoor de definitieve bijdragen in 2021, 2022 en daarna moeilijk te bepalen zijn

Herverdeling huisvestingslasten

Het Algemeen Bestuur heeft bij de herziening van de verdeelsleutel brandweer het uitgangspunt bepaald om op langere termijn ook de huisvestingskosten deel uit te laten maken van de regionale kosten voor brandweezorg en deze volgens de nieuwe verdeelsleutel te verrekenen. Op deze wijze kan de regio beter sturen op het regionale dekkingplan en worden kosten voor bijvoorbeeld de stalling van regionaal materieel, de werkplaatsen en kantoren regionaal gedragen. De wens is om scheefheid in de gemeentelijke bijdragen aan huisvestingskosten te egaliseren. Deze vervolgstap is echter complex en vraagt nader onderzoek. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt. Wat dit concreet voor Zevenaar gaat betekenen, is nog niet bekend.

Functiewaardering verpleegkundigen

Landelijk blijken er verschillen te bestaan tussen de inschaling van verpleegkundigen. Bij de meeste vergelijkbare organisaties zijn verpleegkundigen één schaal hoger ingedeeld dan bij de VGGM. Dit leidt tot het risico van uitstroom van verpleegkundigen naar andere/ons omringende GGD-organisaties en beperkte instroom van nieuwe verpleegkundigen. Door de arbeidsmarktkrapte is het voor VGGM telkens weer een uitdaging om vacatures in te vullen. Het aanpassen van de functiewaardering leidt tot financiële effecten voor de organisatie. De verwachting is dat hier in de loop van 2021 een besluit over wordt genomen in het Algemeen Bestuur. In de risicoparagraaf is de functieherwaardering benoemd. Dit heeft consequenties voor de begroting, maar die consequenties zijn nu nog niet opgenomen. De COVID-19 bestrijding heeft ons geleerd dat een betere waardering van zorgpersoneel op zijn plaats is.

Benchmark

Gemeenten willen dat gemeenschappelijke regelingen meebewegen met de bezuinigingen die veel gemeenten moeten doorvoeren. Daarom willen bestuurders een discussie voeren over de scope van activiteiten van VGGM die ten laste komen van de gemeentelijke budgetten. Gemeente Zevenaar heeft haar verbonden partijen een bezuinigingsopdracht voorgelegd van 2,5% in 2022 en 5% structureel in 2023 en verder. De financiële positie van gemeenten staat onder hoge druk.

In de begroting 2021 is een benchmark onderzoek aangekondigd. Hierin worden de activiteiten van VGGM beschreven en afgezet tegen andere regio's. Met de resultaten uit het benchmarkonderzoek kunnen de bestuurders het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen. Op basis van de rapportage kan vervolgens het gesprek gevoerd worden over de scope van taken, de verwachte kwaliteit, mogelijke efficiency en een mogelijke opening voor bezuinigingsmaatregelen.

Vanwege de druk op de GGD is het benchmarkonderzoek in eerste instantie afgebakend tot de programma's crisisbeheersing, brandweezorg en overhead (bedrijfsvoering). In 2022 wordt bekeken hoe de evaluatie van de GGD-taken vorm kan worden gegeven. Een nadere toelichting op dit onderzoek is opgenomen in paragraaf 3.3, pagina 39, van de ontwerpbegroting.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Door middel van een brief maken wij de zienswijze van uw raad aan de VGGM kenbaar. Evaluatie is niet van toepassing.

7. Klimaat en duurzaamheid

Wagenpark personenvoertuigen in relatie tot duurzaamheid

Het wagenpark van de brandweer bestaat momenteel voornamelijk uit dieselvoertuigen. De maatschappelijke aandacht voor duurzaamheid en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling van milieuzones leidt er toe dat ook VGGM nadenkt over een transitie naar een meer duurzame oplossing voor haar personenvoertuigen.

8. Communicatie

Communicatie over de ontwerpbegroting ligt bij de VGGM.

9. Kosten, baten en dekking

Ontwerpbegroting VGGM 2022

De bijdrage van Zevenaar aan VGGM over 2022 is als volgt opgebouwd:

Veiligheid / brandweer	€ 2.634.000
Bevolkingszorg	€ 42.000
GGD	€ 672.000
Jeugdgezondheidszorg	€ 490.000
Rijksvaccinatieprogramma	€ 77.000
Totaal	€ 3.915.000

Financiële tabel VGGM

De bijdragen die wij in 2022 gaan betalen voor brandweer, bevolkingszorg en publieke gezondheid nemen wij op in de Kadernota 2022 -2025 van de gemeente Zevenaar. De mutatie betreft de verhoging bij de brandweer en de loon- en prijsindex. Voor de loon- en prijsindex is binnen de gemeentelijke begroting dekking, de verhoging bij de Brandweer is een nadeel en ramen we bij in de Kadernota. Zie ook pagina 52 en verder van de begroting 2022 VGGM.

Programma	2021	L/P	Mutatie inwoners	24/7 Ede	Impuls	Verdeel- sleutel	2022
Veiligheid / brandweer	€ 2.474.000	€ 41.000		€ 96.000	€ 3.000	€ 20.000	€ 2.634.000
Bevolkingszorg	€ 42.000						€ 42.000
GGD	€ 656.000	€ 11.000	€ 5.000				€ 672.000
Jeugdgezondheidszorg	€ 483.000	€ 8.000	- € 1.000				€ 490.000
Rijksvaccinatieprogramma	€ 76.000	€ 1.000					€ 77.000
Totaal	€ 3.731.000						€ 3.915.000

Resultaatbestemming

Het algemeen bestuur van VGGM neemt in juni 2021 een besluit over de resultaatbestemming, met in achtneming van de zienswijzen van de gemeenten. Daarna is bekend welk bedrag de gemeente precies terugkrijgt en wordt dat verwerkt in de 2^e voortgangsrapportage 2021.

Bezuinigingsmaatregelen

Veel gemeenten in Gelderland-Midden moeten bezuinigen. In 2020 is door Zevenaar de oproep aan de VGGM gedaan om ook te kijken naar mogelijkheden voor bezuinigingen in de nieuwe begroting. Zevenaar verwacht namelijk van de VGGM een structurele besparing van 2,5% in 2022, oplopend naar 5% in 2023. In de begroting 2022 komt de besparing van 2,5% niet terug. Het is voor Zevenaar een tegenvaller dat die besparing niet is teruggekomen, maar Zevenaar snapt dat in de huidige omstandigheden een sluitende begroting prioriteit nummer één was. Echter is een sluitende gemeentebegroting voor Zevenaar de allerhoogste prioriteit. De voorgestelde kosten zijn onvermijdelijk, maar een winstwaarschuwing is op zijn plaats. De resultaten van de eerder benoemde benchmark zijn een goed moment om de bezuinigingstaakstelling vanuit Zevenaar te realiseren.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INK/21/1015293	Ontwerpbegroting 2022
2.	UIT/21/1020214	Zienswijzebrief
3.	INT/21/1022750	Dashboard VGGM

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Ontwerpbegroting VGGM 2022
Zaaknummer	Z/21/383956
Documentnummer	INT/21/1020202

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 108 van de Gemeentewet en artikel 35 van Wet gemeenschappelijke regelingen .

besluit:

1. De zienswijze vast te stellen om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Ontwerp begroting 2022

BEGROTING & KADERS 2022

Ontwerpbegroting 2022

Bevat tevens de geactualiseerde begroting 2021

Versie ten behoeve van consultatie deelnemende gemeenten

1. Inleiding

Met deze begroting en kaders stuurt het bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden op zowel de inhoudelijke als de financiële kaders, taken en activiteiten voor het jaar 2022.

De begroting en kaders worden normaliter in december t-2 opgesteld. Een vertraging van 2 maanden is het gevolg van de evaluatie verdeelsleutel, welke in januari 2021 zijn afgerond en waarvan de gevolgen in deze begroting en kaders zijn verwerkt.

Het opstellen van dit document geeft eveneens de mogelijkheid om in tegenstelling tot vorig jaar de geactualiseerde begroting 2021 nauwkeuriger op te stellen, doordat diverse bekostigingsgesprekken voor 2021 in december 2020 worden afgerond. Denk hierbij aan afspraken met subsidiegevers, lokaal aanbod en zorgverzekeraar.

Afgelopen jaar staan de activiteiten van VGGM voor een belangrijk teken van de bestrijding van het COVID-19 virus gestaan. Dit zal ook voor 2021 het geval zijn. De kosten die samenhangen met de COVID19 bestrijding voor 2021 worden door VWS vergoed. Voor 2022 zijn nog geen concrete afspraken gemaakt.

De programmastructuur van deze begroting is:

Programma crisisbeheersing

- Multi taken
- Bevolkingszorg
- Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie bij in de Regio (GHOR)

Programma brandweerzorg

- Operatie
- Risicobeheersing
- Meldkamer

Programma GGD

- Algemene Gezondheidszorg
- Jeugdgezondheidszorg
- Monitoring & Onderzoek

Programma Ambulancezorg

- Mobiele Zorg
- Zorgcoördinatie

Programma bedrijfsvoering

Op basis van deze programma indeling wordt de volgende begroting voorgesteld:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew. Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Programma Crisisbeheersing	3.684	4.167	4.693	4.660	4.660	4.660	4.660
Programma Brandweerzorg	34.191	35.047	38.200	38.133	38.033	37.933	37.930
Programma GGD	24.337	46.150	67.105	27.158	27.090	26.808	26.808
Programma Ambulancezorg	20.750	22.257	26.622	26.725	26.725	26.725	26.725
Programma Bedrijfsvoering	16.493	17.678	19.080	19.100	19.078	18.806	18.736
Lasten	99.455	125.299	155.700	115.776	115.587	114.932	114.859
Gemeentelijke bijdrage	56.128	60.674	62.858	64.907	64.627	64.682	64.897
Lokaal aanbod	6.479	6.158	6.527	6.530	6.530	6.530	6.530
BDUR	7.049	6.669	6.771	6.771	6.771	6.771	6.771
Zorgverzekeraars	21.614	22.175	25.775	25.990	25.990	25.990	25.990
Overige baten	9.051	28.584	50.918	10.519	10.519	10.519	10.519
Baten	100.321	124.260	152.850	114.718	114.437	114.492	114.707
Resultaat voor bestemming	866	-1.039	-2.850	-1.058	-1.150	-440	-153
Mutatie reserves	605	1.039	2.850	1.058	1.150	440	153
Resultaat na bestemming	1.472	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	1.472	0	0	0	0	0	0

Voor 2021 is een forse toename te zien binnen vrijwel alle programma's. De voornaamste oorzaak hiervan heeft betrekking op de bestrijding van het COVID19 virus (programma's crisisbeheersing en GGD), de invoering van de 24uursdienst bij de post Ede Stad (programma brandweerzorg) en een nieuwe functiewaardering voor verpleegkundig medewerkers werkzaam voor de ambulancezorg. In de bijlagen zijn ontwikkelingen in de gemeentelijke bijdragen gepresenteerd.

In hoofdstuk 2 zijn de beleidsontwikkelingen, ambities, doelstellingen, risico's, lasten en dekkingsbronnen per pijler beschreven. Een deel van de ontwikkelingen bevinden zich in een verkenningfase. In dat geval zijn de consequenties op beleid, bedrijfsvoering en financiën nog onbekend en niet uitgewerkt in de voorliggende begroting. Na afronding van de verkenning zullen te maken keuzes op beleid, bedrijfsvoering en financiën besproken worden.

Voor de pijler multi taken en voor het programma brandweezorg zijn de ontwikkelingen en ambities gebaseerd op de in 2019 vastgestelde beleidsplannen 2020-2023. Uitgangspunt bij het formuleren van de ambities is dat deze passen binnen de bestaande financiële uitgangspunten. De belangrijkste wijzigingen binnen de brandweezorg heeft betrekking op de invoering van de 24uursdienst voor de post Ede Stad. Daarnaast zijn in de programma's Brandweezorg en GGD de ontwikkelingen ten aanzien van de in te voeren omgevingswet beschreven, inclusief een nader op te stellen uitwerking met de gevolgen voor de aard en diepgang van de taken die daaruit voortkomen. Een overkoepelend speerpunt voor alle programma's is het informatie gestuurd werken. De huidige ICT-ontwikkelingen maken het complex om de bijbehorende kosten voor de komende jaren goed te kunnen schatten.

De financiële uitgangspunten zijn opgenomen in hoofdstuk 3, waaronder een toelichting op de nieuwe verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage Veiligheid (brandweer). In overeenstemming met de begroting 2021 heeft het bestuur de verschillende verdeelsleutels geëvalueerd en heeft men besloten om de verdeelsleutel Veiligheid te herzien.

In de begroting 2021 was eveneens de doelstelling opgenomen om gezamenlijk het huishoudboekje van VGGM door te lichten aan de hand van een toetsing aan het wettelijk kader en een vergelijk te maken met andere organisaties. In overeenstemming met de 5 maandsrapportage is dit onderzoek uitgesteld om zo prioriteit te kunnen geven aan de bestrijding van het COVID19 virus. In paragraaf 3.3 is een voorstel opgenomen om in 2021 dit onderzoek uit te voeren en af te bakenen tot de programma's Crisisbeheersing, brandweezorg en bedrijfsvoering. Paragraaf 3.5 bevat de actualisatie van de begroting 2021 en paragraaf 3.6 het voorstel resultaatbestemming over 2020.

De belangrijkste risico's voor VGGM hebben betrekking op:

- De meerjarige effecten van het COVID19 virus op de reguliere dienstverlening. Op dit moment worden onderkend preventie ten aanzien van kwetsbare groepen, advisering van hygiënemaatregelen, versterking infectieziektebestrijding, terug op niveau van reguliere diensten voor derden zoals reizigersvaccinaties en binden van medewerkers en vrijwilligers aan de organisatie.

- Naar aanleiding van de implementatie van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) is een complexiteit met betrekking tot de positie van de vrijwilligers ontstaan. Op basis van de huidige wet- en regelgeving is het onderscheid tussen een brandweervrijwilliger en een brandweermedewerker nauwelijks te maken. Hiermee heeft de invoering van WNRA een groot financieel risico op de betaalbaarheid van het huidige brandweermodel. Landelijk heeft een Denktank een oplossing voor deze ontstane situatie bedacht in de vorm van taakdifferentiatie. De financiële consequenties van de taakdifferentiatie worden nog nader geanalyseerd.
- Arbeidsontwikkelingen, waaronder functiewaardering van verpleegkundigen. Vergelijkbare organisaties hebben verpleegkundigen hoger ingeschaald. Een aanpassing van de functiewaardering heeft grote consequenties op het budget of op de dienstverlening van de Jeugdgezondheidszorg en Algemene gezondheidszorg.
- Sterk toenemende ICT-lasten als gevolg van verdere digitalisering en plaats onafhankelijk werken. Meerdere (verouderde) systemen dienen op korte termijn bij te tijd te worden gebracht en toenemende gebruikerswensen gebaseerd op maatschappelijke ontwikkelingen zijn niet passend binnen de huidige ICT-budgetten.
- Door grote druk op (gemeentelijke)financiën en bij andere opdrachtgevers leidt tot continuïteitsrisico's van niet door gemeentelijke bijdrage gefinancierde activiteiten.

De risico's zijn nader uitgewerkt in paragraaf 4.1.

Deze begroting en kaders bevatten niet de doelstellingen, taken en ontwikkelingen voor de Stichting Veilig Thuis, welke onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM valt. Met de bestuurlijke portefeuillehouders is afgesproken om voor de zomer van 2021 een separate begroting 2022 voor deze stichting op te stellen. In deze begroting kunnen dan de ontwikkelingen van Veilig Thuis over de eerste maanden van 2021 worden betrokken.

Om de leesbaarheid van de begroting te verbeteren is onderzocht om de begroting in een online omgeving te presenteren. Op dit moment vallen de kosten om dat mogelijk te maken buiten de financiële kaders.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	2
2.	ONTWIKKELINGEN	5
2a.	Programma Crisisbeheersing	5
2b.	Programma Brandweerzorg	12
2c.	Programma GGD	21
2d.	Programma Ambulancezorg	31
2e.	Programma Bedrijfsvoering	34
3.	FINANCIËN	37
3.1	Nominale ontwikkelingen	37
3.2	Verdeelsleutels	37
3.3	Evaluatie taken	39
3.4	Investeringen	40
3.5	Effect op lopende begrotingsjaar 2021	40
3.6	Voorstel bestemming resultaat over 2020	41
4.	PARAGRAFEN	42
4.1	Weerstandsvormogen en risicobeheersing	42
4.2	Onderhoud kapitaalgoederen	45
4.3	Financiering	46
5.	PLANNING EN CONTROL CYCLUS	47
	BIJLAGE 1: ONTWIKKELINGEN IN GEMEENTELIJKE BIJDAGEN	48
a.	Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid	48
b.	Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg	48
c.	Budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD	49
d.	Budgettair kader gemeentelijke bijdrage JGZ	49
e.	Budgettair kader gemeentelijke bijdrage RVP	49
f.	Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's	50
	BIJLAGE 2: SPECIFICATIE GEMEENTELIJKE BIJDRAGE PER GEMEENTE	51
a.	Gemeentelijke bijdrage Veiligheid	51
b.	Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg	52
c.	Gemeentelijke bijdrage GGD	52
d.	Budgettair kader bijdrage JGZ	53
d.	Budgettair kader bijdrage RVP	54
e.	Aantallen inwoners	54
	BIJLAGE 3: GEPROGNOTISEERDE BALANS	55
	BIJLAGE 4: RESERVES EN VOORZIENINGEN	56
	BIJLAGE 5: MEERJAREN INVESTERINGSPLAN 2021 – 2025	57
	BIJLAGE 6: TAAKVELDEN	58

2. Ontwikkelingen

In januari 2020 is onze afdeling infectieziektebestrijding door het RIVM op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen in Wuhan naar aanleiding van de COVID-19 uitbraak. Hierop is het team infectieziektebestrijding binnen de GGD gestart met de voorbereiding op een eventuele uitbraak in Nederland. Na de eerste besmetting in Nederland volgde snel een “intelligente lockdown” en sindsdien staan de activiteiten van VGGM voor een groot deel in het teken van de COVID-19 bestrijding. Ambities voor 2020 (en 2021) zijn niet of in een langzamer tempo gerealiseerd. Om die reden is de begroting relatief beleidsarm en bevat het met name ambities die vanuit 2020 en 2021 doorschuiven.

Daarnaast zijn de effecten op de langere termijn op dit moment niet te overzien en bestaat er onzekerheid over de mogelijke consequenties in 2022 en verder. De aard en omvang van activiteiten die direct of indirect het gevolg zijn van COVID-19 uitbraak zijn onzeker, denk hierbij onder andere aan het al dan niet continueren van testen, traceren en vaccineren, een nazorgfase, evaluatie, extra aandacht voor en de consequenties voor (kwetsbare) jongeren het al dan niet weer op niveau zijn van reizigersspreekuren etc. Deze onzekerheid is groot en heeft mogelijk (forse) impact op de geformuleerde doelen en de bijbehorende uitgaven en inkomsten.

2a. Programma Crisisbeheersing

Het programma crisisbeheersing valt uiteen in de pijlers multi taken, bevolkingszorg en GHOR. Voor het programma crisisbeheersing zijn geen overkoepelende doelstellingen en risico's opgenomen. Voor het programma Crisisbeheersing is één ontwikkeling overkoepelende ontwikkeling, namelijk de evaluatie van de wet veiligheidsregio.

Evaluatie Wet Veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's wordt geëvalueerd. In de zomer van 2019 is hiertoe een evaluatiecommissie ingesteld. In december 2020 heeft deze commissie haar bevindingen gerapporteerd. De evaluatie is van belang om zicht te krijgen op het functioneren van het stelsel zoals beschreven in de Wet Veiligheidsregio's, zowel ten aanzien van de bestuurlijke als operationele componenten. Het gaat daarbij om de realisatie van efficiënte en kwalitatief hoogwaardige brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder bestuurlijke regie. De evaluatiecommissie heeft tot taak de doeltreffendheid en de effecten van de Wet Veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de

praktijk te onderzoeken en daarbij ook te bezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing.

De commissie heeft met haar bevindingen inzicht gegeven in wat goed werkt, waar verbetermogelijkheden zijn en wat bij knelpunten de oplossingsrichtingen zijn.

De verwachting is dat de uitkomsten uit het evaluatierapport worden betrokken bij het opstellen van het regeerakkoord na de 2^e kamer verkiezingen in 2021. Voor nadere details wordt verwezen naar: [Evaluatiecommissie Wet op de veiligheidsregio's \(evaluatiwvr.nl\)](https://evaluatiecommissie.wet-op-de-veiligheidsregio's.nl).

Het is nog onduidelijk welke beleidsmatige en financiële consequenties voortkomen uit deze evaluatie.

Wat mag het kosten

Voor de aansluiting met de totale begroting zoals opgenomen in paragraaf 3.7 is wel een financieel totaaloverzicht opgenomen.

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew. Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Multi	2.252	2.296	2.590	2.655	2.655	2.655	2.655
GHOR	1.013	1.308	1.308	1.324	1.324	1.324	1.324
Bevolkingszorg	419	563	795	681	681	681	681
Lasten	3.684	4.167	4.693	4.660	4.660	4.660	4.660
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	3.255	3.807	4.178	4.282	4.282	4.282	4.282
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	926	1.099	1.076	1.076	1.076	1.076	1.076
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	92	82	308	183	183	183	183
Baten	4.273	4.988	5.562	5.540	5.540	5.540	5.540
Resultaat voor bestemming	589	821	869	880	880	880	880
Mutatie reserves	357	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	946	821	869	880	880	880	880
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	946	821	869	880	880	880	880

2a.1 Pijler multi

Binnen de veiligheidsregio wordt samengewerkt tussen gemeenten, politie, defensie, waterschap en andere partijen bij de uitvoering van taken op het terrein van brandweezorg, rampen- en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid. Binnen de pijler multi zijn de bestuurlijke en operationele activiteiten opgenomen die betrekking hebben op de samenwerking.

In 2019 is het beleidsplan veiligheidsregio voor 2020 tot en met 2023 met betrekking tot de multidisciplinaire taken vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft de ontwikkelingen in het risicoprofiel, wat het continueren van het huidige beleid inhoudt en de thema's waarop komende jaren extra op wordt ingezet. Deze thema's zijn: rol van de veiligheidsregio, samenwerking, kwaliteit en informatievoorziening.

Nieuwe Meldkamer Oost Nederland

Gepland is dat eind 2022 de meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn operationeel wordt. Vanaf dat moment vinden de meldkameractiviteiten voor de regio Gelderland Midden vanuit deze meldkamer plaats.

Per 1 januari 2020 zijn de beheeractiviteiten van de huidige meldkamer in Arnhem overgedragen aan de politie, in overeenstemming met de wetswijziging meldkamers. Dit betekent dat de huidige (systeem)beheerders die in dienst zijn bij VGGM over zijn gegaan naar de politieorganisatie (nieuwe werkgever).

Gelijktijdig met de overdracht van het beheer is landelijk afgesproken dat de totale budgetten van de meldkamer van brandweer en ambulancedienst worden overgeheveld naar de landelijke meldkamerorganisatie onder beheer van de politie. Dat betekent een afroaming van de BDUR per 1 januari 2020 en op landelijk niveau overdracht van het beheerbudget voor de ambulancemeldkamer.

De kosten die VGGM in de periode tot aan het operationeel zijn van de meldkamer Oost-Nederland maakt voor de taken die niet worden overgeheveld zullen naar verwachting groter zijn dan het resterende budget. Dit bedrag wordt als maximaal 200.000 per jaar voor de jaren 2020 en 2021 verwacht. Voor deze lasten is vanuit het resultaat over het boekjaar 2019 een bestemmingsreserve gevormd.

Op basis van de gemaakte afspraken met de politie en het gegeven dat de meldkamers voor Gelderland Zuid en Gelderland Midden zijn samengevoegd is het risico minder groot als in 2019 geschat. Anderzijds zal het risico langer duren doordat de opening van de meldkamer in Apeldoorn in de tijd is uitgesteld naar eind 2022. De verwachting is dat de gevormde bestemmingsreserve het risico afdoende afdekt. De verwachting is dat de financiële kaders na overgang in Apeldoorn wél dekkend zijn voor de uitvoering van de operationele meldkamertaken als gevolg van schaal efficiëntie in het operationeel proces.

Programma informatievoorziening Veiligheidsregio's

Het Programma Informatievoorziening 2020-2025 is in 2020 vastgesteld door het veiligheidsberaad en gebaseerd op de volgende hoofdlijnen:

- Continuïteit (onder andere versterking van de eigen informatiebeveiliging in de regio, voortzetting van de collegiale toetsing informatieveiligheid en aansluiting bij het National Cyber Security Centre)
- Samenwerking (met partners en met databronnen)
- Informatie gestuurd werken om beter beleid te kunnen maken, beter te kunnen managen, meer risico's te kunnen voorspellen en veiliger en efficiënter te kunnen werken.

De mogelijkheden - en (financiële) impact voor VGGM worden nog uitwerkt.

Veiligheidsinformatiecentrum

Op dit moment is de (multi) informatievoorziening ten behoeve van opschalingsituaties basaal ingericht. De 5 Veiligheidsregio's die vanaf eind 2022 samenwerken in de Meldkamer Oost Nederland hebben gezamenlijk informatievoorziening en informatie delen als een belangrijk thema voor de nieuwe meldkamer benoemd. Meer (achtergrond) informatie uit de eigen systemen en uit de systemen

van partners op de meldkamer kan de (gezamenlijke) aanpak sterk verbeteren.

De politie kent al haar RTIC (Real-Time Intelligence Center) op de meldkamer. De veiligheidsregio's zijn soortgelijke ontwikkelingen gestart en de RAV's gaan voorzien in één functionaris, die de informatiespil is tussen haar eigen operationele proces en haar samenwerking partners in de meldkamer. Deze ontwikkelingen worden aan elkaar verbonden met als doel om, binnen de wettelijke kaders, elkaar zo actueel mogelijk van informatie te voorzien.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Multi	2.252	2.296	2.590	2.655	2.655	2.655	2.655
Lasten	2.252	2.296	2.590	2.655	2.655	2.655	2.655
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	2.552	2.676	3.033	3.105	3.105	3.105	3.105
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	37	25	25	25	25	25	25
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1	0	0	0	0	0	0
Baten	2.590	2.701	3.058	3.130	3.130	3.130	3.130
Resultaat voor bestemming	339	405	468	474	474	474	474
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	339	405	468	474	474	474	474
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	339	405	468	474	474	474	474

2a.2 Pijler bevolkingszorg

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners en vervullen daarmee een essentiële rol in de crisisbeheersing. De activiteiten kunnen worden verdeeld naar de volgende taken: crisiscommunicatie, acute bevolkingszorg en (preparatie) nafase. In 2018 heeft het algemeen

bestuur besloten om de regionale bevolkingszorgactiviteiten te versterken binnen VGGM. In 2019 is dit besluit geïmplementeerd. Momenteel wordt gewerkt volgens de nieuwe afspraken en het nieuwe beleid, een evaluatie hiervan moet nog plaatsvinden. Voor 2022 zijn geen andere beleidswijzigingen voorzien.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Bevolkingszorg	419	563	795	681	681	681	681
Lasten	419	563	795	681	681	681	681
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	254	636	649	662	662	662	662
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	3	0	243	118	118	118	118
Baten	257	636	892	779	779	779	779
Resultaat voor bestemming	-163	73	97	99	99	99	99
Mutatie reserves	357	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	194	73	97	99	99	99	99
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	194	73	97	99	99	99	99

2a.3 Pijler GHOR

De GHOR draagt zorg voor de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crisis. Ook adviseert de GHOR-gemeenten, andere overheden en organisaties op dat gebied.

Voor 2022 zijn de volgende beleidsmatige ontwikkelingen te benoemen.

Informatie-uitwisseling ten tijde van crisis

In 2021 wordt verder gewerkt aan netcentrisch werken in de geneeskundige keten. In 2022 is verdere doorontwikkeling noodzakelijk. Daarnaast is het nodig om op basis van de evaluaties in relatie tot de coronacrisis het proces informatie-uitwisseling verder te verbinden met het te ontwikkelen permanent toestandsbeeld capaciteit in de zorgketen.

Zorgcontinuïteit in de keten (acuut en niet acuut)

De coronacrisis heeft ontegenzeggelijk laten zien dat acute zorg niet onuitputtelijk flexibel en beschikbaar is. Daarnaast is er een almaar toenemende druk op de beschikbaarheid van de acute zorg door enerzijds krapte op de arbeidsmarkt en anderzijds een verhoogde vraag naar acute zorg als gevolg van een toename van kwetsbare burgers in de thuissituaties en een steeds ouder wordende groep ouderen. De verwachting is dat deze situatie de komende jaren niet alleen aanhoudt maar ook in ernst en frequentie toe zal nemen. Om (zorg- en maatschappelijke) risico's die hierdoor kunnen ontstaan, op tijd te signaleren is het van belang een continu inzicht te hebben in de beschikbaarheid van acute zorg. De ervaringen met de coronacrisis benadrukken dit nadrukkelijk en stimuleren de ontwikkeling daarvan. De ketenpartners, betrokken bij de in- door-en uitstroom in de acute zorg, kunnen op basis van deze informatie afgestemd op elkaar handelen. Het realiseren van een permanent toestandsbeeld wordt

via de AMvB ROAZ bij de acute zorgpartners belegd. De GHOR moet hierop aansluiten en mee ontwikkelen om ten tijde van rampen en crisis uitvoering te kunnen geven aan haar (wettelijke) taak.

Het openbaar bestuur kan op basis van hetzelfde toestandsbeeld zo nodig haar rol nemen als het gaat om (mogelijke) effecten die leiden tot verstoring van de openbare orde en veiligheid.

Naast het hoofdproces acute gezondheidszorg is voor de GHOR ook in de niet-acute (koude) fase, een belangrijke rol weggelegd. De GHOR heeft een coördinatie- en regierol op het gebied van psychosociale hulpverlening, gezondheidsonderzoek, infectieziektebestrijding en medische milieukunde bij rampen en crisis. Om deze coördinatie- en regierol goed te kunnen vervullen is het van belang dat de GHOR ook in de koude fase goede contacten legt en onderhoudt met de ketenpartners in de regio en hen ondersteunt bij de voorbereiding op mogelijke rampen en crisis.

Toenemende evenementenadvisering

De veiligheidsregio verwacht bij afnemende maatregelen als gevolg van de coronacrisis een toename van risicovolle evenementen. Als gevolg van de kennis die is opgedaan met experimenten op het gebied van coronaveilig organiseren van evenementen zal er extra druk op de adviserende en voorbereidende rol van de veiligheidsregio komen te liggen. In de komende periode zal de veiligheidsregio en de vergunningverlener (gemeenten) gezamenlijk zich hierop moeten voorbereiden.

De Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen draagt zorg voor de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crisis. Ook adviseert de GHOR-gemeenten, andere overheden en organisaties op dat gebied.

Doelenboom

Wat willen bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogde effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	Maatschappelijk effect
Regie op voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen	- Actuele schriftelijke afspraken met acute- en publieke zorgpartners.	Zorgpartners zijn voorbereid op geneeskundige hulpverlening in geval van rampen en crises
Advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Adviseert over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorg continuïteit)	Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorg continuïteit te garanderen	Alle zorgorganisaties kunnen zorg verlenen onder alle omstandigheden, ook tijdens rampen en crises.
	Adviseert over risicobeheersing (het voorkomen van rampen en crises)	Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven (mede in relatie met de nieuwe Omgevingswet)	Beperken gezondheidsschade voor inwoners van GM
Het 24/7 in staat zijn om tijdens rampen en crises de geneeskundige hulpverlening te coördineren, aan te sturen en te registreren.	24x7 paraatheid van kwalitatief hoogstaande crisisorganisatie	- Crisisorganisatie die voldoet aan toetsingskader inspectie J&V - Werven en selecteren nieuwe crisisfunctionarissen - Beschikbaar hebben van gekwalificeerde crisisfunctionarissen - OTO-plan; uitvoeren van activiteiten voor ontwikkeling en blijvende vakbekwaamheid. - Materieel (vervoer, communicatiemiddelen en kleding) permanent op orde	Efficiënt en effectief optreden van de crisisorganisatie tijdens rampen en crises.
	Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen.	- Informatiemanagement t.b.v. instellingen (m.b.v. GHOR 4all en LCMS) - Realiseren van een systeem tbv informatie-uitwisseling in de zorgketen in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing.	
	Visie zelfredzaamheid GHOR en Veiligheidsregio ten uitvoering brengen	- Netwerk bouwen - Analyseren van kwetsbare groepen - Bieden van handelingsperspectieven tijdens rampen en crisis - Adviseren van sociale netwerk en zorginstelling rondom verminderd zelfredzamen. - Samenwerking met andere disciplines - Visie zelfredzaamheid toepassen in oefeningen. -	
In de voorbereiding op en tijdens rampen en crises is er specifiek aandacht voor niet of verminderd zelfredzamen. Er wordt daar waar mogelijk gebruikt gemaakt van de veerkracht van de bevolking.	Voorkomen en beperken van gezondheidsschade van burgers als gevolg van crises, rampen en zware ongevallen.	- Inzetten Psychosociale Hulpverlening, Medische milieukunde, Infectieziekten, gezondheidsonderzoek indien nodig. - OTO toepassen/ vakbekwaam houden van betrokken functionarissen. Procedures crisisorganisatie op orde brengen c.q. houden	Verminderd zelfredzamen worden zo goed mogelijk ondersteund tijdens rampen en crises. Er wordt tijdens een ramp en crises, daar waar mogelijk, een beroep gedaan op zelfredzame burgers t.b.v. de groep verminderd en niet zelfredzame burgers
Het doelmatig en doeltreffend inzetten van	Ondersteunen van bevoegd gezag bij incidenten met (mogelijke)maatschappelijke onrust	- Adviseren van bevoegd gezag en inzetten hulpverlening bij incidenten met (mogelijke) maatschappelijke onrust.	- Burgers ontvangen de meeste adequate hulp. - Beperken gezondheidsschade

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

publieke gezondheidstaken			- Burgers ontvangen de meest adequate hulp.
------------------------------	--	--	--

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten	Realisatie	Gew. Begr.	Gew.Begr.	Begroting	Raming	Raming	Raming
Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
GHOR	1.013	1.308	1.308	1.324	1.324	1.324	1.324
Lasten	1.013	1.308	1.308	1.324	1.324	1.324	1.324
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	449	494	496	515	515	515	515
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	889	1.074	1.051	1.051	1.051	1.051	1.051
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	87	82	65	65	65	65	65
Baten	1.426	1.650	1.611	1.631	1.631	1.631	1.631
Resultaat voor bestemming	413	343	303	307	307	307	307
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	413	343	303	307	307	307	307
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	413	343	303	307	307	307	307

2b. Programma Brandweezorg

De brandweerorganisatie voert de taken uit op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing zoals omschreven in de Wet Veiligheidsregio's. Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk operatie, risicobeheersing en meldkamer. De brandweer voert daarnaast de multidisciplinaire coördinatie uit in de voorbereiding van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, deze zijn uitgewerkt in het programma crisisbeheersing.

In 2019 is het beleidsplan brandweer voor 2020 tot en met 2023 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft de speerpunten in relatie tot ontwikkelingen die op de brandweer afkomen. Deze speerpunten zijn: Vrijwilligheid en paraatheid, risicogerichtheid en meldkamer Oost-Nederland.

Voor de periode 2020-2023 wil Brandweer Gelderland-Midden zorgen voor een toekomstbestendige, slagvaardige organisatie met een sterke risicogerichte informatiepositie die anticipeert op maatschappelijke ontwikkelingen. Daarmee willen wij een belangrijke bijdrage te leveren aan een (brand)veiligere samenleving. De prestaties blijven op het afgesproken niveau, waarbij de minimeisen uit de wet worden

gerespecteerd. Bij de opkomsttijden voldoet de regio niet 100% aan de wettelijk eis. Dit is in de praktijk ook niet haalbaar. Brandweer Nederland werkt aan een nieuwe systematiek, die mogelijk ook voor Gelderland-Midden nieuwe normen met zich mee kan brengen.

Brandweer Gelderland-Midden investeert in haar mensen; zowel in de beroeps en vrijwillige brandweermensen, alsook in de crisisorganisatie en zet deze mensen en het benodigde materieel optimaal en kostenbewust in om de samenleving van dienst te zijn.

Beleidsuitgangspunten regionaal:

- Aanwijsbeleid bedrijfsbrandweer 2018
- Handhavingsbeleid industriële veiligheid 2018
- Visie Basisbrandweezorg 2014
- Visie Uitruk op maat 2014
- Visie Paraatheid 2014
- Visie Specialistische taken 2014
- Visie Brandveilig Leven 2014
- Dekkingsplan 2017

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoorspelbaarheid financiële consequenties project Repressieve beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Centrum	Reserveren extra financiële middelen voor personele en materiele aanpassingen
Paraatheid brandweer onder druk als gevolg van afnemende beschikbaarheid vrijwilligers en gevolgen invoering WNRA. Een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers leidt eveneens tot een grotere instroom van nieuwe vrijwilligers. Dit leidt tot hogere opleidingskosten.	Vanuit Brandweer Gelderland-Midden vroegtijdig inspelen op maatschappelijke verandering en landelijke ontwikkelingen van de arbeidsmarkt en het toepassen van een strategische personeelsplanning
Gevolgen 20-jarigenbeleid beroepsbrandweermensen repressieve dienst	Personeelsplanning afstemmen door in- doorstroom en uitstroombeleid
Vergrijzing samenleving en uitbreiding participatiemaatschappij waardoor minder zelfredzame mensen langer zelfstandig wonen	Landelijke gedragsbeïnvloeding risicogroepen, woningcorporaties, verzekeraars, zorgaanbieders e.d., versterken samenwerking met externe partijen en inzet van innovaties die bijdragen aan brandveiligheid
Verscherping milieuregels en invoering milieuzones voor diesel (brandweer)voertuigen met mogelijke versnelde afschrijving wagenpark met bijkomende extra financiële gevolgen	Vroegtijdig anticiperen vanuit investeringsschema en incorporeren in vervangingsschema wagenpark
Beperking capaciteit bluswater vanuit reguliere drinkwatervoorziening door aanpassing waterleidingnetwerk	Aanschaf tankwagens voor borging bluswatercapaciteit brandweer
Extra kosten door afkopen contracten waterleidingbedrijven en verwijderen brandkranen	Vroegtijdig voldoende financiële middelen reserveren. Op de lange termijn reductie kosten onderhoud en beheer brandkranen

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Operatie	28.096	29.661	32.486	32.631	32.631	32.631	32.629
Risicobeheersing	4.114	4.144	4.444	4.209	4.209	4.209	4.209
Meldkamer	1.981	1.242	1.270	1.293	1.193	1.093	1.093
Lasten	34.191	35.047	38.200	38.133	38.033	37.933	37.930
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	36.209	38.120	39.428	41.023	40.742	40.797	41.012
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	5.820	5.265	5.383	5.383	5.383	5.383	5.383
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	2.247	1.056	1.545	1.770	1.770	1.770	1.770
Baten	44.277	44.441	46.356	48.175	47.895	47.950	48.165
Resultaat voor bestemming	10.086	9.393	8.156	10.043	9.862	10.017	10.235
Mutatie reserves	0	200	1.975	219	400	245	28
Resultaat na bestemming	10.086	9.593	10.131	10.262	10.262	10.262	10.262
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	10.086	9.593	10.131	10.262	10.262	10.262	10.262

2b.1 Pijler operatiën

De activiteiten met betrekking tot operatiën hebben betrekking op het (voorbereiden op) het bestrijden van brand en verlenen van hulp bij ongevallen.

Landelijke agenda brandweezorg 2018-2022

In de landelijke agenda brandweezorg wordt een aantal ontwikkelopgaven benoemd waar Brandweer Nederland de komende jaren zich op richt. In de kern komt het hierbij neer op de volgende ontwikkelopgaven: innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor elke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerker en organisatie.

Deze landelijke ontwikkelopgaven sluiten goed aan bij de vier kernwaarden die tot uiting zullen komen in het beleidsplan brandweer 2020-2023: Verbinding, Vertrouwen, Vakmanschap en Vitaliteit.

Rechtmatigheid repressieve beroepsorganisatie Ede-Centrum

Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden was tot 1 januari 2021 een consignatieregeling met betrekking tot de post Ede-Centrum (Breelaan) van toepassing. Als gevolg van recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in deze situatie de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Daarnaast werd het steeds lastiger, zo niet onmogelijk, om nieuwe manschappen voor deze post aan te trekken door de bijbehorende woonplicht in Ede-Centrum. Deze situatie vroeg om aanpassing op korte termijn. Een uitgebreid onderzoek heeft plaatsgevonden naar de mogelijkheden om de paraatheid voor de post Ede-Centrum (Breelaan) op een andere wijze vorm te geven dan middels een consignatieregeling. Een model met 24/7 kazernering van medewerkers kwam als meest optimaal naar boven. Het Algemeen Bestuur heeft op 2 december 2002 besloten op 1

januari 2021 in Ede-Centrum te starten met een gekazerneerde 24/7 beroepsorganisatie. Het organiseren van 24/7 kazernering heeft gevolgen voor het dekkingsplan en voor de begroting. Per saldo leidt een organisatie-model van 24/7 kazernering tot structureel € 1,5 mln. kostenuitzetting.

Met deze kostenuitzetting is inbegrepen een besparing van € 0,2 mln door de post Stadspoort te sluiten. Deze post is begin 2021 operationeel en een nadere evaluatie rondom de sluiting vindt in 2021 plaats. De kosten voor het operationeel zijn van deze post worden in 2021 door de gemeente Ede gedragen.

Project Repressieve beroepsorganisatie

Het project repressieve beroepsorganisatie Arnhem en Ede-Centrum passen binnen het speerpunt paraatheid van vrijwilligheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. De uitrukposten Arnhem-Noord, Arnhem-Zuid en Ede-Centrum worden beroepsmatig bemenst. Bij de regionalisering is bewust gekozen om de beroepsorganisatie niet te harmoniseren. Dit leidt tot het gevolg dat binnen VGGM verschillend wordt omgegaan met arbeidsvoorwaarden en loopbaanbeleid. Daarnaast spelen maatschappelijke ontwikkelingen een rol alsmede in wetgeving (zie ook rechtmatigheid repressieve beroepsorganisatie). Daarmee is de huidige repressieve organisatievorm voor Arnhem en Ede-Centrum niet passend voor de toekomst. Onderzocht is op welke wijze bovenstaande knelpunten kunnen worden opgelost en hoe de beroepsorganisatie kan worden geharmoniseerd. Naast een 24/7 bezetting voor de post Ede-centrum zal in 2021 een verdere harmonisatie plaatsvinden door aanpassingen in het organisatie-model en verschuiving van activiteiten tussen posten.

Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers

Paraatheid brandweer in relatie tot beschikbaarheid vrijwilligers past binnen het speerpunt paraatheid van vrijwilligheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. Binnen de regio zijn er drie posten met beroeps brandweerpersoneel, de andere 38 posten werken met vrijwilligers, die op basis van vrije instroom opkomen. Geïnterviewd is welke piketregelingen er binnen de regio zijn ter borging van de paraatheid. Deze regelingen worden gezien in het licht van het vrije instroomprofiel en de gewenste situatie. De gewenste situatie is ook weer afhankelijk van de beschikbaarheid van vrijwilligers, met name overdag en in vakantieperiodes. Dit onderwerp is meegenomen in het beleidsplan Brandweer Gelderland-Midden 2020-2023. Landelijk is onlangs een "programmaplan Vrijwilligheid" opgesteld. Aanleiding hiervoor was de aankondiging van het kabinet in het regeerakkoord om voor onderzoek middelen vrij te maken (4x 0,5 mln).

Deze landelijke ontwikkelopgaven sluiten goed aan bij de vier kernwaarden die tot uiting zullen komen in het beleidsplan brandweer 2020-2023: Verbinding, Vertrouwen, Vakmanschap en Vitaliteit.

In-, doorstroom- en uitstroombeleid

In-, doorstroom en uitstroombeleid past binnen het speerpunt paraatheid van vrijwilligheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. Gesignaleerd wordt dat de tijd dat een vrijwilliger verbonden is aan de organisatie korter wordt. De uitstroom is opgelopen van circa 5% in 2012 naar circa 9% nu. Dit brengt paraatheidsrisico's met zich mee alsmede tekorten op het opleidingsbudget. Daarnaast is het zogenaamde 20-jarigenbeleid een belangrijke ontwikkeling: brandweermensen mogen niet langer dan 20 jaar hun bezwarende functie uitoefenen. De werkgever begeleidt hen naar een passende functie na deze 20 jaar. Dit geldt voor mensen die vanaf 2006 in dienst getreden zijn.

Doel is te komen tot vastgesteld beleid met betrekking tot instroom, doorstroom en uitstroom van repressief personeel (zowel vrijwillig als beroeps) met daarbij een implementatieplan. Het proces van werving en selectie valt hierbuiten.

Van aanbod naar vraag gestuurd oefenen

Op dit moment oefenen de eenheden van Brandweer Gelderland-Midden volgens de landelijke leidraad oefenen. Dat betekent dat alle eenheden min of meer hetzelfde programma afwerken. Inmiddels zijn ook landelijke brancherichtlijnen oefenen beschikbaar, die de eenheden meer ruimte geven om te oefenen op basis van de risico's in hun omgeving. Ook vragen onze eenheden zelf om het oefenen gericht te organiseren op basis van de incidenten en risico's die zij in hun werk tegenkomen en ervaren. Het van tijd tot tijd checken van het niveau van vakbekwaamheid van de collega's vormt een onderdeel van deze brancherichtlijnen. Zo kunnen individuele collega's, maar ook ploegen op

basis van de resultaten van deze profchecks effectiever oefenen. In 2019 hebben we positieve ervaringen opgedaan met een pilootuitvoering van de profcheck. We zullen de komende jaren de profchecks vaker inzetten en zorgvuldig het proces en de resultaten volgen.

De overgang van aanbod (leidraad) naar vraag gestuurd (brancherichtlijn) oefenen is een grote (cultuur)verandering en vergt meerdere jaren. Het is op dit moment nog niet duidelijk is hoe groot de benodigde financiële en personele inspanningen zijn om deze overgang te voltooien.

Innovatie in oefenen

In samenwerking met collega (buur-)regio's wordt in 2020-2021 bij wijze van proef op beperkte schaal ervaring opgedaan met een Virtual Reality oefenprogramma. Doel hiervan is te kunnen bepalen welke (meer)waarde virtueel oefenen biedt ten opzichte van de huidige werkwijze. Daarbij wordt ook gekeken naar condities, consequenties en middelen. Een businesscase zal gestoeld zijn op kwaliteit, kosten en inspanningen. Op basis daarvan volgt beoordeling en besluitvorming over een eventuele structurele invoering en toepassing van VR-oefenprogramma's binnen Brandweer Gelderland Midden.

Wagenpark personenvoertuigen in relatie tot duurzaamheid

Het wagenpark van de brandweer bestaat momenteel voornamelijk uit dieselveertuigen. De maatschappelijke aandacht voor duurzaamheid en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling van milieuzones leidt ertoe dat ook VGGM nadenkt over een transitie naar een meer duurzame oplossing voor haar personenvoertuigen. De ontwikkeling op het gebied van alternatief aangedreven personenauto's gaan snel. Het is te verwachten dat op het moment van her-aanbesteding van het huidige wagenpark voldoende aanbod is aan emissie loze personenauto's. De prijs van emissie loze voertuigen ligt op dit moment echter een stuk hoger dan de prijs van met fossiele brandstof aangedreven voertuigen. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze prijzen op het moment dat het aanbod toeneemt zullen dalen, er is echter geen zekerheid op dat gebied. Op basis van het huidige budget en afschrijvingstermijnen is vervanging naar emissie loze personenwagens nog niet mogelijk. Op het moment van aanbesteden zullen we een nieuwe analyse maken en onderzoeken of het verlengen van de afschrijvingstermijnen een deel van de oplossing kan geven.

Investeringsprogramma

Bij de regionalisering van de brandweer is een omvangrijk investeringsprogramma vastgesteld waarmee onder meer de structurele vervanging van voertuigen en materialen is geborgd (ca € 50 mln). Het vervangingsprogramma is zodanig dat de afgelopen jaren geld "over" bleef in de wetenschap dat over enkele jaren een omslagpunt zal ontstaan waarna in

een beperkt aantal jaar daarna een “tekort” resteert. Bovendien is duidelijk geworden dat veel maar niet alle structurele vervangingen zijn ondergebracht in het investeringsprogramma. Dit betreft veelal materieel boven de sterkte. Hierdoor is het huidige budget te kort om in overeenstemming met het dekkings- en materieelplan alle vervangingen te kunnen uitvoeren. Het tekort is mogelijk op te lossen door een reductie van de specialistische voertuigen. Besluitvorming hierover zal in 2021 plaatsvinden.

Bluswatervoorziening

De primaire bluswatervoorziening (brandkranen) behoort tot de infrastructuur van Vitens in het kader van drinkwatervoorziening. De kwaliteit van drinkwater is hierbij het primaire belang wat soms op gespannen voet staat met voldoende bluswater. De tendens is dat de brandweer steeds minder

afhankelijk wordt van de primaire bluswatervoorziening vanuit brandkranen en meer gebruik maakt van andere voorzieningen zoals tankwagens. Op de lange termijn reduceert hiermee ook de kosten van onderhoud en beheer van brandkranen.

Blusschuim

Ten behoeve van brandbestrijding wordt onder andere gebruik gemaakt van fluorhoudend blusschuim. Dit fluorhoudend blusschuim is milieubelastend en om die reden wordt gezocht naar een minder milieubelastend blusmiddel. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij landelijke ontwikkelingen om in de toekomst over te kunnen stappen.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2021-2024	
Effectief optreden bij brand en andere incidenten	Personeel in staat stellen op een professionele en veilige manier te werken	- Landelijke agenda brandweezorg, innovatief samenwerken, risicogericht werken, voor welke taak de juiste maat, vakmanschap versterken, vitale medewerkers en organisatie. Kernwaarden Brandweer Gelderland-Midden, verbinding, vertrouwen, vakmanschap en vitaliteit - Paraatheid brandweer in relatie beschikbaarheid vrijwilligers (aansluiting bij landelijk programmaplan vrijwilligheid) - In-doorstroom- en uitstroombeleid - Project Repressieve beroepsorganisatie Arnhem-Ede-Centrum - Van aanbod naar vraag gestuurd oefenen - Innovatie in oefenen (interregionaal VR-programma) - Blijven investeren in het creëren van een veilig en gezond arbeidsklimaat voor repressieve medewerkers	Minder schade en slachtoffers bij brand en andere incidenten De burger weet wat hij wel, maar ook wat hij niet van de brandweer mag verwachten
	Verbeteren en vervangen van middelen en materieel nodig voor brandbestrijding en andere acute hulp	- Wagenpark in relatie tot duurzaamheid, onderzoeken mogelijkheid gefaseerd overgaan naar duurzaam wagenpark - Overgang van primaire bluswatervoorziening (reguliere drinkwatersysteem) naar alternatieve bluswatervoorziening in eigenbeheer (tankwagens). - Innoveren van informatie-uitwisseling in de veiligheidsketen (bijv. met behulp van geo-informatie, Live-OP, LCMS) - Innovatie op materieel en materiaal in te bedden in onze organisatie. Het gaat hier met name om landelijke ontwikkelingen die ook voor Brandweer Gelderland-Midden van meerwaarde zijn	
	Verbeteren van processen voor dagelijkse brandweezorg en hulpverlening	- Uitruk op maat, waar gewenst doorvoeren van flexiblere repressieve organisatie met behoud van slagkracht - Kennisdeling (landelijk en regionaal) op basis van kenniscentrum, evaluaties en de resultaten van incidentgegevens - Structureel evalueren van brandweerinzetten, incidentgegevens en deze resultaten omzetten in betere werkwijzen	

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

		• Toewerken naar operationele grenzen, als vervanger van vaste regiogrenzen • Toewerken naar gebiedsgerichte opkomsttijden, in plaats van (nu nog) wettelijke verplichte objectgerichte opkomsttijden (project Rembrand) • Voorbereiding en implementatie van een gezamenlijke meldkamer Oost5	
	Uitbreiden interregionale samenwerking	• Verder intensiveren samenwerking oost5 en landelijke/interregionale projectgroepen • Voorbereiding en implementatie van een gezamenlijke meldkamer Oost5 • Onderzoeken mogelijke samenwerking Oost5 bij uitvoering duiktaak • Optimaliseren samenwerking en delen expertise natuurbrandbestrijding Oost5/landelijk • Brandbestrijding en hulpverlening effectiever en efficiënter maken door samenwerking met omringende regio's	
Duurzaam inzetbare medewerker, die goed is opgeleid en kennis en vaardigheden blijft ontwikkelen.	Aantoonbaar vakbekwaam	• Invoering Profchecks • Registratie: van kwantiteit naar kwaliteit	Groter veiligheidsgevoel Een betrokken brandweer organisatie
	Kwaliteit impuls oefenen op de post	• Opleiden ploeginstructeurs • Verder uitbouwen producten oefenen op maat • Team vakbekwaamheid maakt onderwijskundig onderbouwde producten • Gebruik maken van moderne inzichten (brein leren), middelen en technieken (Virtueel, argumented reality e.d.)	
	In balans brengen persoonlijk leren, teamleren en organiseren	• Van aanbod naar vraaggericht oefenen individueel en op postniveau • Meer risicogericht oefenen	
Duurzaam wagenpark	Terugbrengen van de uitlaatgas emissie	De markt actief volgen, aan de hand van nieuwe ontwikkelingen bijsturen, en indien mogelijk inzetten op emissiearme of emissie loze voertuigen.	Voorbeeldfunctie voor de energietransitie en behalen klimaatdoelstellingen.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Operatie	28.096	29.661	32.486	32.631	32.631	32.631	32.629
Lasten	28.096	29.661	32.486	32.631	32.631	32.631	32.629
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	30.971	32.766	33.863	35.386	35.105	35.160	35.375
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	4.373	4.387	4.450	4.427	4.427	4.427	4.427
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.204	580	1.300	1.498	1.498	1.498	1.498
Baten	36.549	37.733	39.614	41.311	41.031	41.086	41.301
Resultaat voor bestemming	8.453	8.072	7.128	8.680	8.399	8.455	8.672
Mutatie reserves	0	0	1.475	19	300	245	28
Resultaat na bestemming	8.453	8.072	8.603	8.699	8.699	8.699	8.699
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	8.453	8.072	8.603	8.699	8.699	8.699	8.699

2b.2 Pijler Risicobeheersing

De activiteiten van risicobeheersing zijn gericht op een gezonde en veilige leefomgeving door de realisatie van: minder branden, minder slachtoffers en minder schade.

Impact omgevingswet en visie risicogerichtheid

De impact omgevingswet en visie risicogerichtheid past binnen het speerpunt risicogerichtheid uit het beleidsplan brandweer 2020-2023. De nieuwe Omgevingswet beoogt een veilige en gezonde fysieke leefomgeving te bereiken en in stand te houden. Na de decentralisaties in het sociaal domein bereiden gemeenten zich voor op deze decentralisatie binnen het fysieke domein. Door deze wetwijziging en de door de Raad van directieuren Veiligheidsregio's, Raad van Regionaal Brandweercommandanten en Raad van directieuren Publieke Gezondheid vastgestelde visie 'De beweging van risicobeheersing naar risicogerichtheid in 2020: Samen zorgen voor échte coproductie!', veranderen de advies- en toezichtrol op het gebied van een gezonde en (brand)veilige leefomgeving. Het heeft de voorkeur om in vroegtijdig stadium aan tafel te zitten zodat de brede scope van veiligheids- en gezondheidsaspecten meegenomen kunnen worden in omgevingsvisies, -plannen en de verdere uitwerking hiervan in de fysieke leefomgeving. In het licht van preventie en het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen is de leefomgeving immers een belangrijke "knop" waaraan gedraaid kan worden. Daarnaast wordt steeds meer van de brandweer gevraagd om flexibel in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld ondermijning en illegaliteit. Om ook in de toekomst toegevoegde waarde te hebben investeert de brandweer in de vaardigheden en kennis van medewerkers. De specialist die op afstand plannen en vergunningen beoordeelt, ontwikkelt zich tot een adviseur die zijn rol en inbreng afstemt op de fase in het proces en de betrokken (maatschappelijke) partners. Meer "risicogericht werken" betekent ook voorbereid zijn op complexere vraagstukken (zoals de energietransitie). Naast inhoudelijke expertise vraagt dit communicatieve vaardigheden, overtuigingskracht en samenwerking in netwerken. Ook wordt aangesloten op een ander digitaal-stelsel en informatiehuizen. Middels een programma speelt de brandweer in op de bovengenoemde ontwikkelingen. In 2021 wordt aan het AB van VGGM-goedkeuring gevraagd om dit programma tot uitvoering te brengen. In het programma zullen meerdere scenario's worden voorgelegd, waarin de effecten op het budgettair kader van VGGM zijn meegenomen.

Onze omgeving en die van onze partners verandert. Om die reden willen wij een andere rol innemen binnen ons netwerk. Deze verandering leidt tot een andere kijk naar de omgeving en een andere kijk naar onze afdeling door onze partners. Onze langetermijnvisie is om door onze omgeving gezien te worden als expertisecentrum. Het

expertisecentrum vervult de behoefte van onze omgeving aan betrouwbare informatie over brand- en omgevingsveiligheid. Zowel van de publieke als private partijen. Als expertisecentrum hebben wij een sterke informatiepositie en komen onderzoek, innovatie, samenwerking (tussen private en publieke partijen), onderwijs, voorlichting en evaluatie van incidenten bij elkaar.

Landelijke herijking Brandveilig Leven

Brandweer Nederland heeft op basis van nieuwe visies en onderzoeken vier speerpunten benoemd voor de toekomst. Zo worden risicogroepen gestructureerd geanalyseerd, wordt op Brandveilig Leven gestuurd door beïnvloeders, worden innovaties gestimuleerd en er wordt geïnvesteerd in de kennis en kwaliteit van het eigen personeel.

Deze speerpunten staan de komende jaren centraal en worden uitgewerkt in concrete acties. Vanuit deelnemende gemeenten is aangegeven dat de risicogroep ouderen bijzondere aandacht verdient. De herijking gaat ervan uit dat de brandweer een goede informatiepositie heeft, maar andere partijen de grootste invloed hebben, zoals gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, cliëntenraden en media. Zij worden volgens de herijking nadrukkelijker ingezet. Dit vergt een andere benadering. Daarnaast is één van de speerpunten dat gedragsbeïnvloeding alleen onvoldoende is en ook ingezet wordt op innovaties die bijdragen aan brandveiligheid.

In 2019 is gestart met het opstellen van een programmaplan Brandveilig Leven, in 2020 zal dit worden afgerond en geïmplementeerd. In het programmaplan wordt beschreven hoe we de eigen medewerkers nadrukkelijker in kunnen zetten om het gedachtegoed te verspreiden, met innovatieve producten die hierbij ondersteunen. Daarnaast wordt beschreven hoe we andere partijen, zoals gemeenten, verzekeraars, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, cliëntenraden en media nadrukkelijker in kunnen zetten.

Impuls omgevingsveiligheid

De Veiligheidsregio's hebben momenteel de structurele adviestaken inzake de Besluiten Externe Veiligheid Inrichtingen, Externe Veiligheid Buisleidingen en Externe Veiligheid Transport. Het betreft de taakuitvoering van het lokale externe veiligheidsbeleid voor de wettelijke externe veiligheid adviezen over vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH) en ruimtelijke ordening. VGGM ontving jaarlijks circa € 135.000 voor deze taken van het Rijk.

Vanaf 2021 worden de gelden overgeheveld naar de reguliere fondsen. Aan het gemeentefonds voor de 15 gemeenten binnen Gelderland Midden wordt € 134.000 toegevoegd. Dit bedrag heeft betrekking op de volledige taakuitvoering van externe veiligheid/omgevingsveiligheid. Het is de bedoeling

dat de taakuitvoering van zowel de omgevingsdiensten als veiligheidsregio's met deze middelen gefinancierd worden. Hierbij wordt gedacht aan een verdeling van 60% respectievelijk 40%. Op basis van dit uitgangspunt wordt met ingang van 2021 in de begroting rekening gehouden met een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 53.600.

Vanaf 2022 krijgen VGGM het toezicht op de BEVI-inrichtingen van de omgevingsdiensten overgeheveld. Dit betreffen 85 risico-objecten die in het reguliere adviestraject meegenomen gaan worden.

In 2021 wordt in samenhang met de implementatie van de omgevingswet en de overgang van de het toezicht op de BEVI-instellingen nader uitgewerkt worden op welke wijze de taken inzake omgevingsveiligheid uitgevoerd kunnen worden.

Wonen met zorg

Mede door demografische ontwikkelingen zijn afgelopen jaren diverse wooncomplexen gerealiseerd voor mensen die zorg nodig hebben. Deze complexen hebben een verhoogd veiligheidsrisico, mede omdat bewoners in geval van een incident veelal niet zelfstandig het complex kunnen verlaten. De wetgever is voornemens om in het Besluit Bouwen Leefomgeving (BBL) rekening te houden met "Wonen met zorg", onder andere door meer advisering en toezicht vanuit de brandweerorganisatie. In 2021 zal nader worden uitgewerkt om hoeveel objecten het in Gelderland Midden gaat en hoe invulling aan het aangepaste Besluit kan worden gegeven.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2020-2023	
Brandveilige samenleving door minder slachtoffers, minder branden en minder schade	Bewustzijn creëren over (brand)veiligheid bij burgers, bedrijven en (zorg)instellingen.	- Zorgen dat brandveiligheid een integraal onderdeel is van het gemeentelijk integraal veiligheidsplan - Samenwerking met betrokken gemeenten en woningcoöperaties continueren en uitbreiden, zowel voor domeinen wonen, onderwijs en zorg - Voorlichtingssessie in de wijk na een woningbrand - Bedrijven en (zorg)instellingen voeren zelf een brandveiligheidscontrole uit waarmee zij zicht krijgen in het eigen brandveiligheidsniveau - Met gemeenten de rookmelderdichtheid bevorderen en het bewustzijn van de gevaren van koolmonoxidevergiftiging vergroten	Een grotere (brand) veiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving.
	Bijdragen aan brandveiligheid van bedrijven en hun omgeving	- Inzetten Risico Analyse Monitor, waarbij naast bouwkundige zaken en omgevingseffecten ook nadrukkelijke de organisatorische kant worden meegenomen. - Inspelen op en uitvoering geven aan de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen	
	Samenwerking met omgevingsdiensten continueren	Uitvoering geven aan het gezamenlijk uitvoeringsprogramma	
	In beeld hebben van de brandrisico's in een brandrisicoprofiel	Door ontwikkelen van het brandrisicoprofiel	
Omgevingsrechtproof maken van organisatie	Een toekomstbestendige brandweerorganisatie, die meebeweegt met de maatschappelijke ontwikkelingen en optimaal kan inspelen op de vragen die spelen	- Proactief bijdragen aan een integrale en samenhangende benadering van risico's door het bevoegd gezag met als resultaat een veiliger en gezonder fysieke leefomgeving - Bewegen van regel- naar risicogericht werken zodat we door differentiatie van risico's en vanuit onze specifieke deskundigheid ons kunnen richten op het bevorderen van de fysieke veiligheid bij (vooral) complexe risico's in de samenleving.	Een gezonde en veilige leefomgeving

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Risicobeheersing	4.114	4.144	4.444	4.209	4.209	4.209	4.209
Lasten	4.114	4.144	4.444	4.209	4.209	4.209	4.209
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	5.238	5.354	5.565	5.637	5.637	5.637	5.637
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	216	214	-8	18	18	18	18
Baten	5.454	5.568	5.557	5.655	5.655	5.655	5.655
Resultaat voor bestemming	1.340	1.424	1.112	1.446	1.446	1.446	1.446
Mutatie reserves	0	0	300	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	1.340	1.424	1.412	1.446	1.446	1.446	1.446
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	1.340	1.424	1.412	1.446	1.446	1.446	1.446

2b.3 Pijler meldkamerfunctie

De meldkamerfunctie past binnen het speerpunt Meldkamer Oost-Nederland uit het beleidsplan brandweer 2020-2023.

De activiteiten met betrekking tot de meldkamer hebben betrekking op het ontvangen van noodmeldingen van burgers of professionals en het alarmeren van eenheden in de regio.

De meldkamer activiteiten worden vanaf 2023 gezamenlijk met de Veiligheidsregio's Gelderland Zuid, Noord en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente uitgevoerd vanuit de nieuw te realiseren

meldkamer Oost-Nederland in Apeldoorn. De activiteiten in 2021 en 2022 zijn erop gericht om deze samenwerking mogelijk te maken, binnen de huidige financiële budgetten. De ambitie is om tot één functionerende meldkamer voor de provincies Gelderland en Overijssel te komen, waarbij één veiligheidsregio de betrokken medewerkers in dienst neemt. Door de samenwerking zijn schaalvoordelen te behalen, welke deels zijn overgedragen aan het Rijk en deels worden ingezet voor kwalitatieve verbeteringen. De belangrijkste verbetering betreft de wijze waarop invulling gaat worden gegeven aan de rol van calamiteiten coördinator.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Meldkamer	1.981	1.242	1.270	1.293	1.193	1.093	1.093
Lasten	1.981	1.242	1.270	1.293	1.193	1.093	1.093
1.1 Crisisbeheersing en brandweer							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	1.447	877	933	956	956	956	956
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	827	263	252	254	254	254	254
Baten	2.274	1.140	1.185	1.210	1.210	1.210	1.210
Resultaat voor bestemming	293	-103	-85	-83	17	117	117
Mutatie reserves	0	200	200	200	100	0	0
Resultaat na bestemming	293	97	115	117	117	117	117
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	293	97	115	117	117	117	117

2c. Programma GGD

Het programma GGD bevat de activiteiten gericht op de gezondheid beschermde en gezondheid bevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten. Het programma valt uiteen in 3 pijlers, namelijk algemene gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg en monitoring & onderzoek. Voor alle pijlers is het moderniseren van het klantcontact en communicatie met stakeholders een speerpunt.

Moderniseren klantcontact en communicatie met stakeholders

Er komt meer regie bij de klant. Het doel waar we aan werken is dat klanten ons als GGD weten te vinden op een manier en op het moment dat zij willen en nodig hebben. Als GGD zorgen we ervoor dat we ons blijven aanpassen aan de wensen van de klant.

Dit betekent dat:

1. De klant inzicht heeft in het eigen dossier (Sinds 1 juli 2020 heeft de cliënt, op basis van de Wet Cliëntenrechten bij elektronische verwerking,

een aantal nieuwe rechten, waaronder dat ze hun dossier gratis elektronisch mogen inzien)

2. De klant zelf zijn afspraken kan inplannen bij enkele afdelingen van de GGD
3. Feedback van klanten wordt gevraagd om continu te leren van de wensen van de klant en onze processen hierop aan te passen
4. De klant informatie kan krijgen in de door hem/haar gewenste vorm.

In 2020 is gestart met het vernieuwen van de website van VGGM en met de aanpassing van de telefooncentrale. Deze processen worden in 2021 en in 2022 afgerond.

Door de corona-uitbraak in 2020 is modernisering van klantcontact ook op een andere manier in een versnelling geraakt; consulten zijn steeds meer plaats gaan vinden via beeldbellen en andere vormen van videocontact.

De kosten die gepaard gaan met deze modernisering worden door reallocatie gedekt vanuit de exploitatie.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (deskundig) personeel	Wettelijke taken uitvoeren maar geen nieuwe taken uitvoeren Duurzame inzet bevorderen Max. inzetten in opleiden medewerkers Herwaardering van functies
Implementatie nieuwe registratie- en archiefsystemen (organisatiebreed)	Tijdelijke medewerkers inhuren voor ondersteuning bij werkzaamheden tijdens implementatie
Uitval ICT-voorzieningen	Noodplan met laptops Overstappen op 2 ^e server
Vervallen of overhevelen naar gemeentefonds van ASG-regeling	Aangesloten blijven op landelijke ontwikkelingen Voldoen aan prestatieafspraken ASG-regeling
Dalende incidentie en op middellange termijn mogelijk onvoldoende bevoegd en bekwaam personeel (mn artsen)	Visie op toekomstbestendige organisatie van TBC opstellen i.s.m. GGD-en binnen Regionaal Expertisecentrum Noord Oost.
Onduidelijk of er een aanbesteding komt van de Medische arrestantenzorg en of de GGD de zorgverlening behoudt:	ZZP'ers minder of niet meer inzetten (niet bij GGD) Bij daling inkomsten ook daling kosten. Aantrekken nieuw personeel of extra opleiden tot forensisch arts van bestaand personeel.
Ketenpartners komen afspraken niet na op het gebied van voorbereid zijn op rampen en crises	- OTO-afspraken ketenpartners - Zorgcontinuïteit bij ketenpartners georganiseerd - Evaluatie convenanten en werkafspraken met ketenpartners
Onvoldoende capaciteit evenementenadvies	Continuïteit binnen afdeling geborgd.
Evenementadviezen worden niet overgenomen/opgevolgd	Middels een goede relatie met vergunningverlener, gemeenten overtuigen van toepassen advies t.b.v. vergunningverlening.

In Nederland hebben de 25 GGD-en een cruciale rol in de bestrijding van het coronavirus (COVID-19) met testen en traceren dat wil zeggen bron- en contactonderzoek en voorlichting aan inwoners en (zorg)partners. Begin 2021 starten de GGD-en met vaccineren. In 2021 zal bestrijding van het coronavirus extra inzet van GGD vragen. In hoeverre dat ook in 2022 het geval zal zijn (aard en omvang), is nog niet in te schatten.

Beheersmaatregelen:

- Aanvullende (landelijke) financiering voor extra taken coronabestrijding
- Ambities bijstellen: naast wettelijke taken en coronabestrijding is er beperkte ruimte voor nieuwe taken
- Max. inzetten op werven, inwerken en versneld opleiden nieuwe medewerkers

Door uitbraak van het coronavirus is het aantal Nederlanders dat een verre reis maakt, fors afgenomen. Hierdoor is de vraag naar

reizigersconsulten sterk gedaald. De verpleegkundigen die reizigers adviseren over een 'veilige en gezonde reis' worden nu ingezet t.b.v. coronabestrijding. In hoeverre zij in 2022 hun reguliere werk weer kunnen oppakken, is lastig in te schatten.

Beheersmaatregelen:

- Verpleegkundigen vervangende werkzaamheden aanbieden en hen binden door bijv. scholing

De werkzaamheden op het gebied van seksuele gezondheid worden bijna geheel vergoed door het ministerie van VWS. De subsidieregeling Aanvullende Seksuele Gezondheid (ASG-regeling) valt onder de landelijke subsidieregeling Publieke Gezondheid. Deze subsidieregeling vervalt per 1-1-2022. Een nieuw financieringsmodel is in ontwikkeling.

Beheersmaatregelen:

- Aangesloten blijven op landelijke ontwikkelingen
- Voldoen aan prestatieafspraken ASG-regeling

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew. Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Jeugdgezondheidszorg	16.154	16.177	17.207	17.146	17.079	16.796	16.796
Algemene gezondheidszorg	6.527	28.095	47.735	7.989	7.989	7.989	7.989
Monitoring en Advies	1.655	1.878	2.163	2.022	2.022	2.022	2.022
Lasten	24.337	46.150	67.105	27.158	27.090	26.808	26.808
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	16.664	18.747	19.252	19.603	19.603	19.603	19.603
Lokaal aanbod	6.479	6.158	6.527	6.530	6.530	6.530	6.530
BDUR	81	82	84	84	84	84	84
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	5.436	25.357	46.031	5.522	5.522	5.522	5.522
Baten	28.661	50.344	71.894	31.738	31.738	31.738	31.738
Resultaat voor bestemming	4.324	4.194	4.790	4.580	4.648	4.930	4.930
Mutatie reserves	5	473	450	375	308	25	25
Resultaat na bestemming	4.330	4.667	5.240	4.955	4.955	4.955	4.955
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	4.330	4.667	5.240	4.955	4.955	4.955	4.955

2c.1 Pijler algemene gezondheidszorg

De activiteiten behorend tot de algemene gezondheidszorg dragen bij aan de opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's met inbegrip van gezondheidsbevordering, preventieve maatregelen op het gebied van infectieziekte bestrijding en houden van toezicht op specifieke doelgroepen.

Nota volksgezondheid

Aan de hand van de VTV en input van o.a. VNG, diverse ministeries, gemeenten en GGD-en stelt de minister van VWS een landelijke nota volksgezondheid vast. Deze bevat landelijke prioriteiten op het gebied van PG. De landelijke nota zal een looptijd hebben van 2020 – 2023. De landelijke prioriteiten bieden gemeenten aanknopingspunten voor lokaal beleid. De landelijke nota is in mei 2020 uitgebracht.

In de nota worden vier vraagstukken geprioriteerd:

1. Gezondheid in de fysieke en sociale omgeving
2. Gezondheidspotentieel benutten
3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en volwassenen
4. Vitaal ouder worden

De GGD heeft inmiddels een ambtelijke werkgroep geïnitieerd om samen met de gemeenten te verkennen op welke wijze Gelderland-Midden regionaal kan bijdragen aan deze opgaven.

Infectieziektebestrijding

De impact van Corona op de maatschappij, de introductie van nieuwe infectieziekten in ons land (bijvoorbeeld Westnijlvirus) en de dreiging van nieuwe pandemieën in de toekomst, zal zeker leiden tot meer aandacht voor infectieziektepreventie en – bestrijding. Organisatorische en financiële consequenties zijn nog niet bekend.

Activiteiten om de vaccinatiegraad in het werkgebied te verhogen zullen ook de komende jaren onverminderd voortgezet worden.

Daarnaast is een Rijksvaccinatieprogramma voor ouderen in ontwikkeling, dat mooi aansluit bij het vraagstuk van 'vitaal ouder worden'. De GGD zal naar verwachting een belangrijke rol gaan spelen bij de uitvoering hiervan.

Ontwikkelingen in het domein fysieke leefomgeving

De Omgevingswet, die 1 januari 2022 in werking treedt, introduceert nieuwe instrumenten (o.a. omgevingsvisie en -plan) en stuurt aan op het herzien van processen. Uitgangspunt is dat in de toekomst meer ruimte is voor interactie en inbreng van inwoners en initiatiefnemers. Dit vraagt een andere wijze waarop deskundigen van VGGM hun kennis inbrengen.

De veranderende rol doet zijn intrede in periode waarin we als maatschappij voor diverse opgaven staan: klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit en de energietransitie. Deze opgaven bieden keuzes die kunnen bijdragen aan gezondheidswinst. Denk aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden, een gezondere leefstijl en vitaal ouder worden. Tegelijkertijd is er sprake van (nieuwe) veiligheids- en/of gezondheidsrisico's. VGGM investeert in een (door)ontwikkeling naar een deskundige en proactieve partner voor een 'veilige en gezonde leefomgeving'. Dat betekent domeinoverstijgend adviseren van gemeenten, zodat zij een integrale afweging kunnen maken waarbij gezondheid een vast onderdeel is van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. Hiertoe leggen we verbindingen binnen VGGM (gezondheid en (brand)veiligheid) en buiten VGGM (Omgevingsdiensten, ruimtelijke ordening, sociaal domein).

Deze ontwikkeling is in een eerder stadium besproken. In 2021 zullen meerdere scenario's voorleggen, waarin de effecten op het budgettaire kader van VGGM worden meegenomen.

Forensische Geneeskunde

In 2019 heeft de DPG-raad een herijkte visie op de forensische geneeskunde vastgesteld. Een onlangs vastgesteld uitvoeringsplan gaat in op de wijze waarop tussen oktober 2020 tot september 2022 deze visie gerealiseerd gaat worden. Stip op de horizon is een bovenregionale organisatie van het forensisch medisch onderzoek en de lijkschouw op het niveau van de 10 politieregio's.

De aanbestedingsprocedure voor de medische arrestantenzorg (MAZ) zal waarschijnlijk in 2021 worden gestart door de politie. Het is aannemelijk dat na de aanbesteding de medische arrestantenzorg op de schaal van de politieregio's zal worden uitgevoerd.

Met het losknippen en eventueel wegvallen van de MAZ zal het voor GGD'en steeds moeilijker worden om de overige taken – de lijkschouw en het forensisch medisch onderzoek – in stand te houden. Omdat beide trajecten uitgaan van organisatie op schaal van de politieregio's, worden de ontwikkelingen in nauwe samenwerking met de overige vier GGD-en in Oost-Nederland gevolgd en opgepakt.

TBC

De expertise van TBC-artsen en verpleegkundigen komt onder druk te staan door de dalende incidentie in Nederland. Daarnaast is de uitstroom van specialistische artsen groot en de instroom beperkt.

In 2019 zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een toekomstbestendige TBC-zorg in Nederland. Door de uitbraak van het coronavirus is dit traject nagenoeg stil komen te liggen. In 2021 zal het traject worden hervat. Dit betreft zowel samenwerking tussen de 8 GGD-en van het Regionaal Expertisecentrum Noord-Oost als intensivering van de samenwerking tussen de drie Gelderse GGD-en. Financiële en organisatorische consequenties voor 2022 zijn nog niet bekend.

Toezicht op WMO-instellingen

In 2019 is de GGD als toezichthouder aangewezen door de 11 gemeenten aan de oostkant van de regio (incl. Wageningen). Voor de gemeenten aan de westkant van de regio was de GGD al toezichthouder. In 2020 is een pilot uitgevoerd voor proactief toezicht. Vanaf 2021 wordt het proactief toezicht structureel vormgegeven en geïmplementeerd. Er zal gedurende de implementatie alsook daarna continue afstemming en evaluatie blijven plaatsvinden.

Zorg en Veiligheid

Sinds de decentralisaties zijn gemeenten verantwoordelijk voor passende zorg en ondersteuning van haar inwoners. In de praktijk zien we dat complexe casuïstiek vraagt om een integrale, casusgerichte (keten)benadering en zowel zorg- als veiligheidsaspecten bevat. Onderstaande ontwikkelingen raken de taak en positie van het team OGGZ.

- Per 1 januari 2020 is de Wet verplichte ggz (WvGGZ) in werking getreden. In 2020 en 2021 vindt een deel van de gemeentelijke uitvoeringstaken door VGGM plaats. In 2021 besluiten gemeenten over de uitvoering in 2022 en verder.
- Makkelijker in beeld hebben welke andere hulpverleners betrokken zijn bij mensen met een kwetsbaarheid zoals verward gedrag, zodat er beter en sneller kan worden doorverwezen en/of een integraal plan van aanpak kan worden opgesteld, is doelstelling van het in 2019 gestarte project SluiS. SluiS staat voor Sluitend Samenwerken (0-100). Het is een digitaal systeem waarin professionals kunnen aangeven dat zij betrokken zijn bij kwetsbare burgers. In 2020 en 2021 worden in de gemeenten Arnhem en Ede pilots uitgevoerd. De resultaten van de pilots resulteren in een advies over verdere implementatie en bekostiging in 2022 e.v.
- In 2020 en 2021 worden er met subsidie van ZonMW projecten uitgevoerd rond meldpunten niet-acute zorg en het landelijk meldnummer Zorgwekkend gedrag. Organisatie en

bekostiging vanaf 2022 is afhankelijk van wijze waarop de gemeentelijke meldpunten niet-acute zorg vorm krijgen. De wettelijke borging van deze meldpunten wordt voorbereid in de Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal domein (WAMS). Deze wet treedt vermoedelijk eind 2022 in werking.

- In 2022 start de doordecentralisatie van Beschermd Wonen, met een ingroepad van 10 jaar tot 2032. In 2026 vindt besluitvorming plaats over doordecentralisatie Maatschappelijke Opvang. Dit leidt mogelijk tot verschuivingen in verantwoordelijkheden en financiering van centrumgemeenten naar regiogemeenten. Consequenties voor (regionale) visie, capaciteit, werkprocessen en rollen van o.a. VGGM voor 2022 e.v. zijn nog niet bekend.

Al enkele jaren is een wetsvoorstel Regulering Sekswerk in de maak. Het voorstel m.b.t. een vergunningstelsel prostitutie wordt in 2021 ingediend. Onderdeel van het aanvragen van een vergunning is een 'zelfredzaamheidsgesprek'. Voor de uitvoering hiervan wordt aan de GGD gedacht.

Sturing Zorg & Veiligheid

In de regio is inmiddels ervaring opgedaan met het in gezamenlijkheid met veiligheidspartners en zorgorganisaties komen tot een meer sluitende aanpak voor personen met verward gedrag; stuurgroep en platform Verward Gedrag. Rond de Wvvgz vindt periodiek overleg plaats tussen gemeente, geneesheer-directeuren, Openbaar Ministerie en politie. De voorbereiding hiervan wordt gerealiseerd vanuit VGGM in samenspraak met betrokken partijen.

In opdracht van het Algemeen Bestuur van VGGM (oktober 2019) vindt een analyse plaats van de overlegstructuur het themagebied Zorg en Veiligheid en van de wijze waarop het bestuurlijk overleg rond dit vraagstuk vorm te geven. Het resultaat hiervan wordt begin 2021 opgeleverd. Om na besluit door het AB tot een uitwerkingsvoorstel te komen t.a.v. bestuurlijke inrichting, voorbereiding en ondersteuning.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	Maatschappelijk effect
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Signaleren en bestrijden van infectieziekten + monitoren vaccinatiegraad	- Taken in het kader van bestrijding coronavirus - Afhandelen van meldingen van infectieziekten - Preventieve activiteiten om infectieziekten te voorkomen - Voorlichting en advies over hygiëne en gezondheid - Bijdragen aan kennisontwikkeling en activiteiten t.b.v. Antibioticaresistentie en infectiepreventie	Beperken verspreiding besmettelijke infectieziekten en daarmee verminderen ziektelast
	Opsporen van TBC en behandelen van patiënten	- Screening TBC - Consulten TBC - Behandeling actieve en latente TBC - Bron- en contactopsporing - Preventie/voorlichting	
	Het bevorderen en beschermen van risicogroepen tegen soa's	- Screening op SOA - Consulten Soa en Sense - Consulten PrEP - Behandeling SOA - Bron- en contactopsporing - Voorlichting aan jongeren en risicogroepen - Preventieve activiteiten	
	Beschermen van reizigers en voorkomen van verspreiding ziekten bij terugkeer	- Reizigersconsulten - Groepsvaccinaties (bedrijven, zorginstellingen e.d.) - Vaccinaties op maat (i.o.) - Voorlichting risicogroepen	
	Beschermen van inwoners tegen gezondheidsrisico's en bevorderen van een	- (Pro)actief adviseren over gezondheidsrisico's op gebied van milieu en RO	Een gezonde en veilige leefomgeving voor de inwoners van Gelderland-Midden

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

	leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag	- (Pro)actief adviseren over hoe de inrichting van de leefomgeving de gezondheid kan bevorderen - Adviseren over gezondheidsrisico's van gevaarlijke stoffen (koude en warme fase) - Ondersteunen van gemeenten bij invoering Omgevingswet en borging van gezondheid in omgevingsvisies en -plannen om gezondheid hierin te borgen - Voorlichting over o.a. asbest, eikenprocessierups, gewasbeschermingsmiddelen kwik, hitte, houtkachels en windmolens	
	Voorkomen van dakloosheid sociaal kwetsbare inwoners	- Meldpunt Ontruiming - Meldpunt vroegsignalering voor risicovolle schulden - Meldpunt dreigende waterafsluiting (Vitens)	
	Cliënten maatschappelijke opvang in beeld hebben en waar nodig toeleiden naar passende hulpverlening	- Intake (dreigend) dak- en thuisloze individuen en gezinnen - Verpleegkundig spreekuur dak- en thuislozen - Passende begeleiding organiseren voor bezoekers Spoorhoek Arnhem	Voorkomen van verdere teloorgang, ontruiming of overlast en het toeleiden (van zorgmijders) naar zorg, dan wel organiseren van hulpverlening
	Bieden van kennis en ondersteuning aan inwoners, gemeenten en partners bij multi-problematiek	- Centraal meldpunt OGGZ - Meldpunt Onverzekerdenzorg - Project Woonhygiëne - (pro) actief adviseren over verbeterpunten ketensamenwerking	
	Bevorderen afstemming en samenwerking keten	- Beheren Verwijsindex	
	Uitvoeren forensisch geneeskundige zorg	- Lijkschouw bij vermoeden van niet-natuurlijke dood en bij euthanasie.	Bevorderen 1 gezin – 1 plan (voorkomen langs elkaar heen werken hulpverleners)
		- Uitvoeren forensisch medisch onderzoek bij incidenten, huiselijk geweld, zedenzaken, kindermishandeling, etc. - Afname testen t.b.v. alcohol- en drugscontroles politie - Opstellen letselbeschrijvingen	Zorgen dat politie en OM op de hoogte zijn (van vermoedens) van niet-natuurlijke dood
		- Uitvoeren medische arrestantenzorg - Adviseren van politie (insluitadviezen e.d.)	Onderzoeken en beschrijven van letsels t.b.v. onderzoek politie en OM
	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden	- Elke 4 jaar een gezondheidsmonitor uitvoeren onder jongeren, volwassenen en ouderen om de gezondheidstoestand te beschrijven - Integrale rapportages opleveren op basis van cijfers vanuit de monitors, vanuit JGZ en vanuit andere afdelingen van VGGM - Adviseren over de trends in die worden gezien in de monitoring - Het doen van verdiepend onderzoek en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners	Bieden van medische zorg aan arrestanten
Het houden van toezicht	Uitvoeren van toezicht op de kinderopvang	- Uitvoeren van jaarlijkse onderzoeken bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten
			Toeziën op een veilige en kwalitatief goede omgeving voor kwetsbare groepen (kinderen, cliënten, etc.) en

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

		- Uitvoeren van onderzoek bij aanvraag nieuwe opvanglocatie - Uitvoeren onderzoeken bij gastouders - Uitvoeren overige onderzoeken bij KDV, BSO, GOB en GO	gemeenten adviseren t.b.v. handhaving
	Uitvoeren van toezicht op jeugdverblijven /internaten	- Deelname aan landelijke pool en uitvoeren onderzoek bij jeugdverblijven/internaten in Oost-Nederland	
	Uitvoeren toezicht op WMO-instellingen	- Onderzoek (laten) doen bij aanbieders van Wmo ondersteuning en begeleiding waar sprake is van calamiteiten. - Inspecties uitvoeren bij aanbieders van Wmo ondersteuning en begeleiding (dagbesteding, begeleid en beschermd wonen, ambulante zorg, PGB e.d.)	
	Uitvoeren toezicht op vergunde bedrijven	- Inspecties uitvoeren en adviseren van • Ondernemers in de tatoeage, permanente make-up en piercingbranche • (Tijdelijke) huisvesting van vluchtelingen en statushouders • Seksbedrijven	Toeziens op de hygiënevoorwaarden en gemeenten adviseren t.b.v. vergunningverlening

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew. Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Algemene gezondheidszorg	6.527	28.095	47.735	7.989	7.989	7.989	7.989
Lasten	6.527	28.095	47.735	7.989	7.989	7.989	7.989
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	2.488	2.625	2.694	2.764	2.764	2.764	2.764
Lokaal aanbod	2.298	2.953	3.314	3.317	3.317	3.317	3.317
BDUR	81	82	84	84	84	84	84
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	3.592	24.373	44.018	3.880	3.880	3.880	3.880
Baten	8.459	30.033	50.111	10.045	10.045	10.045	10.045
Resultaat voor bestemming	1.932	1.938	2.375	2.056	2.056	2.056	2.056
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	1.932	1.938	2.375	2.056	2.056	2.056	2.056
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	1.932	1.938	2.375	2.056	2.056	2.056	2.056

2c.2 Pijler jeugdgezondheidszorg

De jeugdgezondheidszorg volgt bijna alle kinderen in Nederland op meerdere momenten in hun leven. Zij adviseren, stellen ouders gerust of verwijzen door waar nodig. Zij voeren het goede gesprek over vaccineren, gezonde voeding of gezond gedrag. Zij investeren in het gewone opgroeien en opvoeden, in het normaliseren en demedicaliseren. De jeugdgezondheidszorg werkt samen met basisvoorzieningen en eerstelijns zorg, aan preventie en gelijke kansen voor alle kinderen.

Zorg op maat en digitale bereikbaarheid voor ouders en jeugdigen blijven de komende jaren een

belangrijk thema. Redenen om deze ontwikkelingen verder in te zetten zijn onder meer de behoeften van ouders en jeugdigen om meer regie te krijgen over hun vraag naar informatie, advies en ondersteuning in de zorg en opvoeding door de JGZ. Als gevolg van de covid-maatregelen speelt daarbij in toenemende mate de vraag om ouders en jeugdigen via slimme digitale middelen te kunnen blijven bereiken, nu fysiek contact niet altijd mogelijk is en contactmomenten verschoven en/of niet uitgevoerd kunnen worden.

Om dit proces te versterken zijn wij vanaf 1 januari 2021 aangesloten bij de **Groeigids** app voor ouders waarin landelijk 17 JGZ organisaties participeren. De

Groeigids app biedt een digitaal groeiboek voor ouders en betrouwbare opvoedinformatie. Het geeft verder de mogelijkheid om te chatten met ouders.

In 2019 verscheen een publicatie van het Nederlands Jeugd Instituut over het gebruik van de jeugdzorg in Nederland. De daarin vertolkte zienswijze sluit aan bij de zienswijze die binnen VGGM in ontwikkeling is voor het meerjarenplan 2022-2024. Het zorggebruik is in de loop der jaren sterk gegroeid: kreeg twintig jaar geleden ongeveer 1 op de 27 kinderen en jongeren jeugdzorg, nu is dat 1 op de 8. De groei zwakt wel enigszins af, maar het zorggebruik is nog steeds hoog.

Extra geld om de groei van het zorggebruik op te vangen is niet voldoende. Er is zelfs een risico dat extra geld de groei in stand houdt. Om een beter functionerend stelsel te krijgen zijn een aantal zaken nodig namelijk versterking van de basis (gedeelde visie); versterking van preventie; verbetering eerstelijnszorg; intensieve hulp met duurzame effecten en focus op aanpak belangrijkste maatschappelijke vraagstukken. De JGZ met als doelstelling preventie en normaliseren heeft zich ten doel gesteld om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de specialistische jeugdzorg door een verdere samenwerking en afstemming met deze zorgpartners.

Kansrijke Start

Kansrijke Start kent drie sporen voor, tijdens en na de zwangerschap. Stevig Ouderschap prenataal Voorzorg, prenatale huisbezoeken en Nu Niet Zwanger (NNZ) zijn interventies die passen binnen het eerste en tweede spoor (vóór en tijdens de zwangerschap). De doelstelling van NNZ is het vergroten van de regio op een kinderwens en het daarmee voorkomen van ongeplande en ongewenste zwangerschap bij kwetsbare (potentiële) ouders. Voor de overige 3 interventies geldt dat deze zijn gericht op advisering en begeleiding van kwetsbare zwangeren gedurende de zwangerschap en de voorbereiding op de ouder-kind relatie, op een meer of minder intensieve wijze. In 2019 is de gemeente Arnhem gestart met deelname aan het landelijke programma. In juni 2020 zijn de gemeenten Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar gestart. De inhoudelijk coördinator is werkzaam bij de GGD, schoolt de professionals van organisaties tot aandachtsfunctionaris NNZ, voert complexe casuïstiek uit op aanvraag en houdt contact met aandachtsfunctionaris voor intervisie en registratie. In 2021 wordt het piloottraject geëvalueerd. Het doel is om het programma Nu Niet Zwanger structureel in te zetten als voorziening vanuit VGGM.

In het derde spoor (na de zwangerschap) is de vraag hoe binnen de JGZ meer nadruk gelegd kan worden op de kerntaak 'ondersteunen van ouders bij het opvoeden en opgroeien van kinderen door normaliseren'. Hierbij kan bijv. gedacht worden aan

vormen waarbij ouders en jongeren contactmomenten niet meer individueel maar in groepsverband aangeboden krijgen.

Middels het programma Kansrijke Start is een subsidieaanvraag gedaan bij ZonMw in het programma "verbetering lokale praktijk kwetsbare zwangeren en kwetsbare jonge ouders". De JGZ zal hierbij samen met ketenpartners binnen de VSV's, Huisartsen, MEE Gelderse Poort, gemeenten en het sociaal domein zorgen voor een verbetering van de aansluiting van het medische- met het sociale domein. Begin 2021 wordt duidelijk of deze subsidieaanvraag gehonoreerd gaat worden.

Minister de Jonge heeft in het actieprogramma Kansrijke Start aangekondigd 'het prenatale huisbezoek' (PHB) op te willen nemen in de WPG. Dit wetsvoorstel ligt nu voor. Dat betekent waarschijnlijk dat gemeenten per 1 juli 2021 een wettelijke verantwoordelijkheid krijgen om prenatale huisbezoeken voor kwetsbare gezinnen in te kopen bij de jeugdgezondheidszorg. Landelijk komt er een bedrag van €5.3 miljoen beschikbaar op jaarbasis. Het budget wordt pas in de decembercirculaire opgenomen. De daadwerkelijke storting in het gemeentefonds vindt dan bij de meicirculaire in 2021 plaats. Dan is er ook meer bekend over de verdeelsleutel onder gemeenten. Nu wordt het PHB door alle 15 regiogemeenten ingekocht als lokaal aanbod. Voor de financiering van 2021 is afgesproken voor alsnog uit te gaan van het bedrag opgenomen in de offertes lokaal aanbod 2021. In de loop van het eerste half jaar zullen de inhoudelijke- en financiële consequenties van de veranderde wetgeving verder onderzocht worden. In 2021 wordt het pilot traject geëvalueerd en vindt besluitvorming plaats over voortzetting in 2022 en verder. Het doel is om het programma Nu Niet Zwanger structureel in te zetten als voorziening vanuit VGGM.

Rijksvaccinatieprogramma 0-26 jaar

In 2022 zal de leeftijd waarop de HPV-vaccinatie wordt verstrekt verschuiven van het jaar waarin kinderen 13 worden, naar het jaar waarin ze 10 jaar worden. Behalve meisjes zullen vanaf 2022 ook jongens gevaccineerd worden tegen HPV. Dit betekent voor de periode 2022-2024 een inhaalcampagne van alle 13-18-jarige jongens en een cohortverschuiving. Omdat een HPV vaccinatieserie 2 of 3 prikken omvat met een vast interval, behelst dit een grote personele- en logistieke krachtsinspanning van de JGZ. De voorbereiding van deze grootschalige en 3-jarige campagne zal in 2021 plaatsvinden.

In 2021 zal naar alle waarschijnlijkheid de groep 16-17-jarigen een extra oproep krijgen om gemiste vaccinaties in te halen. Het streven is om ook jongeren tussen de 18 en 26 jaar de kans te bieden (een deel van de) gemiste vaccinaties in te halen. Dit wordt momenteel landelijk voorbereid. In 2021 zal ook de informed consent procedure binnen het RVP ingeregeld moeten zijn.

Tevens speelt in 2020-2021 een landelijke verkenning en herijking van de inrichting en

uitvoering van het RVP.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	Maatschappelijk effect
Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen en jongeren in Gelderland-Midden	Uitvoeren basispakket JGZ	- Aanbieden van contactmomenten conform Landelijk Professioneel Kader en professionele richtlijnen	Creëren van een gezonde en veilige basis voor alle kinderen, met gelijkwaardige kansen in de maatschappij
	Aanbieden van extra zorg voor kinderen en jongeren met extra zorgbehoeften	- Aanbieden van extra contactmomenten	
Proactief inspelen op behoeften van gemeenten, ouders en jongeren op het gebied van jeugdgezondheidszorg	Uitvoeren lokaal aanbod JGZ	- Aanbieden zorg op maat - Differentiatie in aard, frequentie en discipline van contactmomenten	
Optimale start voor alle kinderen	Aanbieden van zorg op maat in eerste 1000 dagen van het kind	- Uitvoeren pre- en perinataal aanbod - o Prenataal huisbezoek - o Voorzorg - o Stevig Ouderschap (pre- en postnataal) - o Samen Starten - Participatie JGZ-preventieagenda - Participatie Kansrijke Start	
Bevorderen gezondheid van 'nieuwkomers' in onze gemeenten	Uitvoeren Publieke Gezondheidszorg voor asielzoekers (PGA)	- JGZ 0-18-jarigen - IZB-preventie en –bestrijding - THZ - Tbc-preventie en –bestrijding - Gezondheidsbevordering - Individuele seksuele gezondheidszorg en preventie van soa/hiv - Afstemming en participatie in de lokale zorgketen	Voorkomen van betreffende infectieziekten op individueel- en populatieniveau
Optimale vaccinatiegraad van kinderen en jongeren	Minimaal 95% van kinderen en jongeren (WHO-norm) is gevaccineerd conform RVP	- Uitvoeren Rijksvaccinatieprogramma	
Behouden en verstevigen van de unieke kennis-positie op het gebied van jeugdgezondheid	Informereren en adviseren van gemeenten over gezondheidsbeleid	- Opstellen Integrale Jeugdrapportage - Gezondheidsmonitor - o Kindmonitor - o Jeugdmonitor	Input leveren voor gemeentelijke beleidsontwikkeling
Sluitend aanbod van preventieve en gespecialiseerde zorg	Samenwerking in sociaal domein versterken	Deelname in netwerkoeverleggen en lokale coalities	- Optimaal aanbod van zorg voor alle kinderen en jongeren - Voorkomen van versnippering van aanbod

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Jeugdgezondheidszorg	16.154	16.177	17.207	17.146	17.079	16.796	16.796
Lasten	16.154	16.177	17.207	17.146	17.079	16.796	16.796
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	13.325	15.223	15.636	15.893	15.893	15.893	15.893
Lokaal aanbod	4.182	3.205	3.213	3.213	3.213	3.213	3.213
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	1.699	834	1.532	1.338	1.338	1.338	1.338
Baten	19.205	19.262	20.381	20.444	20.444	20.444	20.444
Resultaat voor bestemming	3.050	3.086	3.175	3.297	3.364	3.647	3.647
Mutatie reserves	3	403	450	375	308	25	25
Resultaat na bestemming	3.053	3.489	3.625	3.672	3.672	3.672	3.672
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	3.053	3.489	3.625	3.672	3.672	3.672	3.672

2c.3 Pijler Monitoring & Onderzoek

De activiteiten binnen de pijler Monitoring & Onderzoek zijn gericht op het systematisch vergaren van gezondheidsinformatie binnen de regio in brede zin, het analyseren van deze informatie en gemeenten adviseren naar aanleiding van gesignaleerde ontwikkelingen. Daarnaast krijgt informatie gestuurd werken een meer centrale plaats door de informatievoorziening zowel intern als extern verder vorm te geven.

Gezondheidsmonitor

In het najaar van 2020 is de vierjaarlijkse gezondheidsmonitor uitgevoerd. In elke gemeente zijn inwoners van 19 jaar en ouder door middel van een steekproef geselecteerd om een vragenlijst in te vullen over hun gezondheid en welzijn. De volgende monitor is gepland in 2024.

Doorontwikkeling gezondheidsmonitor

De respons op de steekproef loopt terug, dit is een landelijk fenomeen. Nieuwe manieren van monitoring zijn nodig. Verdere digitalisering kan helpen om de respons te vergroten. Maar ook zijn we, met universiteiten en gemeenten, in gesprek over nieuwe methoden om inwoners te bevragen. Zoals panelonderzoek en andere manieren van kwalitatief onderzoek, liefst zo lokaal mogelijk. Hiermee wordt de monitoringsrol versterkt en sluit beter aan bij de behoefte van gemeenten om zo lokaal mogelijk informatie te verzamelen en kennis beschikbaar te hebben. Ook sluit deze manier aan bij het vormgeven van de monitoring van de lokale preventieakkoorden waarin bijvoorbeeld ook programma's als JOGG en GIDS monitoren. Samen met de gemeenten formuleren we handelingsperspectieven om nog verder te ondersteunen bij de monitoring van het regionaal en gemeentelijk publieke gezondheidszorgbeleid.

Doelenboom

Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd effect?
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	Maatschappelijk effect
Het bewaken, beschermen en bevorderen van de publieke gezondheid	Monitoren van de gezondheid van de inwoners van Gelderland-Midden	- Elke 4 jaar een gezondheidsmonitor uitvoeren onder jongeren, volwassenen en ouderen om de gezondheidstoestand te beschrijven - Integrale rapportages opleveren op basis van cijfers vanuit de monitors, vanuit JGZ en vanuit andere afdelingen van VGGM - Adviseren over de trends in die worden gezien in de monitoring - Het doen van verdiepend onderzoek en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners	Bijdragen aan een beeld van de gezondheid van inwoners van Gelderland-Midden en bijdragen aan goed onderbouwde gezondheidsbeleidsbesluiten van gemeenten

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew.Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Monitoring en Advies	1.655	1.878	2.163	2.022	2.022	2.022	2.022
Lasten	1.655	1.878	2.163	2.022	2.022	2.022	2.022
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	851	898	922	946	946	946	946
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	0	0	0	0	0	0	0
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	146	150	481	304	304	304	304
Baten	997	1.048	1.403	1.250	1.250	1.250	1.250
Resultaat voor bestemming	-658	-830	-761	-773	-773	-773	-773
Mutatie reserves	3	70	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	-655	-760	-761	-773	-773	-773	-773
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	-655	-760	-761	-773	-773	-773	-773

2d. Programma Ambulancezorg

Het programma ambulancezorg heeft tot taak om acute en niet-acute zorg te verlenen aan zieken en gewonden. Het programma is opgedeeld in 2 pijlers, namelijk zorgcoördinatiecentrum (waaronder de meldkamer) en mobiele zorg (waaronder de rijdende dienst).

Wetgeving ambulancezorg

De ordening van de ambulancezorg is sinds 2013 geregeld in de Tijdelijke wet ambulancezorg (Twaz). Deze wet is van tijdelijke aard en was oorspronkelijk bedoeld met een looptijd tot 1 januari 2018. Omdat het niet is gelukt om voor 1 januari 2018 een nieuwe regeling ambulancezorg op te stellen werd de Twaz met drie jaar verlengd. Per 1 januari 2021 is de (nieuwe) Wet ambulancezorg in werking getreden. Op basis van deze nieuwe wet hebben de huidige aanbieders van ambulancezorg voor onbepaalde tijd

een aanwijzing ontvangen. De impact van de invoering van deze Wet op beleidsplannen en governance worden in 2021 nader onderzocht.

Samenwerking met Gelderland-Zuid

Met buurregio Ambulancezorg Gelderland-Zuid is de samenwerking de afgelopen jaren toegenomen. Zo wordt er gewerkt met een gezamenlijke meldkamer in Arnhem, is er een gezamenlijke materialencommissie en verzorgen beide regio's gezamenlijk de scholing vanaf één locatie. Vanaf 2021 zal de samenwerking worden geïntensiveerd, denk onder andere samenwerking op het gebied aan medische advisering en minder complexe ambulance.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende (gekwalficeerd) personeel	- Duurzame inzetbaarheid bevorderen; maximaal opleiden van nieuwe medewerkers - Ambulancebijstandsplan - Inhuur derden - Efficiënter scholing geven zodat opgeleid personeel beschikbaar wordt in de paraatheid
Sluiting (delen) locaties	- Andere locaties/opkomstplaatsen bepalen in overleg met de brandweer. - Meldkamer: 'fall-back' naar andere regio.
Uitval ICT-voorzieningen	Meldkamer: Uitwijkplan lokaal en landelijk hanteren.
Wetsverandering, verlichte aanbesteding?	- Sectoraal afstemmen koers wetswijziging. - Vooraf nadenken over inrichting 'verlichte' aanbesteding.
Tekort materialen/middelen	Tijdelijk overhevelen materiaal naar andere post.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten	Realisatie	Gew. Begr.	Gew. Begr.	Begroting	Raming	Raming	Raming
Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
7.1 Volksgezondheid							
Zorgcoördinatie	1.700	1.566	2.594	2.623	2.623	2.623	2.623
Mobiele zorg	19.050	20.692	24.028	24.102	24.102	24.102	24.102
Lasten	20.750	22.257	26.622	26.725	26.725	26.725	26.725
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	175	177	181	181	181	181	181
Zorgverzekeraars	21.614	22.175	25.775	25.990	25.990	25.990	25.990
Overige baten	651	1.598	2.346	2.258	2.258	2.258	2.258
Baten	22.440	23.950	28.302	28.429	28.429	28.429	28.429
Resultaat voor bestemming	1.690	1.692	1.680	1.703	1.703	1.703	1.703
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	1.690	1.692	1.680	1.703	1.703	1.703	1.703
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	1.690	1.692	1.680	1.703	1.703	1.703	1.703

2d.1 Mobiele zorg

Beschikbaarheid

Spreiding- en beschikbaarheidskader RIVM
Ieder jaar berekent het RIVM voor de ambulancesector het aantal diensten dat de regionale ambulancevoorzieningen op de weg moet staan. De dekking voor een gebied is gebaseerd op standplaatsen en gaat uit van het principe van 'open grenzen' en de bereidheid van regio's om elkaar incidenteel te helpen bij zorgvragen in grensgebied van twee regio's. In het actieplan ambulancezorg staat aangegeven dat het huidige Landelijke Referentiekader Spreiding- en Beschikbaarheid verder kan worden verbeterd. Ook knelpunten rondom structurele en incidentele burenhulp in grensgebieden van regio's worden daarmee opnieuw bekeken. In 2020 zullen verdere stappen worden gezet met een herijking van het Spreiding- en Beschikbaarheidskader van het RIVM, dat vanaf 2021

van kracht zal zijn. Dit heeft niet geleid tot fundamentele aanpassingen voor het werkgebied Gelderland-Midden. Om de prestaties voor het gebied Nijkerk te verbeteren zijn specifieke afspraken met de RAVU gemaakt.

Standplaatsen

Wijzigingen in demografie, nieuwe infrastructuur en nieuwbouw van woningen maken dat Ambulancezorg G-M de plaatsing van haar ambulanceposten wil herzien, zodat de meest optimale dekking in de regio wordt bereikt. De eerste stappen zijn gezet met het in kaart brengen van de dekking van de regio vanaf de huidige standplaatsen en zijn alternatieven verkend voor nieuwe locaties. Verdiepende gesprekken zullen plaatsvinden met betreffende gemeenten en zorgverzekeraars om duidelijkheid te krijgen over andere locaties die een bijdrage leveren aan de dekking van de regio.

Doelenboom

Nota Goede ambulancezorg	Wat willen we bereiken?		Wat gaan we ervoor doen?	Wat is het beoogd maatschappelijk effect?
	Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties	
Bereikbare en beschikbare zorg	De patiënt kan 24/7 de ambulancedienst bereiken	De patiënt voorzien van tijdige ambulancezorg	- A1 binnen 15 min - A2 binnen 30 min - In absolute aantallen meer ritten op tijd in 2020 dan in 2019	De patiënt zo snel mogelijk naar de juiste zorg leiden.
Bereikbare en beschikbare zorg	De juiste zorg op de juiste plek door de juiste zorgverlener op het juiste moment	In 2025 wendt de patiënt met een acute zorgvraag zich tot het regionale loket voor de acute zorg.	Opzetten zorgcoördinatiecentrum	Ongeacht de zorgvraag van een patiënt komt, hij/zij wordt geholpen door de juiste zorgverlener.
Patiënt centraal	De patiënt weet waar de ambulancedienst voor staat.	Potentiële patiënten richten zich met de juiste zorgvraag tot de ambulancezorg	Patiëntervaringen worden ingezet in het optimaliseren van de zorgverlening	De zorgverlening is patiëntgericht.
Veiligheid	Veilige zorgverlening	Leveren van zorg in een veilige werkomgeving	Certificering informatie-beveiliging behaald	Veiligheid patiënt optimaal gewaarborgd.
Professionaliteit en professionele standaard	Leveren van goede ambulancezorg	Ambulancezorg G-M houdt zich aan landelijke richtlijnen en wetgeving voor goede ambulancezorg	- Medewerkers zijn optimaal (bij)geschoold - Er is inzicht in de vaccinatiestatus van medewerkers - Doen van VIM meldingen - Alle medewerkers zijn bevoegd en bekwaam - Klachten worden binnen 31 dagen teruggekoppeld aan de klager.	De patiënt ontvangt hoge kwaliteit van zorg.
Professionaliteit en professionele standaard/samenwerken	Verantwoorde ambulancezorg bij rampenbestrijding en crisis-beheersing	Werken volgens GGB	Deelname aan Multirealistisch Oefenen en TECC door alle medewerkers van de rijdende dienst.	Medewerkers optimaal getraind in het verlenen van grootschalige geneeskundige hulpverlening
Samenwerken	Meerwaarde voor de keten van acute zorg door kennisdeling en samenwerking met partners binnen de sector	Knelpunten in acute zorg dienstverlening zoveel mogelijk voorkomen	- Doen van meldingen kindermishandeling en huiselijk geweld bij Veilig Thuis. - Participeren in ROAZ overleggen	Doelmatige, goed afgestemde keten van diensten op het gebied van acute en opgeschaalde gezondheidszorg

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

			Meldingen over ketenpartners bespreken en verbeterafspraken maken	
--	--	--	---	--

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew. Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Mobiele Zorg	19.050	20.692	24.028	24.102	24.102	24.102	24.102
Lasten	19.050	20.692	24.028	24.102	24.102	24.102	24.102
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	62	63	64	64	64	64	64
Zorgverzekeraars	19.893	20.604	23.515	23.698	23.698	23.698	23.698
Overige baten	637	1.598	1.996	1.908	1.908	1.908	1.908
Baten	20.592	22.264	25.575	25.670	25.670	25.670	25.670
Resultaat voor bestemming	1.541	1.572	1.547	1.568	1.568	1.568	1.568
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	1.541	1.572	1.547	1.568	1.568	1.568	1.568
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	1.541	1.572	1.547	1.568	1.568	1.568	1.568

2d.2 Zorgcoördinatie

Meldkamerdomein

De meldkamers ambulancezorg van Gelderland-Zuid en Gelderland-Midden vervullen vanaf één locatie in Arnhem hun meldkamerfunctie. Deze samenvoeging maakt het mogelijk om in beperkte mate voor te sorteren op ontwikkelingen in het kader van zorgcoördinatie en samenwerking met HAP's en ProPersona, welk project in 2021 start. Bovendien gaat de ontwikkeling van de LMS-locatie in Apeldoorn door, wat inhoudt dat alle 112 meldingen via de meldkamer in Apeldoorn worden afgehandeld en de niet-acute meldingen via het zorgcoördinatiecentrum op een zo effectief en efficiënt mogelijke manier worden uitgezet. Voor Ambulancezorg G-M is het van belang om bij de ontwikkeling van de LMS-locatie aangesloten te blijven.

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew. Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
7.1 Volksgezondheid							
Zorgcoördinatie	1.700	1.566	2.594	2.623	2.623	2.623	2.623
Lasten	1.700	1.566	2.594	2.623	2.623	2.623	2.623
7.1 Volksgezondheid							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	113	114	117	117	117	117	117
Zorgverzekeraars	1.721	1.572	2.260	2.292	2.292	2.292	2.292
Overige baten	14	0	350	350	350	350	350
Baten	1.848	1.686	2.727	2.758	2.758	2.758	2.758
Resultaat voor bestemming	148	120	133	135	135	135	135
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	148	120	133	135	135	135	135
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	148	120	133	135	135	135	135

2e. Programma Bedrijfsvoering

Het programma bedrijfsvoering is ondersteunend aan de andere programma's en bestaat uit de activiteiten met betrekking tot personeel & organisatie, financiën, control, Informatie Management, ICT, facilitaire ondersteuning, inkoop, juridische zaken en communicatie.

Uitgangspunten die worden gehanteerd:

- Ondersteunend aan het primair proces, binnen wet- en regelgeving en de inhoudelijke kaders die door het bestuur zijn gesteld
- Functioneren binnen financiële kaders die samenhangen met de bestuurlijk vastgestelde begroting
- Functionerend binnen de door de organisatie gebruikte kwaliteitssystemen
- Werken op basis van informatie delen en toegankelijkheid, waarbij digitalisering – met als randvoorwaarde een goede borging van aspecten van informatieveiligheid en privacy – actief wordt opgepakt
- Duurzame bedrijfsvoering gericht op het tegengaan van verspilling van grondstoffen en energie
- Duurzame inzetbaarheid van medewerkers

Versterking informatievoorziening

Net als voor veel andere organisaties wordt een sterke informatiepositie steeds belangrijker. Zowel ten behoeve van de interne organisatie als ten behoeve van de externe adviesrol aan gemeenten en andere partners is een verdere versterking van de informatievoorziening nodig. Hierbij gaat het onder meer om versterking op het gebied van de operationele regie op ICT-systemen, specialistisch advies op het gebied van geo-informatie en extra capaciteit voor informatiearchitectuur.

VGGM is een brede organisatie en heeft in de loop van de jaren veel informatie verzameld. Daarnaast verzamelt zij jaarlijks informatie door het uitvoeren van de GGD-taken. Gemeenten ontvangen meerdere rapportages over haar inwoners. VGGM streeft ernaar om deze informatie zo integraal mogelijk te analyseren en aan te bieden. In bijvoorbeeld de integrale jeugd rapportages zijn de cijfers van de verschillende afdelingen (o.a. JGZ, Maatschappelijke zorg en Ambulancezorg) van VGGM gebundeld. Hiermee zijn verbanden tussen cijfers beter zichtbaar, zodat lokale aangrijpingspunten geformuleerd kunnen worden en gemeenten beter geadviseerd worden.

Op het gebied van informatievoorziening heeft VGGM drie ambities voor 2022:

- Het nog breder (Publieke Gezondheid/Brandweer) ontsluiten en verbinden

van onze gegevens. Analyseren vanuit BI, datascience en epidemiologie. De informatie in een dashboard interactief beschikbaar maken voor gemeenten (en ketenpartners). De kennis delen met dezelfde partners.

- VGGM-data verbinden met landelijk beschikbare data en, in samenwerking met gemeenten, lokale data om zo goed mogelijk te kunnen analyseren op het gebied van Publieke Gezondheid en Veiligheid

Digitalisering

VGGM beschikt over een veelheid aan informatie welke gebruikt worden in haar eigen werkprocessen, door de aangesloten gemeenten, ketenpartners of inwoners. De behoefte aan eenduidige informatie en bijbehorende ontsluiting en robotisering van de werkprocessen neemt hiermee sterk toe. Binnen de organisatie lopen diverse projecten om dat mogelijk te maken, denk hierbij aan het klantcontactcentrum, veiligheidsbeeld, de gezondheidsmonitor etc. De verwachting is dat dergelijke projecten komende periode een vlucht zullen nemen.

Eenduidige aanspraken na dienstongevallen en eigen risicodragerschap

De Veiligheidsregio's zijn de afgelopen jaren geconfronteerd met de verharding van de verzekeringsmarkt. Dit is de aanleiding geweest voor de gezamenlijke veiligheidsregio's nu te overwegen tot eigen risicodragerschap voor bepaalde risico's over te gaan en te onderzoeken welke juridische, financiële en contractuele vorm dit zou kunnen krijgen. Gedacht wordt aan een Stichting waarborgfonds veiligheidsregio's. Hiervoor zijn eenduidige aanspraken ontwikkeld.

De aanspraken en de bijbehorende financiering wordt naar verwachting in het voorjaar 2021 aan de besturen van de veiligheidsregio's ter besluitvorming voorgelegd. Indien wordt besloten tot de oprichting van een privaatrechtelijke rechtspersoon dan worden de gemeenteraden vervolgens in de gelegenheid gesteld om hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Wet open overheid

In december 2020 is de aangepaste Wet Open Overheid (WOO) aangenomen. De WOO beoogt de transparantie en verantwoording van de overheden te bevorderen door overheden te verplichten zo veel als mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren. De impact van deze wet op VGGM wordt nader onderzocht.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Door omgevingsontwikkelingen wegvallende inkomsten: ontvlechting, teruglopende subsidies e.d.	Sturen op mogelijkheden van taakverbreding, bevorderen employability en flexibiliteit
Uitval ICT en elektriciteit	Uitvoering geven aan beheersmaatregelen uit continuïteitsplan
Onvoldoende (deskundig) personeel	Continue monitoren
Ontoereikend niveau van informatiebeveiliging	• Implementeren van privacybeleid overeenkomstig de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG), het beheren van een privacyregister en de medewerkers op een actieve manier bewust maken van de do's en dont's bij het werken met gevoelige persoonsinformatie • Focus houden op het melden van incidenten met lekken van persoonsgegevens volgens de Wet op de datalekken • Vaststellen van een beleidsplan informatiebeveiliging binnen de landelijke norm voor VR's (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten en NEN 7510) en uitvoering geven aan de noodzakelijk geachte beheersmaatregelen om de beveiliging van de binnen de organisatie aanwezige informatie te borgen. Dit kan kosten met zich meebrengen, waarvoor geen voorziening in de begroting aanwezig is

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we ervoor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestaties 2020 - 2023	
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betere en snellere informatievoorziening	• Het vereenvoudigen en digitaliseren van processtappen en procedures • Terugbrengen formatie administratie als gevolg van digitalisering	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau
	Meer voor minder	• Realiseren inkoopvoordelen • Doelmatig beheren en gebruiken van alle gebouwen die de VGGM gebruikt	
	Duurzaam ondernemen	• Voorkomen van verspilling van grondstoffen en energie • Verduurzaming van het wagenpark • Inkoop/gebruik van duurzame en verantwoorde materialen • Invoeren e-facturering	
Gezonde financiële huishouding	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden	• Optimaal inzetten van beschikbare gelden voor het realiseren van de doelen van de organisatie • Transparant verantwoorden over bestedingen	Verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld
	Realiseren van voldoende financiële weerstand	• Jaarlijks actualiseren van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid	
Kwaliteit van de externe (bestuurlijke) informatie en communicatie verhogen	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering	• Vernieuwing Document Management Systeem en herinrichting digitaal archief	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, burgers, bedrijven) door middel van informatie-uitwisseling
	Tevredenheid bestuursorganen/ raden over de opgeleverde informatie	• Door vormgeving en digitalisering toegankelijk maken van beleids- en verantwoordingsdocumenten • Directie en medewerkers van de VGGM onderhouden en bestendigen op ambtelijk en bestuurlijk niveau goede contacten met de gemeenten. De raadsinformatieavonden, netwerkdagen en gesprekken met stakeholders zijn terugkerende initiatieven	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met ketenpartners en burgers	• Informatie beschikbaar stellen conform de standaard voor veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Referentie Architectuur)	

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

		- Planmatig realiseren van een samenhangend informatiestelsel (met elkaar verbinden van registraties) - Implementeren van het vastgestelde beleid voor informatiemanagement	
Goed werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en gevarieerd medewerkersbestand	- Investeren in leiderschap (gericht op kwaliteit werkrelaties, ontwikkeling talent en duurzame inzetbaarheid personeel) - VGGM voor mensen met een beperking tot de arbeidsmarkt toegankelijker te maken	Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven waarbij continu geanticipeerd wordt op ontwikkelingen
	Aantrekkelijk werkgever zijn nu en in de toekomst (borgen continuïteit van de organisatie)	- Verder invulling geven aan tijd- en plaats onafhankelijk werken - Bepalen profiel van de VGGM als (toekomstig) werkgever en het zichtbaar maken van de VGGM als werkgever (presentatie /marketing/werving)	

Wat mag het kosten

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Gew. Begr. 2020	Gew. Begr. 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
0.4 Overhead							
Bedrijfsvoering	16.493	17.678	19.080	19.100	19.078	18.806	18.736
Lasten	16.493	17.678	19.080	19.100	19.078	18.806	18.736
0.4 Overhead							
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0
Lokaal aanbod	0	0	0	0	0	0	0
BDUR	46	46	47	47	47	47	47
Zorgverzekeraars	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	625	491	688	788	788	788	788
Baten	671	538	736	835	835	835	835
Resultaat voor bestemming	-15.822	-17.140	-18.344	-18.265	-18.242	-17.971	-17.900
Mutatie reserves	243	366	425	464	442	170	100
Resultaat na bestemming	-15.579	-16.774	-17.919	-17.800	-17.800	-17.800	-17.800
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	-15.579	-16.774	-17.919	-17.800	-17.800	-17.800	-17.800

3. Financiën

Voor het opstellen van de bestuursbegroting 2022 is de vertreksituatie de jaarschijf 2021 zoals opgenomen in de bestuursbegroting 2022.

De financiële beschouwingen bevat de volgende onderwerpen:

- Nominale ontwikkelingen: ontwikkelingen vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2020 en de prijs- en loonindexering.
- Investerings
- Effect op het lopende begrotingsjaar 2021
- Financiële begroting

3.1 Nominale ontwikkelingen

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaat uit een voorcalculatie voor 2022 en een nacalculatie over 2020.

- In de voorcalculatie van de begroting 2022 wordt uitgegaan van de raming van het CPB in de Macro Economische Verkenning 2021 (hierna: MEV). In de MEV (september 2020) wordt voor de collectieve sector rekening gehouden met een loonkostenstijging in 2022 van 1,5% en hogere materiele kosten van 1,5%. Deze percentages zijn in vergelijking met eerdere jaren fors lager. In de huidige onzekere tijd verwachten wij met name bij de loonkosten nog forse bijstellingen door toenemende pensioenpremies en sociale lasten. Hierdoor is het risico reëel dat de opgenomen raming gaat leiden tot structurele tekort in 2022-2024 (daarna wordt een eventueel tekort weer aangevuld door de nacalculatie)
- In de nacalculatie van de begroting 2022 wordt de werkelijke loonkostenontwikkeling in 2020 (het zogenaamde inhaaleffect) vastgesteld. Hiervoor gebruiken we eveneens de MEV 2021. In de begroting 2020 was rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 3,4% en 1,6% voor prijsontwikkeling. (MEV 2019). Deze percentages zijn volgens de MEV 2021 voor 2020 respectievelijk 3,6% en 1,5%. Dit betekent een nacalculatie van 0,2% op de lonen en -/0,1% op de prijzen.
- Als de voor- en nacalculatie worden gecombineerd dan bedraagt de indexatie voor loon 1,7% en voor prijzen 1,4%.
- Uitgangspunt bij het toepassen van bovenstaande systematiek is dat 70% van de begrote kosten betrekking hebben op loon en 30% op prijs.

3.2 Verdeelsleutels

Gemeentelijke bijdragen aan brandweertaken

In het verleden heeft het Algemeen Bestuur de financieringsstructuur van de brandweer vastgesteld. De basis hiervan vormt het oorspronkelijk ingebrachte budget.

Evaluatie verdeelsleutel

In 2019 heeft het Algemeen Bestuur gevraagd om de verdeelsleutel brandweer te evalueren. Deze evaluatie heeft in 2020 en 2021 plaatsgevonden. In deze begroting is de uitkomst van deze evaluatie opgenomen. Deze uitkomst heeft gevolgen op de verdeling van de brandweerbijdragen over de gemeenten per 2022.

Waarom een andere verdeelsleutel

Elke gemeente profiteert van de goed geoutilleerde regionale brandweezorg zoals die nu bestaat.

Het Algemeen Bestuur is van mening dat de overgang naar een andere, geobjectiveerde en toekomstbestendige verdeelsleutel wenselijk is, mede omdat:

- De brandweerorganisatie zich tussen 2014 en 2020 doorontwikkeld heeft tot een echte regionale organisatie, met goed opgeleide lokale ploegen en specialistische teams
- Er een bundeling en herschikking heeft plaatsgevonden van specialismen en specialistisch materieel waardoor ook in lokale ploegen wijzigingen hebben plaatsgevonden
- De voor iedereen beschikbare specialismen en specialistisch materieel een - in deze tijd noodzakelijke en solidaire - aanvulling is op de vanzelfsprekende 'klassieke burenhulp'
- De brandweezorg in de hele regio kwalitatief op een gelijkwaardig en hoger niveau staat en voor iedereen beschikbaar is als dat nodig is
- Sommige gemeenten huisvestingskosten betalen voor regionale taken
- Het in stand houden van voor iedereen goede en tijdig beschikbare brandweezorg alleen kan met een regionaal dekkingsplan, geen enkele gemeente kan het nog alleen.

Bovendien doet de huidige verdeelsleutel geen recht aan het gegeven dat in principe de brandweezorg voor alle inwoners, bedrijven etc. in de regio gelijkwaardig is. Bij die gelijkwaardigheid past niet dat er grote verschillen bestaan in de financiële bijdragen per inwoner door de verschillende gemeenten. Bij de regionalisering van de brandweer in 2014 is ervoor gekozen de verschillen (nagenoeg) in stand te houden. Door diverse organisatorische en

maatschappelijke veranderingen zijn deze verschillen alleen maar groter geworden en dat zal zonder aanpassing van de verdeelsleutel ook in de toekomst zo zijn. Nu we vele jaren verder zijn en de regionale brandweerorganisatie ook als echte regionale organisatie functioneert met gelijkwaardige brandweezorg voor eenieder is het niet langer houdbaar dat er zo grote verschillen in de financiële bijdragen blijven bestaan en zal er een toekomstbestendige verdeelsleutel moeten komen.

Wat is een passende verdeelsleutel?

Een meer gelijkwaardige financiële bijdrage van gemeenten vraagt om een andere verdeelsleutel, met de volgende eigenschappen:

- Gebaseerd op regionale solidariteit
- Toekomstbestendig
- Herkenbaar, uitlegbaar
- Robuust, eenvoudig
- Rekening houden met specifieke lokale omstandigheden (bijvoorbeeld weg, water, bos, historische binnenstad, uitgestrektheid platteland, verspreide bebouwing)
- Aansluiten bij bekende systemen (bijvoorbeeld Gemeentefonds, andere regio's)

Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur de verdeelsleutel GF-OOV-sub cluster brandweer als gezamenlijke oplossingsrichting gekozen (GF=Gemeentefonds, OOV=Openbare Orde en Veiligheid). Ruim twee derde van de Veiligheidsregio's in Nederland heeft eerder voor deze verdeelsleutel gekozen.

Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweezorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten zijn. De ophanden zijnde herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

Overgangsregeling

Er zijn 3 groepen gemeenten te onderscheiden:

- 1) Gemeenten waarvoor de kosten nagenoeg gelijk blijven
- 2) Gemeenten die meer gaan betalen
- 3) Gemeenten die minder gaan betalen

Bij invoering van een andere verdeelsleutel zal de huidige en toekomstige bijdrage van een gemeente aan de brandweezorg soms fors verschillen. Dat is in een tijdperk waarin de meeste gemeenten toch al financiële zorgen hebben een complicerende factor. Gerealiseerd wordt dat gemeenten die meer moeten gaan betalen die stap moeilijk in een keer kunnen maken. Tegelijkertijd is het niet uitlegbaar dat gemeenten die jarenlang meer hebben betaald daar nog lang mee zouden moeten doorgaan. Daarom is een overgangsregeling uitgewerkt die aan beide tegemoetkomt. Het Algemeen Bestuur heeft gekozen voor een overgangsmodel waarin 12 van de 15 gemeenten in drie jaar toegroeien naar de

nieuwe bijdrage met percentuele stappen van 5% – 25% - 30 % ten opzichte van de oorspronkelijke bijdrage. Het Algemeen Bestuur vindt het uitlegbaar dat 3 gemeenten in vier in plaats van drie jaar naar het nieuwe bedrag toegroeien.

Uitgesloten van de verdeelsleutel

Een aantal componenten van de brandweerbijdrage zijn uitgesloten van de verdeelsleutel omdat deze betrekking hebben op lasten die niet zijn geregionaliseerd. Het betreffen de bijdragen voor functioneel leeftijd ontslag (FLO) voor de gemeenten Arnhem en Ede, de bijdrage voor het in stand van het AED-netwerk in Barneveld en de huisvestingsbijdrage.

Voor de huisvestingskosten heeft het Algemeen Bestuur geconcludeerd dat het wenselijk is om deze kosten ook te regionaliseren. Op deze wijze kan de regio beter sturen op het regionale dekkingsplan en worden kosten voor bijvoorbeeld de stalling van regionaal materieel, de werkplaatsen en kantoren regionaal gedragen in plaats van dat deze kosten ten laste komen van de gemeente waar de betreffende functie is gehuisvest.

De diversiteit in het vastgoedgebruik, de verschillende gemeentelijke afspraken over gebruik, beheer en onderhoud en de ontwikkelingen in de bouwkundige en energetische eisen aan vastgoed maken het regionaliseren van de huisvestingslasten complex. Komende periode wordt nader onderzocht wanneer en op welke wijze gekomen kan worden tot een adequaat en toekomstgericht financieel huisvestingskader, inclusief mogelijke overgangsmodellen. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt.

Gemeentelijke bijdragen aan GGD, GHOR en bevolkingszorgtaken

De financiering van het basispakket voor GGD-taken, de GHOR-taken en bevolkingszorgtaken wordt middels een inwonerbijdrage verdeeld over de deelnemende gemeenten. Specifiek voor het basisaanbod van de jeugdgezondheidszorg 0-4-jarigen wordt uitgegaan van het aantal inwoners 0-18-jarigen.

Volgens de gemeenschappelijke regeling wordt het aantal inwoners is gebaseerd op de situatie per 1 januari voorafgaand aan het begrotingsjaar (voor 2022 dus per 1 januari 2021).

De uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma wordt op basis van gemaakte afspraken verrekend op basis van de bedragen die voor deze verantwoordelijkheid zijn opgenomen in het gemeentefonds.

Aanvullende pakketten worden op basis van maatwerkafspraken bij de betreffende gemeente in rekening gebracht.

Bij de overgang van de jeugdgezondheidszorgtaken 0-4 was afgesproken om de verdeelsleutel jeugdgezondheidszorg 0-4 in 2020 te evalueren. In 2020 hebben de bestuurlijke portefeuillehouders gezondheidszorg de huidige verdeelsleutel besproken, inclusief eventuele andere modellen. De conclusie is dat de huidige verdeelsleutel recht doet aan de feitelijke taken van de jeugdgezondheidszorg 0-4. Een eventuele herziening van de verdeelsleutel wordt niet nodig geacht.

3.3 Evaluatie taken

De bestuurders van VGGM constateren dat gemeenten momenteel financiële tekorten hebben en vragen partners/ verbonden partijen mee te bewegen in deze financiële uitdaging. Hierbij wordt nadrukkelijk aangegeven dat de bestuurders een discussie willen voeren over de scope van activiteiten ten laste van de gemeentelijke budgetten. Bijvoorbeeld door gezamenlijk het huishoudboekje van VGGM door te lichten aan de hand van een toetsing aan het wettelijk kader en een vergelijking te maken met andere organisaties. Met de uitkomst van deze benchmark kan aansluitend het gesprek worden gevoerd over de gewenste omvang en kwaliteit van de aan VGGM opgedragen taken.

Bekostigingsonderzoek in relatie tot taken

VGGM heeft een brede scope aan taken en bijbehorende activiteiten. Gemeenten vragen aan VGGM mee te bewegen met de financiële spanning waarin zij zich momenteel bevinden. Het is echter complex om eenduidig aan te geven welke activiteiten minder kunnen, nu mogelijk te ruim zijn ingericht en/of inefficiënt worden uitgevoerd. Om die reden is het voorstel om een benchmark onderzoek uit te laten voeren door een externe

partij. Het resultaat van dit benchmark onderzoek is een beschrijving van de huidige activiteiten, de kwaliteit van deze activiteiten, de verwijzing met het (wettelijk) kader, de wijze waarop deze zijn georganiseerd, een benchmark van deze activiteit met een aantal andere regio's en een risico-evaluatie met analyse van het weerstandvermogen. Op basis van dit onderzoek ontstaat voor de gemeenten een beter inzicht in de taken van VGGM, de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd en de samenhangende kwaliteit en ook de wijze waarop andere GR-en dit hebben vormgegeven. Voor dit benchmark onderzoek is de financiële commissie als begeleidingsgroep benoemd. De rol van deze begeleidingsgroep is vervolgens om de scope van de opdracht te bepalen, de voortgang van het onderzoek te bewaken en een eerste duiding van de resultaten te maken.

Realistische bekostiging

Op basis van de resultaten uit het benchmark-onderzoek kunnen de bestuurders aansluitend het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen.

Tijdspad

De bestrijding van het Covid-19 virus leidt tot een enorme inspanning van de gehele VGGM-organisatie, maar specifiek voor de GGD. Om die reden is het voorstel om de evaluatie kerntaken en benchmark af te bakenen tot de programma's crisisbeheersing, brandweerszorg en overhead (bedrijfsvoering). In 2022 kan dan worden bekeken hoe de evaluatie voor GGD-vorm kan worden gegeven.

3.4 Investerings

Investerings zijn uitgaven waarvan het economisch nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investerings worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting. Als onderdeel van deze

Programmabegroting 2022 is het MJIP 2021 - 2025 geactualiseerd.

Geplande vervangingsinvesteringen zijn beoordeeld op nut en noodzaak en er is, voor zover mogelijk, beoordeeld of de opgenomen vervangingsbedragen toereikend zijn. Dit leidt tot fluctuatie van investeringsvolumen in de verschillende jaren. De geplande investeringen worden opgenomen in de meerjarige inkoopkalender, zodat de ondersteuning op het gebied van inkoop hierop afgestemd kan worden.

In de periode 2021-2025 is de prognose dat voor € 46,8 miljoen wordt geïnvesteerd. De totale waarde van de materiële vaste activa wordt per eind 2024 geraamd op € 39,5 miljoen. In bijlage 4 is een detailoverzicht van het investeringsplan opgenomen.

3.5 Effect op lopende begrotingsjaar 2021

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt bij het vaststellen van de begroting 2022 ook de eerste actualisatie van de begroting 2021 aan het

bestuur voorgelegd. Eventueel vindt naar aanleiding van de halfjaarrapportage over 2021 een tweede actualisatie plaats.

Het verloop van de bestuursbegroting 2021 naar de geactualiseerde begroting 2021 kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht baten en lasten Bedragen x € 1.000	Begroting 2021	Reserves	Gem. bijdrage	Lokaal aanbod	NZA	BDUR	Covid-19	Overig	Gew.begr. 2021
Programma Crisisbeheersing	4.108	0	-3	0	0	-31	126	494	4.693
Programma Brandweezorg	36.640	1.775	516	0	0	296	0	-1.027	38.200
Programma GGD	25.633	115	-15	785	0	3	40.347	237	67.105
Programma Ambulancezorg	20.918	0	0	0	4.723	7	0	975	26.622
Programma Bedrijfsvoering	16.129	225	0	0	-9	2	344	2.389	19.080
Lasten	103.428	2.115	498	785	4.713	276	40.817	3.068	155.700
Gemeentelijke bijdrage	62.379	0	498	0	0	0	0	-19	62.858
Lokaal aanbod	5.742	0	0	785	0	0	0	0	6.527
BDUR	6.495	0	0	0	0	276	0	0	6.771
Zorgverzekeraars	21.062	0	0	0	4.713	0	0	0	25.775
Overige baten	7.015	0	0	0	0	0	40.817	3.087	50.918
Baten	102.693	0	498	785	4.713	276	40.817	3.068	152.850
Resultaat voor bestemming	-735	-2.115	0	0	0	0	0	0	-2.850
Mutatie reserves	735	2.115	0	0	0	0	0	0	2.850
Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0

In de geactualiseerde begroting 2021 zijn de navolgende aanpassingen opgenomen:

Reserves

De mutatie op de reserves heeft voor € 1,2 mln betrekking op de 24 uursdienst Ede. In overeenstemming met paragraaf 2b.1 heeft de post Ede Stad per 2021 een 24 uursdienst om in overeenstemming met de arbeidstijdenwet de operatie te kunnen uitvoeren. De invoering van de 24/7 leidt tot ca 1,5 mln extra personele kosten. Bij deze kostenuitzetting is rekening gehouden met het sluiten van de post Ede Stadspoort en het beleggen van beheersmatige taken bij de 24 uursdienst. De dekking van deze extra lasten voor 2021 wordt gevonden in het overschot op de brandweezorg in 2020 voor € 1,2 mln. De resterende € 0,3 mln wordt door de gemeente Ede gedragen. Daarnaast draagt

de gemeente Ede € 0,2 mln voor het continueren van de post Ede Stadspoort.

De resterende mutatie van € 0,9 mln heeft met name betrekking op consequenties van het resultaatvoorstel over het boekjaar 2019 en het voorgestelde resultaatvoorstel van 2020 inzake niet uitgevoerde werkzaamheden door Covid19 welke later worden ingehaald. Daarnaast zijn in 2020 niet alle reserves volgen bestemming besteed door uitstellen van ontwikkelactiviteiten als gevolg Covid19. De besteding is vervolgens in 2021 of 2022 gepland.

Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage muteert met € 500.000 voor de hierboven genoemde bijdrage van Ede, alsmede met € 54.000 voor de impuls gelden externe veiligheid, met -/- € 38.000 voor de terug levering van de kazerne in Dieren aan de gemeente Rheden gedurende 2021 en -/- 18.000 voor de bijdrage GGD als correctie op het aantal inwoners per 1/1/2019 leidend tot een aanpassing van de inwonerbijdrage voor 2021.

Opbrengsten gemeenten regionaal (lokaal aanbod)

Het verschil wordt veroorzaakt door wijziging van het werkelijke lokaalaanbod ten opzichte van de begroting. Het lokaal aanbod wordt altijd 1 jaar van tevoren afgesproken, leidend tot deze bijstelling. Een groot deel van de toename is te verklaren door de aanvullende bijdrage als gevolg van de Wet op de Verplichte GGZ.

Opbrengsten rijk (BDUR)

De bijdrage van het rijk muteert naar aanleiding van de hoger dan geraamde indexering.

Bijdrage VWS inzake COVID-19 (Overige baten)

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben de GGD-en opdracht gegeven om het COVID19 virus middelen testen, traceren en vaccineren te bestrijden. De kosten die hiervoor worden gemaakt worden op basis van werkelijke kosten bij VWS worden gedeclareerd. Daarnaast kunnen de GGD-en en de Veiligheidsregio's hun gederfde inkomsten, eventuele andere extra kosten als gevolg van COVID19, onder aftrek van de minderkosten, bij VWS declareren. In de gewijzigde begroting 2021 is een voorlopige inschatting van de totale bijdrage vanuit VWS opgenomen.

Overige

De kolom overige betreft met name de mutatie in de overige baten als gevolg van detacheringen, subsidieverstrekingen en overige diensten. Daarnaast vindt in de lasten een verschuiving tussen de programma's plaats als gevolg van een administratieve opschoning en hogere ICT-lasten door vernieuwing van het applicatielandschap om plaats en tijd onafhankelijk te kunnen samenwerken.

3.6 Voorstel bestemming resultaat over 2020

Het jaarverslag over 2020 is per half februari opgesteld en de accountantscontrole wordt naar verwachting begin maart 2021 afgerond. Over 2020 zijn fors meer kosten gemaakt ten behoeve van de COVID19 bestrijding. Deze kosten zijn voornamelijk gemaakt binnen het programma GGD. Het Ministerie van VWS vergoed de kosten voor zover deze niet vanuit de inwonerbijdrage kunnen worden gedekt.

Het programma brandweerzorg heeft een (fors) positief resultaat. Als gevolg van de COVID19 maatregelen zijn minder kosten gemaakt voor opleidingen en oefeningen en is vertraging ontstaan in de vervanging van spullen en automatisering. In het jaarverslag over 2020 wordt het resultaat nader geanalyseerd.

Onderstaand voorstel voor de bestemming van het resultaat over 2020 is in deze ontwerpbegroting verwerkt. Op basis van het concept jaarverslag over 2020 zal naast deze resultaatbestemming een bedrag over blijven voor een resultaatuitkering aan de deelnemende gemeenten.

24uurs bezetting Ede Stad

In overeenstemming met paragraaf 2b.1 en paragraaf 3.5 is het voorstel om uit het resultaat over 2020 € 1,2 mln te bestemmen ten behoeve van de invoering van de 24uurs bezetting van de Post Ede Stad.

Reservering verdeelsleutel

In overeenstemming met paragraaf 3.2 wordt met ingang van 2022 een nieuwe verdeelsleutel voor de bijdrage Veiligheid/ brandweer toegepast. Tussen de gemeenten zijn overgangsafspraken gemaakt. De afspraak is dat de bijdrage als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel in 2022 niet met meer of minder muteert dan 5% van de bijdrage in 2020. Dit percentage bedraagt voor 2023 25% en voor 2024 30%. Het gevolg van deze afspraak is dat de bijdrage aan gemeenten die minder gaan betalen sneller daalt dan dat de bijdrage van gemeente die meer gaan betalen stijgt. Voor 2022 ontstaat een overschot van € 11.000 en voor 2023 en 2024 een tekort van € 269.000 respectievelijk € 215.000. Het voorstel is om voor het saldo van € 474.000 een bestemmingsreserve te vormen, zodat de afgesproken overgangsafpraak kan worden uitgevoerd.

In te halen activiteiten

In 2020 heeft VGGM diverse activiteiten niet kunnen uitvoeren als gevolg van COVID-19. Het betreft onder andere specifieke opleidingen en trainingen voor brandweerpersoneel en de implementatie van ICT-systemen. De bijbehorende budgetten zijn hierdoor niet uitgegeven, terwijl uitvoering op (korte) termijn wel noodzakelijk is. Denk bijvoorbeeld aan het verlopen van accreditatie door onvoldoende training of het niet meer ondersteunen van verouderde licenties door de leveranciers.

Voor de opleidingen en trainingen is in beeld gebracht welke opleidingen in 2021 of 2022 ingehaald worden om medewerkers voldoende opgeleid en geoefend te houden. Het totaalbedrag voor deze opleidingen bedraagt circa € 250.000. Voor de implementatie van ICT-systemen bedraagt de achterstand in de planning circa € 100.000. Het voorstel is om voor in het inhalen van deze activiteiten een bestemmingsreserve te vormen.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Reservebeleid

De Veiligheidsregio houdt gewenst reserveniveau aan, dat uitgaat van de situatie dat de gemeenten een deel van het risicodragerschap voor hun rekening nemen. Met deze reserve wordt ervan uitgegaan dat te verwachten risico's goed zijn op te vangen.

Risico's

Hieronder is een inventarisatie van de belangrijkste risico's opgenomen.

Risico's voor heel VGGM

Arbeidsmarkt

De krappere arbeidsmarkt maakt het moeilijk om medewerkers en vrijwilligers te vinden en te binden. Voor dit moment specifiek geldt dat de COVID19 maatregelen leiden tot het risico van een hoger verloop van vrijwilligers doordat de sociale binding met de organisatie afstandelijker is geworden. Het risico bestaat dat de formatie niet op orde is en afgesproken prestaties om die reden niet kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast nemen kosten om leemtes in de planning te ondervangen met tijdelijke inhuur van medewerkers toe en is de inspanning die geleverd wordt om verloop van medewerkers op te vangen groot. Dit noopt de organisatie om haar arbeidsmarktstrategie te evalueren en te zoeken naar alternatieve mogelijkheden om (tijdelijk) personeel aan te trekken.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

De Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden valt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM. Er is geen sprake van financiële verwevenheid tussen de stichting en de gemeenschappelijke regeling. De financieringsstromen en vermogensbestanddelen blijven in de toekomst strikt gescheiden. Dit beperkt de risico's voor de gemeenschappelijke regeling.

Consequenties Covid-19 - ziekteverzuim

Het is van maatschappelijk belang dat de taken die vallen onder de Wet publieke gezondheid en Wet Veiligheidsregio zoveel mogelijk worden uitgevoerd. De Coronabestrijding vraagt ruime tijd veel extra inzet van VGGM-medewerkers. Alles tezamen is er een verhoogd risico op ziekteverzuim:

- Het COVID-19 virus zelf;
- De werkdruk als gevolg van de Coronabestrijding
- Algemene maatschappelijke effecten als gevolg van de COVID19 bestrijding (minder reguliere zorg, mentale gevolgen etc)

In voorkomende gevallen betekent dit dat soms keuzes gemaakt moeten worden: welke werkzaamheden kunnen uitgesteld worden (en hoe lang) en welke activiteiten worden als eerste niet uitgevoerd bij krapte aan personeel.

Consequenties Covid-19 – effect op taken

Het is nog onduidelijk welke effecten COVID19 en de bestrijding van het virus heeft op de samenleving. Denk hierbij aan de impact op kwetsbare jongeren of vraag naar reizigersvaccinaties. Deze onzekerheid heeft mogelijk gevolgen op de uitvoering van de omvang en aard van de taken in 2022 en verder.

Programma brandweerzorg

Groot onderhoud brandweerkazernes

Ten tijde van de regionalisering van de brandweer is de bestuurlijke keuze gemaakt de kazernes niet over te dragen aan de veiligheidsregio en in eigendom te laten van de gemeenten. Drie argumenten speelden daarbij een rol:

- Voor gemeenten vertegenwoordigen de kazernes een maatschappelijk en/of economische belang;
- VGGM wil zich te beperken tot het uitvoeren van de kerntaken en daar valt het beheer van onroerend goed niet onder. Liever maakt VGGM gebruik van de vastgoedkennis die bij gemeenten aanwezig is;
- De ontvlechting van de kazernes is niet eenvoudig omdat er op veel plaatsen sprake is van complicerende factoren zoals gedeeld gebruik met andere gemeentelijke diensten en/of nog af te wikkelen investeringen in nieuw en verbouw.

In de lijn van bovenstaande keuze is het budget voor de kapitaallasten en het groot onderhoud bij de gemeente achtergebleven. In het budget voor de brandweer zijn de gebruikerslasten opgenomen (denk aan schoonmaakkosten, energie, klein onderhoud, etc.). VGGM heeft in de jaarrekening een onderhoudsreserve gevormd voor het groot onderhoud dat door de gebruiker moet worden uitgevoerd.

Rechtspositie vrijwilligers brandweer

De invoering van de Wet normalisering rechtsposities ambtenaren is ingegaan per 1 januari 2020. Een onverkorte invoering heeft waarschijnlijke grote ongewenste effecten voor, met name, de vrijwilligers bij de brandweer. Om deze reden is voor veiligheidsregio's uitstel verleend om de gevolgen in kaart te brengen en met alternatieve voorstellen te komen.

In de brandweerkamer wordt samen met de Ministers de mogelijkheid verkend de vrijwilligers uit de Wnra te houden.

Financiering inzet 25kv

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu versterkt een jaarlijkse bijdrage van € 324.000 om VGGM in staat te stellen expertise toe te passen bij het optreden bij spoorwegincidenten op de Betuweroute, met name gerelateerd aan de 25kV bovenleiding. Binnenkort wordt een besluit verwacht ten aanzien van de continuering van deze vergoeding.

Programma GGD

Projecten Medische Milieukunde

VGGM participeert regelmatig in Europese projecten en in diverse projecten van de Academische Werkplaats. Voor deze projecten vindt afrekening aan het einde van de looptijd plaats. Dat betekent dat tussentijds geen financieel resultaat in de exploitatie zichtbaar wordt. Tussentijds wordt binnen VGGM vastgesteld of kosten die zijn gemaakt ook subsidiabel zijn. Dat is een toets op de rechtmatigheid. Bij afronding van een project kan het wel zo zijn dat VGGM hogere kosten heeft moeten maken door in het bijzonder meer capaciteit voor een project in te zetten. Dat is een vraagstuk van doelmatigheid.

Bedrijfsvoeringsrisico's MZ

De afdeling Maatschappelijke Zorg (MZ) kent een aantal bedrijfsvoering risico's waaronder de kwetsbaarheid in de opbouw van het personeelsbestand. Binnen de specialistische functies is sprake van een vergrijzing van het personeelsbestand. Ook is het vanwege de krapte op de arbeidsmarkt voor met name deze specialistische functies een uitdaging om de juiste mensen aan te trekken. Hierdoor kan de continuïteit van de werkzaamheden in gevaar komen.

Naast deze uitdaging bestaan onzekerheden ten aanzien van de inkomsten door (mogelijke) veranderingen in wet- en regelgeving en overige (externe) ontwikkelingen.

Functiewaardering

Landelijk blijken er verschillen te bestaan tussen de inschaling van verpleegkundigen. Bij de meeste vergelijkbare organisaties zijn verpleegkundigen 1 schaal hoger ingedeeld dan bij de VGGM. Dit leidt tot het risico van uitstroom van verpleegkundigen naar andere/ons omringende GGD-organisaties en beperktere instroom van nieuwe verpleegkundigen. Het aanpassen van de functiewaardering leidt tot grote financiële effecten voor de organisatie. Ook voor de artsen JGZ zijn er landelijke verschillen. Ook hier loopt een functiewaarderingstraject met mogelijke financiële effecten.

Daarnaast is er een grote groep werknemers die na de overgang van STMG en Icare in dienst zijn gekomen bij de Stichting PG. Zij vallen hiermee

onder een andere CAO dan de medewerkers van VGGM. Binnen de organisatie geeft dit onwenselijke verschillen. Het uitfasen van de Stichting heeft echter een grote financiële impact op de organisatie door toepassing van de arbeidsvoorwaarden die VGGM heeft.

Lokaal aanbod JGZ

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van zowel de jeugdgezondheidszorg als voor preventie en jeugdhulp op basis van de Jeugdwet. JGZ-organisaties zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de primaire invulling van het JGZ-aanbod.

De JGZ richt zich op het vroegtijdig signaleren, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding. Hiermee kan de eigen kracht van kinderen, jongeren en ouders worden versterkt en (indien mogelijk) kunnen ervaren problemen worden genormaliseerd. Preventie en lichte ondersteuning kunnen zwaardere hulp mogelijk voorkomen. Dit basispakket JGZ valt onder de Wpg. Bepaalde interventies uitgevoerd door de JGZ, zoals Voorzorg en Stevig Ouderschap, vallen onder de Jeugdwet.

Om bovenstaand te realiseren en in te kunnen spelen op de lokale zorgbehoefte, in aansluiting met de zorg vanuit het jeugd- en sociale domein kopen gemeenten naast het wettelijk (regionale) deel van de JGZ ook gemeentelijk lokaal aanbod in.

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de Jeugdzorg. De overheveling van de jeugdzorg naar gemeenten is gepaard gegaan met een flinke bezuiniging. Afgelopen jaren zien we bij bijna alle gemeenten een stijging van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van de jeugdzorg.

De insteek een verschuiving te creëren naar meer preventieve en informele zorg heeft tot heden voor gemeenten onvoldoende opgeleverd. Dit leidt in toenemende mate tot overschrijding van gemeentelijke budgetten en tekorten.

Rijksvaccinatieprogramma

Met ingang van 1 januari 2019 is de uitvoering van het RVP een taak welke onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van gemeenten valt. Hiermee wordt de samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg versterkt. Voor 2019 en 2020 is afgesproken de hiervoor aan het gemeentefonds toegevoegde middelen, één op één door te zetten naar de jeugdgezondheidszorg ten behoeve van het RVP. Voor 2021 is afgesproken deze afspraken te verlengen. Als er in de toekomst gekozen wordt voor een andere financiering van het RVP, bv voor een pxx financiering, dan neemt het financieel risico toe. Vooral in gemeenten waar de opkomst laag is, zullen de inkomsten achterblijven. Juist in die gemeenten is extra inzet op communicatie en toegankelijkheid belangrijk. VGGM zet daarom in op het toevoegen van de RVP gelden uit het gemeentefonds aan de middelen van de JGZ.

De uitvoering van de groepsvaccinaties in het kader van het RVP kent extra financiële risico's door

COVID-19. De beleidsmaatregelen die aangeven hoeveel mensen in een ruimte mogen zijn fluctueren met enige regelmaat. De borging van de anderhalve meter, de extra inzet van logistieke middelen en personeel en de kleinere aantallen die in een sessie kunnen worden opgeroepen leiden tot extra kosten. Voor 2021 is hier op voorhand op geanticipeerd.

Publieke gezondheid Asielzoekers

Sinds maart 2019 heeft COA laten weten dat zij middels een aanbestedingstraject op zoek is naar een opdrachtnemer die landelijk de jeugdgezondheidszorg (JGZ) aan kan bieden aan alle kinderen van 0 tot 18 jaar die vallen onder de COA. GGD GHOR NL heeft de aanbesteding PGA COA gegund gekregen.

Dit nieuwe contract is ingegaan op 1 augustus 2020 en heeft een looptijd van twee jaar met de mogelijkheid het contract tweemaal met 24 maanden te verlengen.

Het nieuwe contract stelt de uitvoerende GGD'en/JGZ-organisaties voor een aantal grote veranderingen:

- Het COA stelt als voorwaarde dat er vanaf 1 augustus 2020 met één digitaal dossier gewerkt moet worden.
100% van de kinderen die in Nederland aankomen moeten binnen zes weken worden gezien door een jeugdverpleegkundige en een jeugddarts voor een verpleegkundige intake en een medisch onderzoek.
Hiervoor heeft COA i.s.m. GGDGHOR een landelijke registratieschil ontwikkelt waarin contactmomenten en vaccinaties worden geregistreerd en van waaruit de overdracht naar andere organisaties plaats vindt.
In tweede instantie zal gekeken worden naar aansluiting van deze functionaliteit in het DD-JGZ dossier.
- De vergoeding van de dienstverlening verandert. GGD'en/JGZ-organisaties ontvangen vanaf 2021 een vast bedrag per opvangdag per kind en een bedrag per uitgevoerde volledige intake. Omdat de nieuwe bekostigingssystematiek deels op basis van realisatie is, kan het budget op het niveau van de individuele GGD/ JGZ-organisatie wel hoger of lager zijn dan in 2020.

Programma Bedrijfsvoering

ICT-ontwikkelingen

ICT-ontwikkelingen in de samenleving gaan momenteel snel. Stakeholders hebben een navenant hogere verwachting van de mogelijkheden alsmede van een tijdige en juiste informatie-ontsluiting. Daarnaast stoppen leveranciers de ondersteuning van oudere ICT-applicaties.

De komende jaren worden om deze redenen diverse bedrijfsvoeringssystemen up-to-date gebracht en met elkaar gekoppeld. De kosten van implementatie en van vernieuwde licenties nemen sterk toe. Deze

kosten kunnen niet in alle gevallen worden terugverdiend in de primaire of ondersteunende processen of door reduceren van applicaties met vergelijkbare toepassingsmogelijkheden. In voorkomende gevallen zullen keuzes moeten worden gemaakt.

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde "kans x effect"-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij benadering wordt er een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstands-capaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen).

Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Het streven is de algemene reserve op het in 2015 vastgestelde niveau van € 1.453.000 te consolideren. In het kader van het financiële onderzoek zoals beschreven in hoofdstuk 3 wordt in 2020 dit niveau opnieuw geëvalueerd.

Solvabiliteit

Naast een buffer tegen optredende risico's, wordt eigen vermogen benut voor de financiering van investeringen. Investerings worden ook gefinancierd met vreemd vermogen (leningen). Een gezonde verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteit) draagt bij aan een doeltreffende en efficiënte vervulling van de publieke functie van de VGGM. Deze solvabiliteit wordt uitgedrukt in een ratio. De ratio per 1 januari 2020 is naar verwachting 9,1% (per eind 2018: circa 16,7%). Voor een overheidsorganisatie is dit een redelijke waarde.

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten t.o.v. de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 35% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Structurele uitgaven en inkomsten zijn binnen de VGGM in evenwicht.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen welke een meerjarig nut hebben ten behoeve van de productie. In de volksmond worden deze vaak investeringen

genoemd. Het gaat daarbij veelal om zaken die na de eerste aanschaf regelmatig onderhoud vergen. Binnen de VGGM zijn de belangrijkste kapitaalgoederen de crisis- en hulpverleningsvoertuigen, de beschermende kleding, de (inrichting van) kazernes en panden en ICT-middelen.

- Crisis- en hulpverleningsvoertuigen worden jaarlijks gekeurd en veelal onderhouden op basis van de kilometerstand. Wanneer gebreken tussentijds worden geconstateerd, vindt direct onderhoud plaats. Vervanging van de voertuigen is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Het onderhoud is opgenomen in de begroting.
- Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar in de begroting.
- Eind 2013 zijn de kazernes Bommel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. De kazerne Doorwerth is in voorgaande jaren weer terug verkocht aan de gemeente Renkum. De andere kazernes zullen komende jaren worden terug verkocht. De overige kazernes zijn in eigendom en in beheer van de deelnemende gemeentes.
- Voor de gebouwen in eigendom van de VGGM, met name ten behoeve van de ambulancezorg, zijn meerjarenonderhoudsplannen beschikbaar.

4.3 Financiering

Algemeen

Wet fido

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), en gelden ook voor gemeenschappelijke regelingen als de VGGM. Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.

- Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor. De VGGM hanteert de volgende doelstellingen op gebied van financiering:

- Beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren
- Beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico
- Minimaliseren van de kosten van geldleningen
- Verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (< 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programmabegroting. Voor 2021 bedraagt de limiet 8,3 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor de VGGM komt dat neer op een bedrag van € 20 miljoen. In 2020 en 2021 zal naar verwachting € 16 miljoen moeten worden gefinancierd, dat ruimschoots onder de gestelde norm ligt.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. De kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. De kasstroom uit investeringen
3. De kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken geldleningen)

Het inzicht hierin wordt verkregen door het regelmatig actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting en het investeringsplan het uitgangspunt.

Op basis van het meerjarige investeringsplan (zie bijlage 4) en de in 2019 afgesloten meerjarige lening van € 15 miljoen wordt geen liquiditeitstekort verwacht.

Renteomslag en financieringsresultaat

Voor vergelijkbaarheid tussen overheidsorganisaties, schrijft de BBV de manier van bepalen van de

renteomslag voor. Voor de VGGM bedraagt de renteomslag 0,5%.

5. Planning en control cyclus

Op hoofdlijnen kan de planning & control cyclus voor begrotingsjaar 2022 als volgt worden geschetst:

Wanneer	Wat	Wie
Februari 2021	Bespreken kaderbrief & ontwerp-begroting 2022	Algemeen Bestuur
Mrt – mei 2021	Consultatie kaderbrief & ontwerp-begroting 2022	Colleges van B&W en gemeente raden
26 mei/ 2 juni 2021	Bespreken zienswijze en begroting 2022	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
23 juni 2020	Bespreken zienswijze en vaststellen begroting 2022	Algemeen Bestuur
Maart - sept 2022	Bespreking begrotingswijzigingen	Fin cie, Dagelijks Bestuur en Algemeen bestuur
Maart 2023	Bespreking jaarrekening 2022	Financiële Commissie en Dagelijks Bestuur
April 2023	Bespreking en vaststellen jaarrekening 2022	Algemeen Bestuur

Bijlage 1: Ontwikkelingen in gemeentelijke bijdragen

a. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Veiligheid

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader van de gemeentelijke bijdrage Veiligheid (brandweer).

In € x 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	40.524	41.634	41.634	41.634	41.634
Mutatie met bevolkingszorg	-	-	-	-	-
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	1.130	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Specifieke afspraken (***)	-19	-	-	-	-
MJB 2020-2024	41.634	41.634	41.634	41.634	41.634
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		692	692	692	692
Externe veiligheid	54	54	54	54	54
Beroepsorganisatie Ede (*)	500	1.500	1.500	1.500	1.500
Ingroei herverdeling (**)		11	-269	-215	
Specifieke afspraken (***)	-38	-76	-76	-184	-203
MJB 2021-2025	42.150	43.815	43.535	43.481	43.677

De voormalige subsidie voor externe veiligheid is per 1-1-2021 overgeheveld naar het gemeentefonds.

(*) In 2021 financiert de gemeente Ede 500k voor de nieuwe beroepsbrandweer. Vanaf 2022 worden de totale kosten van 1,5mln door de regiogemeenten gemeenschappelijk betaald.

(**) Vanaf 2022 is sprake van een nieuw verdeelmodel met een ingroei voor verschillende gemeenten. Hierdoor fluctueert de totale gemeentelijke bijdrage

(***) De specifieke afspraken hebben betrekking op de verkoop van de brandweerkazerne Dieren aan de gemeente Rheden en de verkoop kazerne Harskamp aan de gemeente Ede. Hierdoor dalen de exploitatielasten van VGGM en stijgen deze voor deze gemeenten. Om die reden wordt de gemeentelijke bijdrage aangepast, leidend tot een budget neutrale transactie voor beide partijen.

b. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage bevolkingszorg:

In € x 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	636	650	650	650	650
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	14	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	650	650	650	650	650
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		7	7	7	7
Mutatie inwoneraantallen (*)	-1	5	5	5	5
MJB 2021-2025	649	662	662	662	662

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 0,95 (2021: € 0,94). Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020.

c. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader gemeentelijke bijdrage GGD:

In € x 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	9.891	10.167	10.167	10.167	10.167
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	276 P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	10.167	10.167	10.167	10.167	10.167
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		167	167	167	167
Mutatie inwoneraantallen (*)	-17	80	80	80	80
MJB 2021-2025	10.150	10.414	10.414	10.414	10.414

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 14,95 (2021: € 14,71) voor het basispakket. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020.

d. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage JGZ

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader Publieke Gezondheid:

In € x 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	8.333	8.565	8.565	8.565	8.565
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	232	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	8.565	8.565	8.565	8.565	8.565
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		136	136	136	136
Mutatie inwoneraantallen	0	-41	-41	-41	-41
MJB 2021-2025	8.565	8.660	8.660	8.660	8.660

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 62,30 (2021: € 61,32) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020.

e. Budgettair kader gemeentelijke bijdrage RVP

De genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 hebben de volgende consequenties op het budgettair kader Publieke Gezondheid:

In € x 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begroting t-1 (2021)	1.310	1.342	1.342	1.342	1.342
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)	32	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2020-2024	1.342	1.342	1.342	1.342	1.342
Loon- en prijscompensatie (§ 3a)		19	19	19	19
Mutatie inwoneraantallen	0	-6	-6	-6	-6
Vaccinatie Meningokokken (*)	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
MJB 2021-2025	1.342	1.355	1.355	1.355	1.355

(*) Ook het budget voor de vaccinatie Meningokokken is per 1-1-2021 overgeheveld naar het gemeentefonds. Op dit moment zijn de bedragen nog niet bekend.

Bovenstaande opstelling leidt tot een inwonerbijdrage van € 9,75 (2021: € 9,61) per jeugd inwoner. Deze inwonerbijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners per 1 januari 2020 (exclusief meningokokken).

f. Verdeling van gemeentelijke bijdragen naar programma's

VGGM verdeelt onder 5 categorieën haar te ontvangen bijdragen van de gemeente, namelijk Veiligheid, Bevolkingszorg, GGD, Jeugdgezondheidszorg en Rijksvaccinatieprogramma. De aansluiting tussen deze bijdragen en de verschillende programma's is als volgt:

In € x 1.000		Bijdragen 2022				
	BZ	PG	JGZ	RVP	Totaal	
<i>Crisisbeheersing</i>						
- Multi			312			3.105
- Bevolkingszorg	662					662
- GHOR			516			516
Subtotaal crisisbeheersing	662		828	0	0	4.282
<i>Brandweertzorg</i>						
- Operatie						35.386
- Risicobeheersing						5.637
Subtotaal brandweertzorg	0		0	0	0	41.023
<i>PG</i>						
- Algemene gezondheidszorg		2.764				2.764
- Jeugdgezondheidszorg		5.876	8.660	1.355		15.891
- Monitoring & advies		946				946
Subtotaal PG	0	9.586	8.660	1.355		19.601
Totaal	662	10.414	8.660	1.355		64.907

Bijlage 2: Specificatie gemeentelijke bijdrage per gemeente

a. Gemeentelijke bijdrage Veiligheid

In overeenstemming met paragraaf 3.2 is voor de verdeling van het budgettair kader Veiligheid per 2022 een verdeling op basis van het gemeentefonds cluster OOV sub brandweer van toepassing, met uitzondering van de niet-geregionaliseerde taken en bijbehorende budgetten. De niet-geregionaliseerde taken en bijbehorende budgetten hebben betrekking op huisvesting, uitvoering van de FLO-regeling voor de gemeenten Arnhem en Ede en het beheer van het AED-netwerk voor de gemeente Barneveld. Hiermee wordt het totale kader verdeeld in een niet-geregionaliseerd en geregionaliseerd deel. Het geregionaliseerde kader wordt verdeeld op basis van de verdeelsleutel Gemeentefonds OOV sub brandweer. Dat geeft de volgende verdeling van het kader per gemeente ultimo 2022:

In € x 1.000	GF OOV sub brw 2020	In %	Kader niet geregionaliseerd 2022	Kader Geregionaliseerd 2022	Kader totaal 2022
Arnhem	11.912	25,70%	2.464	10.210	12.674
Barneveld	4.246	9,20%	153	3.644	3.797
Doesburg	650	1,40%	5	564	569
Duiven	1.531	3,30%	5	1.300	1.305
Ede	7.908	17,10%	791	6.764	7.555
Lingewaard	2.547	5,50%	197	2.177	2.374
Nijkerk	2.581	5,60%	52	2.237	2.289
Overbetuwe	2.909	6,30%	109	2.488	2.597
Renkum	1.961	4,20%	117	1.685	1.802
Rheden	2.863	6,20%	77	2.463	2.540
Rozendaal	191	0,40%	0	161	161
Scherpenzeel	565	1,20%	12	485	497
Wageningen	2.684	5,80%	33	2.285	2.318
Westervoort	799	1,70%	0	692	692
Zevenaar	2.954	6,40%	103	2.531	2.634
Totaal	46.301	0	4.118	39.686	43.804

De mutatie van de begroting 2021 naar de bijdrage 2022 per gemeente kent dan de volgende stappen:

In € x 1.000	Begroting	Loon- prijs	24/7 bezetting	Impuls	Specifiek	Mutatie	Kader	Overgangs-	Bijdrage
	2021	compensatie	Ede Stad	Ext. Veiligheid		verdeelsleutel	2022	bepaling	2022
		(§ 3.1)	(§ 2b.1)	(§ 2b.2)				(§ 3.2)	
Arnhem	12.083	202	387	14		-12	12.674	-	12.674
Barneveld	3.748	60	138	5		-154	3.797	-	3.797
Doesburg	737	9	21	1		-199	569	163	732
Duiven	858	20	49	2		376	1.305	-335	970
Ede	6.727	118	256	9		445	7.555	-156	7.399
Lingewaard	2.046	37	82	3		206	2.374	-115	2.259
Nijkerk	2.908	37	84	3		-743	2.289	605	2.894
Overbetuwe	2.285	41	94	3		174	2.597	-69	2.528
Renkum	1.848	29	64	2		-141	1.802	56	1.858
Rheden	2.801	42	93	3	-76	-323	2.540	193	2.733
Rozendaal	82	2	6	0		71	161	-66	95
Scherpenzeel	501	7	18	1		-30	497	6	503
Wageningen	1.671	36	86	3		522	2.318	-440	1.878
Westervoort	866	11	26	1		-212	692	169	861
Zevenaar	2.474	41	96	3		20	2.634	-	2.634
Totaal	41.635	692	1.500	53	-76	0	43.804	11	43.815

De specifieke afspraken hebben betrekking op de verkoop van de brandweerkazerne Dieren aan de gemeente Rheden. Hierdoor dalen de exploitatielasten van VGGM en stijgen deze voor deze gemeenten. Om die reden wordt de gemeentelijke bijdrage aangepast, leidend tot een budget neutrale transactie voor beide partijen.

b. Gemeentelijke bijdrage Bevolkingszorg

Ontwerpbegroting 2022 VGGM

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage voor bevolkingszorg is gebaseerd op een tarief van € 0,95 (2021: € 0,94) per inwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2020 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners	Begroting 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs- compensatie	Bijdrage 2022
Arnhem	161.348	150	2	1	153
Barneveld	59.082	55	1	-	56
Doesburg	11.077	10	-	-	10
Duiven	25.126	24	-	-	24
Ede	117.165	109	1	1	111
Lingewaard	46.601	44	-	-	44
Nijkerk	43.171	40	-	1	41
Overbetuwe	47.906	45	-	1	46
Renkum	31.419	29	-	1	30
Rheden	43.761	41	-	1	42
Rozendaal	1.704	2	-	-	2
Scherpenzeel	9.880	9	-	-	9
Wageningen	39.664	36	1	1	38
Westervoort	14.971	14	-	-	14
Zevenaar	43.750	42	-	-	42
Totaal	696.625	650	5	7	662

c. Gemeentelijke bijdrage GGD

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage GGD is gebaseerd op een tarief van € 14,95 (2021: € 14,71) per inwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2020 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Inwoners 1-1-2020	Kader 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs- compensatie	Bijdrage 2022
Arnhem	161.348	2.343	18	39	2.400
Barneveld	59.082	853	7	14	874
Doesburg	11.077	164	1	3	168
Duiven	25.126	373	3	6	382
Ede	117.165	1.702	13	28	1.743
Lingewaard	46.601	684	5	11	700
Nijkerk	43.171	632	5	10	647
Overbetuwe	47.906	699	5	11	716
Renkum	31.419	460	4	8	472
Rheden	43.761	642	5	11	657
Rozendaal	1.704	24	0	0	25
Scherpenzeel	9.880	145	1	2	149
Wageningen	39.664	570	5	9	584
Westervoort	14.971	220	2	4	225
Zevenaar	43.750	657	5	11	672
Totaal	696.625	10.167	80	167	10.414

d. Budgettair kader bijdrage JGZ

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage GGD is gebaseerd op een tarief van € 62,30 (2021: € 61,32) per jeugdinwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2019 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Jeugdinwoners 1-1-2020	Kader 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs- compensatie	Bijdrage 2022
Arnhem	30.340	1.861	-10	30	1.881
Barneveld	15.151	917	-5	15	927
Doesburg	1.774	113	-1	2	115
Duiven	4.696	302	-1	5	305
Ede	25.500	1.564	-8	25	1.581
Lingewaard	9.380	582	-3	9	588
Nijkerk	9.654	597	-3	9	603
Overbetuwe	10.340	640	-3	10	647
Renkum	5.533	342	-2	5	346
Rheden	7.556	469	-2	7	474
Rozendaal	393	23	0	0	23
Scherpenzeel	0	141	0	2	144
Wageningen	2.250	362	-1	6	368
Westervoort	5.984	168	-2	3	169
Zevenaar	2.717	483	-1	8	490
Totaal	131.268	8.566	-41	136	8.661

d. Budgettair kader bijdrage RVP

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage RVP is gebaseerd op een tarief van € 9,61 per jeugdinwoner. Op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2019 is de bijdrage per gemeente als volgt:

In € x 1.000	Jeugdinwoners 1-1-2020	Kader 2021	Mutatie inwoners	Loon en prijs- compensatie	Menigo- kokken	Bijdrage 2022
Arnhem	30.340	292	-1	4	PM	294
Barneveld	15.151	144	-1	2	PM	145
Doesburg	1.774	18	0	0	PM	18
Duiven	4.696	47	0	1	PM	48
Ede	25.500	245	-1	4	PM	247
Lingewaard	9.380	91	0	1	PM	92
Nijkerk	9.654	94	0	1	PM	94
Overbetuwe	10.340	100	-1	1	PM	101
Renkum	5.533	54	0	1	PM	54
Rheden	7.556	74	0	1	PM	74
Rozendaal	393	4	0	0	PM	4
Scherpenzeel	2.250	22	0	0	PM	22
Wageningen	5.984	57	0	1	PM	58
Westervoort	2.717	26	0	0	PM	26
Zevenaar	7.750	76	0	1	PM	77
Totaal	131.268	1.342	-6	19	0	1.355

e. Aantallen inwoners

Het aantal inwoners per 1 januari 2020 zoals gehanteerd in deze begroting is als volgt te specificeren:

	1 januari 2020		1 januari 2019	
	Inwoners	Jeugd	Inwoners	Jeugd
Arnhem	161.348	30.340	159.265	30.355
Barneveld	59.082	15.151	57.971	14.961
Doesburg	11.077	1.774	11.148	1.850
Duiven	25.126	4.696	25.332	4.917
Ede	117.165	25.500	115.710	25.504
Lingewaard	46.601	9.380	46.475	9.493
Nijkerk	43.171	9.654	42.943	9.731
Overbetuwe	47.906	10.340	47.543	10.434
Renkum	31.419	5.533	31.302	5.585
Rheden	43.761	7.556	43.640	7.653
Rozendaal	1.704	393	1.654	374
Scherpenzeel	9.880	2.250	9.873	2.304
Wageningen	39.664	5.984	38.774	5.911
Westervoort	14.971	2.717	14.944	2.746
Zevenaar	43.750	7.750	43.488	7.872
Totaal	696.625	139.018	690.062	139.690

Bijlage 3: Geprognoseerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2019	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Activa						
Vaste activa						
Materiele vaste activa						
Grond	1.451	698	33	33	0	0
Gebouwen	8.147	6.170	4.519	4.292	3.718	3.715
Vervoermiddelen	18.676	22.425	23.625	23.649	24.427	24.533
Bedrijfsmiddelen	10.409	13.402	11.794	8.916	10.960	11.211
	38.682	42.695	39.972	36.891	39.106	39.460
Financiële vaste activa						
Waarborgsommen	24	24	24	24	24	24
Totaal vaste activa	38.707	42.720	39.996	36.915	39.130	39.484
Vlottende activa						
Voorraden	53	43	43	43	43	43
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar						
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	4.971	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Vordering op stichting PG	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	4.232	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
	9.203	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
Liquide middelen						
Banksaldi	9	9	9	9	9	9
Kas	4	1	1	1	1	1
	13	10	10	10	10	10
Overlopende activa						
Vooruitbetaalde posten	2.550	2.550	2.550	2.550	2.550	2.550
Totaal vlottende activa	11.819	8.103	8.103	8.103	8.103	8.103
Totaal activa	50.525	50.822	48.099	45.018	47.232	47.586
Passiva						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserves	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453	1.453
Bestemmingsreserves	4.443	4.098	3.039	1.890	1.449	1.297
Gerealiseerd resultaat	1.472	0	0	0	0	0
	7.367	5.551	4.492	3.343	2.902	2.750
Voorzieningen	8.537	6.236	5.108	5.106	5.106	5.106
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer						
Onderhandse leningen	21.408	16.402	15.286	15.277	15.000	15.000
Overige leningen	0	0	0	0	0	0
	21.408	16.402	15.286	15.277	15.000	15.000
Totaal vaste passiva	37.312	28.189	24.887	23.726	23.009	22.856
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar						
Overige kasgeldleningen (sluitpost)	0	13.133	13.712	11.792	14.724	15.230
Banksaldi	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	3.781	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	3.781	18.133	18.712	16.792	19.724	20.230
Overlopende passiva						
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd die in het volgend begrotingsjaar tot betaling komen	6.097	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Overige vooruitontvangen bedragen	3.335	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
	9.432	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Totaal vlottende passiva	13.214	22.633	23.212	21.292	24.224	24.730
Totaal passiva	50.525	50.822	48.099	45.018	47.232	47.586
Totaal	0	0	0	0	0	0

Bijlage 4: Reserves en voorzieningen

Algemene reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Verwachting ultimo		
	31-12-2020	2021	2021	31-12-2021	2022	2022	31-12-2022	2023	2024	2025
Algemene reserve	1.453	0	0	1.453	0	0	1.453	1.453	1.453	1.453
Totaal	1.453	0	0	1.453	0	0	1.453	1.453	1.453	1.453

Bestemmingsreserves

Bedragen x € 1.000	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Verwachting ultimo		
	31-12-2020	2021	2021	31-12-2021	2022	2022	31-12-2022	2023	2024	2025
Aanvaardbare kosten Ambulancezorg	834	0	0	834	0	0	834	834	834	834
Aanvaardbare kosten CPA	31	0	0	31	0	0	31	31	31	31
Onderhoud kazernes-gebruikersdeel	877	0	100	777	0	100	677	577	477	377
Activa brandweer Ede	370	0	100	270	0	100	170	70	0	0
Arbeidshygiene brandweer	148	0	30	118	0	30	88	58	28	0
Informatietechnologie rampenbestr.	39	0	0	39	0	39	0	0	0	0
Reserve JGZ	1.058	0	425	633	0	350	283	0	0	0
Onderhoud consultatiebureau's	179	0	25	154	0	25	129	104	79	54
Reserve ICT	192	0	75	117	0	75	42	0	0	0
Reserve Meldkamer Brandweer	500	0	200	300	0	200	100	0	0	0
Reserve Reorganisatie Bedrijfsvoering (bestemming 2019)	400	0	100	300	0	100	200	0	0	0
Reserve Doorontwikkeling Risicobeheersing (bestemming 2019)	300	0	300	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Ede 24 uur (bestemming 2020)	1.200	0	1.200	0	0	0	0	0	0	0
Reserve brandweer (inhalen werkzaamheden) (bestemming 2020)	245	0	245	0	0	0	0	0	0	0
Reserve verdeelsleutels brandweer (bestemming 2020)	474	0	0	474	11	0	485	215	0	0
Reserve bedrijfsvoering (inhalen werkzaamheden) (bestemming 2020)	100	0	50	50	0	50	0	0	0	0
Totaal	6.948	0	2.850	4.098	11	1.069	3.039	1.890	1.449	1.297

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Verwachting ultimo		
	31-12-2020	2021	2021	31-12-2021	2022	2022	31-12-2022	2023	2024	2025
Voorziening afbouw BMI	1.122	0	561	561	0	561	0	0	0	0
Voorziening personeelsaangelegenheden	562	0	314	247	0	247	0	0	0	0
Voorziening Reorganisatie Bedrijfsvoering	290	0	250	40	0	40	0	0	0	0
Voorziening PLB-RAV	1.292	0	0	1.292	0	0	1.292	1.292	1.292	1.292
Voorziening KOD	24	0	11	13	0	11	2	0	0	0
Voorziening FLO/huisvesting Arnhem	4.360	0	277	4.083	0	268	3.815	3.815	3.815	3.815
Totaal	7.649	0	1.413	6.236	0	1.128	5.108	5.106	5.106	5.106

Bijlage 5: Meerjaren investeringsplan 2021 – 2025

Uitgangspunten voor het meerjaren investeringsplan zijn:

- Vervanging van huidige materieel op basis van verwachte levensduur
- Realiseren van het regionale materieelplan ten behoeve van het regionale dekkingsplan

Een deel van het te vervangen is ten tijde van de regionalisering om niet of tegen een lage waarde verkregen. In het budget van VGGM is rekening gehouden met de toekomstig hogere afschrijvingen. Voor 2020 bedroeg deze budgettaire ruimte € 179.000. Door COVID19 is vertraging ontstaan in de investeringen in 2020, welke in 2021 wordt ingelopen. Als gevolg van de geplande investeringen in 2021 en 2022 loopt deze budgettaire ruimte in 2020 terug naar nihil.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Programma GGD						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	3	244	21	17	81	140
Voertuigen	7	0	0	66	0	0
Totaal programma GGD	10	244	21	82	81	140
Programma Brandweerzorg						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	570	2.436	784	998	2.851	1.765
Voertuigen	3.411	4.845	3.660	1.115	4.144	3.530
Totaal programma Brandweerzorg	3.981	7.280	4.444	2.113	6.994	5.294
Programma Crisisbeheersing						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	0	0	0
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	0	253	95	0	130	0
Voertuigen	0	0	0	180	0	0
Totaal programma Crisisbeheersing	0	253	95	180	130	0
Programma Ambulance zorg						
Bouwkundige aanpassingen	0	0	0	80	0	293
ICT middelen	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsmiddelen	599	2.154	831	19	150	688
Voertuigen	442	1.041	983	2.107	6	86
Totaal programma Ambulance zorg	1.041	3.195	1.814	2.206	156	1.067
Programma Bedrijfsvoering						
Bouwkundige aanpassingen	0	361	254	0	0	0
ICT middelen	642	3.563	659	242	2.868	1.622
Bedrijfsmiddelen	101	692	162	24	107	325
Voertuigen	0	70	0	0	0	40
Totaal programma Bedrijfsvoering	743	4.685	1.074	265	2.975	1.987
Totaal investeringen	5.775	15.657	7.448	4.845	10.334	8.487

Bijlage 6: Taakvelden

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019			Gew. Begr. 2020			Gew. Begr. 2021			Begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	51.101	45.087	6.014	74.294	68.407	5.887	100.197	93.727	6.470	60.167	53.883	6.284
Crisisbeheersing en brandweer	48.550	37.875	10.675	49.428	39.214	10.214	51.917	42.893	9.024	53.716	42.793	10.923
Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overhead	671	16.493	-15.822	538	17.678	-17.140	736	19.080	-18.344	835	19.100	-18.265
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	100.321	99.455	866	124.260	125.299	-1.039	152.850	155.700	-2.850	114.718	115.776	-1.058
Mutatie reserves	605	0	605	1.039	0	1.039	2.850	0	2.850	1.058	0	1.058
Resultaat	100.926	99.455	1.472	125.299	125.299	0	155.700	155.700	0	115.776	115.776	0

Bedragen x € 1.000	Raming 2023			Raming 2024			Raming 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid	60.167	53.816	6.351	60.167	53.533	6.634	60.167	53.533	6.634
Crisisbeheersing en brandweer	53.435	42.693	10.742	53.490	42.593	10.897	53.705	42.591	11.114
Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overhead	835	19.078	-18.242	835	18.806	-17.971	835	18.736	-17.900
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	114.437	115.587	-1.150	114.492	114.932	-440	114.707	114.859	-153
Mutatie reserves	1.150	0	1.150	440	0	440	153	0	153
Resultaat	115.587	115.587	0	114.932	114.932	0	114.859	114.859	0

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM):

verzorgt Ambulance, Brandweer, GGD en GHOR voor de gemeenten van Gelderland-Midden.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Postbus 5364

6802 EJ ARNHEM

T 0800 8446 000

E info@vggm.nl

I www.vggm.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
t.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 5364
6802 EJ ARNHEM

datum 3 juni 2021
zaaknummer Z/21/383956/UIT/21/1020214
onderwerp Zienswijze ontwerpbegroting 2022
contactpersoon Thijs Barten

Geacht bestuur,

Het gemeentebestuur van de gemeente Zevenaar vindt het belangrijk om u in de eerste plaats kenbaar te maken dat we tevreden zijn over het werk en de inzet van de VGGM. In het afgelopen jaar heeft u erg veel werk verzet om COVID-19 te bestrijden. De VGGM kenmerkt zich als een professionele organisatie en een prettige samenwerkingspartner. Daarnaast wilt het gemeentebestuur waardering uitspreken over het tijdig aanleveren van de ontwerpbegroting, zeker in de huidige tijd. De ontwerpbegroting is overzichtelijk en netjes uitgewerkt per programma. De ontwikkelingen en prestaties die opgenomen zijn in de begroting zijn duidelijk en overzichtelijk beschreven.

Bezuinigingen

Veel gemeenten in Gelderland-Midden moeten bezuinigen. In 2020 is de oproep aan de VGGM gedaan om te kijken naar mogelijkheden voor bezuinigingen in de nieuwe begroting. Zevenaar verwacht van de VGGM een structurele besparing van 2,5% in 2022, oplopend naar 5% structureel in 2023 en verder. Hierbij is aangegeven dat met een begroting waarin deze besparingen niet gehaald werden, Zevenaar niet kon instemmen. Een sluitende begroting is voor VGGM belangrijk, maar dat is voor Zevenaar niet anders. Hiervoor is een omvangrijk bezuinigingspakket vastgesteld, waaruit onder andere bovengenoemde bezuinigingsmaatregelen naar voren kwamen.

Het lopende benchmarkonderzoek biedt naar verwachting handvatten voor bezuinigingen. Wij vragen u om op basis daarvan open het gesprek te voeren over de betaalbaarheid van een passend niveau van brandweezorg en andere taken. We zien graag welke bezuinigingsmogelijkheden er zijn om vanaf het begrotingsjaar 2023 te realiseren. We verwachten namelijk dat het mogelijk is om een aantal VGGM-activiteiten beperkter en/of efficiënter uit te voeren.

Ambulancezorg

Gemeente Zevenaar vraagt extra aandacht voor de aanrijtijden van de ambulance op het Gelders Eiland (Lobith, Tolkamer, Spijk, Herwen, Aerdt en Pannerden). Zevenaar maakt zich zorgen, omdat de aanrijtijd in deze dorpen niet altijd wordt gehaald. Graag wil Zevenaar samen met de VGGM zoeken naar een duurzame oplossing. Mogelijk is een andere locatie voor een ambulancestandplaats daarvoor een geschikte oplossing.

Verdeelsleutel

In de ontwerpbegroting is voorgesteld om het verdeelmodel "Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer" te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweezorg. Dit is het model dat door circa 2/3 van alle veiligheidsregio's wordt gehanteerd als verdeelmodel. Dit model leidt tot herverdelingen. Voor de gemeente Zevenaar leidt deze herverdeling tot een toename van de bijdrage aan VGGM van € 20.000. Het financiële effect voor onze gemeente is acceptabel. We begrijpen de achtergrond van de nieuwe verdeelsleutel.

Conclusie

Zevenaar verwacht dat de VGGM met bovengenoemde kanttekeningen aan de slag gaat. Dit gezegd hebbende, berichten wij u dat de raad kan instemmen met de ontwerpbegroting 2022 VGGM.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
wnd. secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Dashboard verbonden partij

Naam: Veiligheids – en gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)

Datum: 12-04-2021

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling met verplichte deelname Veilig Thuis is een zelfstandige stichting onder bestuurlijke aansturing van de gemeenschappelijke regeling VGGM met een eigen Raad van Toezicht	Samenwerkingspartners: Gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar	Aandeel Zevenaar: 43.750 inwoners op een totaal in de regio van 696.625 = 6,3%.
Aard van de samenwerking: • Beleidsafstemming • Gezamenlijke beleidsuitvoering • Netwerk of platform	Belangrijk voor wie: • College • Gemeenteraad	Bestuurlijke vertegenwoordiging: • L. van Riswijk • B. Elfrink
Taken: • Openbare orde, veiligheid, hulpverlening (brandweer, ambulance) • Rampenbestrijding en crisisbeheersing • Publieke gezondheidszorg • Bevolkingszorg	Toezichtregime Naris: Gemiddeld	Risico's: • Bestuurlijk • Financieel
Beoogd resultaat: • Zo efficiënt en effectief mogelijke brandweezorg en spoedeisende geneeskundige zorg in de regio voor alle inwoners. (Nader uitwerken met KPI's) • Het uitvoeren van de aan de stichting Veilig Thuis opgedragen taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling zoals genoemd in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015		Risicoprofiel: • Hoog (op basis Nota verbonden partijen, vastgesteld januari 2019)

Begrote lasten 2022 € 115.776.000 (begroting VGGM)	Bijdrage VGGM voor Zevenaar 2022: € 3.915.000 Bijdrage VGGM voor Zevenaar 2021: € 3.731.000 Verschil in bijdrage 2021 - 2022: totaal € 184.000 + € 61.000: L/P comp. € 4.000: mutatie inw. € 96.000: 24/7 Ede € 20.000 nwe verdeelsl € 3.000 impuls ex. veilighe	Bijdrage per inwoner 2022: Samengesteld: € 88,97 <i>Verdeling geschiedt via:</i> <i>Bedrag per inwoner (GZ)</i> <i>Bedrag per jeugdige inwoner (JGZ)</i> <i>Bedrag op basis inbreng (brandweer)</i>
Nieuw beleid: De gemeentelijke bijdrage muteert met € 54.000 voor de impuls gelden externe veiligheid.	Opmerking: Zevenaar heeft aan haar verbonden partijen verzocht om in 2022 met 2,5% en in 2023 5% structureel te bezuinigen. VGGM is hierin (nog) niet tegemoet gekomen. De invoering van de nieuwe verdeelsleutel zorgt voor forse herverdeeleeffecten, waardoor voor- en nadeelgemeenten zijn ontstaan. Voor Zevenaar betreft het een relatief beperkt nadeel van € 20.000.	Bijdrage per inwoner 2022: a) Brandweerbijdrage 2022: € 2. 474.000. Per inwoner: € 56,23 b) Bijdrage Bevolkingszorg € 42.000 (€ 0,95 per inwoner) c) Bijdrage GGD € 656.000 (14,95 per inwoner) bijdrage JGZ excl. Maatwerk € 483.000 (per jeugdinwoner € 62,30) bijdrage RVP € 76.000 (per jeugdinwoner € 9,61)

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A / B / C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Z/21/383956 Ontwerpbegroting 2022 VGGM

Naam en fractie: Tjeerd Boekhorst. Lokaal Belang

Datum indienen:

Afdeling: Bedrijfsvoering (en Financiën en Maatschappelijke Ontwikkeling)

Contactpersoon: Thijs Barten

Inleiding/Aanleiding:

Omtrent de ontwerpbegroting 2022 VGGM heeft de fractie van Lokaal Belang, enkele (technische) vragen:

Vraag/Vragen:

1. Pagina 45. Eind 2013 zijn de kazernes Bemmeler, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. De kazerne Doorwerth is in voorgaande jaren weer terug verkocht aan de gemeente Renkum. De andere kazernes zullen komende jaren worden terug verkocht. De overige kazernes zijn in eigendom en in beheer van de deelnemende gemeentes.

Kan aangegeven worden wat de, financiële, gevolgen voor Zevenaar zijn voor het terugkopen van de kazerne Pannerden?

Beantwoording vraag 1:

De financiële gevolgen passen binnen het huidige financieel kader. Dit staat overigens los van de nieuwe verdeling van de huisvestingskosten die op de rol staat. De gemeenten betalen nu aan VGGM de brandweerkosten via de inwonerbijdrage. Indien de kazerne destijds is overgegaan naar VGGM dan zijn de huisvestingslasten voor rekening van VGGM hoger en worden deze doorberekend naar de gemeenten. Indien de kazerne niet is overgegaan naar VGGM, zoals bijvoorbeeld post Zevenaar en Giesbeek, dan maakt de gemeente de huisvestingskosten (o.a. de kapitaallasten) zelf, maar maken deze wel onderdeel uit van de totale brandweerkosten. Het

huisvestingsbudget is niet geregionaliseerd en is daarmee gemeente specifiek. Op het moment dat de kazerne van VGGM wordt geleverd aan de gemeente Zevenaar, dan wordt de bijdrage van de gemeente Zevenaar aan VGGM verlaagd op basis van de jaarlijkse (kapitaal)lasten. De overheveling van het pand is daarmee budgetneutraal voor beide partijen.

2. Pagina 38. Het is wenselijk de huisvestingskosten van de brandweezorg te regionaliseren.

Is het juist dat de huidige huisvestingskosten van de brandweezorg voor deelnemende gemeentes zelf zijn? Kan (eventueel) aangegeven worden wat de, financiële, gevolgen voor Zevenaar zullen zijn door het regionaliseren van de huisvestingskosten? Hoe hoog zijn de huidige huisvestingskosten van de brandweezorg voor Zevenaar?

Beantwoording vraag 2:

Ja de huisvestingskosten zijn voor de gemeenten, voor wat betreft het groot onderhoud en de afschrijvingslasten van de panden die niet zijn overgedragen aan VGGM, en dus nog in eigendom zijn van de gemeenten. Het klein onderhoud en de exploitatielasten van de panden zijn wel voor rekening van VGGM.

Over de financiële gevolgen is met (enige) onzekerheid wat te zeggen. Begin 2021 heeft de 1e doorrekening plaats gevonden. We moeten dan denken aan de bandbreedte van negatief € 114.000 tot positief € 51.000. (stukken AB 20-01-2021) De materie over huisvesting is zodanig complex, dat het niet verantwoord was om hierover een definitief besluit te kunnen nemen. Wél is de wens uitgesproken om te komen tot een integrale kostprijs voor huisvesting. Er is tijd nodig om deze materie zorgvuldig te onderzoeken. De verwachting is dat de consequenties in de begroting 2023 of uiterlijk 2024 meegenomen worden.

Het budget voor huisvesting bedraagt € 98.000 (begroting VGGM) en € 70.000 (begroting van Zevenaar), totaal € 168.000 per jaar.

3. Pagina 32. Om de prestaties voor het gebied Nijkerk te verbeteren zijn specifieke afspraken met de RAVU gemaakt.

Welke mogelijkheden ziet Ambulancezorg Gelderland Midden om de prestaties voor het gebied Gelders Eiland te verbeteren?

Beantwoording vraag 3:

In de beantwoording van enkele vragen voor de Cie. Middelen in april is reeds ingegaan op de Ambulancezorg Gelderland-Midden. Daarin wordt ook gesteld:

“AGM (Ambulancezorg Gelderland-Midden) streeft er continu naar om het prestatiecijfer A1 over de hele regio te verbeteren. Jaarlijks bespreekt de AGM met de zorgverzekeraars de gewenste verbetermaatregelen om het regionale prestatiecijfer te verhogen. De belangrijkste maatregel is uitbreiding van personeel en van ambulances. Zo kunnen extra diensten worden ingepland en kan de beschikbaarheid van (spoed)ambulances worden verhoogd.

Op basis van analyse van het aantal tijdsoverschrijdingen van de prestatienorm wordt bepaald waar in de regio en binnen welk tijdsblok de uitbreiding moet plaatsvinden. De jaren 2020 en 2021 staan (grotendeels) in het teken van corona. Ook op de ambulancezorg heeft dat zijn weerslag qua productie en prestatie.”

En verder:

“AGM informeert de gemeente jaarlijks over de productie en prestatie in de regio en de eigen gemeente. Zij betreft de gemeente bij eventuele verhuizingen en plaatsing van locatie(s). Sommige gemeenten helpen

door – tegen vergoeding - grond of een pand ter beschikking te stellen. Via het AB en DB van VGGM kunnen gemeenten vraagstukken over de ambulancezorg op de agenda zetten.”

In het kader van verbetering prestatiecijfers in het Gelders Eiland is sprake van een combinatie van maatregelen. Ambulancezorg G-M werkt zowel met regionale maatregelen als lokale maatregelen. Regionaal is de werkwijze Directe Inzet Ambulance (DIA) ingevoerd. Dat houdt in dat de centralist op de meldkamer de locatie vraagt en direct daarna een ambulance gaat rijden. Voorheen werden eerst extra vragen gesteld om de urgentie te bepalen. Zodra de ambulance onderweg is komt dan steeds meer informatie binnen over de melding. Deze werkwijze helpt om sneller een ambulance ter plaatse te hebben.

Specifiek voor het Gelders Eiland kan Ambulancezorg G-M ook terugvallen op de samenwerkingsafspraken met Duitse collega's. De meldkamer Arnhem bepaalt of ondersteuning van de Duitse collega's nodig is en of ze beschikbaar zijn. Doordat de ambulancesector in Duitsland anders is ingericht kunnen Duitse collega's in beperkt aantal situaties helpen. De Nederlandse ambulancemedewerkers mogen meer handelingen verrichten die in Duitsland voorbehouden zijn aan een arts. Het aantal inzetten van de Duitse collega's is daardoor zeer gering. Het is een mogelijkheid die de meldkamer altijd kan gebruiken. Bij zeer spoedeisende situaties zoals reanimaties beschikt VGGM ook over een breed netwerk aan brandweerlocaties en brandweertieners die een reanimatie kunnen opstarten. Ook burgerhulpverleners kunnen bij reanimaties van toegevoegde waarde zijn door een AED aan te schaffen en een cursus reanimeren te volgen. Vergroting van het netwerk van 'first responders' en burgerhulpverleners helpt om een reanimatie nog eerder te starten.

4. Pagina 32. Standplaatsen. Ambulancezorg Gelderland Midden wil haar ambulanceposten herzien, zodat de meest optimale dekking in de regio wordt bereikt. In de Gelderlander van 22 april 2021 heeft ook een artikel gestaan dat er onderzoek verricht gaat worden naar locatie ambulancepost Zevenaar. De bereikbaarheid Gelders Eiland blijft punt van zorg.

Er zijn alternatieven verkend voor nieuwe locaties. Geldt dit ook voor de ambulancepost Zevenaar? Zo ja, is bekend welke alternatieven zijn verkend? Bedient de ambulancepost Zevenaar de gehele Liemers? Bestaat de mogelijkheid dat een nieuwe locatie voor de ambulancepost Zevenaar verder van het Gelders Eiland af komt te liggen, dus meer bij de op- en afrit van de A15 (Arnhemseweg) dan bij de op- en afrit van de A12 (Hengelder)?

Beantwoording op vraag 4:

Er zijn meerdere ontwikkelingen en mogelijke wijzigingen in de regio G-M aan de orde zoals de ambulancepost in Dieren, doortrekking A15, nieuwe op- en afritten A12.

De VGGM kijkt voor de ambulanceposten in Dieren en Zevenaar qua alternatieve locaties en bereik in nauwe samenhang met elkaar, aangezien ze deels (kunnen) overlappen richting Doesburg en Zevenaar (Angerlo, Giesbeek, Lathum). Er wordt gekeken naar een integrale uitwerking van de samenhang met verschillende combinaties. De VGGM bespreekt de uitkomst van het onderzoek met de gemeente zodra deze is afgerond.

De gemeente Zevenaar heeft ambtelijk meegedacht en een aantal alternatieven voor de Liemers aangedragen. Ook deze locaties worden meegenomen in het onderzoek van VGGM. Op basis van kaart- en cijfermateriaal vergelijkt Ambulancezorg G-M de alternatieven met elkaar. Het is nog te prematuur om daar al iets over te kunnen melden. VGGM zoekt contact met de gemeente Zevenaar zodra er meer inhoudelijk nieuws te melden is.

5. Pagina 43 Financiering inzet 25kv.

Is er al een besluit van het Ministerie van I&M voor de jaarlijkse bijdrage van € 324.000 om VGGM in staat te stellen expertise toe te passen bij het optreden bij spoorwegincidenten op de Betuweroute? Als het besluit negatief is, zal VGGM de expertise toe blijven passen?

Beantwoording vraag 5:

Uit navraag bij de VGGM blijkt: Er moet vanuit het ministerie nog een evaluatie plaatsvinden waarin gekeken wordt of de taak van de 25kV teams efficiënter weg gezet kan worden bij bijvoorbeeld een andere partij. Het belangrijkste is dat dit niet ten koste gaat van de veiligheid. Onze gedachte is dat dit niet bij een andere partij neergelegd wordt maar dat blijft afhankelijk van de evaluatie. De expertise die we nu binnen brandweer teams hebben blijft natuurlijk. We zullen als brandweer dan ook direct reageren als we zien dat de veiligheid in het geding komt.

Amendement aanscherping zienswijze VGGM

De ondergetekende stelt volgend amendement voor bij voorstel Z/21/383956 Ontwerpbegroting VGGM 2022

De raad besluit:

- 1. De zienswijze vast te stellen om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, inclusief de resultaatbestemming 2020.**

Waarbij de volgende alinea van de zienswijze (bijlage 2):

Ambulancezorg

Gemeente Zevenaar vraagt extra aandacht voor de aanrijtijden van de ambulance op het Gelders Eiland (Lobith, Tolkamer, Spijk, Herwen, Aerdt en Pannerden). Zevenaar maakt zich zorgen, omdat de aanrijtijd in deze dorpen niet altijd wordt gehaald. Graag wil Zevenaar samen met de VGGM zoeken naar een duurzame oplossing. Mogelijk is een andere locatie voor een ambulancestandplaats daarvoor een geschikte oplossing.

wordt gewijzigd in:

Ambulancezorg

De Gemeente Zevenaar maakt zich grote zorgen over de aanrijtijden van ambulances in de kernen van de gemeente Zevenaar, en met name op het Gelders Eiland (Lobith, Tolkamer, Spijk, Herwen, Aerdt en Pannerden). Deze aanrijdtijden worden in de kernen al jaren structureel niet binnen de norm gehaald. De gemeente Zevenaar dringt er op aan dat de VGGM in samenspraak met de gemeente op korte termijn met haalbare duurzame oplossingen komt zodat al onze inwoners kunnen vertrouwen op de (urgente) dienstverlening waar zij recht op hebben.

Toelichting

De aanrijtijden van de ambulances worden in de kernen al jaren structureel niet binnen de norm gehaald. Het onderwerp wordt periodiek in commissies besproken en diverse fracties hebben hun zorgen hierover geuit en aangegeven dat de aanrijtijden hoge prioriteit hebben. Dit was tevens al een probleem in de (voormalige) gemeente Rijnwaarden.

De indieners zijn van mening dat al onze inwoners recht hebben op dezelfde basisvoorziening op gebied van ambulancezorg. Op dit moment is dit niet het geval.

De indieners kunnen zich vinden in de strekking van de zienswijze die het college voorstelt. Echter vinden wij dat de toon van de huidige zienswijze te weinig recht doet aan de urgentie en de looptijd van dit probleem. Derhalve stellen wij voor om de zienswijze aan te scherpen.

Zevenaar, 2 juni 2021

Wim Snelders, VVD

Dit amendement is aangenomen / verworpen in de vergadering van [verder invullen door griffie].

Stemverhouding:

Fracties voor:

Fracties tegen:

De griffier,

De voorzitter,

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2426
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	12
Omschrijving	HAMERSTUK Z/21/387389 BVO DRAN: Ontwerp Meerjarenbegroting 2022–2025/gewijzigde begroting 2021/voorlopige jaarcijfers 2020/definitieve jaarstukken 2019

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04CFA0B7

61*

Raadsvoorstel

Onderwerp	BVO DRAN: Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025/gewijzigde begroting 2021/voorlopige jaarcijfers 2020/definitieve jaarstukken 2019
Zaaknummer	Z/21/387389
Documentnummer	INT/21/1023771
Portefeuillehouder	Carla Koers
Portefeuille	Doelgroepenvervoer
Behandelend ambtenaar/afdeling	Jeroen van Neer/Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	06-51584294
E-mail	j.vanNeer@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het college stelt de raad voor kennis te nemen van de definitieve jaarstukken 2019 en de voorlopige jaarcijfers 2020 van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN). Tevens stelt het college de raad voor om geen zienswijze in te dienen op de gewijzigde begroting 2021 en de ontwerp meerjarenbegroting BVO DRAN 2022-2025. Hiermee geeft het college invulling aan de bepalingen van de Gemeenschappelijke Regeling BVO DRAN en de rol van de raad en handelt zij conform het gestelde in de nota Verbonden Partijen.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. Kennis te nemen van de definitieve jaarstukken 2019;
2. Kennis te nemen van de voorlopige jaarcijfers 2020;
3. Kennis te nemen van de gewijzigde begroting 2021;
4. Kennis te nemen van de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025 inclusief bijbehorende stukken;
5. Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN gewijzigde begroting 2021;
6. Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025.

3. Waarom naar de raad

Op basis van de Wet gemeenschappelijke regeling wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld op de financiële jaarstukken te reageren. Door kennis te nemen van de genoemde begrotingen van de BVO DRAN inzake de hierboven genoemde documenten, handelt de raad conform het gestelde in de gemeentelijke nota Verbonden Partijen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Er wordt afgezien van het indienen van zienswijze op de gewijzigde begroting 2021 en de Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 De definitieve jaarstukken 2019 zijn ter kennisgeving door de BVO DRAN aangeboden.

2.1. De voorlopige jaarcijfers 2020 zijn ter kennisgeving door de BVO DRAN aangeboden

De BVO DRAN heeft de jaarcijfers eerder aangeleverd om de gemeente te informeren over het voorlopig resultaat. Dat ziet u terug in de voorlopige jaarcijfers 2020.

3.1 / 4.1. In de gewijzigde begroting 2021, alsmede in het concept Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025, is rekening gehouden met de in te zetten maatregelen gericht op het bevorderen van de sociale inclusie en kostenbeheersing van het doelgroepenvervoer.

In de inleiding van de ontwerp meerjarenbegroting wordt een toelichting gegeven op de financiële bijstelling. Gemeente Zevenaar heeft een data-analyse verricht ten aanzien van het vraagafhankelijk (Wmo) en routegebonden (leerlingen en dagbesteding) vervoer. De conclusie is, dat de te verwachten uitgaven naar beneden kunnen worden bijgesteld. Door het treffen van maatregelen -ook passend bij de Sociale Koers van de gemeente- kunnen kosten worden beheerst. Dit is financieel verwerkt in de begroting 2021 en de MJPB 2022-2025.

- De ontwerp meerjarenbegroting BVO DRAN 2022-2025 heeft financiële consequenties voor de gemeente Zevenaar. Onder punt 11 Financiën wordt uitgebreid ingegaan op de financiële consequenties, die deze ontwerp-begroting (inclusief gewijzigde begroting BVO DRAN Zevenaar 2021) voor Zevenaar heeft.
- Er is een businesscase 'doelgroepenvervoer' voor Zevenaar uitgewerkt om kosten te beheersen: Naar aanleiding van de zorgen die bestaan inzake de kostenontwikkeling van het doelgroepenvervoer is een businesscase opgesteld met maatregelen gericht op het bevorderen van de sociale inclusie en het beheersen en terugdringen van de uitgaven. De beoogde financiële effecten zijn doorerekend en verwerkt in zowel de gemeentelijke begroting als in het concept Meerjarenbegroting van BVO DRAN. Tijdens de informatieve raadsbijeenkomst van 3 februari 2021 (thema doelgroepenvervoer), is aangegeven dat de ontwikkeling van het Coronavirus (COVID-19) en de daarbij behorende (landelijke) maatregelen, invloed kunnen hebben. Dit op de implementatie, uitwerking/uitvoering en op de uitgaven. De BVO DRAN merkt dit eveneens als aandachtspunt op, maar kan hiermee geen rekening houden in de aangeleverde stukken, gezien de ontwikkeling van het virus en de bestrijding ervan zich niet laten voorspellen.
- Vanuit de gemeente Zevenaar wordt, ondanks COVID-19, actief inzet gepleegd om de implementatie van maatregelen, waarbij rekening wordt gehouden met de feitelijke omstandigheden van deze tijd.

5.1.1 BVO DRAN gewijzigde begroting 2021, ter beoordeling voor een zienswijze

Er wordt geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Conform artikel 9 van de gemeenschappelijke regeling "Vervoersorganisatie Regio Arnhem/Nijmegen" moet de raad gelegenheid krijgen zijn zienswijze te geven op de conceptbegroting. In artikel 9 van de Gemeenschappelijke Regeling (hierna: GR) is opgenomen dat de deelnemende gemeenten in de gelegenheid worden gesteld hun zienswijze over de begroting aan te geven. Van deze mogelijkheid wordt dit jaar geen gebruik gemaakt. In de gewijzigde begroting 2021 is rekening gehouden met de bezuinigingsvoorstellen van de gemeente Zevenaar, de begroting is hierop aangepast.

6.1. BVO DRAN Meerjarenbegroting 2022-2025, ter beoordeling voor een zienswijze

Er wordt geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

In de concept Meerjarenbegroting 2022-2025 is rekening gehouden met de bezuinigingsvoorstellen van de gemeente Zevenaar, de begroting is hierop aangepast.

6. Kanttekeningen

1.1. De wettelijke taak op het gebied van doelgroepenvervoer brengt een financieel risico met zich mee
Gemeenten hebben een wettelijke taak op het gebied van doelgroepenvervoer. Dat betekent wanneer een inwoner aan de criteria voldoet voor een vorm van doelgroepenvervoer, zoals deze in de beleidsregels staan beschreven, de inwoner een passende compensatie moet ontvangen. De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dat betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer beschikkingen afgeeft voor het doelgroepenvervoer of als er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor gemeenten die de wettelijke taken ten aanzien van het doelgroepenvervoer uitvoeren.

1.1 Provinciale ontwikkelingen

Zoals al eerder aan u is gemeld zal de bijdrage vanuit de Provincie ten aanzien van het doelgroepenvervoer komen te vervallen.

De provincie Gelderland kiest er daarnaast voor om een separate aanbesteding uit te voeren voor de inkoop van het kleinschalig openbaar vervoer. Ook kunnen bezuinigingen op het grootschalig Openbaar Vervoer leiden tot extra instroom in het doelgroepenvervoer. Beide ontwikkelingen kunnen een financieel risico vormen voor de gemeente Zevenaar. De effecten hiervan zijn op dit moment nog niet duidelijk, maar worden uiteraard gevolgd.

7. Alternatieven

n.v.t.

8. Communicatie

Daar er geen zienswijzen worden ingediend, zijn er geen vervolgstappen noodzakelijk

9. Kosten, baten en dekking

De vastgestelde jaarrekening 2019 en de voorlopige jaarstukken 2020 BVO DRAN zijn ontvangen en toegevoegd als bijlage.

De voorlopige jaarcijfers 2020 van de BVO DRAN laten een voordeel zien van € 390.493,-. Na correctie van de af te dragen BTW bedraagt het voordeel € 315.000. In de 2^e voortgangsrapportage 2020 was al een deel van dit voordeel voorzien. In de jaarrekening 2020 is daarom nog een restant voordeel op het doelgroepenvervoer verantwoord van € 207.000.

Begroting 2021 - 2025

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN en verwerkt in de Meerjarenbegroting BVO DRAN 2021-2025. De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen. Hieronder ziet u een overzicht van de gevolgen van de Meerjarenbegroting van de BVO DRAN voor de meerjarenbegroting van de gemeente Zevenaar.

	2021	2022	2023	2024	2025
Begroting BVO 2021-2025 (excl. inflatie)	1.579.000	1.472.000	1.566.000	1.660.000	1.777.000
Huidige begroting Zevenaar	1.796.000	1.876.000	1.959.000	2.045.000	2.045.000
Verschil in begroting Zevenaar	-217.000	-404.000	-393.000	-385.000	-268.000

Het voordeel in de meerjarenbegroting van Zevenaar is verwerkt in de 1^e voortgangsrapportage 2021.

10. Bijlagen

1. INK/21/1021909 Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025 (incl. gewijzigde begroting 2021);
2. INK/21/1023761 Bijlage Balans Financiële gegevens BVO DRAN 2020
3. INK/21/1023762 Bijlage W&V financiële gegevens BVO DRAN 2020
4. INK/21/1023767 Memo Financiële gegevens BVO DRAN 2020
5. INK/21/1023759 Bijlage Afrekening Financiële gegevens BVO DRAN 2020
6. INK/21/1023756 Controleverklaring 2019 BVO DRAN
7. INK/21/1023754 Accountantsverslag 2019 BVO DRAN
8. INK/21/1023763 Jaarstukken 2019 BVO DRAN
9. INT/21/1024137 Dashboard BVO DRAN Meerjarenbegroting 2022-2025

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp BVO DRAN: Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025/ gewijzigde begroting 2021/voorlopige jaarcijfers 2020/definitieve jaarstukken 2019
Zaaknummer Z/21/387389
Documentnummer INT/21/1023771

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

gelet op de Gemeentewet, Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), de Gemeenschappelijke Regeling 'Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen' en de nota verbonden partijen (2019);

besluit:

1. Kennis te nemen van de definitieve jaarstukken 2019;
2. Kennis te nemen van de voorlopige jaarcijfers 2020;
3. Kennis te nemen van de gewijzigde begroting 2021;
4. Kennis te nemen van de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025 inclusief bijbehorende stukken;
5. Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN gewijzigde begroting 2021;
6. Geen zienswijze in dienen op de BVO DRAN Ontwerp Meerjarenbegroting 2022-2025.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Ontwerp MJPB 2022-2025 BVO DRAN

(inclusief gewijzigde begroting 2021)

Versie: AB 25 maart 2021

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Procedure begroting	4
1.2.	Uitgangspunten MJPB 2022-2025	5
1.3.	Uitgangspunten gewijzigde begroting 2021	8
1.4.	Afwijkende uitgangspunten gemeenten	11
2.	Beleidsbegroting	13
2.1.	Programmaplan	13
2.1.1.	Programma vraagafhankelijk vervoer	14
2.1.2.	Programma routevervoer	15
2.1.3.	Programma bestedingsplan	17
2.1.4.	Overzicht overhead	18
2.2.	Paragrafen	18
2.2.1.	Weerstandvermogen en risicobeheersing	19
2.2.2.	Financiering	20
2.2.3.	Bedrijfsvoering	21
3.	Financiële begroting	22
3.1.	Overzicht baten en lasten	22
3.2.	Toelichting baten en lasten	23
3.3.	Reserves en voorzieningen	24
	Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld	26
	Bijlage 2: Overzicht gemeentelijke bijdragen	27
	Bijlage 3: Geprognosticeerde balans	29

1. Inleiding

Hierbij treft u de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting (MJPB) 2022-2025, inclusief de gewijzigde begroting 2021, van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) aan.

Het Algemeen Bestuur heeft met vaststelling van de Kaderbrief 2022 de algemene financiële uitgangspunten voor de opbouw van de meerjarige begroting bepaald. Deze uitgangspunten zijn door de BVO DRAN gehanteerd, tenzij een deelnemende gemeente het verzoek heeft ingediend hiervan af te wijken. In paragraaf 1.2 en 1.3 wordt ingegaan op de algemene financiële uitgangspunten van deze ontwerp MJPB. Door gemeenten gewenste afwijkingen worden in paragraaf 1.4 toegelicht.

Vanaf medio maart 2020 heeft de Coronacrisis forse impact op het feitelijk gebruik van het vervoer. Naar verwachting zullen deze effecten merkbaar blijven tot ver in 2021. Vanwege de onvoorspelbaarheid van deze effecten is het weinig zinvol om bij het opstellen van de begroting hiermee rekening te houden. Dit leidt ertoe dat voor de ontwerp MJPB 2022-2025 en de gewijzigde begroting 2021 Coroneffecten buiten beschouwing worden gelaten.

Besluit Begroting en Verantwoording

Bij het opstellen van een meerjarige begroting voor Gemeenschappelijke Regelingen (GR) dient te worden geconformeerd aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit zorgt voor de volgende opzet van de ontwerp MJPB van de BVO DRAN.

In de basis bestaat de begroting uit 2 onderdelen (art. 7 lid 1 BBV):

- de beleidsbegroting (hoofdstuk 2)
- de financiële begroting (hoofdstuk 3)

De beleidsbegroting bestaat ook uit 2 onderdelen (art. 7 lid 2 BBV):

- het programmaplan (paragraaf 2.1)
- de paragrafen (paragraaf 2.2)

De financiële begroting bestaat uit 3 onderdelen (art. 7 lid 3 BBV):

- het overzicht baten en lasten (paragraaf 3.1)
- de financiële positie (paragraaf 3.2)
- de reserves en voorzieningen (paragraaf 3.3)

Taakvelden

Naast de indeling van de begroting naar programma's moet de begroting ook worden ingedeeld naar taakvelden. De voorgeschreven taakvelden zijn opgenomen in het Iv3 informatievoorschrift Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast is in het BBV (art. 7 lid 3) voorgeschreven dat er een overzicht van lasten en baten per taakveld als bijlage in de begroting opgenomen moet worden (bijlage 1).

Beleidsindicatoren

De commissie BBV heeft aangegeven (vraag en antwoord BBV 2018.12.4) dat de opname van beleidsindicatoren in de begroting voor een GR op grond van het BBV verplicht is gesteld. Het ministerie van BZK heeft daarbij aangegeven dat een GR alleen die indicatoren hoeft op te nemen die behoren bij de taakvelden waarbinnen de GR haar activiteiten uitvoert. Beleidsindicatoren die buiten de taakvelden van de GR vallen, kunnen worden weggelaten. De BVO DRAN zijn geen door deelnemende gemeenten opgelegde beleidsindicatoren bekend.

Overhead

Op de programma's mogen alleen de direct toe te rekenen lasten worden verantwoord. Het is niet toegestaan om overheadkosten in een programma te verantwoorden. Overheadkosten moeten op aparte overzichten worden gepresenteerd. Dit heeft tot gevolg dat alle kosten van de BVO DRAN in de meerjarige begroting als "Overhead" moeten worden gelabeld. Het overzicht overhead is opgenomen in paragraaf 2.1.4 van deze ontwerpbegroting.

Ambtelijke voorbereiding

Samen met de financials en contactambtenaren van de deelnemende gemeenten is deze meerjaren begroting tot stand gekomen.

Btw routegebonden vervoer

De kosten die samenhangen met het vraagafhankelijk vervoer worden in de ontwerp MJPB exclusief Btw verantwoord. Deze Btw is voor de deelnemers aftrekbaar. Kosten die samenhangen met het routegebonden vervoer worden daarentegen inclusief Btw verantwoord. Deze Btw is namelijk compensabel noch aftrekbaar en daardoor kostenverhogend voor de gemeenten.

'open einde' systematiek

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een deelnemer meer of aangepast gebruik inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. Door periodiek inzicht te geven in het volume van het aantal ritten en de bijbehorende kosten worden de gevolgen van verwachte toenames van ritten en/of kosten door de BVO DRAN gecommuniceerd met de gemeenten en de provincie Gelderland.

Binnen de bedragen in deze ontwerp MJPB is zeer beperkt rekening gehouden met dergelijke onvoorziene wijzigingen in de kosten van vervoer of callcenter. De verantwoordelijkheid voor het vormen van een extra post onvoorzien volgend uit de risico's van een open einde systematiek, ligt daardoor bij de deelnemers. Deze extra post onvoorzien komt dan bovenop de in deze ontwerp MJPB meerjarig begrote bijdragen van de deelnemers.

1.1. Procedure begroting

Voor de aanbidding en vaststelling van de MJPB 2022-2025 (inclusief de gewijzigde begroting 2021) gelden de volgende processtappen. Om te komen tot tijdige vaststelling van de MJPB 2022-2025 en rekening te houden met de gemeentelijke raadsplanningen, wordt de volgende planning gehanteerd:

Processtap	Datum
1. Vaststelling ontwerp MJPB 2022-2025 door Algemeen Bestuur	25 maart 2021
2. Verzending ontwerp MJPB 2022-2025 aan gemeenten	26 maart 2021
3. Deadline indienen zienswijze door gemeenteraden	18 juni 2021
4. Vaststelling MJPB 2022-2025 door Algemeen Bestuur	8 juli 2021
5. Verzending MJPB 2022-2025 aan gemeenten	9 juli 2021

1.2. Uitgangspunten MJPB 2022-2025

Voor het opstellen van de MJPB 2022-2025 worden per begrotingspost uitgangspunten gekozen ten aanzien van prijs en hoeveelheid. Op basis van deze uitgangspunten worden per jaar de verwachte lasten en baten bepaald. Met behulp van de reeds vastgestelde verdeelsleutels worden vervolgens de meerjarige bijdragen per deelnemer bepaald. In onderstaande opsomming worden de uitgangspunten benoemd.

Vervoer vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen kilometer per perceel, jaarlijks rekening houdend met NEA indexatie (2022-2025: +2,0%)
- Hoeveelheid beladen kilometers in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen vraagafhankelijk vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Callcenter vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen vaste component te verhogen met een tarief per declarabele rit, jaarlijks rekening houdend met CPI indexatie (2022-2025: +1,2%)
- Hoeveelheid declarabele ritten in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen callcenter vraagafhankelijk vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid declarabele ritten in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Eigen bijdrage vraagafhankelijk (baten)

- Gemiddeld werkelijk maandbedrag eigen bijdrage per deelnemer in de periode september tot en met december 2019
- Bedragen zijn inclusief Btw, jaarlijks rekening houdend met OV indexatie (2022-2025: +1,0%)
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Wmo subsidie provincie (baten)

- Geïndexeerde jaarbedragen overeenkomstig de beschikking 2021-2023
- Verdeling naar gemeenten op basis van de jaarlijks geprognosticeerde hoeveelheid ritten vraagafhankelijk vervoer

Vervoer routegebonden jeugdwet en leerlingenvervoer (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, jaarlijks rekening houdend met NEA indexatie (2022-2025: +2,0%)
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +15% (jeugdwet) en +5% (leerlingenvervoer) ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Vervoer routegebonden dagbesteding (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, jaarlijks rekening houdend met NEA indexatie (2022-2025: +2,0%)
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

Begeleiding routegebonden (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per begeleider per beladen uur, jaarlijks rekening houdend met CPI indexatie (2022-2025: +1,2%)
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020 (dagbesteding periode september 2019), overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Jaarlijkse toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar van een begrotingsjaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar in dat begrotingsjaar

BVO (lasten)

- Structurele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd, jaarlijks rekening houdend met CPI indexatie en Cao loonindexatie (2022-2025: +2,5%)
- Structurele BVO lasten jaarlijks rekening houdend met een taakstelling (2022: -2% en vanaf 2023: -3%)
- Incidentele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd, geen rekening houdend met indexatie
- Verdeling naar gemeenten op basis van het aantal inwoners per 1-1-2020
- Verdeling naar vraagafhankelijk en routegebonden vervoer op basis van verhouding bruto vervoerskosten

Bijdrage beheerskosten provincie (baten)

- Geïndexeerde jaarbedragen overeenkomstig de beschikking 2021-2023

Overige opmerkingen

Coronaeffecten vervoer 2020

Doordat de effecten van de Coronacrisis gedurende het gehele jaar 2020 impact hadden op het feitelijk gebruik van het vraagafhankelijk vervoer, is de afgelopen september vastgestelde gewijzigde begroting 2020 het uitgangspunt voor het vraagafhankelijk vervoer bij het opstellen van de ontwerp MJPB 2022-2025 en de gewijzigde begroting 2021.

Voor het routevervoer is het feitelijk gebruik na de zomervakantie 2020 wel te gebruiken als uitgangspunt voor het opstellen van de ontwerp MJPB en gewijzigde begroting. In deze periode werd het vervoer, met uitzondering van het vervoer voor dagbestedingen, namelijk wel weer volledig uitgevoerd. Voor dagbesteding worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als het vraagafhankelijk vervoer.

NEA indexatie

Sinds 1 augustus 2020 zijn de nieuwe contracten met vervoerders ingegaan. De prijs (P) per perceel is contractueel vastgelegd en is daarmee een gegeven en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (NEA index). De NEA index wordt jaarlijks berekend door Panteia. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,0%. Meerjarig bezien is een jaarlijkse NEA indexatie van +2,0% het structurele niveau. Voor de jaren vanaf 2022 wordt daardoor een NEA index van +2,0% als uitgangspunt gehanteerd.

Provinciale bijdrage OV-vangnet

De met de provincie Gelderland overeengekomen samenwerkingsovereenkomst Basismobiliteit 2017-2019 is met één jaar verlengd tot 31 december 2021. Vanaf 2022 wordt geen rekening meer gehouden met OV-vangnet vervoer.

CPI indexatie

Het contract met het callcenter is ingegaan op 1 augustus 2020. Ook hier is de prijs (P) contractueel vastgelegd en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (CPI index). De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,2%.

Eigen bijdrage

De Wmo-reiziger betaalt een eigen bijdrage die als baten in de begroting zijn opgenomen. Verrekening door de BVO DRAN van deze eigen bijdragen met vervoerders en deelnemers gebeurt inclusief Btw. In de ontwerp MJPB zijn daardoor alle eigen bedragen ook inclusief 9% Btw verantwoord.

OV indexatie

Jaarlijks worden de tarieven van het reguliere bus OV vastgesteld. De indexatie van de eigen bijdrage binnen Avan volgt deze OV indexatie. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +0,9%.

BVO lasten (structureel)

In de MJPB 2021-2024 werden het jaarlijkse budget voor het herbeleggen van regietaken afzonderlijk binnen de BVO lasten verantwoord. In deze ontwerp MJPB zijn alle structurele budgetten binnen de BVO lasten met elkaar geïntegreerd en heeft een actualisatie van deze budgetten plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten is het budget personeelskosten naar boven en het budget kantoorkosten, ICT naar beneden bijgesteld. Per saldo heeft de actualisatie van de structurele BVO lasten meerjarig geen begrotingseffect.

BVO lasten (indexatie)

De BVO lasten wordt jaarlijks geïndexeerd met de CPI index. Door het aanzienlijke deel aan personeelskosten binnen de begroting BVO lasten zorgt de Cao loonindexatie voor een aanpassing van de CPI index. De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS, deze is voor de indexering vanaf januari 2021 +1,3%. Omdat de voorlopige Cao loonindexatie vanaf januari 2021 op +3,0% is bepaald, is de indexering van de BVO lasten in de ontwerp MJPB bepaald op +2,5%.

1.3. Uitgangspunten gewijzigde begroting 2021

Voor het opstellen van de gewijzigde begroting 2021 worden per begrotingspost uitgangspunten gekozen ten aanzien van prijs en hoeveelheid. Op basis van deze uitgangspunten worden de verwachte lasten en baten bepaald. Met behulp van de reeds vastgestelde verdeelsleutels worden vervolgens de bijdragen per deelnemer bepaald. In onderstaande opsomming worden de uitgangspunten benoemd.

Vervoer vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen kilometer per perceel, rekening houdend met NEA indexatie +1,0%
- Hoeveelheid beladen kilometers in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen vraagafhankelijk vervoer
- Toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Callcenter vraagafhankelijk (lasten)

- Contractueel overeengekomen vaste component te verhogen met een tarief per declarabele rit, rekening houdend met CPI indexatie +1,2%
- Hoeveelheid declarabele ritten in de periode augustus tot en met december 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen callcenter vraagafhankelijk vervoer
- Toename van de hoeveelheid declarabele ritten in het tweede half jaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Eigen bijdrage vraagafhankelijk (baten)

- Gemiddeld werkelijk maandbedrag eigen bijdrage per deelnemer in de periode september tot en met december 2019
- Bedragen zijn inclusief Btw, rekening houdend met OV indexatie 0,0%
- Toename van de hoeveelheid vraagafhankelijk vervoer in het tweede half jaar met +10% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Wmo subsidie provincie (baten)

- Geïndexeerd jaarbedrag overeenkomstig de beschikking 2021-2023
- Verdeling naar gemeenten op basis van de geprognoseerde hoeveelheid ritten vraagafhankelijk vervoer

Vervoer routegebonden jeugdwet en leerlingenvervoer (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, rekening houdend met NEA indexatie +1,0%
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar met +15% (jeugdwet) en +5% (leerlingenvervoer) ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Vervoer routegebonden dagbesteding (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per beladen uur per perceel verhoogd met het starttarief per route, rekening houdend met NEA indexatie +1,0%
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september 2019, overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

Begeleiding routegebonden (lasten)

- Contractueel overeengekomen tarief per begeleider per beladen uur, rekening houdend met CPI indexatie +1,2%
- Hoeveelheid beladen uren in de periode september tot en met december 2020 (dagbesteding periode september 2019), overeenkomstig de berekeningssystematiek uit het Programma van Eisen routegebonden vervoer
- Toename van de hoeveelheid routegebonden vervoer in het tweede half jaar met +5% ten opzichte van het eerste half jaar van 2021

BVO (lasten)

- Structurele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd, rekening houdend met CPI indexatie en Cao loonindexatie +2,5%
- Structurele BVO lasten rekening houdend met een taakstelling -1%
- Incidentele BVO lasten uit primitieve begroting 2021 samengevoegd en vermeerderd met doorgeschoven activiteiten uit 2020, geen rekening houdend met indexatie
- Verdeling naar gemeenten op basis van het aantal inwoners per 1-1-2020
- Verdeling naar vraagafhankelijk en routegebonden vervoer op basis van verhouding bruto vervoerskosten

Bijdrage beheerskosten provincie (baten)

- Geïndexeerd jaarbedrag overeenkomstig de beschikking 2021-2023
- Incidentele ophoging bijdrage beheerskosten naar 100% in 2021

Overige opmerkingen

Coronaeffecten vervoer 2020

Doordat de effecten van de Coronacrisis gedurende het gehele jaar 2020 impact hadden op het feitelijk gebruik van het vraagafhankelijk vervoer, is de afgelopen september vastgestelde gewijzigde begroting 2020 het uitgangspunt voor het vraagafhankelijk vervoer bij het opstellen van de ontwerp MJPB 2022-2025 en de gewijzigde begroting 2021.

Voor het routevervoer is het feitelijk gebruik na de zomervakantie 2020 wel te gebruiken als uitgangspunt voor het opstellen van de ontwerp MJPB en gewijzigde begroting. In deze periode werd het vervoer, met uitzondering van het vervoer voor dagbestedingen, namelijk wel weer volledig uitgevoerd. Voor dagbesteding worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als het vraagafhankelijk vervoer.

NEA indexatie

Sinds 1 augustus 2020 zijn de nieuwe contracten met vervoerders ingegaan. De prijs (P) per perceel is contractueel vastgelegd en is daarmee een gegeven en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (NEA index). De NEA index wordt jaarlijks berekend door Panteia. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,0%.

CPI indexatie

Het contract met het callcenter is ingegaan op 1 augustus 2020. Ook hier is de prijs (P) contractueel vastgelegd en enkel nog onderhevig aan een jaarlijkse prijsindexatie (CPI index). De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +1,2%.

Eigen bijdrage

De Wmo-reiziger betaalt een eigen bijdrage die als baten in de begroting zijn opgenomen. Verrekening door de BVO DRAN van deze eigen bijdragen met vervoerders en deelnemers gebeurt inclusief Btw. In de ontwerp MJPB zijn daardoor alle eigen bedragen ook inclusief 9% Btw verantwoord.

OV indexatie

Jaarlijks worden de tarieven van het reguliere bus OV vastgesteld. De indexatie van de eigen bijdrage binnen Avan volgt deze OV indexatie. De werkelijke indexatie vanaf 1 januari 2021 is vastgesteld op +0,9%.

BVO lasten (structureel)

In de MJPB 2021-2024 werden het jaarlijkse budget voor het herbeleggen van regietaken afzonderlijk binnen de BVO lasten verantwoord. In deze ontwerp MJPB zijn alle structurele budgetten binnen de BVO lasten met elkaar geïntegreerd en heeft een actualisatie van deze budgetten plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten is het budget personeelskosten naar boven en het budget kantoorkosten, ICT naar beneden bijgesteld. Per saldo heeft de actualisatie van de structurele BVO lasten meerjarig geen begrotingseffect.

BVO lasten (indexatie)

De BVO lasten wordt jaarlijks geïndexeerd met de CPI index. Door het aanzienlijke deel aan personeelskosten binnen de begroting BVO lasten zorgt de Cao loonindexatie voor een aanpassing van de CPI index. De CPI index wordt periodiek bepaald door het CBS, deze is voor de indexering vanaf januari 2021 +1,3%. Omdat de voorlopige Cao loonindexatie vanaf januari 2021 op +3,0% is bepaald, is de indexering van de BVO lasten in de ontwerp MJPB bepaald op +2,5%.

BVO lasten (incidenteel)

De geplande systeemontwikkeling is getemporeerd door alle onvoorziene Corona gerelateerde werkzaamheden die in 2020 veel tijd van de BVO DRAN hebben gevraagd en in 2021 ook nog tijd zal vergen. De omvang van de functie data-analist is mede afhankelijk van de beoogde systeemontwikkeling. Door de temporisering is voorziene afbouw van deze functie (-0,5 fte) uitgesteld naar 2022. Tenslotte wordt in 2021 nog € 20.000 aan bestedingen verwacht voor werkzaamheden die in 2020 al waren begroot. Het betreft onder andere juridisch advies rondom de afwikkeling van het oude contracten met een vervoerder. Het beschikbare budget is in 2020 niet benut en wordt doorgeschoven naar 2021.

1.4. Afwijkende uitgangspunten gemeenten

Op verzoek van een gemeente kan worden afgeweken van de algemene uitgangspunten voor het opstellen van de meerjarige begroting. Dit verzoek gaat gepaard met een (financiële) onderbouwing ten behoeve van toekomstige analyses.

Ten behoeve van het opstellen van de MJPB 2021-2024 zijn door meerdere gemeenten afwijkende uitgangspunten aangegeven. Deze gewijzigde uitgangspunten zijn in deze ontwerp MJPB wederom verwerkt. Nieuw aangedragen afwijkende uitgangspunten voor het opstellen van de ontwerp MJPB 2022-2025 worden in deze paragraaf toegelicht.

Gemeente Arnhem

Op basis van een gemeentelijke analyse van het jeugdwet vervoer van de gemeente Arnhem is door de gemeente geconcludeerd dat een jaarlijkse toename met +15% een te hoge aanname is. Op basis van deze constatering heeft de gemeente Arnhem aangegeven een jaarlijkse toename van het jeugdwet vervoer van +5% op te nemen in de ontwerp MJPB.

Daarnaast heeft de gemeente Arnhem aangegeven dat begeleiding vanuit de vervoerder vanaf 2021 bij het vervoer dagbesteding niet meer plaats kan vinden. Dit is vanaf 2021 structureel in de ontwerp MJPB verwerkt.

Gemeente Duiven

De gemeente Duiven heeft aangegeven dat begeleiding vanuit de vervoerder vanaf 2021 bij het leerlingenvervoer structureel afgeschaald kan worden. Op verzoek van de gemeente is het budget begeleiding leerlingenvervoer vanaf 2021 structureel met circa 60% naar beneden bijgesteld.

Gemeente Lingewaard

De gemeente Lingewaard voert vanaf 2021 een kilometerbeperking in voor het vraagafhankelijk vervoer. De gemeente heeft berekend dat dit vanaf 2021 een structurele besparing oplevert van € 40.000 per jaar en dit als zodanig op te nemen in de ontwerp MJPB.

Gemeente Overbetuwe

Door een tweetal beleidsontwikkelingen rondom vervoer naar jeugdhulplocaties wordt vanaf 2021 geen groei verwacht van het aantal deelnemers jeugdwet vervoer in de gemeente Overbetuwe. De gemeente Overbetuwe heeft daardoor aangegeven vanaf 2021 de jaarlijkse toename van het jeugdwet vervoer in de ontwerp MJPB bij te stellen van 15% naar 5%.

De gemeente Overbetuwe verwacht in 2021 een verdere terugname te zien in het vraagafhankelijk vervoer door het versterken en benutten van vrijwilligersvervoersdiensten. De gemeente Overbetuwe heeft daardoor aangegeven vanaf 2022 de jaarlijkse toename van het vraagafhankelijk vervoer in de ontwerp MJPB bij te stellen van 5% naar 0%.

Gemeente Rheden

Tot en met 2020 werden de kosten leerlingenvervoer van de gemeente Rozendaal toegerekend aan de gemeente Rheden. Dit is in het verleden met goedkeuring van beide gemeenten systeemtechnisch als zodanig ingericht. Onderlinge verrekening vond buiten het zicht van de BVO DRAN plaats.

Vanaf januari 2021 zijn deze reizigers binnen de BVO DRAN wel gekoppeld aan de gemeente Rozendaal zodat toerekening bij de BVO DRAN al plaats kan vinden aan de juiste gemeente. Door de BVO DRAN is bepaald dat de totale kosten in 2020 van deze reizigers circa € 25.000 betrof. Deze correctie is vanaf 2021 verwerkt in de begroting leerlingenvervoer van de gemeente Rheden.

Gemeente Rozendaal

Vanaf januari 2021 zijn de reizigers leerlingenvervoer uit de gemeente Rozendaal binnen de BVO DRAN systeemtechnisch gekoppeld aan betreffende gemeente. Tot en met 2020 werden de kosten leerlingenvervoer van de gemeente Rozendaal toegerekend aan de gemeente Rheden. Dit is in het verleden met goedkeuring van beide gemeenten systeemtechnisch als zodanig ingericht. Onderlinge verrekening vond buiten het zicht van de BVO DRAN plaats.

Door de BVO DRAN is bepaald dat de totale kosten in 2020 van deze reizigers (4 personen) circa € 25.000 betrof. Op verzoek van de gemeente Rozendaal is in 2021 € 25.000 budget leerlingenvervoer in de ontwerp MJPB verwerkt. Gezien het kleine aantal deelnemers kan de toevoeging van één deelnemer al zorgen voor een grote procentuele overschrijding. De gemeente Rozendaal is op deze constatering gewezen.

Gemeente Westervoort

De gemeente Westervoort heeft aangegeven dat begeleiding vanuit de vervoerder vanaf 2021 bij het leerlingenvervoer structureel afgeschaald kan worden. Op verzoek van de gemeente is het budget begeleiding leerlingenvervoer vanaf 2021 structureel met circa 60% naar beneden bijgesteld.

Gemeente Zevenaar

Op basis van een gemeentelijke analyse van het vraagafhankelijk en routegebonden vervoer van de gemeente Zevenaar is door de gemeente geconcludeerd dat de bedragen in de MJPB 2021-2024 voor het vraagafhankelijk vervoer en leerlingenvervoer naar beneden bijgesteld kunnen worden. Door maatregelen te treffen die zorgen voor betere kostenbeheersing wordt afname van kosten voorzien.

De gemeente Zevenaar heeft verzocht om het bedrag in 2021 vraagafhankelijk vervoer uit de MJPB 2021-2024 met € 116.000 naar beneden bij te stellen. Voor de jaren vanaf 2022 wordt een jaarlijkse correctie van € 230.000 gevraagd. Voor het leerlingenvervoer wordt in 2021 een bijstelling naar beneden gevraagd van € 57.000, voor de jaren vanaf 2022 is dit een jaarlijks bedrag van € 140.000. Alle verzoeken zijn in de ontwerp MJPB verwerkt.

2. Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit 2 onderdelen (art. 7 lid 2 BBV):

- het programmaplan
- de paragrafen

2.1. Programmaplan

Hierna wordt per programma aangegeven wat onze uitgangspunten zijn bij de uitvoering van onze taken.

Uit te voeren taken

Door de deelnemers is de sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer bij de BVO DRAN neergelegd. Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de BVO DRAN een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin is overeengekomen dat de BVO DRAN de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

De met de provincie Gelderland overeengekomen samenwerkingsovereenkomst Basismobiliteit 2017-2019 is verlengd tot en met 31 december 2021. Vanaf 2022 wordt geen rekening meer gehouden met aanvullend OV-vangnet vervoer.

Beleidskaders

Bij de uitvoering van de taken op het gebied van doelgroepenvervoer gelden, naast de wettelijke voorschriften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden aangegeven door de deelnemende gemeenten voor wat betreft het doelgroepenvervoer en door de provincie Gelderland voor wat betreft het aanvullend vervoer.

Ontwikkelingen

Het is van belang om tijdig in te spelen op veranderingen voor onszelf maar ook voor de deelnemers en provincie. Het kan gaan om veranderende wet- en regelgeving voor gemeenten of provincie, maar ook voor de gecontracteerde marktpartijen. Het betreft ook beleidsaanpassingen bij gemeenten in het kader van bijvoorbeeld de kantelingsgedachte of krimpende budgetten. Daarnaast is de instroom van nieuw vervoer een belangrijke factor die invloed heeft op de omvang van de werkzaamheden van de BVO DRAN.

Indeling en opzet programma's

De programma's zijn, naast een algemene omschrijving, ingericht met de 3 W-vragen (art. 8 lid 3 BBV):

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Onder "Wat willen we bereiken?" wordt bij het vervoer naast een algemene beschrijving over wat we willen bereiken ook ingegaan op specifieke prestatie indicatoren voor de uitvoering van Avan. Bij "Wat mag het kosten?" zijn naast de lasten ook de bijdragen van de deelnemers en provincie geraamd.

Het programmaplan bestaat uit de volgende programma's:

1. Vraagafhankelijk vervoer
2. Routevervoer
3. Bestedingsplan

En het overzicht:

4. Overhead

De indeling van de programma's in de begroting beoogt de financiële inzichtelijkheid van het totale takenpakket zo goed mogelijk in beeld te brengen, te kunnen budgetteren en later in de jaarrekening over te kunnen verantwoorden.

2.1.1. Programma vraagafhankelijk vervoer

Wat willen we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer met Avan door het callcenter en de vervoerders. De BVO DRAN monitort de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van kritische prestatie indicatoren (KPI's). In het Programma van Eisen (PvE) vraagafhankelijk vervoer en het PvE callcenter staat weergegeven welke KPI's zijn bepaald en naar welke normen wordt gestreefd.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van de uitvoering van het vraagafhankelijk vervoer met Avan.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Afspraken omtrent het vraagafhankelijk vervoer zijn vastgelegd in de contracten met het callcenter en de vervoerders. Met behulp van systeemgerichte contractbeheersing wordt naleving van de contracten en daarmee de kwaliteit van de uitvoering gemonitord en geborgd.
- De vervoerders en het callcenter hebben de contractuele verplichting om jaarlijks een audit uit te laten voeren op hun (financiële) processen en (financiële) systemen.
- Analyseren van de (realtime) rittenbakken, managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie en op basis daarvan (bij)sturen op de uitvoering van Avan. Hierbij zijn de KPI's zoals beschreven in de PvE's het uitgangspunt voor de monitoring en controles.
- Voorafgaand aan ieder bestuurlijk overleg is er minimaal één voorbereidend ambtelijk overleg om de onderwerpen van het bestuurlijk overleg voor te bespreken.
- Structureel (circa 4 keer per jaar) overleg en afstemming met gemeenten over vraagafhankelijk vervoer gerelateerde zaken via het overleg contactambtenaren Avan.
- Structurele aanwezigheid bij het overleg Regionale Adviesraad doelgroepenvervoer om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering van Avan.
- Goede communicatie over de uitvoering van het vervoer met betrokken partijen en gebruikers Avan.

Wat mag het kosten?

Programma 1: Vraagafhankelijk vervoer	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Vervoer vraagafhankelijk	11.644.427	11.384.187	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
Callcenter vraagafhankelijk	667.732	657.212	677.429	740.751	811.085	889.217
Totaal lasten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
Baten						
Arnhem	2.324.567	2.274.271	2.742.758	3.265.131	3.845.651	4.320.411
Berg en Dal	331.615	328.083	397.451	474.780	560.684	629.626
Beuningen	192.609	191.268	231.841	277.065	327.299	367.366
Doesburg	74.901	75.291	88.005	102.198	122.755	137.334
Druten	307.720	307.845	365.619	430.108	501.886	563.496
Duiven	235.102	235.503	280.460	330.612	386.395	433.547
Heumen	140.158	139.930	168.457	200.257	235.589	264.206
Lingewaard	737.046	683.429	812.640	956.848	1.117.332	1.254.897
Montferland	428.322	427.291	506.343	594.583	692.808	777.853
Mook en Middelaar	79.755	82.119	99.076	117.966	138.938	155.560
Nijmegen	1.106.914	1.066.489	1.304.327	1.569.303	1.863.421	2.093.401
Overbetuwe	483.212	480.290	529.316	564.653	597.824	610.756
Renkum	492.697	501.054	554.909	606.909	658.040	657.878
Rheden	532.547	534.510	581.024	624.667	665.421	679.682
Rozendaal	7.808	12.209	13.761	15.484	17.398	18.967
Westervoort	160.539	163.044	195.711	232.126	272.590	305.699
Wijchen	252.168	253.829	304.236	360.466	422.996	474.916
Zevenaar	490.485	377.277	333.859	404.921	476.671	486.991
Provincie Gelderland bijdrage OV	617.739	611.337	-	-	-	-
Eigen bijdrage	1.824.530	1.804.603	1.558.597	1.696.327	1.848.985	2.018.240
Subsidie provincie Wmo	1.491.726	1.491.727	1.019.343	522.415	-	-
Totaal baten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.1.2. Programma routevervoer

Wat willen we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het routevervoer met Avan door de vervoerders. De BVO DRAN monitort de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van kritische prestatie indicatoren (KPI's). In het Programma van Eisen (PvE) routegebonden vervoer staat weergegeven welke KPI's zijn bepaald en naar welke normen wordt gestreefd.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van de uitvoering van het routevervoer met Avan.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Afspraken omtrent het routevervoer zijn vastgelegd in de contracten met de vervoerders. Met behulp van systeemgerichte contractbeheersing wordt naleving van de contracten en daarmee de kwaliteit van de uitvoering geborgd.

- De vervoerders hebben de contractuele verplichting om jaarlijks een audit uit te laten voeren op hun (financiële) processen en (financiële) systemen.
- Analyseren van de (realtime) rittenbakken, managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie en op basis daarvan (bij)sturen op de uitvoering van Avan. Hierbij zijn de KPI's zoals beschreven in het PvE het uitgangspunt voor de monitoring en controles.
- Voorafgaand aan ieder bestuurlijk overleg is er minimaal één voorbereidend ambtelijk overleg om de onderwerpen van het bestuurlijk overleg voor te bespreken.
- Structureel (circa 4 keer per jaar) overleg en afstemming met gemeenten over vraagafhankelijk vervoer gerelateerde zaken via het overleg contactambtenaren Avan.
- Structurele aanwezigheid bij het overleg Regionale Adviesraad doelgroepenvervoer om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering van Avan.
- Goede communicatie over de uitvoering van het vervoer met betrokken partijen en gebruikers Avan.

Wat mag het kosten?

Programma 2: Routevervoer	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Vervoer routevervoer	16.168.497	13.859.217	14.644.688	15.602.004	16.630.919	17.814.157
Begeleiding routevervoer	164.282	43.733	46.471	49.379	52.469	55.755
Totaal lasten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.389	17.869.911
Baten						
Arnhem	4.558.974	3.558.412	3.810.764	4.081.009	4.370.423	4.680.371
Berg en Dal	608.570	458.016	491.120	526.675	564.876	605.926
Beuningen	445.961	417.028	434.730	453.295	472.783	493.262
Doesburg	499.665	449.463	486.063	526.069	569.867	617.890
Druten	315.725	267.434	286.701	307.385	329.595	353.448
Duiven	600.497	458.593	494.984	534.623	577.860	625.081
Heumen	218.171	186.005	200.140	215.440	232.015	249.987
Lingewaard	1.543.219	1.203.037	1.298.202	1.401.808	1.514.748	1.638.027
Montferland	-	-	-	-	-	-
Mook en Middelaar	112.064	102.695	109.986	117.795	126.159	135.116
Nijmegen	1.682.468	1.442.945	1.548.981	1.663.168	1.786.189	1.918.798
Overbetuwe	1.501.378	1.528.997	1.637.554	1.753.819	1.878.342	2.011.704
Renkum	365.150	365.150	379.320	394.580	409.840	409.840
Rheden	1.313.837	1.232.242	1.239.900	1.264.698	1.289.991	1.315.792
Rozendaal	-	27.250	31.578	33.821	36.222	38.793
Westervoort	580.561	499.090	540.195	585.202	634.561	688.780
Wijchen	662.132	553.610	593.470	636.252	682.188	731.515
Zevenaar	1.324.407	1.152.983	1.107.472	1.155.744	1.207.730	1.355.581
Totaal baten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.389	17.869.911
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.1.3. Programma bestedingsplan

De provincie Gelderland heeft aangegeven dat het vanaf 2021 niet meer mogelijk is om bestedingsplannen in te dienen. In 2020 zijn voor de laatste maal bestedingsplannen ingediend.

Programma 3: Bestedingsplan	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Projecten	125.000	-	-	-	-	-
Totaal lasten	125.000	0	0	0	0	0
Baten						
Provincie Gelderland bijdrage	125.000	-	-	-	-	-
Totaal baten	125.000	0	0	0	0	0
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.1.4. Overzicht overhead

Overzicht Overhead	Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BVO	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
Totaal lasten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
Baten						
Arnhem	154.270	164.771	190.874	207.817	220.939	221.392
Berg en Dal	38.187	40.095	45.802	49.501	52.364	52.461
Beuningen	29.704	31.163	35.410	38.160	40.289	40.359
Doesburg	15.988	16.405	18.237	19.419	20.333	20.363
Druten	22.977	24.066	27.152	29.148	30.694	30.744
Duiven	29.362	30.613	34.769	37.461	39.544	39.613
Heumen	20.855	21.751	24.458	26.209	27.563	27.607
Lingewaard	49.204	51.791	59.412	64.353	68.179	68.310
Montferland	39.019	39.451	45.041	48.731	51.601	51.728
Mook en Middelaar	12.615	13.057	14.342	15.168	15.807	15.827
Nijmegen	172.018	182.266	211.232	230.032	244.594	245.096
Overbetuwe	50.255	52.860	60.657	65.712	69.625	69.759
Renkum	34.955	36.593	41.728	45.054	47.629	47.716
Rheden	46.507	48.951	56.108	60.747	64.340	64.462
Rozendaal	5.252	5.237	5.243	5.239	5.235	5.232
Westervoort	19.483	20.207	22.662	24.247	25.475	25.514
Wijchen	43.967	46.258	52.973	57.327	60.697	60.812
Zevenaar	46.390	48.799	55.931	60.553	64.134	64.255
Provincie Gelderland	267.764	267.764	133.882	66.941	-	-
Totaal baten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
Mutaties reserves						
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-	-	-
Saldo	0	0	0	0	0	0

2.2. Paragrafen

In de begroting wordt in afzonderlijke paragrafen ingegaan op de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten van de organisatie. In de BBV (art. 9 lid 2) staat aangegeven dat in de begroting ten minste de volgende paragrafen opgenomen moeten zijn, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

De paragrafen “lokale heffingen”, “onderhoud kapitaalgoederen”, “verbonden partijen” en “grondbeleid” zijn niet op de BVO DRAN van toepassing. De overige paragrafen staan hieronder toegelicht.

2.2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de BVO DRAN in staat is tegenvallers op te vangen. Bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld gebracht te worden.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico's
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's
- financiële kengetallen

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Binnen de financiën van de BVO DRAN zijn een tweetal posten te duiden als weerstandscapaciteit: reserves en posten onvoorzien.

In de MJPB zijn geen reserves en geen expliciete posten onvoorzien opgenomen. Binnen het saldo van de BVO lasten ("Overhead") is een post onvoorzien opgenomen om niet begrote BVO gerelateerde kosten te kunnen dekken.

Inventarisatie van de risico's

Door invoering van beheersmaatregelen bestaat tijdens de contractperiode de mogelijkheid dat vervoersvolumes schommelen. Binnen het contract zijn afspraken gemaakt voor het geval dat vervoersvolumes structureel met meer dan 30% toe- of afnemen en dit leidt tot een onredelijke financiële situatie voor vervoerder of opdrachtgever. Beide partijen treden in dit geval tijdig in overleg.

Als enige vervoerder verzet Munckhof zich nog steeds tegen de aanvullende afspraken betreffende de 3 uren regeling die gemaakt zijn bij de vorige contracten, de contracten met een looptijd tot en met juli 2020. De lagere vergoeding naar aanleiding van de 3 uren regeling is in werkelijkheid wel toegepast. Het risico is dat na een eventueel juridisch proces Munckhof in het gelijk wordt gesteld en alsnog de kosten dienen te worden vergoed. Tot en met juli 2020 heeft Munckhof een totaalbedrag van circa € 70.000 geclaimd.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een deelnemer meer of aangepast gebruik inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. Door periodiek inzicht te geven in het volume van het aantal ritten en de bijbehorende kosten worden de gevolgen van verwachte toenames van ritten en/of kosten door de BVO DRAN gecommuniceerd met de gemeenten en de provincie Gelderland.

Binnen de bedragen in deze ontwerp MJPB is zeer beperkt rekening gehouden met dergelijke onvoorziene wijzigingen in de kosten van vervoer of callcenter. De verantwoordelijkheid voor het vormen van een extra post onvoorzien volgend uit de risico's van een open einde systematiek, ligt daardoor bij de deelnemers. Deze extra post onvoorzien komt dan bovenop de in deze ontwerp MJPB meerjarig begrote bijdragen van de deelnemers.

De gemeenten streven naar het versterken van de eigen kracht van de reiziger en een toename van het gebruik van algemene voorzieningen in combinatie met een afname van het doelgroepenvervoer. Bijvoorbeeld het gebruik van openbaar vervoer en vrijwilligers. Daarnaast sturen vervoerders bij het plannen op efficiency. Bijvoorbeeld het afstemmen van verschillende vervoersvormen en slim koppelen van deze vervoersstromen binnen de planning.

Financiële kengetallen

Doordat de BVO DRAN niet over eigen vermogen, vaste activa en vaste passiva beschikt, kan er geen netto schuldquote en solvabiliteitsratio worden bepaald. Door de 'open einde' systematiek is de structurele exploitatieruimte gewaarborgd.

2.2.2. Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is, in samenhang met de financiële verordening, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Het financieringsvraagstuk van de BVO DRAN is van een beperkte omvang. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de meeste bedrijfsvoeringsonderdelen worden afgenomen van de gemeente Arnhem en de Connectie. Daarnaast bestaat het grootste deel van de begroting BVO lasten uit personeelskosten of daaraan gerelateerde kosten. De financieringsrisico's zullen om die reden slechts beperkt zijn.

Renterisicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- Geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido.
- Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.
- De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. Met het kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het Rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Relatiebeheer

Het betalingsverkeer is belegd bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

2.2.3. Bedrijfsvoering

Waar staat de BVO DRAN voor?

De BVO DRAN is ingesteld voor de gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is. Tenslotte wordt een optimale aansluiting van het vervoer op het openbaar vervoer netwerk voorzien.

Doelen en taken

De BVO DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden daardoor overgedragen aan de BVO DRAN.

Samenwerkingsovereenkomst provincie Gelderland

Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de BVO DRAN een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin is overeengekomen dat de BVO DRAN de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

Vervoersmodel

Vanaf augustus 2020 is het vraagafhankelijk vervoer ingericht volgens het "callcentermodel". Hierbij worden de ritaannames en de direct daarbij behorende activiteiten uitgevoerd door een callcenter. Alle overige taken, waaronder de planning en uitvoering, zijn belegd bij de vervoerders. Voor het routegebonden vervoer zijn ook de callcenter taken belegd bij de vervoerders.

Rapporteren

Aan de deelnemers wordt per programma gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages (inclusief financiën) worden halfjaarlijks opgesteld.

Vennootschapsbelasting

Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting (Vpb) zullen worden onderworpen. Deze wetwijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de BVO DRAN geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald, hoeft de BVO DRAN geen rekening te houden met Vpb.

3. Financiële begroting

3.1. Overzicht baten en lasten

Onderstaand is de financiële meerjarenbegroting van de BVO DRAN weergegeven. Per onderdeel wordt in paragraaf 3.2 een toelichting gegeven.

		Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten deelnemers (BVO, callcenter en vervoer)							
BVO							
Personeelskosten		685.148	718.821	741.492	761.275	781.004	801.437
Ondersteunende taken		36.913	41.371	41.628	44.321	44.405	44.379
Huisvesting		29.530	28.443	31.221	31.285	31.345	33.937
Accountant en fiscaal advies		31.639	25.857	26.017	26.071	26.121	26.105
Kantoorkosten, ICT		174.626	134.456	156.103	156.426	159.335	164.464
Consumenten, klachten		77.597	80.156	80.653	86.035	86.198	86.148
Onvoorzien		21.093	26.850	28.884	28.274	29.244	30.386
Taakstelling BVO		-7.775	-10.560	-22.120	-34.011	-34.730	-35.606
Incidentele kosten BVO		50.000	96.705	52.034	52.142	26.121	0
Callcenter							
Vraagafhankelijk WMO		629.687	619.922	677.429	740.751	811.085	889.217
Vraagafhankelijk OV		38.045	37.290	0	0	0	0
Routegebonden volume afhankelijk		0	0	0	0	0	0
Routegebonden vaste bijdrage gemeente		0	0	0	0	0	0
Vervoer							
Vraagafhankelijk WMO		10.688.504	10.437.636	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
Vraagafhankelijk OV		955.923	946.551	0	0	0	0
Routegebonden		16.168.497	13.859.217	14.644.688	15.602.004	16.630.919	17.814.157
Bestedingsplan							
Projecten besteding saldo OV bijdrage provincie		125.000	0	0	0	0	0
Onvoorzien							
Onvoorzien		0	0	0	0	0	0
Overige							
Routegebonden begeleiding		164.282	43.733	46.471	49.379	52.469	55.755
Lasten		29.868.709	27.086.447	27.914.805	30.150.021	32.585.113	35.271.988
Baten deelnemers (BVO, callcenter en vervoer)							
BVO							
Vraagafhankelijk WMO en routegebonden		831.007	874.335	1.002.031	1.084.878	1.149.041	1.151.251
Vraagafhankelijk OV (subsidie provincie)		267.764	267.764	133.882	66.941	0	0
Callcenter							
Vraagafhankelijk WMO		629.687	619.922	677.429	740.751	811.085	889.217
Vraagafhankelijk OV (bijdrage provincie)		38.045	37.290	0	0	0	0
Routegebonden volume afhankelijk		0	0	0	0	0	0
Routegebonden vaste bijdrage gemeente		0	0	0	0	0	0
Vervoer							
Vraagafhankelijk WMO		7.748.477	7.513.810	8.832.364	10.387.326	12.092.613	13.343.369
Vraagafhankelijk WMO (subsidie prov.)		1.491.726	1.491.727	1.019.343	522.415	0	0
Vraagafhankelijk OV (bijdrage provincie)		704.694	574.047	0	0	0	0
Routegebonden		16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.389	17.869.911
Reizigersbijdrage							
Reizigersbijdrage WMO (regie en vervoer)		1.448.301	1.432.099	1.558.597	1.696.327	1.848.985	2.018.240
Reizigersbijdrage OV (regie en vervoer)		376.229	372.504	0	0	0	0
Onvoorzien							
Onvoorzien		0	0	0	0	0	0
Baten		29.868.709	27.086.447	27.914.805	30.150.021	32.585.113	35.271.988
Onttrekking bestemmingsreserve		0	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve		0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat		0	0	0	0	0	0

3.2. Toelichting baten en lasten

Lasten deelnemers

BVO

Personeelskosten

Bij de personeelskosten wordt uitgegaan van de feitelijke personeelslasten voor functies die zijn bezet. Voor niet bezette functies wordt uitgegaan van gebruikelijke normbedragen. Daarnaast is binnen personeelskosten een bedrag voor de inhuur van derden opgenomen.

Ondersteunende taken

De kosten voor ondersteunende taken zijn gebaseerd op een dienstverleningsovereenkomst met de Connectie.

Huisvesting

De kosten voor huisvesting zijn gebaseerd op een huurovereenkomst met de gemeente Arnhem.

Accountant en fiscaal advies

Kosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit voorgaande jaren.

Kantoorkosten, ICT

Kosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit voorgaande jaren en rekening houdend met een verwachte toename van thuiswerken in combinatie met flexwerkplekken.

Consumenten, klachten

Kosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit voorgaande jaren.

Onvoorzien

De post onvoorzien bedraagt ongeveer 2,5% van de totale structurele BVO lasten.

Taakstelling

Het Algemeen Bestuur heeft besloten om voor de jaren 2021 tot en met 2023 een taakstelling te leggen op het budget voor de BVO lasten. De taakstelling bedraagt voor 2021 -1%, voor 2022 -2% en voor de jaren vanaf 2023 is de taakstelling structureel -3%.

Callcenter

Kosten zijn gebaseerd op contractueel overeen gekomen tarieven en verwachte hoeveelheden vervoer.

Vervoer

Kosten zijn gebaseerd op contractueel overeen gekomen tarieven en verwachte hoeveelheden vervoer.

Baten deelnemers

Algemeen

De baten zijn verdeeld over de onderdelen BVO, callcenter, vervoer, reizigersbijdrage, de Wmo subsidie en OV-vangnet vergoeding vanuit de provincie Gelderland. Binnen de meerjarige begroting is de subsidie van de provincie opgenomen onder BVO (beheerbijdrage) en het vraagafhankelijk vervoer. De vergoeding OV-vangnet is opgenomen bij vraagafhankelijk vervoer en callcenter.

Subsidie en beheerbijdrage provincie Gelderland

De Wmo subsidie van de provincie voor het vraagafhankelijk Wmo vervoer is voor de jaren 2021 tot en met 2023 opgenomen conform de ontvangen beschikking. Vanaf 2021 wordt de subsidie in drie jaren afgebouwd tot nul (75%, 50% en 25%, basisjaar 2020). Deze afbouw is met uitzondering van 2021 ook van toepassing op de vaste bijdrage van de provincie op de beheerkosten. In 2021 is de bijdrage incidenteel verhoogd naar 100%.

3.3. Reserves en voorzieningen

Doordat jaarlijks het geraamde saldo van baten en lasten wordt verrekend met de deelnemers, worden er geen onttrekking of dotaties aan een bestemmingsreserve voorzien.

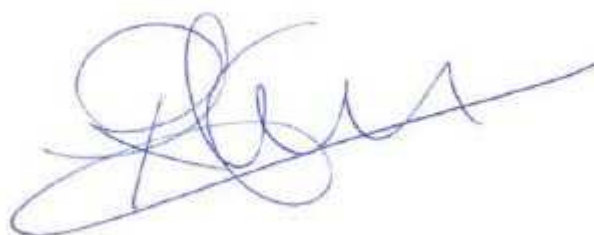
Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie
Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen van 25 maart 2021,

de secretaris,

M. van den Beucken

de voorzitter,

R.W.M. Engels

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht lasten en baten per taakveld			Primitieve begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Programmaplan	Taakveld							
P1 Vraagafhankelijk vervoer	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	10.688.504	10.437.636	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
		Baten	10.688.504	10.437.636	11.410.304	12.606.068	13.941.598	15.361.609
	Taakveld 6.1 collectief aanvullend vervoer (OV)	Lasten	955.923	946.551	-	-	-	-
		Baten	955.923	946.551	-	-	-	-
	Taakveld 6.2 toegang tot 1 ^e en 2 ^e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	667.732	657.212	677.429	740.751	811.085	889.217
		Baten	667.732	657.212	677.429	740.751	811.085	889.217
	Totaal	Lasten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
		Baten	12.312.159	12.041.399	12.087.733	13.346.819	14.752.683	16.250.826
		Saldo	0	0	0	0	0	0
P2 Routevervoer	Taakveld 4.3 leerlingenvervoer	Lasten	12.142.662	10.432.207	10.973.240	11.662.782	12.398.995	13.276.818
		Baten	12.142.662	10.432.207	10.973.240	11.662.782	12.398.995	13.276.818
	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	2.656.664	2.529.013	2.682.831	2.847.682	3.023.183	3.200.261
		Baten	2.656.664	2.529.013	2.682.831	2.847.682	3.023.183	3.200.261
	Taakveld 6.72 vervoer jeugdhulp 18-	Lasten	1.533.453	941.731	1.035.088	1.140.919	1.261.211	1.392.833
		Baten	1.533.453	941.731	1.035.088	1.140.919	1.261.211	1.392.833
	Taakveld 6.2 toegang tot 1 ^e en 2 ^e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	-	-	-	-	-	-
		Baten	-	-	-	-	-	-
	Totaal	Lasten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.388	17.869.911
		Baten	16.332.779	13.902.950	14.691.160	15.651.383	16.683.388	17.869.911
		Saldo	0	0	0	0	0	0
P3 Bestedingsplan	Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Lasten	125.000	-	-	-	-	-
		Baten	125.000	-	-	-	-	-
		Saldo	0	0	0	0	0	0
Overzichten Overhead	Taakveld 0.4 Overhead ondersteuning organisatie	Lasten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
		Baten	1.098.772	1.142.098	1.135.913	1.151.819	1.149.042	1.151.250
		Saldo	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-	-	-	-	-	-
		Baten	-	-	-	-	-	-
		Saldo	0	0	0	0	0	0
		Saldo	0	0	0	0	0	0
Geraamd saldo van baten en lasten			0	0	0	0	0	0

Bijlage 2: Overzicht gemeentelijke bijdragen

In onderstaande overzichten is per deelnemer te zien wat de totaal begrote bijdragen zijn voor de jaren 2021 (gewijzigde begroting) en 2022 (primitieve begroting).

Bijdragen deelnemers gewijzigde begroting 2021	Programma 1 2021	Programma 2 2021	Overhead 2021	Programma 3 2021	Totaal 2021
Lasten					
Vervoer	11.384.187	13.859.217	1.142.098		26.385.502
Callcenter vraagafhankelijk vervoer	657.212				657.212
Begeleiding routevervoer		43.733			43.733
Bestedingsplan				-	-
Totaal lasten	12.041.399	13.902.950	1.142.098	0	27.086.447
Baten					
Arnhem	2.274.271	3.558.412	164.771		5.997.454
Berg en Dal	328.083	458.016	40.095		826.194
Beuningen	191.268	417.028	31.163		639.459
Doesburg	75.291	449.463	16.405		541.159
Druten	307.845	267.434	24.066		599.345
Duiven	235.503	458.593	30.613		724.709
Heumen	139.930	186.005	21.751		347.686
Lingewaard	683.429	1.203.037	51.791		1.938.257
Montferland	427.291	-	39.451		466.742
Mook en Middelaar	82.119	102.695	13.057		197.871
Nijmegen	1.066.489	1.442.945	182.266		2.691.700
Overbetuwe	480.290	1.528.997	52.860		2.062.147
Renkum	501.054	365.150	36.593		902.797
Rheden	534.510	1.232.242	48.951		1.815.703
Rozendaal	12.209	27.250	5.237		44.696
Westervoort	163.044	499.090	20.207		682.341
Wijchen	253.829	553.610	46.258		853.697
Zevenaar	377.277	1.152.983	48.799		1.579.059
Provincie Gelderland bijdrage OV	611.337	-	267.764		879.101
Eigen bijdrage	1.804.603				1.804.603
Subsidie provincie Wmo	1.491.727				1.491.727
Bestedingsplan				-	-
Totaal baten	12.041.399	13.902.950	1.142.098	0	27.086.447
Mutaties reserves					
Onttrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

Bijdragen deelnemers begroting 2022	Programma 1 2022	Programma 2 2022	Overhead 2022	Programma 3 2022	Totaal 2022
Lasten					
Vervoer	11.410.304	14.644.688	1.135.913		27.190.905
Callcenter vraagafhankelijk vervoer	677.429				677.429
Begeleiding routevervoer		46.471			46.471
Bestedingsplan				-	-
Totaal lasten	12.087.733	14.691.160	1.135.913	0	27.914.805
Baten					
Arnhem	2.742.758	3.810.764	190.874		6.744.396
Berg en Dal	397.451	491.120	45.802		934.373
Beuningen	231.841	434.730	35.410		701.981
Doesburg	88.005	486.063	18.237		592.305
Druten	365.619	286.701	27.152		679.472
Duiven	280.460	494.984	34.769		810.213
Heumen	168.457	200.140	24.458		393.055
Lingewaard	812.640	1.298.202	59.412		2.170.254
Montferland	506.343	-	45.041		551.384
Mook en Middelaar	99.076	109.986	14.342		223.404
Nijmegen	1.304.327	1.548.981	211.232		3.064.540
Overbetuwe	529.316	1.637.554	60.657		2.227.527
Renkum	554.909	379.320	41.728		975.957
Rheden	581.024	1.239.900	56.108		1.877.032
Rozendaal	13.761	31.578	5.243		50.582
Westervoort	195.711	540.195	22.662		758.568
Wijchen	304.236	593.470	52.973		950.679
Zevenaar	333.859	1.107.472	55.931		1.497.262
Provincie Gelderland bijdrage OV	-		133.882		133.882
Eigen bijdrage	1.558.597				1.558.597
Subsidie provincie Wmo	1.019.343				1.019.343
Bestedingsplan				-	-
Totaal baten	12.087.733	14.691.160	1.135.913	0	27.914.806
Mutaties reserves					
Ontrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

Bijlage 3: Geprognosticeerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ACTIVA							
Vaste activa							
Materiële vaste activa	0	0	150	100	50	0	0
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	0	0	150	100	50	0	0
Viottende activa							
Vorderingen met een looptijd < 1 jaar	1.893	3.000	3.000	3.250	3.500	3.750	4.000
Liquide middelen	5.618	9.000	7.850	6.650	6.200	6.500	6.750
Overlopende activa	1.158	500	500	500	750	750	750
Totaal viottende activa	8.669	12.500	11.350	10.400	10.450	11.000	11.500
Totaal activa	8.669	12.500	11.500	10.500	10.500	11.000	11.500
PASSIVA							
Vaste passiva							
Eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Schulden met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	0	0	0	0	0	0	0
Viottende passiva							
Schulden met een looptijd < 1 jaar	167	750	750	750	750	750	750
Nog te betalen bedragen	1.655	4.500	2.500	2.500	2.500	3.000	3.000
Vooruitgefactureerde bijdrage gemeenten	4.335	6.500	6.000	6.000	6.500	6.500	7.000
Vooruitontvangen subsidie	1.797	0	1.500	500	0	0	0
Overige schulden	715	750	750	750	750	750	750
Totaal viottende passiva	8.669	12.500	11.500	10.500	10.500	11.000	11.500
Totaal passiva	8.669	12.500	11.500	10.500	10.500	11.000	11.500
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

Balans per 31-12-2020 (concept)

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa	0	0
Totaal vaste activa	0	0
Vlottende activa		
Vorderingen met een looptijd < 1 jaar		
Debiteuren openbare lichamen	3.114.656	1.890.945
Debiteuren overig	3.155	1.953
	<u>3.117.811</u>	<u>1.892.898</u>
Liquide middelen		
Rekening-courant BNG	9.257.310	5.617.612
Overlopende activa		
<i>Nog te ontvangen bedragen</i>		
Wmo subsidie provincie	440.338	427.512
OV-vangnet provincie	119.341	74.659
Subsidie marktonderzoek	8.829	0
Vervoerskosten	20.052	0
Overige kosten	343	3.117
<i>Nog te verdelen bedragen</i>		
Overige vervoerskosten	34.524	9.141
<i>Overige bedragen</i>		
Vooruitbetaalde bedragen	2.319	0
Omzetbelasting suppletie 2016-2018	0	544.397
Omzetbelasting 2019	0	99.801
	<u>625.746</u>	<u>1.158.627</u>
Totaal vlottende activa	13.000.867	8.669.137
TOTAAL ACTIVA	13.000.867	8.669.137

PASSIVA	31-12-2020	31-12-2019
Vaste passiva	0	0
Totaal vaste passiva	0	0
Vlottende passiva		
Schulden met een looptijd < 1 jaar		
Crediteuren	582.546	166.830
Liquide middelen		
Betalingen onderweg	83.254	0
Overlopende passiva		
<i>Nog te betalen bedragen</i>		
Bijdrage gemeenten 2019	0	155.854
Bijdrage gemeenten 2020	2.880.540	0
Vervoerskosten	2.993.153	1.469.459
Overige kosten	22.191	29.767
<i>Nog te verdelen bedragen</i>		
Omzetbelasting suppletie 2016-2018	0	544.397
Omzetbelasting 2018	0	170.861
Omzetbelasting 2020	400.812	0
<i>Overige bedragen</i>		
Vooruitgefactureerde bijdrage gemeenten	6.038.371	4.335.301
Vooruitontvangen Wmo subsidie provincie	0	1.761.351
Vooruitontvangen subsidie Marktonderzoek	0	35.317
	<u>12.335.067</u>	<u>8.502.307</u>
Totaal vlottende passiva	13.000.867	8.669.137
TOTAAL PASSIVA	13.000.867	8.669.137

Overzicht baten en lasten gemeenten 2020 (concept)

> alle bedragen zijn excl. Btw, m.u.v. klantbijdragen (*incl. Btw*)

Gemeenten	Gewijzigde begroting 2020	Realisatie 2020	Covid-19 2020	Resultaat 2020
Vervoer (bruto)	22.339.819	14.495.781	3.607.202	4.236.836
Klantbijdragen (<i>incl. Btw</i>)	-1.323.749	-689.090	0	-634.659
Wmo subsidie	-1.940.454	-1.940.454	0	0
Vervoer (netto)	19.075.616	11.866.237	3.607.202	3.602.176
BVO (bruto)	1.034.635	732.506	4.481	297.648
Beheerbijdrage provincie	-261.233	-261.233	0	0
BVO (netto)	773.402	471.273	4.481	297.648
Regie/Callcenter	802.985	720.924	9.266	72.796
Overig	0	21.348	0	-21.348
TOTAAL	20.652.003	13.079.782	3.620.949	3.951.272

Aan: Aan de gemeenteraden AVAN gemeenten via de Colleges van B&W

Onderwerp: Financiële gegevens BVO DRAN 2020

Datum: 16 maart 2021

Afzender: BVO DRAN

Hierbij ontvangt u de financiële gegevens over het boekjaar 2020 van de BVO DRAN.

In artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is opgenomen dat het bestuur van de BVO DRAN de voorlopige jaarrekening 2020 uiterlijk 14 april 2021 aan de raden van de deelnemende gemeenten verstrekt. Deze verplichting is ook in artikel 20 van de Regeling BVO DRAN opgenomen. In dat artikel staat tevens expliciet aangegeven dat de voorlopige jaarrekening op dat moment al voorzien moet zijn van een accountantsverslag.

De genoemde deadline van 14 april is, net zoals voorgaande jaren praktisch niet haalbaar. Redenen hiervoor zijn:

- Voor behandeling van de voorlopige jaarrekening in het AB van 25 maart 2021 zou deze uiterlijk 25 februari 2021 aangeboden moeten worden aan het voorbereidend ambtelijk overleg (VAO);
- Overeenkomstig bestekseisen dienen vervoerders uiterlijk 28 februari 2021 een verantwoording vervoerskosten 2020 en controleverklaring van een accountant aan de vervoersorganisatie aan te leveren;
- Grotendeels volgtijdelijk hierop de accountantswerkzaamheden ten behoeve van de BVO DRAN kunnen worden verricht.

In het AB van de BVO DRAN d.d. 4 februari jl. is besloten om u, in het kader van uw controlerende taak, uiterlijk 14 april 2021 alvast de financiële gegevens 2020 te verstrekken die als basis dienen voor de jaarrekening 2020 en de nog plaats te vinden accountantscontrole. Bespreking en besluitvorming van de jaarrekening 2020 staat gepland voor het AB van 8 juli 2021 waarna jaarrekening, accountantsverklaring en accountantsverslag aan de raden van de deelnemende gemeenten wordt toegezonden.

Afrekening 2020 (CONCEPT)

> alle bedragen zijn excl. Btw, m.u.v. klantbijdragen (incl. Btw)

	Vervoer				BVO				Regie/Callcenter			
	Voorschot	Realisatie	Covid-19	Resultaat	Voorschot	Realisatie	Covid-19	Resultaat	Voorschot	Realisatie	Covid-19	Resultaat
Gemeenten												
Arnhem	5.567.654	3.180.318	1.186.851	1.200.484	143.279	82.937	905	59.437	220.929	184.812	2.456	33.662
Berg en Dal	884.726	552.774	164.828	167.124	35.561	22.225	200	13.136	37.929	34.043	401	3.485
Beuningen	409.348	292.297	60.353	56.698	27.690	17.788	148	9.753	22.632	21.612	277	743
Doesburg	490.615	342.639	62.597	85.379	14.963	10.615	65	4.282	8.831	11.044	66	-2.279
Druten	637.603	401.804	155.708	80.091	21.449	14.270	108	7.071	27.050	22.562	193	4.295
Duiven	730.080	404.813	138.175	187.093	27.374	17.610	146	9.618	25.042	22.257	229	2.557
Heumen	340.368	210.799	65.183	64.385	19.479	13.160	95	6.224	17.707	15.616	161	1.930
Lingewaard	1.388.865	874.958	241.755	272.152	45.785	27.987	267	17.531	52.711	44.548	614	7.549
Montferland	403.634	273.077	90.428	40.130	36.334	22.661	205	13.468	32.692	29.696	408	2.588
Mook en Middelaar	179.813	107.242	56.187	16.384	11.832	4.955	45	6.832	12.812	10.464	61	2.286
Nijmegen	1.688.601	1.109.345	249.664	329.593	159.748	92.219	1.013	66.516	109.300	109.266	1.768	-1.735
Overbetuwe	1.164.329	890.799	172.239	101.291	46.760	28.537	273	17.950	37.342	34.902	482	1.957
Renkum	735.945	424.815	168.097	143.032	32.562	20.535	180	11.847	46.561	43.577	615	2.370
Rheden	1.640.897	1.052.296	333.409	255.192	43.282	26.577	250	16.455	56.735	47.422	553	8.761
Rozendaal	5.824	1.575	3.456	793	5.000	4.991	9	0	3.905	4.970	4	-1.069
Westervoort	619.023	374.962	95.595	148.466	18.206	12.443	86	5.677	21.607	19.678	194	1.736
Wijchen	527.627	364.267	83.668	79.692	40.925	25.248	235	15.442	24.526	21.341	264	2.921
Zevenaar	1.660.664	1.007.457	279.008	374.198	43.173	26.515	250	16.408	44.673	43.113	519	1.040
Subtotaal	19.075.616	11.866.237	3.607.202	3.602.176	773.402	471.273	4.481	297.648	802.985	720.924	9.266	72.796
Provincie Gelderland												
OV-vangnet	395.420	325.205	70.216	0	0	0	0	0	59.188	58.454	734	0
Wmo subsidie	1.940.456	1.940.456	0	0	261.233	261.233	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	2.335.876	2.265.661	70.216	0	261.233	261.233	0	0	59.188	58.454	734	0
TOTAAL	21.411.492	14.131.898	3.677.418	3.602.176	1.034.635	732.506	4.481	297.648	862.173	779.378	10.000	72.796

	Overig				Totaal				Afrekening		
	Voorschot	Realisatie	Covid-19	Resultaat	Voorschot	Realisatie	Covid-19	Resultaat	Tussentijds	Btw	Eind
Gemeenten											
Arnhem	0	3.993	0	-3.993	5.931.862	3.452.060	1.190.212	1.289.589	433.346	-50.635	906.878
Berg en Dal	0	1.211	0	-1.211	958.215	610.252	165.429	182.534	82.063	-7.760	108.231
Beuningen	0	698	0	-698	459.670	332.396	60.779	66.495	22.926	-5.018	48.587
Doesburg	0	162	0	-162	514.409	364.461	62.728	87.221	42.010	-753	45.964
Druten	0	733	0	-733	686.103	439.369	156.009	90.724	46.050	-5.940	50.613
Duiven	0	494	0	-494	782.497	445.174	138.550	198.773	73.272	-4.186	129.688
Heumen	0	513	0	-513	377.554	240.089	65.440	72.025	35.182	-2.564	39.407
Lingewaard	0	1.510	0	-1.510	1.487.361	949.003	242.636	295.722	42.939	-10.766	263.550
Montferland	0	888	0	-888	472.660	326.322	91.041	55.298	3.114	-8.312	60.496
Mook en Middelaar	0	155	0	-155	204.457	122.816	56.293	25.348	12.713	-2.131	14.766
Nijmegen	0	5.295	0	-5.295	1.957.649	1.316.125	252.444	389.080	51.713	-23.735	361.102
Overbetuwe	0	860	0	-860	1.248.431	955.098	172.994	120.338	40.712	-7.844	87.470
Renkum	0	1.182	0	-1.182	815.069	490.109	168.892	156.067	23.821	-11.131	143.378
Rheden	0	1.111	0	-1.111	1.740.914	1.127.405	334.212	279.296	102.158	-11.427	188.566
Rozendaal	0	2	0	-2	14.729	11.538	3.470	-279	530	-77	-732
Westervoort	0	273	0	-273	658.837	407.356	95.875	155.605	52.968	-2.986	105.624
Wijchen	0	1.113	0	-1.113	593.078	411.970	84.167	96.942	16.856	-7.342	87.428
Zevenaar	0	1.155	0	-1.155	1.748.510	1.078.240	279.777	390.493	159.234	-8.266	239.525
Subtotaal	0	21.348	0	-21.348	20.652.003	13.079.782	3.620.949	3.951.272	1.241.604	-170.872	2.880.540
Provincie Gelderland											
OV-vangnet	0	0	0	0	454.609	383.659	70.950	0	0	0	0
Wmo subsidie	0	0	0	0	2.201.689	2.201.689	0	0	0	0	0
Subtotaal	0	0	0	0	2.656.298	2.585.348	70.950	0	0	0	0
TOTAAL	0	21.348	0	-21.348	23.308.301	15.665.130	3.691.899	3.951.272	1.241.604	-170.872	2.880.540

Bedrijfsvoeringsorganisatie Regio
Arnhem-Nijmegen
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ ARNHEM
Ter attentie van het Algemeen bestuur

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen bestuur van Bedrijfsvoeringsorganisatie Regio Arnhem-Nijmegen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Bedrijfsvoeringsorganisatie Regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Regio Arnhem-Nijmegen op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2019;
- de balans per 31 december 2019;
- de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Bedrijfsvoeringsorganisatie Regio Arnhem-Nijmegen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisatie (Wta) de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19

Zoals vermeld in het onderdeel Gebeurtenissen na balansdatum en in de toelichting op pagina 14 van de jaarrekening, wordt de organisatie door COVID-19 geraakt hetgeen leidt tot bepaalde onzekerheden voor de toekomstige financiële positie en prestaties van de organisatie. Onzekerheden in verband met de mogelijke effecten van COVID-19 zijn relevant voor het begrip van onze controle van de jaarrekening. In alle controles worden de redelijkheid van de door organisaties gemaakte schattingen, de daarmee verband houdende toelichtingen en de geschiktheid van het hanteren van de continuïteitsveronderstelling in financiële overzichten geëvalueerd en kritisch bevraagd. De geschiktheid van het hanteren van de continuïteitsveronderstelling hangt af van de beoordeling van de toekomstige economische omgeving en de toekomstige vooruitzichten en prestaties van de organisatie. De COVID-19-pandemie stelt de mensheid en de economie wereldwijd voor een ongekende uitdaging. De gevolgen hiervan zijn op de datum van deze controleverklaring onderhevig aan een belangrijke mate van onzekerheid. Wij hebben de situatie en de onzekerheden zoals beschreven in de eerdergenoemde toelichting geëvalueerd en beschouwen de toelichting als toereikend. Echter, een controle kan niet de onbekende factoren, of alle mogelijke toekomstige implicaties voor een entiteit voorspellen en dit is in het bijzonder het geval met COVID-19. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel voor fouten en onzekerheden gebaseerd op respectievelijk 1% van de lasten en 3% van de lasten. Dit geldt zowel voor getrouwheid als rechtmatigheid. De materialiteit voor fouten betreft derhalve €177.000 en voor onzekerheden €531.000.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag;
- paragrafen conform art. 26 het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- programmaverantwoording 2019.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in titel IV van e Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Regio Arnhem-Nijmegen is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk

voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten en fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en laste alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;

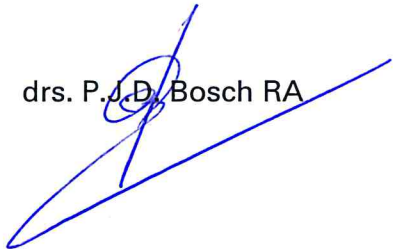
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Reuver, 12 juni 2020

KSG Registeraccountants B.V.

drs. P.J.D. Bosch RA

ACCOUNTANTSVERSLAG

2019

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer
Regio Arnhem-Nijmegen
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ ARNHEM
ter attentie van het Algemeen bestuur

KSG Registeraccountants B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

Reuver, 12 juni 2020

Betreft: accountantsverslag 2019

Onze ref.: PBO/14723-80-2019

Geachte bestuursleden,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (hierna: BVO DRAN). We zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van de BVO DRAN over het boekjaar 2019 te verstrekken.

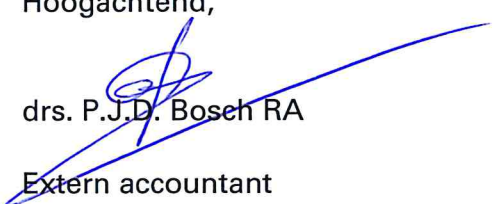
Wij willen u over de volgende belangrijke onderwerpen informeren:

- ✚ Onderbouwing voor goedkeurende controleverklaring;
- ✚ Belangrijke controlebevindingen en aanbevelingen;
- ✚ Kwaliteit beheersorganisatie en interne beheersing;
- ✚ Overige formele aspecten en bevindingen.

Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan de directie van de BVO DRAN. In het verlengde van de bestuursvergadering op 25 juni 2020 hebben we het accountantsverslag definitief gemaakt.

We willen benadrukken dat dit accountantsverslag is opgesteld ten behoeve van het Algemeen bestuur van BVO DRAN en mag daarom niet zonder onze toestemming aan derden worden verstrekt. Deze toestemming is niet van toepassing aan publicatie aan deelnemende gemeenten en Provincie Gelderland.

Hoogachtend,

drs. P.J.D. Bosch RA

Extern accountant
KSG Registeraccountants B.V.

Inhoud

1	Conclusie jaarrekeningcontrole.....	3
2	Controlebevindingen en adviespunten.....	6
3	Analyse lasten en vermogen BVO DRAN	7
4	Samenvatting kwaliteit beheersorganisatie	8
	Bijlage 1 Overige onderwerpen en formele aspecten	10
	Bijlage 2a Foutenevaluatie afwijkingen getrouwheid BVO DRAN	12
	Bijlage 2b Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid BVO DRAN	12

1 Conclusie jaarrekeningcontrole

Reikwijdte

Door middel van de opdrachtbevestiging inzake de accountantscontrole 2019 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2019. De reikwijdte van onze controle is opgenomen in de opdrachtbevestiging. Onze controle is mede ingericht op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).

Gehanteerde toleranties

Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) hebben wij de volgende toleranties gehanteerd:

Goedkeuringstoleranties

- Fouten: 1% van het totaal van de vervoerslasten: €177.000
- Onzekerheden: 3% van het totaal van de vervoerslasten: €531.000

Rapportagetoleranties

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij een rapportagetolerantie voor fouten en onzekerheden op €9.000 gehanteerd (= 5% van de goedkeuringstolerantie van 1%).

Controleverklaring

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2019 van BVO DRAN afgerond en zullen een goedkeurende controleverklaring op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid verstrekken. De goedkeurende controleverklaring betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft en er rechtmatig gehandeld is. Afwijkingen en/of onzekerheden zijn binnen de gestelde toleranties gebleven. De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en worden voldoende gedekt door direct gerelateerde opbrengsten c.q. bijdragen. Deze zijn juist op programmaniveau toegelicht.

Niet gecorrigeerde afwijkingen

In onze controle hebben we geen afwijking groter dan de rapporteringstolerantie van €9.000 onderkend. Onze bevindingen zijn met een vertegenwoordiging van de bedrijfsvoeringsorganisatie besproken.

BBV

Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening over 2019 aan de verslaggevingsvoorschriften van het BBV voldoet. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming

met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en schattingsposten beoordeeld;
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld;
- de geschiktheid van het gebruikte normenkader voor rechtmatigheid beoordeeld.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en het normenkader voor rechtmatigheid bij het opstellen van de jaarrekening 2019 en de totstandkoming van transacties zijn aanvaardbaar. Wij hebben geconstateerd dat de verplichte paragrafen en toelichtingen in de jaarrekening in overeenstemming zijn met de vereisten zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

WNT

Wij hebben geconcludeerd dat de bezoldigingen in de WNT -bijlage over 2019 niet strijdig zijn met de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De jaarstukken voldoen aan de gestelde publicatie-eisen van de WNT.

Gebeurtenissen na balansdatum

Zowel onder Gebeurtenissen na balansdatum als het jaarverslag heeft BVO DRAN de gevolgen van het COVID-19 (Corona) virus adequaat toegelicht. De toelichting voldoet aan de minimumeisen van het BBV.

Jaarverslag

Als accountant dienen wij ingevolge artikel 213, lid 3 onder d van de Gemeentewet te vermelden of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen materiële tegenstrijdigheden, tekortkomingen of inconsistenties te melden op dit gebied. Daarnaast hebben we vastgesteld dat het jaarverslag voldoende transparant naar alle belanghebbenden is. De verplichte paragraaf Bedrijfsvoering geeft voldoende inzicht in de doorgevoerde verbeteringen en externe c.q. interne ontwikkelingen van BVO DRAN. De paragrafen Financiering en Weerstandsvermogen & risicobeheersing geven de financiële positie van BVO DRAN weer.

Taakvelden

Artikel 66 van het BBV bepaalt onder meer dat het overzicht taakvelden dezelfde totaalbedragen moet bevatten als de jaarstukken en dat het verdelingsprincipe waarmee de taakvelden over de programma's zijn verdeeld moeten worden toegelicht.

Wij hebben de bijlage 2: Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld juist met de toelichting in de programmaverantwoording kunnen afstemmen. BVO DRAN heeft het verdelingsprincipe tussen taakvelden en programma's juist conform Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden (gepubliceerd in de Staatscourant op 18 april 2016) toegepast. De taakvelden zijn per programma logisch en naar aard in de programmaverantwoording toegelicht.

Wet Fido

Wij hebben vastgesteld dat BVO DRAN aan de gestelde eisen van toelichting van de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden) voldoet.

2 Controlebevindingen en adviespunten

2.1 *Naleving Europese Aanbestedingswet*

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole hebben wij geen onrechtmatigheden van de Europese aanbestedingswet vastgesteld. Alle geconstateerde afwijkingen over 2018 zijn in 2019 opgeheven.

2.2 *Begrotingsoverschrijdingen en -onderschrijdingen*

In het kader van begrotingsrechtmatigheid hebben wij alle lastenoverschrijdingen (op taakveldniveau) groter dan €9.000 beoordeeld. Lastenoverschrijdingen zijn onrechtmatig volgens de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV (oktober 2019) en tellen *niet* mee in ons rechtmatigheidsoordeel als controlerend accountant wanneer:

- a). de lastenoverschrijdingen binnen het bestaand beleid van het bestuur passen;
- b). direct gerelateerde opbrengsten tegenover de lastenoverschrijdingen staan;
- c). de lastenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen plaats hebben gevonden.

Wij hebben geen afwijkingen op het gebied van begrotingsrechtmatigheid vastgesteld.

3 Analyse lasten en vermogen BVO DRAN

3.1 Lasten BVO

De werkelijke BVO-lasten liggen voor een bedrag van €56.319 lager dan de begroting over 2019 (6%). De belangrijkste afwijking betreft de incidentele onderschrijding van €61.570 op de aanbestedingskosten voor vervoer en callcenter (nieuwe regiecentrale vanaf najaar 2020).

3.2 Resultaat vervoer

Het gerealiseerde resultaat van het vervoer en overhead bedraagt over 2019 €156.000 exclusief Btw positief (2018 €699.000 inclusief Btw negatief) (zie ook blz. 32: overzicht lasten en baten per taakveld).

Het positieve resultaat van €156.000 is voornamelijk veroorzaakt door de volgende ontwikkelingen:

- P1 vraagafhankelijk vervoer: €238.573. Het positief resultaat op programma P1 is voldoende verklaard door lagere vervoerslasten begeleide participatie WMO (€139.000) en hogere opbrengsten begeleide participatie WMO (€118.000). Doordat meerdere gemeenten kilometerplafonds hebben ingevoerd is het vervoersvolume vraagafhankelijk vervoer lager uitgevallen dan in de begroting was voorzien. Daarnaast zijn er hogere eigen bijdragen van reizigers ontvangen dan in de gewijzigde begroting 2019 rekening mee is gehouden.
- P2 Routegebonden vervoer: € -/-110.981. De hogere lasten routegebonden vervoer zijn het gevolg van een stijging van het vervoer jeugdhulp 18-. Er is €140.000 (19%) meer besteed dan oorspronkelijk begroot.
- Lagere overheadkosten: €28.000.

3.3 Weerstandsvermogen & financiële positie

Doordat binnen de GR is afgesproken om geen reserves op te bouwen, is de continuïteit afhankelijk van de bijdragen van de partners. De bijdragen zijn voor de komende jaren voldoende gedekt. Dit betekent dat de tekorten en overschotten in de bijdragen van de deelnemende gemeenten ten behoeve van het vervoer en de regie voortduren aangepast worden. Het continuïteitsrisico is dus naar de deelnemende gemeenten verlegd.

4 Samenvatting kwaliteit beheersorganisatie

4.1 Bevindingen interne beheersorganisatie

Mede door de beperkte omvang van de organisatie hebben we de opzet en bestaan van de interne beheersorganisatie van de BVO DRAN nauwelijks in onze jaarrekeningcontrole betrokken. De beheersorganisatie is in 2019 doorontwikkeld. In 2019 heeft de bedrijfsvoeringsorganisatie meerdere beleidsmatige aandachtspunten opgepakt, zoals het opstellen van een normenkader, het inkoop -en aanbestedingsbeleid en het controleprotocol accountantsdiensten.

In 2019 en voorjaar 2020 heeft de Commissie BBV enkele belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsrichtlijnen gepubliceerd. De meest in het oog springende ontwikkelingen zijn de Richtlijn inzake toelichting over de effecten van het COVID-19 (Corona) virus (zie hoofdstuk 1) en de intrede van de rechtmatigheidsverantwoording van gemeenten vanaf 2021.

Hierbij zijn een 2-tal varianten mogelijk:

- a. rechtmatigheidsverklaring
- b. internal control statement (ICS).

Het belangrijkste onderscheid tussen beide varianten is de verantwoording over de doeltreffendheid en doelmatigheid van processen bij de variant ICS. Tot op heden heeft de BVO DRAN nog geen formeel standpunt ingenomen welke soort rechtmatigheidsverantwoording de organisatie vanaf 2021 in de jaarrekening zal verantwoorden.

Op dit moment heeft de Commissie BBV slechts een voorbeeldtekst gepubliceerd. In de loop van 2020 zal de Kadernota Rechtmatigheid op dit onderdeel aangepast worden. Niettemin is het van belang de financiële beleidsorgaan van de BVO DRAN tijdig op het ingenomen standpunt van het soort rechtmatigheidsverantwoording te laten aansluiten.

Gedurende onze controle hebben wij vastgesteld dat de BVO DRAN met haar interne controle en beheersing op de goede weg is, maar nog niet op het gewenste formele kwaliteitsniveau voor het verstrekken van de rechtmatigheidsverantwoording vanaf het jaar 2021 is. Wij bevelen de organisatie aan de interne controles te formaliseren.

De uit te voeren rechtmatigheidscontroles en inbedding in de planning & control-cyclus ervan zijn belangrijke pijlers voor optimalisatie van de controlefunctie van een bedrijfsvoeringsorganisatie.

4.2 *Bevindingen automatiseringsomgeving*

Vanuit wet- en regelgeving is het vereist dat wij over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking rapporteren. Ten behoeve van de interne organisatie kunnen we berichten dat wij geen significante tekortkomingen op het gebied van betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking bij DVG en De Connectie hebben gerapporteerd.

Op het gebied van informatiebeveiliging is de BVO DRAN in belangrijke mate afhankelijk van de IT -dienstverlening van De Connectie. Uit navraag voldoet de organisatie van De Connectie aan de minimeisen van de BIG -standaarden, maar vindt nog geen onafhankelijke toetsing hierop plaats met als output een ISAE type 1 of 2 rapport.

We bevelen de BVO DRAN aan te bewaken dat De Connectie periodiek over het functioneren van de IT-dienstverlening, waaronder informatiebeveiliging, rapporteert. De BVO DRAN en andere gebruikers hebben hierin een faciliterende rol.

Bijlage 1 Overige onderwerpen en formele aspecten

Geen indicaties van fraude

De verantwoordelijkheid voor de jaarrekening berust bij het Algemeen Bestuur. Uit dien hoofde is het Algemeen Bestuur verantwoordelijk voor het beschermen van het vermogen van de gemeente, het voeren van een afdoende financiële administratie en het in stand houden van een geschikt systeem van interne beheersing (waaronder procedures voor het waarborgen van de betrouwbaarheid en continuïteit van geautomatiseerde systemen en het voorkomen en opsporen van fraude, overige onregelmatigheden en fouten en niet-naleving van wet- of regelgeving). Wij hebben onze controle zodanig ingericht dat wij een redelijke mate van zekerheid verkrijgen dat de jaarrekening in haar geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat die het gevolg zijn van fraude of fouten.

Niet -financiële rechtmatigheid

Een belangrijk onderdeel van de controle op rechtmatigheid betreft onder andere het beoordelen van indicaties of signalen van een verhoogd risico op het gebied van juridische rechtmatigheid (niet -financiële rechtmatigheid: het niet voldoen van beheershandelingen aan gemeentelijke -, nationale en Europese wet- en regelgeving). Gedurende de jaarrekeningcontrole hebben we geen tekortkomingen geconstateerd. (zie Bijlage 2b. Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid BVO DRAN).

Onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) opgenomen in de 'Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant'. Deze voorschriften vormen een belangrijk onderdeel van het normenkader waaraan accountants moeten voldoen. De naleving hiervan is binnen de organisatie van KSG ingebed. Op basis van dit normenkader concluderen wij dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de BVO DRAN in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke bepalingen en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat er geen schendingen van de onafhankelijkheidsvoorschriften hebben plaatsgevonden. Ons zijn geen relaties bekend tussen KSG en haar zuster- en/of moedermaatschappijen of haar aandeelhouders en/of werknemers en uw organisatie, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed op onze onafhankelijkheid kunnen zijn.

In dit verband merken wij op dat wij slechts assurance-diensten hebben uitgevoerd. Hierdoor is onze onafhankelijkheid voldoende gewaarborgd voor het uitvoeren van onze controlewerkzaamheden.

In het kader van verscherpte richtlijnen vanuit het programma 'In het publiek belang' van de NBA dienen wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u te rapporteren. Voor uw inzicht verstrekken we onderstaand een opgave van de

tijdsbesteding van onze controlewerkzaamheden per fase van het controleproces (incl. een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole):

Urenbesteding fase	uren	
Planning/ interim	30,00	21%
Balanscontrole	104,75	57%
Afronding	8,00	22%
Totaal:	142,75	100%

De bestede uren overschrijden niet onze planning die de basis heeft gevormd voor de met u gemaakte prijsafspraken.

Overige aandachtsgebieden

Hieromtrent berichten wij u als volgt:

- ✓ De BVO DRAN heeft gedurende het boekjaar 2019 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke waarderingsgrondslagen en verslaggeving;
- ✓ Belangrijke ongebruikelijke transacties en controversiële of noodsituaties hebben zich in het boekjaar 2019 niet voorgedaan;
- ✓ We hebben geen gebeurtenissen na balansdatum onderkend die een materiële impact op de jaarrekening van 2019 hebben;
- ✓ Er zijn geen meningsverschillen met de organisatie of Algemeen Bestuur geweest. Bij de uitvoering van de opdracht heeft de ambtelijke organisatie ons volledige medewerking verleend en hebben wij toegang tot de benodigde informatie gehad;
- ✓ Er hebben zich geen omstandigheden voorgedaan die de uitvoering van onze controle in belangrijke mate hebben bemoeilijkt. De medewerkers van de BVO DRAN hebben volledige medewerking verleend;
- ✓ Sinds 1 januari 2019 gelden voor ons Nadere voorschriften NOCLAR (NON-Compliance with Laws and Regulation), hierna NV NOCLAR. Hierin staat dat wij moeten handelen ingeval van niet-naleving van wet- en regelgeving door de BVO DRAN. In voorkomend geval moeten wij mogelijk een relevante niet-naleving onmiddellijk melden aan een bevoegde instantie. Voor meer informatie over de NV NOCLAR verwijzen we u graag naar de website van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (<https://nba.nl>). Gedurende de uitvoering van de controle hebben we geen relevante niet-naleving van wet- en regelgeving geconstateerd.

Bijlage 2a Foutenevaluatie afwijkingen getrouwheid BVO DRAN

Nr.	Toelichting afwijking	Fouten (in €)	Onzekerheden (in €)	Toelichting fout/onzekerheid
Totaal		-	-	

Bijlage 2b Foutenevaluatie afwijkingen rechtmatigheid BVO DRAN

Nr.	Toelichting afwijking	Fouten (in €)	Onzekerheden (in €)	Toelichting fout/onzekerheid
Totaal		-	-	

Jaarstukken 2019

Versie 11 juni 2020

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	Jaarverslag	5
2.1	Inleiding	5
2.1.1	Financiële uitkomsten	6
2.2	Uitvoering programma's	6
2.2.1	Programma Vraagafhankelijk vervoer.....	6
2.2.2	Programma Routegebonden vervoer	9
2.2.3	Programma Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO).....	11
2.2.4	Programma Bestedingsplan	13
2.3	Paragrafen	14
2.3.1	Inleiding.....	14
2.3.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing.....	14
2.3.2.1	Weerstandscapaciteit	14
2.3.2.2	Risico's	14
2.3.3	Financiering	15
2.3.4	Bedrijfsvoering.....	16
2.3.4.1	Dienstverleningsovereenkomsten	16
2.3.4.2	Rapporteren	16
2.3.4.3	ICT.....	16
3	Jaarrekening	17
3.1	Overzicht baten en lasten 2019	17
3.2	Toelichting op overzicht baten en lasten 2019	17
3.3	Specificatie programma BVO	17
3.4	Toelichting specificatie programma BVO	17
3.5	Balans per 31-12-2019	18
3.6	Toelichting op de balans en grondslagen	19
3.6.1	Toelichting op balans	19
3.6.2	Grondslagen algemeen	22
3.6.3	Liquide middelen	22
3.6.4	Vorderingen en overlopende activa	22
3.6.5	Eigen vermogen.....	22
3.6.6	Voorzieningen	22
3.6.7	Kortlopende schulden en overlopende passiva	22
3.7	Gebeurtenissen na balansdatum	22
3.8	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.....	23
3.8.1	Bezoldiging topfunctionarissen.....	23
3.8.2	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking	28
3.8.3	Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT	28
3.9	Overige financiële bijlagen	28

1 Inleiding

Hierbij bieden we u het jaarverslag en de jaarrekening 2019 aan van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN). Dit document is opgesteld volgens het besluit begroting en verantwoording (BBV). In de BBV staan de voorschriften waaraan de jaarrekening moet voldoen.

Arnhem, 11 juni 2020

2 Jaarverslag

2.1 Inleiding

De BVO DRAN is opgericht op 14 april 2016, tijdens de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur van de BVO DRAN. De BVO DRAN kent één bestuursorgaan: het Algemeen Bestuur. De voorzitter wordt uit het Algemeen Bestuur gekozen.

Op 31 december 2019 bestond het Algemeen Bestuur uit:

Gemeente	Lid	Plaatsvervanger
Arnhem	De heer R. van der Zee	Mevrouw C. Bouwkamp
Berg en Dal	Mevrouw S. Fleuren	Mevrouw I. van de Scheur
Beuningen	De heer H. Plaizier	De heer P. de Klein
Doesburg	De heer P. Bollen	Mevrouw B. van Veldhuizen
Druten	De heer A. Springveld	De heer S. van Elk
Duiven	Mevrouw I. Knuiman	De heer T. Spaargaren
Heumen	De heer R. Waas	De heer F. Eetgerink
Lingewaard	De heer A. Slob	Mevrouw H. Witjes
Montferland	De heer O. van Leeuwen	De heer W.G.H. Sinderdinck
Mook en Middelaar	Mevrouw S. Doorenbos	De heer G. Wienhoven
Nijmegen	Mevrouw H. Tiemens	Mevrouw G. Visser
Overbetuwe	De heer R. Engels	De heer D. Horsthuis-Tangelder
Renkum	Mevrouw L. Rolink	Mevrouw M. Mulder
Rheden	De heer D. Klomberg	De heer M.F.H. Budel
Rozendaal	De heer A. Logemann	Mevrouw M. Albricht
Westervoort	De heer T. Kampschreur	De heer H. Sluiter
Wijchen	De heer P. Loermans	De heer T. Burgers
Zevenaar	Mevrouw C. Koers	De heer H. Winters

2.1.1 Financiële uitkomsten

Het resultaat van 2019 wordt bepaald door de programma's vraagafhankelijk vervoer (Wet maatschappelijke ondersteuning en OV-vangnet), routegebonden vervoer (leerlingen, jeugdwet en dagbesteding) en de overhead (kosten bedrijfsvoeringsorganisatie).

In vergelijking met de gewijzigde begroting 2019 heeft de BVO DRAN in werkelijkheid € 454.413 minder besteed dan was voorzien. Ten opzichte van de in rekening gebrachte bijdragen is een positief resultaat van in totaal € 155.853 behaald. Het verschil in resultaten ontstaat omdat niet alle bedragen uit de begroting in rekening worden gebracht. Daarnaast wordt in 2019 met de provincie achteraf afgerekend op basis van werkelijke kosten OV-vangnet.

In de volgende paragrafen wordt verder ingegaan op de uitvoering van de programma's en het onderdeel overhead.

2.2 Uitvoering programma's

Indeling en opzet programma's

De programma's zijn, naast een algemene omschrijving, ingericht met de 3 W's vragen:

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we hiervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Onder "wat willen we bereiken" wordt bij vervoer naast een algemene beschrijving van wat we willen bereiken ook ingegaan op specifieke prestatie indicatoren voor uitvoering van Avan. Onderstaand een overzicht van de programma's:

1. Vraagafhankelijk vervoer
2. Routegebonden vervoer
3. Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO)
4. Bestedingsplan

2.2.1 Programma Vraagafhankelijk vervoer

Wat wilden we bereiken?

1. Een kwalitatief goede uitvoering van het vraagafhankelijke vervoer met Avan door de regiecentrale en vervoerders.
Hierbij streven wij bij de onderstaande prestatie indicatoren naar de aangegeven norm:
 - a. stiptheidspercentage rituitvoering per maand > 95%;
 - b. gemiddelde wachttijd ritreservering per maand < 30 seconden;
 - c. aantal klachten per rit per maand < 0,2%;
 - d. afhandelingstermijn klachten < 10 werkdagen.
2. Een goede sturing en (financiële) beheersing van uitvoering van het vraagafhankelijke vervoer met Avan.

Wat hebben we bereikt?

In onderstaande is aangegeven wat bereikt is betreffende de bovengenoemde prestatieindicatoren vraagafhankelijk vervoer.

Ad punt 1a: Stiptheidspercentage rituitvoering

Het gemiddelde stiptheidspercentage is in 2019 91%. Dit was in 2018 88% en in 2017 ook 91%. Doordat in 2019 door de regiecentrale weer meer op efficiency is gestuurd, is het percentage weer op het niveau van 2017 uitgekomen. Overigens met blijvende kwaliteit van het vraagafhankelijk vervoer, zoals uit het Klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uit 2019 blijkt.

Ad punt 1b: gemiddelde wachttijd ritreservering

De gemiddelde wachttijd ritreservering is in 2019 32 seconden. Dit was in 2018 ook 32 seconden en in 2017 31 seconden. De gemiddelde wachttijd ligt daarmee in 2019 nog steeds net boven de gestelde norm van 30 seconden.

Ad punt 1c: Percentage klachten

Het percentage klachten per rit per maand is in 2019 bepaald op 0,08%. Dit was in 2018 0,09% en in 2017 0,16%. Het percentage klachten ligt daarmee in 2019 nog steeds ruim onder de gestelde norm van 0,2%. De ingebruikname van "Smile" en de 100% monitoring door de vervoersorganisatie heeft ervoor gezorgd dat er beter inzicht is verkregen in de aard van de klachten, zodat snel geacteerd wordt om vergelijkbare klachten in de toekomst te voorkomen.

Ad punt 1d: Afhandelingstermijn klachten

De gemiddelde afhandelingstermijn van klachten is in 2019 8 werkdagen. Dit was in 2018 en 2017 9 werkdagen. De gemiddelde afhandelingstermijn van klachten blijft daarmee onder de streeftermijn van afhandeling, maximaal 10 werkdagen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Analyseren ritten- en dienstenbakken / Management informatie

In 2018 zijn de ritten- en dienstenbakken verder doorontwikkeld om nog gemakkelijker gegevens te genereren voor de maandfacturatie, de vernieuwde managementrapportages en het kunnen uitvoeren van analyses door de regiecentrale en vervoersorganisatie. In 2019 hebben hierdoor op onderdelen analyses nog gedetailleerder plaats kunnen vinden.

Afstemming BVO en regiecentrale (DVG)

Tweewekelijks hebben er overleggen plaatsgevonden tussen de BVO en DVG om alle operationele aspecten van de samenwerking te bespreken. Hierdoor heeft een goede bewaking plaats kunnen vinden ten aanzien van het behalen van de normen zoals o.a. in bovengenoemde prestatieindicatoren zijn afgesproken.

Afstemming BVO en deelnemende gemeenten

In 2019 hebben vijf gestructureerde overleggen plaatsgevonden met de deelnemende gemeenten over afstemming over Wmo-vervoer gerelateerde zaken. Dit overleg heeft de naam 'contactambtenarenoverleg'.

Regionale Adviesraad

In 2019 is de Regionale Adviesraad Doelgroepenvervoer zeven keer bijeengekomen. Hierbij waren de volgende leden van de vervoersorganisatie uitgenodigd:

- de directeur BVO (programmamanager Doelgroepenvervoer)
- de contractmanager BVO

De BVO was op alle bijeenkomsten vertegenwoordigd.

Communicatie

In 2018 is de hernieuwde website www.avan-vervoer.nl in gebruik genomen. De website is door een onafhankelijk bureau getoetst op toegankelijkheid en heeft daarbij de hoogst mogelijke score behaald. Op basis van ervaringen en reacties van gebruikers wordt de website continue verder geoptimaliseerd en aangepast.

Op deze site worden door de vervoersorganisatie periodiek nieuwsbrieven gepubliceerd. Daarnaast is er door gebruikers o.a. de volgende informatie te vinden: klantenservice, de kosten voor vervoer, reserverings- en klachtentelefoonnummers, reistijden, procedures, reglementen en afspraken.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2019 is een onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Reizigers beoordeelden de kwaliteit van het vervoer van Avan met een 7,8. De kwaliteit van het vervoer werd in 2017 nog gewaardeerd met een 7,5. Het streven is om op alle onderdelen van het onderzoek minimaal een 7,6 te scoren. Enkel op klachtafhandeling wordt onvoldoende gescoord. Om de score klachtafhandeling te verbeteren wordt o.a. de te volgen procedure voor het melden van klachten beoordeeld. Het blijkt dat klachten niet altijd op de juiste manier worden aangeboden en daarmee niet in behandeling worden genomen.

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Vraagafhankelijk vervoer > bedragen excl. Btw muv klantbijdragen	Vervoer (bruto)	Klant- bijdragen (incl. Btw)	Wmo subsidie	Vervoer (netto)
Arnhem	2.672.132	308.681	546.768	1.816.682
Berg en Dal	500.785	55.533	85.492	359.760
Beuningen	336.466	35.845	49.598	251.022
Doesburg	90.000	8.940	11.767	69.293
Druten	543.502	51.104	59.197	433.200
Duiven	293.272	29.795	46.856	216.621
Heumen	203.277	20.634	31.717	150.927
Lingewaard	924.897	92.737	130.402	701.758
Montferland	581.468	60.960	84.973	435.535
Mook en Middelaar	133.932	14.644	20.572	98.715
Nijmegen	1.434.867	152.807	287.365	994.694
Overbetuwe	683.697	80.067	88.364	515.266
Renkum	680.402	80.458	115.837	484.107
Rheden	751.766	84.984	128.760	538.022
Rozendaal	9.586	1.065	1.623	6.897
Westervoort	205.531	22.662	38.862	144.007
Wijchen	451.745	46.892	60.757	344.095
Zevenaar	629.697	64.917	95.027	469.753
Provincie Gelderland OV vangnet	788.578	361.475	-	427.102
TOTAAL	11.915.598	1.574.201	1.883.938	8.457.460

Programma 1: Vraagafhankelijk vervoer > bedragen excl. Btw	Regie	Pas- verstrekking (overig)	Chauffeurs- bijeekoms (overig)	Totaal
Arnhem	202.844	6.615	237	209.697
Berg en Dal	36.655	2.423	38	39.116
Beuningen	25.052	1.099	7	26.159
Doesburg	6.789	312	18	7.119
Druten	28.236	974	18	29.228
Duiven	23.299	896	31	24.226
Heumen	17.869	951	15	18.835
Lingewaard	53.588	1.948	26	55.562
Montferland	36.929	1.558	13	38.500
Mook en Middelaar	13.097	156	6	13.259
Nijmegen	109.374	7.426	44	116.844
Overbetuwe	38.961	3.670	20	42.651
Renkum	48.149	1.761	25	49.935
Rheden	52.978	2.057	70	55.105
Rozendaal	6.593	23	0	6.617
Westervoort	20.519	701	25	21.245
Wijchen	28.508	1.590	9	30.107
Zevenaar	40.905	3.140	57	44.102
Provincie Gelderland OV vangnet	53.560	-	-	53.560
TOTAAL	843.906	37.301	660	881.866

Toelichting

In de gewijzigde begroting 2019 werd rekening gehouden met € 12,2 mln bruto vervoerskosten en € 835k aan regiekosten voor het vraagafhankelijk vervoer. Na aftrek van de Wmo subsidie en verwachte klantbijdragen (inclusief Btw) resulteerde een netto bijdrage voor gemeenten en de provincie Gelderland van € 9,8 mln.

In werkelijkheid is de netto bijdrage voor het vraagafhankelijk vervoer in totaal € 9,4 mln. De bruto vervoerskosten vallen in vergelijking met de gewijzigde begroting 2019 circa € 300k (-2,5%) lager uit. Daarnaast zijn de werkelijke klantbijdragen in 2019 ruim € 150k hoger dan begroot. Hiermee wordt het verschil in de netto bijdragen 2019 verklaard.

2.2.2 Programma Routegebonden vervoer

Wat wilden we bereiken?

1. Een kwalitatief goede uitvoering van het routegebonden vervoer met Avan door de regiecentrale en vervoerders.
Hierbij streven wij bij de onderstaande prestatie indicatoren naar de aangegeven norm:
 - a. aantal routes met vaste chauffeur(s) > 99%;
 - b. aantal ritten binnen maximale reisduur per maand > 95%;
 - c. aantal klachten per rit per maand < 0,2%;
 - d. afhandelingstermijn klachten < 10 werkdagen.
2. Een goede sturing en (financiële) beheersing van uitvoering van het routevervoer met Avan.

Wat hebben we bereikt?

In onderstaande is aangegeven wat bereikt is betreffende de bovengenoemde prestatieindicatoren vraagafhankelijk vervoer.

Ad punt 1a: Routes met vaste chauffeur

Het is ook in 2019 nog niet gelukt om deze gegevens te monitoren. Doordat de kwantiteit van het routegebonden vervoer steeds verder toeneemt en de vervoerders aangeven dat het krijgen van chauffeurs steeds lastiger is, is het in de praktijk niet mogelijk om de gewenste norm te realiseren. In 2019 zijn ook chauffeurs vanuit het vraagafhankelijk vervoer ingezet om het routegebonden vervoer te ondersteunen.

Ad punt 1b: Ritten binnen maximale reisduur

Het percentage ritten dat binnen de maximale reisduur wordt gereden is in 2019 bepaald op 96%. Dit was in 2018 97% en in 2017 96%. Het percentage ritten ligt daarmee in 2019 nog steeds boven de gestelde norm van 95%.

Ad punt 1c: Percentage klachten

Het percentage klachten per rit per maand is in 2019 bepaald op 0,01%. Dit was in 2018 0,02% en in 2017 0,14%. Het percentage klachten ligt daarmee in 2019 nog steeds ruim onder de gestelde norm van 0,2%. De ingebruikname van "Smile" en de 100% monitoring door de vervoersorganisatie heeft ervoor gezorgd dat er beter inzicht is verkregen in de aard van de klachten, zodat snel geacteerd wordt om vergelijkbare klachten in de toekomst te voorkomen.

Ad punt 1d: Afhandelingstermijn klachten

De gemiddelde afhandelingstermijn van klachten is in 2019 8 werkdagen. Dit was in 2018 en 2017 9 werkdagen. De gemiddelde afhandelingstermijn van klachten blijft daarmee onder de streeftermijn van afhandeling, maximaal 10 werkdagen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Analyseren ritten- en dienstenbakken / Management informatie

In 2018 zijn de ritten- en dienstenbakken verder doorontwikkeld om nog gemakkelijker gegevens te genereren voor de maandfacturatie, de vernieuwde managementrapportages en het kunnen uitvoeren van analyses door de regiecentrale en vervoersorganisatie. In 2019 hebben hierdoor op onderdelen analyses nog gedetailleerder plaats kunnen vinden.

Afstemming BVO en regiecentrale (DVG)

Tweewekelijks hebben er overleggen plaatsgevonden tussen de BVO en DVG om alle operationele aspecten van de samenwerking te bespreken. Hierdoor heeft een goede bewaking plaats kunnen vinden ten aanzien van het behalen van de normen zoals o.a. in bovengenoemde prestatieindicatoren zijn afgesproken.

Afstemming BVO en deelnemende gemeenten

In 2019 hebben vijf gestructureerde overleggen plaatsgevonden met de deelnemende gemeenten over afstemming over routegebonden vervoer gerelateerde zaken. Dit overleg heeft de naam 'contactambtenarenoverleg'.

Regionale Adviesraad

In 2019 is de Regionale Adviesraad Doelgroepenvervoer zeven keer bijeengekomen. Hierbij waren de volgende leden van de vervoersorganisatie uitgenodigd:

- de directeur BVO (programmamanager Doelgroepenvervoer)
- de contractmanager BVO

De BVO was op alle bijeenkomsten vertegenwoordigd.

Communicatie

In 2018 is de hernieuwde website www.avan-vervoer.nl in gebruik genomen. De website is door een onafhankelijk bureau getoetst op toegankelijkheid en heeft daarbij de hoogst mogelijke score behaald. Op basis van ervaringen en reacties van gebruikers wordt de website continue verder geoptimaliseerd en aangepast.

Op deze site worden door de vervoersorganisatie periodiek nieuwsbrieven gepubliceerd. Daarnaast is er door gebruikers o.a. de volgende informatie te vinden: klantenservice, de kosten voor vervoer, reserverings- en klachtentelefoonnummers, reistijden, procedures, reglementen en afspraken.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2019 is een onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Reizigers beoordeelden de kwaliteit van het vervoer van Avan met een 7,8. De kwaliteit van het vervoer werd in 2017 nog gewaardeerd met een 7,5. Het streven is om op alle onderdelen van het onderzoek minimaal een 7,6 te scoren. Enkel op klachtafhandeling wordt onvoldoende gescoord. Om de score klachtafhandeling te verbeteren wordt o.a. de te volgen procedure voor het melden van klachten beoordeeld. Het blijkt dat klachten niet altijd op de juiste manier worden aangeboden en daarmee niet in behandeling worden genomen.

Wat heeft het gekost?

Programma 2: Routegebonden vervoer > bedragen excl. Btw	Vervoer (bruto)	Begeleiding	Vervoer (netto)
Arnhem	2.683.372	104.194	2.787.565
Berg en Dal	487.779	-	487.779
Beuningen	8.394	-	8.394
Doesburg	320.278	-	320.278
Druten	221.121	-	221.121
Duiven	424.704	7.370	432.074
Heumen	166.379	-	166.379
Lingewaard	179.876	-	179.876
Montferland	-	-	-
Mook en Middelaar	71.661	-	71.661
Nijmegen	15.415	-	15.415
Overbetuwe	172.154	-	172.154
Renkum	191.932	-	191.932
Rheden	919.022	-	919.022
Rozendaal	1.153	-	1.153
Westervoort	370.827	10.648	381.475
Wijchen	-	-	-
Zevenaar	1.004.448	6.759	1.011.207
TOTAAL	7.238.515	128.971	7.367.486

Programma 2: Routegebonden vervoer > bedragen excl. Btw	Regie	Kennismaking (overig)	Vervoer (netto)
Arnhem	39.283	5.335	44.617
Berg en Dal	7.345	948	8.293
Beuningen	2.023	-	2.023
Doesburg	5.849	651	6.501
Druten	4.290	414	4.704
Duiven	8.138	925	9.063
Heumen	4.413	421	4.834
Lingewaard	4.875	-	4.875
Montferland	-	-	-
Mook en Middelaar	3.026	157	3.183
Nijmegen	2.507	-	2.507
Overbetuwe	4.721	-	4.721
Renkum	5.421	-	5.421
Rheden	14.877	1.666	16.542
Rozendaal	1.396	-	1.396
Westervoort	6.767	660	7.427
Wijchen	-	-	-
Zevenaar	11.785	1.459	13.244
TOTAAL	126.715	12.635	139.350

Toelichting

In de gewijzigde begroting 2019 werd rekening gehouden met € 7,3 mln bruto vervoerskosten en € 125k aan regiekosten voor het routegebonden vervoer. Beide bedragen zijn exclusief Btw. In de gewijzigde begroting 2019 is geen rekening gehouden met een bijdrage voor begeleidingskosten waardoor de totaal verwachte bijdrage van gemeenten circa € 7,4 mln bedraagt.

In werkelijkheid is de netto bijdrage voor het routegebonden vervoer in totaal € 7,5 mln. De hogere bijdrage is volledig toe te schrijven aan de niet begrote begeleidingskosten. De bruto vervoerskosten en regiekosten wijken in werkelijkheid nauwelijks af van de gewijzigde begroting 2019.

2.2.3 Programma Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO)

Wat hebben we bereikt?

Sturing en (financiële) beheersing van uitvoering van het vervoer met Avan.

Per 1 januari 2019 wordt de volledige financiële administratie van de BVO DRAN gevoerd in het financiële pakket Unit4. Hierdoor wordt er vanaf 2019 een Btw-administratie gevoerd waarop de kwartaalaangiften omzetbelasting worden gebaseerd. Vanaf het eerste kwartaal 2019 zijn aangiften omzetbelasting ingediend en telkens beschikt door de belastingdienst.

Vanaf het eerste kwartaal van 2019 zijn er financiële managementrapportages aan het bestuur verstrekt. In deze rapportage wordt de voortgang van de bestedingen per vervoerssoort en per gemeente inzichtelijk gemaakt.

In 2019 heeft verder definitieve afrekening plaatsgevonden met vervoerders en gemeenten over de jaren 2016, 2017 en 2018. Hierbij is door de BVO DRAN geconstateerd dat er suppleties omzetbelasting ingediend konden worden voor de jaren 2016, 2017 en 2018. Dit levert per saldo een terug te ontvangen bedrag van circa € 545k op voor de deelnemende gemeenten. Deze vordering op de belastingdienst is in de balans per 31-12-2019 verwerkt.

Een doorlopend proces blijft de gezamenlijke zoektocht van de BVO DRAN en gemeenten om de kosten van het vervoer zo veel mogelijk te beperken door het doorvoeren van optimalisaties en invoeren van beheersmaatregelen.

Ondersteunen en faciliteren van het bestuur in haar taakuitvoering.

Om te komen tot gedegen besluitvorming worden alle onderwerpen die door de BVO DRAN zijn geagendeerd voorbesproken in het voorbereidend ambtelijk overleg (VAO). Op de momenten dat specifieke detail toelichting noodzakelijk werden geacht, zijn er door de BVO naast dit VAO nog extra (financiële) bijeenkomsten georganiseerd. De BVO is in de bestuurlijke overleggen aangesloten en geeft toelichting op de door hen geagendeerde onderwerpen. De BVO zorgt voor de verslaglegging van de bestuurlijk overleggen.

Wat hebben we er voor gedaan?

Operationele afstemming BVO en regiecentrale (DVG)

Tweewekelijks hebben er overleggen (OMT's) plaatsgevonden tussen de BVO en DVG om alle operationele aspecten van de samenwerking te bespreken. Hierdoor heeft een goede bewaking plaats kunnen vinden ten aanzien van het behalen van de normen.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2019 is een onafhankelijk klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Reizigers beoordeelden de kwaliteit van het vervoer van Avan met een 7,8. De kwaliteit van het vervoer werd in 2017 nog gewaardeerd met een 7,5. Het streven is om op alle onderdelen van het onderzoek minimaal een 7,6 te scoren. Enkel op klachtafhandeling wordt onvoldoende gescoord. Om de score klachtafhandeling te verbeteren wordt o.a. de te volgen procedure voor het melden van klachten beoordeeld. Het blijkt dat klachten niet altijd op de juiste manier worden aangeboden en daarmee niet in behandeling worden genomen.

Aanbesteding vervoer en regie

Vanaf 1 augustus 2020 moeten er nieuwe contracten worden gesloten voor vervoer en regie. In 2019 heeft de BVO de wijze van aanbesteden bepaald en voorbereid. Hiervoor heeft marktconsultatie plaatsgevonden en zijn expertsmeetings duurzaamheid georganiseerd. Op basis van alle bevindingen zijn de aanbestedingsdocumenten opgesteld, resulterend in voorlopige gunningen in december 2019.

Regionale afstemming

Om te komen tot meer grip op de gemeenschappelijke regelingen, heeft de griffierskring Rijk van Nijmegen een periodiek overleg geïnitieerd tussen de griffiers van de gemeenten uit deze regio en alle gemeenschappelijke regelingen waaraan deze gemeenten deelnemen. De BVO is sinds 2019 deelnemer van deze overleggen. Daarnaast neemt de BVO deel aan vergelijkbare provinciale bijeenkomsten.

Wat heeft het gekost?

Overzichten: Overhead > bedragen excl. Btw	BVO (bruto)
Arnhem	102.657
Berg en Dal	26.951
Beuningen	21.056
Doesburg	12.197
Druten	16.686
Duiven	21.147
Heumen	15.387
Lingewaard	34.173
Montferland	27.331
Mook en Middelaar	9.924
Nijmegen	114.241
Overbetuwe	34.841
Renkum	24.843
Rheden	32.823
Rozendaal	5.000
Westervoort	14.524
Wijchen	30.912
Zevenaar	32.386
Provincie Gelderland	253.624
TOTAAL	830.701

2.2.4 Programma Bestedingsplan

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst Basismobiliteit 2017-2019 wordt jaarlijks door de provincie Gelderland aan de vervoersorganisatie een bedrag beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het OV-vangnet vervoer.

In de samenwerkingsovereenkomst is afgesproken dat voor overgebleven gelden die bestemd waren voor het OV-vangnet vervoer in 2018, in 2019 door het bestuur van de vervoersorganisatie bestedingsplannen ingediend kunnen worden bij de provincie Gelderland. Voorwaarde is dat een bestedingsplan een project is voor innovatieve vormen van vervoer. Voor 2019 was er hierdoor € 134.899 beschikbaar voor bestedingsplannen.

In 2019 zijn twee bestedingsplannen goedgekeurd en restgelden beschikbaar gesteld. Voor het bestedingsplan "Inzet dorpsauto's in de gemeente Heumen" is € 28.382 subsidie toegekend. Voor het uitvoeren een marktonderzoek heeft de BVO DRAN € 44.146 subsidie toegekend gekregen. In 2018 zijn aan de gemeente Wijchen ("Op stap") en de gemeente Zevenaar ("Vrijwilligersinitiatief") ook bedragen beschikbaar gesteld.

In 2019 hebben nog geen uitgaven voor het marktonderzoek plaatsgevonden. Voor de overige bestedingsplannen zijn de gemeenten primair verantwoordelijk. De BVO is de aanvragende partij en enkel doorgeefluik als het de uitkeringen vanuit de provincie betreft. Hierdoor zijn er geen lasten en baten in de exploitatie 2019 van de BVO DRAN verantwoord.

2.3 Paragrafen

2.3.1 Inleiding

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de organisatie. In het besluit Begroting en Verantwoording (art. 26 BBV) staat aangegeven dat in het jaarverslag ten minste de volgende paragrafen opgenomen moeten zijn, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

De paragrafen “Lokale heffingen”, “Onderhoud kapitaalgoederen”, “Verbonden partijen” en “Grondbeleid” zijn niet op de BVO DRAN van toepassing. De overige paragrafen staan hieronder toegelicht.

2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de vervoersorganisatie in staat is tegenvallers op te vangen. Bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld te worden gebracht.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:

- inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- inventarisatie van de risico's
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

2.3.2.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van de vervoersorganisatie kunnen slechts twee posten worden gerekend:

- Reserves
- Post onvoorzien

Ten aanzien van alle bestedingen door de BVO DRAN is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemers bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten. De verantwoordelijkheid voor het vormen van een additionele post onvoorzien ligt daardoor bij de deelnemers. Omdat jaarlijks het resultaat wordt verrekend met de deelnemers, wordt er ook geen reserve opgebouwd.

2.3.2.2 Risico's

In januari 2020 is het probleem van het COVID-19 (Corona) virus pas echt bekend geworden en in de maanden daarna is de impact geleidelijk duidelijk geworden. De in maart 2020 in Nederland genomen maatregelen zijn ongekend. De gevolgen voor Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN) zijn nog niet of zeer moeilijk in te schatten. We bewaken onze risico's en die van onze ketenpartners voortdurend. De vervoersorganisatie loopt geen risico voor de continuïteit, aangezien de aard van onze activiteiten toezien op vastliggende afspraken met gemeenten en Provincie Gelderland voor minimaal langer dan 1 jaar. We nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te laten uitvoeren.

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een deelnemer meer of aangepast gebruik inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor betreffende deelnemer. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en de hieruit volgende kosten en hier tijdig over worden gecommuniceerd met de deelnemers. Hiervoor worden door de vervoersorganisatie periodiek managementrapportages verstrekt.

De gemeenten streven naar het versterken van de eigen kracht van de reiziger en een toename van het gebruik van algemene voorzieningen in combinatie met een afname van het doelgroepenvervoer. Bijvoorbeeld het gebruik van openbaar vervoer en vrijwilligers. Daarnaast sturen de regiecentrale of vervoerders bij het plannen op efficiency. Bijvoorbeeld het afstemmen van verschillende vervoersvormen en slim koppelen van verschillende vervoersstromen binnen de planning.

Door invoering van beheersmaatregelen bestaat tijdens de exploitatieperiode de mogelijkheid dat schommelingen in het vervoervolume en/of veranderingen in de wijze van planning leiden tot structurele veranderingen in het aantal inzeturen van vervoerders. De regiecentrale monitort maandelijks de langere termijn ontwikkelingen in het vervoervolume. Indien zich hierin veranderingen voordoen die leiden tot structurele vermindering of vermeerdering van het aantal inzeturen treedt zij tijdig in overleg met de gecontracteerde vervoerders. Bij structurele afschaling van inzeturen kan de vervoerder een claim indienen. Op dit moment is het niet mogelijk aan dit risico een concreet bedrag te koppelen.

Claim Munckhof 3 uren regeling

Als enige vervoerder verzet Munckhof zich tegen de aanvullende afspraken betreffende de 3 uren regeling. Deze lagere vergoeding wordt wel toegepast. Het risico is dat na een eventueel juridisch proces Munckhof in het gelijk wordt gesteld en alsnog de kosten dienen te worden vergoed. Vanaf augustus 2018 worden de door Munckhof ingediende facturen door de BVO betwist en niet in behandeling genomen. Tot en met 31 december 2019 is door Munckhof een totaalbedrag van € 62.132 geclaimd.

2.3.3 Financiering

Het financieringsvraagstuk van de vervoersorganisatie is van een beperkte omvang. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de meeste bedrijfsvoeringsonderdelen worden afgenomen van de gemeente Arnhem en het grootste deel van de bestedingen bestaat uit personeelslasten of daaraan gerelateerde kosten. De financieringsrisico's zijn om die reden slechts beperkt.

Renterisicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido;
- nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- de rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt in 2019 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, in de gewijzigde begroting van 2019 is dit een bedrag van € 22.208.241. De kasgeldlimiet bedraagt dan € 1.887.700. Deze is in 2019 niet overschreden. De liquide middelen betreffen rekening-courant tegoeden.

Renterisiconorm

Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de Wet Fido aangemerkt: alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd groter dan één jaar. Het renterisico wordt gedefinieerd als het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen.

Het renterisico op de lange termijn wordt beperkt tot de in de wet genoemde 20% van de restant hoofdsom van de rentetypische langlopende leningen. Achterliggende reden voor het gebruik van de renterisiconorm is de spreiding van het renterisico over de jaren. De BVO DRAN heeft geen financieringsvorm met een rentetypische looptijd groter dan één jaar.

Relatiebeheer

Het betalingsverkeer is belegd de Bank Nederlandse Gemeenten.

2.3.4 Bedrijfsvoering

Waar staat de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen voor?

De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar-vervoer-netwerk.

Doelen en taken

De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Samenwerkingsovereenkomst provincie Gelderland

Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de vervoersorganisatie (BVO DRAN) een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland. In deze overeenkomst komen de provincie Gelderland en de vervoersorganisatie overeen dat de vervoersorganisatie de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

Regiemodel

Het vervoer is in 2019 ingericht volgens het "regiemodel". In een regiemodel worden de regie en het vervoer gescheiden in de markt gezet. De vergoeding voor de regiecentrale is een vaste vergoeding per maand en vervoerders krijgen een maandelijks vergoeding voor de gereden kilometers en de tijd dat zij een auto met chauffeur beschikbaar stellen. De verdeling van kosten over de deelnemende gemeenten en de provincie heeft plaatsgevonden op basis van de door het bestuur vastgestelde verdeelsleutels.

2.3.4.1 Dienstverleningsovereenkomsten

Voor 2019 zijn met De Connectie en de gemeente Arnhem dienstverleningsovereenkomsten (DVO) gesloten. De Connectie levert ingerichte werkplekken, financiële applicaties, verwerking financiële mutaties, archivering en salarisverwerking. Als bijlage bij de DVO met De Connectie is ook een verwerkersovereenkomst opgenomen. De DVO met de gemeente Arnhem betreft afspraken over inzet van specialistische expertise.

2.3.4.2 Rapporteren

Aan de deelnemers wordt per programma gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages (inclusief financiën) worden minimaal halfjaarlijks opgesteld.

2.3.4.3 ICT

De BVO DRAN heeft in 2019 gebruik gemaakt van de ICT omgeving (hardware en software) van de gemeente Arnhem. Beheertaken worden door De Connectie uitgevoerd.

3 Jaarrekening

3.1 Overzicht baten en lasten 2019

Overzicht baten en lasten > bedragen excl. Btw	Gewijzigde begroting 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Programma Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO)			
Lasten	887.020	830.701	1.062.797
Baten	887.020	830.701	1.062.797
Saldo van baten en lasten	0	0	0

3.2 Toelichting op overzicht baten en lasten 2019

In 2019 zijn de bestedingen binnen de begroting gebleven. Voor verdere toelichting zie paragraaf 3.4.

3.3 Specificatie programma BVO

Overzichten: Overhead > bedragen excl. Btw	Gewijzigde begroting 2019	Realisatie 2019	Resultaat 2019
Lasten			
Personeelskosten	477.862	506.330	-28.468
Ondersteunende taken	48.805	31.931	16.874
Huisvesting	34.000	22.821	11.179
Accountant en fiscaal advies	20.000	31.714	-11.714
Kantoorkosten, ICT	54.000	42.083	11.917
Consumenten, klachten	46.000	56.370	-10.370
Onvoorzien	3.333	-1.998	5.331
Subtotaal	684.000	689.251	-5.251
Aanbesteding	203.020	141.450	61.570
TOTAAL	887.020	830.701	56.319

Overzichten: Overhead > bedragen excl. Btw	Gewijzigde begroting 2019	Realisatie 2019	Resultaat 2019
Baten			
Bijdrage gemeenten	633.396	577.077	56.319
Beheerbijdrage provincie	253.624	253.624	-
TOTAAL	887.020	830.701	56.319

3.4 Toelichting specificatie programma BVO

De werkelijke bestedingen in 2019 zijn binnen het beschikbare budget gebleven. De begroting voor de BVO lasten is op te splitsen in een deel structurele bedrijfsvoeringslasten (€ 684.000) en een incidenteel deel ten behoeve van de kosten die gepaard gaan met de aanbestedingstrajecten voor het vervoer en callcenter.

De structurele lasten zijn per saldo nagenoeg binnen budget gerealiseerd. De hogere realisatie van personeelskosten is het gevolg van de externe inhuur van een controller in het eerste half jaar van 2019. Daar tegenover staan enkele onderschrijdingen op andere posten.

De onderschrijding op het budget aanbesteding wordt veroorzaakt door de verschuiving van werkzaamheden naar 2020. Gedurende 2019 is enige vertraging in de planning opgelopen, waardoor bijvoorbeeld advocaatkosten naar aanleiding van de voorlopige gunningen niet meer in dit boekjaar plaatsvinden. Door deze constatering is in de gewijzigde begroting 2020 € 61.500 aan het budget aanbesteding toegevoegd.

3.5 Balans per 31-12-2019

Balans per 31-12-2019				
ACTIVA		31-12-2019	31-12-2018	
Vaste activa		0	0	
Totaal vaste activa		0	0	
Vlottende activa				
Vorderingen met een looptijd < 1 jaar				
Debiteuren openbare lichamen	(1)	1.890.945	1.209.517	
Debiteuren overig		1.953	0	
		1.892.898	1.209.517	
Liquide middelen				
Rekening-courant BNG		5.617.612	4.051.576	
Overlopende activa				
Nog te ontvangen bedragen				
Wmo subsidie provincie	(2)	427.512	597.108	
OV-vangnet provincie	(3)	74.659	811.413	
Bijdrage gemeenten 2016		0	680.982	
Bijdrage gemeenten 2018		0	698.991	
Overige kosten		3.117	50.805	
Nog te verdelen bedragen				
Vervoerskosten 2016		0	45.431	
Vervoerskosten 2017 (pijnpunten)		0	297.146	
Overige vervoerskosten 2017		0	147.405	
Overige vervoerskosten		9.141	180.759	
Overige bedragen				
Vooruitbetaalde bedragen		0	10.334	
Omzetbelasting suppletie 2016-2018	(4)	544.397	14.168	
Omzetbelasting 2019	(5)	99.801	0	
		1.158.627	3.534.542	
Totaal vlottende activa		8.669.137	8.795.635	
TOTAAL ACTIVA		8.669.137	8.795.635	

PASSIVA		31-12-2019	31-12-2018	
Vaste passiva		0	0	
Totaal vaste passiva		0	0	
Vlottende passiva				
Schulden met een looptijd < 1 jaar				
Crediteuren	(6)	166.830	669.108	
Overlopende passiva				
Nog te betalen bedragen				
Wmo subsidie provincie 2016		0	38.772	
OV-vangnet provincie		0	540.124	
Bijdrage gemeenten 2017		0	511.466	
Bijdrage gemeenten 2019	(7)	155.854	0	
Vervoerskosten	(8)	1.469.459	926.195	
Overige kosten	(9)	29.767	67.742	
Nog te verdelen bedragen				
Omzetbelasting suppletie 2016-2018	(10)	544.397	0	
Omzetbelasting 2018	(11)	170.861	0	
Afrekening vervoerders 2018		0	47.444	
Overige bedragen				
Vooruitgefactureerde bijdrage gemeenten	(12)	4.335.301	4.284.734	
Vooruitontvangen Wmo subsidie provincie	(13)	1.761.351	1.710.050	
Vooruitontvangen subsidie Marktonderzoek	(14)	35.317	0	
		8.502.307	8.126.527	
Totaal vlottende passiva		8.669.137	8.795.635	
TOTAAL PASSIVA		8.669.137	8.795.635	

3.6 Toelichting op de balans en grondslagen

3.6.1 Toelichting op balans

Debiteuren openbare lichamen	(1)	<u>1.890.945</u>
Berg en Dal Q1-2020		278.293
Beuningen Q1-2020		92.427
Doesburg Q1-2020		111.233
Heumen Q1-2020		110.693
Montferland Q1-2020		153.181
Renkum Q1-2020		161.973
Rheden Q1-2020		427.008
Wijchen Q1-2020		117.029
Zevenaar Q1-2020		<u>439.108</u>
		<u>1.890.945</u>
 Wmo subsidie provincie	(2)	<u>427.512</u>
Subsidiebeschikking 2019		2.137.562
Ontvangen 80% voorschot		<u>-1.710.050</u>
		<u>427.512</u>
 OV-vangnet provincie	(3)	<u>74.659</u>
Afrekening kosten OV-vangnet o.b.v. samenwerkingsovereenkomst		
Basismobiliteit 2017-2019		480.662
Gefactureerd januari t/m oktober 2019		<u>-406.003</u>
		<u>74.659</u>
 Omzetbelasting suppletie 2016-2018	(4)	<u>544.397</u>
Suppletie omzetbelasting 2016		-8.817
Suppletie omzetbelasting 2017		449.739
Suppletie omzetbelasting 2018		<u>103.475</u>
		<u>544.397</u>
 Omzetbelasting 2019	(5)	<u>99.801</u>
Aangifte omzetbelasting Q4-2019		<u>99.801</u>
		<u>99.801</u>
 Crediteuren	(6)	<u>166.830</u>
Specificatie op factuurniveau		

Bijdrage gemeenten 2019	(7) <u>155.854</u>
Arnhem	-97.973
Berg en Dal	101.664
Beuningen	19.879
Doesburg	7.890
Druten	51.000
Duiven	39.335
Heumen	66.653
Lingewaard	-65.759
Montferland	34.948
Mook en Middelaar	26.905
Nijmegen	-72.329
Overbetuwe	-39.445
Renkum	18.939
Rheden	896
Rozendaal	5.483
Westervoort	12.761
Wijchen	280
Zevenaar	44.728
	<u>155.854</u>

Per saldo moet er een bedrag worden terugbetaald aan de gemeenten. Gemeenten met een negatief saldo moeten echter nog bijbetalen.

Nog te betalen vervoerskosten	(8) <u>1.469.459</u>
Buiting vervoer december 2019	30.061
Citax vervoer december 2019	279.966
De Beijer vervoer december 2019	91.260
Linsen vervoer december 2019	131.808
Munckhof vervoer december 2019	688.865
Munckhof begeleiding december 2019	9.643
PMW vervoer december 2019	32.965
Van Dijk vervoer december 2019	118.784
Van Driel vervoer december 2019	76.965
Nog te verdelen rolstoeltoeslag 2018-2019	9.141
	<u>1.469.459</u>

Nog te betalen overige kosten	(9) <u>29.767</u>
Kosten kennismaking 2019	12.549
Accountantskosten 2019	5.000
Afdrachten sociale lasten december 2019	6.168
Overige facturen met kosten 2019	6.050
	<u>29.767</u>

Nog te verdelen suppletie omzetbelasting	(10) <u>544.397</u>
Suppletie omzetbelasting 2016	-8.817
Suppletie omzetbelasting 2017	449.739
Suppletie omzetbelasting 2018	103.475
	<u>544.397</u>

Nog te verdelen omzetbelasting 2018	(11) <u>170.861</u>
--	---------------------

Vooruitgefactureerd voorschot Q1-2019	285.495
Bijdragen gemeenten 2016-2018	-156.985
Nog te betalen vervoerskosten december 2018	63.842
Aangifte omzetbelasting 2017-2018	-22.430
Overige facturen met kosten 2018	938
	<u>170.861</u>

Op de balans per 31 december 2018 stonden meerdere bedragen inclusief Btw verantwoord. Doordat deze Btw in de aangiften 2019 of suppleties zijn opgenomen, kunnen betreffende bedragen vrijvallen en met de gemeenten verrekend worden.

Vooruitgefactureerde bijdrage gemeenten	(12) <u>4.335.301</u>
--	-----------------------

De deelnemende gemeenten hebben op 2 december 2019 voorschotfacturen ontvangen voor het eerste kwartaal van 2020 ontvangen.

Vooruitontvangen Wmo subsidie provincie	(13) <u>1.761.351</u>
--	-----------------------

Op 18 december 2019 is het voorschot van 80% van het subsidiebedrag 2020 door de BVO DRAN ontvangen.

Vooruitontvangen subsidie Marktonderzoek	(14) <u>35.317</u>
---	--------------------

Op 23 oktober 2019 is het voorschot van 80% van het subsidiebedrag door de BVO DRAN ontvangen. Besteding vindt in 2020 plaats.

Het verloop van de vooruit ontvangen bedragen kan als volgt worden gespecificeerd:

	Beginstand 1-1-2019	Ontvangen voorschot subsidie	Besteding	Eindstand 31-12-2019 subsidie
Provincie Gelderland	€ 1.710.050	€ 1.796.668	€ 1.710.050	€ 1.796.668

3.6.2 Grondslagen algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

3.6.3 Liquide middelen

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.6.4 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden, evenals de overlopende activa, gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

3.6.5 Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene- en bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

3.6.6 Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn opgenomen op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voorts de kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt en die strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren (kostenegalisatie). Tot slot worden tot de voorzieningen gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

De voorzieningen zijn bepaald naar beste inschatting.

3.6.7 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.7 Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar naar alle waarschijnlijkheid wel een effect op de omvang van de bestedingen in 2020 en mogelijk voor de jaren erna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We bewaken onze risico's en die van onze ketenpartners voortdurend. De vervoersorganisatie loopt geen risico voor de continuïteit, aangezien de aard van onze activiteiten toezien op vastliggende afspraken met gemeenten en Provincie Gelderland voor minimaal langer dan 1 jaar. We nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te laten uitvoeren.

3.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-verantwoording 2019 BVO DRAN

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Voor 2019 is het algemene bezoldigingsmaximum vastgesteld op € 194.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband in betreffend boekjaar.

3.8.1 Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	M. van den Beucken
Functiegegevens	DIRECTEUR
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 80.706
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.208
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 93.914</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 93.914
Gegevens 2018	
bedragen x € 1	M. van den Beucken
Functiegegevens	DIRECTEUR
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/04 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 57.138
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 9.015
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 66.153</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 141.750
Bezoldiging	€ 66.153

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen:

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	R. Engels	R. van der Zee	S. Fleuren
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 29.100	€ 19.400	€ 19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	R. Engels	R. van der Zee	S. Fleuren
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	28/06 - 31/12	28/06 - 31/12	28/06 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 14.175	€ 9.550	€ 9.550

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	H. Plaizier	P. Bollen	A. Springveld
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.400	€ 19.400	€ 19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0

Gegevens 2018			
bedragen x € 1	H. Plaizier	P. Bollen	A. Springveld
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	28/06 - 31/12	01/01 - 31/12	28/06 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 9.550	€ 19.100	€ 9.550

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	I. Knuiman	R. Waas	A. Slob
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.400	€ 19.400	€ 19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	I. Knuiman	R. Waas	A. Slob
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	28/06 - 31/12	28/06 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.100	€ 9.550	€ 9.550

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	O. van Leeuwen	S. Doorenbos	H. Tiemens
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.400	€ 19.400	€ 19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	O. van Leeuwen	S. Doorenbos	H. Tiemens
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	28/06 - 31/12	28/06 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 9.550	€ 9.550	€ 19.100

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	L. Rolink	D. Klomberg	A. Logemann
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.400	€ 19.400	€ 19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	L. Rolink	D. Klomberg	A. Logemann
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	28/06 - 31/12	28/06 - 31/12	28/06 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 9.550	€ 9.550	€ 9.550

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	T. Kampschreur	P. Loermans	C. Koers
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid

Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.400	€ 19.400	€ 19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	T. Kampschreur	P. Loermans	C. Koers
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	28/06 - 31/12	01/01 - 31/12	28/06 - 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 0	€ 0	€ 0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 9.550	€ 19.100	€ 9.550

3.8.2 Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3.8.3 Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.9 Overige financiële bijlagen

De volgende financiële bijlagen zijn opgenomen:

- totaaloverzicht vervoerskosten
- totaaloverzicht regiekosten
- afrekening 2019 deelnemers
- overzicht baten en lasten per taakveld
- overzicht baten en lasten AVAN

Totale kosten vervoer > bedragen excl. Btw m.v.v. klantbijdragen	Vraagafhankelijk (bruto)	Klant- bijdragen (incl. Btw)	Wmo subsidie	Vraagafhankelijk (netto)	Routegebonden (bruto)	Begeleiding	Routegebonden (netto)	Totaal vervoer (netto)
Arnhem	2.672.132	308.681	546.768	1.815.682	2.683.372	104.194	2.787.565	4.604.248
Berg en Dal	500.785	55.533	85.492	359.760	487.779	-	487.779	847.540
Beuningen	336.466	35.845	49.598	251.022	8.394	-	8.394	259.415
Doesburg	90.000	8.940	11.767	69.293	320.278	-	320.278	389.572
Druuten	543.502	51.104	59.197	433.200	221.121	-	221.121	654.321
Duiven	293.272	29.795	46.856	216.621	424.704	7.370	432.074	648.695
Heumen	203.277	20.634	31.717	150.927	166.379	-	166.379	317.306
Lingewaard	924.897	92.737	130.402	701.758	179.876	-	179.876	881.634
Montferland	581.468	60.960	84.973	435.535	-	-	-	435.535
Mook en Middelaar	133.932	14.644	20.572	98.715	71.661	-	71.661	170.376
Nijmegen	1.434.867	152.807	287.365	994.694	15.415	-	15.415	1.010.109
Overbetuwe	683.697	80.067	88.364	515.266	172.154	-	172.154	687.420
Renkum	680.402	80.458	115.837	484.107	191.932	-	191.932	676.039
Rheden	751.766	84.984	128.760	538.022	919.022	-	919.022	1.457.044
Rozendaal	9.586	1.065	1.623	6.897	1.153	-	1.153	8.050
Westervoort	205.531	22.662	38.862	144.007	370.827	10.648	381.475	525.483
Wijchen	451.745	46.892	60.757	344.095	-	-	-	344.095
Zevenaar	629.697	64.917	95.027	469.753	1.004.448	6.759	1.011.207	1.480.960
Provincie Gelderland OV vangnet	788.578	361.475	-	427.102	-	-	-	427.102
TOTAAL	11.915.598	1.574.201	1.883.938	8.457.460	7.238.515	128.971	7.367.486	15.824.946

Totale kosten regie > bedragen excl. Btw	Vraagafhankelijk	Routegebonden	Totaal regie
Arnhem	202.844	39.283	242.127
Berg en Dal	36.655	7.345	44.000
Beuningen	25.052	2.023	27.075
Doesburg	6.789	5.849	12.638
Druten	28.236	4.290	32.526
Duiven	23.299	8.138	31.438
Heumen	17.869	4.413	22.283
Lingewaard	53.588	4.875	58.462
Montferland	36.929	-	36.929
Mook en Middelaar	13.097	3.026	16.123
Nijmegen	109.374	2.507	111.880
Overbetuwe	38.961	4.721	43.682
Renkum	48.149	5.421	53.570
Rheden	52.978	14.877	67.854
Rozendaal	6.593	1.396	7.989
Westervoort	20.519	6.767	27.286
Wijchen	28.508	-	28.508
Zevenaar	40.905	11.785	52.690
Provincie Gelderland OV vangnet	53.560	-	53.560
TOTAAL	843.906	126.715	970.621

Overzicht lasten en baten per taakveld > bedragen excl. Btw m.u.v. klantbijdragen			Begroting gewijzigd 2019	Realisatie 2019
Programmaplan	Taakveld			
P1 Vraagafhankelijk vervoer	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	11.303.552	11.164.981
		Baten	11.303.552	11.421.709
	Taakveld 6.1 collectief aanvullend vervoer (OV)	Lasten	931.115	788.578
		Baten	931.115	788.578
	Taakveld 6.2 toegang tot 1 ^e en 2 ^e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	835.622	843.906
		Baten	835.622	825.751
	Totaal	Lasten	13.070.288	12.797.464
		Baten	13.070.288	13.036.037
		Saldo	-	238.573
P2 Routegebonden vervoer	Taakveld 4.3 leerlingenvervoer	Lasten	5.268.864	5.173.181
		Baten	5.268.864	5.268.864
	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	1.270.268	1.312.425
		Baten	1.270.268	1.270.153
	Taakveld 6.72 vervoer jeugdhulp 18-	Lasten	750.865	894.516
		Baten	750.865	730.865
	Taakveld 6.2 toegang tot 1 ^e en 2 ^e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	128.283	126.715
		Baten	128.283	125.973
	Totaal	Lasten	7.418.280	7.506.837
		Baten	7.418.280	7.395.856
		Saldo	-	-110.981
P3 Bestedingsplan	Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Lasten	134.899	-
		Baten	134.899	-
		Saldo	-	-
Overzichten Overhead	Taakveld 0.4 Overhead ondersteuning organisatie	Lasten	887.020	830.701
		Baten	887.020	858.962
		Saldo	-	28.261
	Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Lasten	17.740	-
		Baten	17.740	-
		Saldo	-	-
		Saldo	-	28.261
Saldo van baten en lasten			-	155.854

Overzicht baten en lasten AVAN 2019
> alle bedragen zijn excl. Btw

AVAN	Gewijzigde begroting 2019	Realisatie 2019	Resultaat 2019
Vervoer (bruto)	19.524.664	19.283.084	241.580
Klantbijdragen (incl. Btw)	-1.378.358	-1.574.201	195.842
Wmo subsidie	-1.883.937	-1.883.938	1
Vervoer (netto)	16.262.369	15.824.946	437.423
BVO (bruto)	887.020	830.701	56.319
Beheerbijdrage provincie	-253.624	-253.624	0
BVO (netto)	633.396	577.077	56.319
Regie	963.905	970.621	-6.716
Overig	17.983	50.596	-32.613
TOTAAL	17.877.652	17.423.239	454.413

Toelichting

In 2019 is er circa € 455k minder besteed dan in de gewijzigde begroting 2019 voorzien. Deze onderschrijding van de begroting is grotendeels toe te wijzen aan het vervoer. De kosten voor het vraagafhankelijk vervoer vielen € 300k lager uit, mede door het invoeren van kilometerplafonds door meerdere gemeenten. Daarentegen waren de kosten voor het routegebonden vervoer wat hoger dan begroot door de realisatie van niet-begrote begeleidingskosten.

De werkelijk hogere klantbijdragen wordt voornamelijk verklaard doordat in de loop van 2019 een eigen bijdrage van de sociaal begeleider wordt gevraagd. Daar is in de gewijzigde begroting 2019 nog geen rekening mee gehouden.

Dashboard verbonden partij

Naam: Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling	Samenwerkingspartners: Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar en de provincie Gelderland.	Aandeel Zevenaar: In de begroting 2021 is rekening gehouden met een aandeel 5,8 %
Aard van de samenwerking: In de vervoersorganisatie sturen en beheersen de gemeenten samen de uitvoering en ondersteunende processen voor dit aanvullend openbaar vervoer.	Belangrijk voor wie: • College • Gemeenteraad • Inwoners	Bestuurlijke vertegenwoordiging: • C. Koers
Taken: • Het organiseren van bedrijfsvoering rondom Doelgroepenvervoer (route- en vraagafhankelijk vervoer in de regio Arnhem en Nijmegen).		Risico's: • Bestuurlijk • Financieel Er is geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de BVO DRAN. Ten behoeve van het vervoer en de regie is de 'open einde' systematiek van toepassing waar bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt bij de deelnemende gemeenten.
Beoogd resultaat:		Risicoprofiel:

• Zo efficiënt en effectief mogelijke doelgroepenvervoer organiseren. • Het monitoren van uitvoeren van doelgroepenvervoer door AVAN.		• Hoog (op basis Nota verbonden partijen, vastgesteld januari 2020)
Begrote kosten en baten 2021 Totalen zijn dikgedrukt vermeld per type vervoer en/of andere kosten. Ontwerp meerjarenbegroting BVO DRAN 2022-2025 (inclusief gewijzigde begroting 2021): € 377.277 (gewijzigde begroting BVO DRAN vraagafhankelijk vervoer 2021) Routevervoer BVO DRAN € 1.152.983 (gewijzigde begroting 2021) Bestedingsplan BVO DRAN € 0 (gewijzigde begroting 2021) Overhead € 48.799 (gewijzigde begroting 2021)	Dekking gemeentebegroting 2021 Zevenaar: € 1.578.895	Bijdrage per inwoner 2020: <i>De totale kosten van de BVO DRAN zijn niet gebaseerd op een bijdrage per inwoner. Om een beeld te geven van de bijdrage per inwoner hebben wij deze bijdrage berekend. Deze bedraagt in de gewijzigde begroting 2021 € 36 per inwoner.</i>
Ontwikkelingen:	Eigen vermogen: De BVO DRAN beschikt niet over	

De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dat betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer beschikkingen afgeeft voor het doelgroepenvervoer of als er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor de gemeente. Met de maatregelen die zijn vastgesteld voor het doelgroepenvervoer wordt in dit jaar en in de volgende jaren gewerkt aan het terugdringen en beheersen van de kosten. Hiermee wordt gewerkt aan het terugdringen van het financieel risico. Ontwikkelingen in het kader van Covid-19, demografische ontwikkelingen maar zeker ook Provinciale beleidskeuzes ontwikkelingen hebben direct invloed op de effecten van maatregelen en daarmee op de begroting.	(bestemmings-)reserves.		
---	-------------------------	--	--

*Z04DCF0D2
73*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Zevenaar
Zaaknummer	Z/21/390741
Documentnummer	INT/21/1029713
Portefeuillehouder	Presidium
Portefeuille	
Behandelend ambtenaar/afdeling	W. van der Vlies/griffie
Telefoon	
E-mail	w.vandervlies@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Op grond van artikel 15, lid 3 van de Gemeentewet dient de raad een gedragscode voor zijn leden vast te stellen. Met het vaststellen van deze gedragscodes wordt voldaan aan de wettelijke verplichting om voor de politieke ambtsdragers een gedragscode vast te stellen.

2. Raadsvoorstel

U wordt voorgesteld de gedragscode voor raadsleden en commissieleden van de gemeente Zevenaar per 2 juni 2021 vast te stellen

3. Waarom naar de raad

Het betreft hier een wettelijke verplichting.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Door het vaststellen van deze code is er duidelijkheid in kwesties waarin vraagstukken van integer handelen door raads- of commissieleden aan de orde kunnen zijn en ook biedt de gedragscode duidelijkheid over de vraag hoe te handelen bij (een vermoeden) van een schending van de normen van integer handelen.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

De gemeenteraad van Zevenaar heeft niet eerder een gedragscode voor raads- en commissieleden vastgesteld. Met het vaststellen van deze code voldoet de gemeenteraad aan een wettelijke verplichting.

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Om het integriteitsbewustzijn levend en scherp te houden zal de gemeenteraad jaarlijks aandacht besteden aan integriteit.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie

Als de raad de gedagscode heeft vastgesteld wordt deze op de website van de gemeente Zevenaar gepubliceerd.

9. Kosten, baten en dekking

n.v.t.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/21/1032238	Protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeente Zevenaar.
2.	INT/21/1032030	Notitie Geheimhouding
3.	INT/21/1032241	Landelijk modelformulier Registratie integriteitsschendingen

De griffier
Will van der Vlies

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Raadsvoorstel en raadsbesluit
Zaaknummer	Z/21/390741
Documentnummer	INT/21/1029713

De raad van de gemeente Zevenaar;
gelezen het voorstel van het Presidium van de gemeente Zevenaar d.d. 20 april 2021;
gelet op het bepaalde in artikel 15 derde lid van de Gemeentewet;

Besluit:

- *De gedragscode voor raadsleden en commissieleden van de gemeente Zevenaar per 2 juni 2021 vast te stellen.*

Inleiding

Het gemeentelijk bestuur van Zevenaar dient het belang van haar inwoners. Een integer bestuur is noodzakelijk voor het vertrouwen van burgers in het gemeentebestuur. Het handelen van raadsleden staat altijd in de publieke belangstelling. Wij hebben daarom een voorbeeldfunctie.

Wij staan midden in de samenleving en zijn daarmee verbonden. Verbinding met de samenleving is belangrijk. Daarin heeft iedereen een eigen netwerk. Tegelijk werken we voor de hele bevolking en gaan we over de besteding van publiek geld. Dit brengt dilemma's met zich mee die raken aan integriteit.

Deze gedragscode biedt ons handvatten voor het omgaan met deze dilemma's. Het is geen uitputtende regeling, die de gewenste route in alle voorkomende gevallen beschrijft. Daarvoor is de praktijk te ingewikkeld. Wel biedt het richting en steun voor de manier waarop de gemeenteraad van Zevenaar integriteit onderdeel maken van de manier waarop zij werken.

Bij integriteit gaat het over meer dan de juridische regels en onze waarden. Het gaat vooral over gedrag. Iedereen is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk om integer te werk te gaan. Maar dit betekent niet dat integriteit alleen een persoonlijk onderwerp is. We hebben niet altijd in de hand hoe anderen te werk gaan. Wat we wel in de hand hebben, is het bespreken van integriteit.

Door steeds met elkaar te spreken over integriteit en de dilemma's uit de dagelijkse praktijk, wordt het (zelf)bewustzijn aangescherpt. Ook wordt duidelijk wat integriteit in Zevenaar betekent en vraagt. Dat maakt het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur sterker. In plaats van een lijst met regels staan in deze gedragscode daarom alleen de uitgangspunten waar wij achter staan en waar we in gesprekken op kunnen terugvallen.

Wij werken volgens deze uitgangspunten en staan open voor een gesprek over hoe we werken. Dat neemt niet weg dat sommige situaties om een oordeel vragen. In dat geval oordelen wij niet zomaar, zonder te weten waar het overgaat, maar verzamelen eerst de informatie die we nodig hebben. Ook letten we er met elkaar op dat integriteit niet als een politiek middel wordt gebruikt.

In deze gedragscode werken we onze uitgangspunten in onderwerpen uit. Deze gedragscode geldt voor de leden van de gemeenteraad en voor de commissieleden.¹

Twijfelen we over het gedrag van onszelf of van een collega? Dan bespreken raadsleden dit met de griffier of de burgemeester. Met wie we het verder bespreken verschilt van geval tot geval. Soms is overleg met de griffier of burgemeester genoeg, terwijl we het bij andere situaties met meer mensen moeten bespreken. De griffier en burgemeester denken mee over de meest geschikte manier van bespreken.

Bij (een vermoeden van) het overtreden van deze gedragscode, melden wij dit bij de burgemeester. We volgen daarbij de procedure zoals vastgelegd in het protocol vermoedens integriteitsschendingen, dat als bijlage bij deze gedragscode is gevoegd.

Belangenverstrengeling

¹ Waar in de tekst wordt gesproken over raadsleden worden in voorkomende gevallen ook commissie-en bedoeld.

Bij al ons handelen, weten wij wat de gevolgen van ons handelen zijn en hoe anderen daarnaar kijken.

Bij belangenverstrengeling is er een vermenging van het algemene gemeentelijke en een persoonlijk belang. Het persoonlijk belang kan bijvoorbeeld komen door een (neven-)functie. Ook een belang van bijvoorbeeld vrienden, familie, bedrijven of organisaties waar raadsleden als privépersoon banden mee hebben, kan hun handelen veranderen. Een zuiver en objectief besluit of handeling komt dan in gevaar.

Belangenverstrengeling kan ook komen door een vraag vanuit de samenleving om zich voor een bepaalde zaak of probleem in te zetten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan belangen- of actiegroepen die een beroep op raadsleden doen. Naast het voorkomen van belangenverstrengeling, hebben raadsleden de taak om de *schijn* van belangenverstrengeling te voorkomen, als dat binnen het gebied ligt waarbinnen zij invloed hebben.

Als we belangen hebben bij een dossier, maken we dat bekend. Dat kan bv door de griffier of de burgemeester vooraf te informeren. Zij kunnen je ook adviseren hoe om te gaan met die belangen ivm het raadswerk.

Het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling, vraagt meer van ons dan het wettelijke 'niet meestemmen' over een onderwerp.² Wij bewaren afstand tot een dossier, als er belangenverstrengeling is. Dit betekent dat we ook niet aan een overleg over het dossier in de fractie meedoen.

Om belangenverstrengeling te voorkomen, bewaren we afstand tot bepaalde onderwerpen of vragen. Dat doen we niet alleen in de rol van raadslid maar ook als privépersoon. Het uitgangspunt is dat het bij onze rol als raadslid past om inwoners en organisaties de weg te wijzen en informatie te geven. Wij zijn terughoudend in het optreden als woordvoerder of vertegenwoordiger van deze inwoners en organisaties richting anderen.

Functies en (neven-)functies

Raadsleden staan midden in de samenleving. Zij combineren het raadswerk met werk- en privé- activiteiten. Het uitvoeren van bezoldigde en onbezoldigde (neven-)functies hoort hierbij.

Sommige (neven-)functies passen beter dan andere. Het uitgangspunt is dat onze (neven-)functies het belang van de gemeente niet mogen schaden of daarmee in strijd zijn.

Wanneer (neven-)functies raakvlakken hebben met de rol van raadslid, beoordelen we of we beide functies kunnen uitvoeren. Dat doen we met de volgende voorwaarden:

1. de grootte van de belangen die kunnen raken;
2. hoe vaak het te verwachten is dat de belangen elkaar raken en;
3. in hoeverre staat het uitvoeren van de nevenfunctie het goed kunnen uitvoeren van de functie van bestuurder in de weg.

We letten erop dat (neven-)functies niet leiden tot situaties van (de schijn van) belangenverstrengeling of bevoordeling. Het is daarom belangrijk dat wij, zoals in de Gemeentewet (artikel 13, artikel 15) staat, onze (neven-)functies en openbaar maken en dat wij het overzicht daarvan bijhouden.

De griffier legt de (neven-)functies van raadsleden vast in een openbaar register. Raadsleden geven daarbij aan of het om een bezoldigde of onbezoldigde functie gaat. Als er aanpassingen zijn, melden raadsleden dit bij de griffier. De griffier stuurt alle raadsleden elk jaar een herinnering om te controleren of het register bijgewerkt is. Raadsleden maken waar nodig en mogelijk afspraken om een nevenfunctie en het raadswerk te kunnen combineren.

Omgang met informatie

Openbaarheid en transparantie zijn kernwaarden in het openbaar bestuur en belangrijk voor het goed werken van onze democratie. Onderwerpen behandelen we dan ook zo veel als kan in het openbaar. Wij moeten met grote zorgvuldigheid omgaan met de informatie die wij hebben. Informatie die we via het raadswerk krijgen, gebruiken we alleen voor de doelen waarvoor die bedoeld is. Niet om persoonlijk of ander voordeel te krijgen.

Soms is het nodig om stukken of datgene wat we in een vergadering hebben besproken geheim te houden. In onze notitie geheimhouding in Zevenaar, staat hoe en waarom we deze notitie gebruiken. Als we het niet eens zijn met de geheimhouding, dan bespreken we dat in de raad. Als we hebben besloten om documenten/stukken of hetgeen we in een vergadering hebben besproken geheim te houden, dan houden we ons daaraan. In geen geval kiezen we ervoor dit zelf openbaar te maken of stukken of informatie te lekken.

Omgangsvormen

Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen college- en raadsleden en met ambtenaren is erg belangrijk. Als het hieraan schort, beschadigt dat niet alleen de onderlinge relatie, maar ook de goede naam van het hele gemeentebestuur. Wij bespreken in Zevenaar de inhoud, we spelen niet op de persoon. We praten *met* mensen, niet over mensen.

Gebruik voorzieningen en faciliteiten van de gemeente

Onder gemeentelijke voorzieningen en faciliteiten vallen alle spullen van de gemeente Zevenaar waar raadsleden gebruik van kunnen maken. Denk aan het gebruik van de vergaderkamers, de raadzaal, printers, tablets of toegangspasjes.

De gemeentelijke voorzieningen en faciliteiten gebruiken we in de eerste plaats voor het doel waarvoor we ze hebben gekregen of voor mogen gebruiken. Gebruiken we een tablet privé, dan zorgen wij ervoor dat we het

² In artikel 28 van de Gemeentewet is opgenomen wat er van een raadslid wordt verwacht ten aanzien van deelname aan de besluitvorming van de gemeenteraad om belangenverstrengeling te voorkomen.

zakelijk gebruik altijd mogelijk blijft. Het is logisch dat we voorzichtig en netjes met deze voorzieningen en faciliteiten omgaan. Wij hebben hierin in de eerste plaats een eigen taak. Hierop zijn we ook aanspreekbaar door anderen.

Er zijn rechtspositionele regelingen die het mogelijk maken dat wij gemaakte kosten terug kunnen vragen. Vanzelfsprekend houden we ons hierbij aan de regels. De kosten die we terugvragen worden gecontroleerd en krijgen we volgens de regels terugbetaald.

Uitnodigingen, geschenken en giften

Het aannemen van uitnodigingen, geschenken en giften, als raads- of commissielid, hoort soms bij het normale omgangsverkeer. Of dat het geval is, hangt samen met functionaliteit, proportionaliteit en voor welk deel het aannemen daarvan zorgt voor verwachtingen die niet de bedoeling zijn.

Uitnodigingen die we als raadslid krijgen, nemen we alleen aan als deze een bepaald nut hebben voor de gemeente. Of, als we hiermee het ambt van raadslid goed kunnen uitvoeren. Uitnodigingen en buitenlandse reizen (vooral van niet-overheden) ons aangeboden als raads- of commissielid, die andere organisaties of personen betalen melden en bespreken we altijd. Deze melding wordt gedaan aan de griffier. Als raadsleden een (buitenlandse) dienstreis maken (bv deelname aan de EU-regio bijeenkomsten), dan betaalt de gemeente Zevenaar deze zelf.

Raadsleden krijgen soms geschenken en giften van andere organisaties of personen aangeboden. Of we deze kunnen aannemen hangt af van of de waarde ervan in verhouding staat tot de reden om het aan te bieden. Voor geschenken en giften met een geschatte waarde van (meer dan) €50 vinden we dat in ieder geval niet het geval. Dan geven we het geschenk terug of gaat het geschenk naar de gemeente. We nemen nooit geld aan en ontvangen op ons thuisadres geen giften en geschenken. Als dit per ongeluk toch gebeurt, dan melden raadsleden dit bij de griffier. We melden bij de gever dat we niet blij zijn met het ontvangen van giften op het thuisadres.

De bedoeling van de gever en timing van de gift zijn belangrijke voorwaarden om uitnodigingen, geschenken en giften wel of niet aan te nemen. We gaan daarom na wat het voordeel van de andere partij kan zijn, nu en in de toekomst. Een uitnodiging, geschenk of gift weigeren we als het een tegenprestatie is voor een positieve beslissing of het hier toe kan leiden. Ook als het aannemen ervan deze indruk kan wekken, weigeren we dit.

Aandacht voor integriteit en evaluatie

Om het integriteitsbewustzijn levend en scherp te houden, geven wij ieder jaar minimaal één keer samen aandacht aan integriteit.

De waarde van de gedragscode ligt in het gebruik ervan door raadsleden. Het is daarom belangrijk dat het geschikte en herkenbare handvatten biedt voor hoe wij in Zevenaar willen omgaan met integriteit. Om te zorgen dat de gedragscode van waarde blijft, bekijkt het presidium elke twee jaar of ze deze gedragscode moeten aanpassen.

Is het in bijzondere situaties onduidelijk hoe wij volgens deze gedragscode te werk willen gaan? Dan hebben we het hier met elkaar over en bepalen wij samen hoe wij hier mee omgaan.

*Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering
van 2 juni 2021.*

*De raad voornoemd,
de griffier,
Will van der Vlies*

*de burgemeester
Lucien van Riswijk*

Protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeente Zevenaar

I. ALGEMENE BEPALINGEN

1. Algemeen

- 1.1. Onder politieke ambtsdrager worden verstaan: de burgemeester, de leden van het college, raadsleden en leden van raadscommissies.
- 1.2. In gevallen waarin dit protocol niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, wordt de handelwijze bepaald door het Seniorenconvent, het college of de loco- burgemeester, afhankelijk van de vraag of de melding een raads-(of raadscommissie)lid, een collegelid of de burgemeester betreft.
- 1.3. Het protocol is openbaar en door derden te raadplegen.
- 1.4. De burgemeester, de leden van het college, de leden van de raad (en van raadscommissies) ontvangen bij hun aantreden een exemplaar van dit protocol.
- 1.5. Bij het gebruik van dit protocol zijn de 'Gedragscode Integriteit raads- en commissieleden gemeente Zevenaar' (2021) en de 'Gedragscode Integriteit college van burgemeester en wethouders in de gemeente Zevenaar' (2021) uitgangspunt.
- 1.6. Onder externe onderzoeker wordt verstaan de onderzoeker of het onderzoeksbureau die in opdracht van de burgemeester onderzoek doet naar aanleiding van een melding van integriteitsschending of een incident.

II. PROCEDURELE BEPALINGEN

2. Melding

- 2.1. Een melding van een vermoeden van integriteitsschending door een politieke ambtsdrager kan door een ieder worden gedaan.
- 2.2. Anonieme meldingen worden in beginsel niet behandeld.
- 2.3. Nadat de burgemeester is geïnformeerd over het vermoeden van een integriteitsschending begaan door een politieke ambtsdrager, bevestigt hij de ontvangst van de melding schriftelijk aan de melder.
- 2.4. Nadat de ontvangst van de melding is bevestigd onderzoekt de burgemeester ambtshalve de melding tegen de achtergrond van de vraag of zij zodanig concreet is en van een zodanige ernst dat een vooronderzoek als bedoeld in artikel 3 noodzakelijk is. Over de vraag naar de concreetheid en ernst van de melding kan de burgemeester zich laten adviseren.
- 2.5. Indien de burgemeester vaststelt dat de melding onvoldoende concreet is dan wel een onvoldoende ernstig karakter heeft, besluit hij het onderzoek niet verder voort te zetten. Van deze beslissing worden de melder en de politieke ambtsdrager over wie de melding is gedaan schriftelijk binnen een redelijke termijn in kennis gesteld.
- 2.6. Indien de burgemeester op grond van de bevindingen vaststelt dat de melding voldoende concreet en een voldoende ernstig karakter heeft, besluit hij een vooronderzoek als bedoeld in artikel 3 in te stellen.
- 2.7. Meldingen over de burgemeester worden behandeld in het Seniorenconvent. Deze commissie treedt in de plaats van de burgemeester bij de behandeling van de melding.

3. Vooronderzoek

- 3.1. Het vooronderzoek vindt plaats op een door de burgemeester te bepalen wijze, waarbij voor de betreffende melding de meest geëigende onderzoeksmethode wordt gekozen.
- 3.2. Van het vooronderzoek wordt een rapport van bevindingen opgemaakt.
- 3.3. De burgemeester doet vertrouwelijk mededeling van de resultaten van het vooronderzoek aan het Seniorenconvent en het college.
- 3.4. Als het vooronderzoek geen aanleiding geeft voor het instellen van een nader onderzoek, besluit de burgemeester het onderzoek niet verder voort te zetten. Van deze beslissing worden de melder alsmede de politieke ambtsdrager over wie de melding is gedaan schriftelijk in kennis gesteld.
- 3.5. Indien op grond van de bevindingen uit het vooronderzoek als bedoeld in artikel 3 de noodzaak blijkt tot het verrichten van een nader onderzoek, besluit de burgemeester een feitenonderzoek als bedoeld in artikel 4 in te stellen.
- 3.6. In het geval van een vermoeden van integriteitsschending van de burgemeester wordt, indien op grond van de bevindingen uit het vooronderzoek besloten wordt tot het instellen van een feitenonderzoek, de Commissaris van de Koning in kennis gesteld.¹

4. Feitenonderzoek

- 4.1. Van de beslissing een feitenonderzoek in te stellen wordt met inachtneming van artikel 5 de betrokken politieke ambtsdrager in kennis gesteld. Tevens wordt het Seniorenconvent als ook het College, de gemeentesecretaris en de melder in kennis gesteld.
- 4.2. De burgemeester kan in overleg met het Seniorenconvent een schriftelijke opdracht voor het feitenonderzoek aan een onafhankelijke externe onderzoeker verstrekken. De opdracht wordt voorbereid door de externe deskundige als adviseur van de burgemeester.
- 4.3. In de opdracht is in ieder geval opgenomen:
 - a) de aanleiding van het feitenonderzoek;
 - b) de onderzoeksopdracht met duidelijk omschreven onderzoeksvragen en -methoden;
 - c) de verwachte duur van het feitenonderzoek;
 - d) de overeengekomen kosten van het feitenonderzoek;
 - e) van welke bevoegdheden de externe partij gebruik mag maken;
 - f) dat de externe partij werkt met inachtneming van dit Protocol.
- 4.4. De bevindingen uit het feitenonderzoek worden vastgelegd in een onderzoek rapportage.

5. Kennisgeving aan betrokkene

- 5.1. De betrokken politieke ambtsdrager wordt over het instellen van het feitenonderzoek tijdig per brief geïnformeerd.
- 5.2. In de brief is in ieder geval opgenomen:
 - a) een omschrijving van het handelen of nalaten dat aanleiding is tot het instellen van onderzoek;
 - b) de melding dat betrokkene en getuigen kunnen worden gehoord;
 - c) de melding dat de betrokken politieke ambtsdrager zich kan laten bijstaan door een raadsman;
 - d) de melding dat als andere feiten en omstandigheden bekend worden die van belang zijn voor het bepalen van de omvang, aard en ernst van de integriteitsschending, het onderzoek zich kan uitstrekken tot die feiten en omstandigheden;
 - e) het Protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers gemeente Zevenaar;
 - f) de vigerende gedragscode.

¹ Het kan zijn dat de Commissaris van de Koning de verdere behandeling van het vermoeden van integriteitsschending overneemt van de commissie als bedoeld in artikel 2.7.

6. Onderzoek rapportage

- 6.1. De onderzoek rapportage wordt door de burgemeester vertrouwelijk aangeboden aan het college en de raad. De onderzoek rapportage bevat alle informatie die nodig is om een oordeel te kunnen vormen over de aannemelijkheid en mate van verwijtbaarheid van het vermoeden van de integriteitsschending.
- 6.2. De raad besluit in hoeverre en op welke wijze de onderzoek rapportage geheel of gedeeltelijk openbaar wordt gemaakt en wie daartoe mandaat krijgt.
- 6.3. De onderzoek rapportage wordt opgenomen in een afzonderlijke (digitale) archiefkast 'vertrouwelijke stukken'. Deze wijze van opslag laat onverlet dat aan de persoon in kwestie, in geval van een ten aanzien van hem gestarte rechtspositionele procedure, alle relevante stukken ter beschikking worden gesteld.

7. Besluitvorming

- 7.1. Na kennisname van de onderzoek rapportage beoordeelt de raad of de rapportage aanleiding geeft om aangifte te doen en/ of een ander middel in te zetten.

III. SLOTBEPALINGEN

8. Horen van betrokkene en getuigen

- 8.1. De betrokken politieke ambtsdrager en getuigen kunnen worden gehoord.
- 8.2. De betrokken politieke ambtsdrager en getuigen worden vooraf op de hoogte gesteld van de aard en de mogelijke duur van het gesprek. Hen wordt meegedeeld dat zij zich kunnen laten bijstaan door een raadsman.
- 8.3. In het geval van een feitenonderzoek wordt er een gespreksverslag opgemaakt en ondertekend door de onderzoekers en de getuigen/ betrokken politieke ambtsdrager.
- 8.4. Degene die is gehoord krijgt de mogelijkheid om binnen vijf werkdagen schriftelijk te reageren op het betreffende gespreksverslag.
- 8.5. Als degene die is gehoord weigert het gespreksverslag te ondertekenen wordt daarvan melding gemaakt in het verslag. Als degene die is gehoord dat wil, wordt er een schriftelijke weergave van diens afwijkende mening bij het gespreksverslag gevoegd.

9. Communicatie

- 9.1. De burgemeester zorgt voor de interne- en externe communicatie.
- 9.2. Voor de interne- en externe communicatie worden de verschillende belangen, voornamelijk het belang van het onderzoek, het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken politieke ambtsdrager en het belang van transparantie, nauwkeurig afgewogen.

10. Aangifte

- 10.1. Als er op enig moment een vermoeden is van een strafbaar feit doet de burgemeester, na overleg met het college en/of het Seniorenconvent, aangifte bij de politie.
- 10.2. Vanaf dat moment wordt alle beschikbare informatie voorgelegd aan de politie, eventueel na overleg met de officier van justitie.
- 10.3. Het bestaan van een strafrechtelijk onderzoek naar een strafbaar feit laat onverlet dat de burgemeester een feitenonderzoek, zoals bedoeld in artikel 4, kan instellen of een civielrechtelijke procedure tegen de betrokken politieke ambtsdrager kan instellen.

11. Vermoeden van een opzettelijke valse beschuldiging

- 11.1. Als er op enig moment een vermoeden is van een opzettelijke valse beschuldiging doet de burgemeester, indien naar zijn oordeel sprake is van een strafbaar feit, aangifte bij de politie.
- 11.2. De gemeente kan bij een vermoeden van een opzettelijke valse beschuldiging de betreffende melder aansprakelijk stellen voor eventuele door de gemeente geleden schade.

12. Registratieformulier integriteitsschendingen

- 12.1. De gemelde vermoedens van integriteitsschendingen, de aard van de daarop volgende onderzoeken en de afdoeningen worden vastgelegd in het formulier '**registratie integriteitsschendingen politieke ambtsdragers**'.
- 12.2. Het in het vorige lid bedoelde formulier "**Landelijk modelformulier Registratie integriteitsschendingen**" is als bijlage bij dit protocol gevoegd.
- 12.3. Jaarlijks worden het college en de raad schriftelijk geïnformeerd over het gevoerde bestuurlijke integriteitsbeleid.

Vastgesteld in de raadvergadering van 2 juni 2021

GEHEIMHOUDING: VOOR WIE, DOOR WIE, HOE EN WAT?

Een routebeschrijving door de geheimen van de Gemeentewet

1. Inleiding

In de bestuurlijke praktijk van elke gemeente komt de wens of behoefte aan geheimhouding regelmatig voor. De ene keer betreft het informatie die op papier staat, de andere keer willen deelnemers aan een vergadering dat hetgeen zij met elkaar uitwisselen niet naar buiten wordt gebracht. Op dat moment ontstaat de roep om geheimhouding.

Vragen die dan rijzen zijn: kan geheimhouding maar zo worden opgelegd, door iedereen die dat wil en wanneer men maar wil? Wat betekent geheimhouding en wat zijn de gevolgen van het opleggen van geheimhouding?

In deze notitie wordt aan allen die een rol, taak of functie hebben in de gemeenteraad van Zevenaar toegelicht hoe de wereld van gemeentelijke geheimhouding in elkaar zit. De geheimhouding binnen het college van B&W blijft in deze notitie onbesproken.

Deze notitie bevat aan het eind een tweetal bijlagen: geheimhouding in 10 punten samengevat en de wettelijke bepalingen over geheimhouding.

2. Openbaarheid van bestuur en informatie

Hoofddregel in het openbaar (gemeente)bestuur is dat vergaderingen van volksvertegenwoordigende lichamen in de openbaarheid worden gehouden, en dat documenten openbaar zijn.

Wie dat wil, heeft in beginsel toegang tot de vergaderingen van volksvertegenwoordigende lichamen en door hen ingestelde commissies.

De documenten die zich bevinden onder een gemeentelijk bestuursorgaan zijn voor een ieder in te zien.

Dit zijn enkele pijlers onder onze democratische rechtsstaat: het openbaar bestuur verricht zijn werkzaamheden voor de ogen van degenen die haar hebben ingesteld, te weten de kiezer. Maximale openbaarheid dus.

3. Uitzondering: geheimhouding

Er kunnen zich omstandigheden voordoen dat van de hoofddregel moet worden afgeweken. Een document kan informatie bevatten die niet voor iedereen bestemd is¹; in een commissie- of raadsvergadering wordt informatie gedeeld over een gevoelig onderwerp. Kan dan in alle gevallen dat de "noodzaak tot geheimhouding" wordt gevoeld zonder meer worden besloten tot het opleggen van geheimhouding?

Het antwoord op deze vraag luidt: nee.

Tot het opleggen van geheimhouding kan alleen worden besloten:

- door die organen die daartoe bevoegd zijn, én

¹ Bijvoorbeeld informatie over de ontwikkeling van een belangrijke grondexploitatie, of de uitkomst van een onderzoek naar het al dan niet integer handelen door een gemeentelijk leidinggevende.

- ☐ als er een belang als genoemd in artikel 10 Wob in het geding is.

4. Wettelijk kader geheimhouding

Geheimhouding is primair geregeld in de Gemeentewet, en secundair in de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

De Gemeentewet regelt:

- wie bevoegd is tot het opleggen van geheimhouding,
- aan wie geheimhouding kan worden opgelegd,
- wat de gevolgen zijn van het opleggen van geheimhouding,
- hoe de geheimhouding wordt opgeheven.

Artikel 25 Gemeentewet regelt de geheimhouding binnen de gemeenteraad, artikel 55 is het geheimhoudingskader voor het college van B&W.

Ook commissies hebben de mogelijkheid van geheimhouding: artikel 86 Gemeentewet. Van een commissie is sprake als het college of de gemeenteraad met een door hen genomen besluit een "gremium met een missie" op de wereld hebben gezet. Het is dus niet per se nodig dat daarbij de aanduiding "commissie" wordt gebruikt.

Voorbeelden van een commissie binnen het raadsdomein van de gemeente Zevenaar: raadscommissie, presidium, werkgeverscommissie, seniorenconvent, auditcommissie.

Het opleggen van geheimhouding kan alleen als daar een belang onder kan worden gelegd. Deze belangen zijn te vinden in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur. Hierbij kan worden gedacht aan:

- het financieel belang van de gemeente Zevenaar dat een grondexploitatie van een te ontwikkelen bestemmingsplan nog niet in de openbaarheid komt, met het oog op een verantwoorde m2-prijs voor sociale woningbouw;
- het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling van een medewerker die ervan wordt verdacht dat hij zichzelf heeft verrijkt ten koste van de gemeente Zevenaar;
- het specifieke karakter van handhaving openbare orde (inclusief uitlopers in de richting van criminaliteit/drugshandel en -teelt) dat zich niet verdraagt met bespreking in een openbare commissie -of raadsvergadering;
- het belang van de gemeente om een ongewenste ontwikkeling te voorkomen waarvoor binnen een geldend bestemmingsplan op zichzelf de ruimte bestaat: met het nemen van een voorbereidingsbesluit door de raad wordt de situatie "bevroren". Dit doel kan alleen worden bereikt als de raad de informatie onder geheimhouding ontvangt en het raadsbesluit in een besloten raadsvergadering wordt gehouden waarbinnen geheimhouding wordt opgelegd.

De wettelijke bepalingen zijn opgenomen in de bijlage bij deze notitie.

5. Wie gaan over het opleggen van geheimhouding: bevoegdheidsvraag

Tot het opleggen van geheimhouding is niet een ieder gerechtigd. Er moet een specifieke wettelijke grondslag voor zijn.

De Gemeentewet maakt verschil tussen:

- het opleggen van geheimhouding op stukken die van het ene orgaan naar het andere orgaan worden gestuurd, en
- het opleggen van geheimhouding omtrent het verhandelde in een besloten commissie- of raadsvergadering en de stukken die daarbinnen worden verstrekt.

Bevoegd tot het opleggen van geheimhouding op documenten

Bevoegd tot opleggen	Aan wie opleggen	Bijzonderheden
Burgemeester	Gemeenteraad Leden van de gemeenteraad ² Commissie	Aan gemeenteraad opgelegde geheimhouding vervalt als deze niet in de eerstvolgende raadsvergadering wordt bekrachtigd. ³ In andere gevallen geen bekrachtiging vereist. ⁴
College	Gemeenteraad Leden van de gemeenteraad Commissie	Aan gemeenteraad opgelegde geheimhouding vervalt als deze niet in de eerstvolgende raadsvergadering wordt bekrachtigd. In andere gevallen geen bekrachtiging vereist.
Commissie	Gemeenteraad Leden van de gemeenteraad	Aan gemeenteraad opgelegde geheimhouding vervalt als deze niet in de eerstvolgende raadsvergadering wordt bekrachtigd. In andere gevallen geen bekrachtiging vereist.
Voorzitter commissie	Commissie	Geen bekrachtiging vereist.

Bevoegd tot opleggen geheimhouding over het verhandelde in besloten vergadering

Bevoegd tot opleggen	Aan wie opleggen	Bijzonderheden
Gemeenteraad	Gemeenteraad	Geheimhouding omvat het in de besloten vergadering verhandelde en stukken die aan de raad worden overgelegd. Het besluit tot opleggen geheimhouding wordt tijdens de besloten raadsvergadering genomen.
Commissie	Commissie	Geheimhouding omvat het in de besloten vergadering verhandelde en stukken die aan de commissie worden overgelegd. Het

² Merk op dat indien een stuk waarop geheimhouding is gelegd, en dat niet aan alle raadsleden wordt gestuurd maar naar een aantal van hen, er geen raadsbesluit tot bekrachtiging van de geheimhouding hoeft te worden genomen. Denk hierbij aan een document dat alleen aan de fractievoorzitters wordt gestuurd onder het opleggen van geheimhouding.

³ De raad kan een besluit tot bekrachtiging alleen nemen in een raadsvergadering die blijkens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht.

⁴ Er is een voorontwerp van wijziging Gemeentewet dat voorziet in het schrappen van de verplichting tot bekrachtiging door de gemeenteraad. Onbekend is wanneer dit als wetsvoorstel bij de Tweede Kamer zal worden ingediend. Onbekend is ook wanneer deze wijziging zal ingaan.

		besluit tot opleggen geheimhouding wordt tijdens de besloten commissievergadering genomen.
--	--	--

Belangrijk: uitsluitend binnen een formeel aangekondigde raads- of commissievergadering⁵ kan tot het opleggen van geheimhouding worden besloten. Elke andere vorm van samenkomst die niet de status heeft van raads- of commissievergadering in de zin van de Gemeentewet is ongeschikt voor geheimhouding. Dit betekent dat een zogeheten "bijpraatmoment" buiten een raads- of commissievergadering zich niet geschikt is voor het onder geheimhouding delen van informatie.

6. Hoe wordt geheimhouding opgelegd?

Geheimhouding wordt opgelegd bij besluit van het orgaan dat bevoegd is tot het opleggen van geheimhouding. Uit dat besluit en de daaronder liggende motivering moet blijken welk(e) belang(en) die in artikel 10 Wob staan vermeld in de overwegingen zijn meegenomen.

Geheimhouding kan dus niet "maar zo" worden opgelegd.

Als de geheimhouding wordt gelegd op stukken, dan moet het woord "geheim" op de betreffende stukken worden vermeld.

Als het gaat om een stuk dat naar de raad wordt gestuurd, moet het woord "geheim" op het stuk worden vermeld, en de geheimhouding met zoveel woorden worden opgelegd. Vervolgens zal in de eerstvolgende raadsvergadering het besluit inzake bekrachtiging moeten worden genomen.

Als de raad besluit tot bekrachtiging, wordt daarmee de voorlopige geheimhouding omgezet in een definitieve. Als de raad niet besluit tot bekrachtiging, komt automatisch de geheimhouding te vervallen.

Het raadsbesluit inzake bekrachtiging komt tot stand via de gebruikelijke stemprocedure die artikel 32 Gemeentewet kent: als niet om stemming wordt gevraagd is het voorstel tot bekrachtiging aangenomen. Als om stemming wordt gevraagd volgt hoofdelijke stemming. Ingeval na stemming blijkt dat het aantal tegenstemmers groter is dan het aantal voorstemmers, is het voorstel tot bekrachtiging geheimhouding verworpen. En is de geheimhouding van het stuk af. Elk ter vergadering aanwezig raadslid is verplicht zijn stem uit te brengen. Het maakt daarbij niet uit of een raadslid vooraf het stuk wel of niet heeft ingezien op de griffie.

Er zijn situaties waar de plicht tot het in acht nemen van geheimhouding rechtstreeks uit de wet voortvloeit. Denk hierbij aan:

- de besloten raadsvergadering waar de aanbeveling tot (her)benoeming van de burgemeester tot stand komt. De daaraan voorafgaande werkzaamheden van de door de raad ingestelde vertrouwenscommissie vallen ook onder de geheimhouding.

7. Wat betekent "geheimhouding"

Nadat het besluit tot opleggen van geheimhouding is genomen, moet een ieder die bij de betreffende vergadering aanwezig is (geweest) de geheimhouding in acht nemen. Ook moeten anderen die van de informatie op de hoogte zijn de geheimhouding in acht nemen. Dit kunnen

⁵ Zie artikelen 19 en 82 lid 5 Gemeentewet.

bijvoorbeeld ambtenaren zijn die bij het betreffende dossier zijn betrokken.

Dat alles betekent: er mag met niemand anders over worden gesproken. Het doorbreken van die geheimhoudingsplicht ("lekker") is als misdrijf strafbaar gesteld.⁶

Bedenk hierbij dat een fractie staatsrechtelijk uitsluitend wordt bemenst door raadsleden.

Commissieleden en fractieondersteuning behoren niet tot de fractie. Ook al werken zij nauw met de raadsleden samen.

De raadsleden moeten zich ervan bewust zijn dat zij de voor hen geldende geheimhouding doorbreken als zij "de fractie" bijpraten over informatie waarop geheimhouding rust. Dit bijpraten kan alleen gebeuren tussen raadsleden.

8. Afwezigheid raadslid of commissielid bij besloten vergadering

Het kan gebeuren dat een raadslid afwezig is bij een besloten raadsvergadering (met geheimhouding), of dat een commissielid verhinderd is om aanwezig te zijn bij een besloten vergadering van de commissie (met geheimhouding) waarvan hij deel uitmaakt. Voor die situaties wordt het aanvaardbaar geacht om hen na afloop van de besloten vergadering de informatie te verstrekken die tijdens de besloten vergadering is gedeeld.

Voorop staat immers dat raadsleden allen moeten kunnen beschikken over dezelfde informatie.

Hetzelfde geldt voor commissieleden daar waar het gaat om de informatie binnen de commissie waarvan zij deel uitmaken.

9. Hoe wordt geheimhouding opgeheven ?

Niets is eeuwigdurend, dus ook de noodzaak van geheimhouding komt een keer te vervallen. Er zal dus op gezette tijden moeten worden overwogen of het tijd is om een bestaande geheimhouding op een stuk of op het verhandelde in een besloten raads- of commissievergadering op te heffen.

Het opheffen van geheimhouding is als volgt in de Gemeentewet vastgelegd.

Soort geheimhouding	Bevoegd tot opheffen	Bijzonderheden
Verhandelde in besloten raadsvergadering	Gemeenteraad	Geen specifieke eisen gesteld aan raadsbesluit tot opheffen geheimhouding.
Stuk onder de gemeenteraad	Gemeenteraad	Besluit tot opheffen wordt genomen in raadsvergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht.
Stuk onder leden van de gemeenteraad	Gemeenteraad	Besluit tot opheffen wordt genomen in raadsvergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht.
Verhandelde in besloten commissievergadering	Commissie	

⁶ Artikel 272 Wetboek van Strafrecht.

Stuk onder de commissie	Orgaan dat de verplichting tot geheimhouding oplegde óf de gemeenteraad.	Raad is bevoegd als de commissie het stuk naar de raad heeft gezonden.
-------------------------	--	--

Soms is de gemeenteraad verplicht om een besluit inzake opheffing van geheimhouding te nemen. Dit kan zich voordoen als een derde zich beroept op de Wob en een verzoek heeft ingediend om verstrekking van een afschrift van een stuk waarop door de raad bekrachtigde geheimhouding ligt.⁷ Het besluit dat de raad daarbij neemt, zal deugdelijk moeten worden gemotiveerd.

10. Verslag besloten raadsvergadering

De Gemeentewet verplicht tot het maken van een apart verslag van een besloten raadsvergadering.⁸ Het maakt daarbij niet uit of die besloten raadsvergadering met of zonder opleggen van geheimhouding plaatsvindt.⁹

Het vaststellen van een dergelijk verslag vindt normaal gesproken plaats in een volgende raadsvergadering. Dit kan in beginsel in een openbare raadsvergadering plaatsvinden.

Punt van aandacht daarbij is wel, dat de deelnemers aan die vergadering ervoor zorgen dat er geen inhoudelijke discussie over het verslag gaat ontstaan als de betreffende besloten raadsvergadering plaatsvond in een setting van geheimhouding.

11. Do's, dont's en aandachtspunten

1. Het is verleidelijk om het woord "vertrouwelijk" te gebruiken in plaats van de wettelijk geregelde geheimhouding met de daarbij behorende procedures. "Vertrouwelijk" heeft echter geen wettelijke basis en kent ook geen link naar artikel 10 Wob. Bedenk hierbij dat terughoudend moet worden omgegaan met het opleggen van een spreekverbod, want feitelijk is daarvan sprake. Degenen die het aangaat moeten ervan op aan kunnen dat er een met waarborgen omgeven procedure wordt gevolgd bij het iemand beletten met een ander ergens over te spreken. Daarvan is geen sprake bij gebruik van "vertrouwelijk".
2. Het komt voor dat geheimhouding wordt opgelegd, en op dat moment is al duidelijk wanneer de noodzaak tot het in acht nemen van geheimhouding komt te vervallen. In dat geval is het aan te raden om direct bij het opleggen te bepalen wanneer de geheimhouding wordt opgeheven.
3. De rest van de fractie¹⁰ bijpraten inzake het besprokene in een besloten raads- of commissievergadering waarin geheimhouding is opgelegd komt neer op "lekker" uit

⁷ Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State 23 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3140.

⁸ Artikel 23 lid 4 Gemeentewet.

⁹ Bedenk hierbij dat een besloten raadsvergadering plaatsvindt zonder de aanwezigheid van publiek. Dat is het (enige) verschil met een openbare raadsvergadering.

¹⁰ Ingevolge artikel 5 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar wordt een fractie primair gevormd door de leden van de raad die bij de laatstgehouden verkiezingen op dezelfde kandidatenlijst hebben gestaan. Secundair kan een fractie ook ontstaan gedurende de zittingstermijn van de gemeenteraad: een of meer leden van een of meer fracties

geheimhouding. Dit is dus niet toegestaan. Richting de niet in de raad of commissie zitting hebbende fractieleden moet de geheimhouding dus in acht worden genomen.

4. Aanbevolen wordt, afspraken te maken over het bijhouden van een geheimhoudingsregister. Daarin wordt aangetekend wanneer door wie waarop geheimhouding is opgelegd. Belangrijk daarbij is dat er een eerstverantwoordelijke hiervoor wordt aangewezen. Periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks) wordt bezien of er aanleiding is om de geheimhouding op te heffen.
5. Het is raadzaam dat een raads- of commissielid bij het inzien van een geheim stuk tekent "voor gezien". Dit verhoogt de bewustwording van het bijzondere karakter van "geheim" dat op het stuk rust. Ook werkt het bevorderend voor het in acht nemen van de opgelegde geheimhouding.
Een raadslid kan ervoor kiezen, niet deel te nemen aan een besloten raadsvergadering waarin wordt gesproken over de inhoud van het document waarvoor bekrachtiging wordt gevraagd. In de aansluitende openbare raadsvergadering staat het dat raadslid vervolgens vrij om via het afleggen van een stemverklaring tegen de bekrachtiging van de geheimhouding te stemmen. Dit uiteraard met inachtneming van de op dat moment nog bestaande geheimhouding.

Zwolle, 26 april 2021

Mr. Olaf Schuwer

Bestuurlijk – juridisch consultant

kunnen hiertoe besluiten. Dusdoende ontstaat een fractie, die voorts het recht heeft op het kiezen van een naam.

BIJLAGEN

GEHEIMHOUDING IN 10 PUNTEN SAMENGEVAT

1. Geheimhouding is een uitzondering op openbaar: maak er bij uitzondering gebruik van.
2. Geheimhouding vindt altijd zijn basis in een of meer belangen die staan genoemd in artikel 10 Wet openbaarheid van bestuur.
3. Geheimhouding heeft alleen bekrachtiging door de gemeenteraad als het betreffende stuk aan de raad is gericht door college, commissie of burgemeester onder gelijktijdige oplegging van geheimhouding
4. Het opleggen van geheimhouding is voorbehouden aan een beperkt aantal organen.
5. Het delen van geheime informatie binnen de fractie staat gelijk aan "lekker".
6. Geheimhouding vindt plaats op schriftelijke stukken dan wel op het besprokene in een besloten vergadering.
7. Elk bij college- of raadsbesluit opgericht gremium is een commissie, waarbinnen de regels omtrent geheimhouding onverkort van toepassing zijn.
8. Geheimhouding spreek je niet af, je neemt er een besluit over.
9. Geheimhouding kan in een besloten vergadering het best bij aanvang worden opgelegd. Aan het eind kan desgewenst worden overwogen de geheimhouding weer op te heffen als de aanwezigen tot de conclusie komen dat er geen (voldoende) reden was voor geheimhouding.
10. Een beetje geheimhouding bestaat niet; vermijd gebruik van het woord "vertrouwelijk".

BEPALINGEN GEMEENTEWET OMTRENT GEHEIMHOUDING

Artikel 25

1. De raad kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, omtrent het in een besloten vergadering behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan de raad worden overgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat de raad haar opheft.
2. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, kan de geheimhouding eveneens worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van de stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. Daarvan wordt op de stukken melding gemaakt.
3. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de oplegging niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.
4. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan leden van de raad overgelegde stukken wordt in acht genomen totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd, dan wel, indien het stuk waaromtrent geheimhouding is opgelegd aan de raad is voorgelegd, totdat de raad haar opheft. De raad kan deze beslissing alleen nemen in een vergadering die blijkt de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht.

Artikel 86

1. Een commissie kan in een besloten vergadering, op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, omtrent het in die vergadering met gesloten deuren behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan de commissie worden overgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat de commissie haar opheft.
2. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, kan de geheimhouding eveneens worden opgelegd door de voorzitter van een commissie, het college en de burgemeester, ieder ten aanzien van stukken die hij aan een commissie overlegt. Daarvan wordt op de stukken melding gemaakt. De geheimhouding wordt in acht genomen totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd, dan wel de raad haar opheft.
3. Indien een commissie zich ter zake van het behandelde waarvoor een verplichting tot geheimhouding geldt tot de raad heeft gericht, wordt de geheimhouding in acht genomen totdat de raad haar opheft.

Artikel 10 Wet openbaarheid van bestuur

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de

persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Landelijk modelformulier Registratie integriteitsschendingen

Let op: in het geval van meerdere betrokkenen dient u per betrokkene een apart formulier in te vullen.

A Administratieve informatie

- 1 Wat is de datum van de melding? _____
- 2 Wat is de datum van afronding? _____
- 3 Zijn er meerdere betrokkenen? ☐ Ja, aantal ☐ Nee
(vul totaal aantal in) _____

B Informatie over de melding

- 4 Is de melding afkomstig uit de eigen organisatie? ☐ Ja: interne melding ☐ Nee: externe melding
- 5 Betreft het een melding in het kader van de klokkenluidersregeling? ☐ Ja ☐ Nee
- 6 Betreft het een melding van Meldpunt M? ☐ Ja ☐ Nee
(voor anonieme melders)

C Informatie over de betrokkene (de – vermoedelijke – pleger van de schending)

- 7 Is bekend wie de - vermoedelijke - pleger van de schending is? ☐ Ja ☐ Nee ☐ Onbekend
- 8 Is de betrokkene in dienst van de organisatie? ☐ Ja ☐ Nee ☐ Onbekend
- 9 Heeft de betrokkene een leidinggevende functie? ☐ Ja ☐ Nee ☐ Onbekend
- 10 Is de betrokkene een bestuurder of volksvertegenwoordiger? ☐ Ja ☐ Nee ☐ Onbekend

D Type schendingen en conclusie onderzoek (u kunt meerdere typen – vermoedelijke – schendingen aanvinken)

- 11a Financiële schendingen ☐ Diefstal / verduistering
☐ Fraude
☐ Overig, namelijk _____
- 11b Misbruik positie en belangenverstrengeling ☐ Nevenactiviteiten, financiële belangen
☐ Omkoping (corruptie)
☐ Geschenken, uitnodigingen.
☐ Overig, namelijk _____
- 11c Lekken en misbruik van informatie ☐ Lekken, misbruik van informatie
☐ Verlies/diefstal informatiedragers (laptop, usb-sticks ed.)
☐ Overig, namelijk _____
- 11d Misbruik bevoegdheden ☐ Opsporingsmethoden, dwangmiddelen
☐ Meineed, valsheid in geschrifte
☐ Afgifte vergunningen, identiteitsbewijzen
☐ Overig, namelijk _____
- 11e Misbruik geweldsbevoegdheid ☐ Fysiek geweld
☐ Vuurwapengebruik
☐ Overig, namelijk _____
- 11f Ongewenste omgangsvormen (met specificatie naar interne en externe benadeelde)
☐ Extern (burger, bedrijf)
☐ Intern (organisatie)

☐ Discriminatie
☐ Seksuele intimidatie
☐ Verbale agressie en geweld
☐ Fysieke agressie en geweld
☐ Overig, namelijk _____

- 11g Misbruik bedrijfsmiddelen en overschrijding interne regels
- ☐ Misbruik en ongewenst gebruik van e-mail / internet
- ☐ Misbruik van bedrijfsmiddelen (telefoon, auto ed.)
- ☐ Overig, namelijk
- 11h Misdragingen in privé-sfeer
- ☐ Namelijk
- 11i Misstanden volgens de klokkenluidersregeling
- ☐ Een schending van wettelijke voorschriften of beleidsregels
- ☐ Een gevaar voor de gezondheid, de veiligheid of het milieu
- ☐ Een onbehoorlijke wijze van functioneren die een gevaar vormt voor het goed functioneren van de openbare dienst

- 12 Conclusie onderzoek per type schending
- ☐ Geen onderzoek
- ☐ Conclusie onderzoek onbekend

Vul het type schending in:	Aangetoond	Weerlegd aangetoond	Niet	Overig, namelijk
1 ^e	☐	☐	☐	
2 ^e	☐	☐	☐	
3 ^e	☐	☐	☐	
4 ^e	☐	☐	☐	

E Bestuurlijke en ambtelijke afdoening

- 13 Is er onderzoek gedaan?
- ☐ Ja, volledig feitenonderzoek
- ☐ Ja, alleen vooronderzoek
- ☐ Nee, geen onderzoek
- ☐ Onbekend
- 14 Welke afdoening heeft er plaatsgevonden?
(meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Geen
- ☐ Onbekend
- Disciplinair:**
- ☐ Strafontslag onvoorwaardelijk
- ☐ Strafontslag voorwaardelijk
- ☐ Schriftelijke berisping onvoorwaardelijk
- ☐ Overige disciplinaire afdoening
- Overige afdoeningen:**
- ☐ Overig ontslag (ongeschiktheidsontslag, zelf ontslag)
- ☐ Ambtelijke afdoening (waarschuwbrieven, coaching, ed.)

F Strafrechtelijk traject

- 15 Is de politie, het OM of de Rijksrecherche ingeschakeld?
- ☐ Ja, aangifte
- ☐ Ja, alleen melding
- ☐ Nee
- ☐ Onbekend
- 16 Wat is, indien van toepassing, de strafrechtelijke afdoening?
- ☐ Niet bekend
- ☐ Seponering door OM
- ☐ Transactie / boete
- ☐ Veroordeling

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2444
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	14
Omschrijving	HAMERSTUK Z/21/389128 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Zevenaar 2021

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04D8C37925

*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Gedragcode integriteit Burgemeester en wethouders Zevenaar
Zaaknummer	Z/21/389128
Documentnummer	INT/21/1027915
Portefeuillehouder	L. van Riswijk
Portefeuille	
Behandelend ambtenaar/afdeling	J. Rutten/Bedrijfsvoering
Telefoon	
E-mail	J.Rutten@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Artikel 41 c, lid 2 en artikel 69 Gemeentewet bepalen dat uw raad voor zowel de burgemeester als voor de wethouders een gedragscode vaststelt. Een zelfde bepaling is in de Gemeentewet opgenomen ten aanzien van een Gedragscode voor de gemeenteraad. De Gedragscode voor de gemeenteraad wordt in een apart voorstel aan u aangeboden.

Burgemeester en wethouders hebben aangegeven dat er een voorkeur is voor een gedragscode op basis van een door de VNG aangeleverd model. De Gedragscode integriteit Burgemeester en wethouders die nu aan u wordt voorgelegd is overeenkomstig dat model.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. De Gedragscode integriteit Burgemeester en wethouders Zevenaar vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

In Artikel 41 c, lid 2 en artikel 69 Gemeentewet is vastgelegd dat de raad de integriteitscode voor burgemeester en wethouders vast stelt.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met het vaststellen van deze gedragscode beschikt het college van burgemeester en wethouders over een actuele gedragscode en is voldaan aan de wettelijke verplichting.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

Integriteit in het openbaar bestuur is van groot belang voor het behoud van onze democratie.

Politieke ambtsdragers die integer handelen, wekken vertrouwen op bij burgers.

Dat is van belang voor het draagvlak van bestuurlijke beslissingen, in welke vorm dan ook.

De gedragscode is gebaseerd op de 'Modelgedragscode Integriteit volksvertegenwoordigers in gemeenten, provincies en waterschappen' en op de 'Modelgedragscode Integriteit (dagelijkse) bestuurders in gemeenten, provincies en waterschappen'.

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven. Het betreft hier een wettelijke verplichting.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Het werken in transparante, veilige en integere verhoudingen vraagt de voortdurende aandacht en inzet van eenieder. Om het integriteitsbewustzijn levend en scherp te houden, geven wij ieder jaar minimaal één keer samen met de gemeenteraad aandacht aan integriteit.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie

Na vaststelling van de verordeningen worden deze op de reguliere wijze bekendgemaakt op www.overheid.nl, alsmede gepubliceerd op de gemeentelijke website.

9. Kosten, baten en dekking

n.v.t.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/1026231	Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Zevenaar 2021

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Gedragcode Burgemeester en wethouders Zevenaar
Zaaknummer	Z/21/389128
Documentnummer	INT/21/1027915

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 41 c, lid 2 en artikel 69 van de Gemeentewet

besluit:

1. De Gedragcode integriteit burgemeester en wethouders Zevenaar 2021 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

De gemeenteraad van Zevenaar ;

Gelet op de artikelen 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, van de Gemeentewet;

BESLUIT:

voor de burgemeester en voor de wethouders;

vast te stellen de Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Zevenaar 2021

Inleiding

Deze inleiding maakt integraal onderdeel uit van deze gedragscode

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en/of (leden van) de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger. In de democratische rechtsstaat dient een ieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die (mede) verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Deze plicht is voor de politieke ambtsdrager neergelegd in de eed of gelofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt: hij/zij zweert/belooft getrouw te zullen zijn aan de Grondwet, de wetten te zullen nakomen en zijn/haar plichten die uit het politieke ambt voortvloeien naar eer en geweten te zullen vervullen.

De volksvertegenwoordiging stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijkse bestuurders (voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur) een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in de Gemeentewet. De gedragscode is een richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de volksvertegenwoordigers is er naast die voor de voorzitter/dagelijkse bestuurders een eigen afzonderlijke gedragscode. Onderhavige gedragscode heeft betrekking op de dagelijkse bestuurders: burgemeester en de wethouders. Veel bepalingen zijn voor dagelijkse bestuurders en volksvertegenwoordigers gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities en met de voor hen geldende wettelijke (integriteits)regels.

Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke

ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies.

Het voorschrijven van een gedragsregel die afwijkt of verder gaat dan een dwingendrechtelijke wettelijke regeling is niet mogelijk. Nemen provincies, gemeenten of waterschappen contra-legem constructies op in de gedragscode dan kunnen die gemakkelijk weer zelf aanleiding zijn voor integriteitsproblemen. Een gedragscode heeft dus niet de juridische status van een algemeen verbindend voorschrift zoals een gemeentelijke verordening waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. Er is sprake van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De bestuurders en volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en kan ook politieke gevolgen hebben. De gedragscodes bieden politieke ambtsdragers een handvat om andere politieke ambtsdragers aan te spreken op hun gedrag en hieruit wellicht (politieke) consequenties te trekken.

Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Integriteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om 'doing the right thing, even when no one is watching'.

Politieke ambtsdragers hebben een voorbeeldfunctie. Een politiek ambt wordt verricht in een glazen huis. Een bestuurder gedraagt zich zoals een goed ambtsdrager betaamt. Een politieke ambtsdrager onthoudt zich van gedragingen die de goede uitoefening of het aanzien van het ambt of het openbaar bestuur schaden. Een politiek ambt gewetensvol vervullen gebeurt in de dagelijkse praktijk en strekt zich ook uit tot de privésfeer. In de huidige digitale wereld is zeker sprake van een dunne scheidslijn tussen werk en privé. Daarom is in ieder geval het downloaden van illegale software, het bekijken, downloaden of verspreiden van pornografische, racistische, discriminerende, beledigende, aanstootgevende of (seksueel) intimiderende teksten en afbeeldingen, of het versturen van berichten die (kunnen) aanzetten tot haat en/of geweld uit den boze.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang, met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van een politieke ambtsdrager correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en (seksueel) intimiderend gedrag zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie.

Politieke ambtsdragers opereren vaak in diverse (boven)lokale netwerken. Deze netwerken dragen bij aan het geworteld zijn van de politieke ambtsdrager. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor het risico dat politieke ambtsdragers vanuit het gevoel van sympathie en loyaliteit, de belangen van de eigen netwerken vooropstellen ten koste van het algemeen belang. De schijn van oneigenlijke

beïnvloeding kan snel gewekt zijn. Dit maakt duidelijk dat het nadenken over de eigen integriteit verder gaat dan het beoordelen van individuele handelingen. Het vraagt ook dat politieke ambtsdragers zich bewust zijn dat zij altijd verbonden zijn met professionele en persoonlijke netwerken. En dat deze netwerken 'onbewust' een invloed kunnen hebben op de keuzes en acties van de politieke ambtsdrager, die mogelijk tot een schending leiden. Dit risico van 'netwerkkorruptie' kan de integriteit en de kwaliteit van het lokaal bestuur onder druk zetten.¹

1 Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

De Gemeenteraad stelt een gedragscode vast voor de voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur (artikelen 41c, tweede lid, en 69, tweede lid, Gemeentewet)

1.1

Deze gedragscode geldt voor de burgemeester en wethouders, maar richt zich ook tot de bestuursorganen.

1.2

De gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

2 Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte (artikelen 41a en 65 Gemeentewet)

Alvorens zijn functie te kunnen uitoefenen legt de burgemeester en de wethouder de volgende eed (verklaring en belofte) af: Ik zweer (verklaar) dat ik om tot het ambt benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer(beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten uit het ambt naar eer en geweten zal vervullen.

- *Een bestuurder neemt niet deel aan de stemming over*
 - *een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;*
 - *de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort**(artikel 58 jo artikel 28 Gemeentewet)*
- *Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden*
(artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht).

¹ Het begrip netwerkkorruptie is geïnspireerd door het promotieonderzoek van *Netwerkkorruptie; wanneer sociaal kapitaal corrupt wordt* van Willeke Slingerland, 2018.

Incompatibiliteiten en nevenfuncties:

- *Verboden overeenkomsten/handelingen: bestuurders mogen in geschillen, waar de gemeente(bestuur) partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar de gemeente bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend. (artikelen 41c, eerste lid, en 69, eerste lid, jo artikel 15, eerste en tweede lid, Gemeentewet).*
- *Onverenigbaarheid van functies: het zijn van een bestuurder sluit het hebben van een aantal andere functies uit (artikelen 36b en 68 Gemeentewet).*
- *Op overtreding van de incompatibiliteitenregeling staat uiteindelijk de sanctie van ontslag (artikelen 46, tweede lid, en 47 Gemeentewet)*
- *Vervulling nevenfuncties: voor bestuurders is bepaald dat zij geen nevenfuncties hebben die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van hun ambt. Voor burgemeesters is daaraan toegevoegd dat zij evenmin nevenfuncties hebben die ongewenst zijn met het oog op de handhaving van hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin. Bestuurders melden het voornemen tot aanvaarding van de nevenfunctie aan de volksvertegenwoordiging. Voor de burgemeester geldt deze meldverplichting niet voor ambtshalve nevenfuncties (artikelen 41b en 67 Gemeentewet)*
- *Openbaarmaking nevenfuncties: bestuurders maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. Voor burgemeesters zijn ambtshalve nevenfuncties daarvan uitgezonderd. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op het gemeentehuis (artikelen 41b en 67 Gemeentewet).*
- *Openbaarmaking inkomsten nevenfuncties: fulltime bestuurders maken hun inkomsten uit nevenfuncties openbaar; de opgave van neveninkomsten wordt ter inzage gelegd op het gemeentehuis, uiterlijk 1 april na het jaar waarin de inkomsten zijn genoten (artikelen 41b en 67 Gemeentewet)*
- *Verrekening inkomsten nevenfuncties: bestuurders mogen geen vergoedingen ontvangen voor ambtshalve nevenfuncties; die worden in de gemeentekas gestort. Voor fulltime bestuurders is geregeld dat de inkomsten uit andere nevenfuncties voor een deel worden verrekend, volgens dezelfde verrekenings-systematiek als voor leden van de Tweede Kamer (artikelen 44 en 66 Gemeentewet)*

2.1.1

1. De burgemeester levert de gemeentesecretaris de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden, bij aanvang van het ambt, dan wel binnen één maand na aanvaarding van de nevenfunctie en geeft hem de wijzigingen daarin door.
2. De informatie betreft in ieder geval de omschrijving van de nevenfunctie, de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht, wat het (verwachte) tijdsbeslag is en wat de inkomsten daaruit zijn.
3. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

2.1.2

1. Wethouders leveren de gemeentesecretaris de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden, bij aanvang van het ambt, dan wel binnen één maand na aanvaarding van de nevenfunctie en geven hem de wijzigingen daarin door.

2. De informatie betreft in ieder geval de omschrijving van de nevenfunctie, de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht, of het al dan niet een nevenfunctie uit hoofde van het ambt betreft, wat het (verwachte) tijdsbeslag is, of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is, dan wel – voor zover die openbaar gemaakt moeten worden – wat de inkomsten daaruit zijn.
3. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

2.2.

1. De burgemeester en de wethouders handelen in de uitoefening van hun ambt niet zodanig dat zij vooruitlopen op een functie na aftreden.
2. Een wethouder bespreekt het voornemen tot tussentijdse aanvaarding van een functie na aftreden met de burgemeester.
3. Een burgemeester bespreekt de tussentijdse aanvaarding van een functie met de commissaris van de Koning, de commissaris van de Koning bespreekt een dergelijke situatie met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2.3

1. Het college van burgemeester en wethouders sluit de burgemeester en wethouders gedurende een jaar na aftreden uit van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente.
2. De uitsluiting geldt niet bij aanvaarding van een dienstbetrekking bij de gemeente waar hij burgemeester dan wel wethouder was. Voor werving, selectie en indiensttreding bij de gemeente zijn de voor het ambtelijk personeel geldende regels ter zake van overeenkomstige toepassing.
3. Burgemeester en wethouders vragen meerdere offertes aan als bij een offerteaanvraag ook oud-bestuurders en bevriende relaties zijn betrokken.
4. Burgemeester en wethouders stellen een afwegingskader op voor selectie en benoemingen van externen en informeren de raad bestuur regelmatig over de toepassing in de praktijk.

2.4

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt de burgemeester en een wethouder niet eerder dan een jaar na aftreden voor als kandidaat voor benoeming tot commissaris dan wel bestuurslid van een verbonden partij.
2. Onder verbonden partij wordt verstaan hetgeen hieronder wordt verstaan in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Toelichting

2.1.1 en 2.1.2 Zoals uit het opgenomen wettelijk kader blijkt zijn er enkele verschillen in de wetgeving ten aanzien van de openbaarmaking van (inkomsten uit) nevenfuncties tussen burgemeesters enerzijds en wethouders anderzijds. De nadere invulling daarvan in 2.1.1 en 2.1.2 is in lijn hiermee dan ook niet exact gelijk.

De bepalingen betreffen een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. De ambtsdrager is zelf verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan.

Hoewel aan het ambt gerelateerde nevenfuncties (q.q.-functies) wettelijk niet openbaar gemaakt hoeven te worden, verdient het aanbeveling deze wel op te nemen in het overzicht van nevenfuncties.

2.3 en 2.4

In deze bepalingen is de zogenaamde draaideurconstructie geregeld. De draaideurconstructie geldt niet bij aanvaarding van het raadslidmaatschap. In 2.3 gedurende 1 jaar na aftreden is de uitsluiting geregeld van betaalde werkzaamheden ten behoeve van de gemeente en in 2.4 de uitsluiting van benoeming als commissaris of bestuurslid van een 'verbonden partij', ofwel, kort samengevat, van een organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Het begrip 'verbonden partij' is ontleend aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Daarin staat dat een verbonden partij een privaatrechtelijk of publiekrechtelijke organisatie is waarin de provincie of gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. En onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Een financieel belang wordt gedefinieerd als een aan de betrokken organisatie ter beschikking gesteld bedrag dat niet die organisatie failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de organisatie haar verplichtingen niet nakomt. Hiermee wordt mogelijke vriendjespolitiek voorkomen en het risico op verstrengeling van persoonlijke en functionele belangen vermeden.

Wees extra voorzichtig als je oud-bestuurders/ bevriende relaties werft. Aanvaarding van een dienstbetrekking bij de/het voormalige provincie/gemeente/waterschap, is niet uitgesloten. Dat kan van belang zijn in het kader van de re-integratie van de voormalige bestuurder en ter voorkoming van uitkeringslasten voor de gemeente. Uiteraard dienen daarbij de regels van werving en selectie en aanstelling te gelden die er voor iedereen zijn die bij de gemeente gaat solliciteren.

In het eerste jaar na aftreden kunnen in elk geval oud-bestuurders niet worden aangetrokken om tegen beloning activiteiten voor de eigen provincie/gemeente/waterschap te verrichten.

Na één jaar verdient het aanbeveling om bij opdrachtverlening de gebruikelijke aanbestedingsvereisten met meerdere offertes te hanteren als een voormalige bestuurder of een relatie van de huidige bestuurders meedingt naar een opdracht.

Een afwegingskader voor selectie en benoemingen van externen kan behulpzaam zijn. Transparantie over de afwegingen die zijn gemaakt bij het aantrekken van externen is daarbij van wezenlijk belang.

Het bepaalde in 2.2, eerste lid, (vooruitlopen op een nieuwe functie na aftreden) geldt uiteraard evenzeer voor een functie bij de gemeente.

3. Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht

Burgemeester en wethouders en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegenwoordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt. De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang (artikelen 169 en 180 Gemeentewet).

Geheimhouding

- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter*

zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit (artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht).

- Burgemeester en wethouders kunnen op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de burgemeester heeft die bevoegdheid.*
- De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de volksvertegenwoordiging, als het stukken betreft die met de volksvertegenwoordiging worden gedeeld. Ook de gemeenteraad dan wel, (de voorzitter van) een commissie kan geheimhouding opleggen (artikelen 25, 55 en 86 Gemeentewet).*
- De geheimhouding duurt voort totdat deze wordt opgeheven door het orgaan dat de geheimhouding oplegde, of – indien het aan de volksvertegenwoordiging is overgelegd – de volksvertegenwoordiging de geheimhouding opheft.*
- Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf (artikel 272 Wetboek van Strafrecht).*

3.1

De burgemeester respectievelijk de wethouder zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt veilig wordt bewaard.

3.2

De burgemeester respectievelijk de wethouder maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen (nog) niet openbare informatie.

Toelichting

3.1 Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de computer, smartphones e.d. met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB-sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

4 Geschenken, faciliteiten, diensten, excursies, evenementen en andere uitnodigingen

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte

De eed of belofte die op grond van de artikelen 41a en 65 van de Gemeentewet moet worden afgelegd heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken. Zie voor de wetstekst inzake de eed of belofte het wettelijk kader onder 2 voor de bepalingen ter voorkoming van belangenverstrengeling.

4.1

1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder accepteert en biedt geen geschenken, faciliteiten en diensten aan als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.

2. De burgemeester respectievelijk de wethouder kan, tenzij het eerste lid van toepassing is, incidentele geschenken die een geschatte waarde van € 50 of minder vertegenwoordigen, behouden.
3. Geschenken die de burgemeester respectievelijk de wethouder uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, indien zij niet worden teruggestuurd, geregistreerd en eigendom van de gemeente.
4. De gemeentesecretaris legt een register aan van de geschenken met een geschatte hogere waarde dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming de gemeente hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. De burgemeester respectievelijk de wethouder ontvangt geen geschenken op het woon/huisadres.

4.2

1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder accepteert geen lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen die door anderen betaald of georganiseerd worden, tenzij dat behoort tot de uitoefening van de functie en de aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel.
2. Bij twijfel legt de burgemeester respectievelijk de wethouder de uitnodiging ter bespreking voor aan het college van burgemeester en wethouders.

4.3

1. Invitaties voor excursies, evenementen en buitenlandse reizen op rekening van anderen dan de gemeente legt de burgemeester respectievelijk de wethouder vooraf ter bespreking voor aan het college van burgemeester en wethouders.
2. De burgemeester, dan wel de wethouder maakt de excursies en evenementen die hij heeft aanvaard openbaar binnen één week nadat de excursie, dan wel het evenement heeft plaatsgevonden, onder vermelding van wie deze kosten voor zijn/hun rekening heeft/hebben genomen. De informatie is via internet beschikbaar.
3. De informatie over buitenlandse reizen voor rekening van derden wordt binnen één week na terugkeer in Nederland opgenomen in het register, bedoeld in artikel 5.3, tweede lid.

Toelichting

4.1 In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van de bestuurder kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingsituaties. Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken (met een geschatte waarde van € 50 of minder) door de bestuurder worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Dit is een in de praktijk ontstaan gebruikelijk richtbedrag maar is geen scherpe grens. Er zijn omstandigheden denkbaar waar elk geschenk, ongeacht de waarde, onacceptabel is. Duurdere geschenken worden in elk geval niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of worden eigendom van de gemeente die zorgt voor een goede bestemming van het geschenk. In een openbaar register wordt opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 de gemeente heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

4.2 Dit geldt ook voor werkbezoeken.

4.3 Het gaat hier om excursies en evenementen die betrokkene als burgemeester, dan wel als wethouder aanvaardt. Excursies en evenementen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier niet onder.

Bij 4.2 en 4.3. dienen eveneens als afwegingskader voor de motieven van de uitnodigende partij beoordeeld te worden. Het mag er niet om gaan de onafhankelijke positie van de bestuurders te beïnvloeden.

5 Gebruik van voorzieningen van de gemeente

Wettelijk kader

Geen andere inkomsten

Een bestuurder geniet geen andere vergoedingen ten laste van de gemeente dan die bij of krachtens de wet zijn toegestaan (artikelen 44 en 66 Gemeentewet)

Procedure van declaratie (modelverordeningen rechtspositie VNG)

Er zijn voor gedeputeerden/wethouders voorschriften opgenomen in de gemeentelijke verordening over de wijze van declaratie (inclusief het overleggen van bewijsstukken) van vooruit betaalde (zakelijke) kosten en over rechtstreekse facturering van (zakelijke) kosten bij de gemeente. Ook zijn in de gemeentelijke verordening voor wethouders voorschriften opgenomen over het (zakelijk) gebruik van een gemeentelijke creditcard.

Buitenlandse dienstreis voor gedeputeerden/wethouders (modelverordeningen VNG)

- 1. Als de wethouder in het gemeentelijk belang een reis buiten Nederland maakt, worden de in redelijkheid gemaakte noodzakelijke reis- en verblijfkosten vergoed.*
- 2. Voor een reis in het gemeentelijk belang buiten Nederland, niet zijnde een reis naar een Europese instelling, is vooraf toestemming van gedeputeerde staten/burgemeester en wethouders vereist.*
- 3. De gemeenteraad kunnen/kan aan deze toestemming voorwaarden verbinden.*

5.1

1. Het college van burgemeester en wethouders richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven, met heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de gemeente.
2. De burgemeester en de wethouders verantwoorden zich over hun gebruik van de voorzieningen volgens de in het eerste lid vastgestelde regels en procedures.

5.2

1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder meldt het voornemen tot een buitenlandse dienstreis of een uitnodiging daartoe aan het college van burgemeester en wethouders. Hij geeft daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan.
2. De burgemeester, dan wel de wethouder meldt daarbij tevens als hij voornemens is om de buitenlandse dienstreis voor privédoeleinden te verlengen. De extra kosten van de verlenging komen daarbij volledig voor eigen rekening.

3. Het college van burgemeester en wethouders betreft alle aspecten in de besluitvorming en informeert de gemeenteraad zo spoedig mogelijk over het genomen besluit.

5.3

1. Een burgemeester respectievelijk een wethouder legt verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen. Hij maakt in ieder geval openbaar wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse dienstreis is geweest en wat daarvan de kosten waren voor de gemeente.
2. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

5.4

Voor de toepassing van de artikelen 5.2 en 5.3 wordt onder buitenlandse dienstreis niet verstaan een dienstreis naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buur-provincie/buurgemeente/buurwaterschap in het buitenland.

5.5

Een burgemeester respectievelijk een wethouder declareert geen kosten die al op andere wijze worden vergoed.

5.6

Gebruik van voorzieningen en eigendommen van de gemeente ten eigen bate of ten bate van derden is niet toelaatbaar, tenzij dit wettelijk of volgens interne regels is toegestaan.

Toelichting

5.1 Aan bestuurders worden de voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen in bruikleen geboden die een goed functioneren van de bestuurders mogelijk maken.

Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:

- a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;*
- b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;*
- c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;*
- d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.*

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de bestuurder zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de bestuurder maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk.

De bestuurder zal zich nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem/haar gelden.

5.2 en 5.3

Uitgangspunten zijn hier eigen verantwoordelijkheid, transparantie en bereidheid om verantwoording af te leggen. De beoordeling van de noodzaak van de buitenlandse dienstreis ligt bij het college van burgemeester en wethouders.

Ingevolge 5.4 gelden de bepalingen van 5.2 en 5.3 niet voor de meer reguliere (buitenlandse) dienstreizen naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buurgemeente in het buitenland. Voor dergelijke (buitenlandse) reizen vormen deze bepalingen wel een belangrijke richtsnoer.

Buitenlandse reizen die worden gemaakt ten behoeve van de politieke partij zijn geen 'dienstreizen' en vallen dus niet onder 5.2 en 5.3 en komen niet ten laste van de gemeente.

Zie paragraaf 5.3. lid 1. voor een uitgebreide toelichting over de regels met betrekking tot verlenging van dienstreizen.

Hierbij kan worden aangesloten hetgeen voor rijksambtenaren in de CAO-Rijk is afgesproken over verlengen van een buitenlandse dienstreis wegens privéomstandigheden. De verlenging bedraagt maximaal 72 uur, de meerkosten voor reis en verblijf zelf worden betaald en eventuele besparingen voor de gemeente zijn. Het verlengen van uw dienstreis voor privédoeleinden aan het begin van uw dienstreis is niet toegestaan als u eerder dan noodzakelijk vertrekt om te herstellen van de reis of om te acclimatiseren aan de lokale omstandigheden.

5.6

Stelregel is dat privé gebruik van gemeentelijke voorzieningen niet is toegestaan. Wel hebben organisaties mogelijk een specifieke regeling die privégebruik van bedrijfsmiddelen reguleert.

6 Uitvoering gedragscode

6.1

De gemeenteraad bevordert de eenduidige interpretatie van de gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorziet de gemeenteraad daarin.

6.2

1. Op voorstel van de burgemeester maakt de gemeenteraad met hem afspraken over de navolgende onderwerpen:
 - a. de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in zijn algemeenheid en van de gedragscode in het bijzonder;
 - b. de periodieke bespreking van het overzicht van nevenfuncties en neveninkomsten in de raad.
 - b. de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
 - c. de processtappen die worden gevolgd in geval van een vermoeden van een integriteitschending van een politieke ambtsdrager van de gemeente.
 - d. In het geval van een integriteitsonderzoek door een extern bureau wordt alleen gebruik gemaakt van gecertificeerde onderzoeksbureaus.
2. De afspraken als bedoeld onder lid 1 van dit artikel worden vastgelegd in een bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode.

Toelichting

6.1

De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode en voor een eenduidige interpretatie daarvan. En voor wijziging/aanvulling daarvan bij leemtes of onduidelijkheden.

6.2

De Gemeentewet verplicht de gemeenteraad om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.

Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren.

De burgemeester heeft de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar gemeente te bevorderen (Art. 170 lid 2 Gemeentewet). Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille 'integriteit' duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia besproken blijven en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking, bijvoorbeeld een of twee keer per jaar, van het thema integriteit, zowel met de volksvertegenwoordiging als binnen het bestuur.

De burgemeester hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld de griffier/griffier-directeur) kan hier in relatie tot de provinciale gemeenteraad eveneens een belangrijke rol in spelen. Goed denkbaar is ook dat de gemeenteraad met de burgemeester nadere afspraken maken/maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient te worden. De gemeenteraad kan zelf onderling ook afspraken maken over hoe je elkaar aanspreekt.

Al deze processuele en procedurele afspraken zijn terug te vinden in de bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode. De onderwerpen, genoemd in 6.2, zijn niet uitputtend.

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2411
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	15
Omschrijving	HAMERSTUK Z/21/384973 Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarrekening 2020 en begroting 2022 ODRA
Zaaknummer	Z/21/384973
Documentnummer	INT/21/1018815
Portefeuillehouder	C. Koers-de Graaf
Portefeuille	Milieu
Behandelend ambtenaar/afdeling	Oscar Peters / VTH
Telefoon	0316 595 240
E-mail	o.peters@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Vanuit de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) zijn op 15 april 2021 de jaarrekening 2020 en de begroting 2022 toegestuurd. Aan de deelnemende gemeenten wordt gevraagd om, indien gewenst, een zienswijze in te dienen over de begroting 2022.

In het jaar 2020, dat grotendeels in het teken stond van COVID-19, heeft de ODRA voor de gemeente Zevenaar in totaal 110% van de begroting 2020 uitgevoerd. De overschrijding heeft te maken met aanvullende opdrachten en bijbehorende financiering.

Het is daarnaast zorgelijk dat door niet opgenomen vakantie uren mogelijk verlofstuwmeren ontstaan. De ODRA zal hiervoor passende maatregelen moeten treffen.

Organisatiebreed heeft de ODRA het boekjaar 2020 met een positief saldo van € 169.700. Daarnaast is er door onderbesteding bij de 'collectieve diensten' een batig saldo van € 94.100.

€ 157.000 van het positieve saldo zal worden aangewend om de uitgestelde opleidingskosten voor de Omgevingswet alsnog in 2021 te kunnen bekostigen. Het overige batige saldo € 106.800 zal worden gedoteerd aan een nieuw te vormen fonds. Bij de komende begrotingswijziging 2021 kan over de aanwending van dit budget desgewenst een zienswijze worden ingediend.

De ODRA presenteert een sluitende begroting. Complimenten zijn op zijn plaats voor de inspanningen die de ODRA heeft geleverd om bezuinigingen te realiseren en de kosten te reduceren.

De totale bijdrage van de gemeente Zevenaar in de begroting ODRA 2022 bedraagt € 715.000.

In vergelijking tot 2021 is de begroting voor de gemeente Zevenaar verlaagd met € 7.000.

De basistaken die de ODRA overeenkomstig de Gemeenschappelijke Regeling voor de gemeente Zevenaar uitvoert op het gebied van vergunningverlening en toezicht & handhaving Milieu zijn gebaseerd op de landelijke handhavingsstrategie en bedragen in de begroting 2022 ODRA € 619.300.

In vergelijking tot 2021 dalen de kosten van deze basistaken met € 12.700. Procentueel is dit een verlaging van € 2,1 % ten opzichte van 2021. Dit sluit aan bij een gewenste bezuiniging, zonder dat hierdoor de uitvoering van de basistaken van de ODRA in het gedrang komen. Ook de meerjarenbegroting van de ODRA laat een positief beeld zien. Dit saldo kan ingezet worden voor een nadere bezuiniging die door de gemeente Zevenaar aan de ODRA is gesteld.

Tegen het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves in de begroting 2022 ODRA wordt een zienswijze ingediend.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA.

3. Waarom naar de raad

In artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen dat de raden van de deelnemende gemeenten bij het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst hun zienswijze over de begroting naar voren kunnen brengen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Wij willen u in de gelegenheid stellen om uw zienswijze te geven over de begroting om invloed te houden op de taken, te behalen doelstellingen en financiën van de ODRA.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

De begroting ODRA 2022 is sluitend en de bezuinigingen leiden tot een verlaging van de kosten

De kosten in de begroting 2022 worden door bezuinigingen voor de gemeente Zevenaar verlaagd, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van de basistaken van de ODRA.

Het positieve resultaat uit de meerjarenbegroting verder aanwenden voor een vermindering van de bijdrage aan de ODRA

Vanuit uw raad ligt een bestuurlijk besluit om ook in 2023 tot een vermindering van de bijdrage aan de ODRA te komen. Door verdere besparing op onder andere de kosten van de bedrijfsvoering laat de meerjarenbegroting van de ODRA een positief saldo zien.

Dit positieve resultaat uit de meerjarenbegroting dient ingezet te worden voor de gewenste kostenbesparing op de ODRA in 2023.

Het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves is niet wenselijk

Overeenkomstig de Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dient geen verdere reservevorming plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Door middel van een brief maken wij kenbaar dat er een zienswijze tegen de begroting 2022 wordt ingediend. Evaluatie is niet van toepassing.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie

Communicatie over de begroting 2022 ligt bij de ODRA.

9. Kosten, baten en dekking

De verlaging van de GR bijdrage aan de ODRA in 2022 betreft € 12.700,-. Deze kostenbesparing nemen wij op in de Kadernota 2022 -2025 van de gemeente Zevenaar.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INK/21/1024219	Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2020 en begroting 2022 ODRA
2.	INK/21/1024221	Jaarrekening ODRA 2020
3.	INT/21/1024220	Begroting ODRA 2022
4.	INT/21/1019018	Dashboard verbonden partijen ODRA
5.	UIT/21/1018816	Brief met reactie op begroting ODRA 2022

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Jaarrekening 2020 en begroting 2022 ODRA
Zaaknummer	Z/21/384973
Documentnummer	INT/21/1018815

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

- de raad op grond van de Gemeenschappelijke regeling ODRA een zienswijze mag indienen op de begroting van de ODRA;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

Gelet op artikel 35 Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 1 en 28 leden 1, 5 en 6 van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA;

besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Aan de colleges van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum : 15 april 2021
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 20210415.03
Contactpersoon : F. Mossink
Telefoonnummer : (026) 377 1690

Onderwerp : Jaarstukken 2020,
Begroting 2022

Bijlagen: Jaarstukken 2020, begroting 2022, concept aanbiedingsbrieven

Geacht college,

Graag informeer ik u over het besluitvormingstraject van de jaarstukken 2020 en de begroting 2022.

De stukken zijn digitaal behandeld in het Algemeen Bestuur d.d. 15 april 2021 en worden op grond van de Wet gemeenschappelijke Regelingen, rechtstreeks naar de Raden en Staten gestuurd. Uw college kan zelf een bespreekvoorstel voor de Raad, c.q. Staten maken.

Jaarstukken 2020

Hierbij treft u de jaarstukken 2020 ter kennisgeving aan. De jaarstukken zijn voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant.

De concept jaarstukken zijn in de digitale vergadering van het Algemeen bestuur van 15 april 2021 vastgesteld.

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde jaarstukken 2020 zal ODRA voor 15 juli 2021 aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toezenden.

Uw Raad c.q. Staten kan (cf. artikel 29 van de gemeenschappelijke regeling) zienswijzen op de jaarrekening rechtstreeks bij de Minister van BZK indienen.

Begroting 2022

Met alle partners zijn concept werkprogramma's 2022 opgesteld. Deze vormen de basis voor de begroting 2022.

De begroting 2022 is in de digitale vergadering van het Algemeen Bestuur van 15 april 2021 besproken en goedgekeurd.

Uw Raad c.q. Staten kan/kunnen (cf. artikel 28 van de gemeenschappelijke regeling) zienswijzen indienen op de begroting bij ODRA. Deze zienswijze stuurt u aan het Dagelijks Bestuur van ODRA, die de begroting met de ingediende zienswijzen agendeert voor het Algemeen bestuur op 8 juli 2021, die de (aangepaste) begroting vaststelt.

ODRA moet de vastgestelde begroting voor 1 augustus 2021 aan het ministerie van BZK sturen. ODRA zal de onderhavige, initiële begroting naar BZK sturen. Indien er in het AB naar aanleiding van zienswijzen tot een wijziging wordt besloten, zal de gewijzigde begroting 2022 in het najaar 2021 aan BZK worden verzonden.

Ik vertrouw erop u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben.
Hebt u desondanks vragen over de procedure neemt u dan contact op met Fred Mossink, controller van ODRA. Hij beantwoordt uw vragen graag.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,

Namens deze:
De directeur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and a trailing horizontal stroke.

Drs. R.M. Vlaander

i.a.a. de leden van het Algemeen Bestuur van de ODRA en de leden van het ambtelijk partneroverleg ODRA.

2020 IS EEN BIJZONDER JAAR, ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ !

JAARREKENING 2020
OMGEVINGSDIENST
REGIO ARNHEM

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

1

INHOUD

KATERN 1

2020 een bijzonder jaar

Voorwoord Ruben Vlaander

Onze prestaties op een rij

- . Klanten zijn tevreden
- . Financieel resultaat
- . Drie gemeenten en provincie
- . Meer verbouwingen
- . Milieuvergunningen
- . Omgevingswet
- . Resultaten programma Vergunningen

Naleefgedrag verbeteren

- . Bouwtoezicht
- . Niet gerealiseerd
- . Terughoudend
- . Ondersteuning BOA
- . Vuurwerkverbod
- . LHS als referentie
- . 250 keer in actie
- . 305 EML-controles
- . Nieuw kamerverhuurbeleid
- . Overlastpanden aangepakt
- . Resultaten programma Toezicht

Adviseurs geluid, trillingen en emissies

- . Meten en advies
- . Meer juristen
- . Minder verkeerslawaaï
- . Toezicht met drone
- . Resultaten programma Advies

Focus op projecten en innovatie

- . Omgevingswet
- . Ondernijning
- . Programma energie
- . Collectieve diensten
- . Resultaten programma Projecten

04

We werken samen in Gelderland

016

- . Stelseltaken door de Gelderse Omgevingsdiensten
- . Complexe handhaving door Omgevingsdienst Regio Arnhem
- . Aandachtsbedrijven
- . Samenwerken in 'samen sterk'
- . Resultaten en kosten van de Stelseltaken
- . Complexe vergunningen

06

Werken aan een doelmatige bedrijfsvoering

019

09

- . Grootste veranderingen
- . Outputfinanciering
- . Maandelijks rapporteren
- . MT-dashboard
- . Organisatieontwikkeling
- . Sociaal beleid
- . Lerende organisatie
- . Bedrijfsgezondheid
- . Duurzame inzetbaarheid
- . Verzuim
- . Ziekte en werkloosheid
- . Overige HR cijfers. (inclusief arbo)
- . Leeftijd medewerkers
- . In-, door- en uitstroom
- . VTH Kwaliteitscriteria
- . Facilitaire diensten
- . Governance
- . Bestuur
- . Managementteam
- . Algemeen bestuur
- . Regeling Besluit begroting verantwoording (BBV)

012

014

KATERN 2

Verantwoording en toelichting financiële cijfers

026

- . Inleiding
- . Grondslagen en uitgangspunten

Baten en lasten programma-indeling

028

- . Drie klantcategorieën
- . Toerekening kosten en baten in de programma begroting en realisatie
- . Output (financiering) op hoofdlijnen
- . Specificatie overhead
- . Specificatie programma's en projecten
- . Financiering

Staat van baten en lasten categoriale indeling

033

- . Begroting en Realisatie 2020 - categoriaal

Toelichting op de staat van baten en lasten

035

- . Loonkosten intern en inhuur externe capaciteit
- . Salariskosten
- . Bijzonder inhuur
- . Opleidingskosten
- . Algemene personeelskosten + dotatie personeelsvoorziening
- . Wet normering topinkomens (WNT)
- . Huisvesting, ICT- en facilitaire kosten
- . Thuiswerken
- . ICT kosten
- . Inhuur adviesdiensten
- . Baten

Balans per 31 december

039

- . Vaste activa
- . Vlottende activa
- . Vaste passiva
- . Vlottende passiva

Financiële weerbaarheid en risico's

045

- . Weerstandsvermogen
- . Risico's
- . Financiële kengetallen
- . Financiering, treasury, bankieren

Bijlagen

048

Colofon

De Jaarrekening 2020 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een weerslag van onze collectieve prestaties en is geschreven door teamleiders, management, staf en communicatie (eindredactie).

De foto's zijn van Karin Veenendaal (karinveenendaal.nl) en StudioBont (studio-bont.nl) heeft het jaarverslag vormgegeven.

We verspreiden ons jaarverslag naar onze partners, raadsleden en statenleden en publiceren dit verslag op opodra.nl/ over ons. Voor reacties of vragen communicatie@odra.nl.

1 VOORWOORD

2020 EEN BIJZONDER JAAR Voorwoord Ruben Vlaander

Voor velen is 2020 een bijzonder jaar geweest. Een jaar met meerdere gezichten. In het eerste kwartaal overheersen het optimisme en de gunstige perspectieven voor het bedrijfsleven en de samenleving als geheel. Het tweede, derde en vierde kwartaal zijn totaal anders. In kwartaal één kan het niet op, zo lijkt het, in de daaropvolgende kwartalen steekt het Kabinet tientallen miljarden euro's in de economie. We leven het eerste kwartaal in een hoogconjunctuur, de rest van het jaar spreken we over crisis.

Tot medio maart is de dynamiek in economie en samenleving hoog. Dat merken wij bij ODRA bijvoorbeeld in het aantal vergunningaanvragen, in de regel een graadmeter voor de stand van de economie. De stikstofproblematiek tempert echter het bouwtempo. De uitspraak van de Raad van State dat we niet op de pof kunnen (PAS-regeling) leven, beïnvloedt het milieubeleid. De COVID-19 pandemie dringt de stikstofproblematiek enigszins naar achtergrond, maar de afdeling in het provinciehuis belast met dit dossier is drukker dan ooit. Stikstof vraagt om een oplossing, maar die oplossing is razend ingewikkeld en duur. Tijdens de eerste lockdown zien we nog een toename van klussen in en om het huis. Bij de milieustraten bijvoorbeeld, is het aanbod asbest uit de schuurtjes, kelders, tuinen en van de zolder groter. Met Omroep Gelderland geven we voorlichting over verantwoord omgaan met asbest. Ook het beroep dat op handhavers wordt gedaan is groot. De anderhalvemeter-maatregel handhaven in parken en openbare ruimtes is voor een aantal gemeenten bijna niet te doen. We springen bij en onze toezichthouders lopen samen met gemeentelijke Boa's in de parken en over de markt.

COVID-19 beheerst sinds maart niet alleen de economie en het openbare leven, maar ook achter de voordeur is de pandemie voelbaar. COVID-19 gooit het dagelijkse doen en laten van onze medewerkers zo goed als op slot: beperkt collegiaal contact, thuiswerken, de eigen kinderen les geven, minder fysieke controles en bij de jaarwisseling is er geen perspectief.

We hebben dit jaar met vallen en opstaan nieuwe manieren van werken uitgevonden. We beseffen hoe belangrijk goed functionerende ICT-systemen en hardware zijn om niet stil te vallen en onze taken 'gewoon' te kunnen uitvoeren. Uit de huisvestingsenquête wordt duidelijk dat ICT en thuiswerken extra aandacht vragen. We zullen, zo blijkt uit die enquête, in de toekomst minder kantoorruimte nodig hebben. Thuiswerken wordt normaal.

We erkennen de potentie van ICT voor onze reguliere taken, maar benutten nog onvoldoende de kansen van data-analyse voor de aanpak van ondermijning, keten-

samenwerking en risicogericht toezicht en handhaving. We zien het belang van goede registratie en archivering en hebben geïnvesteerd in een nieuw zaakstelsel, OpenWave. Een systeem dat klantvriendelijker is, gegevens kan uitwisselen met andere diensten en op termijn kunnen onze klanten online meekijken. We zijn op weg om de informatiebehoefte van de ondernemer en burger beter te organiseren, en maken in 2020 de start van een nieuwe website.

Digitale ondersteuning (DSO) is onmisbaar als in 2022 de Omgevingswet van kracht wordt, maar kampt met kinderziektes en vertraging. COVID-19 stak een spaak in het wiel van de geplande voorbereiding en opleidingen van medewerkers. Dat de Omgevingswet een jaar is doorgeschoven geeft meer voorbereidingstijd. Het geeft ook politiek ruimte om nog eens na te denken over de Wet kwaliteitsborging en de bodemtaken die terug gaan naar de gemeenten. De impact van de wet voor onze organisatie is nog niet in zijn geheel te overzien. Hoe dan ook de voorbereidingen op de nieuwe wet en de nieuwe manier van werken, doet een beroep op onze professionele vaardigheden.

We hebben ondanks de beperkingen toch grote stappen gezet. De structuur van de organisatie is in maart 2020 aangepast, zodat meer tijd is voor 'ons menselijk kapitaal, de medewerkers'. Naast de aanpassingen in de structuur en indeling in nieuwe teams, hebben we aandacht gehad voor de internalisering van onze kernwaarden: samen, verantwoordelijk, vertrouwen, vakmanschap en 'het goede gesprek' geïntroduceerd met video en online bijeenkomsten. Thuiswerken, vergaderen en collega's ontmoeten via Teams en Zoom, trekt een zware wissel op de motivatie. Maar de spirit en de betrokkenheid van medewerkers bij de organisatie en de uitvoering onze taken hebben de wind in de rug. We hebben onze kijk op relatiebeheer geactualiseerd en in praktijk gebracht, de teamleiders zijn nu elk voor één van onze partners het aanspreekpunt.

Waar economie en samenleving een groot deel van het jaar op een laag pitje door draait, zien we dat de 'drugsindustrie' zich niet houdt aan het COVID-19 regime. Onze piketcollega's rukken bij nacht en ontij uit om steeds opnieuw geconfronteerd te worden met de brutaliteit van het dumpen van drugsafval. De kosten van opruimen en saneren komen voor rekening van de gemeenten. Geld dat gemeenten niet kunnen besteden aan andere nuttige zaken. We maken met onze partners werk van terugdringen van de invloed van de onderwereld in de bovenwereld. We werken samen met ketenpartners in projecten en starten de voorbereidingen voor het project Theseus (ondermijning op bedrijventerreinen).

04

05

'Samen Sterk' is de paraplu voor de intensivering van de samenwerking met ODRN (Nijmegen), provincie Gelderland en ODRA. We zijn uitgedaagd om in twee jaar tijd het toezicht en de handhaving voor provinciale bedrijven nog verder te verbeteren. De lat ligt hoog, het moet anders, het moet beter. In het programma 'Toezicht en Handhaving complexe provinciale bedrijven' werken van begin januari 2020 circa twintig toezichthouders van verschillende Omgevingsdiensten intensief samen en de beoogde resultaten zijn in dit eerste jaar gehaald. De projectmatige aanpak van de 'Aandachtsbedrijven' is eind 2020 gaan lopen.

Als uitvoeringsdienst worden we ook dagelijks geconfronteerd met de effecten van (Rijks)beleid, wet- en regelgeving en visie op handhaving. Onze mensen komen 'in het veld' de excessen tegen. We zitten aan tafel bij een ondernemer en zien daar enerzijds de onmogelijkheden van de wet- en regelgeving en anderzijds de mazen in de wet. Wij komen in onze controles de soms dunne grenzen tegen tussen onder- en bovenwereld en dat is waardevolle informatie voor partners in de keten. Onze ervaring en deskundigheid kunnen we inzetten voor de ontwikkeling van beleid op lokaal, nationaal- en internationaal niveau. Met onze kennis kunnen beleidsmakers en wetgevers juist hun voordeel doen. En dat wordt gewaardeerd, blijkt uit het klanttevredenheidsonderzoek. Tachtig procent van onze klanten is tevreden.

We zijn nu nog vooral bekend van de 'klassieke' VTH-taken: vergunningverlening, toezicht en handhaving. En dat doen we goed en steeds beter. Het is onze ambitie om vooral op het punt van integrale aanpak van VTH beter te worden. Wat we concreet doen leggen we ieder jaar vast in werkprogramma's en prestatieafspraken met onze partners. De uitbraak van COVID-19 is niet te voorzien geweest. Dat betekent een aanzienlijk verschuiving in het overzicht van onze werkzaamheden.

In deze Jaarrekening nemen we u mee in de resultaten die we geboekt hebben en waar het nog beter kan.

Ruben Vlaander
Directeur Omgevingsdienst regio Arnhem

WE HEBBEN ONDANKS
DE BEPERKINGEN TOCH
GROTE STAPPEN GEZET.
DE STRUCTUUR VAN
DE ORGANISATIE IS IN
MAART AANGEPAST,
ZODAT MEER TIJD
IS VOOR 'ONS
MENSELIJK KAPITAAL,
DE MEDEWERKERS'.

ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ

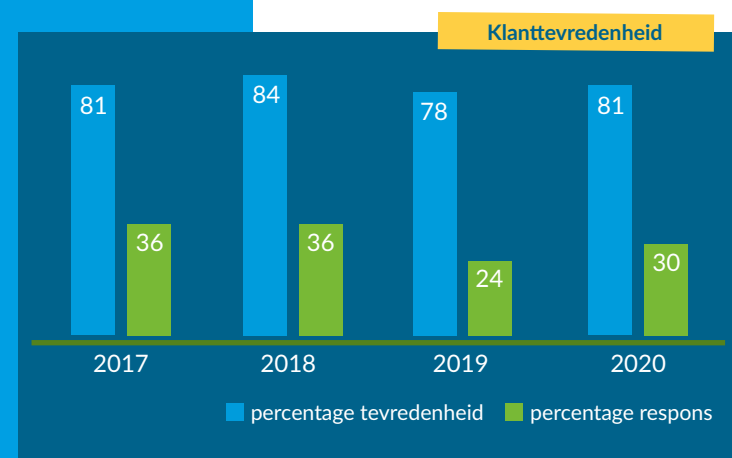
Met dit jaarverslag 2020 doen wij verslag over onze prestaties. We laten zien waar het goed ging, maar melden ook waar we de doelen niet gehaald hebben en wat op die punten onze ambities zijn. Ons jaarverslag is het sluitstuk van de Planning en Control-cyclus, die altijd start met een uitgangspuntennotitie (najaar 2018) en die we samen met onze partners vertalen naar het werkprogramma 2020.

Klanten zijn tevreden

We vinden het belangrijk om te weten hoe klanten ons werk waarderen. Om hier zicht op te krijgen voeren we maandelijks een online-onderzoek uit. Klanten kunnen aangeven hoe tevreden ze zijn over onze dienstverlening van vergunningverlening, controles en klachtbehandeling. In 2020 gaven gemiddeld meer dan 80% van alle ondervraagden aan tevreden of zelfs zeer tevreden te zijn over de dienstverlening van ODRA. De tevredenheid over de klachtbehandeling is een onderdeel hiervan, maar valt op door een lagere tevredenheidsscore. Positief hieraan is dat het percentage tevredenheid stijgt van 50% in 2019, naar 60% in 2020 (zie ook de prestaties van Toezicht). Sinds medio 2019 vragen we naast vergunningverlening de tevredenheid uit op de klachtbehandeling en controles. Dit verklaart de dip in 2019. Na diverse verbeteracties is de totale klanttevredenheid weer op het gewenste niveau. Denk hierbij aan het intensiveren van contactmomenten, maar ook de (digitale)informatievoorziening.

Financieel resultaat

Een belangrijk doel voor ons en de partners betreft het financiële resultaat. ODRA heeft een begroting 2020 dat uitging van een negatief saldo van € 162.000. Dit betrof eenmalige kosten voor de opleidingen voor de omgevingswet. Het resultaat is € 169.700 positief. Het begrote bedrag voor de omgevingswet opleidingen is nagenoeg niet gebruikt (door uitstel van de wet). Daarnaast hebben we met name op huisvesting en ICT kunnen besparen (deels door Corona), en minder uitgegeven dan begroot.

Prestaties vergunningen

Drie gemeenten en provincie

Voor drie gemeenten (Arnhem, Lingewaard, Renkum) en de provincie Gelderland hebben we in 2020 ook de meldingen en vergunningverlening afgehandeld die te maken hebben met de overige activiteiten van de Wabo. Denk aan adviezen op het gebied van constructie-techniek, welstandstoets en monumentenzorg. Bij planologische afwijkingen zoeken we altijd afstemming met de partner in kwestie.

We hebben voor Renkum, Lingewaard en provincie ook de bezwaar- en beroepsprocedures afgehandeld. Dat doen we volgens de geldende kwaliteitsstandaarden en binnen de wettelijke termijnen.

We ondersteunen inwoners en ondernemers professioneel en effectief bij de voorbereiding van (bouw)planontwikkeling, procedures en stappenplan en bij de beoordeling op juistheid en volledigheid. We kijken ook mee als het gaat om een constructieve toets.

Meer verbouwingen

2020 is vanwege de COVID-19-maatregelen een bijzonder jaar en dat heeft een verrassend effect op vergunningverlening voor de bouw. We tellen een hoger aantal aanvragen voor verbouwingen door particulieren.

In december zien we, op de valreep en tegen de verwachting in, veel bouwaanvragen binnen komen. Dit is een effect van de invoering per 2021 van de *Bijna Energie Neutraal Gebouw-regeling*, de zogenoemde BENG-normen. De BENG-normen betekenen over het algemeen een verhoging van de kosten voor de aanvrager.

We hebben in 2020 alles bij elkaar circa 10% meer bouwvergunningen en slooemeldingen afgehandeld dan andere jaren. Samen bijna 3.500. Het is ons nog niet gelukt om de afhandeling van bouwvergunningen af te handelen binnen de wettelijke termijn. Daarentegen is de klanttevredenheid met 3% gestegen.

Milieuvergunningen

Wij beoordelen voor alle partners de milieuvergunningaanvragen en meldingen op juistheid en volledigheid en dat doen we binnen de wettelijke termijnen en zoveel mogelijk integraal door aansluiting te zoeken bij de disciplines van de partners. Het is een basistaak in het kader van de *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)*.

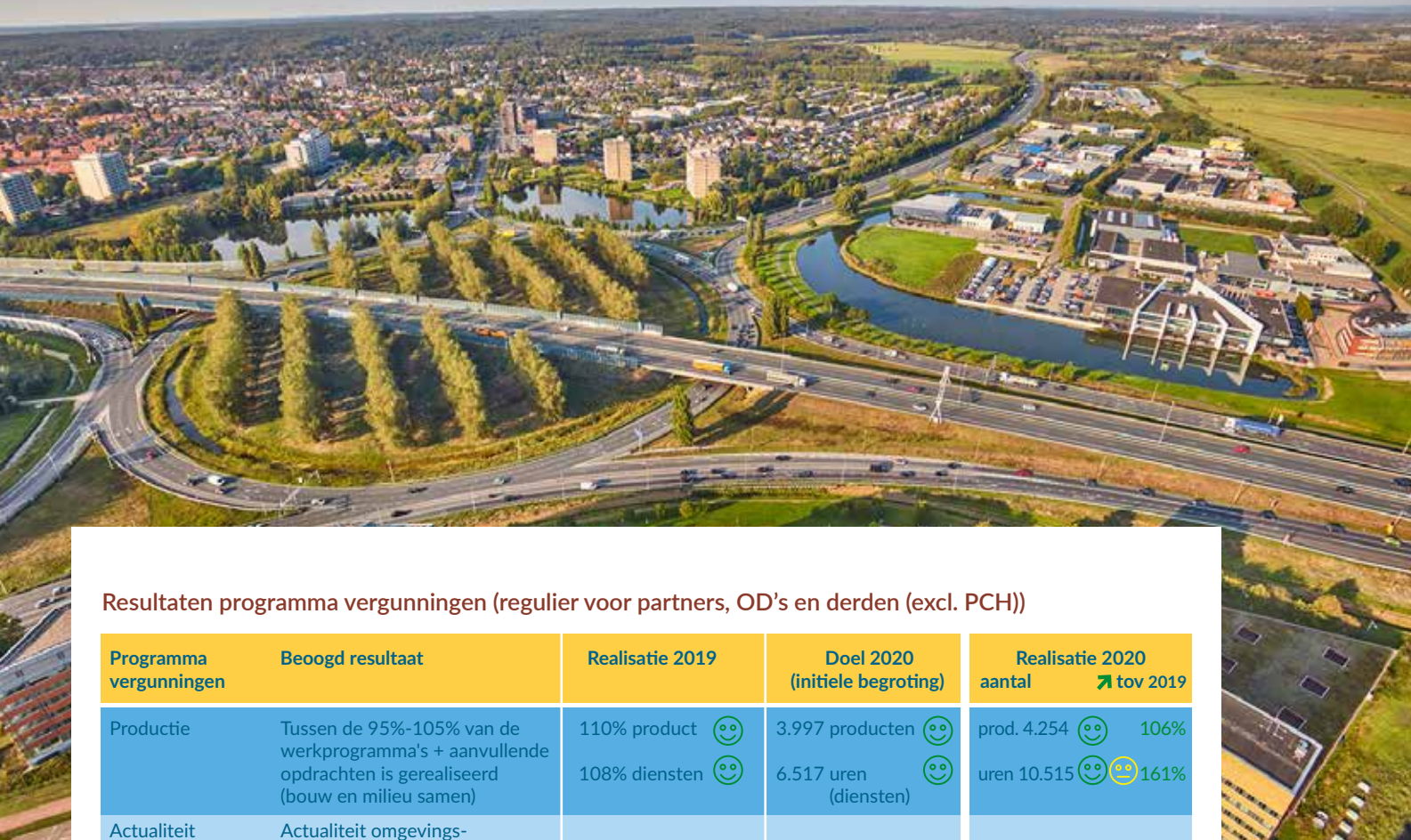
Het is voor ons ieder jaar weer lastig om te sturen op milieu-gerelateerde activiteiten. Die zijn vraag-gestuurd en moeilijk te plannen. De COVID-19 pandemie heeft effect en dat zien we terug in ons werk. Minder bedrijfswijzigingen en minder nieuwe bedrijven betekent dat wij minder milieuvergunningen hebben afgehandeld. Dat geldt ook voor het aantal klachten. Vooral horeca gerelateerde klachten zijn fors minder vanwege de lockdown: minder controles en geluidsmetingen verricht.

Omgevingswet

De *Omgevingswet* mag dan een jaar zijn uitgesteld en waarschijnlijk 1 januari 2022 van kracht worden, we hebben in 2020 niet stil gezeten. We hebben geoefend met de wet door de pilot Viskwekerij Omgevingswet-proof uit te voeren. Met ondersteuning van het Rijk hebben we met veel verschillende partijen samengewerkt en de pilot succesvol afgerond.

Met de Omgevingswet wordt ook de *Wet kwaliteitsborging (Wkb)* van kracht. Deze wet heeft impact op ons werk. We zijn in samenwerking met Arnhem, Lingewaard en Renkum gestart met de voorbereidingen. We hebben over de gevolgen van de Wkb een opinieartikel geschreven voor Binnenlands Bestuur. In december hebben we een begin gemaakt met een officieel landelijk proefproject in samenwerking met private partijen (onder meer aannemers).

Resultaten programma vergunningen (regulier voor partners, OD's en derden (excl. PCH))

Programma vergunningen	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiele begroting)	Realisatie 2020 aantal ↑ tov 2019
Productie	Tussen de 95%-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten is gerealiseerd (bouw en milieu samen)	110% product 😊 108% diensten 😊	3.997 producten 😊 6.517 uren (diensten) 😊	prod. 4.254 😊 106% uren 10.515 😊👎 161%
Actualiteit	Actualiteit omgevingsvergunningen milieu			
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	92% 😊	90% 😊	95% 😊 ↑
Klant-tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening	82% 😊	80% 😊	85% 😊 ↑
Financiële realisatie	- kosten (x €1.000) - batens (x €1.000)	Saldo € 172 € 4.488 € 4.659	Saldo - € 53 € 4.076 € 4.129	Saldo € 300 € 4.273 € 4.573

Toelichting op de resultaten van programma vergunningen

• **Productie:** De productie ligt gemiddeld 6% hoger dan begroot. Er is ten opzichte van 2019 vooral meer gerealiseerd op bouwvergunningen (+9%) en slooemeldingen (+15%). Ook de advisering en vooroverleg hierover is toegenomen met circa 60% meer uren aan diensten. Daarnaast is er een ruime verdubbeling van het aantal uren op de dienst 'besluit op bezwaar'.

• **Tijdigheid:** De tijdsdruk voor het realiseren van vergunningen was soms hoog. Er was vooral aan het einde van het jaar een enorme toename van aanvragen. We hebben de tijdigheid ten opzichte van vorig jaar niet kunnen verbeteren.

• **Kwaliteit:** De nieuwe VTH-kwaliteitscriteria (versie 2.2) zijn medio 2019 ingegaan. 95% van de vergunningverleners die getoetst zijn voldoen aan deze nieuwe norm.

• **Klanttevredenheid:** De klanttevredenheid op vergunningen is gestegen van 82% naar 85%, ruim boven de norm (norm wordt gehanteerd door het Gelders Stelsel). Klanten van de afdeling vergunningen zijn door ons actief benaderd om hun mening te geven over de dienstverlening. De tevreden klanten geven de snelheid, goede bereikbaarheid, prettige communicatie en deskundige informatieversteking als belangrijkste pluspunten weer. De respondenten die ontevreden zijn (15%) noemen hierbij als redenen de onduidelijke informatievoorziening (OLO) en onvrede over het niet verlenen van de aangevraagde vergunning.

• **Kosten en baten:** De kosten voor de programma's bestaan uit de personeelskosten verdeeld op basis van de verhouding geleverde producten/diensten én de toegerekende overhead. De baten betreffen de gerealiseerde werkprogramma's. De kosten en baten zijn in evenwicht en conform de begroting.

NALEEFGEDRAG VERBETEREN

Voor al onze partners voeren we het

milieutoezicht bij bedrijven uit, houden we

toezicht op asbestsaneringen en behandelen

we overlastmeldingen van omwonenden.

Toezicht en handhaving zijn in onze ogen

cruciale schakels in de reguleringsketen.

We vinden dat preventief toezicht op

(bedrijfsmatige) activiteiten de kans verkleint

op ongevallen, incidenten of zelfs rampen.

Wij zetten ons in om het naleefgedrag van

bedrijven te verbeteren. We toetsen de

wettelijke voorschriften, zijn oplossings-

gericht en bij een overtreding volgen we de

sanctiestrategie. Het gaat ons om een

gezonde en veilige leefomgeving.

Bouwtoezicht

Voor Arnhem, Lingewaard en Renkum voeren we het toezicht uit op bouwprojecten, monumenten en verbouwingen en behandelen we gerelateerde overlastmeldingen. In opdracht van de provincie Gelderland houden we toezicht op vuurwerkevenementen.

Niet gerealiseerd

De werkprogramma's toezicht en handhaving zijn in 2020 niet helemaal gerealiseerd. De COVID-19 pandemie is de belangrijkste verklaring voor dit achterblijven. Voor ons betekent afgelasten van evenementen, vuurwerkshows, optredens en gesloten horeca dat we minder op pad zijn geweest voor geluidsmetingen, controles op de vuurwerkevenementen en klachten over horeca.

Terughoudend

We zijn ook vanwege het risico op verspreiding van COVID-19 terughoudend geweest met het uitvoeren van fysieke inspecties. Fysieke controles hebben plaats gemaakt voor digitale controles. Wat het precies betekent voor de kwaliteit van ons werk, is niet één-twee-drie te zeggen. Zelfcontrole en telefonisch doornemen van checklisten en relevante documenten met bedrijven is anders dan rondlopen bij een bedrijf.

Ondersteuning BOA

In de eerste weken van de lockdown en verbod op samenscholing, hebben we Arnhem en Overbetuwe ondersteund door medewerkers toe te voegen aan de BOA-poule. Dat is zeer gewaardeerd. Onze medewerkers brengen senioriteit mee en kennen veel ondernemers. Verder hebben we tijdens 'de hamsterperiode' niet gehandhaafd op de laad- en lostijden bij supermarkten.

Vuurwerkverbod

Het vuurwerkverbod is door het Kabinet laat in het jaar ingesteld. Voor de uitwerking van een vergoeding voor handelaren, hebben wij informatie gedeeld met de landelijk Inspectie Leefomgeving en Transport over ons bekende vuurwerkhandelaren en -opslagen. We zijn proactief gaan controleren op carbidverkoop en hebben gespeurd op het internet en de illegale verkoop van carbid per direct stil gelegd.

LHS als referentie

De landelijke handhavingsstrategie (LHS) is voor ons een belangrijke referentie-document. De LHS verbindt het gedrag van de overtreder aan de impact van de overtreding. 'Ruimte geven waar dat kan, maar direct doorpakken als het nodig is', is het motto dat ons richting geeft in ons werk. Als overheid is gelijke monniken gelijke kappen vertrekpunt voor toezicht en handhaving. Dat wil zeggen dat de gelijke interpretatie van de LHS en samenwerking belangrijk zijn. We geven daar aandacht aan door periodiek casuïstiek te bespreken, ondersteuning van toezichthouders door bijzonder opsporingsambtenaren (boa's) en uitwisseling en training binnen het Gelders Stelsel.

In 2020 is extra aandacht besteed aan internaliseren van de LHS bij bouwtoezicht-houders. De investering heeft een positief effect gehad in de aanpak van niet-zichtbare overtredingen met schade voor het milieu. Bijvoorbeeld het ontdoen van afvalstoffen door dat aan te merken als bouwstof.

250 keer in actie

De ODRA piketdienst is 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten. Dat doen we voor onze eigen regio en voor het werkgebied van de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Bijna iedere dag in 2020 zijn medewerkers in actie geweest. In totaal 250 keer, onder meer na dumpen van drugsafval en asbestplaten, bij enkele grote branden en bij een plofkraak.

305 EML-controles

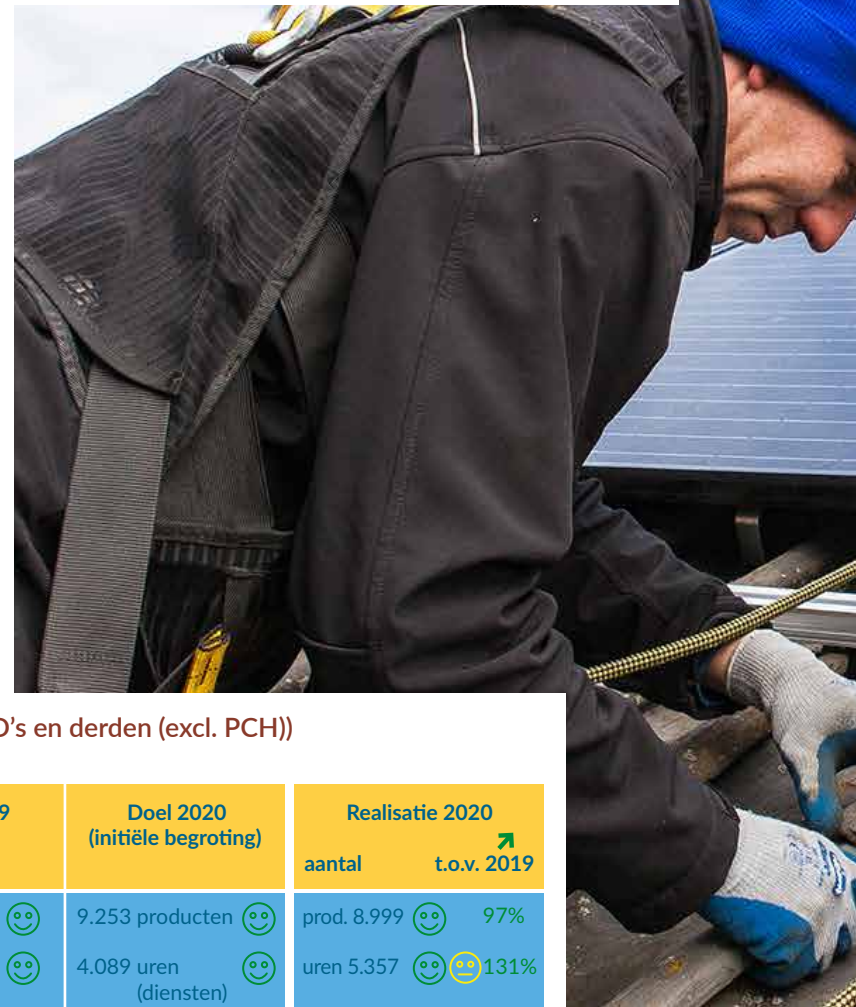
We zien toe op de verplichting (per 1 juli 2019) voor bedrijven om energiebesparende maatregelen te nemen. Bedrijven dienen zelf het initiatief te nemen om de digitale tool in te vullen. We constateren dat 309 bedrijven in de regio Arnhem een melding hebben ingediend. Dat is een matige score en dus blijft toezicht nodig. In 2020 zijn door onze toezichthouders in totaal 305 zogenoemde EML-controles uitgevoerd (*erkende maatregelen energiebesparing*). Er is één handhavingprocedure gestart.

Nieuw kamerverhuurbeleid

We werken intensief samen met de gemeente om het nieuwe kamerverhuurbeleid uit te voeren. De komende jaren (2021-2023) gaan wij alle kamerverhuurbedrijven met meer dan 4 wooneenheden controleren en het nieuwe klantenbeheer op orde brengen. De COVID-19maatregelen hebben ons beperkt in het toezicht op kamerverhuur.

Overlastpanden aangepakt

Dit jaar zijn in samenwerking met Arnhem, brandweer en politie vanwege COVID-19 minder dan vorig jaar controles uitgevoerd op overlast gevende panden. Desondanks zijn toch een aantal panden gecontroleerd. Samenwerken als één overheid heeft meerwaarde. We delen actief de informatie die we tijdens controles tegenkomen met andere projecten, zoals Ondermijning en Kamerverhuur.

Resultaten programma Toezicht (regulier voor partners, OD's en derden (excl. PCH))

Programma toezicht & handhaving	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiële begroting)	Realisatie 2020	
				aantal	t.o.v. 2019
Productie	Tussen de 95%-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten gerealiseerd	119% product 😊 104% diensten 😊	9.253 producten 😊 4.089 uren (diensten) 😊	prod. 8.999 😊 uren 5.357 😊😞	97% 131%
Tijdigheid	% van de klachtmeldingen, die in behandeling genomen zijn binnen de gestelde normen <3 dagen	80% 😞	80% 😊	53% 😞	⬇️
Kwaliteit	Mdw. voldoen aan VTH • % volledige naleving • % opgeheven overtredingen	90% 😊 76% 😊 80% 😊	90% 60% 85%	95% 😊 72% 😊 81% 😊	⬆️ ⬆️ ⬆️
Klant-tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening • controles • klachtafhandeling	77% 😊 86% 😊 51%	N.v.t. 😊	77% 😊 89% 😊 60%	⬆️ ⬆️ ⬆️
Financiële realisatie	• kosten (x €1.000) • baten (x €1.000)	Saldo € 823 € 7.254 € 8.077	Nee 😞 Saldo - € 299 € 6.649 € 6.350	Saldo € 956 € 6.888 € 7.844	

Toelichting op de resultaten van programma toezicht en handhaving

• **Productie:** In 2020 hebben we de begrote productie als totaal niet gerealiseerd. Ten opzichte van 2019 is het aantal klachten afgenomen. De spreiding van de klachten is niet gelijk verdeeld over de regio's bij een aantal specifieke (aandachts)bedrijven is het aantal onevenredig hoog. Het aantal controles is vanwege COVID-19 afgenomen. Het aantal diensten is minder geweest, met name 'specifieke expertise inbreng'. Daarnaast is een deel van de producten/dienst ondergebracht bij het programma complexe handhaving; dit is niet in de begroting verwerkt.

• **Tijdigheid:** Het percentage klachtmeldingen die in behandeling genomen zijn binnen de gestelde normen (<3 dagen) (uitgekomen op 53%) doet geen recht aan de werkelijkheid. Het zaakstelsel registreert de datum waarop de zaakbehandelaar de administratie verwerkt. In de praktijk is het veelal zo dat er binnen de gestelde norm contact opgenomen wordt met de klager, de administratie wordt echter later gedaan. Dit is een aandachtspunt voor het proces. Tijdig contact leggen, maar ook tijdig administreren.

• **Kwaliteit:** De nieuwe VTH-kwaliteitscriteria (versie 2.2) zijn medio 2019 ingegaan. 95% van de toezichthouders die getoetst zijn voldoen aan deze nieuwe norm.

• **Klanttevredenheid:** 89% van de respondenten gaf aan (zeer) tevreden te zijn over de uitgevoerde controles. Ten opzichte van vorig jaar een stijging van 3%. De redenen die hiervoor gegeven worden zijn de professionaliteit van de controleur en het prettige persoonlijke contact. De respondenten die aangeven ontevreden te zijn (11%) noemen hierbij als redenen de afwezigheid van persoonlijk contact en het gemis van persoonlijke communicatie na een controle waarbij de toezichthouder 'op zicht' heeft gecontroleerd.

• **Tevredenheid klachtafhandeling:** 60% van de respondenten geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn over de dienstverlening van ODRA. De reden die hiervoor gegeven wordt is de snelheid waarmee de klacht is opgepakt en dat de klacht is opgelost. De respondenten die aangeven ontevreden te zijn (40%) noemen hierbij als voornaamste reden dat de klacht nog bestaat ondanks genomen acties om het op te lossen. Vergeleken met andere OD's in het stelsel die ook de klanttevredenheid meten rondom klachtmeldingen, scoort de ODRA niet afwijkend.

• **Klanttevredenheid op juridische producten:** Er wordt hiervoor geen uitvraag gedaan middels een enquête. In plaats daarvan vindt regelmatig afstemming met de diverse partners plaats.

• **Kosten en baten:** De kosten zijn iets lager en de baten iets hoger dan begroot. Samen grotendeels in evenwicht.

ADVISEURS GELUID, TRILLINGEN EN EMISSIES

ODRA beschikt over de expertise om partners

en andere opdrachtgevers gericht en

gedegen te adviseren over geluid, trillingen,

licht, emissies (lucht), luchtkwaliteit, bodem,

duurzaamheid en externe veiligheid.

We geven omgevingsadviezen en dat doen we

veelal op basis van concrete vragen (vraag-

gestuurd en maatwerk) van onze partners.

We adviseren ook op projectbasis, zoals

emissiemetingen bij bedrijven met een

zware milieubelasting.

Metten en advies

Metten is weten en dat geldt zeker wanneer de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is. We hebben geaccrediteerde experts in dienst, die in een adviesrol betrokken zijn bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Zij werken voor de eigen ODRA-teams, voor derden en werken ook samen met andere omgevingsdiensten. Zo heeft Milieudienst Rijnmond (DCMR) de ODRA lichtexperts ingezet voor de advisering over het Feyenoord stadion in Rotterdam.

De provincie Gelderland is vaak opdrachtgever en zet onze deskundigen in voor luchtkwaliteitsmetingen en voor objectiveren van geurhinder in Renkum bijvoorbeeld, door het plaatsen van 10 e-noses (electronische geurmeters).

Voor het meten van roet is nieuwe apparatuur aangeschaft die op twee plekken binnen Gelderland operationeel is. Ook hier zien we dat de COVID-19 maatregelen tot gevolg hebben dat de vraag naar adviezen kleiner is en dat minder controles zijn uitgevoerd. De ambitie om voor gemeentelijke complexe bedrijven metingen uit te gaan voeren is vanwege de kosten niet gerealiseerd.

Meer juristen

We geven leiding aan twee provinciale programma's, *Toezicht en handhaving complexe provinciale bedrijven* en *Aandachtsbedrijven*, waar afgelopen jaar extra juridische capaciteit voor is aangetrokken. De eerste stappen naar verbetering van de kwaliteit van onze juridische diensten zijn gezet door meer en betere afstemming, frequenter contact en korte communicatielijnen met onze partners. De feedback van onze partners is waardevol voor ons en leidt tot verbetering van ons werk.

Minder verkeerslawaaai

In 2020 hebben we uitvoering gegeven aan een aantal geluidsaneringsprojecten in Arnhem: Velperweg, Huissensestraat, Apeldoornseweg en Trans. Met subsidie van Bureau Sanering Verkeerslawaaai (BSV) is ook de geluidsoverlast van weg- en railverkeer verminderd. Denk aan bron-, gevel- en/of schermmaatregelen, saneringsprogramma's voor wijken in Arnhem, advies over EU- geluidskaarten, actieplannen van gemeente Arnhem en beoordeling van maatregelen uit het Meerjarenplan geluidsanering (MJPG) voor weg en rail.

Toezicht met drone

Sinds eind van het jaar kunnen we met een drone toezicht houden vanuit de lucht. Een aantal toezichthouders is opgeleid en mag vliegen met een drone, maar omdat wetgeving verandert (vanaf 31 december 2020 vervalt de Nederlandse wetgeving en is de Europese wetgeving van kracht geworden), kunnen we de drone pas in 2021 actief inzetten. Ondertussen is gewerkt aan een set privacy richtlijnen.

De drone is onder meer geschikt voor toezicht bij grondverzet, in kaart brengen van groene daken, volumebepalingen bij afvalverwerkende inrichtingen en het uitvoeren van milieu-emissiemetingen. We maken gebruik van de ervaringen van de Omgevingsdienst Groningen en de werkgroep 'Dronetoezicht door Omgevingsdiensten'.

Resultaten programma advies (regulier voor partners, OD's en derden (excl. PCH))

Programma advies	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiële begroting)	Realisatie 2020	
				aantal	t.o.v. 2019
Productie	90% uren is geleverd	95% uren 😊	18.714 uren 😊 (diensten)	uren 15.813 😊😞	139%
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	91% 😊 geaccrediteerd	90% Accrediatie	100% 😊 geaccrediteerd	⬆️
Klant-tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening	N.v.t.	80%	N.v.t.	
Financiële realisatie	• kosten (x €1.000) • baten (x €1.000)	Saldo -€ 937 € 2.985 € 2.048	Nee 😞 Saldo -€ 101 € 1.804 € 1.703	Saldo € 226 € 1.228 € 1.455	😊

Toelichting op de resultaten van programma advies

• **Productie:** Onze adviesproducten zijn (sterk) vraaggestuurd van aard én in de regel maatwerk, waarbij sprake is van grote(re) aantallen met een grote spreiding in de urenbesteding. Daardoor zijn deze moeilijk te begroten. De realisatie is lager, omdat een deel van de meetadviezen zijn ondergebracht in het programma complexe handhaving. Ze waren wel begroot onder advies.

• **Kwaliteit:** Wederom is de meetdienst volledig geaccrediteerd. 100% van de betreffende medewerkers die getoetst zijn voldoen aan de kwaliteitscriteria VTH 2.2

• **Klanttevredenheid:** Wordt niet specifiek gemeten.

• **Kosten en baten:** De kosten zijn lager dan begroot; heeft te maken met de overheveling naar programma complex, die niet in de begroting zijn verwerkt. Het saldo is in evenwicht.

FOCUS OP PROJECTEN EN INNOVATIE

In maart hebben we de structuur van de werkorganisatie vernieuwd. We werken nu met zes teams van circa 20-25 medewerkers, een kleine staf en een bureau Bedrijfsvoering. Het zevende team is Programma's Projecten en Innovatie (PPI). De voor ons belangrijke strategische projecten zijn ondergebracht bij het team PPI.

Omgevingswet

We hebben afgelopen jaar het programmaplan Omgevingswet herzien. Daarvoor waren meerdere aanleidingen: uitstel van de invoeringsdatum, groeiend belang van uniforme afspraken met partners, de impact omgevingsdiensten, onderliggende projecten en beoogde resultaten moesten opnieuw worden geformuleerd na de vier pilots.

De invoering van de Omgevingswet, naar aller waarschijnlijkheid in 2022, heeft grote impact op het werk van gemeenten, provincie en omgevingsdiensten. We hebben ter voorbereiding op de invoering een projectorganisatie ingericht. De voorbereiding is eind 2018 gestart. Er zijn standaarddocumenten en formats ontwikkeld en een routing DSO (digitale ondersteuning Omgevingswet) voor partners en de werkprocessen voor partners is beschreven.

We leveren een bijdrage aan de Taskforce van de Gelderse Omgevingsdiensten met op verschillende onderdelen de inzet van medewerkers voor werk- en expertgroepen en een opleidingscoördinator voor het Gelderse samenwerking. We denken op tal van fronten mee, proberen in de regio op een en dezelfde manier te gaan werken en hebben in vier pilots (bruidsschat gemeente Arnhem, bruidsschat gemeente Zevenaar, Viskwekerij, handhaving provincie Gelderland) ervaring opgedaan.

De Omgevingswet vraagt van ons om na te denken over nieuwe functieprofielen. Daar zijn stappen ingezet.

Ondermijning

Ondermijning en de dunne grens tussen onder- en bovenwereld, is voor ons en onze partners en belangrijk onderwerp. We hebben het thema ondergebracht in een project en willen daarmee bereiken dat we aan de voorkant proactief mee gaan denken over hoe we adequaat kunnen inspelen op signalen uit de praktijk. Dat doen we onder meer door het maken van analyses, gerichte controles en intensiever samenwerken met ketenpartners. Verder heeft ODRA een grote rol in het project Stuwdam dat eind 2020 is gestart.

Programma energie

Samen met onze partners hebben we met behulp van toezicht en handhaving een grote bijdrage geleverd aan energiebesparing en de doelstellingen uit het Gelders Energieakkoord. 305 bedrijven zijn bezocht met energiecontroles en vanuit regulier toezicht zijn ongeveer 1100 en bedrijven geïnformeerd over energiebesparing. Ook via stimuleringstrajecten werden bedrijven bereikt en ondersteund bij het uitvoeren van maatregelen. De pilot heeft laten zien dat samenwerking met het betreffende bedrijf kan leiden tot meer energiebesparing dan het wettelijk minimum. De verbreding van het programma energiebesparing naar vergunning plichtige bedrijven is goed in gang gezet en zal het komende jaar verder worden ontwikkeld en opgeschaald. Belangrijkste aandachtspunt blijft om inzicht te krijgen in de energiegegevens van bedrijven en om bedrijven in kaart te brengen die nog niet in ons zaakstelsel staan.

Collectieve diensten

Wij voeren voor alle partners en een aantal collega omgevingsdiensten collectieve diensten uit. Voorheen heette deze activiteiten 'abonnementen'. De collectieve diensten zijn piket, strafrecht, gegevensbeheer, ketensamenwerking en klantendesk (bouw en milieu). Deze diensten worden bekostigd door alle partners op basis van fixed price.

In de bijlage van katern 2 is een overzicht opgenomen van de kosten van de collectieve diensten.

Toelichting op de resultaten van programma Projecten

• **Productie:** De realisatie van diensten is fors achtergebleven op de begroting. Grotendeels gerelateerd aan COVID-19, maar ook bijvoorbeeld door het uitstel van de verlenging A15. Ook is een deel van de producten overgeheveld naar het programma complexe handhaving.

• **Kwaliteit:** De werkzaamheden van projectleiders en ondersteunende projectmedewerkers worden niet benoemd in de VTH kwaliteitscriteria 2.2, dus ze zijn niet getoetst. Medewerkers die participeren (vanuit bijvoorbeeld toezicht of advies) hebben hun eigen specifieke criteria geënt op de functie.

• **Klanttevredenheid:** Wordt niet specifiek gemeten op projecten

• **Kosten en baten:** De kosten in dit programma betreffen alleen de kosten van de projecten. Deze zijn in katern 2 nader gespecificeerd.

Programma projecten	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiele begroting)	Realisatie 2020 aantal t.o.v. 2019
Productie	90% van het aantal begrote producten én 90% uren is geleverd	95% product 70% diensten	44 producten 13.225 uren (diensten)	producten 0 uren 5.503
Juridische kwaliteit	% bezwaren en beroepen die ongegrond zijn verklaard, danwel	was er niet in	90%	
Klant tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening		N.v.t.	N.v.t.
Financiële realisatie	• kosten (x € 1.000) • baten (x € 1.000)	Saldo - € 109 € 2.749 € 2.640	Saldo - € 23 € 3.026 € 3.003	Saldo - € 312 € 2.465 € 2.153

SAMEN MET ONZE PARTNERS
HEBBEN WE MET BEHULP VAN
TOEZICHT EN HANDHAVING
EEN GROTE BIJDRAGE
GELEVERD AAN ENERGIE-
BESPARING EN DE
DOELSTELLINGEN UIT HET
GELDERS ENERGIEAKKOORD.

WE WERKEN SAMEN IN GELDERLAND

In Gelderland zijn sinds 2013 zeven autonome omgevingsdiensten actief. We werken als ODRA met de zes collega omgevingsdiensten samen waar het nuttig, effectief en efficiënt is. Deze afspraken gaan door het leven als 'de stelseltaken'. Wij nemen de stelseltaak *handhaving en toezicht provinciale complexe bedrijven* voor onze rekening. Daarnaast voeren we als collectieve dienst het Diepgaand administratief toezicht (DAT) en het Landelijk meldpunt afval (LMA) uit.

WE WERKEN ALS ODRA MET DE ZES COLLEGA OMGEVINGSDIENSTEN SAMEN WAAR HET NUTTIG, EFFECTIEF EN EFFICIËNT IS.

016

STELSELTAKEN DOOR DE GELDERSE OMGEVINGSDIENSTEN

BOA en BSBm door Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV, Harderwijk)

- Door project 'de basis op orde' is brede impuls gegeven aan toepassing van de landelijke handhavingsstrategie en gewenste samenwerking en kennisdeling met ketenpartners;
- Voor boa's zijn profielen vastgesteld en uitrusting/faciliteiten bepaald;
- Toename van de inzet van het strafrechtinstrument 'de Bestuurlijke strafbeschikking'.

Stelseltaken	Saldo realisatie 2019	Realisatie 2020		
		Kosten	Baten	Begroot 2020
I-Go	43,5	63,1		37,8
Kennis en portaal	103,8	111,5		104,2
Ketenhandhaving	91,9	101,4		93,3
Kwaliteit en coördinatie	26,7	17,0		27,7
Personeel en organisatie	21,4	19,9		23,9
BSBm	10,5	13,2		10,8
Complexe vergunningen	2,4	15,4	15,4	
Overig	12,3	13,7		31,1
Kosten vanuit OD's	312,5	355,2	15,4	328,9
Stelseltaken ODRA				
Complexe handhaving	162,7	2.854,6	3.141,9	3.072,5
Progr. aandachtsbedrijven/samen sterk	-	61,8	61,8	
Opbrengsten (kosten minus baten)		3.271,6	3.219,2	

Toelichting:
De stelseltaken worden door de betreffende verantwoordelijke omgevingsdienst bij ODRA in rekening gebracht.

Portaal, Kennis en Communicatie door Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ, Apeldoorn)

- Bouw interactieve websites voor de afzonderlijke OD's en GO. Dit faciliteert informatie- en kennisuitwisseling;
- Het GO! Magazine verbindt de omgevingsdiensten en wordt doorontwikkeld;
- Aanbesteding en organisatie opleidingen Omgevingswet;
- Vroege afstemming over werkwijzen rondom complexe bestuurs- en strafrechtelijke dossiers;
- GOO: Oprichten van bestuurlijk stuurgroep met daarin Gelderse Burgemeesters en wethouders; Bodemspecialisten wisselen kennis uit in themagroepen over onder andere bodemwet- en regelgeving, Omgevingswet en ondergrond;
- Uitvoeren visie Gelders stelsel: in netwerkstructuur werken we krachtig samen op de inhoud.

Ketentoezicht door Omgevingsdienst Rivierenland (ODR, Tiel)

- Ontwikkeling handelingskader met politie en omgevingsdiensten bij het aantreffen van een drugsfab of drugsafval;
- Meewerken aan het landelijk Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021.

- Bestuurlijk & Juridisch door Omgevingsdienst Achterhoek (ODA, Hengelo)
- De mandaatregeling voor AB/DB/voorzitters aan directeuren geactualiseerd.
- Voorbereiding en omzetting mandaten onder de Omgevingswet.

Kwaliteit door Omgevingsdienst de Vallei (ODdV, Ede)

- Nieuwe visie op samenwerking op het gebied van kwaliteit ontwikkeld;
- Samenwerking gericht op kwaliteitsverbetering;
- Proces voor borging van de robuustheid in kaart gebracht;
- Inzicht in verbetermogelijkheden en kansen voor samenwerking.

I-GO door Omgevingsdienst de Vallei (ODdV, Ede)

- In 2020 een aantal slimme innovaties op het gebied van informatie gestuurd werken ondersteund;
- Bestaande voorzieningen beheerd en verbeterd;
- Realisatie nieuwe voorzieningen: nieuw gegevensmodel (Kern-registratie), technische aansluiting op het landelijke Register Externe Veiligheid, Informatie gestuurd Toezichtmodel veehouderijen;
- Voorbereiden aansluiting van de afdeling VVHH van de provincie Gelderland op I-GO.

017

Resultaten programma Stelseltaken en Complexe handhaving

Programma Complex Stelseltaken	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (geactualiseerde begroting)	Realisatie 2020 aantal PCH t.o.v. 2019
Productie PCH	90% van het aantal begrote producten én 90% uren is geleverd	Voor PCH geldt geen output-financiering	2.805 producten 32.869 uren (diensten)	prod. 2.833 uren 32.995 61 overige uren
Kwaliteit en tevredenheid	Afgesproken in projectplan met provincie			
Financiële realisatie	- kosten (x € 1.000) - baten (x € 1.000)	Saldo € 44 € 83 € 127	Nee Saldo - € 209 € 3.019 € 3.228	Saldo - € 1.001 € 4.133 € 3.132

HRM door Omgevingsdienst Achterhoek (ODA, Hengelo)

- Corona maatregelen: Er is kennis gedeeld op het gebied van veilig en gezond thuiswerken;
- Op 1 januari 2021 treedt een nieuwe cao SGO in werking. Met alle thema's is ingestemd: (harmonisatie van Verlof en Vitaliteit, Bovenwettelijke sociale zekerheid, Toelagen, Salarisontwikkeling).

Complexe vergunningverlening door Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN, Nijmegen)

- Verbetering werkprocessen rond complexe bedrijven: meer uniformiteit. ODRN en ODRA hebben in 2020 eerste stappen gezet voor gezamenlijk gedragen programma;
- Landelijke samenwerking tussen de BRZO-diensten onderling en de BRZO teams verder geprofessionaliseerd.

Complexe handhaving door Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA, Arnhem)

In 2020 voerde ODRA als coördinerende OD complexe handhaving binnen het Gelders Stelsel uit. In 2020 voerde ODRA net als eerdere jaren toezicht uit bij complexe bedrijven bij drie omgevingsdiensten in De Vallei, Noord-Veluwe en de regio Veluwe IJssel. Per 1 januari 2020 is het programma complexe handhaving gestart. Hiermee is ODRA verantwoordelijk geworden voor het toezicht en handhaving bij alle complexe bedrijven in Gelderland, waarvoor de provincie het bevoegde gezag is. Enkele bedrijven zijn aangemerkt als aandachts-bedrijf en kennen een intensievere aanpak onder een projectleider.

Milieuvergunningverlening ODRN			
	Totaal	Aantal '20	Aantal '19
Arnhem	3,9	1	1
Lingewaard	2,9	1	3
Overbetuwe	7,3	1	4
Renkum	0,0		1
Zevenaar	1,2	1	2
	15,4	4	10

Toelichting:
ODRN heeft als taak de vergunningen voor de complexe bedrijven in Gelderland te verzorgen. Daaronder de complexe gemeentelijke bedrijven van de ODRA. In 2020 waren het er minder dan in 2019. De kosten voor de partners waren dan ook lager dan begroot.

Het programmatisch toezicht heeft betrekking op zowel milieu als op bouw/ruimtelijke ordening in de gebruiksfase. Het programma heeft tot doel om de kwaliteit van de uitvoering en de informatie te verbeteren. Dit is belangrijk met het oog op optimale bescherming van de leefomgeving en een effectieve inzet van het toezicht. Deze aanpak heeft geresulteerd in:

- Het realiseren van het programmaplan toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven 2020;
- Een medewerkerspool met toezichthouders van de Gelderse Omgevingsdiensten;
- Aangepaste werkwijzen (uniform, gericht op creëren level-playing-field);
- Het structureel toepassen van de landelijke handhavingstrategie;
- Het starten van een brancheaanpak voor alle provinciale complexe bedrijven;
- Door coördinatie en opvolging van diepgaand administratieve onderzoeken (DAT) en ketentoezicht bij afvalbedrijven beter zicht op opvolging constatering;
- Een ingerichte 'governance', met kortere lijnen tussen opdrachtgever en uitvoerende omgevingsdiensten;
- Een programmaplan complexe handhaving 2021.

Aandachtsbedrijven

Een kleine 20 van de ruim 200 complexe bedrijven in Gelderland is aangemerkt als aandachtsbedrijf. We zijn sinds medio 2020 verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op deze groep provinciale bedrijven. Deze bedrijven worden projectmatig aangepakt. Voor elk bedrijf is een projectleider benoemd en een projectteam samengesteld. Het programma heeft tot doel om de kwaliteit van de uitvoering en de informatie te verbeteren. Dat doen we met het oog op optimale bescherming van de leefomgeving en een effectieve inzet van het toezicht.

Samenwerking in 'samen sterk'

Daarnaast is in 2020 in opdracht van de provincie Gelderland gestart met een verbetertraject met ODRN. Door de samenwerking tussen vergunningverlening en toezicht en handhaving te versterken wordt de kwaliteit van de uitvoering verbeterd. De resultaten zijn bereikt door nauwe samenwerking tussen provincie Gelderland, de Gelderse Omgevingsdiensten en de betrokken.

WERKEN AAN EEN DOEL-MATIGE BEDRIJFSVOERING

Van de organisatie is in 2019 een analyse gemaakt. Die heeft onder meer aan het licht gebracht dat de bedrijfsvoering beter kan. Daar is aan gewerkt in 2020. Er zijn door ons flinke stappen gezet op weg naar een transparante, eenvoudige en doelmatige bedrijfsvoering, die het primaire VTH-proces optimaal ondersteunt. De bedrijfsvoering en inrichting van de administratieve organisatie zijn gebaseerd op de uitgangspunten voor de bekostiging conform

Gemeenschappelijke Regeling.

- Grootste veranderingen**
- OpenWave is een ICT pakket dat de registratie van vergunningen, toezicht en handhaving vastlegt. We werken daarin samen met meer omgevingsdiensten.
 - Na een archiveringsscan is afgesproken dat wij voor onze partners DIV-taken (beheer van documenten) gaan uitvoeren. In 2021 rollen we dit uit.
 - In 2020 hebben we een eigen ERP-systeem ingevoerd (SAP by design voor financiën, tijdschrijven, HRM, salarissen, inkoop). In 2021 pakken we business intelligence-tool op.
 - Waar we diensten afnemen van De Connectie (servicebureau gemeente Arnhem, Rheden en Renkum), hebben we deze tegen het licht gehouden en hebben we de dienstverlening beter gestroomlijnd. Per saldo verwachten we dat de kosten van huisvesting en (facilitaire) ondersteuning kunnen worden verkleind.
 - We hebben eind 2020 tien eigen bedrijfsauto's: vier personenauto's en vijf speciaal ingerichte bussen (meten en advies, piket) in gebruik.
 - Met zeven omgevingsdiensten werken we samen aan arbeidsmarktcommunicatie.
 - De laatste hier te noemen grote verandering is de start van de output-financiering. Dit heeft veel impact gehad op de administratieve inrichting. We evalueren dit medio 2021. Outputfinanciering en outputsturing horen bij elkaar. Wij sturen op output en outcome.

Outputfinanciering

Met ons bestuur hebben we in het voorjaar 2019 een nieuwe verdeelsleutel voor de collectieve diensten afgesproken. Een compromis waarbij zowel inwoneraantal van de deelnemende gemeenten als stemverhouding in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) meetellen. Er is afgesproken dat deze sleutel de komende jaren geldt voor alle collectieve diensten. We zijn in lijn met deze afspraken aan het werk gegaan en per 1 januari 2020 hebben we een beheerste vorm van outputfinanciering ingevoerd.

- We kennen nu drie stromen in de bekostiging:
- Producten - op basis van vaste kostprijs
 - Diensten - op basis van nacalculatiebasis
 - Collectieve diensten - op basis van fixed price (met verdeelsleutel)

Maandelijks rapporteren

We zijn in 2020 doorggegaan met in 2018 in gezette lijn van maandelijkse partner-rapportages. Deze rapportages worden met elke partner afzonderlijk doorgesproken. De maandrapportage is het belangrijkste instrument voor (bij)sturing. Ook voor de interne bedrijfsvoering, met name voor productiemonitoring en verbetering van tijdschrijven, werkt de maandelijkse monitoring adequaat.

MT-dashboard

Het managementteam stuurt de bedrijfsvoering aan de hand van een maandelijks dashboard. Het MT-dashboard is gebaseerd op de balanced score card en wordt eveneens gebruikt voor periodieke rapportages aan het Dagelijks bestuur en Algemeen bestuur. Met het dashboard wordt inzicht gegeven in de risico's waarmee er ook gestuurd kan worden op langere termijn. Daarnaast bevat het dashboard inzicht in de productie en urenbestedingen (voortgang op de werkprogramma's), financiën, bezetting, KPI's, verzuim en speerpunten.

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling is voortvarend doorgezet en veel veranderingen zijn per 1 maart 2020 ingevoerd. Er zijn zes teams voor het primaire proces (VTH), een team Programma's projecten en innovatie (PPI), een staf en een bureau bedrijfsvoering.

Naast een nieuwe structuur is de focus gelegd op de zachte kanten van de organisatie: de vier kernwaarden (samen, verantwoordelijk, vertrouwen en vakmanschap), de cultuur en het people-management. Geplande fysieke bijeenkomsten met medewerkers over deze thema's, hebben we omgezet naar online sessies. Sinds de zomer van 2020 adviseert een klankbordgroep van medewerkers uit alle geledingen gevraagd en ongevraagd over de organisatieontwikkeling.

Sociaal beleid

We willen een goede werkgever zijn om medewerkers in staat te stellen zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooien en dat is een continu proces van aanpassen aan de dynamiek op de arbeidsmarkt en de vraag van de partners naar expertises en kwaliteitsverbetering. Daar is in 2020 veel aandacht voor geweest. Professionaliseren en ontwikkelen, flexibiliteit en samenwerken zijn voor alle medewerkers, naast duurzame inzetbaarheid, vereiste competenties en randvoorwaarden.

Lerende organisatie

In 2020 zijn stappen gezet in de transitie naar een lerende organisatie. De vier kernwaarden (verantwoordelijkheid, vakmanschap, samen,

vertrouwen) geven richting aan ons handelen. Wij stellen de klant staat centraal, leveren kwalitatief hoogwaardige producten en diensten, onze medewerkers zijn taakvolwassen (dé professional) en werken met plezier. Daar past een nieuwe gesprekscyclus bij. Het najaar 2020 is 'het goede gesprek' geïntroduceerd met de nadruk op ontwikkeling in plaats van beoordeling. Medewerkers nemen zelf regie over eigen ontwikkeling.

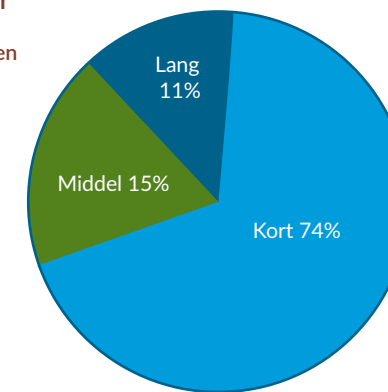
Bedrijfsgezondheid

IZA-bedrijfszorg biedt in 2020 medewerkers en leidinggevenden tweedelijnszorg, zoals psycholoog en fysiotherapeut en sinds 2020 kunnen medewerkers bij de bedrijfsgezondheidsdienst onder meer terecht voor een vitaliteitsgesprek, kortdurende psychologische zorg of langdurende herstelbegeleiding (fysiek). We werken samen met een nieuwe bedrijfsgezondheidsdienst. We constateren dat de inzet op preventie en vitaliteit langzaamaan tot effect heeft.

Duurzame inzetbaarheid

Duurzame inzetbaarheid zien wij als een gedeelde verantwoordelijkheid. Het primaire belang van de medewerker is om een optimale 'fit' te hebben met het werk en om kansrijk te zijn op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd hebben we de uitdaging om goede, fitte en gemotiveerde medewerkers aan ons te binden. Zij dragen bij aan een flexibele en productieve organisatie.

Verzuim duur
t/m december
90 ziekmeldingen

Verzuim

Het verzuim is afgelopen jaar 4,5%. Dit is gelijk aan 2019. De COVID-19 pandemie heeft geen zichtbaar effect gehad op het verzuim. Vanaf april is het verzuim stabiel rond de 4%. In 2020 viel 74% van de verzuimmelding in de categorie kort (< 1 week). Het percentage mensen die langdurig ziek is (> 6 weken) is gedaald naar 11%.

Ziekte en werkloosheid

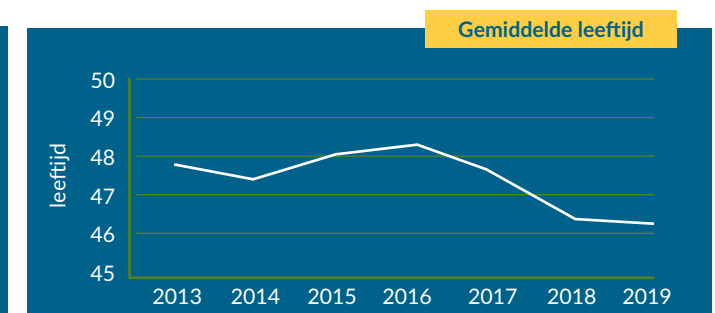
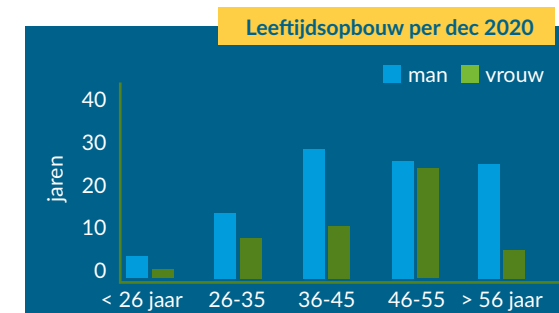
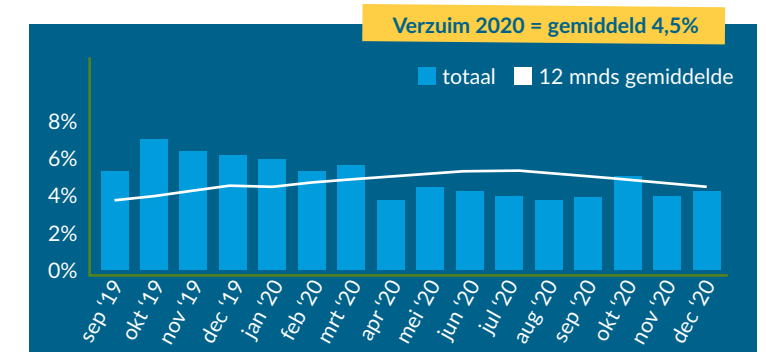
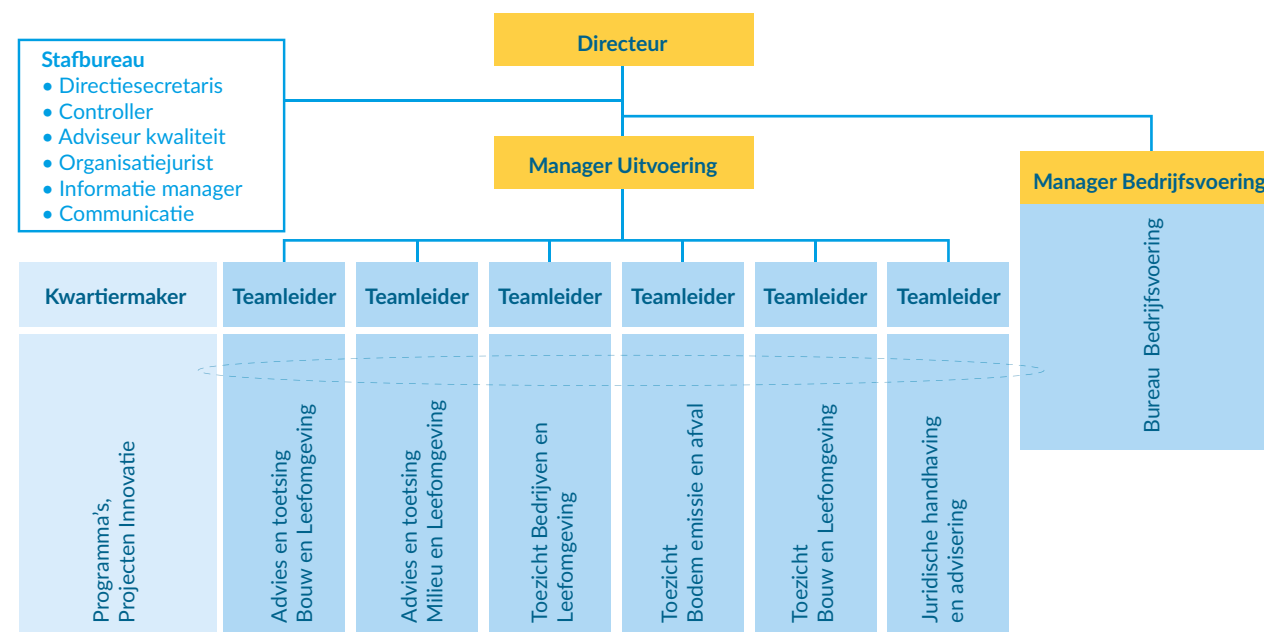
We zijn als organisatie verantwoordelijk voor de re-integratie van een zieke medewerker (eerste spoor binnen eigen organisatie). In het tweede jaar van ziekte moeten we het tweede spoor (passende functie buiten de organisatie) door ons ingezet worden.

Overige HR cijfers. (inclusief Arbo)

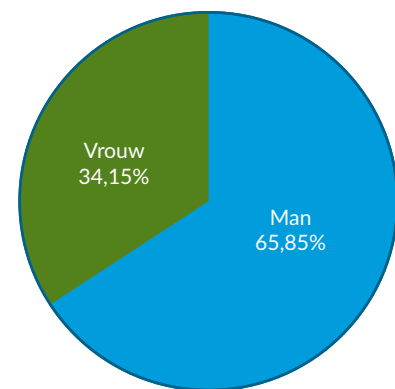
• Aantal stagiaires:	6	(in 2019 negen)
• WW-uitkeringen:	3	Eén loopt door in 2021
• Ouderschapsverlof:	15	Waarvan drie onbetaald
• Zorgverlof:	5	Waarvan 2 geboorteverlof
• Preventief spreekuur:		Werken met vrije inloop. Geen aantallen beschikbaar
• Spreekuur bedrijfsarts:	17	Door 8 medewerkers
• Consult vertrouwens persoon:	1	
• Bezwaar ingediend op besluit:	1	

Medewerkers met een (tijdelijke) aanstelling die ziek uit dienst gaan, ontvangen een ziekteuitkering die door ons wordt betaald. We gaan nog een dienstverlener inschakelen die het medische gedeelte van de re-integratie gaat uitvoeren. In 2020 is één medewerker voor 80 – 100% WGA gekeurd.

Eigenrisicodragers zijn we voor uitkeringen in het kader van de Werkloosheidswet (WW). Wanneer een ex-medewerker een WW-uitkering ontvangt, wordt deze uitkering betaald door ons. In totaal zijn in 2020 drie ex-medewerkers geweest die een WW-uitkering ontvangen.

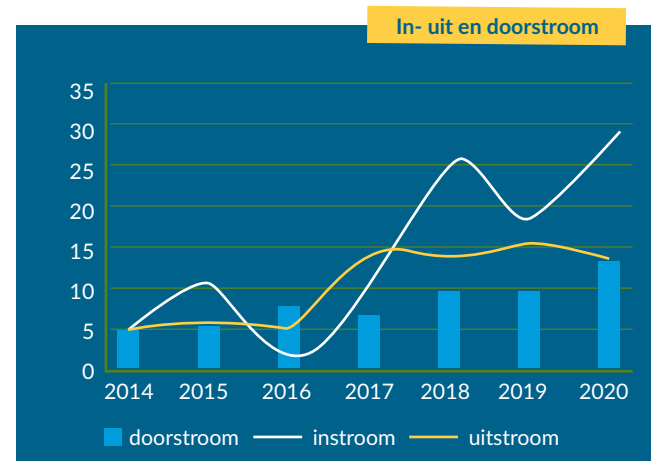

De gemiddelde leeftijd is gelijk gebleven naar iets boven de 46 jaar. Voor ons is de uitstroom vanwege pensionering van specialisten en borgen van hun kennis, een aandachtspunt. In de categorie 56-67 jaar (35 personen) hebben per 31 december 2020 tien medewerkers boven de 63 jaar in dienst. Met de zes omgevingsdiensten in Gelderland hebben we niet gekozen voor het Generatiepact. Dat betekent dat we individuele afspraken maken over geleidelijk minder werken.

De verhouding man-vrouw (65%-35% per ultimo 2020) willen we graag anders zien. We zien vooral in bij handhaving en advies meer mannen dan vrouwen, bij bedrijfsvoering en staf is dat andersom.

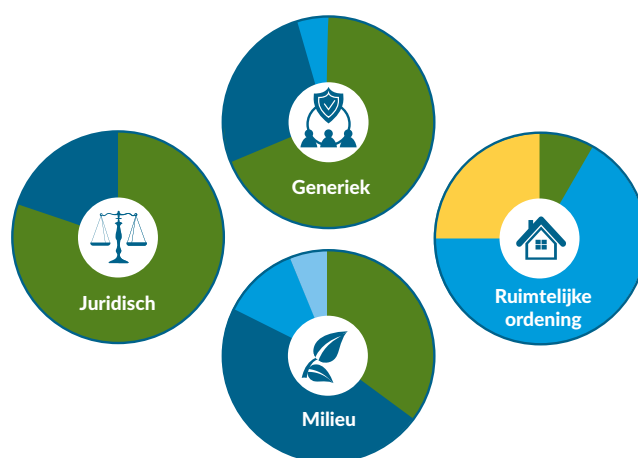
MEDEWERKERS KUNNEN IN EEN DIGITAAL E-PORTFOLIO DE VOORTGANG OP DE VTH-KC BIJHOUDEN

We kennen sinds 2017 hoge instroom- en uitstroom cijfers. In 2020 zijn 15 mensen uitgestroomd, 29 ingestroomd en 14 doorgestroomd + 12 mensen hebben andere functies gekregen ivm de organisatie verandering. De netto instroom hangt samen met de groei van de organisatie en het beleid om het aandeel externe inhuur te verminderen. De tabel laat zien dat we beter onze maatschappelijke rol pakken. Het aantal stageplaatsen is toegenomen. Ook kende ODRA, vanuit het mobiliteitsbeleid, een toename van coaching- en loopbaantrajecten van individuele medewerkers in 2020.

VTH Kwaliteitscriteria

ODRA wil voldoen aan de VTH Kwaliteitscriteria. In 2020 rapporteren we alleen over de kritieke massa. De stand van zaken met betrekking tot de procescriteria is namelijk niet veranderd ten opzichte van vorige jaar. Daarentegen zijn de normen voor de kritieke massa wel veranderd. Per 1 juli 2019 zijn er nieuwe kwaliteitscriteria vastgesteld. In de praktijk betekent dit niet dat we direct volledig moeten voldoen aan de nieuwe criteria, maar dat we daar wel naartoe werken. 2020 stond in het teken van inzicht en overzicht. 2021 gaat in het teken staan van organisatirobuustheid. Het voldoen aan de VTH KC is direct gekoppeld aan in-, door-, en uitstroom van medewerkers. Er gaan mensen weg, er komen mensen bij. Het wel/niet kunnen voldoen aan de gestelde normen is daarom ook een flexibel gegeven. In 2020 zijn er veel nieuwe collega's gestart die nog onvoldoende vlieguren en kennis hebben opgedaan om te voldoen aan de gestelde normen. Deze vlieguren en kennis zullen eerst opgebouwd moeten worden, voordat zij getoetst kunnen worden aan de VTH KC. ODRA is goed op weg om volledig robuust te zijn en blijven op de VTH KC 2.2.

- We voldoen aan de gestelde normen
- We voldoen nog niet aan de gestelde normen
- Taken behorende bij deze deskundigheidsgebieden voeren we niet uit
- Voor dit deskundigheidsgebied hebben we een samenwerking binnen het Gelders Stelsel
- Dit zijn nieuwe gebieden binnen de KC 2.2 normen t.o.v. van de KC 2.1 normen

In de bijlagen van katern 2 is een verdere verdieping van de VTH KC 2.2 Kritieke Massa opgenomen.

Met de komst van de nieuwe normen is er ook een nieuwe werkwijze geïntroduceerd. Medewerkers kunnen in een digitaal E-portfolio de voortgang op de VTH-KC bijhouden. Door te werken met deze E-portfolio's is er informatie beschikbaar over individuele medewerkers en over de organisatie robuustheid. Deze wijze van inrichting van informatie is een verbetering ten opzichte van vorige jaren. Naast het verkrijgen van inzicht is geïnvesteerd in trainingen en opleidingen voor de medewerkers. In 2020 is 33% van de totale opleidingskosten (ad € 148.000,-) besteed ten behoeve van de VTH-criteria. Dit is 10% minder dan in 2019.

Facilitaire diensten

ODRA huurt kantoorruimte van de gemeente Arnhem, de facilitaire dienstverlening voor kantoor en ICT wordt geleverd door de Connectie. ODRA beschikte aan het begin van 2020 over 128 werkplekken. Door COVID-19 is het duidelijk geworden dat meer thuiswerken structureel de norm gaat worden. Er is derhalve besloten om per 1 november een deel van het gehuurde op te zeggen. Eind 2020 beschikte ODRA over 102 werkplekken.

Huisvesting	Per 1 jan 2020	Ultimo 2020	Vershil
Gehuurde ruimte in m²	2.371	1.992,2	-371,8
• aantal werkplekken	128	102	-26
Kosten huurkantoor 2019 (€)	481.730	387.600	-94.129
Kosten huur (alle-in) per m² (€)	203	194	-9
Aantal fte's (intern & extern)	158,7	174,8	16,1
• gem. aantal mdw (intern/extern/stage)	197,5	203,7	6,2
Beschikbare ruimte (m²) per fte	14,9	11,4	-3,5
Kosten per fte	€ 3.036	€ 2.217	- € 819

* Structurele kosten (excl. incidenteel)

Qua facilitaire dienstverlening liep 2020 totaal anders dan gepland. Werkruimtes zijn door de Connectie vanaf maart COVID-19- geschikt gemaakt, en thuiswerken werd gefaciliteerd. Na maart (met een korte opleving in de zomer) waren er gemiddeld rond de 20 mensen op kantoor.

Een maatstaf voor de effectiviteit van de huisvesting is de verhouding tussen het aantal medewerkers en het aantal werkplekken. (rijksnorm 0,7). De totale bezetting is (intern en inhuur) in 2020 is 174,8 fte. Een stijging van 10% ten opzichte van 2019. De maatstaf is rekenkundig te bepalen (50%), maar geeft geen enkele inhoudelijke waarde vanwege het bijzondere jaar.

Governance

In onze Gemeenschappelijke Regeling (GR) is de bestuurlijke structuur beschreven en geborgd. In 2020 is gewerkt aan een wijziging van deze GR. Aanleiding is een evaluatie van het Gelders Stelsel van Omgevingsdiensten in 2016. Indertijd zijn aanbevelingen gedaan ten aanzien van de definitie 'complexe taken'. Door een tekstuele wijziging is de GR in overeenstemming gebracht met de operationele situatie. De vergunningverlening voor bedrijven waar de provincie Gelderland bevoegd gezag is, wordt door ODRN (Nijmegen) gedaan. Toezicht en handhaving is onze taak.

Bestuur

Ons Algemeen Bestuur (AB) neemt besluiten op basis van de stemverhouding die is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling. De belangrijkste bevoegdheden zijn het vaststellen van de begroting en jaarrekening. Zij vervullen de opdrachtgeversrol voor ons. Elke partner beslist afzonderlijk over het mandaat dat zij verleent aan ODRA.

Het bestuur geeft gevraagd en ongevraagd alle informatie aan de gemeenteraden en Provinciale Staten die nodig is voor een juiste beoordeling van het door het bestuur te voeren en gevoerde beleid. Wij hebben geen audit comité. De toezichtrol ligt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Managementteam

Aan het hoofd van de interne organisatie staat de directeur. De directeur is bevoegd voor het nemen van operationele besluiten. De directeur wordt ondersteund door twee managers (uitvoering en bedrijfsvoering). Zij hebben mandaat voor het aangaan van verplichtingen tot € 100.000. Daarboven ligt het mandaat bij het dagelijks bestuur.

AB benoemt leden Dagelijks Bestuur (DB). DB komt zo vaak bijeen als nodig. In 2020 vijf keer: 1 schriftelijk, 1 fysiek en 3 online. DB is bevoegd en verantwoordelijk voor bedrijfsvoering en operationele besluitvorming en hebben de eigenaarsrol. De voorzitter is voorzitter van AB en DB. AB is vijf keer bij elkaar geweest: 1 schriftelijk, 2 fysiek en 2 online.

Regeling Besluit begroting verantwoording (BBV)

In het BBV is een aantal, voor het jaarverslag verplichte onderdelen benoemd, waarover een toelichting moet worden opgenomen.

Dit betreft:

- Verbonden partijen: bij ODRA zijn er geen verbonden partijen;
- Lidmaatschappen; ODRA is lid van de werkgeversvereniging WSGO en lid van ODNL;
- Grondbeleid: ODRA heeft geen grondbeleid, dit behoort niet tot het takenpakket;
- Vennootschapsbelasting: ODRA is vrijgesteld na afspraak met Belastingdienst;
- Lokale heffingen: ODRA heft geen leges of heeft geen andere inkomsten uit hoofde van vergunningverlening dan wel handhaving.

2020 IS EEN BIJZONDER JAAR, ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ !

JAARREKENING 2020
OMGEVINGSDIENST
REGIO ARNHEM

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

VERANTWOORDING EN TOELICHTING FINANCIËLE CIJFERS

De grondslagen en uitgangspunten van de

Jaarrekening 2020 worden in hoofdzaak

bepaald door de richtlijnen uit het Besluit

Begroting en Verantwoording provincies

en gemeenten (BBV). Verder is de indeling

gevolgd die we hebben afgesproken met

de zeven omgevingsdiensten in Gelderland:

vergunningen, toezicht en handhaving, advies,

stelseltaken, projecten. Op verzoek van onze

partners worden ook de taakvelden milieu en

bouw onderscheiden.

De categoriale staat van baten en lasten is

vormgegeven op basis van de hoofdingeling:

personeel (intern en extern ingehuurd),

huisvesting, ICT, algemene kosten en

specifieke projectkosten. De analyse en de

toelichtingen zijn in dit katern met name op

de categoriale staat van baten en lasten

toegespitst. De toelichting op de resultaten

per programma zijn in katern 1 vermeld.

Grondslagen en uitgangspunten

Voor de jaarrekening 2020 gelden de volgende
grondslagen en uitgangspunten:

- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;

- Financiële verordening Omgevingsdienst Regio Arnhem 2012;

- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);

- Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben;

- Baten en lasten die betrekking hebben op het boekjaar zijn verwerkt;
 - Baten betreffen de bijdragen van partners, omgevingsdiensten in het Gelders Stelsel, derden, Provincie Gelderland voor het programma complexe handhaving (PCH) en subsidies;
 - Voor nog niet afgeronde producten (onderhanden-werk) wordt op basis van de fase waarin de realisatie zich verkeert, een bedrag toegerekend aan de opbrengsten;
 - Lasten - personeelskosten, kosten voor inhuur, adviezen, huisvesting, facilitair en materiële kosten voor projecten;

- De kosten worden onderscheiden in:
 - Directe kosten: betreffen personeelskosten en kosten die volledig gerelateerd kunnen worden aan het primaire proces (de afdeling uitvoering en het team projecten). Deze kosten worden toegerekend aan de programma's op basis van de verhouding van de tijdsbesteding van de medewerkers;
 - Overheadkosten: bestaan uit de loonkosten voor indirect personeel, huisvesting, ICT en facilitair voor zover deze niet worden gemaakt voor projecten en specifieke opdrachten en activiteiten in het primaire proces;

- Voorzieningen worden berekend op basis van het financiële risico, toekomstige kosten voor zover deze tijdens het opstellen van de jaarrekening (februari 2021) konden worden vastgesteld;

- Exploitatieresultaat: is het verschil van baten, lasten en dotatie/onttrekking aan voorzieningen. Het exploitatie resultaat wordt na afsluiten van het boekjaar gemuteerd op de Algemene reserve en Bestemmingsreserves. Het 'saldo-resultaat' is het

ELK JAAR WORDT OP BASIS VAN DE BEGROTING EEN WERKPROGRAMMA AFGESPROKEN.

resultaat na bestemmingen van het exploitatie resultaat;

- Algemene reserve: deze is maximaal 5% van de jaarlijkse exploitatie-lasten met een maximum van € 500.000. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot het instellen van Bestemmingsreserves. Mocht er na het verrekenen van het exploitatieresultaat 2020 met de Algemene Reserve en/of bestemmingsreserves nog een saldo resteren, dan kan dit op basis van stemverhouding afgerekend.

- Continuïteit: Er zijn geen meerjarige toezeggingen van klanten aan ODRA over de meerjarige bijdragen. Elk jaar wordt op basis van de begroting een werkprogramma afgesproken. De bijdragen zijn voor een deel van structurele aard, ODRA voert de wettelijke taken voor milieu vergunningen en toezicht uit.

- De gebeurtenissen rondom het coronavirus COVID-19 hebben geen nadelig effect op onze activiteiten en de financiële situatie. Op basis van de huidige omstandigheden en stand van zaken van de overheids-maatregelen zien wij op dit moment geen reden om aan de positieve continuïteitsveronderstelling te twijfelen. Wij zijn daarom van mening dat de in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gebaseerd dienen te worden op de veronderstelling van continuïteit van de onderneming.

Het boekjaar 2020 van ODRA is met een positief exploitatie resultaat van € 169.700 afgesloten.

BATEN EN LASTEN VOOR
PROGRAMMA-INDELING

Wij hanteren de met zeven Gelderse
omgevingsdiensten afgesproken programma-
indeling. Daarnaast maken we onderscheid in
de taakvelden milieu en bouw. De kosten en
baten die we niet specifiek hebben gelabeld
of een algemeen karakter hebben, zijn
ondergebracht in het taakveld 'algemeen' als
subcategorie onder milieu.

Drie klantcategorieën

We maken in deze staat van baten en lasten onderscheid tussen drie klant-
categorieën: partners, omgevingsdiensten in Gelderland en derden. We hebben
enkel publiekrechtelijke organisaties als klant.

Het Algemeen Bestuur heeft de initiële begroting 2020 in april 2019 besproken
en in december 2019 formeel vastgesteld. In oktober 2020 hebben we met het
Algemeen Bestuur de begroting geactualiseerd. Deze actualisatie betrof voornamelijk
de effecten van het programma *Toezicht en handhaving complexe bedrijven*. Deze
financiële effecten waren bij de initiële begroting niet bekend. De totale omvang van
de initiële begroting (kosten) bedroeg € 16,8 miljoen. De geactualiseerde begroting
gaat uit van een omvang van € 18,6 miljoen.

Toerekening kosten en baten in de programma
begroting en realisatie

ODRA werkt met een producten diensten catalogus (PDC) waarin elk van de
circa 80 producten en diensten zijn gekoppeld aan een programma en taakveld.
De realisatie van de baten komt geheel vanuit deze koppeling voort.
De realisatie van de programma/taakveld-kosten worden gebaseerd op de
verhouding van de tijdsbesteding op de producten x gemiddeld loontarief.
De saldi van kosten en baten per programma vertonen relatief kleine verschillen,
waar deze optreden betreft dit onder meer het verschil tussen urenrealisatie en de
afrekenende productprijzen (de zgn. kengetallen). Een diepgaande analyse van deze
kengetal verschillen wordt in 2021 uitgevoerd.

Staat van baten en lasten Programma's x € 1.000	Realisatie 2019				Geactualiseerde begroting 2020				Realisatie 2020			
	bouw	milieu	kosten	totaal	bouw*	milieu	kosten	totaal	bouw*	milieu	kosten	totaal
Vergunningen												
• directe kosten			3.138	3.138			2.836	2.836			3.072	3.072
• toegerekende overhead			1.350	1.350			1.240	1.240			1.200	1.200
• baten partners	3.425	1.234	4.659		2.819	1.278	4.097		3.072	1.386	4.458	
• baten OD's en derden			0		29	3	31		114	1	115	
Saldo vergunningen	3.425	1.234	-4.488	171	2.848	1.281	-4.076	53	3.186	1.387	-4.273	300
Toezicht en handhaving												
• directe kosten			5.555	5.555			4.258	4.258			4.953	4.953
• toegerekende overhead			1.699	1.699			2.391	2.391			1.935	1.935
• baten partners	3.155	4.923	8.078		2.054	4.003	6.057		4.418	3.057	7.475	
• baten OD's en derden			0		146	147	293		71	298	369	
Saldo toezicht en handhaving	3.155	4.923	-7.254	824	2.200	4.150	-6.649	-299	4.488	3.355	-6.888	956
Advies												
• directe kosten			1.500	1.500			1.277	1.277			883	883
• toegerekende overhead			1.485	1.485			527	527			345	345
• baten partners	0	2.047	2.047		0	1.428	1.428		0	1.311	1.311	
• baten OD's en derden			0		0	275	275		0	144	144	
Saldo advies	0	2.047	-2.985	-938	0	1.703	-1.804	-101	0	1.455	-1.228	226
Stelseltaken												
• directe kosten			366	366			2.899	2.899			2.972	2.972
• toegerekende overhead			43	43			120	120			1.161	1.161
• baten partners			0		0	63	63		0	6	6	
• baten OD's en PCH		127	127		0	3.165	3.165		0	3.127	3.127	
Saldo stelseltaken	0	127	-366	-239	0	3.228	-3.019	209	0	3.132	-4.133	-1.001
Algemeen & projecten												
• directe kosten			1.018	1.018			2.098	2.098			1.772	1.772
• toegerekende overhead			1.405	1.405			928	928			693	693
• baten partners	736	1.905	2.641		14	2.806	2.820		594	1.386	1.980	
• baten OD's en derden			0		0	183	183		0	174	174	
Saldo algemeen	736	1.905	-2.423	218	14	2.989	-3.026	-23	594	1.560	-2.465	-312
Totaal												
• kosten	0	0	17.560	17.560	0	0	18.574	18.574	0	0	18.988	18.988
• baten	7.316	10.235	0	17.551	5.061	13.350	0	18.412	8.269	10.889	0	19.158
Saldo	7.316	10.235	-17.560	-9	5.061	13.350	-18.574	-162	8.269	10.889	-18.988	169,7
Ontrekkings algemene reserve				9				162				
Mutatie reserve				-33								157,3
Reserveontrekkings reserves	-7.316	-10.235	17.560	-24				0	8.269	10.889	18.988	-12,4
% baten per taakveld	41,7%	58,3%			27,5%	72,5%			43,2%	56,8%		

DEZE FINANCIËLE EFFECTEN
WAREN BIJ DE INITIËLE
BEGROTING NIET BEKEND.
DE TOTALE OMVANG VAN DE
INITIËLE BEGROTING (KOSTEN)
BEDROEG € 16,8 MILJOEN

Output (financiering) op hoofdlijnen

2020 is het eerste jaar dat ODRA outputfinanciering toepast. Er wordt daardoor naast de tijdsbesteding nadrukkelijker gestuurd op de productrealisatie qua proces, aantallen en kengetal. In de tabel is aangegeven welke producten en diensten er zijn gerealiseerd.

Realisatie omzet									
Productcategoriën x € 1.000	in euro's milieu	bouw	algemeen	totaal	%	aantallen milieu	bouw	algemeen	totaal
Levering producten	€ 2.150	€ 7.615	€ 499	€ 10.264	54%	4.996	8.252	3	13.251
Levering diensten	€ 3.355	€ 549	€ 2.471	€ 6.375	33%	36.873	6.033	27.149	70.055
Collectieve diensten	€ 1.482		€ 139	€ 1.621	8%				
Overig proj. baten	€ 53	€ 179	€ 513	€ 745	4%				
- subsidie e.d.	€ 85		€ 11	€ 96	1%				
Vrijval vorig boekjaar	€ 57			€ 57	0%				
Totaal baten	Totaal kosten			€ 19.158	100%				

Begroot									
Productcategoriën x € 1.000	in euro's milieu	bouw	algemeen	totaal	verschil real. '20	aantallen milieu	bouw	algemeen	totaal
Levering producten	€ 4.914	€ 4.594	€ 892	€ 10.400	€ 135	6.843	5.685	766	13.294
Levering diensten	€ 4.312	€ 371	€ 1.249	€ 5.931	- € 444	50.190	3.806	14.073	68.069
Collectieve diensten	€ 1.428			€ 1.428	- € 193				
Overig proj. baten	€ 535	€ 116		€ 651	- € 94				
- subsidie e.d.					- € 96				
Totaal baten	Totaal kosten			€ 18.409	- € 749				

Het aantal geleverde producten is 1% hoger dan begroot. Het aantal geleverde uren is circa 1,5% hoger dan begroot. De geringe hogere realisatie heeft te maken met aanvullende opdrachten die niet in de begroting zijn opgenomen. De gerealiseerde producten in het programma complexe handhaving (ruim 2800) zijn hierin niet meegenomen.

Specificatie overhead

Aan de programma's wordt over 2020 een bedrag van € 5,3 miljoen aan overheadkosten toegerekend. Hieronder is de opbouw van de overhead weergegeven. De totale overhead bedraagt 28% (initieel begroot was 30,5 %). Ten opzichte van 2019 is het overheadpercentage gelijk gebleven. In absolute zin is de overhead met € 391.600 gestegen, maar door toename van de totale kosten met 8% stijgt het overhead percentage niet.

Overhead specificatie (indirecte kosten) x € 1.000	Geact. begroot 2020	Overhead 2020	Directe kosten	Totaal real. 2020	Real. 2019
Personele overhead	2.247,5 13%	2.791,4 15%	12.815,5	15.606,9	2.332,8
Materiële overhead					
• huisvesting & facilitair	1.084,9	813,7	0,0	813,7	1.126,5
• ict	1.340,8	1.230,1		1.230,1	967,7
• stelselkosten	328,9	225,2	114,6	339,8	216,2
• advies - en overige kosten	204,3	274,7	0,0	274,7	300,3
• projecten		0,0	722,6	722,6	
Subtotaal mat. overhead	2.958,9 17%	2.537,3 13%	837,2	3.380,9	2.610,7
Totaal	5.206,5	5.335,1	13.652,7	18.987,8	4.943,5
Totale kosten	18.571,2			18.987,8	17.559,6
% van de totale kosten	28,0%	28,1%			28,2%

Specificatie programma's en projecten

Wij voerden in 2020 projecten en programma's uit voor onze partners. In onderstaande tabel zijn deze gespecificeerd.

Materiële kosten programma's en projecten x € 1.000	Begroot 2020	In balans beschikbaar	Kosten (uren)	Saldo kosten (mat.)	In rekening gebracht	Saldo bekostiging verschil
Partner specifiek						
• Wabo Arnhem	25,6			16,4	25,9	0,0
• Wabo Lingewaard	95,1			108,9	108,9	0,0
• milieumetingen provincie	211,4			195,5	195,3	-0,1
* parenco				84,9	84,9	0,0
• aandachtsbedrijven				61,8	61,8	0,0
• piket (schoonmaakkosten)				74,4	74,4	0,0
• geluidsanering		40,4	36,3			0,0
• overig				21,0		21,0
Partner specifiek	332,1	40,4	36,3	572,4	551,3	21,1
Collectieve diensten (materieel)						
• beheer Milieukaart (RVMK)	99,1		24,7	56,1	99,1	43,0
• implementatie omgevingswet		24,7	46,7			0,0
• meldplicht energie					51,1	0,0
• asbesttaken	51,1					51,1
	150,2	71,4	71,4	56,1	150,2	94,1
Overig						
• ORM		29,5		34,5		-5,0
• externe veiligheid (GUOV)	(subsidie was niet begroot)			98,4	13,0	-85,5
						loopt via balans subsidie 87%; rest via WP
Totaal	482,3	111,8	107,7	628,5	701,5	115,2

Toelichting op de tabel met materiele projectkosten

- Wabo: Geen bijzonderheden. Kleine budgetoverschrijding. Is afgerekend via werkpakket.
- Milieu metingen (tbv provincie): Budget is nagenoeg besteed. Het saldo is gerestitueerd aan de provincie via het werkpakket. Er is in Renkum een speciale meting opgezet. Hiervoor was aanvullend budget.
- Aandachtsbedrijven (incl samen sterk met ODRN); Voor de opstart en inrichtingskosten van het programma aandachtsbedrijven dat in 2021 van start was aanvullend budget van de Provincie beschikbaar.
- Piket (schoonmaakkosten); Deze worden vanwege het onvoorspelbare karakter niet begroot. De kosten worden direct aan de betreffende partner doorbelast.
- Geluidsanering (zie ook balans -> vooruitbetaalde kosten). Voor de Trans en Apeldoornseweg zijn in 2020 kosten gemaakt die uit reservering op de balans worden bekostigd.
- Overig; een aantal projecten belast ODRA niet specifiek door, waaronder kosten voor de werkgroep autodemontage en andere werkgroepen.
- RVMK: ten behoeve van de Regionale Verkeer Milieu Kaart voert ODRA werkzaamheden uit bij alle partners exclusief provincie Gelderland en extra bij gemeente Montferland. Er is een positief saldo, dat beschikbaar is voor restitutie aan de partners.
- Implementatie Omgevingswet: Restant middelen uit 2019 zijn ingezet in 2020.

- Meldplicht energie; Er zijn in 2020 nagenoeg geen activiteiten en kosten meer geweest. Het restant is vrijgevallen en is onderdeel van het exploitatiesaldo.
- Asbestdaken; In de collectieve diensten is een materieel budget opgenomen. De begroting was opgesteld voordat over de 1e kamer de wetgeving heeft gestemd, met als uitkomst dat de wet niet doorgaat. De middelen zijn beschikbaar voor restitutie aan de partners.
- ORM: Hierdoor voert ODRA de administratie namens de partners. Wordt geheel via de balans afgewikkeld. Er is een negatief saldo van € 5.000 ontstaan.

- Externe veiligheid (GUOV): vanuit de provincie is er een subsidie beschikbaar gesteld van € 85.000. Er was begroot dat de projectgelden geheel door de partners zou worden bekostigd. De provincie heeft voor 87% de kosten gesubsidieerd in 2020. Dus een meevaller. In 2021 valt de subsidie geheel weg. Het verschil is via de afrekening werkpakketen in rekening gebracht.

Financiering

In onderstaande tabellen hebben we conform vereisten uit BBV respectievelijk aangegeven:

- Overzicht van de dekkingsmiddelen – We kennen drie financieringsstromen die gerekend worden tot de algemene dekkingsmiddelen: baten van partners, baten omgevingsdiensten in Gelders Stelsel, baten van derden. We hebben geen rente betaald voor leningen. We hebben wel een klein bedrag aan rente betaald, omdat we kortstondig rood hebben gestaan en die geboekt bij de bankkosten. We hebben geen beleggingen uitstaan en dus geen dividend uitgekeerd. We innen geen lokale heffingen en ontvangen geen uitkeringen uit algemene fondsen.

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Initiële begroting 2020			Actuele begroting 2020			Realisatie 2020		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Exploitatie	16.595,9	16.832,0	-236,1	18.409,2	18.571,2	-162,0	19.157,5	18.987,8	169,7
Overzicht van dekkingsmiddelen									
• lokale heffingen									
• algemene uitkeringen									
• dividend									
• saldo financieringsfunctie									
• reserves			-236,1			-162,0			169,7
Saldo	16.595,9	16.832,0	0,0	18.409,2	18.571,2	0,0	19.157,5	18.987,8	0,0

• **Overzicht financiering uit reserves** - we hebben het nadelig saldo uit boekjaar 2019 in overleg met het Algemeen bestuur in mindering gebracht op de reserves. Het bestemmingsfonds 'RVMK' hebben we beëindigd en het saldo is overgeheveld naar de algemene reserve. ODRA stelt voor dat het positieve saldo 2020 ad €169.700 wordt bestemd in een nieuw bestemmingsfonds voor *Opleidingen omgevingswet*. Deze wordt € 157.283 (restant van toegekende budget). Het rest saldo komt ten laste van de algemene reserve. De overige bestemmingsfondsen muteren niet.

Mutatie reserves x € 1.000	Initiële begroting 2020			Actuele begroting 2020			Realisatie 2020		
	begin	toev./onttr.	saldo	begin	toev./onttr.	saldo	begin	toev./onttr.	saldo
Algemene reserve	442,2	208,2	234,0	442,2	134,1	308,1	442,2	27,9	470,1
BR Provincietaken	91,8		91,8	91,8		91,8	91,8	0,0	91,8
BR bur. mil. metingen	200,7		200,7	200,7		200,7	200,7	0,0	200,7
BR RVMK	3,5	3,5	0,0	3,5	3,5	0,0	3,5	-3,5	0,0
Resultaat	24,4	24,4	0,0	24,4	24,4	0,0	24,4	-24,4	0,0
• onverdeeld resultaat 2020								12,5	12,5
• bestemming opleiding omg. Wet								157,3	157,3
Saldo	762,6	236,1	526,4	762,6	162,0	600,6	762,6	169,7	932,3

• **Overzicht incidentele kosten en baten** - De afspraken die met onze partners hebben gemaakt over de milieutaken, zijn te beschouwen als structurele taken. Voor de meeste taken geldt dat deze (verplicht) zijn belegd bij ODRA. Voor onze bouwtaken geldt dat niet, maar zijn feitelijk toch te zien als structureel. Ook Wabo en Meten en advies zijn voor ons structurele activiteiten. Onze partners hebben de verantwoordelijkheid om de benodigde capaciteit en kwaliteit die wij moeten aanwenden in stand te houden, dan wel verantwoord af te bouwen bij majeure verandering van taken. Incidenteel zijn onze opdrachten voor derden en gesubsidieerde projecten (GUOV – EED – BSV). Een aantal doen we al lang.

Overzicht incidentele baten x € 1.000	Initiële begroting 2020			Actuele begroting 2020			Realisatie 2020		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Opdrachten derden*	156,3		156,3	156,3		156,3	106,7		106,7
Projecten en subsidie	15,9	389,9	-374,0	15,9	589,9	-574,0	95,5	722,6	-633,1

* Kosten zijn niet berekend in de begroting

STAAT VAN BATEN EN LASTEN
VOOR CATEGORIALE INDELING

De initiële begroting 2020 is door het Algemeen Bestuur besproken in mei 2019.

De gemeenteraden en Provinciale Staten

hebben zienswijzen ingebracht. De totale

omvang van de initiële begroting is daarna

vastgesteld op € 16,8 miljoen kosten en

€ 16,6 miljoen baten. Een negatief

begrotingssaldo van € 236.000, vooral toe

te rekenen aan de (dubbele) kosten van de

implementatie van het zaakstelsel en de

extrakosten voor de opleidingen

omgevingswet.

In het Algemeen bestuur van oktober 2020 is een actualisatie vastgesteld. Deze betrof het programma complexe handhaving (PCH). Dit leidt tot een bijstelling van € 1,74 miljoen kosten en € 1,81 miljoen baten. Met de actualisatie is er begrotingstekort € 162.000.

De begroting 2020 (inclusief actualisatie) bevat een aantal uitgangspunten:

- Formatie: 167 fte, waarvan 136 productieve fte's en 32 fte (19%) staf en bedrijfsvoering.
- 144 fte interne medewerkers met een gemiddelde loonsom van € 76.850 per fte.
- 24 fte externe inhuur met een gemiddeld tarief van € 95.600 per fte.
- Het begrote aandeel inhuur externen: 17 % van de totale salarislasten.
- Uurtarief diensten voor de partners: € 91,-.

• Voor producten gelden diverse productprijzen gebaseerd op de vastgestelde kengetallen in de PDC. Het gemiddelde is 8,6 uur (€ 782,-) per product.

• De collectieve diensten zijn fixed-price vastgesteld op € 1,45 miljoen.

• Opleiding: 2% van de loonsom; aangevuld met een eenmalig budget van € 162.000 voor opleidingen omgevingswet.

• Huisvesting, facilitair en ICT: ingehuurd bij gemeente Arnhem; op basis van 128 werkplekken.

• Aantal productieve (= declarabele uren) per interne fte = 1.380. Voor externen 1.600 uur. Totaal beschikbare uren voor diensten en producten = afgerond 192.000 uur.

Begroting en Realisatie 2020 - categoriaal

Staat van baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	Initieel bg 2020	Geactualiseerde bg 2020	Realisatie 2020	% v/d begroting	Realisatie 2019
Baten dienstverlening					
Partners	15.332,2	14.273,1	14.736,2	103%	15.603,4
Omgevingsdiensten	760,5	560,5	510,4	91%	776,1
Derden	156,3	156,3	106,7	68%	100,7
Prog. Complexe HH		3.072,5	3.141,9	102%	
Baten dienstverlening	16.249,0	18.062,3	18.495,2	102%	16.480,2
Overige inkomsten	15,9	15,9			136,5
Doorbelaste kosten	331,0	331,0	566,9		934,3
Subsidies & overig			95,5		
Totaal baten	16.595,9	18.409,2	19.157,5	104%	17.551,0
Kosten	Begroting 2020	Begroting na actualisatie	Realisatie 2020	% v/d begroting	Realisatie 2019
Personeel					
• medewerkers ODRA	10.849,6	11.027,0	11.170,5	101%	10.187,7
• inhuur capaciteit	1.851,4	2.674,4	1.954,5	86%	2.235,3
• inhuur ondersteuning			402,4		
• loon- en ext. kosten	12.701,1	13.294,5	13.527,5	102%	12.423,0
• uitbesteed werk (excl. complex)			316,8		373,5
• inhuur complex (pool)		800,7	922,5	115%	
• aanvullende inhuur		800,7	1.239,2	155%	373,5
Loonkosten in- & extern	12.701,1	14.095,2	14.766,7	105%	12.796,5
• opleidingen	381,0	422,1	148,4	35%	213,8
• alg. personeelskosten	426,0	473,0	517,2	109%	774,8
• dotatie p-voorziening			277,6		216,0
• harmonisatie bijdrage	-76,4	-76,4	-103,1	135%	-97,0
Totaal personeel	13.431,7	14.913,9	15.606,9	105%	13.904,1
Huisvesting en facilitair	1.084,9	1.084,9	813,7	75%	1.126,4
ICT	1.340,8	1.372,8	1.230,1	90%	967,7
Stelselkosten	328,9	328,9	339,8	103%	326,3
Advieskosten	255,8	280,8	238,1	85%	246,6
Overige kosten			36,6		53,7
Onvoorzien			-		
Programma kosten	389,9	589,9	722,6	122%	934,7
Totaal kosten	16.832,0	18.571,2	18.987,8	102%	17.559,5
Saldo	-236,1	-162,0	169,7		-8,5
Naar bestemming opleidingen omgevingswet			-157,3		33
Saldo na bestemming		-162,0	12,5		24,5

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

We verstaan onder loonkosten de salaris- kosten van vaste medewerkers en inhuur van externe capaciteit. Vanwege het afwijkende karakter van de posten “uitbesteed werk” en “inhuur pool” worden deze hieronder apart toegelicht.

Loonkosten intern en inhuur externe capaciteit

- De loonkosten van de capaciteit is € 0,2 miljoen hoger dan begroot. In onderstaande tabel is de analyse op bezettings- en prijsverschillen weergegeven:
- De loonkosten van internen vallen gemiddeld € 876 euro per fte mee; dit heeft te maken met een relatief hoge (goedkopere instroom in 2020).
 - Daarentegen zijn de gemiddelde kosten van de inhuur fors hoger dan begroot. Dit heeft meer te maken met omissies in de begroting, dan met de tarieven. ODRA heeft scherp ingezet op het inkoopbeleid van externen. Veel inhuurtarieven zijn lager dan in 2019.
 - De interne bezetting is 3,5 fte hoger; dit zijn de eerste resultaten van ons beleid om minder externe inhuur te hebben. (zie katern 1)

Formatie bezetting en personele kengetallen	intern	Begroting 2020 extern	totaal	%	Realisatie 2020 intern	extern	totaal	%
Formatie bezetting								
• lijn afdelingen	112,0	19,4	131,3	79%	118,3	16,2	134,5	80%
• externen PCH		4,3	4,3					
• bedrijfsvoering/staf	31,5		31,5	19%	28,7	4,2	32,9	20%
Totaal bezetting en formatie	143,5	23,7	167,2		147,0	20,4	167,4	
Loonkosten								
• salarissen en premies (intern)	€ 11.027,0		€ 11.027,0		€ 11.170,5		€ 11.170,5	
• inhuur capaciteit		€ 2.267,4	€ 2.267,4			€ 1.954,5	€ 1.954,5	
• inhuur ondersteuning						€ 402,4	€ 402,4	
Loonkosten x € 1.000	€ 11.027,0	€ 2.267,4	€ 13.294,5		€ 11.170,5	€ 2.357,0	€ 13.527,5	
Gemiddelde kosten/fte (in €)	€ 76.850	€ 95.653	€ 79.516		€ 75.974	€ 115.738	€ 80.812	
= uurprijs	€ 55,69	€ 59,78			€ 55,05	€ 72,34		
% van de loonkosten	83%	17%			83%	17%		

Salariskosten

Vanaf 1 januari 2017 krijgen onze medewerkers naast het vaste salaris ook een vrij besteedbaar Individueel Keuze Budget (IKB). Deze zijn als vast element in onze salarislasten opgenomen. Medewerkers die met de oprichting van ODRA zijn overgekomen van provincie Gelderland, gemeenten Arnhem, Lingewaard en Renkum, krijgen van ons hun harmonisatietoelagen vergoed. Voor de oud-provinciemedewerkers worden deze kosten bekostigd uit de gevormde voorziening, die voor de gemeenten op basis van nacalculatie. We hebben de inkomsten opgenomen als dekking op de overige personeelskosten.

Bijzondere inhuur

Een deel van het werk, met name controles, wordt op productbasis uitbesteed. Daarnaast is voor het programma complexe handhaving capaciteit ingeleend (pool PCH) vanuit de andere omgevingsdiensten met het tarief van de omgevingsdiensten. Dit wordt 1 op 1 doorbelast aan de Provincie.

Opleidingskosten

Het totale budget voor opleidingskosten, na actualisatie, bedroeg in 2020 € 422.000. Hiervan is 2% regulier (ad € 260.000) en € 162.000 incidenteel voor de omgevingswet opleidingen. Er is (mede vanwege corona, een lage besteding, zowel van het regulier als aanvullende budget. Er wordt voorgesteld om het niet bestede deel voor de omgevingswet ad € 157.000 via een bestemmingsfonds voor 2021 beschikbaar te hebben. Er is € 148.000 aan opleidingskosten uitgegeven (1,0% van de realisatie loonsom). 33% had betrekking op opleidingen VTH-criteria.

Algemene personeelskosten + dotatie personeelsvoorziening

Het budget (€ 473.000) voor de algemene personeelskosten is overschreden. Er is € 43.000 meer uitgegeven. De belangrijkste oorzaak betreft uitkering voor ziektekostenvergoedingen, en een eenmalige bonus. Beide waren niet begroot. Er is een voorziening getroffen ter dekking van toekomstige kosten in het kader van mobiliteit van medewerkers in totaal voor € 277.000.

Bedragen x € 1		Dhr. R. Vlaander	
Functie gegevens		Directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2020		01-01 t/m 31-12	
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)		1,0	
Gewezen topfunctionaris?		Nee	
Dienstbetrekking?		Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 98.902	
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 17.496	
Subtotaal		€ 116.398	
Individueel toepasselijke bezoldingsmaximum		€ 201.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.	
Totale bezoldiging 2020		€ 116.398	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.	
Onverschuldigde betaling		n.v.t.	
Gegevens 2019		mw Smelik	
Aanvang en einde functievervulling in 2019		10-07 t/m 31-12	01-01 t/m 09-07
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking		Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 46.545	€ 56.662
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 7.131	€ 9.683
Subtotaal		€ 53.676	€ 66.345
Individueel toepasselijke bezoldingsmaximum		€ 93.014	€ 100.986
Totale bezoldiging 2019		€ 53.676	€ 66.345

Naam topfunctionaris	Functie	Partner	Periode
Dhr. J. Maouche	Voorzitter (DB & AB)	Renkum	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Mw. C. Bouwkamp	Bestuurslid (DB & AB)	Arnhem	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. T. Spaargaren	Bestuurslid (DB & AB)	Duiven	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. T. Janssen	Bestuurslid (DB & AB)	Lingewaard	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. P. Kerris	Bestuurslid (DB & AB)	Prov. Gelderland	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. P. Bollen	Bestuurslid (AB)	Doesburg	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. D. Horsthuis - Tangelder	Bestuurslid (AB)	Overbetuwe	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. D. Klomberg	Bestuurslid (AB)	Rheden	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Mw. M. Albricht	Bestuurslid (AB)	Rozendaal	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. H. Breunissen	Bestuurslid (AB)	Westervoort	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Mw. C. Koers	Bestuurslid (AB)	Zevenaar	01-01-2020 t/m 31-12-2020

ODRA heeft geen structurele ruimte in de begroting voor het opvangen van mobiliteitskosten en organisatieontwikkeling (en de daaruit ontstane frictiekosten). Dit bedrag wordt feitelijk gedekt uit de budgetruimte bij de ICT- en advieskosten.

Wet normering topinkomens (WNT)

Ons bestuur wordt gevormd door vertegenwoordigers van onze partners. Bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun bestuurstaak. De kosten die onze bestuursleden maken, worden door de desbetreffende gemeenten of provincie vergoed. We hebben geen wisselingen in ons bestuur in 2020.

Het inkomen van de directeur van ODRA is getoetst aan de WNT. Ruben Vlaander is in oktober 2019 aangesteld als directeur. Het inkomen en vergoedingen in 2020 is onder de norm van de WNT gebleven. Het bezoldigingsmaximum in 2020 is € 201.000 op fulltime basis. Verder hebben we geen andere functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Huisvesting, ICT- en facilitaire kosten

De kosten voor onze huisvesting, inclusief facilitaire diensten door De Connectie, zijn in 2020 lager dan begroot. We hebben vanwege thuiswerken bespaart op het aantal werkplekken. In november zijn we teruggegaan van 128 naar 102 werkplekken. We printen ook beduidend minder, koffie en schoonmaakkosten zijn ook anders dan normaal vanwege de geringe aanwezigheid op kantoor. Nadat we in juli 2019 de financiële administratie in eigen beheer hebben genomen, is ook per 1 januari 2020 de personeels- en salarisadministratie door ODRA opgepakt. De kosten van de eigen administratieve krachten zijn niet in de tabel opgenomen (staan bij personeelskosten), voorheen stonden deze bij de facilitaire kosten.

Huisvesting & facilitair x € 1.000	Real. 2019	Begroot 2020	Real. 2020	Verschil
Huisvesting in stadskantoor	502,2	563,9	525,4	38,5
Facilitair stadskantoor	55,8			0,0
Overige huurkosten (markt)	0,0	50,0	0,0	50,0
Kosten parkeren / fietsen / wagenpark	120,6	95,5	119,1	-23,6
Huisvestingskosten	678,7	709,4	644,5	64,9
Kosten personeels administratie	72,5			0,0
Kosten financiële adinistratie	23,1			0,0
Kosten facilitaire diensten	352,2	375,5	169,2	206,3
Facilitaire kosten	447,9	375,5	169,2	206,3
Totaal	1.126,5	1.084,9	813,7	271,2
Kengetallen in euro's				
• huisvestingskosten per fte	€ 4.277	€ 4.243	€ 3.850	
• fac. diensten per fte	€ 2.822,2	€ 2.245,9	€ 1.010,7	

Thuiswerken

We verwachten dat we ook na corona meer thuis zullen werken. Dat vraagt om een andere inrichting van het kantoorgebouw en faciliteren van thuiskantoor. In het vierde kwartaal 2020 hebben we in overleg met De Connectie een hervorming ingezet van de huisvesting en de benodigde faciliteiten. De enquête onder medewerkers heeft ons een schat aan informatie opgeleverd over de wensen voor de toekomstige huisvesting. We hebben de uitgangspunten op basis van een NEN normering, op papier gezet en gaan dat verder uitwerken tot een huisvestingsplan.

ICT-kosten

De kosten voor ICT als geheel zijn in 2020 € 1,2 miljoen. Ten opzichte van 2019 zijn de kosten gestegen. Dit is grotendeels het gevolg van de implementatie van ons zaakstelsel. Hierdoor zijn er dubbele (licentie) kosten ontstaan. Deze waren begroot.

ICT-kosten x € 1.000	Real. 2019	Begroot 2020	Real. 2020	Verschil
Werkplekken	403,1	426,5	444,6	- 0,4%
Licentiekosten	364,5	618,5	555,5	10%
Hardware	60,8	126,9	107,1	16%
Functioneel en applicatiebeheer	139,3	95,7	98,7	- 3%
Afschrijfkosten	0,0	73,1	24,1	
Totaal	967,7	1.340,8	1230,1	8%
Kengetallen in euro's				
• ICT kosten per fte	€ 6.098	€ 8.019	€ 7.349	- € 671

Inhuur adviesdiensten

Naast de inhuur van derden hebben we voor enkele specialistische taken (optimaliseren SAP) en organisatieontwikkeling gebruik gemaakt van externe adviseurs. Afgerond is in 2020 € 238.000 uitgegeven aan inhuur van advies, € 281.000 begroot. De onderbesteding heeft onder meer te maken met 'in huis halen' van externe communicatie kennis (verantwoord bij externe inhuur). De kosten voor de implementatie en inrichting van VTH systeem is ook grotendeels door eigen medewerkers uitgevoerd, waardoor de kosten meevallen. De implementatiekosten van de leverancier van OpenWave zijn geactiveerd en worden in 5 jaar afgeschreven.

Baten

De baten hebben we toegelicht bij de staat van baten en lasten per programma. In de bijlagen hebben we de baten per klant gespecificeerd. De inkomsten van programma's en projecten zijn bij de toelichting op de staat van baten en lasten en bij de specificatie van de stelseltaken en projecten toegelicht.

Overige inkomsten

- Doorberekening projectkosten: de belangrijkste betreffen de kosten voor Wabo en team meten & advies. Deze zijn bij de projectkosten toegelicht.
- Overige inkomsten: betreft subsidies voor GUOV en AO fonds, voor corona maatregelen.

WE VERWACHTEN DAT
WE OOK NA CORONA
MEER THUIS ZULLEN
WERKEN.

BALANS PER 31 DECEMBER 2020

Onze Jaarrekening 2020 is opgesteld met

inachtneming van het Besluit Begroting en

Verantwoording provincies en gemeenten

(BBV) en de Financiële verordening

Omgevingsdienst Regio Arnhem 2016.

Vaste activa

- Immateriële vaste activa – bij ODRA niet aanwezig

• Materiële vaste activa - de materiële vaste activa met economisch nut zijn geactiveerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies, die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen. Deze worden lineair afgeschreven op basis van de economische levensduur. De investeringen in de inrichting van de ICT-systemen behoren tot de materiële activa.

• Financiële vaste activa - deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met de ontvangen subsidies die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen.

Vlottende activa

- Voorraden - niet van toepassing bij ODRA

• Uitzettingen met rentelooptijd korter dan een jaar - hieronder vallen onderhanden werk: de "onderhanden werken" zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De vorderingen en overlopende activa: deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde

- Liquide middelen - worden gewaardeerd tegen de nominale waarde

Vaste passiva

• Eigen Vermogen - onder Eigen Vermogen zijn opgenomen de Algemene Reserve, de Bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten (resultaat)

• Voorzieningen - ODRA kent twee type voorzieningen namelijk de harmonisatie- en personeelsvoorzieningen. De eerste is gevormd bij de oprichting van ODRA in 2013 ter dekking van toekomstige kosten van werknemers die door ODRA van de betreffende gemeenten en provincie zijn overgenomen. De tweede betreft voorzieningen voor kosten van voormalige medewerkers. Beiden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vlottende Passiva

• Hier vallen de passiva - met rentelooptijd korter dan een jaar onder, zoals de vooruit ontvangen betalingen, hebben betrekking op programma's /projecten die in het boekjaar nog niet volledig zijn afgerond. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde na aftrek van de gemaakte kosten. De overige schulden en de overlopende passiva; deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Balans					
Activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019	Passiva x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Vaste activa			Eigen vermogen		
• (im)materiële vaste activa	254,0	191,3	• algemene reserve	470,2	442,2
• financiële vaste activa			• bestemmingsreserves	292,5	329,0
			• geraliseerd resultaat	169,7	-8,5
Vlottende activa			Voorzieningen	823,2	729,4
• voorraden			Totaal vaste passiva	1.755,6	1.492,1
• liquide middelen	246,6	1.519,8	Vlottende passiva		
• uitzettingen met rente- typische looptijd <1 jaar	5.270,2	3.531,1	• netto vlottende schulden met looptijd < jaar	3.569,2	3.030,8
Totale activa	5.770,9	5.242,2	• overige schulden	446,9	570,9
			• overlopende passiva	-0,9	148,4
			Totaal vlottende passiva	4.015,3	3.750,1
			Totale passiva	5.770,9	5.242,2

Vaste activa							
(Im)Materiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2020	Investe- -ringen	Desinveste- -ringen	Afschrij- -vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- -ringen	Boekwaarde 31-12-2020
Investerings in openbare ruimte met economisch nut							
Vervoermiddelen	37,9			14,3			23,6
Machines, apparaten, installaties laptops e.d.	10,4	66,8 10,8		7,9 2,3			69,3 8,5
Immateriële activa (software)							
• implementatie SAP	91,6	10,6		21,9			80,3
• implementatie VTH	51,4	20,9					72,3
(Im)Materiële vaste activa	191,3	109,1	0,0	46,3	0,0	0,0	254,0

Vlottende activa			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Stand 31-12-2020
Uitzettingen in 's Rijks schatkist me	12,1		3.746,5
Vorderingen op openbare lichamen	3.020,9		970,3
Overige vorderingen	262,5		394,0
OHW	235,6		159,4
Uitzettingen met een rentetypische looptijd			
Korter dan één jaar	3.531,1	-	5.270,2

Toelichting op de materiele activa

Wagenpark: In 2020 zijn er geen nieuwe auto's gekocht. Er wordt geleased. Van de 10 auto's zijn er 5 geactiveerd. Dit betreffen drie Mercedes bussen (afschrijftermijn 5 jaar) en één Ford Transit (afschrijftermijn 10 jaar) en de gekochte personenauto's. De personenauto's zijn in het verleden niet geactiveerd. Machines en apparatuur: geactiveerd is de apparatuur in de meet- en regel voertuigen. Deze worden als volgt afgeschreven:

- Apparaten: 10 jaar
- Hardware: 4 jaar
- Inventaris: 5 jaar
- Software: 5 jaar

In juli 2019 is de 1e fase van de implementatie van het bedrijfsvoering-systeem (SAP-by Design) afgerond. Begin 2020 is ook de 2e fase (HRM) operationeel geworden. De projectkosten voor de implementatie (inrichting software) worden geactiveerd en in 5 jaar afgeschreven.

Het nieuwe VTH systeem ging op 6 januari 2021 live. Ook voor deze implementatie geldt dat de inrichtingskosten worden geactiveerd. In de tabel is onderscheid gemaakt tussen de 'uitzettingen korter dan een jaar' en de vorderingen. De uitzettingen betreffen de middelen die zijn ondergebracht in de rijks-schatkist; Er was een saldo van € 3,66 miljoen beschikbaar. De nog te betalen kosten zijn op balans datum eveneens hoog, zoals crediteuren en belastingen (btw).

Onderhanden werk (ohw)

Met ingang van 2020 is de bekostigingsmethode veranderd naar een 'beheerste' vorm van outputfinanciering. Dit houdt in dat de producten afgerekend gaan worden met een vaste productprijs nadat ze zijn afgerond. De producten die onderhanden zijn, worden op basis van de status in relatie tot de kostprijs op de balans opgenomen. Door de overgang naar Open Wave waren het aantal niet afgeronde producten lager dan in 2020. De verschillen zijn in mindering gebracht op de afrekening werkpakketten bij de klanten.

Liquide middelen x € 1.000	Stand 1-1-2020	Stand 31-12-2020
BNG betaalrekening	1.519,8	246,6
Liquide middelen	1.519,8	246,6

ODRA maakt gebruik van twee bankrekeningen: BNG en een rekening-courant bij het Rijk (schatkistbankieren). De liquiditeitspositie ultimo 2020 was op de BNG rekening. De schatkist is opgenomen bij de 'uitzettingen'.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)		Verslagjaar 2020			
(1)	Drempelbedrag	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	841	660	519	1.015
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	909	-660	-519	-1.015
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	841	660	519	1.015
(1) Berekening drempelbedrag		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	18.571			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan €500 miljoen	18.571			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de €500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
(5a)	Som van per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	78.490	60.027	47.789	94.415
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	841	660	519	1.015

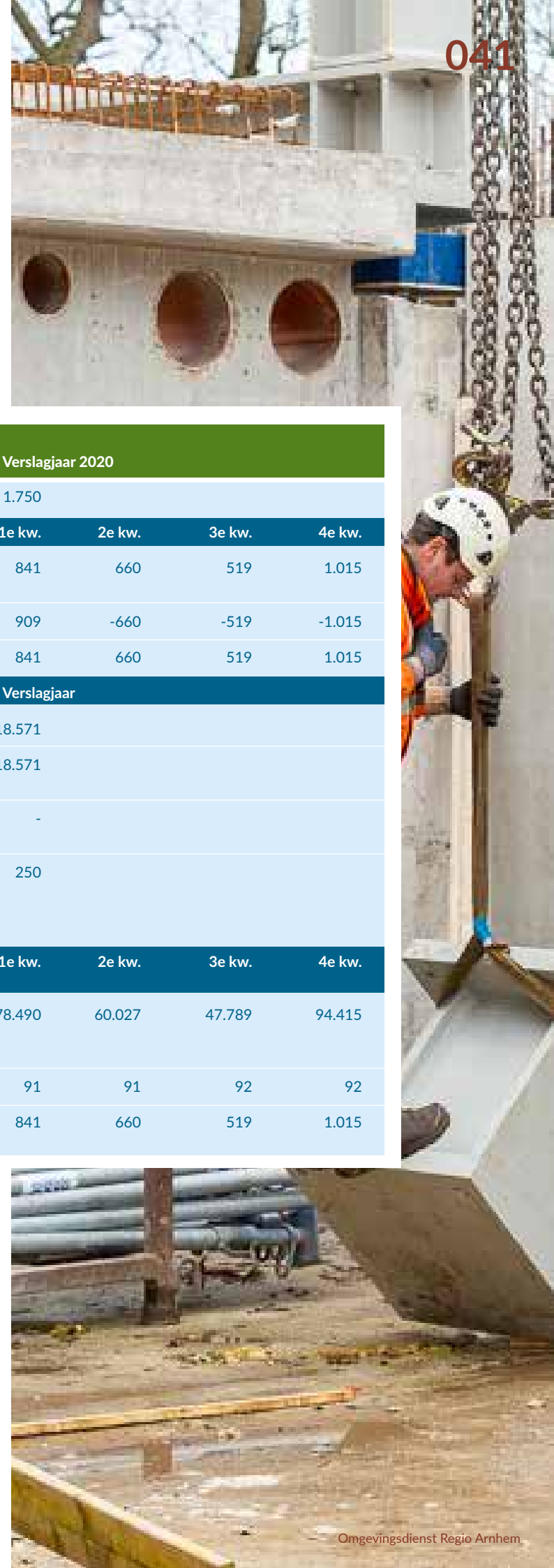
Toelichting op het drempelbedrag

Volgens de berekening is het drempelbedrag voor ODRA € 250.000. (zie regel 1 en 4d). Er is echter een specifieke afspraak (25-9-2013) gemaakt met het Ministerie van Financiën. Daarin is vastgelegd dat de limiet op € 1,75 miljoen is vastgesteld.

5.2.2 VASTE PASSIVA

Reserves

Het resultaat van 2019 (€ 24.400) is toegevoegd aan de algemene reserve. Het bestemmingsfonds Rvmk is opgeheven en het saldo

Reserves x € 1.000	Saldo 1-1-2020	Resultaat bestemming 2019	Toevoegingen 2020	Rente toerekening 2020	Onttrekkingen 2020	Verminderings afschrijvingen	Saldo 31-12-2020
Algemene reserve	442,2	28,0					470,2
BR Provincietaken	91,8						91,8
BR Bureau milieumetingen	200,7						200,7
RVMK	3,5	-3,5					0,0
Onderdeeld resultaat 2019	24,4	-24,4					0,0
Onderdeeld resultaat 2020			169,7		-157,3		12,4
• naar bestekking opl. Omg wet			157,3				157,3
Korter dan één jaar	762,6	0,1	327,0	0,0	-157,3	0,0	932,4

eveneens toegevoegd aan de algemene reserve. Het Algemeen Bestuur heeft in april 2020 daartoe besloten.

Het resultaat van 2020 (€ 169.735) is te splitsen in twee onderdelen. Het restant budget dat beschikbaar was voor de opleidingen omgevingswet (€ 157.263), daarover wordt voorgesteld dit toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsfonds, opdat dit in 2021 kan worden aangewend. Het resterende saldo € 12.473 positief, er wordt voorgesteld dit toe te voegen aan de algemene reserve. Na accordering van dit voorstel zal dit na balansdatum worden verwerkt.

Bestemmingen van de fondsen

- Bestemmingsreserve Provincie taken: in 2013 is een aantal werkzaamheden voor provincie Gelderland niet uitgevoerd. Het Algemeen Bestuur heeft destijds besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. In overleg met de provincie Gelderland was een besteding vastgesteld; tbv de inrichting 'samen sterk en aandachts-bedrijven', danwel de extra inspanning voor metingen bij Parenco. Uiteindelijk zijn deze kosten afgerekend met de provincie. Komend jaar zal een nadere invulling worden gegeven aan de besteding van deze reserve.

- Bestemmingsreserve Bureau milieumetingen: ten behoeve van dekking van toekomstige kosten van het Bureau milieumetingen (team meten & advies) heeft het Algemeen Bestuur in 2014 besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen. De toekomstige kosten betreffen vooral de investeringen die moeten worden gedaan voor apparatuur ten behoeve van de metingen. Deze gaan vanaf 2021 plaatsvinden.

Voorzieningen x € 1.000	Saldo 1-1-2020	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendungen	Saldo 31-12-2020
Harmonisatietoelage Prov. Gelderland	479,4	36,7	-		442,7
Personele kosten	250,0	250,0	256,2		256,2
Reservering verlof uren			124,3		124,3
Voorzieningen	729,4	286,7	380,5	0,0	823,3

Voorzieningen

Uit de voorziening harmonisatietoelagen is € 36.700 vrijgevallen en aangewend. Er is nog een bedrag van afgerond € 443.000 nodig om de toekomstige kosten te dekken. Er is bij de berekening een index van 1,4% kostenstijging tot 2030 (laatste persoon, in deze voorziening met pensioen) gehanteerd.

Aan de voorziening personele kosten is zowel onttrokken en gedoteerd

ter dekking van kosten van voormalige medewerkers waaruit mobiliteit en detacheringskosten worden betaald.

Er is in 2020 een reserve gevormd voor niet opgenomen verlofuren, vanwege corona. Deze uren zullen naar verwachting in 2021 extra worden opgenomen, hetgeen tot een capaciteitsvraag leidt. Die wordt dan uit deze reserve gedekt.

5.2.3 VLOTTENDE PASSIVA (MET LOOPTIJD KORTER DAN JAAR)

Vooruit ontvangen bedragen

De vooruit ontvangen middelen hebben met name betrekking op geluidssaneringsprojecten waarvan enkele al in 2015 en 2016 zijn gestart. Er zijn middelen in de exploitatie vrijgevallen ter dekking van kosten. De saldi van de diverse projecten worden in 2021 met elkaar verrekend, waarna € 4.000 overblijft.

Vooruitontvangen betalingen x € 1.000	Saldo 1-1-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Saldo 31-12-2020
Geluidssanering					
• Amst. straatweg Arnhem voorbereiding	0,0				0,0
• Amst. straatweg Arnhem uitvoering	-4,0				-4,0
• Saneringsproject Trans eo VBT	14,9		-8,2		6,7
• Project W. van Pontlaan Arnhem	0,0				0,0
• Apeldoornseweg Arnhem	29,4		-28,1		1,3
• Spijkerviertel Arnhem	0,0				0,0
• ISV-geluid Gemeente Arnhem	0,0				0,0
Overig					
• ORM	29,5	14,4	-48,9		-5,0
• Meldplicht energie	46,7			-46,7	0,0
• Project omgevingsdienst	24,7			-24,7	0,0
• Diversen	7,1			-7,1	0,0
Vooruitontvangen betalingen	148,4	14,4	-92,3	-71,4	-0,9

ODRA heeft in eind 2019 begin 2020 de meldplicht energie uitgevoerd. De partners hebben hiervoor een éénmalige doeltuitkering ontvangen uit het gemeentefonds en aan ODRA overgemaakt. De resterende middelen zijn vrijgevallen.

ODRA is bezig met de voorbereiding van de Omgevingswet. De middelen die beschikbaar waren vanuit 2019, zijn aangewend.

In het partneroverleg is afgesproken dat voor de ORM-gelden ODRA de administratie voert. Die loopt geheel via de balans.

Schulden x €1.000	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 31-12-2020	Overlopende passiva x €1.000	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 31-12-2020
Schulden looptijd < jaar			Afrekening DVO Gemeente Arnhem		73,6
• Belasting (btw/loonbelasting)	1.279,1	1.471,3	Afrekening DVO Connectie	- 84,5	145,6
• Loonheffing			Nog te betalen facturen 2020>2019	319,3	
• Premies IP/OP/NP/FPU	134,0	163,1	BTW vereffening	336,1	
• Crediteuren	1.617,7	1.934,8	Nog te betalen facturen 2021>2020		227,8
• Crediteuren privaat					
• Divers					
Overige schulden	3.030,8	3.569,2	Overige schulden	570,9	446,9

Overige schulden

De ultimo standen van de afdrachten aan BTW, loonheffing en premies zijn ten opzichte van vorig jaar gestegen, door hogere omzet in laatste kwartaal en afrekening IKB in december. De crediteurenstand kende ultimo 2020 een hoge stand. Normaal omdat veel rekeningen van leveranciers over december (soms laatste kwartaal 2020) medio januari binnenkomen.

Bedrijf	Wat?	Looptijd eindigt	Contractwaarde p/jaar - prijspeil 2020	Toelichting
Ambting car expert	3 maal Kia Picanto lease	01-04-2021	9,4	3-jarig contract
Ambting car expert	1 maal Kia Picanto lease	01-04-2021	3,1	3-jarig contract
Contract Centric	Onderhoud MVV/S40	01-01-2021	92,0	Max. looptijd ivm vervanging VTH
Care2Work	Verzuimbegeleiding en arbo	01-04-2020	12,1	Jaarlijks opzegbaar
T2en	Licenties SAP en SAC		75,2	Optie tot verlenging met 5 jaar
REM automatisering	Licenties Open Wave		56,0	Optie tot verlenging met 5 jaar
Provincie Gelderland	Huur pand Markt 23	01-01-2021	11,8	Optie tot 2 jaar verlenging
Provincie Gelderland	Service en onderhoud Markt 23	01-01-2021	2,8	Optie tot 2 jaar verlenging
Gemeente Arnhem	Huur Stadkantoor incl. service		455,5	Jaarlijks opzegbaar
Gemeente Arnhem	Telefoondiensten		6,6	Via rijksbrede aanbesteding
Gemeente Arnhem	ICT, fac. Diensten en werkplekken		901,0	Kaarliks DVO
Stantec	Milieu controles			Gaat in per april 2021
Totaal			1.670,1	

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

ODRA heeft de volgende niet uit de balans blijkende verplichtingen, zijnde doorlopende contracten met een looptijd langer dan één jaar:

Diversen

- Opgebouwd vakantiegeld is niet gekapitaliseerd. Dit is geen verplichting in het BBV, vanuit de aannahme dat deze jaarlijks gelijk zijn.

- Dit geldt ook voor reguliere verlofsaldi. Omdat 2020 een bijzonder jaar is vanwege corona, zijn de ‘niet opgenomen verlof uren 2020’ wel als verplichting opgenomen; de nog openstaande saldi van voor 2020 niet.

- Dit geldt ook voor afspraken rond het generatiepact.

Gebeurtenissen na balansdatum

- Er lopen geen juridische claims tegen ODRA. Eveneens geen garantstellingen en borgstellingen.
- Er zijn geen andere relevante gebeurtenissen na balansdatum.

FINANCIËLE WEERBAARHEID EN RISICO'S

Wij brengen ons bestuur een aantal keer per

jaar op de hoogte van de stand van zaken in

onze bedrijfsvoering en staan dan stil bij de

operationele risico's, financiën en weerstands-

vermogen. Onze huidige financiële positie

geeft geen aanleiding om op korte termijn

maatregelen voor te stellen aan ons bestuur.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate wij in staat zijn financiële tegenvallers in de toekomst op te vangen. In de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is bepaald welke vermogensbestanddelen wij kunnen aanhouden. Deze bestaan uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is gemaximeerd tot € 0,5 miljoen. (2,3% van de omzet). Daarnaast kunnen we bestemmingsreserves aanhouden voor kosten die we verwachten voor de toekomst. Inhoud en omvang bepaalt het Algemeen Bestuur.

Het weerstandsvermogen als percentage van de omzet is met 0,6% gestegen.

ODRA acht het weerstandsvermogen van € 932.000 voldoende om de huidige risico's en latente verplichtingen (ikv bestemmingsfondsen) af te dekken.

Weerstands vermogen	Stand 31-12-2019	Stand 31-12-2020	Na resultaat bestemming	% Omzet
Algemene Reserve	442,2	470,2	482,6	2,5%
• Resultaat boekjaar	-8,5	169,7		
Bestemmingsreserves				
• Opleidingen omg. Wet			157,3	
• Provincietaken	91,8	91,8	91,8	
• TMA	200,7	200,7	200,7	
• RVMK (nnar alg. reserve)	36,5	0,0	0,0	
Totaal bestemmingsreserves	329,0	292,5	449,7	
Onvoorzien	0,0	0,0	0,0	
Totaal	762,6	932,4	932,4	
Totale baten (omzet)	17.551,1	19.157,5	19.157,5	
• Percentage omzet	4,3%	4,9%	4,9%	

Risico's

In deze paragraaf is aangegeven welke risico's er zijn geïnventariseerd; de schatting komt uit op circa € 350.000.

We staan regelmatig stil bij de operationele risico's. Dan bespreken we met ons bestuur of en welke noodzakelijke mitigerende maatregelen nodig zijn. Daarnaast liggen generieke risico's permanent aanwezig op de loer. We hebben deze verdeeld in vijf categorieën:

1. **Saldo exploitatie** - Een saldo in de exploitatie kan ontstaan door niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen.
 - De coronapandemie heeft in 2020 behoorlijk impact. We hebben maandelijks onze exploitatie gemonitord en bijgestuurd en zagen aan de omzetkant dat evenementen niet doorgaan, maar ook een toename in werkzaamheden (BOA-toezicht).
 - Onvoorzien was een toename van vergunningen in december. We denken dat deze gerelateerd zijn aan de BENG norm (zie katern 1), waardoor veel particulieren de aanvraag nog voor 1 januari hebben ingediend. Daarentegen zijn controles anders uitgevoerd (meer digitaal) en is in verband met de subsidie voor partners geïntensiveerd op het aantal EML controles. In de rapportages naar klanten waren deze gedurende het jaar

onvoldoende zichtbaar, waardoor partners minder zicht hadden op deze effecten en risico's voor de uiteindelijke afrekening van de werkpakketten.

- Outputfinanciering; 2020 was het eerste jaar van output financiering. Vooraf zijn de risico's apart in kaart gebracht. Een van de belangrijkste risico's is een te hoge of te lage kostprijs van de geleverde producten (zgn. kengetal). Uit een eerste analyse over 2020 blijkt dat het gemiddelde kengetal is uitgekomen op 8,3 Begroot was 8,5 uur.
In het voorjaar 2021 wordt een gedetailleerd onderzoek naar de kostprijzen gedaan.
- Aan de kostenkant zien we vanwege thuiswerken en beperkt gebruik van kantoorruimte een voordeel. Beide zijn gedurende het jaar in evenwicht met elkaar bekeken.

Structureel sluiten mitigerende maatregelen echter niet alle risico's uit. De marges in de exploitatie betreffen structureel circa 1% à 1,5% van de omzet (circa € 200.000).

2. Risico's van taakuitvoering - We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer € 2,5 miljoen per jaar.

3. Frictiekosten - We zijn gestart met verbeteren van de DVO's en mandaatregelingen, maar er is een risico van frictie (kosten). Dat betreft de risico's die ontstaan door noodzakelijke aanpassingen in de organisatie. Bijvoorbeeld naar aanleiding van taakstellingen, nieuwe inhoudelijke wetgeving, maatschappelijke veranderingen of het terughalen van taken door partners. De niet voorzienbare omvang van het risico is beperkt. Grote wijzigingen leggen we via de P&C-cyclus (wijziging van de begroting) aan de partners voor. In 2020 zijn frictiekosten ontstaan vanuit individuele mobiliteitstrajecten. Deze zijn opgevangen binnen de exploitatieruimte. ODRA heeft geen structurele ruimte in de begroting voor dit type risico (circa € 150.000 per jaar).

4. Niet voldoen aan wet- en regelgeving - Het risico dat wij niet voldoen aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, privacy, Europese -en nationale verordeningen, is een risico, maar dat is in 2020 beperkt gebleven, bijvoorbeeld geen wijzigingen in de belastingplicht (omgevingsdiensten zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting).

5. Liquiditeit – Ons werkkapitaal wordt gevormd door vermogen, beschikbare voorzieningen en voorschotten die partners betalen voor onze dienstverlening. Bij uitblijven van betalingen van de voorschotten lopen wij een risico dat we salarissen, loonheffing, premies, BTW en crediteuren niet kunnen betalen. We hebben maandelijks respectievelijk bij einde van elk kwartaal een saldo van minimaal één en twee miljoen euro nodig, omdat het weerstandsvermogen op zich onvoldoende is om de liquiditeitsbehoefte te dekken. We dekken een deel van de liquiditeitsbehoefte uit de voorschotten van onze partners.

Kengetallen	2019	Begroting 2020	2020
Netto schuldquote	-24,8%	-1,3%	-27,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-24,8%	-1,3%	-27,3%
Solvabiliteitsrisico	8,4%	27,8%	8,1%
Structurele exploitatieruimte	pm	0,0%	0,0%
Liquiditeit	135,2%	102,1%	137,4%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Financiële kengetallen

Met bovenstaande kengetallen geven we inzicht in de structurele evenwichtigheid en duurzaamheid van de begroting.

- De netto schuld quote en de netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (geen leningen in 2020) geven inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de toelichting op de balans zijn de schulden en eigen vermogen gespecificeerd. De schuldquote is negatief en lager dan in 2019. ODRA financierde haar lopende verplichtingen met kortlopende tegoeden.

- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn aan de financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen versus het balanstotaal. Het percentage licht gedaald 7,5%. De hoge vorderingen per 31 december maken dat de ratio lager uitvalt.

- Voor de beoordeling van het structurele- en reële evenwicht van de begroting maken wij het onderscheid tussen structurele- en incidentele lasten. Wij zijn in 2020 overgegaan op bekostiging via outputfinanciering. We hebben geen toezeggingen op een meerjarige omzet, ondanks het aanwezig zijn van wettelijke verplichte basis-milieutaken.

- Grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn bij ODRA niet van toepassing.

Financiering, treasury, bankieren

In het Treasury-statuut van ODRA (van eind 2016) hebben we de doelstellingen geformuleerd en geconcretiseerd naar de verschillende deelgebieden van treasury: rente risicobeheer, financiën en kasbeheer:

- **Ons financieringsvraagstuk is van beperkte omvang** - We hebben weinig eigen investeringen, we huren kantoorruimte van de gemeente Arnhem en de inventaris betrekken we via De Connectie. In 2020 is door ons geïnvesteerd in bedrijfsvoerings-systemen SAP en OpenWave en meetapparatuur die vangen we op in het reguliere werkkapitaal.

- **We zijn sinds eind 2013 verplicht deel te nemen aan schatkist-bankieren** - Alle banktegoeden boven drempelwaarde van € 1,75 miljoen, die wij met het ministerie van Financiën hebben afgesproken, worden verplicht gestort op een rekening-courant bij het ministerie. De overige liquiditeit zijn onze rekening-courant tegoeden en die hebben we ondergebracht bij de BNG. In de financieringsovereenkomst (juni 2020) met de BNG is een kredietlimiet afgesproken van maximaal één miljoen euro.

- **Onze huidige financiële positie geeft geen aanleiding** om op korte termijn maatregelen voor te stellen aan ons bestuur. Eventuele leningen voor investeringen lopen eveneens via de Rijksschatkist. We hebben geen leningen gevraagd in 2020. We hebben in 2020 ook geen leningen of deposito's uitgezet, anders dan via schatkistbankieren. Er zijn geen renterisico's opgetreden.

- **In de wet Financiering decentrale overheden (Fido)** is een kasgeldlimiet gesteld aan het maximum bedrag waarop wij onze financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Voor ons is de norm 8,2% van het begrotingstotaal. Wij komen hier niet boven.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 15 april 2021.

De voorzitter,
Joa Maouche

De secretaris,
Ruben Vlaander

BIJLAGE 1: SPECIFICATIE BATEN PER PARTNER

Overzicht per partner

Hieronder is per partner aangegeven welke kosten (voor ODRA baten) zij hebben in relatie met de (initiele) begroting 2020 en realisatie 2019. In het overzicht zijn de kosten per programma én per taakveld gespecificeerd. 2020 is het eerste jaar van outputfinanciering. Om de effecten daarvan zichtbaar te maken zijn per partner tevens de cijfers in aantallen producten en uren (voor de geleverde diensten) opgenomen.

Bij een aantal partners zijn er significantie afwijkingen tussen begroot en realisatie. De verklaringen hiervoor zijn (op product en/of diensten niveau) inzichtelijk in de rapportages die alle partners maandelijks ontvangen. Ook zijn er verschillen tussen de begroting en de afgesproken (aanvullende) werkpakket(ten). Deze verschillen zijn niet in deze bijlage zichtbaar gemaakt, maar wel via de maandrapportage inzichtelijk.

Arnhem x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	297,3	1.568,2	68,3	1.933,8		292,29	1.389,6	17,7	1.699,5		371,4	1.927,9	6,8	2.306,1
• Toezicht & handhaving	823,2	2.374,8	6,0	3.204,0	incl. col. D.	1.038,9	1.272,6	498,7	2.810,3		1.069,5	2.001,7		3.071,2
• Advies			173,8	173,8		100,2	0,0	0,0	100,2		271,3			271,3
• Stelseltaken	2,7			2,7		3,2	0,0	0,0	3,2		2,3			2,3
• Projecten (en algemeen)	115,0	330,2	336,0	781,2		647,7	5,1	155,0	807,7		264,8	85,0		349,8
• GUOV	-8,5			-8,5	projecten				0,0					0,0
• Wabo		25,9		25,9	vergunning		25,6		25,6			16,4		16,4
• Overig complex verg.	3,9			3,9	vergunning	4,6		2,4	7,0		54,5		4,0	58,5
• ohw			0,2	0,2	proj & alg.				0,0					
Totaal	1.233,7	4.299,1	584,3	6.117,0		2.086,8	2.692,9	673,8	5.453,4		2.033,8	4.031,0	10,8	6.075,6

Productcategorieën Arnhem	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal		
Levering producten	€ 510,6	€ 4.180,0	€ 191,4	1.725	4.283	3	1.270,4	2.558,2	445,4	2.051	2.905	397		
Levering diensten	€ 74,3	€ 119,1	€ 392,8	817	1.309	4.317	218,8	109,1	226,0	2.404	1.199	2.483		
Collectieve diensten	€ 618,9						€ 595,3						N.v.t.	
Overig	€ 29,8				tot. prod.	tot. uren	€ 30,2				tot. prod.	tot. uren		
Totaal kosten			€ 6.117,0		6.011	6.443	Totaal kosten		€ 5.453,4	Totaal	5.353	6.086		

Doesburg x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	25,9	13,4		39,3		10,8	0,0	0,2	11,0		13,9	13,3		27,2
• Toezicht & handhaving	39,5	12,7		52,2	incl. col. D.	69,5	0,0	4,1	73,6		58,4	1,6		60,0
• Advies			40,0	40,0		14,1	0,0	0,0	14,1		15,1			15,1
• Stelseltaken	0,1			0,1		0,5	0,0	0,0	0,5		0,3			0,3
• Projecten (en algemeen)	10,7	2,2	15,5	28,4		25,9	0,0	3,6	29,5		17,0	2,2		19,2
• GUOV	-3,1			-3,1	projecten				0,0					0,0
• ohw			-1,8	-1,8	proj & alg.				0,0					
Totaal	73,1	28,3	53,7	155,1		120,8	0,0	7,9	128,7		106,3	17,1	0,0	123,4

Productcategorieën Doesburg	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal		
Levering producten	€ 29,5	€ 18,9	€ 28,3	72	20		78,4		3,5	115	0	4		
Levering diensten	€ 15,5	€ 9,4	€ 25,4	170	103	279	16,6		4,4	182	0	48		
Collectieve diensten	€ 28,1						25,6						N.v.t.	
Overig	€ -				tot. prod.	tot. uren			0,2		tot. prod.	tot. uren		
Totaal kosten			€ 155,1	Totaal	92	552	Totaal kosten		€ 128,7	Totaal	119	230		

Duiven x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	53,6			53,6		48,1	0,0	0,0	48,1		34,5	0,7		35,2
• Toezicht & handhaving	94,6	30,9		125,5	incl. col. D.	100,8	16,4	6,5	123,7		110,8	10,9		121,7
• Advies	13,7		26,5	40,2		37,3	0,0	0,0	37,3		53,7			53,7
• Stelseltaken	0,6			0,6		1,2	0,0	0,0	1,2		1,0			1,0
• Projecten (en algemeen)	18,0	9,0	25,7	52,7		45,5	0,0	6,6	52,1		32,5	2,3		34,8
• GUOV	-11,9			-11,9	projecten				0,0					0,0
• ohw			-2,2	-2,2	proj & alg.				0,0					
Totaal	168,6	39,9	50,0	258,5		233,0	16,4	13,1	262,4		236,3	13,9	0,4	250,6

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Duiven														
Levering producten (stuks)	€ 88,2	€ 34,5	€ 23,5	146	36			142,8	16,4	6,5	175	20	5	
Levering diensten (in uren)	€ 33,0	€ 5,4	€ 26,6	363	59	292		46,5		6,6	511	0	73	
Collectieve diensten	€ 47,3							43,8						N.v.t.
Overig	€ -					tot. prod. tot. uren				-0,2		tot. prod. tot. uren		
Totaal kosten			€ 258,5	Totaal	182	714		Totaal kosten		€ 262,4	Totaal	200	584	

Lingewaard x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	196,2	723,8	117,6	1.037,6		145,9	736,6	26,7	909,1		204,2	796,2	1,0	1.001,4
• Toezicht & handhaving	382,7	709,2	99,6	1.191,5	incl. col. D.	398,5	399,5	316,9	1.114,9		435,4	593,0		1.028,4
• Advies			336,3	336,3		262,7	0,0	0,0	262,7		310,6			310,6
• Stelseltaken	0,1			0,1		3,2	0,0	0,0	3,2		1,4			1,4
• Projecten (en algemeen)	33,3	154,3	123,9	311,5		358,6	0,0	247,0	605,6		134,0	184,1		318,1
• GUOV	-21,1			-21,1	projecten				0,0					0,0
• Wabo		104,2		104,2	vergunning		95,1		95,1					0,0
• Overig complex verg.	2,9		4,7	7,7	vergunning	20,5			20,5		7,0	84,3	14,3	105,6
• ohw			-42,8	-42,8	proj & alg.				0,0					
Totaal	594,1	1.691,5	639,3	2.924,9		1.189,3	1.234,1	590,6	3.011,0		1.092,6	1.657,6	15,3	2.765,5

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Lingewaard														
Levering producten (stuks)	€ 330,2	€ 1.405,8	€ 45,2	726	1.436			515,2	1.010,6	214,8	779	1.165	164	
Levering diensten (in uren)	€ 39,3	€ 181,5	€ 589,4	432	1.995	6.477		441,5	125,4	375,8	4.852	1.378	4.130	
Collectieve diensten	€ 224,6							210,8						N.v.t.
Overig		€ 104,2	€ 4,7			tot. prod. tot. uren			115,6	1,3		tot. prod. tot. uren		
Totaal kosten			€ 2.924,9	Totaal	2.162	8.904		Totaal kosten		€ 3.011,0	Totaal	2.108	10.360	

Overbetuwe x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	139,9	41,9	4,1	185,9	incl. col. D.	198,6	33,6	2,3	234,4		150,4	33,7	18,2	202,3
• Toezicht & handhaving	414,3	80,5	1,5	496,3		444,2	12,0	59,7	515,9		513,0	15,9		528,9
• Advies			93,4	93,4		123,8	0,0	0,0	123,8		100,2			100,2
• Stelseltaken	1,6			1,6	projecten vergunning proj & alg.	2,6	0,0	0,0	2,6		0,9			0,9
• Projecten (en algemeen)	37,2	9,5	106,1	152,8		90,7	0,0	30,1	120,8		80,1	6,9		87,0
• GUOV	-28,5			-28,5					0,0					0,0
• Overig complex verg.	7,3			7,3		13,7			13,7		8,4			8,4
• ohw			3,5	3,5					0,0					
Totaal	571,8	131,9	208,6	912,3		873,5	45,6	92,1	1.011,2		853,0	56,5	18,2	927,7

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Overbetuwe														
Levering producten (stuks)	€ 443,2	€ 88,1	€ 56,4	696	97			604,0	12,0	54,3	768	14	51	N.v.t.
Levering diensten (in uren)	€ 20,5	€ 43,8	€ 152,2	225	481	1.672		165,7	33,6	37,8	1.821	369	415	
Collectieve diensten	€ 100,8							90,8						
Overig	€ 7,3					tot. prod. tot. uren		13,7		-0,7			tot. prod. tot. uren	
Totaal kosten			€ 912,3	Totaal	793	2.378		Totaal kosten		€ 1.011,2	Totaal	833	2.605	

Renkum x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	45,6	457,6	138,0	641,2	incl. col. D.	50,1	469,3	18,8	538,3		54,6	488,1	0,2	542,9
• Toezicht & handhaving	150,2	473,3	63,7	687,2		135,3	304,7	96,4	536,4		131,8	429,7		561,5
• Advies			36,8	36,8		32,5	0,0	0,0	32,5		30,1			30,1
• Stelseltaken	0,1			0,1	projecten proj & alg.	1,5	0,0	0,0	1,5		1,2			1,2
• Projecten (en algemeen)	35,4	62,5	62,7	160,6		144,7	0,0	134,3	279,0		65,1	163,9		229,0
• GUOV	-1,9			-1,9					0,0					0,0
• ohw			-17,4	-17,4					0,0					
Totaal	229,4	993,4	283,8	1.506,6		364,1	774,0	249,5	1.387,6		288,9	1.081,7	3,8	1.374,4

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Renkum														
Levering producten (stuks)	€ 66,8	€ 940,7	€ 33,0	349	1.074			173,5	732,1	68,9	232	945	47	N.v.t.
Levering diensten (in uren)	€ 14,2	€ 52,7	€ 246,9	156	579	2.713		51,8	41,9	180,6	570	460	1.985	
Collectieve diensten	€ 148,4							138,3						
Overig			€ 3,9			tot. prod. tot. uren				0,5			tot. prod. tot. uren	
Totaal kosten			€ 1.506,6	Totaal	1.423	3.448		Totaal kosten		€ 1.387,6	Totaal	1.224	3.015	

Rheden x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	48,9	27,8		76,7	incl. col. D.	63,8	32,8	0,3	96,8		62,4	24,6		87,0
• Toezicht & handhaving	281,5	30,3	7,5	319,3		234,9	18,6	33,2	286,7		260,9	51,7		312,6
• Advies			18,1	18,1		25,8	0,0	0,0	25,8		36,3			36,3
• Stelseltaken	0,1			0,1		2,2	0,0	0,0	2,2		0,5			0,5
• Projecten (en algemeen)	35,5	7,3	58,7	101,5	projecten proj & alg.	90,8	0,0	21,7	112,4		66,1	3,1		69,2
• GUOV	-3,8			-3,8					0,0					0,0
• ohw			0,4	0,4					0,0					
Totaal	362,2	65,4	84,7	512,3		424,2	51,3	55,1	530,7		432,9	79,4	32,8	545,1

Productcategorieën Rheden	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ 239,7	€ 65,4	€ 51,1	423	346			291,7	51,3	28,0	360	382	31	N.v.t.
Levering diensten (in uren)	€ 29,0	€ -	€ 33,6	319	0	369		39,5		27,1	434	0	298	
Collectieve diensten	€ 93,5							86,1						
Overig materieel					tot. prod.	tot. uren		6,8		0,2		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			€ 512,3	Totaal	769	688		Totaal kosten		€ 530,7	Totaal	773	732	

Rozendaal x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	2,7			2,7	incl. col. D.	0,9	0,0	0,0	0,9		3,9			3,9
• Toezicht & handhaving	7,5	1,8		9,3		8,6	0,8	0,0	9,5		9,3	2,5		11,8
• Advies			4,0	4,0		1,3	0,0	0,0	1,3		4,7			4,7
• Stelseltaken				0,0					0,0					0,0
• Projecten (en algemeen)	3,5	3,2	8,0	14,7	proj & alg.				14,9		9,3	0,9		10,2
• ohw			0,2	0,2		13,5	0,0	1,5	0,0					
Totaal	13,7	5,0	12,2	30,9		24,3	0,8	0	26,5		27,6	3,4	0,0	31,0

Productcategorieën Rozendaal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ -1,0	€ 5,0	€ 8,2	14	3			9,6	0,8		14	1		N.v.t.
Levering diensten (in uren)	€ -	€ -	€ 4,0	0	0	44		1,3		1,4	14	0	15	
Collectieve diensten	€ 14,7							13,2						
Overig materieel					tot. prod.	tot. uren				0,2		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			€ 30,9	Totaal	17	44		Totaal kosten		€ 26,5	Totaal	15	29	

Westervoort x € 1.000					Realisatie 2020				Begroting 2020				Realisatie 2019			
					milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting	milieu	bouw	algemeen	totaal	milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen					1,1			1,1	5,1	0,0	0,1	5,2	9,6	0,4		10,0
• Toezicht & handhaving					16,2	4,1		20,3 incl. col. D.	40,6	4,1	3,8	48,5	24,7	2,1		26,8
• Advies							9,7	9,7	8,7	0,0	0,0	8,7	21,7			21,7
• Stelseltaken					0,1			0,1	0,5	0,0	0,0	0,5	0,4			0,4
• Projecten (en algemeen)					12,6	2,6	18,0	33,2	31,4	0,0	1,9	33,3	17,7	2,2		19,9
• GUOV					-4,0			-4,0 projecten				0,0				0,0
• ohw							0,0	0,0 proj & alg.				0,0				
Totaal					26,0	6,7	27,7	60,4	86,2	4,1	5,8	96,2	76,0	4,7	-1,3	79,4

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal				
Levering producten (stuks)	€ -8,6	€ 6,7	€ 18,0	31	5		45,7	4,1	3,5	80	5	3	N.v.t.			
Levering diensten (in uren)	€ 1,5	€ -	€ 9,7	16	0	107	10,0		2,3	25	0	110				
Collectieve diensten	€ 33,1						30,3									
Overig materieel					tot. prod.	tot. uren			0,3		tot. prod.	tot. uren				
Totaal kosten			€ 60,4	Totaal	36	123	Totaal kosten			€ 96,2	Totaal	88	135			

Zevenaar x € 1.000					Realisatie 2020				Begroting 2020				Realisatie 2019			
					milieu	bouw	algemeen	totaal toelichting	milieu	bouw	algemeen	totaal	milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen					135,7	22,5	0,5	158,7	135,6	36,4	1,5	173,5	157,3	26,0	3,2	186,5
• Toezicht & handhaving					328,6	82,5	5,7	416,8 incl. col. D.	328,2	11,2	12,1	351,5	410,3	27,3		437,6
• Advies							127,1	127,1	81,6	0,0	0,0	81,6	124,2			124,2
• Stelseltaken					0,1			0,1	3,5	0,0	0,0	3,5	0,9			0,9
• Projecten (en algemeen)					35,2	12,2	54,0	101,4	92,6	0,0	12,6	105,3	54,4	2,2		56,6
• GUOV					-2,6			-2,6 projecten				0,0				0,0
• Overig/ compl. Verg					1,2		1,3	2,4 vergunningen	13,7			13,7	6,3		0,2	6,5
• ohw							-3,5	-3,6 proj & alg.				0,0				
Totaal					498,2	117,2	184,9	800,3	655,2	47,6	26,2	729,0	753,4	55,5	3,4	812,3

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal				
Levering producten (stuks)	€ 367,7	€ 92,3	€ 47,4	553	102		436,8	11,2	3,5	567	13	3	N.v.t.			
Levering diensten (in uren)	€ 36,7	€ 24,9	€ 136,2	403	274	1.497	119,4	36,4	22,7	1.312	400	249				
Collectieve diensten	€ 92,6						85,1									
Overig materieel	€ 1,2		€ 1,3		tot. prod.	tot. uren	13,7		0,2		tot. prod.	tot. uren				
Totaal kosten			€ 800,3	Totaal	655	2.174	Totaal kosten			€ 729	Totaal	583	1.961			

Provincie (WP-regulier) x € 1.000						Begroting 2020				Realisatie 2019			
						milieu	bouw	algemeen	totaal	milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen						1,3	86,9	93,7	181,9	142,2	1,3		143,5
• Toezicht & handhaving						105,6	617,5	33,9	757,0	1.250,1	9,7	170,8	1.430,6
• Advies								431,9	431,9	827,4		35,1	862,5
• Stelseltaken									0,0	27,2			27,2
• Projecten (en algemeen)						30,9	0,8	161,8	193,5	588,1	27,5		615,6
• Bur. mil. metingen								195,3	195,3	200,3			200,3
• samen sterk en PAB								61,8	61,8				0,0
• Overig (a.o. Parenco)								84,9	84,9			223,9	223,9
• ohw								-12,8	-12,8				
• bijstelling PCH													
Totaal						137,8	705,2	1.050,5	0,0	1.414,4	22,4	429,8	3.503,6

Productcategorieën			milieu (€)			bouw (€)			algemeen (€)			milieu (€)			bouw (€)			algemeen (€)		
Provincie regulier			milieu	bouw	alg.	milieu	bouw	alg.	milieu	bouw	alg.	milieu	bouw	alg.	milieu	bouw	alg.	milieu	bouw	alg.
Levering producten			- € 12,5	€ 704,4	€ 18,3	141	801		1.084,1	22,4	30,7	1.429	22	35						
Levering diensten			€ 70,2	€ 0,8	€ 690,2	771	9	7.585	1.097,9		360,1	1.121	0	2.957						
Collectieve diensten			€ 80,1						80,1											
Overig			€ -		€ 342,0				211,4											
Overheveling naar PCH									-1.059,2											
Totaal kosten				€ 1.893,5		Totaal	942	8.365	Totaal kosten	€ 1.827,5		Totaal	1.486	5.078						

Totaal partners

Totaal partners x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020 Totaal partners					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	algemeen	materieel	totaal	milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen	984,2	2.942,1	422,2	4.312,5		1.130,2	2.698,2	89,1	-	3.917,5	1.204,4	3.312,2	29,4	4.546,0
Toezicht & handhaving	2.643,9	4.417,6	217,9	7.279,4	incl. col. D.	3.729,6	2.053,5	1.121,5	-	6.904,6	4.274,2	3.146,1	170,8	7.591,1
Advies	13,7	0,0	1.297,6	1.311,3		1.427,7	0,0	0,0	-	1.427,7	1.795,3	0,0	35,1	1.830,4
Stelseltaken	5,5	0,0	0,0	5,5		62,6	0,0	0,0	-	62,6	36,1	0,0	0,0	36,1
Projecten (en algemeen)	367,3	593,8	970,4	1.931,5		1.910,5	13,8	893,3	-	2.817,6	1.329,1	480,3	0,0	1.809,4
• GUOV	-85,5	0,0	0,0	-85,5	projecten	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• Wabo / bur. mil. metin.	0,0	130,1	195,3	325,4	vergunning	211,4	120,7	0,0	-	332,1	200,3	16,4	0,0	216,7
• PAB / samen sterk	0,0	0,0	61,8	61,8	projecten	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• Compl. vergunningen	15,4	0,0	90,9	106,3	vergunning E	59,2	0,0	2,4	-	61,6	96,7	84,3	277,8	458,8
• ohw	0,0	0,0	-76,3	-76,3	proj. & alg.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• Actualisatie bg	0,0	0,0	0,0	0,0		-1.059,2	0,0	0,0	-	-1.059,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	3.908,6	8.083,6	3.179,7	15.171,8		8.531,2	4.886,1	2.106,3	-	15.523,6	8.936,1	7.039,3	513,1	16.488,5

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ 2.054	€ 7.542	€ 521	4.876	8.203	3	€ 4.652	€ 4.419	€ 859	6.570	5.472	740	N.v.t.
Levering diensten	€ 334	€ 438	€ 2.307	3.672	4.809	25.352	€ 2.211	€ 346	€ 1.245	13.246	3.806	13.763	
Collectieve diensten	€ 1.482	€ -	€ -				€ 1.399	€ -	€ -				
Overig	€ 38	€ 104	€ 352		tot. prod.	tot. uren	€ 276	€ 116	€ -		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			€ 15.171,8	Totaal	13.082	33.833	Totaal kosten		€ 15.523,6	Totaal	12.782	30.815	

Omgevingsdiensten (totaal) x € 1.000	Realisatie 2020					Begroting 2020					Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	algemeen	totaal		milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen	0,9	114,1		115,0		0,0	28,9	2,5	31,5		0,4	112,7		113,1
Toezicht & handhaving	85,2	9,9	138,5	233,6	incl. col. D.	258,7	4,1	37,2	300,0		268,6	8,9		277,5
Advies	7,5		121,6	129,1		177,1	0,0	0,0	177,1		168,7			168,7
Stelseltaken				0,0		92,5	0,0	0,0	92,5		90,5			90,5
Projecten (en algemeen)	6,4		20,4	26,8		145,2	0,0	14,1	159,3			147,5		147,5
• overig			6,3	6,3	proj. & alg.				0,0					0,0
• ohw			-0,3	-0,3	proj. & alg.				0,0					
• bijstelling PCH						-200,0		bijstelling	-200,0					
Totaal	100,0	124,0	286,4	510,4		473,6	33,0	53,9	560,5		528,2	269,1	0,0	797,3

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ 90,8	€ 12,6	- € 6,7	120	6		€ 217,7	€ 33,1	€ 29,7	243	18	23	N.v.t.
Levering diensten	€ 9,2	€ 111,4	€ 148,4	101	1.224	1.631	€ 427,8	€ 24,2		4.701	0	266	
Collectieve diensten	€ -	€ -	€ 138,5				€ 28,2						
Overig materieel	€ -	€ -	€ 6,3		tot. prod.	tot. uren					tot prod.	tot uren	
Overheveling naar PCH							- € 200						
Totaal kosten			€ 510,4	Totaal	126	2.956	Totaal kosten		€ 560,5	Totaal	284	4.967	

Derden (totaal) x € 1.000	Realisatie 2020				Begroting 2020				Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal	milieu	bouw	algemeen	totaal	milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen				0,0				0,0				0,0
Toezicht & handhaving		60,9		60,9	43,7	142,0	6,9	192,6	37,2			37,2
Advies	14,5			14,5	98,2	0,0	0,0	98,2	48,2			48,2
Stelseltaken				0,0				0,0				0,0
Projecten (en algemeen)				0,0	23,4	0,0	0,0	23,4		7,3		7,3
• overig			30,1	30,1				0,0				0,0
• ohw			0,4	0,4				0,0				0,0
Totaal	14,5	60,9	30,6	106,0	165,3	142,0	6,9	314,2	85,4	7,3	0,0	92,7

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Derden													
Levering producten	€ 4,9	€ 60,9	- € 14,7	0	43		€ 43,7	€ 142,0	€ 2,9	30	195	3	N.v.t.
Levering diensten	€ 9,6	€ -	€ 15,1	105	0	166	€ 98,2		€ 4,0	1.079	0	44	
Collectieve diensten	€ -	€ -	€ 0,0										
Overig materieel	€ -	€ -	€ 30,1		tot. prod.	tot. uren	€ 23,0		€ 0,4		tot prod.	tot uren	
Totaal kosten			€ 106,0	Totaal	43	271	Totaal kosten		€ 314,2	Totaal	228	1.123	

Complexe handhaving x € 1.000	Realisatie 2020				Begroting 2020				Realisatie 2019			
	milieu	bouw	algemeen	totaal	milieu	bouw	algemeen	totaal	milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen				0,0				0,0				0,0
Toezicht & handhaving				0,0	2.835,9			2.835,9				0,0
Advies				0,0				0,0				0,0
Stelseltaken	3.126,9			3.126,9				0,0				0,0
Projecten (en algemeen)				0,0				0,0				0,0
• overig	15,0			15,0	236,6			236,6	t&h			0,0
Totaal	3.141,9	0,0	0,0	3.141,9	3.072,5	0,0	0,0	3.072,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Productcategorieën	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
PCH													
Levering producten	€ -	€ -	€ -	2833						2771			N.v.t.
Levering diensten	€ 3.002,5	€ -	€ -	32.995	0	0	€ 2.835,9			31.164			
Collectieve diensten	€ -	€ -	€ -										
Overig materieel	€ 15,0	€ -	€ 124,4		tot. prod.	tot. uren	€ 236,6		€ 0,0		tot prod.	tot uren	
Totaal kosten			€ 3.141,9	Totaal	0	32.995	Totaal kosten		€ 3.072,5	Totaal	2771	31.164	

uurbasis bekostiging

BIJLAGE 2: SPECIFICATIES PRODUCTIE / BESTEDINGEN

Collectieve diensten en EML-controles

Collectieve diensten 2020	Uren begroot	Materiële kosten begroot	Begroting 2020	Uren realisatie	Kostenrealisatie uren	Realisatie materiële kosten	Totaal kosten 2020
Omgevingswet	1.400		127.400	2.889	262.878	-24.742	238.136
Omgevingswet aanvullend	250		22.750	96	8.691		8.691
Project energie	343		31.213	1.804	164.141		210.800
Asbest additioneel		51.124	51.124	0	0	0	0
Col. algemeen deel vd projecten	1.993	51.124	232.487	4.788	435.710	-24.742	457.627
Gegevensbeheer	1.453		132.223	31	2.779	129.448 *	132.223
Ketentoezichtspartners	1.628		148.148	1.230	111.953	***	111.953
Klantadvies milieu	1.191		108.381	482	43.844		43.844
Ontwikkeling en afstemming strafred	474		43.134	1.567	142.597		142.597
Piketdienst abonnement	1.109		100.919	397	36.133	66.998	103.131
Collectieve dienst voor alle partners	5.855	0	532.805	3.707	337.302	196.445	533.747
Klantadvies BRIKS	5.220		475.020	4.855	441.782	5.608	447.391
ORM/RVMK	377	99.078	133.385 **	198	18.018	42.976 **	60.994
Projectleiding asbest	235		21.385	256	23.251		23.251
GUOV algemeen	306		27.818	93	8.463		8.463
Col. dienst voor deel van de partners	6.138	99.078	657.608	5.401	491.514	48.584	540.098
• DAT/LMA/Ketentoezicht OD's	1.522		138.502 ***	50	4.550		4.550
Ketentoezicht OD's	308	0	138.502	50	4.550	0	4.550
Totaal generaal (begroting 2020)	14.294	150.202	1.561.402	13.946	1.269.075	220.287	1.536.022
Meldplicht energie	(uit balans)	46.659	46.659				
Teruggave: • Asbest materieel • RvmK rest							51.124 56.102
* Geen uren bijgehouden = fixed price ** ORM apart afgerekend (via balans) kosten is RvmK *** Abonnement fixed price voor OD's (uren in ketentoezicht -> niet apart bijgehouden)							153.885

Uitgevoerde EML-controles 2020					
Gemeente	Basis controles	Extra controles	Totaal	Gedaan	
Arnhem	90	20	110	110	😊
Doesburg	5	2	7	7	😊
Duiven	7	-	7	7	😊
Lingewaard	29	-	29	29	😊
Overbetuwe	42	12	54	53	😊
Renkum	13	3	16	16	😊
Rheden	22	40	62	52	😬
Rozendaal	1	-	1	1	😊
Westervoort	4	-	4	4	😊
Zevenaar	26	-	26	26	😊
Totaal	239	77	316	305	

BIJLAGE 4: VTH DASHBOARD

Generieke deskundigheidsgebieden

1		2		3						4		5						6		7	
Casemanagen - eenvoudig	Casemanagen - complex	Verg.verl. bouw & RO - eenv.	Verg.verl. bouw & RO - compl.	Verg. verlening milieu- I en II	Verg.verlening milieu - algemeen	Verg. verlening milieu II	Verg. verlening milieu - Proces	Verg. verlening milieu - Agrarisch	Verg. verlening milieu - Afval	Verg. verlening milieu - 5-6	T & H Bouwen en RO - eenvoudig	T & H Bouwen en RO - complex	T & H milieu I en II	T & H milieu I, II en III	T & H milieu proces-industrie	T & H milieu - agrarisch	T & H milieu - afval	T & H milieu - Brzo	T & H bodem - 1-6	T & H bodem - 7 complex	T & H groene wetgeving

Juridische deskundigheidsgebieden

8	9	10	11			12	13			14		15	16	17
Juridische asp. verg. verlening	Juridische asp. handhaving	Jur. asp. afwijkings-besluiten	Keten-toezicht 1-5	Keten-toezicht 6-10	Keten-toezicht 11-12	BOA	Bouwfysica - 1-5 eenvoudig	Bouwfysica - 1-5 complex	Bouwfysica - 6-10	Brand-veiligheid 1-7	Brand-veiligheid 8-11	Construc-tieve veiligheid	Bouw-akoestiek (onderdeel 21 geluid)	Sloop en asbest

Specialistische deskundigheidsgebieden accent milieu

18	19			20					21	22				23		
Afvalwater (indirecte lozingen)	Bodem bouwstoffen-, water - 1	Bodem bouwstoffen-, water - 2-3	Bodem bouwstoffen-, water - 4	Externe veiligheid - 1	Externe veiligheid - 2 en 3	Externe veiligheid - 4	Externe veiligheid - 5	Externe veiligheid - 6	Geluid (milieu en bouw)	Groen en ecologie (Wabo) - 1	Groen en ecologie (Wabo) - 2-4	Groen en ecologie (Wnb) - 1	Groen en ecologie (Wnb) - 2-3	Lucht-kwaliteit 1-2	Lucht-kwaliteit 3-5	Lucht-kwaliteit 6

Specialistische deskundigheidsgebieden accent ruimtelijke ordening

24					25	26			27		
Stedenb. en inr. o.r. - 1 eenvoudig	Stedenb. en inr. o.r. - 1 complex	Stedenb. en inr. o.r. - 2	Stedenb. en inr. o.r. - 3-4 eenvoudig	Stedenb. en inr. o.r. - 3-4 complex	Exploitatie en plan-economie	Cultuur-historie 1-5	Cultuur-historie 6-10	Cultuur-historie 11-15	Energie-besparing en duurzaam - 1	Energie-besparing en duurzaam - 2-3	Energie-besparing en duurzaam - 4

Legenda

GROEN:

We voldoen aan de gestelde normen

DONKER BLAUW:

We voldoen nog niet aan de gestelde normen

LICHT BLAUW:

Taken behorende bij deze deskundigheidsgebieden voeren we niet uit

DG 18:

Voor dit deskundigheidsgebied hebben we een samenwerkingsverband binnen het Gelder Stelsel

ORANJE:

Dit zijn nieuwe gebieden binnen de KC 2.2 normen t.o.v. van de KC 2.1 normen

BIJLAGE 5: CONTROLEVERKLARING VAN DE JONG EN LAAN ACCOUNTANTS

deJong&Laan

Accountants
Belastingadviseurs

adres Pascalweg 2
6662 NX Elst (Gld.)
telefoon 0481-463534
e-mail elst@jonglaan.nl
internet www.jonglaan.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de in de jaarstukken 2020, op pagina 26 tot en met 47 opgenomen jaarrekening 2020 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2020; en
- 3 de toelichtingen met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het algemeen bestuur vastgestelde Controleprotocol en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

deJong&Laan

Materialiteit

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken het jaarverslag, bestaande uit de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten volgens de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV en de bepaling van en krachtens de WNT.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de Gemeenschappelijk Regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de Gemeenschappelijk Regeling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Gemeenschappelijk Regeling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

deJong&Laan

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol vastgesteld door het algemeen bestuur, het controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.
- Tijdens onze controle hebben wij vanwege Covid-19 maatregelen noodgedwongen meer werkzaamheden op afstand uitgevoerd. Deze manier van werken heeft het moeilijker voor ons gemaakt om bepaalde waarnemingen te doen wat er toe kan leiden dat bepaalde signalen worden gemist. Bij het plannen van onze werkzaamheden hebben wij aandacht besteed aan de risico's hiervan en hebben waar nodig aanvullende werkzaamheden gepland en uitgevoerd. Wij zijn dan ook van mening dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Elst, 2021

De Jong & Laan Accountants B.V.

Origineel getekend door N.C. van der Wolf MSc RA

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

SAMEN AAN DE SLAG VOOR EEN GEZONDE, VEILIGE EN DUURZAME LEEFOMGEVING

BEGROTING 2022
MEERJARENAMING
2023-2025

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

IN HO UD

Voorwoord De impact van 'ja, mits'	04
Dynamische jaren	06
. Ontwikkelingen in bedrijfsvoering	
Taakvelden en programma's	09
. Omgevingswet	
. Wet kwaliteitsborging	
. Bodemtaken	
. Maatschappelijke opgaven	
. Provinciale bedrijven	
. Reguliere ontwikkelingen - raming 2023- 2025	
Kaders voor begroting 2022 – 2025	013
. Werkprogramma's	
. Opzet projectsturing	
. Meerjarenraming	
. Begroting 2022 in hoofdlijnen	
. Programma's begroting en toelichting	
Toelichting op begroting en balans	017
. Programma begroting	
. Staat van baten en lasten	
. Overhead	
. Geprognostiseerde balans 2020	
. Bedrijfsvoeringsprocessen	
Meerjarenbegroting	030
. Bijlage 1 – Overzicht bijdragen per partner	
. Bijlage 2 – Overzicht van kengetallen en kostprijzen	
. Bijlage 3 - Overzicht van diensten	

Colofon

De Begroting 2022 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een weerslag van onze collectieve prestaties en is geschreven door teamleiders, management, staf en communicatie (eindredactie).

De foto's zijn van Karin Veenendaal (karinveenendaal.nl) en StudioBont (studio-bont.nl) heeft het jaarverslag vormgegeven.

We verspreiden ons jaarverslag naar onze partners, raadsleden en statenleden en publiceren dit verslag op odra.nl/overons Voor reacties of vragen communicatie@odra.nl.

DE IMPACT VAN 'JA, MITS'

Ruben Vlaander

Als we beginnen aan 2022, beginnen we aan een periode van nieuwe wetgeving voor de fysieke leef-omgeving. Wetgeving die ons en onze partners direct raakt. De Omgevingswet; van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Sceptici beweren dat het niet veel uitmaakt. Om een typisch Hollands gezegde aan te halen; *of je door de kat gebeten wordt of door de hond, gebeten word je toch*. Deze cynische opvatting past mij niet. De verandering die de wetgever voor ogen heeft, gaat verder dan het geciteerde gezegde.

We kunnen de impact van de Omgevingswet niet afdoen met 'het zal wel' en 'we zien wel' of varianten van deze zes woorden. De bedoeling is minder verstikkende regelgeving en bureaucratie en meer vrijheid voor de initiatiefnemer van bijvoorbeeld een bouwproject. De initiatiefnemer zal minder last hebben van het 'ambtelijk meedenken', en meer ruimte voor zijn initiatief gaan ervaren. Maar meer vrijheid is niet hetzelfde als minder verantwoordelijkheid.

De Omgevingswet verlegt de verantwoordelijkheid van de overheid naar de initiatiefnemer. Je zou kunnen zeggen dat de emancipatie die in andere delen van het overheidsbeleid en de samenleving verder is, nu ook in

het fysieke domein zijn intrede doet. Hoe dan ook. De Omgevingswet heeft impact op onze organisatie en de rol die medewerkers hebben in vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Enigszins populair en wat plat gezegd verandert de rol van ODRA-medewerkers van afvinken, via meedenken en adviseren, in vonken. Dat doet een beroep op een andere houding en andere vaardigheden van medewerkers. In opleiden en coachen hebben we afgelopen jaar veel energie gestoken. We zijn er klaar voor, al zullen we in de praktijk nog best diepe- en minder diepe valkuilen tegenkomen. Dat is niet erg, dat hoort bij de dynamiek van deze tijd, zolang de ladder maar binnen handbereik is, komen we uit de kuil.

Het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving. Dat bedenken wij niet alleen, dat vinden we ook prominent terug in het rapport van de commissie Van Aartsen (Om de leefomgeving). Van Aartsen onderzocht de stand van zaken in milieutoezicht en handhaving. De staatssecretaris van Milieu, mevrouw Van Veldhoven wil verbeteringen en daarin hebben de omgevingsdiensten een cruciale rol in. De zorg voor een gezonde en veilige leefomgeving is de kern van onze activiteiten.

Voor het milieu, voor de natuur, voor de stedelijke omgeving, maar vooral voor de volgende generatie, voor omwonenden, medewerkers van bedrijven, kamerbewoners en bezoekers van horeca en evenementen. Dat is onze primaire opdracht. Wij zullen ons inzetten om daar duurzaamheid, via bijvoorbeeld energie-advies en het project circulaire economie, aan toe te voegen.

We weten ons gesteund in deze ambitie door onze partners en opdrachtgevers. We werken met en voor hen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. De verwachting is dat het nieuwe Kabinet de adviezen van Van Aartsen c.s. mee zal nemen in het beleid voor de komende jaren. Wij zullen actief meedenken over de toekomstbestendigheid van het Gelders Stelsel en de verbeteringen in milieu-toezicht en handhaving.

Samenwerken zit in ons DNA en is, naast vertrouwen, verantwoordelijkheid en vakmanschap, een van onze vier kernwaarden. Samenwerken doen we met onze partners, maar zeker ook met andere stakeholders in het Gelders Stelsel, en met omwonenden via omgevingsdialogen en participatie, in de veiligheidsketen met Openbaar Ministerie, politie, inspecties en bij voorkeur ook met andere opsporings- en uitvoeringsdiensten. Wij denken in ketens als het om veiligheid en de aanpak van ondermijning gaat, wij denken in dialoog als het om de leefomgeving gaat. ODRA wil van maatschappelijke meerwaarde zijn. Hoe we dat doen, staat in de Begroting 2022 beschreven.

Daarom zullen we nog meer dan voorheen informatie willen en moeten delen. We investeren in ICT-systemen die dat mogelijk maken. Maar met systemen alleen zijn we er niet. Bellen, elkaar opzoeken, feedback geven en -vragen, sparren, disciplines en deskundigheid bij elkaar brengen is minstens zo belangrijk om de kwaliteit van onze diensten en producten naar een hoger niveau te tillen.

In deze processen is online vergaderen niet meer weg te denken, want we zullen niet langer vijf dagen per week van negen tot vijf op kantoor aan een 'eigen bureau' zitten. Die tijd is voorbij. Thuiswerken is niet meer weg te denken en levert ook veel op voor onze medewerkers.

Thuiswerken heeft bijvoorbeeld consequenties voor onze nieuwe huisvesting die we in 2023 hopen te betrekken. Het kantoor van de toekomst, de mobiliteit van onze medewerkers, de software en hardware, nieuwe manieren van werken in het kader van de Omgevingswet; het zijn veranderingen die we in 2022 invoeren.

De impact van 'ja, mits' vraagt om nieuw en persoonlijk leiderschap. Van onze organisatie, van onze medewerkers. We gaan voort op de doorontwikkeling die we in maart 2020 hebben ingezet. In 2022 komen we een paar stappen dichterbij ons einddoel: een betrouwbare partner met zichtbare toegevoegde maatschappelijke waarde en omgevingsbewuste professionals op wie omwonenden, ondernemers en partners kunnen bouwen en vertrouwen. We zijn altijd uit op verbinding en zetten 'de bedoeling' centraal - een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving -, van binnen naar buiten en van buiten naar binnen.

Ruben Vlaander
Directeur Omgevingsdienst Regio Arnhem

DE INITIATIEFNEMER ZAL
MINDER LAST HEBBEN VAN
HET 'AMBTELIJK
MEEDENKEN', EN MEER
RUIMTE VOOR ZIJN
INITIATIEF GAAN ERVAREN.

DYNAMISCHE JAREN

We gaan een aantal dynamische jaren tegemoet. In de Begroting 2022 maken we dat zichtbaar. Het is voor ons soms nog moeilijk om exact in te schatten wat de structurele effecten zijn op de begroting van die ontwikkelingen. Neemt niet weg dat we een sluitende begroting presenteren. De Begroting 2022 is vooral gebaseerd op actualiseren van de Begroting 2021.

De dynamiek van het werkveld vraagt van ons nog meer dan normaal om flexibiliteit en wendbaarheid. Samen met onze partners staan we voor een aantal belangrijke veranderingen, zoals de implementatie en borging van de Omgevingswet, de Wet Kwaliteitsborging voor de bouw (Wkb), de aanpak van ondermijning en bijdragen leveren aan energietransitie en circulaire economie. Niet alleen een gezonde en veilige leefomgeving, maar liefst ook een duurzame, als het aan ons ligt.

Daarnaast hebben we de opgave om binnen de financiële kaders te blijven. Onze partners, de tien gemeenten, zijn daar duidelijk over. Zij voelen de gevolgen van de coronapandemie alle dagen. Van ons wordt verwacht een bijdrage te leveren aan hun besparingsdoelstellingen door de kosten te reduceren en de tariefstelling. Met deze begroting laten wij zien hoe wij deze opgave invullen. Dit is zichtbaar in het tarief dat wij hanteren voor 2022; we verhogen ons tarief niet. We passen geen indexering toe en in de meerjarenbegroting zal de kostenreductie op de overhead zichtbaar worden.

De Begroting 2022 en de Meerjarenbegroting is opgesteld met de kennis van nu en in onzekerheid over de effecten van de coronapandemie en de geschetste ontwikkelingen (met name de Omgevingswet). In de hoofdstukken waar wij alle ontwikkelingen verder toelichten, is expliciet aandacht besteed aan de financiële risico's en onzekerheden die nog niet zijn uitgekristalliseerd.

Naast risico's die samenhangen met de ontwikkelingen in de wet- en regelgeving, staan we samen voor de uitdaging om de grote maatschappelijke opgaven en de transitie naar duurzame energie en circulaire economie mede vorm te geven. Maar ook klimaatadaptatie, woondeal, criminaliteit en ondermijning brengen dynamiek met zich mee. We werken deze taken en verantwoordelijkheden verder uit in de werkpakketten, maar veel van deze taken zijn vooraf moeilijk exact te plannen en te begroten. Dat betekent dat we met voortschrijdend inzicht in de projecten die we opstarten, te maken hebben met financiële onzekerheden.

Maar ook aan onze reguliere taken zijn risico's verbonden. De belangrijkste risico's zijn de volume-fluctuaties bij de levering van producten en diensten. Vanwege de aanhoudende coronapandemie zijn deze moeilijker in te schatten dan in voorgaande jaren. We verwachten dat corona voor de Begroting 2022 geringe effecten heeft en dat we teruggaan naar een productieniveau van vóór de pandemie. De Begroting

2022 is vooral gebaseerd op actualiseren van de Begroting 2021. We hebben de realisatie van de werkpakketten in 2020 zijdelings betrokken.

2020 was een bijzonder jaar. We hebben reguliere VTH-A activiteiten stop gezet. Dat is de impact van de lockdown. Denk aan evenementen toezicht, horecacontroles, vuurwerk. We hebben in 2020 echter een toename van het aantal aanvragen voor bouwvergunningen gezien. Dat is een positief effect van de BENG-norm (Bijna Energie Neutraal Gebouw).

We gaan in deze begroting uit van een economie die herstelt en opgang komt. Dat zullen we onder meer zien in (blijvend hoge) aantallen vergunningaanvragen (bouw) en een verwachte toename van het aantal meldingen (milieu) als gevolg van bedrijvigheid in de regio, zowel door burgers als bedrijven. We zullen het ook merken in het aantal meldingen van overlast en klachten, aantekenen van bezwaren en Wob-verzoeken.

Ontwikkelingen in bedrijfsvoering

In 2021 zijn we gestart met het vormgeven van nieuwe regelingen en zoeken naar nieuwe huisvesting. Op hoofdlijnen zijn deze ontwikkelingen in de begroting gekwantificeerd, maar zijn nog niet volledig uitgewerkt. Als deze ontwikkelingen in de loop van 2021 leiden tot meer duidelijkheid over de financiële consequenties én als dit leidt tot substantiële veranderingen in de begroting 2022, dan wel de bijdragen van partners, stellen wij voor om in het late najaar 2021 nog eens naar deze begroting te kijken, aan te passen of te wijzigen.

Organisatieontwikkeling

Wij borduren ook in 2022 voort op de in 2020 in gang gezette ontwikkeling naar oplossingsgerichte dienstverlener met maatschappelijke meerwaarde. We investeren continu in samenhang bij vraagstukken die zich in de praktijk voordoen en acteren zoveel mogelijk integraal. Dat doen we door intensivering van contacten met opdrachtgevers,

instellingen en bedrijven, operationeel en bestuurlijk en in opleiding van onze medewerkers.

Kwaliteit VTH

Per 1 juli 2019 zijn nieuwe VTH-kwaliteitscriteria (VTH-KC) vastgesteld. We hebben tijd om deze criteria te internaliseren, van inzicht en overzicht in 2020, naar organisatielust in 2021. Dat houdt niet op. In 2022 blijven we investeren in de ontwikkeling van medewerkers en het eigen maken van de kwaliteitsnormen. Voldoen aan de VTH-KC heeft een directe relatie met in-, door-, en uitstroom van medewerkers. Mensen gaan en komen. Het wel of niet kunnen voldoen aan de gestelde normen is een flexibel gegeven.

Onze scholingsinspanningen en ons wervingsproces hebben effect. We zijn steeds beter in staat te voldoen aan zowel de robuustheids- als procesnormen van de VTH-kwaliteitscriteria. Verder hebben we volop aandacht voor de kwaliteit van de gegevens in de systemen door digitalisering, toetsing en actualisatie van het inrichtingenbestand. Processen worden gestroomlijnd, zowel voor de uitvoering als voor de ondersteuning. We werken actief samen met de zes omgevingsdiensten in Gelderland.

Samen Sterk

De provincie Gelderland heeft in 2019 gevraagd om toezicht en handhaving op de provinciale complexe inrichtingen programmatisch te organiseren en bij ODRA te beleggen. In 2020 is op initiatief van de provincie samen met ODRA en ODRN, het totale provinciale takenpakket (VTH) onder de loep genomen en onder gebracht in het programma Samen Sterk voor verdere professionalisering van de VTH-taken. Wij maken in 2021 de start met het toezicht en handhaving op Aandachtsbedrijven (PAB). Vergunningverlening complexe bedrijven valt onder aansturing van ODRN.

Rijker verantwoord

Met ingang van 2020 zijn wij overgegaan op een beheerste vorm van outputfinanciering. In de jaarrekening 2020, die tegelijk met deze

begroting wordt gepubliceerd, zijn de resultaten weergegeven. In februari 2021 is een onderzoek gestart naar de risico's van output-financiering. We willen weten welke van de vooraf onderkende risico's hebben zich voorgedaan en hoe zijn (en worden) deze gemitigeerd? Onderdeel van het onderzoek is een kwantitatieve analyse op kengetallen van producten. Circa twee-derde van de omzet is de levering van producten tegen een vast tarief. Op basis van een jaar ervaring, kan er aanleiding zijn om deze bij te stellen.

In de zomer 2021 stellen we een nieuwe PDC op, waarin zowel de uitkomsten van dit onderzoek, als de veranderingen voortkomende uit de Omgevingswet worden verwerkt. In principe is dit input voor de begroting 2023 - bij geringe wijzigingen - of voor een aangepaste begroting 2022 - bij majeure veranderingen.

Ook is in 2021 een studie opgestart naar de mogelijkheden om meer op de beoogde effecten - de bedoeling - van onze taken te kunnen sturen. Dit onderzoek draagt de titel 'Rijker verantwoord', een verandertraject dat andere omgevingsdiensten in Gelderland ook oppakken. Als dit onderzoek en de pilots succesvol zijn, zal dit worden opgenomen in onze planning -en control cyclus.

Sluitende Begroting

Wij presenteren voor 2022 een sluitende begroting. In februari 2021 is samen met de partners de omvang van de werkprogramma's 2022 op hoofdlijnen vastgesteld. Dit hebben we gedaan door extrapolatie van

de omvang werkpakketten 2021 en realisatie 2020, in combinatie met inhoudelijke trendanalyses en geschetste ontwikkelingen.

Wij hanteren in onze uitgangspunten een maximale indexering die gelijk is aan de CPB-index van gemiddeld 1,5%. Deze indexering passen we toe op de kostenontwikkeling in de begroting, maar niet op het tarief dat wordt berekend voor de producten. Dat is onze manier om bij te dragen aan de financiële positie van onze partners. Wij vinden hiervoor de ruimte in de exploitatie, door besparingen op huisvesting en ICT, maar ook door een evenwichtiger personeelsbeleid (andere verhouding interne medewerkers en externe inhuur).

Daarnaast hebben we een aantal trajecten in gang gezet die structureel de overheadkosten verlagen: project herhuisvesting, ICT en 'in the cloud' werken. Op termijn behoort een substantiële besparing tot de mogelijkheden.

We nemen aan dat de beschreven ontwikkelingen geen grote financiële gevolgen hebben, daarmee is het meerjarig beeld 2023 - 2025 dat ODRA een positief saldo (> 2%) op de begroting kan bereiken.

TAAKVELDEN EN PROGRAMMA'S

We hebben de zeven omgevingsdiensten

in Gelderland afgesproken dat onze werk-

zaamheden onder verdelen in programma's

en taakvelden. We kennen drie taakvelden

(milieu, bouw en algemeen) en vijf

programma's (vergunningverlening, toezicht

en handhaving, advies, stelseltaken, projecten

en programma's). De Omgevingswet confron-

teert ons met deze historisch vastgestelde

indeling. En dat wringt soms, want deze

indeling is steeds minder valide vanwege de

integrale aanpak die wij voorstaan. Bij de

uitwerking van de *Producten en Diensten-*

catalogus 2022, die naar verwachting in de

zomer 2021 af is, kan het zijn dat we met een

aangepast voorstel komen. Vooralsnog is voor

de begroting 'de matrix' van programma's en

taakvelden gebruikt.

Omgevingswet

Aan de slag met Omgevingswet: het vergt van ons de nodige voorbereidingen en is de grootste uitdaging voor de komende jaren. Zowel voor onze partners, als voor onze eigen organisatie: het is een gezamenlijke opgave. Onze partners werken aan een omgevingsvisie en een omgevingsplan. Deze plannen zijn voor ons in de uitvoering belangrijke kaders. We leiden toezichthouders op voor risico- en informatie gestuurd toezicht en vergunningverleners voor integraal afhandelen van een aanvraag. De samenwerking met de collega's binnen ODRA en met collega's van de gemeentelijke afdelingen Ruimtelijke Ordening en Economische zaken wordt intensiever.

Binnen ODRA loopt het *Programma Omgevingswet* met als doel dat we klaar zijn als de wet van kracht wordt en onze partners kunnen bedienen. Uitgaande van inwerkingtreding op 1 januari 2022, zetten we in 2022 in op:

- Evalueren van werkafspraken (extern en intern);
- Adviseren over omgevingsplan en adviseren over verplichte programma's;
- Betrokken zijn bij toepasbare regels en vragenbomen t.b.v. dienstverlening.

Risico's voor begroting

Op het moment van schrijven van deze begroting is nog veel in ontwikkeling en onvoldoende concreet om de effecten voor onze partners volledig te kwantificeren. Denk aan de effecten van het DSO op de efficiency van de werkprocessen of de invloed van méér integraal werken.

Het financiële risico voor onze partners bestaat vooral uit 'verschuivingen'; producten en diensten (PDC) veranderen in aard en omvang.

We gaan er voorlopig vanuit dat we budgetneutraal de overstap maken. In de zomer van 2021 herzien wij onze PDC op de dan bekende inzichten in de effecten van de Omgevingswet. Die worden meegenomen in de werkpakketten voor 2022.

In 2020 is budget gereserveerd voor opleidingen Omgevingswet. Dit budget zal grotendeels worden aangewend in 2021. De opleidingen die in 2022 doorlopen bekostigen we uit bovengenoemde budget.

Wet kwaliteitsborging

De Wet kwaliteitsborging (Wkb) gaat naar verwachting vanaf 1 januari 2022 stapsgewijs in. De Wkb heeft gevolgen voor ons en onze partners. We bereiden ons samen met de vier omgevingsdiensten in Gelderland die ook bouwtaken hebben, voor op de Wkb. We kijken onder meer naar wat de invloed van privatisering is op capaciteit en taken van ODRA.

We hebben berekend dat onze capaciteit met 0,5 fte afneemt op de werkzaamheden in de privatisering voor gevolgklasse 1 - eenvoudige bouwwerken, woningbouw, industriebouw met maximaal twee woonlagen. We verwachten een toename van de capaciteit, omdat taken terugkomen. De omvang daarvan is op dit moment moeilijk in te schatten en moeilijk te kwantificeren.

Ook voor de betreffende gemeenten heeft de Wkb gevolgen en dan met name voor de leges. De leges voor vergunningen voor bouwactiviteit in gevolgklasse 1 vervalt naar verwachting deels. De taken die erbij komen voor de omgevingsdiensten kunnen niet direct door de leges worden gedekt.

Voor bouwwerken in deze gevolgklasse 1 moet vanaf de inwerkingtreding van de Wkb een private kwaliteitsborger worden ingeschakeld. Een mogelijk aandachtspunt is dat deze meer kost dan het tarief van ODRA.

De gemeenten blijven bevoegd gezag en blijven verantwoordelijk voor de handhaving, toezicht bestaande bouw, monumenten en omgevingsveiligheid. Dat zijn taken die wij in de regel uitvoeren.

Risico's voor begroting

De berekende capaciteitsafname hebben we, waar deze concreet te definiëren is, meegenomen in de begroting. Maar ook hier geldt dat uit de verdere voorbereiding en het onderzoek de concrete effecten duidelijk gaan worden, zoals omvang van de overheveling naar de private sector en de effecten van de andere werkwijze bij ODRA. De verwachte teruglopende legesinkomsten zijn voor partners van invloed op de financiering voor de uitvoering van bouwtaken door ODRA.

Bodemtaken

Met ingang van de Omgevingswet verschuift het bevoegd gezag bij gevallen van ernstige bodemverontreiniging van provincie naar gemeenten (dan wel OD's). Dit heeft impact op het Wbb-bodemtoezicht (Wet bodembescherming) en de beoordeling van sanerings-evaluaties die wij voor de provincie uitvoeren.

De gemeenten in ons werkgebied krijgen in het kader van de Omgevingswet taken over van de provincie. ODRA zal in dit taakveld blijven opereren, maar dan met de gemeenten als opdrachtgever. Niet alles verandert, want de provincie blijft bevoegd gezag voor de gevallen van grondwaterverontreiniging en afhandeling van de spoedlocaties.

1 januari 2022 is nog sprake van overgangsrecht, waardoor de provincie bevoegd gezag blijft voor de op dat moment beschikte saneringsplannen/BUS-meldingen waarvan de sanering in uitvoering is. Daarnaast zal de transitie van de bodemtaken met name in het eerste jaar leiden tot een sterke stijging van informatie verzoeken (door het nieuwe bevoegd gezag). Wij verwachten in 2022 nog geen daling van de capaciteit aan bodemexpertise.

Risico's overgang

Voor uitvoeren van bodemadviestaken kunnen gemeenten kiezen dit in eigen beheer te doen of de taken over te dragen aan een omgevingsdienst. Bodemtoezichttaken zijn een basistaak en worden uitgevoerd door een omgevingsdienst. In 2021 wordt de 'warme' overdracht van taken verder voorbereid.

In de begroting (bijlage 'Bijdrage per klant') is de post voor de overdracht bodemtaken apart gelabeld bij de provincie en bij derden. Op dit moment is niet in te schatten welk deel waar terecht komt, evenals dat het onzeker is of het totaal van activiteiten voor ons afneemt.

Maatschappelijke opgaven

We hebben met elkaar een paar stevige maatschappelijke opgaven te verhapstukken. Dat is voor 2022 niet anders. Denk aan energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, woondeal en ondermijning. Dat werken we uit in de werkpakketten en lichten we hierna toe.

Energietransitie

Vanuit het Rijk en binnen de provincie Gelderland (Gelders Energieakkoord – GEA) wordt richting gegeven aan de energietransitie. In Gelderland wordt met het GEA ingezet op 'klimaatneutraal zijn' in 2050. Voor de doelgroep 'bedrijfsleven' is de doelstelling geformuleerd

dat per jaar 1,5% energiebesparing met een totale energiebesparing van 7,5% in 2020 gerealiseerd moet zijn. Wij hebben de voorbije jaren met onze partners aan de uitvoering van het GEA gewerkt.

De EML-controles hebben we separaat in de werkprogramma's opgenomen. Binnen het project vallen ook de werkzaamheden voor de bedrijven die zich in het kader van de informatieplicht (van kracht per 1 juli 2019) na 2020 nog niet hebben gemeld. Over deze 'achterblijvers' hebben alle gemeenten medio februari een brief van het Rijk ontvangen. De oproep is om vooral toezicht te blijven houden.

Klimaatadaptatie

Ook de komende jaren blijven de implicaties van de klimaatopgave en de groei van de circulaire economie onze aandacht vragen. Vraagstukken zijn bijvoorbeeld de initiatieven die duurzame energie met behulp van biomassa installaties willen opwekken, de impulsen om te komen tot energie neutrale gebouwen, de ontwikkelingen rondom de duurzame recycling van elektrische apparaten (zogeheten "Wheel-abex") en de mogelijkheden in de wet- en regelgeving om afvalstoffen als grondstof te gebruiken.

Circulaire economie

Naast energie zetten we in 2022 expliciet in op circulaire economie. Gekoppeld aan de (beleids)opgaven van onze partners. Het doel van dit project is gericht op de structurele inbedding van circulaire economie in onze dienstverlening. Het exacte doel gaan we in de loop van 2021 formuleren. Ook de precieze resultaten moeten we nog formuleren. Denk hierbij aan aanpassing van bestaande, of vormgeven van nieuwe producten en diensten.

Ondermijning en Theseus

Met het Project Theseus beogen de deelnemende partners ondermijning op bedrijventerreinen te ontdekken en/of te voorkomen, en/of tegen te gaan. Dit gebeurt door een flexteam in te zetten dat:

- gemeenten en ketenpartners actief ondersteunt met het uitvoeren van preventieve controleacties op bedrijventerreinen;
- gemeenten een beeld geeft van de bedrijventerreinen door de preventieve controles en data-analyses;
- gemeenten ondersteunt bij het integraal werken bij de aanpak en preventie van ondermijning op bedrijventerreinen;
- gemeenten helpt bij het vergroten van de weerbaarheid en bewust wording bij ondernemers.

Provinciale bedrijven

Per 1 januari 2020 is ODRA verantwoordelijk voor de uitvoering van het programmaplan 'Toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven' met de provincie als bevoegd gezag. Begin 2021 hebben we ook het programma 'Aandachtsbedrijven' onder onze hoede. Beide programma's leiden tot substantiële verandering in kosten en omzet bij ODRA, voornamelijk vanwege intensivering (op de kwaliteit) en omdat activiteiten die voorheen bij andere omgevingsdiensten waren begroot, nu via de begroting van ODRA lopen.

Complexe handhaving

Met ingang van 1 januari 2020 is Omgevingsdienst Regio Arnhem binnen het Gelders Stelsel volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma *Toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven* (niet BRZO). Doelen van het programma zijn:

Programma Complexe handhaving

1. Kwaliteit van de uitvoering verbeteren

- Professionaliseren uitvoering
- Gelijk behandelen van bedrijven
- Toepassen Landelijke handhavingstrategie (LHS)
- Rouleren toezichthouders

2. Kwaliteit van de informatie verbeteren

- Provinciale toezichtstaak scherp in beeld
- Prioriteren provinciale toezichttaken
- Bijstellen Uitvoeringsprogramma en handhavingbeleid op basis van ervaringen

3. Efficiency verbeteren

- Specialistische aanpak per branche
- Intensiever contact met vergunningverleners
- Intensiever contact opdrachtgever en uitvoerders

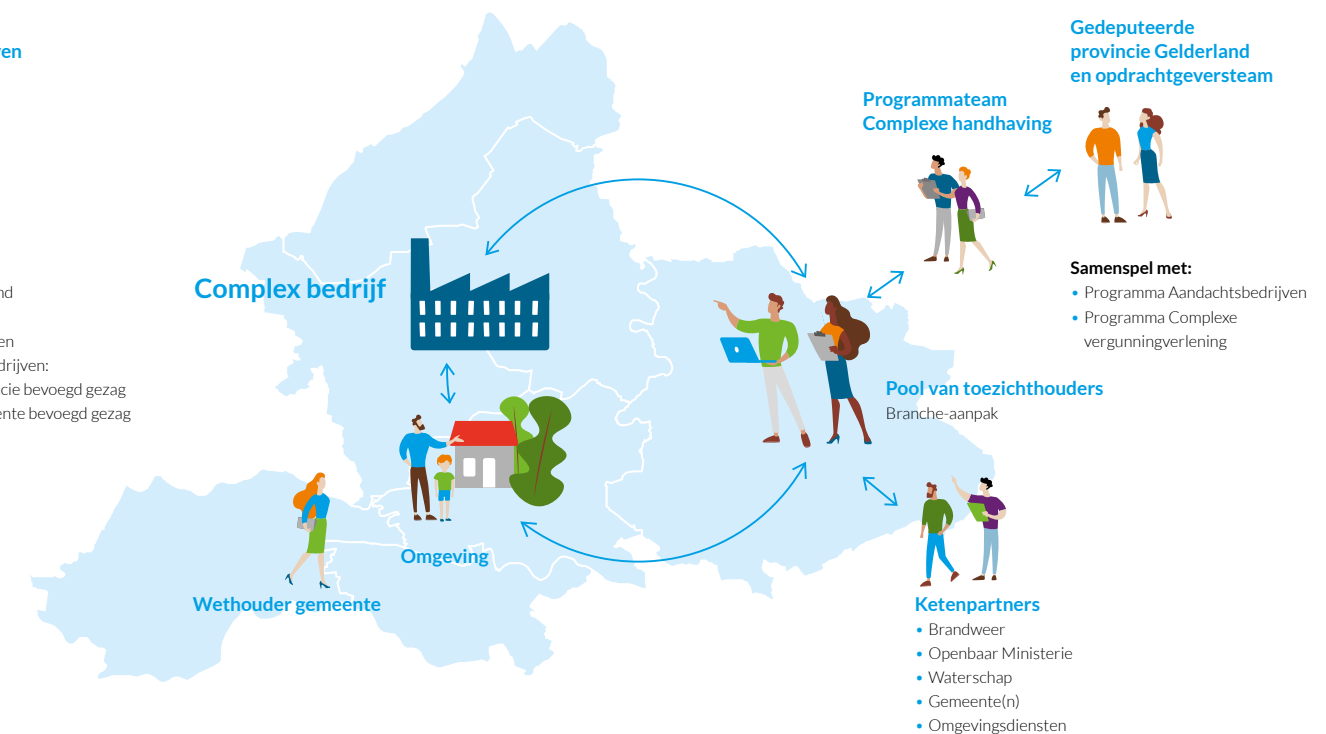
Complexe bedrijven

Bijvoorbeeld:

- Afvalbedrijf
- Vergister
- IJzergieterij
- Papierfabriek
- Kleinchemie

In het kort

- Provincie Gelderland
- 51 gemeenten
- 7 omgevingsdiensten
- ± 400 complexe bedrijven: bij 60% is de provincie bevoegd gezag bij 40% is de gemeente bevoegd gezag

- Verbeteren kwaliteit toezicht en handhaving;
- Verbeteren effectiviteit en efficiency;
- Uniformiteit /level-playing-field;

Deze zijn uitgebreid beschreven in een separaat programmaplan.

De programmamanager is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het programma. Binnen dit programma valt het toezicht en de handhaving op 170 provinciale bedrijven (niet BRZO).

De toezichthouders 'complex' van de Gelderse Omgevingsdiensten vormen de medewerkerspool. Zij staan aan de lat voor de daadwerkelijke uitvoering van de taken binnen het uitvoeringsprogramma. Een schil van specialisten binnen ODRA adviseert en ondersteunt hen bij de uitvoering van de taken.

Voor de begroting van 2022 is gekozen voor het extrapoleren van het programmaplan van 2021, waarbij wel rekening is gehouden met de autonome groei van het aantal bedrijven maar nog niet met de effecten van de Omgevingswet (omdat deze effecten op de bevoegdheid bij bedrijven, evenals de inwerkingtredingsdatum) nog niet zeker zijn.

Aandachtsbedrijven

Aandachtsbedrijven zijn bedrijven met complexe (meervoudige) problematiek, die niet binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken kunnen worden opgelost. In 2020 heeft provincie Gelderland samen met ODRA en ODRN besloten om voor het provinciale takenpakket programmatisch samen te werken. Deelprogramma *Aandachtsbedrijven*

IN 2021 IS GESTART MET EEN NIEUW PROGRAMMA AANDACHTSBEDRIJVEN ONDER AANSTURING VAN ODRA.

is een van de pilotprogramma's. In 2021 is gestart met een nieuw programma *Aandachtsbedrijven* onder aansturing van ODRA. ODRA is verantwoordelijk en werkt voor uitvoering samen met ODRN. In opdracht van provincie Gelderland.

Doelen van het programma zijn:

- Aandachtsbedrijven terug naar regulier proces (minder problematiek rondom aandachtsbedrijven);
- Geen voorkombare problematiek en bestuurlijke zorgen over aandachtsbedrijven.

Dit bereiken we met de volgende activiteiten(diensten):

- Omgevingsscans;
- Projectmatige aanpak aandachtsbedrijven;
- Professionaliseren met projectleiders: procesregie, integraliteit en bestuurlijke advisering.

Deelprogramma Aandachtsbedrijven

Doelen

- Aandachtsbedrijven terug naar regulier proces (minder problematiek rondom aandachtsbedrijven)
- Geen voorkombare problematiek en geen voorkombare bestuurlijke zorgen over aandachtsbedrijven

Aanpak

1. Omgevingsscans
2. Projectmatige aanpak aandachtsbedrijven
3. Professionaliseren met projectleiders: procesregie, integraliteit en bestuurlijke advisering

Deelprogramma Aandachtsbedrijven

Omgevingsdienst Regio Arnhem is verantwoordelijk en werkt voor uitvoering samen met Omgevingsdienst Regio Nijmegen. In opdracht van Provincie Gelderland.

Reguliere ontwikkelingen (raming 2023- 2025)

De afgelopen jaren hebben we een forse groei doorgemaakt in het aantal medewerkers en omzet. Naast de realisatie van de werkprogramma's is een groot aantal aanvullende opdrachten bij ons neergelegd. Zowel incidenteel (projecten) als structureel. We houden er rekening mee dat ook in 2022 aanvullend werk wordt gevraagd.

Een groot deel van de omzetgroei ten opzichte van 2020 wordt veroorzaakt door het programma *Aandachtsbedrijven*. Evenals bij het programma *Complexe handhaving*, zijn de geldstromen van de provincie Gelderland en de betrokken omgevingsdiensten omgebogen. De geldstromen voor beide programma's lopen via ODRA.

Voor de meerjarenbegroting gaan we ervan uit dat de groei in de reguliere activiteiten zich stabiliseert ten opzichte van 2021, rekening houdend met eerder geschetste onzekerheden.

Hieronder is aangegeven welke impact, in kwantitatieve zin, bovenstaande ontwikkelingen hebben voor ons en onze meerjarenbegroting.

- Het aantal initiatieven (vergunningaanvragen, ruimtelijke initiatieven etc.) is sterk conjunctuur afhankelijk. Afgelopen jaren hebben we een groei gezien door het gunstige economische tij. Voor de periode 2022 – 2025 is dit onzeker;

- De aanvragen vragen om een multidisciplinaire aanpak (ook met het oog op de Omgevingswet). Dit leidt tot een andere aanpak, maar niet persé tot verhoging van de werkpakketten. We zien wel een trend waarbij sprake is van een groei van het aantal complexe/maatschappelijke relevante dossiers. Deze vragen om een projectmatige- en integrale benadering;

- Ook brengt de Omgevingswet met zich mee dat meer nadruk gaat komen op onze kennis en expertise vooraan in de beleidscyclus. Denk aan signalen vanuit toezicht over wat zich in gebieden afspeelt. Of inbreng van adviseurs externe veiligheid, geluid of bodem;

- De verwachting is dat het aantal meldingen van overlast en milieu-klachten groeit. Het is moeilijk om te voorspellen wat de groei is in 2022. Maar als de evenementenbranche weer open mag, is een inhaalslag met het aantal evenementen best reëel;

- Het aantal zienswijzen, bezwaar- en beroepzaken zal in lijn zijn met de ontwikkeling van de economie. We weten uit ervaring dat het aantal Wob-verzoeken stijgt.

KADERS VOOR BEGROTING 2022 - 2025

In de vorige hoofdstukken hebben we de

uitgangspunten en ontwikkelingen voor de

begroting 2022 geformuleerd. In dit hoofdstuk zijn deze uitgewerkt en vertaald in

concrete kaders, normen en bedragen voor de

(meerjaren)begroting en voor bedrijfsvoering.

Werkprogramma 2022

Sinds 2020 wordt het reguliere werkprogramma gefinancierd door een 'beheerste output financiering'. Beheerst, omdat niet al onze activiteiten worden gefinancierd op basis van productprijzen. Circa één derde van de begroting bestaat uit de levering van diensten op basis van uren (nacalculatie) en circa twee derde is gebaseerd op vaste productprijzen.

Binnen de reguliere werkprogramma's nemen de gezamenlijke diensten een bijzondere positie in. Hierover is afgesproken dat de kosten op vaste prijsbasis via een verdeelsleutel (in 2019 vastgesteld) worden doorbelast. De verdeelsleutel is voor 2022 ongewijzigd.

We hebben wel een aantal inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de realisatie 2020 en Begroting 2021 ingevoerd.

Naast de reguliere activiteiten zijn in de Begroting 2022 de twee provinciale programma's *Complexe handhaving* en *Aandachtsbedrijven* opgenomen. Deze programma's vallen buiten het systeem van onze outputfinanciering. Deze twee programma's worden als dienst bij de provincie in rekening gebracht.

Daarnaast kennen wij inkomsten uit de doorbelasting van materiële kosten. Het gaat dan om kosten die veelal niet voortkomen uit ons eigen productieproces, maar uit de inkoop van goederen en diensten bij andere partijen. Dat zijn onder meer de kosten voor Wabo, voor Meten & advies, diensten van andere omgevingsdiensten voor toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven, complexe vergunningen en piketdiensten (opruimen – en schoonmaakkosten).

Opzet projectsturing

Eind 2020 en begin 2021 hebben wij in samenspraak met een werkgroep van partners samenwerkingsafspraken gemaakt over programma's, projecten en innovatie. 2 februari 2021 is met onze partners afgesproken dat zij periodiek (vier keer per jaar) in een themagericht overleg vergadert over de programma's en projecten. Tijdens deze overleggen adviseren de partners ons over programma's en projecten en volgen zij de voortgang.

We programmeren volgens een vaste cyclus, op basis (of als onderdeel) van de P&C-cyclus.

- Wij doen voorstellen voor programma's en projecten, inventariseren voorstellen van partners en stellen een totaalpakket voor;
- In februari van jaar 1 worden de contouren voor het volgende jaar gedeeld met het Algemeen Bestuur;
- In de zomermaanden volgt de detaillering:
 - uiterlijk half september jaar 1 worden begrotingen en projectplannen concreet voor jaar 2;
 - uiterlijk 1 november is de deadline voor werkplannen, waar programma's en projecten onderdeel van uitmaken;
 - vanaf 1 november organiseren wij de benodigde capaciteit.
- In de projectplannen staat het hoe, en hoe de partners betrokken zijn in een project.

Hiernaast werken wij vanaf 2022 met een innovatiebudget van 100K, waarmee wij flexibel kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Over de besteding van het budget leggen we tijdens het begrotingsjaar en achteraf verantwoording af.

Meerjarenraming

Onze ambitie is om elk jaar ook de meerjarige ontwikkelingen te kwantificeren. Zowel op programmaniveau als op taakveldniveau. Dit is een moeilijk proces en we zijn daar maar gedeeltelijk in geslaagd. Het blijft moeilijk om de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet, Wet kwaliteitsborging en de overdracht van bodem-taken exact te kwantificeren voor 2022. Laat staan voor de jaren na 2022. De batenkant van onze begroting is daarom een extrapolatie van 2020-2021 op basis van de reguliere trends.

- Aan de kostenkant is wel een gedeeltelijke kwantificering van het ingezette beleid op te stellen. Wij bedoelen:
- Voornemen rond herhuisvesting (eind 2022-medio 2023 een ander pand);
 - ICT-transitie (systemen in 'the cloud' – en mobiele apparatuur);
 - Duurzamer personeelsbeleid (onder meer reizen en thuiswerken);
 - Structurele COVID19 effecten.

Tijdens het opstellen van deze begroting is het rapport *Om de leef-omgeving – Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur* (commissie Van Aartsen) over het functioneren van de omgevings-diensten uitgebracht. Indien aanbevelingen uit het rapport worden overgenomen en geïmplementeerd, kan dat effect hebben op hoe we nu werken en georganiseerd zijn. Misschien wel zodanig dat de gepresenteerde Meerjarenbegroting volledig moet worden herzien.

Tarief, kostprijs, indexering

Voor het vaststellen van de kostprijzen van de producten en het uurtarief voor diensten, hanteren wij consistent de methodiek op basis van outputfinanciering en vastgestelde kostprijsmethodiek. Vanaf de begroting 2020 werken wij voor het bepalen van de kost-prijs met een referentiemethodiek voor het uurtarief. Vanuit deze benchmark de 'handleiding overheidstarieven' ontstaat inzicht in de tariefsopbouw op onderdeelniveau, bijvoorbeeld de huisvesting- en ICT kosten en de kosten van het salarisgebouw. Wij richten ons beleid zo in dat we de komende jaren toegroeien naar deze benchmark. In 2022 wordt dat bereikt door kostenbesparing in de overhead.

Toelichting op de tariefontwikkeling

- Personeelskosten: wij zitten gemiddeld boven de benchmark qua directe personeelskosten. Eén van de oorzaken is dat wij relatief meer specialisten in dienst hebben dan benchmark breed. Daarnaast geldt dat we meer 'vergrijsd' zijn, waardoor de gemiddelde anciënniteit hoog is, veel medewerkers zitten aan het einde van hun schaal;

Tarief opbouw	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Benchmark
Personeelskosten direct	€ 64	€ 63	€ 67	€ 56
Personeelskosten indirect	€ 14	€ 14	€ 14	€ 15
Materieel				
- huisvesting & facilitair	€ 4	€ 5	€ 4	€ 8
- ict	€ 6	€ 6	€ 4	€ 4
- overige kosten	€ 2	€ 4	€ 3	€ 4
Overhead	€13	€16	€11	€16
Beleidsruimte				€5
Totaal	€ 90	€ 92	€ 92	€ 92
- aantal productieve uren	1.401	1.395	1.400	1.418

- Beleidsruimte: dit deel van de benchmark wordt door ons feitelijk ingevuld bij direct personeel. In de benchmark is dit geoormerkt voor specifiek organisatie-gebonden werk;
- Materieel: de effecten van het ingezette beleid om de overhead-kosten - met name huisvesting en ICT - te reduceren worden hier zichtbaar. Vooral bij ICT ramen we een kostenreductie waardoor we op de benchmark norm uitkomen;
- Productieve uren: de landelijke benchmark gaat uit van 1.418 uur productie per fte. Wij gaan in de begroting uit van 1.400 uur declarabel voor internen en 1.600 uur declarabel voor externe inhuur.

Tarieven producten

De kostprijs van een product wordt bij ons bepaald door het zoge-naamde kengetal (= verwachte gemiddelde tijdsbesteding voor de realisatie van een product) te vermenigvuldigen met het uurtarief. De vastgestelde productprijzen en de begrote aantallen producten zijn in de bijlage opgenomen. Onze kengetallen zijn voor de begroting 2022 ongewijzigd ten opzichte van 2020 en begroting 2021. Wij zijn gestart met een analyse op de gerealiseerde kengetallen 2020. De uitkom-sten daarvan verwachten wij medio 2021 duidelijk te hebben. Indien dit leidt tot grote aanpassingen, zal dit in een aanvullende begroting worden aangeboden.

Wij passen in 2022 nog geen tariefdifferentiatie toe. De hierboven genoemde analyse biedt ook aanknopingspunten voor een extra onderzoek hiertoe. We verwachten dat dit een plaats kan krijgen in de begroting 2023.

Gezamenlijke diensten

Wij hebben drie groepen van activiteiten waarvoor een gezamenlijke financiering door de partners (en andere participanten) is afgesproken. Voor alle drie groepen geldt dat deze op basis van een vaste product-prijs met de afgesproken verdeelsleutel in rekening wordt gebracht. De sleutel is in 2019 vastgesteld: 60% inwoneraantal en 40% stem-verhouding zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling. De stemverhouding hebben we niet aangepast. De inwoneraantallen zijn geactualiseerd (CBS-cijfers). Dat betekent dat een herverdeling is ingevoerd.

- De groepen gezamenlijke activiteiten betreffen:
- Projecten: projecten en programma's die wij uitvoeren kennen veelal een individueel onderdeel en activiteiten die voor de betreffende deelnemers relevant zijn. Het individuele gedeelte is opgenomen in de werkpakketten (bijvoorbeeld EML-controles bij programma energie).

Het algemene gedeelte onder de noemer van het project;

- Gezamenlijke diensten: dit zijn onze structurele activiteiten met een gezamenlijk karakter, veelal al van oudsher een onderdeel van de begrotingen (ketentoezicht, strafrecht, piketdienst, enz.);

- Innovatie: voor 2022 hebben we afgesproken dat een innovatie-budget werkelijkheid wordt. Met dat budget kan onderzoek gedaan worden naar nieuwe ontwikkelingen en kunnen we eventuele pilots bekostigen. Deze pilots worden niet vooraf in kaart gebracht (in deze begroting of werkprogramma's), maar gedurende het begrotingsjaar voorgelegd en verantwoord aan het bestuur. Het gaat in 2022 om maximaal € 100.000.

Indeling begroting

In vervolg op bovenstaande, hanteren we voor de totstandkoming van de Begroting 2022 de volgende uitgangspunten en normeringen:

- Ons financieringssysteem (outputfinanciering) leidt tot drie standaard productgroepen in deze begroting: producten, diensten en gezamen-lijke diensten (waaronder een apart budget voor innovatie). Output-financiering geldt voor de reguliere werkzaamheden, met als basis de concept werkpakketten van de partners;

- Twee programma's wijken af, die worden gefinancierd op basis van nacalculatie en gemaakte uren. Dat betreft het programma *Complexe Handhaving* (PCH) en programma *Aandachtsbedrijven* (PAB). Onze opdrachtgever heeft nog geen besluit genomen of en wanneer deze programma's worden omgezet in outputfinanciering;

- Programma-indeling van de Gelderse Omgevingsdiensten is nog steeds leidend. Daarnaast wordt per programma onderscheid gemaakt per taakveld. We zien wel een ontwikkeling (door de integraliteit van de Omgevingswet) dat dit minder goed past als indeling en dus als begrotings- en verantwoordingsprincipe;

- De BBV-Richtlijnen zijn toegepast. Dat wil zeggen:
 - personele- en materiële kosten worden direct toegerekend aan programma's en taakvelden op basis van verrichte activiteiten;
 - kosten voor overhead (kosten van het stafbureau en team bedrijfs-voering en management) worden separaat in de begroting vermeld en toegerekend aan de programma's op basis van de verhouding van de bestede tijd.

- We hanteren een normering voor de kosten:
 - loonkosten zijn gebaseerd op de gemiddelde loonkosten per functie, uitgaande van de gemiddelde werkelijke periodiciteit. Daarmee is een relatie aangebracht tussen het werkprogramma en benodigde capaciteit, kwaliteit, functieniveau en loonkosten;
 - opleidingskosten en algemene personeelskosten zijn begroot als percentage van de loonsom, respectievelijk 2% en 3,5%;
 - overheadkosten (huisvesting, facilitair en ICT) zijn begroot op basis van de werkelijke contractwaarde (voornamelijk met de gemeente Arnhem/De Connectie en ICT-leveranciers), met de verwachte indexering én de verwachte veranderingen in huisvesting -en ICT beleid.

Begroting 2022 in hoofdlijnen

Hieronder werken we de initiële Begroting 2022 uit in productie- doelen, conform ons systeem van outputfinanciering. We geven vanaf paragraaf 3.3 een toelichting op de indeling van de programma's en taakvelden.

Begroting 2022 op hoofdlijnen x € 1.000	Aantallen	Realisatie 2020		Aantallen	Begroting 2021		Aantallen	Begroting 2022	
Baten									
- levering producten in aantallen	13.251	10.264	54%	13.905	10.762	59%	12.589	9.962	48%
- levering diensten in uren	70.055	6.375	33%	*52.810	4.918	27%	91.775	8.443	41%
- collectieve diensten		1.621	8%		1.600	9%		1.529	7%
- overige diensten		898	5%		1.066	6%		650	3%
Totaal baten		19.158		18.347			20.584		
Lasten	aantal fte			aantal fte			aantal fte		
- lasten programma's	126,6	13.653		130,7	12.749		152,8	15.400	
- lasten overhead	28,7	5.335	28%	31,8	5.598	31%	32,3	5.184	25%
Totaal lasten	155,3	18.988		162,5	18.347		185,1	20.584	
Saldo		170		0			0		

* excl. Uren PCH

Kerntabel productiedoelen

We hebben voor 2022 een sluitende begroting. We begroten een omzet (en kosten) van €20,6 miljoen.

- 48% van de omzet wordt gegenereerd met een levering van bijna 12.600 producten aan onze klanten. Hiervoor geldt een gemiddelde prijs van €791 per product (kengetal 8,6 gemiddeld). Dit is exclusief de geleverde producten binnen het programma complexe handhaving, daar zijn 3.036 producten begroot, maar worden op uur-basis afgerekend;

- 41% van de omzet is gekoppeld aan de levering van diensten. In de 91.775 uur zijn afgerond 38.000 uur voor het programma's *Complexe handhaving* (PCH) en 11.500 uur voor programma *Aandachtsbedrijven* (PAB) opgenomen.

Voor de realisatie van de (werk)programma's verwachten wij afgerond 220.000 uur nodig te hebben, dat wil zeggen 153 fte.

Toelichting: De begrote cijfers 2022 zijn niet geheel vergelijkbaar met de begroting 2021 en realisatie 2020. In de begroting 2021 zijn de uren van de programma's PCH en PAB nog niet opgenomen. Het betreft namelijk de initiële begroting 2021, die begin 2020 is opgesteld, zonder zicht te hebben op deze programma's. Dit zal nog in een begrotingsactualisatie worden bijgesteld.

WE BEGROTEN EEN OMZET
(EN KOSTEN) VAN
€20,6 MILJOEN.

PROGRAMMA'S - BEGROTING
EN TOELICHTING

In dit hoofdstuk werken we per programma

verder uit wat we willen bereiken, wat we daar

voor doen, welke indicatoren we hanteren en

welke kosten dit alles met zich meebrengt.

We hebben in totaal vijf programma's:

Vergunningverlening, Handhaving, Advies,

Stelseltaken en Algemeen & projecten.

Toelichting:
Productiedoelen
De belangrijkste producten in dit programma zijn:

- Omgevingsvergunningen (eenvoudig tot complex) - 46% van het totaal;
- Sloopmeldingen - 31% van het totaal;
- Beoordeling melding activiteiten besluit - 11% van het totaal;

We verwachten dat de productie in het programma Vergunningen stabiel is ten opzichte van 2021. Iets lager dan de realisatie 2020. In 2020 waren er incidenteel veel bouw aanvragen. Dat is een gevolg van de invoering van de BENG norm.

De belangrijkste diensten in het programma zijn:

- Vooroverleg op vergunningen - 42% van het aantal uren: (bouw 28%, milieu 14%);
- Beoordeling Briks aspect - 25% van het totaal;
- Bezwaren en beroepen behandelen - 17% van het totaal;

We verwachten een toename van het aantal te leveren diensten, mede gebaseerd op de realisatie 2020.

Vergunningverlening reguliere activiteiten

Voor alle partners van ODRA verzorgen we de vergunningverlening milieu. Het is een basistaak. Vergunningaanvragen en meldingen beoordelen we op juistheid en volledigheid. We zorgen ervoor dat ze binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld. Wabo-procedures behandelen we zoveel mogelijk integraal. Als schakel in de keten zoeken wij daarbij nadrukkelijk aansluiting op de 'loketten' van de partners.

In 2022 is – naar verwachting – de Omgevingswet van kracht. Onder de Omgevingswet worden minder activiteiten vergunning-plichtig. Het accent ligt derhalve niet op het 'toetsen', maar veelal op het 'adviseren'. Dit leidt tot verschuivingen tussen producten en diensten, niet tot substantiële veranderingen qua hoogte van de begroting.

Bouwtaken

Voor de gemeentes Arnhem, Lingewaard, Renkum en provincie Gelderland verzorgen wij de meldingen en vergunningverlening die te maken hebben met bouwen. Daarbij geven we ook adviezen op het gebied van constructietechniek, welstandstoets en monumentenzorg. Bij planologische afwijkingen zoeken we afstemming met de partners. Voor de gemeenten Renkum en Lingewaard behandelen we ook de bezwaar- en beroeps-procedures.

Ons uitgangspunt is dat we de burger en ondernemer professioneel en effectief willen ondersteunen bij de voorbereiding van zijn (bouw)planontwikkeling. In de voorbereiding leveren we advies over de te zetten stappen. Hierbij zullen wij, mede door de implementatie van de Wet kwaliteitsborging (Wkb), nog nadrukkelijker de samenwerking zoeken met de initiatiefnemers en de kwaliteitsborger. Ons doel is om de aanvraagfase zo kort en soepel mogelijk te laten verlopen. De aanvragen worden vervolgens beoordeeld op juistheid en volledigheid. We zorgen ervoor dat deze aanvragen binnen de wettelijke termijnen afgehandeld zijn, meldingen beoordelen we op juistheid en volledigheid.

Vergunningen voor complexe bedrijven worden uitgevoerd door de ODRN. Wij werken samen met ODRN om de vergunningen en toezicht op elkaar af te stemmen. De kosten voor de vergunningen complexe bedrijven belasten wij een op een door aan onze partners.

Programma Vergunningen	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	95-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten gerealiseerd	prod. 4.254 uren 10.515	prod. 4.062 uren 8.102	prod. 4.083 uren 9.337
Tijdigheid	Verlenen vergunningen (Wabo) binnen de wettelijke termijn	86%	90%	90%
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	95%	90%	90%
Klanttevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening	85%	80%	80%
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten(x € 1.000)	Ja Saldo € 300 € 4.273 € 4.573	Ja Saldo € 131 € 4.131 € 4.263	Ja Saldo € 117 € 4.450 € 4.567

* In de bijlage zijn ale begrote producten en diensten opgenomen

Binnen het programma vergunningen valt 81% van de producten en 54% van de diensten in het taakveld bouw. Dus 19% respectievelijk 46% in de taakvelden milieu en algemeen.

Toezicht en Handhaving: reguliere activiteiten

Voor al onze partners voeren we milieutoezicht- en handhaving bij bedrijven uit en behandelen we klachten over bedrijven. Het toezicht-programma, zoals opgenomen in de werkprogramma's, is leidend. Naast het toezicht op bedrijven wordt door ons ook toezicht uitgeoefend op bodemactiviteiten. Hier gaat het om toezicht op de uitvoering van bodemsaneringen en het toepassen van grond.

Preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten in de leefomgeving verkleint de kans op ongevallen, incidenten of zelfs rampen aanzienlijk. Onze toezichthouder is ook zichtbaar, daarmee ziet de omgeving dat wij verantwoordelijkheid nemen en dat draagt bij aan vertrouwen bij bedrijven en omgeving. Toezicht en handhaving is daarom ook een cruciale schakel in de reguleringsketen.

Onze inzet is erop gericht om het naleefgedrag van bedrijven te verbeteren en overtredingen ongedaan te maken. Veelal door controles op wettelijke voorschriften, maar ook steeds meer door informeren en adviseren. Wij zijn transparant, oplossingsgericht én autonoom. Bij een overtreding volgen we de vastgestelde sanctiestrategie (Landelijke handhavingsstrategie). Ook zullen we resultaten meer delen; het toezicht meer zichtbaar maken zodat daar een preventieve werking van uit kan gaan.

Behalve toezicht, leveren we ook juridische producten en diensten: het sluitstuk van de VTH-keten. Het gaat hier om juridische vraagstukken en de juridische component van handavingsprocedures. Door in gesprek te blijven met de verzoekers (mediation) proberen we de best mogelijke oplossing te bewerkstelligen.

Te bereiken resultaten- output en kosten / baten

We werken in overeenstemming met de in 2020 vastgestelde risico-analyse voor toezicht, zo kunnen we efficiënt en effectief onze middelen inzetten. Daarnaast volgen we de strategie voor handhaving

Programma Toezicht &	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	95-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten gerealiseerd	prod. 8.999 uren 5.357	prod. 9.773 uren 9.311	prod. 11.396 uren 14.715
Tijdigheid	% van de klachtmeldingen is binnen 2 weken afgehandeld	53%	80%	80%
Kwaliteit	- % medewerkers. voldoen aan VTH - % volledige naleving - % opgegeven overtredingen	95% 72% 91%	90% 60% 85%	90% 60% 85%
Klanttevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening - controles - klachtafhandeling	77% 89% 60%	80% gemiddeld	80% gemiddeld
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten (x € 1.000)	Nee Saldo € 956 € 6.888 € 7.844	Nee Saldo € 0 € 8.313 € 4.263	Nee Saldo - € 272 € 10.029 € 9.757

van onze partners (LHS). We staan voor het zoveel mogelijk bevorderen en realiseren van spontaan naleefgedrag bij bedrijven die onder toezicht staan. Door branche- en gebiedsgericht te werken zorgen we op een zo efficiënt mogelijke wijze voor uniformiteit, maar ook voor meer kwaliteit van toezicht.

We zorgen ervoor dat we zorgvuldig informatie registreren. De informatie gebruiken we voor het maken van analyses voor het verder verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid van de leefomgeving. We volgen trends en ontwikkelingen, zodat we voldoende geëquipeerd zijn om bedrijven aan te spreken en/of te adviseren.

Binnen het programma toezicht en handhaving valt 19% van de producten en 28% van de diensten in het taakveld bouw. Dus 81% respectievelijk 72% in de taakvelden milieu en algemeen.

Advies reguliere activiteiten

Wij beschikken over bijzondere expertises om partners en andere opdrachtgevers gericht en gedegen te adviseren. Wij leveren adviezen

Toelichting: De doelen van de KPI's hebben ten opzichte van 2020 en 2021 een kleine aanpassing. Er waren nog geen kwaliteitsdoelen ten tijde van de begroting 2021 en enkele kpi's zijn vervallen.

Productiedoelen
De belangrijkste producten in dit programma zijn:

- Klachtafhandelingsrapporten - 24% van het aantal producten;
- Controle rapporten preventief milieutoezicht - 17% van het totaal;
- Controle rapporten Briks - 12% van het totaal;
- Bodem gerelateerde producten - 12% van het totaal;
- Juridische producten, handhavingsrapporten tot invordering besluiten - 8%;

Van alle producten worden 2.940 producten binnen het programma PCH gerealiseerd in 2022. In de realisatie 2020 en begroting 2021 waren deze nog niet meegenomen.

De belangrijkste diensten in het programma zijn:

- Controle Briks bestaande bouw - 28% van het aantal uren;
- Bezwaren en beroepen behandelen - 30% van het aantal uren;
- Inzet toezichthouders (PCH) - 18% van het aantal uren;
- Strafrecht complex - 9% van het aantal uren.

op basis van expertise op het gebied van geluid, trillingen, licht, emissies naar lucht, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodem en integrale omgevingsadvisering. Onze expertise is zowel bij concrete initiatieven, bij vergunningprocedures of handhavingstrajecten, als bij de start van de beleidscyclus van belang voor onze partners. Dat draagt bij aan integrale planvorming.

Naast advies op genoemde gebieden, voeren wij als het gaat om lucht, licht, geluid en trillingen, zowel binnen de provincie als daarbuiten, metingen uit en beoordelen wij op verzoek rapporten van derden.

Het programma advies valt geheel (100%) binnen het taakveld milieu.

Stelseltaken

Wij zijn de coördinerende omgevingsdienst als het gaat om de complexe handhaving binnen het Gelders Stelsel. Daarnaast participeren wij in werk- en expertgroepen binnen het Gelders Stelsel op het gebied van ketenhandhaving, ondermijning en BSBm.

Programma Advies	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	90% uren is aangeleverd	uren 15.813	uren 19.616	uren 18.718
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria Jaarlijks wordt team meten & advies geaccrediteerd	100% geaccrediteerd	90% Accrediatie	90% Accrediatie
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten(x € 1.000)	Nee Saldo € 227 € 1.228 € 1.455	Nee Saldo € 16 € 1.753 € 1.769	Nee Saldo - € 22 € 1.787 € 1.764

Programma Stelseltaken	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	Programma PCH Programma PCH Coördinatie PCH Overig stelseltaken	prod. 2.833 uren 32.995 uren 61	De reguleren diensten PCH zijn ondergebracht in de reguliere programma's uren 4.100 688	PCH is ondergebracht in de reguliere programma's (t&h en advies) uren 3.300 597
Kwaliteit	Programma PCH of criteria in programmaplan	Doelen gehaald		
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten(x € 1.000)	Nee Saldo- € 1.001 € 4.133 € 3.132	Ja Saldo - € 109 € 289 € 179	Ja Saldo - € 41 € 363 € 322

Toelichting: De cijfers van 2020, Begroting 2021 en Begroting 2022 zijn niet geheel vergelijkbaar. In 2020 is de gehele realisatie van het programma opgenomen onder stelseltaken, dit is gedaan omdat ook de aanvullende begroting hierover in dat programma was opgenomen (zie jaarrekening ODRA 2020). Voor 2022 passen we de reguliere begrotingssystematiek toe. De coördinatie valt onder stelseltaken, de reguliere activiteiten onder de betreffende programma's. De overige stelseltaken betreffen de uren voor de (door)ontwikkeling van DAT (diepgaand administratief toezicht) en LMA (landelijk meldpunt afval).

Toelichting: Binnen het programma advies is één kpi gedefinieerd, namelijk dat de medewerkers voldoen aan de kwaliteitseisen. Specifiek geldt dat onze medewerkers van de 'meetdienst' jaarlijks worden geaccrediteerd.

Productiedoelen
Binnen het programma advies worden geen producten geleverd. De begroting van de diensten is substantieel hoger dan in 2020; oorzaak zijn de uren voor de programma's PCH en PAB. De belangrijkste diensten bestaan uit:

- Meetadviesrapport - 43% van de uren;
- Adviesrapport milieu-activiteit - 41% van de uren.

Algemeen en projecten

De in dit programma opgenomen projecten zijn toegelicht in paragraaf 2.2. De belangrijkste zijn: Energie, Circulaire economie, Ondernijning, Omgevingswet.

Programma Projecten	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	90% van het aantal begrote producten én 90% uren is geleverd	prod. 0 uren 5.503	prod. 70 uren 14.993	prod. 146 uren 26.176
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	90%	90%	90%
Financiële realisatie	Binnen budget	Nee	Nee	Nee
	- kosten (x € 1.000)	Saldo - € 312 € 2.465	Saldo - € 38 € 3.860	Saldo € 218 € 3.956
	- baten(x € 1.000)	€ 2.153	€ 3.823	€ 4.174

Toelichting: Binnen dit programma is één kpi gedefinieerd, nl. medewerkers voldoen aan de kwaliteitseisen.

We hebben 146 producten begroot, bestaande uit vuurwerk – en EPTR rapporten.

De belangrijkste diensten in dit programma zijn:

- Programma- en Projectleiding - 44% van de begrote uren;
- Project-ondersteuning - 17% van de begrote uren;
- Kennisontwikkeling in programma aandachtsbedrijven;
- Beleidsondersteuning - 9% van de begrote uren.

Het programma projecten valt geheel (100%) binnen het taakveld milieu en algemeen.

TOELICHTING OP BEGROTING EN BALANS

In dit hoofdstuk belichten we de Begroting

2022 vanuit een aantal invalshoeken. Achter-

eenvolgens is dat de invalshoek programma

begroting, waarin we de opbrengsten per

programma en project weergegeven in relatie

tot de realisatie 2019 en de Begroting 2020.

Het betreft een totaaloverzicht van de in

hoofdstuk 3 vermelde productie en kosten

per programma. Daarna gaan we in op de

staat van baten en lasten en de toelichting op

de categoriale begroting. Verder komen aan

de orde overhead en de geprognosticeerde

balans ultimo 2022 - en de toelichting op de

reserves, andere balansposten en kengetallen.

Programma begroting

De in hoofdstuk 2 en 3 vermelde uitgangspunten en ontwikkelingen en beoogde productieresultaten hebben we op basis van de uitgangspunten van output-financiering vertaald in onderstaande tabellen. Ook geven we de taakvelden weer en maken we een vergelijking met de realisatie 2020 en initiële Begroting 2021.

Drie taakvelden

Wij hanteren in de begroting drie taakvelden: bouw en milieu en algemeen.

Het taakveld algemeen betreft producten en diensten die voor beide taakvelden gelden, zoals de juridische diensten (handhaving) en projectleiding. De bekostiging van de programma's vindt plaats door de partners en overige klanten.

Wij hanteren daarbij een aantal contracttypen:

- Reguliere werkprogramma: gesplitst in milieu, bouw en algemeen. Voor 2022 zijn met alle partners concept werkprogramma's 2022 op dit niveau (combinatie taakveld/ programma) opgesteld;

- Aanvullende opdrachten: gedurende het begrotingsjaar kunnen door onze partners in overleg met ons extra opdrachten worden ingepland die niet waren voorzien in het werkprogramma. Deze zijn niet meegenomen in de begroting;

- Programma's: *Complexe handhaving* en *Aandachtsbedrijven*. De afspraken zijn gemaakt op basis van extrapolatie van de projectplannen 2021.

Baten x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Specificatie taakveld		
				Bouw	Milieu	Algemeen
1. Vergunningverlening	4.573	4.263	4.567	3.105	1.250	212
2. Toezicht en Handhaving	7.843	8.313	9.756	2.501	4.836	2.419
3. Advies	1.455	1.769	1.764		1.764	
4. Stelseltaken	3.132	179	322		55	269
5. Algemeen en Projecten	2.155	3.823	4.174	368	1.215	2.591
Baten	19.158	18.347	20.584	5.975	9.120	5.489
- Verhouding				29%	44%	27%
Kosten x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Specificatie taakveld		
				Bouw	Milieu	Algemeen
1. Vergunningverlening	4.273	4.131	4.435	3.015	1.214	206
2. Toezicht en Handhaving	6.888	8.313	10.023	2.570	4.968	2.485
3. Advies	1.228	1.753	1.794		1.794	
4. Stelseltaken	4.133	289	363		62	301
5. Algemeen en Projecten	2.466	3.860	3.969	350	1.155	2.464
Kosten	18.988	18.347	20.584	5.935	9.193	5.456
- Verhouding				29%	45%	27%
Saldo	170	0	0	40	- 73	33

Baten x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022		Specificatie taakveld		
					Bouw	Milieu	Algemeen
Partners	14.736	14.565	13.968	68%	5.540	6.098	2.805
Provinciale programma's	3.142	2.527	5.307	26%	232	2.624	2.451
Omgevingdiensten	510	568	408	2%	111	168	129
Derden	107	217	427	2%	92	230	104
overig/balans							
- doorberekende kosten	567	469	475	2%			
- overig	96						
Baten	19.158	18.347	20.584		5.975	9.120	5.489
- Verhouding					29%	44%	27%

Voor de omgevingsdiensten en enkele gemeenten (derden) geldt dat wij ook met hen een werkprogramma afspreken. Dat gebeurt in het najaar van 2021. Deze werkprogramma's bestaan op hoofdlijnen uit twee onderdelen: complexe toezicht en handhavingsactiviteiten voor gemeentelijke bedrijven (voor OVIJ- OddV – ODNV) en specifieke advisering en dienstverlening. De begroting is gebaseerd op extrapolatie van 2020.

Staat van baten en lasten

Onze elf partners dragen voor 70% bij aan de omzet voor de reguliere dienstverlening. De provinciale programma's 26%. Hierin is rekening gehouden met de kosten die de omgevingsdiensten voor de medewerkerspool in rekening brengen bij ons. De dienstverlening aan derden kunnen we op dit moment moeilijk inschatten. Dit betreft veelal ad-hoc en incidentele opdrachten, zoals metingen. We hebben geen rekening gehouden met een toename door specifieke projecten, zoals project Theseus.

Staat van baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	% t.o.v. begroting 2021
Totaal baten	19.158	18.347	20.584	12%
Personeel				
- medewerkers ODRA	11.170	11.353	12.598	11%
- externe inhuur	2.357	1.660	1.495	-10%
- uitbesteed werk	317	335	352	5%
- inhuur complex en AB	922		1.495	
- opleidingen	148	258	281	9%
- alg. personeelskosten	517	516	563	9%
- dotatie personeelsvoorzieningen	278	100	100	
- harmonisatie/ detachering	-103	-100	-100	
Totaal personeel	15.607	14.121	16.784	19%
Huisvesting en facilitair	814	975	833	-15%
ICT	1.230	1.113	881	-21%
Stelselkosten	340	378	383	1%
Advieskosten	275	306	203	-34%
Overige kosten		51	76	49%
Dotatie onvoorzien		37	43	14%
Programma kosten	723	1.365	831	-39%
Overdracht bodemtaken			550	
Totaal kosten	18.988	18.347	20.584	12%
Saldo	170	0	0	

Toelichting: Wij hebben voor 2022 een sluitende begroting. Er is een kleine post onvoorzien opgenomen van € 43.000 euro. Dit is feitelijk de marge tussen kosten en baten.

ONZE ELF PARTNERS DRAGEN
VOOR 70% BIJ AAN DE OMZET
VOOR DE REGULIERE
DIENSTVERLENING.

Personeelskosten

De capaciteit van onze werkprogramma's bepaalt de personeelskosten. Voor elk product uit de PDC is bepaald welke functies dit product realiseert. Deze functies corresponderen met onze loonschalen.

Salariskosten

Op basis van onze concept werkprogramma's 2021 is geraamd dat wij circa 220.000 uur (declarabele) capaciteit nodig hebben. Dit is gesplitst naar internen 127 fte en een aandeel externe inhuur van omgerekend 15,6 fte (11%). Voor het programma *Complexe handhaving* en *Aandachtsbedrijven* wordt 10,2 fte ingeleend uit collega omgevingsdiensten.

Het aandeel externen is ingeschat op basis van de arbeidsmarkt en de vaste onderdelen in de werkpakketten. ODRA voert het beleid om zoveel mogelijk medewerkers intern aan te stellen, op te leiden, met uitzondering van de piekbelastingen en incidenteel werk. Helaas blijkt dat bij uitzondering een aantal specialistische expertises (milieu vergunningverleners en bodemspecialisten) alleen via inhuur binnen te halen is. Een deel van de externe capaciteit bestaat uit 'uitbesteed werk'. In deze 'contractvorm' wordt geen capaciteit ingehuurd, maar wordt de realisatie van producten aanbesteed.

Formatie bezetting en personele kengetallen	Realisatie 2020			Begroting 2021				Begroting 2022				
	intern	extern	totaal	intern	extern	uitbesteed	totaal	intern	extern	uitbesteed	compl./AB	totaal
Formatie bezetting												
- productief	112,0	19,4	131,4	113,4	13,8	3,5	130,7	127,0	12,0	3,6	10,2	152,8
- niet productief	31,5	4,3	35,8	31,8			31,8	32,3				32,3
Totaal bezetting en formatie	143,5	23,7	167,2	145,2	13,8	3,5	162,5	159,3	12,0	3,6	10,2	185,1
Loonkosten x €1.000	11.027	2.267	13.294	11.353	1.660	335	13.347	12.598	1.495	352	1.495	15.939
Gemiddelde kosten / fte (in €)	76.843	95.654	79.510	78.182	119.988	96.765	82.136	79.067	124.272	97.470	147.200	86.101
% van de loonsom	83%	17%		85%	12%	3%		79%	9%	2%	9%	
% stijging gemid. loonkosten t.o.v. realisatie 2020				2%	20%	18%	3%	3%	23%	18%		8%

Ontwikkelingen

- Ten opzichte van 2020 en begroting 2021 zien wij de volgende ontwikkelingen:
- Formatie 2022 neemt toe in omvang. Vooral door de 'eigen' inzet in de provinciale programma's;
 - Formatie voor 'niet productief' (staf/bedrijfsvoering/management) is nagenoeg gelijk aan begroting 2021;
 - Gemiddelde loonkosten per fte stijgen ten opzichte van 2020 en 2021 met respectievelijk 2% en 3%. Dit is het verwachte effect van de nog af te sluiten CAO;
 - Wij gaan uit bij de raming voor de externe inhuur van een kostenverhoging ten opzichte van 2021. Omdat de in te huren capaciteit zich meer richt op de 'echte specialisten' stijgt het gemiddelde tarief.

De loonkosten zijn inclusief de bedragen die wij uitbetalen aan medewerkers die recht hebben op een harmonisatietoelage. Deze toelagen worden conform afspraak of bij de in 2013 latende organisaties in rekening gebracht, dan wel onttrokken uit de daarvoor ingestelde voor-

ziening. Deze kosten zijn separaat geraamd (€ 100.000 begroot in 2022).

Opleidingskosten

De opleidingskosten begroten wij als percentage van de loonsom. Sinds de oprichting van ODRA wordt een percentage van 2% aangehouden. Afgelopen jaren is gebleken dat dit voldoende is om de reguliere opleidingskosten te dekken. De reguliere kosten bestaan uit het op peil houden van de VTH-kwaliteitseisen (circa 45%) en kosten voor persoonlijke (of groep) ontwikkeling buiten de VHT-A vakgebieden om. In 2020 is een extra opleidingsinspanning begroot voor de Omgevingswet. Met het Algemeen Bestuur is afgesproken dat dit wordt overgeheveld naar 2021. Dit is niet in de tabellen zichtbaar gemaakt.

Algemene personeelskosten

Onze algemene personeelskosten bestaan uit een variabel gedeelte gekoppeld aan het aantal medewerkers (zoals vergoedingen, woonwerk reiskosten) en vaste componenten (Arbo-contracten, werving en selectie). Onze variabele loonkosten worden begroot als percentage van de loonsom, namelijk 3,5%. De vaste component wordt op verplichtingenbasis begroot.

Materiële kosten

Huisvesting en facilitaire kosten

Wij zijn gehuisvest in het Stadskantoor van de gemeente Arnhem. In de dienstverleningsovereenkomst geldt een bedrag per vierkante meter (met een standaard van 19,6 m2 per werkplek). De kosten voor huisvesting vallen in 2022 structureel lager uit dan in voorgaande jaren. Per 1 november 2020 zijn we teruggegaan naar 102 (i.p.v. 128) werkplekken. In 2021 ontwikkelen we een thuiswerk beleid vanuit de ervaringen die voortkomen uit de Covid19 crisis. Eventuele kostenverlaging door andere huisvesting is nog niet aan de orde in 2022.

Er is een huurcontract voor technische ruimtes op de Markt in Arnhem voor team meten & advies. De kosten hiervan worden doorbelast aan provincie Gelderland en zijn begroot onder de post 'projectkosten'.

De facilitaire diensten betrekken we van de Connectie. Dit betreft de inrichting van de werkplekken (meubilair), postafhandeling en gebouw faciliteiten (beveiliging, receptie ed.).

ICT

De kosten voor ICT, zoals de standaard werkplek, licentiekosten (MS-office), hardware en technisch applicatiebeheer worden op basis van een DVO met De Connectie bij ODRA in rekening gebracht. Daarnaast hebben we ook ‘eigen’ kosten ICT. Dit betreft afschrijfkosten en licenties voor onder meer het zaaksysteem OpenWave en het bedrijfsvoeringssysteem SAP/SAC. Ook maakt ODRA gebruik van ICT systemen (licenties) die het primaire proces ondersteunen, zoals Digitale Checklisten (vuurwerk, bodem, asbest), Cyclomedia (lucht-foto's) en digitaal toezicht portaal.

In 2021 zetten we in op de facilitering van mobiele thuiswerkvoorzieningen in de vorm van laptops en telefoons en gelijktijdige hervorming van de kantoorwerkplekken. De vaste opstellingen op kantoor zullen plaatsmaken voor flexibele werkplekken met een dockingstation en scherm. Zo kan er optimaal hybride gewerkt worden; zowel op kantoor als thuis.

Stelselkosten

In het Gelders Stelsel is afgesproken dat iedere omgevingsdienst een stelseltaak uitvoert. Wij voeren het programma toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven uit. De andere omgevingsdiensten voeren veel taken uit die het (gezamenlijke) primaire proces (zoals ketentoezicht en BSBm) en bedrijfsvoering faciliteren. De kosten van deze taken worden opgebracht (via een verdeelsleutel) door alle Gelderse Omgevingsdiensten. De bedrijfsvoeringactiviteiten betreffen: Portaal en communicatie, HRM Coördinatie stelsel, kwaliteit en I-GO.

Afgelopen jaren zijn de kosten van de stelseltaken toegenomen. Ook voor 2022 wordt wederom een kostenstijging verwacht, deels omdat er ook kosten voor landelijke activiteiten (via ODNL) bijkomen.

Overige kosten

Onder de overige kosten vallen:

- Advieskosten: hier vallen de structurele kosten voor de accountant onder € 35.000. Daarnaast wordt het budget besteed aan organisatie- en doorontwikkeling van de bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld voor adviezen voor bijzondere juridische- HR en/of communicatiediensten,

en het verder ontwikkelen (vooronderzoeken) voor de bedrijfsvoeringssystemen (SAP, Open Wave en BI). Het bedrag is in 2022 lager dan voorgaande jaren, omdat voorheen de organisatieontwikkeling en projectleiding voor de implementatie Open Wave hier begroot waren.

- Overige uitgaven: betreft alle reguliere kosten die niet direct onder bovenstaande categorieën valt.

- De programmakosten betreffen de materiële kosten die worden doorbelast. Begroot zijn de kosten voor de partners Arnhem en Linge-waard in het kader van de Wabo en voor de provincie voor het bureau milieumetingen (team meten & advies) en kosten voor het programma toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven (kosten van de OD's).

Onvoorzien

Conform de richtlijnen (BBV) kunnen we een post onvoorzien opnemen in de begroting, ter dekking van kosten in de bedrijfsvoering of tegenvallers in het primaire proces.

Voor 2022 is 0,2% van de omzet marge beschikbaar.

Overhead

In onderstaande tabel zijn de overheadkosten weergegeven. De overhead bestaat uit personele - en materiële overhead. De personele overhead bestaat uit de kosten voor de indirecte (niet of gedeeltelijk productieve afdelingen en teams, namelijk bedrijfsvoering, staf, ICT/ administratieve ondersteuning en management).

De materiële overhead bestaat uit kosten voor de huisvesting, ICT en overige uitgaven, voor zover deze geen 100% causaal verband hebben met de directe activiteiten.

De overhead daalt in absolute zin (van € 5,3 miljoen in 2020 naar € 5,2 miljoen in 2022). Omdat de omzet fors stijgt, wordt het percentage overhead 3% lager. Een deel van de omzet bestaat uit doorbelaste kosten (waar de overhead al in zit) vanuit de omgevingsdiensten naar de provincie Gelderland in verband met de provinciale programma's. (NB: gecorrigeerd hiervoor is de overhead conform 2020, namelijk 28%)

Overhead specificatie (indirecte kosten) x € 1.000	Realisatie overhead 2020	Begroting overhead 2021	Begroting overhead 2022	Directe kosten 2022	Totaal kosten 2022
Personeel	2.791	2.201	2.878	13.905	16.784
Overige overhead					
- huisvesting & facilitair	814	975	833		833
- ict	1.230	1.113	881		881
- advieskosten	275	306	203		203
- stelselkosten	225	265	269	114	383
- onvoorzien		37	43		43
- overige kosten *)		51	76	1.381	1.457
Subtotaal overige overhead	2.544	2.748	2.306	1.495	3.800
Totaal	5.335	4.949	5.184	15.400	20.584
Totale kosten	18.988	18.347	20.584		
% van de totale kosten	28%	27%	25%	75%	

*) inclusief overdracht bodemtaken

Geprognostiseerde balans 2020

De onderstaande balans (prognose ultimo 2022) is gebaseerd op de jaarrekening 2020, aangevuld met de verwachte balansmutaties boekjaar 2021 en met de in deze begroting opgenomen afschrijvingen en investeringen voor 2022.

Activa x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Vaste activa			
- immateriële vaste activa			
- materiële vaste activa	254	218	181
- financiële vaste activa			
Vaste activa	254	218	181
Vlottende activa			
- voorraden			
- uitzettingen met looptijd <1 jaar	5.270	3.500	3.500
- liquide middelen	247	556	376
- onderhanden werk		250	250
Vlottende activa	5.517	4.306	4.126
Totaal activa	5.771	4.524	4.307

Passiva x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Vaste passiva			
- algemene reserve	470	483	483
- bestemmingsreserves	293	293	216
- resultaat boekjaar	170	0	0
- voorzieningen	823	559	419
Vaste passiva	1.756	1.334	1.117
Vlottende activa			
- vlottende schulden <1 jaar	3.569	2.600	2.600
- overlopende passiva	-1	190	190
- overige schulden	447	400	400
Vlottende passiva	4.015	3.190	3.190
Totaal passiva	5.771	4.524	4.307

Vaste activa

De implementatiekosten van SAP en VTH-systeem zijn in 2020 geactiveerd. De afschrijfkosten zijn opgenomen bij de ICT-kosten. De kosten worden in 5 jaar afgeschreven.

De materiële vaste activa betreffen de bedrijfsauto's. De bussen voor het team meten & advies worden in 5 en 10 jaar afgeschreven, de overige bedrijfsauto's niet. We zijn in 2018 overgegaan op leasing van personenauto's. We beschikken over 10 bedrijfsauto's.

Categorie	Subcategorie	Afschrijftermijn
Vervoer	Personenauto's Materieel voertuigen	5 jaar 10 jaar
Apparatuur	Hardware Meetapparatuur Inventaris	4 jaar 5 tot 10 jaar 5 jaar
Software	Immateriële activa	5 jaar

Flottende activa

Eind 2020 was er een hoog debiteurensaldo (onderdeel van de uitzettingen < jaar) in verband met de afrekening met de partners. Dit hoge saldo aan het eind van het jaar is structureel; De bevoorschotting is gebaseerd op de afspraken in het werkpakket. Veel partners geven gedurende het jaar aanvullende opdrachten die (nog) geen bevoorschotting kennen.

Onderhanden werk

In de systematiek 'outputfinanciering' worden producten pas afge-rekend nadat ze volledig zijn voltooid. De systematiek die wordt gehanteerd: van elk onderhanden product wordt de status bepaald (intake, voorbereiding, in onderzoek, enz.). Er is een norm bepaald per status van de gemiddelde tijdsbesteding op dat moment. Deze tijdsbesteding wordt gekwantificeerd via het uurtarief.

Vaste passiva

De Algemene Reserve zal door het positieve resultaat in 2020 (afgerond € 170) iets stijgen. We hebben voorgesteld aan het algemeen bestuur dit saldo aan een te vormen bestemmingsfonds voor de opleidingen omgevingswet te doteren. Eind 2021 zal dit besteed zijn.

Reserves x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Mutaties 2021	Prognose 31-12-2022	Mutaties 2022	Prognose 31-12-2022
Algemene reserve	470	12	483	0	483
- bestemming opleidingen omg. wet		158			
BR Provincietaken	92		92		92
BR Bureau milieumetingen	201		201	-77	124
Reserves	763	170	775	-77	698

In de bestemmingsreserve Bureau milieumetingen (team meten & advies) vinden mutaties plaats in verband met de afschrijvingskosten van de investeringen, gepland in 2021 en 2022.

De harmonisatievoorziening, die de toelagen van medewerkers die bij de oprichting in 2013 zijn overgekomen van de provincie Gelderland dekt, heeft een looptijd tot na 2030.

Voorzieningen x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Mutaties 2021	Prognose 31-12-2022	Mutaties 2022	Prognose 31-12-2022
Harmonisatietoelage Prov. Gelderland	443	-40	403	-40	363
Bovenmatig verlof	124	-124	0		0
Personele kosten	256	-100	156	-100	56
Reserves	823	-264	559	-140	419

Vooruit ontvangen middelen

Op de balans staat ultimo 2020 een bedrag van afgerond € 0,15 miljoen (onder de post 'vlottende schulden < jaar'). Dit bedrag betreft niet gebruikte budgetten voor 'asbestdaken' en RvmK. Het bestuur zal nog bepalen op welke wijze deze middelen worden aangewend, dan wel worden gerestitueerd.

De resterende middelen betreffen vooral crediteuren en te betalen BTW. Dit is structureel elk jaar vrij hoog.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn tegenvallers op te vangen. Hiervoor is een risico-inventarisatie

opgesteld. In de jaarstukken 2020 is een risico beschrijving in algemene zin opgenomen op basis van het type risico dat kan optreden. Hieronder een samenvatting.

Vier type risico's

Er is onderscheid te maken in vier type risico's:

- Risico's met betrekking tot de exploitatie: Dit betreft tegenvallers uit de normale bedrijfsvoering, door onvoorziene gebeurtenissen, prijsstijgingen die uitstijgen boven de toegepaste indexering in de begroting, dan wel tegenvallende inkomsten. De transitie naar outputfinanciering valt onder deze laatste categorie; minder afname van producten dan begroot en/of een te lage kostprijs. Medio 2021 ronden we een analyse af naar de risico's en kostenontwikkeling van outputfinanciering. De geschatte omvang van het risico is € 200.000;

- Risico's met betrekking tot de taakuitvoering: We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de reguliere taakuitvoering en bedrijfsvoering. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imago risico. ODRA is verzekerd voor maximaal 2 keer € 2,5 miljoen per jaar voor beroepsfouten;

- Het risico van frictiekosten ontstaat bij majeure aanpassingen in de organisatie (structuur), ingegeven door wetwijzigingen of majeure wijzigingen in de werkpakketten voor partners. De omvang van het financiële risico kan oplopen van € 0,1 tot € 0,5 miljoen. We hebben in deze begroting € 100.000 gereserveerd als dotatie aan personeelsvoorziening;

- Het risico om niet te voldoen aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, AVG en internationale verordeningen. Het risico is vooral bestuurlijk en imago, en niet zozeer kwantitatief.

We hebben op basis van bovenstaande een weerstandsvermogen nodig van € 0,4 tot € 0,8 miljoen. In onderstaande tabel is aangegeven dat de Algemene Reserve ultimo 2022 naar verwachting circa € 483.000 bedraagt. Samen met de bestemmingsreserves is het weerstandsvermogen genoeg voor de benoemde risico's. Door de stijgende omzet neemt het percentage vermogen wel af.

Weerstandsvermogen x € 1.000	Stand 31-12-2020	Stand 31-12-2021	Stand 31-12-2022
Algemene reserve	470	483	483
- onverdeeld resultaat	170	0	0
Bestemmingsreserves			
- provincietaken	92	92	92
- bureau milieumetingen	201	201	124
Totaal bestemmingsreserves	293	293	216
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	932	775	698
Omzet	19.158	18.347	20.584
- percentage omzetReserves	4,9%	4,2%	3,4%

Kengetallen

Het doel van de financiële kengetallen is inzicht te geven in de balanspositie en/of de begroting structureel en duurzaam in evenwicht is.

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van het vrije vermogen (+ reserves minus vaste activa) ten opzichte van de omzet. Het vermogen en de bestemmingsreserves zijn ultimo 2022 € 0,7 miljoen. De investeringen in activa € 0,2 miljoen. De schuldquote afschrijvingen neemt verder af.

Kengetallen	Prognose 2021	Realisatie 2020	Prognose 2022
Netto schuldquote	1,3%	1,2%	0,9%
Netto schuldquote (verstekte leningen)	1,3%	1,2%	0,9%
Solvabiliteit	16,2%	17,1%	16,2%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%
Liquiditeit (current ratio)	137,4%	135,0%	129,3%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Het percentage is relatief laag. Dit komt met name door een hoog bedrag aan kortlopende passiva. Voor de beoordeling van het structurele- en reële evenwicht van de begroting is het onderscheid gemaakt tussen structurele- en incidentele lasten. Door de outputfinanciering en het jaarlijks vaststellen van een werkpakket door de partners in de Gemeenschappelijke Regeling, is er geen meerjarige toezegging van omzet. Er is wel een verplicht wettelijk basispakket van activiteiten dat door de partners bij ons moet worden neergelegd.

HET FINANCIERINGS- VRAAGSTUK WAS DE AFGELOPEN JAREN VAN ONDERGESCHIKT BELANG.

Financiering, liquiditeit

Het financieringsvraagstuk was de afgelopen jaren van ondergeschikt belang. Door de aanwezigheid van vermogen en voorzieningen, en door de voorschotrekningen aan de partners aan het begin van het kwartaal, is er vrijwel altijd voldoende saldo om lopende verplichtingen te betalen.

Rente risicobeheer

De treasury functie is gebaseerd op de Wet Fido. Een belangrijk element daarbij is het meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de financieringspositie, zowel op korte- als lange termijn. Dit betreft dan met name het in beeld brengen van de behoefte aan financieringsmiddelen, gerelateerd aan de investeringsplanning en de inzet van vrijvallende dan wel beschikbaar komende financieringsmiddelen.

Schatkistbankieren is eind 2013 in werking getreden. Decentrale overheden dienen vanaf december 2013 banktegoeden, die een vooraf bepaalde drempelwaarde te boven gaan, af te storten naar een rekeningcourant bij het ministerie van Financiën. Voor ons bedraagt de drempelwaarde in principe € 250.000, maar middels een specifieke afspraak met het ministerie van Financiën en de BNG is dit opgehoogd naar € 1,75 miljoen. We gaan in 2022 geen leningen of deposito's uitzetten die de renterisiconorm van de wet Fido zal overschrijden.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering

met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal. We komen niet boven deze norm uit.

Bedrijfsvoeringprocessen

Deze paragraaf gaat over de sturing en beheersing van onze primaire- en ondersteunende processen. Van belang zijn onder andere: organisatie-structuur, huisvesting, medewerkers, medezeggenschap en ICT.

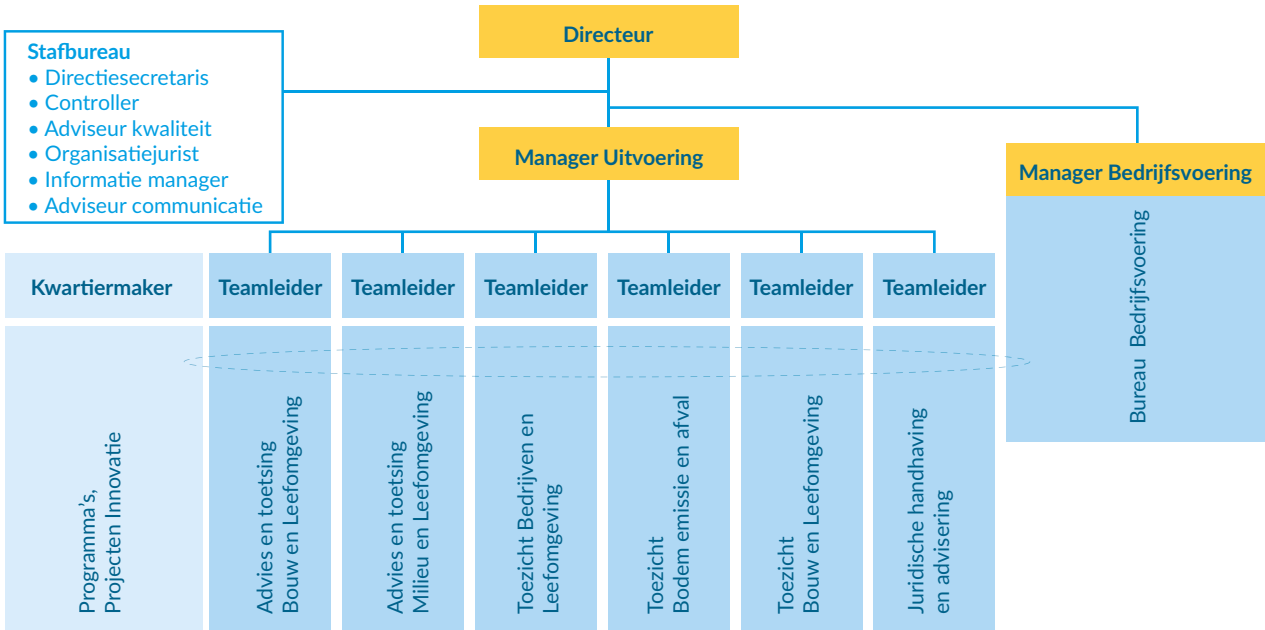
Organisatiestructuur per 1 maart 2020

We zijn sinds 1 maart 2020 georganiseerd in zes teams voor de reguliere VTH-taken, aangestuurd door 1 manager Uitvoering. Daarnaast opereert een team PPI: 'projecten, programma's en innovatie', een bureau Bedrijfsvoering en de Staf.

Het team PPI functioneert als een matrixorganisatie. Tot het team behoren projectleiders die de capaciteit (tijdelijk) uit de reguliere teams betrekken. Bedrijfsvoering ondersteunt het primaire proces middels administratie, HR, communicatie, control en ICT en post\archief. Ook intake-registratie en gegevensbeheer voor het primaire proces worden vanuit bedrijfsvoering vormgegeven. De staf ondersteunt de hele organisatie (inclusief management) en heeft ook een beleidsmatige- en kader-stellende functie.

Bestuurlijk

Er worden in 2022 op bestuurlijk vlak geen grote veranderingen verwacht. Wisselingen in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur zijn

het laatst in 2019 gerealiseerd na de gemeenteraad – en provinciale verkiezingen. M.u.v. de gemeente Rozendaal, daar is in 2021 sprake geweest van een wisseling binnen het Algemeen Bestuur ODRA.

Verbonden Partijen

We hebben geen bestuurlijke- en financiële belangen in privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties. We zijn wel lid van ODNL.

Medezeggenschap

Voor de medezeggenschap is een Ondernemingsraad (OR) ingesteld met daarbij een gemandateerde WOR-bestuurder. Tussen de gemandateerde bestuurder en de OR vindt eens per drie weken overleg plaats. De OR behartigt de personele belangen in de context van de (ontwikkelingen) binnen de organisatie. De OR is betrokken bij de organisatie. Er is sprake van constructief overleg.

Medewerkers

Onze medewerkers vormen de stuwende kracht van de organisatie. In hun dagelijkse werk worden ze in meer of mindere mate geconfronteerd met de complexiteit van de leefomgeving, waarbij het werk binnen een politiek-bestuurlijke omgeving voor een extra dimensie zorgt. Medewerkers zijn productverantwoordelijk. Vakmanschap, vertrouwen, verantwoordelijkheid en samen vormen de kernwaarden van onze organisatie.

Het is dan ook van belang dat de taken in een veilige- en professionele omgeving uitgevoerd kunnen worden. De kwaliteit van de medewerkers vormt de basis voor het functioneren van de organisatie. Medewerkers moeten voldoen aan de kwaliteitscriteria. In 2021 wordt een medewerkers onderzoek uitgevoerd. Eventuele verbeteracties worden lopende 2022 uitgezet.

In het jaarverslag 2020 is te lezen dat de opbouw van het personeelsbestand nog niet evenwichtig is. De gemiddelde leeftijd is ruim 46 jaar, waarbij veel uitstroom is te verwachten de komende jaren vanwege pensionering. Ons beleid is gericht op verjonging van de organisatie, door schoolverlaters, trainees of startende professionals aan zich te binden en zelf op te leiden. Hiermee wordt ook bereikt dat de druk die ontstaat doordat schaarse expertise die via inhuur moet worden aangetrokken, vermindert.

Kwaliteit

De scholingsinspanningen en het selectieve wervingsproces leiden ertoe dat we in toenemende mate voldoen aan zowel de robuustheids- als procescriteria van de kwaliteitscriteria. Eind 2020 is nagenoeg aan alle eisen voldaan. Verder is er volop aandacht voor de kwaliteit van de gegevens in de systemen door digitalisering, toetsing en actualisatie van het inrichtingenbestand. Op de kwaliteit verbeteracties wordt integraal regie gevoerd vanuit een Gelders kwaliteitsprogramma.

Het Nieuwe Werken

We zijn gehuisvest in het stadskantoor van de gemeente Arnhem. Een centrale locatie is belangrijk voor de herkenbaarheid en identiteit, voor zowel de medewerkers als voor de opdrachtgevers en externe partijen. Huisvesting moet daarbij een bijdrage leveren aan het werkproces en méér zijn dan een kostenpost. De ambitie is om tijd-, plaats- en apparaat-onafhankelijk werken (TPAW) zoveel mogelijk te stimuleren en mogelijk te maken.

Er is eind 2020 een huisvestingsprofiel aan het bestuur gepresenteerd voor herhuisvesting. Dit wordt in 2021 uitgewerkt, resulterende in een mogelijke verhuizing eind 2022 / begin 2023.

ICT en I-GO

ICT-architectuur is belangrijk voor een doelmatige bedrijfsvoering. Voor ons primaire proces maken we sinds 6 januari 2021 gebruik van het zaakstelsel Open Wave (van REM). Op moment van schrijven is de implementatie enkele maanden geleden succesvol afgerond. Zoals bij veel ICT-systemen zal het (eerste) gebruik veel wensen met zich meebrengen. Die fine tuning en verbetering zal tot in 2022 doorlopen. Voor de bedrijfsvoering wordt gebruik gemaakt van SAP-ByDesign (sinds medio 2019). Voor de BI (bedrijfsinformatie -> sturing en verantwoording) wordt SAP analytics gebruikt. Ook hiervoor geldt dat de komende jaren verbetering en doorontwikkeling belangrijk is. In onze architectuur visie is opgenomen dat we migreren naar ict-applicaties die in 'the cloud' werken. Daarmee wordt plaats- en tijd-onafhankelijk werken beter mogelijk en kunnen we efficiënter, en met lagere kosten de bedrijfsvoering vormgeven.

Binnen het Gelders Stelsel wordt het centraal raadpleegbare bedrijvenbestand doorontwikkeld (kernregistratie I-GO). Deze Gelderse kernregistratie is de bron voor het aanleveren van bedrijfsgegevens aan Inspectieview Milieu (inclusief informatie over handhaving en vergunningverlening). De bijdrage van de Gelderse Omgevingsdiensten bestaat voor een deel uit het beschikbaar stellen van capaciteit en voor een deel uit het beschikbaar stellen van een financiële bijdrage.

MEERJARENBEGROTING

In de vorige hoofdstukken zijn zo goed mogelijk de meerjarige ontwikkelingen beschreven. In de onderstaande tabel zijn deze gekwantificeerd voor ODRA. Het is nog niet mogelijk de ontwikkelingen op partner-niveau uit te werken.

Berekening

- Bij de berekening is uitgegaan van de volgende aannames (deels ontleend aan de kerncijfers CPB) en beleidslijnen:
- De volume-ontwikkelingen zijn als totaal nagenoeg neutraal ten opzichte van het concept werkpakket 2021. Op onderdelen verwachten we verschuivingen. Zo is er een toename te verwachten van werkzaamheden rond ondermijning en energie. In het kader van de Omgevingswet is er een toename te verwachten van advies-diensten. Ook is een daling van het aantal (kleine) vergunningen niet uitgesloten. Er wordt meer naar de omgeving als geheel gekeken en er is meer ruimte voor het ontwikkelen van initiatieven. Een toename aan vooroverleggen is te verwachten;
 - Mogelijke effecten van de intensivering van de complexe handhaving (met name aandachtsbedrijven) zijn nog niet in de meerjarenbegroting opgenomen;
 - Aan de kostenkant heeft ODRA rekening gehouden met de mogelijke besparingen op huisvesting en ICT, door de overgang naar flexibelere, mobiele- en thuiswerkplekken;
 - Eventuele nieuwe huisvesting is nog niet meerjarig meegenomen. De plannen zijn nog niet concreet genoeg om dit cijfermatig te duiden;
 - De tarieven en de materiële kosten zijn geïndexeerd met de vastgestelde CPB-index.

Baten per programma	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Toelichting
1. Vergunningverlening	4.567	4.430	4.297	4.168	4.043	Invloed Omgevingswet Invloed Omgevingswet Invloed Omgevingswet
2. Toezicht en handhaving	9.756	10.147	10.553	10.975	11.414	
3. Advies	1.764	1.835	1.908	1.985	2.064	
4. Stelseltaken	322	322	322	322	322	
5. algemeen en projecten	4.174	4.174	4.174	4.174	4.174	
	20.584	20.908	21.254	21.624	22.017	
% verandering		1,6%	1,7%	1,7%	1,8%	Volume- en prijsindex

Kosten	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Toelichting
Personeelskosten	16.784	17.081	17.398	17.736	18.094	Bezuinigingen partners Loonindex o.b.v. marktverkenning o.b.v. business case VTH
- volume		-0,4%	-0,3%	-0,3%	-0,2%	
- prijspeil		2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	
Bedrijfsvoering	2.420	2.230	2.320	2.320	2.220	
- huisvesting & facilitair	883	783	783	783	733	
- ict	881	831	831	831	781	
- overige kosten	705	705	705	705	705	
Programmakosten	831	831	831	831	831	
Overdracht bodemtaken	550	550	550	550	550	
	20.584	20.782	21.099	21.436	21.694	

Resultaat	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Toelichting
Baten ODRA						
- bijdragen partners	14.442	14.766	15.112	15.482	15.875	
- baten overige klanten	6.142	6.142	6.142	6.142	6.142	
Baten ODRA	20.584	20.908	21.254	21.624	22.017	
Kosten						
- personeelskosten	16.784	17.081	17.398	17.736	18.094	
- bedrijfsvoering	2.420	2.320	2.320	2.320	2.220	
- overig	1.381	1.381	1.381	1.381	1.381	
Kosten	20.584	20.782	21.099	21.436	21.694	
Saldo	0	126	155	188	323	
Fin. resultaat		0,6%	0,7%	0,9%	1,5%	

We ramen vanaf 2023 een positief saldo. Het is ter besluitvorming aan het bestuur, hoe dit kan worden aangewend.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 15 april 2021.

De voorzitter
Joa Maouche

De secretaris,
Ruben Vlaander

Toelichting op bijlage 1: De bijdragen van de partners zijn gebaseerd op de concept werkprogramma's per partner. Vanuit de realisatie 2020 blijkt dat gedurende het jaar er diverse opdrachten bovenop het werkpakket aan ons worden gevraagd. Er zijn echter geen stelposten opgenomen voor deze aanvullende opdrachten, omdat omvang lastig is in te schatten.

De producten en diensten die we leveren, zijn verdeeld in viergroepen: producten, diensten en collectieve diensten.

- De producten worden afgerekend op de kostprijs. Deze zijn in bijlage 2 opgenomen.
- Diensten worden op nacalculatie basis afgerekend, conform de bestede uren. Het tarief is vast en bedraagt € 92,- per uur.
- Onverdeeld; dit betreffen stelposten. De negatieve bedragen worden gezocht binnen het werkprogramma van de betreffende partner.

BIJLAGE 1: OVERZICHT BIJDRAGEN PER PARTNER

Baten per klant x € 1.000	Bouw- producten x tarief	Milieu- producten x tarief	Algemeen producten x tarief	Totaal producten x tarief	Bouw uren x tarief	Milieu uren x tarief	Algemeen uren x tarief	Totaal uren x tarief		Alle partners)	Gezamenlijke diensten Deel partners)	Algemeen ***)	Totaal	Baten ****)	Totaal	%	Aantal producten	Uren diensten	Begroting 2021	Verskil bg 22>21
Arnhem	2.511	994	695	4.201	376	277	154	807		162	277	154	593	35	5.634	29%	5.177	8.768	5.563	72
Doesburg	2	72	7	82	9	14	3	26		14	2	14	30	11	149	1%	116	287	135	14
Duiven	10	223	13	246	4	58	40	102		24	4	15	43		392	2%	310	1.113	310	82
Lingewaard	1.079	488	212	1.779	186	358	528	1.072		68	84	66	217	117	3.185	16%	2.190	11.657	3.182	2
Overbetuwe	19	562	61	641	41	124	51	216		51	9	49	109	26	992	5%	809	2.349	1.029	-37
Provincie regulier		317	3	320		309	385	694		65		21	85	214	1.313	7%	341	7.543	1.444	-131
Provincie Bodemtaken	182	368		550											550	3%	645		660	-110
Provincie Complexe Handhaving		1.299	443	1.742	48	676	932	1.655						107	3.504	18%	3.036	17.990	2.527	977
Provincie Aandachtsbedrijven						174	847	1.021						45	1.066	5%		11.095		1.066
Provincie Samen Sterk						35	153	187							187	1%		2.035		187
Renkum	659	188	129	976	50	52	168	270		48	57	47	152		1.398	7%	1.198	2.933	1.398	9
Rheden	51	254	40	344	10	45	25	80		48	8	46	103	-4	523	3%	760	864	483	39
Rozendaal	2	7	1	11	1	1	1	3		8	1	8	17		31	0%	20	35	28	2
Westervoort	2	52	6	60	1	16	2	19		17	3	10	20		110	1%	85	211	88	22
Zevenaar	17	375	37	428	29	145	28	202		48	8	30	86	-1	715	4%	534	2.197	722	-7
Subtotaal partners	4.533	5.199	1.647	11.379	755	2.283	3.316	6.355		553	454	459	1.466	549	19.748	100%	15.221	69.078	17.562	2.187
% van de omzet				58%				32%					7%	3%						
OD Achterhoek		0	3	3	110		6	117		9			9		129		9	1.270	154	-25
OD De Vallei		61	9	70		6	9	15		9			9		94		70	163	132	-38
OD Nijmegen	1			1		6	81	86		9			9		96		3	940	126	-30
OD Noord-Veluwe		11	5	15		9	3	12		9			9		36		15	126	54	-18
OD Rivierenland										9			9		9				32	-22
OD Veluwe IJssel		15	4	19		6	10	16		9			9		44		21	171	71	-27
Subtotaal Omgevingsdiensten	1	87	20	107	110	26	109	246		55			55		408		118	2.670	568	-160
Montferland													7		7				8	0
Nijmegen		50	2	52		1	1	2							54		36	17	59	-5
TMA						99		99							99			1.072	51	48
Staf	92	74		166										101	267		250		100	167
Subtotaal derden*****	92	124	2	218		99		100					7	101	427		286	1.089	217	210
Totaal klanten	4.625	5.409	1.670	11.704	866	2.409	3.425	6.701		608	454	459	1.529	650	20.583		15.625	72.837	18.347	2.237
% van de omzet				57%				33%					7%	3%						

*) Betreft gegevensbeheer, ketentoezicht, ontwikkeling en afstemming strafrecht, klantadvies, milieu en piketdienst
**) Betreft RIVMK en klantadvies BRIKS
***) Betreft projectleiding/ondersteuning Omgevingswet, energie, GUOV, ondermijning, circulariteit en innovatiebudget
****) Specificatie tabel overige baten
*****) Inclusief 166 duizend euro continueren intensivering bodemtaken

gemiddeld kengetal (inclusief PCH) 8,1
gemiddeld kengetal (exclusief PCH) 8,6

Baten per klant x € 1.000	Uitbesteed complexe VV en HH	Out of pocket	Wabo, meetdienst en piket **)	Onverdeeld ***)	Totaal overige baten
Arnhem	5		30		35
Doesburg				11	11
Duiven					
Lingewaard	21		96		117
Overbetuwe	14			12	26
Provincie Gelderland			214		214
Provincie Complexe Handhaving		107		0	107
Provincie Aandachtsbedrijven		45			45
Rheden	7			-10	-4
Westervoort					
Zevenaar	14			-15	-1
Subtotaal partners	60	152	340	-3	549
Subtotaal derden			101		101
Totaal klanten	60	152	441	-3	650

**) Betreft Wabo (Arnhem en Lingewaard), meetdienst (provincie), piket en overige baten (derden)

***) Betreft baten die niet kunnen worden gespecificeerd naar producten n diensten

Collectieve diensten

Voor de collectieve diensten/producten geldt een algemeen geldende verdeelsleutel. Dit betreft een mix van de verhouding tussen inwoner-aantallen (60%) en stemverhouding (40%).

Voor de diensten waar niet alle partners aan meedoen (bv. klanten-service Bouw) geldt dat de kosten worden gedragen door de deelnemende partners op basis van de verhouding inwonersaantal. De kosten worden als materiële kosten in rekening gebracht (in tegenstelling tot voorgaande jaren, waarin ze als uren zichtbaar waren).

Klant	Inwoners		Stemverhouding		Sleutel 60% inwoners - 40% stemverhouding	Sleutel briks
Arnhem	161.965	34%	22	22%	29%	67%
Doesburg	11.036	2%	3	3%	3%	
Duiven	25.075	5%	3	3%	4%	
Lingewaard	46.698	10%	16	16%	12%	19%
Overbetuwe	48.056	10%	8	8%	9%	
Provincie Gelderland	42.851*	9%	16	16%	12%	
Renkum	31.414	7%	12	12%	9%	13%
Rheden	43.603	9%	8	8%	9%	
Rozendaal	1.701	0%	3	3%	1%	
Westervoort	15.005	3%	3	3%	3%	
Zevenaar	43.954	9%	8	8%	9%	
Totaal	471.358	100%	102	100%	100%	100%

* Gemiddelde van 10 partners

Projecten & Gezamenlijke diensten	Begroting 2022	Begroting 2021
Projecten	358.800	308.824
- circulariteit	46.000	
- energie	138.000	108.646
- GUOV	23.000	28.124
- omgevingswet	128.800	149.054
- ondermijning	23.000	23.000
Gez. Diensten (alle partners)	553.292	538.660
- gegevensbeheer	81.420	133.676
- ketentoezicht	152.260	149.776
- klantadvies milieu	65.412	109.572
- ontwikkeling strafrecht	147.200	43.608
- piket	107.000	102.028
Gez. Diensten (voor een deel v/d partners)	461.307	605.890
	0	0
- klantadvies Briks	368.000	471.040
- ORM		36.876
- RVMK	93.307	97.974
Innovatie	99.999	
Totaal	1.473.398	1.453.375

Toelichting:

- De kosten voor de projecten betreft het gezamenlijke gedeelte; individuele activiteiten zijn in de werkpakketen opgenomen. Inhoudelijk zijn de projecten in hoofdstuk 2 toegelicht.
- Nieuw is het project 'circulariteit' Dit wordt in 2021 opgestart. Voor de GUOV geldt dat er in tegenstelling tot voorgaande jaren geen subsidie meer is.
- De raming voor de gezamenlijke diensten is bijgesteld op basis van de realisatie van voorgaande jaren. Met name voor strafrecht is een ophoging nodig (zie ook adviescommissie Van Aartsen);
- Klantadvies (helpdesk bouw en milieu); i.h.k.v. van de omgevingswet zullen deze integraler worden. Wat dit concreet betekent voor de raming zal in de loop van 2021 duidelijk worden
- ORM is geen onderdeel van de gezamenlijke diensten meer. ODRA voert nog wel de administratie hiervoor tbv de partners.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN KENGETALLEN EN KOSTPRIJZEN

Productnaam	Taakveld	Kengetal 2022	Kostprijs 2022	Aantal producten 2022	Baten '22 per product x € 1.000	%	Aantal producten PCH
Programma 1. Vergunningverlening							
- actualisatierapport omgevingsvergunning milieu	Milieu	12	€ 1.104	21	€ 23	1%	-
- beoordeling melding Activiteitenbesluit en BLBI	Milieu	10	€ 920	452	€ 416	11%	-
- beoordeling melding brandveilig gebruik	Bouw	2	€ 184	133	€ 24	3%	-
- beoordeling melding slopenBouw	Bouw	1	€ 92	1.250	€ 115	31%	-
- beoordeling melding vuurwerk	Milieu	6	€ 552	100	€ 55	2%	-
- besluit m.e.r.-plicht	Milieu	28	€ 2.576	7	€ 18	0%	-
- besluit ontbrandingstoestemming	Milieu	19	€ 1.748	72	€ 126	2%	-
- intrekingsbesluit omgevingsvergunning bouw	Bouw	4	€ 368	40	€ 15	1%	-
- intrekingsbesluit omgevingsvergunning milieu	Milieu	13	€ 1.196	8	€ 10	0%	-
- maatwerkvoorschriften milieu	Milieu	14	€ 1.288	60	€ 77	1%	-
- omgevingsvergunning BRIKS regulier enkelvoudig	Bouw	9	€ 828	1.368	€ 1.133	34%	-
- omgevingsvergunning BRIKS regulier meervoudig en uitgebreid	Bouw	23	€ 2.116	484	€ 1.024	12%	-
- omgevingsvergunning BRIKS uitgebreid en ruimtelijke component	Bouw	80	€ 7.360	25	€ 184	1%	-
- omgevingsvergunning milieu regulier	Milieu	28	€ 2.576	27	€ 70	1%	-
- omgevingsvergunning milieu uitgebreid	Milieu	100	€ 9.200	25	€ 230	1%	-
- overige vergunningen BRIKS	Bouw	11	€ 1.012	11	€ 11-	0%	-
Totaal (+ gemiddelden)		9,4	€ 865	4.083	€ 3.531	100%	-
		Aandeel bouw		3.311	€ 2.506	71%	
		Aandeel milieu/alg		772	€ 1.025	29%	
Programma 2. Toezicht en Handhaving							
- beoordeling milieumelding bedrijf	Milieu	2	€ 184	838	€ 154	7%	798
- beoordeling rapportageverplichting milieu	Milieu	4	€ 368	825	€ 304	7%	520
- beoordelingsrapport saneringsevaluatie bodem	Bouw	5	€ 460	596	€ 274	5%	
- besluit handhavingsverzoek	Algemeen	15	€ 1.380	94	€ 130	1%	10
- controlerapport asbest	Bouw	9	€ 828	226	€ 187	2%	
- controlerapport bodemsanering	Milieu	16	€ 1.472	413	€ 608	4%	
- controlerapport BRIKS Cat. 1 bouwsom < € 100.000	Bouw	8	€ 736	1.036	€ 762	9%	
- controlerapport BRIKS Cat. 2 bouwsom > € 100.000 < € 1.000.000	Bouw	23	€ 2.116	29	€ 485	2%	
- controlerapport BRIKS Cat. 3 bouwsom > € 1.000.000	Bouw	48	€ 4.416	93	€ 411	1%	
- controlerapport grondstromen & bodem	Milieu	9	€ 828	291	€ 241	3%	
- controlerapport milieu complexe inrichting	Milieu	25	€ 2.300	404	€ 929	4%	351
- controlerapport preventief milieutoezicht	Milieu	9	€ 828	1.922	€ 1.591	17%	85
- controlerapport toezicht vuurwerkevenement	Milieu	12	€ 1.104	115	€ 127	1%	
- handhavingsbesluit	Algemeen	22	€ 2.024	340	€ 688	3%	57
- handhavingscontrolerapport	Algemeen	10	€ 920	158	€ 145	1%	60
- intrekingsbesluit handhaving	Algemeen	3	€ 276	187	€ 52	2%	10
- invorderingsbesluit	Algemeen	7	€ 644	85	€ 55	1%	4
- klachtafhandelingsrapport	Algemeen	2	€ 184	2.781	€ 512	24%	894
- vervolgccontrolerapport milieu	Milieu	6	€ 552	763	€ 421	7%	151
Totaal (+ gemiddelden)		7,7	€ 709	11.396	€ 8.076	100%	2.940
		Aandeel bouw		2.180	€ 2.119	26%	
		Aandeel milieu/alg		9.216	€ 5.957	74%	
Programma 5. Algemeen en Projecten							
- rapportbeoordeling afsteeklijst vuurwerk	Milieu	2	€ 184	50	€ 9	34%	
- EPTR	Algemeen	10	€ 920	96	€ 88	66%	96
Totaal (+ gemiddelden)		7,3	€ 668	146	€ 98	100%	96
Subtotaal producten		8,2	€ 749	15.625	€ 11.704		3.036
		Aandeel bouw		5.491	€ 4.625	40%	
		Aandeel milieu/alg		10.134	€ 7.079	60%	

BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DIENSTEN

Naam dienst	Taakveld	Aantal uren 2022	Baten '22 per dienst x € 1.000	%	Aanvullend PCH	
Programma 1. Vergunningverlening						
- advies vergunningen en meldingen milieu	Milieu	292	€ 27	3%	-	
- adviesrapport zienswijze vergunning	Algemeen	785	€ 72	8%	-	
- beoordeling BRIKS aspect	Bouw	2.290	€ 211	25%	-	
- beoordeling deelaspecten	Bouw	100	€ 9	1%	-	
- beroep vergunning	Algemeen	664	€ 61	7%	-	
- besluit op bezwaar vergunning	Algemeen	966	€ 89	10%	-	
- omgevingsvergunning milieu complex ODRA	Milieu	184	€ 17	2%	-	
- voorlopige voorziening vergunning	Algemeen	109	€ 10	1%	-	
- vooroverleg BRIKS	Bouw	2.633	€ 242	28%	-	5.023 54% aandeel bouw
- vooroverleg milieu	Milieu	1.315	€ 121	14%	-	4.315 46% aandeel milieu/alg
Totaal		9.337	€ 859	100%	-	
Programma 2. Toezicht en Handhaving						
- adviesrapport zienswijze handhaving	Algemeen	415	€ 38	3%	-	
- beoordeling milieumelding bedrijf	Milieu				1.596	
- beoordeling rapportageverplichting milieu	Milieu				2.080	
- beroep handhaving	Algemeen	1.076	€ 99	7%	-	
- besluit handhavingsverzoek	Algemeen				150	
- besluit op bezwaar handhaving	Algemeen	3.064	€ 282	21%	-	
- bestuursdwanguitvoering	Algemeen	250	€ 23	2%	-	
- controlerapport BRIKS bestaande bouw	Bouw	4.192	€ 386	28%	-	
- controlerapport milieu complexe inrichting	Milieu				8.775	
- controlerapport preventief milieutoezicht	Milieu				765	
- controlerapport specialistisch milieutoezicht	Milieu	204	€ 19	1%	-	
- handhavingsbesluit	Algemeen				1.254	
- handhavingscontrolerapport	Algemeen				600	
- inbreng en afstemming ODRA-expertises	Milieu	1.415	€ 130	10%	-	
- inning	Algemeen	65	€ 6	0%	-	
- intrekingsbesluit handhaving	Algemeen				30	
- invorderingsbesluit	Algemeen				28	
- inzet toezichthouders	Algemeen	2.585	€ 238	18%	-	
- klachtafhandelingsrapport	Algemeen				1.788	
- strafrecht complex	Algemeen	1.350	€ 124	9%	-	
- vervolgccontrolerapport milieu	Milieu				906	4.192 28% aandeel bouw
- voorlopige voorziening handhaving	Algemeen	100	€ 9	1%	-	10.523 72% aandeel milieu/alg
Totaal		14.715	€ 1.354	100%	17.972	
Programma 3. Advies						
- adviesrapport milieu-activiteit	Milieu	7.442	€ 685	40%	-	
- beheer kaarten en zones milieupexpertise	Milieu	474	€ 44	3%	-	
- EPTR	Algemeen				960	
- geluidssaneringen wegverkeer	Milieu	1.130	€ 104	6%	-	
- meetadviesrapport	Milieu	8.027	€ 738	43%	-	
- omgevingsadviesrapport	Milieu	1.645	€ 151	9%	-	
Totaal		18.718	€ 1.722	100%	960	
Programma 4. Stelseltaken						
- coördinatie complexe handhaving	Algemeen	3.300	€ 304	85%	-	
- ontwikkeling en afstemming DAT	Milieu	92	€ 8	2%	-	
- ontwikkeling en afstemming LMA	Milieu	505	€ 46	13%	-	
Totaal		3.897	€ 359	100%	-	
Programma 5. Algemeen en Projecten						
- beleids- en bestuursondersteuning	Algemeen	2.445	€ 225	9%	-	
- besluit WOB-verzoek	Algemeen	350	€ 32	1%	-	
- communicatie	Milieu	1.000	€ 92	4%	-	
- detachering	Algemeen	768	€ 71	3%	-	
- kennisontwikkeling	Algemeen	4.410	€ 406	17%	-	
- omgevingsscans	Milieu	200	€ 18	1%	-	
- partnerspecifieke werkafspraken	Algemeen	1.000	€ 92	4%	-	
- programmamanagement	Milieu	2.265	€ 208	9%	-	
- programma-ondersteuning	Algemeen	690	€ 63	3%	-	
- projectleiding en -ondersteuning	Algemeen	9.283	€ 854	35%	-	
- project-ondersteuning	Algemeen	3.765	€ 346	14%	-	
Totaal		26.176	€ 2.408	100%	- 9.215 13% aandeel bouw	
Subtotaal uren		72.843	€ 6.702		18.932	63.628 87% aandeel milieu/alg

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Dashboard verbonden partij

Naam: Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling	Samenwerkingspartners: Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar. Provincie Gelderland	Aandeel Zevenaar: 8 %
Aard van de samenwerking: De ODRA is samenwerkingsverband van de regio Arnhem op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.	Belangrijk voor wie: - College - Gemeenteraad	Bestuurlijke vertegenwoordiging: C. Koers Het Algemeen Bestuur van de ODRA bestaat uit vertegenwoordigers van de 11 partners. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden. Eén lid vertegenwoordigt de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar.
Taken: Uitvoering geven aan wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is de ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor alle specialistische milieuvraagstukken.		Risico's: - bestuurlijk - financieel
Beoogd resultaat: De VTH-taken op het gebied van milieu uitvoeren door middel van een jaarlijks uitvoeringsprogramma.		Risicoprofiel: Laag Het werkgebied van het ODRA kent een beperkt aantal financiële en beleidsmatige ontwikkelingen.
Begrote kosten en baten 2021 Begrote kosten € 632.000,-- Geen baten begroot	Dekking gemeentebegroting Zevenaar: € 632.000,--	Bijdrage per inwoner 2021: € 14,36 per inwoner (bij 44.000 inwoners)
Begrote kosten en baten 2022 Begrote kosten € 619.300,-- Geen baten begroot	Dekking kadernota Zevenaar: € 619.300,--	Bijdrage per inwoner 2022: € 14,07 per inwoner (bij 44.000 inwoners)
Nieuw beleid: n.v.t.	Kostenstijging/verlaging	

Rapportage
Gemeente Zevenaar

Naris
02-04-2020

Inhoudsopgave

ObjectODRA - Omgevingsdienst Regio Arnhem	3
---	---

ObjectODRA - Omgevingsdienst Regio Arnhem

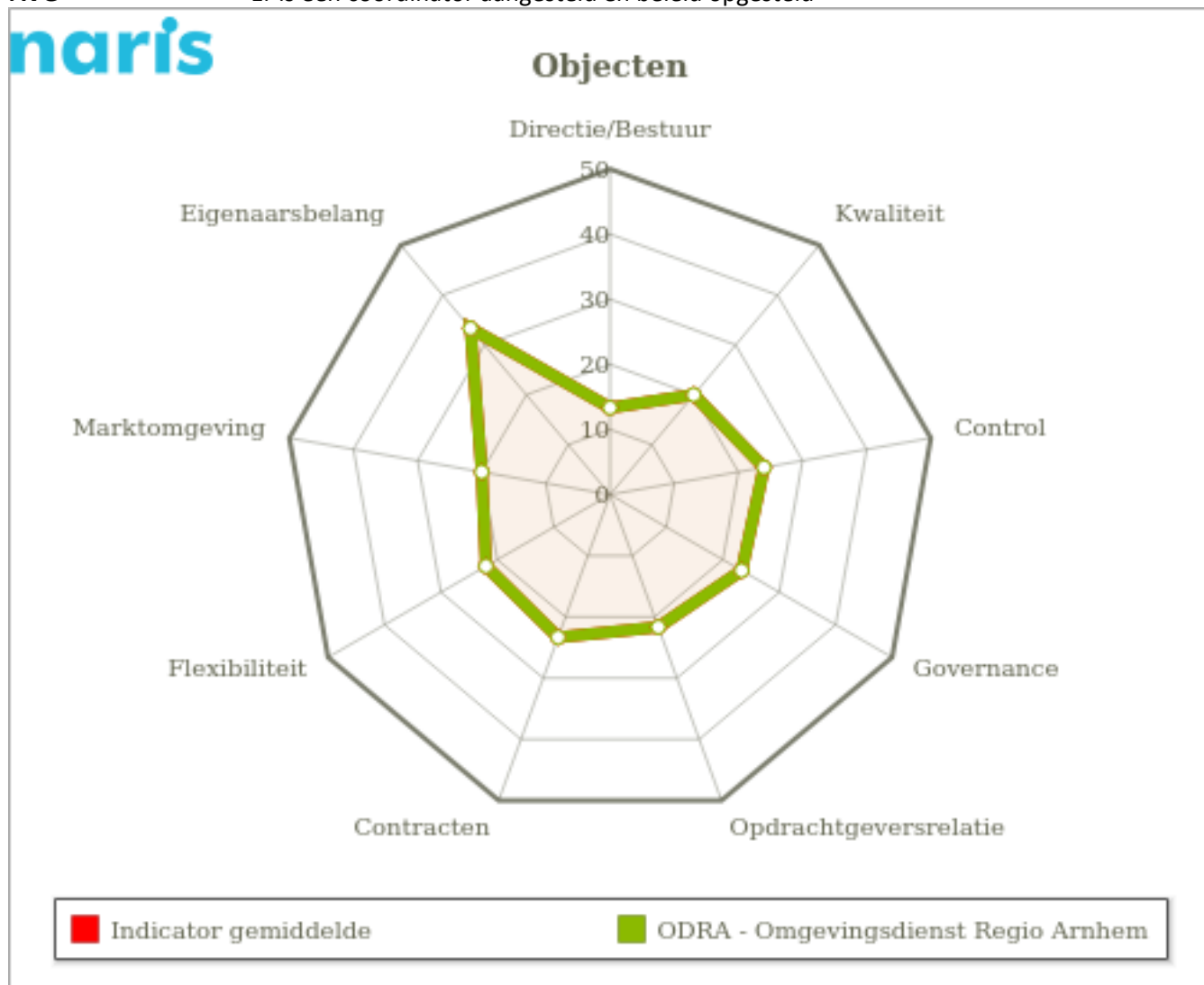
Adres Eusebiusbuitensingel 53
Postcode 6828 HZ
Plaats Arnhem
Rechtsvorm Gemeenschappelijke regeling
Contactpersoon Carla Koers

Risicoscore
22,33

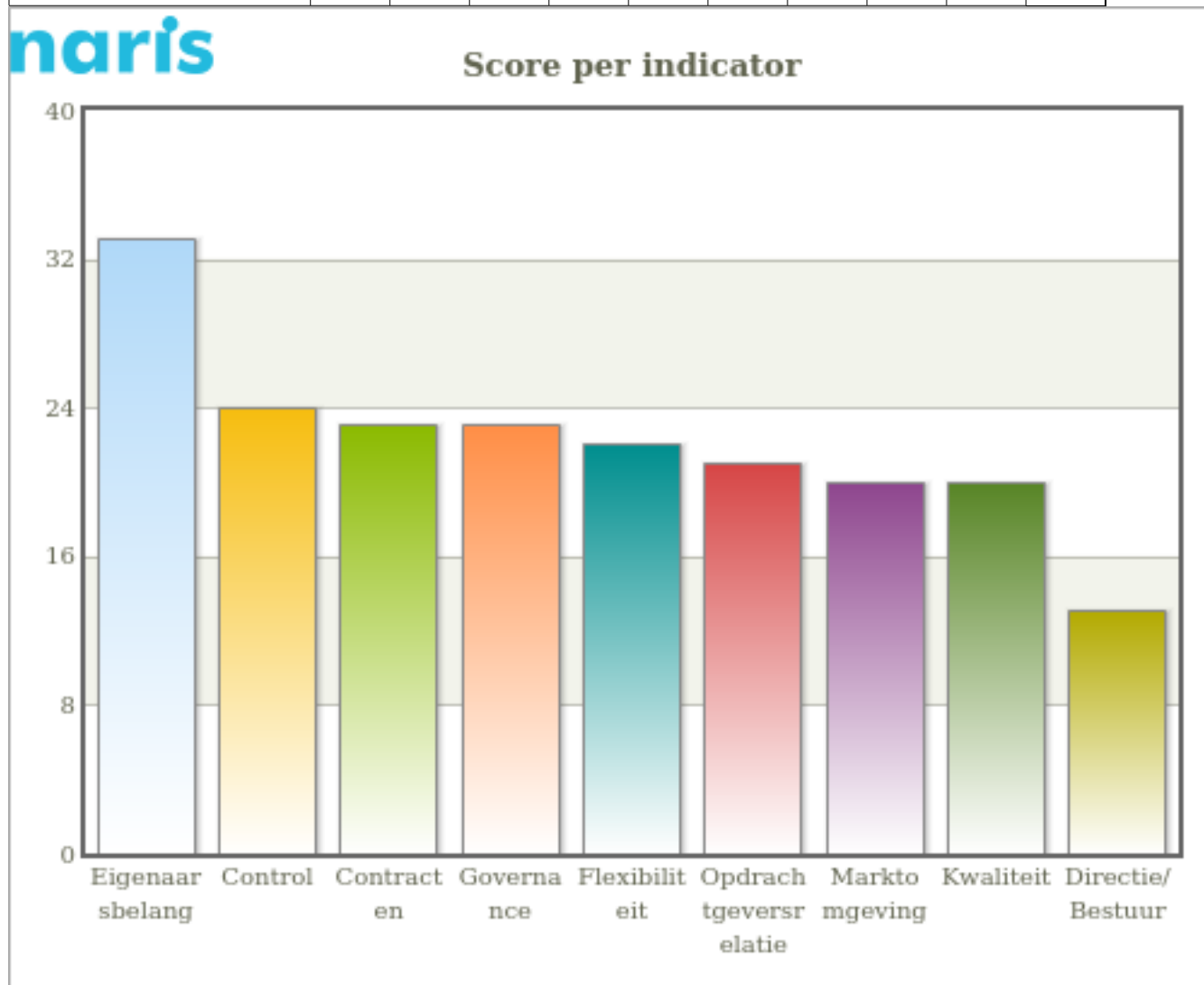
Financiële Ontwikkeling Er is sprake van een stabiele financiële situatie.

Risico's Het risicoprofiel is laag.

AVG Er is een coördinator aangesteld en beleid opgesteld

Objecten	Directie/Bestuur	Eigenaarsbelang	Marktomgeving	Flexibiliteit	Contracten	Opdrachtgeversrelatie	Governance	Control	Kwaliteit	Risicoscore
ODRA - Omgevingsdienst Regio Arnhem	13,33	33,33	20	22	23,33	21,67	23,33	24	20	22,33
Vragenlijst gemiddelde	13,33	33,33	20	22	23,33	21,67	23,33	24	20	

Risicoprofiel

Via het Naris risicomodel worden verbonden partijen op een groot aantal indicatoren beoordeeld. Jaarlijks inventariseren wij de risico's van onze verbonden partijen met behulp van een gestandaardiseerde vragenlijst. De vragen hebben betrekking op de volgende indicatoren: directie/bestuur, eigenaarsbelang, marktomgeving, flexibiliteit, contracten, governance, control en kwaliteit. Per indicator kan een partij een score behalen tussen de 0 en 50.

Het gemiddelde van de scores leidt tot de totale risicoscore. Een verbonden partij met een score van minder dan 25 valt onder het laag risicoprofiel. Deze verbonden partijen hebben een laag financieel belang voor Zevenaar, en/of een adequate governancestructuur die de risico's mitigeert. Een totaalscore tussen de 25 en 30 duidt op een gemiddeld risicoprofiel. Scores boven de 30 vallen in het hoge risicoprofiel. Voor de verschillende risicoprofielen is in de Nota Verbonden partijen Zevenaar 2019 (vastgesteld 30 januari 2019) een bijbehorend toezichtarrangement bepaald.

Het risicoprofiel van de ODRA is laag. De indicatoren geven geen bijzondere risico's aan, die om actie vragen.

Omgevingsdienst Regio Arnhem
De heer R. Vlaander
Eusebiusbuitensingel 53
6828HZ ARNHEM

datum

zaaknummer Z/21/384973 UIT/21/1018816

onderwerp Zienswijze op begroting ODRA 2022

contactpersoon Oscar Peters

Beste meneer Vlaander,

Inleiding

We hebben uw begroting ODRA 2022 op 15 april 2021 ontvangen. Overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke Regelingen, stelt u onze raad in de gelegenheid om een zienswijze in te dienen over deze begroting. Daarover gaat deze brief.

Raadsbesluit

Zoals bekend dienen alle gemeentelijke beleidsvelden binnen de gemeente Zevenaar bij te dragen aan onze bezuinigingsopgave en dat geldt ook voor de gemeentelijke taken die in het samenwerkingsverband van de ODRA worden uitgevoerd.

Wij willen uw organisatie complimenteren met de presentatie van een sluitende begroting 2022 en het feit dat de discussies over de bezuinigingen hebben geleid tot een gewenste besparing van de kosten.

Los van het bovenstaande nodigen wij u van harte uit om ook voor het jaar 2023 samen uitvoering te geven aan een verdere bezuinigingsopgave vanuit onze gemeenteraad.

Daarnaast achten wij het zorgelijk dat door niet opgenomen vakantie uren mogelijk verlofstuwmeren in uw organisatie ontstaan. Wij vertrouwen erop dat u passende maatregelen zult treffen om dit te voorkomen.

Tegen het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves in de begroting 2022 dienen wij een zienswijze in.

Overeenkomstig onze Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dienen geen verdere reservevormingen plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten.

Vragen

Als u vragen heeft over de inhoud van deze brief dan kunt u hierover contact opnemen met Oscar Peters van de afdeling Vergunningen, Toezicht & Handhaving. Hij is bereikbaar op (0316) 595 240.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Zevenaar,

De griffier,
W. van der Vlies

De voorzitter,
L.J.E.M. van Riswijk

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A

Onderwerp: Raadsvoorstel Z/21/384973 ODRA

Naam en fractie: Twan Vreman / Wim Snelders VVD Zevenaar

Datum indienen: 05 mei 2021

Afdeling: (door organisatie in te vullen)

Contactpersoon: (door organisatie in te vullen)

Inleiding/Aanleiding:
Raadsvoorstel Z/21/384973

Vraag/Vragen:

1. In de samenvatting van het raadsvoorstel ODRA wordt gesproken over het batig saldo te doteren aan een nieuw te vormen fonds !

Wat is het doel van dit nieuw te vormen fonds ?
Waar wordt dit nieuw te vormen fonds voor ingezet ?
Hoe staan de overige deelnemende partijen hier tegen over ?

Antwoord:

Het batig saldo vanuit de jaarrekening 2020 zou ingezet kunnen worden voor een innovatiebudget 2021.

Dit budget is gericht op nieuwe initiatieven en ontwikkelingen op het gebied van milieu.

Het oppakken van nieuwe ontwikkelingen is met zo'n budget in eerste instantie vaak verkennend en kan uiteindelijk tot een programma of project in de begroting leiden.

Bij de partners van de ODRA bestaat verdeeldheid over de besteding van het batig saldo uit de jaarrekening 2020.

Het algemeen bestuur van de ODRA heeft daarom besloten dat de besteding van dit batige saldo in de komende begrotingswijziging 2021 wordt opgenomen zodat

gemeenteraden over de aanwending van het batige saldo hun zienswijze kunnen indienen.

Deze begrotingswijziging zal naar verwachting in juli 2021 worden aangeboden.

2. U geeft aan het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves is niet wenselijk en overeenkomstig de nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dient geen verdere reservevorming plaats te vinden binnen een gemeenschappelijke regeling !

Bent U het er niet mee eens dat het bedrag 106.800,- Euro voor dit nieuw te vormen fonds moet terugvloeien naar de gemeentes ?

Antwoord:

De gemeente Zevenaar is samen met enkele andere partners van de ODRA geen voorstander van het vormen van een nieuw bestemmingsfonds en is van mening dat het batige saldo gerestitueerd zou moeten worden naar de partners van de ODRA. Overeenkomstig onze Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dienen geen verdere reservevormingen plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten. Tegen het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves in de begroting wordt daarom ook een zienswijze ingediend.

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2412
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	16
Omschrijving	HAMERSTUK Z/21/386116 Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022
Zaaknummer	Z/21/386116
Documentnummer	INT/21/1019169
Portefeuillehouder	C.Koers-De Graaf
Portefeuille	Milieu
Behandelend ambtenaar/afdeling	M.Krosenbrink (BOR)
Telefoon	595136
E-mail	m.krosenbrink@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Reinigingsdienst De Liemers (RDL) heeft de jaarrekening 2020 in concept gereed en heeft een Kaderbrief opgesteld met daarin voornemens voor de begroting 2022. De gemeenteraad heeft volgens de Wet gemeenschappelijke regeling de mogelijkheid over de begroting een zienswijze in te dienen. Over de jaarrekening kan de gemeenteraad desgewenst een reactie indienen.

Er is geen reden tot het geven van een reactie over de jaarrekening, omdat de toegenomen kosten voornamelijk een gevolg zijn van autonome ontwikkelingen (stijgende verwerkingskosten) en Corona. Dit heeft geleid tot een groter afvalaanbod op de aanbestedstations en in de inzamelroutes. Dit heeft vervolgens voor meer verwerkingskosten en meer personele inzet gezorgd. Daarnaast is de papierinzameling een tijd uitgevoerd met professionele beladers in plaats van vrijwilligers, hetgeen hogere kosten heeft veroorzaakt.

Wij willen onze waardering uitspreken voor de inzet van de medewerkers van Reinigingsdienst De Liemers in het bijzondere jaar 2020. Zij hebben veel extra werk verricht om de afvalinzameling als essentiële maatschappelijke taak draaiende te houden.

De Kaderbrief 2022 nemen wij nu voor kennisgeving aan. Afhankelijk van de uitwerking in de conceptbegroting, stellen wij u te zijner tijd voor daarover een zienswijze in te dienen.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. Geen reactie te geven op de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers
2. Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022

3. Waarom naar de raad

Volgens artikel 15.1 van Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst De Liemers stuurt de GR voor 15 april de concept jaarrekening naar de raden van de deelnemende gemeenten. Tevens stuurt zij volgens artikel 13 een kaderbrief met daarin aangekondigd de belangrijkste ontwikkelingen voor de nieuwe begroting, in dit geval de begroting 2022. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten kunnen een reactie geven op de concept jaarrekening de Kaderbrief. Voor de begroting geldt een formele zienswijzeprocedure. Begin juli stelt het bestuur van RDL de begroting en de jaarrekening vast.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De raad de gelegenheid geven te geven het (financiële) beleid van de RDL tegen het licht te houden en te bezien op de gevolgen voor Zevenaar.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Jaarstukken 2020

De concept jaarrekening van RDL kent een nadeel van € 152.903,-, waarvan bijna € 129.002,- ten laste komt van Zevenaar. Het nadelige resultaat is te verklaren.

In 2020 hebben zich twee effecten voorgedaan, die invloed hebben op het resultaat.

Enerzijds een al wat langer optredend effect veroorzaakt door stijgende verwerkingsprijzen, anderzijds een nieuw effect als gevolg van Corona.

Wat betreft de stijgende verwerkingstarieven loopt de begroting de laatste jaren, vanwege het tijdstip van realisatie van de begroting, telkens achter op de werkelijke situatie. Om de tekorten op de aanbestedstations te verlagen, heeft u voor 2021 nieuwe tarieven vastgesteld. De effecten van die tariefsverhoging komen echter pas tot uitdrukking in de jaarrekening van 2021.

De belangrijkste ontwikkeling in 2020 was echter ook voor RDL Corona. In het voorjaar hebben veel mensen opgeruimd en stonden bij het aanbestedstation lange rijen met bezoekers. Zowel op het aanbestedstation als bij de inzameling aan huis was het aanbod veel groter dan in 2019. Dit zorgt op de aanbestedstations voor hogere verwerkingskosten en een hogere personele inzet en bij de inzameling aan huis voor meer inzameluren. Op het aanbestedstation in Lobith is 50% meer afval gebracht dan in 2019, op het aanbestedstation in Zevenaar 11%. De grotere toename in Lobith is waarschijnlijk te verklaren doordat mensen zijn uitgeweken naar Lobith, omdat het daar minder druk was.

Bij de inzameling aan huis is in de gemeente Zevenaar in 2020 13% meer GFT en 14% meer PMD ingezameld dan in 2019.

De accountantsverklaring krijgt u nagezonden, zodra deze beschikbaar is.

2.1 Kaderbrief 2022

De begroting 2022 van RDL is nog niet gereed. In de kaderbrief schetst RDL een aantal ontwikkelingen op hoofdlijnen, zoals de aparte verwerking van luiers. Die ontwikkelingen gaat RDL in de concept begroting 2022 verwerken.

De belangrijkste ontwikkeling in 2022 betreft echter het nieuw te bouwen aanbestedstation op 7Poort.

De geplande opening is in het eerste kwartaal van 2022. Op dit moment werkt RDL het voorlopig ontwerp uit. Volgens een eerder al gemaakte conceptbegroting leidt het nieuwe aanbestedstation tot jaarlijkse meerkosten van € 242.000,-.

Na afronding van het voorlopig ontwerp wordt de kostenraming definitief. Als die fase tijdig is afgerond verwerkt RDL dit nog in de concept begroting 2022. Als de afronding van het voorlopig ontwerp niet tijdig gereed is, gebeurt dit met een aanvullende begrotingswijziging. RDL zal, indachtig de wens van de gemeenteraden van Montferland en Zevenaar om de bijdrage van de gemeenten niet te laten stijgen, een voorstel doen om de meerkosten in het poorttarief te verwerken. Maar het is uiteindelijk aan de gemeenteraden om te besluiten of zij de meerkosten in het poorttarief of in de afvalstoffenheffing wil opnemen.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid

Het afvalbeleid is een taak van de gemeente. RDL is in eerste instantie een uitvoerend bedrijf. Bij die uitvoering krijgt duurzaamheid steeds meer aandacht. Er zijn elektrische auto's aangeschaft en RDL is overgestapt op duurzamere brandstof.

8. Communicatie

Communicatie over dit besluit vindt langs reguliere weg plaats. Zodra de gemeenteraad een besluit heeft genomen over dit voorstel, informeert de gemeente RDL daarover.

9. Kosten, baten en dekking

De jaarrekening RDL 2020 kent voor de gemeente Zevenaar een nadelig resultaat van € 129.002,-. De gemeente Zevenaar verwerkt dat resultaat in de gemeentelijke jaarrekening van 2020.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1019260	Jaarstukken RDL 2020
2.	1019263	Kaderbrief 2022
3	1019259	Dashboard RDL
4.	wordt nagezonden	Accountantsverslag

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022
Zaaknummer	Z/21/386116
Documentnummer	INT/21/1019169

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet .

besluit:

1. Geen reactie te geven over de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers.
2. Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Jaarstukken

2020

Reinigingsdienst De Liemers

INHOUD

Algemeen.....	4
<i>Inleiding</i>	<i>4</i>
<i>Procedure jaarstukken</i>	<i>4</i>
Jaarverslag	4
<i>Programma afval</i>	<i>4</i>
<i>Programma overhead</i>	<i>9</i>
<i>Paragrafen</i>	<i>10</i>
Jaarrekening	16
<i>Overzicht van baten en lasten</i>	<i>16</i>
<i>Incidentele baten en lasten.....</i>	<i>16</i>
<i>Begrotingsrechtmatigheid</i>	<i>16</i>
<i>Wet Normering Topinkomens (WNT)</i>	<i>17</i>
<i>Balans</i>	<i>18</i>
<i>toelichting op de balans.....</i>	<i>20</i>
<i>Vaststellingsbesluit</i>	<i>21</i>
Bijlagen	22
<i>Overzicht van baten en lasten naar taakveld</i>	<i>22</i>

ALGEMEEN

INLEIDING

Voor u liggen de jaarstukken 2020 van Reinigingsdienst De Liemers (RDL). De opzet van de deze jaarstukken is gelijk aan de opzet van 2019. In de loop van 2020 heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden naar aanleiding van de tussenrapportage.

PROCEDURE JAARSTUKKEN

De jaarstukken worden op 9 juli 2021 vastgesteld in het bestuur.

JAARVERSLAG

PROGRAMMA AFVAL

Wat wilden we bereiken?

RDL voert in opdracht van de gemeenten Montferland en Zevenaar taken uit op het gebied van afvalinzameling en de exploitatie van aanbestedstations. De uitvoering van deze taken moet voor de gemeenten een bijdrage leveren aan de vermindering van de hoeveelheid restafval, zodat de gemeenten kunnen voldoen aan de VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof). De inzameling van afval levert een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten Montferland en Zevenaar.

Beleidskaders

- Wet milieubeheer
- Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP)
- VANG (Van Afval Naar Grondstoffen)
- Ketenovereenkomst verpakkingen 2020-2029

Beleidsindicatoren (verplicht)

Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de jaarstukken.

Omvang huishoudelijk restafval (kilo's per inwoner per jaar)	2019	2020
Montferland	94	94
Zevenaar	101	99

De hoeveelheid restafval in de gemeenten is als gevolg van de Coronacrisis in 2020 niet verder gedaald.

Beleidsindicatoren (eigen)

Aanbiedstation	Indicator	2019	2020
's-Heerenberg	% gescheiden inzameling afval	85%	85%
Lobith	% gescheiden inzameling afval	91%	90%
Zevenaar	% gescheiden inzameling afval	86%	86%
's-Heerenberg	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	3.912	4.644
Lobith	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	2.037	3.134
Zevenaar	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	13.876	15.558

Door Corona is het aanbod van afval op alle aanbiedstations gestegen. De verhouding tussen restafval en gescheiden stromen is echter niet veranderd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?**Afval**

Inzamelen van restafval, gft, PMD en papier volgens met de gemeenten afgesproken frequentie.
inzamelen van grof afval en grof tuinafval op afroep.

Afhandelen van vragen, klachten en meldingen van inwoners over de afvalinzameling

Straatreiniging

Straatvegen op basis van met de gemeenten afgesproken frequenties en/ of schoonheidsgraad.

Wat heeft het gekost?

	Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Verschil
Programma afval					
Lasten					
Inzameling huishoudelijk afval	509.107	497.278	497.278	438.862	58.416
Inzameling GFT	580.306	590.331	590.331	649.691	-59.360
Inzameling PMD	278.546	267.202	267.202	332.366	-65.164
Grof huishoudelijk- en tuinafval	5.323	7.476	7.476	4.985	2.491
Papierinzameling	272.407	273.413	273.413	313.488	-40.075
Straat- en marktvegen	304.116	345.134	345.134	351.438	-6.304
Aanbiedstation 's-Heerenberg	300.486	367.152	407.152	429.133	-21.981
Aanbiedstation Lobith	229.699	182.710	278.710	303.649	-24.939
Aanbiedstation Zevenaar	1.151.255	1.148.491	1.466.741	1.528.836	-62.095
Incidentele werkzaamheden	71.352	73.618	73.618	58.359	15.258
Diftar	915	0	0	0	0
Calculatieverschillen	6.396	0	0	0	0
Compensabele BTW	818.007	802.783	802.783	1.002.330	-199.547
Totaal lasten programma afval	4.527.918	4.555.588	5.009.838	5.413.138	-403.300
Baten					
Grof huishoudelijk- en tuinafval	8.488	2.800	2.800	7.525	-4.725
Aanbiedstation 's-Heerenberg opbr. afval	163.733	175.325	191.325	204.973	-13.648
Aanbiedstation Lobith opbr. afval	47.475	60.300	68.300	77.922	-9.622
Aanbiedstation Zevenaar opbr. afval	493.983	547.000	550.000	577.553	-27.553
Calculatieverschillen	2.000		-11.652		-11.652
Compensabele BTW	816.595	802.784	802.783	1.002.330	-199.547
Exploitatiebijdrage Montferland	1.303.841	1.323.323	1.509.485	1.541.174	-31.689
Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.691.803	1.644.056	1.896.797	2.001.661	-104.864
Totaal baten programma afval	4.527.918	4.555.588	5.009.838	5.413.138	-403.300
Saldo	0	0	0	0	0

Toelichting

Algemeen

Het totale negatieve saldo is € 152.903,-. Daarvan komt € 136.259,- voor rekening van het programma Afval en € 16.644,- voor rekening van het programma Overhead.

Van het totale negatieve saldo komt € 23.049,- ten laste van de gemeente Montferland en € 129.854,- ten laste van de gemeente Zevenaar.

Onderstaand volgt een toelichting per product(groep). De grootste verschillen met de oorspronkelijke begroting zitten bij de verwerkingskosten aanbiedstation en het feit dat er in totaal 5549 meer manuren zijn gemaakt.

6010-6012 Inzameling rest afval en gft

Het aantal manuren ligt bij restafval lager (858) en bij gft (1152) hoger dan begroot. Bij restafval is de frequentieverlaging voor het restafval van eens per vier naar eens per drie weken de verklaring. Deze was nog niet in de begroting meegenomen. Deze verlaging heeft niet 1 op 1 tot een verlaging van de inzameltijd geleid, maar gezien de iets toegenomen hoeveelheid ingezameld restafval, in plaats van de voorziene daling) is dat verklaarbaar. Ten opzichte van 2019 is de inzameltijd van de restcontainers met 15% gedaald. Er is meer afval ingezameld in minder tijd.

Bij de inzameling van gft ligt het aantal manuren (1152) hoger dan begroot. Dat is 7,5% meer dan in 2019. De hoeveelheid ingezameld gft is echter met 16% toegenomen, hetgeen een verklaring voor de extra benodigde inzameltijd kan zijn.

6015 Inzameling PMD

Het aantal manuren ligt 1609 hoger dan begroot. Dat is 972 uur (+14%) meer dan in 2019. Ook hier is echter sprake van een grote toename van de ingezamelde hoeveelheid PMD (+13%).

6020-6030 Grof tuin- en grof huishoudelijk afval.

Van inzameling grof tuinafval hebben 6 mensen gebruik gemaakt (in 2019 9), van de inzameling grof huishoudelijk afval 170 (in 2019 142).

6040 Straat- en marktvegen

Het machinaal vegen heeft in totaal 217 uren meer geleverd dan begroot. Het feit dat er relatief weinig winterse omstandigheden zijn geweest en daardoor weinig stilstand van de veegwagen, is de belangrijkste oorzaak. Op handmatig vegen zijn in Zevenaar 3% meer uren gemaakt dan in 2019. Het is een aandachtspunt voor 2021 om dit terug te brengen. Omdat de prijs per uur van zowel de mensen als de veegmachine lager is dan geraamd zijn de uiteindelijke kosten in totaal iets lager dan begroot.

6050 Papierinzameling

Het aantal uren is 601 hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door de gevolgen van Corona. Eerst heeft de papierinzameling een maand stil gelegen, maar daarna is deze meer dan twee maanden uitgevoerd zonder vrijwilligers. Voor elke inzamelronde heeft RDL toen zelf twee mensen geleverd. De eerste inzamelronde na de maand stilstand, vergde vanwege het grote aanbod van papier ook nog extra inzet. Voor een deel van de papierinzameling wordt materieel plus chauffeur ingehuurd van derden. Ook zij hebben gedurende ruim twee maanden echter zelf mensen moeten inzetten in plaats van met vrijwilligers te werken. Dat heeft geleid tot extra kosten.

6070 Aanbiedstation

Bij het product aanbiedstation loopt de begroting vaak achter de feiten aan. De afgelopen jaren zijn zowel de hoeveelheden als de verwerkingskosten constant gestegen. De begroting 2020 is echter al begin 2019 opgesteld. In 2020 is de stijging vooral het gevolg van Corona. Mensen gingen massaal opruimen en het aanbiedstation was lange tijd één van de weinige "uitjes". De stijging van de hoeveelheden is het grootst bij het aanbiedstation in Lobith. Daarvoor zijn twee oorzaken.

In 's-Heerenberg en Zevenaar is de hoeveelheid tuinafval teruggelopen na de enorme hoeveelheid die in 2019 (het eerste jaar dat brengen gratis was) is gebracht. Daarnaast zijn mensen die het aanbestedation in Zevenaar te druk vonden in Coronatijden, mogelijk uitgeweken naar Lobith.

	Tonnage begroot	Tonnage werkelijk	Vershil
's-Heerenberg	4.425	4.644	+5%
Lobith	1.797	3.134	+74%
Zevenaar	14.593	15.558	+7%
Totaal	20.815	23.336	+12%

In vergelijking met 2019 zijn diverse verwerkingsprijzen behoorlijk gestegen. Voorbeeld hiervan is klein chemisch afval. Omdat het oude contract niet meer verlengd kon worden, heeft een aanbesteding plaatsgevonden. Het resultaat was een prijsstijging van 60%. Een nog groter gevolg heeft de verwerking van restafval. Uit de regionale aanbesteding is een veel hogere verwerkingsprijs gekomen en bovendien is de afvalstoffenbelasting van € 32,63 per ton nu van toepassing.

Daarnaast is er nu een aparte verwerkingsprijs voor grof afval (en dat is de categorie die op de aanbestedations wordt verwerkt) opgenomen. Doel hiervan was om voor deze categorie middels nascheiding een hoger milieurendement te behalen. Dit blijkt in de praktijk echter nauwelijks iets op te leveren, maar de verwerkingsprijs is wel € 44,- per ton hoger. Er lopen hierover in regionaal verband nog gesprekken met de verwerker, maar de verwachting op dit moment is dat dit geen aanleiding zal geven tot een ander tarief of tot een andere verwerkingswijze. Dit is grotendeels het gevolg van de gekozen werkwijze bij het regionale aanbestedingstraject. Voor de drie aanbestedations samen leidt dit alles tot een extra kostenstijging van € 137.000,-.

Op de aanbestedations in 's-Heerenberg en Zevenaar hielden wij matrassen nog niet apart. Dit is echter niet meer toegestaan. Omdat de aparte verwerking van matrassen relatief duur is in vergelijking met de verbranding van restafval, leidt dat tot extra verwerkingskosten (circa € 26.000,-). De verwerking van PMD vormt een uitzondering. Door een nieuwe vergoedingsregeling kan RDL hier een voordeel van € 21.000,- verwachten.

De toegenomen drukte op de aanbestedations heeft ook geleid tot meer personele inzet. Zowel op de aanbestedations als voor het transport van het gebrachte afval. De personele inzet is ruim 10% hoger dan in 2019.

6080 Incidentele werkzaamheden

Op de post incidentele werkzaamheden zijn iets minder uren gemaakt. Dit komt vooral door minder uren ten behoeve van gladheidsbestrijding en voor evenementen, die vanwege Corona geen doorgang vonden

6098 Compensabele btw

Btw die voor de gemeenten compensabel is, wordt op deze post verzameld. Dit betreft dus geen netto kosten voor de gemeenten.

PROGRAMMA OVERHEAD

Wat wilden we bereiken?

De ondersteunende taken voor een efficiënte uitvoering van het programma afval worden verzameld in een apart programma overhead.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de jaarstukken.

Indicator	Definitie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00	0,00
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00	0,00
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	31,00	31,66	33,48
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom plus inhuur	100,0%	100,0%	100,0%
Overhead	Kosten als % van de totale lasten begroting	8,4%	7,0%	7,0%

Wat hebben we gedaan?

De overheadkosten bestaan uit de salariskosten en opleidingskosten van ondersteunend personeel en de toerekening van kosten van de gemeente Zevenaar voor administratie, klantcontactcentrum (KCC), ICT, P&O en huisvesting.

Daarnaast worden de heffing vennootschapsbelasting en onvoorzien hier verantwoord.

Wat heeft het gekost?

	Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Vershil
Programma overhead					
Lasten					
Overhead	416.351	343.436	391.186	407.536	-16.350
Heffing Vennootschapsbelasting	1.412	0	0	294	-294
Onvoorzien	0	1.653	0	0	0
Totaal lasten programma overhead	417.763	345.089	391.186	407.830	-16.644
Baten					
Exploitatiebijdrage Montferland	174.621	150.306	181.594	173.084	8.510
Exploitatiebijdrage Zevenaar	243.142	194.783	209.592	234.746	-25.154
Totaal baten programma overhead	417.763	345.089	391.186	407.830	-16.644
Saldo	0	0	0	0	0

De kosten zijn iets lager uitgevallen dan in 2019.

PARAGRAFEN

Inleiding

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de gemeenschappelijke regeling. In het Besluit Begroting en Verantwoording staat aangegeven dat in de begroting tenminste de volgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

De paragrafen “lokale heffingen”, “verbonden partijen” en “grondbeleid” zijn niet op de RDL van toepassing. De overige paragrafen staan hieronder toegelicht.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeenschappelijke regeling (GR) in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting. Door aandacht voor het weerstandsvermogen, voorkom je dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf, maar het kan ook betrekking hebben op meerdere begrotingsjaren. Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Coronavirus

Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich die wij op het moment van samenstellen van de jaarstukken nog niet kunnen overzien. Welke risico's er zijn voor het weerstandsvermogen en de risicoparaagraaf is nu nog moeilijk te overzien. Wij zien onder meer onzekerheden en potentiële risico's op de volgende terreinen:

- Maatregelen in het kader van de gezondheid van medewerkers
- De bedrijfsvoering van onze organisatie
- Nieuw te starten projecten
- Hogere verwerkingskosten of mindere opbrengsten voor afvalstromen

De organisatie monitort voortdurend de ontwikkelingen en de hiermee verbonden risico's en gevolgen voor het financiële resultaat 2020 en verder. Waar mogelijk worden dan ook beheersmaatregelen genomen. Mochten de actuele ontwikkelingen leiden tot aangepaste prognoses voor 2020 dan zal de organisatie deze verwerken in de tussentijdse rapportages.

Financiële kengetallen

	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020
Netto schuldquote	28%	26%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	28%	26%
Solvabiliteitsratio	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%

Netto schuldquote

De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

- netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter.
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De gegevens zijn ontleend aan de balans. Voor de RDL bedraagt het percentage van de netto schuldquote in 2020 26%.

De gecorrigeerde netto schuldquote komt eveneens uit op 26%. De RDL leent geen bedragen door aan derden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Omdat de RDL geen eigen vermogen heeft is deze ratio 0.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Heeft de gemeenschappelijke regeling structurele ruimte in de begroting om de eigen lasten te dragen of is er sprake van een tekort. Omdat het saldo van baten en lasten bij de RDL wordt doorberekend aan de deelnemende gemeenten is er geen sprake van een begrotingssaldo en is de structurele exploitatieruimte dus 0.

Weerstandscapaciteit

Het Algemeen Bestuur van de RDL is verantwoordelijk voor een financieel sluitende begroting. Het is binnen de door de toezichthouder gestelde kaders aan de GR zelf te bepalen wat een passende omvang van het weerstandsvermogen is. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de GR's beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken, zoals de algemene reserve.

- a. De RDL heeft in de begroting geen post onvoorzien. Gezien het karakter van de GR (puur uitvoerend) zijn lasten redelijk nauwkeurig te ramen en zijn incidenten zeldzaam.
- b. Overschotten c.q. tekorten wikkelt de RDL bij de jaarrekening af via de aangesloten gemeenten. De RDL heeft om deze reden geen algemene reserve.

Risico's

In deze jaarrekening brengen wij voor het eerst de risico's in beeld, zodat de deelnemende gemeenten deze zo nodig in hun eigen paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kunnen opnemen. De (financiële) risico's liggen vooral op het gebied van de verwerkingsprijzen en –opbrengsten van de diverse afvalstromen op de aanbestedingsstations. Elke nieuwe aanbesteding kan leiden tot een ander tarief voor een afvalstroom. Ook nieuwe wetgeving (een voorbeeld hiervan is de afvalstoffenbelasting) heeft effect op de kosten. Nieuw beleid van de gemeente (een voorbeeld hiervan is het gratis maken van tuinafval) of een andere vaststelling van de tarieven op de aanbestedingsstations door de gemeenten heeft effect op het saldo van kosten en opbrengsten. De effecten kunnen deels opgevangen worden door significante wijzigingen eerder in kaart te brengen en de begroting daarop aan te passen.

Onderhoud kapitaalgoederen

De RDL heeft zorg voor de inzamelvoertuigen voor de afvalinzameling en daarnaast ook drie aanbestedingsstations waar zich roerende en onroerende zaken bevinden. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue middelen vergt. Het bestuur stelt uiteindelijk via de begroting vast wat RDL aanschafft en welke financiële middelen daarbij horen. Ten aanzien van dit laatste gaat het niet alleen om de aanschafwaarde (inclusief afschrijvingstermijn), maar ook om de hoogte van het onderhoudsbudget.

De vereiste kwaliteit is een belangrijke factor. RDL schaft kapitaalgoederen aan met een bepaalde kwaliteit, die beschreven is in de offerteaanvraag of het bestek. Het onderhoud heeft zijn financiële vertaling in de gemaakte uren en de nota's. De economische afschrijvingstermijnen bepalen in eerste instantie de levensduur. Jaarlijks wordt getoetst wat de staat van deze goederen is en zo nodig krijgt het bestuur de vraag (veelal middels begroting) de afschrijvingstermijn te verkorten of te verlengen.

Voor het onderhoud aan de gebouwen van de RDL (de aanbestedingsstations) is geen meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Het onderhoud wordt wel op basis van ervaringscijfers geraamd in de begroting.

Financiering

De RDL heeft haar vaste activa van € 1.523.000 en het saldo van de overige balansposten gefinancierd bij Zevenaar. Zevenaar voert de treasuryfunctie van de RDL uit. Dit gebeurt op grond van de Wet Fido en het treasurystatuut.

Kasgeldlimiet

Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Omvang van de begroting 1 januari	5.401	5.821
Kasgeldlimiet in % van omvang begroting	8,2%	8,2%
Toegestane kasgeldlimiet	443	477
 Vlottende schuld	 1.627	 1.934
Vlottende middelen	271	411
Netto vlottende schuld	1.356	1.523
 Toegestane kasgeldlimiet	 443	 477
netto vlottende schuld	1.356	1.523
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	-913	-1.046

De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto vlottende schuld < 1 jaar) van een gemeenschappelijke regeling in een kwartaal niet hoger mag zijn dan 8,2% van het begrotingstotaal (€5.401.000).

Dit betekent dat de RDL maximaal € 443.000 aan kort geld (kasgeld) mag aantrekken. De netto schuld op korte termijn bedraagt op 31 december 2020 € 1.523.000 en overschrijdt daarmee de kasgeldlimiet. Dit komt doordat de vaste activa worden gefinancierd bij de gemeente Zevenaar en de treasuryfunctie ook door Zevenaar wordt uitgevoerd. Een overschrijding van de kasgeldlimiet heeft voor de RDL dan ook geen nadelige gevolgen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en aflossing. Hiermee wordt een maximum gesteld aan het renterisico op langlopende geldleningen. Omdat de RDL geen vaste geldleningen heeft is er ook geen sprake van een renterisico.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Omvang van de begroting 1 januari	5.401	5.821
renterisiconorm in % van omvang begroting	20%	20%
Toegestane renterisiconorm	1.080	1.164
Renteherzieningen	0	0
Aflossingen	0	0
Renterisico	0	0
Renterisiconorm	1.080	1.164
Renterisico	-	-
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	1.080	1.164

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat lokale overheden overtollige financiële middelen moeten afromen naar de schatkist van het Rijk. Op basis van artikel 9 van de regeling Schatkistbankieren is de RDL vrijgesteld van schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Bedrijfsvoering

Inleiding

RDL voert taken en opdrachten van de deelnemende gemeenten uit op het gebied van reiniging en afvalinzameling. Bij de uitvoering van deze taken houdt RDL rekening met de wettelijk eisen. Leidraad hiervoor is de volgende tekst uit de Gemeenschappelijke Regeling, die begin 2020 opnieuw is vastgesteld.

De regeling beoogt het doeltreffend en doelmatig uitvoeren of doen uitvoeren van de reinigingstaken van de deelnemende gemeenten, voortkomend uit of samenhangend met taken op het gebied van het gemeentelijke afvalbeleid, die voortvloeien uit de Wet milieubeheer.

De bedrijfsvoering van de RDL vindt binnen de structuur van de gemeente Zevenaar plaats. Dat wil zeggen dat voor een groot gedeelte deze bedrijfsvoering gelijksoortig is en dat RDL van de faciliteiten gebruik maakt. Hierbij valt te denken aan zaken als huisvesting, personeel en organisatie, financieel beheer, automatisering en informatisering.

De gemeente Zevenaar, waarbij de medewerkers in dienst zijn, heeft een integriteitscode. PenO heeft toegezegd om ook bij kortstondig ingehuurd medewerkers meer aandacht te besteden aan het onderschrijven van de integriteitsverklaring.

Beleid arbeidsomstandigheden

In 2018 is voor het laatst organisatiebreed een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn besproken met de medewerkers en punten die naar voren zijn gekomen zijn verder uitgewerkt.

In 2020 is het ziekteverzuim gedaald van 3,6% naar 3,3%. In 2018 was dat nog 4,6%.

Inhuur derden

De RDL is een continudienst en moet bij ziekte of anderszins acuut een beroep kunnen doen op personeel van buiten de RDL. Deels gebeurt dit met het uitzendbureau, deels met het werkvoorzieningschap en deels met personeel van de buitendienst van de gemeente Zevenaar. Op deze wijze is de bedrijfsvoering verzekerd van voldoende continuïteit.

JAARREKENING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

	Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Vershil
Lasten					
Programma afval	4.527.918	4.555.588	5.009.838	5.412.844	-403.006
Programma overhead	417.763	345.089	391.186	407.830	-16.644
Totale lasten	4.945.681	4.900.677	5.401.024	5.820.674	-419.651
Baten					
<u>Programma afval</u>					
Diverse baten	1.532.274	1.588.209	1.603.556	1.870.303	-266.747
Exploitatiebijdrage Montferland	1.303.841	1.323.323	1.509.485	1.541.044	-31.559
Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.691.803	1.644.056	1.896.797	2.001.497	-104.700
<u>Programma overhead</u>					
Exploitatiebijdrage Montferland	174.621	150.306	181.594	173.084	8.510
Exploitatiebijdrage Zevenaar	243.142	194.783	209.592	234.746	-25.154
Totaal baten	4.945.681	4.900.677	5.401.024	5.820.674	-419.650
Saldo	0	0	0	0	0

De baten en lasten zijn toegelicht bij de programma's afval en overhead

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling dient structureel in evenwicht te zijn. Daarmee wordt bedoeld dat alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De afwijkingen in de jaarrekening zijn ten opzichte van de begroting veelal van structurele aard.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

	Definitieve begroting	Werkelijke lasten 2020	Overschrijding
Programma afval	5.009.838	5.413.138	-403.300
Programma overhead	391.186	407.830	-16.644
	5.401.024	5.820.968	-419.945

Programma afval

De grootste verschillen met de oorspronkelijke begroting zitten bij de netto verwerkingskosten aanbiedstation (circa € 240.000,-) en het feit dat er in totaal 5549 manuren meer zijn gemaakt (circa € 180.000,-). Het materieel heeft ruim 2000 uur meer gemaakt dan begroot. Vanwege het gestegen aantal uren is de prijs per uur van bijna al het materieel echter gedaald. Daarom zijn de netto kosten voor materieel maar zo'n € 20.000,- hoger dan begroot.

De extra personele uren zijn voornamelijk gemaakt door derden. De kosten voor inhuur derden zijn in 2020 per uur toegenomen.

Programma overhead

Bij het programma overhead zijn de kosten weliswaar hoger dan de oorspronkelijke begroting, maar lager dan in 2019. De begroting van 2020 liep nog achter op de werkelijke situatie.

WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel opgenomen de topfunctionarissen in 2020 met een bezoldiging van € 1.700,- of minder (model 1d).

Raadsperiode 2018-2022, tot 25 maart 2020

Naam topfunctionaris	Functie
C. Koers	Bestuurslid (voorzitter)
W.J.A. Gerritsen	Bestuurslid (vice-voorzitter)
O.G. Van Leeuwen	Plaatsvervanger

Raadsperiode 2018-2022, vanaf 25 maart 2020

Naam topfunctionaris	Functie
W.J.A. Gerritsen	Bestuurslid (voorzitter)
O.G. Van Leeuwen	Plaatsvervanger
C. Koers	Bestuurslid (vice-voorzitter)

- Met ingang van 2020 beschikt de gemeenschappelijke regeling niet meer over een algemeen bestuur
- Montferland heeft een vervangend bestuurder aangewezen, Zevenaar niet

BALANS

Activa	Ultimo 2020	Ultimo 2019
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	1.522.903	1.312.276
Totaal vaste activa	1.522.903	1.312.276
VLOTTENDE ACTIVA		
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	358.959	670.909
Overige vorderingen	21.880	15.386
Liquide middelen		
Overlopende activa	30.054	19.365
Totaal vlottende activa	410.893	705.660
Totaal activa	1.933.795	2.017.935

Passiva	Ultimo 2020	Ultimo 2019
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
	0	0
VLOTTENDE PASSIVA		
Vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar		
Banksaldo	950.780	785.341
Overige schulden	952.075	1.204.267
Overlopende passiva	30.940	28.327
Totaal vlottende passiva	1.933.795	2.017.935
Totaal passiva	1.933.795	2.017.935

TOELICHTING OP DE BALANS

Toelichting op de balans per 31 december 2020 Toelichting op de balans per 31 december 2019

Materiële vaste activa		Materiële vaste activa	
Investerings met economisch nut		Investerings met economisch nut	
Boekwaarde 1-1-2020	1.312.276	Boekwaarde 1-1-2019	1.306.579
Bij: Investerings	451.716	Bij: Investerings	229.266
Af: Desinvesteringen		Af: Desinvesteringen	
Af: afschrijvingen	241.089	Af: afschrijvingen	223.570
Boekwaarde 31-12-2020	1.522.903	Boekwaarde 31-12-2019	1.312.276

	Onderzoek en ontwikkeling	Gronden en Terreinen	Grond-weg en water bouwkundige werken	Vervoers-middelen	Machines apparaten en overige inst.	Overige materiele vaste activa	Totaal
Aanschafwaarde	1.200	16.333	48.013	1.922.583	29.724	167.498	2.185.351
Cumulatieve afschrijving		9.529	9.603	737.801	27.008	89.134	873.075
Boekwaarde 31-12-2019	1.200	6.804	38.410	1.184.781	2.716	78.363	1.312.276
Bij Investerings 2020	27.035			225.520		35.827	451.716
Af Desinvestering 2020							-
Af Afschrijvingen		817	2.401	193.106	1.901	17.290	241.089
Af bijdragen van derden	-	-					-
Boekwaarde 31-12-2020	28.235	5.988	36.010	1.184.781	815	96.901	1.522.903

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	
Vorderingen op openbare lichamen		Vorderingen op openbare lichamen	
Gemeente Zevenaar	67.158	Gemeente Zevenaar	3.760
Gemeente Zevenaar Afrekening	186.400	Gemeente Zevenaar Afrekening	459.391
Gemeente Montferland afrekening	47.967	Gemeente Montferland afrekening	202.643
Gemeente Montferland	0	Gemeente Zevenaar tev bet salkosten	102
Omzetbelasting	5.878	Omzetbelasting	3.326
Belastingdienst	51.556	Belastingdienst	1.687
	358.959		670.909
Rekening courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-	Rekening courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-
Overige vorderingen		Overige vorderingen	
Van Os	5.928	Van Os	2.085
Van Mierle	4.356	Kringloopcentrum	1.101
Kringloopcentrum	1.127	Wecycle	3.470
Wecycle	4.396	Overige kortlopende vorderingen	8.730
Afvalfonds	3.286		
Overige kortlopende vorderingen	2.788		
	21.880		15.386

Overlopende activa		Overlopende activa	
Nog te ontvangen bedragen	30.054	Nog te ontvangen bedragen	19.365

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar.		Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar.	
Bank NL76BNGH02851.03.229	950.780	Bank NL76BNGH02851.03.229	785.341

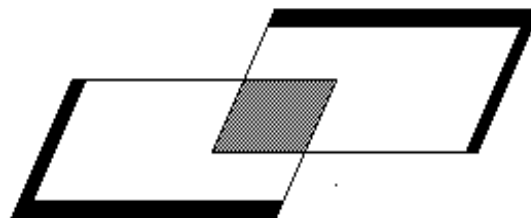
Overige schulden		Overige schulden	
Gemeente Montferland	3.790	Gemeente Montferland	32.770
Gemeente Zevenaar	708.760	Gemeente Zevenaar	901.049
Remondis	73.895	Driessen	24.636
Rouwmaat	12.086	Dusseldorp	7.976
Van Dalen	14.230	Rouwmaat	8.467
Olympia	32.050	Randstad	12.359
Overige kortlopende schulden	107.264	Sita	78.025
		Overige kortlopende schulden	138.985
	952.075		1.204.267
Volledige specificatie aanwezig op administratie		Volledige specificatie aanwezig op administratie	
Overlopende passiva		Overlopende passiva	
Nota's van 2020 die in 2021 zijn ontvangen	30.940	Nota's van 2019 die in 2020 zijn ontvangen	28.327
		Vennootschapsbelasting Met de belastingdienst is in de lijn met landelijke afspraken overeengekomen welke bedrag RDL moet voldoen aan vennootschapsbelasting over de opbrengsten van grondstoffen op de aanbestedstations.	
Niet uit de balans blijvende verplichtingen		Niet uit de balans blijvende verplichtingen	
Inkoopverplichtingen voor 2020:		Inkoopverplichtingen voor 2019:	
Allianz Verzekeringen	60.000	Allianz Verzekeringen	60.000
Rouwmaat	95.000	Rouwmaat	95.000
Van Dalen	23.000	Van Dalen	23.000

VASTSTELLINGSBESLUIT

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN NAAR TAAKVELD

	Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Vershil
Lasten					
0.4 Overhead	416.351	345.088	391.186	407.536	-16.350
0.5 Rente	15.534	13.260	13.260	28.787	-15.527
0.9 Vennootschapsbelasting	1.412	0	0	294	-294
2.1 Straatreiniging	303.028	342.179	339.270	345.123	-5.853
7.3 Afval	4.209.356	4.200.149	4.657.308	5.039.228	-381.920
Totaal lasten	4.945.681	4.900.676	5.401.024	5.820.968	-419.945
Baten					
0.4 Overhead:					
Exploitatatiebijdrage Montferland	174.621	150.306	181.594	173.084	8.510
Exploitatatiebijdrage Zevenaar	243.142	194.783	209.592	234.746	-25.154
7.3 Afval:					
Overige baten	1.532.274	1.588.209	1.603.556	1.870.303	-266.747
Exploitatatiebijdrage Montferland	1.303.841	1.323.323	1.509.485	1.541.174	-31.689
Exploitatatiebijdrage Zevenaar	1.691.803	1.644.056	1.896.797	2.001.661	-104.864
Totale baten	4.945.681	4.900.677	5.401.024	5.820.968	-419.945
Saldo	0	0	0	0	0

Reinigingsdienst De Liemers

De gemeenteraden van
Montferland en Zevenaar

datum : 8 april 2021
uw brief van :
uw kenmerk :
zaaknummer : Z/21/386116/RDL/21/1019263
onderwerp : Kaderbrief Begroting 2022

Geachte leden van de raad,

De begroting 2022 van RDL is nog niet gereed. In deze kaderbrief schetsen wij u daarom de ontwikkelingen in hoofdlijnen. De in de jaarrekening 2020 geschetste ontwikkelingen zijn gedeeltelijk al in de begroting 2021 verwerkt en worden verder uitgewerkt in de begroting 2022. De door de gemeenteraden gevraagde besparing op de bijdrage van de gemeente is ingevuld door de tarieven op de aanbestedstations meer kostendekkend te maken.

Nieuw aanbestedstation

De belangrijkste ontwikkeling in de begroting van 2022 betreft het nieuwe aanbestedstation op 7Poort. De geplande opening is in het eerste kwartaal van 2022. Op basis van de gehanteerde afschrijvingsregels komen de daaruit voortvloeiende lasten met ingang van 2023 in de begroting. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van het voorlopig ontwerp. Volgens de al eerder gemaakte conceptbegroting stijgen de te verwachten jaarlijkse lasten met € 242.000,-. Na afronding van het voorlopig ontwerp kunnen wij die prognose aanscherpen. Als op het nieuwe aanbestedstation met grotere containers wordt gewerkt, heeft dat ook consequenties voor de huidige haakarmwagens die de containers afvoeren. Deze zullen aangepast of vervangen moeten worden.

Bij de uitwerking zal RDL, indachtig de wens van de raden om de gemeentelijke bijdrage niet te verhogen, de meerkosten in het poorttarief verwerken. Op basis van de begroting 2021 is het huidige tarief voor de betaalde stromen gemiddeld 8,4 cent per kilo. Om de meerkosten van € 242.000,- (als richtbedrag) te compenseren, zou het tarief gemiddeld 10,5 cent per kilo moeten worden.

De gemeenteraad van Montferland heeft gevraagd om een uit te zoeken wat de consequenties zijn als het aanbestedstation in 's-Heerenberg ook openblijft voor betaalde stromen. De verwachting is dat de meerkosten zo'n € 15.000,- bedragen. Als ook deze meerkosten in het poorttarief verwerkt worden, dan zal het tarief gemiddeld nog 0,1 tot 0,2 cent extra moeten stijgen.

Als de conceptbegroting 2022 gereed is, kunt u over die oplossingsrichting uw definitieve oordeel vellen.

Overige ontwikkelingen

Waarschijnlijk door de stijging van de tarieven op het aanbiedstation heeft er in de eerste maanden van 2021 een verschuiving plaatsgevonden van het brengen van restafval naar het laten ophalen. Het aanbod aan huis is toegenomen. Als deze trend zich doorzet, zullen de inzamelroutes hierop moeten worden aangepast. De inzamelkosten voor restafval stijgen daardoor. Dit zal binnen de begroting van RDL gedeeltelijk gecompenseerd worden door lagere verwerkingskosten voor restafval op de aanbiedstations. Een ander deel van de financiële compensatie ontvangen gemeenten in de vorm van een hogere opbrengst van de afvalstoffenheffing, omdat inwoners de bak vaker aanbieden. Die inkomsten zijn echter niet zichtbaar in de begroting van RDL. Een andere ontwikkeling is het steeds grotere aandeel van karton bij de papierinzameling. Dat is gedeeltelijk een incidenteel effect vanwege Corona, maar gedeeltelijk ook structureel doordat steeds meer online wordt gekocht. Het volume van de inzameling neemt daardoor toe en daarmee de inzameltijd.

Nadat de gemeenten de duobakken hebben vervangen door aparte gft- en restcontainers, voeren de duobakwagens en de kraakperswagens grotendeels hetzelfde werk uit. Een apart administratief tarief voor beide auto's is daarom eigenlijk niet meer nodig. Dit kan in de begroting 2022 samengevoegd worden. Er loopt nog een onderzoek om één van de duobakwagens vroegtijdig te vervangen door een kraakperswagen, omdat dit de flexibiliteit van de inzameling kan bevorderen. In het raadsvoorstel over de aanleg van de ondergrondse restafvalcontainers in Zevenaar is rekening gehouden met extra aandacht voor het beheer van die containers. Dit nemen wij op in de begroting 2022.

Op de aanbiedstations willen wij in de loop van 2021 de mogelijkheid bieden om luiers gescheiden te laten verwerken. De consequenties nemen wij op in de begroting 2022.

Met vriendelijke groet,

Namens Reinigingsdienst De Liemers,

Walter Gerritsen, voorzitter

Deze brief is digitaal aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Dashboard verbonden partij

Naam: Reinigingsdienst De Liemers 2021

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling	Samenwerkingspartners: Gemeenten Montferland en Zevenaar.	Aandeel Zevenaar: 41% van de begroting
Aard van de samenwerking: Reinigingsdienst De Liemers is een samenwerkingsverband van Montferland en Zevenaar voor uitvoerende taken op het gebied van afval en reiniging.	Belangrijk voor wie: • College • Gemeenteraad	Bestuurlijke vertegenwoordiging: C.Koers (Bestuur) T.Albers, F.Jansen en B.Kagei (klankbordgroep)
Taken: Uitvoerende taken op het gebied van afval(inzameling) en reiniging, zoals inzameling van diverse afvalcomponenten, exploitatie en beheer van aanbestedstations en vegen.		Risico's: <u>Financieel</u> Overschrijding in jaarrekening werkt door in jaarrekening gemeente. Eventuele kostenstijging in begroting wordt via afvalstoffenheffing gedekt, dat is indirect. <u>Bestuurlijk</u> Aanleg nieuw aanbestedstation kan politiek gevoelig liggen.
Doelstelling: Het inzamelen van afvalstoffen en andere taken voor zover die door de deelnemende gemeenten zijn opgedragen.		Risicoprofiel: Gemiddeld
Begrote kosten en baten 2021 € 3.950.123,- (exclusief compensabele btw)	Dekking gemeentebegroting Zevenaar: € 1.862.423,- (FCL's 6097, 6105, 6114, 6126, 6127, 6218 en 6221 t/m 6231)	Bijdrage per inwoner 2021: € 42,23 per inwoner
Begrote kosten en baten 2022 Begroting 2022 is nog niet gereed	Dekking gemeentebegroting Zevenaar:	Bijdrage per inwoner 2022:
Nieuw beleid: Als sluitstuk van de harmonisatie gaat de gemeente Zevenaar diftar invoeren bij de hoogbouw in de gehele gemeente. In dit kader worden ondergrondse containers in een deel van de gemeente vervangen en in een ander deel worden de bovengrondse containers vervangen door	Kostenstijging/verlaging Kostenstijging door (prijs)ontwikkelingen in de verwerkingstarieven, nieuwe belastingen, stijging van de hoeveelheden en toename van het aantal huishoudens. En eenmalig	

ondergrondse. RDL is bezig met de voorbereiding van een nieuw aanbiedstation op 7Poort, met het doel dat begin 2022 in gebruik te kunnen nemen.		door Corona.		
---	--	---------------------	--	--

Accountantsverslag 2020

Gemeenschappelijke Regeling
Reinigingsdienst De Liemers

Definitief
21 april 2021

Aan het Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
Reinigingsdienst De Liemers
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Doetinchem, 21 april 2021
507501/HdF/NK

Geacht bestuur,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van uw organisatie gecontroleerd. In dit verslag brengen wij de hoofdzaken van onze bevindingen en aanbevelingen vanuit de controle onder uw aandacht. Daarnaast besteden wij aandacht aan de jaarrekening zelf en aan de interne beheersing.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Bestuur.
Wij geven hierbij een controleverklaring.

U heeft aan ons voor de controle van de jaarrekening 2020 geen aandachtspunten meegegeven.

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst met het Bestuur en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen.

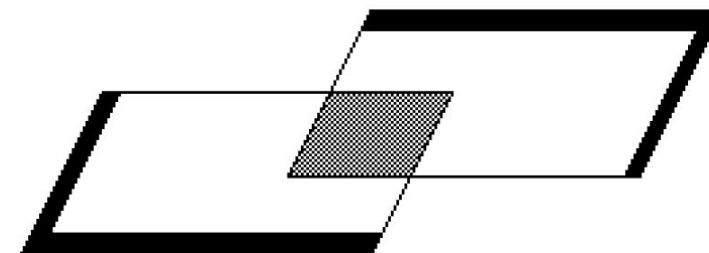
Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Inleiding

Reinigingsdienst De Liemers

Waar bent u naar op zoek ?

Inhoudsopgave

1. Kernpunten

2. Onderbouwing
oordeel

3. Jaarrekening

4. Interne beheersing

5. Onze
verantwoordelijkheid

6. Afsluiting

Wij hebben de jaarrekening 2020 van uw organisatie gecontroleerd. Wij informeren u in dit verslag over de uitkomsten van onze controle. De hoofdzaken hebben wij hier opgenomen.

Controleverklaring bij de jaarrekening

Onze controleverklaring heeft twee oordelen. Eén voor de getrouwheid en één voor de rechtmatigheid:

Onze controleverklaring heeft twee oordelen. Namelijk ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid:

Getrouwheid

Wij zijn voornemens voor de getrouwheid een verklaring met beperking af te geven omdat de volledigheid van de opbrengsten van de aanbestedingsstations niet is vast te stellen. Wij verwachten niet dat eventuele afwijkingen groter dan 10% zullen zijn.

Rechtmatigheid

Wij zijn voornemens voor de rechtmatigheid een afkeurende verklaring af te geven omdat de aanbestedingsfouten groter zijn dan 3%, in combinatie met de onder de getrouwheid genoemde onzekerheid voor de volledigheid van de opbrengsten van de aanbestedingsstations.

Uit onze controle kwamen enkele kleinere aanpassingen in de jaarstukken voort. Deze zijn aangepast in de voorliggende versie.

Controleproces goed verlopen

Wij hebben voldoende controle-informatie verkregen om een controleverklaring te kunnen verstrekken. Wij vonden de samenwerking transparant en plezierig.

1. Kernpunten

Interne beheersing op orde

De interne beheersing voldoet inzake de volledigheid van de opbrengsten en het proces Europese aanbestedingen niet, maar voor het overige voldoet dit aan de daaraan te stellen eisen en past bij de omvang van uw organisatie. Wij hebben nog enkele verbeterpunten geadviseerd.

Saldo van baten en laten

De bijdragen van de gemeenten in de GR Reinigingsdienst De Liemers zijn gerealiseerd op € 407.830 ten opzichte van € 391.186 begroot. De afrekening van € 16.644 is op de balans opgenomen.

Gevolgen Corona virus

De situatie rondom Corona hebben we nog niet achter ons kunnen laten. De maatregelen ter bestrijding van het virus heeft in 2020 grote impact gehad. Voor Reinigingsdienst De Liemers zijn de hieruit voortvloeiende financiële lasten ingeschat op € 42.000.

In de jaarstukken is in de paragraaf Weerstandsvermogen een toelichting gegeven van de gevolgen van Covid-19. Hierin wordt nader ingegaan op de inzet en de gevolgen voor de organisatie.

Per programma is een nadere toelichting gegeven op de Corona-effecten op de te bereiken doelstellingen en maatregelen.

De Reinigingsdienst De Liemers heeft in 2020 geen extra vergoeding van het Rijk ontvangen ter compensatie van de gevolgen van Covid-19.

Met u hebben wij een afspraak gemaakt welke afwijkingen wij in dit verslag vermelden. U heeft ons gevraagd in ieder geval alle afwijkingen groter dan de goedkeuringstolerantie aan u te rapporteren. Er zijn geen afwijkingen.

Omschrijving	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
	Fouten €	Onzeker- heden €	Fouten €	Onzeker- heden €
Europese aanbestedingen	0	0	521.218	0
Opbrengst aanbestedations particulieren		PM		PM
Opbrengst aanbestedations afvalverwerkers		PM		PM
Totaal	0	PM	521.218	PM
Goedkeuringstolerantie voor fouten (1%)	58.207			
Goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (3%)	174.620			
Goedkeuringstolerantie voor oordeelonthouding (10%)	582.070			

	goedkeurend	met beperking	oordeel-onthouding	afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% van lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% van lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

2. Onderbouwing oordeel

De volledigheid van de baten van de aanbestedations is door ons niet vast te stellen. Wij verwachten niet dat eventuele afwijkingen groter dan 10% zullen zijn. Dit leidt tot een onzekerheid in de opbrengst waardoor voor de getrouwheid een verklaring met beperking wordt afgegeven.

De fout in de Europese aanbestedingen komt boven de goedkeuringstolerantie van 3%, zodat het oordeel van de rechtmatigheid een afkeurend oordeel is in combinatie met de onzekerheid in de volledigheid van de opbrengst van de aanbestedations van maximaal 10%.

Bij de controle van de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen die van invloed zijn op de strekking van ons oordeel.

Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen het jaarverslag (de programmaverantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening.

Onze bevindingen over de jaarstukken

3. Jaarrekening

Financiële positie

Kwaliteit jaarstukken

Begrotings-
rechtmatigheid

Overige bevindingen

De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van het resultaat over 2020 en de financiële positie van uw organisatie op 31 december 2020.

Financiële positie

Saldo van baten en lasten

In 2020 is aan het Bestuur de stijging van de lasten van € 500.000 gedurende het jaar gecommuniceerd. Deze stijging is vertaald in een begrotingswijziging.

De totale lasten zijn daarnaast nog € 420.000 hoger dan de definitieve begroting. De hogere lasten zijn ontstaan door de hogere verwerkingskosten van de aanbestedstations en het hogere aantal manuren. De hogere lasten worden deels gecompenseerd door hogere baten van de aanbestedstations.

De hogere lasten zijn voornamelijk structureel en ook verwerkt in de begroting 2021. De stijging van de lasten wordt opgevangen door hogere inkomsten van de aanbestedstations.

Verloop lasten in de loop der jaren

De lasten zijn de afgelopen jaren gestegen van € 3.903.000 in 2017 naar € 5.821.000 in 2020. Dit is grafisch weergegeven in de grafiek hiernaast. Dit is zoals aangegeven - voornamelijk veroorzaakt door de stijging in de verwerkingskosten.

Incidentele baten en lasten

In de realisatie zijn incidentele lasten opgenomen van € 42.000 als gevolg van Covid-19.

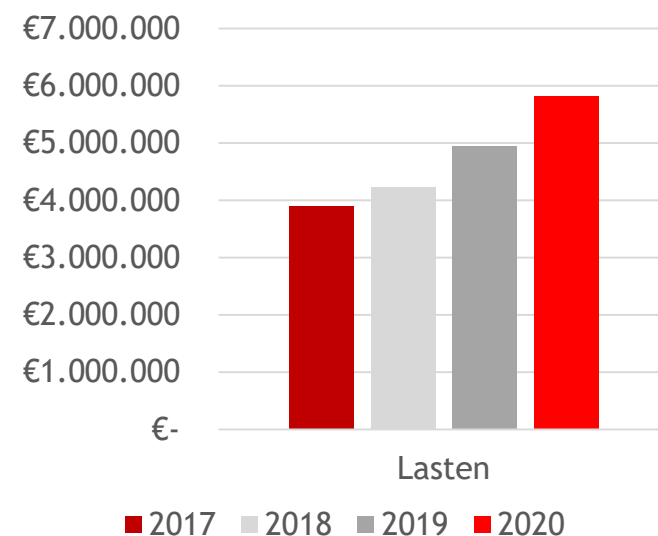
Weerstandsvermogen

Er is geen algemene reserve. Een algemene reserve is het beschikbare weerstandsvermogen. Dit staat tegenover het benodigde weerstandsvermogen. Het benodigde weerstandsvermogen wordt berekend door de kans op het zich voordoen van een risico x de impact van het risico.

In de jaarrekening 2020 zijn diverse risico's benoemd die op de organisatie van toepassing zijn.

Wij hebben de organisatie geadviseerd komend jaar te beoordelen in hoeverre de risico's zich hebben voorgedaan en tevens de risico's - het benodigde weerstandsvermogen - te kwantificeren.

Verloop lasten in de jaren

Bij onze controle hebben wij de informatiewaarde, leesbaarheid en naleving van wettelijke vereisten van de jaarstukken beoordeeld.

Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 3 onderdelen: De programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

Wij vinden de structuur van de jaarstukken duidelijk. Uw organisatie kent 2 programma's. De kwaliteit van de toelichtingen is voldoende en is in overeenstemming met de begroting.

Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2020.

Naleving van de verslaggevingsregels

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2020. Er is geen overzicht van algemene dekkingsmiddelen in de jaarrekening opgenomen, maar er is een toelichting opgenomen op de afzonderlijke onderdelen zoals de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien.

Kwaliteit jaarstukken

In de herziene begroting van 2020 zijn alle voorgeschreven onderdelen uit het Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen. In de begroting zijn beperkte doelstellingen genoemd waaraan de Reinigingsdienst De Liemers zou kunnen voldoen.

Wij adviseren het Bestuur in de begroting doelstellingen te formuleren. Bijvoorbeeld op het beleidsterrein milieu.

Verloop van de controle

Het opstellen van de jaarrekening is over het boekjaar 2020 zodanig gepland om aan het Bestuur de gecontroleerde jaarrekening 21 april 2021 voor te kunnen leggen, zodat na advies van de deelnemende gemeenteraden, het Bestuur deze in juli 2021 kan vaststellen.

De controle over het jaar 2020 is soepel verlopen.

Het concept van de jaarstukken is gedurende de controle opgeleverd en het jaarrekeningdossier bevatte voldoende onderbouwingen om de controle te kunnen uitvoeren. De afwikkeling is op basis van de planning bereikt.

Wij kijken terug op een prettige en transparante samenwerking gedurende dit proces.

Bij de controle van de rechtmatigheid gaan wij na of de lasten en baten en de balansmutaties juist, tijdig, volledig én met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader in overeenstemming zijn geweest. Wij hebben de baten en lasten en de balansmutaties over 2020 op rechtmatigheid gecontroleerd.

Begrotingscriterium

De jaarstukken zijn opgedeeld in 2 programma’s. Dit geeft een overzichtelijk beeld van de resultaten. U heeft aangegeven om binnen de bandbreedtes van de beleidsregels die u heeft samengesteld, te handelen. De organisatie legt verantwoording af over de besteding op de programma’s.

Wij hebben gecontroleerd of de begrotingsregels door de organisatie zijn nageleefd.

Bevindingen:

Bij beide programma’s zijn de werkelijke lasten hoger dan de begrote lasten. Tegenover deze hogere lasten staan hogere baten bij de aanbestedstations. Hierover is een toelichting opgenomen in de jaarrekening.

In 2020 is geïnvesteerd in een veegmachine. Het krediet hiervoor is in 2021 beschikbaar gesteld maar de aanschaf is in 2020 gedaan.

Daarnaast is een overschrijding in de kredieten ontstaan als gevolg van de software kraakperswag en. Deze overschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening.

Begrotingsrechtmatigheid

Programma	Lasten Begroting	Lasten 2020	Passend binnen begroting
Afval	5.009.838	5.412.844	✗
Overhead	391.186	408.830	✗
Totaal	5.401.024	5.820.674	

De belangrijkste bevindingen inzake de getrouwheid hebben wij onder de kernpunten gerapporteerd. Hier informeren wij u over de overige bevindingen.

Overige bevindingen

1. Europese aanbestedingen

Wij hebben alle aanbestedingen van leveranciers waaraan over de periode 2017-2020 meer dan € 214.000 is geleverd onderzocht op het juist toepassen van de Europese aanbestedingsregels.

Onze controle-uitkomsten over 2020 geven aan dat de inkopen bij 3 leveranciers niet conform de Europese aanbestedingsregels is verricht. Uw organisatie maakt voor de verzekeringen gebruik van de contracten van de gemeente Zevenaar. Bij het afsluiten van het contract is geen Europese aanbestedingsprocedure gevolgd.

Uw organisatie heeft voor de inhuur van personeel met 1 leverancier een mantelcontract, dat Europees is aanbesteed, afgesloten. Omdat deze organisatie op diverse momenten geen geschikte kandidaten hadden, is bij andere leveranciers personeel ingehuurd. Uw organisatie heeft met deze leveranciers geen mantelovereenkomst.

Er wordt gebruik gemaakt van meerdere afvalverwerkers. Voor deze leveringen is bij de inkoop Europese aanbesteding uitgeschreven. De contracten zijn echter van beperkte duur, namelijk 1 jaar.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de contracten meerjarig af te sluiten na een Europese aanbesteding. Dit om tijd te besparen.

2. Opbrengst aanbiedstations

Bij de aanbiedstations is geen weegbrug aanwezig. De te betalen vergoeding van een particuliere aanbieder wordt door de medewerkers zelf ingeschat.

Wij adviseren het Bestuur een prijsstelling van de aanbiedstations in te richten zodanig dat de volledigheid van de baten kan worden gewaarborgd, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een weegbrug. De planning is dat deze weegbrug in 2022 in gebruik kan worden genomen.

De opbrengst van de afvalverwerkers van de aanbiedstations is niet onderbouwd met schriftelijk vastgelegde prijsafspraken. Het bepalen van de verkochte volumes wordt door de afvalverwerker afgewikkeld. De Reinigingsdienst steunt daarbij volledig op de opgave van de afvalverwerkers.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de prijsafspraken met de afvalverwerkers schriftelijk vast te leggen en de volumes te toetsen.

3. Normenkader 2020

In 2020 is geen actualisatie van het normenkader voorgelegd aan het Bestuur. Op basis van de rechtmatigheidsvoorschriften dient het Bestuur jaarlijks een geactualiseerd normenkader vast te stellen als basis voor onze controle.

Wij hebben de organisatie geadviseerd het normenkader in 2021 te actualiseren, waarbij dient opgemerkt te worden dat de personele regelgeving niet van toepassing is.

De belangrijkste bevindingen inzake de getrouwheid en rechtmatigheid hebben wij kort onder de kernpunten gerapporteerd. Hier gaan wij nader in op deze bevindingen en andere.

4. Tenaamstelling facturen

Het is essentieel dat alle facturen op naam van de GR staan of dat de gemeente Zevenaar een afzonderlijke factuur aan de GR stuurt. In 2020 is actie ondernomen om de tenaamstelling van de facturen te verbeteren. Een beperkt aantal facturen uit 2020 zijn nog op naam van de gemeente Zevenaar gesteld.

Wij hebben de organisatie geadviseerd ook hier in 2021 aandacht aan te besteden.

5. Onderbouwing prestatielevering

Wij hebben een steekproef uitgevoerd om de rechtmatigheid van de uitgaven te kunnen controleren. Van een aantal leveringen is geen bewijs aanwezig. De levering is wel door de organisatie in voldoende mate bevestigd.

Wij de organisatie geadviseerd de documentatie van de leveringen te verbeteren.

6. Bestelling plaatsen

Bestellingen voor goederen en diensten kunnen door alle medewerkers worden gedaan.

Wij hebben de organisatie geadviseerd het aantal bestellers te beperken voor een beter overzicht en betere structuur van het inkoopproces.

Overige bevindingen

7. Integriteit

Er is geen integriteitsbeleid of gedragscode. Ook bij ingehuurd personeel is het waarborgen van integriteit van groot belang. In de Ambtenarenwet is opgenomen dat een verantwoording inzake de integriteit jaarlijks afgelegd dient te worden aan het Bestuur.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de integriteit nader te waarborgen door onder meer integriteitsverklaringen te laten ondertekenen en verantwoording over de integriteit af te leggen aan het Bestuur.

8. Geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

Wij hebben geen zaken gesignaleerd betreffende de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking die wij in het kader van onze jaarrekeningcontrole onder uw aandacht zouden moeten brengen.

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben wij de processen en de interne beheersing beoordeeld.

Richting de rechtmatigheidsverantwoording

Over het jaar 2021 ligt er de uitdaging dat in de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording opgesteld wordt door de organisatie voor het Bestuur. De organisatie geeft daarin aan dat zij heeft gehandeld binnen de wet- en regelgeving van de financiële rechtmatigheidsvereisten. Het oordeel van de accountant zal vanaf dat jaar alleen een getrouwheidsoordeel zijn, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording een onderdeel is.

De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de totale controle van de jaarstukken. Hoewel er nog onzekerheden zijn over de precieze invulling, vormt een goede interne controle de basis voor het kunnen verstrekken van de rechtmatigheidsverantwoording.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording worden de verantwoordelijkheden rondom de rechtmatigheid helderder belegd. Het Bestuur stelt de kaders vast. De organisatie voert uit en legt hierover verantwoording af aan het Bestuur. De accountant controleert deze verantwoording.

De verantwoordingstolerantie zal het Bestuur voor deze verantwoording zelf dienen te bepalen.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de interne controle te ontwikkelen in dit jaar om zodoende een deugdelijke basis te verkrijgen voor een rechtmatigheidsverantwoording.

4. Interne beheersing

Beheersplannen

De aanbestedstations zijn continu onderhevig aan onderhoud.

Wij hebben de organisatie geadviseerd een beheerplan op te stellen voor het onderhoud van de aanbestedstations om op die manier inzichtelijk te krijgen welke toekomstige lasten hieruit voort kunnen vloeien.

Wij hebben onze controle overeenkomstig de opdracht uitgevoerd en in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

Onze opdracht

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Bestuur. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening gecontroleerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van onze controlestandaarden voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 413 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 58.207 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 174.621 (3% van de lasten). Voor de Wet Normering Topinkomens hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. De voor uw organisatie in 2020 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw organisatie. Er zijn geen andere zaken, die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

5. Onze verantwoordelijkheid

Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het Bestuur. Wij merken op, dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het Bestuur.

De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Inzicht urenbesteding

Vanuit het programma 'In het publiek belang' van de NBA dienen wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u te rapporteren. Voor uw inzicht verstrekken wij onderstaand een opgave van de tijdsbesteding (inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole).

Uren	
Tekenend accountant	10
Overige teamleden	80

Dank u voor de samenwerking

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door het Bestuur, op de website van uw gemeenschappelijke regeling, te publiceren samen met de controleverklaring van de accountant. Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

6. Afsluiting

Samen
Frisse-blik
Zeggen-wat-je-ziet Kwaliteit
Ervaren
Nieuwkomer

Ambitie
Sparringspartner
Gemeentekennis
Betrokken
Proactief
Andere-benadering
Dichtbij
Netwerk

Toegevoegde waarde die bijdraagt aan uw duurzame succes

Samenwerkende specialisten

Binnen Stolwijk Kennisnetwerk bundelen wij een aantal kennisgebieden op financieel, bedrijfskundig, economisch en personeelsniveau. Vanuit deze verschillende disciplines hebben wij een 360 graden overzicht, zodat wij u beter en vollediger kunnen adviseren. Deze aanpak, waarbij specialisten en generalisten nauw samenwerken, leidt ertoe dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het duurzame succes van uw organisatie. Hoe wij dat doen? Dat leest u in het transparantieverlag op onze website.

Uw succes > www.stolwijkkennisnetwerk.nl

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2410
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	17
Omschrijving	HAMERSTUK Z/21/385342 Beschikbaar stellen krediet 2de fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04C86BF7
25*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Beschikbaar stellen krediet 2 ^{de} fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar.
Zaaknummer	Z/21/385482
Documentnummer	INT/21/1020990
Portefeuillehouder	B. Elfrink
Portefeuille	Economie
Behandelend ambtenaar/afdeling	I. Willemsen/Ruimtelijke Ontwikkeling
Telefoon	362
E-mail	i.willemsen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

In de Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten voor een krediet van €500.000,- opgenomen voor de Revitalisering 2de fase Tatelaar. In het kader van het Herstelplan Zevenaar is besloten om dit bedrag in te zetten als cofinanciering voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar. De subsidie bij de provincie moet nog aangevraagd worden. Om de subsidie aan te kunnen vragen is een actieplan nodig. Het krediet van Tatelaar wordt ingezet voor het opstellen van een actieplan en deels voor de uitvoering.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar.

3. Waarom naar de raad

De raad is bevoegd om kredieten vrij te geven.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Samen met overheden, beheerders en eigenaren en ondernemers werken aan kansen en aanpakken van knelpunten op het gebied van economie, duurzame energie, klimaat, gezondheid en ecologie waardoor er een toekomstbestendig bedrijventerrein Tatelaar en Hengelder ontstaat.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

- 1.1 *In de Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten voor een krediet van €500.000,- al opgenomen voor de revitalisering 2de fase van Tatelaar, dus de dekking is al voorzien.*

Het betreft een krediet voor de revitalisering van de 2de fase van Tatelaar waarvan de dekking al is voorzien. Het krediet wordt nu niet alleen ingezet voor Tatelaar maar ook voor het bedrijventerrein Hengelder. Deze bedrijventerreinen kunnen niet los van elkaar gezien worden, aangezien voorzien wordt dat door de verplaatsing van de ontsluiting op de A12 verschuivingen gaan plaatsvinden van ondernemers tussen beide terreinen. De gebiedsontwikkeling kent veel wisselwerking tussen de beide deelgebieden.

1.2 Zonder het krediet revitalisering 2de fase Tatelaar is het niet mogelijk om een Actieplan te maken voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar.

Om beide bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken is budget nodig om een Actieplan op te stellen. Zonder het Actieplan kan er ook geen subsidie bij de provincie aangevraagd worden.

Alternatieven

1.1 Het is niet zeker dat de gemeente de gewenste subsidie van €500.000,- van de provincie ontvangt.

Om in aanmerking te komen voor de provinciale subsidie is een Actieplan nodig. Deze dient nog opgesteld te worden. Daarna kan subsidie bij de provincie aangevraagd worden. Op dit moment is niet duidelijk hoeveel subsidie mogelijk wordt ontvangen én of de gemeente deze ontvangt van de provincie.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

In het Plan van Aanpak Toekomstbestendig bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar is het projectresultaat aangegeven evenals de wijze waarop het resultaat bereikt kan worden. De realisatie van het project is afhankelijk van de medewerking ondernemers/eigenaren en ondernemersverenigingen. Nadat het Actieplan gereed is, komen wij met nadere voorstellen voor het verder vrijgeven van het krediet 2de fase Revitalisering Tatelaar.

7. Klimaat en duurzaamheid

Bedrijventerreinen kunnen een grote bijdrage leveren aan doelstellingen op het gebied van veiligheid, energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Nergens is zo veel 'duurzame winst' te behalen. Bedrijventerreinen kunnen een stuk duurzamer, gezonder en aantrekkelijker gemaakt worden.

8. Communicatie

Na beschikbaarstelling van het krediet door de raad kan gestart worden met de voorbereiding van de uitvoering. Communicatie vindt gedurende het gehele proces plaats en de wijze waarop is afhankelijk van de fase van het project. Het communicatietraject wordt per fase vastgelegd in een communicatieplan met bijbehorende planning. Het meenemen van ondernemers/eigenaren en verenigingen (onder andere Lindus) maakt deel uit van het communicatieplan.

9. Kosten, baten en dekking

In de Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten voor een krediet van € 500.000,- opgenomen voor de revitalisering 2de fase van Tatelaar. Dit betekent dat de lasten van dit krediet al in de begroting zijn meegenomen, dus in de dekking is al voorzien. Het krediet kan nu ingezet worden als cofinanciering voor maximaal 500.000,- subsidie. Dit betekent dat er maximaal € 1.000.000,- beschikbaar is om de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar toekomstbestendig te maken.

De eerste stap betreft het opstellen van een Actieplan samen met de ondernemers. Hiervoor vragen wij €50.000,- beschikbaar te stellen. Nadat het Actieplan gereed is komen wij met nadere voorstellen voor het verder vrijgeven van het krediet 2de fase revitalisering Tatelaar.

10. Bijlagen

n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Beschikbaar stellen krediet Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar.
Zaaknummer	Z/21/385482
Documentnummer	INT/21/1020990

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat;

het wenselijk is het krediet beschikbaar te stellen voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet.

besluit:

1. € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2415
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	18
Omschrijving	HAMERSTUK Z/21/385892 Jaarstukken MGR 2020, concept planvorming en begroting 2021/2022–2025

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04C553D6

FE*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarstukken MGR 2020, concept planvorming en begroting 2021/2022-2025
Zaaknummer	Z/21/385892
Documentnummer	INT/21/1019725
Portefeuillehouder	N. van Dellen
Portefeuille	MGR
Behandelend ambtenaar/afdeling	R. Dekker/MO
Telefoon	5181
E-mail	r.dekker@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het college stelt de raad voor kennis te nemen van de jaarrekening en het jaarverslag 2020 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR). Tevens stelt het college de raad voor om een zienswijze in te dienen over de gewijzigde begroting MGR 2021 en de ontwerp meerjarenbegroting MGR 2022-2025 met uitvoeringsplan 2022.

Hiermee geeft het college invulling aan de Regeling MGR en de rol van de raad en handelt zij conform het gestelde in de nota Verbonden Partijen.

2. Raadsvoorstel

1. Kennis te nemen van de jaarrekening en jaarverslag 2020 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland.
2. Kennis te nemen van en in te stemmen met het indienen van bijgevoegde zienswijze op:
 - a. de gewijzigde begroting 2021.
 - b. het uitvoeringsprogramma 2022.
 - c. de ontwerpmeerjarenbegroting 2022-2025.van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland.

3. Waarom naar de raad

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is geregeld dat jaarrekeningen en verslagen van verbonden partijen ter kennisname aan de raad dienen te worden voorgelegd. Ook is hierin geregeld dat de begrotingen van verbonden partijen voor een zienswijze aan de raad dienen te worden voorgelegd. Met dit voorstel wordt tevens invulling gegeven aan hetgeen hierover is opgenomen in de Regeling MGR en de nota Verbonden Partijen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De raad gelegenheid bieden om via de portefeuillehouder invloed uit te oefenen op de werkzaamheden/activiteiten van de MGR als verbonden partij.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Resultaat 2020 is positief

De MGR heeft positieve resultaten geboekt. De afgesproken resultaten zijn behaald en Zevenaar draagt over 2020 in totaliteit € 225.122 minder bij dan begroot (ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020).

Corona heeft amper invloed op de kosten gehad, omdat het merendeel van de lasten van de MGR structurele personeelslasten betreft. Uit het positieve resultaat zijn bestemmingsreserves gevormd voor de modules Inkoop, Onderwijs en Beheer (max € 50.000). Hierdoor kunnen de komende jaren kleine tegenvallers in de bedrijfsvoering, zoals vervanging bij langdurige ziekte, worden opgevangen. Zevenaar heeft bij de besluitvorming hierover opnieuw een minderheidsstandpunt ingenomen, omdat wij van mening blijven dat de governance opzet hiertoe geen ruimte biedt.

Resultaat per module:

- *Module inkoop.* Halverwege 2020 is de nieuwe inkoop van zorg gerealiseerd. De toetsing van kwaliteitseisen van aanbieders is verbeterd.
- *De module Onderwijs* (het RBL) heeft haar werkzaamheden aangepast aan de gevolgen van de corona door bijvoorbeeld meer huisbezoeken toe te passen.
- *Module WSP.* Het Werkgeversservicepunt heeft 934 plaatsingen gerealiseerd. Afgelopen jaar stonden de werkzaamheden vooral in het teken van de gevolgen van corona voor ondernemers, met name advisering over inzet van de steunmaatregelen.
- *Module WgSW.* Afgelopen jaar stroomden opnieuw meer SW-medewerkers uit dan begroot, hetgeen tot lagere kosten leidde. Presikhaaf Bedrijven is in 2020 geliquideerd, waarbij de latente verplichtingen en rechten zijn overgedragen aan de MGR.

2.1 Ontwikkelingen geven aanleiding om de begroting MGR voor 2021 te wijzigen

Ten opzicht van de primaire begroting vermindert voor 2021 de bijdrage van Zevenaar aan de MGR in totaliteit met € 298.100.

Dit verwerken wij in de 1^e VGR, zie verder paragraaf 9 'kosten, baten en dekking'.

De voorgestelde begrotingswijziging wordt ingegeven door de volgende ontwikkelingen:

- De gemeente Lingewaard gaat participeren in de submodule Leerplicht. Door deze wijziging gaan de lasten voor de meeste andere gemeenten die deelnemen aan dit onderdeel van de *module Onderwijs* omlaag, omdat de overheadkosten door meer gemeenten gedeeld kunnen worden.
- *De module WgSW* start in 2021 door een hogere uitstroom van SW-ers in 2020 met een lager aantal SW-ers dan oorspronkelijk begroot. Daarnaast wordt ook in 2021 een hogere uitstroom dan de oorspronkelijke raming verwacht. De module WgSW heeft de afspraken die nu lopen tussen de gemeenten/MGR en Scalabor geëvalueerd en onderzocht wat dit betekent voor de afspraken over de SW-medewerkers na 2022. Dit moet in 2021 leiden tot besluitvorming van alle partijen, waaronder gemeenten. Dit kan vervolgens doorwerken in de prognoses 2023 en verder, zoals die nu weergegeven zijn in paragraaf 9.

2.2 Het uitvoeringsprogramma 2022 past binnen de inhoudelijke kaders

Voor 2022 is een inhoudelijk uitvoeringsprogramma opgesteld. In hoofdzaak worden de in de afgelopen jaren ingezette werkzaamheden verder voortgezet. Er is geen sprake van nieuw beleid of andere wijzigingen met een betekenisvolle financiële impact.

- *De module Inkoop* zet in op verbetering van de contractmonitoring. De verdere decentralisatie van Beschermd Wonen leidt tot een nieuwe contractering. In overleg met gemeenten wordt op grond van ervaringen in 2021 voor wat betreft contractmonitoring, data-analyses, communicatie en bedrijfsvoerende taken van de gemeenten bepaald of en zo ja welke taken de module inkoop in 2022 regionaal gaat oppakken. Daarmee is in deze begroting nog geen rekening gehouden.
- *De module Onderwijs.* Het RBL verwacht een toename van het aantal- en complexer wordende verzuimmeldingen ten gevolge van corona.

- De module WSP blijft inzetten op advisering over inclusief werkgeverschap richting ondernemers en verbetert de samenwerking met werkzoekendendienstverleners, zoals de RSD.
- De module WgSW blijft het formeel werkgeverschap invullen van ca. 1.600 SW medewerkers (waarvan 171 medewerkers uit Zevenaar).

Alternatieven

N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Voor de MGR is het hoge toezichtarrangement, zoals vermeld in de nota Verbonden Partijen, van toepassing. De begroting van de MGR wordt met een collegevoorstel voor een zienswijze aan de raad voorgelegd. Daarnaast is er regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg met betrekking tot de MGR. De raad wordt, naast het jaarlijkse voorstel over jaarrekening en begroting, ook bij de gemeentelijke kadernota en bij voortgangsrapportages geïnformeerd over de MGR.

7. Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

8. Communicatie

Door het college is conform de Regeling MGR reeds de zienswijze in concept verzonden, zodat hierop door de MGR tijdig een reactienota kan worden gemaakt voor het AB van 24 juni.

Na besluitvorming door de raad, wordt aan de MGR de definitieve zienswijzebrief toegezonden.

9. Kosten, baten en dekking

Jaarrekening MGR 2020

Zevenaar draagt over 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting in totaliteit € 225.122 minder dan begroot bij aan de MGR.

Overzicht bijdrage Gemeente Zevenaar	2020 Realisatie	2020 Gewijzigde Begroting	Vershil	Vershil%
Euro x 1				
Inkoop	152.403	158.937	-6.534	-4%
Onderwijs	140.601	146.100	-5.499	-4%
WSP	171.000	171.000	-	0%
WgSW	4.995.711	5.208.800	-213.089	-4%
Beheer	31.100	31.100	-	0%
Totaal	5.490.815	5.715.937	-225.122	-4%

Gewijzigde begroting MGR 2021

Ten opzicht van de primaire begroting vermindert voor 2021 de bijdrage van Zevenaar aan de MGR in totaliteit met € 298.100.

Overzicht bijdrage Gemeente Zevenaar	2020 Realisatie	2021 Primaire Begroting	2021 Gewijzigde Begroting	Vershil 2021-2021
Euro x 1				
Inkoop	152.403	155.057	155.057	0
Onderwijs	140.601	135.800	134.800	-1.000
WSP	171.000	174.700	174.700	0
WgSW	4.995.711	5.093.700	4.796.600	-297.100
Beheer	31.100	35.500	35.500	0
Totaal	5.490.815	5.594.757	5.296.657	-298.100

Begroting MGR 2022-2025

Voor 2022 indexeert de MGR conform afspraken (1,5%). De afname van de kosten van de WgSW module is gebaseerd op het verwachte SW-uitstroompercentage.

In de meerjarenraming vanaf 2023 is nog geen indexatie meegenomen. Daarom blijven de gemeentelijke bijdragen vanaf 2023 gelijk aan die van 2022, uitgezonderd de module WgSW waarbij de prognose van de afname van het aantal SW-medewerkers verwerkt is.

Overzicht bijdrage gemeente Zevenaar aan de MGR 2022-2025

Overzicht bijdrage Gemeente Zevenaar	2022 Primaire Begroting	2023 Meerjaren raming	2024 Meerjaren raming	2025 Meerjaren raming	Vershil 2022-2021	Vershil% 2022-2021
<i>Euro x 1</i>						
Inkoop	157.087	157.087	157.087	157.087	2.030	1,3%
Onderwijs	136.000	136.000	136.000	136.000	1.200	0,9%
WSP	177.100	177.100	177.100	177.100	2.400	1,4%
WgSW	4.637.800	4.359.500	4.097.900	3.852.000	-158.800	-3,3%
Beheer	35.900	35.900	35.900	35.900	400	1,1%
Totaal	5.143.887	4.865.587	4.603.987	4.358.087	-152.770	-2,9%

Verwerking in Planning & Control stukken Zevenaar

De financiële mutatie voor de module WgSW 2021 hebben wij grotendeels verwerkt in de 1^e VGR 2021. De bijstellingen in de modules Inkoop en Onderwijs 2021 zijn te klein om in de VGR te vermelden.

De ramingen 2022-2025 verwerken wij in de meerjarenbegroting.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de (geprognostiseerde) daling van de gemeentelijke WgSW-bijdrage niet per definitie inhoudt dat deze eenzelfde voordeel oplevert voor de gemeentelijke begroting. Immers, de rijksvergoeding voor WSW wordt ieder jaar aangepast op basis van de realisatie in het voorgaande jaar. Zodra de rijksbijdrage is bijgesteld (meicirculaire) kan het werkelijke effect op gemeentebegroting gegeven worden.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INK/21/1018607	Jaarverslag en jaarrekening MGR 2020.
2.	INK/21/1018611	Begrotingswijziging MGR 2021, primaire begroting MGR 2022 inclusief uitvoeringsprogramma 2022 en meerjarenraming MGR 2023-2025.
3.	UIT/21/1020345	Brief zienswijze.
4.	INT/21/1020351	Dashboard verbonden partij MGR 2021.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Jaarstukken MGR 2020, concept planvorming en begroting 2021/2022-2025
Zaaknummer	Z/21/385892
Documentnummer	INT/21/1019725

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat;

- de gemeenteraad een zienswijze kan indienen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2020, het uitvoeringsprogramma 2021 en de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2021-2024 Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), de geldende Gemeenschappelijke Regeling 'Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland' en de nota verbonden partijen (2019).

besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening en jaarverslag 2020 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland.
2. Kennis te nemen van en in te stemmen met het indienen van bijgevoegde zienswijze op:
 - a. de gewijzigde begroting 2021.
 - b. het uitvoeringsprogramma 2022.
 - c. de ontwerpmeerjarenbegroting 2022-2025.van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

JAARVERSLAG 2020

**Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
Sociaal Domein Centraal Gelderland**

25 maart 2021

Inkoop van zorgvormen WMO & Jeugd

- Nieuwe inkoop – Contractering juli 2020 – juli 2024 gerealiseerd
- Start kwaliteits- en rechtmatigheidstoetsing
- Coördineren en communiceren regionale Covid-19 afspraken Zorg

Lasten

€1,4
milj.

Gemeentelijke
bijdrage

€1,5
milj.

Formatie

12,8
fte

Inkoop sociaal domein

Het servicepunt waar werkgevers en werknemers elkaar vinden

4.975 werkgeverscontacten
met 1.155 werkgevers

Gerealiseerde
plaatsingen

934

Lasten

€1,7
milj.

Gemeentelijke
bijdrage

€1,5
milj.

Formatie

33
fte
(18,2 fte MGR
en 14,8 fte UWV)

Werkgeversservicepunt

11 samenwerkende gemeenten

467.000 inwoners Centraal Gelderland

80.000 jongeren (0-18 jaar) Centraal Gelderland

67.900 jeugdigen (4-23 jaar) Midden Gelre (RBL)

4.000 vacatures (start 2020) – 2.700 vacatures (eind 2020)

21.656 geregistreerde werkzoekenden

Regionaal Bureau
Leerlingzaken

Werkgeverschap
SW-medewerkers

Jeugdigen
zonder school

52%
herplaatst
op school

Lasten

€2,6
milj.

Verzuim

2.415
Jeugdigen
met verzuim

Gemeentelijke
bijdrage

€1,5
milj.

Formatie

30,1
fte

Voor het recht op leren en ontwikkelen
(leerplicht en RMC)

Aantal SW-
medewerkers

1.989

Lasten

€60,8
milj.

Uitstroom SW

6,8%
(t.o.v. 6%
begroot)

Gemeentelijke
bijdrage

€55
milj.

Formatie

0,7
fte

Voor het formeel werkgeverschap
SW-medewerkers

'Wij staan voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale vraagstukken in het sociaal domein'

MGR Beheer

Lasten

€0,3
milj.

Gemeentelijke bijdrage

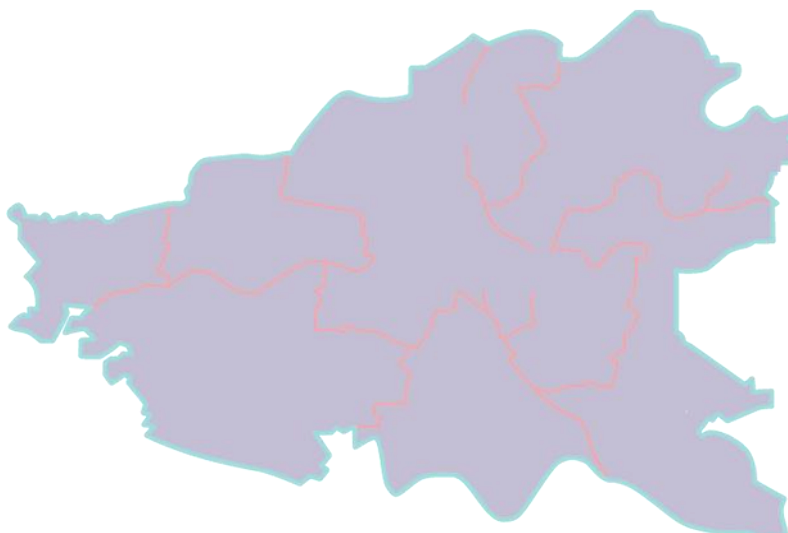
€0,3
milj.

Formatie

2,3
fte

Deelnemende gemeenten

Deelnemende gemeenten per module	Module Beheer	Module inkoop	Module Onderwijs	Module WSP	Module WgSW
Arnhem	✓	✓	✓	✓	✓
Doesburg	✓	✓		✓	✓
Duiven	✓	✓	✓	✓	✓
Lingewaard*	✓	✓	✓	✓	✓
Overbetuwe	✓	✓	✓	✓	✓
Renkum	✓	✓	✓		
Rheden	✓	✓	✓	✓	✓
Rozendaal	✓	✓	✓	✓	✓
Wageningen	✓	✓			
Westervoort	✓	✓	✓	✓	✓
Zevenaar	✓	✓	✓	✓	✓

* Gemeente Lingewaard neemt in 2020 nog niet deel aan de submodule Leerplicht

INHOUD

	Resultaten in beeld	2
0	Voorwoord	5
1	Inleiding en inzicht per module	6
1.1	Inleiding op jaarverslag en jaarrekening	
1.2	Impact Covid-19	
1.3	Totaal overzicht baten en lasten	
1.4	Overzicht baten en lasten per module en afrekening	
2	Jaarverslag	15
2.1	Inleiding	
2.2.	Programmaverantwoording	
2.2.1	Programma module Inkoop	
2.2.2	Programma module Onderwijszaken	
2.2.3	Programma module Werkgeversservicepunt	
2.2.4	Programma module Werkgeverschap SW	
2.2.5	Programma MGR beheer, overhead en onvoorzien	
2.2.6	Beleidsindicatoren bestuur en organisatie	
2.3	Paragrafen	
2.3.1	Inleiding	
2.3.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	
2.3.3	Financiering	
2.3.4	Bedrijfsvoering	
3	Jaarrekening	41
3.1	Overzicht baten en lasten	
3.2	Overzicht incidentele baten en lasten	
3.3	Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	
3.4	Balans	
3.5	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	
3.6	Toelichting op de balans	
3.7	Gebeurtenissen na balansdatum	
3.8	Wet Normering Topinkomens	
Bijlage 1	Overzicht baten en lasten per taakveld	52
Bijlage 2	Overzicht zorgvormen module inkoop	53

Voorwoord

Hierbij bieden we u het Jaarverslag en de Jaarrekening 2020 aan van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG).

 <i>‘Wij staan voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale vraagstukken in het sociaal domein’</i>	
Wie we zijn De MGR sociaal domein Centraal Gelderland is een regionaal samenwerkingsverband, dat staat voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale opgaven binnen het sociaal domein.	Wat we willen bereiken Wij staan voor passende ondersteuning bij onderwijs, participatie en zorg die voor alle inwoners in onze regio toegankelijk moet zijn. Iedereen hoort erbij. Door een integrale benadering kunnen gemeenten effectief en efficiënt samenwerken en elkaar versterken. Wij verbeteren, innoveren en ontwikkelen samen met onze partners. Wij laten ons inspireren door lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Vanuit de MGR werken 11 gemeenten samen op het terrein van inkoop van zorg, 9 gemeenten werken samen binnen de module Onderwijszaken (RBL) en 9 gemeenten werken samen op het terrein van het Werkgeversservicepunt (WSP) en het Werkgeverschap van SW medewerkers.

Het jaar 2020 kenmerkt zich door de effecten van Covid-19. Dit heeft voor iedereen in de regio gevolgen gehad. Dat geldt voor verzoeken vanuit gemeente om in te spelen op de directe gevolgen van Covid-19 bij jeugdigen, zorgaanbieders en werkgevers en het geldt zeker ook voor de medewerkers van de MGR die snel hebben geschakeld en vooral vanuit huis hun werk hebben voortgezet.

Het Dagelijks Bestuur heeft veel waardering voor de manier waarop de MGR is omgegaan met de nieuwe situatie en constateert dat er vanuit de vier modules met enige aanpassingen in de uitvoering wegens Covid-19 in 2020 goede resultaten zijn geboekt en de modules allemaal binnen begroting zijn gebleven. Dit leidt tot een teruggave aan gemeenten.

We nodigen u graag uit kennis te nemen van de resultaten in 2020. Daarnaast wijzen we u op de publieksversie van het jaarverslag van de MGR dat inzicht biedt in de toegevoegde waarde voor uw gemeente en uw inwoners.

Aldus opgesteld in de vergadering van het Dagelijks Bestuur van de MGR sociaal domein centraal Gelderland op 15 maart 2021,

De voorzitter,

De secretaris,

J. Goossen

H.H. Wiselius

1 Inleiding en inzicht per module

1.1 Inleiding op jaarverslag en jaarrekening

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de totale baten en lasten van de verschillende modules. Dit betreft zowel de programma lasten als de overhead lasten. De totale lasten vormen de basis voor het vaststellen van de definitieve bijdrage van de deelnemende gemeenten per module.

De bedragen in de tabellen staan uitgedrukt in duizend euro tenzij anders vermeld. Door afrondingsverschillen kan een optelling maximaal duizend euro afwijken. Ook in de tekstuele toelichting worden bedragen afgerond op duizend euro.

1.2 Impact Covid-19

Ook voor de MGR heeft de Covid-19 pandemie grote gevolgen gehad voor de uitvoering van de werkzaamheden door de medewerkers. De uitvoering van het werk is gewijzigd doordat in overleg met gemeenten is ingespeeld op de nieuwe vraagstukken en dit grotendeels vanuit huis is uitgevoerd. In algemene zin kan geconcludeerd worden dat de manier van werken in alle modules snel is aangepast aan de digitale mogelijkheden en flexibel ingespeeld is op de ontstane situatie. Daarmee zijn vrijwel alle beoogde resultaten toch behaald. De bestuurlijke afstemming over eventuele aanpassingen is soepel verlopen.

- Met extra inzet van alle partijen is het gelukt de inkoop van zorg tijdig af te ronden, zodat deze per 1 juli 2020 kon worden ingevoerd. Hier is heel snel geacteerd door de module Inkoop en zijn bestuurders en zorgaanbieder hier goed in meegenomen. Ook is een faciliterende rol vervuld bij de afspraken en communicatie over de continuering van de zorg.
- Tijdens de (gedeeltelijke) schoolsluiting heeft het RBL scholen ondersteund in het (weer) in beeld krijgen van de jeugdigen door contact te leggen met ouders en/of jeugdigen. Zo nodig gingen de consultants van het RBL op deurbezoek. Verzuimmeldingen kregen een andere functie. Consultants werden door scholen en andere netwerkpartners meer om advies gevraagd op het gebied van schoolverzuim en schooluitval. We zien bij de jeugdigen dat er steeds meer sprake is van (verzwaaarde) persoonlijke problemen.
- Covid-19 heeft een grote impact gehad op alle ondernemers. Voor WSP betekende dit dat de vragen van werkgevers, zich voornamelijk richtten op advies over de inzet van steunmaatregelen. De accountmanagers van het WSP hebben hier, ook in samenwerking met de input van UWV, veel aandacht aan besteed. Van gemeenten en UWV werd veel extra inspanning gevraagd op het uitvoeren van de steunmaatregelen. Aan het WSP is zowel door UWV als door gemeenten extra ondersteuning gevraagd en geleverd op de werkzoekendendienstverlening om hiermee de continuïteit te borgen. Onder de vlag van het WSP is het adviesteam Midden Gelderland Werkt Door opgezet ter ondersteuning van werkgevers in de arbeidsmarktregio. Daarmee is de verbinding tussen werkgevers met een tekort aan personeel en werkgevers met een personeelsoverschot tot stand gebracht. Door extra werkzaamheden richting werkgevers en kanteling van de arbeidsmarkt, is het aantal plaatsingen wat achter- gebleven ten opzichte van 2019.
- Bij de module WgSW is contact onderhouden met Scalabor om te zien op welke wijze de SW-medewerkers veilig konden blijven werken omdat dit voor hen extra belangrijk is. Dit is gezien de omstandigheden goed verlopen.
- Het bestuurlijk proces is met aanpassingen zorgvuldig verlopen, veelal op digitale wijze. Dat geldt ook voor de informatievoorziening aan raadsleden.
- De cruciale bedrijfsprocessen zijn vanuit huis goed uitgevoerd en hebben niet tot problemen geleid. Wel is een enkel project, zoals het inrichten van het DMS systeem ten behoeve van de archivering wat vertraagd.
- Er is subsidie aangevraagd en ontvangen van het A en O fonds gemeenten om extra activiteiten te kunnen ondersteunen voor de medewerkers die zoveel mogelijk vanuit huis werkten.

De financiële impact voor de MGR is beperkt doordat enerzijds de inkomsten stabiel zijn en anderzijds zijn de incidentele extra kosten relatief beperkt. Sommige reguliere uitgaven zijn juist door Covid-19 dit jaar niet gemaakt, zoals kosten van bijeenkomsten met werkgevers of zorgaanbieders. Ook zijn er minder opleidingen gevolgd. In totaal is er door Covid-19 incidenteel € 84.000 minder uitgegeven (impact voor alle modules). Deze incidentele besparing zijn zichtbaar in de incidentele effecten per module. De verwachting is dat dit in de volgende jaar slechts beperkt zal leiden tot extra kosten, zodat het grotendeels een éénmalige besparing oplevert in dit boekjaar.

De lange termijneffecten van Covid-19 worden in verschillende werkgebieden van de MGR verwacht, zoals bij de module WSP en bij de module Onderwijszaken-het RBL. Bij de module WSP zijn er extra programma's opgestart waarvoor extra financiering wordt ontvangen in 2021. In overleg met ketenpartners zullen werkzaamheden worden gericht op die doelgroepen die extra ondersteuning nodig hebben. De toekomstige financiële effecten liggen minder op het terrein van de financiering van de huidige activiteiten, maar op het terrein van de financiering van de extra activiteiten die als gevolg van de Covid-19 crisis noodzakelijk zijn. Hierover blijven we in gesprek met de opdrachtgevers.

1.3 Totaal overzicht baten en lasten

De baten en lasten worden vergeleken met de gewijzigde begroting 2020, die is vastgesteld in juli 2020 door het algemeen bestuur. In die begroting is uitgegaan van een nullijn voor de modules Inkoop, WSP en Beheer. Daarnaast is er een incidentele opdracht voor de module WgSW als het gaat om de boventalligen en zijn er additionele opdrachten voor de module Inkoop (kwaliteitstoezicht) en de module Onderwijszaken (Leerplicht gemeente Renkum). Deze opdrachten zijn voor alle modules gerealiseerd binnen de begroting.

De MGR heeft naast de gemeentelijke bijdrage van deelnemende gemeenten ook extra inkomsten, zoals de vergoeding voor SW dienstverbanden uit een gemeente buiten de MGR regio. De module onderwijs ontvangt regionale bijdragen vanuit het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC). Daarnaast zijn er overige baten voor extra activiteiten en incidentele inkomsten.

De gemeentelijke en regionale baten worden op basis van begroting gefactureerd. Samen met de gerealiseerde lasten en overige baten leidt dit tot een voorlopige realisatie voor bestemming. Dit resultaat wordt na de verwerking van de mutaties van de bestemmingsreserves gecrediteerd aan gemeenten. Hiermee is de realisatie na bestemming weer in evenwicht. Het positieve resultaat met lagere lasten en lagere gemeentelijke bijdrage komt dan tot uitdrukking in de verschillenanalyse.

Voor de module WgSW is in 2019 een bestemmingsreserve gevormd voor het opvangen van fluctuaties in de personeelskosten door externe ontwikkelingen. De omvang is maximaal 1% van de personeelskosten. Voor alle modules is er vanaf dit jaar een beperkte bestemmingsreserve ingericht van maximaal € 50.000 voor het opvangen van onvoorziene kosten in de bedrijfsvoering en onvoorziene personeelskosten voor het uitvoeren van de reguliere taken van de module. De bestemmingsreserve wordt alleen gevormd en gevuld, uit een batig saldo in een bepaald jaar in een bepaalde module.

Er is een positief resultaat vóór bestemming van € 2.565.000 door de hogere baten en lagere lasten.

Dit wordt in de kolom *Realisatie na bestemming* als volgt verdeeld:

- A. € 2.466.000 lagere gemeentelijke bijdrage;
- B. € 56.000 lagere RMC bijdrage;
- C. € 68.000 netto toevoeging aan bestemmingsreserves (zie toelichting per module in de volgende paragrafen).

Lasten en baten Euro x 1.000	<i>Realisatie voor bestemming</i>	<i>Realisatie na bestemming</i>	<i>Gewijzigde Begroting</i>	<i>Vershil</i>
Lasten per module				
Inkoop	1.436	1.436	1.549	-113
Onderwijs	2.606	2.606	2.766	-160
WSP	1.707	1.707	1.681	26
WgSW	60.789	60.789	62.508	-1.719
Beheer	307	307	329	-21
Lasten (incl. overhead)	66.845	66.845	68.833	-1.988
Baten				
Gemeentelijke bijdrage	62.372	59.931	62.397	-2.466
Regionale bijdrage (RMC)	1.134	1.078	1.134	-56
Buitengemeenten (SW)	1.493	1.493	1.444	49
Overige baten	4.410	4.410	3.800	610
Baten	69.410	66.913	68.776	-1.863
Resultaat	2.565	68	-57	125
Onttrekking aan reserve		63	57	6
Dotatie aan reserve		-131	0	-131
Eindresultaat	2.565	0	0	0

Toelichting

- De reguliere lasten zijn voor alle modules binnen de begroting gerealiseerd.
- De lagere kosten van de module WgSW (€ 1.719.000) hebben de meeste impact op de lagere totale lasten (€ 1.988.000).
- De module WSP heeft € 45.000 extra baten ontvangen voor het uitvoeren van extra activiteiten die niet zijn opgenomen in de begroting.
- De overige baten zijn € 610.000 hoger dan begroot en de SW rijksbijdrage van buitengemeenten is € 49.000 hoger dan begroot.

1.4 Overzicht baten en lasten per module en afrekening

In de volgende paragrafen wordt de realisatie van de lasten en baten per module vergeleken met de gewijzigde begroting. De inhoudelijke resultaten van de modules en de afwijkingen van de programmalasten worden in hoofdstuk twee toegelicht.

1.4.1 Module Inkoop

Er is een positief resultaat voor bestemming van € 114.000 doordat de reguliere lasten van de module inkoop binnen de begroting blijven. Bij de realisatie na bestemming wordt de gemeentelijke bijdrage met € 64.000 verlaagd en wordt er € 50.000 toegevoegd aan de nieuwe bestemmings-reserve van de module Inkoop.

Lasten en baten Module Inkoop	Realisatie voor bestemming	Realisatie na bestemming	Gewijzigde Begroting	Vershil
<i>Euro x 1.000</i>				
Programma	1.112	1.112	1.247	-135
Overhead	324	324	302	22
Lasten	1.436	1.436	1.549	-113
Deelnemende gemeenten	1.549	1.485	1.549	-64
Overige baten	0,2	0,2	-	0,2
Baten	1.549	1.486	1.549	-63
Resultaat	114	50	-	50
Onttrekking aan reserve				-
Dotatie aan reserve		-50		-50
Eindresultaat	114	-	-	-

Toelichting

- De programmakosten zijn lager door minder inhuur van externe partijen voor het uitvoeren van kwaliteitstoeten (€ 125.000) en door 2% lagere personeelskosten (€ 23.000).
- De overheadkosten zijn € 22.000 hoger door hogere licentiekosten en de aanschaf van mobiele telefoons.

De gemeentelijke bijdrage is 4% lager dan begroot.

Gemeentelijke bijdrage Module Inkoop	Realisatie	Gewijzigde Begroting	Vershil
Gemeente Arnhem	548.339	571.849	-23.510
Gemeente Doesburg	34.584	36.067	-1.483
Gemeente Duiven	89.517	93.355	-3.838
Gemeente Lingewaard	124.997	130.356	-5.359
Gemeente Overbetuwe	144.562	150.760	-6.198
Gemeente Renkum	110.518	115.256	-4.738
Gemeente Rheden	118.023	123.083	-5.060
Gemeente Rozendaal	4.084	4.259	-175
Gemeente Wageningen	105.476	109.998	-4.522
Gemeente Westervoort	52.816	55.080	-2.264
Gemeente Zevenaar	152.403	158.937	-6.534
Totaal gemeenten	1.485.319	1.549.000	-63.681

1.4.2 Module Onderwijszaken

Er is een positief resultaat voor bestemming van € 159.000: de lasten van de module onderwijszaken zijn binnen de begroting gerealiseerd. Daarmee is de bezuinigingsopdracht voor 2021 een jaar eerder gerealiseerd. Wel moet er worden gezorgd dat de incidenteel lagere personeelskosten ook structureel lager blijven. Bij de realisatie na bestemming wordt er € 50.000 toegevoegd aan de nieuwe bestemmingsreserve van de module Onderwijszaken en de gemeentelijke bijdrage aan de submodule leerplicht wordt met € 54.000 verlaagd. De kosten voor regionale taken zijn € 56.000 lager dan begroot. Deze worden gefinancierd uit regionale RMC middelen.

Lasten en baten Module Onderwijs	Realisatie voor bestemming	Realisatie na bestemming	Gewijzigde Begroting	Vershil
<i>Euro x 1.000</i>				
Programma	1.958	1.958	2.068	-110
Overhead	648	648	698	-50
Lasten	2.606	2.606	2.766	-160
Deelnemende gemeenten	1.589	1.536	1.590	-54
Regionale bijdrage	1.134	1.078	1.134	-56
Overige baten	42	42	41	0
Baten	2.765	2.656	2.766	-110
Resultaat	159	50	-	50
Onttrekking aan reserve				-
Dotatie aan reserve		-50		-50
Eindresultaat	159	-	-	-

Toelichting

- De programmakosten zijn lager door UWV ontvangsten (€ 54.000), lagere externe inhuur van personeel (€ 29.000) en lagere opleidingskosten (€ 22.000).
- De overheadkosten zijn lager door structureel lagere huisvestingskosten (€ 14.000) en door lagere personeel-gerelateerde uitgaven (€ 31.000).

De gemeentelijk bijdrage voor Leerplicht is 4% lager.

Gemeentelijke bijdrage Module Onderwijs	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Vershil
Gemeente Arnhem	731.396	760.000	-28.604
Gemeente Doesburg	-		-
Gemeente Duiven	84.014	87.300	-3.286
Gemeente Lingewaard	-		-
Gemeente Overbetuwe	146.087	151.800	-5.713
Gemeente Renkum	83.004	86.250	-3.246
Gemeente Rheden	135.982	141.300	-5.318
Gemeente Rozendaal	2.406	2.500	-94
Gemeente Wageningen	-	-	-
Gemeente Westervoort	63.227	65.700	-2.473
Gemeente Zevenaar	140.601	146.100	-5.499
Totaal Leerplicht	1.386.717	1.440.950	-54.233
VSV Gemeente Arnhem	149.500	149.500	-
Totaal gemeenten	1.536.217	1.590.450	-54.233

1.4.3 Module WSP

Het resultaat voor bestemming is beter dan begroot. De totale lasten van de module WSP zijn € 26.000 hoger dan begroot. Hier staan € 45.000 aan extra inkomsten tegenover: de onttrekking aan de reserve is daarmee € 20.000 lager dan begroot.

Lasten en baten Module WSP	Realisatie voor bestemming	Realisatie na bestemming	Gewijzigde Begroting	Vershil
<i>Euro x 1.000</i>				
Programma	1.187	1.187	1.141	46
Overhead	519	519	540	-21
Lasten	1.707	1.707	1.681	26
Deelnemende gemeenten	1.534	1.534	1.534	-
Overige baten	135	135	90	45
Baten	1.669	1.669	1.624	45
Resultaat	-37	-37	-57	20
Onttrekking aan reserve		37	57	-20
Dotatie aan reserve				-
Eindresultaat	-37	-	-	-

Toelichting

- De programmakosten zijn € 46.000 hoger door extra inzet van personeel op het project Schakelpunt en het project WSP Midden-Gelderland werkt door (€ 37.000) en hogere communicatiekosten voor deze projecten (€ 8.000). Voor beide projecten is er extra financiering ontvangen (€ 45.000).
- De ICT investering en verhuizing is gerealiseerd voor € 42.000. Dit is € 15.000 lager dan de begroting van € 57.000.
- De overige overheadkosten vallen incidenteel ook lager uit dan begroot. Daarom is de onttrekking aan de bestemmingsreserve € 37.000 in plaats van € 57.000.
- Het saldo van de bestemmingsreserve WSP was eind 2019 € 75.000. Het resterende bedrag van de bestemmingsreserve is eind 2020 € 38.000.

De gemeentelijke bijdrage voor 2020 blijft ongewijzigd.

Gemeentelijke bijdrage Module WSP	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Vershil
Gemeente Arnhem	611.600	611.600	-
Gemeente Doesburg	44.600	44.600	-
Gemeente Duiven	100.200	100.200	-
Gemeente Lingewaard	182.700	182.700	-
Gemeente Overbetuwe	187.100	187.100	-
Gemeente Rheden	171.300	171.300	-
Gemeente Rozendaal	6.200	6.200	-
Gemeente Westervoort	59.200	59.200	-
Gemeente Zevenaar	171.000	171.000	-
Totaal gemeenten	1.533.900	1.533.900	-

1.4.4 Module WgSW

Het resultaat voor bestemming is € 2,3 miljoen positief. De lasten van de module WgSW zijn € 1.719.000 lager dan begroot. De bijdrage van buitengemeenten en overige baten zijn respectievelijk € 49.000 en € 554.000 hoger dan begroot. De bestemmingsreserve wordt met € 26.000 verlaagd naar € 555.000 zodat het saldo weer gelijk is aan 1% van de personeelskosten. De gemeentelijke bijdrage wordt in de realisatie na bestemming verlaagd tot 55 miljoen.

Lasten en baten	Realisatie voor bestemming	Realisatie na bestemming	Gewijzigde Begroting	Vershil
Module WgSW				
<i>Euro x 1.000</i>				
Programma	60.610	60.610	62.321	-1.711
Overhead	179	179	187	-8
Lasten	60.789	60.789	62.508	-1.719
Deelnemende gemeenten	57.372	55.047	57.395	-2.348
Bijdrage buitengemeenten	1.493	1.493	1.444	49
Overige baten	4.222	4.222	3.669	554
Baten	63.087	60.763	62.508	-1.745
Resultaat	2.298	-26	-0	-26
Onttrekking aan reserve		26	0	26
Dotatie aan reserve				-
Eindresultaat	2.298	-	-	-

Toelichting

- De programmalasten zijn € 1.711 lager dan begroot omdat er gemiddeld 1,2% minder fte's in dienst zijn (impact € 625.000) en door lagere gemiddelde loonsom per medewerker door lagere sociale lasten (impact € 700.000). De details van de loonkostenontwikkeling worden toegelicht in paragraaf 2.2.4.
- Incidentele overige baten: ter voorbereiding op de liquidatie van de Presikhaaf bedrijven (GR Werkvoorziening Midden-Gelderland) zijn de dienstverbanden van 14 boventalligen per 1 januari 2020 overgegaan naar de MGR. Hiervoor heeft de MGR € 3,5 miljoen ontvangen van Presikhaaf bedrijven. Daarnaast bestaan de overige baten uit het overnemen van de latente verplichtingen van Presikhaaf Bedrijven na liquidatie eind november (€ 250.000) en de doorbelasting van enkele looncomponenten aan Scalabor.
- De voorzieningen die van Presikhaaf Bedrijven zijn overgenomen lopen eenmalig via de baten en lasten. In 2020 zijn er enkele boventalligen uit dienst gegaan. Hierdoor is het totale geactualiseerde bedrag voor beide voorzieningen € 730.000 lager dan het bedrag dat is ontvangen van Presikhaaf Bedrijven (lagere programmakosten). Dit is onderdeel van de € 2.348.000 die in mindering wordt gebracht op de gemeentelijke bijdrage.

De gemeentelijk bijdrage is 4% lager dan begroot.

Gemeentelijke bijdrage	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Vershil
Module WgSW			
Gemeente Arnhem	28.707.021	29.931.500	-1.224.479
Gemeente Doesburg	1.796.569	1.873.200	-76.631
Gemeente Duiven	1.834.836	1.913.100	-78.264
Gemeente Lingewaard	4.637.011	4.834.800	-197.789
Gemeente Overbetuwe	3.945.987	4.114.300	-168.313
Gemeente Rheden	6.521.816	6.800.000	-278.184
Gemeente Rozendaal	49.969	52.100	-2.131
Gemeente Westervoort	2.558.182	2.667.300	-109.118
Gemeente Zevenaar	4.995.711	5.208.800	-213.089
Totaal gemeenten	55.047.102	57.395.100	-2.347.998

1.4.5 Module Beheer & Onvoorzien

De reguliere kosten voor de module beheer blijven binnen de begroting. Bij onvoorzien is de realisatie lager dan begroot. De toevoeging aan de bestemmingsreserve bedraagt € 31.000.

Lasten en baten	Realisatie voor bestemming	Realisatie na bestemming	Gewijzigde Begroting	Vershil
Module Beheer				
<i>Euro x 1.000</i>				
Programma	-	-	-	-
Overhead	307	307	329	-21
Lasten	307	307	329	-21
Deelnemende gemeenten	329	329	329	-
Overige baten	10	10	-	10
Baten	339	339	329	10
Resultaat	31	31	-	31
Onttrekking aan reserve			-	-
Dotatie aan reserve		-31		-31
Eindresultaat	31	-	-	-

Toelichting

- De MGR is in 2020 gestart met online opleidingsprogramma MGR Academy en online vitaliseringsprogramma. Hiervoor is € 10.000 subsidie ontvangen. Dit is gelijk aan de kosten van deze programma's.
- Binnen de begroting van beheer is € 31.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. In 2020 zijn de onvoorziene lasten slechts € 12.000.
- De reguliere overheadkosten zijn € 2.000 lager dan begroot.

De gemeentelijke bijdrage voor 2020 blijft ongewijzigd.

Gemeentelijke bijdrage	Realisatie	Gewijzigde Begroting	Vershil
Module Beheer			
Gemeente Arnhem	111.200	111.200	-
Gemeente Doesburg	8.100	8.100	-
Gemeente Duiven	18.200	18.200	-
Gemeente Lingewaard	33.200	33.200	-
Gemeente Overbetuwe	34.000	34.000	-
Gemeente Renkum	22.400	22.400	-
Gemeente Rheden	31.100	31.100	-
Gemeente Rozendaal	1.100	1.100	-
Gemeente Wageningen	27.500	27.500	-
Gemeente Westervoort	10.800	10.800	-
Gemeente Zevenaar	31.100	31.100	-
Totaal gemeenten	328.700	328.700	-

1.4.6 Samenvatting gemeentelijke bijdragen

In onderstaande tabel zijn de totaal bedragen per module opgenomen. De verschillen tussen de ontvangen voorschotbedragen van gemeenten en de definitieve bijdrage worden gecrediteerd en zijn als overige schulden op de balans opgenomen.

Gemeentelijke bijdrage Alle modules	<i>Realisatie</i>	<i>Gewijzigde Begroting</i>	<i>Vershil</i>	<i>Reeds gefactureerd</i>	<i>Te crediteren</i>
Gemeente Arnhem	30.859.056	32.135.649	-1.276.593	32.123.388	-1.264.332
Gemeente Doesburg	1.883.853	1.961.967	-78.114	1.961.201	-77.348
Gemeente Duiven	2.126.767	2.212.155	-85.388	2.211.369	-84.602
Gemeente Lingewaard	4.977.908	5.181.056	-203.148	5.179.069	-201.161
Gemeente Overbetuwe	4.457.736	4.637.960	-180.224	4.636.275	-178.539
Gemeente Renkum	215.922	223.906	-7.984	222.604	-6.682
Gemeente Rheden	6.978.221	7.266.783	-288.562	7.264.002	-285.781
Gemeente Rozendaal	63.759	66.159	-2.400	66.136	-2.377
Gemeente Wageningen	132.976	137.498	-4.522	137.498	-4.522
Gemeente Westervoort	2.744.225	2.858.080	-113.855	2.856.992	-112.767
Gemeente Zevenaar	5.490.815	5.715.937	-225.122	5.713.810	-222.995
Totaal gemeenten	59.931.238	62.397.150	-2.465.912	62.372.344	-2.441.106
Inkoop	1.485.319	1.549.000	-63.681	1.549.000	-63.681
Onderwijs	1.536.217	1.590.450	-54.233	1.589.148	-52.931
WSP	1.533.900	1.533.900	-	1.533.900	-
WgSW	55.047.102	57.395.100	-2.347.998	57.371.596	-2.324.494
Beheer	328.700	328.700	-	328.700	-
Totaal modules	59.931.238	62.397.150	-2.465.912	62.372.344	-2.441.106

2 Jaarverslag

2.1 Inleiding

De MGR kent een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het Dagelijks Bestuur en de voorzitter wordt uit het Algemeen Bestuur gekozen. Daarnaast kennen de vier modules een Bestuurscommissie.

Samenstelling Algemeen Bestuur MGR op balansdatum

AB-lid	Plaatsvervangend AB-lid	Gemeente
Ronald Paping	Geen vaste plaatsvervanger	Arnhem
Birgit van Veldhuizen	Loes van der Meijs	Doesburg
Johannes Goossen	Ineke Knuiman	Duiven
Helga Witjes	Aart Slob	Lingewaard
Brigitte Faber – de Lange	Rob Engels	Overbetuwe
Marinka Mulder	Leonie Rolink	Renkum
Marieke Albricht	Anton Logemann	Rozendaal
Dorus Klomberg	Ronald Haverkamp	Rheden
Leo Bosland	Maud Hulshof	Wageningen
Rob Raaijman	Geen vaste plaatsvervanger	Westervoort
Nanne van Dellen	Hans Winters	Zevenaar

Samenstelling Dagelijks Bestuur MGR op balansdatum

Dagelijks Bestuur	Functie	Gemeente
Johannes Goossen	Voorzitter	Duiven
Ronald Paping	Plaatsvervangend voorzitter	Arnhem
Dorus Klomberg	Lid	Rheden
Hermien Wiselius	Ambtelijk secretaris /Directeur	

Samenstelling Bestuurscommissies modules MGR op balansdatum

Gemeente	Inkoop	Onderwijszaken (RBL)	WSP en WgSW
Arnhem	Roeland van der Zee	Hans de Vroome	Martien Louwers
Doesburg	Peter Bollen	-	Arthur Boone
Duiven	Ineke Knuiman	Ineke Knuiman	Ineke Knuiman
Lingewaard	Aart Slob	Helga Witjes	Aart Slob
Overbetuwe	Rob Engels	Rob Engels	Dimitri Horsthuis-Tangelder
Renkum	Marinka Mulder	Marinka Mulder	-
Rozendaal	Anton Logemann	Anton Logemann	Anton Logemann
Rheden	Marc Budel	Ronald Haverkamp	Ronald Haverkamp
Wageningen	Leo Bosland	-	-
Westervoort	Hans Breunissen	Rob Raaijman	Rob Raaijman
Zevenaar	Hans Winters	Nanne van Dellen	Belinda Elfrink
Regiosecretaris	Margareth van Diermen	Nannette Zwiers	Kees Bouwhof
Manager module	Janny Kuijpers	Inge Hoogland	Angele Welting - WSP Werner van der Linden - WgSW

2.2 Programmaverantwoording

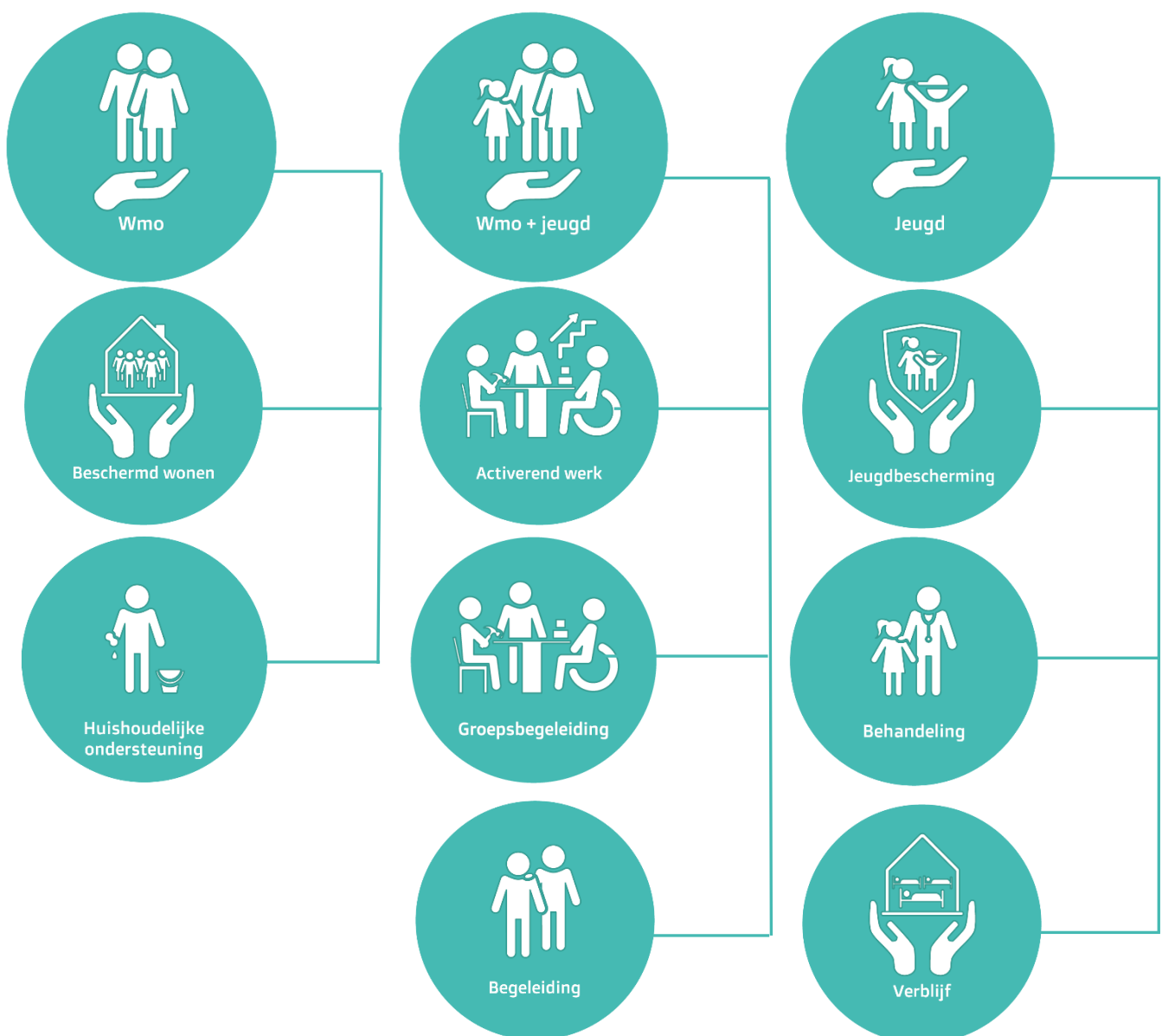
In deze programmaverantwoording worden per module de volgende onderwerpen toegelicht:

- de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd: wat hebben we bereikt?
- de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken: wat hebben we gedaan?
- de gerealiseerde baten en lasten: wat heeft het gekost?

Als onderdeel van de paragraaf Beheer wordt ook de ontwikkeling van de overheadlasten verklaard. Deze niet gemaakte uitgaven worden benoemd als incidentele negatieve lasten bij de incidentele lasten en baten. Om de ontwikkeling van de onderliggende structurele kosten per programma goed in beeld te brengen is deze analyse toegevoegd.

2.2.1 Programma module Inkoop

Het jaar 2020 heeft vooral in het teken gestaan van de contractering van zorgvormen die in juli 2020 is in gegaan. De zorgvormen zijn onderverdeeld in¹:

¹ Voor een inzicht welke zorgvormen vallen onder deze hoofdingeling verwijzen wij u naar het overzicht op bijlage 2

Covid-19 heeft een grote invloed gehad op het proces van de contractering. Met de gemeenten was afgesproken dat er in de eerste helft van 2020 met alle ingeschreven aanbieders een verificatiegesprek gehouden zou worden. Deze gesprekken zijn 3 dagen live gevoerd. Daarna volgde de Coronamaatregelen van maart 2020. Vanwege de urgentie van deze inkoopprocedure is meteen de overstap gemaakt naar digitale verificatiegesprekken via Teams.

Naast het coronaproof voortzetten en afronden van de contracteringsprocedure heeft inkoop SDCG ook de coördinerende rol op zich genomen in de regionale Corona-werkgroep. Inkoop SDCG zorgde voor de planning, agendering, voortgang en communicatie met de aanbieders over de regionale Corona- maatregelen. De maatregelen betroffen vooral de continuïteit van financiering en de regeling meerkosten Covid-19.

Een twintigtal aanbieders heeft inkoop SDCG niet vóór 1 juli kunnen contracteren. Dit is de On Hold-procedure geworden. Aanbieders zijn later dan 1 juli gecontracteerd of afgewezen.

Inkoop SDCG is drie maal gedagvaard door zorgaanbieders naar aanleiding van een afwijzing. Twee kort geding zittingen zijn in 2020 gevoerd, de derde volgt in het voorjaar 2021. Zowel bij het eerste als tweede kort geding is de primaire eis van de aanbieder afgewezen. Bij het eerste kort geding is ook de secundaire eis volledig afgewezen voor het tweede kort geding is de secundaire eis afgewezen maar moet inkoop SDCG wel aanvullend onderzoek doen.

Wat hebben we bereikt?

- Per 1 juli 2020 zijn nieuwe zorgcontracten bij 11 gemeenten ingegaan voor periode juli 2020 t/m juni 2024. De gecontracteerde aanbieders zijn getoetst op de (kwaliteits)eisen die in de contractering zijn opgenomen en die samen met de gemeenten zijn vastgesteld. Hiermee wordt is een passend zorg- aanbod voor inwoners gegarandeerd.
- Alle aanbieders zijn getoetst op de inschrijving, kwaliteitseisen en hebben een verificatiegesprek gehad. De jaarrekening van een groot aantal aanbieders is getoetst en in de verificatie meegenomen.
- Op 1 juli zijn op *alle* zorgvormen voor *alle* gemeenten totaal zo'n 400 aanbieders gecontracteerd, ongeveer 70 aanbieders zijn niet gecontracteerd (de vorige contractering: 900 aanbieders).

Na de contractering is inkoop SDCG gestart met het verder uitwerken van artikelen uit de contractering.

1. Uitwerking proces tussentijdse openstellingen

In de contractering staat dat tussentijdse openstellingen kunnen worden uitgevoerd op aangeven van en ten behoeve van één of meerdere gemeenten en één of meerdere zorgvormen of producten. De uitwerking van het proces "tussentijdse openstellingen" is ingericht en ook op verzoek van gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Doesburg en Zevenaar uitgevoerd. Het proces staat beschreven op de website van inkoop SDCG.

2. Uitwerking proces onderaannemers.

Onderaannemers zijn bij toetreding aangemeld. Na toetreding moet inkoop SDCG toestemming geven voor het inzetten van nieuwe onderaannemers. Daarnaast kunnen gemeenten aangeven of zij nieuwe onderaannemers voor zorgvormen en producten accepteren. Het proces "onderaannemers" is uitgewerkt, gecommuniceerd en geplaatst op de website.

3. Aanpassen producten

In de contractering is aangegeven dat producten/ tarieven kunnen worden aangepast. In het najaar 2020 is een aangepast product Huishoudelijke Ondersteuning voor Zevenaar en Doesburg regionaal gecontracteerd.

4. Kwaliteitstoetsing

Vanaf 1 juli is het proactieve kwaliteitstoezicht bij 70 WMO-aanbieders uitgevoerd. Deze Quick scans monitoren de kwaliteitseisen op hoofdlijnen. Hiervoor is het instrument van de Quick scans ontworpen. Deze scans worden uitgevoerd door de VGGM. Op basis van de uitkomst kan

een verdiepend onderzoek door de VGGM worden ingezet of kan een gesprek volgen over de bevindingen. De resultaten van de Quick scans worden meegenomen in de trimesterrapportages die 3x per jaar worden opgeleverd door inkoop SDCG. De eerste resultaten van de eerste Quick scans zijn nog in bewerking.

Wat hebben we gedaan?

Van januari tot juli 2020 stond de inkoopprocedure centraal.

Op 3 februari 2020 is de inschrijving gesloten. Daarna zijn de volgende taken uitgevoerd:

1. Toetsing van de inschrijving: is de inschrijving correct en compleet?
2. Opvragen diploma's en VOG. Bij deze stap was een standaardprocedure bestaande uit de opvraag van enkele diploma's en VOG. Voor een aantal aanbieders is een grotere of volledige uitvraag gedaan van diploma's en VOG soms aangevuld met arbeidsovereenkomsten en dienstroosters.
3. Inplannen en voeren van verificatiegesprekken.
4. Beoordelen van inschrijver: toelaten of afwijzen.
5. Juridische toets voor de af te wijzen aanbieders.
6. Aanbieder heeft kwalificatiebrief of afwijzingsbrief gekregen.

Van juli tot en met december 2020 stond de afronding van de contractering centraal en de doorontwikkeling van de nieuwe contractering.

1. Aanbieders On Hold- proces werd gevolgd voor aanbieders die niet vóór 1 juli gecontracteerd konden worden. Eind december stonden nog twee aanbieders op deze lijst.
2. Eerste nadere uitwerkingen van de contractering zijn gemaakt: proces tussentijdse openstellingen en regeling onderaannemers.
3. Quick scans in het kader van proactief toezicht is uitgevoerd bij 70 WMO-aanbieders.
4. Vanwege de verdere decentralisaties is de looptijd van contractering voor Beschermd Wonen tot 1 januari 2022, met een mogelijkheid tot verlenging. Er is een stuurgroep en werkgroep actief om de decentralisatie van Beschermd Wonen regionaal te regelen. Inkoop SDCG heeft zitting in de werkgroep en stuurgroep en door inkoop worden de marktverkenningen met aanbieders georganiseerd.
5. Zo'n 30 klachten over de afwijzingen van aanbieders zijn afgehandeld. Daarnaast is inkoop SDCG 3x gedagvaard, in 2020 zijn 2 kort gedingen gevoerd en gewonnen. Eén kort geding volgt in februari 2021.
6. Met het WSP is contact geweest over de uitvoering van de SROI-opdracht. Daarnaast is een voorlichting geweest bij RBL over de nieuwe inkoop en wat dat betekent voor de jeugdzorg.
7. Er zijn 10 rechtmatigheidsonderzoeken geweest en twee kwaliteitstoezichten op basis van signalen.

Wat heeft het gekost?

De programmalasten bedragen € 1.112.000 en zijn daarmee € 135.000 lager dan begroot. Dit heeft in de realisatie geleid tot € 64.000 lagere gemeentelijke bijdrage en € 72.000 hoger saldo voor de dekking van de hogere overheadlasten (€ 22.000) en de storting van € 50.000 in de bestemmingsreserve Inkoop.

Lasten en baten	<i>Realisatie 2020</i>	<i>Gewijzigde Begroting</i>	<i>Vershil</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>
Programma Inkoop				<i>incidenteel</i>	<i>incidenteel</i>
<i>Euro x 1.000</i>					
Personeelskosten	945	968	-23	-4	
Uitvoeringskosten	167	279	-112	-105	
Programmalasten	1.112	1.247	-135	-110	
Deelnemende gemeenten	1.485	1.549	-64		
Overige baten	0,2	-	0,2	0,2	
Baten	1.486	1.549	-63	0,2	
Saldo	374	302	72	110	
Onttrekking aan reserve			-		
Dotatie aan reserve	-50		-50	-50	
Resultaat Programma Inkoop	324	302	22	60	
Overheadlasten	324	302	22	7	
Eindresultaat	-	-	-	53	

Toelichting

- De personeelskosten zijn 2% lager dan begroot (- € 23.000). De reiskosten zijn in 2020 incidenteel € 4.000 lager. De resterende besparing van € 19.000 heeft een structureel effect, mede doordat de extra-inhuur voor de begeleiding van proces nieuwe inkoop dit jaar is afgerond.
- De uitvoeringskosten zijn € 112.000 lager dan begroot. Hiervan is € 105.000 incidentele besparing veroorzaakt door:
 - lagere advieskosten voor het uitvoeren van kwaliteitstoeten (- € 125.000). Deze activiteit is pas geïntensiveerd na het afronden van de nieuwe inkoop. Daardoor zijn deze kosten incidenteel lager en leidt dit niet tot structurele ruimte in de begroting.
 - De advocaatkosten voor de verdediging in processen n.a.v. de contratering nieuwe inkoop bedragen € 30.000.
 - Overige incidentele besparing op externe bijeenkomsten en ICT-ontwikkelkosten (totale impact -€ 10.000)
- De overheadkosten zijn € 22.000 hoger door hogere licentiekosten Microsoft en de aanschaf van mobiele telefoons (€ 7.000). De ICT kosten zijn daarmee structureel €15.000 hoger.
- Conclusie: de besparing op de programmakosten van € 135.000 is grotendeels incidenteel (-€ 110.000). Van de resterende structurele besparing van € 25.000 is €15.000 nodig voor de dekking van de structureel hogere overheadlasten.

2.2.2. Programma module Onderwijszaken

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken is dé gids voor jeugdigen van 5 tot 23 jaar in het recht op leren en ontwikkelen. Met de jeugdigen én met betrokkenen uit hun leven komen we tot een perspectief voor een passende plek in de samenleving door het recht op leren en ontwikkelen te bewaken.

Het RBL Midden-Gelre is belast met de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van leerplicht en voortijdig schoolverlaten en beoogt daarmee schoolverzuim en schooluitval onder jeugdigen terug te dringen en waar mogelijk te voorkomen. De ambitie van het RBL is om zoveel mogelijk jeugdigen een startkwalificatie² te laten behalen. Jeugdigen die verzuimen of (dreigen) uit te vallen, begeleidt het RBL terug naar school of naar een andere passende route in zorg of arbeid. Samenwerking met netwerkpartners in o.a. onderwijs, gemeenten en zorg is hierin onmisbaar. Alles wat het RBL doet, heeft als doel om het recht op leren en ontwikkelen voor onze jeugdigen te bewaken.

Voor de gemeenten Arnhem, Duiven, Overbetuwe, Renkum (na 1 april 2020), Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar voert het RBL alle wettelijke taken uit. De gemeente Lingewaard³ participeert in 2020 in de kwalificatieplichttaken op het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en in RMC. Voor het primair- en voortgezet onderwijs worden de leerplichttaken en kwalificatieplichttaken uit gemeentelijke bijdragen gefinancierd. De kwalificatieplichttaken op het mbo en RMC-taken worden bekostigd uit rijksmiddelen.

3.1. Wat hebben we bereikt?

Het RBL legt inhoudelijk verantwoording af en duidt de resultaten op verschillende momenten gedurende het jaar met o.a. een halfjaarlijkse monitor in februari en het jaarverslag, de artikel 25 rapportage (leerplicht) en de RMC effectrapportage in het najaar. Ook wordt er jaarlijks na het verschijnen van de (voorlopige) vsv-cijfers een regionale kwantitatieve vsv analyse gemaakt. Het jaarverslag van het RBL over schooljaar 2019-2020 is door het algemeen bestuur van de MGR vastgesteld en ter informatie aangeboden aan de deelnemende gemeenteraden. Gemeenten ontvangen ook een cijfermatige verantwoording per gemeente. Het jaarverslag voor het schooljaar 2019-2020 is te vinden op de [website](#) van het RBL.

Externe ontwikkelingen

In 2020 had het RBL te maken met verschillende externe ontwikkelingen die invloed hadden op de dienstverlening. Zo trad op 1 april 2020 de gemeente Renkum toe tot de module leerplicht. Verder stond 2020 vooral in het teken van de Covid-19 pandemie die veel impact had op de maatschappij, de jeugdigen in de regio Midden-Gelderland en op de dienstverlening van het RBL.

² Een startkwalificatie is een diploma op ten minste mbo-2, havo of vwo niveau. Op de 18^e verjaardag vervalt de kwalificatieplicht.

³ Vanaf 2021 voert het RBL ook voor gemeente Lingewaard alle wettelijke taken uit.

Beleidsindicatoren taakveld Onderwijs ⁴

Doelgroepen & Resultaten	Schooljaar 2018-2019	Schooljaar 2019-2020	Landelijk gemiddelde (2018-2019)
Jeugdigenpopulatie (4 tot 23 jaar)	78.200	78.347	
Leerlingenpopulatie (4 tot 23 jaar)	61.900	63.435	
Leerplichtige leerlingen⁵ (5 tot 18 jaar)	50.128	49.873	
Beleidsindicatoren			
Absoluut verzuim (per 1000 leerplichtigen)	1,4	2,5	1,8
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen)	71	127	
Relatief verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	29	27	26
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen)	1.461	1.359	
VSV percentage regio Arnhem (12-23 jaar)	2,03 %	Prognose was: 2,09% ⁶	2,0 %

Toelichting

- In de jeugdigenpopulatie zijn de jeugdigen van de gemeente Renkum en Lingewaard nog niet meegenomen, omdat zij in schooljaar 2019-2020 nog niet of deels deelnamen aan de leerplichtmodule van het RBL.
- Voor de stijging van het aantal jeugdigen met absoluut verzuim zijn twee verklaringen:
 - 1) In schooljaar 2019-2020 startten we met een zomeractie rondom leerplichtige leerlingen met absoluut verzuim. Deze actie is nodig, omdat elk jaar duizenden jeugdigen uit- en ingeschreven worden op school. Tussen de uit- en inschrijving zit vaak een aantal weken, waardoor jeugdigen die echt risico lopen om zonder school te zitten moeilijk opvallen. Doel van deze intensievere aanpak is om sneller zicht te hebben op administratieve fouten en daarmee sneller zicht op de jeugdigen die echt geen schoolinschrijving hebben.
 - 2) Door betere interne toetsing van de aanvragen voor vrijstellingen artikel 15 van de Leerplichtwet is het aantal toewijzingen sterk afgenomen, met als gevolg dat het aantal jeugdigen met absoluut verzuim toe is genomen (zie hieronder bij 'uitgelicht' voor een uitgebreidere toelichting).
- We zien dat in schooljaar 2019-2020 het aantal meldingen van leerplichtige leerlingen met relatief verzuim licht is gedaald. Wel scoren we nog net boven het landelijk gemiddelde. De afname is te wijten aan de schoolsluiting vanwege de Covid-19 pandemie in maart 2020. De verwachting is dat dit landelijk terug te zien is en dat het landelijk gemiddelde dus ook iets zal dalen. We verwachten dat dit een tijdelijk effect is. Tot maart 2020 zagen wij wel een toename van het aantal meldingen ten opzichte van het schooljaar daarvoor. Net na de schoolsluiting in maart 2020 lag de focus van de scholen op het inrichten van het onderwijs op afstand en was het voor ongeveer 3 weken onduidelijk wanneer en welk verzuim zij bij het RBL moesten melden, daarna namen de meldingen weer toe. Scholen en andere samenwerkingspartners hebben we sinds de eerste schoolsluiting steeds op de hoogte gehouden van landelijke richtlijnen en aanpassingen in onze werkwijze.

⁴ In de regeling 'beleidsindicatoren gemeenten' zijn drie beleidsindicatoren vastgesteld die door gemeenten in de programmaverantwoording opgenomen moeten worden: absoluut verzuim, relatief verzuim en het vsv percentage. De cijfers zijn gebaseerd op de artikel 25 rapportage en de definitieve vsv cijfers van november 2019 van het ministerie OCW

⁵ De gegevens van de gemeente Renkum zijn hier niet in meegenomen

⁶ Dit wordt in maart 2021 bekend

- Het vsv-percentage is voor de subregio Arnhem licht gedaald, namelijk van 2,09% in 2017-2018 naar 2,03% in 2018-2019. Dit is een trendbreuk na een aantal jaar een stijging en de landelijk stijging die doorzet. We zagen een daling op mbo niveau 2,3 en 4. Op mbo entree (niveau 1) zagen we regionaal een lichte stijging.

Toelichting infografic

De aanpak voor jeugdigen die niet op school zitten verschilt voor leer- of kwalificatieplichtige en niet leerplichtige jeugdigen. Dit wordt toegelicht in het jaarverslag van het RBL. Van de jeugdigen van 5 tot 18 jaar zit bijna de helft (49%) bij de start van het schooljaar 2020-2021 weer op school. Van de jeugdigen van 18 jaar en ouder zien we dat bij de start van het schooljaar 53% weer een opleiding volgt of hun startkwalificatie heeft behaald. Dit is in totaal 52% van de jeugdigen van 5 tot 23 jaar. In het schooljaar 2019-2020 is van 3,8% van schoolgaande jeugdigen van 5 tot 23 jaar verzuim gemeld bij het RBL. Dit waren 2.415 jeugdigen, waarvan 62% leer- of kwalificatieplichtig.

Wat hebben we gedaan?

De taken

De wettelijke taken van het RBL zijn:

- a. Toezien op de naleving van de leerplicht voor jeugdigen van 5 tot 16 jaar.
- b. Toezien op de naleving van de kwalificatieplicht voor jeugdigen van 16 en 17 jaar.
- c. Uitvoering geven aan de regionale meld-, en coördinatiefunctie⁷ (RMC) voor jeugdigen van 18 tot 23 jaar.

Daarnaast voert het RBL taken uit in het kader van het regionaal VSV programma: verzuim 18+, Schakelpunt (aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt voor jeugdigen die uitstromen van mbo entree en niveau 2) en participeert het RBL in de Sluitende keten (overstap vmbo-mbo) en Start & GO MBO. Het RBL voert ook preventieve taken uit. Dit betreft de inzet bij beginnend verzuim en het geven van voorlichting en advies aan scholen en netwerkpartners. Ten slotte biedt het RBL loopbaanadvies aan jongeren tot 27 jaar in de gemeente Arnhem die een uitkering ontvangen en de scholingsplicht opgelegd hebben gekregen. Dit is een aparte opdracht van de gemeente Arnhem aan het RBL.

Uitgelicht

- De Covid-19 pandemie had een groot effect op de dienstverlening van het RBL, vooral toen er sprake was van de (gedeeltelijke) schoolsluiting. In de tijd van de schoolsluiting is er veel contact geweest met de verschillende scholen en hebben wij hen regelmatig geïnformeerd over wat wij voor hen konden betekenen. Dit heeft in schooljaar 2019-2020 onze visie op het recht op onderwijs en ontwikkeling en onze aanpak vanuit maatschappelijke zorg in plaats van handhaven versterkt. We ondersteunden scholen in het (weer) in beeld krijgen van de jeugdigen door contact te leggen met ouders en/of jeugdigen. Om in contact te komen, gingen de consultants van het RBL ook op deurbezoek. Daarnaast heeft het RBL scholen continu op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rondom leerplicht en RMC, waardoor de samenwerking steeds goed op elkaar afgestemd kon worden. Ook merkten we dat scholen en andere netwerkpartners het RBL meer weten te vinden om advies te vragen op het gebied van schoolverzuim en schooluitval en zien we bij de jeugdigen dat er steeds meer sprake is van (verzwaaarde) persoonlijke problemen. Onze verwachting was dat na de zomer er veel meldingen zouden komen vanuit het mbo, omdat we landelijk en regionaal meerdere signalen ontvingen dat deze groep jeugdigen het zwaar had en heeft. Extra meldingen zagen we echter in het eerste deel van het schooljaar niet terug, wel is er goed contact tussen de consultants en de mbo scholen in de regio.

⁷ Verzuimmeldingen en uitschrijvingen registreren en in behandeling nemen van jongeren van 18 tot 23 jaar.

- In 2020 zette het RBL in op het beter intern toetsen van aanvragen voor vrijstellingen voor "ander onderwijs" (artikel 15 Leerplichtwet). Ouders van kwalificatieplichtige jeugdigen die geen regulier onderwijs volgen kunnen deze aanvragen. De expertisegroep vrijstellingen van het RBL denkt met leerplichtconsulenten mee over deze aanvragen en besluit samen met de betrokken consulent wat de beste oplossing is voor de jeugdige en of die oplossing aan de voorwaarden van een vrijstelling voldoet. Door deze aanpak daalde het aantal toewijzingen van 43 in schooljaar 2018-2019 naar 9 in schooljaar 2019-2020. Het aantal leerplichtige vsv'ers (absoluut verzuim) nam daardoor wel toe.
De afname van het aantal toewijzingen en de toename van leerplichtige vsv'ers betekent echter niet dat deze jeugdigen thuis op de bank zitten. Deze werkwijze zorgt er juist voor dat we meer maatwerkoplossingen kunnen bieden aan jeugdigen en de jeugdigen beter in beeld houden. Wij geloven dat dit hen op lange termijn een beter perspectief biedt dan een vrijstelling of proces-verbaal op korte termijn.
- In 2019 formuleerde het RBL een nieuwe missie en visie. In 2020 werd een start gemaakt met het formuleren van kernwaarden, -kwaliteiten, ambities, doelen en doestellingen. In 2021 gaat het RBL hier mee verder. De uitkomsten hiervan gebruikt het RBL onder andere voor het uitstippelen van het beleid en dienstverlening voor de komende jaren en om zich beter te profileren in de regio Midden-Gelderland.
- Er is steeds meer aandacht voor de overgang van onderwijs naar arbeid, zo ook bij het RBL. In 2020 werden de consulenten van het RBL getraind door de consulenten van het Schakelpunt onderwijs-werk, met als doel dat zij de arbeidsmarkt en de ondersteuningsmogelijkheden die daar zijn beter leerden kennen. Consulenten van het RBL weten hierdoor beter welke andere partijen ze moeten betrekken wanneer er een vraag is rondom arbeid. We onderzoeken nader welke rol het RBL zelf kan spelen in de eerstelijns begeleiding van jeugdigen naar een werkplek.
- De consulenten van het RBL zijn, vanwege hun contacten met de sociale wijkteams bij het inzetten van zorg, in september 2020 door de module Inkoop geïnformeerd over de nieuwe inkoop van jeugdhulp.

Wat heeft het gekost?

De programmalasten bedragen € 1.958.000 en zijn daarmee € 110.000 lager dan begroot. Dit heeft in de realisatie geleid tot € 54.000 lagere gemeentelijke bijdrage en € 56.000 lagere regionale bijdrage. Het saldo voor de dekking van overheadkosten is gelijk gebleven. Dit betekent dat de toevoeging van € 50.000 in de bestemmingsreserve Onderwijs komt uit de besparingen op overheadkosten.

Lasten en baten	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Vershil	Realisatie incidenteel	Begroting incidenteel
Programma Onderwijs					
<i>Euro x 1.000</i>					
Personeelskosten	1.933	2.037	-104	-63	17
Uitvoeringskosten	26	31	-5	-5	
Programmalasten	1.958	2.068	-110	-69	17
Deelnemende gemeenten	1.536	1.590	-54		
Regionale bijdrage	1.078	1.134	-56		
Overige baten	42	41	0	42	17
Baten	2.656	2.766	-110	42	17
Saldo	698	698	-	110	-
Onttrekking aan reserve			-		
Dotatie aan reserve	-50		-50	-50	
Resultaat Programma Onderwijs	648	698	-50	60	
Overheadlasten	648	698	-50	-16	
Resultaat	0	-	0	76	-

Toelichting

- De personeelskosten zijn incidenteel lager door UWV ontvangsten (€ 54.000), lagere externe inhuur van personeel (€ 29.000) en lagere opleidingskosten (€ 22.000). De incidentele kosten voor het personeel voor het uitvoeren van de extra opdrachten bedraagt (€ 42.000); in de begroting is uitgegaan van één extra opdracht van € 17.000.
- De overheadkosten zijn lager door structureel lagere huisvestingskosten (€ 14.000) en door lagere personeel-gerelateerde uitgaven (€ 31.000). Van deze besparing is € 16.000 incidenteel.
- Conclusie: de besparing van € 110.000 op programmalasten is incidenteel. De besparing op de overheadlasten is grotendeels structureel: € 34.000.

2.2.3 Programma module WerkgeversServicepunt

Het WerkgeversServicepunt is een integrale organisatie waarin medewerkers van UWV en van de MGR gezamenlijk uitvoering geven aan de taakstelling van het WSP. Deze taakstelling in de vorm van basisdienstverlening is vastgelegd in de DVO's (gemeenten/MGR) c.q. de samenwerkingsovereenkomst (UWV/MGR).

Het jaar 2020 is voor het WerkgeversServicepunt een dynamisch jaar geweest, waarin met name drie situaties effect hebben op zowel de werkzaamheden in 2020 als op de daarop volgende jaren.

1. sinds maart 2020 heerst met Covid-19 een pandemie die wereldwijd heeft geleid tot een kanteeling van de economie en het daarbij behorende arbeidsmarktperspectief;
2. binnen onze arbeidsmarkt is het besluit genomen tot een herijking van de opdracht van het WSP. Hiervoor is in september door de Bestuurscommissie het Herijkingsdocument vastgesteld met de daarbij behorende integrale opdracht tot uitvoering door het WSP;
3. in juli 2020 is het wijzigingsbesluit SUWI gepubliceerd in de Staatscourant. Dit besluit treedt per januari 2021 in werking. Het besluit is gericht op het organiseren van integrale werkgeversservicepunten voor iedere arbeidsmarktregio⁸.

Op basis van deze ontwikkelingen is in de Bestuurscommissie van december 2020 een addendum aan het Uitvoeringsprogramma 2021 toegevoegd. De uitkomsten van de herijking en de inhoud van het addendum zijn bij de accentverschuivingen in het uitvoeringsprogramma 2021 en het uitvoeringsprogramma 2022 als onderdeel van de meerjarenbegroting opgenomen. De herijking helpt bij het implementeren van de kaders die vanuit de nieuwe SUWI-wetgeving per januari 2021 van kracht zijn.

Wat hebben we bereikt?

Realisatie plaatsingen

De plaatsingsdoelstelling is sinds 2018 gelijk gehouden op het plaatsen van 1.156 personen. De Covid-19 pandemie heeft veel impact gehad op de plaatsingsmogelijkheden. In 2020 zijn in totaal 934 plaatsingen gerealiseerd. Dit is inclusief proefplaatsingen. Percentueel is hiermee op gemeentenniveau 76,6% van de reguliere taakstelling en 78,8% van de taakstelling op de banenafpraak gerealiseerd. Voor het UWV ligt deze realisatie op 83,9%.

Plaatsingen worden gedefinieerd als “alle geplaatste kandidaten op vacatures van het WSP inclusief proefplaatsingen (in het kader van de banenafpraak)”. Plaatsing van niet uitkeringsgerechtigden (NUG) wordt vooral gerealiseerd vanuit de contacten met schoolverlaters VSO/Pro (voortgezet speciaal onderwijs/praktijkonderwijs). Voor deze jongeren wordt getracht te borgen dat zij zoveel als mogelijk vanuit de leersituatie naadloos door kunnen naar een werksituatie. Dit gebeurt vaak via eindstages.

Per uitkeringsvorm geeft 2020 het volgende beeld:

Aantal plaatsingen per uitkeringsvorm	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Doelstelling 2020	Realisatie 2020	Verskil
Niet uitkeringsgerechtigden	100	225		97	97
Participatiewet	373	369	380	194	-186
Banenafpraak	440	268	256	259	3
Werkloosheidswet	365	298	496	359	-137
WAO/WIA/Wajong	21	24	24	25	1
Totaal	1.299	1.184	1.156	934	-222

⁸ Eén website en emailadres en één telefoonnummer waarmee werkgevers toegang krijgen tot de werkgeversdienstverlening en het borgen van continuïteit in het contact met de werkgever.

Werkgeversbenadering

Vanwege alle coronamaatregelen en de daarmee gepaard gaande lockdowns, heeft een groot aantal werkgevers problemen gehad met het behouden van de werkgelegenheid. Vanuit het WSP zijn deze werkgevers ondersteund met adviezen over zowel de mogelijkheden om werknemers (tijdelijk) elders te plaatsen (via WSP Midden Gelderland Werkt Door) als ook over alle ondersteunende financiële mogelijkheden waar werkgevers gebruik van kunnen maken (NOW, TOZO, TGLS, enz.). Ook vraagt het om met werkgevers meer strategisch te kijken naar hun personeelsplanning op de langere termijn. Dit vertaalt zich ook in onderstaande tabel, waarin met name het aantal contacten in het kader van *strategisch partnerschap*, zeker ten opzichte van de contacten in het kader van acquisitie en regulier relatiebeheer, hoog is.

Type contacten	Aantal contacten
Acquisitie	337
Strategische partnerschap	2.258
Werving, selectie, nazorg	1.779
Relatiebeheer	571
Informatie en advies	30
Totaal	4.975

In totaal zijn over 2020 1.155 werkgevers door accountmanagers van het WSP bezocht. In de tabel zijn deze onderverdeeld naar bedrijfsgrootte.

Bedrijfsgrootte	Aantal werkgevers bezocht
Groot: > 100 werknemers	71
Middel: 10-99 werknemers	321
Klein: <10 werknemers	763
Totaal	1.155

Wat hebben we gedaan?

Werkgeversadvisering

Werkgeversadvisering is een van de belangrijkste taken van de accountmanagers van het WSP. De accountmanager heeft richting de werkgever de rol van strategisch adviseur en faciliteert vanuit die rol breed over alle arbeidsmarkt vraagstukken waar een werkgever mee van doen kan krijgen. In het verslagjaar heeft Corona een grote impact gehad op alle ondernemers. Inherent hieraan is dat de vragen van werkgevers, zeker tijdens de eerste lockdown in maart 2020, zich voornamelijk richtten op advies over de inzet van steunmaatregelen. De accountmanagers van het WSP hebben hier, ook in samenwerking met de input van UWV, veel aandacht aan besteed.

Ondersteuning gemeenten en UWV

Door de lockdowns en de effecten daarvan op de bedrijfsvoering van ondernemers, werd van gemeenten en UWV veel extra inspanning gevraagd op het uitvoeren van de steunmaatregelen, vooral TOZO en NOW. Aan het WSP is zowel door UWV als door gemeenten extra ondersteuning gevraagd en geleverd op de werkzoekendendienstverlening om hiermee de continuïteit te borgen.

WSP Midden Gelderland Werkt Door

Ter ondersteuning van werkgevers in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland is, in navolging van NL Werkt Door, onder de vlag van het WSP het adviesteam Midden Gelderland Werkt Door opgezet. MGWD is een publiek-/private samenwerking waarbij Randstad vanuit de private sector expertise en coördinatie heeft ingebracht. Daarnaast is in het adviesteam expertise vanuit het WSP, Scalabor en VNO-NCW gebundeld. Vanuit dit project is de verbinding tussen werkgevers met een tekort aan personeel met werkgevers met een personeelsoverschot tot stand gebracht. Het project is gefinancierd vanuit middelen van Perspectief op Werk.

Evenementen / ontmoetingen

In het kader van de Strategische Uitvoeringsagenda is in intentie breed ingezet op het organiseren van ontmoetingen tussen werkzoekenden en werkgevers. Uiteraard hebben ook hier de coronamaatregelen zijn effect gehad. Veel fysieke ontmoetingen/evenementen hebben geen doorgang kunnen vinden. In de loop van het verslagjaar zijn steeds meer digitale instrumenten ontwikkeld (bijvoorbeeld Webinars), om werkgevers en werknemers virtueel te informeren en met elkaar kennis te kunnen laten maken. We verwachten deze ontwikkelingen vanaf 2021 volop te kunnen gaan benutten.

Naast het (beperkt) organiseren van banenmarkten en *meet & greet*-evenementen, is de werkapp, die ontwikkeld is door RSD De Liemers, tot een regionaal instrument voor werkzoekenden doorontwikkeld.

Ook in 2020 zijn HARRIE-trainingen verzorgd (deels digitaal), waarmee steeds meer inclusieve werkgevers uit ons netwerk nu de beschikking hebben over eigen interne jobcoaches: HARRIES.

Inzet WSP voor het Schakelpunt/RBL

In 2019 is een pilot opgezet om proefondervindelijk te ervaren in hoeverre het WSP, via het Schakelpunt, met een actieve inzet mee kan werken aan het realiseren van een sluitend vangnet voor jongeren die zich bevinden op het snijvlak van onderwijs, arbeidsmarkt en (jeugd)zorg. Het gaat om jongeren (mbo-entree/mbo-2) die door hun problematiek extra kwetsbaar zijn en die vaak geen netwerk hebben om een goede start te maken op de arbeidsmarkt. De pilot was in eerste instantie opgezet voor de duur van het schooljaar 2019 - 2020. Aangezien de opstart van de pilot meer tijd vroeg, is besloten deze door te laten lopen tot eind 2020.

Uiteindelijk zijn in totaal 67 leerlingen tijdens de pilotperiode onder de aandacht van het WSP gebracht. Daarvan zijn 31 personen geheel of gedeeltelijk aan het werk gegaan en is voor zes personen traject richting werk uitgezet (bijvoorbeeld BBL/BOL of een werkfittraject).

Uit de evaluaties komt naar voren dat het continueren van de inzet van het WSP, ook voor 2021, waardevol is voor zowel de scholen als de studenten. Hierbij ligt de focus voor het WSP primair op studenten waar bemiddeling/uitstroom naar werk aan de orde is.

Huisvesting

Huisvesting van het integrale WSP met medewerkers van UWV en MGR is een verantwoordelijkheid van de MGR. In 2019 is gezocht naar een nieuwe locatie voor het WSP. Diverse opties zijn verkend en uiteindelijk is door het dagelijks bestuur ingestemd met het huurvoorstel voor een eigen ruimte in Arnhem op bedrijventerrein Gelderse Poort. In februari 2020 heeft de verhuizing naar deze nieuwe locatie plaatsgevonden. Helaas heeft het WSP door de lockdowns nog niet goed van haar nieuwe stek gebruik kunnen maken.

Wat heeft het gekost?

De programmalasten bedragen € 1.187.000 en zijn daarmee € 46.000 hoger dan begroot.

Hiertegenover staat € 45.000 aan extra overige baten. Het Saldo voor de dekking van overheadkosten is nagenoeg gelijk gebleven. De lagere overheadkosten leiden tot lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve WSP: € 37.000 in plaats van € 57.000 die was begroot.

Lasten en baten Programma WSP	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Verschil	Realisatie incidenteel	Begroting incidenteel
<i>Euro x 1.000</i>					
Personeelskosten	1.162	1.132	30	127	60
Uitvoeringskosten	25	9	16	8	
Programmalasten	1.187	1.141	46	135	60
Deelnemende gemeenten	1.534	1.534	-	-	
Overige baten	135	90	45	135	90
Baten	1.669	1.624	45	135	90
Saldo	482	483	-1	0	30
Onttrekking aan reserve	37	57	-20	37	57
Dotatie aan reserve			-	-	
Resultaat Programma WSP	519	540	-21	37	87
Overheadlasten	519	540	-21	37	44
Resultaat	-	-	-	0	43

Toelichting

- De personeelskosten zijn € 30.000 hoger doordat er extra inzet is geweest voor het project WSP Midden-Gelderland werkt door!, naast de geplande incidentele inzet voor het programma Schakelpunt (€ 69.000). Al deze extra kosten hebben geleid tot extra overige baten: het saldo van de incidentele lasten en baten is op programmaniveau weer in evenwicht.
- De uitvoeringskosten zijn hoger door extra communicatiekosten (€ 8.000) en incidentele extra inzet voor het project WSP Midden-Gelderland werkt door! (€ 8.000).
- De kosten van de verhuizing en de ICT projectkosten vallen ten laste van de overhead. Deze incidentele kosten bedragen € 42.000 zijn daarmee lager dan begroot (€ 57.000). De overige overheadkosten vallen incidenteel € 5.000 lager uit dan begroot.
- Conclusie: Het saldo van de lasten en baten is structureel in evenwicht. Extra incidentele activiteiten worden apart gefinancierd en er resteert € 38.000 in de bestemmingsreserve WSP ten behoeve van afschrijvingskosten ICT.

2.2.4 Programma module Werkgeverschap SW

De module werkgeverschap SW is de module van de MGR die sinds 1-1-2019 belast is met het formeel werkgeverschap voor de nu nog ruim 1.850 SW medewerkers. Negen gemeenten⁹ nemen deel aan de module Werkgeverschap SW van de MGR SDCG. Daarvoor heeft de MGR een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Scalabor gesloten welke in ieder geval nog doorloopt tot 31-12-2022.

Wat hebben we bereikt?

- Uitvoering gegeven aan de werkgeversrol voor ruim 2000 SW medewerkers.
- Toezicht op de DVO afspraken gemaakt met Scalabor BV over de dienstverlening, de begeleiding van SW medewerkers en de groep "begeleid werken". Specifiek betrof het onder andere de volgende KPI's: ontwikkeling medewerkers, medewerkers-tevredenheid en ziekteverzuim van SW medewerkers.
- Conform de CAO Sociale Werkvoorziening heeft de werkgever de verplichting om voor iedere medewerker een actueel ontwikkelplan op te stellen (IOP) met uitsluiting van langdurig zieken. Deze taak is belegd bij Scalabor. Afsproken is dat Scalabor garandeert dat minimaal 85% van de mensen een actueel ontwikkelplan heeft. Actueel wil zeggen dat het plan niet ouder is dan 12 maanden. Op 30 juni 2020 was dit percentage nog 88% maar in de tweede helft van dit jaar is dat percentage sterk gedaald naar 61% op 31-12-2020. De oorzaak hiervan ligt in het feit dat er veel minder contact is geweest tussen werkbegeleiders en medewerkers en de focus is gericht op het aan het werk houden van de medewerkers. Veel werk viel weg waardoor er elders werk gevonden moest worden om mensen aan de slag te houden.
- Ook in 2020 is een medewerkersbelevingsonderzoek uitgevoerd (conform DVO afspraak). De medewerkerstevredenheid kwam uit op een 7,4 op een schaal van 10 in 2020 (was in 2019 een 7,0).
- Het ziekteverzuim van SW medewerkers is in 2020 gestegen van 14,6% in 2019 naar 15,96% in 2020. Opvallend is dat in de maand maart (start Covid-19 pandemie in Nederland) het ziekteverzuimpercentage extreem hoog lag (20,91%). De verklaring daarvoor is dat in die maand veel mensen die uit voorzorg thuisbleven zich ziekmelden. Na maart zijn er afspraken gemaakt dat mensen met een kwetsbare gezondheid geoorloofd thuis mochten blijven en werd deze vorm van geoorloofde afwezigheid niet meer gemeld als ziekteverzuim. Landelijk zijn op dit moment alleen SW-ziekteverzuimcijfers bekend over het eerste halfjaar 2020. Dit cijfer lag voor alle SW-bedrijven in Nederland op 16,1%.
- Per 1-1-2020 zijn 14 boventalligen van Presikhaaf Bedrijven overgedragen naar de Module WgSW van de MGR. In 2020 zijn opnieuw 6 medewerkers uitgestroomd. 4 medewerkers bereikten de pensioengerechtigde leeftijd en 2 medewerkers hebben elders werk gevonden, waardoor er eind 2020 nog 8 boventallige medewerkers resteren van de oorspronkelijke groep van 41. 2021 is het laatste jaar van het van Werk naar Werk traject voor deze medewerkers. De uitstroom naar werk van 2 medewerkers heeft een positief effect gehad op de voorziening, geld dat terugvloeit naar de gemeenten door een lagere gemeentelijke bijdrage.

Overzicht SW Medewerkers	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Realisatie 2019	Verschil% Begroting	Verschil% 2019	Verschil vs. 2019	Verschil vs. begroting
SW mensen(gem)	2.059	2.076	2.209	-0,8%	-6,8%	-150	-18
Mensen eindstand	1.989	2.005	2.133	-0,8%	-6,8%	-144	-16
SW AJ (gem)	1.845	1.854	1.972	-0,5%	-6,4%	-127	-9
SW AJ Eindstand (31/12)	1.789	1.791	1.905	-0,1%	-6,1%	-116	-2
SW Dienstverbanden fte	1.717	1.738	1.849	-1,2%	-7,1%	-132	-21
SW Begeleid werken fte	40	41	41	-0,4%	-0,4%	-0	-0
Totaal SW fte	1.758	1.779	1.890	-1,2%	-7,0%	-132	-21

⁹ Arnhem, Rheden, Zevenaar, Duiven, Westervoort, Rozendaal, Doesburg, Lingewaard en Overbetuwe

Wat hebben we gedaan?

We hebben het afgelopen jaar invulling gegeven aan de werkgeversrol en het toezicht op de naleving van de afspraken die zijn gemaakt in de DVO met Scalabor.

In 2020 heeft ook voor Scalabor de Covid-19 pandemie veel aandacht gevraagd in de zorg voor het personeel. Ook de SW-medewerkers in dienst van de MGR bleven niet gevrijwaard van de Covid-19 uitbraak maar gelukkig is er tot op heden nog niemand bezweken aan de gevolgen van Covid-19. Een aantal afdelingen moest tijdelijk worden gesloten en ook onderdelen als Intratuin Presikhaaf moest vanwege de lockdown tijdelijk worden gesloten. Dit heeft uiteraard ook effect gehad op de bedrijfsvoering, maar geen financiële gevolgen voor de deelnemende gemeenten binnen de MGR module WgSW.

In- en uitstroom SW medewerkers

Jaarlijks neemt de groep SW medewerkers in dienst bij de MGR af doordat er wel mensen uitstromen en niet of nauwelijks nieuwe mensen instromen. In 2020 zijn 149 mensen uitgestroomd waardoor het aantal mensen werkzaam met een SW indicatie voor onze regio uitkwam onder de 2000. Het grootste deel van de mensen stroomt uit als gevolg van pensionering (in 2020 73 mensen of 65 fte). Maar ook “gezondheidsproblemen” zijn een belangrijke reden voor uitstroom. In 2020 zijn 47 mensen uitgestroomd omdat ze langer dan 2 jaar ziek waren. Helaas zijn er in 2020 ook 10 medewerkers ons overlijden door overlijden. Onderstaand een overzicht van de aantallen mensen die in 2020 uit dienst zijn gegaan. Dat is meer dan begroot (6,8% i.p.v. de begrote 6%).

Reden	Aantal
(Vervroegd) Pensioen	73
Ontslag op eigen verzoek	7
Overige redenen	1
Overlijden	10
Overplaatsing naar ander SW-bedrijf	1
Reguliere arbeid	5
Twee jaar ziek	47
Wederzijds goedvinden	5
Eindtotaal	149

Liquidatie Presikhaaf Bedrijven (Werkvoorziening Midden-Gelderland)

In 2020 is de liquidatie van Presikhaaf Bedrijven formeel afgerond evenals het opheffen van een tweetal stichtingen verbonden aan Presikhaaf Bedrijven (Stichting Motivatie en Stichting Personeel Presikhaaf). Een aantal rechten en verplichtingen en contracten is overgeheveld naar de MGR module WgSW (waaronder de huurafspraken met Presikhaaf Schoolmeubelen). Bij de overdracht is dmv een activa-passiva overeenkomst ook een voorziening overgedragen voor een bedrag van € 250.000.

Onderzoek uitvoering SW na 2022 in Midden-Gelderland

In de tweede helft van 2020 is door de module WgSW een onderzoek uitgevoerd onder de deelnemende gemeenten aan de module, naar de bereidheid om ook na 2022 de uitvoering van de SW te beleggen bij Scalabor. Het huidige contract loopt af op 31-12-2022 en kan stilzwijgend worden verlengd. In het onderzoek zijn de resultaten tot dusver geëvalueerd en is geconstateerd dat de gemeenten bereid zijn om onder de huidige condities de uitvoering van de SW te continueren bij Scalabor.

Restitutie transitievergoedingen

Door gewijzigde wetgeving is het mogelijk om uitbetaalde transitievergoedingen voor mensen die na 2 jaar ziek uit dienst zijn gegaan, terug te vorderen bij het UWV. In overleg met Scalabor zijn hierover

werkaafspraken gemaakt. Er zijn vergoedingen teruggevorderd voor de uitbetaalde transitie-vergoedingen bij de MGR over de jaren 2019 (in totaal voor 40 personen waarbij voor 33 mensen inmiddels geld is terugontvangen) en 2020 (voor 53 mensen en tot dusver 21 terugontvangen).

Wat heeft het gekost?

De totale programmakosten vallen € 1.711.000 lager uit dan begroot. Dit komt door € 1.249.000 lagere personeelskosten SW en € 462.000 lagere uitvoeringskosten. De verlaging van de personeelskosten is voornamelijk structureel. De analyse van de personeelskosten SW is gezien de omvang opgenomen in een aparte tabel. De incidentele baten en lasten resulteren in positief saldo van € 839.000. Ook door hogere structurele baten is de bijdrage van deelnemende gemeente is daardoor in totaal € 2.348.000 lager dan begroot.

Lasten en baten Programma WgSW	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Verschil	Realisatie incidenteel	Begroting incidenteel
<i>Euro x 1.000</i>					
Personeelskosten SW	55.531	56.780	-1.249	-25	
Loonkostensubsidie BW	492	504	-12		
DVO Scalabor	1.585	1.547	38		
Voorziening Boventalligen PHB	2.749	3.479	-730	2.749	3.479
Voorziening Verplichtingen PHB	250	0	250	250	
Overige kosten	3	11	-8		
Uitvoeringskosten	5.079	5.541	-462	2.999	3.479
Programmalasten	60.610	62.321	-1.711	2.974	3.479
Deelnemende gemeenten	55.047	57.395	-2.348		
Bijdrage buitengemeenten	1.493	1.444	49		
Overname Boventalligen PHB	3.479	3.479	-	3.479	3.479
Overname Verplichtingen PHB	250	-	250	250	
Doorbelaasting Scalabor 2020	239	-	239	-	
Overige baten	254	190	65	84	
Overige baten	4.222	3.669	554	3.813	3.479
Baten	60.763	62.508	-1.745	3.813	3.479
Saldo	153	187	-34	839	-
Onttrekking aan reserve	26	-	26	26	-
Dotatie aan reserve			-	-	
Resultaat Programma WgSW	179	187	-8	865	-
Overheadlasten	179	187	-8	-3	
Resultaat	-	-	-	868	-

Toelichting

- **Conclusie:** De structurele impact is € 1,5 miljoen lagere gemeentelijk bijdrage. Dit zal ook leiden tot een lagere rijksbijdrage SW voor gemeenten.
- De overdrachten van voorzieningen van Presikhaaf komen zowel in de uitvoeringskosten en de overige baten terug. De voorziening Boventalligen PHB is met € 730.000 naar beneden bijgesteld nadat enkele mensen in het van werk-naar-werk traject eerder zijn uitgestroomd. Dit incidenteel voordeel loopt direct terug naar de gemeenten door de lagere bijdrage.
- Voor de extra kosten voor de voorziening overname latente rechten en verplichtingen heeft Presikhaaf Bedrijven € 250.000 betaald aan de MGR (opgenomen in de overige baten). Dit is dus kosten neutraal. Een eventueel saldo op deze voorziening wordt op basis van de verdeelsleutel die is vastgesteld bij de liquidatie van Presikhaaf Bedrijven terugbetaald aan de gemeenten.
- Overige baten: De extra werk-gerelateerde kosten, zoals overuren en reiskosten naar andere locaties, worden apart aan Scalabor gefactureerd en komen terug als 'overige baten'.
- **Conclusie:** Het voordeel van € 2,3 miljoen ten opzichte van de begroting is € 0,8 miljoen incidenteel en € 1,5 miljoen structureel lagere kosten.

Personeelskosten

De totale personeelskosten zijn 2,2% lager dan begroot (-€ 1.249.000,-) en 4,9% lager dan in 2019 die voor een belangrijk deel het gevolg zijn van een hogere uitstroom uit de SW (1,2%) en lagere sociale lasten (-1,1%). De CAO stijging ten opzichte van 2019 is 2,8%; dit is 0,2% lager dan begroot. Dit zijn niet beïnvloedbare externe factoren.

Verschillenanalyse	2020	2020	2019	Vershil	%Vershil	Vershil	%Vershil
Personeelskosten SW	Realisatie	Begroting	Realisatie	vs.	vs.	vs. 2019	vs. 2019
Euro x 1.000				Begroting	begroting		
Salarissen	55.061	56.296	58.145	-1.235	-2,2%	-3.084	-5,3%
Transitievergoeding	93	84	94	9	0,0%	-1	-1,0%
LIV	-754	-676	-933	-78	-0,1%	179	-19,2%
Reiskosten	748	705	728	43	0,1%	20	2,7%
Overige personeelskosten	384	372	335	12	0,0%	48	14,5%
Totaal Personeelskosten SW	55.531	56.780	58.369	-1.249	-2,2%	-2.838	-4,9%
<i>Indicatoren</i>							
Dienstverbanden SW (Fte)	1.717	1.738	1.849	-21	-1,2%	-132	-7,1%
Personeelskosten/Fte	32.338	32.667	31.566	-329	-1,0%	772	2,4%
CAO stijging	2,8%	3,0%	2,5%		-0,2%		
Sociale lasten/Fte	4.630	4.977	4.832	-347	-7,0%	-202	-4,2%

De overige verschillen kunnen als volgt worden toegelicht:

- De kosten van transitievergoeding € 93.000, betreft de kosten van de transitievergoeding die niet door UWV worden vergoed. (±6-8%) Dit is in lijn met de begroting.
- De belastingkorting m.b.t. Lage Inkomen Voordeel (LIV) is lager € 179.000 dan vorig jaar door aangepaste regelgeving en lagere korting. Dit wordt ruimschoots gecompenseerd door lagere sociale lasten.
- De reiskosten worden gedeeltelijk doorbelast aan Scalabor. In 2019 werd nog een bedrag van € 144.000 aan reiskosten voor extern gedetacheerden op deze kostenpost in mindering gebracht. Nu is dit expliciet zichtbaar in de baten. Netto is er dan geen stijging van € 20.000, maar een daling van € 124.000 (15%) ten opzichte van 2019.

2.2.5 Programma MGR beheer en overhead

Impact van Covid-19

De MGR heeft in 2020 met haar vier modules ingespeeld op de ontwikkelingen die corona met zich meebracht voor de inwoners, de gemeenten en onze samenwerkingspartners. Er is direct gekeken hoe de werkprocessen doorgang konden krijgen vanuit huis en hoe medewerkers gezond thuis konden werken. Daarbij is aandacht geweest voor de randvoorwaarden van het thuiswerken, zoals ICT voorzieningen enerzijds en de fysieke en mentale gezondheid anderzijds. Per module is gekeken wat er mogelijk is om de opdracht, wellicht in aangepaste vorm, uit te voeren. Met de managers, preventiemedewerkers en OR is regelmatig afstemming geweest om te zien wat er voor de medewerkers nodig en mogelijk is. Medewerkers hebben samen met ketenpartners dynamisch in kunnen spelen op deze situatie. De uitdagingen waren per module heel verschillend. Door dit met elkaar te bespreken zijn we tot passende oplossingen en aanpak gekomen.

Regionale uitdagingen

Het jaar 2020 stond ook in het teken van grote uitdagingen voor gemeenten, enerzijds door Covid-19, anderzijds door financiële uitdagingen in het sociaal domein. Als regionaal samenwerkingsverband in het sociaal domein heeft de MGR actief meegedacht en een signalerende, adviserende en faciliterende rol gespeeld voor gesprekken in de regio over continuïteit in de zorg, vragen over rechtmatigheid, nieuwe regionale taken op het terrein van inburgering en beschermd wonen en uitdagingen in de arbeidsmarkt en aansluiting van het onderwijs bij de arbeidsmarkt. We realiseren ons dat de regio ervoor gekozen heeft om haar expertise op onderdelen in het sociaal domein te bundelen bij de MGR die breder ingezet kan worden en leveren daarbij graag onze bijdrage.

Communicatie bestuurders en gemeenteraden

Vanaf medio maart is er vooral digitaal vergaderd door het dagelijks bestuur, algemeen bestuur en bestuurscommissies. Er is een vervolg gegeven aan de actieve communicatie met de raden van de 11 deelnemende gemeenten om hen te informeren over ontwikkelingen bij de MGR via vier digitale raadsinformatiebijeenkomsten, twee in mei en twee in december 2020. Daarmee hebben we iedereen de mogelijkheid gegeven om goed geïnformeerd te zijn over de ontwikkelingen in coronatijd bij de uitvoering van onze opdrachten.

Wat hebben we bereikt?

- De MGR heeft het afgelopen jaar laten zien een stabiele uitvoeringsorganisatie te zijn voor gemeenten en ketenpartners die staat voor continuïteit van kwalitatief goede dienstverlening binnen afgesproken opdrachten en budgetten en die dynamisch inspeelt op wat onverwachte situaties van ons vragen. Daarmee dragen we bij aan toegankelijkheid van passende ondersteuning bij onderwijs, participatie en zorg voor alle inwoners in onze regio.
- De uitvoering van de opdrachten is gebaseerd op zorgvuldige besluitvorming en transparante inhoudelijke en financiële verantwoording aan bestuurders en gemeenteraden.
- De MGR staat voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale vraagstukken in het sociaal domein. We zorgen voor een actieve verbinding tussen MGR en deelnemende gemeenten en zetten onze expertise in bij nieuwe vraagstukken in onderwijs, participatie en zorg, zoals bij beschermd wonen, inburgering, nieuw beschut en de mogelijkheden voor het inzetten van SROI door gemeenten en andere GR-en in de regio.
- Een meer integrale benadering bij de uitvoering van opdrachten van de verschillende modules, waardoor er meer toegevoegde waarde en kruisbestuiving ontstaat bij het werk voor inwoners en gemeenten: Denk daarbij aan:
 - RBL en WSP bij overgang onderwijs naar arbeidsmarkt (Schakelpunt)
 - Inkoop zorg en WSP als het gaat over de SROI verplichting van zorgaanbieders

- Inkoop zorg en RBL als het gaat om achtergronden nieuwe inkoop en signalen over zorgaanbieders en afstemming sociale wijkteams;
 - WSP en WgSW als het gaat over onderzoek en samenhang interventies onderkant van de arbeidsmarkt;
 - WSP, WgSW en Inkoop als het gaat om inzicht in inkoop arbeidsmatige dagbesteding en participatie.
- Een organisatie waar medewerkers gezond kunnen (thuis)werken met aandacht voor de fysieke en mentale gezondheid en medewerkers zich verder kunnen ontwikkelen in het talent- en opgavegericht werken.
- Stabilisatie van het ziekverzuim voor de hele MGR voor heel 2020 5,22% (was 5,44% in 2019 en 9,92% in 2018)

Wat hebben we gedaan?

Visie en strategie

In 2020 is de overall missie en visie van de MGR als basis voor onze meer integrale benadering en kruisbestuiving tussen de modules vastgelegd. Dit versterkt het gesprek over de impact en bijdrage die je als module van de MGR en als MGR als geheel wilt en kunt leveren aan de lokale en regionale vraagstukken in het sociaal domein. Je wilt als MGR blijven aansluiten bij de verwachtingen, wensen, opdrachten en keuzes die gemeenten hierin maken. Binnen de modules leidt dit tot module specifieke missies en visies.

Bestuurlijke besluitvorming en verantwoording afleggen

De zorgvuldige bestuurlijke besluitvorming via bestuurscommissies in het dagelijks bestuur en algemeen bestuur, mede gebaseerd op zienswijzen van gemeenteraden levert het draagvlak voor ons dagelijks werk. Daarom zorgen we voor tijdige informatievoorziening, goede advisering en transparantie bij het afleggen van inhoudelijke en financiële verantwoording.

Gezond (thuis)werken

Deze Covid-19 pandemie heeft veel gevraagd van iedereen, ook van de medewerkers van de MGR. Zij hebben dynamisch ingespeeld op de ontstane situatie door vanuit huis het werk voort te zetten met grote betrokkenheid, professionaliteit en toewijding. Achter de schermen is er door managers, preventiemedewerkers, communicatie en directie volop inzet op goede ict ondersteuning en aandacht, digitale programma's en informatie en adviezen voor de fysieke en mentale gezondheid van de medewerkers. Daarbij telkens inspeland op wat er nu kan en nodig is. In verbinding blijven met elkaar en op afstand met elkaar, gemeenten, ketenpartners en met alle partijen in het werkveld samenwerken is een uitdaging voor ons allemaal.

Talent- en opgavegericht werken: Time4Talent

In 2020 hebben we ons bewust gericht op het in ontwikkeling blijven als professional. We hebben onze HR visie op talent- en opgavegericht werken uitgewerkt tot een ontwikkelcyclus gebaseerd op ontwikkeling en inzetten van de talenten van iedere medewerker ten behoeve van de opgaves van het team en de organisatie als geheel. De OR is daar actief bij betrokken geweest. Om dit goed te implementeren is een project Time4Talent gestart. We hebben ervaren dat deze positief waarderende manier van werken gebaseerd op talenten motiverend en stimulerend werkt en ook in digitale vorm veel positieve energie brengt. Alle medewerkers van de MGR gaan hier in 2021 verder in hun eigen modules mee aan de slag.

Daarnaast hebben we gekeken wat er digitaal mogelijk is toen fysieke bijeenkomsten, trainingen en opleidingen geen optie meer waren. Daarvoor is in de zomer van 2020 een digitale MGR academie ingericht. Daarnaast hebben medewerkers digitaal opleidingen gevolgd om bij te blijven in hun vakgebied en zich te blijven ontwikkelen.

Professionele bedrijfsvoering

De rol van de integrale bedrijfsvoering is enerzijds faciliterend aan het werk van de medewerkers in de modules en anderzijds draagvlak voor de bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Daarbij zijn er in 2020 nieuwe uitdagingen geweest op het vlak van invoering WNRA, rechtmatigheidstoetsing, privacy, informatiebeheer, informatieveiligheid, archivering, en toegankelijkheid van de informatie. Dit heeft geleid tot:

- Invoering van WNRA en personeelshandboek digitaal beschikbaar;
- Voorbereiden rechtmatigheidstoetsing door dagelijks bestuur op basis van intern controleplan ter voorbereiding van mogelijke invoering in 2021;
- Betrouwbare partner informatietoegankelijkheid: Ontwikkelen gedragswijzer privacy, informatieveiligheid en integriteit, waaronder betere databescherming door mobiele telefoons van de MGR;
- Nieuwe afspraken en DVO's van Arnhem, Connectie, RID en 1 stroom 2020 en 2021 t.b.v. inhuur van diensten.
- Voldoen aan wetgeving: Inrichten archiefsysteem en start gesprekken met gemeenten over archiveren gemandateerde taken.
- Verbetering zichtbaarheid en communicatie: Check digitale toegankelijkheid van onze websites en voorbereiden benodigde aanpassingen in 2021.
- Bijeenkomst integriteit en afleggen eed en belofte nieuwe medewerkers;
- Kennismaking vertrouwenspersoon;
- Gezamenlijke aanbesteding uitzendkrachten/payrolling;

Wat heeft het gekost?

De overheadlasten bedragen € 307.000 en zijn daarmee € 21.000 lager dan begroot. Door de incidentele baten heeft dit geleid tot een positief saldo van € 31.000 die wordt toegevoegd aan de nieuwe bestemmingsreserve Beheer. De begroting van de module beheer bestaat uit de kosten van de beheerorganisatie en een post onvoorzien. De onvoorziene kosten zijn per definitie incidenteel.

Lasten en baten Beheer(overhead)	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Vershil	Realisatie incidenteel	Begroting incidenteel
<i>Euro x 1.000</i>					
Beheer	296	298	-2	-2	
Onvoorzien	12	31	-19	12	31
Overheadlasten	307	329	-21	10	31
Deelnemende gemeenten	329	329	-	31	31
Overige baten	10	-	10	10	
Saldo	31	-	31	31	-
Onttrekking aan reserve		-	-	-	-
Dotatie aan reserve	-31		-31	-31	
Resultaat Beheer(overhead)	-	-	-	-	-

Toelichting

- De reguliere kosten van de module Beheer zijn conform begroting.
- De onvoorziene lasten zijn met € 12.000 lager dan begroot (€ 31.000). Ook is er extra dekking ontvangen voor deze kosten in de vorm van de subsidie voor opleidingskosten.
- Conclusie: incidentele impact verklaart het verschil en structurele lasten en baten zijn in balans.

Overzicht Overheadlasten

De overheadlasten (€ 1.977.000) zijn € 78.000 lager dan begroot. Doordat de incidentele kosten € 40.000 lager zijn dan begroot is er structureel ruimte voor € 38.000 verlaging. De verschillen per module zijn reeds in hoofdstuk 1 en in de programmaverantwoording van hoofdstuk 2 besproken.

Overzicht Overhead <i>Euro x 1.000</i>	Classificatie	Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Vershil	Realisatie incidenteel	Begroting incidenteel
Kosten	Personeelskosten	973	1.014	-41	-16	
Groep	Huisvestingskosten	221	237	-16	-2	
	ICT kosten	241	299	-58	42	29
	P&O & FA kosten	327	304	23	-	
	Overige kosten	216	202	15	11	46
Totaal Overheadlasten		1.977	2.056	-78	35	75
Module	Inkoop	324	302	22	7	
	Onderwijs	648	698	-50	-16	
	WSP	519	540	-21	37	44
	WgSW	179	187	-8	-3	
	Beheer	307	329	-21	10	31
Totaal Overhead lasten		1.977	2.056	-78	35	75

Toelichting

- De personeelskosten zijn € 41.000 lager dan begroot waarvan € 16.000 incidenteel.
- De huisvestingskosten in het stadkantoor in Arnhem zijn lager met het nieuwe huurcontract.
- De kosten voor facilitaire dienstverlening (€ 73.000) die eerder onder ICT kosten werden geboekt, zijn nu correct opgenomen in de overige kosten.
- De implementatie van het programma Time4Talent leidt tot hogere P&O kosten (€ 23.000) in 2020 en 2021.
- De onderliggende kosten (zonder impact verschuiving facilitaire dienstverlening) zijn € 58.000 lager. Dit is voornamelijk door lagere incidentele kosten en incidenteel lagere kosten.
- Conclusie: lagere structurele kosten voor Onderwijs en hogere kosten (€ 34.000) voor Inkoop (€ 14.000).
- Conclusie lagere personeelskosten, huisvestingslasten en ICT-kosten (door verschuiving).

2.2.6 Beleidsindicatoren bestuur en organisatie

Op basis van de nieuwe BBV worden de effecten van beleid toegelicht met behulp van een vaste set beleidsindicatoren.

Formatie & indicatoren		2020	2020	2019	2021
Bestuur en organisatie		Realisatie	Gewijzigde Begroting	Realisatie	Primaire Begroting
Formatie (fte)	Beheer	2,1	2,1	1,8	3,1
(formatieplan)	Inkoop	12,8	12,8	11,8	12,8
	Onderwijs	30,1	30,1	28,6	29,2
	WSP	17,9	17,9	18,0	16,9
	WgSW	1,2	1,2	1,2	1,2
Totale formatie		64,1	64,1	61,4	63,2
Bezette formatie	Beheer	2,3	2,1	1,3	2,1
(fte vast)	Inkoop	11,4	10,6	9,8	10,6
	Onderwijs	27,4	26,5	27,0	26,5
	WSP	17,1	17,7	13,1	16,7
	WgSW	0,3	0,2	-	0,2
Totaal bezette formatie		58,5	57,0	51,2	56,0
Indicatoren	Externe inhuur %	11%	10%	18%	9%
	Overhead %	3%	3%	5%	3%
	Appartaatskosten per inwoner	€ 13,34	€ 14,18	€ 15,94	€ 13,96
	Formatie Fte per 1.000 inwoners	0,14	0,14	0,13	0,14
	Bezette vaste formatie fte per 1.000 inwoners	0,13	0,12	0,11	0,12

Vanaf 2020 zijn er conform begroting meer medewerkers in dienst van de MGR gekomen en is minder sprake van inhuur. Incidenteel worden vacatures ingevuld door externe inhuur. Daarnaast is voor tijdelijke opdrachten sprake van inhuur. De SW dienstverbanden en de resterende dienstverbanden van de boventalligen (in dienst tot 31/12/2021) zijn niet opgenomen.

2.3 Paragrafen

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de organisatie.

2.3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

De MGR wordt gefinancierd door deelnemende gemeenten en kent geen algemene reserve.

Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van de MGR kunnen slechts twee posten worden gerekend:

- Bestemmingsreserves
- Post onvoorzien

De Bestemmingsreserve WgSW is in 2019 gevormd, specifiek voor het risico van externe factoren die de personeelskosten SW beïnvloeden (reserve is max 1% van de personeelskosten). Voor de overige modules zijn er beperkte bestemmingsreserves ingericht (max. € 50.000, afhankelijk van begrotingsoverschot voorgaande jaren).

Bij de post 'onvoorzien' is een bedrag van € 31.000 begroot voor het jaar 2019.

Financiële kengetallen	2020	2020	2019
<i>Euro x 1.000</i>	Realisatie	Gewijzigde Begroting	Realisatie
netto schuldquote	-0,04	-0,05	-0,01
solvabiliteitsratio (A/B)	0,09	0,52	0,16
structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

De netto schuldquote blijft negatief doordat de schulden lager zijn dan de vlottende activa.

Door de bestemmingsreserves is een beperkt eigen vermogen ontstaan hetgeen terugkomt in de solvabiliteitsratio. Deze is lager dan 2019 door een toename van het balanstotaal met de voorziening boventalligen en het positieve resultaat over 2020 (eindafrekening naar gemeenten). De structurele exploitatieruimte is nul doordat structurele lasten en baten in evenwicht zijn.

Vennootschapsbelasting

Binnen de MGR is er geen sprake van een winststreven en derhalve valt de MGR niet onder VPB-plicht.

Inventarisatie risico's

De in de begroting genoemde risico's over 2020 zijn zonder optreden van deze risico's afgerond.

Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. De uitgewerkte risico's zijn dus vrijwel direct ook risico's voor de bij de deelnemende gemeenten.

Als onderdeel van het risicomanagement is er een risico-inventarisatie gemaakt. De belangrijkste risico's met de meeste impact worden hieronder genoemd met de genomen beheersmaatregelen.

	Risico	Kans	Reputatie/ maatsch. Impact	Financiële impact	Beheersmaatregelen
1	Incident/hack ICT beveiliging/ AVG / ICT systeem niet beschikbaar	Laag	Hoog	200k en 20k per dag	DVO's RID De Liemers & De Connectie; Informatiebeveiliging beleid en beveiligde mobiele telefoons.
2	Loonkosten stijging SW > Begroting	40%		600k (1%)	Bestemmingsreserve & additionele rijksbijdrage voor gemeenten op basis van LPO
3	Onrechtmatigheid of fraude	Laag	Hoog	<50k	Intern controle plan; betalingen door 4 mensen goedgekeurd.
4	Specifieke uitvoeringsrisico's modules leiden er toe dat maatschappelijke doelstellingen niet worden gehaald.	Medium	Medium/ Hoog	Indirect	Planning & control cyclus: actualiseren van uitvoerings- programma, periodiek overleg ambtelijke & bestuurlijke overleggen en prestatie- verantwoording. Inzet op kwaliteit en motivatie van medewerkers.
5	Wegvallen van deel financiering van gemeenten, door uitreden van een of meer modules.	Laag		500k (10% structuur)	Goede lange termijnplanning. Bescherming in regeling waarbij reorganisatiekosten bij uittrekders worden gelegd.
6	Geen passend personeel met expertise kunnen vinden voor het uitvoeren van de opdrachten	Medium	medium	50k	1. Een betrouwbare, zorgvuldige en interessante werkgever zijn waar mensen graag willen werken. 2. Goede contacten onderhouden met bureaus om snel mensen in te kunnen huren. Kosten worden dan wel hoger.

2.3.2 Financiering

Het financieringsvraagstuk van de MGR is van een beperkte omvang. De gemeenten betalen voorschotnota's, zodat de financieringsrisico's om die reden slechts beperkt zijn tot het tijdig ontvangen van deze bedragen.

Rentelasten

Dit is niet van toepassing.

Renteresultaat en toerekening

Er is geen resultaat op rente. Daarmee is de rente ook niet toegerekend aan de modules/taakvelden.

Renterisicobeheer

Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido;
- nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;

- de rente typische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, dus met uitzondering van de stortingen in de reserves. De kasgeldlimiet bedraagt derhalve € 5,6 miljoen. Het werkkapitaal is positief met voorfinanciering van de gemeentelijke bijdrage, dus is er geen behoefte aan externe financiering.

De liquide middelen betreft het rekening-courant tegoed bij de BNG. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Schatkistbankieren

Vanaf het 3^e kwartaal wordt het saldo dagelijks afgeroomd door de BNG naar 's Rijks schatkist.

Overzicht benutting Drempelbedrag schatkistbankieren					
Euro x 1.000	Drempel- bedrag	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten	513				
's Rijks schatkist aangehouden middelen		106	91	0	1
Ruimte onder het drempelbedrag		408	422	513	513
Overschrijding van het drempelbedrag		-	-	-	-

Renterisiconorm

Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisico-norm. De MGR heeft geen schulden aangetrokken of geldleningen uitgezet.

Relatiebeheer

Het betalingsverkeer is geconcentreerd bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

2.3.3 Bedrijfsvoering

Waar staat de MGR voor?

De MGR is een samenwerkingsverband dat is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers binnen het sociaal domein. De MGR voert een transparant financieel beleid.

Doelen en taken

De MGR heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van de basistaken (GR art. 6a, 1a) en de taken uit de samenwerkingsmodules (GR art. 6a, 1b). Over het uitvoeren van taken sluit de deelnemer per module en voor zover van toepassing per sub module een afzonderlijke dienstverleningsovereenkomst af met het samenwerkingsverband.

Personeel en integriteit

De medewerkers van de MGR hebben een aanstelling bij de MGR. Naast medewerkers met een aanstelling worden medewerkers ingehuurd. Dit is van toepassing op medewerkers die bij de MGR starten en voor taken waarvoor geen vaste formatie is en/of medewerkers waarvoor een specifieke deskundigheid is vereist. Het aantal medewerkers in vaste dienst is conform planning toegenomen. Het aantal medewerkers dat wordt ingehuurd is afgenomen. Er is in 2020 een gedragswijzer privacy, informatieveiligheid en integriteit ontwikkeld en met de OR afgestemd en opgenomen in het personeelshandboek en in Q1 in 2021 per module met medewerkers besproken.

Op 2 juli 2020 is een fysieke bijeenkomst geweest in de raadszaal in Westervoort over integriteit en is de eed of belofte afgelegd door nieuwe medewerkers in aanwezigheid van de voorzitter van de MGR.

Dienstverleningsovereenkomsten

In 2020 was er een dienstverleningsovereenkomst met de RID voor de ICT-diensten en ten behoeve van de module Onderwijszaken met de Connectie ten behoeve van ICT en archief en de gemeente Arnhem wat betreft juridische dienstverlening. Er is een DVO met 1 stroom over de personele en financiële dienstverlening. Er zijn huurovereenkomsten met de gemeente Arnhem en Westervoort en een particuliere verhuurder in Arnhem-Zuid.

Rapporteren

Aan de partners wordt per programma gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages worden halfjaarlijks opgesteld.

ICT

De MGR beheer, de module Inkoop, de module WSP en de module WgSW hebben in 2020 gebruik gemaakt van de ICT-omgeving (hardware en software) van RID De Liemers. Daarbij is de aangeschafte hardware eigendom van de MGR. Eind 2020 zijn er voor alle medewerkers telefoons van de zaak aangeschaft. Voor de module onderwijszaken is de ICT in 2020 geleverd door de Connectie. Zij leveren vanaf eind december 2020 ook de telefoons van de zaak in bruikleen voor de medewerkers van het RBL. Die hardware is eigendom van de Connectie.

Duurzaamheid

De MGR huurt in 2020 kantoorruimte bij de gemeenten Westervoort en Arnhem en bij de Rabobank in Arnhem Zuid. Op de locatie Westervoort is sprake van dubbele beglazing en ledverlichting. Verwarming vindt plaats door stadsverwarming en stroom wordt geleverd door De Groene Stroomfabriek en is mede afkomstig van de zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis en bibliotheek. Het gebouw heeft energielabel D.

RBL is in het nieuwbouw deel van het stadskantoor in Arnhem gevestigd. Dit deel heeft een energielabel A. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een warmtepomp die kan koelen en verwarmen. Voor verwarmen in koude periodes is de warmtepomp aangesloten op het warmtenet. Ook daar wordt groene stroom van de Groene stroomfabriek gebruikt. Verder is er sprake van gescheiden afvalverwerking voor papier en overige. De mate van scheiden verschilt per locatie. Door Covid-19 is beduidend minder gebruik gemaakt van de kantoorruimten.

Er zijn drie elektrische fietsen beschikbaar zodat medewerkers die met openbaar vervoer komen naar hun afspraken kunnen gaan. Ook kan via een OV businesscard gebruik gemaakt worden van OV, leenauto en OV fietsen. Via de mobiliteitsregeling wordt gebruik van openbaar vervoer en fietsen naar het werk ook gestimuleerd. Door Covid-19 en dringende advies om vanuit huis te werken is er in 2020 beduidend minder gereisd.

De MGR zet in op duurzame inzetbaarheid van medewerkers, waaronder vergroten van ontwikkelmogelijkheden, verlagen van werkdruk, opnemen van verlof, inzet preventiemedewerkers, aandacht voor goede werkhouding ter verhoging van het werkplezier en verlaging van het ziekteverzuim. In 2020 stond een groot deel van het jaar in het teken van corona en gezond en veilig thuis of vanuit huis werken. Daarbij is veel aandacht geweest voor arbothema's zodat mensen mentaal en fysiek gezond hun werk konden doen. Het verzuim is iets lager dan het verzuim in 2020.

3 Jaarrekening

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de baten en lasten van de MGR op verschillende manieren gepresenteerd en toegelicht. De balans en de mutaties van de balansposten ten opzichte van 2019 worden toegelicht. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de controle met betrekking tot de Wet Normering Topinkomens.

3.1 Overzicht baten en lasten

<i>Overzicht baten en lasten</i>		2020	2020	2020	2019
<i>Programma</i>	<i>Euro x 1.000</i>	Realisatie	Gewijzigde Begroting	Primaire Begroting	Realisatie
Inkoop	Lasten	1.112	1.247	976	1.022
	Baten	1.486	1.549	1.299	1.313
	Saldo	374	302	323	291
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	0	0	0
	Resultaat programma Inkoop	324	302	323	291
Onderwijs	Lasten	1.958	2.068	1.988	1.891
	Baten	2.656	2.766	2.666	2.550
	Saldo	698	698	679	659
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	0	0	0
	Resultaat programma Onderwijs	648	698	679	659
WSP	Lasten	1.187	1.141	1.063	1.085
	Baten	1.669	1.624	1.534	1.637
	Saldo	482	483	471	552
	Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	-75
	Onttrekking bestemmingsreserve	37	57	0	0
	Resultaat programma WSP	519	540	471	477
WgSW	Lasten	60.610	62.321	58.644	59.030
	Baten	60.763	62.508	60.314	61.252
	Saldo	153	187	1.671	2.222
	Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	-581
	Onttrekking bestemmingsreserve	26	0	0	0
	Resultaat programma WgSW	179	187	1.671	1.641
A	Resultaat Programma's	1.670	1.727	3.143	3.067
Overhead	Lasten	1.977	2.056	3.472	3.389
	Baten	339	329	329	322
	Saldo	-1.639	-1.727	-3.143	-3.067
	Dotatie bestemmingsreserve	-31	0	0	0
	B Resultaat Overhead	-1.670	-1.727	-3.143	-3.067
Eindresultaat	A + B	-	-	-	-
Totaal	Lasten	66.845	68.833	66.142	66.417
	Baten	66.913	68.776	66.142	67.073
	Saldo	68	-57	-	656
	Dotatie bestemmingsreserve	-131	-	-	-656
	Onttrekking bestemmingsreserve	63	57	-	-
Eindresultaat		-	-	-	-

Toelichting

De totale lasten voor bestemming zijn 2,0 miljoen lager dan begroot. De totale baten zijn € 1,9 miljoen lager dan begroot door het verlagen van de gemeentelijke bijdrage met € 2,5 miljoen en hogere incidentele baten. Er wordt netto € 57.000 toegevoegd aan de reserves. In de programmaverantwoording zijn alle onderdelen reeds toegelicht.

3.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Onderstaande tabel geeft per programma inzicht in de incidentele effecten. In totaal leiden deze incidentele baten en lasten tot een incidenteel voordeel van € 1 miljoen: de onderliggende structurele verlaging van de gemeentelijke bijdrage is € 1,5 miljoen (voornamelijk WgSW)

Incidentele impact		Totale Lasten en Baten			Incidentele Lasten en Baten		
		Realisatie 2020	Gewijzigde Begroting	Vershil	Realisatie	Gewijzigde Begroting	Vershil
Programma	Euro x 1.000						
Inkoop	Lasten	1.112	1.247	-135	-110	-	-110
	Baten	1.486	1.549	-63	0	-	0
	Saldo	374	302	72	110	-	110
	Dotatie bestemmingsreserve	-50		-50	-50	-	-50
	Resultaat programma Inkoop	324	302	22	60	-	60
Onderwijs	Lasten	1.958	2.068	-110	-69	17	-86
	Baten	2.656	2.766	-110	42	17	25
	Saldo	698	698	-0	110	-	110
	Dotatie bestemmingsreserve	-50		-50	-50	-	-50
	Resultaat programma Onderwijs	648	698	-50	60	-	60
WSP	Lasten	1.187	1.141	46	135	60	75
	Baten	1.669	1.624	45	135	90	45
	Saldo	482	483	-1	0	30	-30
	Dotatie bestemmingsreserve						
	Onttrekking bestemmingsreserve	37	57	-20	37	57	-20
	Resultaat programma WSP	520	540	-20	37	87	-50
WgSW	Lasten	60.610	62.321	-1.711	2.974	3.479	-505
	Baten	60.763	62.508	-1.745	3.813	3.479	334
	Saldo	153	187	-34	839	-	839
	Onttrekking bestemmingsreserve	26		26	26		26
	Resultaat programma WgSW	179	187	-8	865	-	865
A	Resultaat Programma's	1.670	1.727	-57	1.023	87	936
Overhead	Lasten	1.977	2.056	-78	35	75	-40
	Baten	339	329	10	41	31	10
	Saldo	-1.639	-1.727	88	6	-44	50
	Dotatie bestemmingsreserve	-31		-31	-31	0	-31
	Resultaat Overhead	-1.670	-1.727	57	-26	-44	18
Eindresultaat	A + B	0	0	0	997	43	954
Subtotaal	Lasten	66.845	68.833	-1.988	2.966	3.631	-665
	Baten	66.913	68.776	-1.863	4.032	3.617	414
	Saldo	68	-57	125	1.065	-14	1.079
	Dotatie bestemmingsreserve	-131	-	-131	-131	-	-131
	Onttrekking bestemmingsreserve	63	57	6	63	57	6
Saldo na bestemmingsreserves		-	-	-	997	43	954

Toelichting

Structurele lasten die in 2020 lager zijn uitgevallen door incidentele meevallers zijn als negatieve incidentele lasten in het overzicht opgenomen. In de programmaverantwoording zijn alle onderdelen reeds toegelicht. De belangrijkste incidentele bedragen en meevallers zijn:

- Inkoop: € 125.000 Lagere advieskosten voor het uitvoeren van kwaliteitstoeten.
- Onderwijs: € 54.000 UWV ontvangsten
- € 51.000 Lagere externe inhuur van personeel en lagere opleidingskosten.
- € 42.000 Lasten & baten voor het uitvoeren van extra opdrachten.
- WSP: € 39.000 Externe inzet voor WSP Midden-Gelderland werkt door!
- € 69.000 Personele inzet Programma Schakelpunt
- WgSW: € 3.479.000 Overdracht voorziening boventalligen van Presikhaaf bedrijven
- € 250.000 Overdracht voorziening latente verplichtingen Presikhaaf Bedrijven (beide zowel als uitvoeringskosten en als overige baten)
- € 730.000 Vrijval voorziening boventalligen
- € 55.000 Extra ontvangst UWV compensatie transitievergoeding 2019
- Overhead € 42.000 ICT en verhuiskosten WSP

De conclusies per module zijn hieronder samengevat:

- **Inkoop:** de besparing op de programmakosten van € 135.000 is grotendeels incidenteel (–€ 110.000). Van de resterende structurele besparing van € 25.000 is €15.000 nodig voor de dekking van de structureel hogere overheadlasten.
- **Onderwijs:** de besparing van € 110.000 op programmalasten is incidenteel. De besparing op de overheadlasten is grotendeels structureel: € 34.000.
- **WSP:** Het saldo van de lasten en baten is structureel in evenwicht. Extra incidentele activiteiten worden apart gefinancierd en er resteert € 38.000 in de bestemmingsreserve WSP.
- **WgSW:** Het voordeel van € 2,3 miljoen ten opzichte van de begroting is € 0,8 miljoen incidenteel en € 1,5 miljoen structureel lagere kosten. Dit zal ook leiden tot een lagere rijksbijdrage SW voor gemeenten
- **Overhead:** lagere structurele kosten voor Onderwijs en hogere kosten (€ 34.000) voor Inkoop (€ 14.000). Dit wordt veroorzaakt door lagere personeelskosten, huisvestingslasten en ICT-kosten (door verschuiving).

3.3 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

De afwijkingen in de lasten ten opzichte van de begroting kunnen als volgt worden verklaard:

Overzicht Lasten		2020	2020	Vershil
	Classificatie	Realisatie	Gewijzigde	vs. gew.
<i>Euro x 1.000</i>			Begroting	<i>Begroting</i>
3	WSP	1.187	1.141	46

Toelichting

Categorie 1 - Compensatie door direct gerelateerde opbrengsten:

- De programmalasten van de module WSP zijn hoger dan begroot door extra kosten voor extra activiteiten voor het programma WSP Midden-Gelderland werkt door! Deze kosten zijn gefinancierd vanuit programma Perspectief-op-Werk.

De programmalasten van de overige modules en de overheadlasten zijn binnen begroting gerealiseerd.

3.4 Balans

ACTIVA (Euro x1.000)	31-12-2020	31-12-2019	PASSIVA	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa	39	-	Vaste passiva	2.779	656
<i>Materiële vaste activa</i>			<i>Eigen vermogen</i>		
Investerings met een economisch nut	39		Bestemmingsreserves	724	656
Vlottende activa	7.973	4.062	Resultaat baten & lasten 2020	-	
<i>Uitzettingen (looptijd < 1 jaar)</i>			Totaal eigen vermogen	724	656
Vorderingen op openbare lichamen	911	707	<i>Voorzieningen</i>	2.055	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.134	1.599	<i>Vaste schulden</i>	-	-
Overige vorderingen	551	253	Vlottende passiva	5.233	3.406
Totaal uitzettingen	6.596	2.559	<i>Netto-vlottende schulden (looptijd < 1 jaar)</i>		
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>	-	-	Overige schulden	3.283	924
<i>Overlopende activa</i>			<i>Overlopende passiva</i>		
Nog te ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	1.241	1.463	Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	70	72
Overige overlopende activa	136	41	Overige Overlopende passiva	1.880	2.411
Totaal overlopende activa	1.377	1.504	Totaal Overlopende passiva	1.950	2.483
Totaal Activa	8.012	4.062	Totaal Passiva	8.012	4.062

Borgstellingen / garantstellingen: nihil

Het balans totaal is met € 4,0 miljoen toegenomen. Voornamelijk door de voorzieningen van € 2,1 miljoen) en een hoger resultaat ten opzichte de begroting dan in 2019. Dit leidt tot hogere terugbetaling aan de gemeenten (€ 2,1 miljoen) dat is opgenomen als een overige schuld op de balans.

De opbouw en de mutaties van de balansposten worden in paragraaf 3.7 toegelicht.

3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat is bepaald op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden verantwoord slechts op voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Met verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar wordt rekening gehouden als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs.

Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt op het moment van buitengebruikstelling voor de resterende boekwaarde afgeschreven.

Afschrijvingsbeleid

De materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

- a. 25 jaar : voorzieningen aan terreinen;
- b. 40 jaar: gebouwen;
- c. 15 jaar: machines, apparaten en installaties;
- d. 15 jaar: inventarissen
- e. 7 jaar: vervoermiddelen;
- f. 4 jaar : ICT-investeringen
- g. 10 jaar: overige activa
- h. Niet: gronden.

Activa met economisch nut en een verkrijgingprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd. De afschrijvingstermijn voor ICT investeringen is teruggebracht van 5 naar 4 jaar. Dit sluit beter aan bij de gebruiksduur van notebooks. De financiële verordening wordt aangepast samen met andere wijzigingen m.b.t. de rechtmatigheidsverklaring. In het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt en vanaf het moment dat het door de MGR in gebruik kan worden genomen, wordt begonnen met afschrijven.

Bij het afschrijven wordt er geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen waarderen we tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid hebben we een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de gemaakte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa nemen we tegen nominale waarde op.

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

3.6 Toelichting op de balans

Vaste activa

De ICT investering in 2020 bedraagt € 51.000.

Vaste activa	ICT	Totaal
<i>Euro x 1.000</i>	Investerings	
Boekwaarde per 31 december 2019	0	0
<i>Investerings 2020</i>	51	51
<i>Afschrijvingen</i>	-12	-12
Boekwaarde per 31 december 2020	39	39

De notebooks worden in 4 jaar afgeschreven vanaf februari 2020.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Uitzettingen		2020	2019
<i>Euro x 1.000</i>	Debiteur	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen	1 Arnhem	467	118
Openbare lichamen	2 Doesburg	22	18
	3 Duiven	33	7
	4 Lingewaard	63	30
	5 Overbetuwe	64	129
	6 Renkum	32	29
	7 Rheden	85	41
	8 Rozendaal	1	2
	9 Wageningen	8	5
	10 Westervoort	33	245
	11 Zevenaar	73	37
Totaal Deelnemende gemeenten		881	662
	Neder-Betuwe	30	46
Totaal vorderingen openbare lichamen		911	707
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		5.134	-
Overige	UWV Werkbedrijf MG	-	35
Vorderingen	MBO Rijn IJssel	-	14
	Scalabor	542	177
	EMCO Groep	-	26
	Overige debiteuren	9	1
Totaal overige vorderingen		551	253
Totaal uitzettingen		6.596	960

Toelichting

- De openstaande vorderingen bij gemeenten hebben voornamelijk betrekking op doorbelasting van de BTW-lasten. Voor de activiteiten waar de koepelvrijstelling van toepassing is wordt de BTW doorgeschoven naar gemeenten. Gemeenten kunnen deze BTW verhalen in het BTW compensatiefonds.
- De vordering op Scalabor betreft de doorbelasting van werk-gerelateerde looncomponenten voor de jaren 2019 en 2020.
- Er is geen sprake van dubieuze debiteuren of betwiste facturen.
- De liquide middelen op de rekening-courant van de BNG worden dagelijks verrekend met de rekening-courant in 's Rijks schatkist. Daarom worden er geen liquide middelen aangehouden.

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

Overlopende activa		2020	2019
<i>Euro x 1.000</i>	Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
Nog te ontvangen			
bijdragen	<2019 UWV TV Presikhaaf Bedrijven	58	
overige overheid	2019 UWV compensatie transitievergoeding	77	530
	2020 UWV compensatie transitievergoeding	370	
	Belastingvoordeel (LIV)	736	933
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid		1.241	1.463
Overige	Vooruitbetaalde bedragen	92	16
Overlopende	Loonvoorschotten	3	2
Activa	Fietsplan	40	23
Totaal overige overlopende activa		136	41
Totaal overlopende activa		1.377	1.504

Toelichting

- Door nieuwe wetgeving wordt betaalde transitievergoeding bij uitdiensttreding na 104 weken ziekte grotendeels gecompenseerd door het UWV. De MGR heeft de vordering op het UWV van Presikhaaf overgenomen voor 50 dossiers. Op balansdatum resteren er nog 11 dossiers; voor de dossiers zonder UWV beschikking is 83% van vordering opgenomen op de balans.
- De laatste 6 dossiers van medewerkers uit 2019 waarvoor transitievergoeding is aangevraagd zijn na balansdatum afgerond. Dit bedraagt € 77.000. Voor de totale groep uit 2019 is van de betaalde transitievergoeding bij uit dienst na 104 weken ziekte 92% ontvangen.
- Voor het jaar 2020 resteren er 32 dossiers. Hiervoor is 92% van de betaalde transitievergoeding opgenomen op de balans (€ 370.000)
- Het te ontvangen belastingvoordeel voor lage inkomens (LIV) is lager dan in 2019 door gewijzigde regelgeving: er is minder voordeel voor de laagste lonen tot 110% van het WML.
- Vooruitbetaalde bedragen: dit jaar zijn meer facturen vooruit ontvangen voor de licentiekosten van software m.b.t. volgende boekjaar. (Totaal bedrag € 72.000). Voor het huurcontract voor het kantoor van het WSP is € 20.000 vooruitbetaald (incl. huur januari).

Verloop eigen vermogen

De MGR heeft geen algemene reserve. Wel zijn er dit jaar twee module-specifieke bestemmingsreserves vastgesteld.

Bestemmingsreserves	Module	Module	Module	Module	Module	Totaal
<i>Euro x 1.000</i>	Inkoop	Onderwijs	WgSW	WSP	Beheer	
Boekwaarde per 31 december 2019	0	0	581	75	0	656
<i>Onttrekkingen 2020</i>	0	0	-26	-37	0	-63
<i>Dotaties 2020</i>	50	50	0	0	31	131
<i>Totaal mutaties</i>	50	50	-26	-37	31	68
Boekwaarde per 31 december 2020	50	50	555	38	31	724

Deze bestemmingsreserves hebben het volgende doel:

1. WgSW: Opvangen van onvoorziene kosten voor SW dienstverbanden
2. Overige modules: Opvangen van onvoorziene kosten in de bedrijfsvoering en onvoorziene personeelskosten voor het uitvoeren van de reguliere taken van de module.

Voorzieningen

De voorzieningen kennen het volgende verloop:

Voorzieningen	Boventalligen Presikhaaf Bedrijven	Latente verplichtingen PHB	Totaal
<i>Euro x 1.000</i>			
Boekwaarde per 31 december 2019	0	0	0
<i>Dotaties 2020</i>	3.479	250	3.729
<i>Onttrekkingen 2020</i>	-897	-47	-944
<i>Vrijval</i>	-730		-730
Boekwaarde per 31 december 2020	1.852	203	2.055

Per 1 januari 2020 is er een voorzieningen gevormd met betrekking tot het overnemen van 14 boventallige medewerkers van Presikhaaf Bedrijven. Doordat bij enkele mensen het dienstverband is beëindigd is er sprake van een vrijval van € 730.000. Per balansdatum resteren er nog 8 boventalligen.

Daarnaast is bij de liquidatie van Presikhaaf Bedrijven eind november 2020 een voorziening overgedragen aan de MGR voor latente rechten en verplichtingen. De eventuele toekomstige overschotten of tekorten op deze voorziening worden verrekend met de voormalige deelnemers aan de GR Presikhaaf Bedrijven volgens een vastgestelde verdeelsleutel (conform liquidatieplan Presikhaaf Bedrijven).

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overige schulden		2020	2019
<i>Euro x 1.000</i>	<i>Crediteur</i>	<i>31-12-2020</i>	<i>31-12-2019</i>
Overige schulden	1 Arnhem	1.320	250
aan deelnemende	2 Doesburg	77	16
Gemeenten	3 Duiven	85	17
<i>(eindafrekening)</i>	4 Lingewaard	201	43
	5 Overbetuwe	179	36
	6 Renkum	7	0
	7 Rheden	286	57
	8 Rozendaal	2	0
	9 Wageningen	5	1
	10 Westervoort	113	22
	11 Zevenaar	223	44
	Totaal deelnemende gemeenten	2.497	487
	Crediteuren	75	218
	Nog te betalen	582	212
	BTW	128	7
Totaal overige schulden		3.283	924

Toelichting

De creditering van de gemeentelijke bijdrage is opgenomen in de overige schulden. Onder de nog te betalen bedrage is een stijging van het aantal facturen ontvangen na balansdatum die betrekking hebben op 2020 (in totaal € 371.000).

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

Overlopende passiva		2020	2019
<i>Euro x 1.000</i>	Rubriek	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitontvangen bedragen	Loonkostensubsidie		
	Presikhaaf Bedrijven	42	72
	Voorschot Perspectief op Werk	28	
Totaal vooruitontvangen bedragen		70	72
Overige overlopende Passiva	Netto salarissen	5	19
	Afdrachten Pensioenen	-	459
	Afdrachten OGV	0	0
	Afdrachten Loonbelasting	1.874	1.932
Totaal overige overlopende passiva		1.880	2.411
Totaal overlopende passiva		1.950	2.483

Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

De niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn:

- € 150.000 voor 450 niet opgenomen vakantiedagen ambtelijke dienstverbanden
- € 4,4 miljoen voor 34.000 niet opgenomen vakantiedagen SW dienstverbanden
- € 2,1 miljoen voor 7 maanden recht op uitbetaling vakantiegeld over 2020

3.7 Gebeurtenissen na balansdatum

De situatie van Covid-19 duurt voort in 2021. Er is nog geen zicht wanneer de maatregelen en het vaccinatieplan zal leiden tot meer mogelijkheden voor jeugdigen richting school of werk, werkzoekenden richting werkgevers en zorgvragen richting zorgaanbieders. Alle signalen wijzen erop dat de consequenties voor inwoners in onze regio groot zijn en tot nieuwe vragen en uitdagingen zullen leiden, ook voor de MGR. We realiseren ons dat 2021 en ook 2022 veel impact zal hebben op het werk voor de MGR. We verwachten niet dat dit grote financiële gevolgen met zich mee zal brengen.

3.8 Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) ingegaan. De MGR is opgericht per 1-4-2017. De MGR heeft vanaf 2018 medewerkers in dienst. De gegevens van de directeur/secretaris staan hieronder weergegeven.

Bezoldiging topfunctionarissen

De WNT is van toepassing MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland. Het voor MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000 op basis van de categorie algemeen.

Gegevens WNT H. Wiselius	2020	2019
bedragen x € 1		
Functiegegevens	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,78	0,78
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 72.005	€ 70.368
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.908	€ 12.119
Subtotaal	€ 84.913	€ 82.487
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 156.780	€ 151.320
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging		€ 82.487
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Topfunctionarissen met zonder bezoldiging

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Johannes Goossen	VOORZITTER DB EN AB
Ronald Paping	LID DB EN AB
Dorus Klomberg	LID DB EN AB
Marieke Albricht	LID AB
Leo Bosland	LID AB (gestart in 2020)
Lara de Brito	LID AB (beëindigd in 2020)
Nanne van Dellen	LID AB
Brigitte Faber-de Lange	LID AB
Theo Kampschreur	LID AB (beëindigd in 2020)
Marinka Mulder	LID AB
Rob Raaijman	LID AB (gestart in 2020)
Birgit van Veldhuizen	LID AB
Helga Witjes	LID AB

Bovengenoemde bestuurders zijn lid van het AB op basis van een wethouderschap in een deelnemende gemeente. Zij ontvangen geen bezoldiging van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2020 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Bijlage 1 Overzicht van de baten en lasten per taakveld

In dit overzicht worden de lasten en baten ingedeeld per taakveld conform BBV.

Overzicht Taakvelden			2020	2020	Vershil
Taakveld			Realisatie	Gewijzigde	vs. Gew.
<i>Euro x 1.000</i>				Begroting	Begroting
Lasten	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.958	2.068	-110
	6.4	Begeleide participatie	60.610	62.321	-1.711
	6.5	Arbeidsparticipatie	1.187	1.141	46
	0.4	Overhead	3.078	3.272	-194
	0.8	Overige baten en lasten	12	31	-19
	0.10	Mutaties reserves	131	0	131
Totaal Lasten			66.976	68.833	-1.857
Baten	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.656	2.766	-110
	6.4	Begeleide participatie	60.763	62.508	-1.745
	6.5	Arbeidsparticipatie	1.669	1.624	45
	0.4	Overhead	1.793	1.847	-53
	0.8	Overige baten en lasten	31	31	0
	0.10	Mutaties reserves	63	57	6
Totaal Baten			66.976	68.833	-1.857

Toelichting

- De modules vallen grotendeels gelijk aan de taakvelden.
- Inkoop en beheer zijn hier geconsolideerd als overhead, samen met de overheadlasten van de overige modules.
- De dotaties aan de bestemmingsreserves komen hier als lasten terug en onttrekkingen als baten.

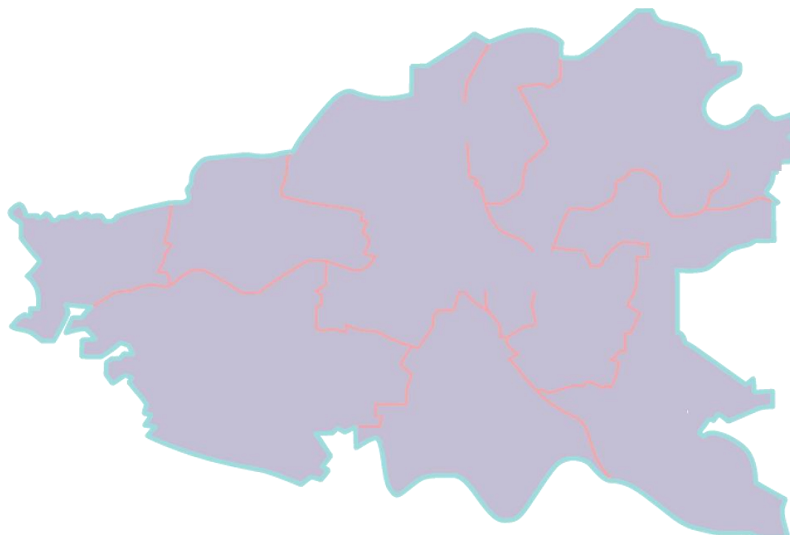
De cijfermatige analyse is niet anders dan eerder vermeld.

MEERJARENBEGROTING 2022 - 2025

- Primaire begroting 2022
- *Inclusief Uitvoeringsprogramma 2022*
- Meerjarenraming 2023 – 2025
- Begrotingswijziging 2021
- *Aanpassingen Uitvoeringsprogramma 2021*

Deelnemende gemeenten

2

Deelnemende gemeenten per module	Module Beheer	Module inkoop	Module Onderwijs	Module WSP	Module WgSW
Arnhem	✓	✓	✓	✓	✓
Doesburg	✓	✓		✓	✓
Duiven	✓	✓	✓	✓	✓
Lingewaard	✓	✓	✓	✓	✓
Overbetuwe	✓	✓	✓	✓	✓
Renkum	✓	✓	✓		
Rheden	✓	✓	✓	✓	✓
Rozendaal	✓	✓	✓	✓	✓
Wageningen	✓	✓			
Westervoort	✓	✓	✓	✓	✓
Zevenaar	✓	✓	✓	✓	✓

Voorwoord

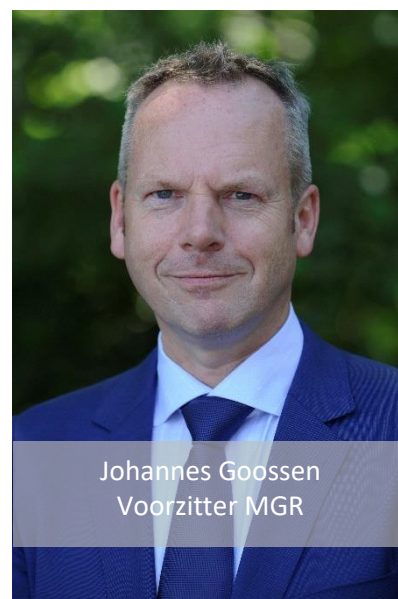
Het bestuur van de MGR is blij het uitvoeringsprogramma 2022 en de begroting 2021-2025 van de MGR sociaal domein centraal Gelderland (MGR SDCG) in deze vorm aan u voor te kunnen leggen. Door het uitvoeringsprogramma te integreren in het begrotingsdocument hopen we de leesbaarheid te vergroten. Hierdoor ontstaat een transparant overzicht met wat de MGR beoogt door de uitvoering van taken voor uw gemeente en welke inhoudelijke, bestuurlijke en financiële bijdrage uw gemeente hieraan levert.

De afgelopen jaren heeft de MGR laten zien dat ze dynamisch inspeelt op de veranderende omgeving. Het jaar 2020 heeft zich gekenmerkt door veranderingen door de Covid-19 pandemie. Ook in 2021 zien we deze veranderingen. Dit heeft effecten voor alle inwoners, scholieren, werkzoekenden, ondernemers, scholen en zorgaanbieders. In overleg met gemeenten is het afgelopen jaar de werkwijze zo nodig aangepast en zijn andere prioriteiten gesteld in het werk. Dat geldt deels ook voor 2021. Daarover informeren we u in dit document.

Hoe dit in 2022 zal zijn kunnen we nu nog onvoldoende inschatten. We geven hier aan wat we kunnen voorzien en wat we beogen te bereiken in 2022 en hoe we dat denken te bereiken. We blijven de ontwikkelingen volgen en hierop inspelen en zullen zo nodig in 2021 en 2022 aanpassingen doorvoeren in overleg met gemeenten. Zolang we daarmee binnen de begroting blijven, zullen we u hierover in de bijeenkomsten met raadsleden en/of digitale nieuwsbrieven informeren.

We hopen dat u dit herkent en u op deze wijze goed geïnformeerd bent en zien uw eventuele zienswijze graag tegemoet.

Johannes Goossen
Voorzitter MGR

Johannes Goossen
Voorzitter MGR

Wat is de MGR en wat zijn de taken van de vier modules van de MGR

MGR sociaal domein centraal Gelderland

De gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar werken samen in het sociaal domein binnen een modulaire gemeenschappelijke regeling.

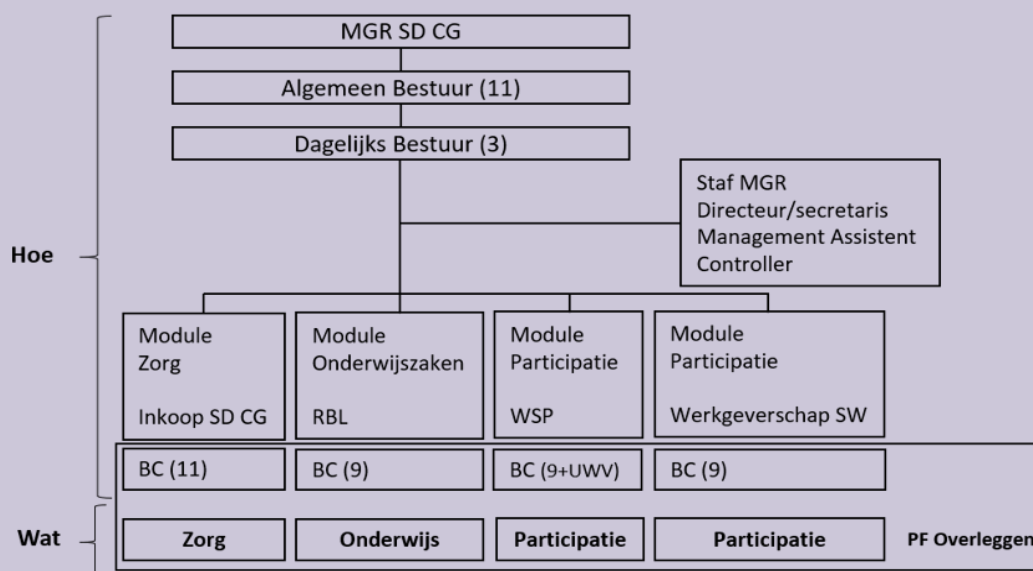
De MGR is in april 2017 gestart met de eerste module - de regionale inkoop van zorg. Vanaf 2018 zijn de modules Onderwijszaken en WSP* bij de MGR ondergebracht. Vanaf 1 januari 2019 is de module Werkgeverschap SW toegevoegd aan de MGR. Daarmee bestaat de MGR uit vier samenwerkingsmodules. De MGR maakt het mogelijk dat iedere gemeente zelf besluit aan welke modules en submodules wordt deelgenomen. Daarmee is de dienstverlening vanuit de MGR ondersteunend en faciliterend aan de uitvoering van het totale beleid in het sociaal domein.

Door op meer gebieden binnen het sociaal domein samen te werken is de toegevoegde waarde van de MGR richting gemeenten groter. De regie blijft liggen bij de opdrachtgevers; de gemeenten die samen opdrachtgever zijn en samenwerken in de betreffende module.

De MGR heeft één algemeen bestuur (AB), één dagelijks bestuur (DB) en één financiële cyclus. Het AB heeft de nadrukkelijke taak te zorgen voor samenwerking en afstemming tussen de MGR en de gemeenten en tussen de verschillende samenwerkingsmodules. Het DB heeft de taak de MGR te vertegenwoordigen ten aanzien van de taken die in de regeling zijn ondergebracht.

De governance van de MGR is erop gericht de bestuurlijke druk te beperken en de focus van de bestuurlijke aandacht zoveel mogelijk te richten op de kwaliteit en efficiency van de dienstverlening vanuit de modules. Per module kent de MGR een bestuurscommissie bestaande uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. Zij adviseren het bestuur over de kaders, weergegeven in het (meerjarige) uitvoeringsplan en het (jaarlijkse) uitvoeringsprogramma en begroting en het jaarverslag van de betreffende module.

De governance van de MGR ziet er schematisch zo uit.

*Voor de samenwerkingsmodule WSP is het UWV een samenwerkingspartner. Er ligt een gemeenschappelijke opdracht vanuit de 9 participerende gemeenten en het UWV dat wordt uitgevoerd door een team van MGR en UWV medewerkers.

Module Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland

Inkoop SDCG zorgt voor de inkoop en contractering van maatwerkvoorzieningen binnen de WMO en Jeugdzorg ten behoeve van de elf gemeenten in de regio. Naast de feitelijke inkoop is ook de monitoring van de contractering een belangrijke taak. Inkoop SDCG heeft daarnaast een taak als het gaat om kwaliteit en rechtmatigheid.

Het team van de module Inkoop regelt de inkoop, het contractmanagement en het contractbeheer van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg Jeugd, Wmo, beschermd wonen en activerend werk. De module Inkoop is van en voor de aangesloten gemeenten. Alle 11 gemeenten zijn bij de inkoop aangesloten en elke gemeente kan kiezen aan welke submodule wel en niet wordt deelgenomen. In nauw overleg met de gemeenten wordt bepaald wat de module Inkoop doet en op welke wijze zij de basistaken uitvoert. Lokaal wordt beleid gemaakt op het sociaal domein.

Meer informatie leest u op www.inkoopsdcg.nl

Module Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken is dé gids voor jeugdigen van 5 tot 23 jaar in het recht op leren en ontwikkelen. Met de jeugdigen én met betrokkenen uit hun leven komen we tot een perspectief voor een passende plek in de samenleving door het recht op leren en ontwikkelen te bewaken.

Voor de gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar voert het RBL alle wettelijke taken uit. Voor het primair- en voortgezet onderwijs worden de leerplichttaken en kwalificatieplichttaken uit gemeentelijke bijdragen gefinancierd. De kwalificatieplichttaken op het mbo en RMC-taken worden bekostigd uit rijksmiddelen.

Taken

De wettelijke taken van het RBL zijn:

- a. Toezien op de naleving van de leerplicht voor jeugdigen van 5 tot 16 jaar.
- b. Toezien op de naleving van de kwalificatieplicht voor jeugdigen van 16 en 17 jaar.
- c. Uitvoering geven aan de regionale meld-, en coördinatiefunctie* (RMC) voor jeugdigen van 18 tot 23 jaar.

Daarnaast participeert het RBL in het regionaal VSV programma: verzuim 18+ en Team Overstap. Binnen Team Overstap levert het RBL de coördinator, programmaleider en ambassadeur van de Sluitende Keten en is het RBL opdrachtnemer van het Schakelpunt onderwijs-werk.

Het RBL voert ook preventieve taken uit. Dit betreft de inzet bij beginnend verzuim en het geven van voorlichting en advies aan scholen en netwerkpartners. Ten slotte biedt het RBL loopbaanadvies aan jongeren tot 27 jaar in de gemeente Arnhem die een uitkering ontvangen en de scholingsplicht opgelegd hebben gekregen. Dit is een aparte opdracht van de gemeente Arnhem aan het RBL.

Meer informatie leest u op www.rblmidden-gelre.nl

* Verzuimmeldingen en uitschrijvingen registreren en in behandeling nemen van jongeren van 18 tot 23 jaar.

Het Werkgeversservicepunt is een samenwerkingsverband tussen de MGR en UWV waarin medewerkers op integrale wijze uitvoering geven aan de opdracht van het WSP. Deze opdracht is vastgelegd in de DVO's (gemeenten/MGR) c.q. de samenwerkingsovereenkomst (UWV/MGR) en wordt jaarlijks geconcretiseerd in het uitvoeringsprogramma met de daarbij behorende prestatie-indicatoren.

WerkgeversServicepunt Midden-Gelderland is het publieke aanspreekpunt voor werkgevers met arbeidsmarkt- en personele vraagstukken. WSP adviseert werkgevers en faciliteert hen bij het passend maken van vacatures en/of taakpakketten voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Hiermee bereiken we dat steeds meer werkgevers in onze arbeidsmarktregio inclusief werken en dat ook uitstralen.

De focus ligt op:

- ondersteuning van werkgevers bij arbeidsgerelateerde vraagstukken met daarbij de nadruk op de (inclusieve) personeelsvraag;
- de opdracht van UWV en gemeenten om zoveel mogelijk werkgevers te helpen bij het invullen van hun vacatures;
- de opdracht van UWV en gemeenten om zoveel mogelijk mensen (met een afstand tot de arbeidsmarkt) te plaatsen op betaald werk en daarmee
- het plaatsen van werkzoekenden/uitkeringsgerechtigden uit de bestanden van gemeenten en UWV om daarmee uitstroom uit de uitkering te bevorderen c.q. schadelast te beperken.

De integraliteit van het WSP borgt dat in de uitvoering geen onderscheid wordt gemaakt in doelgroepen. Uitgangspunt is dat de voor de werkgever best passende kandidaat geselecteerd en geplaatst wordt.

Meer informatie leest u op www.wsp-mg.nl

Module Werkgeverschap SW (WgSW)

De module werkgeverschap SW is de module van de MGR die belast is met het formeel werkgeverschap voor de ruim 1900 SW-medewerkers. Negen gemeenten* nemen deel aan de module Werkgeverschap SW van de MGR SDCG. Daarvoor heeft de MGR een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Scalabor gesloten.

De taken:

- Werkgeversrol invullen conform afspraken vastgelegd in DVO gemeenten MGR module WgSW, waaronder salarisbetaling, HR en arbottaken t.b.v. de SW medewerkers.
- Monitoring van de afspraken die gemaakt zijn namens gemeenten met Scalabor
- Voorbereiding van en uitvoering geven aan besluitvorming van gemeenten over de uitvoering van de werkgeversrol.

* Arnhem, Rheden, Zevenaar, Duiven, Westervoort, Rozendaal, Doesburg, Lingewaard en Overbetuwe

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inleiding	9
Leeswijzer	9
DEEL 1 HOOFDLIJNEN VAN BELEID	10
1 Bestuurlijke hoofdlijnen van beleid	10
1.1 Overkoepelende gezamenlijke uitgangspunten	10
2 Ontwikkelingen in het financiële kader	11
2.1 De nominale ontwikkelingen	11
2.2 De gehanteerde uitgangspunten voor de begrotingsramingen	11
2.3 De impact van nieuw beleid	12
DEEL 2 DE BELEIDSBEGROTING.....	13
3 Het programmaplan.....	13
3.1 Uitvoeringsprogramma 2022.....	13
3.2 Het overzicht van de kosten van overhead	33
3.3 Het bedrag voor onvoorzien.....	34
3.4 Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen	34
3.5 De beleidsindicatoren bestuur en organisatie.....	35
4 De paragrafen	36
4.1 Lokale heffingen.....	36
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	36
4.3 Onderhoud Kapitaalgoederen	38
4.4 Financiering.....	38
4.5 Bedrijfsvoering.....	39
4.6 Verbonden partijen.....	39
4.7 Grondbeleid	39
DEEL 3 DE FINANCIËLE BEGROTING.....	40
5 Het overzicht van baten en lasten en de toelichting	40
5.1 Het overzicht baten en lasten.....	40
5.2 De toelichting op het overzicht van baten en lasten	41
5.3 De uiteenzetting van de financiële positie	43
5.4 Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid	43
5.5 De geprognostiseerde eindbalans 2021 en 2022	44
5.6 De ontwikkeling van het EMU saldo	44
5.7 Het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.....	45
DEEL 4 DE MEERJARENRAMING	46
6 De meerjarenraming 2023-2025	46
6.1 De geprognostiseerde balans	46

6.2	De uiteenzetting van de financiële positie	46
6.3	De baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid	46
BIJLAGE	BIJDRAGEN PER GEMEENTE.....	49

Inleiding

In de begroting wordt uiteengezet wat de doelstelling is van de MGR en op welke wijze deze doelstellingen in 2022 in de vier modules van de MGR worden gerealiseerd gevolgd door de totale begroting van de betreffende module. U vindt ook enkele accentverschillen of wijzigingen in de werkwijze in het uitvoeringsprogramma 2021.

Dit vormt de basis voor de totale begroting van de MGR, zoals terug te vinden is in deel 2 van dit document. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de kosten van de programma's die door de modules worden uitgevoerd en de overhead kosten en overige kosten.

In de begroting is ook een wijziging van de begroting 2021 opgenomen. Deze wijziging leidt tot een verlaging van de bijdrage van de gemeenten.

Het uitvoeringsprogramma is gebaseerd op het uitvoeringsplan 2020-2023. Hiermee is een meerjarige basis geformuleerd voor de doelen en werkzaamheden van de MGR. Daarnaast wordt aangesloten bij de meerjarenaafspraken zoals beschreven in de dienstverleningsovereenkomsten met de gemeenten. De begroting is opgesteld conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In deze financiële planning zijn drie onderdelen samengevoegd: de gewijzigde begroting 2021, de primaire begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025.

Vanaf dit jaar voegen we het uitvoeringsprogramma en de begroting samen in een document omdat ze samenhangen en gelijktijdig naar de raden gaan voor zienswijze. We nemen ook de wijzigingen op die we in 2021 willen doorvoeren in het uitvoeringsprogramma 2021 en in de gewijzigde begroting. Dit voegen we ook toe in dit document omdat de toelichting op de wijzigingen voor 2021 en de toelichting op de begrotingsperiode 2022-2025 vrijwel identiek zijn.

Leeswijzer

Deel 1 zijn de algemene uitgangspunten van het beleid en van de vier modules van de MGR voor 2022. Deel 2 is de beleidsbegroting met de focus op het uitvoeringsprogramma van de vier modules en de beheerorganisatie. Daarbij worden ook wat accenten of wijzigingen genoemd die in 2021 doorgevoerd wordt. Ook is er een overzicht van de overheadkosten. In de bijlage staat de verdeling van de bijdragen van de deelnemende gemeenten over de modules en de MGR beheerorganisatie.

In de kaderbrief horend bij dit uitvoeringsprogramma en begroting vindt u een samenvatting van de beoogde resultaten, activiteiten en benodigde financiële en personele middelen.

Het vaststellen van het gewijzigde uitvoeringsprogramma 2021, het uitvoeringsprogramma 2022, de gewijzigde begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2025 gebeurt op basis van aparte besluiten.

DEEL 1 HOOFDLIJNEN VAN BELEID

1 Bestuurlijke hoofdlijnen van beleid

1.1 Overkoepelende gezamenlijke uitgangspunten

De MGR is een regionaal samenwerkingsverband in het sociaal domein. Door meerdere modules onder de MGR te brengen willen gemeenten een samenhangende en integrale aanpak realiseren waardoor kruisbestuiving ontstaat.

Deze uitgangspunten, doelstelling en manier van werken sluit aan bij de missie en visie van de MGR zoals hieronder verwoord.

‘Wij staan voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale vraagstukken in het sociaal domein’

Wie we zijn De MGR sociaal domein Centraal Gelderland is een regionaal samenwerkingsverband, dat staat voor een krachtige en samenhangende aanpak van lokale en regionale opgaven binnen het sociaal domein.	Wat we willen bereiken Wij staan voor passende ondersteuning bij onderwijs, participatie en zorg die voor alle inwoners in onze regio toegankelijk moet zijn. Iedereen hoort erbij. Door een integrale benadering kunnen gemeenten effectief en efficiënt samenwerken en elkaar versterken. Wij verbeteren, innoveren en ontwikkelen samen met onze partners. Wij laten ons inspireren door lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen binnen het sociaal domein.
---	---

Hierin blinken wij uit

Betrokken – Signalerend – Verbindend – Dienstverlenend – Transparant – Daadkracht

Wijziging uitvoeringsprogramma en begroting 2021

De voornaamste aanleiding voor wijziging van het uitvoeringsprogramma 2021 is dat er accenten worden verlegd in verband met Covid-19 en/of aanpassingen die worden doorgevoerd in de werkwijze omdat gemeenten andere prioriteiten stellen met betrekking tot de uitvoering door de module. We zien allerlei signalen in de samenleving die in de loop van 2021 om extra inzet van de MGR kunnen vragen. Daarvoor kunnen we nu echter nog geen reële inschatting maken. Als het nodig is lopende het jaar aanpassingen te doen, omdat er bijvoorbeeld meer beroep wordt gedaan op de inzet van het RBL voor jeugdigen die in de afgelopen periode in de knel zijn gekomen of extra inzet gevraagd wordt van het WSP in het kader van ontwikkelingen in de arbeidsmarkt of meer taken regionaal worden belegd bij inkoop, wordt met bestuurders bepaald hoe hiermee wordt omgegaan en wat dit eventueel voor budgettaire gevolgen zal hebben.

Bij het WSP is geconstateerd dat het beter is eind van het jaar de prestatie-indicatoren en taakstelling te bepalen voor het volgende jaar, afgestemd op de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. Dit leidt tot een concretisering van het uitvoeringsprogramma 2021. We vinden het belangrijk om de raden hierover in deze fase te informeren.

De volgende structurele (externe) factoren zijn de aanleiding voor de begrotingswijziging 2021:

- Nieuw beleid: toetreding gemeente Lingewaard tot de submodule leerplicht.
- Structureel lagere lasten voor SW dienstverbanden en aangepaste bijdrage per gemeente op basis van aantal arbeidsjaren per 31/10/2020

2 Ontwikkelingen in het financiële kader

2.1 De nominale ontwikkelingen

De MGR kenmerkt zich in 2022 door een organisatie met een vast MT, vaste medewerkers en beperkte omvang van inhuur.

De bedrijfsvoering staat en de financiële huishouding is in control. Ontwikkelingen op het terrein van informatiebeveiliging, zoals de invoering van de BIO voor gemeenten en archiefwerkzaamheden voor de modules worden ondersteund. Dit leidt tot meer taken voor de MGR die in 2021 zijn opgepakt en waarvan de kosten verwerkt zijn in deze meerjarenbegroting.

De module Onderwijszaken had voor 2021 een bezuinigingsopdracht opgelegd gekregen die in de begroting 2021 is verwerkt en doorwerkt in de meerjarenbegroting. Bij de gewijzigde begroting is deze 0-lijn gehandhaafd.

2.2 De gehanteerde uitgangspunten voor de begrotingsramingen

Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 10 december 2020 zijn de kaders voor de begrotingswijziging 2021 en begroting 2022 vastgesteld. De begroting 2022 wordt berekend op basis van de prognose 2021 en de onderstaande kaders voor bestaand beleid:

- 1) Op basis van septembercirculaire 2020 zijn de volgende indexeringen van toepassing voor de komende jaren:

	2021	2022	2023-2025
Loonvoet (CAO + inschaling)	3,25%	1,5%	geen
Index Materieel Overheidsconsumptie	1.5%	1,5%	geen

Voor 2023 en verder wordt er in de meerjarenraming zonder indexatie gerekend.
- 2) Personeelskosten:
 - De personeelskosten zijn geraamd op basis van de inschaling van de benodigde bezetting en de verwachte kosten van de flexibele schil.
 - De loonkostenstijging voor 2021 wijkt af van de september-circulaire omdat de impact van pensioenkostenstijging in januari 2020 reeds bekend is. De CAO stijgingen voor 2021 nog niet bekend. Hier bij is uitgegaan van gemiddeld 1% stijging ten opzicht van het loonniveau van januari 2021 (Daarin zijn de verhogingen van juli en oktober 2020 reeds verwerkt; beide 1%). Voor de CAO SW is gerekend met 1% stijging vanaf juli (ten opzicht van loonniveau januari 2021).
 - Aanpassingen van de integrale mobiliteitsregeling vanaf 2021 omdat een vaste vergoeding fiscaal niet langer is toegestaan.
- 3) Het verwachte uitstroombestand SW op basis van pensionering, langdurige ziekte, ondergrens etc. is 6% in 2021 en 5% in 2022 en 6% voor de jaren 2023-2025.
- 4) Nieuwe contracten voor externe dienstverlening, zoals huurcontracten WSP & RBL, P&O, F&A en ICT.

2.3 De impact van nieuw beleid

Lasten en baten Euro x 1.000	Realisatie 2020	Primaire Begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Vershil 2021	Vershil 2022
Lasten per module						
Inkoop	1.436	1.571	1.571	1.595	0	24
Onderwijs	2.606	2.717	2.845	2.862	128	17
WSP	1.707	1.623	1.834	1.629	211	-205
WgSW	60.789	57.728	56.036	54.170	-1.692	-1.866
Beheer	307	378	378	384	0	6
Lasten (incl. overhead)	66.845	64.017	62.664	60.640	-1.353	-2.030
Baten						
Gemeentelijke bijdrage	59.931	61.261	59.409	57.682	-1.852	-1.727
Buitengemeenten (SW)	1.493	1.414	1.445	1.416	31	-29
Regionale bijdrage (RMC)	1.078	1.086	1.086	1.102	0	16
Overige baten	4.410	244	676	402	432	-274
Baten	66.913	64.004	62.615	60.602	-1.389	-2.013
Resultaat	68	-13	-49	-39	-36	11
Onttrekking aan reserve	63	13	49	39		
Dotatie aan reserve	-131					
Eindresultaat	0	0	0	0		

Nieuw beleid 2021

De deelname van de gemeente Lingewaard aan de *submodule leerplicht* tot extra bijdrage van gemeente Lingewaard (€ 146.000) en genereert daardoor een synergie-effect van € 48.000 voor de andere deelnemende gemeenten.

Overige ontwikkelingen 2021:

1. De *module Onderwijs* heeft extra incidentele baten van € 31.000 (als dekking voor incidentele kosten voor extra opdrachten).
2. De *module WSP* voert extra activiteiten uit voor het regionale programma: deze zijn als incidentele lasten en baten (€ 211.000 vanuit regionale middelen) opgenomen in de begroting 2021.
3. Bij de *module WgSW* zijn de kosten structureel lager door lagere loonsom per medewerker dan eerder begroot en extra uitstroom (6% in plaats van 5%).

Nieuw Beleid 2022

In de begroting van 2022 zijn er geen effecten van nieuw beleid meegenomen (en vervallen incidentele opdrachten WSP en Onderwijs).

DEEL 2 DE BELEIDSBEGROTING

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de verplichte paragrafen volgens het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV).

3 Het programmaplan

Het programmaplan bestaat voornamelijk uit een overzicht van de te realiseren programma's (Uitvoeringsprogramma) en een overzicht van de kosten van de overhead. Voor de MGR komt een programma overeen met de activiteiten van een module.

Ook de baten en lasten per specifiek programma zoals de directe personeels- en uitvoeringskosten van de module worden toegelicht in het uitvoeringsprogramma per module.

De overhead kosten per module en de algemene overhead (beheer) worden toelicht in de paragraaf 3.2: Het overzicht van de kosten van de overhead.

3.1 Uitvoeringsprogramma 2022

Het uitvoeringsprogramma wordt per module toegelicht. Dit uitvoeringsprogramma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- a. De belangrijkste ontwikkelingen die betrekking hebben op de uitvoering van de dienstverlening: met welke ontwikkelingen houden we rekening?
- b. de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, ten minste toegelicht aan de hand van de bij ministeriële regeling vast te stellen beleidsindicatoren: wat willen we bereiken?
- c. de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken, en de betrokkenheid hierbij van verbonden partijen: wat gaan we daarvoor doen?
- d. de raming van baten en lasten: wat gaat het kosten?

13

3.1.1 Module Inkoop zorg

a. Met welke ontwikkelingen houden we rekening?

Landelijk zijn er veel discussies die betrekking hebben op het sociaal domein. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van de kosten van jeugdzorg, de wachtlijsten, rechtmatigheid en fraude en de gevolgen van de corona-pandemie.

Inkoop anticipeert hierop door deze onderwerpen mee te nemen in de contractmonitoring met aanbieders, de periodieke rapportages en bv inkoopjournaals die maandelijks naar de gemeenten verstuurd worden. Daarnaast speelt inkoop SDCG een rol bij het regionaal oppakken van onderwerpen die betrekking hebben op het sociaal domein door te faciliteren en inkoop- en contractinhoudelijke input te leveren. Ook houdt inkoop SDCG (landelijke) ontwikkelingen op het gebied van zorg- en zorginkoop bij en kan van daar uit gemeenten adviseren.

b. Wat willen we bereiken?

Doelstelling en maatschappelijk effect

Het doel is en blijft kwalitatief goede en passende zorg aan inwoners die dat nodig hebben. Aanbieders die een contract hebben zijn getoetst op de inkoopvoorwaarden. De inkoopvoorwaarden richten zich op wat de regio beschikbaar wil hebben aan zorg voor haar inwoners en onder welke voorwaarden. Daarnaast zijn de inkoopvoorwaarden gericht op integriteit, kwaliteit, rechtmatigheid en zorgcontinuïteit van de aanbieders. De voorwaarden staan beschreven in de inkoopdocumenten die te raadplegen zijn op de website van inkoop SDCG.

De regionale uitvoering leidt tot grotere inkoopkracht, gezamenlijke focus op de kwaliteit en rechtmatigheid van de zorg en keuzevrijheid voor inwoners. Daarbij treedt efficiencywinst op door minder administratieve lasten voor aanbieders en gemeenten. Door op deze manier samen te werken wordt er gezamenlijk ontwikkeld en geleerd. Het doel is uiteindelijk tot betere passende en doelmatige zorg te komen.

Kengetallen

- Jaarlijks wordt bij 30% van de zorgaanbieders WMO een Quick scan kwaliteit uitgevoerd.
- Er zijn drie trimesterrapportages opgeleverd waarin opgenomen is informatie over wachtlijsten in de jeugdzorg, resultaten van de SROI verplichting, Outcome-gegevens, analyses op basis van data uit ZorgLokaal, trends en ontwikkelingen vanuit de trimestergesprekken.
- Maandelijks wordt een bestuurlijk inkoopjournaal uitgegeven en een inkoopjournaal voor lokale teams en backoffices.
- Jaarrekeningen van 2020 worden in de regionale monitor opgenomen en getoetst op signalen op het gebied van rechtmatigheid en zorg continuïteit.

c. Wat gaan we daarvoor doen?

Accentverschuiving uitvoeringsprogramma 2021

In 2021 zal de nadruk liggen op de *contractmonitoring*.

In 2021 gaan we gezien de ervaringen met de inkoop in 2020 en wensen van gemeenten een aantal accenten leggen in onze werkwijze:

- Vanaf de contractering van 2020 wordt het *contractmanagement* anders ingericht. Nadruk wordt gelegd op het nakomen van contractafspraken en het toetsen op kwaliteit en het toetsen op aspecten van rechtmatigheid. Voorbeelden zijn de Quick scans WMO kwaliteit en de jaarrekeningenanalyse.
- Op aangeven van de gemeenten zal inkoop SDCG meer inzetten op *communicatie*. Dit gaat over communicatie met gemeenten zoals:
 1. een inkoopjournaal voor backoffices en lokale teams
 2. informatie over ontwikkelingen op het gebied van kwaliteit en rechtmatigheid op de website.
 3. Het aanpassen van de trimesterrapportages op basis van bestuurlijke wensen.
 Daarnaast zal ook geïnvesteerd worden in de communicatie via de website en social media.
- Stappen zullen gezet worden om de te komen tot bruikbare *data* en de analyses daarvan die onder andere gebruikt zullen worden in de trimestergesprekken en voor de trimesterrapportages.
- Inkoop SDCG verkent met de gemeenten welke *bedrijfsvoerende taken* die in de contractering zijn opgenomen regionaal kunnen worden belegd in plaats van lokaal. Een voorbeeld daarvan is het opvragen van de jaarlijkse productieverantwoordingen en accountantsverklaringen van zorgaanbieders. Doel is om te komen tot minder administratieve lasten voor gemeenten en aanbieders.
- Inkoop SDCG ondersteunt regionale of lokale contracteringsinitiatieven al dan niet in pilotvorm.

In 2021 zal duidelijk worden wat er nodig is om de taken ten behoeve van contractmanagement, data-analyses, bedrijfsvoering en communicatie op te pakken en wat dat betekent voor de begroting 2022. Wanneer gemeenten ervoor kiezen om (een deel van) deze taken in 2022 structureel te borgen moet de begroting daarop aangepast worden.

Daarnaast wil inkoop SDCG signalen afgeven over twee onderwerpen:

- Omdat inkoop SDCG en de gemeenten strikter omgaan met de contractering en contractvoorwaarden is de kans dat inkoop SDCG gedagvaard wordt ook groter. In 2020 hebben we dit in de resultaten 2020 onder kunnen brengen. Voor 2021 gaat inkoop SDCG er van uit dat de daarmee samenhangende kosten aan de gemeenten kunnen worden doorbelast wanneer de bestemmingsreserve daarvoor onvoldoende ruimte biedt.
- Sinds juni 2020 is een relatiemanager afwezig door ziekte. Gezien de druk op de werkzaamheden heeft Inkoop SDCG het voornemen vervanging in te zetten en gaat daarvoor de bestemmingsreserve inzetten.

Reguliere werkzaamheden in 2022

In 2022 zal ook de nadruk liggen op de contractmonitoring. Voor Beschermd Wonen zal een nieuwe contractering worden uitgezet. Daarnaast kunnen ook lokale en andere contracteringswensen volgen.

Nieuw beleid

In overleg met gemeenten wordt op grond van ervaringen in 2021 *voor wat betreft contractmonitoring, data-analyses, communicatie en bedrijfsvoerende taken van de gemeenten* bepaald of en zo ja welke taken de module inkoop in 2022 regionaal gaat oppakken. Een van de redenen hiervoor is dat deze bedrijfsvoerende en monitoringstaken tot een efficiëntie slag voor gemeenten en aanbieders kan leiden. Op basis van de analyse in 2021 en wensen van gemeenten wordt bepaald wat dit betekent voor de begroting 2022. Daarmee is in deze begroting geen rekening gehouden.

d. Wat gaat het kosten?

Personele bezetting 2022

De totale formatie bestaat uit 12,8 fte, te weten 10,8 fte binnen het programma en 2,0 fte overhead.

Begroting module – programmakosten en overhead

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten	Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire	Vershil	Vershil
Programma Inkoop	2020	begroting	begroting	begroting	2021	2022-2021
		2021	2021	2022		
<i>Euro x 1.000</i>						
Personeelskosten	945	977	973	993	-4	20
Uitvoeringskosten	167	284	276	280	-8	4
Programmalasten	1.112	1.261	1.249	1.273	-12	24
Deelnemende gemeenten	1.485	1.571	1.571	1.595	-	24
Overige baten	0,2	-	-	-	-	-
Baten	1.486	1.571	1.571	1.595	-	24
Saldo	374	310	322	321	12	-0
Onttrekking aan reserve						
Dotatie aan reserve	-50					
Resultaat Programma Inkoop	324	310	322	321	12	-0
<i>Overheadlasten</i>	324	310	322	321	12	-0
<i>Eindresultaat module</i>	0	0	0	0	0	0

Toelichting

1. In 2021 is er een verschuiving van € 12.000 tussen overhead en programmalasten. De gemeentelijke bijdrage blijft ongewijzigd met € 1.571.000.
2. De impact van indexatie in 2022 is € 24.000 (1,5%).

3.1.2 Module Onderwijszaken – Regionaal Bureau Leerlingzaken

a. Met welke ontwikkelingen houden we rekening?

De Covid-19 pandemie duurt ook in 2021 nog voort. Dit heeft onze visie op het recht op onderwijs en ontwikkeling en onze aanpak vanuit maatschappelijke zorg in plaats van handhaven versterkt. De schoolsluiting van eind 2020 en begin 2021 zal ook nu weer een impact hebben op de jeugdigen in de regio Midden-Gelderland en op de dienstverlening van het RBL. Daarnaast houdt het RBL er rekening mee dat in 2021 en 2022 ook de langetermijneffecten van de pandemie zichtbaar zullen worden. Deze langetermijneffecten denken we vooral te gaan zien op het mbo, waar jeugdigen sinds maart 2020 al geen volledig fysiek onderwijs meer hebben gevolgd en waar een groot tekort aan stageplaatsen is. Vanuit het ministerie zijn middelen beschikbaar gesteld om te investeren in de aanpak van jeugdwerkloosheid, ook vanuit RMC. Wij houden nauw contact met onze jeugdigen en onze netwerkpartners om in onze dienstverlening op een zo goed mogelijke manier aan te sluiten bij de vraag van de jeugdigen op dat moment. We denken mee over wat we kunnen betekenen voor de jeugdigen in de overgang van onderwijs naar arbeid of van thuis naar arbeid. We zien ook steeds meer jeugdigen waarbij sprake is van (verzwaarde) persoonlijke problemen. Dit signaal komt landelijk ook terug. Op dit moment zijn eenzaamheid en depressie een zorgelijk thema. Vanuit onze rol in vroegsignalering bespreken we deze signalen met de gemeentes en onze netwerkpartners.

b. Wat willen we bereiken?

Doelstelling en maatschappelijk effect

Met de uitvoering van (wettelijke) taken heeft het RBL de ambitie om zoveel mogelijk jeugdigen op school te houden en te krijgen met als uiteindelijke doel het behalen van een startkwalificatie¹. Deze startkwalificatie geeft hen een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt. Wanneer deelname aan onderwijs (tijdelijk) niet mogelijk is, dan gidst het RBL de jeugdige in een passende route richting zorg of arbeid. Samenwerking met netwerkpartners zoals onderwijs, gemeenten en zorg is hierin onmisbaar. Alles wat het RBL doet, heeft als doel om het recht op leren en ontwikkelen voor onze jeugdigen te bewaken.

Ook heeft het RBL een rol in **vroegsignalering**. Schoolverzuim is vaak een eerste symptoom van problemen. Wanneer school tijdig meldt, kan het RBL in een vroeg stadium handelen. Verzuim is vrijwel nooit hét probleem, maar vormt het topje van de ijsberg als het gaat om uitdagingen waar de jeugdige mee worstelt. Het RBL ondersteunt de jeugdige vervolgens in het vinden van de juiste ondersteuning, bijvoorbeeld via een sociaal team.

Kengetallen

Het RBL legt inhoudelijk verantwoording af en duidt de resultaten op verschillende momenten gedurende het jaar met o.a. een halfjaarlijkse monitor in februari en het jaarverslag, de artikel 25 rapportage (leerplicht) en de RMC effectrapportage in het najaar. Ook wordt er jaarlijks na het verschijnen van de (voorlopige) vsv-cijfers een regionale kwantitatieve vsv analyse gemaakt.

¹ Een startkwalificatie is een diploma op ten minste mbo-2, havo of vwo niveau. Op de 18^e verjaardag vervalt de kwalificatieplicht.

Beleidsindicatoren taakveld Onderwijs²

Beleidsindicatoren	Landelijk gemiddelde (2018-2019)	Schooljaar 2018-2019	Schooljaar 2019-2020	Prognose schooljaar 2020-2021 ³	Prognose schooljaar 2021-2022 ⁴
Absoluut verzuim (per 1000 leerplichtigen)	1,8	1,4	2,5	2,5	2,5
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen)		71	127	127	127
Relatief verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	26	29	27	27	30
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen)		1.461	1.359	1.417	1.717
VSV percentage regio Arnhem (12-23 jaar)	2,0%	2,03%	Prognose was: 2,09% maart 2021 bekend	2,03%	2,09%

Toelichting

- Absoluut verzuim:** Het resultaat in schooljaar 2019-2020 lag hoger (2,5) dan de prognose (2,2). Verklaringen voor de stijging van het aantal jeugdigen met absoluut verzuim zijn:
 - 1) Een intensivering van de werkwijze met als doel sneller zicht op administratieve fouten en daarmee sneller zicht op jeugdigen die echt geen schoolinschrijving hebben. Op deze manier kunnen we deze groep sneller en beter begeleiden en weer zo snel mogelijk deel laten nemen aan het onderwijs. Elke zomer worden duizenden jeugdigen uit- en ingeschreven op een school. Tussen deze uit- en inschrijvingen zit vaak een aantal weken, waardoor het moeilijk is om jeugdigen te achterhalen die daadwerkelijk risico lopen om geen schoolinschrijving te hebben.
 - 2) Door betere interne toetsing van de aanvragen voor vrijstellingen op basis van artikel 15 van de Leerplichtwet is het aantal toewijzingen sterk afgenomen, met als gevolg dat het aantal jeugdigen met absoluut verzuim toe is genomen. De afname van het aantal vrijstellingen en de toename van absoluut verzuim betekent echter niet dat deze jeugdigen thuis op de bank zitten. Deze werkwijze zorgt er juist voor dat we meer maatwerkoplossingen kunnen bieden aan jeugdigen en de jeugdigen beter in beeld houden. Wij geloven dat dit hen op lange termijn een beter perspectief biedt dan een vrijstelling of proces-verbaal op korte termijn.
 Door deze twee veranderingen in onze werkwijze verwachten we boven het landelijk gemiddelde te blijven. De prognose van 2020-2021 stellen we daarom naar boven bij (van 2,2 naar 2,5), gelijk aan het schooljaar 2019- 2020.
- Relatief verzuim:** Na een aantal jaren een stijging zag het RBL in 2019-2020 een afname van het aantal meldingen van leerplichtige jeugdigen met relatief verzuim. Dit was te wijten aan de (gedeeltelijke) schoolsluiting vanaf maart 2020. In het begin lag de focus van de scholen op het inrichten van het onderwijs op afstand en was het nog onduidelijk wanneer en welk verzuim zij bij het RBL moesten melden. In schooljaar 2020-2021 verwachten we dat door de (gedeeltelijke) schoolsluiting aan het begin van 2021 de lijn van het vorige schooljaar doorzet. We hebben daarom de prognose van 2020-2021 bijgesteld van 36 naar 27, gelijk aan het schooljaar 2019-2020.

² In de regeling 'beleidsindicatoren gemeenten' zijn drie beleidsindicatoren vastgesteld die door gemeenten in de programmaverantwoording opgenomen moeten worden: absoluut verzuim, relatief verzuim en het vsv percentage. De cijfers zijn gebaseerd op de artikel 25 rapportage en de definitieve vsv cijfers van november 2019 van het ministerie OCW.

³ Inclusief Renkum (ca. 52.470 leerplichtigen)

⁴ Volledige RMC / leerplicht regio (ca. 57.220 leerplichtigen)

In schooljaar 2021-2022 gaan we ervan uit dat het onderwijs weer terug kan naar volledig fysiek onderwijs. Hierdoor verwachten we dat het aantal meldingen weer stijgt, zoals de trend van de jaren vóór de Covid-19 pandemie. We verwachten dan ook meer zicht te hebben op de langetermijneffecten van de Covid-19 pandemie.

- Vsv-percentage: het langetermijneffect van de Covid-19 pandemie verwachten we niet eerder dan in 2021-2022 terug te zien in het vsv-percentage. In schooljaar 2020-2021 verwachten we vanwege verschillende redenen nog geen grote verandering in cijfers. Door de (gedeeltelijke) schoolsluiting zien we namelijk al een vertraging in de uitschrijvingen. Scholen proberen de leerlingen binnen te houden en de leerlingen zelf kiezen op dit moment ook niet voor het verlaten van school of de opleiding, onder andere omdat het oriënteren op een andere opleiding lastiger is en er minder mogelijkheden zijn op de arbeidsmarkt. De prognose voor 2020-2021 hebben we daarom bijgesteld van 2,09% naar 2,03%, gelijk aan het schooljaar 2018-2019.

In schooljaar 2021-2022 verwachten we echter weer een toename van het aantal uitschrijvingen. Door het onderwijs op afstand hebben leerlingen minder binding met hun school, wat een bewezen risicofactor is voor voortijdig schoolverlaten. Leerlingen zullen zich ook weer meer gaan heroriënteren op een opleiding. Daarnaast verwachten we (een uitgesteld) effect op het vsv-percentage als de arbeidsmarkt weer aantrekt.

c. Wat gaan we daarvoor doen?

Accentverschuivingen uitvoeringsprogramma 2021

In 2021 zullen er ten opzichte van het uitvoeringsprogramma van 2021 een aantal accentverschuivingen zien in de dienstverlening van het RBL:

- In 2021 is er nog steeds sprake van de Covid-19 pandemie die invloed heeft op de dienstverlening van het RBL. In 2021 zal er dus, net als in 2020, ingezet worden op inzet vanuit zorg en het bewaken van het recht op leren en ontwikkelen, structurele informatie richting scholen over de (gewijzigde) dienstverlening van het RBL en het meedenken met scholen en andere netwerkpartners.
- Het ministerie heeft in het 3^e steunpakket i.v.m. de Covid-19 pandemie, middelen vrijgemaakt voor de aanpak jeugdwerkloosheid. Voor RMC zijn dit incidentele middelen, in te zetten in de periode van 2021-2024. Samen met de gemeenten, die hier ook budget voor hebben gekregen, wordt er gekeken naar welke ondersteuning ingezet kan worden om jeugdigen goed te laten landen op de arbeidsmarkt.
- Het nieuwe regionale vsv-programma is in 2021 gestart. Vorig jaar was nog niet duidelijk welke rol het RBL hierin zou spelen. In 2021 zal het RBL de taken rondom verzuim 18+ blijven uitvoeren. Ook is het RBL actief in Team Overstap. Hier levert het RBL de coördinator, de programmaleider en een ambassadeur in de Sluitende Keten en is het RBL opdrachtnemer van het Schakelpunt onderwijs-werk.
- De gemeente Lingewaard treedt vanaf januari 2021 toe tot de submodule leerplicht binnen het RBL. De voorbereidingen hierdoor zijn in het najaar van 2020 getroffen. Met de deelname van Lingewaard kan het RBL voor alle negen gemeenten binnen de regio de schoolloopbaan van jeugdigen van 5 tot 23 jaar monitoren. De toetreding van Lingewaard zorgt voor een begrotingswijziging voor 2021. Daarmee wordt de bijdrage van andere gemeenten voor de overheadskosten iets lager

Reguliere werkzaamheden in 2022

Het RBL Midden-Gelre volgt de schoolloopbaan van 71.000 jeugdigen van 5 tot 23 jaar totdat zij een startkwalificatie hebben behaald. Wanneer de schoolgang van een jeugdige door verzuim of (dreigend) schooluitval gevaar loopt, begeleiden de consultants van het RBL de jeugdige terug naar school of naar een andere passende route in zorg of arbeid. Het RBL voert taken uit op het gebied van leerplicht, kwalificatieplicht, voortijdig schoolverlaten, opdrachten vanuit het regionale vsv programma, preventie taken en een extra opdracht voor de gemeente Arnhem.

Accenten in 2022

Voor 2022 liggen de accenten in het werk van het RBL op de volgende gebieden:

1. *Thuiszitters: meer gezamenlijk optrekken en versterken van het netwerk: **nog meer samen doen***
Versterken van de samenwerking met de regionale netwerkpartners en aansluiten bij lokaal beleid m.b.t. de thuiszittersproblematiek.
2. *Jeugdigen beter kunnen begeleiden naar een passende plek op de arbeidsmarkt*
 - Het RBL biedt eerstelijnsbegeleiding aan jeugdigen die op zoek zijn naar werk.
 - Het RBL kent de partijen in de regio die ondersteuning bieden aan jeugdigen op de werkvloer en draagt jeugdigen aan hen over wanneer die ondersteuning nodig is.
 - Het RBL werkt nauw samen met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland en de afdelingen Werk en Inkomen van de gemeenten.
3. *Doorontwikkeling data-analyse*
Het RBL heeft continu de focus op het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening. Hiervoor hebben we meer inzicht in processen en data nodig. Na de update van ons leerlingregistratiesysteem CAREL in 2021, willen we in 2022 onze data-analyse doorontwikkelen. Opties hiervoor moeten we nog verkennen.
4. *Klanttevredenheidsonderzoek*
Speerpunten n.a.v. het klanttevredenheidsonderzoek (najaar 2021)

d. Wat gaat het kosten?

Personele bezetting 2022

De totale formatie bestaat uit 30,4 fte en is als volgt verdeeld over de onderdelen van het programma en de overhead.

Begroting module – programmakosten en overhead

Programma's	Fte
Leerplicht en kwalificatieplicht po en vo	13,1
Kwalificatieplicht MBO	4,8
RMC / VSV programma	9,7
Loopbaanadvies Arnhem	
Consulent	0,2
Overhead	
Management en beleid	2,6
Totaal	30,4

Begroting module – programmakosten en overhead

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten	Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire	Vershil	Vershil
Programma Onderwijs	2020	begroting 2021	begroting 2021	begroting 2022	2021	2022-2021
<i>Euro x 1.000</i>						
Personeelskosten	1.933	1.998	2.144	2.164	146	19
Uitvoeringskosten	26	32	32	33	0	0
Programmalasten	1.958	2.030	2.177	2.197	147	20
Deelnemende gemeenten	1.536	1.607	1.704	1.717	97	13
Regionale bijdrage	1.078	1.086	1.086	1.102	-	16
Overige baten	42	25	56	43	31	-12
Baten	2.656	2.717	2.845	2.862	128	17
Saldo	698	687	668	666	-19	-2
Onttrekking aan reserve					-	-
Dotatie aan reserve	-50				-	-
Resultaat Programma Onderwijs	648	687	668	666	-19	-2
<i>Overheadlasten</i>	<i>648</i>	<i>687</i>	<i>668</i>	<i>666</i>	<i>-19</i>	<i>-2</i>
<i>Eindresultaat</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Toelichting

- 2021: De deelname van de gemeente Lingewaard leidt voor de submodule leerplicht tot extra bijdrage van gemeente Lingewaard (€ 146.000) en daardoor een synergie-effect van € 48.000 voor de andere deelnemende gemeenten. De verdeling van de totale gemeentelijke bijdrage is daarom opnieuw berekend op basis van het leerlingenaantal en het Vsv-cijfer van de afgelopen drie schooljaren.
- 2021: De module Onderwijs heeft extra incidentele baten van € 31.000 (als dekking voor incidentele kosten voor extra opdrachten).
- 2021: Voor het overige wordt de nullijn van de primaire begroting aangehouden.
- 2022: Geen aanpassingen naast indexaties (1,5%). De incidentele kosten in 2021 (zoals begroot) voor het klanttevredenheidsonderzoek vervallen in 2022.

3.1.3 Module Werkgeversservicepunt

a. Met welke ontwikkelingen houden we rekening?

Het jaar 2020 is voor het WSP een dynamisch jaar geweest, waarin zich drie situaties hebben voorgedaan die een belangrijk effect hebben op de uitvoering van het programma voor 2021 en 2022:

1. sinds maart 2020 heerst met Covid-19 een pandemie die wereldwijd heeft geleid tot een kanteeling van de economie en het daarbij behorende arbeidsmarktperspectief;
2. binnen onze arbeidsmarkt is het besluit genomen tot een herijking van de opdracht van het WSP. Hiervoor is in september door de Bestuurscommissie het Herijkingsdocument vastgesteld met de daarbij behorende integrale opdracht tot uitvoering door het WSP;
3. in juli 2020 is het wijzigingsbesluit SUWI gepubliceerd in de Staatscourant. Dit besluit treedt per januari 2021 in werking. Het besluit is gericht op het organiseren van integrale werkgeversservicepunten voor iedere arbeidsmarktregio. Uitgangspunten daarbij zijn: één website en emailadres, één telefoonnummer waarmee werkgevers toegang krijgen tot de werkgeversdienstverlening en het borgen van continuïteit in het contact met de werkgever.

Ad. 2 Herijking opdracht WSP

Op verzoek van de Bestuurscommissie WSP heeft het WSP met haar ketenpartners de opdracht van het WSP geëvalueerd en herijkt.

De belangrijkste conclusies van de herijking zijn:

- a. Het WSP is en blijft integraal georganiseerd en werkt op basis van één opdracht die door de Bestuurscommissie wordt opgesteld. Met deze integrale benadering van de werkgeversdienstverlening loopt onze arbeidsmarktregio voorop in de uitvoering van het Besluit SUWI dat per 1 januari 2021 in werking is getreden.
- b. Hoewel het WSP de regie voert over de werkgeverscontacten en ambassadeur is voor het vergroten van het netwerk van inclusieve werkgevers, hebben ook gemeenten en UWV c.q. klantmanagers en andere disciplines vanuit deze organisaties, contacten met werkgevers. Goede communicatie over en registratie van werkgeverscontacten moet borgen dat de werkgever ervaart dat hij voor de behartiging van zijn belangen één publiek aanspreekpunt heeft c.q. dat wordt voorkomen dat werkgevers vanuit meerdere publieke organisaties worden benaderd (met dezelfde vraag/hetzelfde aanbod).
- c. De primaire focus van het WSP ligt op werkgeversdienstverlening, maar met een goede verbinding met de werkzoekendendienstverlening en met aandacht voor werkzoekenden wanneer dat voor het matchingsproces van toegevoegde waarde is. Werkgevers- en werkzoekendendienstverlening moeten in balans zijn en zijn gericht op een optimaal resultaat voor alle doelgroepen.
- d. Ontsluiting van klantprofielen is essentieel voor goede match tussen vraag en aanbod.

Ad 3 Gewijzigd Besluit SUWI

Het WSP Midden-Gelderland in haar huidige vorm, bestaat sinds 2018. Vanaf dat jaar is het WSP een module binnen de Gemeenschappelijke Modulaire Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland en zijn voor de bestuurlijke verantwoordelijkheid en de uitvoering van de taken afspraken vastgelegd; respectievelijk in de formele Regeling⁵ en de Dienstverleningsovereenkomsten en de Samenwerkingsovereenkomst MGR/UWV. Daarmee functioneert het WSP Midden-Gelderland grotendeels conform het gewijzigde Besluit SUWI en is al in een behoorlijke mate invulling gegeven aan de gewenste integraliteit en uniformiteit die in het besluit SUWI wordt verwacht. De implementatie van de regelgeving uit het gewijzigde Besluit SUWI blijft beperkt tot een aantal aandachtsgebieden die in 2021 en 2022 tot verdere uitwerking en werkafspraken leiden.

⁵ Zie hiervoor: [Regeling MGR](#)

b. Wat willen we bereiken?

Doelstelling en maatschappelijk effect

WerkgeversServicepunt Midden-Gelderland is het publieke aanspreekpunt voor werkgevers met arbeidsmarkt- en personele vraagstukken. Daarbij richten we ons als strategische partner/adviseur met name op het inclusief werkgeven. Werkgevers worden geadviseerd en gefaciliteerd bij het vervullen van vacatures, waarbij de focus ligt op het vinden van passend werk voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De inzet en dienstverlening van het WSP is gericht op het bereiken van een meer inclusieve arbeidsmarkt door het vergroten van het netwerk van inclusieve werkgevers. Bij deze werkgevers worden structureel meer mogelijkheden gerealiseerd worden voor mensen met een grote afstand tot werk. Hiermee wordt een grotere participatie van deze mensen in de samenleving bereikt.

Dit betekent uitstroom van werkzoekenden van gemeenten en UWV, waardoor de lasten worden beperkt.

Kengetallen

Evalueren van de dienstverlening kan alleen als de hiervoor te behalen prestaties goed met elkaar zijn vastgesteld. In de Bestuurscommissie van december 2020 zijn hiervoor prestatie-indicatoren bepaald op de volgende thema's:

- a. *Vacaturevervulling*. De prestaties op deze KPI zijn afhankelijk van het aantal werkfitte werkzoekenden dat door ketenpartners wordt aangemerkt en (in Sonar) wordt geregistreerd/beschikbaar gesteld.
- b) Vervullingsquote ofwel het aantal vervulde vacatures ten opzichte van het totaal aantal geregistreerde vacatures.
- c) *Passend werkaanbod* (PAWA), waarbij het doel is langdurig werklozen (zo succesvol mogelijk) voor te stellen bij werkgevers met werkaanbod. Plaatsing vanuit PAWA heeft primair effect op het verminderen van WW-uitkeringsgerechtigden. Daarnaast werkt het preventief op de instroom in de bijstand bij gemeenten.
- d) *Werkgeverstevredenheid* waarbij er vooralsnog gebruik gemaakt wordt van de meetmethodieken van UWV, maar er idealiter aansluiting gevonden wordt bij een nog te ontwikkelen landelijke meetmethode.

Voor 2021 zijn de KPI's als volgt vastgesteld:

- Werkgeverstevredenheid: minimaal een 7,5
- Vervullingsquote: 40 % van de geregistreerde vacatures door het WSP worden ook daadwerkelijk vervuld.
- Vacaturevervulling: 785 plaatsingen
 - **Alleen geslaagde** plaatsingen
 - Aantal per ketenpartner wordt gebaseerd op historische gegevens en aantal werkfitte kandidaten dat beschikbaar is voor directe bemiddeling door WSP.
- PAWA: passend werkaanbod (UWV taakstelling): voor 2021 staat deze op 108.

Voor 2022 worden deze eind 2021 opgesteld door de bestuurscommissie en vastgesteld door het AB, zodat ze aansluiten op de mogelijkheden van kandidaten en de arbeidsmarkt.

Naast deze prestatie-indicatoren is een aantal kengetallen gedefinieerd:

- Groei van het *netwerk (inclusieve) werkgevers* en de zichtbaarheid van het WSP in de arbeidsmarktregio. Hiervoor wordt nauw samengewerkt de contactpersoon voor ondernemers bij de diverse gemeentelijke afdelingen Economische Zaken.
- De *contactmomenten met werkgevers* en het effect dat deze contacten hebben op (inclusieve) werkgeversdienstverlening.
- Het aantal *geslaagde proefplaatsingen*⁶.

⁶ Tot 2021 werden alle proefplaatsingen meegeteld als plaatsing. Vanaf 2021 betreft dit alleen geslaagde proefplaatsingen. *Meerjarenbegroting 2021-2025 en Uitvoeringsprogramma 2022*

Op basis van de ervaringen van 2021 kunnen in het najaar mogelijk ook voor deze kengetallen presentatieafspraken voor 2022 en verder vastgesteld worden.

c. Wat gaan we daarvoor doen?

Accentverschuiving uitvoeringsprogramma 2021

In 2021 werken we de speerpunten uit het addendum bij het Uitvoeringsprogramma 2021, waaronder de implementatie van het Besluit SUWI uit. Deze speerpunten betreffen:

1. Implementatie van de regelgeving uit het *gewijzigde Besluit SUWI* naar zowel de werkwijze van het WSP als van de partners in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland.
2. Verdere ontwikkeling van specifieke *prestatie-indicatoren en kengetallen* ter ondersteuning van overkoepelende doelstellingen op uitkeringsniveau en de daartoe noodzakelijke randvoorwaarden.
3. Doorontwikkelen van het *proces van matching en bemiddeling* tot een proces dat zowel voor het WSP als voor haar ketenpartners uniform, werkbaar en resultaatgericht is.
4. Transparant maken en *beschikbaar stellen van klantprofielen* van bemiddelbare werkzoekenden door middel van een uniform werkproces en systeem⁷.
5. Ontwikkelen van een *regiobrede rapportage* waarmee informatie over de resultaten van het WSP en ten behoeve van de sturing op de opdracht van het WSP en de samenwerking in de arbeidsmarktregio beschikbaar komen voor de bestuurscommissie, de gemeenten en UWV. Dit levert vanaf medio 2021 een basis voor het verder concretiseren van de KPI's voor 2022.
6. Het uitwerken van een *dienstverleningsmodel* waarin zowel de wettelijke taken als aanvullende afspraken, met de daarbij behorende randvoorwaarden, verwerkt zijn.
7. Het *verstevigen van de positie van het WSP* in de regio door gerichte marketing en het structureren van de activiteiten met een arbeidsmarktbeveiligingsplan.

23

Het WSP blijft in 2021 en 2022 als regionaal georganiseerde organisatie, samenwerken in de regio en met haar ketenpartners en zal bij blijven dragen aan regionale programma's, zoals deze onder meer in het kader van de Strategische Uitvoeringsagenda en met regionale en provinciale middelen worden uitgewerkt. Voor 2021 is dit in ieder geval:

- WSP Midden Gelderland Werkt Door
- Vouchers voor ondersteuning van werkgevers bij het aannemen van personeel
- Betrokkenheid bij de ontwikkeling en inzet van brancheontwikkelarrangementen en leerwerktrajecten
- Mede uitvoering geven aan de HARRIE-trainingen voor inclusieve werkgevers.

Daar waar dit leidt tot specifieke opdrachten voor het WSP, worden deze vooraf met de Bestuurscommissie afgestemd, zodat zowel geborgd is dat de capaciteit van het WSP ingezet wordt conform de uitgangspunten in DVO's en Samenwerkingsovereenkomst als dat geborgd is dat er voldoende financiële middelen voor beschikbaar zijn.

In dat kader is de rol die het WSP vervult binnen RBL/Schakelpunt in de Bestuurscommissie aan de orde geweest. Bij de inzet voor het Schakelpunt ligt de focus voor het WSP primair op studenten waar bemiddeling/uitstroom naar werk aan de orde is.

Reguliere werkzaamheden in 2022

- a. *Plaatsing* als expliciete opdracht aan WSP. Deze is in zowel de DVO's als de Samenwerkingsovereenkomst MGR/UWV opgenomen. Daarbij is in het Besluit SUWI het organiseren van nazorg expliciet benoemd. Daarmee wordt bedoeld dat met de werkgever afspraken worden gemaakt over goede terugkoppeling aan het werkgeversservicepunt. Daarvoor is geregeld dat de

⁷ Begin 2021 is een werkproces vastgesteld voor het vullen van klantprofielen en het matchen van werkzoekenden op vacatures. Daarbij is de insteek dat voor het beschikbaar stellen van klantprofielen het systeem Sonar (van UWV) gebruikt wordt. Een impactanalyse zal in het eerste/tweede kwartaal 2021 duidelijk maken of dit voor alle ketenpartners realistisch is dan wel dat hier andere afspraken over gemaakt moeten worden.

werkgever een vast aanspreekpunt heeft waarmee contactmomenten worden afgesproken. Dit “aanspreekpunt” c.q. de accountmanager van WSP is tevens de schakel met de klantmanager van de gemeenten en UWV. Met name deze nazorg, ook in relatie tot de nazorg die vanuit de werkzoekendendienstverlening richting de kandidaat georganiseerd wordt, vraagt om een werkproces dat met alle stakeholders is afgestemd.

- b. *Advies door WSP over de inzet van specifieke instrumenten en voorzieningen.* Uitgangspunt daarbij is dat er, in afstemming met gemeenten, duidelijke, uniforme afspraken zijn over voorzieningen en in te zetten instrumenten voor de gehele arbeidsmarktregio zodat voor werkgevers (en uitvoerenden) een werkproces beschikbaar is met uniforme afspraken en documenten. Faciliteren, adviseren en zo kort mogelijke lijnen zijn daarbij een belangrijk doel. De werkgever moet bij het aannemen van werkzoekenden zo min mogelijk (administratieve) ballast ondervinden.
- c. *Advies door WSP over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.* WSP maakt hiervoor gebruik van de (door en met UWV) verzamelde arbeidsmarktinformatie, vertaalt dit naar (individuele) werkgevers en adviseert daarover.
- d. *Evaluatie van de ontwikkeling van WSP en de behaalde resultaten.* Ieder kwartaal worden in de vergadering van de Bestuurscommissie de ontwikkelingen en resultaten van WSP besproken. In de halfjaarrapportage en het jaarverslag van de MGR worden ook de financiële resultaten vastgelegd.

Accenten in 2022

Wanneer de coronapandemie in de loop van 2021 onder controle komt, verwachten we dat het bedrijfsleven langzaam weer op gang zal komen. Veel ondernemers zullen echter ook in 2022 nog bezig zijn met de herstart van hun werkzaamheden. De inschatting is dat de vraag naar personeel blijft groeien waarbij we verwachten dat er ook weer ruimte zal komen voor kandidaten met een grotere begeleidingsgraad (bijvoorbeeld vanuit het doelgroepregister). WSP ondersteunt werkgevers bij het vinden van kandidaten voor hun vacatures en zal ook in 2022 adviseren over maatregelen die hen helpen om de bedrijfsvoering op orde te krijgen.

- Verduurzamen en uitbouwen van een warm netwerk aan werkgevers waar we kandidaten/werkzoekenden kunnen voorstellen, ook als de vacature van/werkplek bij die werkgever niet gelijk passend is. Met name voor kandidaten vanuit het doelgroepregister/de banenafpraak is het van belang dat we met inzet van de methodiek functiecreatie werkplekken beter op de persoon passend kunnen maken. Hiervoor zullen we ook gebruikmaken van het *Bedrijfsadvies Inclusieve Arbeidsmarktanalyse* dat met inzet van UWV voor werkgevers beschikbaar is. Met deze analyse wordt het bedrijfsproces van de ondernemer onder de loep genomen en worden, onder meer, adviezen gegeven waarmee de werkgever meer inclusief kan werken.
- Uitbouwen van strategische rol van accountmanagers bij werkgevers waardoor meer ruimte ontstaat voor advisering op de langere termijn in kader van strategische personeelsplanning. Zo speel je niet alleen in op de directe/actuele vraag van de werkgever, maar adviseert ook over (scholings)trajecten die zijn personeelsvraag voor de langere termijn kunnen oplossen.
- Daarmee zal WSP steeds intensiever samen gaan werken in **de keten van leren en werken**. Naast het Leerwerkloket en re-integratie-/arbeidsontwikkelbedrijven zullen ook andere leerwerktrajecten betrokken worden.
- Op basis van transparante klantprofielen van gemeenten en UWV kunnen we marktbe werkingsplannen nog beter relateren aan de ontwikkeling in de branches en de analyse van de klantprofielen. De basis daarvoor is contact met brancheorganisaties, een goed inzicht in kansberoepen en ontwikkelmogelijkheden voor werkzoekenden.

d. Wat gaat het kosten?

Personele bezetting 2022

Het team is samengesteld uit medewerkers van UWV en van de MGR.

De formatie van de MGR bestaat uit 16,7 fte, te weten 14 fte binnen het programma en 2,7 fte overhead.

Daarnaast levert het UWV levert 13,8 fte, waarvan 0,95 fte overhead voor de werkgeversdienstverlening.

Begroting module – programmakosten en overhead

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten	Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire	<i>Vershil</i>	<i>Vershil</i>
Programma WSP	2020	begroting 2021	begroting 2021	begroting 2022	2021	2022-2021
<i>Euro x 1.000</i>						
Personeelskosten	1.162	1.108	1.213	1.092	105	-121
Uitvoeringskosten	25	9	116	9	107	-107
Programmalasten	1.187	1.117	1.329	1.101	212	-227
Deelnemende gemeenten	1.534	1.580	1.580	1.604	-	24
Overige baten	135	30	241	12	212	-229
Baten	1.669	1.610	1.822	1.616	212	-205
Saldo	482	493	493	515	0	22
Onttrekking aan reserve	37	13	13	13	-0	-0
Dotatie aan reserve					-	-
Resultaat Programma WSP	519	506	506	528	0	22
<i>Overheadlasten</i>	<i>519</i>	<i>506</i>	<i>506</i>	<i>528</i>	<i>-0</i>	<i>22</i>
<i>Resultaat</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Toelichting

- 2021: De module WSP voert extra activiteiten uit voor het regionale programma: deze zijn als incidentele lasten en baten (€ 212.000 vanuit regionale middelen) opgenomen in de begroting 2021. Dit betreft inzetten van transitievouchers, activiteiten in het kader van WSP Midden-Gelderland-Werkt-Door, organiseren van HARRIE-trainingen en het initiatief professionalisering dienstverlening
- De ICT afschrijvingskosten komen ten laste van de bestemmingsreserve WSP (2020-2023).

3.1.4 Module Werkgeverschap SW (WgSW)

a. Met welke ontwikkelingen houden we rekening?

Vanaf 31-12-2022 zijn de deelnemende gemeenten vrij om een andere invulling te geven aan de invulling van het materieel werkgeverschap dat tot die datum is belegd bij Scalabor. In beginsel is voorzien in voortzetting van de rol van Scalabor ook na deze datum, tenzij gemeenten anders besluiten. De voorbereiding op deze besluitvorming is in 2020 reeds gestart met een onderzoek onder de gemeenten naar de vraag hoe zij aankijken tegen de huidige wijze waarop het SW-werkgeverschap is ingericht. Gemeenten hebben aangegeven dat ze tevreden zijn over de wijze waarop Scalabor en de MGR de werkzaamheden voor de SW-medewerkers uitvoeren. Daarmee hebben ze aangegeven dat ze hier na de contractperiode die loopt tot 31-12-2022 mee willen doorgaan, mits dat kan onder de huidige condities. Scalabor heeft in het onderzoek aangegeven dat zij na 2023 financiële tekorten verwachten omdat de SW-populatie steeds verder terugloopt en Scalabor in haar exploitatie voor een heel groot deel afhankelijk is van de inkomsten van de SW-medewerkers. In 2021 moet duidelijk worden welke mogelijkheden worden gevonden om het werkgeverschap ook na 2022 voort te kunnen zetten.

De uitkomst van deze besluitvorming is bepalend voor de vervolgstappen die in 2022 worden gezet. Continuering van de huidige afspraken is uiteraard het meest eenvoudig maar eventuele aanpassing van de huidige afspraken of intrekking van het aanwijzingsbesluit door 1 of meerdere gemeenten kan gevolgen hebben voor zowel het SW-personeel (2000 medewerkers) als de betrokken organisaties (Scalabor B.V. en MGR). Voor 1-1-2022 dient een eventueel besluit tot intrekking van het aanwijzingsbesluit aan Scalabor reeds genomen te zijn (i.v.m. opzegtermijnen). Eind 2021 moet dus bekend zijn wat de individuele gemeente gaan doen en is bekend welk mogelijk effect dit heeft op de module WgSW.

De module Werkgeverschap SW zal deze besluitvorming voorbereiden en vervolgens in 2021 en 2022 over gaan tot voorbereiding van de uitvoering van dit besluit.

26

Naast en in relatie tot deze ontwikkelingen voor de SW-populatie is in het onderzoek dat in 2020 is uitgevoerd ook gekeken naar de samenhang met de uitvoering van nieuw beschut en de banenafspraken. Gezien nieuwe wet- en regelgeving vraagt dit ook keuzes van gemeenten die wellicht regionaal ondersteuning behoeven.

b. Wat willen we bereiken?

Doelstelling en maatschappelijk effect

Het doel van de module werkgeverschap SW is dat het formeel werkgeverschap voor bijna 2000 SW-ers van de negen deelnemende gemeenten goed geborgd is en aansluit op het aanwijzingsbesluit van deze gemeenten.

Door afspraken met Scalabor te maken zijn het werk en de HR, arbo en medezeggenschapstaken voor alle SW-medewerkers goed geborgd.

Kengetallen

In de DVO zijn afspraken gemaakt met Scalabor die worden gemonitord. De volgende afspraken liggen vast:

- Scalabor garandeert de realisatie van minimaal 85% actuele individuele ontwikkelplannen per jaar.
- Jaarlijks wordt er een medewerkersbelevingsonderzoek uitgevoerd.
- Scalabor stuurt actief op het ziekteverzuim van de Wsw-medewerkers en reduceert het ziekteverzuim tot minimaal 1% onder het landelijke gemiddelde
- Scalabor realiseert een toename van het aantal gedetacheerde Wsw-medewerkers van minimaal 5% per jaar, uitgaande van het totaal aantal medewerkers die geïndiceerd zijn.
- Scalabor realiseert doorstroom op de werkladder van minimaal 5 % per jaar doordat Wsw-medewerkers in trajectvorm de mogelijkheid geboden wordt om zich te blijven ontwikkelen.

c. Wat gaan we daarvoor doen?

Reguliere werkzaamheden in 2022

- invulling geven aan de werkgeversrol, te weten formele kwesties als in- en uitdiensttreding van personeel, aanstellingen en ontslag.
- de betaling en financiering van de loonkosten en werkgeverslasten. Deze kosten worden door de deelnemende gemeenten betaald. De module WgSW draagt er zorg voor dat dit bedrag vooraf goed wordt begroot en geïnd bij de deelnemende gemeenten en dat de betalingen aan SW medewerkers goed verloopt.
- toezien op de naleving van de afspraken die zijn gemaakt in de DVO met Scalabor, waaronder afspraken over de ontwikkeling op de arbeidsmarkt van de mensen werkzaam bij Scalabor.
- De afronding van werkzaamheden die over zijn gedragen van Presikhaaf Bedrijven. De van werk naar werk trajecten van de boventalligen worden in 2021 afgerond. Vanaf 2022 is daarom alleen nog sprake van enkele bovenwettelijke betalingen verricht worden die uit de beschikbare voorziening bekostigd kunnen worden.
- Overige (latente) rechten en verplichtingen die zijn overgedragen vanuit Presikhaaf Bedrijven. De latente rechten en verplichtingen kunnen ook nog tot eventuele betalingen leiden. Daarna kan de hiervoor bestemde voorziening ook afgebouwd worden.

Accenten in 2022

2022 staat in het teken van de voorbereiding van de uitvoering van het besluit van gemeenten over de uitvoering vanaf 2022.

d. Wat gaat het kosten?

Personele bezetting 2022

De personele bezetting van de module WgSW kan worden onderverdeeld naar 3 hoofdgroepen:

- Bezetting t.b.v. uitvoering van de taken van de module zelf = 0,8 fte
- SW groep (inclusief begeleid werken naar verwachting in totaal 1580 fte)
- Groep boventalligen vervalt in 2022. Eind 2021 zijn alle arbeidsovereenkomsten beëindigd. Vanaf 2022 kunnen nog boven- en na-wettelijke uitbetalingen worden gedaan.

Begroting module – programmakosten en overhead

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten	Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire	Vershil	Vershil
Programma WgSW	2020	begroting 2021	begroting 2021	begroting 2022	2021	2022-2021
<i>Euro x 1.000</i>						
Personeelskosten SW	55.531	55.502	53.739	51.826	-1.763	-1.913
Uitvoeringskosten	5.079	2.043	2.117	2.163	74	46
Programmalasten	60.610	57.545	55.856	53.989	-1.689	-1.866
Deelnemende gemeenten	55.047	56.125	54.176	52.382	-1.949	-1.794
Bijdrage buitengemeenten	1.493	1.414	1.445	1.416	31	-29
Overige baten	4.222	189	379	347	190	-32
Baten	60.763	57.728	55.999	54.144	-1.729	-1.855
Saldo	153	183	144	155	-39	11
Onttrekking aan reserve	26		37	26	37	-11
Dotatie aan reserve					-	-
Resultaat Programma WgSW	179	183	180	181	-3	0
<i>Overheadlasten</i>	<i>179</i>	<i>183</i>	<i>180</i>	<i>181</i>	<i>-3</i>	<i>0</i>
<i>Resultaat</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Toelichting

1. In 2021 vervallen de eenmalige baten en lasten voor het opnemen van de voorzieningen voor m.b.t. Presikhaaf Bedrijven (3.470k). Dit is in 2020 ook gecompenseerd door de betaling van hetzelfde bedrag door Presikhaaf bedrijven bij de overdracht (Overige baten en uitvoeringskosten). Alle kosten voor de boventalligen vallen ten laste van de voorziening. De hoogte van de voorziening wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. Een eventuele vrijval vanuit de voorziening komt ten bate van het resultaat.
2. Ontwikkeling van de personeelskosten wordt hieronder apart toegelicht.
3. Uitvoeringskosten stijgen een verwachte stijging in het aantal nieuwe contracten in begeleid werken. Dit wordt gecompenseerd door lagere personeelskosten en is daarmee kostenneutraal.
4. 2021: Overige baten stijgen ten opzichte van de primaire begroting 2021 doordat de MGR door Scalabor wordt gecompenseerd voor salariscomponenten zoals overwerk, extra reiskosten en uitbetaling vakantiedagen.

Verschillenanalyse	2020	2021	2021	2022	Verschil	%Verschil	Verschil	%Verschil	Verschil	%Verschil
Personeelskosten SW	Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire	vs.	vs. begroting	vs. 2020	vs. 2020	2022	vs. 2022
Euro x 1.000		Begroting	Begroting	begroting	Begroting					
Salarissen	55.061	55.032	53.258	51.354	-1.774	-3,2%			-1.904	-3,6%
Transitievergoeding	93	82	82	78	-	0,0%			-4	-5,0%
LIV	-754	-662	-680	-646	-19	2,8%			34	-5,0%
Reiskosten	748	690	713	688	23	3,4%			-25	-3,6%
Overige personeelskosten	384	360	366	353	6	1,7%			-13	-3,6%
Totaal Personeelskosten SW	55.531	55.502	53.739	51.826	-1.763	-3,2%			-1.913	-3,6%
<i>Indicatoren</i>										
Dienstverbanden SW (Fte)	1.717	1.651	1.614	1.533	-37	-2,2%	-103	-6,0%	-81	-5,0%
Personeelskosten/Fte	32.338	33.612	33.292	33.797	-320	-1,0%	954	3,0%	505	1,5%
CAO stijging	2,8%	2,9%	2,9%	1,5%				2,9%		1,5%
Sociale lasten/Fte	4.630		4.764	4.836			134	2,9%	71	1,5%

In bovenstaande tabel komen de belangrijkste uitgangspunten naar voren:

1. 2021: Daling van € 1,8 miljoen in salariskosten ten opzichte van begroting (-3,2%). Dit wordt veroorzaakt door 2,2% minder dienstverbanden en 1% lagere personeelskosten per fte. De verwachte uitstroom door pensionering, langdurig ziekte etc. is 6% ten opzichte van 2020. De personeelskosten stijgen met 3,0%. De verwachting is dat het loonniveau van januari vanaf juli 2021 met 1% CAO stijging zal worden verhoogd.
2. 2022: door de verhoging van de pensioenleeftijd vanaf 1 januari 2022 met drie maanden is de verwachte uitstroom in 2022 5% (81 fte). De verwachte CAO stijging is 1,5%. Daarmee is de netto daling van de salarissen 3,6% ten opzicht van 2021 (impact: 1,9 miljoen).
3. Lagere bijdrage LIV door nieuwe tarieven (ook als gevolg pensioen akkoord), uitstroom en stijging van de loonkosten boven het drempelbedrag.
4. De stijging in de reiskosten ten opzichte van de begroting wordt gecompenseerd door extra baten (Scalabor).

3.1.5 MGR beheerorganisatie

a. Met welke ontwikkelingen houden we rekening

Voor de MGR in het algemeen houden we bij het uitvoeringsprogramma/programmaplan rekening met:

- *Covid-19*

Covid-19 vraagt van de MGR als werkgever een andere invulling van haar verantwoordelijkheid voor medewerkers om gezond en veilig te kunnen werken en fysiek en mentaal fit te blijven. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan op landelijke afspraken en ondersteuning en sorteren voor op de situatie dat er weer meer vanaf kantoor gewerkt kan worden.

- *Financiële druk gemeenten*

Naast lean en mean en kostenbewust ons werk doen, denken we met gemeenten mee welke rol de MGR kan spelen in de efficiënte uitvoering in het sociaal domein. Gemeenten zijn daar leidend in de opdrachten die in dit kader aan de MGR worden gegeven.

- *Wijzigingen Wet Gemeenschappelijke Regeling*

De MGR zal de wijzigingen in de Wet Gemeenschappelijke Regeling die voorzien is in 2021 doorvoeren.

- *Wijziging BBV of andere regelgeving*

We verwachten in 2021 regelgeving waarin het Dagelijks Bestuur het orgaan wordt om een rechtmatigheidsverklaring af te geven. Dit is in 2020 al voorbereid.

- *Overige wet- en regelgeving:*

We blijven regelgeving over transparantie van informatievoorziening, privacy, informatieveiligheid en archiefverplichtingen nadrukkelijk volgen om hier adequaat op te kunnen reageren in afstemming met deelnemende gemeenten.

- *Gemeenteraadsverkiezingen*

We bereiden ons in 2021 voor op de verkiezingen in 2022, zodat we colleges en raadsleden tijdig informeren over de MGR.

b. Wat willen we bereiken?

De MGR beheerorganisatie is verantwoordelijk voor de bestuurlijke inbedding en randvoorwaarden voor de modules, zodat zij hun werk kunnen doen. Daarbij beogen we:

- het faciliteren van het bestuurlijke proces en het verminderen van de bestuurlijke druk voor bestuurders en de afstemming met de 11 gemeenten.
- het faciliteren van de modules om hun werk op een goede manier uit te kunnen voeren. Daarvoor is er passend HR-beleid zodat medewerkers hun talenten kunnen benutten en zich verder ontwikkelen en zich houden aan de gedragswijzer op het vlak van privacy beleid en informatie(veiligheid)beleid. De bedrijfsvoering is gericht op een goede interne financiële beheersing en controle. Dit laatste is mede nodig omdat het Dagelijks Bestuur vanaf 2021 verantwoordelijk is voor de rechtmatigheidsverklaring van uitgaven.
- het versterken van de integraliteit van de werkzaamheden en het bereiken van synergie binnen de MGR en **kruisbestuiving tussen de modules en de deelnemende gemeenten** zodat de toegevoegde waarde van de MGR verder toeneemt.

c. Wat gaan we daarvoor doen?

De MGR beheerorganisatie blijft 'lean & mean' in haar samenstelling. De focus ligt op het organiseren van het bestuurlijke proces en adequate bedrijfsvoering waarmee de werkzaamheden van de modules gefaciliteerd worden. Hiermee wordt integraliteit en synergie gerealiseerd.

Integraliteit en kruisbestuiving

De MGR als geheel biedt gemeenten in de regio centraal Gelderland de mogelijkheid om samen te werken op diverse terreinen in het sociaal domein. Dit biedt hen de mogelijkheid hun eigen doelstellingen beter te realiseren.

- De MGR denkt met gemeenten mee of nieuwe activiteiten binnen modules, van nieuwe modules of door activiteiten over de modules heen kunnen leiden tot kwalitatief betere dienstverlening tegen lagere kosten.
- Het MT stimuleert de kruisbestuiving tussen de modules en zoekt in samenwerking met medewerkers en deelnemende gemeenten naar meerwaarde over de grenzen van de modules heen, zodat de toegevoegde waarde van de MGR als geheel verder toeneemt.
- In onze modules wordt data analyse steeds belangrijker. Gemeenten willen graag duiding van ontwikkelingen in het sociaal domein. Wij kunnen daarbij een informerende en signalerende rol hebben en bekijken de ontwikkelingen zo integraal mogelijk.

Bestuurlijk

- We bekijken wat de wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke Regeling voor de MGR betekent en zullen tijdig benodigde wijzigingen bestuurlijk voorleggen.
- In het voorjaar van 2022 maken we een overdrachtdossier ten behoeve van nieuwe colleges en bereiden ons voor op de nieuwe samenstelling van algemeen bestuur, dagelijks bestuur en bestuurscommissies en bereiden een informatiebijeenkomst voor raadsleden voor.

Verantwoording afleggen en communicatie

- In 2021 onderzoeken we wat de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regeling voor kaders biedt aan de MGR om de informatievoorziening en betrokkenheid en sturing van colleges en raden verder te vergroten.
- We betrekken raden aan de voorkant bij de planvorming via raadsbijeenkomsten, een kaderbrief voor 1 april bij de aangeleverde stukken en digitale nieuwsbrieven.
- Modules gaan incidenteel op bezoek bij raden om in gesprek te gaan en hen actief te informeren.

HR-zaken

- In 2021 gaat MGR verder met het project talent- en opgavegericht werken Time4Talent waardoor dit in 2022 een vaste manier van werken is geworden en een plek heeft in de ontwikkelcyclus van de MGR. Daarmee blijven medewerkers zich professionaliseren en dynamisch meebewegen met de uitdagingen in het sociaal domein en kunnen ze hun talenten hiervoor inzetten en verder ontwikkelen.

Bedrijfsvoering

De MGR benut kennis en expertise van deelnemende gemeenten en GR-en op het terrein van ICT, HR en financiële dienstverlening. Daarnaast heeft zij een basisbezetting om de bedrijfsvoering adequaat uit te voeren. Ook de MGR heeft te maken met wet- en regelgeving en vraagstukken op terrein van privacy, informatieveiligheid, digitale toegankelijkheid en archivering. In overleg met de deelnemende gemeenten en GR-en wordt gekeken wat de MGR zelf minimaal in huis moet hebben aan expertise. Vanaf 2022 zal er naast expertise op privacy en informatieveiligheid, informatiebeleid en archivering ook expertise en uitvoeringsuren moeten zijn op vlak van DIV in verband met de gemandateerde taken. Het onderzoek hiernaar wordt in 2021 uitgevoerd. Op basis daarvan worden in 2021 afspraken gemaakt met de deelnemende gemeenten in de DVO. We nemen in de begroting voor 2022 een inschatting mee wat dit betekent qua formatie en evt. extra externe inhuur.

d. Wat gaat het kosten?

Personele bezetting

De bezetting bij de MGR beheer bestaat uit 3,1 fte. Daarin zit een extra 0,5 formatie voor werkzaamheden op het terrein van DIV en uitvoering archiefwerkzaamheden.

		A	B	C	B-A	C-B
Lasten en baten	Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire	<i>Vershil</i>	<i>Vershil</i>
Beheer(overhead)	2020	begroting 2021	begroting 2021	begroting 2022	2021	2022-2021
<i>Euro x 1.000</i>						
Beheer	296	346	346	352	0	6
Onvoorzien	12	32	32	32	-	0
Overheadlasten	307	378	378	384	0	6
Deelnemende gemeenten	329	378	378	384	-	6
Overige baten	10	-	-	-	-	-
Baten	339	378	378	384	-	6
Saldo	31	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve					-	-
Dotatie aan reserve	-31				-	-
Resultaat Beheer(overhead)	0	0	0	0	0	0

Toelichting

- 2022: De begroting 2022 is in lijn met begroting 2021.

3.2 Het overzicht van de kosten van overhead

Conform de uitgangspunten is de MGR 'lean en mean' ingericht. De meeste ondersteunende functies worden afgenomen bij externe dienstverleners.

Het gaat om de volgende ondersteunende taken bij 1Stroom.⁸:

- Financiële administratie;
- Salaris- en personeelsadministratie;
- Een deel van de P&O advisering;

We hebben onderzocht hoe we de P&O advisering voor de medewerkers van de MGR en de advisering aan de manager werkgeverschap SW het beste kunnen organiseren. We blijven dit via 1 stroom doen en bouwen de externe inhuur voor de SW expertise in 2021 af.

Andere ondersteunende taken op het terrein van ICT worden afgenomen door de RID (Inkoop, WSP, WG SW en beheer) of De Connectie (Onderwijszaken).

De MGR kent een Privacy Officer met ondersteunende taken op het brede terrein van privacy, informatiebeleid en archief en informatiebeveiliging voor de MGR en haar modules. Vanaf begin 2021 gaan we met gemeenten bepalen welke rol de MGR kan spelen in de archiefwerkzaamheden voor de modules en wat dit voor extra werk oplevert. We gaan in 2022 bepalen of deze taken door één functionaris kunnen worden uitgevoerd of op andere wijze georganiseerd moet worden. Het totale pakket aan werkzaamheden op terrein van privacy, informatiebeheer, informatieveiligheid en archiefwerkzaamheden leidt tot een uitbreiding van de benodigde formatie. Dit is in de begroting van 2022 verwerkt. De Functionaris Gegevens bescherming is ingehuurd via de gemeente Arnhem. Op het terrein van CISO vindt ondersteuning plaats via de RID. Andere expertise op deze terreinen wordt zo nodig ingehuurd.

De MGR wil zelf als werkgever invulling blijven geven aan de banenafpraak. De invulling hiervan wordt gezamenlijk opgepakt en met name gericht op module overstijgende werkzaamheden.

Huisvesting en duurzaamheid

De MGR is met haar vier modules gehuisvest op 3 locaties, te weten:

- Gemeentehuis Westervoort – Modules inkoop, WgSw en beheer – in 2020 energielabel D met verwarming via stadsverwarming, ledverlichting, stroom via Groene Stroomfabriek, mede afkomstig van zonnepanelen dat gemeentehuis en bibliotheek.
- Stadskantoor Arnhem – module onderwijszaken – in 2020 energielabel A. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een warmtepomp die kan koelen en verwarmen. Voor verwarmen in koude periodes is de warmtepomp aangesloten op het warmtenet. Ook daar wordt groene stroom van de Groene stroomfabriek gebruikt.
- Bedrijfsverzamelgebouw Gelderse Poort – module WSP – Het pand heeft energielabel A, is goed geïsoleerd en heeft goede klimaatbeheersing.

Op de locaties is sprake van gescheiden afvalverwerking voor papier en overige. De mate van scheiden verschilt per locatie.

Er wordt door medewerkers gebruik gemaakt van elektrische fietsen voor dienstreizen. Met mobiliteitsregeling wordt fietsen en gebruik OV gestimuleerd, o.a. via gebruik businesscard voor OV, leenauto en leenfietsen. Dat geldt ook voor de IKB regeling met uitrui voor de fiets. Het bedrag voor de uitrui van de fiets is per 2021 verhoogd.

Op het gebied van duurzame inzetbaarheid van medewerkers wordt ingezet op het inzetten van de eigen talenten en vergroten van ontwikkelmogelijkheden, verlagen van werkdruk, opnemen van

⁸ 1Stroom is een gemeenschappelijke regeling waarin de ambtelijke organisaties van de gemeente Westervoort en de gemeente Duiven zijn gefuseerd.

verlof, inzet preventiemedewerkers, aandacht voor goede werkhouding ter verhoging van het werkplezier en beperken van verzuim. We gaan ook kijken naar de situatie na Covid-19 kijken als het gaat om de balans tussen op kantoor werken en thuiswerken om te zien wat bijdraagt aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

De overheadkosten worden in de onderstaande tabel zowel per kostengroep als per module gepresenteerd. Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

De overheadkosten worden in de onderstaande tabel zowel per kostengroep als per module gepresenteerd.

Overhead Euro x 1.000	Realisatie 2020	Primaire Begroting 2021	Gewijzigde begroting 2021	Begroting 2022	Vershil 2021	Vershil 2022
Personeelskosten	973	1.060	1.049	1.050	-11	1
Huisvestingskosten	221	239	216	220	-23	3
ICT kosten	241	253	209	211	-44	2
P&O & FA kosten	327	319	329	364	10	34
Overige kosten	216	193	251	236	58	-15
Overhead	1.977	2.064	2.054	2.080	-10	26
Inkoop	324	310	322	321	12	0
Onderwijs	648	687	668	666	-19	-2
WSP	519	506	506	528	0	22
WgSW	179	183	180	181	-3	0
Beheer	307	378	378	384	0	6
Totaal	1.977	2.064	2.054	2.080	-10	26

Toelichting

1. De totale overheadkosten zijn in lijn met begroting. In 2022 is stijging zeer beperkt met 0,5%.
2. 2021: Er zijn wel wat verschuivingen tussen kostensoorten met lagere huisvestingskosten (huur stadskantoor) en de correctie van de facilitaire kosten als overige kosten in plaats van ICT kosten. Daarnaast zijn extra incidentele projecten die naar verwachting binnen begroting kunnen worden uitgevoerd.
3. De ICT kosten voor de module Inkoop zijn hoger door extra licentiekosten en de huisvestingskosten voor de module Onderwijs zijn lager.

3.3 Het bedrag voor onvoorzien.

Er is een bedrag opgenomen van € 32.000 voor onvoorziene uitgaven in de overhead (module Beheer).

3.4 Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

n.v.t. voor de MGR.

3.5 De beleidsindicatoren bestuur en organisatie

De beleidsindicatoren voor bestuur en organisatie geven een beeld van de ontwikkeling van de formatie en de verhouding tussen vaste bezetting en externe inhuur. De ontwikkeling van de kengetallen over meer jaren geeft een goed inzicht in verbetering van de structuur van de organisatie. Het aantal SW dienstverbanden is in onderstaande tabel niet opgenomen. Deze zijn apart benoemd bij de module WgSW.

Formatie & indicatoren		2020	2021	2021	2022
Bestuur en organisatie		Realisatie	Primaire Begroting	Gewijzigde Begroting	Begroting
1. Formatie (fte) (formatieplan)	Beheer	2,1	3,1	3,1	3,1
	Inkoop	12,8	12,8	12,8	12,8
	Onderwijs	30,1	29,2	30,3	30,3
	WSP	17,9	16,9	16,9	16,2
	WgSW	1,2	1,2	1,2	1,2
Totale formatie		64,1	63,2	64,3	63,6
2. Bezette formatie (fte vast)	Beheer	2,3	2,1	2,1	2,1
	Inkoop	11,4	10,6	11,9	11,9
	Onderwijs	27,4	26,5	28,6	28,6
	WSP	17,1	16,7	16,7	16,1
	WgSW	0,3	0,2	0,2	0,2
Totaal bezette formatie		58,5	56,0	59,5	58,8
3. Indicatoren	Externe inhuur %	11%	9%	9%	7%
	Overhead %	3%	3%	3%	3%
	Apparaatskosten per inwoner	€ 13,34	€ 13,96	€ 14,57	€ 14,23
	Formatie Fte per 1.000 inwoners	0,14	0,14	0,14	0,14
	Bezette vaste formatie fte per 1.000 inwoners	0,13	0,12	0,13	0,13

De aanpassingen in de formatie van WSP zijn gelieerd aan de extra opdrachten. In 2021 en 2022 daalt de externe inhuur respectievelijk tot 9% en 7% van de totale loonsom. Dit leidt tot een geplande stabiele organisatie met een werkbare flexibele schil.

4 De paragrafen

Deze verplichten onderdelen van de begroting zijn voor de MGR niet allemaal van toepassing.

4.1 Lokale heffingen

Dit is voor de MGR niet van toepassing.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover MGR beschikt om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de MGR in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen.

a. Beschikbare weerstandscapaciteit

De MGR beschikt niet over algemene reserves die kunnen worden ingezet ter dekking van risico's.

In 2019 is er voor de module WgSW een specifieke bestemmingsreserve opgenomen voor het opvangen van negatieve fluctuaties in de personeelslasten van SW dienstverbanden. Voor de overige modules is er een mogelijkheid om een beperkte bestemmingsreserve op te bouwen bij een positief resultaat van maximaal € 50.000. In totaal zijn er eind 2020 5 bestemmingsreserves met in totaal € 724.000 (zie paragraaf 5.4). De bestemmingsreserves mogen alleen voor de specifieke module worden ingezet. De module beheer beschikt over een begrotingspost voor onvoorziene uitgaven van € 32.000. Dit is slechts 0,05% van de totale begroting.

Voor de MGR is een 'open einde' systematiek afgesproken. In de regeling is opgenomen dat in de jaarrekening de kosten per module na aftrek van de inkomsten, worden verdeeld over de deelnemende gemeenten volgens de in de regeling vastgestelde kostenverdeelsleutel. Alle resterende risico's vallen daarmee ten laste van de deelnemende gemeenten.

b. Inventarisatie van de risico's

Als onderdeel van het risicomanagement zijn de volgende belangrijkste risico's geïnventariseerd en beheersmaatregelen vastgesteld:

	Risico	Kans	Reputatie/ maatsch. Impact	Financiële impact	Beheersmaatregelen
1	Incident/hack ICT beveiliging/ AVG / ICT systeem niet beschikbaar	Laag	Hoog	200k of 20k per dag	DVO's RID De Liemers & De Connectie; Informatiebeveiliging beleid en beveiligde mobiele telefoons.
2	Loonkosten stijging SW > Begroting	40%		600k (1%)	Bestemmingsreserve & additionele rijksbijdrage voor gemeenten op basis van LPO
3	Onrechtmatigheid of fraude	Laag	Hoog	<50k	Intern controle plan; betalingen door 4 mensen goedgekeurd.
4	Specifieke uitvoeringsrisico's bij modules leiden er toe dat maatschappelijke doelstellingen niet worden gehaald.	Medium	Medium/ Hoog	Indirect	Planning & control cyclus: actualiseren van uitvoerings- programma, periodiek overleg ambtelijke & bestuurlijke overleggen en prestatie- verantwoording. Inzet op kwaliteit en motivatie van medewerkers.
5	Uittreden van gemeenten bij submodule, module of MGR, waardoor deel van financiering wegvalt. Organisatie heeft hoge vaste kosten in de vorm van vaste dienstverbanden en heeft lage flexibiliteit bij veranderende opdrachten.	Laag		500k (10% structuur)	Goede lange termijnplanning. Bescherming in regeling waarbij reorganisatiekosten bij uittrekders worden gelegd.
6	Geen passend personeel met expertise kunnen vinden voor het uitvoeren van de opdrachten	Medium	medium	50k	1. Een betrouwbare, zorgvuldige en interessante werkgever zijn waar mensen graag willen werken. 2. Goede contacten onderhouden met bureaus om snel mensen in te kunnen huren. Kosten worden dan wel hoger.

c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

In de Planning & Control cyclus wordt er aan het Dagelijks Bestuur op kwartaalbasis gerapporteerd m.b.t. de gerealiseerde en geprognostiseerde uitgaven tot jaareinde. De bestuurscommissies van de modules krijgen twee keer per jaar een financiële rapportage. Het algemeen bestuur krijgt 2 keer per jaar een geconsolideerde financiële rapportage met adviezen van de bestuurscommissie en het DB hoe er bij eventuele overschrijdingen gehandeld kan worden.

De bovengenoemde beheersmaatregelen in samenhang met de bestemmingsreserves voor de grootste risico's (loonkosten SW en overschrijdingen modules) leidt tot een beheerste situatie.

d. Kengetallen

Met de bestemmingsreserves is er een beperkt eigen vermogen. Dit is beperkt ten opzichte van de totale baten. De voorfinanciering door gemeenten leidt tot een negatieve schuldquote. Er zijn geen externe leningen.

Financiële kengetallen		2020	2021	2022
		Realisatie	Gewijzigde Begroting	Begroting
Euro x 1.000				
A	Eigen vermogen	724	674	636
B	Balanstotaal	8.012	4.562	3.932
	Netto schuldquote	-4,1%	-3,0%	-2,2%
	Solvabiliteitsratio (A/B)	0,09	0,15	0,16
	Structurele exploitatieruimte			

e. De beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De solvabiliteitsratio is goed door het toegenomen eigen vermogen en stijgt door het stapsgewijs verlagen van het balanstotaal: terugbetaling van 2,5 miljoen positief saldo 2020.

De structurele exploitatieruimte blijft daarmee op nul staan doordat er geen sprake is vrij besteedbare middelen vanuit algemene reserves. Structurele lasten en baten zijn meerjarig in evenwicht. Er wordt immers jaarlijks afgerekend zoals hierboven is aangegeven. Er is dus sprake van een stabiele ontwikkeling zonder opbouw van structurele exploitatieruimte bij de MGR.

Er is nadrukkelijk niet gekozen om een algemene reserve aan te houden. De weerstandscapaciteit, gevormd door de module specifieke bestemmingsreserves. Hiermee kan een groot deel van de risico's in eerste instantie worden opgevangen. Het weerstandsvermogen daarmee is op korte termijn redelijk in balans. Daarnaast wordt er sterk ingezet op de beheersmaatregelen inclusief de tijdige rapportage in de P&C-cyclus.

4.3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Dit is voor de MGR niet van toepassing.

4.4 Financiering

De financiering van de activiteiten van de MGR gebeurt door voorfinanciering op kwartaalbasis door de deelnemende gemeenten gebaseerd de begroting. De financiering van de verloning van de SW medewerkers gebeurt maandelijks voor de 15^e kalendermaand. De verlegde BTW wordt per halfjaar achteraf verrekenend. Op basis van deze begrotingscijfers met gezonde solvabiliteit is er geen externe financiering voor werkkapitaal nodig.

Omzetbelasting

De MGR kan de btw op de kosten van de beheersorganisatie en de modules doorschuiven naar de deelnemende gemeenten, zodat deze btw door de deelnemende gemeenten kan worden gecompenseerd. Dit betekent dat de begroting van de MGR voor de beheerstaken en de respectievelijke modules exclusief btw wordt opgesteld. Na afloop van het jaar wordt een opgave van de btw aan iedere deelnemer verstrekt. Gemeenten kunnen de verschuldigde btw bij het btw-compensatiefonds declareren. Alleen de administratieve activiteiten met betrekking tot de verloning van SW dienstverbanden is BTW plichtig. Dit wordt apart doorbelast.

Vennootschapsbelasting

Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de MGR geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald is MGR geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

4.5 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van de MGR te realiseren.

In 2020 is de financiële administratie en die interne controle zodanig ingericht dat het Dagelijks Bestuur vanaf 2021 de rechtmatigheidstoets kan uitvoeren. Het is nog niet duidelijk wanneer de wetgeving hiervoor afgerond is.

De planning & control cyclus start met de begroting en uitvoeringsprogramma waarin de afspraken over het te voeren beleid per module worden vastgelegd. Aan de partners wordt per module gerapporteerd. De rapportages worden halfjaarlijks opgesteld. Het jaar wordt afgesloten met de jaarrekening waarin verantwoording, per module, wordt afgelegd over het afgesloten jaar.

De administratieve organisatie is zodanig opgesteld dat de dagelijkse gang van zaken erop ingericht is dat de financiële verordening, de controleverordening en het mandaat van de treasury nageleefd worden. Daarbij moet er opgemerkt worden dat MGR de financiële en personeelsadministratie uitbesteed heeft aan een externe dienstverlener: 1Stroom. De salarisadministratie voor de verloning van de SW dienstverbanden en de administratie van SW gerelateerde betaling is bij Scalabor belegd.

4.6 Verbonden partijen

De MGR heeft geen verbonden partijen.

4.7 Grondbeleid

Dit is voor de MGR niet van toepassing.

DEEL 3 DE FINANCIËLE BEGROTING

5 Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

In het overzicht van baten en lasten worden de verschillende onderdelen van het programmaplan (hoofdstuk 3) samengevoegd.

5.1 Het overzicht baten en lasten

De baten van de programma's zijn bestemd voor de dekking van de directe programmakosten en de overheadkosten van de module. Hierdoor ontstaat er in eerste instantie een positief saldo voor de programma's. De dekking voor MGR beheer leidt tot directe baten voor de overheadstructuur.

Overzicht baten en lasten		2020	2021	2021	2022
		Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire
<i>Programma</i>	<i>Euro x 1.000</i>		Begroting	Begroting	Begroting
Inkoop	Lasten	1.112	1.261	1.249	1.273
	Baten	1.486	1.571	1.571	1.595
	Saldo	374	310	322	321
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	-	-	-
	Resultaat programma Inkoop	324	310	322	321
Onderwijs	Lasten	1.958	2.030	2.177	2.197
	Baten	2.656	2.717	2.845	2.862
	Saldo	698	687	668	666
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	-	-	-
	Resultaat programma Onderwijs	648	687	668	666
WSP	Lasten	1.187	1.117	1.328	1.101
	Baten	1.669	1.610	1.822	1.616
	Saldo	482	493	493	515
	Onttrekking bestemmingsreserve	37	13	13	13
	Resultaat programma WSP	520	506	506	528
WgSW	Lasten	60.610	57.545	55.856	53.989
	Baten	60.763	57.728	55.999	54.144
	Saldo	153	183	144	155
	Onttrekking bestemmingsreserve	26	-	37	26
	Resultaat programma WgSW	179	183	180	181
A	Resultaat Programma's	1.670	1.686	1.676	1.696
Overhead	Lasten	1.977	2.064	2.054	2.080
	Baten	339	378	378	384
	Saldo	-1.639	-1.686	-1.676	-1.696
	Dotatie bestemmingsreserve	-31	-	-	-
	Resultaat Overhead	-1.670	-1.686	-1.676	-1.696
Eindresultaat	A + B	0	0	0	0
Totaal	Lasten	66.845	64.017	62.664	60.640
	Baten	66.913	64.004	62.615	60.602
	Saldo	68	-13	-49	-39
	Dotatie bestemmingsreserve	-131	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsreserve	63	13	49	39
Eindresultaat		0	0	0	0

5.2 De toelichting op het overzicht van baten en lasten

De belangrijkste afwijkingen in de ontwikkelingen in de baten en lasten door nieuw beleid wordt hier toegelicht. De uitgangspunten van de ramingen voor bestaand beleid zijn reeds toegelicht in paragraaf 2.2. Per programma zijn de cijfers toegelicht in hoofdstuk 3. De impact van incidentele baten en lasten wordt in een aparte tabel aan het einde van deze paragraaf toegelicht.

		A	B	C	D		
Overzicht baten en lasten		2020	2021	2021	2022	Vershil	Vershil
		Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire	C-B	D-C
Programma	Euro x 1.000		Begroting	Begroting	Begroting		
Inkoop	Lasten	1.112	1.261	1.249	1.273	-12	24
	Baten	1.486	1.571	1.571	1.595	-	24
	Saldo	374	310	322	321	12	-0
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	-	-	-	-	-
	Resultaat programma Inkoop	324	310	322	321	12	-0
Onderwijs	Lasten	1.958	2.030	2.177	2.197	147	20
	Baten	2.656	2.717	2.845	2.862	128	17
	Saldo	698	687	668	666	-19	-2
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	-	-	-	-	-
	Resultaat programma Onderwijs	648	687	668	666	-19	-2
WSP	Lasten	1.187	1.117	1.328	1.101	211	-227
	Baten	1.669	1.610	1.822	1.616	212	-205
	Saldo	482	493	493	515	0	22
	Onttrekking bestemmingsreserve	37	13	13	13	-0	0
	Resultaat programma WSP	520	506	506	528	-0	22
WgSW	Lasten	60.610	57.545	55.856	53.989	-1.689	-1.866
	Baten	60.763	57.728	55.999	54.144	-1.729	-1.855
	Saldo	153	183	144	155	-39	11
	Onttrekking bestemmingsreserve	26	-	37	26	37	-11
	Resultaat programma WgSW	179	183	180	181	-3	0
A Resultaat Programma's		1.670	1.686	1.676	1.696	-10	20
Overhead	Lasten	1.977	2.064	2.054	2.080	-10	26
	Baten	339	378	378	384	-	6
	Saldo	-1.639	-1.686	-1.676	-1.696	10	-20
	Dotatie bestemmingsreserve	-31	-	-	-	-	-
	B Resultaat Overhead	-1.670	-1.686	-1.676	-1.696	10	-20
Eindresultaat	A + B	0	0	0	0	0	0

Toelichting

1. Inkoop: geen begrotingswijziging in 2021, beperkte verschuiving met lagere programmalasten en hogere overheadlasten (ICT).
2. Onderwijs: De deelname van de gemeente Lingewaard leidt voor de *submodule leerplicht* tot extra bijdrage van gemeente Lingewaard(€ 146.000) en daardoor een synergie-effect van € 48.000 voor de andere deelnemende gemeenten.
3. WSP voert extra activiteiten uit voor het regionale programma: deze zijn als incidentele lasten en baten (€ 212.000 vanuit regionale middelen) opgenomen in de begroting 2021. Voor 2022 zijn geen extra activiteiten opgenomen.
4. WgSW: de lasten zijn € 1,7 miljoen lager dan de primaire begroting 2021. In 2022 dalen de lasten met € 1,9 miljoen als gevolg van 5% uitstroom en 1,5% loonkostenstijging.
5. Voor zowel 2021 als 2022 zijn de baten en lasten in evenwicht.

Het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

<i>Incidentele Lasten en Baten</i>		2020	2021	2021	2022
<i>Programma</i>	<i>Euro x 1.000</i>	Realisatie	Primaire Begroting	Gewijzigde Begroting	Primaire Begroting
Inkoop	Lasten	-110	-	-	-
	Baten	0	-	-	-
	Saldo	110	-	-	-
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	-	-	-
	Resultaat programma Inkoop	60	-	-	-
Onderwijs	Lasten	-69	-	68	43
	Baten	42	-	68	43
	Saldo	110	-	-	-
	Dotatie bestemmingsreserve	-50	-	-	-
	Resultaat programma Onderwijs	60	-	-	-
WSP	Lasten	135	-	254	25
	Baten	135	30	241	12
	Saldo	0	30	-13	-13
	Onttrekking bestemmingsreserve	37	13	13	13
	Resultaat programma WSP	37	43	-	-
WgSW	Lasten	2.974	-	-	-
	Baten	3.813	-	-37	-26
	Saldo	839	-	-37	-26
	Onttrekking bestemmingsreserve	26		37	26
	Resultaat programma WgSW	865	-	-	-
A	Resultaat Programma's	1.023	43	-	-
Overhead	Lasten	35	32	32	32
	Baten	41	32	32	32
	Saldo	6	-	-	-
	Dotatie bestemmingsreserve	-31	-	-	-
	B Resultaat Overhead	-26	-	-	-
Eindresultaat	A + B	997	43	-	-
Totaal	Lasten	2.966	32	354	100
	Baten	4.032	62	304	62
	Saldo	1.065	30	-49	-39
	Dotatie bestemmingsreserve	-131	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsreserve	63	13	49	39
Saldo na bestemmingsreserves		997	43	-	-

Toelichting

- In 2020 hebben de incidentele effecten geleid tot € 1 miljoen voordelig resultaat. Voor 2021 en 2022 zijn de incidentele lasten en baten in evenwicht en zijn gerelateerd aan extra activiteiten met extra dekking (WSP & Onderwijs) alsmede de geplande onttrekkingen aan de bestemmingsreserve WSP en WgSW.
- De post onvoorziene incidentele lasten € 32.000 en de gerelateerde baten is opgenomen onder overhead.

5.3 De uiteenzetting van de financiële positie

De jaarlijkse lasten bestaan grotendeels uit personeelskosten. Deze zijn relatief stabiel, met een incidentele stijging in 2021 voor extra opdrachten. De kosten van de SW dienstverbanden neemt stapsgewijs af. Er zijn beperkte bestemmingsreserves voor het opvangen van risico's zoals toegelicht in paragraaf 4.2. De voorzieningen voor boventalligen wordt afgebouwd totdat de voormalig medewerkers van Presikhaaf Bedrijven de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. De waardering van niet opgenomen vakantiedagen en niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden is niet op de balans opgenomen. Deze posten nemen af met de afname van het aantal SW dienstverbanden.

5.4 Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid

In het volgende overzicht is een raming van de financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid opgenomen.

Ontwikkeling financiële positie			2020	2021	2021	2022
	Omschrijving		Realisatie	Primaire	Gewijzigde	Primaire
		Euro x 1.000		Begroting	begroting	Begroting
Jaarlijkse lasten	A1	Loonsom (vast)	4.408	4.539	4.793	4.876
	A2	Externe inhuur	590	474	525	381
	A3	SW dienstverbanden	55.531	55.502	53.739	51.826
Eindstand per balansdatum	B	Investeringen ICT	51	0	0	0
	C	Externe financiering		0	0	0
	D1	Bestemmingreserve WgSW	555	581	518	492
	D2	Bestemmingsreserve WSP	38	5	25	12
	D3	Bestemmingreserve Inkoop	50		50	50
	D4	Bestemmingsreserve Onderwijs	50		50	50
	D5	Bestemmingreserve Beheer	31		31	31
	E1	Voorziening boventalligen	1.852	1.785	1.110	700
	E2	Voorziening latente verplichtingen PHB	203		103	0
	F1	Niet opgenomen vakantiedagen ambtelijk	150	133	150	150
	F2	Niet opgenomen vakantiedagen SW dienstverbanden	4.400	3.975	4.260	4.108
	F3	Niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden	2.100	2.054	2.033	1.961

Toelichting

- De jaarlijks terugkerende arbeidskosten kunnen worden verdeeld in de loonsom voor vaste dienstverbanden, externe inhuur en de loonkosten voor SW dienstverbanden. Er is een duidelijke verschuiving naar meer vaste dienstverbanden in 2021.
- Na de ICT investeringen in 2020 voor de WSP module, zijn er geen nieuwe investeringen (€ 25.000) gepland.
- Er is geen behoefte aan externe financiering doordat er wordt gewerkt met voorschotfacturen aan gemeente. Ook is er vanaf 2020 een financiële buffer met de opgebouwde bestemmingsreserves en de overgenomen voorziening Presikhaaf Bedrijven.
- Er zijn geen onttrekkingen voorzien aan de bestemmingsreserve WgSW. Dit gebeurt als de personeelskosten SW hoger uitvallen dan begroot.
- Ieder jaar wordt de individuele verplichtingen voor de boventalligen opnieuw vastgesteld. Doordat de maximale verplichting is opgenomen in de overdracht van de voorziening van Presikhaaf naar MGR, kan er door individuele ontwikkelingen met boventalligen, een positief saldo ontstaan dat ten bate komt aan de module WgSW.
- De beoogde ontwikkeling verplichting op balansdatum voor niet opgenomen vakantiedagen en niet uitbetaald vakantiegeld laat een langzame daling zien door het gecombineerde effect van de uitstroom SW dienstverbanden en de begrote salarisstijgingen in 2002 en 2021. De uitbetaalde vakantiedagen bij uitdiensttreding worden deels vergoed door Scalabor die verantwoordelijk is voor de tijdelijke afbouw van dit saldo.

5.5 De geprognoteerde eindbalans 2021 en 2022

Het balans totaal is in 2020 gestegen tot € 8 miljoen door het incidentele positieve resultaat van € 2,5 miljoen dat in 2021 wordt gecrediteerd aan gemeenten. Ook zijn de twee voorzieningen voor latente verplichtingen van Presikhaaf bedrijven overgedragen aan de MGR.

ACTIVA (Euro x1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	PASSIVA	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Vaste activa	39	27	14	Vaste passiva	2.779	1.888	1.335
<i>Materiële vaste activa</i>				<i>Eigen vermogen</i>			
Investerings met een economisch nut	39	27	14	Bestemmingsreserves	724	674	636
Vlottende activa	7.973	4.535	3.919	Totaal eigen vermogen	724	674	636
<i>Uitzettingen (looptijd < 1 jaar)</i>				<i>Voorzieningen</i>	2.055	1.213	700
Vorderingen op openbare lichamen	911	900	900	<i>Vaste schulden</i>	-	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	5.134	2.385	1.819	Vlottende passiva	5.233	2.674	2.597
Overige vorderingen	551	100	100	<i>Netto-vlottende schulden (looptijd < 1 jaar)</i>			
Totaal uitzettingen	6.596	3.385	2.819	Overige schulden	3.283	842	842
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>	-	-	-	<i>Overlopende passiva</i>			
<i>Overlopende activa</i>				Voorschotten van overige			
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	1.241	1.050	1.000	Nederlandse overheidslichamen	70	12	-
Overige overlopende activa	136	100	100	Overige Overlopende passiva	1.880	1.820	1.755
Totaal overlopende activa	1.377	1.150	1.100	Totaal Overlopende passiva	1.950	1.833	1.755
Totaal Activa	8.012	4.562	3.932	Totaal Passiva	8.012	4.562	3.932

5.6 De ontwikkeling van het EMU saldo

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatie resultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die geen financiële uitgaven of inkomsten zijn.

44

Berekening EMU-saldo		2020	2021	2021	2022
Omschrijving		Realisatie	Primaire Begroting	Gewijzigde begroting	Primaire Begroting
<i>Euro x 1.000</i>					
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	68	-13	-49	-39
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	39	-13	-13	-13
3	Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	2.055	-757	-842	-510
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)				
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
Berekend EMU-saldo		2.163	-783	-904	-562

5.7 Het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Conform de BBV worden de baten en lasten verdeeld over de taakvelden. Voor de baten is dit grotendeels in lijn met de verdeling per module (Onderwijs, WgSW en WSP). De lasten zijn verdeeld tussen programmataakvelden en overhead taakvelden zoals opgenomen in het programmaplan (hoofdstuk 3). Voor de modules beheer en Inkoop zijn zowel de baten als de lasten onder overhead geclassificeerd.

Overzicht Taakvelden		2020	2021	2021	2022
	Taakveld	Realisatie	Primaire Begroting	Gewijzigde begroting	Primaire Begroting
<i>Euro x 1.000</i>					
Lasten	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.958	2.030	2.177	2.197
	6.4 Begeleide participatie	60.610	57.545	55.856	53.989
	6.5 Arbeidsparticipatie	1.187	1.117	1.328	1.101
	0.4 Overhead	3.078	3.293	3.272	3.321
	0.8 Overige baten en lasten	12	32	32	32
	0.10 Mutaties reserves	131	0	0	0
Totaal Lasten		66.976	64.017	62.664	60.640
Baten	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.656	2.717	2.845	2.862
	6.4 Begeleide participatie	60.763	57.728	55.999	54.144
	6.5 Arbeidsparticipatie	1.669	1.610	1.822	1.616
	0.4 Overhead	1.793	1.917	1.917	1.946
	0.8 Overige baten en lasten	31	32	32	32
	0.10 Mutaties reserves	63	13	49	39
Totaal Baten		66.976	64.017	62.664	60.640

Een korte toelichting voor de administratieve verwerking:

“Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen moeten als directe lasten op de taakvelden worden geboekt. De bijdragen worden aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen verwerkt zonder afsplitsing van de overhead naar het taakveld Overhead. Aan de lastenkant bij de gemeenschappelijke regelingen vindt de afsplitsing van de overhead op het taakveld Overhead wel plaats.”

“Wanneer de gemeenschappelijke regeling overheadtaken van de gemeente uitvoert, dan wordt de bijdrage voor deze gemeentelijke overheadtaken aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen wel op het taakveld Overhead begroot en verantwoord.”

DEEL 4 DE MEERJARENRAMING

De meerjarenraming bevat voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar een geprognosticeerde begin- en eindbalans en een raming van de financiële gevolgen, waaronder de baten en de lasten van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.

6 De meerjarenraming 2023-2025

6.1 De geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans laat een geleidelijke daling zien als gevolg van een daling in de voorziening (boventalligen). De impact van het teruglopen van het SW personeelsbestand komt terug in lagere overlopende activa en overlopende passiva.

ACTIVA (Euro x1.000)	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	PASSIVA	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Vaste activa	14	1	-	-	Vaste passiva	1.335	1.016	841	698
<i>Materiële vaste activa</i>					<i>Eigen vermogen</i>				
Investerings met een economisch nut	14	1	-	-	Bestemmingsreserves	636	594	566	540
Vlottende activa	3.919	3.507	3.233	2.997	Totaal eigen vermogen	636	594	566	540
<i>Uitzettingen (looptijd < 1 jaar)</i>					<i>Voorzieningen</i>	700	422	275	157
Vorderingen op openbare lichamen	900	900	900	900	<i>Vaste schulden</i>	-	-	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.819	1.507	1.333	1.197	Vlottende passiva	2.597	2.491	2.392	2.299
Overige vorderingen	100	100	100	100	<i>Netto-vlottende schulden (looptijd < 1 jaar)</i>				
Totaal uitzettingen	2.819	2.507	2.333	2.197	Overige schulden	842	842	842	842
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>	-	-	-	-	<i>Overlopende passiva</i>				
<i>Overlopende activa</i>					Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	-	-	-	-
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheidslichamen	1.000	900	800	700	Overige Overlopende passiva	1.755	1.650	1.551	1.458
Overige overlopende activa	100	100	100	100	Totaal Overlopende passiva	1.755	1.650	1.551	1.458
Totaal overlopende activa	1.100	1.000	900	800	Totaal Passiva	3.932	3.508	3.233	2.997
Totaal Activa	3.932	3.508	3.233	2.997					

6.2 De uiteenzetting van de financiële positie

De begrote baten en lasten vanaf 2023 zijn zonder indexatie berekend. De financiële positie wijzigt wel door minder SW dienstverbanden en afname van de voorziening boventalligen en niet uit de balans blijvende verplichtingen zoals niet opgenomen vakantie dagen en niet uitbetaald vakantiegeld van SW medewerkers. Er is geen externe financieringsbehoefte en er zijn geen investeringen gepland.

Ontwikkeling financiële positie			2022	2023	2024	2025
		Omschrijving	Primaire	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
		Euro x 1.000	Begroting	raming	raming	raming
Jaarlijkse lasten	A1	Loonsom (vast)	4.876	4.876	4.876	4.876
	A2	Externe inhuur	381	381	381	381
	A3	SW dienstverbanden	51.826	48.717	45.794	43.046
Eindstand per balansdatum	B	Investerings ICT	0	0	0	0
	C	Externe financiering	0	0	0	0
	D1	Bestemmingreserve WgSW	492	463	435	409
	D2	Bestemmingsreserve WSP	12	0	0	0
	D3	Bestemmingreserve Inkoop	50	50	50	50
	D4	Bestemmingsreserve Onderwijs	50	50	50	50
	D5	Bestemmingreserve Beheer	31	31	31	31
	E1	Voorziening boventalligen	700	422	275	157
	E2	Voorziening latente verplichtingen PHB	0	0	0	0
	F1	Niet opgenomen vakantiedagen ambtelijk	150	150	150	150
	F2	Niet opgenomen vakantiedagen SW dienstverbanden	4.108	3.861	3.630	3.412
	F3	Niet uitbetaald vakantiegeld SW dienstverbanden	1.961	1.843	1.732	1.628

6.3 De baten en lasten van het bestaande en nieuwe beleid

In de module WgSW dalen de totale lasten met € 3,2 miljoen in 2023, met € 3,0 miljoen in 2024 en met € 2,9 miljoen in 2025.

Overzicht baten en lasten		2022	2023	2024	2025
<i>Programma</i>	<i>Euro x 1.000</i>	Primaire Begroting	Meerjaren raming	Meerjaren raming	Meerjaren raming
Inkoop	Lasten	1.273	1.273	1.273	1.273
	Baten	1.595	1.595	1.595	1.595
	Saldo	321	321	321	321
	Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-
	Resultaat programma Inkoop	321	321	321	321
Onderwijs	Lasten	2.197	2.197	2.197	2.197
	Baten	2.862	2.862	2.862	2.862
	Saldo	666	666	666	666
	Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-
	Resultaat programma Onderwijs	666	666	666	666
WSP	Lasten	1.101	1.101	1.101	1.101
	Baten	1.616	1.629	1.629	1.629
	Saldo	515	528	528	528
	Onttrekking bestemmingsreserve	13	-	-	-
	Resultaat programma WSP	528	528	528	528
WgSW	Lasten	53.989	50.750	47.705	44.843
	Baten	54.144	50.931	47.886	45.023
	Saldo	155	181	181	181
	Onttrekking bestemmingsreserve	26	-	-	-
	Resultaat programma WgSW	181	181	181	181
A	Resultaat Programma's	1.696	1.696	1.696	1.696
Overhead	Lasten	2.080	2.080	2.080	2.080
	Baten	384	384	384	384
	Saldo	-1.696	-1.696	-1.696	-1.696
	Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-
	B Resultaat Overhead	-1.696	-1.696	-1.696	-1.696
Eindresultaat	A + B	0	0	0	0
Totaal	Lasten	60.640	57.401	54.356	51.494
	Baten	60.602	57.401	54.356	51.494
	Saldo	-39	-	-	-
	Dotatie bestemmingsreserve	-	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsreserve	39	-	-	-
Eindresultaat		0	0	0	0

Toelichting

De belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenraming zijn:

- Er is geen indexatie in de meerjarenraming meegenomen zodat de ontwikkeling in lasten enkel de verwachte wijzigingen in de hoeveelheid mensen en middelen weergeeft.
- De jaarlijkse verlaging van het aantal SW dienstverbanden (6% per jaar) leidt tot lagere salariskosten en tot lagere uitvoeringskosten voor de Module WgSW. Bij de andere modules zijn er geen wijzigingen in de bezetting opgenomen.
- Er zijn geen incidentele baten en lasten geraamd voor deze periode.
- Er wordt in principe jaarlijks afgerekend met de deelnemende gemeenten. Hierdoor is er geen sprake van structurele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves.

De geprognostiseerde meerjaren ontwikkeling van het EMU-saldo is als volgt:

Berekening EMU-saldo		2022	2023	2024	2025
Omschrijving		Primaire	Meerjaren	Meerjaren	Meerjaren
<i>Euro x 1.000</i>		Begroting	raming	raming	raming
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-39	-30	-28	-26
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-13	-13	-1	0
3	Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	-510	-278	-147	-117
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)				
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
Berekend EMU-saldo		-562	-320	-176	-143

BIJLAGE BIJDAGEN PER GEMEENTE

Module Inkoop

Het verdeelmodel is vanaf 2021 aangepast op basis van deelname aan zorgvormen.

Gemeentelijke bijdrage Programma Inkoop	2020 <i>Realisatie</i>	2021 Primaire Begroting	2021 Gewijzigde begroting	<i>Vershil 2021</i>	2022 Primaire begroting	<i>Vershil 2022</i>
<i>Euro x 1</i>						
<i>Deelnemende gemeenten</i>						
Gemeente Arnhem	548.339	567.861	567.861	-	579.326	11.465
Gemeente Doesburg	34.584	39.748	39.748	-	39.773	25
Gemeente Duiven	89.517	90.321	90.321	-	90.216	-105
Gemeente Lingewaard	124.997	131.714	131.714	-	132.996	1.282
Gemeente Overbetuwe	144.562	149.989	149.989	-	152.182	2.193
Gemeente Renkum	110.518	111.608	111.608	-	112.812	1.204
Gemeente Rheden	118.023	155.599	155.599	-	157.127	1.528
Gemeente Rozendaal	4.084	5.897	5.897	-	6.117	220
Gemeente Wageningen	105.476	109.923	109.923	-	113.211	3.288
Gemeente Westervoort	52.816	53.283	53.283	-	53.753	470
Gemeente Zevenaar	152.403	155.057	155.057	-	157.087	2.030
Totaal Deelnemende gemeenten	1.485.319	1.571.000	1.571.000	-	1.594.600	23.600

Module Onderwijs

Gemeentelijke bijdrage Programma Onderwijs	2020 <i>Realisatie</i>	2021 Primaire Begroting	2021 Gewijzigde begroting	<i>Vershil 2021</i>	2022 Primaire begroting	<i>Vershil 2022</i>
<i>Euro x 1</i>						
<i>Deelnemende gemeenten</i>		<i>Nieuwe verdeling</i>	<i>+Lingewaard</i>			
Gemeente Arnhem	731.396	756.600	721.700	-34.900	728.000	6.300
Gemeente Doesburg	-		-	-	-	-
Gemeente Duiven	84.014	80.000	83.400	3.400	84.100	700
Gemeente Lingewaard	-	-	145.700	145.700	147.000	1.300
Gemeente Overbetuwe	146.087	171.700	167.400	-4.300	168.800	1.400
Gemeente Renkum	83.004	102.400	91.100	-11.300	91.900	800
Gemeente Rheden	135.982	154.500	150.500	-4.000	151.800	1.300
Gemeente Rozendaal	2.406	3.900	4.900	1.000	4.900	-
Gemeente Wageningen	-	-	-	-	-	-
Gemeente Westervoort	63.227	52.200	54.900	2.700	55.400	500
Gemeente Zevenaar	140.601	135.800	134.800	-1.000	136.000	1.200
Totaal Leerplicht	1.386.717	1.457.100	1.554.400	97.300	1.567.800	13.400
VSV Gemeente Arnhem	149.500	149.500	149.500	-	149.500	-
Totaal Deelnemende gemeenten	1.536.217	1.606.600	1.703.900	97.300	1.717.300	13.400
<i>Regionale bijdrage</i>				-		-
RMC Kwalificatieplicht	382.000	382.000	382.000	-	387.800	5.800
RMC VSV	324.236	332.500	332.500	-	337.600	5.100
Programma Schakelpunt	180.000	191.000	191.000	-	193.900	2.900
Programma Sluitende Keten	32.000	20.000	20.000	-	20.300	300
Programma Verzuim 18+	160.000	160.000	160.000	-	162.400	2.400
Totaal regionale bijdrage	1.078.236	1.085.500	1.085.500	-	1.102.000	16.500

De gemeentelijke bijdrage voor de deelnemende gemeenten aan de submodule leerplicht daalt in 2021 door toetreding van gemeente Lingewaard. De verdeling is berekend op basis van de leerlingenaantallen en Vsv-cijfers van de afgelopen drie jaar.

Module WSP

Gemeentelijke bijdrage Programma WSP	2020 Realisatie	2021 Primaire Begroting	2021 Gewijzigde begroting	Vershil 2021	2022 Primaire begroting	Vershil 2022
<i>Euro x 1</i>						
<i>Deelnemende gemeenten</i>						
Gemeente Arnhem	611.600	639.600	639.600	-	653.300	13.700
Gemeente Doesburg	44.600	44.800	44.800	-	44.800	-
Gemeente Duiven	100.200	101.700	101.700	-	101.700	-
Gemeente Lingewaard	182.700	186.600	186.600	-	188.600	2.000
Gemeente Overbetuwe	187.100	190.900	190.900	-	193.900	3.000
Gemeente Renkum				-	-	-
Gemeente Rheden	171.300	175.300	175.300	-	177.100	1.800
Gemeente Rozendaal	6.200	6.600	6.600	-	6.900	300
Gemeente Wageningen				-	-	-
Gemeente Westervoort	59.200	60.000	60.000	-	60.600	600
Gemeente Zevenaar	171.000	174.700	174.700	-	177.100	2.400
Totaal Deelnemende gemeenten	1.533.900	1.580.200	1.580.200	-	1.604.000	23.800

Module WgSW

De verdeling van de gemeentelijke bijdrage is conform de regeling aangepast voor de gewijzigde begroting op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30/10/2020. Voor 2021 wordt gerekend met dezelfde verdeling op basis van een gelijkmatige uitstroom van 6% voor alle gemeenten. De bijdrage van medewerkers woonachtig in buitengemeenten verloopt via gemeente Arnhem.

Gemeentelijke bijdrage Programma WgSW	2020 Realisatie	2021 Primaire Begroting	2021 Gewijzigde begroting	Vershil 2021	2022 Primaire begroting	Vershil 2022
<i>Euro x 1</i>						
<i>Deelnemende gemeenten</i>						
Gemeente Arnhem	28.707.021	29.268.700	28.281.000	-987.700	27.344.600	-936.400
Gemeente Doesburg	1.796.569	1.832.600	1.785.600	-47.000	1.726.500	-59.100
Gemeente Duiven	1.834.836	1.870.200	1.921.100	50.900	1.857.500	-63.600
Gemeente Lingewaard	4.637.011	4.727.200	4.525.700	-201.500	4.375.800	-149.900
Gemeente Overbetuwe	3.945.987	4.022.400	3.808.400	-214.000	3.682.200	-126.200
Gemeente Renkum			-	-	-	-
Gemeente Rheden	6.521.816	6.650.700	6.434.500	-216.200	6.221.400	-213.100
Gemeente Rozendaal	49.969	50.100	52.300	2.200	50.600	-1.700
Gemeente Wageningen			-	-	-	-
Gemeente Westervoort	2.558.182	2.609.500	2.570.700	-38.800	2.485.600	-85.100
Gemeente Zevenaar	4.995.711	5.093.700	4.796.600	-297.100	4.637.800	-158.800
Totaal Deelnemende gemeenten	55.047.102	56.125.100	54.175.900	-1.949.200	52.382.000	-1.793.900
Buitengemeenten	-1.493.448	1.414.000	1.444.600	30.600	1.415.700	-28.900

Module Beheer

Gemeentelijke bijdrage Beheer	2020 Realisatie	2021 Primaire Begroting	2021 Gewijzigde begroting	Vershil 2021	2022 Primaire begroting	Vershil 2022
<i>Euro x 1</i>						
<i>Deelnemende gemeenten</i>						
Gemeente Arnhem	111.200	129.800	129.800	-	132.600	2.800
Gemeente Doesburg	8.100	9.100	9.100	-	9.100	-
Gemeente Duiven	18.200	20.700	20.700	-	20.600	-100
Gemeente Lingewaard	33.200	37.900	37.900	-	38.300	400
Gemeente Overbetuwe	34.000	38.800	38.800	-	39.400	600
Gemeente Renkum	22.400	25.500	25.500	-	25.800	300
Gemeente Rheden	31.100	35.600	35.600	-	36.000	400
Gemeente Rozendaal	1.100	1.300	1.300	-	1.400	100
Gemeente Wageningen	27.500	31.600	31.600	-	32.600	1.000
Gemeente Westervoort	10.800	12.200	12.200	-	12.300	100
Gemeente Zevenaar	31.100	35.500	35.500	-	35.900	400
Totaal deelnemende gemeenten	328.700	378.000	378.000	-	384.000	6.000

Meerjarenraming 2022-2024

In de meerjarenraming is geen indexatie meegenomen. Daarom blijven de gemeentelijke bijdragen gelijk aan die van 2022. Voor de module is WgSW is er een reductie van 6% per jaar geraamd (zonder indexatie).

MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland
T.a.v. mevr. H. Wiselius
Dorpsplein 1
6931CZ WESTERVOORT

datum 13 april 2021
zaaknummer Z/21/385892/UIT/21/1020345
onderwerp Concept zienswijze
contactpersoon Riemer Dekker

Beste mevrouw Wiselius,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van uw jaarstukken 2020, gewijzigde begroting 2021, uitvoeringsprogramma 2022 en ontwerpmeerjarenbegroting 2022-2025. Wij stellen onze raad voor een zienswijze in te dienen. Op 2 juni 2021 zal onze raad hiertoe een besluit nemen. Om aan de gestelde termijnen te voldoen en de MGR in staat te stellen tijdig een reactienota ten behoeve van het Dagelijks Bestuur op te kunnen stellen, delen wij hierbij onze zienswijze in concept. Wij sturen u na 2 juni 2021 onze definitieve zienswijze toe.

Zienswijze

De MGR is uitgegroeid tot een stabiele uitvoeringsorganisatie die Zevenaar een duidelijke meerwaarde biedt. De MGR opereert binnen de gestelde beleidsinhoudelijke en financiële kaders. Wij zijn tevreden over de geleverde prestaties en het in de rapportages geboden inzicht. Wij complimenteren de MGR met de behaalde resultaten en wij zetten de samenwerking met vertrouwen voort.

Met betrekking tot de verschillende inhoudelijke modules hebben wij geen specifieke wensen of bedenkingen bij de gewijzigde begroting 2021, het uitvoeringsprogramma 2022 en de ontwerpmeerjarenbegroting 2022-2025. Wel willen wij meegeven dat wij het streven naar verdere integraliteit, synergie en kruisbestuiving tussen de verschillende modules onderschrijven, mits dit past binnen de gestelde financiële kaders.

Tenslotte vragen wij u met betrekking tot de gevolgen van de coronacrisis tijdig te communiceren als hierdoor financiële consequenties voor de gemeenten ontstaan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Dashboard verbonden partij

Naam: Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR)

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling	Samenwerkingspartners: Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar	Aandeel Zevenaar: 9,0% van de (gewijzigde) begroting (2021: € 58.790.600, waarvan voor Zevenaar: € 5.296.657)
Aard van de samenwerking: • Beleidsafstemming • Gezamenlijke beleidsuitvoering • Netwerk of platform	Belangrijk voor wie: • College • Gemeenteraad	Bestuurlijke vertegenwoordiging: • AB en Onderwijs: N. van Dellen • Inkoop: H. Winters • WSP en WgSW: B. Elfrink
Taken: • Inkoop sociaal domein • Werkgeversservicepunt (WSP) • Onderwijszaken (Regionaal Bureau Leerplicht RBL) • Werkgeverschap SW (WgSW)		Risico's: • Bestuurlijk • Financieel
Beoogd resultaat: <i>Inkoop sociaal domein</i> • Het behartigen van de belangen van Zevenaar op het gebied van inkoop van dienstverlening dan wel goederen binnen het sociaal domein. • Verhoging van de kwaliteit van zorg, efficiency in de uitvoering van taken, lastendrukverlaging bij aanbieders door eenduidige uitvoering en versnelling van de transformatie door bundeling van kennis en inkoopkracht. <i>WSP</i> • Het behartigen van de belangen van Zevenaar op het gebied van de dienstverlening aan werkgevers in relatie tot het plaatsen van de doelgroepen waarvoor wij een re-integratie-verantwoordelijkheid hebben. • De doelgroep hiermee nieuwe kansen te bieden om hun inkomenspositie en leefomstandigheden te verbeteren.		Risicoprofiel: • Hoog (op basis Nota verbonden partijen, vastgesteld januari 2019)

Onderwijszaken - Het RBL volgt de schoolloopbaan van 62.000 leerlingen vanaf 5 jaar, totdat ze een startkwalificatie hebben behaald of 23 jaar worden, met als doel het bieden van professionele ondersteuning in de netwerksamenwerking aan leerplichtige jongeren (tot 18 jaar) waarbij de schoolloopbaan niet altijd soepel verloopt. Deze samenwerking zorgt ervoor dat jongeren die ongeoorloofd verzuimen de draad op school weer oppakken en naar een diploma toewerken. - De regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten vormt een sluitend regionaal vangnet om jongeren te helpen bij het vinden van een passende plek in onderwijs, werk, zorg of een combinatie hiervan. Met als doel een zo zelfstandige mogelijke deelname aan de maatschappij. WgSW - Het vormgeven van het (formeel) werkgeverschap voor de ca 1.600 SW medewerkers, waarvan 171 afkomstig uit Zevenaar, die sinds 1-1-2019 een aanstelling hebben bij de MGR .		
Begrote kosten en baten 2021: - Inkoop: € 1.571.000 - WSP: € 1.580.200 - Onderwijszaken: € 1.085.500 - WgSW: € 54.175.900 - Beheer MGR: € 378.000	Dekking gemeente-begroting 2021 Zevenaar: - Inkoop: € 155.057 - WSP: € 174.700 - Onderwijszaken: € 134.800 - WgSW: € 4.796.600 - Beheer MGR: € 35.500	Bijdrage per inwoner 2021: - Inkoop: € 3,54 - WSP: € 3,99 - Onderwijszaken: € 3,08 - WgSW : € 109,44 - Beheer MGR: € 0,81

Begrote kosten en baten 2022: • Inkoop: € 1.571.000 • WSP: € 1.580.300 • Onderwijsszaken: € 1.606.600 • WgSW: € 56.125.000 • Beheer MGR: € 378.000	Dekking MJB 20212-2025 Zevenaar: • Inkoop: € 157.087 • WSP: € 177.100 • Onderwijsszaken: € 136.000 • WgSW € 4.637.800 • Beheer MGR: € 35.900	Bijdrage per inwoner 2022: • Inkoop: € 3,58 • WSP: € 4,03 • Onderwijsszaken: € 3,10 • WgSW: € 105,63 • Beheer MGR: € 0,82
---	---	--

Raadsvergaderingen 2018–2022

Dossiernummer	2419
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	2 juni 2021
Agendapunt	19
Omschrijving	HAMERSTUK Z/21/387062 Zienswijze SdL jaarstukken 2020 en MJB 2022–2025

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergaderingen 2018–2022	2 juni 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04C9EE7F
36*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Zienswijze jaarstukken 2020 en MJB 2022-2025 SDL
Zaaknummer	Z/21/387062
Documentnummer	INT/21/1021564
Portefeuillehouder	L. van Riswijk
Portefeuille	Intergemeentelijke Samenwerking
Behandelend ambtenaar/afdeling	Astrid Peters en Hans Bosch
Telefoon	0316-595349
E-mail	A.Peters@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers (SdL) heeft de gemeenteraad per brief gevraagd om zijn mening (zienswijze) te geven over de jaarstukken 2020 en de begroting 2022-2025. Met dit raadsvoorstel doet het college een voorstel voor een zienswijze.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. in te stemmen met de jaarstukken 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers;
2. in te stemmen met de conceptbegroting 2022-2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers, met de kanttekening dat de gevraagde bezuiniging in de volle omvang wordt gerealiseerd;
3. het college op te dragen de zienswijze van de raad over de jaarstukken 2020 en de conceptbegroting 2022-2025 kenbaar te maken aan de SdL.

3. Waarom naar de raad

De SdL voert in opdracht van de 3 Liemerse gemeenten taken uit op het gebied van ICT, Inkoop en Sociale Zekerheid. De SdL bestaat uit twee organisatieonderdelen (de RID en RSD) en heeft een eigen planning & controlcyclus. In deze cyclus krijgt uw raad de gelegenheid om zienswijzen in te dienen op de jaarrekening en de begroting.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Door uw zienswijzen kenbaar te maken kunt u invloed uitoefenen op de afwegingen en besluitvorming in het begrotingsproces en de financiële huishouding van de SdL. Met als beoogd resultaat dat de taken van SdL op een effectieve en efficiënte wijze worden uitgevoerd.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Conform artikel 25 en 27 van de gemeenschappelijke regeling "Samenwerking de Liemers" dient de raad in de gelegenheid te worden gesteld zijn zienswijze te geven.

De raad van Zevenaar dient geïnformeerd te worden over de inhoudelijke en financiële stand van zaken bij de SdL. In artikel 25 van de gemeenschappelijke regeling "Samenwerking de Liemers" is opgenomen dat de deelnemende gemeenten in de gelegenheid worden gesteld om hun zienswijze over de concept

jaarrekening en de concept begroting te geven. Het dagelijks en het algemeen bestuur van SdL betreft de zienswijze van de raad in hun besluitvorming over deze financiële stukken.

1.2 In de jaarrekening 2020 legt SDL verantwoording af over het afgelopen jaar.

De Jaarstukken 2020 SDL laten in totaal een positief resultaat zien van € 65.569. Door Covid-19 is het een bijzonder jaar geweest met een intelligente lock-down en de extra uit te voeren regeling voor inkomensondersteuning (TOZO). Het resultaat is in de staat hieronder gespecificeerd. De verklaring van de verschillen per programma is als volgt.

Het Bestuur heeft een extern adviesbureau ingehuurd om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de governance effectiever te maken en om te zetten naar 2 bedrijfsvoeringsorganisaties. Voor externe expertise was € 25.000 beschikbaar, de kosten zijn echter beperkt gebleven.

De RID heeft een financieel nadeel op de personeelslasten en de onderhoudslasten van applicaties.

Bij de RID wordt een nadeel verantwoord van € 43.000. Vanwege de uitbraak van het Coronavirus en de lockdown heeft de RID versneld een aantal nieuwe voorzieningen gerealiseerd, waaronder de mogelijkheid voor videobellen en Liemers breed de mogelijkheid voor iedereen om te kunnen thuiswerken. Voor al deze werkzaamheden zijn meer uren ingezet dan begroot. Daardoor zijn op de post Personele kosten beperkte overschrijdingen opgetreden.

Bij de RSD hebben, met uitzondering van de personele kosten, alle onderdelen in 2020 een financieel voordeel behaald. Het totale voordeel is € 104.000. Hierbij maken we de opmerking dat een voordelig saldo op verschillende manieren te interpreteren is; geld over is niet altijd positief en we moeten ons blijven afvragen of de doelen behaald zijn. De RSD werkt met KPI's en de uitkomsten zijn positief: activeren, werkfit maken, re-integreren en aan het werk helpen van haar klanten.

In 2020 zijn de budgetten voor de Ondersteunende diensten verhoogd. Het nieuwe contract ging pas per 1 juli 2020 in, waardoor nu een incidenteel voordeel is behaald van € 50.000.

De verwachte groei van het bestand naar aanleiding van de lockdown heeft niet plaatsgevonden, met uitzondering van een piek in maart. Uiteindelijk is zelfs een lichte bestandsdaling van het aantal uitkeringsdossiers participatiewet gerealiseerd in 2020. Alhoewel deze daling geen garantie is voor 2021 en 2022, zijn de eerste cijfers van 2021 bekend en deze zijn ook positief.

De nog niet benutte uitvoeringskosten voor de Tozo bedragen € 202.630. Deze zijn in lijn met de richtlijnen van het Ministerie in een nieuwe bestemmingsreserve gestort. De nog te maken uitvoeringskosten in 2021 kunnen vervolgens gedekt worden uit de reserve.

Als gevolg van de Corona crisis is in 2020 minder aandacht geweest voor de re-integratie activiteiten. De niet benutte re-integratie gelden van € 494.892 zijn conform het besluit in het AB doorgeschoven naar 2021.

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotingswijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Programma 1: Bestuur	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	S
Programma 2: RID	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.403	S
Programma 3: Inkoop	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	I
Programma 4: RSD	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805	I
Eliminatie doorbelasting intern	-375.811	-386.224	-541	-386.765	-360.599	26.166	I
Totaal lasten	10.311.616	10.420.886	610.559	11.044.632	10.979.064	-65.569	
Baten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotingswijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Programma 1: Bestuur	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	
Programma 2: RID	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.403	
Programma 3: Inkoop	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	
Programma 4: RSD	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.210.787	98.825	
Eliminatie doorbelasting intern	-375.811	-386.224	-541	-386.765	-360.599	26.166	
Totaal Baten	10.311.616	10.420.886	610.559	11.044.632	11.181.694	137.061	
Resultaat voor Bestemming	-	-	-	-	202.630	202.630	
Bestemmingsreserven Tozo	-	-	-	-	202.630	-202.630	
Resultaat na Bestemming	-	-	-	-	-	-	

Eliminatie doorbelasting intern: betreffende de lasten en baten van de RSD die als baten bij de RID worden verantwoord en als lasten bij de

In de jaarrekening 2020 van de gemeente Zevenaar zijn de financiële effecten van SdL verwerkt.

2.1 de begroting 2022-2025 vertoont een redelijk stabiel financieel beeld.

Voor een overzicht van de geraamde kosten per programma verwijzen we naar de staat hieronder. Het aantal wijzigingen is beperkt en wordt hieronder toegelicht.

Begroting RID

In de begroting van de RID stijgt het onderhoud van de applicaties; daarentegen dalen de kapitaallasten. Er zijn in opdracht van de gemeenten 2 nieuwe ontwikkelingen opgevoerd: voor zaakstelsel Decos naar de cloud wordt structureel € 16.000 extra onderhoudskosten gevraagd en voor Datagedreven sturing € 40.000. Deze projecten zijn noodzakelijk voor een goede efficiënte uitoefening van de dagelijkse werkzaamheden met minder storingsgevoeligheid. De lasten waren nog niet geraamd en betekenen een structurele verhoging.

Begroting RSD

De Businesscase loopt tot 01-07-2021. In deze meerjarenbegroting is nog geen geld opgenomen voor het vervolg van de Business Case RSD 2018. De kosten voor personeel zijn teruggebracht naar het niveau van voor de businesscase. Immers, er ligt nog geen akkoord van het AB, indien deze er is zullen de mutaties worden opgenomen in de Kadernota 2022-2025. Voor zover nu in beeld is hiervoor financiële dekking; deels door een terugverdieneffect; lees lagere uitkeringslasten en deels uit het P-budget.

In de voorliggende begroting is een uitbreiding van de Dienstverleningsovereenkomst opgenomen vanwege nieuw toegewezen taken. Het gaat dan om advisering zelfstandigen, schuldhelpverlening zelfstandigen en de nieuwe Wet Inburgering. In de Algemene Uitkering zit compensatie voor deze taken.

Begroting Inkoop

Voldoen aan de (Europese) aanbestedingsregels is in Zevenaar een urgent punt. Vanaf 2021 moeten wij (lees: college) de rechtmatigheidsverantwoording opstellen welke onderdeel uit maakt van de

jaarrekening. In de SDL-begroting wordt gesproken over "heroriëntatie op dienstenpakket Inkoop". Bij deze heroriëntatie op het dienstenpakket Inkoop zou Inkoop niet alleen moeten kijken naar de ondersteunende rol maar ook moeten onderzoeken (1) wat nodig is om de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid van grotere inkopen en aanbestedingen van de gemeenten bij de RID te laten rusten en (2) onder welke condities de functie van inkoopadviseur bij de gemeenten kan worden ingericht zodat de inkooprol in zijn geheel kan worden verstevigd.

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2020	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.906	5.353.961	5.464.771	5.496.706
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal lasten	10.979.064	10.488.012	10.581.923	10.635.368	10.788.634	10.930.615	11.103.960
Baten	Rekening 2020	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.210.787	5.292.710	5.300.210	5.184.906	5.303.961	5.414.771	5.471.706
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal Baten	11.181.694	10.488.012	10.581.923	10.560.368	10.738.634	10.880.615	11.078.960
Resultaat voor Bestemming	202.630			-75.000	-50.000	-50.000	-25.000
Toevoeging/Ontrekking bestemmingsreserve	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	0			0	0	0	0

3.1 Voor 2022 en 2023 wordt van de SdL een bezuiniging op de exploitatiekosten verwacht van resp. 2,5 en 5%. De gemeente Zevenaar heeft alle verbonden partijen verzocht om deze bezuinigingsmaatregel te realiseren. Ook van dit samenwerkingsverband wordt gevraagd kritisch te zijn op de kostenontwikkeling en bereid te zijn keuzes te maken om te komen tot een besparing op de bijdragen van deelnemende gemeenten. In deze meerjarenbegroting is de gevraagde bezuiniging deels verwerkt in de cijfers. Op pagina 40 staat een opsomming van het totaalbedrag € 202.400. Hiervan komt ± de helft toe aan Zevenaar oftewel € 101.200. Het bedrag echter dat wij hebben gevraagd komt uit op € 135.000 in 2022 (en € 270.000 in 2023). Gezien de huidige financiële zorgelijke situatie en de druk op de gemeentelijke begroting blijven wij inzetten om de gevraagde bezuiniging te realiseren en zullen daarover in het AB het gesprek aangaan.

Alternatieven

Niet van toepassing.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Niet van toepassing.

7. Klimaat en duurzaamheid

Duurzaamheid is een thema dat opgenomen is in het Liemers Inkoopbeleid. Vanuit het Rijk is een Manifest opgesteld om meer aandacht voor Duurzaamheid en Circulaire Economie te vragen. Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) betekent dat er bij de inkoop van diensten en goederen in alle fasen van het inkoopproces rekening wordt gehouden met de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzaamheid. Belangrijke thema's zijn bio-based inkopen, circulair inkopen, klimaatbewust inkopen, innovatiegericht inkopen en internationale sociale voorwaarden.

8. Communicatie

Na behandeling en besluitvorming in de gemeenteraad wordt de zienswijze in een brief aan de SdL medegedeeld. Het Algemeen Bestuur vergadert op 22 juni en stelt beiden stukken vast, rekening houdend met de ingekomen zienswijzen.

9. Kosten, baten en dekking

De bijdragen van de gemeente Zevenaar aan de verschillende programma's van de SDL in 2022 worden verwerkt in de gemeentelijke MJB 2022-2025. De ramingen op de verschillende programma's bieden hiervoor de ruimte. De bezuiniging levert een besparing op van € 100.000, echter deze wordt grotendeels opgeslokt door nieuw beleid en andere noodzakelijke kostenverhogingen. Bij de Kadernota 2020-2025 zullen we dit inzichtelijk maken.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1021886	Aanbiedingsbrief SDL
2.	1021883	Jaarstukken 2020 SDL
3.	1021884	Meerjarenbegroting 2022-2025 SDL
4.	1021836	Brief aan SDL met zienswijze
5.	1021898	Dashboard SDL

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Raadsvoorstel en -besluit zienswijze jaarstukken 2020 en MJB 2022-2025 SDL
Zaaknummer	Z/21/387062
Documentnummer	INT/21/1021564

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelet op artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, alsmede gelet op de artikelen 25 en 27 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers, wordt aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd hun zienswijze over de ontwerpbegroting en jaarrekening aan te geven;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

besluit:

1. in te stemmen met de jaarstukken 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers;
2. in te stemmen met de conceptbegroting 2022-2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers, met de kanttekening dat de gevraagde bezuiniging in de volle omvang wordt gerealiseerd;
3. het college op te dragen de zienswijze van de raad over de jaarstukken 2020 en de conceptbegroting 2022-2025 kenbaar te maken aan de SdL.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Aan de gemeenteraden van
Duiven, Westervoort en Zevenaar

Datum: 26 maart 2021

Betreft: Zienswijze jaarstukken 2020 – Meerjarenbegroting 2022-2025 Samenwerking de Liemers

Beste Gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2020 en de Meerjarenbegroting 2022-2025 van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) aan. Graag stellen wij u in de gelegenheid uw zienswijze kenbaar te maken op deze stukken.

Het is de planning dat, rekening houdende met de zienswijzen, het Dagelijks Bestuur op 7 juni 2021 besluit over het definitieve voorstel richting het Algemeen Bestuur van de SDL, dat op 22 juni 2021 beide stukken zal beoordelen. Graag ontvangen wij uw zienswijze uiterlijk 1 juni 2021.

Jaarstukken 2020

De Jaarstukken 2020 geven een positief resultaat van € 65.569,-. Door Covid-19 is het een heel bijzonder jaar geweest met een intelligente lock-down en de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo).

De RID heeft versneld een aantal nieuwe voorzieningen gerealiseerd, waaronder het videobellen en de mogelijkheid dat Liemers breed iedereen thuis kan werken.

De RSD heeft de uitvoering van de Tozo zeer voortvarend en volledig digitaal opgepakt, waardoor de eerste aanvragen van zelfstandige ondernemers al eind maart 2020 zijn uitbetaald.

Meerjarenbegroting (MJB) 2022-2025

Hieronder geven we de uitgangspunten weer zoals deze ten tijde van het opstellen van de MJB zijn toegepast. Door het uitbreken van Covid-19 en alle maatregelen die daaruit voortvloeien, is het een meerjarenbegroting met veel aannames. Denk hierbij aan de verwachte toestroom aan uitkeringsgerechtigden en bijzondere bijstand aanvragen.

Uitgangspunten voor de MJB zijn: I-visie en I-strategie van de RID en voor de RSD loopt de Business Case af op 1 juli 2021. In de meerjarenbegroting is qua bestandsontwikkeling wel uitgegaan van voortzetting op basis van een nieuwe bestuurlijke opdracht die in juni 2021 aan u zal worden voorgelegd. In de lastenopstellingen is uitgegaan van de oude situatie. De personeelskosten en het Participatiebudget zijn opgenomen exclusief de nieuwe bestuurlijke opdracht RSD.

Wel heeft de RSD de uitbreiding van de dienstverleningsovereenkomsten met de adviesverlening aan zelfstandigen, de voorverkenning voor schuldhelpverlening aan zelfstandigen en de dienstverlening in het kader van de nieuwe Wet inburgering opgenomen in deze begroting.

De indexeringen die toegepast zijn in de MJB zijn conform de septembercirculaire 2020.

Hoofdpunten van wijzigingen:

- Organisatiewijziging SDL: Directie SDL en bestuurscommissies.
- RID activiteiten uitgebreid met Decos naar de Cloud en Datagedreven sturing.
- RSD heeft de personeelskosten per 1 juli 2021 teruggebracht in verband met beëindigen Business Case RSD.

Consolidatie Exploitatiekosten

op kostensoort

Lasten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	2021	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Bestuurskosten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Personele kosten	7.695.490	6.943.763	6.943.763	6.958.924	7.090.440	7.225.301	7.262.301
Huisvestingskosten	409.456	452.420	438.420	434.960	442.080	449.320	451.320
Automatiseringskosten	345.196	383.720	388.720	409.145	414.370	421.495	425.520
Onderhoud applicaties	1.182.568	1.188.430	1.247.430	1.349.400	1.349.100	1.339.000	1.386.800
Facilitaire zaken	116.669	123.800	111.800	113.750	115.800	117.250	117.250
Advies en Controle	28.695	46.100	46.100	56.150	53.200	53.250	53.250
Ondersteunende dienst	168.230	176.000	223.500	218.500	221.400	224.250	227.250
Overige kosten	27.590	28.000	28.000	29.000	30.000	31.000	31.500
Kapitaallasten	964.531	1.108.530	1.108.530	1.025.261	1.016.801	1.035.204	1.035.204
Totaal lasten	10.979.063	10.488.012	10.681.923	10.641.690	10.780.191	10.943.670	11.038.395

Baten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	2021	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	2.972.299	2.983.855	3.011.437	2.976.113	3.022.459	3.069.110	3.103.138
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.915.508	1.915.963	1.933.453	1.905.719	1.936.520	1.966.964	1.989.068
Bijdrage Gemeente Zevenaar	5.570.410	5.490.194	5.539.032	5.559.758	5.644.337	5.728.736	5.790.338
Bijdrage WSP MG	69.350	66.000	66.000	70.000	71.050	72.100	73.150
Bijdrage MGR	54.127	32.000	32.000	55.000	55.825	56.660	57.700
Onttrekking Bestemmingsreserve Tozo	397.369	-	-	75.000	50.000	50.000	25.000
Totaal Baten	10.979.063	10.488.012	10.681.923	10.641.690	10.780.191	10.943.670	11.038.395

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	2021	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.428.243	5.469.033	5.530.043	5.586.343
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.416	5.356.061	5.458.221	5.498.116
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal lasten	10.979.064	10.488.012	10.681.923	10.641.690	10.780.191	10.943.670	11.038.395

Baten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	2021	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.428.243	5.469.033	5.530.043	5.586.343
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.416	5.356.061	5.458.221	5.498.116
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal Baten	10.979.064	10.488.012	10.681.923	10.641.690	10.780.191	10.943.670	11.038.395

Bezuinigingen

Ons bestuur heeft een brief van de gemeente Zevenaar ontvangen met de verwoording van een besluit om vanaf 2022 bezuinigingen door te voeren. Het Algemeen Bestuur heeft dit verzoek overgenomen en gevraagd om zoveel mogelijk, in afstemming met de portefeuillehouders, te voldoen aan deze bezuinigingsopdracht. De meerjarenbegroting 2022-2025 is op totaalniveau in lijn met de Begroting na wijziging 2021. De stijging is in lijn met de indexeringen. De gerealiseerde bezuinigingen zijn doorgevoerd voor ruim € 200.000,=. Eerdergenoemde nieuwe projecten RID zijn, op verzoek van de gemeenten, toegevoegd.

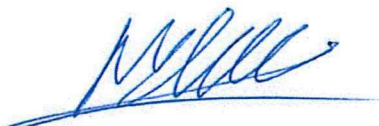
In deze meerjarenbegroting zijn de volgende structurele bezuinigingen doorgevoerd:

▪ Rentekosten maximaal gelijk aan omslagrente	-/- €	82.000,=
▪ Vrijval kapitaallasten (investering € 250.000,=)	-/- €	37.000,=
▪ Structurele bezuiniging applicaties (1e turap 2020)	-/- €	31.000,=
▪ Structureel aframes kosten SSGA	-/- €	4.000,=
▪ Structurele verlaging schoonmaakkosten RID	-/- €	8.000,=
▪ Structurele bezuiniging beveiliging RSD	-/- €	25.000,=
▪ Portokosten RSD	-/- €	10.000,=
▪ Koeriersdiensten Liemers	-/- €	5.400,=
▪ Totaal	-/- €	202.400,=

In de loop van 2022 zal, in overleg met de portefeuillehouders, nog verder worden beoordeeld op welke posten er mogelijk nog bezuinigingen doorgevoerd kunnen worden.

Graag zien wij uw zienswijze uiterlijk 1 juni 2021 tegemoet, wilt u de zienswijze mailen naar:
Finance-controlSDL@rsddeliemers.nl

Met vriendelijke groet,
Het Dagelijks Bestuur van GR Samenwerking de Liemers

W. Hekkers
Secretaris

drs. A.J. van Hout
Voorzitter

Jaarstukken 2020

Gemeenschappelijke regeling
Samenwerking de Liemers

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Inhoud

Inleiding	5
JAARVERSLAG	6
PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	6
Algemene dekkingsmiddelen	7
Overhead	7
Vennootschapsbelasting	7
Onvoorzien.....	7
1. Programma Bestuur	8
1.1. <i>Netwerkdirectie</i>	8
1.1.1 Missie	8
1.1.2 Visie	8
1.2. <i>Ondernemingsraad</i>	9
1.2.1 Missie	9
1.2.2 Gespreksonderwerpen	9
1.3 <i>Wat heeft het gekost?</i>	9
2. Programma RID.....	10
2.1 <i>Wat hebben we bereikt?</i>	10
2.2 <i>Wat hebben we ervoor gedaan?</i>	15
2.2.1 Lopende IBP & I-Visie projecten	16
2.2.2 ICT Projecten	17
2.2.3 Maatwerk projecten.....	17
2.2.4 Vervangingsprojecten	17
2.3 <i>Informatiebeveiliging</i>	18
2.3.1 BIO en ENSIA	18
2.3.2 Professionalisering en resultaten	19
2.4 <i>Wat heeft het gekost?</i>	20
3. Programma Inkoop	21
3.1 <i>Wat hebben we bereikt ?</i>	21
3.2 <i>Wat hebben we ervoor gedaan</i>	22
3.3 <i>Wat heeft het gekost?</i>	23
4. Programma RSD	24
4.1 <i>Wat hebben we bereikt?</i>	24
4.1.1 Missie RSD	24
4.1.2 DNA	24
4.2 <i>Wat hebben we ervoor gedaan?</i>	24
4.3 <i>Wat heeft het gekost?</i>	25
Beleidsindicatoren	26
PARAGRAFEN	27
5.1 <i>Weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	28
5.1.1 Kengetallen.....	28
5.1.2 Coronavirus	28
5.2 <i>Onderhoud Kapitaalgoederen</i>	29

5.3	<i>Financiering</i>	29
5.3.1	Leningen/Krediet/Schatkistbankieren	29
5.3.2	Emu-saldo	30
5.3.3	Renterisicobeheer	30
5.4	<i>Bedrijfsvoering</i>	32
5.4.1	Personeelsbeleid	32
5.4.2	Integriteit	32
5.4.3	Ziekte verzuim	32
5.4.4	Planning – en controlcyclus	33
5.4.5	Rechtmatigheid	33
5.4.5.1	Begrotingscriterium	33
5.4.5.2	Kredietoverschrijdingen	34
5.4.5.3	Rechtmatigheid Europese aanbestedingen	34
5.5	<i>Verbonden partijen</i>	34
5.6	<i>Kostenverdelingsafspraken</i>	35
JAARREKENING		37
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN		37
6.	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	38
7.	Toelichtingen op het overzicht van baten en lasten	40
7.1	<i>Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling</i>	40
7.2	<i>Bezuinigingsopdracht</i>	40
7.2	<i>Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)</i>	41
BALANS		43
8.	Balans	44
8.1	<i>Toelichting op de balans per 31-12-2020</i>	44
8.2	<i>Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen</i>	45
8.3.	<i>Feiten en gebeurtenissen die na balansdatum bekend worden</i>	46
8.4.	<i>Specificatie balansposten per 31-12-2020</i>	46
8.4.1.	Activa	46
8.4.2.	Passiva	47
9.	Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening - Boekjaar 2020	49
9.1	<i>Bestuur</i>	49
9.2	<i>RID</i>	50
9.3	<i>Inkoop</i>	53
9.4	<i>RSD</i>	54
10.	Overzicht Taakvelden	56
11.	Bijlagen	58
11.1	<i>Werk en Inkomen</i>	58
11.2	<i>Tozo</i>	59
11.3	<i>SiSa- Verantwoordingsstaat 2020</i>	61

Inleiding

Het jaar 2020 is beëindigd en zal als een zeer bijzonder jaar in de boeken geregistreerd worden. Met als kernwoorden Covid 19, thuiswerken en Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers). Met deze jaarstukken geven wij inzicht in hoe wij zeer flexibel zijn omgegaan met deze omstandigheden en leggen wij verantwoording af aan het bestuur.

In deze jaarstukken geven wij inzicht in de gerealiseerde doelstellingen en de daarbij behorende financiële verantwoording van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers.

In 2020 zijn twee tussenrapportages opgemaakt en vastgesteld. In beide tussenrapportages hebben wij al aangegeven dat het lastig is een goede prognose te maken van de resultaten, gezien de vele wijzigingen die buiten de beïnvloedingssfeer van de SDL liggen. Als organisatie hebben wij alles op alles gezet de resultaten te behalen. In 2020 is Liemers breed thuiswerken mogelijk gemaakt en zijn de Liemerse ondernemers adequaat ondersteund door de uitvoering van de Tozo-regelingen en het Liemers Ondernemersportaal.

Door deze gebeurtenissen is 2020 lastig te vergelijken met andere jaren.

Wij zijn er trots op dat wij ondanks alle extra aanpassingen en werkzaamheden een positief resultaat kunnen laten zien. De overschrijding op de personeelskosten en automatiseringskosten, veroorzaakt door de extra werkzaamheden, kunnen wij compenseren met incidentele besparingen op huisvesting en facilitaire kosten. Onder deze extra werkzaamheden vallen o.a.

- op grote schaal thuiswerken faciliteren,
- digitaal vergaderen implementeren
- de uitvoering van de Tozo-regelingen.

De kosten ondersteunende dienst waren in de tweede tussenrapportage behoorlijk opgeplust maar dat is nog niet nodig geweest omdat het contract pas op 1 juli is ingegaan.

Per saldo kan voor de gehele SDL een positief saldo van € 65.569,= vermeld worden ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting.

De RID heeft een financieel nadeel op de personeelslasten en de onderhoudslasten van de applicaties. Per saldo geeft het bij de RID een nadeel van € 43.402,=.

Bij de RSD hebben, met uitzondering van de personele kosten, alle onderdelen een voordeel behaald. Het totale voordeel is € 103.805,=.

De programma's Bestuur en Inkoop hebben een kleine onderschrijding. Bij bestuur was in de loop van 2020 € 25.000,= extra beschikbaar gesteld om de omzetting van de GR te onderzoeken. Deze gelden zijn maar voor € 6.500,= gebruikt.

Dit voordeel wordt, conform de verdeelsleutel verdeeld over de participanten van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers zijnde:

- Gemeente Duiven
- Gemeente Westervoort
- Gemeente Zevenaar

Deze jaarstukken zijn in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening en zijn ingedeeld in programma's:

Programma 1	Bestuur
Programma 2	RID
Programma 3	Inkoop
Programma 4	RSD

JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Algemene dekkingsmiddelen

De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) voert de werkzaamheden voor Werk en Inkomen gemandateerd uit. Dit houdt in dat SDL geen algemene dekkingsmiddelen ontvangt.

Met ingang van maart 2020 is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) ingevoerd. Deze wordt ook door de RSD via mandaat uitgevoerd voor de 3 gemeenten.

De voorschotten van deze Specifieke Uitkering worden niet door de SDL ontvangen.

De gemaakte kosten voor de exploitatie worden via vooraf vastgestelde verdeelsleutels doorbelast naar de deelnemende gemeenten van de Gemeenschappelijke regeling. De gemaakte kosten in verband met het verstrekken van uitkeringen worden op basis van de werkelijke uitbetalingen per gemeente doorbelast.

Voor de Tozo-regelingen worden de kosten in verband met het verstrekken van de uitkeringen op basis van de werkelijke uitbetalingen per gemeente doorbelast. In de Tozo-regelingen zijn all-in afspraken vastgelegd als vergoeding per toekennings- en afwijzingsbesluiten. Deze worden per gemeente geregistreerd en via de SiSa verantwoord. Op basis van vooraf gemaakte afspraken wordt een bedrag van deze uitvoeringskosten in rekening gebracht bij de gemeenten. Een deel van deze vergoeding zal via een bestemmingsreserve op de balans worden opgenomen. Dit omdat er ook de komende jaren werkzaamheden voortvloeien uit deze Tozo-regelingen.

Overhead

De kosten zijn conform de Iv3-informatievoorschrift-2020 aan de taakvelden toegerekend.

In hoofdstuk 10 (pagina 56 en 57) wordt een overzicht van de taakvelden per programma en geconsolideerd weergegeven.

De totale lasten 2020 zijn € 10.979.064,=. Hiervan is € 4.308.268,= toe te rekenen aan Overhead, dit is 39%.

Vennootschapsbelasting

In het resultaat is geen bedrag opgenomen voor de VPB omdat de uitvoeringstaken van de GR, aan de deelnemende gemeenten, vallen onder de Objectvrijstelling Vpb voor samenwerkingsverbanden aanzien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband;
- De dienstverleningsovereenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

Onvoorzien

In de begroting was geen expliciet bedrag voor onvoorzien opgenomen.

In de jaarstukken is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) verwerkt. De Tozo was niet voorzien maar geheel kostendekkend door extra middelen.

1. Programma Bestuur

1.1. Netwerkdirectie

1.1.1 Missie

Leiding geven aan de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL), waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

Governance

Eind 2019 heeft het Algemeen Bestuur een opdracht verstrekt aan de netwerkdirectie om een onderzoek in te stellen naar een efficiëntere Governance voor de SDL.

Na een vooronderzoek is gekeken naar de mogelijkheid om de GR om te zetten naar twee bedrijfsvoeringsorganisaties. Voorwaarde was wel om dit efficiënt en budgetneutraal uit te kunnen voeren. Eind 2020 is het besluit genomen dat het een GR blijft maar dat de netwerkdirectie wordt vervangen door bestuurscommissies. De managers krijgen de rol van Algemeen Directeur en Adjunct Directeur SDL.

1.1.2 Visie

Een goede dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers:

- Algemeen bestuur, bestaande uit leden van de colleges van de gemeenten, waaronder de voorzitter.
- Dagelijks bestuur bestaat uit 3 leden, bij voorkeur de burgemeesters; in 2020 waren dat burgemeester Van Riswijk van Zevenaar, burgemeester Van Hout van Westervoort en burgemeester Hieltjes van Duiven.
- De voorzitter van zowel het AB als het DB wordt door en uit het Algemeen bestuur gekozen. In 2020 was dat de heer L. van Riswijk.
- De netwerkdirectie bestond tot september 2020 uit de 3 gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten. Na het vertrek van de gemeentesecretaris van Westervoort is deze functie beperkt en deeltijd ingevuld met een a.i.. De tijdelijke vervanger heeft niet geparticipeerd in GR SDL.

Het Algemeen bestuur heeft twee keer en het dagelijks bestuur drie keer vergaderd in 2020.

De netwerkdirectie heeft in 2020 4 keer vergaderd.

1.2. Ondernemingsraad

1.2.1 Missie

De OR-SDL is een gemeenschappelijke ondernemingsraad, waarin vertegenwoordigers van de RID en RSD zitting hebben. Zij wil fungeren als een betrouwbare, betrokken en transparante overlegpartner waarbij voortdurend gekeken wordt naar de balans tussen het collectieve belang van medewerkers en organisatie.

1.2.2 Gespreksonderwerpen

Onderwerpen waar de ondernemingsraad veel over gesproken heeft zijn:

- Uitvoering onderzoek naar de Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA);
- Uitvoeren preventief medisch onderzoek;
- Geluidsoverlast bij de RSD;
- Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E);
- Governance GR SDL

1.3 Wat heeft het gekost?

Bestuur	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753
Baten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753
Saldo	0	0	0	0	0	0

Programma bestuur, bestaande uit hoofdzakelijk de Ondernemingsraad valt volledig onder Taakveld 0.4 Overhead. Zie voor het volledige overzicht van de taakvelden hoofdstuk 10, pag. 56 en 57.

2. Programma RID

2.1 Wat hebben we bereikt?

I-Visie en I-Strategie

Begin 2019 is ingezet op een *strategische* koers van de Liemers op het gebied van informatisering, bestaande uit twee onderdelen: een I-visie en een I-strategie. Deze twee onderdelen vormen de gedeelde strategische koers van de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar en Samenwerking de Liemers (SDL) – bestaande uit het Regionaal ICT- en Inkoopdienstencentrum (RID) en de Regionale Sociale Dienst (RSD) – op het gebied van informatisering.

Er is voor een gedeelde visie en strategie gekozen omdat er op het gebied van informatisering zo veel gebeurt, dat we niet anders kunnen dan onze krachten bundelen. Dit wil echter niet zeggen dat er binnen de gemeenten en RSD geen ruimte bestaat om hun *couleur locale* te bepalen.

De visie en strategie zijn overkoepelende documenten die het gemeenschappelijke bundelen.

De I-visie en I-strategie vormen het vervolg op het informatiebeleidsplan 2018-2020, maar heeft een andere vorm gekregen. Dit omdat wij ons binnen de Liemers realiseren dat de wereld om ons heen met zo een enorme snelheid aan het veranderen is, dat wij niet langer tot op de letter nauwkeurig kunnen voorspellen wat de vak-gerelateerde ontwikkelingen de komende jaren zullen zijn. Om deze reden bevatten de documenten niet slechts een set aan (uitvoerende) projecten en ontwikkelingen, maar geven ze richting aan de hand van strategische hoofdlijnen voor de komende twee jaar.

Dit is een wezenlijk verschil met het voorgaande informatiebeleidsplan, waarin de focus voornamelijk lag op dat wat wettelijk gerealiseerd moest worden. Daarnaast was het voorgaande informatiebeleidsplan een plan van fuserende gemeenten. Nu de fusie van de gemeente Zevenaar en voormalige gemeente Rijnwaarden en de ambtelijke fusie van de gemeente Duiven en gemeente Westervoort (gemeenschappelijke regeling 1Stroom) een feit is, kunnen de gemeenten zich op het gebied van informatisering richten op doorontwikkeling. De visie en strategie gaan verder in op deze ambities (die in het kader van de fusie naar de achtergrond zijn geschoven).

In de **I-visie** ligt de focus op het *waarom (why)*. Waarom doen we wat we doen? Hierbij zijn twee strategische doelen geformuleerd, namelijk:

- Wij zetten informatisering in om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren.
- Wij zetten informatisering in om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Om deze doelen tot uitvoer te brengen, zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd. Dit zijn de uitgangspunten waar vanuit we willen werken en vormen het kader waarbinnen we opereren. De vijf uitgangspunten zijn: digitaal waar dat zinvol is, toegankelijk, integraal, flexibel en betrouwbaar & transparant.

In het tweede deel van het document is de **I-strategie** te vinden. De I-strategie omschrijft *hoe* de I-visie tot uitvoer gebracht gaat worden, uitgesplitst in twee onderdelen: strategische kaders en strategische keuzes. De *strategische kaders* beschrijven het speelveld waarbinnen we ons zullen bevinden. Aan de hand van *strategische keuzes* geven de Liemerse organisaties aan waar ze zich de komende jaren op willen focussen. De strategie eindigt met een projectenlijst waarin staat *wat* we gaan doen in 2020-2021.

Onze strategische doelen : I-visie

De kern van de I-visie is de doelstelling. In deze paragraaf geven we antwoord op de *waarom*-vraag; waarom doen we wat we doen? En wat willen we bereiken? Deze vragen kennen voor het vakgebied informatisering een tweeledig antwoord, namelijk;

- Informatisering inzetten om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk te uitvoeren;
- Informatisering inzetten om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Hieronder wordt toegelicht waarom juist deze twee doelen zo belangrijk zijn.

Centraal stellen van burgers en bedrijven

De eerste doelstelling is het inzetten van informatisering om burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren.

De publieke waarde van de digitale overheid ligt immers in het leveren van kwalitatief hoogwaardige diensten. Hiertoe behoort ook het realiseren van de voor de gehele samenleving wenselijke doelstellingen zoals economische groei, betere gezondheid en het verbeteren van de leefomgeving. Naast dienstverlening raken dus vrijwel alle wettelijke taken van de gemeente de burger en ondernemer. Daarom staan burgers en bedrijven in deze I-visie centraal.¹

Maar wat betekent het om burgers en bedrijven centraal te stellen? Wat zijn hun behoeftes?

Digitalisering biedt overheden de mogelijkheid om hun dienstverlening en uitvoering van publieke taken te verbeteren. Waar digitalisering eerst voornamelijk was gericht op de systeemwereld (hoe passen processen in een digitaal systeem?), zijn technologieën tegenwoordig dusdanig ontwikkeld dat we ons volledig kunnen focussen op de leefwereld van burgers en bedrijven.

Met andere woorden; we hebben nu ook de technische middelen om burgers en bedrijven écht centraal te stellen. Burgers maken op verschillende momenten in het leven gebruik van overheidsdiensten. Hoe ze hier gebruik van willen maken, verschilt per persoon. Een steeds groter wordende groep burgers en bedrijven willen de mogelijkheid hebben om digitaal zaken te doen met de overheid, onafhankelijk van plaats en tijd. Maar er zijn ook gebruikersgroepen die niet goed mee kunnen komen in de digitalisering binnen de samenleving. Deze groepen hebben net zo veel recht op kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. En zo is er ook een onderscheid te maken in diensten die gestandaardiseerd kunnen worden en diensten die persoonlijke aandacht vragen. Gemakkelijke, vaak herhalende diensten kunnen geautomatiseerd afgehandeld worden terwijl individuele hulpvragen en complexe producten om maatwerk vragen. Juist op deze nuanceverschillen kan de overheid van nu inspelen.²

Verwezenlijken van de Liemerse ambities

Het verwezenlijken van de Liemerse ambities is de tweede doelstelling van de informatiseringsstrategie. Digitalisering heeft ervoor gezorgd dat informatisering en automatisering integrale onderdelen zijn geworden van de taakuitvoering van de gemeente waardoor informatisering, dienstverlening en bedrijfsvoering nauw aan elkaar verwant zijn geraakt. Informatisering kan daarom worden ingezet om bij te dragen aan de ambities van de Liemerse gemeenten en RSD. De ambities van de gemeenten en RSD zijn terug te vinden in hun coalitieakkoorden,

¹ Dit wordt ook onderstreept in het coalitieakkoord van de gemeente Duiven 2018-2022 (blz. 4) en het collegeprogramma van de gemeente Zevenaar 2018-2022 (blz. 6).

² Maak waar! rapport, 40-41.

collegeprogramma's, begrotingen en dienstverleningsvisies en zijn in dit visiestuk vertaald naar informatiseringsstrategieën.

Daarnaast vereist de samenleving van nu een flexibele, transparante en betrouwbare overheid. Waar digitalisering voorheen nog vooral neerkwam op het overzetten van 'de papieren wereld' naar de computer, zien we nu dat er een digitale werkelijkheid aan het ontstaan is, met eigen spelregels en met eigen kansen en dilemma's. Het is een uitdaging voor zowel de gemeenten als de RSD om slim in te spelen op de vragen van de veranderende samenleving en de mogelijkheden die technologische ontwikkelingen en het gebruik van data bieden.³

Om onze doelen te verwezenlijken, wordt op landelijk en Europees niveau volop ondersteuning geboden. Gelukkig maar, want digitalisering transformeert onze samenleving in een razend snel tempo. De digitale transformatie vindt niet alleen plaats in de Liemers, maar ook op landelijk, Europees en zelfs wereldwijd niveau. Digitale technologieën kunnen worden ingezet om oplossingen te bieden aan de maatschappelijke problemen van deze tijd. Ook voor de Liemerse gemeenten en RSD.

Een voorbeeld hiervan is de opkomst van het Internet of Things (IoT). In dit netwerk worden steeds meer apparaten online geregistreerd. Hierbij kan gedacht worden aan lantaarnpalen, lampen, thermostaten, en ook grotere objecten als bruggen en auto's. Deze objecten kunnen 'slim' worden ingezet. Alle data die om ons heen wordt verzameld, kan worden gebruikt om een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. En zo zijn er nog talloze voorbeelden te noemen. Met al deze ontwikkelingen is de vraag niet langer *of* we mee moeten gaan in de landelijke en Europese ontwikkelingen op het gebied van informatisering, maar *hoe* en *wanneer*?⁴

Om deze twee strategische doelen te behalen, zijn er een vijftal uitgangspunten benoemd. Zij dragen bij aan het toekomstbeeld van de gemeenten en RSD op het gebied van informatisering.

Onze uitgangspunten

Om de doelstellingen te bereiken, zijn er vijf uitgangspunten geformuleerd. De uitgangspunten geven invulling op de vraag: Hoe willen wij er als Liemerse organisaties uitzien in 2022? De waarden zijn gedestilleerd uit zowel de collegeprogramma's van de gemeenten en de businesscase van de RSD, als uit dat wat landelijk van de (digitale) overheid wordt verwacht. Landelijke strategieën zijn terug te vinden in documenten als het adviesrapport Maak Waar! en de Agenda voor de Digitale Overheid, beter bekend als NL DIGibeter. Om inzichtelijk te maken waar de informatie precies vandaan komt, zijn voetnoten toegevoegd aan het document. De vijf uitgangspunten zijn de volgende:

- Digitaliseren daar waar het zinvol is
- Toegankelijkheid
- Integraliteit
- Flexibiliteit
- Betrouwbaarheid & Transparantie

Tussentijdse evaluatie RID Jaarplan 2020-2021

De RID hanteert een OGSM format voor zijn jaarplan. OGSM staat voor : Objective, Goals, Strategies en Measures. Vrij vertaald : Hoe behaal je je Ambitie door Strategieën met daaraan gekoppelde Maatregelen. En : hoe maak je meetbaar in hoeverre je je Ambitie en Strategieën hebt behaald.

³ In de I-visie van de gemeente Amsterdam wordt iets soortgelijks gezegd.

⁴ Maak Waar! rapport, 10.

Het jaarplan kent een looptijd van 2 jaar en is gebaseerd op een vijftal strategieën om de overkoepelende ambitie te verwezenlijken.

Ambitie

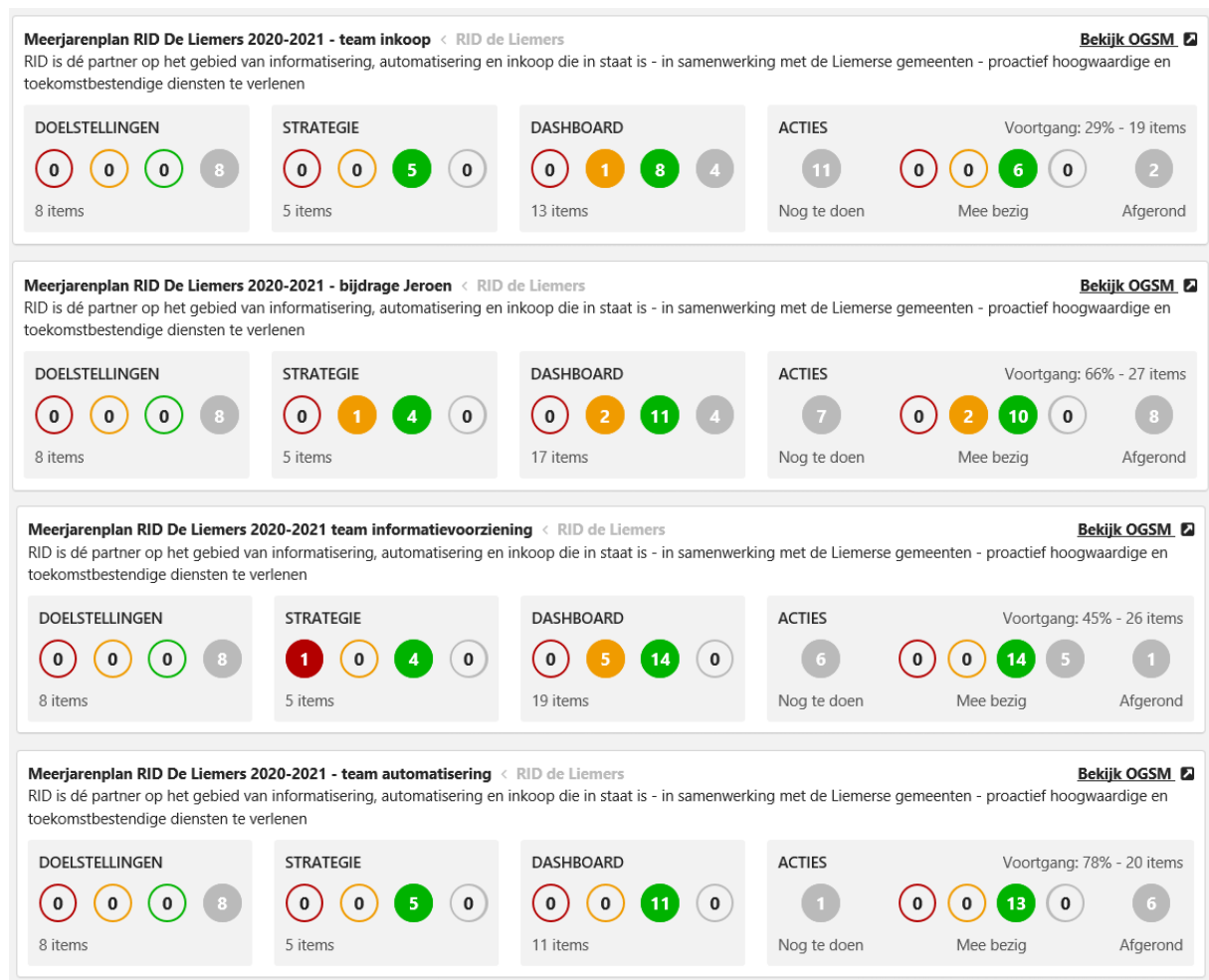
RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen.

Om deze ambitie te behalen, zijn een vijftal strategieën ontwikkeld, inclusief een uitgebreide set aan acties per RID onderdeel.

Strategie

1. In nauwe samenwerking met gemeenten ondersteuning verlenen op het vlak van informatisering, automatisering en inkoop door de doelen en ambities van deze gemeenten als uitgangspunt te nemen
2. De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren
3. Klant ervaart dat RID De Liemers dé partner is door ons prominenter te profileren
4. Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de BVO betrokken te zijn
5. RID De Liemers is in staat om zijn ambitie te realiseren door de organisatie, medewerkers, processen en waarden in lijn te brengen met bovengenoemde strategieën

Statusweergave lopende jaarplan 2020-2021

Het bovenstaande overzicht kent een op het niveau van strategie 1 oranje / rode melding. Dit heeft te maken met de veranderende koers als het gaat over het vormen van twee Bedrijfsvoeringsorganisaties (BVO). Gebleken is dat het omvormen van de huidige Gemeenschappelijke regeling naar twee BVO's veel meer inhoudt dan tevoren gedacht. Dit heeft tot de discussie geleid of de te behalen doelen (minder bestuurlijke druk en de bestuurder meer aan zet) niet ook binnen het bestaande construct van de Gemeenschappelijke regeling georganiseerd kunnen worden. Begin december 2020 heeft het Algemeen Bestuur van de SDL op dit laatste positief besloten.

Door de veranderende koers is ook onze strategie "Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de BVO betrokken te zijn" veranderd. Derhalve staat het dashboard op deze strategie op oranje / rood.

Overall is er sprake van een prima voortgang. Dit is te zien aan het % voortgang op de Acties. Ook het Dashboard (de score / gereed product van de Acties) laat voor nu een groene score zien. Oranje zijn de onderdelen die door de Corona crisis in tijd uitlopen.

2.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Opdrachtverstrekking en uitvoering

De gemeenten en RSD zijn opdrachtgever van alle I&A-projecten die worden uitgevoerd. Zonder goedkeuring van de gemeenten en RSD, voert de RID geen projecten uit. Wat betreft de dekking van projecten geldt; dat wat niet is opgenomen in de begroting van de RID, valt onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgevende organisaties zelf.

Er kunnen vier soorten projecten onderscheiden worden:

I-visie projecten

- Gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren;
- Projecten zijn benoemd in de I-visie of tussentijdse jaarplannen inclusief een financieel kader;
- Dekking wordt geboden vanuit vastgestelde budgetten dan wel vanuit de netto vrijval van kapitaallasten.

Tussentijdse I&A-projecten

- Tussentijdse gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren (zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten);
- Deze projecten houden een verhoging in van de gemeentelijke bijdrage aan de RID begroting ter dekking van het projectbudget. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de dekking van deze verhoging. Of mogelijk kan de netto vrijval kapitaallasten voor deze projecten worden ingezet.

Maatwerk-projecten

- Projecten waar niet alle organisaties in participeren (dit kunnen zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten zijn);
- Er is een startnotitie met bijbehorende projectbegroting opgesteld en geaccordeerd door (een van) de RID Contactpersonen;
- De financiële verdeelsleutel is op basis van een nader af te spreken verdeelsleutel per project.

Vervangings-projecten

- Vervanging van hard- en software;
- Deze projecten worden gedekt op basis van vrijval van kapitaallasten in de RID-begroting of door de reeds aanwezige structurele onderhoudslasten;
- Incidentele investeringen worden omgeslagen naar kapitaallasten.

Een mooie ontwikkeling is het uitvoeren van Liemerse pilots door één gemeente. Zo wordt er in en met Zevenaar de pilot voor datagedreven sturing uitgevoerd, en in Duiven de pilot voor eDiensten. Afgesproken is dat bij een positieve evaluatie de pilot omgezet wordt naar een implementatie voor alle Liemerse gemeenten. Op deze manier is ook een stuk versnelling mogelijk bij het beproeven van nieuwe concepten.

2.2.1 Lopende IBP & I-Visie projecten

Projectcode	Projecten Werkplan 2017	Status
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer *) Betalen en invorderen *) Koppeling GWS – Decos Join	Gaande
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer / Digitale Overheid *) Gebruik MijnOverheid.nl: WOZ-beschikkingen *) Brede inzet van e-formulieren *) eHerkenning, Ondernemersplein *) DigiD machtigen	Klaar : Aansluiting MijnOverheid.nl tbv WOZ beschikkingen Gaande
IBP-project 31	Convergentie/sanering datadistributiesysteem	Gaande
IBP-project 32	Plan van Aanpak convergentie ‘kleinere’ toepassingen	Op te starten in 2021
IBP-project 33	Vernieuwing technische infrastructuur	Klaar
IBP-project 34	Single Sign On	Klaar
IBP-project 35	Samenwerkende gemeenten (fusies)	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2018 / 2019	Status
IBP2018-1	Wet Generieke Digitale Infrastructuur	Klaar
IBP2018-2	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	Gaande
IBP2018-3	Bekendmakingswet	Klaar
IBP2018-4	Wetgeving eld-stelsel	Klaar
IBP2018-5	Wet Digitale Overheid	Klaar
IBP2018-6	E-factureren	Klaar
IBP2018-7	Invoering IPv6	Klaar
IBP2018-8	Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	Klaar
IBP2018-9	Wet Digitale Toegankelijkheid Overheid	Gaande
IBP2018-10	eIDAS	Klaar
IBP2018-11	Omgevingswet (zowel VTH als OR)	Gaande
	*) Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer *) Wet Digitale Overheid Hangt samen met: GDI en eID stelsel *) AMvB: Besluit digitale toegankelijkheid (o.b.v. Europese richtlijn uit 2016 *) E-herkenning *) eIDAS *) MijnOverheid Berichtenbox (MOBB) *) Strategische visie doorontwikkeling e-diensten *) Verbeterplan website – uitvoeren verbeteracties *) Ondernemersplein (voorheen Antwoord voor bedrijven) *) Opstellen plan Meten en Monitoren *) Betere koppeling KCS en Zaaksysteem *) DigiD machtigen *) DigiD Co-signing	Gaande

I-Visie projecten	Status
Omgevingswet (VTH en Openbare Ruimte)	Gaande
Pilot Management Informatie	Klaar
Aanvraagformulieren Key2Financien	Klaar
Pilot eDiensten Burgerzaken gemeente Duiven	Klaar
Pilot datagedreven sturing gemeente Zevenaar	Gaande

2.2.2 ICT Projecten

Tussentijdse ICT projecten	Status
Meldingen Openbare Ruimte	Klaar
Nieuwe Liemerse Werkplek	Klaar
Upgrade iWriter sjablonensysteem	Klaar
Mobile Device Management	Gaande
Password Manager	Gaande
Verhoging fouttolerantie centrale ICT omgeving	Gaande

2.2.3 Maatwerk projecten

In 2020 zijn de onderstaande maatwerk projecten opgestart en deels al klaar:

Afrekening Maatwerk RID

Omschrijving	Realisatie 2020	Duiven	Wester voort	1Stroom	Zeve-naar	WSP	MGR
CMG Duiven	66.806	66.806					
CMG Westervoort	38.821		38.821				
Onderhoud Bentley	13.399	4.931			8.468		
Postcodetabel	1.387	694			694		
BAG monitoringtool	6.000	3.000	3.000				
Software Centric	35.241				35.241		
DVO WSP-MG	5.218					5.034	
Squit2Go	203.464	61.527	36.298		105.638		
GovRoam	6.500	2.167	2.167		2.167		
Applicatie burgerzaken	96.587	27.009	17.497		52.082		
DVO MGR	184						184
POC e-Diensten	8.500	2.125	2.125		4.250		
RX-base	24.998			12.154	12.844		
Totaal	507.104	168.259	99.907	12.154	221.384	5.034	184

2.2.4 Vervangingsprojecten

In 2020 zijn de onderstaande vervangingsprojecten opgestart en deels al klaar:

Vervangingsprojecten	Status
Software	
Topdesk	Klaar
Vernieuwing Oracle software	Deels klaar
Vervanging CMS	Oplevering medio 2021
Hardware / werkplek omgeving	
Overgang naar Office 365	Klaar
Vernieuwing Citrix werkplek / Windows 10	Klaar
Centrale computerruimte	
Vervanging Netwerk componenten edge	Oplevering begin 2021

Citrix GPU licenties / implementatie / FSLogic	Klaar
Upgrade server OS	Gaande
Uitbreiding storage	Klaar
Upgrade Exchange	Klaar

2.3 Informatiebeveiliging

Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn en dat de informatie die de lokale overheid uitwisselt met andere overheden betrouwbaar is. Betrouwbare informatie is de belangrijkste grondstof voor een gemeente om haar werk goed te kunnen doen. Gemeenten moeten de informatiebeveiliging dus op orde hebben. De systemen moeten voldoen aan de gestelde eisen voor informatiebeveiliging en ook de medewerkers van een gemeente dienen op de hoogte te zijn van, en te handelen naar, de gestelde richtlijnen. Informatiebeveiliging gaat dus verder dan strikt ICT alleen.

In 2013 is de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) opgesteld, als basishorizont voor informatiebeveiliging binnen de lokale overheid. Met de BIG kregen gemeenten een belangrijk hulpmiddel ter verbetering van de informatiebeveiliging in handen en werd het mogelijk om gemeenten op een vergelijkbare manier efficiënt te laten werken met informatiebeveiliging.

In 2018 werd de opvolger van de BIG gepresenteerd; de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, oftewel: BIO.

Vanaf 2016 is een nieuw opgezette verantwoordingssystematiek rond informatieveiligheid voor diverse deelgebieden in gebruik. Het betreft de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Gemeenten generen daartoe zelf een deel van de input, maar RID De Liemers ondersteunt de gemeenten bij het gebruik van de verantwoordingsmethodiek eveneens door de nodige, vooral technische input te geven. Aanvullend vinden er Suwinet- en DigiD-audits plaats. Genoemde audits worden door RID De Liemers gecoördineerd, waarbij de auditors van de nodige informatie worden voorzien. In paragraaf 2.3.1 treft u meer informatie over de BIO en de ENSIA aan.

2.3.1 BIO en ENSIA

De BIO is – zoals we hebben gezien - de vervanger van de oude sectorale baselines. De BIO is met betrekking tot beveiliging het belangrijkste normenkader. Dat komt ook tot uitdrukking in het recent opgestelde concept 'Informatiebeveiligingsplan/-beleid Samenwerking De Liemers'.⁵ Meer dan voorheen is in dit concept-plan verduidelijkt dat overheden BIO- en ENSIA-plichtig zijn en Samenwerking de Liemers, en dan in het bijzonder de RID, op informatiebeveiligingsgebied 'gemeentevolgend' is in de zin van dat de SDL gemeenten in staat moet stellen aan de BIO- en ENSIA-verplichtingen te voldoen. Dat betekent dat de BIO sowieso ook leidend is voor de SDL. Daarbij dient de RID ook voor afstemming te zorgen in geval het gaat om bijvoorbeeld BIO-beveiliging rond ICT en Inkoop; het gaat immers om gezamenlijke onderdelen, waarbij de SDL voor haar maatregelen op draagvlak moet kunnen rekenen bij alle drie de gemeenten.

Het hierboven aangehaalde concept-beleidsstuk schenkt ook veel aandacht aan de samenwerking met de gemeenten, de organisatie, de rollen en de driewekelijkse overlegstructuur met de gemeentelijke beveiligingsfunctionarissen. Genoemde items zijn buitengewoon belangrijk om dubbelures en inconsistenties te voorkomen.

⁵ Genoemde concept-notitie wordt binnen de organisatie op ambtelijk niveau nog nader besproken.

Op dit moment voldoen de RID, gemeenten en de RSD grotendeels aan de BIO. Wel zijn er vanuit 2019 wat restpunten blijven liggen; zie ook het jaarverslag over 2019.

Slot: ook in 2020 zijn er weer Suwinet- en gemeentelijke DigiD-audits geweest en hebben de Liemerse gemeenten de audits succesvol doorstaan.

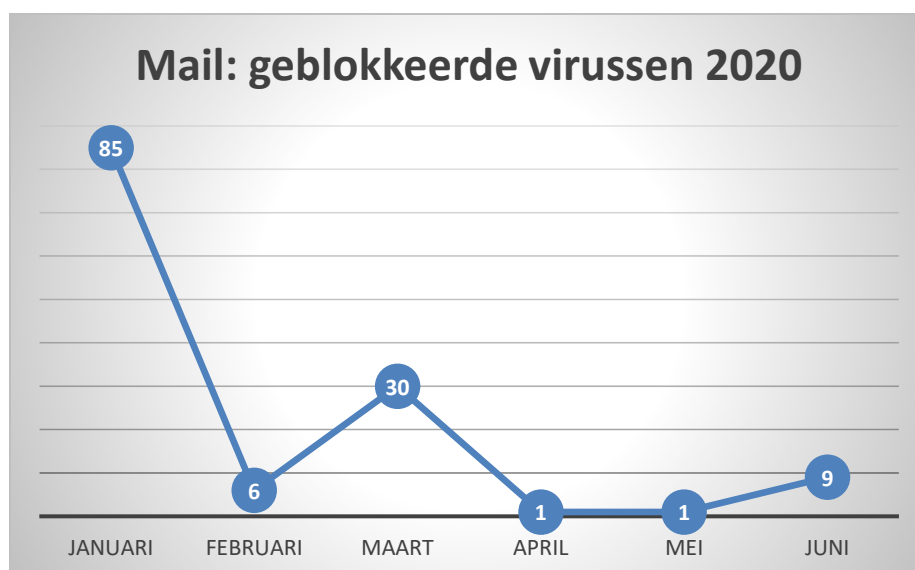
2.3.2 Professionalisering en resultaten

De professionalisering van de gemeentelijke informatiebeveiliging gaat verder. Het lokaal bestuur heeft specialisten in dienst en dat geldt voor gemeenten, maar ook voor Gemeenschappelijke Regelingen van gemeenten. De lokale specialisten worden bijgestaan door de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD).

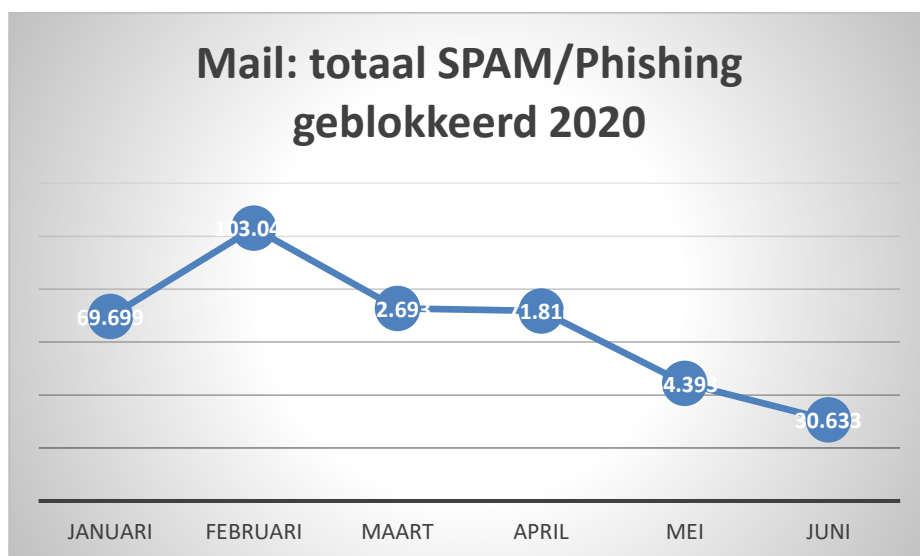
De IBD is voor gemeenten het schakelpunt met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en levert veel beveiligingsproducten, waaronder een uitgebreid ondersteuningspakket ter verhoging van de digitale beveiliging. En dat ondersteuningspakket wordt elk jaar groter.

De professionalisering – zowel bij het lokaal bestuur als bij de IBD - begint haar vruchten af werpen en dat blijkt al jaren uit de cijfers; het aantal incidentmeldingen en het aantal kwetsbaarheidsmeldingen neemt landelijk in het lokaal bestuur vanaf 2017 af.

Bij de opstelling van het voor u liggende document waren de IBD-cijfers uit 2020 nog niet bekend en daarmee was het niet mogelijk om een vergelijking met voorgaande jaren te maken. Reden waarom is gekeken naar de eerste twee kwartaalrapportages van RID De Liemers i.p.v. naar de 'landelijke' cijfers van de IBD en dan zien we met betrekking tot de e-mail de bedreigingen iets afnemen. De volgende grafieken spreken verder voor zich.

Iets vergelijkbaar treffen we bij de geblokkeerde spam en phishing mails aan.

Beide grafieken geven de indruk dat de bedreigingen wellicht wat afnemen, maar er zijn wel methodologische kanttekeningen te plaatsen. Ten *eerste* gaat het om een korte periode waarin is gemeten en ten *tweede* weten we dat het aantal mails sowieso is afgenomen. Met nadruk wijzen wij er daarom op dat bovenstaande grafieken niet 'alleszeggend' zijn en dat waarschijnlijk nog te vroeg is conclusies te trekken.

2.4 Wat heeft het gekost?

RID	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.402
Baten	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.402
Saldo	0	0	0	0	0	0

Specificatie van de Baten en Lasten per taakveld, zie hoofdstuk 10 op pag. 56 en 57.

3. Programma Inkoop

3.1 Wat hebben we bereikt ?

Naast reguliere taken heeft RID inkoop in 2020 samen met de gemeenten ingezet op doorontwikkeling van professioneel en slim inkopen. Leveranciers kunnen immers substantieel bijdragen aan ambities van gemeenten als kostenbesparing en leveren van maatschappelijk verantwoorde producten en diensten. Naast de cijfermatige resultaten daarom ook een korte opsomming van de initiatieven en resultaten op gebied van inkoopverbetering.

Inkoopresultaat

Aanbestedingsadvies en begeleiding

RID inkoop is in 2020 bij ongeveer 38 aanbestedingen betrokken geweest. De inkoopadviseurs hebben ofwel geadviseerd over de aanbesteding ofwel het gehele aanbestedingsproces ondersteund. Ondanks dit pittige aantal is het afgesproken serviceniveau over advies en begeleiding in vrijwel alle gevallen gehaald.

In totaal staat de teller halverwege november op 107 afgehandelde adviesverzoeken waarvan slechts 3 buiten de afgesproken tijdsmarge.

Betrokken aanbestedingen 2020	
Doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen	Herinrichting kruispunt incl Busbaan Westersingel
Bermen 2020-2021	AV-middelen
Bomen	Vervanging WIM/DVG
Data distributie (Key2data)	Aanleg, reparatie en vervanging van OV
Uitbesteden gegevensbeheer BGT BAG	Minicompetitie diensten GGI veilig
Fiscale Handhaving	WMO hulpmiddelen
Meubilair	Schoonmaak
Inzameling Textiel	Minicompetitie inhuur
Herinrichting enkele straten Groessen	GT Print ism VNG
Accountantsdiensten	Afvalstroom BSA
Fietstunnel	Afvalstroom Tuinafval
Maaien bermen en kruidenstroken 2020	Afvalstroom Hout AB
Onkruidbestrijding verhardingen	Afvalstroom Hout C
Groenonderhoud Zevenaar	Afvalstroom Puin
E-Depot	Kolkenreiniging
Toekomst Afvalinzameling	Exploitatie vergunning speelautomatenhal
Deelmobiliteit Zevenaar	Afvalstroom Papier
Ondersteuningsdienst RID	Bedrijfswagens openbare werken
Tractoren openbare werken	Kolkenzuiger openbare werken

Afgeronde aanbestedingen 2020 inclusief resultaat

In onderstaand overzicht de aanbestedingen die met begeleiding van RID inkoop zijn afgerond in 2020. Er zijn weer mooie resultaten behaald!

In totaal is ten opzichte van de raming vooraf voor **€ 890.421** lager ingeschreven. Blijkt wel dat vooral grote projecten soms moeilijk te ramen zijn.

Het totale verschil van alle afgeronde aanbestedingen tussen de duurste inschrijver en de uiteindelijke winnaar is in totaal maar liefst **€ 4.572.314!**

Zeker zo mooi is dat tegelijkertijd is voldaan aan het streven van de gemeenten om maatschappelijk verantwoord in te kopen. Een prima financieel resultaat kan dus hand in hand gaan met inzet van

social return en inkoop van duurzame producten en diensten. Social return heeft in elk geval een bedrag van ruim **€ 2 miljoen** opgeleverd, met name te danken aan de aanbesteding voor groenonderhoud in Duiven en Westervoort.

Waar mogelijk zijn regionale ondernemers uitgenodigd om in te schrijven.

Administratieve lasten voor zowel gemeenten als inschrijvers zijn beperkt door in bijna alle gevallen het aanbestedingsproces helemaal digitaal te laten verlopen.

38

aanbestedingen waarbij RID heeft geadviseerd of begeleid.

€ -890.421,-

totaal lager ingeschreven ten opzichte van raming.

€ 4.572.314,-

totale verschil tussen hoogste en winnende inschrijving. In theorie kan niet aanbesteden leiden tot deze hogere uitgaven.

€ 2.190.000,-

bijdrage Social Return On Investment uit aanbestedingen uitgedrukt in €.

107

aantal adviesaanvragen waarvan er slechts 3 buiten tijdsmarge.

3.2 Wat hebben we ervoor gedaan

Inkoopontwikkeling en successen

Door een slimme inrichting in het nieuwe financiële systeem en het inrichten van een contractbeheersysteem beschikken we inmiddels over betere informatie over inkoopstromen en kunnen we in beeld brengen waar de grootste kansen liggen op besparingen door bundeling en terugbrengen van het aantal leveranciers en facturen. Naast besparingen leveren leveranciers ook een belangrijke bijdrage aan maatschappelijke ambities van de gemeente. Dat is goed te zien in het aandeel social return in de aanbestedingsresultaten.

Een ander mooi voorbeeld van het kijken naar kansen is de samenwerking van maar liefst 30 gemeenten die het onderliggende platform voor hun websites, zoals bijvoorbeeld www.zevenaar.nl, en hun e-dienstverlening, samen wilden aanbesteden.

RID inkoop heeft deze aanbesteding namens de deelnemers begeleid en die samenwerking en aanbesteding heeft een mooi resultaat opgeleverd:

- een forse besparing voor alle gemeenten;
- een efficiënte blijvende samenwerking tussen gemeenten.

Pilot 'Inhuur tijdelijk personeel'

In 2018 zijn Zevenaar en RID inkoop gestart met een pilot waarbij voor het werven van tijdelijk personeel gebruik wordt gemaakt van het digitale platform www.werkeningelderland.nl (WIG). Tot 1-11-2020 zijn 27 opdrachten geplaatst en ook met goed resultaat: 27 kandidaten geselecteerd. RID heeft 3 opdrachten geplaatst, 1Stroom 1 opdracht en alle overige 24 opdrachten door Zevenaar. Binnen RSD is ook interesse om aan te haken.

In 2019 heeft RID inkoop op verschillende onderdelen het proces verder geprofessionaliseerd. Zo is de doorlooptijd van teruggebracht van 5 weken naar 3 weken en de investeringstijd van RID inkoop per inhuuropdracht van 12 naar 8 uur. Gemiddeld leverde een uitvraag 13 inschrijvingen per inhuuropdracht op.

Inmiddels heeft Zevenaar het proces rondom inhuur geëvalueerd. De rechtmatigheid van inhuur is verbeterd door het gebruik van de inhuurmodule en de procesondersteuning van RID inkoop. In 2020

wordt het proces nog verder doorontwikkeld om het duidelijker (rolverdeling) en efficiënter te maken. Zo laten we een nieuwe inhuurovereenkomst opstellen (gemeente/RID breed) en wordt gewerkt aan een aanbesteding om alle inhuur te structureren. De managers willen ontzorgd worden en het platform WIG kost op dit moment teveel tijd. De wereld van inhuur gaat snel. Door te werken met een raamovereenkomst wil Zevenaar proberen om alle inhuur te stroomlijnen via 1 of meerdere partijen. November 2020 zijn de marktconsultaties voor deze aanbesteding afgerond. De aanbesteding wordt begin 2021 gepubliceerd.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

RID inkoop heeft het initiatief genomen om samen met beleidsadviseurs van 1Stroom en Zevenaar de behoefte te inventariseren om maatschappelijk verantwoord inkopen te verankeren in het Liemerse inkoopbeleid. Leveranciers, en de wijze waarop gemeenten en SDL opdracht geven of een aanbesteding in de markt zetten, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de gemeentelijke ambities rondom energietransitie, CO2 reductie en circulaire economie. We hebben vastgesteld dat de route van 1Stroom, Zevenaar en SDL naar een duurzaam inkoopbeleid niet helemaal synchroon loopt. In 2020 zijn de contouren duidelijker geworden maar zijn nog weinig stappen gezet om (al dan niet gezamenlijk) beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord inkopen op te nemen in het Liemerse inkoopbeleid en te borgen dat medewerkers dit beleid kennen en gaan toepassen. Eind 2020 wordt de routemap van 1Stroom gepresenteerd.

1Stroom heeft een aantal pilotprojecten benoemd om circulair aan te besteden. Bij een aantal projecten is RID inkoop betrokken zoals alle groen gerelateerde aanbestedingen en de aanbesteding Rijksweg Duiven. In 2020 en 2021 wil inkoop zich hier samen met 1Stroom en Zevenaar verder in ontwikkelen. Voor de aanbesteding meubilair zal de RCC (Rapid Circular Contracting) methode toegepast worden. Deze methodiek helpt om zoveel mogelijk circulariteit toe te passen binnen beschikbaar budget.

Social Return

In 2020 is bij bijna alle Europese aanbestedingen die in dit jaar zijn afgerond een vorm van Social Return toegepast. Daarnaast is ook bij onderhandse aanbestedingen een aantal maal Social Return als contracteis opgenomen. Maatwerk per aanbesteding is hierin van belang maar de mogelijkheid om Social Return (en duurzaamheid) mee te nemen wordt door RID inkoop bij elke aanbesteding aan de orde gesteld. Door de samenwerking tussen RID inkoop en de medewerkers van RSD de Liemers (projectgroep Social Return) is per aanbesteding bekeken wat de beste toepassing is voor de betreffende aanbesteding. Vanuit deze aanbestedingen zijn concrete banen, trainingen en werkervaringsplekken gecreëerd. Door ruimte te bieden voor een meer creatieve invulling is Social Return ook mogelijk gebleken bij inkooptrajecten met een lagere opdrachtwaarde en stelt dit MKB bedrijven in staat om maatschappelijk verantwoord te ondernemen en opdrachten bij de lokale overheid te verkrijgen. Verder heeft de projectgroep een actieve rol gespeeld bij de samenwerking met regiegemeenten om gezamenlijk nog meer resultaten te realiseren de komende jaren. In 2020 heeft de Arbeidsmarktregio Midden Gelderland een regionaal Social Return beleid vastgesteld. Dit zal in 2021 opgenomen worden in het Liemerse inkoopbeleid. Hiermee wordt bewerkstelligd dat binnen de hele regio eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd, zodat ondernemers meer duidelijkheid krijgen. Zo wordt de bouwblokkenmethode gelijk getrokken.

3.3 Wat heeft het gekost?

Inkoop	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Vershil 2020
Lasten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579
Baten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579
Saldo	0	0	0	0	0	0

Inkoop valt volledig onder taakveld 0.4 Overhead, zie voor andere taakvelden Hfd.10, pag. 56 en 57.

4. Programma RSD

4.1 Wat hebben we bereikt?

4.1.1 Missie RSD

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Participatiewet, werken wij integraal met partners in het sociaal domein en zijn wij de verbindende factor.

Als netwerkorganisatie zijn wij de regisseur van de (door)ontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.

Ondanks de lockdown hebben wij onze functie als netwerkorganisatie in 2020 verder vorm gegeven d.m.v. digitale kennismakingssessies en evaluatiegesprekken. Het instrumentarium EVA is, in co-productie ontwikkeld door VNG en RSD, in februari 2020 gelanceerd.

4.1.2 DNA

Ons DNA heeft 3 kernwaarden:

Perspectief: We zoeken samen met de inwoners naar een aantrekkelijk perspectief en doen een beroep op zelfstandigheid en eigen kracht.

Maatwerk: We onderzoeken gezamenlijk met de individuele inwoner en onze netwerkpartners de behoeften en de mogelijkheden van individuele inwoners en doen wat nodig is.

Vakmanschap: Wij zijn professionals. We werken methodisch en bieden continuïteit. Onze medewerkers zijn (zelf)kritisch, hebben een lerende houding en zoeken actief de samenwerking met de netwerkpartners.

4.2 Wat hebben we ervoor gedaan?

Na een goede start in 2019, liep het begin 2020 heel goed en LEON (Leer en Ontwikkel Netwerk) kreeg voor de klantmanagers een gezicht door de presentatie van EVA, het instrumentarium waar alle partners (aanbieders) digitaal te vinden zijn.

Half maart kwam de lockdown, in verband met het Coronavirus, thuiswerken, geen trainingen voor klanten en de invoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Nog voor de beleidsregels landelijk waren vastgesteld, had de RSD de aanvraag al op de website staan. De eerste uitbetalingen hebben al eind maart plaatsgevonden. Hiermee was de RSD koploper in Nederland. Vanuit huis werden de aanvragen door onze medewerkers opgepakt, beoordeeld, verwerkt en beschikkingen opgemaakt. Alleen de ondersteuning was nog op kantoor voor de telefoon, post, balie e.d.

In deze periode zijn de klantactiviteiten op een lager pitje gezet, omdat activiteiten omgevormd moesten worden. Wel is het klantcontact onderhouden d.m.v. een belletje en/of een mailtje. Vanaf juni was het weer mogelijk om steeds meer terug te keren naar een intensiever klantcontact. Trainingen en activiteiten zijn door de leveranciers ook aangepast aan de richtlijnen van het RIVM. In 2020 heeft er nog regelmatig overleg met de accountmanagers en portefeuillehouders plaatsgevonden, is het Liemers ondernemersportaal opgezet en de regionale samenwerking verstevigd. In september heeft er een tussenevaluatie plaatsgevonden d.m.v. 'Omdenken' een mooi compact boekje met alle informatie over de prestaties van de RSD.

Gelijk met het opmaken van deze jaarstukken wordt de evaluatie van de Business Case opgemaakt, maar ook het voorstel als vervolg op de Business Case. Al deze stukken worden in maart 2021 gepresenteerd aan de bestuurders.

In de tussenevaluatie hebben wij aangegeven de vastgestelde KPI's ondanks de Coronacrisis vast te houden. Wij kunnen nu ook zeggen dat wij deze ook allemaal nagenoeg hebben gerealiseerd. De verwachte groei naar aanleiding van de lockdown heeft, met uitzondering van een piek in maart, voor 2020 niet plaatsgevonden. Uiteindelijk is er zelfs een lichte bestandsdaling van het aantal uitkeringsdossiers Participatiewet gerealiseerd in 2020.

4.3 Wat heeft het gekost?

RSD	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
Lasten	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805
Baten	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805
Saldo	0	0	0	0	0	0

Specificatie van de Baten en Lasten per taakveld, zie hoofdstuk 10 op pag. 56 en 57.

Beleidsindicatoren

GR SDL					INDICATOREN Jaarstukken 2020		
nr	taakveld	naam indicator	eenheid	bron	Indicator 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
1	0. bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	90%	88%	106%
2	0. bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	110%	90%	114%
3	0. bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	eigen jaarstukken	123,10	111,52	130,94
4	0. bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	eigen jaarstukken	27%	21%	16%
5	0. bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten (SDL)	eigen jaarstukken	39%	63%	39%
19	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1,7% Westervoort 2,2% Zevenaar 1,5%	niet opgenomen	Duiven 1,6% Westervoort 1,9% Zevenaar 1,9%
21	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1000,9 Westervoort 303 Zevenaar 651	Duiven 852,5 Westervoort 249 Zevenaar 505,9	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4
23	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%	Duiven 4,26% Westervoort 10,07% Zevenaar 5,31%	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%
24	6. Sociaal domein	Netto arbeids participatie	% werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 70,4% Westervoort 67,5% Zevenaar 65,3%	niet opgenomen	Duiven 71,3% Westervoort 68,8% Zevenaar 65,5%
26	6. Sociaal domein	werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 3,8% Westervoort 2,0% Zevenaar 3,5%	Duiven 0,83% Westervoort 0,7% Zevenaar 0,64%	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%
27	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 279 Westervoort 38,5 Zevenaar 29,8	Duiven 285 Westervoort 385,3 Zevenaar 305,4	Duiven 352,4 Westervoort 448,8 Zevenaar 361,1
28	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jr	Waar staat je gemeente.nl (2020)	Duiven 176,2 Westervoort 260 Zevenaar 176,2	Duiven 219,1 Westervoort 285,0 Zevenaar 243,0	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0

In de begroting 2020 waren nog niet alle beleidsindicatoren opgenomen. Dit is vermeld als 'Niet opgenomen'.

PARAGRAFEN

5.1 Weerstandvermogen en risicobeheersing

De GR heeft tot 2020 geen eigen vermogen, voorzieningen of reserves gehad. Maar omdat de uitvoeringskosten van de Tozo-regelingen betrekking heeft op meerdere jaren moet het niet bestede deel als een bestemmingsreserve worden opgenomen. Dus alleen gedurende de afwikkeling van de Tozo-regelingen zal er een bestemmingsreserve Tozo zijn.

De exploitatielasten inclusief eventueel niet begrote kosten worden volledig door de 3 deelnemende gemeenten gedragen.

Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en ter kennisneming naar het bestuur van de deelnemende gemeenten.

5.1.1 Kengetallen

Jaarverslag 2020

Kengetallen		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
Netto Schuldquote		37,6%	niet vermeld	33,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		37,6%	niet vermeld	33,3%
Solvabiliteitsratio		-	niet vermeld	3%
Structurele exploitatieruimte		0,0%	niet vermeld	0,0%
Grondexploitatie		nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit		nvt	nvt	nvt

5.1.2 Coronavirus

Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich mee die SDL op het moment van het samenstellen van de jaarstukken nog niet kan overzien. De kosten voor de uitkeringen en beoordelen en afhandelen van de Tozo-aanvragen worden volledig gedekt door de beschikkingen van Min. SWZ. Maar de gevolgen door eventuele faillissementen en oplopen van het bestand van uitkeringsgerechtigden zijn niet in te schatten. Het klantenbestand is in 2020 tegen de verwachting in gestabiliseerd. Aangezien wij een Gemeenschappelijke regeling zijn waarvan het financieel risico volledig wordt afgedekt door de deelnemende gemeenten is er geen echt risico voor de GR Samenwerking de Liemers. De financiële impact is momenteel niet goed in te schatten. De gevolgen van het Coronavirus zullen onder meer onzekerheden en potentiële risico's hebben op de volgende gebieden:

- de bedrijfsvoering en bestaande en nieuwe projecten;
- de maatregelen in het kader van gezondheid;
- de dienstverlening aan inwoners;
- de uitkeringen aan inwoners;
- het beroep op de BBZ regeling.

SDL monitort continue de ontwikkelingen, in het begin via een wekelijkse Liemers brede nieuwsbrief, die nu om de 2 weken wordt verspreid. Hierin wordt naast de ontwikkelingen in de aanvragen ook nieuwe beleid, ontwikkelingen op de werkvloer en aanverwante zaken vermeld.

5.2 Onderhoud Kapitaalgoederen

Onder onderhoud kapitaalgoederen wordt in de GR Samenwerking de Liemers het Informatie Beleidsplan (tot 2018) opgenomen. In 2019/2020 is de I-visie en I-strategie opgesteld en vastgesteld door de deelnemende gemeenten.

Via het RID-contactpersonenoverleg (waarin alle deelnemende gemeenten en RSD zijn vertegenwoordigd) wordt verder samen met de RID invulling gegeven aan de I-visie en I-strategie. Naast het RID-contactpersonenoverleg is er ook portfolio-overleg waarin de projecten en de prioritering in gezamenlijk overleg worden besproken.

De kosten van de al lopende projecten worden aan het eind van het jaar geactiveerd. Het eerste jaar worden er alleen rentelasten berekend. Vanaf T+1 wordt er op afgeschreven. Een deel van een jaar wordt hier gelijkgesteld met een half kalenderjaar, rente wordt het eerste jaar toegerekend met een marktconform rentepercentage voor een half jaar.

Structurele onderhoudslasten voor deze kapitaalgoederen worden jaarlijks in de exploitatie opgenomen.

5.3 Financiering

5.3.1 Leningen/Krediet/Schatkistbankieren

Lening

Er is een langlopende lening afgesloten in 2012 groot € 700.000,=. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%. Het saldo van de lening bedraagt ultimo 2020 € 367.219,=

Eind oktober 2019 is een tweede lening afgesloten groot € 3.500.000,= met een looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 0,07%. Het saldo van deze lening ultimo 2020 is € 3.150.000,=.

De verwachting is dat dit toereikend is voor de komende jaren. Er zijn geen voornemens om nieuwe leningen aan te trekken.

De rentelast voor 2020 bedraagt € 14.422,=.

Kredietlimiet

Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank is een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is per 01-01-2019 gewijzigd van € 2.500.000,= naar € 3.000.000,=. Tot aan de limiet werd 1 maand-Euribor plus 30 basispunten in rekening gebracht door de BNG bank, dit is gewijzigd per 01-01-2019 naar 1 maand-Euribor plus 15 basispunten.

Schatkistbankieren

Het saldo van de BNG rekening wordt door de BNG 's middags rond 15.00 uur afgeroomd.

De volgende ochtend wordt het saldo dan door ons weer handmatig teruggeboekt.

Het drempelbedrag is 0,75% van begrotingssaldo en is vastgesteld op € 250.000,=.

Bankgarantie

Er zijn geen bankgaranties meer uitgegeven.

5.3.2 Emu-saldo

Voor 2020 is het Emu-saldo € 444.790,=.

5.3.3 Renterisicobeheer

Het belangrijkste uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van de financiële risico's bij de decentrale overheden. Daartoe zijn in die wet o.a. twee criteria benoemd die als graadmeter dienen voor het financiële risico dat een organisatie loopt. Dit is de kasgeldlimiet voor de korte termijn financiering (< 1 jaar) en de renterisiconorm voor de lange termijn financiering (> 1 jaar).

Kasgeldlimiet

De wettelijke kasgeldlimiet voor GR Samenwerking de Liemers is 8,2% van de begroting. De jaarlijks wisselende begrotingen en financieringsbehoeften passen niet binnen de kaders van de wet Fido.

In onderstaande tabel zijn de kasgeldlimietrapportages voor het jaar 2020 weergegeven. Deze rapportages worden conform de wet Fido opgenomen in deze paragraaf.

GR Samenwerking de Liemers voldoet voor de laatste 3 kwartalen aan de kasgeldlimiet.

Realisatie	Kwartaal				Gemiddeld
	Bedragen * € 1.000				
	jan-mrt	apr-jun	jul-sep	okt-dec	Jaar
Vlottende schuld	29.867	13.581	8.032	4.798	14.070
Vlottende middelen	30.091	10.099	14.432	2.664	14.322
Netto vlottende schuld	-224	3.482	-6.400	2.134	-252
Wettelijke norm KGL	-855	-855	-855	-855	-855
Afwijking wettelijke norm*	-1.079	2.627	-7.255	1.279	-1.107

* Een positieve afwijking geeft aan dat de wettelijke norm is overschreden, een negatief bedrag geeft de ruimte onder de wettelijke norm weer.

* Een positieve afwijking geeft aan dat de wettelijke norm is overschreden, een negatief bedrag geeft de ruimte onder de wettelijke norm weer.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft de norm aan met betrekking tot de renterisico's over de vaste schulden. Deze norm bepaalt het maximale deel van de vaste schuld dat in aanmerking mag komen voor aflossing (*al dan niet met herfinanciering*) en/of renteherziening. Als gevolg van deze norm kan een rentestijging op de kapitaalmarkt slechts gedeeltelijk doorwerken in de te betalen rentelasten over de vaste schuld.

Voor gemeenschappelijke regelingen, zoals GR Samenwerking de Liemers, is deze norm vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal van het betreffende jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen). Gelet op de omvang van het begrotingstotaal 2020 van GR Samenwerking de Liemers (€ 11 miljoen) bedraagt de renterisiconorm in 2020 € 2,5 miljoen (minimum). Dat betekent dat in 2020 maximaal € 2,5 miljoen in aanmerking zou mogen komen voor herfinanciering en/of renteherziening. Er zijn in 2020 geen nieuwe langlopende leningen afgesloten of er heeft geen renteherziening plaatsgevonden.

Renteschema:		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	54.208
b.	De externe rentebaten (idem)	-
	Saldo rentelasten en rentebaten	54.208
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is	-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-
d1.	Rente over eigen vermogen	-
d2.	Rente over voorzieningen	-
	Totaal aan taakvelden toegerekende rente	-
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	54.208
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	250			
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
(2)	Kartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	165	145	175	176
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	85	105	75	74
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag		verslagjaar			
(4a)	Begroting verslagjaar	10.421			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 mln	10.421			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat € 500 mln te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.051	13.177	16.135	16.216
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	165	145	175	176

5.4 Bedrijfsvoering

5.4.1 Personeelsbeleid

GR Samenwerking de Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking de Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van burgers, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.

Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:

- SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat centraal;
- SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, wat betekent maatwerk;
- SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn;
- SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn;
- SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie;
- SDL is resultaatgericht;
- SDL geeft het personeel de mogelijkheid zich te ontwikkelen (RSD leernetwerk, RID academie).

Er is in overleg met de Ondernemingsraad een nieuw modern personeelsbeleid ontwikkeld.

In 2020 heeft een PSA onderzoek plaatsgevonden.

5.4.2 Integriteit

Binnen de SDL is in 2020 een nieuwe integriteits- en geheimhoudingsverklaring ingevoerd, die voldoet aan de BIO. Hierin wordt aan alle nieuwe medewerkers (via aanstelling, payroll of inhuur) uitgebreid gevraagd te verklaren vertrouwd, conform de normen en waarden van de SDL te gedragen en alles te doen of na te laten dat de SDL of haar partners schade kan berokkenen of het aanzien kan schaden. De verklaring moet bewust op elke pagina door de medewerker geparafeerd en daarna gedateerd ondertekend worden. Met ingang van 2021 wordt aan alle nieuwe medewerkers via aanstelling en payroll ook vereist dat zij binnen 3 maanden de iBewustzijn Overheid Bewust en veilig omgaan met (digitale)informatie een e-learning van de VNG met goed gevolg doorlopen. Certificaten moeten aangeleverd worden.

Met ingang van 2021 is het ook de bedoeling om de bestaande medewerkers deze cursus te laten volgen en dit minimaal 1 keer per 2 jaar te herhalen.

5.4.3 Ziekte verzuim

Binnen de SDL word het ziekteverzuim per kwartaal gemonitord. Het thuiswerken heeft een gunstige uitwerking op de verzuimpercentages.

Organisatorische eenheid	Verzuimpercentages						FTE	WN	
	Kort	Middellang	Lang						Totaal
	< 8 dg	8 - 42 dg	43 - 91 dg	92-182 dg	183-365 dg	> 365 dg			
Totaal 'RID'	0,48 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,03 %	0,00 %	0,51 %	25,33	27,0
Totaal 'RSD'	0,87 %	0,90 %	0,80 %	0,99 %	0,01 %	3,00 %	6,56 %	59,14	69,0

Het percentage bij de RSD geeft een vertekend beeld doordat het 3 medewerkers betreft die langer dan een jaar ziek zijn c.q. zijn geweest. Op dit moment is nog 1 medewerker langdurig ziek.

Het jaarverslag van de vertrouwenspersoon geeft geen aanleiding voor een andere analyse.

Er zijn 2 meldingen geweest, waarvan de directie op de hoogte is.

5.4.4 Planning – en controlcyclus

Voor de gemeenschappelijke regeling is een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld.

Naast de begroting worden er 2 tussenrapportages opgesteld en het jaarverslag inclusief jaarrekening. De begroting voor jaar T+1 wordt in maart aan de Netwerkdirectie voorgelegd.

De 1^e tussenrapportage wordt in mei aan de Netwerkdirectie voorgelegd, de 2^e in september.

Het jaarverslag en de jaarrekening worden in maart na afloop van het boekjaar voorgelegd aan de Netwerkdirectie. Alle stukken worden na de Netwerkdirectie voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur. Voordat de stukken in het Algemeen Bestuur komen zijn ze voorgelegd aan de deelnemende gemeente met verzoek om een zienswijze.

5.4.5 Rechtmatigheid

In 2020 is het controleprotocol en het normenkader geactualiseerd en vastgesteld.

Bij de uitvoering van de Interne controle wordt gewerkt met steekproeven die door de accountant worden bepaald. Hierdoor is de onpartijdigheid gewaarborgd.

Het Interne Controleplan van de RSD is uitgevoerd en er wordt een verslag opgemaakt.

Er heeft ook een controle op het inkoop- en aanbestedingsbeleid plaatsgevonden.

De werkprocessen bij Debiteuren en Crediteurenadministratie zijn veelal via het systeem afgedwongen. Daar waar dat niet het geval is, wordt dit via de werkprocessen geregeld.

5.4.5.1 Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetscriterium.

Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen de door het AB uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen met openeinde regelingen.

In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door het AB geformuleerde beleid. Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen verwijzen we naar de toelichting op de baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk 9, vanaf pag.49.

Programma	Begrotingsafwijking lasten			Verklaring	Conclusie
	Begroot	Realisatie	Verschil		
Programma 1: Bestuur	71.393	40.640	-30.753	Geen overschrijding	Akkoord
Programma 2: RID	4.996.267	5.039.670	43.402	Gevolg van corona, al aangegeven via tussenrapportage	Past binnen beleid
Programma 3: Inkoop	251.775	251.196	-579	Geen overschrijding	Akkoord
Programma 4: RSD	6.111.962	6.008.157	-103.805	Geen overschrijding	Akkoord
Eliminatie doorbelasting intern	-386.765	-360.599	26.166	Geen overschrijding	Akkoord
	11.044.632	10.979.064	-65.569		

5.4.5.2 Kredietoverschrijdingen

Kredietoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens de notitie materiële vaste activa zijn er echter redenen denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door het AB uiteengezette beleid en binnen het doel blijven waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld.

Onderstaand betreffen de kredieten een overschrijving hebben:

Project	Begroot	Realisatie	Verschil	Toelichting
POC Datagedreven sturing	15.000	24.890	9.890	Proef van 3 mnd met 3 mnd verlengd. Besluit na 2e turap 2020. In 1e turap 2021 wordt definitieve investering aangevraagd
Mobile Devices RSD	130.000	135.548	5.548	Ivm Thuiswerken aanvullend dockingstations ter beschikking gesteld
Overschrijding			15.438	
Financieel gevolg			3.260	Hogere kapitaallasten per jaar

De overschrijdingen waren ten tijde van de 2^e tussenrapportage nog niet in beeld. Het betreft beperkte overschrijdingen die het gevolg zijn van de ontwikkelingen van Corona en het succes van de POC.

Het AB autoriseert deze kosten- en kredietoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening.

5.4.5.3 Rechtmatigheid Europese aanbestedingen

Voor de Jaarstukken 2019 is geen Rechtmatigheidsverklaring ontvangen omdat de Europese aanbestedingsgrens bij enkele detacheringbureaus al sinds 2018 was overschreden. Toen was ook al bekend dat gezien de looptijd van één contract er in 2020 een beperkte nieuwe overschrijding zou plaatsvinden. Het gaat hier om een overschrijding van € 45.000,=. Het beleid, het commitment en het bewustzijn op de handhaving van deze regels is intern aangescherpt en heeft in 2020 bij nieuwe contracten niet meer geleid tot een overtreding van deze regels.

De overschrijding van € 45.000,= blijft onder de controlegrens, waardoor de rechtmatigheidsverklaring niet in het geding is.

5.5 Verbonden partijen

Met 'verbonden partijen' worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: Een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stemrecht.

Met financieel belang wordt bedoeld: Een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen. Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA).

Sinds 2002 is SSGA hét glasvezelnetwerk voor non-profit instellingen in Arnhem en de directe omgeving, zoals gemeenten, scholen, bibliotheken en stichtingen. SSGA bezit glasvezelinfrastructuur die door de deelnemers uitsluitend voor eigen gebruik toegepast mag worden. Onder eigen gebruik wordt verstaan ten behoeve van de eigen organisatie of organisaties die door de deelnemer vertegenwoordigd worden en voor zover dit geen

onderdeel vormt van een 'open' infrastructuur. Door deze voorwaarde is SSGA uitsluitend aan de vraagzijde actief.

Zij treedt niet op als aanbieder van infrastructuur (SSGA is een 'besloten' netwerk).
De stichting verzorgt naast de aansluiting op het netwerk ook het beheer en onderhoud.

SSGA heeft nu een regionaal netwerk met meer dan 25 deelnemers. In de stichting zijn alle deelnemers aan het netwerk vertegenwoordigd. Aan de trekkingsrechten zijn ook de stemrechten in de vereniging verbonden. RID neemt voor 5,49% deel in SSGA. Het eigen vermogen betreft een Egalisatierekening glasvezelnetwerk van ruim 3 miljoen.

Doel van de deelneming is het ten behoeve van haar deelnemers (allen non-profit) in eigendom verwerven en/of beheren en/of exploiteren van een glasvezelinfrastructuur.

Eind 2010 is hiervoor een Intentieverklaring afgegeven. De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers is sinds 2011 een van de deelnemers.

De constructie is dusdanig dat bij groei van het aantal deelnemers de gezamenlijke lasten dalen en er mogelijkheden zijn voor restitutie van trekkingsrechten en correcties op investeringen. Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,-. De periodieke kosten voor 2020 zijn € 11.680,-.

Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem is statutair gevestigd te Arnhem.

5.6 Kostenverdelingsafspraken

Bestuur

De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden voor 25% toegerekend aan Duiven en Westervoort en voor 50% aan Zevenaar.

RID

De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten.

De RID heeft naast de 3 gemeenten, nog drie klanten:

RSD de Liemers, het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP MG) en de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Midden Gelderland (MGR).

De dienstverleningsovereenkomst met WSP MG en de MGR zijn contracten met vaste prijsafspraken. Deze worden conform de afspraken gefactureerd.

De afspraken inzake de toerekening van de kosten aan de RSD zijn in de 2^e tussenrapportage 2013 bijgesteld. De toerekening van de ICT kosten aan de RSD bestaat uit 2 onderdelen:

- De directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD en
- Een doorbelasting van de exploitatiekosten RID gebaseerd op een prijs per werkplek: (Exploitatiekosten minus de post Onderhoud applicaties, Kosten ondersteuning en kapitaallasten);

Saldo wordt dan gedeeld door het totaal aantal werkplekken in beheer bij RID;

Prijs per werkplek maal het aantal bij de RSD in gebruik zijnde werkplekken.

De gefactureerde bijdrage van WSP MG, MGR en de RSD bijdrage in de RID kosten worden in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt aan de drie gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel.

Gemeente	Inwoners per 01-01-2020	Aandeel RID (in %)
Duiven	25.126	29,97
Westervoort	14.971	17,86
Zevenaar	43.750	52,18

Inkoop

De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is gebaseerd op het aantal toe te rekenen uren van de inkoopadviseur.

Gemeente	Aandeel RID (in %)
Duiven	33,33
Westervoort	16,67
Zevenaar	50,00

RSD

De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt, is gebaseerd op:
50% op basis van het aantal inwoners (vastgesteld CBS-cijfer)

50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	Inwoners per 01-01-2020	Cliënten per 01-01-2020	Percentage
Duiven	25.126	421	28,07
Westervoort	14.971	339	19,47
Zevenaar	43.750	848	52,46

JAARREKENING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Programma 1: Bestuur	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	S
Programma 2: RID	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.403	S
Programma 3: Inkoop	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	I
Programma 4: RSD	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805	I
Eliminatie doorbelasting intern	-375.811	-386.224	-541	-386.765	-360.599	26.166	I
Totaal lasten	10.311.616	10.420.886	610.559	11.044.632	10.979.064	-65.569	
Baten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Programma 1: Bestuur	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	
Programma 2: RID	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.403	
Programma 3: Inkoop	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	
Programma 4: RSD	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.210.787	98.825	
Eliminatie doorbelasting intern	-375.811	-386.224	-541	-386.765	-360.599	26.166	
Totaal Baten	10.311.616	10.420.886	610.559	11.044.632	11.181.694	137.061	
Resultaat voor Bestemming	-	-	-	-	202.630	202.630	
Bestemmingsreserven Tozo	-	-	-	-	202.630	-202.630	
Resultaat na Bestemming	-	-	-	-	-	-	

Eliminatie doorbelasting intern betreffen de Lasten en Baten voor de RSD die als bate bij de RID worden verantwoord en als kosten bij de RID. In de consolidatie worden deze geëlimineerd omdat ze op het SDL resultaat geen invloed hebben.

Consolidatie Exploitatiekosten op kostensoort

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bestuurskosten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	S
Personele kosten	7.274.348	7.110.827	541.398	7.652.225	7.695.490	43.265	I/S
Huisvestingskosten	412.901	442.628	-32.107	410.521	409.456	-1.065	
Automatiseringskosten	345.902	323.697	5.215	342.100	345.196	3.096	
Onderhoud applicaties	1.050.887	1.121.584	35.516	1.157.100	1.182.568	25.468	S
Facilitaire zaken	112.639	136.671	18.329	155.000	116.669	-38.331	I
Advies en Controle	47.349	41.084	500	41.584	28.695	-12.889	I
Ondersteunende dienst	145.354	128.824	91.064	219.888	168.230	-51.658	I
Overige kosten	32.426	27.000	-	27.000	27.590	590	
Kapitaallasten	851.527	1.052.071	-84.249	967.822	964.531	-3.291	
Totaal lasten	10.311.616	10.420.886	610.559	11.044.632	10.979.064	-65.569	
*							
Baten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bijdrage Gemeente Duiven	2.920.983	2.958.406	168.676	3.135.485	3.142.999	7.514	
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.887.091	1.919.655	117.348	2.034.150	2.028.769	-5.381	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	5.392.651	5.446.132	324.535	5.778.306	5.886.448	108.142	
Bijdrage WSP MG	63.268	64.990	-	64.990	69.350	4.360	
Bijdrage MGR	47.624	31.702	-	31.702	54.127	22.425	
Totaal Baten	10.311.616	10.420.886	610.559	11.044.632	11.181.694	137.061	
Resultaat voor Bestemming	-	-	-	-	202.630	202.630	
Toevoegen aan BR Tozo	-	-	-	-	202.630	-202.630	
Resultaat na Bestemming	-	-	-	-	-	-	

* In tweede tussenrapportage is de bijdrage van de RID € 27.000,- aan de RSD geëlimineerd, maar deze bijdrage is bij de RSD niet als inkomsten maar als negatieve kosten geboekt. Waardoor de eliminatie op consolidatieniveau een foutief beeld geeft.

Bestuur

Extra budget voor Onderzoek Governance € 25.000,= is maar beperkt benut.

Het nieuwe contract voor de Ondersteunende dienst is pas ingegaan per 1 juli 2020. Daarom is er nu incidentieel een voordeel op de kosten voor de OR-secretaris.

RID

Overschrijding personeel- en automatiseringskosten ivm extra werkzaamheden en applicatie (aanpassingen) om thuiswerken op zo'n grote schaal te faciliteren. Het risico van overschrijding op personeelskosten door de inzet van externe expertise ad € 44.240,= is wel gemeld in de 1^e en 2^e tussenrapportage. Het was de doelstelling dit te dekken in de lopende begroting maar dat is niet gelukt. De overschrijding op de onderhoudslasten heeft o.a. te maken met de verdubbeling van de databundel in verband met thuiswerken en wijzigingen die noodzakelijk zijn voor een goede werking van de ICT-omgeving.

RSD

Overschrijding op personeelskosten i.v.m. meer fte voor dienstverleningsovereenkomsten. Hier staat ook een hogere bijdrage tegenover. Incidentele besparingen op Facilitaire- en huisvestingskosten, zijn een gevolg van de geringe bezetting op kantoor, minder facilitaire kosten en door digitaal werken minder print- en portokosten.

Voor de uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een vaste vergoeding per besluit toegekend. Deze vergoeding is bedoeld voor alle werkzaamheden gedurende de gehele periode dat er werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Hercontrole en debiteurenbeheer kan minimaal 3 jaar duren. Voor de nog niet bestede uitvoeringskosten moet een bestemmingsreserve gevormd worden.

Conform de afspraak met het Algemeen Bestuur heeft de RSD € 600.000,= gefactureerd als uitvoeringskosten bij de deelnemende gemeenten. Voor € 202.000,= is een bestemmingsreserve Tozo in 2020 gevormd omdat hier in 2020 nog geen directe kosten tegenover staan.

De kosten voor controle IB-signalen, hercontroles, extra kosten accountantscontrole Tozo, opmaken SiSa-verantwoording zullen pas in 2021 plaatsvinden, maar moeten wel gedekt worden uit de uitvoeringskosten.

7. Toelichtingen op het overzicht van baten en lasten

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Besluit Begroting en Verantwoording

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De GR kent geen winsten of verliezen omdat per jaar het exploitatiesaldo wordt afgerekend met de deelnemende gemeenten.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

In het resultaat is geen post opgenomen voor de vennootschapsbelasting (VPB) omdat de uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling VPB voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband;
- De dienstverleningsovereenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

7.2 Bezuinigingsopdracht

Er is door de deelnemende gemeenten een opdracht tot bezuiniging afgegeven van 2,5% in 2022 is € 135.000,= en 5% in 2023 zijnde € 270.000,=.

Deze opdracht zal afgezet tegen de jaarrekening 2019 worden opgepakt. Hierbij geven wij een overzicht van de structurele bezuinigingen die in 2020 al hebben plaatsgevonden.

Gerealiseerde structurele bezuiningen in

RID	Bedrag
Schoonmaakkosten	8.000
Papierloos vergaderen	14.000
Onderhoud iWriter	17.000
Totaal RID	39.000
RSD	
Beveiliger	25.000
Portokosten	10.000
Totaal RSD	35.000
Totaal SDL	74.000

7.2 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet verlaging Bezoldigingsmaximum WNT (hierna WNT-2) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeenten volgens art. 1.2 WNT. En bij of krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen vallen onder de werkingssfeer van de WNT, zoals GR Samenwerking de Liemers.

De maximale bezoldiging mag voor een topfunctionaris in dienstverband niet meer bedragen dan € 201.000,- per jaar (algemene maximum 2020).

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

- De leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
- De hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan;
- Degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de netwerkdirectie, dagelijks bestuur en algemeen bestuur van GR Samenwerking de Liemers ontvangen geen bezoldiging en geen onkostenvergoeding van GR Samenwerking de Liemers.

Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel voor alle topfunctionarissen de voorgeschreven informatie opgenomen. Voor niet-topfunctionarissen is er geen informatie opgenomen omdat geen enkele medewerker boven de norm uitkomt. De in de tabel genoemde functionarissen zijn onbezoldigd bij de GR Samenwerking de Liemers.

a	b	c	d	e	f	g	h	i
A.J. van Hout	Bestuurslid AB/DB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
L.J.E.M. van Riswijk	Bestuurslid AB/DB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
H.B. Hieltjes	Bestuurslid AB/DB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
J.P. Breunissen	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
T. Krampschreur	Bestuurslid AB	n.v.t	2020	0	0	0	0	0
H. Sluiter	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
R. Raaijman	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
N. van Dellen	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
B. Elfrink	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0

C. Koers	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
H. Winters	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
T. Spaargaren	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
J. Goossen	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
I. Knuiman	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0
G. Tiedink-Koning	Bestuurslid AB	n.v.t	n.v.t	0	0	0	0	0

Verklaring van de letters:

- a. de naam
- b. de functie
- c. de duur en omvang van het dienstverband
- d. het jaar waarin het dienstverband is geëindigd
- e. de beloning
- f. door de werkgever vrijwillig betaalde sv-premies
- g. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen
- h. de in het boekjaar verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
- i. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn

BALANS

8. Balans

8.1 Toelichting op de balans per 31-12-2020

Activa	31-12-2019	31-12-2020	Passiva	31-12-2019	31-12-2020
			Eigen vermogen		
			Bestemmingsreserve Tozo		202.630
			Totaal Eigen vermogen		202.630
Vaste activa			Vaste passiva		
<i>Materiele vaste activa</i>			Overige lening met een rente		
Investerings met economisch nut	3.877.960	3.635.800	typische looptijd > 1jr	3.913.469	3.517.219
Totaal vaste activa	3.877.960	3.635.800	Totaal vaste passiva	3.913.469	3.517.219
Vlottende activa			Vlottende passiva		
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1jr</i>			Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1jr		
Uitzettingen SKB	5.291.929	758.745	Kasgeldlening	-	-
Overige vorderingen	801.225	1.324.862	Overige schulden	3.391.391	986.334
Liquide middelen	296.503	249.341			
<i>Overlopende activa</i>			Overlopende passiva		
Overige nog te ontv. Bedragen	32.357	78.658	Verplichtingen begrotingsjaar, betaald volgend begrotingsjaar	2.995.114	1.341.223
Totaal vlottende activa	6.422.014	2.411.606	Totaal vlottende passiva	6.386.505	2.327.557
Totaal	10.299.974	6.047.406	Totaal	10.299.974	6.047.406

Grondslagen

Vaste activa; overige investeringen met economisch nut

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaffings- of vervaardigingsprijs verminderd met bijdragen van derden. De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte levensduur. Over de investeringen wordt, rekening houdende met de levensduur, annuïtair afgeschreven. Er wordt afgeschreven vanaf het begrotingsjaar dat volgt op gereedkoming. Op de toetredingsbijdrage SGGA wordt lineair afgeschreven.

Activeringsbeleid

De definitie van investering: een uitgave waarvan het nut zich over enkele jaren uitstrekt. Wanneer wordt een investering geactiveerd en wat er wordt verstaan onder aanschaffings- en vervaardigingsprijs:

- Activa met een verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs die hoger is dan € 10.000,=.
- Activa met een aanschaffings- of vervaardigingsprijs lager dan € 10.000,= worden niet geactiveerd maar ten laste gebracht van de exploitatie, uitgezonderd gronden en terreinen.
- Deelinvesteringen lager dan € 10.000,= die onderdeel zijn van een totaalkrediet worden wel als zodanig geactiveerd.
- De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.
- Zowel de vlottende activa als passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde.
- Bij debiteuren wordt rekening gehouden met oninbaarheid voor zover aanwezig.

Afschrijvingstermijnen

Voor de afschrijvingen hanteert de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers de volgende afschrijvingstermijnen:

3 jaar:	apparatuur t.b.v. de mobiele werkplek;
4 jaar:	overige automatiseringsapparatuur;
4 jaar:	ICT techniek voor decentrale computerruimte;
4 jaar:	hardware;
5 jaar:	netwerk en bekabeling;
5 jaar:	apparatuur t.b.v. de decentrale vaste werkplek;
7 jaar:	software;
10 jaar	software kernapplicaties;
15 jaar:	kantoormeubilair;
15 jaar:	glasvezel

Rente

Over geïnvesteerde activa is in 2020 geen rente berekend.

Materiele vaste activa

Deelneming SSGA

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem.

Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. Naast de afschrijvingslasten en rentelasten in verband met de lening zijn de periodieke kosten voor 2020 € 11.680,=.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Er is tot op heden nog geen reden geweest om een voorziening voor oninbaarheid te vormen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

8.2 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Sinds 1 januari 2011 is er met de BNG bank een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is per 01-01-2019 gewijzigd naar € 3.000.000,=. Ultimo oktober 2019 is een tweede financieringsovereenkomst afgesloten voor 10 jaar, groot € 3.500.000,=.

De RID heeft met de gemeente Westervoort een huurovereenkomst afgesloten voor de periode van 1 mei 2017 tot en met 30 april 2027. De huurprijs bedraagt jaarlijks € 49.500,= plus jaarlijkse indexatie. Huurlast 2020 € 51.752,=.

De RSD heeft een huurovereenkomst met de gemeente Zevenaar gesloten voor de periode van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2027. De huurprijs voor 2020 is € 130.500,=. Deze wordt jaarlijks geïndexeerd.

Bij 1 leverancier zijn de Europese aanbestedingsregels niet juist toegepast voor een bedrag van in totaal ongeveer € 45.000,=.

8.3. Feiten en gebeurtenissen die na balansdatum bekend worden

Het Coronavirus

Als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus wereldwijd, zijn door de Nederlandse overheid ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van dit virus onder controle te krijgen. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke financiële gevolgen voor alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Nederland. Zo ook voor de SDL. Deze gevolgen zijn op dit moment nog niet te overzien. De door de Nederlandse overheid genomen maatregelen kunnen impact hebben op de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden, de baten en de lasten en daarmee ook op de financiële positie, op het weerstandsvermogen en op de risico's. Doordat de SDL een gemeenschappelijke regeling is waarbij eventuele financiële voor- of nadelen worden afgedekt door de 3 participerende gemeente blijft het financiële risico voor de SDL ongewijzigd. In 2020 werden allerlei voorspellingen gedaan inzake toestroom uitkeringsgerechtigden, dat is niet het geval geweest. De SDL heeft zelfs een kleine krimp gerealiseerd. Voor 2021 en verder is de RSD ook betrokken bij de advisering van zelfstandigen om vroegtijdig problemen te signaleren en hen te helpen. Verder zijn de gevolgen op het moment van het opstellen van de jaarstukken nog niet in te schatten. De RSD zal maandelijks weer rapporteren over de ontwikkelingen naar de accountmanagers bij de gemeenten.

8.4. Specificatie balansposten per 31-12-2020

8.4.1. Activa

Vaste activa

Omschrijving		Beginbalans	Investering	Afschrijving	Eindbalans
Economisch nut RID		3.377.754	561.254	918.119	3.020.889
Economisch nut RSD		206.034	186.979	30.250	362.763
Deelname SSGA		294.172		42.024	252.148
Totaal		3.877.960	748.233	990.393	3.635.800

Activa

Vlottende activa

Omschrijving		Balanswaarde 2019	Balanswaarde 2020
Schatkistbankieren (SKB)		5.291.929	758.745
Totaal		5.291.929	758.745
Te vord.. BTW RSD-RID			35.746
Debiteuren			
- Gemeente Duiven		197.428	343.792
- Gemeente Westervoort		61.707	281.706
- Gemeente Zevenaar			488.976
- Overig		204.435	173.496
Nog te betalen			1.146
Nog te ontvangen		308.472	
Crediteuren oudere jaren		29.183	
Totaal		801.225	1.324.862

Liquide middelen

Omschrijving		2019	2020
BNG 028.51.57.795		19.866.743	9.948.929
BNG 028.51.50.332		-19.570.240	-9.699.588
Totaal		296.503	249.341

Overlopende activa

Omschrijving		2019	2020
Salarisadm. netto salaris		3.934	7.150
Salarisadm. Afdr.ABP			122
Tussenrekening afronding		6	
Tussenrekening algemeen			2.483
Af te dragen premies LH			16.618
Voorschotten GWS		10.946	16.176
Terug te vord voorschotten		17.360	15.096
Opboeking vorderingen			14.196
Historielijst Crediteuren			6.817
Inhouding tbv debiteuren		111	-
Totaal		32.357	78.658

8.4.2. Passiva

Nieuw gevormd in 2020: Bestemmingsreserve Tozo

Voor de uitvoering van de Tozo-regeling wordt een vast bedrag per besluit betaald door het Ministerie. Dit bedrag is bedoeld voor alle werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de regeling. Het niet bestede deel van de uitvoeringskosten moet in een bestemmingsreserve worden gestopt, zodat de lasten in de toekomst hiermee gedekt kunnen worden.

Vaste passiva

Omschrijving		Beginbalans	Verstrekking	Aflossing	Eindbalans
Lening BNG 40.107442		413.469		46.250	367.219
Lening BNG 40.113263		3.500.000		350.000	3.150.000
Totaal		3.913.469	-	396.250	3.517.219

De lening 40.107442 van BNG betreft een onderhandse lening van openbare lichamen. De lening is afgesloten in 2011 tegen 3,15%. Per 30 oktober 2019 is bij de BNG een 'Overeenkomst tot geldlening' afgesloten voor € 3.500.000,= met een looptijd van 10 jaar en tegen 0,07% rente. De rentelast voor 2020 is € 14.422,=.

Flottende passiva

Omschrijving		2019	2020
Debiteuren:			
- Gemeente Zevenaar		2.956.593	-
Sub-totaal		2.956.593	-
Nog te ontvangen			741.209
Nog te betalen		17.506	-
Crediteuren oudere jaren		-	-
Crediteuren		417.292	245.124
Totaal		3.391.391	986.334

Overlopende passiva

Omschrijving		2019	2020
Af te dr.BTW RSD-RID		114.053	405.329
Sal.adm. Arb.ongev.verzek			4.293
Salarisadm loonbelasting			392.596
Salarisadm. hypotheke		30.005	27.851
Netto betalingen uitkeringen		2.147.097	488.466
Af te dragen premies LH		441.763	0
Te betalen voorschotten		3.415	4.743
Vooruitontvangen		256.952	0
Debiteuren		1.829	17.945
Totaal		2.995.114	1.341.223

9. Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening - Boekjaar 2020

9.1 Bestuur

Bestuurskosten

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bestuurskosten	4.300	5.000	25.000	30.000	6.519	-23.481	I
Ondernemingsraad	33.985	30.000	9.893	39.893	34.121	-5.772	I
Onvoorzien	-	1.500	-	1.500	-	-1.500	I
Totaal lasten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	
Baten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bijdrage Gemeente Duiven	9.571	9.125	8.723	17.848	10.160	-7.688	
Bijdrage Gemeente Westervoort	9.571	9.125	8.723	17.848	10.160	-7.688	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	19.143	18.250	17.447	35.697	20.320	-15.377	
Totaal Baten	38.285	36.500	34.893	71.393	40.640	-30.753	

Bestuur

In 2020 heeft het bestuur een extern advies bureau ingehuurd om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de governance van de Gemeenschappelijk regeling effectiever te maken. Om externe expertise in te kunnen huren is in de 1^e tussenrapportage hier € 25.000,- voor beschikbaar gesteld.

Intern is een werkgroep samengesteld om de Netwerkdirectie te adviseren inzake de mogelijkheden, de randvoorwaarden en de financiële gevolgen van een omzetting naar 2 bedrijfsvoeringsorganisaties. Hierbij is door zowel de werkgroep, het bestuur als de OR gebruik gemaakt van externe (juridisch) experts. De kosten zijn beperkt gebleven.

Ondernemingsraad

De punten die in 2020 door de OR zijn behandeld zijn:

- De governance van de SDL
- *PSA onderzoek*
- *RI&E gericht op Covid-19*
- *Kantoorconcept*
- *WOR-bestuur*
- OR-verkiezingen in 2021

9.2 RID

RID

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Personele kosten	2.146.987	2.104.436	118.014	2.222.450	2.263.002	40.552	S
Huisvestingskosten	193.732	189.755	-14.959	174.796	183.937	9.141	I
Audits/Externe deskundigheid	70.717	79.000	-	79.000	78.898	-102	
Dir.kosten RSD	172.548	167.697	13.403	181.100	165.416	-15.684	I
Datacomm.SSGA	102.637	77.000	5.000	82.000	88.185	6.185	S
Onderhoud applicaties	1.050.887	1.121.584	35.516	1.157.100	1.182.568	25.468	I/S
Overige kosten	32.426	27.000	-	27.000	27.590	590	I
Ondersteunende dienst	80.940	86.788	18.212	105.000	85.544	-19.456	I
Kapitaallasten	851.527	1.052.071	-84.249	967.822	964.531	-3.291	I/S
Totaal lasten	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.402	

Baten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Bijdrage Gemeente Duiven	1.274.916	1.341.570	23.200	1.364.770	1.365.152	382	
Bijdrage Gemeente Westervoort	752.106	791.874	13.238	805.112	813.408	8.296	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	2.188.676	2.288.971	53.958	2.342.929	2.377.036	34.107	
Bijdrage RSD	375.811	386.224	541	386.765	360.598	-26.167	
Bijdrage WSP MG	63.268	64.990	-	64.990	69.350	4.360	
Bijdrage MGR	47.624	31.702	-	31.702	54.127	22.425	
Totaal Baten	4.702.400	4.905.331	90.937	4.996.267	5.039.670	43.402	

Personele kosten

Coronavirus

Vanwege de uitbraak van het Coronavirus en de resulterende intelligente lockdown zijn versneld een aantal nieuwe voorzieningen gerealiseerd, waaronder de mogelijkheid voor videobellen en Liemers breed de mogelijkheid voor iedereen om te kunnen thuiswerken. Hiertoe zijn prioriteiten gesteld en ook externe expertise ingezet. De kosten voor de externe expertise bedragen € 44.240,=.

Zoals in de tussenrapportages al gemeld hebben we getracht dit binnen het budget te realiseren maar dat is niet mogelijk gebleken. Door de druk die op dit moment rust op het functioneren van de RID zal dit naar verwachting een structureel overschrijding worden.

Huisvestingskosten

In lijn met de meerjarenbegroting 2021 en verder is het budget voor de schoonmaakkosten structureel afgeraamd. De kosten voor de huur van de centrale computerruimte zijn gestegen door noodzakelijke uitbreiding van rack gebruik. Dit betreft een structurele verhoging. Deze aanpassingen zijn in de tweede tussenrapportage van 2020 vastgesteld en doorgevoerd. Eind 2020 konden wij eindelijk onze eigen huisvesting weer in gebruik nemen. Hieruit zijn wat incidentele kosten voortgekomen, die een beperkte incidentele overschrijding geven.

Verder geen bijzonderheden.

Audits/Externe deskundigheid

Hieronder vallen de kosten ten behoeve van audits, inhuur van externe deskundigheid en accountancy kosten.

Geen bijzonderheden.

Software RSD

Hieronder vallen de softwarekosten van de RSD. Naast een beperkte onderschrijding op enkele onderdelen zijn de kapitaallasten in 2020 rechtstreeks bij de RSD geboekt waardoor de directe kosten lager zijn dan begroot.

Datacommunicatie / SSGA

Door het vele thuiswerken en digitaal vergaderen hebben wij onze databundel moeten uitbreiden van ong. 700 GB naar 1627 GB. De verwachting is dat het thuiswerken (voor een deel) wel een blijvertje zal zijn. Deze kosten zullen voor een deel structureel zijn.

Onderhoud applicaties

Betreft onderhoud op software vanuit :

- de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten (IBP), zowel afgerond als op te leveren in 2020 met een onderhoudscomponent;
- tussentijdse gezamenlijke projecten;
- software en contract convergenties;
- onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie.

Het betreft dus in de regel onderhoudskosten die voortvloeien uit projecten en opdrachtverstrekking door de gemeenten.

Zoals als al in de tweede tussenrapportage 2020 is gemeld is er een stijging op de onderhoudslasten. Dit is deels te verklaren vanuit indexering van onderhoudsbedragen die in totaliteit een effect hebben. Deels is dit te verklaren vanuit hoger uitgevallen doorontwikkelingskosten. Ook is een aantal onderhoudsbedragen op basis van nacalculatie van gebruik zoals iBabs. Hier is een flinke stijging waar te nemen die niet voorzien was.

Deze stijging lijkt structureel, in de meerjarenbegroting 2022-2025 hebben wij de kosten zoals nu bekend zo goed mogelijk ingeschat. Ook in de 1^e tussenrapportage 2021 zal een verhoging van het budget Onderhoud applicaties worden voorgelegd.

Overige kosten

Geen bijzonderheden.

Ondersteunende dienst

De ondersteunende diensten worden door 1Stroom en de RSD verricht. Het betreft de salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O), informatievoorziening en de facilitaire ondersteuning inclusief juridisch en communicatie. De RSD verzorgt de ondersteunende dienst Financiën.

Met ingang van 1 januari 2020 zou er een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met 1Stroom worden opgesteld. Het contract is nu pas met ingang van 1 juli 2020 gewijzigd. De verhoging van de kosten van de dienstverlening is daardoor voor 2020 incidenteel lager uitgevallen.

Kapitaallasten

Geen bijzonderheden.

Baten

Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD):

De bijdrage van de RSD in de exploitatiekosten van de RID bestaat uit twee componenten:

- Software die gebruikt wordt door de RSD;
- Bijdrage op basis van aantal werkplekken bij de RSD, afgezet tegen het totaal aan werkplekken in de Liemers. Deze verhouding wordt toegepast op de vaste exploitatie onderdelen van de RID, zoals personeelskosten, huisvestering etc.

Het totaal aantal werkplekken is gestegen door het thuiswerken, maar het aantal werkplekken voor RSD is gelijk gebleven. Hierdoor is de bijdrage iets lager dan begroot.

Er heeft een verschuiving van kosten plaatsgevonden die nu rechtstreeks bij de RSD worden geboekt. Daardoor geeft de verlaging van de bijdrage een vertekend beeld.

De baten van de RSD aan het resultaat van de RID bedragen € 360.599,=.

Werkgeversservicepunt Gelderland Midden (WSP MG) en MGR:

De 12 samenwerkende gemeenten in de regio Centraal Gelderland hebben een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) opgericht. De MGR bestaat uit de uitvoeringsorganisatie voor de inkoop en het contractmanagement van de (boven)regionale zorg, die mede verantwoordelijk is voor het leveren van managementinformatie: MGR Sociaal Domein CG.

Ook het Werkgeversservicepunt (WSP) Gelderland Midden is toegevoegd als module aan deze gemeenschappelijke regeling. Binnen de MGR zullen ook resttaken van voormalig Presikhaaf Bedrijven ondergebracht worden.

Er is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten tussen RID en MGR en tussen de RID en WSP voor ICT ondersteuning.

De ICT ondersteuning wordt door de RID geleverd op basis van standaard kantoorconfiguraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden. Deze baten verlagen de bijdrage per gemeente. Dit betekent dus een netto lagere bijdrage per gemeente voor de RID dienstverlening en diensten.

De baten voor 2020 bedragen:

WSP € 69.350,=

MGR € 54.127,=

9.3 Inkoop

Inkoop

	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Lasten							
Personele kosten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	I
Totaal lasten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	
	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Baten							
Bijdrage Gemeente Duiven	98.001	85.234	-1.309	83.925	83.732	-193	
Bijdrage Gemeente Westervoort	49.001	42.617	-655	41.962	41.866	-96	
Bijdrage Gemeente Zevenaar	147.003	127.851	-1.963	125.888	125.598	-290	
Totaal Baten	294.005	255.702	-3.927	251.775	251.196	-579	

De afdeling inkoop heeft weer veel aanbestedingen begeleid, maar dat binnen de vastgestelde formatie. Zie voor nadere specificatie hoofdstuk 3.

Verder geen bijzonderheden.

9.4 RSD

RSD

Lasten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Personele kosten	4.833.356	4.750.689	427.311	5.178.000	5.181.292	3.292	s
Huisvestingskosten	219.169	252.873	-17.148	235.725	225.518	-10.207	I
Automatiseringskosten	375.811	386.224	-12.647	386.765	373.296	-13.469	I
Facilitaire zaken	112.639	136.671	18.329	155.000	116.669	-38.331	I
Advies en Controle	47.349	41.084	500	41.584	28.695	-12.889	I
Ondersteunende dienst	64.414	42.036	72.852	114.888	82.686	-32.202	I
Totaal lasten	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.008.157	-103.805	
Baten	Rekening 2019	Begroting 2020 prim.	Begrotings wijzigingen	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	I/S
Duiven: bijdrage exploitatie	1.491.624	1.467.220	25.019	1.500.642	1.447.964	-52.678	
bijdrage uitvoeringskst Tozo	-		113.043	113.043	171.439	58.396	
bijdrage dienstverlening	46.871	55.257	-	55.257	64.553	9.296	
Westervoort: bijdrage exploitatie	1.038.593	1.030.137	17.350	1.044.634	1.004.126	-40.508	
bijdrage uitvoeringskst Tozo	-		78.692	78.692	113.774	35.082	
bijdrage dienstverlening	37.820	45.902	-	45.902	45.436	-466	
Zevenaar: bijdrage exploitatie	2.749.869	2.711.381	46.749	2.765.769	2.705.574	-60.195	
bijdrage uitvoeringskst Tozo	-		208.344	208.344	317.417	109.073	
bijdrage dienstverlening	287.960	299.679	-	299.679	340.504	40.825	
Totaal Baten	5.652.737	5.609.577	489.197	6.111.962	6.210.787	98.825	
Resultaat voor Bestemming	-	-	-	-	202.630	202.630	
Bestemmingsreserve Tozo	-	-	-	-	202.630	-202.630	
Resultaat na Bestemming	-	-	-	-	-	-	

De RSD heeft een voordeel van € 103.805,= behaald. Dit is als volgt te specificeren:

Personele kosten

Alleen op dit punt is een overschrijding van de kosten. Door de uitvoering van de Tozo-regeling hebben wij contracten verlengd, medewerkers uitbreiding van uren gegeven en voor de IB-signalen zijn externe krachten ingehuurd. In de 2^e tussenrapportage is voor de verwerking van Tozo 1 en 2 een inschatting van de kosten gemaakt van € 400.000,=. Dit is ook toegevoegd aan de begroting. De verwachting was toen dat Tozo 3 maar zeer beperkt zou zijn, maar op dit moment (2021) hebben wij meer Tozo 3 aanvragen dan Tozo 2.

Totaal zijn onze uitvoeringskosten Tozo € 400.000,= voor 2020. Aan uitvoeringskosten hebben de gemeente gezamenlijk recht op ruim € 980.000,=. Met de bestuurders is afgesproken dat RSD € 600.000,= in rekening kan brengen bij de gemeenten. Het in 2020 niet benutte deel wordt door de RSD opgenomen in een bestemmingsreserve voor de uitvoering van o.a. het innen van de bedrijfskredieten, het onderzoeken van de IB-signalen en heronderzoeken en de extra kosten voor accountantscontrole en SiSa-verantwoording.

De overschrijding is ook een gevolg van meer inzet voor de dienstverleningsovereenkomsten en dan met name voor de aanvragen en beoordelingen van de kinderopvang. Tegenover deze overschrijding staat ook een hogere bijdrage op de dienstverleningsovereenkomsten.

De verwachting is dat de extra inzet voor de dienstverleningsovereenkomsten structureel is.

Huisvestingskosten

Het voordeel betreft hier een incidenteel voordeel naar aanleiding van het vele thuiswerken op voornamelijk toiletbenodigdheden, koffievoorziening en overige kosten huisvesting.

Automatiseringskosten

In de tweede tussenrapportage was een inschatting gemaakt en is er bijgeraamd. De uiteindelijke bijdrage is iets voordeliger uitgevallen.

Facilitaire kosten

De facilitaire kosten zijn beduidend lager uitgevallen dan begroot. Door de lockdown hebben de meeste medewerkers thuis gewerkt, zijn de processen versneld zo veel mogelijk gedigitaliseerd, ook naar de klant toe. Daarom zijn op drukwerk, kantoorbenodigdheden, portokosten, koerierdiensten de kosten aanzienlijk lager. Portokosten was al structureel afgeraamd, de overige kosten merken wij nu nog aan als incidenteel.

Er is een structureel voordeel op de telefoonkosten van € 9.000,=.

Advies en controle

Deze kosten zijn incidenteel iets lager uitgevallen met name doordat minder externe adviesbureaus zijn geraadpleegd.

Ondersteunende dienst

De ondersteunende diensten worden door 1Stroom uitgevoerd. Het betreft de salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O), informatievoorziening en de facilitaire ondersteuning inclusief juridische zaken.

Met ingang van 1 januari 2020 zou er een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met 1Stroom worden opgesteld. Het contract is nu pas met ingang van 1 juli 2020 gewijzigd. De verhoging van de kosten van de dienstverlening is daardoor voor 2020 incidenteel lager uitgevallen.

10. Overzicht Taakvelden

Bestuur

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Vershil 2020
0.4 Overhead	36.500	71.393	40.640	-30.753
Totaal	36.500	71.393	40.640	-30.753

RID

Totaal Exploitatie RID

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Vershil 2020
0.1 Bestuur	72.000	58.000	58.060	60
0.2 Burgerzaken	92.198	82.646	92.944	10.298
0.4 Overhead	3.824.050	3.963.231	4.016.432	53.201
0.61 OZB Woningen	187.265	170.387	168.648	-1.739
2.1 Verkeer en vervoer	127.730	119.455	121.796	2.341
3.3 Bedrijfsloket	34.588	15.586	15.586	0
7.4 Milieubeheer	15.497	15.227	15.913	686
8.1 Ruimtelijke ordening	79.050	103.517	103.516	-1
8.3 Wonen en Bouwen	86.729	81.453	86.176	4.723
Totaal	4.519.107	4.609.502	4.679.071	69.569

Vershil is bijdrage RSD	386.224	386.765	360.599	-26.166
	4.905.331	4.996.267	5.039.670	43.403

Inkoop

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Vershil 2020
0.4 Overhead	255.702	251.775	251.196	-579
Totaal	255.702	251.775	251.196	-579

RSD

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Vershil 2020
6.2 Wijkteams	71.000	71.000	74.119	3.119
6.3 Inkomensregelingen	2.206.334	2.606.334	2.635.602	29.268
6.5 Arbeidsparticipatie	3.125.243	3.227.628	3.096.177	-131.451
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	18.000	18.000	20.226	2.226
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	27.000	27.000	50.565	23.565
6.72 Jeugdzorg	162.000	162.000	131.469	-30.531
	5.609.576	6.111.962	6.008.157	-103.805

SDL

Taakvelden	Begroting 2020 prim.	Begroting 2020 nw	Rekening 2020	Vershil 2020
0.1 Bestuur	72.000	58.000	58.060	60
0.2 Burgerzaken	92.198	82.646	92.944	10.298
0.4 Overhead	4.116.252	4.286.399	4.308.268	21.869
0.61 OZB Woningen	187.265	170.387	168.648	-1.739
2.1 Verkeer en vervoer	127.730	119.455	121.796	2.341
3.3 Bedrijfsloket	34.588	15.586	15.586	0
6.2 Wijkteams	71.000	71.000	74.119	3.119
6.3 Inkomensregelingen	2.206.334	2.606.334	2.635.602	29.268
6.5 Arbeidsparticipatie	3.125.243	3.227.628	3.096.177	-131.451
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	18.000	18.000	20.226	2.226
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	27.000	27.000	50.565	23.565
6.72 Jeugdzorg	162.000	162.000	131.469	-30.531
7.4 Milieubeheer	15.497	15.227	15.913	686
8.1 Ruimtelijke ordening	79.050	103.517	103.516	-1
8.3 Wonen en Bouwen	86.729	81.453	86.176	4.723
Totaal	10.420.886	11.044.632	10.979.064	-65.569

11. Bijlagen

11.1 Werk en Inkomen

Duiven: Werk, Inkomen en dienstverlening		Realisatie 2019	Begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020
Uitkeringen inkomensdeel		6.337.926	6.170.617	6.424.609	6.432.882
Uitkeringen Bbz gev. Zelfst.		18.797	40.000	40.000	33.222
Uitgaven Werk		581.404	597.762	597.762	597.762
Uitgaven Duiven		6.938.127	6.808.379	7.062.371	7.063.866

Westervoort: Werk, Inkomen en dienstverlening		Realisatie 2019	Begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020
Uitkeringen inkomensdeel		4.904.718	4.861.374	5.036.545	5.002.052
Uitkeringen Bbz gev. Zelfst.		-23.023	-10.000	-23.500	-3.751
Uitgaven Werk		498.411	419.690	419.690	419.690
Uitgaven Westervoort		5.380.106	5.271.064	5.432.735	5.417.991

Zevenaar: Werk, Inkomen en dienstverlening		Realisatie 2019	Begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020
Uitkeringen inkomensdeel		12.153.895	11.939.118	11.939.118	12.206.277
Uitkeringen Bbz gev. Zelfst.		20.913	40.000	40.000	35.938
Uitgaven Werk		1.069.560	1.104.648	1.104.648	1.104.648
Uitgaven Zevenaar		13.244.368	13.083.766	13.083.766	13.346.863

Inkomen

In 2020 is zowel in het aantal uitkeringsdossiers als het aantal klanten een daling zichtbaar.

Aantal uitkeringsdossiers		31-12-2019	31-12-2020	% ontwikkeling
Duiven		421	433	2,85%
Westervoort		339	347	2,36%
Zevenaar		848	824	-2,83%
Totaal RSD de Liemers		1608	1604	-0,25%

* Dit betreft het aantal uitkeringsdossiers, niet het aantal klanten. Een uitkeringsdossier kan uit meerdere klanten bestaan.

Werk

In de Evaluatie Businesscase wordt uitgebreid ingegaan op hoe de budgetten zijn besteed en wat de effecten hiervan zijn geweest.

11.2 Tozo

TOZO		LO 2020	BK 2020	Totaal
Duiven		1.930.103	131.577	2.061.680
Westervoort		1.202.385	148.604	1.350.989
Zevenaar		3.516.876	323.979	3.840.855
Totaal		6.649.364	604.160	7.253.524

Aanvragen met besluit	Duiven	Vergoeding per besluit	Uitvoeringskosten	Uitkering zelfstandigen	Baten	Saldo
Tozo 1 LO	401	450	180.450,00	1.417.933,00	54.108,00	1.363.825,00
Tozo 2 LO	82	450	36.900,00	338.410,00	12.914,00	325.496,00
Tozo 3 LO	73	450	32.850,00	250.335,00	9.553,00	240.782,00
Tozo 1 BK	27	800	21.600,00	121.681,00	147,00	121.534,00
Tozo 2 BK	3	800	2.400,00	10.055,00	12,00	10.043,00
Tozo 3 BK	1	800	800,00	-	-	-
Totaal	587		275.000,00	2.138.414,00	76.734,00	2.061.680,00
Door RSD in rek.gebracht uitv.kst			167.537,00			

Aanvragen met besluit	Westervoort	Vergoeding per besluit	Uitvoeringskosten	Uitkering zelfstandigen	Baten	Saldo
Tozo 1 LO	256	450	115.200,00	867.979,00	25.131,00	842.848,00
Tozo 2 LO	60	450	27.000,00	230.015,00	6.660,00	223.355,00
Tozo 3 LO	63	450	28.350,00	140.243,00	4.061,00	136.182,00
Tozo 1 BK	18	800	14.400,00	114.950,00	92,00	114.858,00
Tozo 2 BK	6	800	4.800,00	10.357,00	8,00	10.349,00
Tozo 3 BK	7	800	5.600,00	23.416,00	19,00	23.397,00
Totaal	410		195.350,00	1.386.960,00	35.971,00	1.350.989,00
Door RSD in rek.gebracht uitv.kst			114.097,00			

Aanvragen met besluit	Zevenaar	Vergoeding per besluit	Uitvoeringskosten	Uitkering zelfstandigen	Baten	Saldo
Tozo 1 LO	712	450	320.400,00	2.473.764,00	69.032,00	2.404.732,00
Tozo 2 LO	172	450	77.400,00	675.677,00	18.855,00	656.822,00
Tozo 3 LO	175	450	78.750,00	468.393,00	13.071,00	455.322,00
Tozo 1 BK	47	800	37.600,00	270.555,00	9.150,00	261.405,00
Tozo 2 BK	15	800	12.000,00	30.014,00	1.015,00	28.999,00
Tozo 3 BK	9	800	7.200,00	34.751,00	1.175,00	33.576,00
Totaal	1130		533.350,00	3.953.154,00	112.298,00	3.840.856,00
Door RSD in rek.gebracht uitv.kst			318.366,00			

Kosten RSD

Personeelskosten	305.000,00
Opzetten ondernemersportaal	65.000,00
Thuiswerkvoorzieningen	15.000,00
Couverteermachine/porto	15.000,00
Totaal	400.000,00

11.3 SiSa- Verantwoordingsstaat 2020

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.d. 28 januari 2021								
SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Deel openbaar lichaam L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Deel openbaar lichaam L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Deel openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/01	Aard controle R Indicator: G2B/02	Aard controle R Indicator: G2B/03	Aard controle R Indicator: G2B/04	Aard controle R Indicator: G2B/05	Aard controle R Indicator: G2B/06
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 5.630.485	€ 108.784	€ 668.245	€ 3.660	€ 31.496
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 4.506.089	€ 87.458	€ 352.209	€ 2.479	€ 19.797
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 10.791.610	€ 165.060	€ 949.830	€ 10.854	€ 55.844
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)		
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Deel openbaar lichaam L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Deel openbaar lichaam L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Deel openbaar lichaam L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/07	Aard controle R Indicator: G2B/08	Aard controle R Indicator: G2B/09	Aard controle R Indicator: G2B/10	Aard controle R Indicator: G2B/11	
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 170	€ 52.577	€ 507	€ 0	
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 0	€ 40.119	€ 1.099	€ 0	
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 0	€ 89.643	€ 4.234	€ 0	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)				
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam L7 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L7 Participatiewet (PW)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/12	Aard controle R Indicator: G2B/13	Aard controle R Indicator: G2B/14			
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 205.176	€ 0			
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 187.198	€ 0			
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 549.020	€ 3.653			
SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud) beginnende zelfstandigen) deel openbaar lichaam 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3B/01	Aard controle R Indicator: G3B/02	Aard controle R Indicator: G3B/03	Aard controle R Indicator: G3B/04	Aard controle R Indicator: G3B/05	Aard controle R Indicator: G3B/06
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 6.754	€ 0	€ 0
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 0	€ 0	€ 14.977	€ 0	€ 0
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 0	€ 0	€ 9.930	€ 0	€ 0
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B/01	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)					
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3B/07	Aard controle R Indicator: G3B/08				
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0				
			2 060293 Gemeente Westervoort	€ 0				
			3 060299 Gemeente Zevenaar	€ 0				
SZW	G4B	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) deel openbaar lichaam 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaaft de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Welke regeling betreft het? Vul in Tozo 1, 2 of 3	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/02	Aard controle R Indicator: G4B/03	Aard controle R Indicator: G4B/04	Aard controle R Indicator: G4B/05	Aard controle R Indicator: G4B/06
			1 060226 Gemeente Duiven	Tozo1	€ 1.417.933	€ 121.681	€ 54.108	€ 147
			2 060226 Gemeente Duiven	Tozo2	€ 338.410	€ 10.055	€ 12.914	€ 12
			3 060226 Gemeente Duiven	Tozo3	€ 250.335	€ 0	€ 9.553	€ 0
			4 060293 Gemeente Westervoort	Tozo1	€ 867.979	€ 114.950	€ 25.131	€ 92
			5 060293 Gemeente Westervoort	Tozo2	€ 230.015	€ 10.357	€ 6.660	€ 8
			6 060293 Gemeente Westervoort	Tozo3	€ 140.243	€ 23.416	€ 4.061	€ 19
			7 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo1	€ 2.473.784	€ 270.555	€ 69.032	€ 9.150
			8 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo2	€ 675.677	€ 30.014	€ 18.855	€ 1.015
			9 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo3	€ 468.393	€ 34.751	€ 13.071	€ 1.175
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4B/01	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)		Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)		Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)	Deel openbaar lichaam L1 Participatiewet (PW)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/08	Aard controle R Indicator: G4B/09	Aard controle R Indicator: G4B/10	Aard controle R Indicator: G4B/11	Aard controle R Indicator: G4B/12
			1 060226 Gemeente Duiven	Tozo1	€ 0	401	27	
			2 060226 Gemeente Duiven	Tozo2	€ 0	82	3	
			3 060226 Gemeente Duiven	Tozo3	€ 0	73	1	
			4 060293 Gemeente Westervoort	Tozo1	€ 0	256	18	
			5 060293 Gemeente Westervoort	Tozo2	€ 0	60	6	
			6 060293 Gemeente Westervoort	Tozo3	€ 0	63	7	
			7 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo1	€ 0	712	47	
			8 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo2	€ 0	172	15	
			9 060299 Gemeente Zevenaar	Tozo3	€ 0	175	9	

Meerjarenbegroting 2022 - 2025

Gemeenschappelijke regeling
Samenwerking De Liemers

RID De Liemers
REGIONAAL ICT EN INKOOP DIENSTENCENTRUM
voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding.....	4
Richtlijnen programmabegroting 2022 – 2025	7
BELEIDSBEGROTING	9
Programmaplan	10
1. Programma Bestuur.....	11
1.1 Bestuur.....	11
1.1.1 Wat willen wij bereiken?	11
1.1.2 Wat gaan we daarvoor doen?	11
1.1.3 Wanneer zijn we tevreden?.....	11
1.2 Ondernemingsraad	12
1.2.1 Wat willen wij bereiken?	12
1.2.2 Wat gaan we daarvoor doen?	12
1.2.3 Wanneer zijn we tevreden?.....	12
1.3 Wat mag het kosten?.....	12
2. Programma RID	13
2.1 Ontwikkelingen 2021 en verder: I-visie en I-strategie.....	13
2.2 Wat willen wij bereiken?.....	14
2.3 Wat gaan we ervoor doen?.....	17
2.4 Wanneer zijn wij tevreden?	19
2.5 Wat mag het kosten.....	19
3. Programma Inkoop	20
3.1 Ontwikkelingen 2021 en verder	20
3.2 Wat willen wij bereiken, wat gaan we ervoor doen ?.....	21
3.3 Wanneer zijn we tevreden?	22
3.4 Wat mag het kosten.....	22
4. Programma RSD	23
4.1 Algemeen (Ontwikkelingen).....	23
4.2 Kerntaak, missie, visie en doelstellingen.....	23
4.2 Wat willen wij bereiken.....	25
4.3 Uitgangspunten begroting 2022-2025	25
4.4 Wat gaan we daarvoor doen?	26
4.4.1 Unit Werk.....	26
4.4.2 Zorg en Ondersteuning.....	28
4.4.3 Specifieke doelgroepen	29
4.4.4 Inkomensondersteuning.....	30

4.4.5. Liemers Ondernemersportaal	30
4.5. Deelprojecten gericht op bedrijfsvoering.....	30
4.5.1. Dienstverleningsconcept	30
4.5.2. Interne organisatie	31
4.6 Wanneer zijn we tevreden?	33
4.7 Wat mag het kosten?.....	33
Beleidsindicatoren Sociaal Domein	34
BELEIDSPROGRAMMA	35
Paragrafen	35
5. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	36
6. Onderhoud kapitaalgoederen	38
7. Financiering.....	38
7.1. Bezuinigingen.....	38
8. Bedrijfsvoering	41
9. Verbonden partijen	43
FINANCIËLE BEGROTING	44
10. Overzicht van baten en lasten.....	45
10.1 Programma Bestuur	46
10.2 Programma RID.....	47
10.3 Programma Inkoop.....	51
10.4 Programma RSD	52
Bijlage 1: WID.....	54
1.1 Participatiebudget	54
1.2 Inkomensdeel	54
1.3 Dienstverlening	55
Bijlage 2: Geprognosticeerde meerjarenbalans.....	57
Bijlage 3: Taakvelden.....	58
Bijlage 4: Totaaloverzicht KPI's RSD vanuit Business Case	59
Bijlage 5: Overzicht beoogde projecten uit I-visie en I-strategie	60
<i>Projectenlijst 2022</i>	<i>60</i>

Inleiding

Voor u ligt de meerjarenbegroting van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers 2022 tot en met 2025.

De meerjarenbegroting 2022 – 2025 van Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers bevat de begrotingsinformatie voor de samenwerking op het gebied van ICT, Inkoop en Werk & Inkomen in het kader van de Participatiewet van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Uitgangspunten voor de samenwerking zijn:

- Vermindert de kwetsbaarheid van de organisatie;
- Verbetert de kwaliteit van het werk en dus de dienstverlening aan de burgers;
- Zaken worden efficiënter uitgevoerd;
- (wettelijke) Ontwikkelingen kunnen sneller worden opgepakt.

De drie Liemerse gemeenten hebben een gedeelde bestuurlijke visie op samenwerking:

Samenwerking is het, met behoud van de huidige bestuurlijke zelfstandigheid, vergroten van de gemeentelijke slagkracht door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.

Kortom: een versterkte positie voor de drie gemeenten in de Liemers gericht op gezamenlijke uitvoering (bedrijfsvoering) van taken op Werk en Inkomen, ICT en Inkoop.

Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Gemeenten hebben wel aanvullend de mogelijkheid om diensten af te nemen.

Als er sprake is van beleid bij de individuele gemeenten en uitvoering door het samenwerkingsverband, is de juridische structuur (vorm) een hulpmiddel om deze uitgangspunten te borgen.

Als vorm voor de samenwerking is gekozen voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld. De samenwerking op alle drie de terreinen – ICT, Inkoop en Werk & Inkomen - zijn onder de werking van de gemeenschappelijke regeling gebracht.

Deze begroting 2022 – 2025 bestaat uit een Programmaplan. Dit plan bevat:

- de te realiseren programma's, met per programma de 'W'-vragen,
- de beleidsindicatoren;
- een overzicht van de baten en lasten per programma;

Daarna volgen de paragrafen zoals:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering, Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen.

Tot slot is de Financiële begroting per programma opgenomen, waarin de financiële vertaling van het programmaplan heeft plaatsgevonden, inclusief de meerjarenraming met geprognosticeerde begin- en eindbalans.

Onzekerheden met betrekking tot deze meerjarenbegroting:

- Deze begroting wordt opgesteld in een roerige periode;
- Het AB heeft ingestemd met een aanpassing van de governance SDL;
- Bestuurdersrechtmatigheid moet ingericht worden;
- Bij de RID is per 1 maart 2021 een nieuwe directeur benoemd;
- De RID heeft in 2020/2021 veel technische verstoringen die de noodzaak 'basis op orde' de hoogste prioriteit geven, wat is de impact op lange termijn;
- Invoeren/implementatie I-visie en I-strategie, ontwikkelingen SAAS, wensen;
- De RSD heeft een nieuwe bestuursopdracht opgesteld voor de periode 2021 t/m 2023. De gemeenteraden besluiten hier in juni 2021 over;
- Wijzigingen in de dienstverleningsovereenkomsten RSD door toename van het aantal aanvragen kinderopvang;
- Ontwikkelingen Covid19. De verwachting is dat het aantal uitkeringsgerechtigden de komende jaren zal oplopen;
- Vervolg regelingen op de Tozo: ontwikkeling ondersteuning zelfstandigen;
- Het is nog onduidelijk welke rol de RSD krijgt bij de invoering van de nieuwe Wet Inburgering per 1 januari 2022.

Al met al heel veel zaken waar nog geen duidelijkheid over is. Toch maken wij in deze begroting een zo goed mogelijke inschatting van de noodzakelijkheden en de wensen vanuit de gemeenten om de gevraagde dienstverlening te kunnen bieden.

Aangezien het bij veel zaken om aannames gaat (inschattingen m.b.t. formatie en kosten) gaan wij deze goed benoemen zodat eventuele verschillen in de realisatie te herleiden zijn.

Financiën

Op de vastgestelde Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn wijzigingen doorgevoerd via de 1^e en 2^e tussenrapportage 2020. Deze zijn al verwerkt in een aparte kolom in deze Meerjarenbegroting 2022-2025.

De begroting laat een stijging zien van € 53.445,= ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021. Bij de RID stijgen met name de personele kosten € 82.957,=, onderhoud applicaties met € 101.970,= met daar tegenover een verlaging van de kapitaallasten € 89.981,= en een beperkte daling op huisvesting € 5.500,= en Ondersteunende dienst van € 6.000,=.

Bij de Inkoop stijgen de personele kosten door de indexering.

Bij de RSD dalen de personele kosten, uitgaande van het beëindigen van de nieuwe opdracht per 1-7-2021, € 317.000,= door het verlagen van de formatie, maar vindt er ook een stijging plaats door uitbreiding Dienstverleningsovereenkomst met adviesverlening zelfstandigen en schuldhelpverlening zelfstandigen en de RSD zal een taak hebben in de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering. Daarnaast zullen er ook in 2022 tot en met 2024 nog werkzaamheden Tozo uitgevoerd moeten worden. Hier staan inkomsten vanuit de Bestemmingsreserve tegenover.

Ontwikkeling

Het Algemeen Bestuur SDL heeft in december 2020 besloten om de Gemeenschappelijke regeling in stand te houden maar de bestuurslaag te wijzigen.

De volgende besluiten zijn genomen:

1. De netwerkdirectie zal vervangen worden door 2 bestuurscommissies:
1 voor de RID en 1 voor de RSD.
2. De managers van de RID en RSD worden directeur.
3. De directeurs RSD en RID vormen tevens de directie van de SDL.

4. Het dagelijks bestuur wordt gevormd worden door de 2 voorzitters van de bestuurscommissies en 1 burgemeester, waarbij gewaarborgd dient te worden dat alle gemeenten zijn vertegenwoordigd.
5. Algemeen bestuur bestaat uit de wethouders van de drie gemeenten.

Per 1 maart 2021 zijn de directeursfuncties benoemd:

Algemeen Directeur SDL/Directeur RSD	Wilfred Hekkers
Adjunct-directeur SDL/Directeur RID	Jaap Mackaay

Richtlijnen programmabegroting 2022 – 2025

Algemene dekkingsmiddelen

De gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) voert de werkzaamheden voor Werk en Inkomen gemandateerd uit. Dit houdt in dat de SDL geen algemene dekkingsmiddelen ontvangt.

Met ingang van maart 2020 is de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig ondernemers (Tozo) ingevoerd, deze regeling wordt ook door de RSD via mandaat uitgevoerd voor de drie deelnemende gemeenten. De voorschotten van deze Specifieke uitkering worden niet door de SDL ontvangen.

Overhead

De kosten zijn conform de Iv3-informatievoorschriften aan de taakvelden toegerekend. In Bijlage 3 (pag. 58) wordt een overzicht van de taakvelden per programma en geconsolideerd weergegeven.

De begrote kosten voor 2022 zijn € 10.635.368,= hiervan wordt € 4.608.051,= toegerekend aan taakveld 0.4 Overhead, dit is 43,3%. Dit is een lichte stijging van 4% t.o.v. de jaarstukken 2020. Dit komt door de stijging van de RID kosten die hoofdzakelijk betrekking hebben op overhead.

Personeelslasten

Bij bepaling van de loonkosten wordt rekening gehouden met bevorderingen naar de functieschaal en periodieke verhogingen waar per 1 januari 2022 recht op bestaat.

De CAO is sinds 01-01-2021 vervallen, er is nog geen informatie bekend over de voorstellen.

Voor 2022 wordt uitgegaan van een stijging ten opzichte van 2020 van 3,5%. Voor de jaren daarna is aansluiting gezocht met de indexering van de septembercirculaire.

BTW

Met ingang van 01-01-2018 valt de SDL niet meer onder de koepelvrijstelling en de transparantieregeling. Dit houdt in dat de gehele SDL voor de BTW ondernemer is geworden. De begroting gaat uit van de kosten exclusief BTW (conform de Wet op de Omzetbelasting 1968) doordat deze voor de SDL terug te vorderen zijn. De bijdragen worden met BTW gefactureerd naar de deelnemende gemeenten. Bij de deelnemende gemeenten is deze BTW niet geheel terugvorderbaar via de BTW-aangifte c.q. verrekenbaar met het BTW -Compensatiefonds. De lasten in de gemeentelijke begroting voor deelname aan de SDL kunnen hoger zijn dan de hier weergegeven lasten, omdat er een deel kostprijsverhogende BTW is ontstaan. Dit verschilt per gemeente omdat dit is afhankelijk van het geldende mengpercentage per gemeente.

VPB

De uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling VPB voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband.

De ontwikkelingen binnen de RID en RSD met betrekking tot de aparte dienstverlenings-overeenkomsten, omzetting RSD naar netwerkorganisatie vallen hier niet onder. Deze moeten apart getoetst worden op de VPB-plicht.

Kapitaallasten

Kapitaallasten bestaan uit de afschrijvingslasten en rentetoerekening.

De materiële vaste activa worden annuïtair afgeschreven in maximaal:

- 3 jaar: apparatuur t.b.v. de mobiele werkplek
- 4 jaar: overige automatiseringsapparatuur
- 4 jaar: hardware
- 4 jaar: ICT techniek voor centrale computerruimte
- 5 jaar: netwerk en bekabeling
- 5 jaar: apparatuur t.b.v. de decentrale vaste werkplek
- 7 jaar: software
- 10 jaar: software kernapplicaties
- 15 jaar: kantoormeubilair

Voor de toerekening van rente over de investeringen wordt gerekend met 3%. Vanuit de bezuinigingsopdracht wordt nu voorgesteld om deze rente niet als last te boeken als de omslagrente lager is.

De omslagrente voor 2022 wordt gesteld op nihil. Behalve de werkelijke rente op leningen zal er geen rente worden toegerekend aan de investeringen.

Voor het gebruik van de glasvezelkabel is geparticipeerd in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk. Dit betreft geen eigendom maar een gebruiksrecht. Daarom is deze activa geclassificeerd als materiële vaste activa waarop lineair wordt afgeschreven in 15 jaar.

Investeringen die individueel onder een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,= blijven, worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd. Maar deelinvesteringen lager dan € 10.000,= die onderdeel zijn van een totaalkrediet worden wel als zodanig geactiveerd.

Prijsstijgingen

In deze begroting zijn de overige kosten zo goed mogelijk ingeschat. Daar waar dit niet mogelijk was, is een inflatiecijfer gebruikt op basis van Nationale consumentenprijsindex (cpi), zoals weergegeven in de Septembercirculaire.

Onvoorzien

In deze begroting is nergens geen bedrag opgenomen voor onvoorzien. De lasten worden zo goed mogelijk ingeschat en begroot. Kostenoverschrijdingen of onvoorziene kosten worden via de tussenrapportage voorgelegd ter accordering door het bestuur.

BELEIDSBEGROTING

Programmaplan

Te realiseren programma's:

1. Bestuur
2. RID
3. Inkoop
4. RSD

Zie hierna de specificaties per programma.

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

De GR Samenwerking de Liemers voert haar taken uit onder mandaat. De inkomsten bestaan daardoor uit doorbelasting van de kosten. Er zijn geen reserves of voorzieningen. De gemaakte kosten worden per jaar doorbelast waardoor er ook geen eigen vermogen is. Daarom zijn er geen algemene dekkingsmiddelen in deze begroting opgenomen.

Met ingang van 2020 is er een Bestemmingsreserve Tozo gevormd, omdat de uitvoeringskosten zijn toegekend voor de gehele duur van de afhandeling van de Tozo uitkeringen en Bedrijfskredieten. Dit loopt minimaal tot en met 2024.

Overzicht van de kosten van Overhead

De programma's Bestuur en Inkoop zijn voor 100% Overhead. Voor de programma's RID en RSD valt een gedeelte onder de Overhead. Voor de specificatie verwijs ik naar bijlage 4 Taakvelden op pag. 58. Het percentage overheadskosten is 43,3%.

Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

De uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling VPB voor samenwerkingsverbanden aangezien:

- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband.
- De dienstverlenings-overeenkomsten zijn van geringe omvang, hebben geen winstoogmerk of het doel om structurele overschotten te behalen.

Daarom is in deze begroting geen bedrag voor heffing voor de vennootschapsbelasting opgenomen.

Bedrag voor onvoorzien

In deze begroting is geen expliciet bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven.

De lasten worden zo goed mogelijk ingeschat en op basis van de vastgestelde verdeelsleutels in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten. Als er toch onvoorziene uitgaven ontstaan, worden deze via de tussenrapportages voorgelegd aan het bestuur.

1. Programma Bestuur

1.1 Bestuur

1.1.1 Wat willen wij bereiken?

Het besturen van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers, waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

1.1.2. Wat gaan we daarvoor doen?

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) bestaat ten tijde van het opmaken van deze meerjarenbegroting uit het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Eind 2020 heeft het AB SDL groen licht gegeven aan het aanpassen van de governance van de GR SDL. De rol van de netwerkdirectie komt in de nieuwe structuur te vervallen en de managers van de RID en RSD zullen, indien geschikt, de directie van de SDL gaan vormen. Daarnaast zal er voor beide organisaties een bestuurscommissie worden ingericht.

Door het vertrek van de manager RID eind 2020 heeft het DB besloten alvast voor te sorteren op de nieuwe situatie. De directeur RSD zal tevens fungeren als algemeen directeur SDL en de directeur RID zal de rol van adjunct-directeur SDL vervullen. Doelstelling is om voor de zomer 2021 deze aanpassing ter goedkeuring aan de 3 gemeenteraden voor te leggen.

Het algemeen bestuur wordt gevormd door de colleges van de drie aangesloten gemeenten. Het algemeen bestuur komt twee keer per jaar bijeen. In het midden van het jaar om jaarrekening en begroting vast te stellen, nadat de drie gemeenteraden gelegenheid hebben gehad hun zienswijzen in te dienen. En in het najaar om de tussenrapportage vast te stellen.

Het dagelijks bestuur wordt gekozen uit het algemeen bestuur en bestaat in de nieuwe situatie uit de 2 voorzitters van de bestuurscommissies en een ander lid van het AB, bij voorkeur een burgemeester, waarbij gewaarborgd dient te worden dat alle 3 gemeenten zijn vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur vergadert drie keer per jaar, twee daarvan zijn voorbereidend voor het algemeen bestuur, enige weken voorafgaande aan de vergadering van het AB. De derde vergadering is aan het einde van het eerste kwartaal om de begroting en jaarrekening voorlopig vast te stellen en voor zienswijze naar de raden te sturen.

De rol van voorzitter van AB en DB wordt bij toerbeurt ingevuld door een van de burgemeesters, telkens voor de duur van twee jaar. Sinds 2021 is dit de heer A. van Hout, burgemeester van de gemeente Westervoort. De secretarisrol wordt vervuld door de algemeen directeur SDL.

De algemeen directeur SDL fungeert als bestuurder voor de ondernemingsraad van de SDL.

Naast het bestuur heeft de SDL een ondernemingsraad. Deze raad vergadert ongeveer 5 keer per jaar.

1.1.3. Wanneer zijn we tevreden?

Gestreefd wordt naar een doelmatige en effectieve aansturing in samenspraak met de OR.

1.2. Ondernemingsraad

1.2.1. Wat willen wij bereiken?

De Ondernemingsraad wil fungeren als een betrouwbare, betrokken en transparante overlegpartner waarbij voortdurend gekeken wordt naar de balans tussen het collectieve belang van medewerkers en het organisatiebelang.

Ook in 2022 zal de organisatie volop in beweging zijn, ontwikkelingen op het gebied van samenwerking op ICT en Inkoop en de verdere transformatie sociaal domein zullen aandachtspunten zijn. Maar ook de verdere aanpak van de uitkomsten van het in 2019 gehouden PSA-onderzoek. Dit kan gevolgen voor het personeel hebben.

Daarom zullen ook in 2022 als belangrijkste speerpunten gelden:

- opleidings- en ontplooiingsmogelijkheden,
- gevolgen voor personeel bij vormen van samenwerkingsverbanden en arbeidsomstandigheden.

De OR is een klankbord dat vanuit alle lagen van de organisatie meedenkt. Als OR spelen wij een actieve rol, die in goed gesprek met de bestuurder is. Met deze speerpunten willen we bereiken dat medewerkers actief met de veranderingen in het werkveld dan wel de organisatie aan de slag kunnen. Uiteindelijk draagt het werk van de OR bij aan een optimaal werkende GR waar medewerkers met plezier werken.

1.2.2. Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen initiatief in het inbrengen van onderwerpen van gesprek met de bestuurder. We leggen ons oor te luister bij de medewerkers. We denken graag mee in processen en laten ons scholen. We nemen de tijd om te evalueren en van feedback te leren. We trekken samen op met de andere Liemerse (G)OR-en.

1.2.3. Wanneer zijn we tevreden?

Als ons werk bijdraagt aan continue verbetering van de organisatie, zodat we een optimaal werkende GR hebben waar medewerkers met plezier werken.

1.3. Wat mag het kosten?

Bestuur	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Lasten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Baten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

De kosten voor Programma Bestuur vallen volledig onder Taakveld 0.4 Overhead

2. Programma RID

2.1 Ontwikkelingen 2021 en verder: I-visie en I-strategie

Begin 2019 is ingezet op een *strategische* koers van de Liemers op het gebied van informatisering, bestaande uit twee onderdelen: een I-visie en een I-strategie. Deze twee onderdelen vormen de gedeelde strategische koers van de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar en Samenwerking de Liemers (SDL) – bestaande uit het Regionaal ICT- en Inkoopdienstencentrum (RID) en de Regionale Sociale Dienst (RSD) – op het gebied van informatisering.

Er is voor een gedeelde visie en strategie gekozen omdat er op het gebied van informatisering zo veel gebeurt, dat we niet anders kunnen dan onze krachten bundelen. Dit wil echter niet zeggen dat er binnen de gemeenten en RSD geen ruimte bestaat om hun *couleur locale* te bepalen. De visie en strategie zijn overkoepelende documenten die het gemeenschappelijke bundelen.

De I-visie en I-strategie vormen het vervolg op het informatiebeleidsplan 2018-2020, maar heeft een andere vorm gekregen. Dit omdat wij ons binnen de Liemers realiseren dat de wereld om ons heen met zo een enorme snelheid aan het veranderen is, dat wij niet langer tot op de letter nauwkeurig kunnen voorspellen wat de vakgerelateerde ontwikkelingen de komende jaren zullen zijn. Om deze reden bevatten de documenten niet slechts een set aan (uitvoerende) projecten en ontwikkelingen, maar geven ze richting aan de hand van strategische hoofdlijnen voor de komende twee jaar. Dit is een wezenlijk verschil met het voorgaande informatiebeleidsplan, waarin de focus voornamelijk lag op dat wat wettelijk gerealiseerd moest worden. Daarnaast was het voorgaande informatiebeleidsplan een plan van fuserende gemeenten. Nu de fusie van de gemeente Zevenaar en voormalige gemeente Rijnwaarden en de ambtelijke fusie van de gemeente Duiven, gemeente Westervoort (gemeenschappelijke regeling 1Stroom) een feit is, kunnen de gemeenten zich op het gebied van informatisering richten op doorontwikkeling. De visie en strategie gaan verder in op deze ambities (die in het kader van de fusie naar de achtergrond zijn geschoven).

In de **I-visie** ligt de focus op het *waarom (why)*. Waarom doen we wat we doen? Hierbij zijn twee strategische doelen geformuleerd, namelijk:

- Wij zetten informatisering in om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren.
- Wij zetten informatisering in om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Om deze doelen tot uitvoer te brengen, zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd. Dit zijn de uitgangspunten waar vanuit we willen werken en vormen het kader waarbinnen we opereren. De vijf uitgangspunten zijn: digitaal waar dat zinvol is, toegankelijk, integraal, flexibel en betrouwbaar & transparant.

In het tweede deel van het document is de **I-strategie** te vinden. De I-strategie omschrijft *hoe* de I-visie tot uitvoer gebracht gaat worden, uitgesplitst in twee onderdelen: strategische kaders en strategische keuzes. De *strategische kaders* beschrijven het speelveld waarbinnen we ons zullen bevinden. Aan de hand van *strategische keuzes* geven de Liemerse organisaties aan waar ze zich de komende jaren op willen focussen. De strategie eindigt met een projectenlijst waarin staat *wat* we gaan doen in 2020-2021.

Totstandkoming I-visie

De volgende documenten hebben input geleverd voor de I-visie en I-strategie:

- Coalitieakkoord gemeente Duiven 2018-2022: Ruimte en Vertrouwen

- Coalitieakkoord gemeente Westervoort 2018-2022
- Collegeprogramma gemeente Zevenaar 2018-2022
- Dienstverleningsvisies gemeente Zevenaar en gemeenschappelijke regeling 1Stroom
- Begrotingen gemeente Duiven, Westervoort en Zevenaar 2018-2021 en 2019-2022
- Businesscase RSD de Liemers 'Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie'
- Adviesrapport Maak Waar!
- NL DIGIbeter: Agenda Digitale Overheid

Inmiddels is de I-visie en I-strategie vastgesteld binnen de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

2.2. Wat willen wij bereiken?

In de I-visie is de strategische positie van de Liemers bepaald op het gebied van informatisering. De I-visie bestaat uit twee onderdelen; doelstellingen en uitgangspunten. Allereerst worden de twee doelstellingen toegelicht, vervolgens wordt een opsomming gegeven van de bijbehorende uitgangspunten.

Onze strategische doelen : I-visie

De kern van de I-visie is de doelstelling. In deze paragraaf geven we antwoord op de *waarom*-vraag; waarom doen we wat we doen? En wat willen we bereiken? Deze vragen kennen voor het vakgebied informatisering een tweeledig antwoord, namelijk;

- Informatisering inzetten om onze burgers en bedrijven zo goed mogelijk bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uitvoeren;
- Informatisering inzetten om de ambities van de Liemerse organisaties tot uitvoer te brengen.

Hieronder wordt toegelicht waarom juist deze twee doelen zo belangrijk zijn.

Centraal stellen van burgers en bedrijven

De eerste doelstelling is het inzetten van informatisering om burgers en bedrijven zo goed mogelijk te bedienen en onze wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren. De publieke waarde van de digitale overheid ligt immers in het leveren van kwalitatief hoogwaardige diensten. Hiertoe behoort ook het realiseren van de voor de gehele samenleving wenselijke doelstellingen zoals economische groei, betere gezondheid en het verbeteren van de leefomgeving. Naast dienstverlening raken dus vrijwel alle wettelijke taken van de gemeente de burger en ondernemer. Daarom staan burgers en bedrijven in deze I-visie centraal.¹

Maar wat betekent het om burgers en bedrijven centraal te stellen? Wat zijn hun behoeftes? Digitalisering biedt overheden de mogelijkheid om hun dienstverlening en uitvoering van publieke taken te verbeteren. Waar digitalisering eerst voornamelijk was gericht op de systeemwereld (hoe passen processen in een digitaal systeem?), zijn technologieën tegenwoordig dusdanig ontwikkeld dat we ons volledig kunnen focussen op de leefwereld van burgers en bedrijven.

Met andere woorden; we hebben nu ook de technische middelen om burgers en bedrijven écht centraal te stellen. Burgers maken op verschillende momenten in het leven gebruik van

¹ Dit wordt ook onderstreept in het coalitieakkoord van de gemeente Duiven 2018-2022 (blz. 4) en het collegeprogramma van de gemeente Zevenaar 2018-2022 (blz. 6).

overheidsdiensten. Hoe ze hier gebruik van willen maken, verschilt per persoon. Een steeds groter wordende groep burgers en bedrijven willen de mogelijkheid hebben om digitaal zaken te doen met de overheid, onafhankelijk van plaats en tijd. Maar er zijn ook gebruikersgroepen die niet goed mee kunnen komen in de digitalisering binnen de samenleving. Deze groepen hebben net zo veel recht op kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. En zo is er ook een onderscheid te maken in diensten die gestandaardiseerd kunnen worden en diensten die persoonlijke aandacht vragen. Gemakkelijke, vaak herhalende diensten kunnen geautomatiseerd afgehandeld worden, terwijl individuele hulpvragen en complexe producten om maatwerk vragen. Juist op deze nuanceverschillen kan de overheid van nu inspelen.²

Verwezenlijken van de Liemerse ambities

Het verwezenlijken van de Liemerse ambities is de tweede doelstelling van de informatiseringsstrategie. Digitalisering heeft ervoor gezorgd dat informatisering en automatisering integrale onderdelen zijn geworden van de taakuitvoering van de gemeente waardoor informatisering, dienstverlening en bedrijfsvoering nauw aan elkaar verwant zijn geraakt. Informatisering kan daarom worden ingezet om bij te dragen aan de ambities van de Liemerse gemeenten en RSD.

De ambities van de gemeenten en RSD zijn terug te vinden in hun coalitieakkoorden, collegeprogramma's, begrotingen en dienstverleningsvisies en zijn in dit visiestuk vertaald naar informatiseringsstrategieën.

Daarnaast vereist de samenleving van nu een flexibele, transparante en betrouwbare overheid. Waar digitalisering voorheen nog vooral neerkwam op het overzetten van 'de papieren wereld' naar de computer, zien we dat nu dat er een digitale werkelijkheid aan het ontstaan is, met eigen spelregels en met eigen kansen en dilemma's. Het is een uitdaging voor zowel de gemeenten als de RSD om slim in te spelen op de vragen van de veranderende samenleving en de mogelijkheden die technologische ontwikkelingen en het gebruik van data bieden.³

Om onze doelen te verwezenlijken, wordt op landelijk en Europees niveau volop ondersteuning geboden. Gelukkig maar, want digitalisering transformeert onze samenleving in een razend snel tempo. De digitale transformatie vindt niet alleen plaats in de Liemers, maar ook op landelijk, Europees en zelfs wereldwijd niveau. Digitale technologieën kunnen worden ingezet om oplossingen te bieden aan de maatschappelijke problemen van deze tijd. Ook voor de Liemerse gemeenten en RSD.

Een voorbeeld hiervan is de opkomst van het Internet of Things (IoT). In dit netwerk worden steeds meer apparaten online geregistreerd.

Hierbij kan gedacht worden aan lantaarnpalen, lampen, thermostaten, en ook grotere objecten als bruggen en auto's. Deze objecten kunnen 'slim' worden ingezet. Alle data die om ons heen wordt verzameld, kan worden gebruikt om een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. En zo zijn er nog talloze voorbeelden te noemen. Met al deze ontwikkelingen is de vraag niet langer *of* we mee moeten gaan in de landelijke en Europese ontwikkelingen op het gebied van informatisering, maar *hoe en wanneer?*⁴

Om deze twee strategische doelen te behalen, zijn er een vijftal uitgangspunten benoemd. Zij dragen bij aan het toekomstbeeld van de gemeenten/RSD op het gebied van informatisering.

² Maak waar! rapport, 40-41.

³ In de I-visie van de gemeente Amsterdam wordt iets soortgelijks gezegd.

⁴ Maak Waar! rapport, 10.

Onze uitgangspunten

Om de doelstellingen te bereiken, zijn er vijf uitgangspunten geformuleerd. De uitgangspunten geven invulling op de vraag: Hoe willen wij er als Liemerse organisaties uitzien in 2022? De waarden zijn gedestilleerd uit zowel de collegeprogramma's van de gemeenten en de businesscase van de RSD, als uit dat wat landelijk van de (digitale) overheid wordt verwacht. Landelijke strategieën zijn terug te vinden in documenten als het adviesrapport Maak Waar! en de Agenda voor de Digitale Overheid, beter bekend als NL DIGIbeter. Om inzichtelijk te maken waar de informatie precies vandaan komt, zijn voetnoten toegevoegd aan het document. De vijf uitgangspunten zijn de volgende:

- Digitaliseren daar waar het zinvol is
- Toegankelijkheid
- Integraliteit
- Flexibiliteit
- Betrouwbaarheid & Transparantie

Onze strategische doelen : I-strategie

De Liemerse gemeenten hebben in samenwerking met de SDL een I-visie ontwikkeld – een visie die bestaat uit strategische doelen en uitgangspunten. De doelen geven antwoord op de vraag *waarom* we informatiseren. Waar zetten we informatisering voor in? Wat willen we bereiken?

In de Liemers gaat het daarbij om het zo goed mogelijk bedienen van burgers en bedrijven en om wettelijke taken zo goed mogelijk uit te voeren. En natuurlijk wil de lokale overheid in de Liemers ook haar eigen ambities verwezenlijken. Om genoemde doelen te verwezenlijken is een vijftal uitgangspunten geformuleerd. We willen digitaliseren waar het zinvol is en we willen de gemeenten toegankelijker maken. Daarbij willen we dat de gemeenten integrale dienstverleners zijn met een hoge mate van flexibiliteit, betrouwbaarheid en transparantie.

Om het bovenstaande te bereiken is er een strategie nodig – een strategie die ons in staat stelt onze werkzaamheden zo goed mogelijk uit te voeren. Deze strategie bestaat uit twee delen, namelijk: *strategische kaders* en *strategische keuzes*.

De *strategische kaders* geven de richtlijnen aan voor de deelnemende organisaties. Richtlijnen die zijn geformuleerd rondom de thema's **samenwerking, versnelling en de basis op orde**.

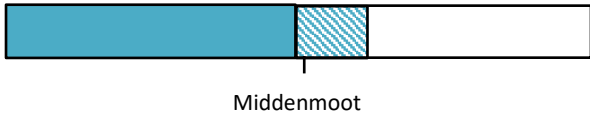
Samenwerking is namelijk essentieel voor het laten slagen van de I-visie; alleen door gezamenlijk in te zetten op bepaalde projecten, kan voordeel behaald worden. Versnelling is een belangrijk thema omdat de wereld om ons heen in een rap tempo verandert; wij moeten hier als overheidsorganisaties op in kunnen spelen. Tot slot blijft het belangrijk om de basis op orde te houden, ook op dit thema zijn een aantal kaders geformuleerd.

De *strategische keuzes* bevatten de keuzes waar we ons de komende jaren op gaan inzetten. Aan de hand van deze keuzes hebben de gemeenten en RSD bepaald waar ze op in willen zetten de komende jaren. De keuzes zijn strategisch van aard omdat ze impact hebben op de organisaties in de volle breedte en gaan over zaken als innovatie, meegaan in landelijke ontwikkelingen en de keuze voor het al dan niet domeingericht werken.

De vijf strategische keuzes zijn:

- Optimaliseren van wat we al hebben (behoudende gemeente) versus inzetten op innovatie;
- Alleen doen wat wettelijk verplicht is versus meegaan met landelijke ontwikkelingen;
- Zelf uitvoeren versus ontwikkelen tot ketenregisseur;
- Eén portaal versus meerdere portalen;
- Generiek systeem versus domeingericht werken.

Dit zijn de posities die de Liemerse organisaties innemen op deze onderwerpen:

Behoudende gemeente		Innovatieve gemeente
Alleen doen wat wettelijk verplicht is		Meegaan in landelijke ontwikkelingen
Zelf uitvoeren		Ketenregisseur
Eén portaal		Meerdere portalen
Generiek systeem		Domeingericht werken

2.3. Wat gaan we ervoor doen?

Opdrachtverstrekking en uitvoering

De gemeenten en RSD zijn opdrachtgever van alle I&A-projecten die worden uitgevoerd. Zonder goedkeuring van de gemeenten en RSD, voert de RID geen projecten uit. Wat betreft de dekking van projecten geldt; dat wat niet is opgenomen in de begroting van de RID, valt onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgevende organisaties zelf.

Er kunnen vier soorten projecten onderscheiden worden:

I-visie projecten	• Gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren; • Projecten zijn benoemd in de I-visie of tussentijdse jaarplannen inclusief een financieel kader; • Dekking wordt geboden vanuit vastgestelde budgetten dan wel vanuit de netto vrijval van kapitaallasten.
Tussentijdse I&A-projecten	• Tussentijdse gezamenlijke projecten waar alle organisaties (of in ieder geval de gemeenten) in participeren (zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten); • Deze projecten houden een verhoging in van de gemeentelijke bijdrage aan de RID begroting ter dekking van het projectbudget. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de dekking van deze verhoging. Of mogelijk kan de netto vrijval kapitaallasten voor deze projecten worden ingezet.
Maatwerk-projecten	• Projecten waar niet alle organisaties in participeren (dit kunnen zowel informatiserings- als automatiseringsprojecten zijn); • Er is een startnotitie met bijbehorende projectbegroting opgesteld en geaccordeerd door (een van) de RID Contactpersonen; • De financiële verdeelsleutel is op basis van een nader af te spreken verdeelsleutel per project.
Vervangings-projecten	• Vervanging van hard- en software; • Deze projecten worden gedekt op basis van vrijval van kapitaallasten in de RID-begroting of door de reeds aanwezige structurele onderhoudslasten; • Incidentele investeringen worden omgeslagen naar kapitaallasten.

Voor een overzicht van de beoogde projecten verwijzen wij u naar Bijlage 4.

RID Jaarplan 2022

Om de ambities uit de I-visie en I-strategie waar te maken, dient er ook een uitvoeringsorganisatie te staan die de resulterende projecten kan uitvoeren. Daarnaast heeft de RID ook zelf ambities die vooral ingaan op de missie van de RID en de toegevoegde waarde voor de Liemerse gemeenten en RSD.

De RID hanteert een OGSM format voor zijn jaarplan. OGSM staat voor: Objective, Goals, Strategies en Measures. Vrij vertaald : Hoe behaal je je Ambitie door Strategieën met daaraan gekoppelde Maatregelen. En: hoe maak je meetbaar in hoeverre je je Ambitie en Strategieën hebt behaald.

Het jaarplan kent een looptijd van 2 jaar en is gebaseerd op een vijftal strategieën om de overkoepelende ambitie te verwezenlijken.

Ambitie

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

Om deze ambitie te behalen, zijn een vijftal strategieën ontwikkeld, inclusief een uitgebreide set aan acties per RID onderdeel.

Strategie

1. In nauwe samenwerking met gemeenten ondersteuning verlenen op het vlak van informatisering, automatisering en inkoop door de doelen en ambities van deze gemeenten als uitgangspunt te nemen
2. De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren
3. Klant ervaart dat RID De Liemers dé partner is door ons prominenter te profileren
4. Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de geactualiseerde Gemeenschappelijke regeling SDL betrokken te zijn
5. RID De Liemers is in staat om zijn ambitie te realiseren door de organisatie, medewerkers, processen en waarden in lijn te brengen met bovengenoemde strategieën.

2.4. Wanneer zijn wij tevreden?

De RID is tevreden wanneer de gemeenten ook tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van de I-Visie en I-Strategie.

De RID is tevreden wanneer de KPI's uit het Jaarplan in 2022 worden behaald. Zaken die niet zijn behaald, dienen goed beargumenteerd en onderbouwd te worden en tevens voorzien te zijn van een plan van aanpak met daarbij een SMART opgestelde planning hoe deze doelstelling in de toekomst wel behaald gaat worden.

De RID is tevreden wanneer de gemeenten zich herkennen in de ambitie van het Jaarplan en daarmee dus erkenning geven aan de Missie van de RID:

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

2.5. Wat mag het kosten

RID	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Lasten	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Baten	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

Specificatie van de baten en lasten per taakveld, zie bijlage 4: Taakvelden, pag. 58

3. Programma Inkoop

3.1. Ontwikkelingen 2021 en verder

Inkoopbeleid

Het huidige Liemerse inkoopbeleid is in verband met veranderende Europese wetgeving aangepast. Het beleid is begin 2017 bij de Liemerse gemeenten en Samenwerking de Liemers vastgesteld. Een aantal inkoopbeleidsthema's zijn verankerd in het nieuwe inkoopbeleid.

Duurzaamheid/Maatschappelijk verantwoord inkopen

Duurzaamheid is een thema dat ook opgenomen is in het Liemers Inkoopbeleid. Vanuit het Rijk is ook een Manifest opgesteld om meer aandacht voor Duurzaamheid en Circulaire Economie te vragen. Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) betekent dat er bij de inkoop van diensten en goederen (inclusief werken) in alle fasen van het inkoopproces rekening wordt gehouden met de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzaamheid. Belangrijke thema's zijn biobased inkopen, circulair inkopen, klimaatbewust inkopen, innovatiegericht inkopen en internationale sociale voorwaarden.

RID inkoop heeft het initiatief genomen om samen met beleidsadviseurs van 1Stroom en Zevenaar de behoefte te inventariseren om maatschappelijk verantwoord inkopen te verankeren in het Liemerse inkoopbeleid. Leveranciers, en de wijze waarop gemeenten en SDL opdracht geven of een aanbesteding in de markt zetten, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de gemeentelijke ambities rondom energietransitie, CO2 reductie en circulaire economie. In 2020 worden de contouren duidelijker en kunnen we zien welke verdere stappen we kunnen zetten naar een (al dan niet gezamenlijk) beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord inkopen en hoe we kunnen borgen dat medewerkers dit beleid kennen en gaan toepassen.

Social return on Investment

Social return is het opnemen van voorwaarden in het inkooptraject ten behoeve van het sociale beleid van de gemeente. Samen met de RSD is Liemers (inkoop)beleid rondom Social Return ontwikkeld. In alle gemeenten is het beleid vastgesteld en is in diverse aanbestedingen al met succes Social Return toegepast.

Door de samenwerking tussen RID inkoop en de medewerkers van RSD de Liemers (projectgroep Social Return) wordt per aanbesteding bekeken wat de beste toepassing is, voor de betreffende aanbesteding. Vanuit deze aanbestedingen worden concrete banen, trainingen en werkervaringsplekken gecreëerd. Door ruimte te bieden voor een meer creatieve invulling is social return ook mogelijk gebleken bij inkooptrajecten met een lagere opdrachtwaarde en stelt dit MKB bedrijven in staat om maatschappelijk verantwoord te ondernemen en opdrachten bij de lokale overheid te verkrijgen. Verder speelt de projectgroep een actieve rol om de samenwerking met regiogemeenten en Provincie te bevorderen en gezamenlijk nog meer resultaten te realiseren de komende jaren.

In 2019 is een start gemaakt om een regionaal social return beleid vorm te geven. In het 3^e kwartaal 2020 is dit nieuwe beleid voorgelegd aan de colleges. Hierna zal dit beleid opgenomen worden in het inkoopbeleid. Hiermee wordt bewerkstelligd dat binnen de hele regio eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd, zodat ondernemers meer duidelijkheid krijgen. Zo wordt de bouwblokkenmethode gelijk getrokken. Begin 2021 is een regionaal projectleider aangesteld om te borgen dat het regionale beleid optimaal wordt uitgevoerd.

Spend analyse

Om beeld en inzage te geven in het uitgavepatroon van de gemeenten wordt jaarlijks een Spend analyse uitgevoerd. De uitkomsten geven input voor het verbeteren van inkoop, zowel kwantitatief als kwalitatief en genereren sturingsinformatie over beleidsvoornemens (bijvoorbeeld hoeveel opdrachten door de gemeenten bij regionale ondernemers zijn verstrekt en het patroon hierin de laatste boekjaren).

Heroriëntatie op dienstenpakket Inkoop

Vanuit de Verbeteropgaaf van de RID, en opgenomen in het RID Jaarplan, is het ook zinvol om de huidige dienstverlening van de RID op het vlak van Inkoop te toetsen aan de eisen, wensen en behoeften van de gemeenten. Welke kansen liggen er nog? Welke behoeften liggen er los? Denk hierbij aan een meer ondersteunende rol bij het inzichtelijk maken van de lopende uitgaven, of meer ondersteuning bij actief contractmanagement. Aan de hand van een ruime inventarisatie en afstemming zal, samen met de gemeenten, een strategische agenda opgesteld worden .

Professionalisering Inkoop

Inkopen is een vak. Een vak dat steeds specialistischer wordt. RID Inkoop wil het vak Inkopen meer ontwikkelen onder de budgethouders. Hoe kan op een rechtmatige en doelmatige manier aan inkoop en aanbesteding worden gedaan, en ook de kansen op de markt optimaal betrokken worden. Dat vraagt ook een stuk doorontwikkeling van de inkoopfunctie bij de budgethouders van de Liemerse gemeenten en SDL.

RID inkoop ziet kansen om het inkoopproces te verbeteren. Door een slimme inrichting in het nieuwe financiële systeem en het inrichten van een contractbeheersysteem beschikken we inmiddels over betere informatie over inkoopstromen en kunnen we in beeld brengen waar de grootste kansen liggen op besparingen door bundeling en terugbrengen van het aantal leveranciers en facturen. Verder kunnen leveranciers ook een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijk ambities van de gemeente.

3.2. Wat willen wij bereiken, wat gaan we ervoor doen ?

Ambitie

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

Om deze ambitie te behalen, zijn een vijftal strategieën ontwikkeld, inclusief een uitgebreide set aan acties per RID onderdeel.

Strategie

1. In nauwe samenwerking met gemeenten ondersteuning verlenen op het vlak van informatisering, automatisering en inkoop door de doelen en ambities van deze gemeenten als uitgangspunt te nemen
2. De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren
3. Klant ervaart dat RID De Liemers dé partner is door ons prominenter te profileren
4. Versterken van de samenwerking met de gemeenten door proactief bij de inrichting van de geactualiseerde Gemeenschappelijke regeling SDL betrokken te zijn

5. RID De Liemers is in staat om zijn ambitie te realiseren door de organisatie, medewerkers, processen en waarden in lijn te brengen met bovengenoemde strategieën.

3.3. Wanneer zijn we tevreden?

De RID is tevreden wanneer de gemeenten ook tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van het Inkoopbeleid en de samenwerking op thema's als duurzaamheid en Social Return on Investment. De RID is tevreden wanneer er een gezamenlijke strategische agenda is opgesteld voor Inkoop die richting geeft aan de gewenste en benodigde dienstverlening.

De RID is tevreden wanneer de KPI's uit het Jaarplan in 2022 worden behaald. Zaken die niet zijn behaald, dienen goed beargumenteerd en onderbouwd te worden en tevens voorzien te zijn van een plan van aanpak met daarbij een SMART opgestelde planning hoe deze doelstelling in de toekomst wel behaald gaat worden.

De RID is tevreden wanneer de gemeenten zich herkennen in de ambitie van het Jaarplan en daarmee dus erkenning geven aan de Missie van de RID.

RID is dé partner op het gebied van informatisering, automatisering en inkoop die in staat is - in samenwerking met de Liemerse gemeenten - proactief hoogwaardige en toekomst-bestendige diensten te verlenen

3.4 Wat mag het kosten

Inkoop	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Lasten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Baten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

De kosten voor Programma Inkoop vallen volledig onder Taakveld 0.4 Overhead

4. Programma RSD

4.1. Algemeen (Ontwikkelingen)

De huidige bestuurlijke opdracht RSD loopt per 1-7-2021 formeel af. Onderstaand programma is gebaseerd op het voortzetten van de huidige business case RSD. De financiën zijn in deze begroting wel teruggebracht naar de oorspronkelijke situatie van voor de business case RSD. Zonder de extra financiële middelen zullen de doelstellingen in de loop van 2021 moeten worden bijgesteld. In juni 2021 zal er een nieuwe bestuurlijke opdracht RSD worden voorgelegd aan de raden.

4.2. Kerntaak, missie, visie en doelstellingen

Kerntaak

De RSD maakt sinds 1 januari 2011 onderdeel uit van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers. Dit is een samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. De RSD is voor deze gemeenten de uitvoeringorganisatie voor de volgende wetten:

- De Participatiewet (m.u.v. beschut oud);
- De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw);
- De wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz);
- Het Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz) tot 1 januari 2020;
- Besluit bijstand zelfstandigen onderdeel Buig na 1 januari 2020;

Bijzondere regeling en kostenvergoeding vanuit ministerie:

- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo).

Daarnaast voert de RSD, op basis van dienstverleningsovereenkomsten, in opdracht van de deelnemende gemeenten de volgende taken uit:

- De wet Kinderopvang, beleid en uitvoering Sociaal medische indicatie en uitbetaling;
- Uitbetaling bijzondere bijstand, minimaregelingen;
- Uitbetalingen voorzieningen WMO, Wmo-begeleiding en Jeugdzorg;
- Applicatiebeheer, Suwi-netbeheer en interne controle bijzondere bijstand; minimaregelingen, voorzieningen WMO;
- Participatie binnen de diverse sociale teams;
- Advisering zelfstandig ondernemers;
- Eerste aanspreekpunt voor zelfstandigen met schulden
- Wet inburgering met ingang van 01-01-2022.

Tot slot heeft de RSD naar de gemeenten een beleidsadviserende en een beleidsvoorbereidende taak m.b.t. wetten en regelingen op het beleidsterrein van Werk en Inkomen.

De nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023

De nieuwe opdracht is ingegeven door een aantal uitgangspunten:

- De decentralisaties vragen van de gemeenten en RSD dat zij de inwoner meer centraal stellen, meer uitgaan van eigen regie van de inwoner en de dienstverlening aan de inwoner meer integraal (vanuit één loket) aanbieden;
- De economische situatie is vanwege Covid 19 erg onzeker. Uiteraard biedt dit ook kansen op nieuwe banen;

- Invulling geven aan de veranderende rol van de (lokale) overheden; meer inzetten op regievoering en op het verbinden van Ondernemers, Overheid en Onderwijs.
- Uitstroomkansen voor klanten verbinden aan de ontwikkelagenda Economie en Werk van de gemeenten.
- Maximaal gebruik maken van de steun- en herstelpakketten t.b.v. de arbeidsmarktregio Midden Gelderland.
- Inzetten op vakmanschap en op werkmethoden die bewezen effectief zijn.

In haar nieuwe opdracht maakt de RSD gebruik van de veranderende arbeidsmarkt. De RSD staat midden in de samenleving en is, in samenwerking met (lokale) werkgevers en onderwijs, de motor achter de doorontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.

De RSD is de verbindende schakel in het brede sociale domein en draagt zodoende bij aan de ontschotting van diensten en budgetten op het terrein van WMO, Jeugdzorg en Participatiewet.

Dat doet de RSD als netwerkorganisatie waarbinnen de vraag van (lokale) werkgevers en het 'ken je klant principe' centraal staan. Een netwerkorganisatie die steeds zorgvuldig bepaalt wat zij zelf moet doen en wanneer zij gebruik moet maken van de diensten van anderen.

De RSD is een betrouwbare en innovatieve partner die economische ontwikkelingen en kansen voor ondernemers verbindt. In samenwerking met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland is de RSD binnen de regionale arbeidsmarkt de voorkeursleverancier van werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Intensieve samenwerking met ondernemers en onderwijs bieden daarbij ook kansen voor werknemers met een arbeidsbeperking of een migratieachtergrond. De RSD heeft haar klanten in beeld, weet welke klanten welke potentie hebben en heeft het vakmanschap in huis om klanten op maat te bedienen.

In de nieuwe opdracht richt de dienstverlening van de RSD zich op het werk-fit maken en bemiddelen van klanten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De RSD realiseert dit door, in haar Unit Werk, krachtige en innovatieve trajecten en projecten te ontwikkelen die deels in eigen beheer en deels samen met ondernemers en onderwijs worden uitgevoerd.

Visie

De visie van de RSD op de dienstverlening aan de inwoners van de gemeenten gaat uit van kernwaarden die de RSD, als onderdeel van haar DNA, heeft vastgesteld. In deze waarden zijn de uitgangspunten voor de nieuwe opdracht van de RSD herkenbaar. Deze waarden zijn:

<i>Perspectief</i>	We zoeken samen met de inwoners naar een aantrekkelijk perspectief en doen een beroep op zelfstandigheid en eigen kracht.
<i>Maatwerk</i>	We onderzoeken gezamenlijk met de individuele inwoner en onze netwerkpartners de behoeften en de mogelijkheden van individuele inwoners en doen wat nodig is.
<i>Vakmanschap</i>	Wij zijn professionals. We werken methodisch en bieden continuïteit. Onze medewerkers zijn (zelf)kritisch, hebben een lerende houding en zoeken actief de samenwerking met de netwerkpartners.

Missie

Deze visie is, in lijn met de nieuwe opdracht, vertaald naar de volgende missie:

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Participatiewet, werken wij samen met partners in het sociaal domein en zijn wij de verbindende factor. Als netwerkorganisatie zijn wij de regisseur van de (door)ontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.

Randvoorwaarden

Aan de uitvoering van de opdracht zijn een aantal randvoorwaarden verbonden.

- De gemeenten nemen een regierol met betrekking tot verdere ontschotting van het sociaal domein om te komen tot vernieuwing van de samenwerking van de ketenpartners in dit domein.
- De RSD beperkt haar dienstverlening aan klanten, ingedeeld op trede 1, tot een betrouwbare verstrekker van een P-wet uitkering en tot actieve doorverwijzing naar dagbesteding of andere maatschappelijke participatie. Wanneer de gemeenten voor deze groep van de RSD meer regie wensen, kan dit door middel van een dienstverleningsovereenkomst aan de RSD worden uitbesteed.
- De doelstellingen opgenomen in de KPI's kunnen worden behaald wanneer de gemeenten besluiten de opdracht van de RSD in 2021 voort te zetten en hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

4.2 Wat willen wij bereiken

Doelstellingen

De bestuurlijke opdracht van de RSD is uitgewerkt in KPI's, met bijbehorende doelstellingen en targets. Deze zijn uitgewerkt op basis van:

- klantwaarde (het perspectief van de inwoners en werkgevers),
- medewerker waarde (het perspectief van de medewerkers van de RSD) en
- financiële waarde (het perspectief van de organisatie).

De bestuurlijke KPI's zijn opgenomen in bijlage 3 van deze meerjarenbegroting.

4.3. Uitgangspunten begroting 2022-2025

- De meerjarenbegroting 2022-2025 volgt de deelprojecten die de RSD in het implementatieplan heeft ingericht. Deze worden vanuit de kostenplaats exploitatie gevoed.
- In deze begroting 2022 is uitgegaan dat aan de RSD een bedrag van € 1.832.100,- van het totale Participatiebudget 2021 wordt toegekend voor het activeren, re-integreren en aan het werk helpen van haar klanten. De bijdrage aan het Regionaal Werkgeversservicepunt wordt door de individuele gemeenten separaat in hun gemeentebegroting opgenomen.
- Voor de doorrekening naar het programma Dienstverlening is uitgegaan van de gerealiseerde dienstverleningsovereenkomsten 2020 met de deelnemende gemeenten.
- Voor de prijsindexatie (consumptieve bestedingen) is uitgegaan van indexering uit de septembercirculaire voor inkopen.
- Voor de salariskosten is uitgegaan van de opgave "begrote salariskosten 2022" van de afdeling P&O van 1Stroom vermeerderd met de middelen die door de gemeenten zijn toegekend voor de business case RSD.

4.4. Wat gaan we daarvoor doen?

Deelprojecten gericht op Werk & Inkomen

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de deelprojecten uit het implementatieplan die direct zijn gerelateerd aan de dienstverlening aan onze klanten. We geven aan wat de ontwikkelingen zijn en waar we in 2022 en verder op inzetten.

4.4.1. Unit Werk

In de Unit Werk worden klanten werk-fit gemaakt en bemiddeld naar passend werk.

In 2018/2019 heeft de RSD alle klanten opnieuw ingedeeld. Door deze nieuwe indeling heeft de RSD beter zicht op het klantenbestand. Hierdoor is de RSD in staat om passende trajecten te ontwikkelen en de juiste dienstverlening aan de klant aan te bieden. De caseloads zijn verkleind en er zijn gespecialiseerde klantmanagers in Zorg & Ondersteuning, Activering en Bemiddeling aangesteld.

In 2019 is binnen de Unit Werk een fasenmodel geïntroduceerd. Elke klant doorloopt als eerste de diagnosefase waarna er voor elke klant (met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt) een passend plan van aanpak richting werk wordt opgesteld.

De klantmanagers Activering en Bemiddeling zijn de trajectbegeleiders die dit plan van aanpak, samen met de klant, realiseren.

Activering	1. Diagnose	PPS en eventueel aanvullend psychosociaal of medisch onderzoek	Intake	Onderzoek 'Werk & Carrière'
	2. Maatschappelijk-fit	Voldoende in balans m.b.t.: gezondheid, financiën, taal, sociaal (eenzaamheid), gezin, digitale vaardigheden enz.		Niet oplosbaar: trede 1, tijdelijk trede 2A, geen belemmering 2B
	3. Werk-fit	Normaal dag- nacht ritme, kan functioneren in arbeidsproces, sollicitatievaardig en basis CV op orde		Trede 2B, 3, of 4
	4. Arbeidsmarkt oriëntatie	Helder beeld van eigen kunnen in relatie tot arbeidsmarkt. Uitstroom profiel gereed		Trede 3 of 4
	5. Kwalificeren	Certificeren en/of kwalificeren voor beroepsonderwijs		Trede 3 of 4
Bemiddeling	6. Bemiddelen	Actieve bemiddeling op basis van uitstroomprofiel		Trede 5 of 6
	7. Nazorg	Monitoring LKS / Jobcoach, werkbezoek, opnieuw bemiddelen bij einde contract, samen met UWV		Trede 5 of 6

Het vernieuwende in het fasenmodel is de aandacht voor arbeidsmarktorientatie en nazorg.

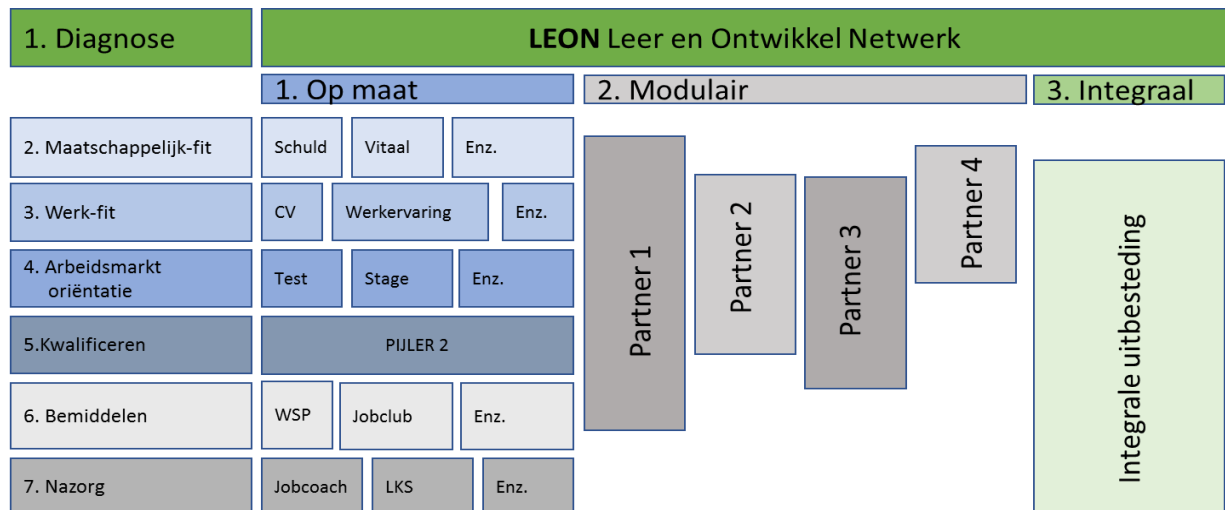
In de oriëntatiefase wordt de klant geholpen bij het ontdekken van eigen interesses en competenties. Denken in wensen wordt omgebogen naar het denken in kansen. Aan het einde van de fase heeft de klant een helder beeld van het eigen kunnen en een realistische kijk op de eigen kansen op de arbeidsmarkt.

Wanneer de klant naar werk is bemiddeld, eindigt de relatie met de RSD niet meteen. De RSD biedt nazorg. Zowel voor klanten die regulier uitstromen naar betaald werk als voor klanten die voor jobcoaching en of een loonkostensubsidie afhankelijk blijven van de RSD. Door de relatie met de klant te behouden, wordt vroegtijdige uitval voorkomen en kan de klant, bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst, snel naar ander werk worden doorbemiddeld.

Vanaf 2020 wordt het fasenmodel geëvalueerd en doorontwikkeld.

In 2020 is LEON, het Leer En Ontwikkel Netwerk van de RSD, van start gegaan. Door gerichte inkoop van diensten en door strategische samenwerking met netwerkpartners ontstaat er een passend aanbod voor elke klant. LEON bestaat uit 2 pijlers. In de eerste pijlers staat het werk-fit worden van de klant centraal.

Pijler 1

In de 'op maat' variant bestaat het aanbod uit losse programmaonderdelen die de klant stap voor stap werk-fit maken en voorbereiden op betaald werk. In de 'modulaire' variant verzorgt een netwerkpartner van de RSD een aantal opeenvolgende fasen in het werk-fit worden en de uitstroom naar betaald werk. In de 'integrale' variant wordt de begeleiding integraal overgedragen aan een netwerkpartner. Deze maakt de klant werk-fit en begeleidt de klant naar betaald werk.

Pijler 2

De tweede pijler van LEON gaat over kwalificeren van klanten. In samenwerking met werkgevers en opleiders (ROC's) wordt een groep klanten nadat zij werk-fit zijn geworden, opgeleid voor een specifiek beroep. Doordat deze klanten een MBO-niveau 3 of niveau 4 kwalificatie meekrijgen, is de kans dat zij op de langere termijn hun werk behouden groter.

In LEON is het uitgangspunt dat de RSD zich wil ontwikkelen tot een netwerkorganisatie goed herkenbaar. De RSD voert vooral regie en verbindt Ondernemers en Onderwijs.

Vanaf 2021 wordt LEON doorontwikkeld. Belangrijk blijft dat de RSD voor minimaal 90% van haar klanten (met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt) een passend re-integratie aanbod heeft.

De diensten van netwerkpartners worden periodiek getoetst op effectiviteit. Ook de meting van de tevredenheid van klanten wordt in deze evaluatie meegenomen.

Jongerenloket

Ook de dienstverlening aan jongeren tot 27 jaar is gepositioneerd binnen de Unit Werk. Deze dienstverlening wordt verzorgd door het jongerenloket. Hier werken gespecialiseerde klantmanagers. Zij zorgen voor coaching van jongeren zonder uitkering, begeleiding naar school of werk, de rechtmatige verstrekking van een uitkering en de verstrekking van loonkostensubsidie. Het jongerenloket van de RSD staat in de regio bekend als een pro-actieve partner, die aansluit bij de belevingswereld van de jongere en die zoekt naar maatwerktrajecten voor deze doelgroep. De dienstverlening van het Jongerenloket wordt geëvalueerd en geoptimaliseerd.

4.4.2. Zorg en Ondersteuning

De klantgroep met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt ontvangt basis dienstverlening van team Zorg & Ondersteuning. Het betreft hier veelal mensen met een indicatie dagbesteding, zware of meervoudige problematieken en klanten die tegen de pensioengerechtigde leeftijd zitten.

Basisdienstverlening houdt in: het rechtmatig verstrekken van een uitkering en een verkenning alsook doorverwijzing naar dagbesteding of andere maatschappelijk participatie als bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of activerend werk.

Ook wordt er uitgevraagd of de klant belemmeringen ervaart waar hij/zij bij geholpen wil worden. Hierin heeft de RSD een verwijzende rol. Team Zorg & Ondersteuning draagt klanten warm over naar ketenpartners in het sociaal team, schuldhelpverlening, welzijn of andere maatschappelijke partners. Ook maakt de RSD de klant attent op de RSD app, waarin vrijwilligers-vacatures en gratis ondersteuningsaanbod vanuit de sociale kaart staan vermeld. De klant kan via de app ook in contact treden met zijn klantmanager als er vragen of ontwikkelwensen zijn.

Daarnaast voert de RSD maandelijks, bij minimaal 20 klanten uit trede 1, een hercontrole uit. Met deze controle wordt de rechtmatigheid van de uitkering vastgesteld en wordt beoordeeld of er toch nog arbeidsperspectief bestaat.

Ook in 2022 beperkt de RSD zich voor deze groep tot de beschreven basisdienstverlening. Wanneer gemeenten willen dat de RSD meer regie voert op deze doelgroep, kunnen zij dit met een dienstverleningsovereenkomst bij de RSD inkopen.

Aansluiting sociaal team

Aangezien een groot deel van de klanten van de RSD bekend is met multi-problematiek, is er veel belang bij een goede samenwerking tussen de RSD en de sociale teams in de Liemers. Om aansluiting te vinden bij deze teams, heeft de RSD begin 2019 een onderzoek gedaan naar de invoering van een methodiek die aansluit bij de werkwijze en definities van de sociale teams. Hierdoor kan er op uitvoerend niveau makkelijker worden samengewerkt om de klant beter te bedienen.

Op dit moment werkt de RSD met verbindingsofficieren die de schakel vormen tussen de sociale teams en de RSD. De RSD wil samen met de sociale teams, de mogelijkheden verkennen om tot een

vernieuwing in samenwerking te komen. Dit, zoals beschreven in de randvoorwaarden (paragraaf 4.2.), in samenwerking met en onder regie van de drie gemeenten.

Vooralsnog wordt de gekozen methodiek geïmplementeerd en wordt de samenwerking met de sociale teams gecontinueerd. De RSD zal daarbij altijd actief de verbinding met de sociale teams zoeken en gericht zijn op verbetering/optimalisatie van de samenwerking.

Nog liever draagt de RSD, onder regie van de gemeenten in 2021 en opvolgende jaren, bij aan vernieuwing van de samenwerking, gericht op werkelijk integrale (vanuit één loket) bediening van de inwoners.

4.4.3 Specifieke doelgroepen

Statushouders

De RSD werkt op uitvoeringsniveau met een specialisatie voor de klantgroep statushouders. Er is een gespecialiseerde klantmanager zonder eigen caseload. Zij ondersteunt de klantmanagers en draagt haar kennis en expertise voor deze klantgroep over. Tevens is zij in het kader van integraal werken de contactpersoon namens de RSD en is zij verantwoordelijk voor het onderhoud en het uitbouwen van het RSD-netwerk rond dienstverlening aan statushouders. Daarnaast zijn er 2 klantmanagers actief, waarvan er een zich voornamelijk bezig houdt met het werk-fit maken van statushouders en de ander zorgt voor het begeleiden van statushouders in een land met veel wet- en regelgevingen.

Deze werkwijze wordt in 2022 voortgezet. In 2022 worden een aantal wijzigingen in de Inburgeringswet actueel. De RSD bereidt zich hier, in nauwe samenwerking met de gemeenten, in 2021 op voor.

Ook in 2022 en verder pakt de RSD mensen met een migratieachtergrond snel op. Binnen LEON zijn programma's ontwikkeld gericht op onder meer taalachterstand en cultuurverschillen. De RSD blijft maximale participatie in de Nederlandse samenleving, in nauwe samenwerking met de sociaal teams en welzijnsinstellingen, bevorderen.

Klanten met een arbeidsbeperking

Voor klanten met een arbeidsbeperking worden gespecialiseerde klantmanagers ingezet. Deze klantmanager heeft een prominente rol in het onderhouden en uitbouwen van het netwerk en het verbinden met de (interne) samenwerkingspartners. Tegelijkertijd verzorgt deze persoon ook de specialistische kennisoverdracht naar de collega's binnen de RSD.

Ook in de jaren die volgen wordt de intensieve samenwerking met het praktijkonderwijs en VSO voortgezet. Samen met de ROC's blijft er extra aandacht voor de begeleiding van jongeren met een arbeidsbeperking op het MBO en voor de overgang van school naar werk. De intensieve samenwerking met verschillende vormen van onderwijs voor jongeren met een ernstige studiebelemmering en de afdelingen Jeugd en WMO van gemeenten worden gecontinueerd.

Het WSP werkt met een sub-regionale aanpak gericht op de verhoging van plaatsingen van klanten met een arbeidsbeperking bij Liemerse werkgevers. Het WSP zet daartoe ook specifieke accountmanagers voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking in. Deze sub-regionale en specifieke aanpak wordt gecontinueerd.

4.4.4. Inkomensondersteuning

In 2020 is de rol van de klantmanagers Inkomen getransformeerd naar de rol van Inkomenscoach.

De inkomenscoaches geven voorlichting aan klanten met een maximale WW-uitkering. Zij verdiepen zich in de financiële sociale kaart van de drie gemeenten en maken actief contact met ketenpartners. De Inkomenscoach kijkt met een integrale blik naar de inkomenssituatie van de klant. De coach geeft voorlichting en verwijst actief naar bijzondere bijstand en schuldhulpverlening.

De inkomenscoach staat naast de klant, onderzoekt met de klant wat hij/zij nodig heeft en motiveert de klant om actie te ondernemen.

Ook besteden de coaches aandacht aan de overgang van uitkering naar betaald werk. Veel klanten vinden dit onoverzichtelijk en zijn gespannen over de inkomensval. De inkomenscoaches ondersteunen de klant om deze overgang geleidelijk en soepel te laten verlopen. De inkomenscoaches zoeken bij deze vernieuwing de samenwerking met de RSD-afdelingen Uitkeringsadministratie en Debiteurenbeheer en Handhaving.

Vanaf 2021 wordt de werkwijze geoptimaliseerd en behoort inkomenscoaching tot het standaard dienstenpakket van de RSD.

4.4.5. Liemers Ondernemersportaal

Het ondernemersportaal van de RSD helpt zelfstandig ondernemers met (tijdelijk) financiële problemen die het voortbestaan van hun bedrijf bedreigen. In bepaalde gevallen kan de ondernemer ondersteuning krijgen. Bijvoorbeeld door een renteloze lening of door een aanvulling op het inkomen tot bijstandsniveau. Het ondernemersportaal begeleidt ook klanten die d.m.v. het starten van een eigen onderneming (gedeeltelijk) uit de uitkering willen stromen.

4.5. Deelprojecten gericht op bedrijfsvoering

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de deelprojecten uit het implementatieplan die direct of indirect gaan over de bedrijfsvoering van de RSD. We geven aan wat de ontwikkelingen zijn en waar we verder op inzetten.

4.5.1. Dienstverleningsconcept

Branding en Marketing

In 2019 heeft de RSD een nieuwe toevoeging aan haar naam (maatwerk naar werk en inkomen) en huisstijl ontwikkeld. De nieuwe naam en de nieuwe huisstijl gaan uit van een heldere propositie die herkenbaar is voor de stakeholders (klanten, werkgevers, netwerkpartners en opdrachtgevers) van de RSD.

De komende jaren besteedt de RSD middels gerichte marketing aandacht aan haar naamsbekendheid en imago. De tevredenheid van klanten en netwerkpartners wordt gemeten en de uitkomsten worden meegenomen in bijstellingen van het marketing- en communicatieplan. In dit plan wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan een social media strategie.

Een blijvend punt van aandacht is klantgerichte communicatie. Alle schriftelijke standaardcommunicatie is omgezet naar taalniveau B1. Medewerkers worden getraind in het schrijven op B1 niveau zodat ook alle vrije correspondentie aan dit taalniveau voldoet.

Jaarlijks wordt er een intern communicatieplan opgesteld. Door planmatig te werken aan interne communicatie blijven medewerkers maximaal verbonden met de opdracht van de RSD.

Netwerkorganisatie

Netwerken is een cruciaal onderdeel van het dienstverleningsconcept van de RSD. Het netwerk van de RSD is divers en bestaat uit werkgevers(organisaties), zorg- en welzijnsinstellingen, re-integratieorganisaties, onderwijsinstellingen en afdelingen van gemeenten. Dit netwerk wordt op dit moment vooral ontsloten door het management en beleids- en projectmedewerkers.

De RSD zet actief en met prioriteit in op ontsluiting van het netwerk voor medewerkers op uitvoerend niveau. De RSD doet dit bijvoorbeeld door klantmanagers de ruimte te geven om met klanten mee te gaan naar organisaties, door deel te nemen aan multidisciplinaire overleggen en door casuïstiekbesprekingen te organiseren samen met netwerk- en ketenpartners.

De RSD heeft haar netwerk en de sociale kaart van de regio beschreven. Er is middels een plan structureel aandacht aan het onderhouden en uitbouwen van het netwerk van de RSD.

Social Return

Social Return zal binnen het verband van de MGR worden doorontwikkeld tot een regionale aanpak. Daarbij ligt de nadruk op het creëren van uitstroomkansen en strategische samenwerking met werkgevers. Dit leidt jaarlijks tot een gericht plan van aanpak voor Social Return binnen de arbeidsmarkregio midden Gelderland.

4.5.2. Interne organisatie

Kwaliteit administratieve processen

Het Project Administratieve Lastenverlichting (PAL) is begin 2020 afgerond. Na afloop van dit project heeft de RSD haar kernprocessen eenduidig en uniform ingericht en beschreven. De administratieve last is verminderd en administratieve taken zijn binnen de juiste functies belegd.

Ook zijn er keuzes gemaakt m.b.t. stuurinformatie. Het is duidelijk op welke indicatoren de RSD moet rapporteren (CBS) en wil rapporteren (managementinformatie). De Suite is hierop ingericht en er zijn dashboards met stuurinformatie op alle niveaus (bestuurders, netwerkdirectie, MT, teams en medewerkers) beschikbaar.

Capaciteitsmanagement

Om formatief snel in te kunnen spelen in pieken en dalen in het werkaanbod, is het van belang dat een deel van het personeel behoort tot de flexibele schil. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in het primaire (klant)proces en ondersteunende (administratieve) processen. In het primaire proces streven wij naar een flexibele schil van 20%. In het ondersteunende proces wordt gestreefd naar een flexibele schil van 10% omdat deze processen minder direct worden beïnvloed door pieken in de in- en uitstroom van klanten.

Organisatiecultuur en leiderschap

De RSD ontwikkelt zich de komende jaren verder tot een integraal werkende, lerende netwerorganisatie die werkt met teams die hun werk zo veel mogelijk zelf organiseren. Deze ontwikkeling vraagt om andere competenties en vaardigheden en heeft daarom impact voor de medewerkers van de RSD.

Verandering van cultuur raakt ook de leidinggevenden van de RSD. Het werken met zelforganiserende teams resulteert in een ruimere span-of-control en een meer coachende rol voor leidinggevenden.

Begin 2021 wordt een plan van aanpak opgeleverd waarin staat hoe er aan de verandering van organisatiecultuur wordt gewerkt. Dit plan wordt in 2021 en 2022 gerealiseerd.

In 2020 is het besluit genomen om Intervisie een niet verplichtend karakter op te leggen, maar medewerkers hierin zelf de keuze te geven. Een groot deel van de medewerkers heeft aangegeven verder te willen met de opgezette Intervisie.

Ontwikkeling van medewerkers

Met het oog op alle veranderingen in het sociaal domein en de nieuwe opdracht van de RSD is er een profiel opgesteld van de 'RSD-medewerker van de toekomst' met daaraan gekoppeld de competenties die nodig zijn om binnen de nieuwe netwerkorganisatie goed te kunnen functioneren. Dit profiel wordt voorgelegd aan de OR. Uitgangspunt is dat elke medewerker die niet (geheel) voldoet aan dit profiel, de mogelijkheid krijgt om zich te ontwikkelen.

Daarnaast heeft de RSD een operationeel opleidingsplan. In dit plan staat het ontwikkelen van vakmanschap voorop. Dit plan krijgt jaarlijks een update.

Vanaf 2020 is de nieuwe wijze van invulling geven aan planning- en voortgangsgesprekken met medewerkers ingebed in de organisatie. Deze verandering is ingezet om de aandacht te verschuiven van een strak omlijnd proces en formulier, gericht op het maken van resultaatsafspraken, naar gesprekken met een vrijer format over de professionele en persoonlijke ontwikkeling van de medewerker.

Organisatie inrichting

Zoals in de inleiding al aangegeven, heeft het AB besloten de structuur van de huidige GR SDL aan te passen. De manager van de RSD is inmiddels benoemd tot directeur RSD/algemeen directeur SDL. Door de uitbreiding van taken en deze wijziging in structuur zal er in 2021 een 3^e afdelingshoofd worden geworven. Hiermee kan de directeur RSD meer focus hebben voor de ontwikkelingen SDL/RSD en beter invulling geven aan de doorontwikkeling van de RSD als netwerkorganisatie.

Het team Beleid &Projecten (team B&P) is aangevuld met een kwaliteitsmedewerker re-integratie. Deze medewerker bewaakt de kwaliteit van het werk van de klantmanager Activering en Bemiddeling. De nadruk ligt daarbij op methodische gespreksvoering, handelen vanuit een plan van aanpak en het hanteren van een doelgerichte en functionele samenwerkingsrelatie met de klant.

Het team B&P gaat nauwer samenwerken met de beleidsadviseurs van de gemeenten (de accountmanagers) zodat de beleidsadviseurs van de RSD meer in contact komen met de verantwoordelijke bestuurders en deze zodoende meer rechtstreeks van informatie kunnen voorzien.

Het plan van aanpak SDL voor de AVG en bescherming persoonsgegevens wordt door de RID gerealiseerd en door F&C gemonitord.

Vanaf 2021 gaat de RSD werken met deelbudgetten. Hierdoor komt er meer financiële verantwoordelijkheid bij de afdelingshoofden te liggen.

Vanaf 2020 neemt de RSD ook haar secundaire werkprocessen volgens de PAL-methode onder handen. Binnen de afdeling F&C is in 2020 de rol van 'functioneel beheerder' belegd. Deze functionaris kan, samen met de medewerkers van applicatiebeheer, zelfstandig processen herontwerpen en in de Suite inrichten. Via een model van 'continue verbeteren' krijgen bestaande werkprocessen een periodieke update. Bijvoorbeeld bij aanpassing van wet- en regelgeving.

Digitale dienstverlening

Om klanten beter te kunnen bedienen, blijft de RSD de komende jaren investeren in digitale dienstverlening. Een voorbeeld is de in 2018 gelanceerde app voor klanten, waarin betaalddata, bijeenkomsten en vacatures zichtbaar zijn. De RSD is intellectueel eigenaar van deze app en wil deze, samen met de ontwikkelaar en andere gemeenten door ontwikkelen. Zodoende blijft de app ook op de langere termijn aansluiten bij de wensen van klanten en klantmanagers en bij de ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

In 2021 zal de RSD haar huidige website ombouwen naar een interactieve website, waarop een deel van de informatie en mogelijkheden van de app te vinden is en interactief contact gezocht kan worden met de RSD. Tevens zal het aantal E-formulieren voor klanten ook via de website worden uitgebreid. Zij kunnen met hun DigiD inloggen, om digitaal aanvragen in te dienen voor bijvoorbeeld de reiskosten- en vrijwilligersvergoeding.

De RSD blijft in de komende jaren op zoek naar mogelijkheden voor klanten om sneller en gemakkelijker te kunnen voldoen aan hun inlichtingenplicht. Wellicht kunnen klanten in de toekomst bijvoorbeeld ook hun inkomsten digitaal aan ons melden of de afbetaling van een lening regelen via iDEAL.

Dienstverleningsovereenkomsten

Ook in 2022 en verder blijft de RSD, op basis van dienstverleningsovereenkomsten, in opdracht van de deelnemende gemeenten extra taken uitvoeren. De RSD stelt zich hierin dienstverlenend naar haar opdrachtgevers op. De te leveren diensten worden vastgelegd in een dienstverlenings-overeenkomst (DVO) en de te leveren kwaliteit wordt vastgelegd in een SLA. Uitgangspunt is dat de te leveren diensten kostendekkend moeten zijn.

4.6 Wanneer zijn we tevreden?

De RSD is tevreden wanneer de vastgestelde bestuurlijke KPI's in 2022 worden behaald. Zaken die niet zijn behaald, dienen goed beargumenteerd en onderbouwd te worden en tevens voorzien te zijn van een plan van aanpak met daarbij een SMART opgestelde planning hoe deze doelstelling in de toekomst wel behaald gaat worden.

De RSD binnen de regio wordt gezien als een professionele en vooruitstrevende organisatie.

4.7 Wat mag het kosten?

RSD	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Lasten	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.906	5.353.961	5.464.771	5.496.706
Baten	6.210.787	5.292.710	5.300.210	5.184.906	5.303.961	5.414.771	5.471.706
Saldo	202.630	0	0	-75.000	-50.000	-50.000	-25.000
Resultaat voor Bestemming	202.630			-75.000	-50.000	-50.000	-25.000
Toevoeging/Ontrekking besteminsreserve Tozo	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	0			0	0	0	0

Specificatie van de Baten en Lasten per taakveld, zie bijlage 4:Taakvelden, pag. 58

Beleidsindicatoren Sociaal Domein

GR SDL					INDICATOREN Meerjarenbegroting 2022-2025		
nr	taakveld	naam indicator	eenheid	bron	Jaarstukken 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1	0. bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	106%	107%	107%
2	0. bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	eigen gegevens	114%	121%	112%
3	0. bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	eigen jaarstukken	130,94	125,2	126,84
4	0. bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	eigen jaarstukken	16%	9%	4%
5	0. bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten (SDL)	eigen jaarstukken	39%	39%	43%
19	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1,6% Westervoort 1,9% Zevenaar 1,9%	Duiven 1,7% Westervoort 2,2% Zevenaar 1,5%	Duiven 1,6% Westervoort 1,9% Zevenaar 1,9%
21	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4	Duiven 1000,9 Westervoort 303 Zevenaar 651	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4
23	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%	Duiven 5% Westervoort 8% Zevenaar 5%	Duiven 1034,5 Westervoort 310,4 Zevenaar 671,4
24	6. Sociaal domein	Netto arbeids participatie	% werkzame beroepsbevolking tov de beroepsbevolking	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 71,3% Westervoort 68,8% Zevenaar 65,5%	Duiven 70,4% Westervoort 67,5% Zevenaar 65,3%	Duiven 71,3 Westervoort 68,8 Zevenaar 65,5
26	6. Sociaal domein	werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%	Duiven 3,8% Westervoort 2,0% Zevenaar 3,5%	Duiven 1% Westervoort 2% Zevenaar 2%
27	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	Waar staat je gemeente.nl (2019)	Duiven 352,4 Westervoort 448,8 Zevenaar 361,1	Duiven 279 Westervoort 385 Zevenaar 298	Duiven 352,4 Westervoort 448,8 Zevenaar 361,1
28	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoor-zieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jr	Waar staat je gemeente.nl (2020)	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0	Duiven 176,2 Westervoort 260,0 Zevenaar 176,2	Duiven 246,6 Westervoort 308,4 Zevenaar 261,0

BELEIDSPROGRAMMA

Paragrafen

5. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

De deelnemende gemeenten staan garant voor de exploitatietekorten. De Gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen vermogen, maar sinds 2020 wel een bestemmingsreserve Tozo. Verder zijn er geen voorzieningen. Deze bestemmingsreserve is gereserveerd voor de uitvoeringskosten van de Tozo. Deze tijdelijke regeling bevatte naast de inkomensregeling ook de mogelijkheid onder bijzonder voorwaarden een bedrijfskrediet aan te vragen waarvan de aflossing uiterlijk in 2024 moet zijn afgehandeld. De financiële risico's worden gemonitord door de begroting en 2 tussenrapportage.

Meerjarenbegroting 2022-2025

Kengetallen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto Schuldquote	38,14%	42,33%	42,34%	39,92%
alle verstrekte leningen	38,14%	42,33%	42,34%	39,92%
Solvabiliteitsratio	2,32%	1,28%	0,43%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

RSD

Financieel risico op Inkomensdeel

De hoogte van het budget dat gemeenten krijgen voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen wordt met ingang van 2017 vastgesteld met een nieuw verdeelmodel, die is ontwikkeld door het Sociaal en Cultureel Planbureau. Met dit model kan het ministerie beter dan voorheen een inschatting maken van de noodzakelijke bijstandsuitgaven voor een gemeente. Voor 2019 is het verdeelmodel uitgebreid met het prijseffect. De Raad Openbaar Bestuur (ROB) heeft in 2018 geadviseerd het verdeelmodel niet verder uit te breiden. Het model is 'af' ten aanzien van de voorspelling van het aantal huishoudens dat bijstand ontvangt, evenals de 'voorspelling' van de hoogte van de uitkering, gezien de objectieve kenmerken in het verdeelmodel.

Gemeenten die (incidenteel of meerjarig) een tekort hebben op het Inkomensdeel PW van meer dan 7,5%, kunnen onder voorwaarden een beroep doen op de Vangnetregeling. Bij een tekort van 7,5% tot 12,5% worden de helft van de kosten vergoed. Boven de 12,5% worden alle kosten gecompenseerd, mits voldaan wordt aan de voorwaarden van de Vangnetregeling. Het maximale risico in financiële zin is 10% van het Inkomensdeel PW 2022.

Voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering

Vooralsnog blijft de Vangnetregeling ook van kracht na 2019. Voor alle gemeenten geldt dat een beroep op de vangnetregeling alleen in behandeling kan worden genomen als het tekort op het budget Inkomensdeel PW meer bedraagt dan 7,5%. Of een gemeente hieraan voldoet, wordt beoordeeld op basis van de prognose netto bijstandsuitkeringslasten van het betreffende jaar. Dat wil zeggen het verschil tussen de verwachte uitgaven inkomensdeel en de ontvangsten inkomensdeel. De verschillen tussen de netto bijstandslasten en het budget moet dan meer dan 7,5% bedragen wil de gemeente aanspraak maken op de financiële compensatie. Op het moment dat dit het geval is dient er een plan van aanpak opgesteld te worden op welke wijze men denkt de tekorten

te reduceren. Dit plan dient te worden voorgelegd aan de Raad en zij dienen aan te geven of dit plan voldoende draagvlak heeft om de te verwachte tekorten te reduceren.

Risicoparaagraaf huidige opdracht (businesscase) RSD

De in de businesscase beschreven investeringen en resultaten zijn afhankelijk van een aantal factoren die mede bepalen of de opdracht van de RSD succesvol kan worden uitgevoerd. In overleg met haar opdrachtgever heeft de RSD voorgesorteerd op de formalisering van haar nieuwe opdracht, die als fors mag worden betiteld en waarvoor ambtelijk en bestuurlijk alle zeilen moeten worden bijgezet. De in de business case genoemde factoren vallen grotendeels buiten de invloedssfeer van RSD de Liemers. Waar RSD de Liemers wel invloed heeft, zal ze deze aanwenden om de gevolgen van de risico's tot een minimum te beperken. De RSD zal de opdrachtgever zo tijdig mogelijk informeren over het voordoen van deze of andere risico's die van invloed zijn op het resultaat.

De RSD heeft in 2019 laten zien dat zij al haar afgesproken resultaten heeft behaald. Begin 2020 is bestuurlijk afgesproken dat besluitvorming over het vervolg op de huidige opdracht RSD -die loopt tot 1-7-2021- begin 2021 zal plaatsvinden op basis van een evaluatie over 2019 en 2020.

Het stopzetten van de investering in de RSD vanaf 1-7-2021 heeft de volgende consequenties:

Klantperspectief

- Met minder klantmanagers, minder aandacht voor de klant;
- Uitstroomresultaten zullen naar verwachting teruglopen;
- Door het succes van hoge uitstroom doelgroepen dalen de klantenbestanden, maar stijgt het re-integratiebestand. De RSD heeft veel werk aan deze LKS klanten. Het verstrekken van een uitkering aan een klant is minder arbeidsintensief dan het verstrekken van LKS aan werkgevers. Daarnaast kost het veel tijd deze klanten door te bemiddelen.

Vakmanschap en Dienstverlening RSD

- Extra klantmanagement "Unit Werk": Met deze middelen heeft de RSD actief klantmanagers geworven met het profiel dat passend is bij de opdracht;
- Onzekerheid over toekomst geeft onrust bij tijdelijk personeel.

Financieel Perspectief

- Er komt meer financiële druk te staan op Participatiebudget en LEON;
- Verwachting voor 2020 is ongeveer break-even en vanaf 2021 gaan gemeenten de investering terugverdienen;
- Extra P-budget: Dit budget wordt gebruikt voor de opzet van LEON (Leer- en ontwikkelnetwerk) en daaraan gekoppeld de inkoop van trajecten t.b.v. het werkfit maken van onze klanten;
- In 2021 en 2022 zal de RSD zeker weer anticiperen op subsidiemogelijkheden om de druk op de financiën van de gemeenten te ontlasten.

Resultaten

- De in deze begroting opgenomen KPI's (bijlage 4) zullen halverwege 2021 moeten worden bijgesteld als de huidige opdracht RSD niet wordt verlengd.

6. Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de GR zijn geen kapitaalgoederen zoals benoemd in art. 12 van de BBV.

7. Financiering

De deelnemende gemeenten zullen er voor zorgdragen dat Samenwerking de Liemers over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. Voor de organisatiekosten van de dienstverlening van het basispakket worden voorschotnota's aan de deelnemende gemeente opgemaakt. De basis hiervoor vormt de begroting van het betreffende jaar. Twee keer per jaar wordt een tussenrapportage opgemaakt waarbij wordt besloten of bijstelling van de bevoorschotting noodzakelijk is.

Lening

In 2012 is er een lening afgesloten bij de BNG bank om een aantal investeringen en de deelname in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk (SSGA) te bekostigen.

De lening is groot € 630.000,=, heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%.

Eind oktober 2019 is, om de liquiditeit te verbeteren, een lening afgesloten met een looptijd van 10 jaar, groot € 3.500.000,= tegen een rentepercentage van 0,07%.

Kredietlimiet

Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank is een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlengd met telkens een jaar. De kredietlimiet is € 2.500.000,=.

Tot aan de limiet wordt 1 maand-Euribor plus 30 basispunten in rekening gebracht door de BNG bank.

Bankgarantie

De bankgaranties zijn vervallen.

Renterisicobeheer

In deze meerjarenbegroting wordt ervan uitgegaan dat er geen kasgeldleningen of nieuw aan te trekken leningen noodzakelijk zijn. De investeringen worden annuïtair afgeschreven, rekeninghoudend met 3% rente. De renteverplichtingen voor de 2 lopende leningen zijn ongeveer gelijk, waardoor de renteomslag rond 0 uitkomt.

7.1. Bezuinigingen

In opdracht van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar is gekeken naar de mogelijkheden om te kunnen bezuinigen.

De gemeente Zevenaar heeft een brief ingestuurd met de volgende strekking :

Vermindering bijdrage

De gemeenteraad heeft besloten tot een vermindering van de bijdrage aan de verbonden partijen van 2,5% in 2022 en 5% in 2023. Concreet betekent dit voor uw organisatie de volgende korting op de bijdrage van Zevenaar:

Verbonden partij	Korting 2022	Korting 2023
Samenwerking de Liemers	135.000	270.000

Ook de gemeente Duiven heeft de volgende zienswijze op de Meerjarenbegroting 2021 en verder gegeven :

‘Wij zullen kritisch zijn op (mogelijke) verhogingen van bijdragen bij alle gemeenschappelijke regelingen en maken dan ook een voorbehoud voor wat betreft de bijdragen op de lange termijn.’

In de Netwerkdirectie is dit punt besproken en aangegeven dat een bezuinigingsopdracht in principe alleen kan worden opgelegd door het Algemeen bestuur dan de SDL. Maar er is wel gevraagd om de bezuinigingsmogelijkheden binnen de SDL te onderzoeken.

Algemeen

Bezuinigen moet geen doel op zich zijn, noodzakelijke ontwikkelingen en doelstellingen die zijn vastgesteld moeten wel door kunnen gaan.

SDL is altijd heel bewust in de keuzes en heeft hetzij met de RID-contactpersonen hetzij met de RSD accountmanagers (voor)overleg over wat noodzakelijk is, wanneer en tegen welke prijs. Op basis van deze overleggen worden ook de Plannen (RID: I-visie/I-strategie en RSD: nieuwe bestuurlijke opdracht) opgesteld, ter vaststelling voorgelegd en verwerkt in de begroting.

Wat heeft de RID sinds haar bestaan al gerealiseerd ?

In 2019 heeft de RID deelgenomen aan de landelijke ICT Benchmark voor gemeenten. Daarbij worden alle ICT kosten bij RID en gemeenten in beeld gebracht, en vergeleken met de deelnemers. Daarbij wordt breed gekeken: van kapitaallasten tot personeelskosten tot softwarekosten. Deze Benchmark is over het boekjaar 2018 uitgevoerd en laat, ook nu, een positief beeld zien.

Daar waar de gemiddelde ICT kosten per inwoner € 84,= bedragen, zijn de ICT kosten in de Liemers € 76,=.

Als je dat vertaalt naar ICT kosten per jaar, dan besparen we in de Liemers per jaar al € 670.840,-. Dit positieve beeld kwam ook naar voren in de ICT Benchmarks van 2013 en 2016, er is dus sprake van een structureel voordeel.

In lijn met de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling is gedurende het bestaan van de SDL al een groot aantal grote convergenties doorgevoerd (zoals Digitale dienstverlening, Financiële applicatie, Belastingpakket). Hiermee is Liemers breed al bijna 4 miljoen bezuinigd op software.

Om deze convergenties uit te kunnen voeren heeft de afdeling Inkoop de aanbestedingen ondersteund.

Wat is het resultaat van de RSD tot nu toe?

De RSD heeft de uitvoering van Participatiewet in een nieuw format gegoten waarbij de dienstverlening aan de klant is geïntensiveerd. De RSD heeft in de Evaluatie van de Business case ook aangegeven wat dit aan besparing op de uitkeringslast heeft/zal opleveren.

Alleen uitgaande van de besparing op de uitkeringslast P-wet is dit zowel in 2019 en 2020 1,4 miljoen per jaar. Daarvoor zijn extra investeringen gedaan. Daar rekening mee houdende resteert er per jaar

ruim € 400.000,= aan kostenbesparing. Hieraan gerelateerd is het aannemelijk dat er ook een MKBA voordeel bij het sociaal domein van de gemeenten is gerealiseerd.

Wat zijn extra mogelijkheden voor bezuinigingen binnen de SDL begroting ?

Er zijn zeker een aantal mogelijkheden. Onderstaand een opsomming van mogelijkheden.

De mogelijkheden voorzien van een zijn verwerkt in de begroting.

Quick Win

- ✓ Er wordt voor de nieuwe I-Visie en I-Strategie geen extra investeringsgeld gevraagd. Inzet is om met de vrijval van kapitaallasten de eenmalige kosten van nieuwe projecten te dekken.
- ✓ De structurele kosten die samenhangen met een keuze voor nieuwe applicaties of ontwikkelingen zullen veelal kostenverhogend werken.
- ✓ Er wordt binnen de SDL begroting nog gerekend met een rente percentage van 3%. Dit levert elk jaar een voordeel op omdat de werkelijke rente lager is. Aangezien er annuïtair wordt afgeschreven binnen de SDL is een verlaging van de rentepercentage op zich niet aan te raden, omdat dan het gehele afschrijvingsregime gaat wijzigen. Voorstel is om de berekende rente voor maximaal de omslagrente als lasten in de begroting op te nemen. Dit betekent in 2022 en 2023 respectievelijk € 82.000,= en € 88.000,= aan rente bezuiniging.
- ✓ De kapitaallasten voor vervangingen zijn nu opgenomen in de begroting van de RID. In sommige gevallen is dit budget echter maar deels voor vervanging nodig. In overleg met de RID Contactpersonen is geconstateerd dat een investering van € 250.000,= niet meer nodig is. Dit komt overeen met circa € 37.000,= aan kapitaallasten die bezuinigd kunnen worden.
- ✓ Vooruitlopend op de bezuinigingen zijn ook een aantal kosten voor onderhoud applicaties beoordeeld. Op structurele basis kan er een bezuiniging doorgevoerd worden van € 37.000. Deze bezuiniging is nu al in beeld, en opgevoerd in de eerste tussenrapportage 2020.
- ✓ De kosten van de deelname aan de SSGA kan structureel afgeraamd worden met € 4.000,=.
- ✓ De schoonmaakkosten zijn structureel verlaagd met € 8.000,=
- ✓ De RSD heeft in de 2^e tussenrapportage 2020 al aangegeven de functie van beveiliging niet meer in te vullen, wat een structurele bezuiniging van € 25.000,= per jaar oplevert.
- ✓ De RSD heeft een project opgezet om de communicatie met de klanten meer digitaal te laten plaatsvinden. Alle klanten zijn hiervoor benaderd en zal verder uitgebouwd worden. Het proces van digitaal archiveren zal dit project verder stimuleren. Wij schatten in dat dit een besparing van € 10.000,= zal opleveren op de portokosten.
- ✓ Door het verder digitaliseren is het niet meer noodzakelijk om dagelijks de post tussen de locaties te vervoeren. Dit levert een besparing op van € 5.400,=.

Resume van extra bezuinigingen Quick Win per jaar:

▪ Rentekosten maximaal gelijk aan omslagrente	-/- €	82.000,=
▪ Vrijval kapitaallasten (investering €250.000,=)	-/- €	37.000,=
▪ Structurele bezuiniging applicaties (1 ^e turap 2020)	-/- €	31.000,=
▪ Structureel aframen kosten SSGA	-/- €	4.000,=
▪ Structurele verlaging schoonmaakkosten RID	-/- €	8.000,=
▪ Structurele bezuiniging beveiliging RSD	-/- €	25.000,=
▪ Portokosten RSD	-/- €	10.000,=
▪ Koeriersdiensten Liemers	-/- €	5.400,=
▪ Totaal	-/- €	<u>202.400,=</u>

8. Bedrijfsvoering

Bestuur

De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers kent de bestuurscomponenten:

- Algemeen Bestuur
- Dagelijks Bestuur
- Bestuurscommissies RID en RSD

Binnen de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers is een eigen Ondernemingsraad actief. De ambtelijk secretaris OR wordt geleverd door de Ondersteunende dienst. De kosten voor de ambtelijk secretaris en voor opleiding en training van de OR-leden wordt verantwoord onder Bestuurskosten.

De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden voor 25% toe gerekend aan Duiven en Westervoort en voor 50% aan Zevenaar.

Planning- en Controlcyclus

Voor de gemeenschappelijke regeling is een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld.

Naast de Begroting worden er 2 tussenrapportages opgesteld en de jaarstukken, bestaande uit het Jaarverslag en de Jaarrekening.

De begroting voor jaar T+1 wordt in maart aan de Bestuurscommissies voorgelegd.

De 1e tussenrapportage wordt in mei aan de Bestuurscommissies voorgelegd, de 2e in september.

Het jaarverslag en de jaarrekening worden als de Jaarstukken SDL na afloop van het boekjaar samen met de Meerjarenbegroting T+1 in maart voorgelegd aan de Bestuurscommissies.

Alle stukken worden na de Bestuurscommissies voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur vraagt de deelnemende gemeenten om hun zienswijze voordat de stukken worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Personeelsbeleid

GR Samenwerking de Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking de Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van burgers, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.

Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:

- SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat Centraal;
- SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, dit betekent maatwerk;
- SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn;
- SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn;
- SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie;
- SDL is resultaatgericht;
- Met ingang van 2019 is HR 21 geïmplementeerd.

RID

De regionale ICT en Inkoop Dienstencentrum werkt via een SLA voor de deelnemende gemeenten.

De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten.

Naast de deelnemende gemeenten worden de diensten verleend aan de RSD. Daarnaast is er nog een DVO met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland en de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling.

De toerekening van de ICT kosten aan de RSD bestaat uit 2 onderdelen:

1. De directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD én
2. Een doorbelasting van de exploitatiekosten RID gebaseerd op een prijs per werkplek:
 - a. De exploitatiekosten minus de post Onderhoud applicaties en Kosten ondersteuning
 - b. Dit saldo wordt dan gedeeld door het totaal aantal werkplekken in beheer bij RID
 - c. Deze prijs per werkplek maal het aantal bij de RSD in gebruik zijnde werkplekken.

Deze RSD-bijdrage en de DVO-ontvangsten in de RID-begroting worden in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt m.i.v. 2018 aan de drie gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel, gebaseerd op de inwonersaantallen.

Voor deze begroting worden de laatst vastgestelde CBS-gegevens - per 01-01-2020 – gehanteerd.

Gemeente	Inwoners per 01-01-2020	Aandeel RID
Duiven	25.126	29,97
Westervoort	14.971	17,86
Zevenaar	43.750	52,18

Inkoop

De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is gebaseerd op het aantal toe te rekenen uren van de inkoopadviseur. Aan Duiven wordt 1/3 deel van de kosten doorbelast; aan Westervoort wordt 1/6 deel van de kosten doorbelast; aan Zevenaar 3/6 deel van de kosten.

RSD

De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt is gebaseerd op:

1. 50% op basis van het aantal inwoners
2. 50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	Inwoners per 01-01-2020	Cliënten per 01-01-2020	Percentage
Duiven	25.126	421	28,07
Westervoort	14.971	339	19,47
Zevenaar	43.750	848	52,46

Ook hier wordt voor de begroting 2022 - 2025 gebruik gemaakt van de meest recente gegevens, zijnde 01-01-2020.

9. Verbonden partijen

Met 'verbonden partijen' worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen. Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA).

Sinds 2002 is SSGA hét glasvezelnetwerk voor non-profitinstellingen in Arnhem en de directe omgeving, zoals gemeenten, scholen, bibliotheken en stichtingen. SSGA bezit glasvezelinfrastructuur die door de deelnemers uitsluitend voor eigen gebruik toegepast mag worden. Onder eigen gebruik wordt verstaan ten behoeve van de eigen organisatie of organisaties die door de deelnemer vertegenwoordigd worden en voor zover dit geen onderdeel vormt van een 'open' infrastructuur. Door deze voorwaarde is SSGA uitsluitend aan de vraagzijde actief. Zij treedt niet op als aanbieder van infrastructuur (SSGA is een 'besloten' netwerk). De stichting verzorgt naast de aansluiting op het netwerk ook het beheer en onderhoud.

SSGA heeft nu een regionaal netwerk met meer dan 25 deelnemers. In de stichting zijn alle deelnemers aan het netwerk vertegenwoordigd. Aan de trekkingsrechten zijn ook de stemrechten in de vereniging verbonden. RID neemt voor 5,49% deel in SSGA.

Doel van de deelneming is het ten behoeve van haar deelnemers (allen non-profit) in eigendom verwerven en/of beheren en/of exploiteren van een glasvezelinfrastructuur.

Eind 2010 is hiervoor een Intentieverklaring afgegeven. De Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers is sinds 2011 een van de deelnemers.

De constructie is dusdanig dat bij groei van het aantal deelnemers de gezamenlijke lasten dalen en er mogelijkheden zijn voor restitutie van trekkingsrechten en correcties op investeringen.

Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. De periodieke kosten zijn ongeveer € 12.000,=.

FINANCIËLE BEGROTING

10. Overzicht van baten en lasten

Consolidatie Exploitatiekosten

op kostensoort

Lasten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting 2021	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	2021	na wijz.	2022	2023	2024	2025
Bestuurskosten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Personele kosten	7.695.490	6.943.763	6.943.763	6.958.924	7.090.440	7.225.301	7.262.301
Huisvestingskosten	409.456	452.420	438.420	424.920	431.900	442.540	444.580
Automatiseringskosten	345.196	383.720	388.720	419.675	422.450	434.825	430.850
Onderhoud applicaties	1.182.568	1.188.430	1.247.430	1.349.400	1.353.600	1.339.000	1.386.800
Facilitaire zaken	116.669	123.800	111.800	113.750	115.800	117.250	117.250
Advies en Controle	28.695	46.100	46.100	56.150	53.200	53.250	53.250
Ondersteunende dienst	168.230	176.000	223.500	218.500	221.400	224.250	227.250
Overige kosten	27.590	28.000	28.000	29.000	30.000	31.000	31.500
Kapitaallasten	964.531	1.108.530	1.108.530	1.018.549	1.022.844	1.015.699	1.102.179
Totaal lasten	10.979.064	10.488.012	10.581.923	10.635.368	10.788.634	10.930.615	11.103.960
Baten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	2021		2022	2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	3.142.999	2.983.855	3.011.437	2.974.239	3.025.028	3.065.104	3.122.813
Bijdrage Gemeente Westervoort	2.028.769	1.915.963	1.933.453	1.904.617	1.937.994	1.964.756	2.000.753
Bijdrage Gemeente Zevenaar	5.886.448	5.490.194	5.539.032	5.556.512	5.648.737	5.721.995	5.824.545
Bijdrage WSP MG	69.350	66.000	66.000	70.000	71.050	72.100	73.150
Bijdrage MGR	54.127	32.000	32.000	55.000	55.825	56.660	57.700
Totaal Baten	11.181.694	10.488.012	10.581.923	10.560.368	10.738.634	10.880.615	11.078.960
Resultaat voor Bestemming	202.630			-75.000	-50.000	-50.000	-25.000
Toevoeging/Ontrekking bestemmingsreserve	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	0			0	0	0	0

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020			2022	2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.906	5.353.961	5.464.771	5.496.706
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal lasten	10.979.064	10.488.012	10.581.923	10.635.368	10.788.634	10.930.615	11.103.960
Baten	Rekening	Primitieve begroting	Begroting 2021 na wijz.	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020			2022	2023	2024	2025
Programma 1: Bestuur	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Programma 2: RID	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318
Programma 3: Inkoop	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Programma 4: RSD	6.210.787	5.292.710	5.300.210	5.184.906	5.303.961	5.414.771	5.471.706
Eliminatie doorbelasting intern	-360.598	-362.000	-362.000	-374.005	-379.578	-386.247	-388.117
Totaal Baten	11.181.694	10.488.012	10.581.923	10.560.368	10.738.634	10.880.615	11.078.960
Resultaat voor Bestemming	202.630			-75.000	-50.000	-50.000	-25.000
Toevoeging/Ontrekking bestemmingsreserve	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	0			0	0	0	0

10.1 Programma Bestuur

Bestuurskosten

	Rekening	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Lasten	2020						
Bestuurskosten	6.519	5.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Ondernemingsraad	34.121	30.750	42.160	43.000	43.500	44.000	44.500
Onvoorzien	-	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal lasten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
	Rekening	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Baten	2020						
Bijdrage Gemeente Duiven	10.160	9.313	11.416	11.625	11.750	11.875	12.000
Bijdrage Gemeente Westervoort	10.160	9.313	11.416	11.625	11.750	11.875	12.000
Bijdrage Gemeente Zevenaar	20.320	18.624	22.829	23.250	23.500	23.750	24.000
Totaal Baten	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000

Bestuurskosten

In 2021 is de governance van de GR gewijzigd, er is een algemeen directeur SDL benoemd, met daarnaast directeuren voor de RID en de RSD. De netwerkdirectie is in 2021 vervangen door bestuurscommissies. Het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur blijven in stand.

Normaal gesproken vergadert het DB 3 keer per jaar en het AB 2 keer.

Bij het opstellen van deze meerjaren begroting waren de bestuurscommissie nog niet benoemd en was het vergaderschema nog niet bekend.

Doelstelling is met de bestuurscommissie sneller en efficiënter te kunnen handelen.

Voor bestuurskosten is € 2.000,= begroot.

Ondernemingsraad

De algemeen directeur is de WOR bestuurder voor overleg met de Ondernemingsraad.

Met ingang van 2021 bestaat de OR uit 4 leden, 3 van de RSD en 1 van de RID. De secretaris voor de OR wordt geleverd via de dienstverleningsovereenkomst met 1Stroom, hiervoor is een fixed price afgesproken gebaseerd op 10 uur ondersteuning per week.

De kosten voor de ondernemingsraad bestaan uit 2 posten:

- Secretaris OR voor € 33.000,=
- Opleidingskosten OR-leden voor € 10.000,=

Onvoorzien

Gezien de uitgaven van de laatste jaren is de post onvoorzien naar beneden bijgesteld naar € 1.500,=.

10.2 Programma RID

RID

Lasten	Rekening	Primitieve	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	begroting	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Personele kosten	2.263.002	2.297.455	2.297.455	2.380.412	2.419.562	2.459.869	2.459.869
Huisvestingskosten	183.937	190.470	198.470	192.970	195.470	198.470	200.470
Audits/Externe deskundigheid	78.898	82.000	82.000	85.000	88.000	91.000	93.500
Dir.kosten RSD	165.416	163.300	163.300	168.200	170.400	173.500	175.000
Datacomm.SSGA	88.185	87.000	92.000	98.000	98.000	99.000	99.000
Onderhoud applicaties	1.182.568	1.188.430	1.247.430	1.349.400	1.353.600	1.339.000	1.386.800
Overige kosten	27.590	28.000	28.000	29.000	30.000	31.000	31.500
Ondersteunende dienst	85.544	100.000	106.000	100.000	101.700	103.000	105.000
Kapitaallasten	964.531	1.108.530	1.108.530	1.018.549	1.022.844	1.015.699	1.102.179
Totaal lasten	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318

Baten	Rekening	Primitieve	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	begroting	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Bijdrage Gemeente Duiven	1.365.152	1.447.141	1.470.515	1.475.108	1.490.270	1.496.985	1.538.585
Bijdrage Gemeente Westervoort	813.408	853.706	867.633	878.924	887.958	891.959	916.746
Bijdrage Gemeente Zevenaar	2.377.036	2.484.338	2.525.037	2.568.494	2.594.895	2.606.587	2.679.021
Bijdrage RSD	360.598	362.000	362.000	374.005	379.578	386.247	388.117
Bijdrage WSP MG	69.350	66.000	66.000	70.000	71.050	72.100	73.150
Bijdrage MGR	54.127	32.000	32.000	55.000	55.825	56.660	57.700
Totaal Baten	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318

Personele kosten

€ 2.380.412

Loonkosten

€ 2.319.212

De salariskosten zijn bepaald o.b.v. de begrote salariskosten 2021 aangeleverd door de ondersteunende dienst verhoogd met 3,5% voor 2021 en 2022 samen, als inschatting voor een nieuw af te sluiten cao.

Tevens inbegrepen zijn kosten voor salarisadministratie, bedrijfsgezondheidsdienst e.d.

De RID heeft 27,72 vaste formatieplaatsen. Op dit moment is een deel hiervan vacatureruimte die nu gebruikt wordt voor inhuur c.q. payroll

In lijn met besluitvorming in 2018 is deze formatie structureel verruimd met drie extra formatieplaatsen ten behoeve van Informatiebeveiliging, waarvan in eerste instantie twee bij de RID, en één bij de RSD. In lijn met verdere besluitvorming is Informatiebeveiliging per 2020 in zijn geheel gecentraliseerd bij de RID.

Reis- en verblijfkosten

€ 5.000

Opleidingen: Voor opleidingen is 2% van de loonsom geraamd

€ 40.000

Bedrijfsgezondheidsdienst:

€ 5.200

Kosten salarisadministratie

€ 5.000

Huisvesting

€ 192.970

De gemeente Westervoort is de verhuurder van de huisvesting van de RID. Binnen deze post vallen ook de kosten voor verzekeringen, servicekosten, huur van de centrale computerruimte, overige huisvestingskosten. Door uitbreiding van het aantal racks stijgen deze kosten meer dan alleen het indexpercentage.

Audits/externe deskundigheid € **85.000**

Audits uitwijkovereenkomst € 29.000

RID en gemeenten hebben een eigen uitwijkoplossing op een tweede locatie van het datacenter Arnhem. Iedere gemeente heeft de eigen uitwijkovereenkomst daardoor kunnen opzeggen. Het budget van € 29.000,= is bedoeld om externe audits te laten uitvoeren naar de zekerheid en betrouwbaarheid van de eigen uitwijkoplossing.

Externe deskundigheid € 56.000

Inhuur van vakspecialistische kennis ter ondersteuning. Onder deze post vallen ook de kosten voor de accountantscontroles van € 18.000,=.

Kosten software RSD € **168.200**

Deze kosten zijn gerelateerd aan de RSD en worden daarom één op één doorberekend.

<i>Uitgesplitst naar:</i>	<i>Bedrag per jaar</i>
Leasekosten Centric GWS	116.800
Microsoft werkplek licenties	36.000
Kluwer en Liaan	5.000
SZ tool	6.000
App+website InSZicht huisbezoeken	4.400
Totaal	168.200

Datacommunicatie/ SSGA € **98.000**

Datacommunicatie € 86.000

Onder meer gezamenlijke internetaansluiting, Gemnet-aansluiting, (vaste) telefonie gesprekskosten, gezamenlijke databundel en abonnementen.

Deze kosten zijn afgeraamd binnen de gemeentelijke begrotingen.

Zoals al aangegeven in de jaarrekening 2020 is door het thuiswerken de databundel meer dan verdubbeld waardoor de kosten met € 16.000,= stijgen.

Beheer en onderhoudskosten SSGA € 12.000

De totale beheer-en onderhoudskosten van SSGA bedragen ongeveer € 215.000,=. Het aandeel voor de RID wordt begroot op € 12.000,=

Onderhoud applicaties (incl. bezuinigingen) € **1.349.400**

Betreft onderhoud op software vanuit :

- de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten (IBP), zowel afgerond als op te leveren in 2021 met een onderhoudscomponent;
- tussentijdse gezamenlijke projecten;
- software en contract convergenties;
- onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie.

Het betreft in de regel onderhoudskosten die voortvloeien uit projecten en opdrachtverstrekking door de gemeenten.

- Vooruitlopend op de bezuinigingen zijn ook een aantal kosten voor onderhoud applicaties beoordeeld. Op structurele basis kan er een bezuiniging doorgevoerd worden van € 37.000. Deze bezuiniging is nu al in beeld en opgevoerd in de eerste tussenrapportage 2020.
- De onderhoudskosten zijn gestegen, maar dat is het gevolg van het verder ontwikkelen in lijn met de vastgestelde I-visie en I-strategie:

- Decos naar de Cloud structureel € 16.000,= extra kosten.
- De verdere ontwikkeling van datagedreven sturing, waarmee het verzoek van het AB uitgesproken in december 2020, in uitvoering wordt genomen.
Structureel € 40.000,=
- De eenmalige kosten worden gefinancierd via de vrijval kapitaallasten.

Overige kosten **€ 29.000**

Hieronder vallen de kosten van het lidmaatschap gebruiksvereniging, VIAG, werving en selectie, abonnementen, contributies, beveiligingscertificaten, kleine reparaties etc.

Ondersteunende diensten **€ 100.000**

De ondersteunende diensten worden door 1Stroom en de RSD verricht. Het betreft de salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O), informatievoorziening en de facilitaire ondersteuning inclusief juridisch en communicatie. De RSD verzorgt de ondersteunende dienst Financiën.

RID en RSD zijn tot een nieuw contract gekomen met 1Stroom over de ondersteunende diensten. Belangrijk om te melden is dat 1Stroom hierbij een kostenverhoging in beeld heeft gebracht op basis van werkelijk gemaakte uren over de afgelopen jaren.

Deze kosten worden binnen de SDL grotendeels verdeeld op basis van fte's. De verhouding is veelal 2/3 ten laste van de RSD en 1/3 ten laste van de RID.

Kapitaallasten (incl. bezuinigingen) **€1.018.549 (was : 1.106.791)**

De kapitaallasten zijn zo goed mogelijk ingeschat op basis van de budgetten in het IBP 1 tot en met 33, het nieuwe IBP 2018-2020, de overige ICT-projecten en de vervangingsprojecten.

Bezuinigingen

- Er wordt voor de investeringen van de nieuwe I-visie en I-strategie geen extra geld gevraagd. Inzet is om met de vrijval van kapitaallasten de eenmalige projectkosten te dekken.
- Er wordt binnen de RID begroting nog gerekend met een rente percentage van 3% op investeringen. Dit levert elk jaar een voordeel op omdat de werkelijke rente op dit moment fors lager is. In deze begroting hebben we deze rente niet meer als kosten geboekt. In totaal wordt er nu per 2022 en 2023 respectievelijk € 82.000,= en € 88.188,= aan rente bespaard.
- De kapitaallasten voor vervangingen zijn nu opgenomen in de begroting van de RID. In sommige gevallen is dit budget echter maar deels voor vervanging nodig. In overleg met de RID Contactpersonen is geconstateerd dat een investering van € 250.000,= niet meer nodig is. Dit komt overeen met circa € 37.000,= aan kapitaallasten die bezuinigd kunnen worden.

Baten

Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD) **€ 374.005**

De bijdrage van de RSD aan de begroting van de RID bestaat uit twee componenten:

- Directe kosten zoals software die gebruikt wordt door de RSD;
- Bijdrage op basis van aantal werkplekken bij de RSD, afgezet tegen het totaal aan werkplekken in de Liemers.

Werkgeversservicepunt Midden Gelderland (WSP-MG) **€ 70.000**

De bijdragen van het WSP aan de begroting van de RID wordt gebaseerd op een afgesloten Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hierbij wordt een vast bedrag per werkplek in rekening gebracht. De ICT-ondersteuning wordt geleverd op basis van standaard kantoor configuraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden.

MGR, module Sociaal Domein

€ 55.000

De bijdragen van de MGR aan de begroting van de RID wordt gebaseerd op een afgesloten Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hierbij wordt een vast bedrag per werkplek in rekening gebracht. De ICT-ondersteuning wordt geleverd op basis van standaard kantoor configuraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden.

In totaal bedragen de baten van RSD, MGR en WGSP in 2020

€ 499.005

De bovengenoemde baten worden eerst in mindering gebracht op de exploitatielasten RID. Het restant wordt conform de verdeelsleutel toegerekend aan de 3 gemeenten.

Dit betekent dus een netto lagere bijdrage per gemeente aan de begroting RID.

10.3 Programma Inkoop

Inkoop

	Rekening	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Lasten	2020						
Personele kosten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Totaal lasten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
	Rekening	Primitieve begroting 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
Baten	2020						
Bijdrage Gemeente Duiven	83.732	91.623	91.623	93.812	95.891	98.018	98.018
Bijdrage Gemeente Westervoort	41.866	45.811	45.811	46.906	47.946	49.009	49.009
Bijdrage Gemeente Zevenaar	125.598	137.434	137.434	140.718	143.838	147.026	147.026
Totaal Baten	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053

Team inkoop wordt begroot op 3 fte.

De bezetting is op dit moment 2,67 fte. Het verschil wordt gebruikt om tijdelijke inhuur te financieren.

10.4 Programma RSD

RSD

Lasten	Rekening	Primitieve	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	begroting	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Personele kosten	5.181.292	4.371.440	4.371.440	4.297.076	4.383.203	4.471.379	4.508.379
Huisvestingskosten	225.518	261.950	239.950	231.950	236.430	244.070	244.110
Automatiseringskosten	373.296	413.420	413.420	442.480	445.628	457.572	451.467
Facilitaire zaken	116.669	123.800	111.800	113.750	115.800	117.250	117.250
Advies en Controle	28.695	46.100	46.100	56.150	53.200	53.250	53.250
Ondersteunende dienst	82.686	76.000	117.500	118.500	119.700	121.250	122.250
Totaal lasten	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.906	5.353.961	5.464.771	5.496.706
Baten	Rekening	Primitieve	Begroting	Begroting	Meerjaren begroting		
	2020	begroting	2021 na wijz.	2022	2023	2024	2025
Duiven: bijdrage exploitatie	1.447.964	1.378.919	1.381.025	1.312.858	1.346.281	1.377.390	1.393.374
bijdrage uitvoeringskst Tozo	171.439	-	-	-	-	-	-
bijdrage dienstverlening	64.553	56.859	56.859	80.836	80.836	80.836	80.836
Westervoort: bijdrage exploitatie	1.004.126	959.900	961.360	910.433	933.611	955.184	966.269
bijdrage uitvoeringskst Tozo	113.774	-	-	-	-	-	-
bijdrage dienstverlening	45.436	47.233	47.233	56.729	56.729	56.729	56.729
Zevenaar: bijdrage exploitatie	2.705.574	2.541.428	2.545.362	2.453.121	2.515.575	2.573.703	2.603.569
bijdrage uitvoeringskst Tozo	317.417	-	-	-	-	-	-
bijdrage dienstverlening	340.504	308.370	308.370	370.929	370.929	370.929	370.929
Totaal Baten	6.210.787	5.292.710	5.300.210	5.184.906	5.303.961	5.414.771	5.471.706
Resultaat voor Bestemming	202.630			-75.000	-50.000	-50.000	-25.000
Toevoeging/Ontrekking bestemmingsreserve	202.630			75.000	50.000	50.000	25.000
Resultaat na Bestemming	0			0	0	0	0

Personele lasten

Zoals aangegeven is dit de financiële doorrekening exclusief de extra middelen voor de nog te behandelen bestuurlijke opdracht RSD, die in juni 2021 in de raden zal worden behandeld. De grootste post binnen de personele lasten zijn de salariskosten. De interne salariskosten zijn geraamd op € 4.297.067,= op basis van 63,62 fte (inclusief de dienstverleningsovereenkomsten). De salariskosten zijn bepaald o.b.v. de begrote salariskosten 2022, aangeleverd door de ondersteunende dienst van 1Stroom. Een deel van de formatie wordt bekostigd uit het Participatiebudget.

De structurele formatie bestaat uit de volgende functies:

Directeur	1,00 fte
Afdelingshoofden	2,94 fte
Managementondersteuning	0,78 fte
Beleidsmedewerkers	5,36 fte
Kwaliteitsmedewerkers	1,89 fte
Communicatie	0,50 fte
Finance & Control	3,78 fte
Klantmanagers (incl jobhunters, Bbz en jongerenloket)	30,81 fte
Handhaving	3,00 fte
Applicatiebeheerders	2,78 fte
Medewerkers debiteuren-/uitkeringsadministratie	8,00 fte
Medewerkers receptie en facilitaire zaken	<u>2,78 fte</u>

Aantal structurele formatieplaatsen RSD de Liemers 63,62 fte

Automatiseringskosten

Naast de indexering op de doorbelaste ICT-kosten van de RID, zullen met ingang van 2021 hier de kapitaallasten van de mobiele devices en de mobiele telefoons worden geboekt, een stijging van € 10.000,=. De investeringen zijn gedaan in september 2020.

In verband met de invoering van de Wet Inburgering zal m.i.v. 2021 een nieuwe module aan Suite 4 Sociaal Domein worden toegevoegd. Dit brengt structureel een verhoging van € 2.000,= met zich mee. De eenmalige kosten zullen via de tussenrapportage in 2021 gemeld worden.

Ondersteunende dienst

Het contract met 1Stroom voor de ondersteunende diensten op gebied van Salarisadministratie en HRM zijn herijkt en met ingang van 1 juli 2020 ingegaan. Dit brengt ten opzichte van 2020 een kostenstijging met zich mee van € 36.000,=.

Bijlage 1: WID

1.1 Participatiebudget

Om de participatie van de inwoners in de samenleving te bevorderen, ontvangen gemeenten Participatiebudget. Gemeenten kunnen dit budget inzetten voor alles dat met participatie te maken heeft (onder andere re-integratie naar werk en volwasseneneducatie).

Van 01-01-2019 tot 01-07-2021 heeft de RSD extra Participatiebudget ontvangen o.g.v. de Business Case RSD. Daarom ziet u in de tabel hieronder de verlaging van het Participatiebudget omdat in 2020 voor een volledig jaar extra middelen zijn toegekend, voor 2021 nog een half jaar extra middelen en in 2022 zijn we weer terug op (geïndexeerd) niveau van voor de Business Case.

In onderstaande tabel is de verdeelsleutel op basis van 01-01-2020 voor alle jaren gebruikt. Het Participatiebudget van 2022 is per jaar geïndexeerd met 1,7%.

Participatie- budget	Definitief 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Meerjarenbegroting		
				2023	2024	2025
Duiven	597.762	510.869	435.148	442.545	450.068	457.720
Westervoort	419.690	355.629	301.764	306.894	312.111	317.417
Zevenaar	1.104.648	941.560	813.089	826.911	840.969	855.265
Totaal RSD	2.122.100	1.808.058	1.550.000	1.576.350	1.603.148	1.630.401

1.2 Inkomensdeel

Gemeenten ontvangen via het inkomensdeel middelen voor het betalen van de uitkeringen. Besparingen op het inkomensdeel mogen gemeenten houden en vrij besteden. Tekorten moeten ze vanuit de eigen middelen aanvullen.

De RSD zet daarom stevig in op uitstroom/plaatsingen om een stabilisatie van het aantal uitkeringsgerechtigden te realiseren. Maar zelfs bij stabilisatie blijven de gevolgen voor het saldo van het I-deel onduidelijk. In het algemeen geldt dat wanneer de RSD beter presteert dan het landelijk gemiddelde het budget toereikend zou moeten zijn. Indien de RSD slechter presteert dan is de kans reëel dat er tekorten ontstaan. Het landelijke verdeelmodel is echter niet optimaal. Hierdoor blijft het lastig om het toekomstige saldo van het I-deel correct te ramen.

Een gespecificeerde inschatting maken van de bestandsontwikkelingen over 2 jaar is zeker in deze tijd van Covid 19 en de eventuele gevolgen die de lockdown teweeg kan brengen zeer onzeker. Daarom beperken wij ons tot een indicatie op totaal niveau.

Voor de verwachte bijstandsaantallen (incl. loaw, loaz en Bbz starters) is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

2021 een bestandsontwikkeling van	+2% t.o.v. 31-12-2020
2022 een bestandsontwikkeling van	+5% t.o.v. 31-12-2021
2023 een bestandsontwikkeling van	-2% t.o.v. 31-12-2022
2024 een bestandsontwikkeling van	-2% t.o.v. 31-12-2023
2025 een bestandsontwikkeling van	-2% t.o.v. 31-12-2024

Bij de inschatting van deze bestandsontwikkeling gaan wij ervan uit dat ons voorstel van de Nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023, als vervolg op de Business Case wordt geaccordeerd door de gemeenteraden.

Als de Nieuwe bestuurlijke opdracht niet geaccordeerd wordt, zullen deze inschattingen niet gerealiseerd kunnen worden.

Duiven	2021	2022	2023	2024	2025
Budget	€ 6.548.178	€ 7.281.684	€ 7.212.587	€ 7.136.447	€ 7.063.359
Uitgaven	€ 6.669.658	€ 6.762.403	€ 6.858.066	€ 6.720.904	€ 6.586.486
Saldo	€ -121.480	€ 519.281	€ 354.521	€ 415.543	€ 476.873

Westervoort	2021	2022	2023	2024	2025
Budget	€ 5.280.778	€ 5.871.626	€ 5.815.909	€ 5.754.513	€ 5.695.578
Uitgaven	€ 5.139.028	€ 5.225.724	€ 5.299.649	€ 5.193.656	€ 5.089.783
Saldo	€ 141.750	€ 645.902	€ 516.260	€ 560.857	€ 605.795

Zevenaar	2021	2022	2023	2024	2025
Budget	€ 11.526.294	€ 12.813.451	€ 12.691.861	€ 12.557.879	€ 12.429.267
Uitgaven	€ 12.156.644	€ 12.799.236	€ 12.980.299	€ 12.720.693	€ 12.466.279
Saldo	€ -630.350	€ 14.215	€ -288.438	€ -162.814	€ -37.012

Relaties tussen de geldstromen

De verschillende geldstromen staan niet los van elkaar. Ze hebben invloed op elkaar:

- Het Participatiebudget beïnvloedt de andere uitgavenposten. Met het Participatiebudget financiert de gemeente haar re-integratie-inspanningen. Wanneer men een groot deel van het Participatiebudget beschikbaar stelt aan de RSD kunnen er meer re-integratieactiviteiten worden ingezet met als verwacht resultaat dat er meer klanten zullen uitstromen. Hierdoor wordt de druk op het Inkomensdeel verminderd.
- Het Participatiebudget beïnvloedt ook de uitvoeringskosten. Een deel van de uitvoering (gericht op re-integratie) mag ten laste van het Participatiebudget worden gebracht. Deze kosten komen daarmee niet meer ten laste van de budgetten voor de uitvoeringskosten. Door het beperkte Participatiebudget t.b.v. de RSD zal hier nauwelijks gebruik van kunnen worden gemaakt.
- Tussen de uitvoeringskosten en het inkomensdeel bestaat een vergelijkbare relatie als tussen het Participatiebudget en het inkomensdeel. De uitvoeringskosten en de uitgaven ten laste van het inkomensdeel zijn over het algemeen positief met elkaar gecorreleerd. Meer geld voor de uitvoering kan leiden tot een kwalitatief betere uitvoering en daardoor minder mensen die afhankelijk zijn van een uitkering.

1.3 Dienstverlening

De RSD voert op verzoek van gemeenten ook extra werkzaamheden uit die buiten de kerntaken vallen. Hiervoor werkt de RSD met dienstverleningsovereenkomsten.

De RSD oriënteert zich op de ontwikkelingen en op de mogelijkheden om de bestaande dienstverleningsovereenkomsten verder uit te breiden en onderzoekt de mogelijkheden voor eventuele samenwerking met andere gemeenten.

De te leveren diensten worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO).

De taken en activiteiten van de dienstverleningsovereenkomst zijn o.a.:

- Opmaak uitkeringsdossier, verzorging betalingen;
- Controle facturen;
- Beleidsadvies, aanvragen kinderopvang; incl. SMI
- Afhandelen aanvragen Bijzondere bijstand/Minimabeleid;
- Uitvoeren van huisbezoeken in het kader van de Bijzondere bijstand;
- Verzorging debiteurenadministratie;
- Doorvoering van Gemeentelijke Basis Administratiemutaties in Suite;
- Levering van kengetallen per gemeentelijk budget;
- BRP-onderzoek/Adresonderzoeken
- Applicatiebeheer S4SD en S2SR
- Cognosbeheer
- Ontwikkelen Cognos rapportages
- Suwinet beheer, audits
- Detachering sociaal team
- Adviesondersteuning zelfstandigen
- Advies en schuldhulpverlening zelfstandigen
- Wet inburgering

Uitgangspunt is dat de te leveren diensten kostendekkend moeten zijn. Voor de meeste onderdelen worden prijsafspraken gebaseerd op tijdsbesteding maal tarief afgesproken, maar er zijn ook taken die op basis van nacalculatie afgerekend worden met de gemeenten. Zeker bij de nieuwe taken (adviesondersteuning zelfstandigen, Advies en schuldhulpverlening zelfstandigen en Wet inburgering) zal 2021 inzicht geven in de benodigde tijdsbesteding en noodzakelijk niveau.

In 2020 is een stijging van het bedrag aan dienstverlening ontstaan door met name de toename van de complexe aanvragen kinderopvang.

Voor de gemeente Duiven, Westervoort en Zevenaar gezamenlijk verwacht de RSD voor 2022 nu ongeveer een bedrag van € 500.000,= aan inkomsten te ontvangen.

De verdeling per gemeente is als volgt:

Producten Dienstverleningsovereenkomsten	bijdrage Duiven	bijdrage Westervoort	bijdrage Zevenaar	TOTAAL RSD
Bijzonder Bijstand	9.000,00	8.000,00	70.500,00	87.500,00
Kinderopvang	21.000,00	11.000,00	23.000,00	55.000,00
Detachering Sociaal team	25.000,00	17.000,00	33.000,00	75.000,00
Advies zelfstandigen	4.000,00	3.500,00	7.500,00	15.000,00
Schuldhulpverlening zelfstandigen	4.500,00	4.000,00	8.500,00	17.000,00
Wet inburgering	7.000,00	5.500,00	14.000,00	26.500,00
Planning&Control	10.000,00	8.800,00	13.200,00	32.000,00
Hulp bij het huishouden	-	-	10.000,00	10.000,00
Rolstoelvoorziening	-	-	10.000,00	10.000,00
Vervoersvoorziening	-	-	10.000,00	10.000,00
Woonvoorziening	-	-	10.000,00	10.000,00
Wmo-begeleiding	-	-	30.000,00	30.000,00
Jeugdzorg	-	-	130.000,00	130.000,00
Bijdrage per gemeente	80.500,00	57.800,00	369.700,00	508.000,00

Bijlage 2: Geprognosticeerde meerjarenbalans

Geprognosticeerde balans

Activa	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	Passiva	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Vaste activa					Eigen vermogen				
					Bestemmingsreserve Tozo	125.000	75.000	25.000	0
					Totaal Eigen vermogen	125.000	75.000	25.000	0
Materiele vaste activa					Overige lening met rentetypische looptijd > 1 jr				
Investeringen met economische nut	4.152.382	4.620.357	4.631.782	4.423.117		2.720.302	2.319.542	1.917.183	1.513.174
Totaal vaste activa	4.152.382	4.620.357	4.631.782	4.423.117	Totaal vaste passiva	2.720.302	2.319.542	1.917.183	1.513.174
Vlottende activa					Vlottende passiva				
Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jr					Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr				
Uitzettingen SKB	500.000	500.000	500.000	500.000	Kasgeldlening				
Overige vorderingen	400.000	400.000	400.000	400.000	Overige schulden	1.400.000	2.200.000	2.400.000	2.400.000
Liquide middelen	250.000	250.000	250.000	250.000	Overlopende passiva				
Overlopende activa					Verplichtingen begrotingsjaar, betaald volgend begrotingsjaar	1.132.080	1.250.815	1.514.600	1.734.943
Overige nog te ontv. Bedragen	75.000	75.000	75.000	75.000					
Totaal vlottende activa	1.225.000	1.225.000	1.225.000	1.225.000	Totaal vlottende passiva	2.532.080	3.450.815	3.914.600	4.134.943
Totaal	5.377.382	5.845.357	5.856.782	5.648.117	Totaal	5.377.382	5.845.357	5.856.783	5.648.117

Bestemmingsreserve Tozo

Datum	Toevoeging	Ontrekking	Saldo
31-12-2020	202.630		202.630
31-12-2021	0	0	202.630
31-12-2022	0	75.000	127.630
31-12-2023	0	50.000	77.630
31-12-2024	0	50.000	27.630
31-12-2025	0	25.000	2.630

EMU-saldo

				T-1	T	T+1	T+2	T+3
				2021	2022	2023	2024	2025
EMU-SALDO				-425.718	-168.494	-517.975	-61.425	183.665
EMU-SALDO referentiewaarde				0	0	0	0	0
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				-425.718	-168.494	-517.975	-61.425	183.665
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	0	0	0	0	0
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-583.607	-600.000	0	0	0
			Liquide middelen	659	0	0	0	0
			Overlopende activa	-28.658	25.000	0	0	0
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	-397.707	-399.210	-400.760	-402.360	-404.008
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	313.666	100.000	800.000	200.000	0
			Overlopende passiva	-101.847	-107.296	118.735	263.785	220.343
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0	0	0

Voor een gemeenschappelijke regeling zijn geen referentiewaarde vastgesteld, daarom staat deze op 0.

Bijlage 3: Taakvelden

Bestuur

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
0.4 Overhead	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000
Totaal	40.640	37.250	45.660	46.500	47.000	47.500	48.000

RID

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
0.1 Bestuur	58.060	62.000	62.000	53.500	53.500	53.500	53.500
0.2 Burgerzaken	92.944	100.965	100.965	121.474	107.258	110.184	113.698
0.4 Overhead	4.016.432	4.190.080	4.249.081	4.280.115	4.339.064	4.381.913	4.488.915
0.61 OZB Woningen	168.647	182.424	182.424	184.333	187.242	190.515	197.194
2.1 Verkeer en vervoer	121.796	115.569	121.569	63.628	64.737	32.549	66.964
3.3 Bedrijfsloket	15.586	35.164	35.164	33.106	34.289	35.477	36.632
7.4 Milieubeheer	15.913	15.809	15.809	16.893	17.407	17.907	17.907
8.1 Ruimtelijke ordening	103.516	98.558	105.058	115.256	117.378	117.422	120.953
8.3 Wonen en Bouwen	86.176	82.617	89.117	179.221	179.123	184.824	169.438
Totaal	4.679.071	4.883.184	4.961.185	5.047.526	5.099.998	5.124.291	5.265.201

Verskil is bijdrage RSD	360.599	362.000	362.000	374.005	379.578	386.247	388.117
	5.039.670	5.245.184	5.323.185	5.421.531	5.479.576	5.510.538	5.653.318

Inkoop

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
0.4 Overhead	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053
Totaal	251.196	274.868	274.868	281.436	287.675	294.053	294.053

RSD

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
6.2 Wijkteams	74.119	84.000	84.000	75.000	75.000	75.000	75.000
6.3 Inkomensregelingen	2.635.602	1.917.516	1.883.516	2.133.762	2.171.384	2.215.708	2.228.482
6.5 Arbeidsparticipatie	3.096.177	2.962.732	3.004.232	2.851.144	2.907.577	2.974.063	2.993.223
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	20.226	143.462	143.462	20.000	20.000	20.000	20.000
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	50.565	-	-	50.000	50.000	50.000	50.000
6.72 Jeugdzorg	131.469	185.000	185.000	130.000	130.000	130.000	130.000
	6.008.157	5.292.710	5.300.210	5.259.906	5.353.961	5.464.771	5.496.706

SDL

Taakvelden	Rekening 2020	Prim.begr 2021	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022	Meerjaren begroting		
					2023	2024	2025
0.1 Bestuur	58.060	62.000	62.000	53.500	53.500	53.500	53.500
0.2 Burgerzaken	92.944	100.965	100.965	121.474	107.258	110.184	113.698
0.4 Overhead	4.308.267	4.502.198	4.569.609	4.608.051	4.673.739	4.723.466	4.830.968
0.61 OZB Woningen	168.647	182.424	182.424	184.333	187.242	190.515	197.194
2.1 Verkeer en vervoer	121.796	115.569	121.569	63.628	64.737	32.549	66.964
3.3 Bedrijfsloket	15.586	35.164	35.164	33.106	34.289	35.477	36.632
6.2 Wijkteams	74.119	84.000	84.000	75.000	75.000	75.000	75.000
6.3 Inkomensregelingen	2.635.602	1.917.516	1.883.516	2.133.762	2.171.384	2.215.708	2.228.482
6.5 Arbeidsparticipatie	3.096.177	2.962.732	3.004.232	2.851.144	2.907.577	2.974.063	2.993.223
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	20.226	143.462	143.462	20.000	20.000	20.000	20.000
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	50.565	-	-	50.000	50.000	50.000	50.000
6.72 Jeugdzorg	131.469	185.000	185.000	130.000	130.000	130.000	130.000
7.4 Milieubeheer	15.913	15.809	15.809	16.893	17.407	17.907	17.907
8.1 Ruimtelijke ordening	103.516	98.558	105.058	115.256	117.378	117.422	120.953
8.3 Wonen en Bouwen	86.176	82.617	89.117	179.221	179.123	184.824	169.438
Totaal	10.979.064	10.488.012	10.581.923	10.635.368	10.788.634	10.930.615	11.103.960

Bijlage 4: Totaaloverzicht KPI's RSD vanuit Business Case

1.	•200 klanten (trede 2b. t/m 4.) -> Werkfit (trede 5.)	
2.	•100% klanten (trede 2b t/m 4.) worden actief begeleid	
3.	•Te begeleiden groep 80% actief binnen Liemers netwerk (LEON, werkgevers etc.)	
4.	•Minimaal 305 geplaatst op (parttime) werk, scholing, zelfstandig beroep (invloed RSD)	
5.	•Duurzame plaatsing, langer dan zes maanden, minimaal 80%	
6.	•Exploitatiekosten binnen de bestaande financiële middelen	€
7.	•Minimaal een 8 voor klanttevredenheid	

Let op: bovenstaande resultaten op basis van voortzetting bestuurlijke opdracht geheel 2021.

Bijlage 5: Overzicht beoogde projecten uit I-visie en I-strategie

Projectenlijst 2022

						Gezamen- lijk	1Stroom	Zevenaar	RSD
Wettelijke verplichtingen									
Omgevingswet: aansluiting DSO	X	X	X	X	X		X	X	
Wet digitale overheid	X	X		X	X	X			
Wet open overheid	X	X		X		X			
Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	X					X			
Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties		X				X			
E-depot	X	X			X		X	X	X
Nieuwe projecten									
Doorontwikkeling dienstverlening burgers	X	X			X	X			
- <i>MijnOverheid Berichtenbox</i>	X	X			X	X			
- <i>Belastingportaal</i>	X	X			X		X	X	
- <i>Facilitering van 'buiten naar binnen': marktplaats voor burgerinitiatieven</i>		X		X			X		
- <i>Digivaardigheden inwoners</i>									X
Doorontwikkeling dienstverlening bedrijven	X	X			X	X			
- <i>E-dienstverlening voor evenementen</i>	X	X					X		
VNG samen organiseren						X			
- <i>Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI)</i>			X	X		X			
- <i>GT Connect</i>						X			
- <i>Common Ground</i>	X	X	X	X	X	X			

Digitaal daar waar zinvol

Toegankelijk

Integraal

Flexibel

Betrouwbaar &
Transparant

					
Open data	X	X			X
Datagedreven sturing	X			X	X
- Managementinformatie	X			X	X
Lopende projecten (2019)					
Doorontwikkeling I-functie			X	X	X
Cloudvisie					X
Digitale ondertekening	X				X
Domeingericht werken (herpositionering Join)				X	X
Implementatie BIO				X	X
Aanpak performanceproblemen Autocad Zevenaar					X
Uitvoeringsplan digitale dienstverlening	X	X	X	X	
Doorlopende bedrijfsvoeringsprojecten					
Adoptie Office 365	X		X	X	
Multifunctionals en repromachine	X				X
Onderhoud en vervanging infrastructuur					X
Verplaatsing aanbiedstation RDL					X
Overgang Decos Join	X				X
Doorontwikkeling gebruik apps RSD	X	X		X	X
Optimaal gebruik basisregistraties	X	X	X		X
Voldoen aan GEMMA architectuur		X	X	X	X
Data op orde	X	X	X		X
Businesscase convergentie sociaal domein			X		X
Vastgoedbeheersysteem (Zevenaar)			X		

Gezamen- lijk	1Stroom	Zevenaar	RSD
		X	
X			
	X	X	
X			
	X	X	
X			
		X	
X			
X			
X			
			X
			X
X			
X			
		X	

Digitaal daar waar zinvol

Toegankelijk

Integraal

Flexibel

Betrouwbaar &
Transparant

Dashboard verbonden partij

Naam: SDL (Samenwerking de Liemers)

Datum: 09-04-2021

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling met verplichte deelname	Samenwerkingspartners: Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.	Aandeel Zevenaar: 52% van de begroting
Aard van de samenwerking: Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied ICT, inkoop en werk en inkomen.	Belangrijk voor wie: • College • Gemeenteraad	Bestuurlijke vertegenwoordiging: L. van Riswijk, B. Elfrink (RSD), H. Winters (RID) Het algemeen bestuur van de SDL de Liemers wordt gevormd door de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit een vertegenwoordiger van elk van die colleges, bij voorkeur de burgemeester.
Taken: Uitvoering van ondersteunende taken op het gebied van ICT en Inkoop. RSD is uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz en de wet Kinderopvang. In 2020 is daar de TOZO bij gekomen.		Risico's: • Bestuurlijk • Financieel
		Risicoprofiel: Hoog De uitvoering en resultaten van de businesscase bij de RSD vormt een risico. Het nog niet volledig realiseren van de gevraagde bezuiniging is een risico in de begroting van Zevenaar.
Begrote kosten en baten 2021 € 5.490.000 (deel ZNR)	Dekking gemeentebegroting Zevenaar: € 5.490.000	Bijdrage per inwoner 2021: € 126 per inwoner
Begrote kosten en baten 2022 € 5.557.000 (deel ZNR)	Dekking meerjarenbegroting Zevenaar: € 5.492.000 (dekking voor L/P index staat op stelpost en komt daar nog bij)	Bijdrage per inwoner 2022: € 126 per inwoner

GEMEENTE
ZEVENAAR

Nieuw beleid:

De voor de SdL gekozen structuur veroorzaakt veel bestuurlijke drukte en brengt de portefeuillehouders onvoldoende in positie. Daarom heeft het Algemeen Bestuur een wijziging van de gemeenschappelijke regeling voorgesteld, die aan deze bezwaren tegemoet moet komen.

Er zijn in opdracht van de gemeenten bij de RID 2 nieuwe ontwikkelingen opgevoerd: voor zaakstelsel Decos naar de cloud wordt structureel € 16.000 extra onderhoudskosten gevraagd en voor Datagedreven sturing € 40.000. Deze projecten zijn noodzakelijk voor een goede efficiënte uitoefening van de dagelijkse werkzaamheden. De lasten waren nog niet geraamd en betekenen een structurele verhoging.

Kostenstijging/verlaging

In 2022 heeft de SDL een bezuiniging doorgevoerd van € 202.400. Hiervan komt de helft toe aan Zevenaar, € 101.200. Gevraagd was echter een bezuiniging van € 135.000.

Samenwerking de Liemers
Dagelijks Bestuur
Postbus 45
6920 AA Duiven

datum 2 juni 2021
zaaknummer Z/21/387062 / 1021836
onderwerp Zienswijze SDL jaarrekening 2020 en begroting 2022-2025
contactpersoon Astrid Peters en Hans Bosch

Geacht bestuur,

Inleiding

In uw brief van 26 maart 2021 verzoekt u de raad van de gemeente Zevenaar om zijn zienswijze kenbaar te maken over de begroting 2022-2025 en de jaarstukken 2020 van Samenwerking de Liemers (SDL). De stukken zijn behandeld in raadsvergadering van 2 juni 2021 en met deze brief informeren wij u over de zienswijze.

Zienswijze

- De raad van de gemeente Zevenaar stemt in met de jaarstukken 2020 en spreekt zijn waardering uit over de behaalde resultaten in het afgelopen jaar.
- Voor wat betreft de conceptbegroting 2022-2025 stemmen wij in, met de kanttekening dat Zevenaar vindt dat de gevraagde bezuiniging in de volle omvang moet worden gerealiseerd. Wij willen graag in uw bestuur met de deelnemende gemeenten de dialoog aan gaan over de effectuering en de vertaling in de meerjarenbegroting van de door Zevenaar voorgestelde bezuinigingsmaatregel.
- Bij de heroriëntatie op het dienstenpakket Inkoop zou Inkoop niet alleen moeten kijken naar de ondersteunende rol maar ook moeten onderzoeken (1) wat nodig is om de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid van grotere inkopen en aanbestedingen van de gemeenten bij de RID te laten rusten en (2) onder welke condities de functie van inkoopadviseur bij de gemeenten kan worden ingericht zodat de inkooprol in zijn geheel kan worden verstevigd.

Slot

Wij vertrouwen erop dat de goede samenwerking tot gedragen besluitvorming leidt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
Secretaris

Lucien van Riswijk
Burgemeester

Motie Versterking biodiversiteit - alternatieve bestrijding Eikenprocessierups

De gemeenteraad van Zevenaar, in vergadering bijeen op 2 juni 2021;

Inleiding

Een sterke biodiversiteit is een elementaire noodzaak voor een gezonde leefomgeving van onze prachtige gemeente en haar inwoners. Dit is ook benoemd in de breed ondersteunde motie Biodiversiteit van april 2021. Alle middelen die de gemeente Zevenaar inzet in deze leefomgeving dienen (bij voorkeur) dan ook deze biodiversiteit te ondersteunen dan wel te versterken.

De preventieve bestrijding van (de overlast van) de eikenprocessierups wordt in de gemeente Zevenaar gedaan met een middel dat als kenmerk biologische bestrijding heeft (XenTari). Echter, steeds meer natuurbelangenorganisaties (zoals de Vogelbescherming en de Vlinderstichting) signaleren dat toepassing van dit middel ook zeer negatieve bijeffecten kent. Jonge vogels sterven na het eten van de vergiftigde rupsen. Daarnaast vernietigt het middel het zogenoemde ecosysteem van de boom.

Constaterende dat:

1. Zevenaar begonnen is met het preventief bestrijden van de eikenprocessierups;
2. Preventieve bestrijding van de eikenprocessierups veel overlast voor onze inwoners kan voorkomen;
3. In de Raadsvergadering van 21 april 2021 de motie Biodiversiteit met algemene stemmen is aangenomen;
4. De gemeente Zevenaar voor de bestrijding van de eikenprocessierups het biologische bestrijdingsmiddel XenTari gebruikt. In de praktijk doodt de toepassing van dit middel niet enkel de processierups, maar tast het gehele ecosysteem van de boom aan.

Overwegende dat:

1. Alle middelen die de gemeente Zevenaar inzet in de leefomgeving dienen (bij voorkeur) de biodiversiteit in onze gemeente te ondersteunen dan wel te versterken;
2. Er een (zuiver) biologische aanpak noodzakelijk en mogelijk¹ is voor het bestrijden van de overlast van de eikenprocessierups, zonder negatieve bijeffecten.

Roept het college op:

1. De raad te informeren over deze en andere schadelijke bestrijdingsmiddelen die onze gemeente inzet in de leefomgeving;

¹ In Gelderland loopt onderzoek naar het effect van bloemrijke bermen op natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. De voorlopige resultaten zijn kansrijk.

Daarnaast zijn er andere biologische middelen beschikbaar (bijv. Rupssol). Hierdoor droogt het nest in en wordt het biologisch afgebroken. Het kan dan dienen als 'schoon' voedsel voor vogels en insecten.

2. Als algemene beleidslijn op te stellen inzet van deze en andere schadelijke bestrijdingsmiddelen (met negatieve bijeffecten) te heroverwegen en als streven vast te stellen deze middelen op de kortst mogelijke termijn niet meer toe te passen in onze gemeente;
3. Te zoeken naar alternatieve, natuurlijke bestrijdingsmiddelen of methodes die geen schadelijke bijeffecten met zich meebrengen en de biodiversiteit in onze gemeente ondersteunt of versterkt;
4. De provincie Gelderland op te roepen voor de provinciale wegen in onze gemeente waar de eikenprocessierups bestreden wordt tevens te zoeken naar alternatieve, natuurlijke bestrijdingsmiddelen of methodes die geen schadelijke bijeffecten met zich meebrengen en de biodiversiteit ondersteunt of versterkt;
5. De raad in het najaar van 2021 te informeren over de voortgang.

en gaat over tot de orde van de dag.

Zevenaar, 2 juni 2021

Joost du Croix, Lokaal Belang

Deze motie is aangenomen / verworpen in de vergadering van [verder invullen door griffie].

Stemverhouding:

Fracties voor:

Fracties tegen:

De griffier,

De voorzitter,

Motie Stimuleren plaatsen van bijenkorven en -kasten

De gemeenteraad van Zevenaar, in vergadering bijeen op 2 juni 2021;

Inleiding

In aansluiting op de breed gesteunde motie van 21 april 2021 inzake biodiversiteit blijven wij op zoek naar meer en verdergaande mogelijkheden om een versterking van de biodiversiteit in de gemeente Zevenaar te bewerkstelligen. Middels deze motie 'zoomen' wij in op de regelgeving voor het houden (faciliteren) van bijen.

Constaterende dat:

- Een sterke biodiversiteit is een elementaire noodzaak voor een gezonde leefomgeving van onze prachtige gemeente en haar inwoners en bijen spelen daar een essentiële rol in;
- De inspraak van de Nederlandse Bijen Vereniging in de commissie Ruimte op 19 mei 2021 helder was met de boodschap aan het college en gemeenteraad van Zevenaar;
- Landelijke wetgeving niet aangepast kan worden door lokale wetgeving.

Overwegende dat:

- De regelgeving van de gemeente Zevenaar voor het houden van bijen in principe zo min mogelijk drempels of belemmeringen zou moeten opleggen zodat dit onze inwoners zo goed mogelijk stimuleert om actief te worden om bijen te houden en de daarmee de biodiversiteit te ondersteunen.

Draagt het college op:

- Een vergunningaanvraag voor bijenkorven en bijenkasten te vrijwaren van leges;
- Te onderzoeken om waar nodig de vergunning of het vergunningstraject tot het plaatsen van een bijenkorf of -kast zodanig te vereenvoudigen dat dit geen belemmering of extra drempel is om deze te hebben/te plaatsen en bijen actief te houden;
- Te onderzoeken of bijenkorven en bijenkasten op basis van landelijke jurisprudentie niet als bouwwerk aangemerkt kunnen worden, waardoor een vergunningaanvraag niet benodigd is.
- Verder te onderzoeken of er aanvullende stimuleringsregels ingericht kunnen worden zodat individuele inwoners positief gestimuleerd worden om de biodiversiteit te versterken en hier de raad in het najaar van 2021 over te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Zevenaar, 2 juni 2021

Joost du Croix, Lokaal Belang Zevenaar

Deze motie is aangenomen / verworpen in de vergadering van [verder invullen door griffie].

Stemverhouding: Fracties voor: Fracties tegen:

De griffier,

De voorzitter,